

† niucari ti jejcua ti ajta jime'en
ra'axa a'ijna † tavastara'a †
Ciriistu'u ti ji'i Jesús ti tu'irájtuaa

El Nayar Presidio De Los Reyes Cora New Testament

Contents

San Mateo	1
San Marcos	70
San Lucas	115
San Juan	188
Los Hechos	241
Romanos	305
1 Corintios	336
2 Corintios	361
Gálatas	379
Efesios	389
Filipenses	399
Colosenses	405
1 Tesalonicenses	412
2 Tesalonicenses	418
1 Timoteo	421
2 Timoteo	429
Tito	435
Filemón	439
Hebreos	441
Santiago	463
1 San Pedro	471
2 San Pedro	480
1 San Juan	486
2 San Juan	494
3 San Juan	495
San Judás	497
Apocalipsis	500

Ǫ niucari ǫ jejcua, ǫ ajta jime'en ra'axa a'ijna i tavastara'a, i Ciriistu'u ǫ ji'i Jesús ǫ
tu'irǫjtuaa

New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn (MX:crn:Cora, El
Nayar)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

Language: Cora, El Nayar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cora, Presidio de los Reyes [crn], Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cora, El Nayar

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

ISBN 978-1-5313-0172-9

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 20 Sep 2016

10f6cd13-ea38-5c62-beee-25cf942ce3aa

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *“filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea.”* (Habakkuk 2:14)

A'íj t̄i tira'uyú'uxaca'a í San Mateo jíme'en í Jesuciristu'u

A'ímej í vaújsimua'ac̄i'sitemua'ame'en a'íjna í Jesús

(Lc. 3:23-38)

¹ A'íi mú a'íñ pú'een í vaújsimua'ame'en a'íjna í Jesús, ti ajta i'í Ciriistu'u í ti a'ímej jetze airáane a'íjna í David teecan, ajta a'íjna í Abraham teecan.

² Abraham pu rape'eric'a'a a'íjna í Isaac. Ajta a'íjna í Isaac, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Jacobo. Ajta a'íjna í Jacobo, a'íi pu títi'iríjmu'a'a já'araa a'íjna í Judá, majta seica í mej ihuáamua'ame'en pú'een í Judá. ³ Ajta Judá a'ímej pu títi'iríjmu'a'a já'araa, í mej miyen ánte'aruajca'a tíjín Fares, ajta a'íjna í sefj Zara. Ajta í hua'anáanaci'i, ayéé pu ántehuaaca'a tíjín Tamar. Ajta a'íjna í Fares, a'íj pu típe'eri já'araa í Esrom. Ajta Esrom pu rape'eric'a'a í Aram.

⁴ Aram pu rape'eric'a'a a'íjna í Aminadab. Ajta Aminadab pu rape'eric'a'a a'íjna í Naasón. Tí'íj jí Naasón típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tíjín Salmón. ⁵ Ajta a'íjna í Salmón, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Booz. Ayee pu ántehuaaca'a í náanajra'an í Booz tíjín Rahab. Ajta a'íjna í Booz, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Obed. Ajta ayén ántehuaaca'a í náanajra'an a'íjna í Obed tíjín Rut. Ajta a'íjna í Obed, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Isaf.

⁶ Isaf pu rape'eric'a'a a'íjna í David, í ti ajta te'enteájrupi í rey jíme'e. A'íjna í David teecan, jamuan a'íjna ti ajta íra'ara'an pú'eene'e a'íjna í Urías, a'íi mú típe'eri muá'araa a'íjna ti ayén ántehuaa já'araa tíjín Salomón. ⁷ Salomón pu rape'eric'a'a a'íjna í Roboam. Ajta a'íjna í Roboam, a'íi pu pé'ericira'an pú'eene'e í Abías. Ajta a'íjna í Abías, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Asa.

⁸ Asa pu rape'eric'a'a í Josafat. Tí'íj jí Josafat típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tíjín Joram. Ajta a'íjna í Joram, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Uzías. ⁹ Ajta a'íjna í Uzías, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Jotam. Ajta Jotam pu rape'eric'a'a a'íjna í Acaz. Ajta a'iyen a'íjna í Acaz típe'eri já'araa a'íjna í Ezequías.

¹⁰ Ezequías pu rape'eric'a'a a'íjna í Manasés. Ajta Manasés pu rape'eric'a'a a'íjna í Amón. Ajta a'íjna í Amón, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Josías. ¹¹ Ajta a'íjna í Josías, a'ímej pu títi'iríjmu'a'a já'araa í Jeconías, majta a'ímej í mej ihuáamua'ame'en pú'eene'e a'íjna í Jeconías.

Tí'íj Josías títi'iríjmu'a'a já'araa, seica mú mú a'uvé'eju'un. Matí'íj mi a'ímej a'uví'ití í mej Israel a'uchéjme'ecaa. A'uu mú já'ahua'a huaja'uví'iti sefj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Babilonia. ¹² Matí'íj miyen huaja'uví'iti, aj pu'i Jeconías sefj típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tíjín Salatiel. Ajta a'íjna í Salatiel, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Zorobabel.

¹³ Zorobabel pu rape'eric'a'a a'íjna í Abiud. Tí'íjta'í a'íñ Abiud rape'eri já'araa a'íjna í Eliaquim. Ajta a'íjna í Eliaquim, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Azor. ¹⁴ Ajta a'íjna í Azor, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Sadoc. Ajta a'íjna í Sadoc, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Aquim. Ajta a'íjna í Aquim, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Eliud.

¹⁵ Ajta a'íjna í Eliud, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Eleazar. Tí'íjta'i a'íjna í Eleazar típe'eri já'araa a'íjna í Matán. Ajta, a'íjna í Matán, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Jacobo. ¹⁶ Jacobo pu rape'eric'a'a a'íjna í José, a'íjna ti María tévi'itine'e. A'ii pu a'íñ pú'een ti náanajra'an pú'eene'e a'íjna í Jesús, í mej miyen ratamuá'amuaa tíjín Ciriistu'u.

¹⁷ A'íj mú jín miyen ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua í mej jetzen airáane a'íjna í Abraham teecan. A'ii pu a'íñ pú'een í tu'uvé'eteajti a'íjna í David. Majta miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'íime í mej huá'a jetze airáane a'íjna í David teecan. A'ímej mú a'uví'ití a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a a'ujna já'ahua'a Babilonia. Ayee mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan muáacua tí'íj huanú'ihuaca'a a'íjna í Ciriistu'u.

Tí'íj Jesús huanú'ihuaca'a

(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Ayee pu éeni'ic'i'e huanú'ihuaca'a a'ájna í Jesús ti ajta i'i Círístu'u. A'íi pu náánajra'an, a'ájna í María, pu'uri huataúra'acaa í runiuuca jime'e ti ij huatéviche'en a'ájna jamuan í José. Mat'íj caí xi naími'i huaté'eca'a, aj pu í a'utasejre í pa'ari'i jucáara'an jetze. A'íi pu ayén ráaruu jime'en í muári'eril'ire'ara'an a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁹ Ajta nu'u a'áin ti ratévi'itíné'e a'ame, a'ájna í José, r'íi pu tí'itevistaca'a. Capu raxí'eve'eca'a ti ayén puajítzi raatá'an mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Mí ajta, a'íi pu ayén raxí'eve'eca'a ti mé rúurieni avíitzi jime'e. ²⁰ T'íj raaxí'epi'intare ti ayén huárini, aj pu'i sejí tevi huatasejre í jemin í cutzí tzajta'a. A'íi pu a'áin pú'een sejí ti tí'ivaire'e í ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

— José, mú'ee pej i'i huácaxa'ara'an í David teecan, capej rátziiine'e pej rá'anvilitin a'u pe e'leche a'iné í ti a'utasejre í jucáara'an jetze, a'íj pu jime'en huanéj í muári'eril'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²¹ A'íi pu teáatacan tiyáj a'ame. Ayee xu nu'u raatámua'ati tíjín JESUS, a'iné a'ii pu a'áin pu'éene'e a'ame í ti huá'a japua niuuni í ruteítestemua'a í mej meri auteajturaa í Dios jemi. — Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

²² Ayee tiuju'uríj ti ij ayén te'araúrasten a'ij ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'ájna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í tavástara'a jetze me'ecan. ²³ Ayen tíjín:

Pa'ari'i pu nu'u huatasejre'esin í jucaatze'en a'ájna jetze í 'hita'a ti caí xi ja'atí ratévi'itin. Tiyáj pu nu'u a'ame teáatacan.

Aj mú mi miyen raatámua'atzi tíjín Emanuel.

A'ájna niucarijra'a tíjín Emanuel, ayée pu huatájmu'a'a tíjín: Dios pu ta jamuan yé huaca.

²⁴ T'íj huáji a'ájna í José, aj pu í ayén huaríj a'ij ti tiraatá'ixaa a'ájna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e. T'íj jí ya'uv'í'iti í ruche. ²⁵ Mí ajta, capu jamuan huáhuu ajta caí huanú'ihuaca'a a'ájna í pa'ari'i ti teáata'a. Mat'íj mi miyen raatamuá'a tíjín JESUS.

2

Mat'íj í yé'emuaareca'a a'ájna í Jesús a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a

¹ A'uu pu ja'unú'ihuaca'a a'ájna í Jesús, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Belén. A'uu pu ajtéme'ecan a'ájna í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Judea. A'ájna a'u ti a'áin ja'unú'ihuaca'a í Jesús, a'íi pu tí'iteveeca'a í rey jime'e a'ájna í Heródes. Mat'íj mi seica Jerusalén e'iré'ene í mej jeíhua támua'arejca'a. U jetze pújme'en mú e'eráaci a'utí 'e'íjninei í xicaj. ² Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'í í Heródes miyen tíjín:

— ¿A'uné a'ij 'een a'ájna í huá'a rey í mej Israel jetze ajtéme'ecan, a'ájna ti auchén huanú'ihuaca'a? A'ájna já'ahua'a a'utí 'e'íjninei í xicaj, a'ujna a'u tej e'leche, xu'ura'ave tu huasej ti a'utátzaarejraa a'ájna jime'e ti huanú'ihuaca'a. A'íj tu jín te'uun mú a'uvé'uju'un tej ti r'íi tíraatéanajche.

³ T'íj ráamua'areeri'í a'ájna í rey, a'ájna í Heródes, jé'ecan pu tí'ijmu'a'astí já'araa a'ájna jime'e. Majta, í teite í mej Jerusalén a'uchéjme'ecaa, naími'í mú tí'tiziiine'eca'a. ⁴ T'íj jí Heródes hua'utajé naíjmi'ica í mej tihuá'ajte'e a'íme'j í mej tí'ivaire'e hua'atáyujta'a, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í teite a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Ayee pu tihu'uta'íhua'uri'í tíjín:

— ¿A'uné nu'u á'anuíhuan a'ájna í Círístu'u?

⁵ Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjín:

— A'ujna Belén, í chajta'a ti a'uun ajtéme'ecan a'ujna já'ahua'a u Judea, a'iné ayée pu ajmí'í ra'uyú'uxaca'a a'ájna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ⁶ Ayen tíjín:

Mú'een mí sej Belén a'uchéjme,

a'ujna chuéjra'a japua ti a'uun auucá'a u Judá,

íjii, mú'een xu xaa se'áin pú'een

í sej jaítze'e c'lieen jín tí'ajta.

Mí ajta, méjca'í huáye,

sejí pu a'amua jetze nu'ihuan

ti ve'ecán jín tiu'uta'ájta.

A'íi pu antiújmu'a'aréere a'ame

huá'a jime'e í neteítestemua'a,

a'fmej í mej Israél jetze ajtémecan.

⁷Aj pu i Heródes huaja'utajé avítzi jime'e a'fmej í mej jehua támua'arejca'a. Tí'ij jí ayén tihua'uta'fhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni ari á'atee ti huaja'utasejra a'fjna í xu'ura'ave?

⁸Ajta á'iyen hua'uta'aj mej á'uciñe a'ujna u Belén. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, setá'aj yá'uhuauñi temua'a naa se'fjna í pa'ari'i. Setf'ij raateún, aj xu si mú a'uvé'ejun setá'aj naatá'ixaate'en, neatá'aj neajta inee á'ume'en, neatá'aj rí'i tiraateájtuani.

⁹Matí'ij ráanamuajri'i me'fjna í rey, aj mú mi a'ucj. Ajta a'fín xu'ura'ave ti a'utasejre a'fmej jemi a'ujna sefj chuejra'a japua a'u ti 'eijninej í xica, a'fí pu amuacá huame'ecaa. Tí'ij jí án a'ujcháxi í chí'ij japua a'u ti a'ij é'ene'e a'fjna í pa'ari'i. ¹⁰Jé'ecan mú huataájtemua'ave matí'ij raasefj me'fjna í xu'ura'ave. ¹¹Mua'anténéesime'ecaa mú u chí'ita, matí'ij mi raasefj í pa'ari'i jamuan í náanajra'an. Aj mú mi títunutaxi. Temua'a mú naa rí'i tiraatá'a. Matí'ij mi te'entícuunaxi tiu'ujcáaja, a'fí mú raatapuájve ti'tíj oro, majta ti'tíj cáztive'eri, majta ti'tíj cuaane'e ti ayén ántehuaa tijín mirra. ¹²Majta á'iyen tiú'lumaaraca'a ti nu'u Dios hua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí huaré'eciñe a'fjna jemi í Heródes. A'fj mú jín sefj jetze a'ucí í juye mej mi a'uré'enen me'fjna chuejra'a japua a'u mej é'echajca'a.

Jíme'en í mej huataúruu me'fjna u Egipto

¹³Matí'ij a'ucj a'fme í mej jehua támua'arejca'a, ja'atí pu huatasejre a'fjna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'fjna í ja'ati, a'ii pu a'fín pú'eene'e sefj ti tí'ivaire'e u ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ájchesi. Patá'aj rá'anvilitin pe'fjna í pa'ari'i, pajta í náanajra'an. Á'ura'a patá'aj raaté'avaa mi pa'ari'i, pajta í náanajra'an. Huá'anvilitichi a'ujna Egipto. Setá'aj se'uun a'uté'en ajta nena'a caí neajtahua'a amuaatá'ixaate'en ja'anáj ti huatári'iristari sefj yé uvé'enen seyajna. Ayee xu huá'rini a'iné a'fjna í Heródes, a'fí pu rahuauñi í pa'ari'i ti i raajé'ica. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

¹⁴Tí'ij jí ájchee í José. Ya'uví'iti a'fjna í pa'ari'i, ajta náanajra'an. Ajta a'fín huá'a jamuan pu á'urraa a'fjna tíca'ari tzajta'a. A'uu mú a'ará'a a'ujna Egipto. ¹⁵A'uu mú é'etee ajta caí huamf'i a'fjna í Heródes. Ayee pu a'fjna jín huarfj tí'ij aráurasten í niuucari ti jíme'en ayén ajmí'i tiu'utaxájtaca'a sefj ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: “U nu ya'utajé í niyauj a'ujna Egipto.”

Heródes pu raata'ajtaca'a mej huá'ucui'ini í tí'irí

¹⁶Tí'ij Heródes ráamua'areeri'i mej raatémua'iti a'fme í mej jehua támua'arejca'a, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ra'utámua'areeri'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'fme, aj pu i Heródes tiu'uta'ajtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini naíjmi'ica í tí'irí mej tetea í mej miyen raacha'fjmee hua'apua nine'ira'a múuci pújme'en. Naíjmi'ica mú huajá'ucuii a'úu mej Belén é'echajca'a, majta í seica í mej a'imuá antachéejme'ecaa. ¹⁷Ayee pu te'araráste a'fjna í niuucarijra'a ti jíme'en ayén ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'fjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Jeremías. ¹⁸Ayen tijín:

Ayee pu tiú'unamuajri'i a'ujna já'ahua'a u Ramá,

mej ruyeineca'a,

majta jehua ruxieemijte'eca'a.

A'fjna í Raquel, a'fí pu sefj a'fín pú'een

í mej ruyeineca'a.

Ruyaujmua'a pu jíme'en ruyeineca'a.

Capu raxí'eve'eca'a mej rí'i tiraatéjeeve a'fjna jime'e

í mej caí ché'e mé jé'e já'ahua'a

í yaújmua'ame'en.

Ayee pu'u.

¹⁹Aru tí'ij ari huamf'i a'fjna í Heródes, sefj pu ajta huatasejre a'fjna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'ii pu a'fín pú'een sefj ti tí'ivaire'e ta japua í tavástara'a jemi. Ayee pu a'fín tiraatá'ixaa tijín:

²⁰—Ájchesi. Ánvi'itichi hui a'ljna í pa'ari'i, pajta í náànajra'an. Setá'aj já'uciine se'újna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Israél. Pu'uri huamfi'í ti raj'éicatami'ica'a a'ljna í pa'ari'i. —Ayeé pu tiraatá'ixaa.

²¹Tí'ij jí ájchee a'ljna í José. Aj pu'í ya'uví'iti a'ljna í pa'ari'i, ajta náànajra'an. A'uu mú a'ará'a me'újna Israél. ²²Mí ajta a'fín José, ayée pu ráamua'areeri'í ti nu'u a'fín Arquelao tí'ajjtaca'a ruyá'upuaci'í jetze me'ecan, a'ljna í Heródes teecan. Ajta pu Dios raatá'ixaa tí'ij tí'límaaraca'a. A'lj pu jín tí'itziíne'eca'a ti a'uun e'ará'asti, a'ujna Judea. Tí'ij jí a'uun a'ará'a ti jetzen ajtéme'ecan a'ujna Galileeye. ²³Tí'ij a'uun a'ará'a, a'úu pu e'ehuaújchejete, chajta'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Nazarét. A'uu pu huayéjxi. Ayeé pu tiuju'urj'í ti ij ayén aráurasten a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'fíme í mej mejmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Miyen tijín: “Ayeé mú raatámua'atzi tijín Nazarét ti é'eme'ecan.”

3

Juan pu nu'u huá'amua'i'ihuacare'e a'ujna a'u ti caí é'e ti'itj

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹A'ájna'ímua aj pu a'utasejre a'u ti caí é'e ti'itj a'ljna í Juan ti huá'amua'i'ihuacare'e. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a. ²Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri hui tfn a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios íyven tiu'uta'ájta nainjapua í chaanaca.

³A'ljna í Juan, a'ii pu a'fín pú'eene'e ti jíme'en raataxájtaca'a ajmí'í a'ljna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayeé pu ántehuaaca'a tijín Isaías. Ayen tijín:

Ja'atf pu u e'ejíhuá a'ame a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'e ti'itj.

Yee pu tí'ixa tijín:

“Naa xu rí'í huaujjéjcuare'en, mi ru tzajta'a, mú'een, a'iné tavástar'a pu yé uvé'enejsin. Caxu a'ij yá'unamuajra.”

⁴Ajta a'ljna í Juan, ayée pu éene'e ti'itéchejca'a cfxuri ti itzj'ihua, cameeyu'u ju'uxa'a jíme'e. Ajta típuaa'asica'a, navij tu rumua'atf. Ajta nu'u huátuna'ise cua'acare'e, ajta searate, 'itzi'tá mej xuaa. ⁵Majta me'fn í mej a'ímua' a'uchéjme'ecaa, naíjmi'í mú e'iré'enineica'a a'u ti a'utéveeca'a í Juan. A'uu mú e'erá'ci'ica'a tíj na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Judea, majta seica í mej me'uun é'eche a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jerusalén, majta í seica í mej me'uun é'eme'ecan a'u ti a'atamí'íye í játe'ana ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jordán. A'uu mú a'uré'enineica'a mej mi ráanamua. ⁶Jíme'en mu'u tiu'ut'ézhaahuete í mej jfn auteájturaa í Dios jemi, aj pu'í Juan huá'amua'i'ihuaca'a í játe'anara'an jetze í Jordán. ⁷Mí ajta í Juan, tí'ij a'fímej huasej í mej miyen ánte'arua tijín fariseos, majta í mej miyen ánte'arua tijín saduceos, tí'ij a'fín hua'usej í mej jéihua e'evé'uju'uca'a mej mi huaujmuai'ihua, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een mí sej tí'ihua'itaca, ¿ni tzaa seri tí'itese'e ti caí Dios puajtzi amuaatá'an? ¿A'ataani amuaatá'ixaa sej si siyen rici? ⁸Rí'í xu'u se'ljna jíme'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri tzaáhuati'ira'a jfn tí'imua'atze. ⁹Caxu siyen tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee: “Ayej tí'ayajna ti naa titaatévaire'en a'iné teen tu í'í huácaxa'astemua'ame'en a'ljna í Abraham teecan.” Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej tí'ayajna ti Dios raayí'ti ti rí'í raará'atza í tete matj í huácaxa'astemua'ame'en a'ljna í Abraham teecan. Capu tí'itj a'ij tejámuaatévaire'esin sej siyen tí'imua'ajca rujímua'a sino sej siyen huanén tíj Abraham teecan. ¹⁰Pu'uri teja'uré'enejsin vejlí'í a'ájna xicá'jra'a jetze ja'anáj ti pua'a amua'ajteá'axi'isin í Dios ca'anín jíme'e. Ayeé pu á'amuaruuren cumu tíj ja'atf ciyej té'ijveichixi'ín tepuaj jíme'e. Nain í ciyej ti caí tí'itaca, a'fí pu té'ijveichixi'ín. Tí'ij jí ra'anteáaira. Ayeé pu che'atá na'a tejamua'ajteá'axi'isin mú'ejmí. ¹¹Aru inee, nee nu amua'mua'i'ihuaca'a jaj jíme'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri seicié tiu'umu'aj í ru tzajta'a. Mí ajta, a'fín ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'fí pu jaitze'e raayí'ti necaf inee. A'iné nee nu c'fíeene'en jfn tí'it'éjvee í jemin, capu ayén tínaavj'te'e ineezti nej rajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an. Mí ajtá'í a'fín, sej pu huata'í'ti ti huateáturan mú'ejmí jemi. Ajta a'fín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu uté'a'asin mi a'amua tzajta'a. Ajta a'ljna ti

hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'íi pu rí'i á'amuaruuren. ¹² Ayee pu té'eme. Xíee ti ja'atf' ari ru'ite'í í ti jín ra'anáca'atzi í triigu. A'íi pu ru'irátu'isin í xai'ri pua'ac'ie. Ajta a'íjna í imue'eri, rájseire'esin u chi'ita. Ajta í xai'ri, taij jetze pu án yá'uríeexijsin í ti caí ja'anáj á'ami'ini. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Juan.

T'íj Juan ráamuai'ihuaca'a a'íjna í Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Aj pu i Jesús huatasej're. A'uu pu a'arájraa a'ujna chuej'ra'a japua ti ayén téja'arájte-huaa tíjín Galileeye tí'ij Juan ráamuai'ihua játe'ana jetze ti ayén ántehuaa tíjín Jordán.

¹⁴ Ajta a'íjna í Juan, ayée pu tí'imua'ajca ti raatá'ijmii. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Ni mú'ee piyen yé vé'eme inee jemi? Jaitze'e pu raavíj'te' pej piyen náamuai'ihua ineetzi.

¹⁵ Mí ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Ché'e ayén 'eene'en. Ayee pu hui tiraavíj'te' tej tiyen huárini tej ra'ará'astij're'en te'íjna jime'e a'ij ti t'íjxe'eve'e í Dios.

Aj pu i Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús. ¹⁶ T'íj ráamuai'ihuaca'a, aj pu i Jesús a'itá'raa á jaata'a. Jíme'en pu'u a'itá'raa, t'íj jí antácuunareca'a í ta japua ti a'utéj'muaa. Tí'ij jí iiraasej'í ti a'icamé'ecaa a'íjna í xiéj'niu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu seij're'eca'a t'íj cucuí'í. Tí'ij jí japuan a'ujyef'ixi. ¹⁷ Ajta á'iyen niuucari huánamuaj'ri'í ti júte'e u j'icánamuaj're'e. Ayen tíjín:

—Niyauj pej pírici í nej muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej hui naa rí'í naatá'a i ne tzajta'a.

4

Tiyaaru'u pu tiu'utése ti raamuá'itin a'íjna í Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Tí'ij jí a'íin í xiéj'niu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ya'uví'iti a'íjna í Jesús í jirí jetze t'íj a'íin tiyaaru'u tiu'utése'en ti raamuá'itin a'íjna í Jesús. ² Ajta a'íin Jesús, a'úu pu é'tee a'achú cumu hua'apuate xicaj ti caí t'í'icua'a. Aj pu i huata'l'ícuataca'a. ³ Ajta á'iyen a'íin tiyaaru'u e'iré'ene a'íjna í Jesús jemi ti ij raamuá'itin. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui yauj'ra'an pej pú'een í Dios. Patá'aj raata'áj'te'en amíjna mi tetej t'íj pan huatéj'taahua.

⁴ Ajta Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Capu a'íi na'a ruxe'eve'e í pan ti jín te'utáviicua'í í tevi, sino ajta pu a'íin ruxe'eve'e'nain í niuucari ti é'eme'ecan í Dios jemi.

⁵ Tí'ij jí a'íin tiyaaru'u ajtahua'a pu ya'uví'iti a'íjna í Jesús a'ánna Jerusalén. Teyuu pu japuan ra'antítuaa a'u ti e'evé'epa'atzara'a. ⁶ Ajta ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui yauj'ra'an pej pú'een í Dios, ancájvetzi, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín:

Dios pu huaja'uta'íti í mej títetate'í í jemin mej mi muá'acha'in.

Majta mú'eetzi memua'atini rumuájca'a jime'e.

A'íime mú á muatéchajtza t'íj caí ti'it'íj a'ij muaruure.

⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mí ajta, ayée pu che'atá na'a ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín: “Capej piyen tirá'axiehuari'ira ti'it'íj jime'e ti Dios ayén ti'it'íj jín huárini.”

⁸ Ajta a'íin í tiyaaru'u, ajtahua'a pu ya'uví'iti já'ahua'a yee jirí jetze ti ájtee. Aj pu i raatasej'ra nainjapua, t'íj na'a sej' chuej'ra'a japua a'u mej a'uchéj'me í teite. Raatasej'ra a'achú ti ve'et'í a'uun huatacá'a. ⁹ Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Nain nu muatapuá'jve'esin ne'íjna ti pua'a piyen huárini pej títunuta, pej pi naateá-najche.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Aricu, mú'ee pej i'í tiyaaru'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín: “Setá'aj raateánajche se'íjna í tavástara'a í a'amua Dios. A'íj xu'u huatévaire'en.”

¹¹ Aj pu i á'uraa a'íjna í tiyaaru'u. Capu ché'e a'ij ráaruu. Mat'íj mi huatasej're í mej títetate'í í ta japua mej mi raatévaire'en me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en u Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Tí'ij Jesús ráamua'areeri'i ti aiteánami'ihuaca'a a'ljna í Juan, aj pu'i á'uraa a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galilea. ¹³ A'u pu e'erárraa a'ujna Nazarét. Tí'ij jí a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm, chajta'a ti a'utacá'a a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj ti a'utacá'a a'ájna vejli'i sejí chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Zabolón, ajtahua'a sejí chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Neftalí. ¹⁴ Ayeé pu tiuju'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ljna ti t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan a'ljna í Isaías.

¹⁵ Ayen tíjín:

Ayeé pu té'eme a'ujna chuéjra'a japua a'u mej é'eche í teite í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan,

a'ujna ti huatacá'a u Zabolón,

ajta í sejí chuéjra'a japua u Neftalí,

ajta sejí í juye ti a'uun e'eténeana a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'é,

ajta utavén pújme'en í Jordán,

ajta u Galileeye a'u mej a'uchéjme í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan.

¹⁶ A'íime í teite, a'iné capu huá'a jemi raateájtuaa í mej seijre'eca'a í tíca'ari tzajta'a, a'íí mú raasej'í ti u ajtátzaca'a, temua'a naa,

majta a'íime í mej a'uchéjme'ecaa a'u mej yé'ejpuajt'íca'a,

ayéé mú 'eene'e, xíee mej cuj m'í'chica'a, a'iné ayéé pu hua'é'ene'e, xíee ti huat'íca'a.

Aj pu'i huá'a jetze huatátzareajraa.

Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁷ Tí'ij jí a'íin Jesús a'utéjche ti tihuá'amua'aten. Ayeé pu tihuá'atixáate'ajraa tíjín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri t'ín teja'ur'é'enejsin ti tiu'uta'ájta í Dios íyien chaanaca japua.

Jesús pu hua'utajé í mej ruhua'itépe'eca'a, í mej muáacua

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Ajta í Jesús, áa pu 'ejtéme'eca'a a'ájna vejli'i ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galilea. Tí'ij í a'ímej huasej'í í mej hua'apua í mej ru'ihuaamua'a pú'een. A'íime mú a'íin pú'een a'ljna í Simón, ajta juutzeájra'an a'ljna í Andrés. Ajta a'ljna í Simón, ayéé mú majta ratamúa'amua tíjín Pedro. A'íí mú xiéjmua'ari j'ín hua'ité vivi'iraca'a. Ayeé mu'u t'í'ijri'irejca'a a'íime. ¹⁹ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú se'utáruuyi'í neetzi jemi. Nee nu tejá'amua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité t'í'iviivi'ira'an sino teite xu'u si t'íseire'esin ineetzi jemi.

²⁰ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj mú mi raatapu'ájtaca'a. Mat'í'ij mi ateja'upí í xiéjmua'ari, Mat'í'ij mi a'ucí jamuan. ²¹ Tí'ij íjtá'í á'ayee a'ur'é'ene. Ajtahua'a pu hua'apuaca huasej'í í mej ru'ihuaamua'a pú'een. Sejí pu ayén ántehuaa tíjín Jacobo. Ajta í juutzeájra'an, ayéé pu ántehuaa tíjín Juan. A'íí pu huá'ape'eri í Zebedeo. A'u mú a'aráte'eca'a í canuuhua'a jetze. Huá'a jamuan pu arácatii í hua'atáata. Xiéjmua'ari mú r'í'í t'í'iruurejca'a ti t'í'isiujtza'ani. Tí'ij í Jesús hua'utajé mej mi jamuan á'ujjuhua'ane'en. ²² Aj mú mi raatapu'ájtaca'a. Mat'í'ij mi aitacj'í canuuhua'a jetze. A mú yaúurie í rutáata. Mat'í'ij mi a'ucj'í jamuan í Jesús.

Jéihua pu tihuá'amua'ate a'ljna í Jesús í teite

(Lc. 6:17-19)

²³ Tí'ij a'íin í Jesús a'utéjche ti á'uche'ecane'en nainjapua tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Galileeye, a'íí pu tihuá'amua'atehua'a í teite tíj na'a ti seijre'e hua'ateyuu tzajta'a. A'íí pu j'ín tihuá'a'ixa'atehua'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti t'í'ajta nainjapua í chaanaca. Ajta Jesús tihuá'uhuaa najjmi'ica í mej t'í'icucui'i. Capu t'í'iseicaj na'a í cu'í'ini'ira'a. A'íí pu nain j'ín tiú'uhuaataca'a. ²⁴ Aj mú mi ráamua'areeri'i tíj na'a a'uun ti huatacá'a sejí í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Siria. A'íj mú huámua'areeri'i a'ij ti ti'it'ij huáruu a'ljna í Jesús. Mat'í'ij mi u huaja'aráavi'ití í mej t'í'icucui'i, ti ti'imuí'í í cu'í'ini'ira'a. Seica mú huápi'í t'í'icucui'icaa, ajta seica, capu huá'aca'anisti'iraca'a. Ajta seica, tiyaaru'u pu huá'a

tzajta'a seijre'eca'a, majta seica í ti hua'acáteuunéjme'ecaa, majta seica mú ciyáaxavi'i. Naíjmi'ica pu tihuá'uhuaa. ²⁵Jéihua mú ajteáxiireca'a í teite, í mej me'uun e'eráaci a'ujna chuéjra'a japua u Galileeye. Majta seica, a'úu mú e'eráaci ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín tamuáamuata'a ti chájta'ajme, majta seica me'újna já'ahua'a u Jerusalén, majta seica t'j na'a a'uun ti huatacá'a u Judea. Seica mú majta aitaic'j í mej utavén pújme'en e'echéjme'e u Jordán. Jéihua mú jamuan á'ujjuhua'ane'e.

5

Í niuucari ti Jesús hua'utá'ixa í jírí jetze

¹Tí'ij hua'usej'j í teite mej jéihua mu'iicáa, aj pu'i antíraa í Jesús í jírí japua. An pu a'ujyeyjxi. Matí'ij mi a'íime í mej á'ujjuhua'ane'e jamuan, a'íi mú ajteáxiireca'a. ²Aj pu í a'utéjche ti tihuá'umua'aten.

Í niuucari ti tamuáamuata'a ará'ase í mej jín ráamua'aree ti Dios r'íi tihua'atá'aca (Lc. 6:20-23)

³Ayen tíjín:

—Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí a'ij t'í'ijviicua'i í Dios jemi, a'iné a'íi mú me'uun huaté'uu muá'aju'un í Dios jemi.

⁴'Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej ruxieem'jite'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné Dios pu r'íi tihua'utá'asin.

⁵'Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej r'íi té'umuajcaa í ru tzajta'a í Dios jemi, a'iné a'íi mú ra'ancuré'asin a'íjna chuéjra'a ti jíme'en Dios te'ateújratiiri'i ti hua'utá'an.

⁶'Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej rahuauca, majta í mej jéihua raxi'eve'e, mej mi miyen huárini a'ij ti tiraav'jite'e í Dios jemi, a'iné Dios pu ayén huá'aruuren mej mi miyen ra'ará'astjire'en.

⁷'Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej huá'acu'uve í seica í ru'ihuaamua'a, a'iné Dios pu huá'ancu'uvajxi'isin a'íimej.

⁸'Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej urar'íen seijre'e í ruxíejniu'uca jetze, a'iné a'íi mú rasejran í Dios.

⁹'Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej rahuaahuau mej caí ne'use'e, a'iné ayée pu Dios hua'utámua'atzi tíjín: “Niyaujmua'a.”

¹⁰'Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej rajpuafítzi muá'aye'i me'íjna jime'e mej miyen rici a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios. Nain pu xaa tihuá'aci'ti'i a'ujna a'u ti é'eseijre'e í Dios.

¹¹Setá'aj huaújtemua'ave'en set'j sena'a pua'amé mú'een, ti pua'a me'ín í teite miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta, majta a'ij pua'a á'amuaruure na'ari hua'itzi jín tejá'amuaxajtzi'i me'íjna jime'e sej t'í'ixaxa'a neetzi jetze me'ecan. ¹²Setá'aj huaújtemua'ave'en. Caxú ruxieemiste'e, a'iné jéihua pu tejá'amuaci'iti í ta japua Dios ti é'eseijre'e. Ayee mú che'atá mena'a huá'uruu a'íimej í mej mejm'íi t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Mej nu'u miyen me'íjna jín t'í'ivaire'e mej mi r'íi huá'aruuren a'íimej í mej yen japuan seijre'e

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³'Ayee xu hui t'í'ivaire'e huá'a tzajta'a í teite t'j ajta t'í'ivaire'e í unaj í mej jín t'í'icacare í cua'ira japua. A'íjna í unaj t'í'ivaire'e t'í'ij caí huatépete í hua'ira'a. Mí ajta, ti pua'a huateáru'una, aj pu'i ráxi'isin í ti a'ancacá. ¿A'iné auj t'í'iri'iri t'í'ij ajtahua'a ancacá á'ara'ani? Capu ché'e a'ij t'í'iri'iri, a'iné pu'uri ráaxi'íi í ti ancacá. Ayee pu'u qui t'í'ivaire'e mej mi mé rúurieexin, mej mi majta ratziínajye'ican í teite. R'íi xu'u mú'leen t'í'ij caí ayén che'atá na'a tejamuáaruuren mú'ejmi.

¹⁴'Ayee xu seijre'e huá'a tzajta'a í teite t'j tatzari ti ja'atí án yá'ujche ti ij a'imúa a'atáneeri'icij nainjapua íiyen chaanaca japua. Ajta, chajta'a ti a'utáca í jírí jetze, capu rí'irí ti huateúravaa. ¹⁵Ajta, capu ja'atí ayén cantiira'a antítairi ti ij a'uun ya'uteárujte'en í utaatzi jete, sino án pu ya'ujchájtza ánimua t'í'ij a'imúa a'atáneeri'icij huá'a tzajta'a í mej uráatei u chí'íta. ¹⁶A'íj pu jín, ti pua'a ti'it'j a'ij seruure mú'een, setá'aj hui siyen

ráaruuren mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi ráamua'aree sej siyen rici se'íjna jíme'e í t'í'ixi'epi'ín. Aj mú mi xaa rí'í tiraateájtuaani í Dios.

A'íjna í niuucari í mej jíme'en t'l'áijta

¹⁷Caxu siyen t'l'imua'ajca í ru tzajta'a yee nee nu ra'antipua'ajte'esin ne'íjna í niuucari tí raateájtuaa itejmi jemi a'íjna í Moisés teecan, ajta í mej raataxájtaca'a a'íime í mej t'l'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni ra'antipua'ajte'en ne'íjna í niuucari. Canu xaa ne'u. Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni raana'íjmire'en.

¹⁸Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, t'í'ij auj seijre'e tí yen seijre'e íyen chaanaca japua, ajta í tí é'eseijre'e júte'e u ta japua, capu hui t'l'it'íj a'uvájtzi a'íjna jetze í mej ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze, capu t'l'it'íj, tí pua'a leetra na'a, na'ari í tí ra'avé'eraráatzajme.

¹⁹A'íj pu jín, tí pua'a ja'atí caí ra'ará'astijre'en seáj í niuucari tí ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, tí pua'a ajta a'íin tiráamua'aten seáj í ja'atí tí ayén che'atá na'a caí ra'ará'astijre'en a'íjna, Dios pu jemi ayén ámitieere'e tí caí t'l'it'íj vaire'e a'íjna í ja'atí a'ujna u ta japua. Capu amín a'ij tí pua'a caí ra'ará'astijre í niuucari tí jaítze'e caí ruxe'leve'e; áuche'e pu ve'ecán jín auteáturaasin í Dios jemi. Mí ajta, tí pua'a ja'atí tí na'a tí ayén rá'atzaahuate'e a'íjna í niuucari, ajta seica tiú'umua'aten mej mi miyen che'atá mena'a ríjca, Dios pu jemi ámitieere'e tí a'íin xaa t'l'ivaire'e jeflúa u ta japua.

²⁰A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, tí pua'a secaí siyen tihua'utémua'itín a'íimej í mej tihua'umua'aten í yu'uxari jetze, majta a'íimej í fariseos, tí pua'a secaí hua'utémua'itín se'íjna jíme'e í sej ra'ará'astijre'en a'íj tí té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, ca xu ja'anáj a'uteáruti a'ájna Dios tí é'eseijre'e u ta japua.

Jíme'en í mej jín níniu'ucacu

(Lc. 12:57-59)

²¹Xu'uri siyen ráanamua'jri'í mej miyen tihua'utá'ixaa í á'amuyau'upuaci'istemua'a t'íjín: "Caxu t'l'itecui'ica. Na'ari caí, tí pua'a ja'atí seáj huajé'ica, ruxe'leve'e mej puájtzi raatá'an."

²²Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, tí pua'a ja'atí ayén huataniú'ucan jemin í ruxí'ej teví, ayée pu tiú'ujxe'leve'e tí Dios ayén puájtzi raatá'an a'íjna í ja'atí. Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, tí pua'a ja'atí ayén a'íj pua'a tiraatájeeve a'íjna í ruxí'ej teví t'íjín: "Mú'lee pej caí t'l'it'íj huayí'ití", ayée pu tiú'ujxe'leve'e mej rá'anvi'itín a'íimej jemi í jueesi. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, tí pua'a ja'atí ayén a'íj pua'a tiraatájeeve í ruxí'ej teví t'íjín: "Mú'lee pej caí t'l'it'íj mua'aree", ayée pu Dios ayén tiraatá'ixaate'esin t'íjín: "Aricu, áa pej a'utevé'e pu'á'ara'ani í taij tzajta'a tí caí ja'anáj á'amí'ini."

²³A'íj pu jín, tí pua'a peri t'l'it'íj t'l'imua'í'ivajta a'íjna japua a'u sej ye'ana'amiche í Dios, tí pua'a peri ra'utámua'aree í pej jín auteájturaa jemin í axí'ej teví, ayée pej huárini. ²⁴A'luu pej ye'utécán í pej tiu'utámua'í'ivejta a'íjna japua a'u sej ye'ana'amiche í Dios. Patá'aj amuacá u á'lume'en a'íjna jemi í axí'ej teví patá'aj tiu'utá'uuni'í í pej jín a'uteájturaa í jemin. Aj pu xaa ari rí'írí pej mú a'uvé'eme'en patá'aj tiu'utámua'í'ivejta.

²⁵Setá'aj ca'anacan raaxí'epi'íntare'en a'íjna jamuan í tí muájcha'íire'e, t'í'ij auj muá'an-vi'itín huá'a jemi í jueesi. Setá'aj siyen raaxí'epi'íntare'en set'íj seuj huajú'un í juye jetze. Na'ari tí pua'a pecaí piyen huárini, a'íj pu mú'eetzi tiu'utátuui're'esin í juees jemi. Ajta a'íjna mú'leetzi pu tiu'utátuui're'esin jemin a'íjna í tí ravaire'e. Ajta a'íin tí ravaire'e, a'íj pu mua'íteánajsin. ²⁶Ayee nu hui t'l'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, camu ja'anáj mua'irátuaasin ajta pena'a caí tihua'unájchite'en nai jíme'e a'achú mej muá'íjijve'e.

Jíme'en a'íimej í mej tiú'ujxana'acira'ate

²⁷Xu'uri ráanamua'jri'í í mej mejmí'í miyen tiu'utaxájtaca'a t'íjín: "Capej 'íita'a jamuan huí'ica í pej caí ratévi'itín."

²⁸Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e t'íjín: A'atí tí na'a tí ayén 'íita'a seijra temua'a naa tí ij ayén raatá'astí í ru tzajta'a tí jamuan huáhu'i'ini, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tí a'íjna í ja'atí ari tiú'ujxana'acira'ate í ru tzajta'a a'íjna jamuan í 'íita'a tí caí ratévi'itín.

²⁹Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e t'íjín: Tí pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mí á'ají'í tí ari'írfinta'a pújme'en seijre'e pe'íjna jíme'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi,

aitátichi muá'aj'i ti ari'irínta'a pújme'en seijre'e. Aa pej yaúurieni. Ayee pej huárini, a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'it'ij á'urieni ti cílieen caí pej nain e'ehuá'arieni mat'ij án muajá'urieeni í taj zajtza'a. ³⁰ Ajta ti pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'amujca'a ari'irínta'a pújme'en seijre'e, patá'aj ra'ajtavejíche amíjna mi á'a muájca'a. Pajta a'imuá yaúurieni a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'it'ij á'urieni ti cílieen caí pej nain e'ehuá'arieni mat'ij án mú já'urieni í taj zajtza'a.

Jíme'en í mej já'ita'a a'utací'ica

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Majta hui mejm'i miyen tí'ixaxa'ata'a tíjín: “Ja'atí ti raxí'eve'e ti ru'ij mé úurieni, ché'e a'ín cuapée raatapíjze'en í ru'ij í ti jín mé rúurieni.” ³² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ja'atí ru'ij mé úurieni, caí ayén ti'it'ij jín huarín a'íjna í 'íta'a ti xana'acire'e, ti pua'a caí sefj jamuan huáhu'i'ini, sefj pu'u í ti jín tiu'utá'a ti ij ja'atí ru'ij mé úurieni. A'ii pu a'ín pú'een ti i'í íra'ara'antaca'a tihuaúxana'acira'ate sefj jamuan í teáata'a. Aj pu xaa í'iri'iri ti mé rúurieni. Ajta a'íjna í teáata'a ti sefj ancuré'evi'itín í 'íta'a ti ja'atí ari mé rúurie, a'íjna í ja'ati ajta pu tihuaúxana'acira'ate.

Jíme'en í mej jín te'ataújratzi'iraca

³³ Seajta xu'uri ráanamujri'i se'íjna i niucari í mej mejm'i tihua'utá'ixaa í teite tíjín: “Capej yá'ujipuan í pej jín te'atá'aratziiira niucacjze'en í Dios.”

³⁴ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tíjín: Caxu a'atzu te'ataújratzi'ira'an niucacjze'en í Dios, caxu a'atzu. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niucacjze'en í ta japua, a'iné a'í pu japuan án á'ujca í Dios. ³⁵ Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niucacjze'en i chaanaca a'iné a'í pu yen ra'íicajme í Dios. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an í niucacjze'en í Jerusalén, a'iné a'í pu antiújmua'aree íyie chajta'a a'íjna í Rey ti ve'ée. ³⁶ Caxu seajta te'ataújratzi'iracare'en niucacjze'en mi a'amuumu'úu jetze, a'iné caxu rufímua'a sena'a raay'ití sefj raatéxumuare'en na'ari sefj raatécuainare'en sefj mi a'amua cipua.

³⁷ Ché'e ayén éene'en, ti pua'a piyen raataxáj yee “jjeel!”, ché'e ayén éene'en tzáahuati'ira'a jíme'e yee “jjeel!” Ajta, ayén che'atá na'a, ti pua'a piyen yee “jCapul!”, ché'e ayén éene'en tzáahuati'ira'a jíme'e yee “jCapul!” Ti'ití ti a'ij seicié 'een, a'íjna jetze pu avé'eme'ecan a'íjna í ti a'ij pua'a 'een.

Jíme'en a'ímej í mej pua'íjtz huataúra'a

(Lc. 6:29-30)

³⁸ Xu'uri siyen tiú'unamujri'i í mej mejm'i miyen tí'ixaxa'ata'a tíjín: “Tí pua'a ja'atí ra'itátini í j'íiseáara'an í ruxí'ej tevi, ruxe'eve'e ti a'íjna í ja'ati ayén che'atá na'a tiu'unájchita rufí'í jíme'e.” Ajta ayén tíjín: “Tí pua'a ja'atí sefj ra'antácuura í tamaara'an, ruxe'eve'e ti a'íjna ja'atí ayén che'atá na'a tiu'unájchita rutamej jíme'e.”

³⁹ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Caxu siyen che'atá sena'a raruure í ti a'ij pua'a 'een a'ij ti a'ín ari ayén amuáruu mú'ejmi. Tí pua'a ja'atí mu'it'éjveeni mua'ipée jetze ari'irínta'a pújme'en, patá'aj pajta raatá'an ti mu'it'éjveeni í sefjta'a í mua'ipée jetze.

⁴⁰ Tí pua'a ja'atí ca'anéri jín muájhuavii mi á'asiicu'u ti ij a'ín mú'ijchueeni, patá'aj raatáchuíte'en paja mi pej jíme'en ra'itévajra mi á'ahuare'etze'e. ⁴¹ Ajta, ti pua'a ja'atí mua'áijte'pej ti á'ara'an té'entini sefj vi'ira'a imuá ti huatátee, patá'aj hua'apua vi'ira'a imuá té'entini. ⁴² Pajta, patá'aj raatá'an, ti pua'a ja'atí ti'it'ij muáhuaviira, capej ramuaire'e í ja'ati ti muane'iri'ira a'ame.

Mej nu'u huá'axe'eve'en í mej huá'ajcha'ire'eca

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ayee xu seri ráanamujri'i í mej mejm'i miyen tí'ixaxa'ata'a tíjín: “Patá'aj raxí'eve'e puá'ara'ani pe'íjna í á'amiigu.” Ajta ayén tíjín: “Patá'aj rájcha'íire'e puá'ara'ani pe'íjna í ti muájcha'íire'e.” ⁴⁴ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Patá'aj raxí'eve'e puá'ara'ani a'íjna í ti muájcha'íire'e. Pajta rahuaviira í Dios jemi a'ímej jíme'en í mej a'ij pua'a á'amuaruure sefj si siyen ruxí'ej éene'en xá'ara'ani a'ujna, á'amua'apua ti é'esejre'e u ta japua.

⁴⁵ 'A'í pu hui huatá'aca ti a'íin xica hua'utétatzavi'ite'e huá'a japua í mej a'ij pua'a t'íteteite, ajta huá'a japua í mej r'í t'íteteite. Ajta a'í pu huatá'aca mej mi víjvi'iyey huá'a japua í mej xí'epi'in ríci, majta huá'a japua í mej a'ij pua'a ríci. ⁴⁶ Tí pua'a siyen huá'axe'eve'e sena'a a'ímej í mej já'amuaxe'eve'e mú'ejmi, ¿ni secaí siyen t'íimua'atze sej si se'íjna jín t'ítíj huamuá'itin í Dios jemi? Mí seajta caí, caxu. Casi'i, ayée mú che'atá mena'a ríci a'íme í mej á'ujuhua'an í mej hua'ujíjve'e í mej t'ítici. ⁴⁷ Ajta, ti pua'a siyen hua'utateújte sena'a se'ímej í mej á'amua'ihuamua'a pú'een, ¿ni qui caí ayén tejamuá'amitiejte'e sej siyen hua'utémua'itin í seica? Mí seajta caí, caxu. ¿Ni qui mecaí miyen ríci a'íme í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jime'e? Ayee mú ríci xaa ne'u.

⁴⁸ 'A'íj pu jín, setá'aj siyen raanaíjmi'e'en a'achú ti tejamuá'aturaate'e, sej si siyen ruxí'ej 'eene'en temua'a naa a'ujna a'u ti á'amua'upua é'esejre'e u ta japua.

6

Jíme'en a'ímej í mej rusejrata mej miyen ríci ti xí'epi'in

¹ R'í'í xu'u mú'een sej caí siyen huárini í ti xí'epi'in 'een mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi amuaaséj. Tí pua'a siyen sena'a rijca, capu t'ítíj tejá'amua'íti a'íjna jemi í sej rájya'upua ti a'íin tejámuatapuajíve'en. ² 'A'íj pu jín, setá'ij tihuá'apuajíve'e a'ímej í mej caí a'ij t'íjviicua'l, caxu raxájta mé jéjre'e yee ayée tu huaríj. Ayee mú xaa ríci seica í ruteyujta'a, majta caaye jetze a'íme í mej ra'ará'astjire'e hua'aye'ira jéjre'ecitze'e. A'í mú miyen ríci mej mi a'íin teite r'í'í tihuá'utá'ixaate'en. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e t'íjín a'í mú meri nain huamuá'iti me'íjna jime'e í mej teite r'í'í tiu'utá'ixaa. ³ Mí pajta mú'ee, tí pua'a t'ítíj paraatapuaíjve'en í ti caí a'ij t'íjviicua'l, ayée pej huárini ti ij caí ja'atí ráamu'a'aree. ⁴ Ayee pej huárini, ti pua'a petiu'utapuajíve'en avíitzi jime'e, aj pu xaa, a'íin í pej rájya'upua, a'í pu rasej í ti rú'avaa. Ajta, a'í pu timuaatá'asin a'íjna í pej raamuá'iti.

Jesús pu tihuá'amua'ate a'ij ti tiraatéjhuauuni í Dios jemi

(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Ajta, setá'ij mú'een téniiusime'en í Dios jemi, caxu siyen jéjre'ecitze'e rijca matíj í seica í mej nu'u ra'ará'astjire'e hua'aye'ira í mej miyen t'íjri'ire. Yee pu tihuá'aráanajche mej uteáru'ipi u teyujta'a mej huatéjniuuni í Dios jemi, na'ari mej miyen e'ejcáci'ica a'ujna caaye jetze mej mi seica hua'usej. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, amí mu'u huamuá'iti, xaa ne'u.

⁶ 'Mí pajta mú'ee, patí'ij téniiusime'en í Dios jemi, pauj mi'i uteárutén a'ujna 'achi'litá. Pajta te'íteanán í ta'anténine'í jime'e. Aj pej xaa pi huatéjniuuni a'íjna jemi í pej rájya'upua í ti caí sejre'e. Ajta á'iyen a'íjna í pej rájya'upua í ti t'í'isise'ij naijmi'i t'íj na'a a'u ti é'eruuri'ihuaca'a avíitzi jime'e, a'í pu hui muaatá'asin í pej raamuá'iti.

⁷ 'Ajta, patí'ij téniiusime'en í Dios jemi, capej piyen á'ateevi'in pej téniiusime'en í niuucari jime'e ti caí a'ij huataújmua'a. Ayee mú xaa ríci a'íme í mej caí ramua'ate í Dios. Ayee pu tihuá'amitiejte'e ti Dios ayén huá'unamua ti pua'a miyen á'ateevi'in mej téniiusime'en. ⁸ Caxu siyen che'atá sena'a rijca matíj a'íme, a'iné ayée pu i t'í'een sej caí xi huaténiu jemin í sej rájya'upua, a'í pu ari rú'umua'aree t'ítíj ti a'ij tejamuá'aturaate'e.

⁹ Ayee xu si t'í'ijhuaviira. Siyen t'íjín:

Mú'ee, í pej tá'íya'upua,

a'úu pej é'esejre'e u ta japua,

miché'e r'í'í yá'unamujra a'ij pej ántehuaa.

¹⁰ Ché'e teja'uré'enen a'ájna xicájra'a jetze

patí'ij nainjapua tiu'uta'ájta

íiyen chaanaca japua.

Miché'e ra'ará'astjire'en a'ij pej t'í'ijxe'eve'e

íiyen chaanaca japua

mej mi miyen che'atá mena'a

ra'ará'astjire'en u ta japua.

¹¹ Patá'aj pajta taatá'an í ti t'í'icua'iri'í

í ti ruxe'eve'e nain xicaj tzajta'a.

¹² Titaatá'uuni'iri'i í tej jín auteájturaa mú'etzi jemi
a'iné ayée tu che'atá tena'a
rí'i t'lhua'utá'uuni'ira a'ímej
í mej auteájturaa itejmi jemi.

¹³ Pajta, capej piyen titaatá'acare'en ti ayén titáaci'iti
í tej jíme'en caí rá'aviicua'i
sino patá'aj piyen ta japua huániuuni
ti ij caí taatémua'itin a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

Ayee tu t'l'imuahuvii a'iné mú'ee pej t'l'ita'ajite'e nainjapua,
mú'ee pej anti'amua'aree nain jíme'e,
miché'le naími'i rí'i timuaatatémua'aviste'en
t'j na'a rusén jíme'e.

¹⁴ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín
auteájturaa mú'ejmi jemi, a'íi pu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi a'íjna í sej rájya'upua
ti a'uun é'seijre'e u ta japua. ¹⁵ Mí ajta, ti pua'a secaí siyen tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín
auteájturaa mú'ejmi jemi, a'íjna í sej rájya'upua, capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi í
sej jín auteájturaa í jemin.

Jíme'en í mej jín rú'itzi'ive'e

¹⁶ Tí pua'a seúru'itzi'ive'e, caxu siyen acaújtzaahuat'e í runéerime jetze mat'j a'íime í
seica í mej miyen rici jéjre'ecitze'e. A'íime í teitejra'a, ayée mú acaújtzaahuat'e í runéer-
ime jetze mej mi seica teite ráamua'aree yee mej rú'itzi'ive'e. ¹⁷⁻¹⁸ Ayee nu tejá'amua'ix-
aate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Mu'uri me'íjna jíme'en raamuá'iti nain í ti tihuá'aci'iti.
Mí pajta mú'ee, pat'íj al'itzi'ive'e, patá'aj acá'ajista'ante'en, pajta te'avá'ahuat'e'en
á'amua'utze'e aceite jíme'e, mej mi caí ráamua'aree í teite yee pe'á'itzi'ive'e. A'íi pu'u
ayá'upua í pej caí rasise'i, a'íi pu ramua'aree. Ajta a'íjna í ayá'upua ti rasise'i í ti rú'avaa,
a'íi pu muaatá'asin í pej raamuá'iti.

Jíme'en í ti jeíhua huápi'i ruxe've'e í Dios jemi

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Caxu siyen té'useire'e u ruch'i'tá jeíhua í ti huápi'i tí'ijnajche sej si se'uun
te'urácha'íica. Tí pua'a siyen huárini, aj mú mi tejpua'si raaté'te'eneajxi'isin í caanari.
Ajta í tepúusti'i, temua'a pu tiu'utejchuitaamua'asin. Majta a'íime í nahua'ari, a'úu
mú uteáruti ca'anéeri jíme'e. Mat'íj mi té'unahua'an. ²⁰ Mí seajta mú'een, setá'aj
te'uhuáseire'en u ta japua jeíhua í ti huápi'i ruxe've'e í Dios jemi. Capu ti'it'j ruchuitáa-
mua'aca a'ujna, capu ajta ti'it'j a'uvaj'tzi. Camu majta uteáru'ipi í nahua'ari me'újna.
²¹ Ayee pu té'eme: ti'it'j ti na'a ti mú'ejmi tejá'amua'a, ti jaitze'e timuaatéva'iri, mú'een
xu tiújmua'atzíte'e xá'aju'un se'íjna jíme'e.

Jíme'en í ti jín rutáztavi'ite'e

(Lc. 11:34-36)

²² Ajta hui, amíjna mi á'aj'i, a'ii pu a'íin pú'een í pej jín á'uche'ecan. Tí pua'a ri'éene'en
puá'ajji'isíjme'eni, temua'a pej naa meteúnee. ²³ Mí ajta, ti pua'a caí ti'it'j vaire'e
mua'a jí'i, ayée pu hua'éen cumu t'j huatíca'a. Ajta mua'axiejniu'uca, ti pua'a piyen
rí'i raat'éavaa, ayée pu che'atá na'a ti'ivaire'e í pej jín huáye'iven huá'a tzajita'a í teite.
Ajta ti pua'a piyen caí rí'i tiraat'éavaa í mua'axiejniu'uca ti ij caí ché'e mú á'ayee mú
á'uvi'itijcare'en, ¿ni caí ayén te'iráame cumu t'j huatíca'a? Capu a'atzu huáneeri'i.

Jíme'en í tumin í Dios jemi

(Lc. 16:13)

²⁴ Capu ja'at'í raay'í'ti ti hua'apuaca jemi tiu'utévaire'en. Tí pua'a tiu'utatése'en ti ayén
huárini, sej pu ticha'íire'e a'ame ti t'í'ira'ajite'e, ajta í sej, a'íi pu raxí'ev'e'e a'ame ti
tiraata'ajite'en. Na'ari caí, nain pu jín tiraat'évaire'esin í sej, ajta a'íi pu caí ra'ar'á'astijre'e í
sej ti t'í'ira'ajite'e. Jíme'en a'íjna í Dios, ajta jíme'en a'íjna í tumin, capu ja'at'í ayén raay'í'ti
ti tiu'uta'afjti'ire'en ruxí'ej na'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

Dios pu nu'u rí'i tihuá'acha'íi í ruyaujmua'a
(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e jíme'en a'íjna yee: Caxu se'íjna jín t'ímuajca yee: "¿A'íqui tetí'ícu'a'ani?", nusu yee: "¿A'íqui tetí'íteye'en?", na'ari yee: "¿Tí'ítaqui jín tetiu'utétachejte'esin?" ¿Ni caí jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani, caí í cua'ira? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi á'amuahua'ira'a tí ruuri, caí í sej jín tiu'uteújchejte'en? A ni'íjtá ne'u.

²⁶ 'Casi'i, hui sehua'usej mi pina'ase í mej júte'e rá'ara'a. Camu a'atzu t'íihuaste'e, camu majta t'ítza'anaca, camu majta rase'iri í imue'eri í ruchi'itá. Mí ajta, a'íi pu tihuá'ami'icuaca a'íjna í á'amua'upua a'uun tí é'esejre'e u ta japua. Ajta jefhua xu jaítze'e jetzen ruxe'eve'e mecaí a'íime mi pina'ase. A'íi pu rí'i tejá'amua'acha'íi a'ame. ²⁷ Capu a'atzu t'íivaire'e tí ja'atí ayén á'uche'ecane'en ayén te'entímua'astí a'íjna jime'e yee a'íqui té'eme. Capu a'atzu raatéva'iri tí jaítze'e á'ateevi'in.

²⁸ 'Ajta, ¿a'íné 'een jín siyen tí'itziíne'e se'íjna jime'e yee tí'itáqui jín tetiu'utétachejte'esin?

'Casi'i mú'een, xaasej mi xuuxu'u a'ij tí té'ejvivausi mé já'ahua'a tí huapá'atza. Capu t'íimíjhuaca mí xuuxu'u, capu ajta t'ítzaca. ²⁹ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna í rey, a'íjna í Salomón teecan, jé'ecan pu huápí'í t'í'íjcha'íica'a. Mí ajta, capu ja'anáj naa éene'en tiu'uteújchejte t'íj mí xuuxu'u.

³⁰ 'Aye pu'u, Dios pu ayén naa éene'en rí'i t'íiruure mí íxaj tí íjii a'uun é'esejre'e a'úu tí a'upá'atza. Ajta a'íyen, aré'apua'a rasiychen. T'í'ij huatéehuan, aj mú mí raate'ataira chuej tzajta'a tá'ajtaavijhua. Dios pu xaa jaítze'e rí'í á'amuaruure caí a'íjna tí rí'í ráaruu mí íxaj. Mú'een xu hui caí a'atzu té'atzaahuat'e xaa ne'u. ³¹ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu siyen t'ímuajca se'íjna jime'e yee: "¿Tí'itáqui tecua'ani?", nusu yee: "¿Tí'itáqui teyé'en?", na'ari yee: "¿Tí'itáqui jín tetiu'utétachejte'esin?"

³² 'A'íime í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jíme'e, a'ii mú a'íin pú'een í mej jín rahuauca. Mí ajta, a'íin í á'amua'upua ta japua tí é'esejre'e, a'íi pu ari ramua'aree nain t'íj na'a í tí tejama'aturaate'e. ³³ 'Aye pu'u, seuj mí'í raatahaun tí Dios tejama'ajte'en, seajta sej ra'ar'astijre'en a'ij tí a'íin t'í'ijxe'eve'e. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejamaat'asin nafjmi'í a'íjna í tí tejama'aturaate'e.

³⁴ 'Ayej xaa ne'u tí ayajna. Caxu t'ímuajca se'íjna jime'e yee a'íqui té'eme ruijmua'a. Ruijmua'a xu sijta tí'itese'e xá'aju'un se'íjna jime'e í tí tejá'amua'íiti a'ájna. Amí pu'u a'íche'e í sej jín tí'itese'en íjii.

7

Tej nu'u caí seica jetze t'í'ijpua'ajte'e
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Caxu ché'e sena'a seica jetze t'í'ijpua'ajte'e í sej tí i caí Dios ayén mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en ca'anín jíme'e. ² 'Aye pu'u, setj siyen t'í'ijxajzi'ira í ruxí'ej teví, ayée pu che'atá na'a Dios mú'ejmi tejá'amua'axajzi'í. A'achú sej caj tiraatá'an í sej, ayén che'atá na'a tejá'amua'íiti. ³ ¿A'íné 'een jín siyen rasise'í á'amua'íhuara'a í tí'íri c'íleen jín te'utéjturaa í Dios jemi? Mí seajta mú'een caxu rusise'íj í sej ve'ecán jín auteájturaa jemin í Dios. ⁴ Ajta, tí pua'a peri ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'íné tí'íri'íri pej piyen tiraatá'ixaate'en pemíjna tí c'íleen jín a'uteájturaa a'ij tí tí'itj jín te'uteájturaa? ⁵ Mú'ee, í pej caí piyen mé teuúmua'aree, pauj mí'í nain jín tiu'utetzáahuat'e'en a'ímej jemi í pej jín auteájturaa. Aj pu xaa raavíte'e a'ame pej piyen tiraatá'ixaate'en í sej a'ij tí tí'itj jín te'uteájturaa.

⁶ 'Caxu siyen tihuá'ixaate'e í niuucari tí jíme'en raxa í Dios huá'a tzajta'a a'ímej í mej tiú'uxana'avi'iste'e mej mí caí á'amua'íehuari'ira matj í tzi'íci mej tiú'uche'evaca. Ajta caxu siyen tihuá'íjcate'e í tí Dios jemi é'eme'ecan a'ímej í mej caí tí'ítevi'ira'a. Na'ari caí, ayée mú rini matj í tuiixu í xarij tzajta'a a'utí jé'ejmuaa. A'íj mú pua'a tejamaataxajta, mej nú'u amua'íjcha'íire'e mú muá'aju'un huápí'í.

Mej nu'u rahuauca í Dios jemi t'íj a'ín hua'utá'a

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷Setá'aj siyen seuj rahuauca í Dios jemi, a'iné a'í pu tejámuaatá'asin. Tí pua'a siyen rahuauca í jemin, aj xu xaa ráateuni jemin í Dios. Seuche'e seajta te'ejteátu'asixi'ín í puéerta jetze. Dios pu xaa te'antácuuna, amuaatá'asin í sej jíme'en rahuaahuau. ⁸Ayee pu té'eme a'iné ti pua'a ja'atí ayén t'íjhuauca, a'í pu ajta ra'ancuré'asin. Tí pua'a ja'atí t'í'tíj huauca, a'í pu ráateuni. Ajta ti pua'a ja'atí ayén te'ejteátu'asixi'ín tá'apueerta, Dios pu xaa te'antácuuna.

⁹'¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Tí pua'a muá'ayauj ayén t'í'imuahuaviira í pan pej raata'í'ite'en, ¿ni mi tetej paraatá'tistejsin? Capej xaa ne'u tetej raatá'tistejsin sino pan pej raata'í'ite'etin. ¹⁰Na'ari, ti pua'a ayén t'í'imuahuaviira pej hua'ité raatá'an, ¿ni qui cu'ucu'u paraatapíjete'etin? Capej xaa ne'u cu'ucu'u raatapíjete'etin sino hua'ité pej raatá'asin.

¹¹Jee sein, ayej ti'ayajna, mú'een xu caí urarí'en í ru tzajta'a. Mí seajta mú'een, seúche'e xu ramua'aree a'ij sej ye'í huárini sej si hua'utapuaá'jve'en í ruyaujmua'a ti'tíj ti i'irí'en. Ajta í á'amua'iyapua, jeíhua pu jaítze'e hua'utá'asin í ti ti'irí'een a'ímej í mej rahuaviira muá'aju'un.

¹²A'íj xu jín siyen huárini nain jíme'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huá'uruuren í ruxí'ej teite a'ij sej t'í'ixxe'eve'e mej miyen amuá'aruuren mú'ejmi. Ayee pu huataújmua'a nain ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í seica jetze í mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Jíme'en í juye ti auuyaj, ajta í ti c'j auuyaj

(Lc. 13:24)

¹³'Sej si e'ará'asti a'úu ti Dios é'esejre'e, ayée xu huárini. A'uun xu a'uteáruute í puéerta jetze ti c'j antéeyauj. Jee xaa, sej pu seijre'e í puéerta ti antéeyauj. A'uu pu pújme'en e'enténine'í í juye ti ajta auuyaj. Mu'íiti mú me'uun a'uteáru'ipi, majta a'íj mú japuan c'ine í juye ti auuyaj. Mat'í'ij me'uun a'ur'é'enen a'u ti apua'ari, naími'í mú jé'e huaújpua'arixi'isin, micu. Miyá'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. ¹⁴Mí ajta í sej í puéerta, a'í pu hui c'j antéeyauj, ajta a'ín í juye ti a'uun e'enténine'í, c'j pu auuyaj. Ajta jé'ecan pu muári'eri ti ja'atí japuan huamé'en ti ij a'uun e'ará'asti Dios ti é'esejre'e ti ij ruurican a'uteáruute í Dios jemi. Ajta, camu mu'íi í mej miyen t'í'irateuni.

Mej nu'u ráamua'aree ti'tíj ti c'ye'ara'an pírici me'íjna jíme'e ti taaca

(Lc. 6:43-44)

¹⁵R'í'í xu'u, mú'een, huá'a jemi í mej t'í'hualitaca. Ayee mú t'í'ixaxa'a tíjín: "Dios jetze me'ecan tu hui t'í'ixaxa'a." Mé mú ve'eré'ene mé muá'acanta. Ayee mú á'ujjuhua'an a'amua tzajta'a. Cu xiee mé caí ti'tíj a'ij ruure. Mí ajta, capu ayén ti'ayajna. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna. Ayee mú'een matíj í íra'avete í mej t'í'itecui'ica. Jé'ecan mú tihuá'ari'iraca í teite í tihuá'áa. Majta huá'acuanamuáj. ¹⁶Ri'irí sej si siyen tihuá'umua'ati se'íjna jíme'e a'ij mej ye'í rici. Ayee xu che'atá sena'a tihuá'umua'ati setíj t'í'ijmua'ate sej í c'yej ti pua'a caí ri'éene'en taca'a. Casi'i, jetzen a'íjna í ti té'zicare'e, capu a'íjna jetze taaca í uuva; capu ajta a'íjna jetze taca'a í huaréj, jetzen a'íjna í c'yej ti té'zicare'e.

¹⁷Ayee pu t'í'een, nain í c'yej ti ti'irí'een, ri'éene'en pu t'í'itaca'a. Ajta, nain í c'yej ti caí ti'irí'een, capu ajta ri'éene'en t'í'itaca'a. ¹⁸Capu a'atza a'ij t'í'irí'iri ti a'ín c'yej ti ti'irí'een, ayén taca'a a'íjna ti caí rí'en. Ajta, jíme'en a'íjna í c'yej ti caí rí'en, capu ajta l'irí'iri ti ri'éene'en tiu'utáca'an. ¹⁹Mí ajta a'íime í teite, ayée mú'een t'j í c'yej ti caí ti'irí'een. Dios pu ayén che'atá na'a huá'aruuren matíj í teite miyen t'í'iruure í c'yej ti caí rí'en. A'í mú té'ijveichixi'isin, majta ra'anteáaira. ²⁰A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e tíjín: Ayee xu 'éeni'ici'e huá'umua'ati se'íjna jíme'e a'ij mej ye'í rici.

Camu nu'u naíjmi'í a'uun a'uteáturaasin tavástar'a ti é'esejre'e

(Lc. 13:25-27)

²¹Mí majta me'ín í mej miyen t'í'inejee tíjín: "Nevástar'a, casi'i nevástar'a", camu naími'í me'uun a'uteáruute a'u ti tejé'áajta í Dios. A'ii mu'u me'uun a'uteáruute í mej miyen rici a'ij ti t'í'ixxe'eve'e í Dios. ²²Ayee pu té'eme a'ájna xicá'ra'a jetze t'í'ij Dios ayén huá'axijte'en í teite. Mu'íiti mú miyen tinaatá'ixaate'etin me'íjna jíme'e yee:

“Nevástará'a, casi'i nevástará'a, teen tu tiu'utaxájtaca'a aniúucajtze'en tetf'ij teuj ruurica. Teajta aniúucajtze'en jín hua'utamuári í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ayee tu che'atá tena'a, jéihua tiu'umuáriej te'íjna jíme'e tej mú'leetzi jetzen arátaca'anejca'a.”

²³ Mí neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'ixaate'esin tijín: “Canu ja'anáj amuaamuá'a a'atéenni sej pu'een. Caxu a'atzu netétestemua'a pu'een. Sericu, sej hui iyeecuí inee jemi, mí sej a'ij pua'a rici.”

Jíme'en í mej japuan rá'ajtaahuaca'a í ruchi'i í mej hua'apua

(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

²⁴ A'íj pu jín, ja'atí ti na'a ti ayén nenamua, ajta ti ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu hui che'atá na'a mé teuúmu'a'aree tíf a'íjna í ja'ati ti huatéjchi'ite tetej japua.

²⁵ Aj mú mi huatéviiyeca'a. Ajta cámi'iyixi í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ajta a'íjn í chí'lira'an, capu á'ave a'iné tetej japua pu rá'ajtaahuaca'a. ²⁶ Mí ajta, a'íjna í ja'ati ti ayén nenamua, ajta capu ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a 'een tíf a'íjna í ja'ati ti cáf tí'tíj mua'aree. A'íjna í ja'ati huatéjchi'ite a'u ti á'useaata'a. ²⁷ Aj mú mi huatéviiyeca'a. Ajta cámi'iyixi í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ca'anacan pu á'ave í chí'lira'an. Jé'ecan pu yá'urie a'íjna í ja'ati ti huatéjchi'ite a'u ti á'useaata'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren í ja'atí ti cáf ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁸ Tí'ij Jesús ra'antipua'ajte ti tihua'utá'ixaa, jéihua mú huajíxica'a me'íjna jíme'e a'ij ti tihua'umuá'ate. ²⁹ Capu cha'a na'a tihua'umuá'ate matj í seica í mej tihua'amu'a'atehua'a í yu'uxari jetze, sino ayée pu'u cumu sej ti ti'itéjvee tí'tíj jíme'e ti ve'ée.

8

Jesús pu sej tiú'uhuaa ti ru jetze cá'atzaca'a

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Tí'ij acájraa í Jesús jiri jetze, jéihua mú teite a'ucj jamuan. ² Tí'ij í sej ave'eré'ene í Jesús jemi. Tí'icui'icaa a'íjna jíme'e ti tinéj í 'atzaj huá'ire'ara'an jetze. Ayee mú ratamuá'amua tijín lepra. Tí'ij í a'íjn tífunutaca'a jemin í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui mua'araanajche pej tináhuuaate'en.

³ Aj pu i Jesús ra'ajtamuariej. Ayen tijín:

—Na'araanajche pej huarún.

Jíme'en pu'u ayén raataxájtaca'a, aj pu i tiraacá'aril'iri'í í ti jíme'en tí'icui'icaa. Tí'ij j' huarúj. ⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Casi'i, capej ja'atí ixaate'e sino aricu, a'íjna jemi ti tí'iva'iri teyujta'a. Ché'e muaasej. Pajta tiu'utámuai'ivejta a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moises teecan. Ayee mú éeni'ici'e ramua'aréeren tijín pepu'uri huarúj.

Jesús pu tiráhuuaa a'íjna ti ravaire'eca'a a'íjna í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta

(Lc. 7:1-10)

⁵⁻⁶ Aj pu i Jesús a'uteájrupi a'ujna Capernaúm. Tí'ij a'uun a'uteájrupi, sej pu u a'uvé'emej ti i'li xantaaru'u. A'ii pu a'íjn pu'een ti anxíte tí'ajta. Jé'ecan pu rájhuaviiri'í a'íjna í ja'ati. Ayen tijín:

—Nevástará'a, jé'ecan pu tí'icui'í a'íjna ti nevaire'e. An pu a'ujcá'a í utaatzí japua. Ciyáaxara'a. Nainjapua pu racui'í huápi'í.

⁷ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Née nu xaa a'umé'e na'ame nej ní tiráhuuaate'en.

⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna ti anxíte tí'ajta tijín:

—Nevásta'ara'a, capu ayén muaavíjte'e pej piyen uteáruute u niche, a'iné canu Israél jetze ajtémecan. Ayee pepu'u huárini, patá'aj piyen tiraataxáj í niuucari jíme'e. Aj pu xaa rujni a'íjna ti nevaire'e. ⁹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e ne'íjna jíme'e í mej seica tí'ine'ajjte'e ineetzi. Neajta inee, nee nu seica tí'ajjte'e. Tí pua'a niyen tiraata'ixaate'en sej tijín: “Aricu, u pá'ume'en”, a'íj pu xaa a'umé'e a'ame. Na'ari, tí pua'a niyen tiraata'ixaate'en í sej tijín: “Yé vé'exjiri'í”, a'íj pu ajta yé ve'eré'enejsin. Neajta niyen tiraata'ajjte'esin í ti nevaire'e tijín: “Aisí mú'ee, pí huaríchi.” Ajta a'íjn, ayée pu rini. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í xantaaru'u.

¹⁰ Tí'ij Jesús ráanamujri'i, jé'ecan pu huataújtemua'ave. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'fmej í mej rá'ajaahuat'e tijjín:

—Ayeec nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Huá'a tzajta'a í teite ayujna mej huachéjme tjí na'a ti huatacá'a íyuu Israél, canu ja'anáj sefj huaté'uu íyuu Israél, ja'atí ti ayén che'atá na'a té'atzaahuat'e tjí a'fjna i teáata'a. ¹¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, a'fjna jime'e yee jéfhua mú u a'uvé'uju' muá'aju'un mej mi a'ujrá'ase me'fjna jamuan í Abraham teecan, majta me'fjna í Isaac teecan, majta me'fjna jamuan í Jacobo teecan. A'uu mú hui a'uvé'uju' muá'aju'un a'u ti xicaj 'eíjninei, majta a'u ti xicaj e'eteáru'ipi. Aj mú mi tí'icua'ani huá'a jamuan í mé huaíca tí'ij teja'uré'ene a'fjna xicá'jra'a jetze ti Dios nain jín tiu'uta'aíjta íyien chaanaca japua. ¹² Mí majta a'fmej í mej Israél jetze ajtémecan, Dios pu hua'irá'iti á pua'acé a'u ti a'utíca'a. Jéfhua mú huateujyéineajra'asin, majta jéfhua mú ancure'ujci'íméé muá'aju'un í rutamej jime'e a'fjna jime'e mej jéfhua rajpuafítzi. —Ayeec pu tihua'utá'ixaa.

¹³ Aj Jesús ayén tiraatá'ixaa a'fjna ti anxíte tí'ajjta tijjín:

—Aricu, ayéec pu té'eme patfj peri té'antzaahua. Jíme'en pu'u ayén tiraatá'ixaa, aj pu i huarúj a'fjna ti tí'ivaire'e a'fjna jemi í xantaaru'u. Tí'ij jí á'urra a'fjna í Jesús.

Jesús pu tiráahuua a'fjna mu'uneára'an í Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Aj pu i Jesús a'uun a'ará'a Pedro ti é'eche. A'uu pu i a'fín huasefj a'fjna í mu'uneára'an í Pedro. An pu já'ujca'atii í utaatzí japua. Tí'icui'icaa. Pístaca'a a'fjna í 'fita'a. ¹⁵ Aj pu i Jesús rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Jíme'en pu ayén huarfj, aj pu'i huarúj. Ajta a'fín í 'fita'a, a'fí pu ájchee. Ajta á'iyen a'utéjche ti tiraamí.

Jesús pu jéfhua tihua'uhuaa í teite

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Tí'ij huateática'areca'a, jéfhua mú huaje'eráavi'iti Jesús jemi a'fmej í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a sejjre'eca'a. A'fí pu hua'uta'aíj a'fmej í tiyáaru'use mej nu'u huirá'íine í teite tzajta'a. Ajta na'fjmí'ica pu tiú'uhuaa í mej tí'icucui'icaa. ¹⁷ Ayeec pu tiuju'urfj ti ij araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Isaías, í ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tijjín: “A'fí pu titá'arí'irí'i a'fjna í ti jín caí ché'e tú'uca'anisti'iraca'a. Ajta a'fí pu yá'utíi í tej jín tí'icucui'icaa.”

A'fíme í mej raxí'eve'eca'a mej jamuan á'ujjuhua'ane'en í Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Tí'ij Jesús hua'usefj í teite í mej jéfhua ajteáxhrec'a í jemin, aj pu i ayén tihua'uta'aíjte mej nu'u antá'íine antavén pújme'en. ¹⁹ Aj pu i sefj ti tiujmua'ate í yu'uxari jetze, a'fí pu ave'eré'ene jemin í Jesús. Ayeec pu tirá'juaviiri'í tijjín:

—Maestru, niché'e á jamuan á'uche'ecane'en a'u ti na'a pej a'umé'e pua'amé.

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijjín:

—Canu mu'u a'umé'e na'ame. A'fíme í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche cuunísta'a, majta a'fíme í pina'ase a'úu mú tí'títitu'a a'u mej é'e'aseca. Mí neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, canu a'atzu huatéechi'í í nej tzajta'an huácuti. —Ayeec pu tiraatá'ixaa.

²¹ Ajta sefj ti á'uche'ecane'e jamuan, a'fí pu ayén rá'juaviiri'í tijjín:

—Nevástara'a, niché'e yé huácatii íyie niche asta na'a caí huámí'ini í nitáata. Netf'ij ra'ava'anán, aj nu ni yé ve'eré'enejsin nej ni á'uche'ecane'en á jamuan.

²² Ayeec pu tiraatá'ixaa a'fjna í Jesús tijjín:

—Miche'e mi seica ra'avá'anan í hua'axf'ej mi'ichi a'fíme í mej caí ramua'ate í Dios. Mí pajta mú'ee, patá'aj ca'anacan yé ve'eré'enen.

Tí'ij Jesús raatépua'ajte í eeca

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Aj pu'i Jesús ateá'jraa í baarcu jetze, majta a'fíme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. ²⁴ Aj pu i temua'a ca'anín jín tiu'utá'eecareca'a í jaj japua. Jé'ecan pu'i tiújta'ahua'a vivejme'e. Tí'ij jí ateá'jre'axi í baarcu jetze. Ajta a'fín í Jesús, a'fí pu í'icujca. ²⁵ Majta me'fín í mej á'ujjuhua'ane'e jamuan, a'fí mú ave'eré'ene jemin. Aj mú mi raajíste. Miyen tijjín:

—¡Maeestru, ta japua huániuuchi! ¡Tu'uri hui cui'ini!

²⁶ Aj pu'i ayén tihua'uta'ihua'uri'i tijn:

—Mí sej caí a'atzu té'atzaahuat'e, ¿a'iné sej si huápi'i t'i'tziine'e?

Aj pu i ájchee. Tí'ij jí hua'utá'ijmijri'i í eeca, ajta í jaj. Aj pu i huatéepua'aj í eeca, ajta a'ureú'é'iyé ja'araa í jaj, temua'a naa. ²⁷ Jé'ecan mú a'ij ra'utasej a'fime í tetea. Ayee mú t'í'uru'ihua'uraca'a tijn:

—¿Tí'itáani tévira'a pú'een amjina? Amí pu tihua'ajite'e í eeca, ajta í jaj. Majta mú hui rá'aste.

A'fime í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í tiyaaru'u a'ujna u Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Tí'ij tá'i Jesús a'uun a'ará'a utavén pújme'en já'ahua'a Gadara ti ajtémecan. Mat'ij mi aitacj í baarcu jetze. Aj mú mi seica hua'antinájcheca'a. Ma hua'apua a'fime. A'uun mú e'eráaci a'u mej mi'ichite é'enaamuaca. Tiyáaru'use pu huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Jéihua mú simuáruunica'a. A'ij pu jín caí ri'irístaca'a ti ja'atí a'uré'enen a'ujna juye jetze.

²⁹ Mat'ij mi miyen titeejjhuaca'a. Miyen tijn:

—¿A'iné hui t'itj'ij peteáruuren itejmi jemi, Jesús, pej i'li yaujra'an í Dios? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej pi puaíjtzí taatá'an? Aru capu xi teja'uré'ene a'ájna xicájra'a tej jetzen rajpuaítzi tá'aju'un.

³⁰ Majta a'imua' seica huaté'uu í tuiixute. Mé mu'fí. A mú á'ujjuhua'an mete'enticua'a.

³¹ Mat'ij mi me'ín í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'eca'a, a'fí mú miyen rájhuaviiri'i me'ijna í Jesús tijn:

—Tí pua'a piyen titaatamuárite'en itejmi, taata'ítechi itejmi a'u mej a'uté'uu mi tuiixu.

³² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Sericu.

Mat'ij mi huiráaci. Aj mú mi huá'a tzajta'a a'uteájrupi í tuiixute. Majta me'ín í tuiixu, mat'ij mi huataúruu a'uun pújme'en játe'ana ti a'atam'iyé. Mat'ijta mi atéavatzí á jaata'a. Aj mú mi aujámí najjmi'í.

³³ Majta me'ín í mej tuiixu cha'íica'a, a'fí mú huataúruu. Mat'ij mi me'uun a'ucj chajta'a mej mi tiu'utaxáj. A'ij mú hua'utá'ixaa a'ij ti t'itj'ij huá'uruu í tuiixu, majta a'ij ti t'itj'ij huá'uruu a'fimej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. ³⁴ Mat'ij mi a'fime a'uun mej huachéjme'ecaa a'ujna, naími'í mú ave'eré'ene í Jesús jemi mej mi jamuan tiu'uxáj. Mat'ij raasej, jéihua mú rájhuaviiri'i me'ijna í Jesús ti nu'u á'ura'ani u já'ahua'a yee.

9

Jesús pu sej tiú'uhuaa ti ciyáaxara'aca'a

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Aj pu i Jesús ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi antacj után pújme'en. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ujna chajta'a a'u ti é'eme'ecan. ² Majta me'ín í seica, a'fí mú ja'atí ave'eré'eneijte í Jesús jemi sej ti ciyáaxara'aca'a. A'ij pu já'ujca'atii í uatazti a'ájna í ja'ati. Tí'ij Jesús hua'usej a'fimej í teite, aj pu xaa ráamuua'areeri'i tijn meté'atzaahuat'e a'fime. Aj pu'i ayén tiraatá'ixaa a'ájna ti t'icui'i tijn:

—Niyauj, uhuatéa'acane í á'a tzajta'a. Pu'uri timuaatá'uuni'iri'í í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

³ Majta á'vejli'í huiráte'eca'a seica í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Mat'ij mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tijn: “Amí pu a'ij pua'a tiratá'aca í Dios í runiuuca jime'e.”

⁴ Ajta Jesús, a'fí pu rusej rú'umuua'areeca'a a'ij mej ye'í té'umuua'atzejca'a í ru tzajta'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—¿A'iné 'een jín siyen a'ij pua'a té'umuua'atze í ru tzajta'a? ⁵ ¿Tí'itáani caí jaitze'e muá'eri, ni nej niyen tiraatá'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'í í Dios í pej jín auteájturaa í jemin”, na'ari yee: “Ájchesi, ajta anchuée mua'a uatazti?”

⁶ Aru, ayée nu hui rini sej si ráamuua'aree í nej neajta í teáata'a jetze airáane, nee nu xaa ne'ijna jín antínmuua'aree íyén chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

Aj pu i ayén tiraatá'ixaa í ti ciyáaxara'a tijín:

—Ájchesi, tipíi mua'a utaatzí. Arícu á'ura'a a'u pe é'eche.

⁷Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj pu'i ájchee a'fjna ti t'í'icui'icaa. T'í'ij í á'uraa u ruche. ⁸Majta me'ín í teite, mat'í'ij tiu'uséj a'íj ti ti'ití' huaríj, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Rí'í mú tiraatajé í Dios, me'í'jna jíme'e ti a'fín Dios ari raatá'a a'fjna í muári'eri'ira'a í mej jín miyen ríci í teteca.

Jesús pu raata'ájtaca'a a'fjna í Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹Aj pu i Jesús á'uraa. Tí'í'ij jí á'ayee a'uré'ene t'í'ij a'fín huasej a'fjna í ja'ati, Mateo tí ántehuaa. A'u pu huíracatií chí'ita mej tzajta'an huá'ájijve'eca'a í mej t'í'ití'icica. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

Ajta á'yen, Mateo ájchee. Tí'í'ij jí á'uraa jamuan.

¹⁰Tí'í'ij jí ayén tiuju'uríj. Mat'í'ij me'uun a'ará'a a'utí Mateo e'echéjme'e. Tí'í'ij Jesús t'í'icua'acaa, mat'í'ij mí u a'uvé'uju'u jeíhua í mej t'í'itejijve'e, majta seica í mej miyen che'atá mena'a a'íj pua'a t'í'teteite. Naíjmi'í mú t'í'icua'acaa í meesa japua jamuan í Jesús, majta jamuan a'fimej í mej á'ujujhua'ane'e í Jesús jamuan.

¹¹Majta me'ín í fariseos, a'fime í mej jeíhua huápi'í raxí'eve'e í ruye'irá, mat'í'ij miyen raasej a'íj tí ríjcaa í Jesús, ayée mú tihua'uta'íhua'uri'í a'fimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Miyen tijín:

—¿A'íné 'leen jín amín a'amua maestro t'í'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej huá'ájijve'e í mej t'í'tí'icica, ajta jamuan í mej caí xí'epi'ín titetíujcha'íí?

¹²Tí'í'ij ayén tiu'unamuajri'í í Jesús, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeen nu tejá'amua'ixaate'e. A'fimej jíme'e í teite í mej a'ucí'ica'a jemin ti ya'anaca, capu ruxe'eve'e mej u á'uju'un í mej rí'en a'fjna jemi í ti ya'anaca, sino a'fí mú xaa a'uré'enine'í í ti ya'anaca jemi í mej t'í'icucui'í. ¹³Serícu, setá'aj tihuaújmua'aten se'fjna jíme'e sej si yaú'títee xá'ara'ani a'íj tí huataújmua'a a'fjna í niuucari a'fjna jíme'e mej raxí'eve'e mej mí á'ujcu'uve rujímua'a. Mí neajta, canu a'atza raxí'eve'e mej tiu'utámua'ívejta. Ayeen pu che'atá na'a 'leen ineetzi jemi, canu ne'fjna jín yé vé'eme nej a'fimej huatá'inen í ti ayén tihua'ámitíejte'e mej xí'epi'ín ríci sino a'fimej í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epi'ín ríci.

Jíme'en í mej jín rú'ítzi'ive'eca

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴Mat'í'ij mí seica ave'eré'ene. A'fime mú a'fín pú'een í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e. A'fí mú ave'eré'ene í Jesús jemi. Mat'í'ij mí miyen tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'íné 'leen jín tiyen t'í'ta'ítzi'ive'e iteen, majta a'fime í fariseos? Aru í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an, camu hui miyen ríci.

¹⁵Ayeen pu tiu'utaniú a'fjna í Jesús, tijín:

—Tí'í'ij pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu i ru'amiigustemua'a huatá'íneesin mej mí tiú'uyesten. Aj pu i tihua'ímin. ¿Ní tzaa miyen t'í'iru'ítzi'ive'en tí pua'a huá'a jamuan t'í'yeste í ja'atí? Capu xaa ne'u. Mí ajta xaa, aj pu teja'uré'enejsin í xicá'ra'a mej jetzen rá'avi'itín í ja'atí. Aj mú xaa í amiigustemua'ame'en ru'ítzi'ive'en, a'íné capu ché'e é'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'íné naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'ítzi'ive'en í ne'amiigustemua'a.

¹⁶Níche'e se'íj amuaatá'ixaate'en í niuucari. Tí'í'ij pua'a ja'atí a'fjna jín t'í'icu'une'epua cíxuri jíme'e tí mí'ime'ecan, capu ayén t'í'ijcu'une'epuan a'fjna jíme'e í cíxuri tí caí xí ja'anáj já'usini'í. Na'ari caí, huatétzu'uta pu'u a'fjna í cíxuri tí jéjcu'a t'í'ij huatéja'usini'í-hua. Ra'atésíujtza'anaxí'ísín í tí mí'ime'ecan. Aj pu i í tí anásíujtza'ani, jaítze'e pu ve'etf a'ame.

¹⁷'Ajta, camu miyen raruure mej ru'ucájtua'ani navij limeetajra'a tzajta'a tí racua'iríi-huajme í víinu í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí'í'ij pua'a miyen ráaruuren, a'fjna í víinu tí jéjcu'a, a'fí pu rajtésíujtza'ana í navij tí racua'iríi-huajme. Tí'í'ij jí á'uvájtzi í navij, ajta í víinu. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e tí iru'ucájtua'ani navij tzajta'a tí jéjcu'a a'fjna í víinu tí ajta

jéjcuca. Ayee pu 'léeni'lic'e te'utáviicua'ira ti ruxí'ej ti'ijéjcuca. A'íi pu a'íjna jín té'eviiicua'í í ti hua'apua.

Jíme'en í yaujra'an a'íjna í Jairo, ajta í ucarij ti tí'icui'icaa

(Mc. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Aúche'e pu tihuau'ixáate'eca'a tí'ij seíj ave'eré'ene, ti tí'ajta u huá'a teyujta'a. Aj pu i tí'utunataca'a jemin a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj pu hui á'ame'ere. Mu a'utá'iyi'í patá'aj ra'ajtamuári'en, tí'ij a'ífn auj ruuri á'ara'ani.

¹⁹ Jesús pu ájchee. Tí'ij jí a'uun yá'ume jamuan a'íjna í ya'upuáara'an a'íjna ti á'ame'ere. Majta mú á'uju'uun a'íhime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e. ²⁰ Ajta a'ífn 'íita'a a'uun a'utéveeca'a ti ari ayén á'atee ti tí'icui'í a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua. Tí'ij pí na'a pu uvé'exujxure. A'íi pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i ra'ajtamuári'ej tíj na'a te'uvíjpi'í í c'íxure'ara'an jetze. ²¹ A'íj pu jín ayén huaríj, a'íné ruseíj pu ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Tí pua'a a'íi nena'a caj te'ajtamuári'en tíj na'a te'uvíjpi'í í c'íxure'ara'an jetze, aj nu xaa rujni.” ²² Aj pu i Jesús píh a'uré'eve tí'ij raaseíj í 'íita'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj, huaté'aca'ane mua'a tzajta'a. Peté'atzaahuate'e nej timuáhuuante. A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huarúj a'íjna í 'íita'a.

²³ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti á'ame'erejca'a. Tí'ij uteájrupi u chí'ita, aj pu i hua'useíj í teite, a'ímej í mej tí'ici'isite'e jamuan í seica í mej jéihua ruyein.

²⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu, xu'iráciini mú'een, a'íné capu mi'ichi mi temuaij, sino cutzú pu'u.

Mí majta, a'íi mú raate'atzeájraa me'íjna jime'e a'íj ti tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ Aj pu i Jesús hua'irá'iteca'a á pua'acé. A'uu pu uteájrupi a'u ti auucá'a a'íjna í temuaij. Aj pu i ra'ajví'í muájca'are'ara'an jetze. Ajta a'ífn í temuaij, tí'iquí a'ífn ájchee. ²⁶ Tí'ij jí nainjapua a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, naími'í mú ráamuá'areeri'í a'íj ti tí'ití huaríj.

Jesús pu tihuá'uhuaa hua'apuaca í mej aracúcu'unijme'eca'a

²⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'arájraa, mé hua'apua mú raatavén í mej aracúcu'unijme'eca'a, mua'antijíihua. Míyen tíjín:

—Mú'ee pej i'í yaujra'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'í.

²⁸ Tí'ij Jesús uteájrupi u chí'ita, aj mú mi ave'eré'ene í jemin. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni sená'antzaahuate'esin nej tejá'amuahuante'en?

Matí'ij mi míyen tíjín:

—A'íi ne'u tecaí, tavástar'a.

²⁹ Aj pu i hua'arámuari'ejxi í huá'a jí'í jetze. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna jime'e sej té'antzaahua, ayée pu té'eme. Xu'uri huarúj.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi mé uunéjme'ereca'a a'íhime í mej hua'apua. Jéihua pu tihuau'íjca a'íjna í Jesús mej nu'u caí ja'atí'íixaate'e. ³¹ Mí majta, matí'ij a'ucfj, aj mú mi autéjhuui mej raataxáj mé jéjre'e nainjapua a'íj ti Jesús huá'uruu.

Jesús pu tiráahuuaa seíj ti caí té'anrí'irejca'a

³² Matí'ij huuirajú'uncaa u chí'ita, seica mú ti tí'icui'í á ye'iré'enejti'ire. Capu té'an-rí'irejca'a a'íjna í ja'ati. ³³ Aj pu i Jesús raatamuári í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. Ajta á'iyen a'utéjche ti tiu'utaxáj a'íjna ti tí'icui'íca'a. Majta me'ífn í teite, jéihua mú huataújtemua'ave. Míyen tíjín:

—Jee xaa ne'u. Catu ja'anáj tí'itíj tiyen tiu'uséj tíj na'a íiyen ti huatacá'a Israél, tetíj teuchén teri tiu'uséj íjii tí ja'atí ayén tiraayí'íti.

³⁴ Mí majta a'íhime í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'íjna í Jesús, a'íi pu a'íjna jetze arájca'ane ti tihuá'ajjte'e í tiyáaru'use tí'ij ayén hua'utamuaríte'en í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e.

Jesús pu huá'ancu'uvajxi í teite

³⁵ Nain japua pu á'uche'ecane'e í Jesús a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, chajta'a, ti vivéj nusu ti cliéene'ejmee. Tihua'á'mua'atehua'a pu á'aye'i huá'a teyujta'a a'ljna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Ajta najjmi'ica pu tiú'uhuaa, nain í mej jín tí'icui'icaa nusu í ti caí huá'aca'anisti'iraca'a. ³⁶ T'í'ij a'ímej huasej í teite, jé'ecan pu huataújxiemiste huá'a jemi a'iné jeihua mú huamuá'itiche me'ljna jime'e í mej rajpuajtzica'a. Majta ruxieemjíte'e. Ayeé mú éene'e matj cáne'axi í ti caí ja'atí huá'acujta'a á'uche'ecane'e.

³⁷ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tjijn:

—Jee xaa ne'u, ayej ti'ayajna, mu'uri mu'iiti í mej meri rí'i huaúruu ti Dios tihua'uta'ajte'en. Mí ajta, í mej tí'imijhuaca huá'a jíme'en, camu mul'í. ³⁸ A'lj pu jín, ayée pu tiú'ujxe'eve'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira se'ljna í tavástar'a ti ayén huá'uruuren mej mi teitestemua'ame'en pu'éene'en muá'ara'ani, ti í a'ín tavástar'a hua'uré'e'itixi'in í mej tí'imijhuaca mej mi huá'ajseire'en í Dios jemi.

10

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Aj pu í Jesús hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'íi pu antiújmua'areereca'a a'ljna jime'e mej mi hua'utamuárite'en í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite, ajta mej mi nain tihua'uhuaate'en í mej jín tí'icucui'icaa, cu'ini'ira'a jime'e nusu ti caí huá'aca'anisti'iraca'a. ² Ayeé mú ánte'arua a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ímej í ti Jesús hua'uta'íteca'a. Amuacaícan, a'ljna í Simón, í mej majta miyen ratamuá'amua tjijn Pedro. A'íi pu ajta huatajé a'ljna í juutzejára'an í Simón. Ayeé pu ántehuaa tjijn Andrés. Ajta a'ímej pu huatajé a'ljna í Jacobo, ajta juutzejára'an ti ayén ántehuaa tjijn Juan. A'ii mú me'ín pú'een yaújmua'ame'en í Zebedeo.

³ Ajta seica huatajé, a'ljna í Felipe, ajta a'ljna í Bartolomé, ajta a'ljna í Tomás, ajtahua'a sej, ti ayén ántehuaa Mateo, ti tí'iteji'ivihua'a a'ímej í mej tí'iti'icica. Sej pu ajta huatajé. A'ii pu a'ín pú'een a'ljna í Jacobo, Alfeo ti rape'eri, ajtahua'a sej, a'ljna í Lebeo, í mej majta miyen ratamuá'amua tjijn Tadeo. ⁴ A'íi pu ajta huatajé a'ljna í Simón í ti ajtémecan huá'a jetze í mej miyen huataújmua'a tjijn cananista, ajta a'ljna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tjijn Iscariotes. A'ii pu a'ín pú'een í ti avítzi jín hua'utátuii a'ljna í Jesús.

Jesús pu hua'uta'íteca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u raataxáj a'ij ti 'een í Dios jemi

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ A'ii mú a'ín pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase í ti Jesús hua'uta'íteca'a. Ayeé pu a'ljna jín tihua'u'ljca, ayén tihua'ixaate'e yee:

—Caxu se'uun á'uci'ica'an se'újna á mej a'uchéjme í mej sej chuéjra'a japua ajtémecan, caxu seajta uteáru'ipiche'en chajta'a a'u mej é'leche a'íime í mej Samaria jetze ajtémecan. ⁶ Mí seajta mú'een, setá'aj se'uun á'uju'un huá'a jemi í mej i'i yaújmua'ame'en a'ljna í Israel teecan. Yee mú 'een a'íime tíj cáne'axi í mej á'uvej. ⁷ Setá'aj á'uju'un, sera'antixáata yee pu'uri t'n teja'uré'enejsin ti Dios ayén tiu'uta'ajta íyen chaanaca japua. ⁸ Setá'aj seajta tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i. Seajta siyen huá'uruuren í mej mauchén huacuii mej mi ruuri muá'ara'ani majtáhua'a mena'a. Setá'aj seajta hua'urújte'en a'ljna jime'e í mej jín tí'icucui'i a'ljna í mej miyen ratamuá'amua tjijn “tí tineájxi í ru jetze”. Seajta hua'utamuárite'en a'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Mú'een, caxu tí'inajchitan a'ljna jime'e sej ra'ancuré'a se'ljna í muá'ri'eri'ira'a í sej jín tihua'umua'aten. A'lj pu jín, caxu huá'ajjive'e.

⁹ Caxu seajta tí'itj anú'an tzajta'an í puaasi í sej jín avé'ujj'í'icí'ejme, tí'itj tumin, ti pu'a'oro na'ari plata nusu cobre. ¹⁰ Caxu ca'aní pijca í sej jín huateújvaire'en í juye jetze. Seajta se'ín ajtáca'acaimé'e í ti anátápi'ihuaajme'e, seajta ucaújchejte'axi'in seexu'ijm'élen sej jime'e í sa'ahua í sej ra'iteváarajme í ruhuar'é'tetze'e. Caxu seajta itzj chueeca. Ayeé xu huá'riini a'iné ayej tí'ixi'epi'in mej tejamaamín me'ljna jime'e í sej tí'imijhuaca.

¹¹ 'A'u ti na'a mej a'uchéjme, setf'ij a'uteáru te se'újna, aj xu si se'j huahuauni ti caí ti'itf'j jín ateáturaaveca. A'uu xu a'uté'e xá'aju'un u chi'ira'an tzejta'a a'ájna í ja'atí a'achú sej caj á'ateere se'újna chajta'a. ¹² Setf'ij a'uteáru te se'újna u chi'lita, aj xu hua'utateújte'en. ¹³ Tí'pua'a miyen amua'ancuré'evi'itin temua'a naa, ché'e ayén éene'en a'ij sej seri tihua'utateújte. Na'ari caí, setá'aj se'j jemi raateájtuaani í runiuuca í sej jín seri tihua'utateújte a'ímej í mej mauchén amuaatíite.

¹⁴ Ajta ti pua'a ja'atí caí amua'ancuré'evi'itin, na'ari ti pua'a mecaí ranamujracu a'ij sej tihua'úixaate'en, setf'ij huiráciinen se'újna chi'lita, sera'atéca'atzijxi'in í ruca'acai ti í cávatziin í chuej. Aj mú mi ramua'aréeren í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen huá'axijte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jéhuu pu pua'jtzí hua'utá'asin. Jaítze'e mú rajpuaítzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej mejmí'i me'uun é'echejca'a a'ujna ti ayén teja'arájtehuaaca'a tíjín Sodoma, ajta a'ujna u Gomorra.

Seica mú nu'u pua'jtzí hua'utá'asin

¹⁶ Casi'lí mú'een, ayée nu tejámuuata'ájte'esin sej si á'ujjuhua'ane'en huá'a tzejta'a í teite í mej miyen á'amuaruuren tí'jira'ave í mej tí'iteci'imeca. Setá'aj siyen mé titeumuá-mua'are'en mat'j a'íme í cu'ucu'use í mej jéhuu raayf'iti. Setá'aj huamuá'ajcantare sej si caí tiú'itziite'e mé sé'ujjuhua'ane'en mat'j majta rici a'íme í cucui'ise.

¹⁷ Rf'í xu'u huá'a jemi í teteca. A'í'í mú mú'ejmi a'uteátuuasin a'u mej te'áijta huá'a juesej jemi. Aj mú mi amua'ajvájxi'isin a'amua huari jetze. ¹⁸ Majta mú mú'ejmi á'avi'itin í tajtúhuuani jemi na'ari í rey jemi me'ájna jime'e sej siyen tí'ivaire'e ne jetze me'ecan. Ayee mú á'amuaruuren sej si hua'utá'ixaate'en a'ájna jime'e a'ij sej 'een jín ná'astjire'en ineetzi. Ayee xu che'atá sena'a tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan. ¹⁹ Aru, a'ájna xicájra'a jetze mat'j'ij á'amuavivi'iran, caxu siyen tí'imujca yee a'li qui ye'l tetiú'utaxájta, na'ari yee tí'itajqui niucarijra'a taataxájta. Mat'j'ij miyen amuáaruuren, aj pu í Dios amuaatá'asin a'ij sej ye'l tíu'utaxáj. ²⁰ Ayee xu'u, caxu tí'itziine'e a'iné í sej hua'utá'ixaate'esin, caxu rujímua'a rájteusin sino a'í'ín í xiéjniu'ucare'ara'an a'ájna í sej rájya'upua, a'í'í pu amuaata'íitiira a'ij sej ye'l tíu'utaxáj.

²¹ Ja'atí pu hui hua'itzi jín tí'ijxajtzí'iran í ru'ihuara'a mej mi raajé'ica. Ayee pu che'atá na'a té'eme í ya'upuáara'an hua'itzi pu huá'ataaven í ruayujmua'a. Majta me'ín í yaújmua'ame'en, a'í'í mú che'atá mena'a á'jhuiixi'in. Ayee mú tihua'uta'áijta mej huá'ucui'ini. ²² Majta í teite, naími'lí mú amua'ajcha'íire'e muá'aju'un me'ájna jime'e sej ná'astjire'e ineetzi. Ajta a'í'ín í tí te'utáviicua'í ajta na'a caí nain te'entipua'are, Dios pu ru'irátuaasin a'ájna. ²³ Mat'j'ij a'ij pua'a á'amuaruure íiye chajta'a, setá'aj ca'anacan huiráciine. Sej si se'j chajta'a jetze a'uteáru te. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, setf'ij seuj á'ujjuhua'ane'en sej seajta se'j jetze í chajta'a a'u mej a'uchéjme a'í'ime í mej Israél jetze ajtéme'ecan, í nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu xaa yé ve'ecánejsin.

²⁴ A'ájna í tí tihua'amua'ate, jaítze'e pu ruxe'eve'e caí a'í'ime í mej tiú'ujmua'ate. Ajta, a'ájna tí tí'ira'áijte'e, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ájna caí a'í'ín tí ravaire'e. ²⁵ A'í'j pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e. A'ájna tí tihua'amua'aten, ché'e a'í'ín ayén che'atá na'a éene'en tí'j a'ájna tí tiú'ujmua'ate. Ajta a'ájna tí tí'ivaire'e, ché'e a'í'ín ajta ayén che'atá na'a 'eene'en tí'j a'ájna tí tí'ira'áijte'e. Ayee mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi a'ij mej meri náaruu ineetzi. A'iné ayée mú meri naatamuá'a tí jíme'en yee: "Mú'ee pej í'í Beelzebú a'ájna tí tihua'áijte'e í tiyáaru'use", ayée mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi, mí sej hui ní'iteitestemua'a. Jee xaa ne'u, majta mú jaítze'e a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi.

Jíme'en í tej nu'u xaa rátziiine'e

(Lc. 12:2-9)

²⁶ A'í'j xu jín, ca xu huá'atziine'e í teite. Tí'ití tí a'ij avíitzi'lí í sej jín rajpua'jtzí, Dios pu raatasejrata mé'jéjre'e, na'ari tí'itf'j tí a'ij tí rú'avaa í sej jín tí'imuarí'e, Dios pu hua'utá'asin mej mí ráamu'a'aree. ²⁷ A'í'jna í nej j'á'amua'ixaate'e avíitzi jime'e, ayée xu huá'arini, setá'aj raataxáj mé'jéjre'e. Ajta í nej j'á'amua'ixaate'e xahuaani'lí jime'e, ayée xu raataxáj ca'anún jime'e, án xu'u ímuá'á'utiúu í a'amuachi'lí japua.

²⁸ Caxu huá'atziine'e a'ímej í mej ruxí'ej teite cui'lica a'iné camu raayí'ti mej á'amua'xiejniu'uca antipua'ajte'en. Mí seajta mú'een, a'íj xu xaa tziine'e a'íjna í Dios ti ayén raayí'ti ti ra'antipua'ajte'en mí sej siyen che'atá ratéhu'a'ira'a. Ajta a'íj pu raayí'ti ti ra'antipua'ajte'en í á'amua'xiejniu'uca í sej jín seuj ruurica'a í tajj jetze ti cáj ja'anáj á'ami'ini.

²⁹ 'Aye'e pu huá'anajche a'ímej mí pina'ase, a'achú cumu se'j tumin se'j. Aye'e pu í 'een a'íjna í á'amua'ya'upua, aúche'e pu huá'acha'íj mí pina'ase. Capu se'j mí'ini í pina'a ti pua'a a'íj cáj xi ayén tiu'utaxáj. ³⁰ Dios pu ajta ramua'aree a'achú ti pua'amé cá'uu í á'amua'cipua. ³¹ A'íj pu jín, caxu t'í'muajca. Jaítze'e xu ruxe'eve'e í Dios jemi meca'í mí pina'ase.

Jíme'en a'ímej í mej te'anxá'jta jíme'en í Jesús mé jéjre'e

(Lc. 12:8-9)

³² 'Ja'atí ti na'a ti ayén te'anxá'jta huá'a jemi í teite a'íjna jíme'e yee nej nu'u rá'astjire'e ne'íjna í Jesús, ayée nu hui che'atá nena'a te'anxá'jta jemin í ti ajta n'í'ya'upua ta japua ti é'esejire'e ti jíme'en yee a'íj pu xí'epi'in huar'íj. ³³ Ajta, ja'atí ti ayén huá'a jemi ayén te'anxá'jta í teite ti nu'u cáj nemua'ate, ayée nu che'atá nena'a te'anxá'jta jemin í ti ajta n'í'ya'upua, ta japua ti é'esejire'e. Aye'e nu xáhu'í tiraatá'ixaate'esin ti jíme'en yee nej cáj ramua'ate ne'íjna í ja'ati.

Teite mú nu'u ja'ita'a a'utáciine me'íjna jíme'e í Jesús

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Caxu siyen t'í'muajca í nej ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mí r'í'í temua'a naa titeeteáturan íyen chaanaca japua. Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mí r'í'í titeeteáturan temua'a naa sino mej mí ja'ita'a a'utáciine me'íjna jíme'e a'íj nej rici. ³⁵ Aye'e nu ne'íjna jín a'uvé'emej ti ij ja'atí autéjcheni ti raaténe'usi'ite'en í rutáata. Ajta a'íj ti temuaj í 'íita'a, a'íj pu ajta raaténe'usi'ite'esin í runáana. Ayen che'atá na'a tihuá'aruuren, í 'íita'a ti ari timú'un ti 'íita'a; a'íj mú huateújne'usi'ite'esin a'ímej rumúunimua'aca. ³⁶ A'íj mú jín, a'íj mú rájcha'íire'e muá'aju'un í seica a'ímej í ruxí'ej teitestemua'a.

³⁷ Tí pua'a ja'atí jaítze'e raxí'eve'e í rutáata, ajta í runáana cáj ineetzi, capu ayén tiraavíj'te ti a'íj neetzi jemi huateáturan t'j na'a rusén jíme'e. Ajta ti pua'a ja'atí jaítze'e raxí'eve'e í ruyaj ti teáata'a, ajta ti 'íita'a, ti pua'a jaítze'e raxí'eve'e cáj ineetzi, capu ajta ayén tiraavíj'te ti a'íj neetzi jemi seíire'e á'ara'ani t'j na'a rusén jíme'e. ³⁸ Ajta, ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, ché'e a'íj huataúra'an ti rajpuajtzi á'ara'ani neniucajtze'e, capu amín a'íj ti pua'a huámi'ini í cúruu jetze. Na'ari cáj, capu ayén teja'uré'enejsin ti a'íj ayén huateáturan neetzi jemi a'utí Dios é'esejire'e. ³⁹ Tí pua'a ja'atí t'í'itese'e ti ij cáj huámi'ini, aúche'e pu xaa ne'u mí'ini. A'íj pu á'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Mí ajta, a'íj ti huataúra'an ti huámi'ini a'íjna jíme'e ti tiu'utéva'í neetzi jetze me'ecan, a'íj pu ajtahua'a huatarújsin. Rateuní í ruxéjniu'uca ti auj ruuri t'j na'a rusén jíme'e.

Jíme'en í mej raamuá'itin a'ímej í mej rá'astjire'e

(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'A'íjna í ja'ati ti amua'ancuré'evi'iti u ruchi'itá, a'íj pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi. Ajta, a'íjna í ti na'ancuré'evi'iti ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti neja'uta'íteca'a. ⁴¹ Ajta a'íjna ti ra'ancuré'evi'iti se'j ti Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a t'í'iraci'iti í Dios jemi t'j ajta t'í'iraci'iti a'íjna ti Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'a. Na'ari, ti pua'a ja'atí ra'ancuré'evi'itin ja'atí ti xí'epi'in rici, ayée pu che'atá na'a t'í'iraci'iti í Dios jemi t'j ajta t'í'iraci'iti a'íjna í ja'ati ti xí'epi'in rici. ⁴² Ajta, ti pua'a ja'atí raatá'an c'j caj í jaj, vaasu tzajta'a se'j í tevi ti cáj t'í'it'íj jín antiújmua'aree, ti pua'a ayén tiraatá'an a'íjna jíme'e ti a'íj tevi na'astjire'e, ayej ti'ayajna, ti'it'íj pu t'í'iraci'iti í Dios jemi.

¹ Tí'ij Jesús raatapua'ajtaaca'a ti hua'utá'ixa í ti jín tihuau'ljca, aj pu i á'uraa. A'áye pu a'ará'a chajta'a a'imuá'a u mé a'itechéjme ti ij tihuá'umua'aten, ti ij ajta tihua'utá'ix-aate'en í teite. ² Ajta a'ljna í Juan, a'úu pu já'ahua'a á'anami'ihuaca'a. Aj pu i ya'umua'a-reeri'lí a'lj ti Jesús rijca. Tí'ij jí hua'uta'íteca'a seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi u ya'utéseej, majta mej mi tiraata'íhua'u me'ljna í Jesús. ³ Ayeé mú tiraata'íhua'uri'lí tijn:

—¿Ni mú'ee pej pe'ín pírici pe'ljna í pej jee í'í Cirístu'u pej mú'ee íyén ruxe'eve'e, pej nu'u yen ve'ecáanen? Na'ari caí, ¿ni ayén tiú'ujxe'eve'e tej sejí huachú'eve'en?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijn:

—Sericu, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'ljna í Juan a'lj sej ye'lí t'í'iseej, seajta t'ínamua.

⁵ Setá'aj raatá'ixaate'en yee mu'uri atanéjne'e í mej aracúcu'unijme'eca'a; ajta yee mu'uri á'á'ujujhua'an a'fime í mej anacyáaxavi'ijme'ecaa ruíca jetze; majta yee mu'uri huarúj me'ljna jime'e cu'í'ini'ira'a ti tineájxi í huá'ahua'ira'a jetze. Majta hui a'fime í mej nácuxa'itajme'ecaa, mu'uri huiteájnamua. Majta seica, a'fime í mej huácuii, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta tihua'utá'ixaate'esin a'fimej í mej caí a'lj t'í'ijviicua'lí í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. ⁶ Ché'e hua'jtemua'ave'en a'ljna í ja'atí ti caí ruhuárita'a huaré'eye'ican ineezi jemi a'ljna jime'e ti caí ché'e té'eviicua'lí neetzi jemi.

⁷ Mat'lj a'ucfj a'fime í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í seica jíme'en a'ljna í Juan. Ayeen tijn:

—¿Tí'itáani sena'a u a'utéesej se'ljna u mu'utzitá? ¿Ni qui siyen tiraasej í huini ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u. ⁸ Tí'í pua'a secaí siyen huarj, ¿tí'itáani sena'a a'utéesej? ¿Ni ja'atí se'utéesej ti te'ucáaviij ri'éene'en jime'e? Caxu xaa ne'u, a'ine xu'uri ramua'aree tijn a'fime í mej miyen ri'éene'en jín te'ucáaviij, a'úu mú'éche huá'achi'ita í rey. ⁹ Ari ti pua'a secaí siyen huarj, ¿tí'itáani ne'u? ¿Ni secaí siyen a'fín a'utéesej ja'atí ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e ti a'fín pú'een tzíte'e a'ljna í Juan. Ayej xaa ne'u ti'ayajna, jeíhua pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee a'ljna í Juan caí sejí ti ayé na'a a'ljna jín ti'itéjvee ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ¹⁰ A'fí pu a'fín pú'een í ti jíme'en rá'axa í yu'uxari jetze. Tijn:

Nee nu ja'atí huata'íti

ti amujca mú'eezi jemi

mej mi rí'i huaúruuren í teite.

¹¹ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, huá'a tzajta'a na'jmi'lí í teite í mej huanéj íyén chaanaca japua, capu ja'atí ja'anáj te'enteájrupi ti'itfj jime'e ti jaítze'e ve'ée caí í ti jín ti'itéjvee a'ljna í Juan. Mí ajta, a'fín ti jaítze'e cáleen jín seijre'e jín ti'itéjvee í Dios jemi, jaítze'e pu ve'ée a'ljna í ja'atí caí a'ljna í Juan.

¹² Tí'ij na'a a'ájna'ímua ti huatasejre a'ljna í Juan, ti yú e'iré'ene, teite mú ca'anéeri jín rahuauca mej mi me'uun a'uteároute a'ájna Dios ti é'esejre'e. Majta ca'anéeri mú jín t'í'tese'e a'fime í teteca í mej ruca'ané mej mi huataúra'an me'ljna jime'e. ¹³ A'fime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta a'ljna í yu'uxari jetze ti Moisés teecan ra'uyú'uxaca'a, naími'lí mú tiu'utaxájtaca'a a'ljna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta íyén chaanaca japua. Maúche'e raaxájtaca'a ajta na'a caí yé huatasejre a'ljna í Juan. ¹⁴ Ajta, ti pua'a siyen tite'ehuajca'anen sej rá'antzaahuat'e'en, a'ljna í Juan, a'ii pu a'fín pú'een a'ljna ti nu'u ruxe'eve'e ti yé uvé'enen, a'ljna í ti ayén ántehuaa tijn Elías. ¹⁵ A'fime í mej huíteánajca'amua, miché'e rí'i tiráanamua.

¹⁶ ¿A'ine nena'a tiraataxá yee a'ine mé'een a'fime í teite í mej a'ljna nine'ira'a jetze yen huachéjme íjii? Ayeé mú'élen matj í tí'iríi í mej vejli'i a'ujtef a'u mej tejá'atua. A'fí mú hua'atéj'i'ivihua'a í seica. ¹⁷ Miyen tijn: “Teti'utac'ísite sej si tiu'utéene'en. Mí seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuiicaca'a í chuiicari jime'e í mej jín t'í'ichuicaca ti pua'a sejí huámi'ini, mi seajta, caxu se'ljna jín huataújxieemiste.”

¹⁸ Ayeé nu hui 'leen jín niyen tejá'amua'íhua'u a'ine ayé pu t'í'irineca. A'ljna í Juan, ayéé pu mú a'uvé'emej. A'fí pu rú'itzi'ive'eca'a. Ajta, capu raye'eca'a í nahuáj. A'fj xu jín siyen tiu'utaxájtaca'a yee tíyaaru'u pu tzajta'an seijre'e amjina mi tevi. ¹⁹ Neajta á'iyen inee yé uvé'ene, i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu né'itzi'ivi. Neajta raye'eca í nahuáj. Mú'een xu si siyen tí'inexa yee huápi'i nu t'í'icua'a, neajta nu'u netahuai'e, majta miyen

ne'amiiugstemua'a pú'een a'fime í mej nu'u jehhua até'itzea'ara í Dios jemi, majta a'fime í huá'ajjive'e í mej tí'ití'icica. Ayee xu ramua'aree tej rí'í mé titeumuámua'aree a'fimej jemi í mej ta'ará'astjire'e itejmi.

A'fime í mej me'uun antachéejmee tí chájta'ajme, í mej caí té'atzaahuat'e
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Aj pu í Jesús a'utéjche tí hua'ajteá'axi'in a'fimej í mej me'uun antachéejme'ecaa a'u tí ayén teja'uríj í muári'eri'ire'ara'an jime'e mul'icáca í mej jín rí'í te'utasefj. A'fí pu hua'ajteá'axi seij ajta seij í teitejra'a í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u chajta'a jetze a'iné camu autéjhuui mej seicié tiú'umua'ati. ²¹ Ayen tíjín:

—Ché'e a'ij tí na'a, mú'een mí sej Corazín é'eché. Ché'e a'ij tí na'a, mú'een mí sej Betsáida é'eché. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'e nemuári'eri'ira'a jime'e ne'újna u Tiro, neajta ne'újna u Sidón, a'ij nej neri ye'í huaríj nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, mejmí'í mú seicié tiú'umua'atjche'en. A'fí mú majta mej mí'í raatasefí-ratache'e me'fjna jime'e mej tiu'uteújchejte'en xu'umuavi'in jime'e, majta mejmí'í nasij avé'ujhua'atehua'anche'e. ²² Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tí ayén té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'íj Dios huá'axijte'en matj mena'a pua'amé teitejra'a. Jaitze'e xu rajpuaítzi xá'aju'un mecaí a'fime í mej a'uun a'uchéjme'ecaa me'újna u Tiro, majta me'újna u Sidón.

²³ Seajta mú'een mí sej Capernaúm a'uchéjme, ¿a'iné tejamaú'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee tejamaú'amitiejte'e sej nu'u rí'í tiraatá'a í Dios? Caxu xaa ne'u. Dios pu puajtzi amuaatá'asin. A'uu xu a'uteáturaasin mí'ichite jamuan. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'e ne'újna Sodoma a'ij nej neri tiú'uruu nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, a'ujna u chajta'a u Sodoma, a'fí pu auj e'etériche'en tíj na'a a'ájna'ímua tí yú e'iré'ene. ²⁴ Mí ajta, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a tí jetzen Dios huá'axijte'en a'fimej í mej japuan a'uchéjme fiyen chaanaca japua, mú'een xu jaitze'e rajpuaítzi xá'aju'un se'ájna, mecaí a'fime í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna tíj na'a tí Sodoma e'ejtme'ecan.

Jesús pu raatéjhuau í ruyá'upua jemi
(Lc. 10:21-22)

²⁵ A'ájna xicájra'a jetze tí Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í ayén raatéjhuau í ruyá'upua jemi tíjín:

—Mú'ee í pej ní'ya'upua, í pej tí'ajta pe'újna u ta japua, pajta fiyen chaanaca japua, rí'í nu timuaatá'aca ne'fjna jime'e pej hua'utá'a mej mí yaú'itíee muá'ara'ani a'ij tí 'een mú'etzi jemi a'fime í mej caí jehhua tiú'ujmua'ate. Mí pajta, capej piyen hua'utá'a mej mí yaú'itíee muá'ara'ani a'fime í mej támua'aree, majta a'fime í mej raay'í'ití. ²⁶ A'iné píjta, ayéé pej tí'ijxe'eve'ecaa a'fime, í pej ní'ya'upua. —Ayee pu tiraatéjhuau.

²⁷ Aj pu í ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa a'fimej í mej jamuan a'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Nain pu tinaatátui a'ájna tí ní'ya'upua mej mí ráamua'ati tzáahuati'ira'a jime'e. Capu ja'atí nemua'ate nain jime'e a'ij nej 'een sino a'fí pu'u tí ní'ya'upua, a'fí pu xaa nemua'ate. Ajta, capu ja'atí ramua'ate nain jime'e í tí ní'ya'upua sino inee í nej yaujra'an pú'een, nee nu xaa ramua'ate. Majta, a'fí mú ramua'ate a'fime í tí hua'aráanajche nej tihua'utasefjrate'en a'ij tí 'een.

Jesús pu hua'utajé mej mí jemin ve'eré'ene

²⁸ Setá'aj yé ve'eré'enen neetzi jemi, setfj sena'a pua'amé mú'een, mí sej cua'ana se'fjna jime'e í sej rahuauca sej rí'í tiraatá'an í Dios, seajta se'fjna jín tí'itese'e í sej ra'ará'astjire'en nain jime'e. Nee nu xaa amuaatá'asin sej huaújse'upe'en. ²⁹ Setá'aj te'enteároute se'fjna jime'e í nej jín tejá'amua'ljcate'e. Seajta tiú'uri'íren neetzi jemi, a'iné nee nu ne'fjn pú'een sefj tí mua'acan, canu neajta a'antzaahuat'e. Tí pua'a siyen yé ve'eré'enen neetzi jemi, nee nu amuaatá'asin sej rí'í huárini í ru tzajta'a. ³⁰ Capu muári'eri sej raana'ímire'en se'fjna jime'e í nej jín amuaatá'asin. Ajta, í nej jín tejá'amua'ljcate'e, capu ajta muári'eri sej siyen huárini a'ij nej tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fina í Jesús.

12

Matf'ij a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e miyen ra'antítzaanaxi í triigu ti antimuáiyujmee

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Ajta a'ájna'imua ayée pu tiuju'urfj. A'uu pu aumé'ecaa í Jesús já'ita'a í ví'ira'ajapua. Aj pu pít'íríjca ja'anáj xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'ñi mú meri jehua tiejcuca'a. Aj mú mi autéjhui mej ra'antítzaanaxi'in ti'ítj'jatzí ti triigu jetze me'ecan. Méjcuca'a me'ñna í atzi.

² Majta me'ín í mej jee i'i fariseos, matf'ij hua'usej mej miyen rijcaa, aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'ñna í Jesús tñjn:

—Casi'i, ayée mú hui ríci a'ñime í mej mú'etzi jamuan á'ujuhua'an. Ayee mú ríci a'ij ti caí tiu'utá'aca ti ja'atí ayén rijca í xicájra'a ja'anáj mé jetzen ruse'upi.

³ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ñime í fariseos tñjn:

—¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze a'ij ti ye'í huarfj a'ñna í David teecan t'í'ij huata'l'í'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e? ⁴ A'uu pu a'uteájrupi u teuyjta'a, í ti jee chí'ira'an pú'een í Dios. Ajta á'iyen a'ñi pu rácuca a'ñna í pan í mej Dios huatámuai'ivejte, majta a'ñime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'ñi mú majta rácuca. A'ñna í pan, a'ñi mú'u racua'aca a'ñime í mej tí'ivaire'le me'újna teuyjta'a. Capu amín a'ij, capu tí'ítj'jín auteájturaa a'ñna í David.

⁵ ¿Ca'ín ni secaí ja'anáj ra'ujjve a'ij ti ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'ñna í Moisés teecan mej nu'u a'ñime í mej títeté'u'upu'u u teuyjta'a, a'ñi mú tí'ivaire'le a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi? Mí majta, camu tí'ítj'jín á'atura í Dios jemi me'ñna jíme'e. ⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Inee, í nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'le nu ve'ecán jín tí'ítj'jee mecaí a'ñime í mej títeté'u'upu'u teuyjta'a.

⁷ Caxu a'atzu yaú'ítiee xa'araa a'ij ti huatáujmua'a a'ñna ti ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti jíme'en yee Dios ti raataxájtaca'a tñjn: “Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej mi huá'ancu'u-vajxi'in í rux'ej teite. Canu raxí'eva'e mej tiu'utámuai'ivejta.” Na'ari caí, tí'ivaire'le a'ñna í siyen tiyaú'ítiee xa'ara'aníche'en, caxu siyen tihua'uxájtzi'iranche'le a'ñime í mej caí tí'ítj'jín auteájturaa.

⁸ A'ij pu jín, inee í nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu 'een jín antínmua'aree neajta me'ñna xicájra'a ja'anáj mej jetzen ruse'upi.

Jíme'en í ja'atí ti anáciyaaxara'aca'a í rumuájca'a jetze

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Aj pul'í Jesús á'uraa. Tí'ij jí a'uun teuyjta'a a'uteájrupi. ¹⁰ A'uu pu sej a'uteveeca'a tí anáciyaaxara'aca'a í rumuájca'a jetze.

Majta me'ín í fariseos, a'ñi mú majta a'uté'uuca'a. A'ñi mú rahuauca'a a'ij mej ye'í tiraaxájtzi'i í Jesús. A'ij mú jín miyen tiraata'íhua'uri'i me'ñna í Jesús. Miyen tñjn:

—¿Ni caí rí'irí tej tiyen tiráhuuate'en sej tí'í'icui'i a'ájna xicájra'a tej jetzen tase'upi?

¹¹ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tñjn:

—Tí'ivaire'le sej ja'atí cáne'a tí'icui'i, tí'ivaire'le sej ja'atí cáne'a a'ñi cáne'a atéjveti ta'atécun a'ájna matf'ij pu'a'a ruse'upi, ¿ni caí ayén rini í ja'atí ti u'á'ume'en tí'ij ra'ítaján? Jee xaa, ayée xu che'atá sena'a ríci, mú'een. ¹² Jé'ecan pu jaítze'le tí'ivaire'le sej í teví caí í cáne'a. A'ij pu jín í'irí'irí tí'ivaire'le ayén tí'ítj'jín rijca í tí'ivaire'le sej í teví caí í cáne'a. A'ij pu jín í'irí'irí tí'ivaire'le ayén tí'ítj'jín ra'ujjve í'irí'irí a'ájna matf'ij pu'a'a ruse'upi.

¹³ Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa a'ñna tí anáciyaaxara'a í rumuájca'a jetze tñjn:

—Huatátzeeara muá'amujca'a.

Aj pu í a'ñi pu raatátzeearaca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u ayén huarfj, aj pu í nain jín huarfj. Ayee pu éene'e já'araa rí'éene'en tñj í sej í muájca'are'ara'an.

¹⁴ Matf'ij mi huiráaci a'ñime í fariseos. Aj mú mi autéjhui mej raax'epi'íntare'en a'ij mej ye'í huá'irini mej mi raajé'íca í Jesús.

A'ij tí'ivaire'le sej ajmí'i tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'ñna í Jesús

¹⁵ Tí'ij a'ñi huámua'areeri'i a'ñna í Jesús a'ij mej tiraax'epi'íntare, a'ñi pu huirájraa a'ujna. Jéhua mú teite a'ucj jamuan. Ajta a'ñna í Jesús, naíjmi'ica pu tí'ivaire'le í mej tí'ivaire'le'icaa. ¹⁶ Ajta ayén tí'ivaire'le'ica í mej mi caí raxájta yee ja'atí tí'ivaire'le'ica. ¹⁷ Ayee

pu ráaruu í Jesús ti ij aráurasten a'ij ti ajmí'í tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ¹⁸ Ayen tíjín:

A'íi pu a'áin pú'een í ti nevaire'e ineetzi.

Nee nu ra'antíhua'u.

A'íi pu a'áin pú'een í nej raxí'eve'e,
ajta rí'í pu tíneta'aca.

Nexiejni'u'uca nu huata'íti
tí á'ume'en a'ájna jamuan.

Ajta a'áí pu tihua'utá'íxaate'esin a'áimej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan ti tihua'áci'ti nainjapua í ti í'í xí'epí'in neetzi jemi.

¹⁹ Capu ajta a'áin ruhuavíira'a a'ame;
capu ajta jiihua a'ame.

Camu ranamuajran ti ti'ixáata a'ame a'ájna caaye jetze.

²⁰ Capu hua'utamuarí'eriste'esin a'áimej í mej huápí'í tirajpuajtzica'a tíj pí'ista mej ra'avé'etzi nainjapua.

Capu huápí'í puajtzi hua'utá'asin í mej caí ché'e té'evii'ucua'í a'áimej í mej miyen 'een tíj taij tí cáj caj á'ata'a.

A'áí pu huá'a japua huatániiuusin ajta na'a caí tiu'utémua'ítin a'ájna jíme'e ti naíjmi'lica ruxí'ej tiu'uta'ájte'en.

²¹ Majta matíj mena'a pua'amé í teitejra'a í mej yen japuan seijre'e íiyen chaanaca japua, naími'í mú tí'íjchu'eve'en niuucajtze'en.

Ayee pu jíme'en tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Isaías teecan.

A'áí mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti tiyaaru'u jetze arájca'ane

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Matí'ij mi seíj mú a'arávi'ítí í Jesús jemi ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a. A'íj pu jín caí atáneerica'a, ajta caí te'anrí'irejca'a a'ájna í ja'atí. Tí'íj jí Jesús tiráhuuaa tí'íj te'anrí'irée á'ara'ani, ajta tí'íj huíteánamuáara á'ara'ani. ²³ Majta me'ín í teite, naími'í mú rí'í te'utasej. Miyen tíjín:

—¿Ni qui amí a'áin pú'een a'ájna í huáacixa'ara'an a'ájna í David teecan?

²⁴ Majta me'ín í fariseos, matí'ij ráanamuajri'í, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amájna mí ja'atí, Beelzebú pu jetzen arájca'ane tí'íj ayén hua'utamuaríte'en a'áimej í tiyaaru'use, a'áime í ti ajta Beelzebú tihua'ájte'e.

²⁵ Ajta a'ájna í Jesús, a'áí pu ramua'areereca'a a'íj mej tí'ímua'atzejca'a. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a a'áime í mej me'uun seíj chuéjra'a japua a'uchéjme já'ita'a ma'utáciine, ti pua'a miyen huárini aj mú mi huaténe'use'esin, ajta a'ájna í chuéjra'a, capu ché'e á'ateeri. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utáciine a'áime í mej seíj japua í chajta'a a'uchéjme, na'ari teitestemua'ame'en seíj í ja'atí, camu ché'e á'ateeri.

²⁶ 'Ayee pu che'atá na'a 'een, ti pua'a a'áin Satanás hua'utamuaríte'en í ruteftestemua'a, ti pua'a majta miyen hua'uténe'usi'ite'esin í ruteftestemua'a, a'áí pu ajta caí ché'e á'ateere, sino te'entipua'ari. ²⁷ Ari inee, ti pua'a niyen yee Beelzebú nu jetze aránca'ane nej hua'utamuaríte'en í tiyaaru'u, ¿ni tzaa miyen che'atá mena'a Beelzebú jetze ruca'ané a'áime í á'amuaxí'ej teite mej mi miyen che'atá mena'a hua'utamuaríte'en? A'áime í á'amuaxí'ej teite mú miyen raataxáj yee mú'een xu seajta siyen rici se'ájna jíme'e a'íj seíj tí'ínexajtzi'í. ²⁸ Na'ari caí, ti pua'a niyen ne'ájna jetze aránca'ane í xiejni'u'ucare'ara'an í Dios, nej ni tiyaaru'u huatamuaríte'en, pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti Dios tiu'uta'ájte í a'amua tzajta'a.

²⁹ 'Ajta, ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti tiraanáhua'í tí'á'ara'an á tá'ache í ja'atí ti ruca'ané, ayée pu ruxe'eve'e tí amuacaícan ra'atéj'í'ici'en a'ájna ti ruca'ané. Aj pu í xaa rí'írí ti a'uteárate á a'utí'é'che ti ij tiraanáhua'í.

³⁰ 'A'ájna tí caí ne jamuan á'uche'ecan, a'áí pu néjcha'íire'e. Ajta, a'áin tí caí hua'ajsé'íri í teite neetzi jemi, a'áí pu hua'uré'e'íteca.

Jíme'en í xiéjniu'ucari ti tiú'ujxana'acira'ate, ti ajta pí a'uré'eveti
(Lc. 11:24-26)

⁴³ Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús tǎjǎn:

—Tǎi pua'a seǎj xiéjniu'ucari ti tiú'ujxana'acira'ate, ti pua'a huiirájra'ani tzajta'an seǎj í tevi, a'ǎi pu á'uche'ecane'e a'ame ti rahuaahuau a'u ti a'uhuáchi tǎ'ij huaújse'upe'en. Tǎ'ij caí rateuve'en, ayée pu tǎ'imu'a'ati tǎjǎn: ⁴⁴ “Niche'e huaré'ara'ani nehuáríta'a u niche a'u nej a'arájraa.” Tǎ'ij ave'eré'enen, ayée pu éene'en teuni a'ájna í ja'ati, ti naa uhua'é'ene'e a'ame í ru tzajta'a. Cu xiee mej mauchén uhuaré'e'icha'utaca'a u chi'ita, majta naa rǎ'í ru'uhuáruu.

⁴⁵ 'Aj pu i a'ǎn í xiéjniu'ucari, a'ǎi pu hui huaja'uvé'evi'ti í seica, í mej aráhua'apua ará'ase, a'ǎimej í mej jaítze'e a'ij pua'a 'é'en caí í seǎj. Aj mú mi uteáru'ti naími'í mej mi me'uun huaté'e muá'ara'ani me'ájna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayén te'iráame ti jaítze'e a'ij pua'a 'éene'e á'ara'ani a'ájna í tevi caí tǎj ajmǎ'í 'éene'e. Ayee pu tihuá'aci'ti a'ǎimej í mej a'ij pua'a tǎ'iteteite í mej u'uche'íjii.

Jíme'en í náanajra'an, majta ihuáamua'ame'en a'ájna í Jesús
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Aúche'e pu tǎ'ixajtaca'a a'ájna í Jesús matǎ'ij me'uun a'ará'a a'ájna í náanajra'an, majta í ihuáamua'ame'en. Aa mú a'utéhuiixi pua'acíe. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'utaxáj jamuan.

⁴⁷ Aj pu i seǎj ayén tiraatá'ixaa a'ájna í Jesús tǎjǎn:

—A mú pua'acíe a'ut'é'uu a'anáana, majta a'ihuáamua'a. Mémuahuahuau mej nu'u tiu'uxáj á jamuan.

⁴⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'ájna í Jesús tǎjǎn:

—ǎ'ataani mej pú'een í nináana, nusu í ne'ihuaamua'a?

⁴⁹ Aj pu i rumuájca'a jǎn hua'utaseǎjra í mej aitecaǎjme. Ayee pu tihua'utá'ixaa tǎjǎn:

—A'ii mú a'ǎn pú'een í mej jee nináana pú'een na'ari ne'ihuaamua'a. ⁵⁰ Ayee pu'u hui tǎ'een, a'iné a'achú mej pua'amé miyen rici a'ij ti tǎ'ijxe'eve'e í Dios, a'ii mú a'ǎn pú'een í mej jee nináana nusu a'ǎime í neja'atzimúá, na'ari necu'utzimúá o neju'utzimua'a. Yee pu'u.

13

Jíme'en a'ájna í ja'ati ti tǎ'ihuastehua'a
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ A'ájna xicájra'a jetze, Jesús pu huirájraa u chi'ita. A'uu pu a'ará'a a'ájna ti e'leve'e'ástime í jaj. Aa pu a'utayeǎjxi. ² Aj mú mi jeshua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'ij é'ene'e. Temua'a mú tǎ'itemu'íicaa í teite. A'ǎj pu jǎn ateájraa baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. A'uu pu i e'eracati. Majta me'ǎn í teite, áa mú a'ucaǎjme'ecaa ja'apuaíri japua á vejli'í a'u ti í jaj. ³ Ajta á'iyen tihua'ajmuá'ate seǎj chuijari jime'e. Ayen tǎjǎn:

—Ja'atǎ hui ti tǎ'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'en. ⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa imue'eri. Seica pu i imue'eri juye jetze huavatzǎjraa. Aj mú mi pina'ase júte'imua ave'ecáane, meraaré'eje'ípi. ⁵ Ajta seica pu huavatzǎjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeshua chuej á'uca. Aj pu'í huaré'ehuaa, a'iné capu huatéete í chuej ti a'ucárutixi'ǎn í naana'ara'an. Tǎ'ij huaré'epistaca'a í chuej, aj pu i ca'anacan ajnéj í imue'eri. ⁶ Ajta tǎ'ij u e'iré'ene í xica, aj pu'í huaré'ehuaa í xicaj jime'e í ti huanéj. A'ǎj pu jǎn jii huaré'ehuaa a'iné capu ajtanáana'ajme'eca'a.

⁷ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzǎjraa a'u ti a'utzicare'eme. Tǎ'ij a'ǎn tzicare'e huavaújse, a'ǎi pu i ra'avá'ana í ti tǎ'ihuasti'ihuaca'a. A'ǎj pu jǎn caí huáciireca'a.

⁸ 'Aru seica pu huavatzǎjraa a'u ti a'ur'én í chuej. A'ǎn pu xaa í ajnéj. Tǎ'ij jí huavaújse. Temua'a pu'í tiú'uciireca'a. Seica pu imue'eri, ayén airájraa ti huáciireca'a seǎj ajta seǎj ti ajnéj a'achú cumu anxíte í atzi ti caté'etejme'ecaa. Ajta seica, ayén tiú'uciireca'a a'achú cumu huaícate. Ajta seica, seité japuan tamuáamuata'a pu caté'etejme'ecaa seǎj ajta seǎj.

⁹ 'Mí seǎj huiteánajca'amua, xáanamujri'í hui temua'a naa.

A'iné 'een jíme'e Jesús tihuá'amua'atehua'a chuijtari jíme'e
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Aj mú mi ajteáxiireca'a á vejli'i jemin í Jesús a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tǵjín:

—¿A'iné 'een jín piyen tihuá'ixaate'e í teite chuijtari jíme'e ti caí ja'atf yaú'itie?

¹¹ Aj pu i ayén tiu'utaniú tǵjín:

—Mú'ejmi pu Dios tejá'amua'ixaate'e e'ehauritiéecan jíme'e a'ǵjna ti rú'avaa a'ǵjna jíme'e ti Dios ari tǵ'ajta nainjapua íyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Mí majta a'íme í seica, capu a'atzu ri'írí mej mi yaú'itiéé muá'ara'ani a'iné capu Dios ayén hua'utá'a.

¹² 'Ayeé pu tǵ'een: jíme'en a'ǵjna í ja'ati ti á'ujca'ane ti ayén cǵ caj tiyaú'itiéé á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu jeíhua huápi'i raatá'asin a'ǵjna. Ajta a'ǵjna í ja'ati ti caí á'ujca'ane ti jaitze'e yaú'itiéé á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tirú'umua'aree.

¹³ A'ǵj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e chuijtari jíme'e mej mi caí yaú'itiéé muá'ara'ani. Ayeé pu tǵ'een a'ímej jemi. A'íi mú mé uunéjne'e, aru camu ti'itǵj seǵj. Majta mú ti'inamua, aru camu ti'itǵj namua. Camu majta yaú'itie.

¹⁴ 'Ayeé pu ari araúrate hua'a jemi a'ij ti ra'uyú'uxaca'a a'ǵjna í Isaías teecan, í ti tǵ'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tǵjín:

Mú'een xu xaa ráanamua tǵj na'a ti i yú aumé.

Mí seajta mú'een, caxu yaú'itiéé xá'aju'un.

Mú'een xu xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Mí seajta, caxu ti'itǵj seǵjran.

¹⁵ Ayeé tǵ'een, a'iné a'íi mú jemin antaújnaamua í ru tzajta'an.

Cǵ mu'u caj tǵ'iteánajca'amua.

Camu á'ujca'ane mej a'atanéjne'ere mej raaseǵj ti'itǵj ti pírici.

Na'ari caí, a'íi mú yaú'itiéé muá'aju'un.

Majta mú mé uunéjne'eri muá'aju'un mej raaseǵj ti'itǵj ti pírici.

Majta mi rá'astjire'e muá'aju'un í mej ranamua.

Majta mú neetzi jemi yé ve'eré'eninéica muá'aju'un nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayeé pu jíme'en ra'uyú'uxaca'a a'ǵjna í Isaías teecan.

¹⁶ Mí seajta mú'een i seǵ á'ujjuhua'an ne jamuan, setá'aj huataújtemua'ave'en se'ǵjna jíme'e í seǵ huiteánajca'amua seǵ si ra'ará'astjire'en í seǵ ranamua, seajta ahuaújca'anen seǵ a'atanéjne'ere seǵ si raaseǵj ti'itǵj ti pírici.

¹⁷ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jíme'e, mu'iiití í mej rǵí tǵ'itetetestaca'a, majta a'íme í mej tǵ'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, jeíhua mú raxí'eve'eca'a mej miyen tiu'uséǵ a'ij seǵ seri tǵ'iseǵ inee jemi. Mí majta, camu a'atzu raaseǵj. Ayeé mú che'atá mena'a tǵ'ijxe'eve'eca'a mej miyen ráanamua a'ij seǵ seri tǵ'ínamua inee jemi. Mí majta, camu xaa ne'u ráanamujri'i.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í chuijtari ti jíme'en raxa a'ǵjna ti tǵ'ihuaste-hua'a

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Casí'i, xáanamujri'i a'ij ti huataújmua'a i chuijtari ti jíme'en raxa a'ǵjna í ja'ati ti raahuáste í imue'eri. ¹⁹ Tǵ pua'a ja'atf ráanamua í niuucari ti jíme'en raxa Dios ti tǵ'ajta nainjapua íyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ti pua'a a'íin caí yaú'itiee, a'ǵjna ti a'ij pua'a 'een, a'íi pu tzajta'an huataseǵjresin. Aj pu i rá'ari'ira í niuucari ti rú'umua'areereca'a. A'ǵjna í ja'ati, ayéé pu 'een tǵj í imue'eri ti huavatzǵjraa a'ǵjna juýe jetze.

²⁰ 'Ajta, a'ǵjna í imue'eri ti huavatzǵjraa í tete tzajta'a, ayéé pu 'een tǵj í ja'ati ti amuacáí ra'aránajcheca'a í ti ráanamujri'i. ²¹ Aru capu ti'itǵj japuan ninei a'ǵjna í ja'ati. Tǵ pua'a a'atzu rajpuafitzi a'ǵjna jíme'e mej seica rá'axieehuari'ira me'ǵjna jíme'e ti na'ará'astjire'e ineezi, na'ari ti pua'a seica a'ij pua'a méraruure, cǵ pu'u te'evíicua'ira a'ame. Ca'anacan pu mé nejaújjsin.

²² 'A'ǵjna ti hui huavatzǵjraa a'u ti a'utzícare'eme, a'íi pu ayén 'een tǵj seǵ í teví ti xaa ranamua í niuucari. Aru jeíhua pu tǵ'imuaǵca a'ǵjna jíme'e a'ij ti té'eme íyen chaanaca tej japuan seǵjre'e. Ajta, nain ti tǵ'ijcha'íi, a'íi pu raamuá'iti a'ǵjna í teví. A'ǵj pu jín,

caí ché'e ra'utámua'areeri'i alij ti tiráanamujari'i. Capu ajta ché'e ri'írí ti a'fín tevi ayén raatévai're'en í Dios.

²³'Ajta a'fjna í imue'eri ti huavatzjraa japuan í chuej ti huarí'en, ayée pu 'leen tǵj í ja'atí ti yaú'ítie tǵ'ij ráanamua í niuucari. Jéihua pu tǵ'ijvaire'e í Dios. Yee pu tiraatátuiire'esin í Dios jemi tǵj a'fjna í imue'eri ti huáciireca'a a'achú cumu anxíte ti caté'etejme'ecaa, na'ari huáicate ca'fín seité japuan tamuáamuata'a í imue'eri.

Jíme'en í ixaj ti huahuásti'ihuaca'a jamuan í triigu

²⁴Ajtahua'a seǵ ayén tihua'utá'ixaa í chuijtari jime'e a'fjna í Jesús. Ayen tǵjín:

—Ayee pu tǵ'irineca íjii Dios ti tǵ'ajta íyien chaanaca japua, ajta u ta japua. Ja'atǵ pu imue'eri huahuáste japuan í ruchuej ti huarí'en. ²⁵Ajta á'yien matǵ'ij naǵjmi'i tǵ'icu'utzuca'a, seǵ pu hui ave'eré'ene ti rájcha'íire'e a'fjna ti chuej tǵ'icha'íi. Ajta a'fín ti rájcha'íire'e, a'fín pu íxaj huahuáste tzajta'an a'fjna í triigu. Aj pu í á'uraa.

²⁶'Aj pu í ajnéj a'fjna í triigu, ajta a'fjna í ixaj. Tǵ'ij huaváujse, aj pu í huǵjmuaiyuxi a'fjna í triigu. Aj mú mi ráamua'areeri'i ti ajta seǵ huáviviíhuaca'a í imue'eri a'íné capu huǵjmuaiyuxi a'fjna í ixaj. ²⁷Majta me'fín í mej tǵ'imuari'e, a'úu mú hui á'uju'un mej mi tiraata'ixaate'en a'fjna ti chuej tǵ'icha'íi. Miyen tǵjín: “Tavastara'a, ti pua'a pe'fín huahuáste imue'eri ti rǵ'en a'ujna á'a chuej japua, ¿a'uné e'eǵnéj a'fjna í ixaj?”

²⁸'Aj pu í a'fjna ti chuej tǵ'icha'íi, ayén tihua'utá'ixaa tǵjín: “Seǵ ti néjcha'íire'e ayée pu náaruu.” Majta miyen tiraata'íhua'uri'i a'fíme í mej tǵ'imuari'e miyen tǵjín: “¿Ni mua'aráanajche tej u á'uju'un tej rá'ijcuuxin te'fjna í ixaj?”

²⁹'Aj pu í ayén tiu'utaniú tǵjín: “Capu ruxe'eve'e seǵ racuta se'fjna í ixaj, a'íné ti pua'a seri rá'ijcuunan a'fjna í ixaj, ajta pu á'ijcuuxijsin a'fjna í triigu a'íné ru jetze pu huá'uu.

³⁰Ché'e ayén éene'en ti naǵjmi'i huaváujse'en ajta caí teja'uré'enen ti te'enti'á'asin. Aj nu ni hua'uta'áǵte'esin a'fmeǵ í mej tǵ'ímijhuaca mej mi amuacáí rá'ijcuuxin me'fjna í ixaj, matá'aj raaj'íci'en mej mi rájseire'en matá'aj ra'anteáaira. Majta á'yien, me'fín meru'uteátuaasin me'fjna í triigu u chi'ita, a'u mej téjé'eyuuhuaca.”

Jíme'en í játze'ara'an í mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹Jesús pu ajtahua'a seǵ hua'utá'ixa í chuijtari. Ayen tǵjín:

—Ayee pu tǵ'een Dios ti tǵ'ajta íyien chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'leen tǵj tu'upi tǵ'itǵj ti ayén ántehuaa tǵjín mostasa. Ja'atǵ pu raahuáste í játze'ara'an a'fjna já'ahua'a a'u ti té'atachuej. ³²A'fjna í mostasa, ayée pu 'eene'en téjatze'e ti jaítze'e i'í cǵlieen caí seica í jatzí. Mí ajta, tǵ'íjta huaváujse'en, jaítze'e pu ajtǵ'íi a'ame caí seica í tu'upi ti íyien seǵre'e chaanaca japua. Yee pu ajtǵ'íi a'ame tǵj cǵiej. Aj mú mi ave'eré'enejsin í pina'ase mej rá'ara'a mej mi án téja'uteúru'itu'ajte'en án cǵye'ara'an jetze.

Jíme'en í mej rajnájchite'en í cuaǵtzi jetze

(Lc. 13:20-21)

³³Ajtahua'a seǵ chuijtari hua'utá'ixa. Ayen tǵjín:

—Ayee pu ajta tǵ'een jíme'en Dios ti tǵ'ajta íyien chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'leen tǵj a'fjna í levadura. A'fjna í 'fita'a, a'fín pu huaíca medida ru'uteájraa í hariina. Aj pu í rajcuaǵtzitaca'a levadura jamuan. Ajta a'fín í levadura, a'fín pu tzajta'an huaneáǵxi nainjapua í cuaǵtzi.

A'ij ti Jesús tihua'ámua'atehua'a chuijtari jime'e

(Mr. 4:33-34)

³⁴Tǵ'itǵj ti na'a ti tihua'a'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu nain tihua'utá'ixaa chuijtari jime'e. Capu tǵ'itǵj huá'a'ixaate'eca'a ti é'ehuáuritie sino chuijtari pu'u jíme'en. ³⁵Ayee pu tiú'uruu ti íj ayén aráurasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'fjna í ti tǵ'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tǵjín: Nee nu tihua'utá'ixaate'esin ne'fjna jime'e í chuijtari.

Nee nu ne'fjna huataxájta,

a'fjna ti rú'avaa nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tǵ'ij Dios raatétaahuaca'a a'fjna í chaanaca tej japuan yen seǵre'e.

Jesús pu tihuaú'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í chuijtari ti jíme'en raxa a'ljna í ixaj, ajta a'ljna í triigu

³⁶ Aj pu í Jesús airájraa í teite jemi. Aj pu í uteájrupi u chi'ita. A'uu mú ajteáxiireca'a jemin a'fime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Aisí, taatá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a a'ljna í chuijtari a'ljna ti jíme'en raxa í ixaj ti huavaújse a'u ti e'ejnéj taséehua japua.

³⁷ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ljna í ti raahuáste í imue'eri ti r'len, nee nu me'ln pú'een, inee í nej neajta teáata'a jetze airáane. ³⁸ Ajta a'ljna í taséehua, ayée pu huataújmua'a tijín í chaanaca í tej japuan yen i'i seijre'e. A'ljna í imue'eri ti r'len, ayée pu 'een t'j a'fime í mej ahuajca'ane ti Dios t'hua'uta'ajte'en. Ajta a'ljna í ixaj, ayée pu 'een mat'j a'fime í mej l'iteitestemua'ame'en a'ljna í tiyaaru'u.

³⁹ Ajta hui a'ljna ti rájcha'hire'e, a'ljna ti raahuáste í ixaj, a'ii pu a'fín pú'een a'ljna í tiyaaru'u. Ajta, a'ljna í xicájra'a mé jetzen t'itzaanan, ayée pu huataújmua'a tijín a'ljna xicájra'a ti jetzen te'entipua'ajte í chaanaca japua. Majta me'ln í mej t'itzaanan, a'ii mú a'fín pú'een í mej t'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴⁰ Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ljna xicájra'a ti jetzen nain te'entipua'ajte a'ij mej titetiújcha'íi mat'ij rá'ijcuuxíi me'ljna í ixaj mej mi ra'anteáaira. ⁴¹ Neajta inee, í nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu hua'uta'ajte'esin a'fime í mej t'ivaire'e u ta japua mej mi á'uciine nainjapua t'j na'a í nej jín antínmua'aree mej mi a'uun hua'irájtuaani a'fime í mej a'ij pua'a tiratá'aca í Dios, a'fime í mej a'ij pua'a rici. ⁴² A'uu mú huája'ucáhua'axíjsin a'ljna tzajta'a a'u ti anú'utaa. A'uu mú ruyeinixí'in jehua, majta ancuré'ujci'ímée muá'aju'un í rutamej jime'e me'ljna jime'e mej huápi'í rajpuaíjtzí.

⁴³ Majta me'ln í mej miyen rici a'ij ti t'ijxe'eve'e í Dios, ayée mú me'uun e'eseire'e muá'aju'un a'ujna huá'aya'upua ti t'ajta. Ayee mú seíre'e muá'aju'un t'j í xicaj ti aiiráxi'ixire í jaitiri jetze. Ajta, ja'atí ti na'a ti huíteájnamua, ché'e a'fín ráanamua temua'a naa.

Jíme'en a'ljna ti rú'avaataca'a, í ti ajta jehua huápi'í t'ijnajcheca'a

⁴⁴ A'ujna a'u ti Dios te'ajta, íyien chaanaca japua, ajta u ta japua, ayée pu t'irini t'j í ja'atí ti t'it'j huáteu ti rú'avaa, ti ajta huápi'í t'ijnajche. A'uu pu ráateu taséehua japua. Aj pu í ajtahua'a raaté'avaata a'ujna che'atá miijmu. Jé'ecan pu rutémua'ave'e a'ljna jime'e ti ráateu. A'ij pu jín, nain tuaani a'achú ti caj t'ijcha'íi. Aj pu í á'iyen, a'fí pu ráananan a'ljna í chuej.

Jíme'en a'ljna í perla ti jehua huápi'í t'ijnajche

⁴⁵ Ajta, ayée mú rici a'fime í mej rahuaahuau mej mi me'uun a'uteáruete Dios ti é'eseijre'e, ayée mú che'atá mena'a rici t'j ja'atí ti t'it'uaraca. A'fí pu á'uche'ecan ti a'fín rahuauni t'it'j perla ti naa 'een. ⁴⁶ T'ij se'j huáteu, ti huápi'í t'ijnajche, u pu á'ume ti ij nain tiú'utuaani a'achú ti caj t'ijcha'íi. Aj pu í a'ljna nanan í perla.

Jíme'en í xiéjmua'ari í mej hualité jín vivi'iraca

⁴⁷ Ajtahua'a se'j í chuijtari: ayée pu 'een Dios ti t'ajta íyien chaanaca japua, ajta u ta japua. Dios pu ayén rici mat'j a'fime í mej hualité vivi'iraca xiéjmua'ari jime'e ti vivéj. Mat'ij ra'atéhua'axin á jaata'a, aj pu í cha'a na'a hua'itáseire'esin í hualité. ⁴⁸ Mat'ij cáí ché'e ú'uvejri í xiéjmua'ari tzajta'a, aj mú mi ra'itapíjsin á jaata'a me'ljna í xiéjmua'ari. Mat'ij mi huáchijte'e á yaupíjsin a'fime í mej hualité vivi'iraca. A'uu mú a'uráseijrá'in. Aj mú mi hua'avé'e'í'ixí'isin í hualité í mej r'len. Majta me'ln í hualité í mej r'len, sicrí jetze mú hua'ateáuaasin. Majta í mej cáí r'len, á mú huaúhuhua'axíjsin.

⁴⁹ Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ljna xicájra'a ti jetzen nain te'entipua'ajte íyien chaanaca japua. A'fime í mej t'ivaire'e í ta japua Dios ti é'eseijre'e, a'fí mú huiráaju'un mej mi hua'avé'ejajpuaxí'in rujíme'en í teite í mej a'ij pua'a rici, majta í mej x'epi'ín rici. ⁵⁰ Mat'ijtá mi me'uun huauucáhua'axíjsin í hoorno tzajta'a a'fime í mej a'ij pua'a rici

mej mi rajpuafjtzi muá'ara'ani tajj jime'e. A'uu mú ruyeinixi'in, majta ancuré'ujci'imée muá'aju'un í rutamej jime'e a'ljna jime'e mej rajpuafjtzi.

Jíme'en í ti huápi'i ti'iri'een, ti pua'a jécua na'ari ml'ime'ecan

⁵¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'lhua'uri'i tijjn:

—¿Ni secái nain au'itiée xa'araa mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijjn:

—Jee.

⁵² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijjn:

—A'lj pu jín, ti pua'a sejj ti tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, ti pua'a a'ñn ajta autéjcheni a'ljna jetzen ti'ihuaújmua'aten a'lj ti t'iri'iri ti Dios tira'afjte'en nain jime'e, ayée pu éene'e a'ame a'ljna í ja'ati tij sejj ti huatéechi'i. Jéihua pu te'urájcha'ii a'ujna ruchi'itá. Ajta, ja'anáj ti na'a pu te'iráati'ici a'ljna ti ti'lijécua, ajta ti ti'im'ime'ecan. —Ayeec pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Jesús.

Jesús pu a'uun ará'a u Nazarét

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Tí'ij Jesús ra'antipua'ajte ti tihuaú'ixaate'e chuijtari jime'e, aj pu i á'uraa. ⁵⁴ A'uu pu a'ará'a a'u ti a'uvé'ese. Aj pu i a'utéjche ti tihua'umuá'ate hua'atéyujta'a.

Majta me'ñn í mej ráanamujri'i, jé'ecan mú a'lj ra'utasejj. Ayeec mú t'iruixaate'eca'a tijjn:

—¿A'uquí ya'urí'ire amfjna ti ayén temua'a naa tirú'umua'aree? ¿Ti'itájni muári'eri'ira'a pú'een í ti jín ayén rici a'ljna í tej jíme'en a'lj ya'usejj? ⁵⁵ Amfjna, a'ñn pu hui yaujra'an a'ljna ti ti'isil'icheca. Ajta naánajra'an, a'ñn pu a'ñn pú'een a'ljna í María. ¿Ni mecaí me'ñn pú'een í júutzimua'ame'en a'ljna í Jacobo, ajta a'ljna í José, ajtahua'a sejj a'ljna ti ayén ántehuaa tijjn Simón, ajta a'ljna í Judás? ⁵⁶ ¿Ni mecaí majta yé che ta jamuan, a'ñme júutzimua'ame'en í mé 'luuca? Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'uné é'eme'ecan a'ljna í mua'atzíire'ara'an ti yé raateájtuaa amfjna mi Jesús?

⁵⁷ Matí'ij mi rá'anchueere me'ljna í Jesús. A'lj mú jín, miraatamuári. Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa í Jesús tijjn:

—Naími'i mú r'í'i tiratá'aca a'ljna jemi í ti ti'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Mí majta, a'ñme í mej huacaíjme a'u mé é'eche, majta a'ñme í teitestemua'ame'en í mej é'eche jamuan, camu r'í'i tiratá'aca.

⁵⁸ A'lj pu i jín cá jéihua ayén tiú'uruu a'ljna jime'e í muári'eri'ire'ara'an a'ujna a'iné camu rá'atzaahuat'e'eca'a.

14

A'lj ti ye'í tiu'umf'i a'ljna í Juan ti huá'amuai'ihuacare'e

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ A'ájna xicájra'a jetze, a'ljna í Heródes, í ti i'í rey, a'ñn pu ráanamujri'i a'lj ti ríjca'a a'ljna í Jesús. ² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ljmej í mej t'ivaire'eca'a í jemin tijjn:

—A'ii pu a'ñn pú'een a'ljna í Juan ti ti'itemuai'ihuacare'e. Pu'uri a'itá'araa a'u mej ye'avá'ana. A'lj pu jín raayí'ti ti ayén rici a'ljna jime'e í muári'eri'ira'a í tej jín a'lj ya'usejj.

³ Ajta a'ñn í Heródes, a'ñn pu ajm'í'i raatéevi'i a'ljna í Juan. Ra'amuají'ici'e pu aiteújna. Ayeec pu 'een jín ráaruu a'iné Juan pu ra'ajteá'axi a'ljna jime'e ti Heródes ra'ancuré'evi'iti a'ljna í 'íta'a ti Felipe raatévi'itine'e. A'ljna í Felipe, a'ii pu a'ñn pu'éene'e í juutzejra'an í rey. Ajta a'ljna í 'íta'a, ayée pu ántehuaaca'a tijjn Herodías. ⁴ Ayeec pu te'irájraa ti Juan ayén tiraatá'ixaa a'ljna í Heródes tijjn:

—Capu a'lj ti'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuaara'a ti ratévi'itine'e.

⁵ Heródes pu rajé'icatami'ica'a a'ljna í Juan. Aru huá'atziinne'eca'a í teite, a'iné a'ñn pu ramua'areereca'a mej miyen t'í'ixaxa'ata'a ti nu'u a'ñn pú'een sejj ti t'í'ixaxa'a Dios jetze me'ecan. ⁶ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen huanú'ihuaca'a a'ljna í Heródes, 'íta'a pu uteájrupu i chi'lita ti ij tiu'utéene'en rusejj huá'a velli'ipua. A'ii pu a'ñn pú'een yaujra'an a'ljna Herodías. Jé'ecan pu ra'aránajcheca'a a'ljna í rey ti ayén tiu'utéenei. ⁷ A'lj pu jín a'ñn

te'ataújratiiri'i runiuuca jime'e ti ayén raatá'an a'ljna í 'fita'a a'ij ti ti'títj t'ixe'leve'e. ⁸ Ajta a'ljna í 'fita'a, a'íi pu ayén tiraata'lhua'uri'i í runàana tijn:

—Tí'títjini neraatáhuavii?

Aj pu i a'íin naánajra'an ayén tijn:

—Huatáhuaviiri'i í mu'úura'an í Juan ti t'íitemuai'ihuaca.

Aj pu i, a'íin 'fita'a ayén tiraatá'ixaa:

—Patá'aj naata'f'ite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an a'ljna í Juan ti t'íitemuai'ihuaca.

⁹ A'ij pu pua'a raatá'a a'ljna í rey. Mí ajta, ari ayén te'ataújratiiri'i ti ayén huáriní a'ij ti t'íjixe'leve'e. Majta a'íime ti hua'utá'ínee, a'íi mú majta ráanamujri'i ti tiu'utá'a í runiuuca. A'ij pu jín, a'íin tiu'uta'ájtaca'a mej mi miyen huáriní a'ij ti tiraatáhuaviiri'i.

¹⁰ Ajta á'iyen a'íi pu xantaaru'u huata'áiteca'a ti u á'ume'en a'u ti aiteánami'i a'ljna í Juan ti ij ru'íjve'íjche í mu'úura'an. ¹¹ T'í'ij ayén huarj, aj pu i ye'erá'f'ite a'ljna í mu'úura'an í tuxa'a jetze ti ij Herodías ayén raamuaree tijn raajé'ica, tzíte'e, a'ljna í Juan. Ajta a'ljna í rey, a'íi pu raata'f'ite a'ljna jemi í yaujra'an í Herodías. Aj pu i a'ljna í 'fita'a raata'f'ite í runàana.

¹² Majta me'ín í mej á'ujjuhua'ane'e í Juan jamuan, a'íi mú á ve'ere'enée, miyá'utií me'ljna í mi'ichi. Mat'í'ij mi ra'avá'ana.

Jesús pu tihua'umí a'íimej í mej anxj vi'ira'a ará'ase í teteca

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ajta a'ljna í Jesús, t'í'ij ráamua'areeri'i tijn meraajé'ica a'ljna í Juan, ti'iquí ateájraa í baarcu jetze. Rusefj pu á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'u ti caí jé'e ti'títj. Majta í teite, a'íi mú ráamua'areeri'i a'u ti a'ij 'eene'e. A'ij mú jín, curé'ecijxi mej a'uchéjme. Aj mú mi ru'icán raatavén. ¹⁴ T'í'ij í Jesús a'itáraa í baarcu jetze. T'í'ij hua'usej í teite í mej mu'ín, a'íi pu huá'ancu'uvajxi. Ajta tihua'uhuaa í mej t'í'icucui'i. ¹⁵ T'í'ij huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijn:

—Pu'uri téchumua'ari, ajta capu ja'atf ye'e é'eche ayajna. Patá'aj hua'aré'e'itixi'ín mej mi a'ucfjxi'ín mé já'ahua'a chajta'a matá'aj ti'títj huánanan í mej ráacua'ani.

¹⁶ Ajta a'ljna í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijn:

—Capu ruxe'leve'e mej a'ucfjxi'ín. Setá'aj tihua'umín mú'een.

¹⁷ Aj mú mi miyen tijn:

—Ayee tu'u pua'améca tícha'íi anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité.

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tijn:

—Mé seneje'evé'e'í'ipi'ite'e.

¹⁹ Aj pu i a'íin hua'uta'á'ij mej a'ujrá'ase í tu'lupi tzajta'a. Aj pu i Jesús ra'ancuré'e'í'ipi'í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i júte'e ájneereca'a. T'í'ij jí r'í'í tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antítaaraxi í pan. T'í'ij jí hua'uré'e'í'ipi'ite a'íimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta me'ín, a'íime mú hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. ²⁰ Na'íimi'í mú tiú'ucuaa. Jéihua mú huáju'uxai. Ajta jéihua pu avé'eturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuámuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste sicíri jetze me'ljna jime'e í ti te'avá'aturaa. ²¹ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu anxj vi'ira'a í teteca. Majta í mé 'luuca, majta í tí'iríi, a'íi mú majta tiú'ucuaa.

Jesús pu antáraa í jaj japua

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Aj pu i hua'uta'á'ij a'íimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej nu'u atéciine í baarcu jetze mej mi antáciine után pújme'en, mej mi me'ín amuacá me'uun e'ará'asti. Ajta a'íin í Jesús, a'úu pu a'uteájturaa ti ij hua'aré'e'itixi'ín í teite. ²³ T'í'ij hua'aré'e'itixi, a'úu pu a'uteájraa í jirí jetze rusefj ti ij raatéjhuauni í Dios jemi. T'í'ij huateática'areca'a, a'úu pu a'utéveeca'a rusefj. ²⁴ Ajta a'ljna í baarcu, pu'uri a'ímuá aumé'ecaa já'ita'a í jaj japua. Aj pu i huatá'eeareca'a ca'anín jime'e. Temua'a pu te'ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze a'ljna í eeca jime'e ti auj ráruuréjveeca'a. ²⁵ Aré'apua'a, t'í'ij tapuá'arijme'eca, Jesús pu ave'eré'ene a'ájna vejli'i huá'a jemi. Jaj japua pu huamé'ecaa. ²⁶ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'í'ij raasej, jé'ecan mú tiu'utátziin. Temua'a mú titeejjhuaca'a me'ljna jime'e mej tiu'utátziin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Chéjcan pu pú'een amfjna.

²⁷ Ajta áliyen, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Xu'uhuateújca'ane mi ru tzajta'a. Nee nu ne'ín pírici í Jesús. Caxu t'ítziine'e.

²⁸ Ajta a'ájna í Pedro, a'í pu ayén tiraatajé tijín:

—Tavastara'a, ti pua'a mú'ee pe'ín pú'een, naata'áijte'e nej nemánna urar'ene'en mú'eetzi jemi a'ájna í jaj japua.

²⁹ Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Mú pa'uvé'eme'en.

Aj pu í a'ítáara í baarcu jetze. Tí'iquí rájraa í jaj japua. Aa pu vejli'i aum'e'ecaa a'u ti a'ij 'eene'e í Jesús. ³⁰Tí'ij ráamua'areeri'í ti ca'anín jín huatá'ecareca'a, a'í pu tiu'utátziin. Aj pu a'utéjche ti a'ucárute í jaj tzajta'a. Aj pu í ayén huajíhuaca'a tijín:

—Tavastara'a, ne japua huániuuchi.

³¹ Jíme'en pu ayén tiu'ujjíhuaca'a, aj pu í Jesús ajmejca'ataca'a. Rajví'í a'ájna í Pedro. Aj pu í ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Capej a'atzu té'atzaahuat'e mú'ee. ¿A'iné 'een jín pecai ná'atzaahuat'e?

³² Mat'í'ij atéeci í baarcu jetze, aj pu í huatá'epua'areca'a a'ájna í eeca. ³³ Mat'í'ij mi me'ín í mej aráatei baarcu jetze, a'í mú títunutaxi í Jesús jemi. Aj mú miyen rí'í tiraatajé tijín:

—Mú'ee pej tzáte'e pe'ín pú'een í yaujra'an í Dios.

Jesús pu tihua'uhuaa a'ímej í mej tí'icucuí'icaa a'ujna u Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Mat'í'ij antac'ij, aj mú mi aitac'ij í baarcu jetze ajna'a já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Genesaret. ³⁵ Majta me'ín í teite, mat'í'ij raamuá'a me'ájna í Jesús, aj mú mi tihua'aré'e'ití'iraxi nainjapua í mej a'ímuá' antachéejme'ecaa. Aj mú mi hua'eráavi'ití'í naíjmi'ica í mej tí'icucuí'í í Jesús jemi. ³⁶ Jéihua mú rájhuaviiri'í ti hua'utá'an mej mi ra'ajtamuarí'en a'ájna c'ixure'ara'an jetze tíj na'a ti uvíjpi'í. Majta me'ín í mej miyen ra'ajtamuaríej, naíjmi'í mú huarúj.

15

Jíme'en í ti tzajta'an ru'uteájtuaa ti a'ij pua'a tiú'umua'ati

(Mr. 7:1-23)

¹ Mat'í'ij mi seica ave'eré'ene í Jesús jemi. A'íime mú a'íin pú'een í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze. A'uu mú e'eráaci u Jerusalén. Aj mú mi miyen tiraata'íhuauri'í tijín:

² —¿A'iné 'een jín mecai rá'aste í tavaújsimua'a teeca tihua'aye'ira a'íime í mé á jamuan á'ujjuhuan? Camu miyen rá'aste me'ájna jíme'e í mej caí anaújmuijite'axi'in met'í'icua'aca.

³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Seajta mú'een, ¿a'iné 'een jín siyen mé ruújípua í ti tiu'uta'ajjtaca'a í Dios sej si se'ájna ará'asten í ruyelirá í sej sena'a rájteu rujímua'a? ⁴ A'iné Dios pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna ti jíme'en yee: “Patá'aj rá'atzaahuat'e a'atáata, pajta a'anána.” Ajta ayén ti jíme'en yee: “Setá'aj raajé'ica a'ájna í ja'atí a'ij pua'a tí'ijteá'axi'í í rutáata na'ari í runána.”

⁵ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ixaxa'a ti í'í x'í'epi'in ti pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a tijín: “Nain a'achú nej caj tí'ijcha'íi, a'ij nu neri raatámuai'ívejte í Dios. A'íj nu jín caí ché'e tí'ijcha'íi í nej jín amuaatévaire'en.”

⁶ Tí'í pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a, ayée che'atá tí'ixaxa'a jíme'en a'ájna í ja'atí yee capu ché'e ruxe'eve'e ti a'íin hua'utévaire'en í ruvaújsimua'a. Ayee xu mé tiruújípua se'ájna ti Dios jín tiu'uta'ajjtaca'a sej si ra'ará'asten se'ájna jíme'e í ye'irá sej siyen rujímua'a sena'a tirájteu.

⁷ Mú'een, mi sej a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej siyen rá'aste jéjre'ecitze'e, ayée pu tiu'utaxájtaca'a mú'ejmi jíme'e a'ájna í Isaías teecan, í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu te'uyú'uxaca'a tijín:

⁸ Naa pu namuajre'e ti pua'a met'í'ixajta neetzi jemi, mi majta, a'í mú meri mé núurie.

⁹ Capu tí'itíj vaire'e ti pua'a menaateánajche a'iné mat'í'ij mena'a mej tí'imua'ata, í mej jín tihua'áijte'e, rujímua'a mena'a rájteuve.

¹⁰ Aj pu i a'fín hua'utajé í teite. Ti'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Rí'í xu'u temua'naa tiráanamua mú'een sej si yaú'itíeé xá'ara'ani. ¹¹ Ti'itj'í ti na'a ti t'í'icua'iri'í, ti pua'a ja'at'í ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e, sino a'fín pu raxana'ave'e í ti a'fínineí í téne'etze'e.

¹² Aj mú mi ajteáxiireca'a jemin a'fíme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'í tijn:

—¿Ni tzaa pe caí ramua'aree í ti caí hua'aránjchecha'a a'fímej í fariseos mat'í'ij ráana-muajri'í a'í'j pej tiu'utaxájtaca'a?

¹³ Ajta a'fín í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeé mú 'een t'j' tu'upi ti caí ja'at'í raahuáste, rusej'í pu ajnéj. Ayeé pu che'atá na'a huá'aruuren í Dios t'j' ajta rú'uri'í í tu'upi ti rusej'í ajnéj a'fí'na í ja'at'í ti tiu'uhuáste, a'iné a'fí pu rá'ijcuuxijsin, ajta meteúrieexijsin í tu'upi, Dios pu ayén che'atá na'a mé huauhuá'axijsin a'fímej.

¹⁴ Miche'e miyen éene'en. Ayeé mú 'een mat'j' a'fíme í mej arácucu'un í mej huá'uvi'iti. T'í pua'a se'j' ta'arácun ayén ra'anav'í'ira'a ti ajta arácun mej mi já'ahua'a e'ará'asti naími'í, naími'í mú atévatzijsin a'u ti e'etécun.

¹⁵ Aj pu i Pedro ayén tiraatá'ixaa tijn:

—Taatá'ixaate'e a'í'j ti huataújmu'a'a a'fí'na í niucari í pej pauchén raataxájtaca'a.

¹⁶ Ajta Jesús ayée pu tihua'uta'íhua'uri'í tijn:

—¿Ni tzaa secaí seajta mú'een yaú'itíe? ¹⁷ ¿Ni tzaa secaí yaú'itíe se'fí'na? T'í pua'a ja'at'í ti'itj'í huácua'ani ti cuá'iri'í, a'fí'na ti racua'ani, pua'acíe pu me'ecan. Aj pu i ancjapri'í í téne'etze'e, a'ú'pu pu aráyeijxa í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen í'irachu'itan í ti tiú'ucuaa.

¹⁸ M'í ajta, a'fí'na ti a'fínineí í téne'etze'en í ja'at'í, a'ú'pu pu a'uvé'eye'í í ru tzajta'a. A'í'í pu a'fín pú'een í ti raxana'ave'e a'fí'na í ja'at'í. ¹⁹ Ayeé pu'u xaa ne'u a'iné tzajta'an pu a'uvé'eye'í naíjmi'í í mua'atzí'ira'a ti a'í'j pua'a 'een, ti ca'aní'jra'a ratá'aca ti ja'at'í ayén huá'ri'í í ti a'í'j pua'a 'een, ti pua'a t'í'itecui'ica na'ari se'j' jamuan ti'íhuaú'xana'acira'aten. Ajta í ru tzajta'a pu ajta tásiseiiri'í ti ayén ca'aní'jra'a ratá'aca ti ayén tiú'umua'at'í ti tiu'unáhua'an, nusu ti ráacuanamua na'ari ti a'í'j pua'a tiú'ujxajtave'e huá'a jemi í teite.

²⁰ Naíjmi'í t'j' na'a ti hui ayén a'í'j pua'a 'een, ti tásiseiiri'í ta tzajta'a, a'fí pu xaa raxana'ave'e í teví. Ajta a'fí'na ti caí anaujmuaite'en tiú'ucua'ani, capu ti'itj'í a'í'j huataújmu'a'a í Dios jemi. Capu ti'itj'í jín auteájturaa í Dios jemi a'fí'na í ja'at'í ti caí anaujmuaite'en tiú'ucuaa.

Se'j' ti caí Israél jetze ajtémecantaca'a ti ajta té'antzaahua

(Mr. 7:24-30)

²¹ Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'fí'na já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájthehua tijn Tiro, ajtahua'a se'j' ti ayén tijn Sidón.

²² Ajta, se'j' pu ave'eré'ene í Jesús jemi. 'fita'a pu pú'een ti se'j' chuéjra'a japua'é'eme'ecan. Ayeé mú hua'atamuá'amua tijn Sirofenicia a'uun ti huacá'a pu e'elchejca'a a'fí'na í 'fita'a. A pu e'evé'eme antijí'íhua tijn:

—Nevástara'a, mú'ee pej í'í yaujra'an a'fí'na í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'in. Jé'ecan pu rajpuaí'tzi í niyauj ti 'fita'a a'fí'na jime'e ti tiyaaru'u tzajta'an se'j're'e.

²³ Ajta a'fí'na í Jesús, capu a'atzu huataniú.

Aj mú mi ave'eré'ene a'fíme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayeé mú tirá'jhuaviiri'í tijn:

—Patá'aj raata'íte ti á'ura'ani, a'iné ta cujta'an pu e'evé'eme antijí'íhua.

²⁴ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Ayeé pu Dios neja'uta'íteca'a nej á'ura'ani huá'a jemi í mej Israél jetze ajtémecan í mej miyen se'j're'e t'j' cáne'axi í mej á'uvej. Capu neja'uta'íteca'a a'fímej jemi í seica.

²⁵ Aj pu i a'fín 'fita'a ave'eré'ene á'vejli'í jemin. Ajta títunutaca'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tijn:

—Nevástara'a, naatévaire'e.

²⁶ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijn:

—Capu ayén tiraav'íte'e nej huá'a'í'ipi'iri'ira'acare'en í pan í mej racua'aca í ti'iri'í nej ni chicate huata'í'ipi'ite'en.

²⁷ Aj pu i a'fín 'fita'a ayén tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, nevástara'a. Aru, casi'i, a'fime í chiicate, ayée mú racua'aca me'fjna í ti te'lení í pan ti acajvitze meesa japua a'u mej tejé'ecua'aca a'fime í mej tihua'ajite'e.

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ee 'fita'a, jé'ecan pej té'atzaahuat'e. Pu'uri maaatá'a a'ij pej tí'ijxe'eve'e.

Jíme'en pu'u ayén tiraataxájtaca'a a'fjna í Jesús, aj pu i huarúj a'fjna í yaujra'an í 'fita'a.

Jesús pu tihua'uhuaa jéihua í mej tí'icucui'lica'a

²⁹ Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu ejtéenee a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti jé'ejmuaa a'ujna já'ahua'a u Galilea. Aj pu i antíraa í jirí jetze. An pu a'ujjeíjxi.

³⁰ Jéihua mú e'iré'ene í teite. A'fimej mú e'eráavi'iti í mej tzare'e ráatuaatime í ruíca, majta seica í mej aráucucu'un, majta seica í mej caí té'anrí'iréjme, majta seica í mej tí'ipuaíjti'ihuaca'a. Majta mu'licáca mú e'eráavi'iti í seica í mej tí'icucui'i. Aa mú huá'ajtuaa a'u ti a'utéjvee a'fjna í Jesús. Ajta a'fín, a'fí pu naíjmi'lica pu tiú'uhuaa.

³¹ Jé'ecan mú a'ij te'utasej í teite í mej huaje'iré'eneijte matí'ij hua'usej í ti ari rí'irí'istaca'a mej tiu'utaxáj a'fime í mej mejmí'í caí te'anrí'iréjme'ecaa; majta a'fime í mej tí'ipuaíjti'ihuaca'a, mu'uri rí'éene'en nainjapua; majta a'fime í mej tzare'e ráatuaatime í ruíca, mu'uri á'ujjuhua'ane'e; majta a'fime í mej aracúcu'unijme'eca'a, mu'uri tí'isejra-ca'a. Majta me'fín í teite, a'fí mú autéjhuii í mej r'í'í tiraatá'an me'fjna í Dios ti tihua'ajite'e a'fimej í mej Israel jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umí a'fimej í toteca í mej muáacua vi'ira'a ará'axcaa

(Mr. 8:1-10)

³² Aj pu i Jesús hua'utajé a'fimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Naaténxiemiste amímej teitejra'a jemi, a'iné pu'uri huaíca xica teuumé mej á'ujjuhua'a nee jamuan. Camu majta tí'itíj tícha'ii mej ráacua'ani. Canu rax'leve'e mej caí xi tiu'ucuá'an nehua'aré'e'itixi'ín. Na'ari caí, temua'a mú tí'itemua'itiche'en í juye japua.

³³ Majta me'fín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'urí'í tijín:

—¿A'uné jetze é'erí'iri tej ráahuuani í pan tíj na'a ti ruxe'eve'e ti ij tihua'uci'iti naíjmi'lica í teite? Capu sein í'í rí'irí'í ayajna a'u ti caí é'e ja'ati.

³⁴ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'urí'í tijín:

—¿A'achúni pua'améca séjcha'ii í pan, mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Aráhua'apua pu pua'amé í pan. Teajta c'íj caj i hua'ité mej c'ílieen.

³⁵ Aj pu i hua'uta'aj í teite mej a'ujrá'ase á chuaata'a. ³⁶ Ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta í hua'ité, aj pu i Jesús r'í'í tiraatá'a í Dios. Ajta á'iyen ra'antítaaraxi í pan. Aj pu i hua'uré'e'í'ipi'í í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta me'fín, a'fí mú mija mi hua'uré'e'í'ipi'í'ite í teite. ³⁷ Naími'í mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéejuxai. Majta á'iyen, a'fime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'fí mú raaré'esej me'fjna ti avé'eturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze te'evé'ejiste'axi me'fjna jime'e ti avé'eturaa. Aráhua'apua sicíri pu te'ará'a. ³⁸ Majta me'fín í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu muáacua vi'ira'a í toteca. Majta rujímua'a mú tiú'ucuaa a'fime í 'uua, majta í tí'irí'í.

³⁹ Tí'ij Jesús hua'aré'e'itixi í teite, aj pu i ateájraa baarcu jetze. Tí'ij jí á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'u ti e'ejtémecan u Magdala.

16

A'fime í fariseos, jamuan í saduceos, a'fí mú tirájhuaiviiri'í ti a'fín Jesús tihua'utasejrate'en í mej jín r'í'í te'utasej

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Majta a'fime í fariseos, majta a'fime í saduceos, a'fí mú á e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Jesús, mej mi raatémua'itin hua'itzi jime'e. A'fíj mú jín miyen raatáhuaviiri'í ti a'fín hua'utasejrate'en í mej jín ráamua'aree tí júte'e é'eme'ecan tí jetzen arájca'ane.

² Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu raay'i'iti a'ij sej ye'lí tiu'utaxáj a'ij ti ti'itíj rini u júte'e. Tí'ij huatechuíxare, ayée xu t'í'ixaxa'a ti nu'u naa hua'é'ene'e a'ame a'iné huaré'epá'uvi'i pu já'araa. ³ Na'ari caí, tí'ij huatapuá'are, ayée xu seajta siyen jíme'en t'í'ixaxa'a yee jji mú huatéviiyi, a'iné huaré'epá'uvi'i pu já'araa, majta nu'u ra'utánaa.

Mú'een xu xaa raay'i'iti a'ij sej ye'lí tiu'utaxáj a'ij ti ti'itíj rini u júte'e. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu raay'i'iti a'ij sej ye'lí tiu'utaxáj a'ijna jíme'e ti ari teja'uré'enejsin í xicájra'a, ti jetzen Dios ra'antipuá'ajte'en nain.

⁴ Mú'een mí sej a'ij pua'a tí'teteite, mí sej jeíhua jín auté'itzeaaara, ayée xu rahuauca í sej jín ráamua'aree tí júte'e é'eme'ecan í nej jetzen aránca'ane. Canu xaa ne'u ti'itíj amuaatasejrate'esin sino ayée nu'u, í ti é'esejre'e jíme'en a'ijna í Jonás.

Aj pu í Jesús á huaja'utéhuii. Ti'ij jí iyá'uraa.

Jíme'en í niucari ti caí jé'iyecan í mej jín t'ímua'atacare'e a'íme í fariseos
(Mr. 8:14-21)

⁵ Matí'ij antacáj utavén pújme'en a'íme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú ya'uhua'axi í mej ye'era'i'ipi'in í pan mej ráacua'ani.

⁶ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'i xu'u mú'een, se'ijna jíme'e fariseos mej ru'uteáaratzaca í pan tzajta'a ti ij ájcu'us-taa, seajta se'ijna jíme'e saduceos mej majta ru'uteáaratzaca. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Majta a'íme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú t'í'iru'ixaate'eca'a ru'jímua'a. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayeé tiu'utaxájtaca'a amíjna, a'iné catu ye'erá'i'ipi í pan.

⁸ Aj pu í Jesús ráamua'areeri'i a'ij mej ye'lí t'í'ixajtaca'a. Ti'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Mú'een, mí sej caí a'atzu té'atzaahuat'e, ¿a'iné 'een jín siyen t'í'iru'ixaate'e yee sej caí pan t'í'cha'íi? ⁹ ¿Ni secaí xi yaú'ítie? ¿Ni seri ya'uhua'axi a'achú ti pua'an sicíri te'irájraa í pan ti te'avá'aturaa netí'ij hua'uré'e'i'ipi'ite í mej anxíj vi'ira'a ará'aseca'a í teite ne'ijna jíme'e í ta'anxívi í pan?

¹⁰ ¿Ni seajta seri ya'uhua'axi a'achú sej pua'amé caj te'evé'ejiste í sicíri jetze netí'ij hua'uré'e'i'ipi'ite í mej muáacua vi'ira'a ará'aseca'a í teite ne'ijna jíme'e í ta'aráhua'apua í pan?

¹¹ ¿A'iné auj t'í'iri'iri sej caí yaú'ítie se'ijna, í nej caí já'amua'ixaate'e ne'ijna jíme'e í pan sino rí'i xu'u mú'een se'ijna í mej caí jé'iyecan jín t'í'ixaxa'a a'íme í fariseos, majta a'íme í saduceos?

¹² Aj mú xaa mí yaú'ítie muá'araa tí ayén tihua'ixaate'e a'ijna jíme'e a'ij mej ye'lí t'ímua'ataca a'íme í fariseos, majta a'íme í saduceos. Capu xaa ne'u ayén a'ijna jín tihua'utá'ixaa yee rí'i xu'u mú'een se'ijna jíme'e í mej jín ru'uteáaratzaca í pan tzajta'a.

Pedro pu ayén raataxájtaca'a tí Jesús a'ñin pú'ee'e'e tí Dios ra'antí'íhua'u
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Ti'ij jí Jesús a'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'uun tí e'ejtème'ecan tí ayén téja'arájtehuua tijín Cesarea de Filipo. Aj pu í ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—¿A'iquí metí'ixa í teite ja'atí nej pú'een í nej neajta teáata'a jetze airáane?

¹⁴ Ayeé mú tiraatá'ixaa tijín:

—Seica mú miyen tí'ixa pej nu'u a'ñin pú'een a'ijna í Juan teecan tí t'í'itemua'i'ihuacare'e, majta seica miyen tí'ixa pej nu'u a'ñin pú'een a'ijna í Elías, majta seica miyen tijín pej nu'u a'ñin pú'een a'ijna Jeremías teecan na'ari pej nu'u se'ij pú'een a'íme í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'a.

¹⁵ Aj pu í ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ari mú'een, ¿a'iné tejamuá'amitíejte'e a'atani nej pú'een?

¹⁶ Ajta a'ijna í Simón, tí ajta í'í Pedro, a'í pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Mu'ée pej pe'ñ pú'een a'ijna í Círístu'u tí Dios án yá'ujra í ípuari japua, mú'ee pej pe'ñ pú'een a'ijna í yaujra'an í Dios tí í'í ruuri.

¹⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Patá'aj huá'atemua've'en mú'ee, Simón, i pej i'i yaujra'a a'ljna í Jonás. Huá'ate-mua've'e a'ljna jime'e, a'iné capu ja'atí ayén timuaatá'ixaa ti fiyen seijre'e chaanaca japua, sino a'ljna ti n'iyá'upua ti júte'e é'eseijre'e u ta japua, a'fi pu xaa ayén timuaatá'ixaa.

¹⁸ Neajta inee, ayée nu hui t'ímua'ixaate'e pej mú'ee pel'in pú'een í Pedro, í pej pajta piyen ántehuaa tijín í ti i'i tetej. Neajta inee, ne'ljna japua i tetej, nee nu rá'ajtaahua í neteyuu. Ajta, capu ri'irísta a'ame ti a'fin tiyaaru'u raatémua'itín a'ljna í ti a'ljna jín antiújmua'aree mej mi huácui'ini í teite.

¹⁹ Nee nu muaatá'asin pej pe'ljna jín anti'amua'aréere pej tihua'antácuune'en í teite mej mi a'uteárute a'ljna Dios ti tejé'ajta. Patíj pena'a pej te'iteanán fiyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a te'iteánajsin u ta japua. Ajta patíj pena'a pej te'antácuuna fiyen chaanaca japua, Dios pu ajta ayén che'atá na'a te'antácuuna u ta japua. —Aye'e pu tiraatá'ixaa a'ljna í Jesús.

²⁰ Aj pu í Jesús ayén tihuau'ljca a'imej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej nu'u caí ja'atí íxate'e ti a'fin pú'een a'ljna ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u mi'ini

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ A'ájná'imua, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'imej í mej jamuan á'uju-jhua'ane'e ti nu'u ayén ruxe'ev'e'e ti á'ura'ani a'ánna Jerusalén. A'uu pu nu'u jefhua rajpuaítzi a'ame. Majta nu'u a'fime í mej hua'avaujsi í mej Israél jetze ajtéme'ecan, majta nu'u a'fime í mej t'íajta hua'atéyujta'a, majta nu'u a'fime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, naími'i mú a'ij pua'a raruuren. Ruxe'ev'e'e nu'u mej raajé'ica. Aj pu ijta huatarújsin hua'ica xicá'jra'a jetze.

²² Ajta a'fin í Pedro, a'fi pu ra'iráavi'iti á'ayee. Aj pu í a'utéjche ti ra'ajteá'axi'in a'ljna í Jesús. Aye'e pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ché'e a'ij t'ímuavaire'e ti ij caí ayén t'ímuaruure, nevástara'a.

²³ Aj pu í pí ancuré'ejvee a'ljna í Jesús. Aye'e pu tiraatá'ixaa a'ljna í Pedro tijín:

—Aricu á'ura'a, mi pej i'i Satanás. Jé'ecan pej tina'antiú'uuni'i nej ni auteáturan í Dios jemi a'iné capej piyen t'ímua'atze a'ij ti t'íjxe'ev'e'e í Dios, sino a'ij mej t'íjxe'ev'e'e í teite.

²⁴ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'imej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tijín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'ev'e'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ruxe'ev'e'e ti a'fin caí ché'e ayén rijca a'ij ti t'íjxe'ev'e'e rusej, sino ayée pu tiú'ujxe'ev'e'e ti a'fin rajpuaítzi á'ara'ani nee jamuan ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁵ Aye'e pu'u, ja'atí ti na'a ti t'íitese'e ti caí huámi'ini, a'fi pu xaa ne'u mi'ini. A'fj pu á'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Ajta a'fin í ja'atí ti ayén éeni'ici'e huámi'ini a'ljna jime'e ti na'ará'astijre ineetzi, a'fi pu xaa ne'u rateuni í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a.

²⁶ Ahuui, ti pua'a ja'atí nain huamuá'itín naíjmi'i ti fiyen seijre'e chaanaca japua, ¿ni qui tiraatéva'iri a'ljna ti raamuá'iti ti pua'a yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a? Capu xaa ne'u a'atzu tiraatéva'iri. Ari, ¿ti'itáni jín t'ípuata'atan a'ljna í ja'atí ti ij Dios ajtahua'a raatátisten í xiéjniu'ucare'ara'an ti auj ruurica'a? Capu ti'itj jín t'ípuata'atan xaa ne'u.

²⁷ Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin. Aye'e nu che'atá nena'a huatasefjre'esin nain jime'e t'fj ajta seijre'e í Dios ti n'iyá'upua. Huá'a jamuan nu hui neajta huatasefjre'esin a'fime í mej t'íivaire'e í ta japua. Neajta nu tihua'utá'asin sefj neajta sefj naíjmi'ica a'ij ti tihua'uvj'te'e a'ij mej ti'itj huáruu, sefj ajta mi sefj.

²⁸ Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e tzáhuati'ira'a jime'e, seica mej yé huaté'uuca ayajna, a'fi mú caí huácui'ini ajta mena'a caí amuacaícan naasefj í nej neajta teáata'a jetze airáne nej ni yé tanén nej ni tiu'uta'ajta fiyen chaanaca japua.

¹ Teuomé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i Jesús antíraa jirí japua. A'ímej pu a'uví'iti a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een a'íjna í Jacobo. ² Mat'íj me'uun a'uté'uuca'a, aj pu'i seicié tiu'utaújsejirataca'a a'íjna í Jesús mej seijraa. Ayeé pu temua'a ti'itémastacare'e í néerime'ara'an t'ij xicaj. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í c'ixure'ara'an. Ayeé pu ti'itetáatiye'icaa t'ij tajj. ³ Majta á'yen, hua'apua huatasejre huá'a tzejta'a. A'ii mú a'íjn pú'ee'ne'e a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías ti ajm'í'í t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íí mú t'í'ixajtaca'a í Jesús jamuan.

⁴ Ajta a'íjn í Pedro, a'íí pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús t'íjn:

—Tavastara'a, naa pu x'í'epi'ín tej yé huaté'uu tiyajna. T'í pua'a mua'aránanajche, tej huaícaca huáataahuaa í inaamua. Se'j pu muaci'iti mú'etzi, ajta se'j, am'íjna mi Moisés. Ajta se'j pu raci'iti am'íjna mi Elías.

⁵ Aúche'e pu ti'ixáataca'a t'íj jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tzejta'a pu rájrupi a'íjna í jaitiri ti naa ti'itetáatiye'i. Aj pu í tzejta'an e'icánamuajre ti ja'at'í ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjn:

—A'ii pu a'íjn pú'een í niyauj, í nej raxí'eve'e. J'éecan pu r'í'í t'ineetá'aca ineetzi. Xáanamujri'í se'íjna. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶ Mat'íj ráanamujri'í me'íjna, aj mú mi e'eráavatzí á chuaata'a a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'íné temua'a mú tiu'utátziin.

⁷ Aj pu í Jesús á ve'eré'ene huá'a jemi. T'í'íj jí hua'ajtamuá'riej. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa t'íjn:

—Xá'ajhuiixi'í mú'een. Caxu t'í'itzi'íne'e.

⁸ Majta me'ín, Mat'íj mé uunéjne'ereca'a, capu ché'e mé'e é'ejat'ijca'a. A'ii pu'u án j'é'esej're'eca'a a'íjna í Jesús.

⁹ Mat'íj jál'ita'a a'ucáj'í'uca í jirí japua, Jesús pu ayén tihua'utá'íjmiijri'í t'íjn:

—Caxí'í xu ja'at'í'ixaa'e'e a'íj se'j tiu'uséj. Seuche'e rachú'eve'e ajta nena'a ca'í inee, í nej neajta teáata'a jetze airáane, aítá'ara'ani huá'a tzejta'a í mi'í'chite.

¹⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayéé mú tiraata'í'hua'uri'í t'íjn:

—¿A'íné'een jín miyen t'í'ixaxa'a a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze miyen t'íjn amuacá'í pu nu'u ruxe'eve'e ti yé uvé'enen a'íjna í Elías?

¹¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa t'íjn:

—Ayej ti'ayajna. Elías pu xaa yé uvé'enejsin ti ij nain tiu'ujéjcuare'en mej mi majtá'hua'a ra'ará'astij're'en í Dios. ¹² M'í neajta inee, ayéé nu tejá'amua'ixaa'e'e ti a'íjn Elías ari yé uvé'ene. Majta me'ín, camu raamua'a sino ayéé mú ráaruu a'íj mej t'í'íjxe'eve'eca'a. Ayeé mú majta che'atá' mena'a neruuren ineetzi, í nej neajta teáata'a jetze airáane. Pua'íjti mú majta naatá'asin ineetzi.

¹³ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ráamua'areeri'í ti a'íjn a'íjna jíme'en tiu'utaxájtaca'a í Juan teecan ti huá'amua'í'ihuacare'e.

Jesús pu tiráahuaa se'j í temuaj ti tzejta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Mat'íj me'uun a'ará'a a'u mej e'etiújseire'eca'a jé'íhua í teite, se'j pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu í e'evé'etunutaca'a vejli'ipuan. ¹⁵ Ayeé pu tirá'huaviri'í t'íjn:

—Nevástar'a, patá'aj rá'ancu'uvajxi'ín í niyauj. A'íí pu rutámua'í. A'íj pu jín rajpua'íjti huápi'í. Mu'íit'í pu anájve tajj tzejta'a, ajta á jaata'a. ¹⁶ Nee nu ye'eráavi'í'iti a'íime'í jemi í mej mú'etzi jamuan á'ujjuhua'an mej mi tiráahuaate'en. Majta me'ín, camu raay'í'it'í'hua'a muá'araa.

¹⁷ Ajta a'íjn í Jesús, ayéé pu tiu'utaniú'í t'íjn:

—Mú'een mi se'j ca'í a'atzu té'atzaahuat'e, mi se'j ca'í mé úmua'aree, ¿a'achúni pua'an nine'ira'a aúche'e ruvi'e'eve'e nej niyen huatévée ná'ara'ani mú'ejmi jemi? ¿Ni ayén ruxe'eve'e nej á'ateevi'ín t'íj na'a rusén jíme'e nej niyen mú'ejmi jemi yé huatéveeca nej ni r'í'í amuáaruuren? Mé se'evé'evi'it'í'ichi mi pa'ari'í.

Mat'íj mi á ye'evé'evi'it'í. ¹⁸ Aj pu í Jesús ra'ajté'axi a'íjna í tiyaaru'u ti pa'ari'í tzejta'a seijre'eca'a. Aj pu í huirá'raa. Jíme'en pu'u huirá'raa, t'í'íqu'í huarú'j a'íjna í pa'ari'í.

¹⁹ Matf'ijtá mi, a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, rujíimua'a mú tiu'uxájtaca'a a'íjna jamuan í Jesús. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijn:

—¿A'íné 'een jín tecaí raayí'itihua'a ta'araa tej raatamuárite'en te'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayee pu'u ti'ayajna, a'íné caxu a'atzu té'atzaahuat'e. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e jé'iyecan jime'e, temua'a pu tí'ivaire'e sej siyen té'atzaahuat'e í ru tzajta'a ti ayén teja'uré'enen a'ij ti tejamuá'amitiejte'e. A'íi pu'u ruxe'eve'e sej siyen té'atzaahuat'e c'ij caj. Tí pua'a siyen c'ij caj té'atzaahuat'e, aj pu xaa ri'irí sej si siyen tiraata'ajte'en amíjna mi jirí tijn: “Tíchesi, ateájra'a á jaata'a já'ahua'a játe'ana jetze ti ve'ée.” Ajta a'íin mi jirí, ayée xaa ne'u rini. Ayee pu'u xaa ne'u, ti pua'a siyen té'atzaahuat'e, nain xu jín raayí'itihua'a xá'aju'un. ²¹ Ajta, setá'aj siyen raatamuárite'en se'íjna í tiyaaru'u ti ayén 'een t'ij amíjna, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej raatáhuavii í Dios, seajta hua'uru'itzi'ive'en.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u mi'ini

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Matf'ij mauj naíjmi'i á'ujujhua'ane'e me'újna já'ahua'a ti jetzen e'ejtémecantaca'a u Galilea, Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayee pu ja'atf' tiu'utátuiire'esin ineezti jime'e i nej neajta teáata'a jetze airáane. A'íi pu neetzi jime'e hua'utátuiire'esin a'íimej jemi í teteca. ²³ Majta me'ín, ayée mú neejé'icatan. Mí neajta inee, ayée nu hui huatarújsin hua'íca xica jetze. Yee pu'u xaa ne'u teja'uré'enejsin.

Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, je'íhua mú huataújxieemiste matf'ij ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en í mej jín tí'titaná'achita'a u teyujta'a

²⁴ Matf'ij mi chajta'a a'ará'a a'ujna Capernaúm. Matf'ij mi seica e'iré'ene jemin a'íjna í Pedro. A'íi mú a'íin pú'een í mej tiú'ujijve'e me'íjna jime'e í hua'apua tumin í ti jín tiu'utévaire'esin huá'a teyujta'a. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijn:

—¿Ni caí tí'inajchitan a'amua maestro a'íjna í hua'apua tumin í ti tiu'utévaire'esin u tatéyujta'a?

²⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Aa ni'íjtá ne'u.

Aj pu i Pedro uteájrupi u chi'ita. Capu xi tí'it'ij a'ij tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, sino Jesús pu amucaí ayén tiraatá'ixaa tijn:

—¿A'íné timuá'amitiejte'e, Simón? ¿A'atéenqui mejíjve'e a'íimej í rey í mej tí'ajta íyien chaanaca japua? ¿A'atéenqui mejíjve'e ca'ín a'íime í mej tí'itua'araca í mej te'iráati'ici, na'ari me'íjna jime'e a'achú ti caj se'ij tí'ijcha'íi? ¿Ni qui a'íimej mejíjve'e í ruyaujmua'a ca'ín qui a'íimej í mej se'ij chuejra'a japua é'eme'ecan?

²⁶ Pedro pu ayén tiu'utaniú tijn:

—A'íime í mej se'ij chuejra'a japua é'eme'ecan.

Ajta Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijn:

—A'íj pu jín, capu ruxe'eve'e í mej tiu'utaniúchita a'íime í huá'ayaujmua'a.

²⁷ Mí ajta, tetá'aj caí tiyen hua'utaniúucaste'en, ayée pej huárini. Patá'aj hui u á'ume'en a'u ti e'leve'ástime í jaj. Pajta ra'ateáhua'axin í cua'itzi'ípua á jaata'a. Pajta, pe'íjna í hua'í, í ta'amujca pej raatévi'ira, patá'aj ra'acána'axin, án pej pi ye'eteuni í téne'etze'en se'ij í tumin ti ayén tí'ijnajche a'achú cumu muáacua tumin. Patá'aj ye'erá'ín í tumin patá'aj tihua'unájchite'en, pajta ineezti jime'e.

18

¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ A'ájná'imua, a'íi mú ave'eré'ene í Jesús jemi a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijn:

—¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi sejí í ti ta jetze ajtémecan?

² Aj pu í Jesús sejí huatajé í pa'ari'i. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica. ³ Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tjjín:

—Jee xaa, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a secaí seicié tiú'umua'ati, ti pua'a secaí siyen rahuauca sej siyen che'atá sena'a jé'iyecan jín t'l'imua'ajca matjí mi ti'íriri, caxu ja'anáj a'uteáruti í ta japua Dios ti é'esejre'e.

⁴ A'fj pu jín ayén t'í'een, ja'atí ti na'a ti ayén huataújsejirata ti caí ti'itj'jín ruxe'eve'e, ayée pu xaa éene'e a'ame tjj a'fjna í pa'ari'i. A'ii pu a'fjn pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. ⁵ Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'iti neniúcajtz'e sejí í pa'ari'i tjj a'fjna, a'fjna í tevi, a'fj pu ajta na'ancuré'evi'iti ineezi.

Tí pua'a ja'atí ca'anjra'a ratá'an sejí ti te'uté'itteen í Dios jemi

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a tiru'uté'an í ru tzajta'a í ruxí'ej pa'ari'i ti ayén ná'atzaahuat'e tjj a'fjna, ayée pu ti'ijtzú a'fjn í ja'atí, amuacáí mej me'uun u ra'acáavi'ire í tete se'unjra'a ti ve'éé matá'aj ra'ateájrieni á jaata'a ti ij a'fjn a'ujámin.

⁷ Cui'i xaa huá'a jemi, a'fmej í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua, í mej majta ca'anjra'a hua'atá'aca í seica mej mi auteáturan í Dios jemi. Ayee pu tiujú'ujxe'eve'e mej mi í seica ayén auteáturan í Dios jemi. Mf ajta, cui'i xaa ne'u a'fjna jemi ti ayén ca'anjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini.

⁸ Patí'ij auteáturan í Dios jemi, ti pua'a piyen tiru'ujpuá'ajte'en í á jetze, piyen tjjín nemuajca'a pu pú'eeene'e, na'ari ne'fca pu pú'eeene'e, ayée nu t'l'imua'ixaate'e. Para'antivejche, pej pi mé rúurieni. Jé'ecan pu jaítze'e timuaatéva'ire pej a'uteáturan sejí jime'e í amuájca'a, na'ari sejí jime'e í a'fca a'ájna Dios ti é'esejre'e, a'ájna pej e'eruuri pua'amé jemin. Na'ari pecaí piyen huárini, hua'apuaca pej jín í amuájca'a na'ari hua'apuaca jín í a'fca pej a'uteáruti a'ájna já'ahua'a a'u ti caí é'emi'ini í tajj.

⁹ Ajta, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en mua'a jf'í pe'fjna í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítá'tichi. Mé pej rúurieni. Jé'ecan pu timuaatéva'ire pej piyen a'uteárute sejí jime'e í a'aj'í a'ájna Dios ti tejé'ajta. Na'ari caí, ayée pej hua'apuaca jín ájji'isi tjj'ij a'fjn muajá'ujisín a'u ti caí ja'anáj é'emi'ini í tajj.

Jíme'en í cáne'a ti á'uvej

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Rf'í xu'u mú'een sej si caí a'ij pua'a huajá'usejira sejí ti auj cfileen. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'fime í mej t'l'ivaire'le u ta japua, í mej majta huá'acha'íi muá'ara'ani, ja'anáj ti na'a, a'fj mú huaté'uu jemin í ti n'í'ya'upua ti é'esejre'e u ta japua. ¹¹ Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej ínee, í nej neajta teáata'a jetze airáne nej ni huá'a japua huániuuni a'fjna ti á'uvej.

¹² ¿A'iné tejamuá'amitiejte'le a'ij ti huárini í ja'atí ti anxíte huá'ajye'emua í cáne'axi? Tí pua'a sejí á'uveti mé já'ahua'a, ¿ni caí ayén rini? A'fj pu huaja'utéhuiite'esin nafjmi'ica í seica a'ánna jirí jetze. U pu a'umé'e a'ame ti ij raaré'ehuauni a'fjna ti á'uvej. ¹³ Ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'le. Ayee pu ti'ayajna, ti pua'a a'fjn mé'e ye'uteuni, jaítze'e pu rf'í tiraatá'ixaa a'fjna jime'e ti ráateu í ti á'uvej, caí mi seica í ti ari huája'utéhuiite'eca'a.

¹⁴ Ayee pu che'atá na'a 'een a'fjna jemi a'fjna í ti á'amua'iyá'upua ti ta japua é'esejre'le. Capu a'atzu raxí'eve'e ti sejí á'uveti ti cfileen tjj a'fjna í pa'ari'i.

A'ij tej nu'u ye'l tiraatá'uuni'í í ta'ihuara'a

(Lc. 17:3)

¹⁵ Tí pua'a a'ihuara'a ti'itj'jín auté'itzen mú'etzi jemi, ayée pej huárini. Aricu, u a'utá'ixaate'le avítzi jime'e í ti jín auté'itze mú'etzi jemi. Tí pua'a a'fjn muá'antzaahuat'e'en, mú'ee pej xaa raamuá'iti í a'ihuara'a sej si seajtáhua'a ru'ihuamua'a xá'ara'ani temua'a naa. ¹⁶ Mf ajta, ti pua'a caí muá'antzaahuat'e'en, patá'aj seica ánvitín a'fjna jemi, hua'apuaca mej mi ráamua'aree ti pua'a muá'antzaahuat'e'en nusu caí. Tí pua'a a'ihuara'a caí muá'antzaahuat'e'en, a'fime í mej hua'apua, ayée mú tiu'utaxáta ti ayén ti'ayajna í pej jín jetzen t'ijpuá'ajte'e a'fjna í a'ihuara'a. ¹⁷ Ajta á'yien, ti pua'a caí

huá'antzaahuate'en í mej hua'apua, patá'aj hua'utá'ixaate'en najmí'ica í mej tiújse'iri. Ajta, ti pua'a a'ihuáara'a caí huá'antzaahuate'en a'ímej, ayée pej che'atá pena'a raruuren patíj huá'aruure a'ímej í mej caí ajtéme'ecan mú'ejmi jetze nusu a'íme í mej tiú'ujjive'e í gobierno jetze me'ecan.

¹⁸ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jime'e, setíj sena'a sej tí'ijmii íyén chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a t'é'ijmi u ta japua. Ajta setíj sena'a sej huatá'aca íyén chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a huatá'aca u ta japua.

¹⁹ 'Neajta nu niyén tejá'amua'ixaate'e mi sej íyén chaanaca japua huaté'uu, ti pua'a siyén che'atá sena'a tirí'umua'areere mi sej hua'apua se'íjna jime'e a'íj sej ye'í tí'ijhuavi-iran í Dios jemi, a'íjna ti ní'iyá'upua, ayée pu che'atá na'a á'amuaruure a'íj sej tí'ijhuavii.

²⁰ Ayeé pu hui té'eme, a'iné a'u ti na'a mej e'etiújse'iri neniúcajtze'e, a'úu nu a'utevéé na'ame huá'a tzajta'a. Capu amín a'íj ti pua'a mehua'apuj mena'a na'ari mehua'ica mena'a.

²¹ Ajta a'ín í Pedro, a'í pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Ajta ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Nevástar'a, ¿a'achúni pua'amé ruxe'leve'e nej tiraatá'uuni'i í ne'ihuara'a ti pua'a ti'títj jín auté'ítzen neetzi jemi? ¿Ni qui aráhua'apua pua'amé?

²² Jesús pu ayén huataniú tíjín:

—Canu niyén raataxájta yee aráhua'apua, sino aráhua'apujjetze hua'ícate japuan tamuáamuata'a japuan aráhua'apua.

Jíme'en a'íjna ti té'echa'íica'a ti ajta caí tihua'utá'uuni'irami'ica'a

²³ 'Ayeé pu tí'ijxe'leve'e í Dios mej mi tí'ihuá'uuni'i seij majta seij. Na'ari caí, ayée pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti ayén tí'ijxe'leve'eca'a tí raax'íepi'intare'en a'achú mej caj té'echa'íica'a a'íme í mej ravaire'eca'a. ²⁴ Pu'uri a'utéjche ti ayén tiraax'íepi'intare'en, mat'íj seij a'uré'eneijte jemin ti jéíhua té'echa'íica'a, a'achú cumu tamuáamuata'a ví'ira'a tumin. ²⁵ Ajta a'íjna ti té'echa'íica'a, capu tí'tituaave'eca'a í ti jín tiraanájchite'en. A'íj pu jín, í rey ayén tiu'uta'ajjtaca'a mej nu'u huá'utuaani a'íjna í teáata'a, ajta í íra'ara'an, majta í tí'írú ajta nain ti tí'ijcha'íi. Ayeé pu tiu'uta'ajjtaca'a ti ij tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íi.

²⁶ 'Aj pu i a'ín ti té'echa'íi tí'tunutaca'a á vejli'ipua í rey jemi. Jéíhua pu rajjé tíjín: “Paúche'e nech'u'leve'e. Nee nu xaa tí'imuanajchite'en nain jime'e a'achú nej timuá'acha'íire'e.”

²⁷ 'Ajta a'íjna ti rajjive'e, a'í pu rá'ancu'uvajxi. Tiraatá'uuni'iri'i nain jime'e í ti té'echa'íica'a. Aj pu i raatátuaa.

²⁸ 'Jíme'en pu'u huírájraa a'íjna ti ravaire'e, aj pu i seíj huáteu ti ayén ajta tirá'acha'íire'eca'a. Anxíte tumin pu'u té'echa'íica'a. A'í pu raatéevi'i. Tí'ij jí a'utéjche ti ra'antéevi'i í cjjpáara'an jetze. Ca'anín pu jín ayén tiraata'ajjte tíjín: “Tinaanájchite'e a'achú pej tiná'acha'íire'e.”

²⁹ 'Aj pu i tí'tunutaca'a a'íjna ti ajta ayén ravaire'eca'a a'íjna í rey. Ayeé pu tiraatajé tíjín: “Paúche'e nech'u'leve'e. Nee nu tí'imuanajchite'en.”

³⁰ 'Mí ajta a'íjna í seíj, capu raatax'íeve, sino iyá'uraa. Ajta á'iyen tíraata'ajjtaca'a mej nu'u ra'iteáanan ajta na'a caí tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íica'a.

³¹ 'Majta me'ín í seica í mej ravaire'e a'íjna í rey, mat'íj tiu'uséj a'íj ti tí'títj huarj, mat'íj mi u á'uju'un jemin í ti tihuá'ajjte'e. Nain mú raatá'íxaa a'íj ti tí'títj huarj.

³² 'Ajta a'ín í rey, tí'iquí raata'ajjtaca'a a'íjna í tí ravaire'e. Ayeé pu tiraatá'íxaa tíjín: “Mú'ee pej nevaire'e, huápi'í pej a'íj pua'a tí'itevij. Nee nu timuáatá'uuni'iri'i nain jime'e a'achú pej tiná'acha'íire'eca'a ne'íjna jime'e í pej piyén tinéjhuaviiri'i. ³³ ¿Ni caí ayén tiraavjíte'eca'a pej piyén che'atá pena'a rá'ancu'uvajxi'ín í ax'íej tevi tí nevaire'e netíj neajta inee timuá'ancu'uvajxi mú'eeetzi?”

³⁴ 'Ajta a'ín ti tí'ira'ajjte'e, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a a'íjna jemi. Aj pu i a'uun tiu'utá-tui a'ímej jemi í mej huá'anaamuaca mej mi ra'iteáanan ajta na'a caí nain tiraanájchite'en a'achú ti té'echa'íica'a.

³⁵ 'Ajta a'fín ti ní'iyá'upua ti ta japua é'esejire'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren seij ajta seij ti pu'a pecáí tiraatá'uuni'i í a'ihuáara'a tzáahuati'ira'a jime'e.

19

Jíme'en a'fímej í mej taújtu'aara mej runeiche

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tí'íj Jesús raatapuá'ajtac'a ti ayén tihuaú'ixaate'e, ti'iquí a'uun e'erájraa a'uun ti huatacá'a u Galilea. Ajta antáraa után pújme'en í játe'ana jetze u Jordán. A'uu pu a'ará'a tǵ na'a a'úu ti huacá'a u Judea. ² Jéihua mú teite a'ucǵ jamuan. Ajta a'úu pu tihuaú'uhuaa í mej tí'icucui'ica'a.

³ Aj mú mi seica e'iré'ene í Jesús jemi. Fariseos mú pú'een a'fíme. A'fíme méjhuauca'a mej raatémua'titin ti ij auté'itzen ti'titǵ jime'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tǵjín:

—¿Ni qui a'ij tí'iri'iri ti ja'atǵ ayén mé rúuríeni í ru'ǵj ti'titǵ jime'e, ti'titǵ ti na'a, capu amín a'ij?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tǵjín:

—¿Ni qui secáí ja'anáj ra'ujǵve í yu'uxari jetze ti jíme'en yee a'fín ti nu'u amuacáí huá'utaahuaca'a í teite, ayée pu naǵmi'i huá'utaahuaca'a í teáata'a, ajta í 'fíta'a? ⁵ Ajta ayén tiu'uxájtaca'a a'ájna'ímua tǵjín: “A'ǵj pu jín a'fín teáata'a ajtaméj í ruvaújsimua'a jemi. Ru'ǵj pu nu'u jamuan huateáturaasin. Majta me'fín í mej hua'apua, ayée mú huataúruurejsin cumu seǵ pu'u í tevi.” ⁶ Ayee pu'i tí'een, camu ché'e hua'apua mena'a sino cumu seǵ pu'u. A'ǵj pu jín, í ti Dios hua'anténajchi, miché'e caí ajtaújhua'anan í teite.

⁷ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tǵjín:

—Tí pu'a ayén tí'éene'en, ¿a'iné 'een jín tiu'uta'ájtaca'a a'ájna í Moisés teecan ti nu'u ja'atǵ ru'ǵj a'fín huatapǵte'en í cuapée ti'titǵ í ti jín mé rúuríeni?

⁸ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Ayee pu 'een jín Moisés ayén amuaatá'a ti ja'atǵ ru'ǵj í cuapée huatapǵte'en mej mi ráamua'aree ti mé rúurie í ru'ǵj a'iné capu ti'titǵ a'amua jetze tásiseiiri seǵ si rí'í tihua'ájcha'íí seica. Ayee pu xaa Moisés amuaatá'a. Mí ajta, capu ayén éene'e í ajmí'imua.

⁹ Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu rí'iri ti ja'atǵ cha'a na'a mé rúuríeni í ru'ǵj. A'ii pu'u a'fín pú'een í ti jín rí'iri ti ja'atǵ mé rúuríeni í ru'ǵj. Tí pu'a a'fín íra'ara'an seǵ jamuan tí'ihuauǵxana'acira'aten, aj pu xaa í'iri'iri ti mé rúuríeni. Ajta a'fín cína'ara'an ti ayén cha'a na'a mé rúurie í ru'ǵj, ti pu'a á'iyen seǵ incuré'evi'titin í 'fíta'a, a'fí pu tíu'ujxana'acira'aten a'ájna jemi í ti mé rúurie. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

¹⁰ Majta me'fín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraatá'ixaa tǵjín:

—Tí pu'a ayén 'een a'fímej jemi í mej néjne'iche, ayée pu titá'amitǵte'e itejmi a'ájna jime'e, ayée pu tí'ixi'epi'ín mej caí néjne'iche.

¹¹ Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Camu naǵmi'i miyen yaú'itíee muá'aju'un, sino a'fí mu'u í ti Dios hua'utá'a mej mi miyen te'utávicua'i rux'evi'ira'a jime'e. ¹² Ayee pu'u 'een a'iné ayée pu tihua'ucǵí seica tǵj na'a mej huanúnu'ihuaca'a. Majta seica, ayée mú 'een a'iné teteca mú miyen huá'uruu. Majta seica, a'fí mú raax'epi'íntare ruǵímua'a mej mi te'enteárute í Dios jemi. A'atǵ ti na'a ti ayén tiraayí'iti, ché'e a'fín ayén huárini.

Jesús pu rí'í tihua'uteájtuaa í tí'iríi í mej cǵlieen

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Majta me'fín í seica, tí'iríi mú á e'evé'evi'ti í Jesús jemi ti ij a'fín hua'ajtamuarí'en, ajta ti ij Dios jemi raatéjhuauni a'fímej jime'e. Majta me'fín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'fí mú autéjhuii mej hua'ajteá'axi'ín a'fímej í mej tí'iríi avé'evi'tixi. ¹⁴ Ajta a'fín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Setá'aj hua'utá'an mi tí'iríi mej yé ve'eré'enen neetzi jemi. Caxu huá'ijmijra, a'iné a'fíme í mej a'uté'uu í Dios jemi, naǵmi'i mú miyen 'een matǵ me'fímej mi tí'iríi.

¹⁵ Aj pu i huá'amu'utzte'e hua'avé'emuari'ejxi a'ájna í Jesús. Ajta iyá'uraa.

Temuaij ti chijteaanica'a tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Ajta sefj pu e'iré'ene í Jesús jemi. Teáata'a a'ájna. Aj pu í ayén tiraata'íhua'uri'i tífjn:
—Maeestru mi pej rí'í mé teuúmua'aree, ¿tí'itáani i'í xí'epi'ín ti ruxe'eve'e nej ni niyen huárini ti í ayén náaci'íti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi tífj na'a rusén jime'e?

¹⁷ Jesús pu ayén tiu'utaniú tífjn:

—¿A'íné 'een jín piyen t'í'inejee pe'ájna jime'e nej rí'í mé teuúmua'aree ca'ín qui inee rí'í neti'iteví? Sejf pu'u a'ín pú'een ti rí'í mé teuúmua'aree; a'ii pu a'ín pú'een í Dios. Tí pua'a piyen t'í'ijxe'eve'e ti muáaci'íti pej piyen ruuri puá'ara'ani í Dios jemi, patá'aj piyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tiu'uta'ajtaca'a í Dios.

¹⁸ Aj pu í ayén tiraata'íhua'uri'i a'ájna í ja'ati tífjn:

—¿Tí'itáani niucarijra'a na'ará'astijre'en?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tífjn:

—A'ájna ne'u ti ayén huataújmu'a yee “capej t'í'itecuil'ica”, ajta a'ájna ti jíme'en yee “capej t'í'axana'acira'ate”, ajtahua'a sejf ti ayén yee “capej t'í'inhua'aj, capej pajta ja'atí hua'ítzi jín t'í'ixáate'e”. ¹⁹ Ajta pu hui ayén tiu'uta'ajtaca'a í Dios a'ájna jime'e pej nu'u huá'ajtzaahuati'ire'e í a'atáata, pajta í anaana. Pajta, piyen huárini pej pi piyen rí'í tirájcha'íi í axí'ej teví patíj asefj.

²⁰ Ajta a'ájna í temuaij, ayée pu tiraatá'ixaa a'ájna í Jesús tífjn:

—Nain nu jín te'ará'aste tífj na'a ti'ipua'amé. ¿Tí'itáani auj ná'aturaate'e?

²¹ Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa tífjn:

—Tí pua'a ayén timua'aráana'ajche pej nain jín te'ará'asten, ayée pej huárini. Aricu, nain tiu'utuáa í tiá'a. Pajta hua'uré'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij t'í'ijviica'u. Tí pua'a piyen huárini, jé'ecan pepu'u ra'ancuré'asin í ta japua í Dios jemi. Aj pepu'u xaa, mú a'utá'iyi'í patá'aj neetzi jamuan á'uche'ecane'en. —Ayee pu tiraatá'ixaa a'ájna í Jesús.

²² Tí'ij ayén tiráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu í utéevatzi í ru tzajta'a a'ájna í temuaij. Huatáujxiemijte a'íné jeshua pu t'í'ijcha'íica'a.

²³ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tífjn:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Temua'a pu t'í'imuari'eri mej a'uteárute a'ájna Dios ti é'esejre'e a'íme í chíjteani. ²⁴ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e pu muári'eri ti chíjteani a'uteárute a'ájna Dios ti é'esejre'e caí ti cameeyu'u anaarute ti'ítí p'íse'e jetze ti anacun.

²⁵ Majta a'íme, matí'ij miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij te'utasefj. Majta miyen t'í'iru'ihua'u tífjn:

—¿Tí pua'a ayén t'í'eene'en, a'í tá'uj na'a t'í'iri'iri ti ja'atí a'uun a'uteáturan a'u ti Dios é'esejre'e?

²⁶ Aj pu í Jesús hua'usefj. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tífjn:

—A'ímej jemi í teteca, capu xaa a'ij t'í'iri'iri. Mí ajta, a'í pu xaa raayí'iti í Dios.

²⁷ Ajta a'ájna í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tífjn:

—Teajta iteen, nain tu teri mé teuhúa'axi í tej t'í'ijcha'íica'a tej ti á'ujjuhua'ane'en á'a jamuan. ¿Tí'itáani taci'íti itejmi?

²⁸ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tífjn:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e t'záahuati'ira'a jime'e. A'ájna xicá'jra'a jetze ti Dios nain jín t'í'ijé'cuare'en, inee, í nej neajta teáata'a jetze airáne, a'ájna netí'ij aujye'íxi'isin japuan í ne'ípuá, ayée pu sefíre'e a'ame temua'a naa mej mi atané'jere. Seajta mú'een mi sej ne jamuan á'ujjuhua'an, ayée xu che'atá sena'a t'íteujrá'asixi'ín japuan í á'amua'ipua, seif seajta seif. Tamuáamuata'a japuan hua'apua xu ará'ase mú'een, ajta ayén te'ará'ase í á'amua'ipua. Aj xu si siyen t'íhua'uxí'epi'íntari'ire'en a'ímej teitejra'a í mej Israél jetze ajtémecan, a'ímej teitejra'a mej miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

²⁹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a ti ti'ítí á'urieeni a'ájna jime'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, ti pua'a chí'ij, nusu ruja'atzimúá na'ari rucu'utzimúá o ru'jútzimua'a, ca'ín rutáata, runáana na'ari ti pua'a yá'urieeni í chuej ti japuan t'í'ihuaste'e, ayée pu t'í'ijci'íti. Tí pua'a sejf na'a í ti yá'ujisin, ayée pu t'í'iraci'íti a'achú

cumu anxíte í ti'iti. Ajta, ayén tí'iraci'iti ti ruuri á'ara'ani tǵ na'a rusén jime'e a'ájna Dios ti é'esejre'e.

³⁰ Ajta, ayée pu hui ajta té'eme: mu'iití í mej nu'u ve'ecán jín títetateí í Dios jemi íjii, a'íí mú cǐleene'e jín títetateé muá'aju'un jemin í Dios. Majta mu'iití í mej nu'u cǐleene'en jín títetateí í Dios jemi íjii, a'íí mú ve'ecán jín títetateé muá'aju'un a'ájna xicá'ra'a jetze ti jetzen Dios tiu'uta'á'ajta.

20

Jíme'en a'íímej í mej tí'imijhuacare'e í uuva tzajta'a

¹ Ayee pu ajta tí'ajta í Dios a'ájna ti jín antiújmua'aree. Ayee pu rici tǵ a'ájna í ja'atí ti ráahui í uuva Tapuá'arjime'eca pu nu'u huirájraa ti j huatémé'eca í xica. Seica pu ajta huáteu a'ájna a'u mej á'ujse'upi. Camu tí'tǵ muari'eca'a. ⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tǵj: "Sericu mú'een, sej si yeehui teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhui, neajta niyen tejamanájchite'en a'achú ti raavǵte'e." Matí'ij mi á'uju'un.

⁵ Ayee pu che'atá na'a huarǵ a'ájna í ja'ati. Ajtahua'a pu nu'u huirájraa a'atzaj cumu tacuarixpua. Ajtahua'a, tǵ'ij ari vejli'i cáame í xica, ayej che'atá na'a rǵjaa. ⁶ Ajtahua'a pu huirájraa tǵ'ij ari je'incáruti í xica. Ajtahua'a pu seica á'uteu í mej e'etiú'uuca'a. Ayee pu tihua'uta'íhua'urí'i tǵj: "¿A'iné'een jín siyen huaté'uu tǵ na'a aré'apua'a ímuá? ¿Ni secaí tí'tǵ mej e'ejmuari'e?" ⁷ Ayee mú tiu'utaniú tǵj: "Capu yee ja'atí ta'ínee." Ayee pu j tihua'utá'ixaa tǵj: "Sericu seajta mú'een, sej si teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhui."

⁸ Tǵ'ij huateáchumua'areca'a, aj pu i raatajé í seǵ ti tihua'á'ajte'e í mej tí'imijhuaca. Ayee pu tiraatá'ixaa tǵj: "Patá'aj u huá'ajutájeeve a'íímej í mej tí'imijhuaca patá'aj tihua'únájchite'en. Pajta, patá'aj yeehui piyen autéjcheni a'íímej jemi í mej caí íya'ata autéjhuii. Pajta piyen ra'antipua'ajte'en a'íímej jemi í mej amuacaí autéjhuii."

⁹ Aj mú mi e'iré'ene a'ííme í mej anteájrupi tǵ'ij ari je'incáruti í xica. A'íí pu tihua'únájchi seǵ ajta seǵ nain jíme'e í seǵ tumin. ¹⁰ Ajta á'iyen tǵ'ij hua'uc'í ti a'íímej tiu'únájchite'en í mej amuacaí anteájrupi, ayée mú tí'iru'ixaate'eca'a tǵj: "Jaitze'e pu tí'tiaci'iti itejmi." Mí ajta caí, capu. "A'íí pu ajta ayén tihua'únájchi sei tumin che'atá na'a, seǵ ajta seǵ."

¹¹ Matí'ij ra'ancuré'a, a'íí mú autéjhuii mej hua'únjuuste'en me'ájna jemi í ti tǵhuej. ¹² Ayee mú tiraatá'ixaa tǵj: "A'ííme í mej caí íya'ata anteájrupi, seǵ hora mu'u tiu'umuá'riej. Mí pajta mú'ee, ayée pej che'atá pena'a tihua'únájchi patǵ titaanájchi itejmi. Teajta iteen, nain tu yee jín te'utávi'icua'iri'i, teajta tí'imuari'ista, teajta nain tu jín tǵ na'a tiú'uxíreca'a tǵ na'a aré'apua'a ímuá."

¹³ Ajta a'íín, ayée pu tiraatá'ixaa seǵ ti amuacaí anteájrupi tǵj: "Casi'i, ne'amiigu. Canu a'ij pua'a muaruure. ¿Ni qui pecaí piyen tiu'utá'a muá'aniuuca jíme'e pej piyen tiu'umuá'ri'en seǵ tumin jíme'e? ¹⁴ Me'ecuí ícu, ancuré'a í pej raamuá'iti. Aricu. Ayee nu'u yee rax'íeve'e nej niyen che'atá nena'a timuaanájchite'en mú'eetzi netǵ tiraanájchi ne'ájna í ja'atí ti anteájrupi tǵ'ij ari je'incáruti í xica. ¹⁵ ¿Ni caí ayén yee tí'ineci'iti nej niyen huá'ini a'ij nej tí'ixje'eve'e ne'ájna jíme'e í nej tí'ituaave, ca'ín piyen chueere'e pe'ájna jíme'e nej rí'í tihua'ájcha'í?" —Ayee pu nu'u tiraatá'ixaa.

¹⁶ Aj pu i Jesús ayén tǵj:

—A'íí pu jín, a'ííme í mej caí amuacaí anteájrupi, a'íí mú anará'asi, majta me'ín í mej amuacaí anteájrupi, a'íí mú uvé'eteajtiri.

Hua'acaca jetze pu raataxǵtaca'a a'ájna í Jesús ti nu'u mi'íni

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Tǵ'ij ari Jesús án a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén, majta a'ííme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, aj pu i hua'utájé rujímua'a. ¹⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tǵj:

—Tu'uri a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén. Ajta seǵ pu hui neetzi tiu'utáuiire'esin i nej neajta teáata'a jetze airáne. Hua'utatuire'esin a'íímej í mej tí'ajta u hua'atéyujta'a, ajta a'íímej í mej té'eyu'uxaca. A'íí mú tiu'utá'asin mej mi naajé'ica. ¹⁹ Majta ná'avi'itin a'íímej

jemi í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan mej mi ná'uxieehuari'i. Majta me'ín, ayée mú tinaatévajxi'isin. Majta ná'atatan ineetzi cúruu jetze. Neajta mi'ini, aru huaíca xica jetze nu neajta huatarújsin. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jíme'en í ti rájhuaviiri'i hua'anáanaj, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Ajta a'íjn hua'anáanaj a'ímej í yaújmuame'en a'íjna í Zebedeo, ruyaujmua'a pu jamuan e'iré'ene í Jesús jemi. Aj pu í títunutaca'a á vejl'i jemin ti í ti'itíj raatáhuavii.

²¹ Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjn:

—¿A'iné petí'ijxe'eve'e nej niyen huárini mú'etzi jime'e?

Ajta a'íjn hua'anáanaj, ayée pu tiraatá'ixaa tíjn:

—Patá'aj piyen hua'utá'an mi niyaujmua'a ti ij seij a'ujyejxi'in ari'irínta'a, ajta í seij ti a'ujyejxi'in a'úutata'a pújme'en a'ájna xicájra'a jetze patí'ij yé uvé'enen pej tiu'uta'ájta íyven chaanaca japua.

²² Ajta a'íjn Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Caxu a'atzu ramua'aree ti'itíj sej nehuavii. ¿Ni siyen rá'aviicua'i sej rajpuaítzi xá'ara'ani netíj inee tirajpuaítzi na'ame?

Ayeé mú tiu'utaniú tíjn:

—A'iné tíjtá ne'u.

²³ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Mú'een xu rajpuaítzi xá'ara'ani netíj tirajpuaítzi na'ame inee. Mí ajta, capu ayén tí'ineci'ípua ineetzi nej ja'atí huatá'an ti a'ujyejxi'in neri'irínta'a, na'ari ne'úutata'a. Ayeé pu'u tihuá'aci'ti mej mi uhuará'asixi'in a'ujna a'ímej ti Dios ari hua'antíhuau.

²⁴ Majta me'ín í seica, í mej tamuáamuata'a ará'ase, matí'ij ráanamujri'i, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

²⁵ Aj pu í Jesús hua'utajé najmí'ica. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Xu'uri ramua'aree mú'een a'ij mej ye'í ríj muá'aye'í í mej tí'ájta nain chuejra'a japua. Ca'anéri mú jín tihuá'ájte'e í teite. Majta me'ín í mej títetateí, a'í mú tihuá'ájte'e í seica a'ij mej ye'í me'ín tí'ijxe'eve'e. ²⁶ Mí ajta, capu ayén tiraavíjte'e mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ve'ecán jín tí'itevéé á'ara'ani, ayée pu ruxe'eve'e ti a'íjn ciliéene'e jín tí'itevéé á'ara'ani ti í amuaatévaire'en najmí'ica mú'ejmi.

²⁷ A'atí ti na'a ti ayén raxí'eve'e ti te'enteároute a'íjna jime'e ti jaítze'e ve'ée, a'í pu amuacaf ruxe'eve'e ti te'enteároute a'íjna jime'e í ti jaítze'e cílieen ti ij hua'utévaire'en najmí'ica ruxí'evi'ira'a jime'e. ²⁸ Miché'e miyen huárini netíj rici inee, í nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu ne'íjna jín mú iya'uvé'eme mej naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en í seica. Ayeé nu 'een jín mú iya'uvé'eme nej ni huámi'ini huá'a jetze me'ecan, neajta nej ni tiraanájchite'en í Dios í ti jín huá'ajjve'e í mej á'apua'aren mu'icáca í teite.

Jesús pu tihuá'uhuaa í mej aracúcu'unijme'eca'a, í mej hua'apua

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Aj pu í á'uraa a'íjna í Jesús, majta a'íjme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Matí'ij huiráaci me'újna Jericó, jeíhua mú teite a'ucíj jamuan. ³⁰ Majta me'ín í mej hua'apua í mej aracúcu'unijme'eca'a, a'úu mú e'ejté'eca'a juye jetze. Matí'ij ráanamujri'i tí nu'u á a'atamé a'íjna í Jesús, ayée mú titeejíhuaca'a tíjn:

—Tavastara'a, mi pej hui i'í huáacixa'ara'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i ítejmi.

³¹ Majta me'ín teite, a'í mú hua'ajteá'axi. Miyen tihuá'a'ijmiira mej mi caí miyen tí'íjjhua. Mí majta a'íjme í mej aracúcu'unijme'eca'a, jaítze'e mú ca'anín jín huajíhuaca'a. Miyen tíjn:

—Tavastara'a, mi pej i'í huáacixa'ara'an í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i ítejmi.

³² Aj pu í Jesús huatéechaxi. Ajta hua'utajé. Ayeé pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjn:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e nej ni tí'itíj a'ij huáruuren mú'ejmi jemi?

³³ Ayeé mú titeetaniú tíjn:

—Tavastara'a, ayée tu tí'ijxe'eve'e tej atanéjne'ere.

³⁴ Aj pu'i a'fín Jesús huá'ancu'uvajxi. Ajta hua'arámuari'ejxi í hua'ajf'i jetze. Jíme'en pu'u hua'arámuari'ejxi, aj mú mi huarúj. Matf'ij mi atanéjne'eri muá'araa. Majta a'ucfj jamuan.

21

Jesús pu a'uun a'uteájrupi u Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Aj mú mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a vejli'i u Jerusalén a'u ti a'uchájta'ajme ti ayén tejá'arájtehuuaa tijín Betfagé. A'u pu é'echajta'a jirí jetze mej miyen ratamuá'amua tijín Aceituunajemi.

Aj pu i Jesús hua'apuaca huata'íteca'a. ² Ayen tijín:

—Sericu, setá'aj a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'eseijre'e. Setf'ij a'uteáruite se'újna, a'uun xu hui yé'eteuni í puuru'u ti ajtatápi'i jamuan í yaujra'an. Setá'aj rá'ijxijta. Seajta mú huáje'erajápuan neetzi jemi. ³ Tí pua'a ja'atí ayén tejá'amua'ihua'ura a'ájna jime'e, aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ti jíme'en yee tavástar'a pu nu'u raxf'ive'e, seajtáhuua'a xu ca'anacan raatátuiire'esin.

⁴ Ayee pu tiuju'urfj ti ij ayén te'araúrasten a'ij ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'ájna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayen tijín:

⁵ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a a'ájna í chajta'a u Sión ti jíme'en yee:

“Casí'i mú'een, pu'uri mú a'uvé'emej mú'ejmi jemi a'ájna í a'amua Rey.

Capu a'ij tí'ijviicua'i.

Ajta ave'ecaí puuru'u japua ti cñíeen ti yaujra'an pú'een sefj í mej japuan tí'iti'icica.”

⁶ Majta me'fín í mej hua'apua, aj mú mi a'ucfj. Majta miyen huarfj a'ij ti Jesús tihua'uta'áj.

⁷ Aj mú ye'eráaja í Jesús jemi me'fjna í puuru'u, majta í yaujra'an. Matf'ij mi ra'it'éechejte í puuru'u ruciixu jime'e. Aj pu i Jesús avé'eyeijxi japuan í puuru'u ti cñíeen.

⁸ Majta me'fín í teite, jéihua mú ajteáxiireca'a. Majta cñxuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica, pi'ista te'entiveíchixí'i, a'fí mú majta a'apíjraa me'ájna juye jetze. ⁹ Majta me'fín í mej anáate'ee huajú'ucca, majta me'fín í mej cujta'an huajú'ucca, a'fí mú huatajijhuaxi tijín:

—Ayee tu hui tí'imuahuvii pej tu'irájtuaani mi pej i'i huácixaxa'ara'an a'ájna í rey, í David teecan. Dios pu rí'i tiraateájtuaa temua'a naa a'ájna ti yé vé'eme niuucajtze'en í tavástar'a. Ché'le a'fín tu'irájtuaani a'ájna ti a'uun é'eseijre'e u ta japua.

¹⁰ Aj pu i Jesús a'uteájrupi u Jerusalén. Tf'ij a'uteájrupi, aj mú mi tiúuri'itzií naíjmi'í í mej a'uun a'uchéjme'ecaa. Jéihua mú tí'iru'ixaate'ecaa. Miyen tijín:

—¿A'ataani pú'een amfjna?

¹¹ Majta me'fín í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ii pu a'fín pú'een í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ti ajta Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

Jesús pu raajéjcuare í teyuu

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-33)

¹² Ajta á'iyen, Jesús a'uteájrupi u teyujta'a ti e'eráyajta'a. Aj pu i hua'utamúari naíjmi'ica a'ímej í mej me'uun tí'itu'aracare'e, ajta a'ímej í mej me'uun tí'inanaavecare'e. Tihua'ameesa pí pu té'ejhua'axi a'ímej í mej japuan tumin huá'apuata'atí'iracare'e, ajta tihua'ípua a'ímej í mej cucuí'ise tú'aaracare'e. ¹³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiraataxájtaca'a ti jíme'en yee, ayée pu nu'u teja'arajtehuuaá a'ame í chí'ira'an tijín: “Chí'i mej tzajta'an tí'ixaxa'a í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu seicié raruure í chí'ij tíj teásta'a a'u mej tzajta'an é'uru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁴ Majta seica me'uun e'eré'ete'ecaa a'ujna teyujta'a. Seica mú mua'arácucu'un, majta seica, tzare'le mú hua'fíicajme. A'fí mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ajta a'fín tihua'uhuaa. ¹⁵ Majta me'fín í mej tí'ajta teyujta'a, majta í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, matf'ij raasefj a'ij ti Jesús huarfj mej mi miyen rí'i te'utasefj í teite, matf'ij majta hua'usefj í tí'irfí í

mej rujíjhuave'ecaa tijín: “Tiché'e nu'u rí'i tiraateájtuaani temíjna ti David teecan jetze airáane”, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a.

¹⁶Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijín:

—¿Ni tzaa pecaí t'ínamua a'ij mej ti'ixa amíime mi ti'íríi?

Aj pu í Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Aa ni'íjtá ne'u. ¿Ni tzaa secaí siyen ra'ujíjve í yu'uxari jetze ti ayén té'eyu'usi'i? Ayen tijín:

A'íí mú nu'u majta rí'i tiratá'aca a'íme í ti'íríi, majta a'íime í uneeca'ise.

A'íí mú Dios jetze araijca'ane mej mi miyen huárini.

¹⁷Aj pu í Jesús hua'utátuaa. Ajta iyá'uraa. A'uú pu a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arajtehuuaa tijín Betania. A'uú pu huatáxa'ai.

Jesús pu a'ij pua'a tiraateájtuaa ti caí taca'a a'íjna í huaréj

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸Yee ruijmua'a yee t'í'ij ajtahua'a pí'ájve, pu'uri í'icuataca'a a'íjna í Jesús. ¹⁹A'íí pu huaréj huasej ti e'etávee a'íjna vejili'i juye jetze. Aj pu í a'uré'ene a'u ti e'etávee a'íjna í huaréj. Capu a'atzu taca'acaa sino téxamua'icaa pu'u. Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna í huaréj tijín:

—Capej ché'e ja'anáj taca'an.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í huatéehua a'íjna í huaréj.

²⁰Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij raasej, jé'ecan mú a'ij te'utasej. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'íné t'í'íríi'iri ti ayén ca'anacan huatéehuan amíjna mi huaréj?

²¹Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u huarj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen té'atzaahuat'e ti ij ayén teja'uré'enen a'ij ti tejamuá'amitíete'e, ajta ti pua'a caí a'ij á'amua'ase sej caí a'ij huárini ayée xu che'atá sena'a raay'í'tihua'a xá'ara'ani sej siyen raruuren semíjna mi huaréj netj neri ráaruu. Seajta siyen raay'í'tihua'a xá'ara'ani sej siyen raata'ái'je'en semíjna mi jiri tijín: “Tíchesi yee, ateájra'a á jaata'a, já'ahua'a í mar jetze.” Aj pu í xaa ayén teja'uré'enejsin, ti ayén huárini í jiri.

²²Setj sena'a sej siyen tí'ijhuavii í Dios, ti pua'a siyen té'atzaahuat'e, aj xu xaa ra'ancuré'asin.

A'íjna í ti jín antiújmua'aree í Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³Aj pu í Jesús a'uteájrupi teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a Tí'ij a'íin tihua'umua'aten í teite, a'íime í mej t'í'ajta u teyujta'a, majta í vaujsi, a'íí mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni hui jín peti'itéjvee pej pi piyen rici? ¿A'ataani muaatá'a pej piyen huárini?

²⁴Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Niche'ej sej tejámuuatá'íhua'u. Tí pua'a siyen tinaatá'ixaate'en se'íjna jime'e, aj nu xaa niyen tejámuuatá'ixaate'esin tí'itj í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen rici. ²⁵A'íjna í tí jín tí'itéveeca'a a'íjna í Juan ti ij huá'umua'íhua í teite, ¿a'uné jetze a'uvé'emej? ¿Ni u ta japua, Dios ti é'esejre'e, na'ari fiyen chaanaca japua, huá'a tzajta'a í teite?

Matí'ij mi ti'tiúrixaa rujíjmua'a. Miyen tijín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios pu ya'uta'íteca'a, a'íí pu ayén titaatá'ix-aaate'esin yee a'íné 'leen jín tecaí rá'atzaahuat'e te'íjna. ²⁶Mí teajta iteen, capu hui rí'írí tej tiyen raataxáj yee teteca mú ya'uta'íteca'a a'íné tehua'atziine'e í teite. Naíjmi'i mú miyen rá'atzaahuat'e ti a'íin Juan t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²⁷Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'íjna í Jesús. Miyen tijín:

—Catu ramua'aree.

Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu neajta inee amuaatá'ixaate'esin tí'itj í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen rici.

Jíme'en í mej i'i yaújmua'ame'en, í mej hua'apua

²⁸Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Casí'i, a'iné tejamuá'amitiejte'e a'íjna jíme'e i niuucari. Ja'atí pu hua'apuaca tityaúumua'a. Aj pu i e'iré'ene í sejí jemi. Ayeé pu tiraata'íteca'a tijn: “Niyauj, aricu patá'aj teja'umuári'en íjii a'u nej uuva á'uuhuii.”²⁹ Aj pu i a'ín yaujra'an ayén tiraatá'ixaa tijn: “Canu niyen rini.” Mí ajta a'ín, seicié pu tiu'umuá'aj. Aj pu i xaa u á'ume ti teja'umuári'en.³⁰ Ajta á'iyen, a'ín ya'upuáara'an e'iré'ene í sejí jemi. Ayeé pu che'atá tiraata'áj a'íjna tíf ajta ari í sejí tiu'uta'áj í ta'amuájca. Ajta a'ín yaujra'an, ayéé pu tiraatá'ixaa tijn: “Aa ni'íjtá, ayéé nu rini.” Mí ajta caí, capu. Capu á'ume ti teja'umuári'en.

³¹ Níché'e a'atzu tejámuata'íhuua'u. A'íime í mej hua'apua, ¿a'ataani ayén huarfj a'ij ti t'íjxe'eve'eca'a í ya'upuáara'an?

Ayeé mú tiraatá'ixaa tijn:

—A'íjna, í ta'amuájca.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, a'íime í mej huá'ajjive'e í gobierno jetze me'ecan, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'an tumin jíme'e, a'íí mú á'amuamua'ítin me'íjna jíme'e mej mi a'uun a'uteárate Dios ti é'esejre'e.

³² Ayeé pu'u t'í'een, a'iné ayéé pu hui 'een jín mú a'uvé'emej a'íjna í Juan ti i ayén tejámuata'íxaate'en a'ij sej ye'í huárini í Dios jemi. Mí seajta mú'een, caxu rá'antzaahuate. Majta me'ín í mej huá'ajjive'e, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'a tumin jíme'e, a'íí mú xaa rá'antzaahuate. Mú'een xu ráamua'areeri'i se'íjna. Capu amín a'ij, aúche'e pu caí ti'ítj a'amua jetze tásiseiri sej si seicié tiu'umua'ati, sej si rá'antzaahuate'en.

Jíme'en í mej t'í'imijhuacare'e í mej majta a'ij pua'a ti'íteiteteca'a

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Xáanamujri'i sejí i niuucari. Ja'atí ti nu'u ayén uuva huáhuui. Ajta raaré'ana tejcuá jíme'e. Aj pu 'i ti'ítj até'íjche ti tzajta'an rámi'íye já'ara'ara'an í uuva. Ajta nu'u ti'ítj ájtaahuaca'a mej japuan hua'íxi'ere'en mej mi raasej nainjapua a'ut' ja'u'ástime mej t'í'imijhuaca.

Ayeé pu a'íjna jín huarfj, aj pu i hua'utánefjte í chuej mej mi tiraanájchite'en caj je'icáca. Aj pu i á'urra a'íjna í ja'atí sejí chuejra'a japua.

³⁴ T'í'ij nu'u teja'uré'ene mat'í'ij pua'a rajuraca a'íjna í uuva, seica pu huata'íteca'a a'íme í mej t'í'ijvaire'e mej mi hua'utáhuavii a'achú ti caj t'í'ijci'íti a'íjna ti t'í'chuej. ³⁵ Majta me'ín í chuej mej huataúnnej, a'íí mú hua'uvívi'i a'íme í mej huata'ít'i'ihuaca'a. Sejí mú huatéevajxi. Majta sejí mú huajé'ica, majta í sejí, meraateátu'asixi tetej jíme'e. Camu ti'ítj hua'utá'a.

³⁶ Ajta nu'u a'ín í ti t'í'ira'ajte'eca'a, seica pu ajtahua'a huata'áiteca'a. Mu'uri jaftze'e i'í mu'icáca. Majta me'ín í chuej mej huataúnnej, ayéé mú che'atá mena'a huá'urru a'íme í mej huata'ít'i'ihuaca'a.

³⁷ Yee pu nu'u teumé'eca. Tí'ij jí, a'íí huata'íteca'a a'íjna í ruyauj. Ayeé pu tiu'umuá'aj tijn: “Merá'antzaahuate'esin sein.”

³⁸ Majta me'ín í chuej mej huataúnnej, mat'í'ij raasej me'íjna í yaujra'an, ayéé mú tiraaxí'epi'intare rujímua'a tijn: “A'ii pu a'ín pú'een, í ti nain t'í'ijci'íti. Che'eré, tiché'e raajé'ica ti ij téjmi ta'áa á'ara'ani.”³⁹ Aj mú nu'u mi rajví'i me'íjna í yaujra'an. Mat'í'ij mi ru'írájrie á pua'acé. Majta raajé'ica.

⁴⁰ Me'ecuú ari'icu, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? T'í'ij mú a'uvé'eme'en a'íjna í á'ara'an í chuej, ¿a'iné ti'ítj huá'aruuren a'íme í chuej mej huataúnnej?

⁴¹ Ayeé mú tiraatá'ixaa tijn:

—A'íí pu caí hua'acu'uvéé hua'antipúa'ajte'esin a'íme í mej a'ij pua'a t'í'íteteite. Ajta, a'íí pu hui seica huatani'ijte'esin í chuej. Majta me'ín, ayéé mú xaa raatá'asin í ti ráaci'íti t'í'ij a'ájna teja'uré'enen mat'í'ij pua'a t'í'iju'uraca.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—¿Ni secaí ja'anáj ra'ujjive í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari ti ayén jíme'en yee:

A'íjna i tetej í mej raaté'uu, ájca'í me'í me'í ya'uhua'axi í mej chí'ij ta'ahuaca; ayén pu te'írájraa ti a'ín pú'eene'e já'araa ti i'í esquineero?

Tavástara'a pu ayén ráaru, ajta r'í'í te'utéevatzí í tatzajta'a.

⁴³ 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, Dios pu amuá'ari'ira a'íjna ti teja'a-muaci'itíche'e júte'e ti é'eme'ecan í Dios jemi. A'íj pu hua'utá'asin seica í mej miyen rini a'íj ti tiraavíjte'e. A'íj mú ra'ará'astijre'esin xaa ne'u. ⁴⁴ Ajta a'íin i tetej, ti pua'a ja'atí japuan tíveti, a'íjna í ja'atí huaténa'axíjsin a'íjna i tetej japua. Na'ari caí, ti pua'a a'íin tetej án é'ejveti japuan sejí í tevi, aj pu i a'íin ra'iraxayeepe'esin í tevi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁵ Majta me'ín í mej tí'ajita teyujta'a, majta a'íime í fariseos, matí'ij ráanamujri'i a'íj ti Jesús tí'ixajtaca'a niucari jime'e, aj mú mi ráamua'areeri'i ti a'íin a'ímej téxajta'ajme'e.

⁴⁶ Matí'ij mi ráahuau a'íj mé ye'í huárini mej mi raatéevi'i. Mí majta, camu miyen huaríj a'íne mehuá'atziine'eca'a a'ímej í teite í mej me'uun e'etiújsaire'eca'a. A'íime í teite, naími'i mú miyen ramua'areerca'a ti Jesús a'íin pú'eene'e sejí ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

22

Jíme'en í mej jín tí'yestehua'a ti pua'a ja'atí huaténeiche

(Lc. 14:15-24)

¹ Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa niucari jime'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

² —Ayee pu Dios huá'aruure í teteca mej íyey japuan cñne í chaanaca ti Dios te'áíjta. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti tiú'uyeste a'íjna jime'e ti yaujra'an huaténe'icheca'a.

³ 'Ajta a'íin í rey, a'íj pu nu'u hua'uta'íteca'a a'ímej í mej tí'ijvair'e mej nu'u u hua'utájeeve a'ímej í ti ari hua'utá'ínee. Mí majta a'ímej í mej huatá'iniihuaca'a, camu á'ujca'anejca'a mej á a'ire'enen.

⁴ 'Ajtahua'a, seica huata'íteca'a mej mi majta hua'utájeeve. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvair'e tíjín: “Ayee xu yeehui tihua'utá'ixaate'en a'ímej nej neri hua'utá'ínee tíjín pu'uri tiu'uté'atime í cua'ira, pu'uri ajta tiu'uta'ájtaca'a mej huá'ucui'ini í ye'emuaate ti tihua'uci'ímite, huáacasi, majta puuyesi. Nain pu yeehui ari huax'epi'ín tej ti tiú'uyesten.”

⁵ 'Majta me'ín í mej huatá'iniihuaca'a, camu a'atzu huá'utzaahua. Ma'ucíjxi micu. Sejí pu a'uun á'lume a'u ti tejé'ehuaste'e. Ajta sejí, a'lúu pu á'lume a'u ti tejá'atua. ⁶ Majta í seica, a'íj mú nu'u hua'uvívi'i í mej tí'ijvair'e me'íjna í rey. Majta a'íj pua'a huá'uruu. Majta huá'ucuii seica.

⁷ 'Jé'ecan pu nu'u huataniú'ucaca'a a'íjna rey. A'íj pu hua'uta'íteca'a a'ímej í xantaaru'u. Matí'ij mi huá'ucuii naijmi'íca í teite. Majta raaré'atai í huá'achi'i.

⁸ 'Aj pu i a'íin í rey ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvair'e tíjín: “Pu'uri huax'epi'ín tej tí'yesten. Mí ajta, a'ímej í nej neri hua'utá'ínee, capu ayén hua'uci'í mej mú mú a'uvé'uju'un. ⁹ Sericu mú'een, tíj na'a ti cure'enéjme í caaye, setá'aj hua'utá'inen matíj mena'a í teite a'achú sej pua'améca jé'eteuni.”

¹⁰ 'Matí'ij mi huír'acaci caaye jetze a'íime í mej tí'ijvair'e. Jéíhua mú huá'ajsej í teite a'achú mej pua'améca á'uteu, í mej a'íj pua'a tí'iteteite, majta í mej rí'í tí'iteteite. Ayee mu'u pua'amé a'uteájrupi u chi'ita a'achú mej ú'uve.

¹¹ 'Aj pu nu'u i a'íin rey, a'uteájrupi a'ujna tí'ij a'ímej huasej í ti hua'utá'ínee. Aj pu i ja'atí huasej ti caí ayén tí'itéechen a'íj ti tiraavíjte'e ti pua'a sejí huaténeiche. ¹² Ayee pu tiraatá'íhua'uri'i tíjín: “Casi'i, ne'amiigu, ¿a'íne tíu'utá'irí'ristareca'a pej caí piyen éene'e tí'itéechen a'íj ti tiraavíjte'e, pej uteá'rate peyujna?” Ajta a'íin í ja'atí, capu nu'u a'atzu huataniú.

¹³ 'Aj pu i a'íin rey ayén tihua'uta'áij a'ímej í mej tí'ijvair'e tíjín: “Setá'aj yeehui ra'amuj'í'ici'en muájca'are'ara'an jetze, seajta íicájra'an jetze. Seajta, mé pua'acíe ya'urá'rijeeni a'u ti a'utíca'a. A'uú mú yeehui ruyéme muá'aju'un, majta rutamej jín ancure'í'ujci'ímée muá'aju'un me'íjna jime'e í mej rajpuaíjtzí.”

¹⁴ 'Majta me'ín ti Dios huá'ajee, a'íj mú mu'íi. Mí majta, me'ín ti Dios hua'avé'ehuaú, camu mu'íi, sino c'íj mu'u, micu.

Jíme'en í mej jín t'l'ina'achitaca í í gobierno jemi

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Majta me'ín í fariseos, a'íí mú a'ucj. Majta miyen raaxí'epi'íntare mej mi raaté-mua'itín me'íjna í Jesús ti ij a'ín ayén auté'ítzen mej mi me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

¹⁶ Mat'íj mi seica huata'áiteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan í Jesús. Aj mú mi a'ucj, majta seica jamuan í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Heródes.

Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Maeestru, a'ij tu mua'aree ti caí ti'itj timuá'aturate'e, pajta hui piyen tzáahuati'ira'a jín t'l'imua'ata a'ij ti t'l'ixje've'e í Dios. Mú'ee pej caí t'l'ajaa'huate'e í teite jemi a'iné capu mú'eetzi jetze ruxe've'e ja'atén mej pú'een. ¹⁷ Patá'aj piyen titaatá'ixaate'en yee: ¿Ni qui xí'epi'in tej te'ín tiu'unájchi a'íjna jime'e í mej huá'ajjive'e í gobierno jetze me'ecan nusu tecaí? ¿Ni qui tiyen tiraanájchite'en te'íjna ti t'l'ita'ajte'e ti ayén ántehuaa tijín César?

¹⁸ Ajta a'ín í Jesús, pu'uri ramua'aree'eca'a mej caí miyen t'l'ira'íhua'u jé'iyecan jime'e sino ayée mú raxí'ev'e'eca'a mej a'ij pua'a ráaruuren. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu caí siyen t'l'ijri'ire jé'iyecan jime'e. ¿A'iné 'een jín siyen t'l'itese'e sej naateevi'i? ¹⁹ Tumin senaatasejrate'e í mej jín t'l'inajchita me'íjna í mej jín huá'ajjive'e.

Aj mú mi sej ye'ev'e'í'ite, í tumin. ²⁰ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani í néerime'ara'an a'asejre'e? ¿A'iné ántehuaa yéj ti á'ayu'usi'i?

²¹ Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Amíjna ne'u í tej tiyen ratamuá'amua tijín César.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen huárini. Seraatá'an se'íjna í César a'achú ti caj t'l'iraci'iti, seajta raatá'an í Dios a'achú ti caj t'l'iraci'iti a'íjna.

²² Mat'íj miyen tiráanamuajri'i, jé'ecan mú naa r'í'í tira'utasej. Mat'íj mi á yaúurie. Majta a'ucj.

Jíme'en a'íjna xicá'ra'a mej jetzen majtá'hua'a huatarújsin í mi'ichite

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ A'ájna xicá'ra'a jetze, a'íí mú majta á e'iré'ene a'íime í saduceos. Ayee mú t'l'ix-axa'a a'íime ti jíme'en yee camu ché'e huatarújsin í mej huácuii. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijín:

²⁴ —Maeestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan. Tí pua'a nu'u ja'atí ti neiche, ti pua'a a'ín caí títi'irijmua'a huám'i'ni, ruxe've'e' nu'u ti a'ín ihuá'are'ara'an ra'ancuré'evi'itín a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huam'i'í ti ij títi'irijmua'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan.

²⁵ Ayee pu hui ja'anáj tiuju'urj téjmi tzajta'a. Mua'ará'hua'apuaca'a me'íjna í ru'íhuua-mua'a. Ajta a'ín ti i'ivasta'a, a'íí pu huaténe'icheca'a. Ajta á'iyen huam'i'í. Aru capu títi'irijmuá'a já'araa a'íjna ti ratévi'itine'e. A'íí pu jemi huaté'ajturaa a'íjna ti ra'ité'ase.

²⁶ Ayee pu che'atá na'a tiráaru a'íjna í juutzeájra'an í ti ra'ité'ase í ti vásta'a me'ecan, a'íí pu ajta caí títi'irijmuá'a já'araa, huam'i'í. Ajta á'iyen í seij, í ti i'í huá'ca, a'íí pu ra'anténexaca'a. Ajta, ayée pu che'atá na'a tiráaru. Ajta á'iyen, ayén te'irájraa ti ayén tihua'uruu najjmi'lica í mej ará'hua'apua. Capu ja'atí títi'irijmuá'a já'araa. ²⁷ Tí'ij jí, a'ín 'íita'a ajta huam'i'í.

²⁸ Ari íjii, ¿a'ataani hui íra'ara'an pú'éene'e a'ame, a'ájna xicá'ra'a mej jetzen majtá'hua'a huatarújsin? Naími'i mú xaa ratévi'itine'e, a'íime í mej ará'hua'apua.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Sete'utejxua mú'een a'iné caxu ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Caxu seajta ramua'aree a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios. ³⁰ A'ájna xicá'ra'a mej jetzen huatarújsin í mi'ichite, camu miyen néjne'ichen í teteca. Majta í 'uuca, camu majta viðchen, sino ayée mú éene'e muá'aju'un matj a'íime í mej t'l'ivaire'e u ta japua Dios ti é'esejre'e.

³¹⁻³² Mí seajta mú'een, jíme'en a'ájna xicá'ra'a mej jetzen huatarújsin a'íime í mej huácuii, ¿ni tzaa secaí ja'anáj ra'ujjive' í yu'uxari jetze a'ij ti Dios tejá'amua'ixaate'e tijín: "Nee nu nauj huá'a Dios pú'een a'íime í á'amuyaya'upua, a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Isaac,

ajta a'ljna í Jacobo"? Dios pu tihuaú'ixaa cumu mej mauj ruurica'a. A'lj pu jín, a'ñi pu a'ñin pu'leen í huá'a Dios a'fimej í mej ruuri. Capu huá'a Dios pu'leen a'fimej í mej mi'ichite. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

³³ Majta me'ñin í teite í mej e'etiújsej í jemin, jé'ecan mú naa r'íi tira'utasej me'ljna jime'e a'lij ti a'ñin tihua'amua'atejca'a.

Jíme'en í niucari í mej jín tí'ajta, í ti jaítze'e ruxe'eve'e

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Majta me'ñin í fariseos, mat'ij ráamua'areeri'li ti Jesús ayén hua'utémua'iti a'fimej í saduceos, aj mú mi tiújsej. ³⁵ Ajta sej ti huá'a jetze ajtémecantaca'a, temua'a pu tiraay'itihua'a a'lij ti té'eyu'usi'li í yu'uxari jetze. A'ñi pu ayén tiraata'lhua'uri'li tijín:

³⁶—Maestru, ¿ti'itájni niucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti ra'uyú'uxaca'a a'ljna í Moisés teecan?

³⁷⁻³⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—A'ii pu a'ñin pu'leen í niucarijra'a í ta'amuájca, ti jaítze'e ruxe'eve'e caí määj sej niucarijra'a, ti ayén tijín: “Patá'aj piyen r'íi te'utá'amua'ati í á'a tzajta'a í Dios jemi, nain í pej jín r'íi te'utá'amua'ati, a'achú pej caj té'aca'ane í á'axejniu'uca jetze, pajta nain jín á'axe'evi'ira'a jime'e, ajta á'amua'atziira'a jime'e.”

³⁹ 'Ajta, ayée pu hui che'atá na'a 'leen í ti ra'ité'ase tijín: “Patá'aj nu'u piyen che'atá pena'a r'íi tirájcha'ñi í axí'ej tevi patfj asej ti'iti'á'acha'ñi.” ⁴⁰ Nain a'lij ti ra'uyú'uxaca'a a'ljna í Moisés teecan, ajta nain a'lij mej tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, nain pu jín ayén tirájteusin a'ljna jime'e i ti tí'ihua'apua i niucari. —Ayeé pu Jesús tiraatá'ixaa.

¿A'ataani yaujra'an pu'leen a'ljna í ti Dios ra'antíhua'u?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Maúche'e mú e'eré'ete'ecaa a'ñime í fariseos. Ti'ij jí Jesús ayén tihua'uta'lhua'uri'li tijín:

⁴²—¿A'liné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi jíme'en a'ljna í Círístu'u, ti Dios án yá'ujra í ipuari japua? ¿A'ataani yaujra'an pu'leen?

Ayeé mú titeetaniú tijín:

—A'ñi pu hui rayauj a'ljna í David teecan.

⁴³ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'lhua'uri'li tijín:

—Tí'pua'a ayén ti'ayajna, tí'ij a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios raatá'a ti David tiu'utaxáj a'ljna jime'e í Círístu'u, ¿a'liné 'leen jime'e David ayén raatamuá'a tijín nevástara'a? Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ljna í David teecan tijín:

⁴⁴ Tavástara'a pu ayén tiraatá'ixaa a'ljna i nevástara'a ti jíme'en yee:

“A'ujyejxi'li ipuari japua íyee neri'irínta'a.

Paúche'e huatéjcatii ajta nena'a caí hua'utémua'itin í mej muájcha'ñire'e.”

⁴⁵ 'A'lj pu jín, ti pu'a'a David ayén raatamuá'a tijín nevástara'a, ¿a'liné tí'iri'iri ti a'ñin Círístu'u ayén a'ñin pu'éene'e á'ara'ani í yaujra'an? Capu a'lij tí'iri'iri xaa ne'u, a'liné Círístu'u pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee caí David teecan ayén ti'itéveeca'a.

⁴⁶ Majta me'ñin í mej ráanamujri'li, camu a'atzu a'lij tirájteu a'lij mej tiu'utániuni. Tij na'a a'á'jíná'imua, capu ché'e ja'atí á'luca'anejca'a ti ayén tiraata'lhua'u.

23

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'fimej í fariseos, majta a'fimej í mej tí'imua'atacare'e í yu'uxari jetze

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Aj pu i Jesús hua'utá'ixa a'fimej í teite mej jemin e'etiújseire'eca'a, ajta a'fimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayen tijín:

² —A'ñime, í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, majta a'ñime í fariseos, a'ñi mú tí'teté'u'upu'u teyujta'a mej mi miyen che'atá mena'a tihua'umua'aten í teite í yu'uxari jetze a'lij ti rijca'a a'ljna í Moisés teecan. ³ A'lj pu jín ayén ruxe'eve'e seji hua'ará'astjire'en, seajta siyen huárini nain jime'e a'lij mej tejá'amua'ixaate'e.

¹Mí seajta mú'een, caxu siyen che'atá sena'a rijca a'ij mej ye'í rici a'iné camu miyen jé'iyecan jín t'l'ijri'ire a'ij mej tejá'amua'ixaate'e. ⁴Ayee mú ve'ecán jín tihua'a'ljcate'e í teite a'íjna jime'e ti ayén huápi'i muári'eri ti caí ja'atí raayf'iti ti ayén huárini. Majta á'iyen, a'íí mú hua'uta'ájte'esin í teite mej nu'u mi me'íjna jín ra'ará'astjire'en. Mí majta me'ín, camu a'atzu taúra'aca ti ij ayén che'atá na'a tihuá'uci'ti.

⁵Matíj mena'a mej miyen rici, ayée mu'u rici jéjre'ecitze'e mej mi teite hua'usej. Antajíya'ujme'en mú ratá'ahuaca me'íjna í mej jín antéujj'íci'e'jme í rumu'úu jetze, majta tí'tí'ijme'en te'ejvíjxi a'utí ti aucástimee í hua'asiicu'u. ⁶Jé'ecan mú raxí'eve'e ti tihuá'uci'iti mej a'ujrá'ase ipuari japua jamuan a'íjna í ti antiújmua'aree a'íjna jime'e í mej jín t'l'iyeste. Ajta hua'atéyujta'a, ayée mú raxí'eve'e mej a'ujrá'ase í ta'amujca í ipuari japua a'uj mej á'araraase í huá'avaujsimua'a. ⁷Jé'ecan pu hua'aráanajche mej me'ín teite hua'utateújte a'íjna a'u mej t'l'itu'araca. Ajta, ayée pu hua'aráanajche mej teite miyen tihuá'ajeeve tíjín nevástara'a.

⁸Mí seajta mú'een, caxu siyen rahuauca ti ij ja'atí ayén tejamuaatájeeve tíjín nevástara'a. Caxu xaa ne'u, a'iné najmí'i xu ru'ihuaamua'a, ajta sefj pu'u pú'een í á'amuaavastara'a. A'ii pu a'ín pú'een í Dios. ⁹Seajta mú'een, caxu siyen ja'atí huaatámua'ati tíjín niyá'upua, a'iné sefj pu'u pú'een í sej seri rájya'upua. An pu é'esejre'e u ta japua.

¹⁰Caxu seajta rahuauca mej miyen tejá'amuaajeeve tíjín nemaestro. Caxu a'atzu, a'iné sefj pu'u pú'een í ti i'í á'amuaamaestru, inee i nej i'í Círístu'u, ti Dios án neja'ujyejftza í ipuari japua.

¹¹Ajta, a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee a'amua tzajta'a, a'íí pu hui amuaatévaire'esin najmí'ica mú'ejmí. ¹²Ayee pu'u, a'iné ja'atí ti na'a ti á'ujtzaahuatze'e ti nu'u ve'ecán jín ti'itéjvee, Dios pu raatá'asin ti ciliéene'e jín te'enteárute. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti jé'iyecan jín rusejrata ti ciliéene'e jín ti'itéjvee, Dios pu ayén raatá'asin ti te'enteárute ti'ítj jime'e ti ve'ée.

¹³Setá'aj huataújxieemiste'en mú'een mí sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mí sej i'í fariseos. Caxu siyen t'l'ijri'ire tzaahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúrate rujímua'a. Ayee xu tihua'atánaamua í teite mej mi caí a'uteáru'e a'u ti Dios é'esejre'e u ta japua. Caxu á'ujca'ane sej siyen huárini a'ij ti t'l'ijxe'eve'e í Dios. Caxu seajta hua'atá'aca mej mi miyen huárini mí seica í mej t'l'itese'e mej mí me'uun a'uteáru'e.

¹⁴Seajta, setá'aj siyen huataújxieemiste'en, mú'een mí sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mí sej i'í fariseos. Caxu siyen t'l'ijri'ire tzaahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúrate rujímua'a. Ayee xu tihuá'ari'ira í huá'a chi'ij a'íme'j í mej 'uucca, mí mej majta rujímua'atajme. Seajta á'iyen, a'uun xu a'uteáru'ipi u teyujta'a; seajta a'ateevi'í jín rahuavíraca í Dios jemi. Mú'een xu siyen rusejrata sej nu'u caí ti'ítj jín auteájturaa. A'íj pu jín jaítze'e xu rajpuáitzi xá'aju'un.

¹⁵Seajta, setá'aj siyen che'atá sena'a huataújxieemiste'en mú'een mí sej caí r'í'í mé titeumuámua'aree. Capu ti'ítj tásiseiri á'amuatjajta'a.

¹⁶Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mí sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mí sej i'í fariseos. Caxu siyen t'l'ijri'ire tzaahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúrate rujímua'a. Ayee xu íyen cíne nainjapua í chaanaca, seajta yen cíne í jaj japua sej si sefj huatémua'itin ti ij a'ín ayén ti'itíjcha'íi setj mú'een. Seajta, set'íj raatémua'itin, ayée xu tihuá'umua'aten ti ij á'iyen jaítze'e amuaatémua'itin jéihua a'íjna jime'e ti a'ij pua'a t'l'itevistan, ajta t'íj a'ín jéihua pu jaítze'e rajpuáitzi a'ame secaí mú'een.

¹⁷Ayee xu si éene'e seuj tihuá'amua'ate. Ayee xu t'l'ixaxa'a mú'een tíjín: “Capu ti'ítj vaire'e ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í teyuu, sino ti jímee'en yee ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e, aj pu xaa ayén ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén araúrasten a'íjna jime'e ti te'ataújratzii.”

¹⁸Mú'een xu caí ti'ítj ú'umua'aree, mí sej caí tivejáu'itie. ¿Tl'itáni jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e na'ari í teyuu ti tzajta'an Dios huateúra'ate'en a'íjna í oro? ¹⁹Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'eve'e í teyuu. Ayee xu seajta t'l'ixaxa'a mú'een tíjín: “Tí pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámua'ívejta, capu ti'ítj a'ij t'l'ivaire'e.” Mí seajta siyen t'l'ixaxa'a tíjín: “Tí pua'a

³³ Mú'een xu a'ij pua'a t'íteteite, mi sej a'ájna jetze airáane í cu'ucu'u ti t'í'huaitaca, ¿a'íné tejama'á'amtieje'te? ¿Ni qui ayén yee mú'een xu huatélujvairé'esin ti ij caí Dios amuaatá'an í puajítzi? Ayej xaa ne'u ti'ayajna, puajítzi pu á'amua'í'ti t'ij na'a rusén jime'e. ³⁴ A'áj nu jín niyen tejámuaata'í'ti'ira a'í'mej í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'a, neajta seica í mej r'í'í mé titeumuá'mua'aree, neajtahua'a seica í mej t'í'imua'ata. Mí seajta mú'een, seica xu cuil'ini, seajta seica siyen huá'atatan í cúruu jetze, seajta seica, ayée xu tihua'utévajxi'isin u á'amuateyujta'a. Seajta seica, ayée xu hua'utamuarite'esin a'u ti é'echajta'a, seajta méyee.

³⁵ Aye pu'i'éen jín tejá'amua'í'ti nain jín í puajítzi í mej jín titéecui íyen chaanaca japua t'ij na'a mej raajé'ica a'ájna í Abel teecan ti yú e'iré'ene mat'í'ij raajé'ica me'ájna í Zacarías í ti yaujra'an pú'eene'e a'ájna í Berequías. A'uu mú ya'ujé'ica já'íta'a ti a'utéjvee í hua'ateyuu, ajta a'ájna í mej japuan tiu'utamua'í'vejta.

³⁶ Aye nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Náj'mi'í jime'e í mej miyen a'ij pua'a rijca'a, puajítzi pu tihua'aci'í'ti a'í'mej jji mej yé'chej a'ájna jime'e.

Jesús pu nu'u huaújyene'ca'a jíme'en a'í'mej í mej Jerusalén e'echéjme'e
(Lc. 13:34-35)

³⁷ Seajta mú'een, mi sej Jerusalén huachéjme, naí'mi'í mú'een mi sej Jerusalén jetze ajtémé'ecan, jé'ecan nu huatánxieemijte'e mú'ejmi jemi, a'íné ayée xu huá'acui'ica a'í'mej í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'a. Seajta mú'een, siyen hua'uteá'tu'asixi a'í'mej í mej Dios jetze me'ecan tejá'amua'ajte'e mú'ejmi. Mu'í'ni niyen t'í'ijxe'evé'eca'a nej niyen r'í'í tejama'á'acha'ín, nej ni amua'irájtuaani. Néjxe'evé'eca'a nej niyen amua'aruuren t'ij tecuara'a ti hua'antéseire'e í chí'pili'ise ti hua'ava'ana í ru'ana jime'e. Mí seajta mú'een, caxu siyen t'í'ijxe'evé'eca'a.

³⁸ Casi'í mú'een, pu'uri t'ín nej yé rúurieeni a'ájna xicájra'a nej jetzen raatátuaani í a'amua'í'í. Muá'avi'ín pu a'utéchaxijsin. ³⁹ Aye pu'u, a'íné caxu ché'e ja'anáj nesejran ajta sena'a caí siyen raataxáj yee: “Ché'e huaújtemua'ave'en a'ájna ti ye'evé'eme niuucajtze'en a'ájna í tavástarara.”

24

Jesús pu raataxájtaca'a mej nu'u raaté'uuna í teyuu
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Aj pu í Jesús huirájraa teyujta'a. T'í'ij huiiramé'eca, a'í'í mú á e'iré'ene a'í'ime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi raatajé ti nu'u raasej í seica í chí'ij ti huá'uu jetzen í teyuu. ² Ajta a'í'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa t'í'ín:

—Casi'í mú'een, ¿ni seri nain t'í'iseij ti huá'uu iyecuí? Aye nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. A'ájna xicájra'a mej jetzen nain huaté'uuna í chí'ij ti yé curé'eeve, capu ché'e se'íre'e a'ame jaxu'u jetze tetej ti ru japua tica'íjme. Nain mú huaté'uuna temua'a naa.

Jíme'en í ti huatasej're'en t'í'ij caí xi te'entipua'ajte'en nain
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Aj mú mi a'uc'íj. A'uu mú a'ará'a jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa t'í'ín Aceituunajemi. A'uu pu a'utaca'ica a'ájna í Jesús. Mat'í'ij mi á e'iré'ene jemin a'í'ime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi tiu'uta'í'huua'uu av'ítzi jime'e. Miyen t'í'ín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén t'í'iríni. ¿T'í'itáani a'ij t'í'iseij're'e a'ame t'í'ij teja'uré'enen a'ájna xicájra'a pej jetzen pajtáhua'a áve'ecánesin, ajta t'í'ij a'ájna p'í t'í'irijca ti te'entipua'ari nain í ti t'í'iseij're'e íyen chaanaca japua?

‘Jesús pu ayén tiu'utaniú t'í'ín:

—R'í'í xu'u mú'een, ti ij caí ja'at'í amuaacuanamuan. ⁵ Mu'í'it'í mú hui huatasej're'esin neniucajtze'e, miyen t'í'ín: “Nee nu ne'ín pú'een í Cirístu'u, ti Dios á ne'ujyeyjtza í ipuari japua.” Aye mú hua'utémua'ít'í muá'aju'un je'íhua teite hua'ítzi jime'e.

⁶ Seajta siyen t'í'inamuajran mej nu'u meri tiné'use'esin á já'ahua'a na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhuijsin mej tiné'use'en. R'í'í xu'u mú'een, sej si caí t'í'itzi'íne'e, a'íné

ruxe'eve'e ti ayén tiú'urini. Mí ajta, caxí pu a'ájna teja'ur'é'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipua'ari.

⁷ 'Seica mú hui teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'íi mú naími'i huateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta seica chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íi mú naími'i huateújne'usi'ite'esin. Mu'liciacié mú majta huatatiéjcu. Ajta huateújca'atzijxi'isin í chuej mu'liciacié íyien chaanaca japua. ⁸ A'íi pu a'íin pú'een í ta'amuájca í mej jín rajpuaíiti muá'aju'un.

⁹ 'Aj mú mi miyen amuaavívi'iran seica jemi mej mi me'ín a'íj pua'a amuaáruuren, majta mej mi amuaacui'ini. Matíj mena'a mej a'uchéjme íyien chaanaca japua, a'íi mú amuajcha'íire'e muá'aju'un me'íjna jime'e sej mú'een na'ará'astijre'e ineetzi.

¹⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze, mu'íiti' mú mé nejaúujisin, majta seica maujtze'ra'amua'a muá'aju'un sej ajta sej. Majta tiú'ujcha'íire'e muá'aju'un. ¹¹ Majta mu'íiti' mú huatasejre'esin a'íime í mej tí'ihua'itaca me'íjna jime'e mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mehuá'acuanamuan je'íhua í teite. ¹² A'íiné mu'uri jaítze'e a'íj pua'a rici í teite, camu ché'e ru'íhuaamua'a temua'a naa mú muá'aju'un. Mu'íiti' mú muá'ri'rista muá'aju'un.

¹³ 'Mí ajta, Dios pu japuan niuuni a'ájna ti ayén té'eviicua'i ajta na'a caí huámi'ini.

¹⁴ Ajta, ayéé pu amuacaí ruxe'eve'e sej si a'ucíjxi'in nainjapua sej chuéjra'a japua sej si hua'utá'ixaate'en í teite í niucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Aj pu xaa te'entipua'ari nain.

¹⁵ 'Ayeé pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'ájna í Daniel teecan mej nu'u ti'itíj huatéchajtza a'u ti Dios huatéura'ate nain. A'íi pu nu'u a'íin pú'een a'ájna í tí'itíj ti a'íj pua'a 'een, ti xána'avi'ire'e, ti tziíni'ire'e. Ajta a'ájna ti rá'ajijve'e, ché'e a'íin yaú'itíeé á'ara'ani a'ájna.

'Set'íj raasej, ayéé xu huá'ini mú'een. ¹⁶ Me'íin í mej Judea a'uchéjme, miché'e a'ucíjxi'in ca'anacan a'u ti á'ujjime. ¹⁷ Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, ti pua'a ja'atí án á'ujcatii í ruchi'i japua ta'avé'enami'i, ché'e a'íin ca'anacan acájra'ani. Ché'e caí tí'itíj huiri'án í ruchi'itá, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan. ¹⁸ Na'ari ti pua'a ja'atí tejé'emuari'e u ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'ur'é'ene'ica'an í ruche ti ij ruciixu huiráapin, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan.

¹⁹ 'Cui'i xaa ne'u, jé'ecan mú rajpuaíiti muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze í uuca mej a'utájucájme, majta a'íime í mej huá'atzi'itíjmeé í ruyaujmua'a. ²⁰ Setá'aj siyen tiraatáhuavii í Dios jemi ti ij caí ayén ruxe'eve'e sej a'ucíjxi'in tí'íj huáseevi'in, na'ari a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

²¹ 'A'ájna xicájra'a jetze, jaítze'e mú rajpuaíiti muá'aju'un mej caí ja'anáj miyen tirajpuaíitza'a tíj na'a ti Dios raatáhuaca'a í chaanaca. Capu ajta ché'e huá'aci'iti í puaíiti a'íj ti tihuá'aci'iti a'ájna xicájra'a jetze.

²² 'Ajta, ti pua'a a'íin tavástarara' í Dios caí ayén ráaruurénche'e ti ij caí ché'e ayén ira'ateevi'i ti teuumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite ti Dios ari hua'ur'é'eseire'e í jéjcu, a'íi pu xaa ari ayén ráaruurée tí'íj caí ché'e ayén ira'ateevi'in.

²³ 'Seajta mú'een, caxu siyen rá'atzaahuat'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ájna xicájra'a jetze tíjín: "Casi'i, íiye pu já'ita'a é'en a'ájna í Círístu'u." Caxu seajta rá'atzaahuat'e ti pua'a sej ayén tí'ixajta yee: "Me'ecui, amée pu já'ita'a é'en."

²⁴ 'Mu'íiti' mú hui huatasejre'esin a'íime í mej nu'u i'í Círístu'u, majta a'íime í mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mí majta, camu. Metí'ihua'itaca mu'u. Ayeé mú me'íjna jín a'íj mej tiraay'íiti mej mi seica a'íj te'utasej í teite. Ayeé mú majta tiu'utasejrata ti júte'e é'eme'ecan Dios jemi a'íj mej ye'í rici. Ayeé pu naa seíre'e a'ame mej mi hua'utémua'iti hua'ítzi jime'e a'ímej í ti Dios hua'ur'é'esej, ti pua'a ayén tí'iri'iristan mej hua'utémua'itín.

²⁵ 'Casi'i mú'een, nu'uri amuacaí amuá'ixaa. ²⁶ A'íj pu jín, caxu siyen rá'atzaahuat'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en ti jíme'en yee: "Amée pu nu'u á'uye'í lítzi'ta a'u ti caí mé'e ja'atí", na'ari ayén yee: "Íiyu pu huirájca avíiti jime'e yú chi'ita."

²⁷ 'Mí ajta, ayéé pu té'eme a'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecáan n i nej neajta teáata'a jetze airáane. Ayeé nu jéjre'ecítze'e seíre'e na'ame tíj mej témaxcava'ara'an. Amuacaí pu u e'íjnée'ricí a'ame a'u ti e'íjninei í xica, ajta á'iyen ayén che'atá na'a

huanéeri'ic'í a'ame a'u ti e'eteáru'ipi. ²⁸ Ajta ayée pu che'atá na'a té'eme t'j ti'tit'j ti huamf'i. T'f'ij ti'tit'j huám'i'ini, aj mú curé'ecijxi'isin a'f'ime í muá'ara'ica.

Jíme'en a'f'jna xicá'jra'a ti jetzen ajtahua'a uvé'enejsin í ti ajta teáata'a jetze airáane
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Jíme'en pu'u te'entipua'ari nain í mej jín rajpua'ítzi muá'aju'un a'ájna xicá'jra'a jetze, aj pu xaa ayén sefíre'e a'ame u júte'e ti jíme'en yee:

Anaaruti í xica, capu huanéeri'ic'í a'ame í máxcira'li jime'e.

Majta me'ín í xu'ura'ave, a'f'í mú u e'ecávatzijxi'isin u júte'e.

Muaateúvivá'jra'asin a'f'ime í mej t'l'ajta í mej majta é'esejre'e u ta japua, mat'j mena'a pua'amé.

³⁰ 'A'ájna xicá'jra'a jetze, a'f'j pu huatasejre'esin u júte'e í mej jín ramua'aréeren t'jín nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, í nej neajta teáata'a jetze airáane.

'Majta me'ín í teitejra'a mej f'iyen sejre'e chaanaca japua, mat'j mena'a pua'amé huataúxieemiste'esin naími'í í ru jetze. Ayee mú ti'inese'íra muá'aju'un net'f'ij ave'ecáanen í jaitiri jetze. Ayee pu sefíre'e a'ame temua'a naa mej mi miyen huatéújtzaahuat'e'en. Aj mú xaa ramua'aréeren í nej nain jín antinmua'aree. ³¹ Neajta nu te'ucáci'isite'esin ca'anín jíme'e, neajta hua'uta'a'ájte'esin a'f'imej í mej nevaire'e u ta japua mej a'uc'íjxi'ín nainjapua í chaanaca mej mi hua'ur'é'eseire'en a'f'imej í nej neri hua'avé'ehuau. A'u ti ja'u'ástimee í chaanaca, a'úu mú huaúuvi'titin.

³² Setá'aj siyen yaú'itíeé xá'ara'ani se'f'jna jime'e a'lj ti ye'í ríj á'aye'í a'f'jna í huaréj. T'f'ij antineá'jxi'ín ti cua'ati a'f'jna í c'fye'ara'an jetze, ti pua'a ajta ari huataxúta'an, aj xu si siyen ramua'aréeren ti ari vejl'i'í í víita'ari. ³³ A'iné ayée xu ramua'aree ja'anáj ti pua'a p'f'í'irici se'f'jna jime'e í sej rasise'li, ayée xu che'atá sena'a tiráamua'aree ti ari vejl'i'í ja'anáj ti jetzen antipua'ari nain se'f'jna jime'e sej rasejran nain a'lj nej neri tejámuaatá'ixaa.

³⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e t'záahuati'ira'a jime'e, majta mauj ruuri naími'í í teite í mej f'iyen sejre'e íjii, nain pu xaa araúrastejsin. ³⁵ Ayej xaa ti'ayajna, a'f'í pu antipua'ari naíjmi'í t'j na'a ti'ipua'amé ti f'iyen sejre'e chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta a'f'ín í niuucari a'lj nej neri tejamuá'ixaa, capu ja'anáj antipua'ari xaa ne'u.

³⁶ Capu ja'at'í ramua'aree ja'anáj ti te'entipua'ajte na'ari a'atzaj ti ayén t'í'irini. Camu ramua'aree a'f'ime í mej t'l'ivaire'e u ta japua. Canu neajta ramua'aree inee sino, a'f'í pu xaa ramua'aree a'f'jna í nej rájya'upua.

³⁷ 'A'ájna xicá'jra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, í nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée pu té'eme. Ayee mú che'atá mena'a t'l'ijri'irée muá'aju'un í teite mat'j t'l'ijri'irejca'a a'ájna t'f'ij auj ruurica a'f'jna í Noé teecan. ³⁸ Ayee mú rijcaa, t'f'ij caí xí antipua'areca'a í chaanaca jaj jime'e, met'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. A'f'í mú néjne'iche, majta viiche'ecare'e. Maúche'e mú miyen rijcaa ajta caí a'f'ín Noé ateá'jraa í baarcu jetze ti ve'ée. ³⁹ Majta me'ín í teite, camu a'atzu ramua'areeca'a a'lj ti ti'ti rin'íche'en. Aj mú xaa ráamua'areeri'li t'f'ij huatámi'iyeca'a. Hua'ja'ujaújite naíjmi'ica í teite. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruuren a'ájna xicá'jra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin, í nej teáata'a jetze airáane.

⁴⁰ 'A'ájna a'úu mú huaté'uu muá'aju'un ví'ira'ata'a, mé hua'apua í teteca. Sej'j pu á'avi'tichi'ihuan t'f'ij te'entipua'are. Ajta í sej'j, a'úu pu a'uteáturaasin. ⁴¹ Majta me'ín í 'uuca, a'úu mú a'ute'uu muá'aju'un, mé hua'apua. Met'é'ati'ix'j mú muá'aju'un. Sej'j pu ajta á'avi'tichi'ihuan t'f'ij te'entipua'are, ajta í sej'j, a'úu pu a'uteáturaasin.

⁴² 'A'f'j pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj atanéjne'ere temua'a naa, a'iné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicá'jra'a jetze uvé'enejsin í á'amua'astara'a.

⁴³ Setá'aj siyen yaú'itíeé xá'ara'ani se'f'jna. A'f'jna jime'e í ja'ati ti huatéechi'li, ti pua'a a'f'ín ramua'areere a'atzaj ti pua'a í t'íca'ari tzajta'a a'uteáruti a'f'jna í nahua'ari, ayée pu rini a'f'jna ti huatéechi'li. A'f'í pu atanéeri a'ame, ajta capu raatá'asin ti a'f'ín nahua'ari ra'antána'aca í puéerta, t'f'ij uteárute u chi'ita. ⁴⁴ Ayee pu hui che'atá na'a ruxe've'e sej siyen atanéjne'eri a'iné inee, í nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu uvé'enejsin a'atzaj sej caí pua'a nechueve'e mú'een.

Jíme'en a'íjna ti xaa nain jín rá'astijre'e, ajta a'íjna ti caí a'atzu rá'astijre'e
(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'uran. ¿A'ataani tévira'a ayén caí ja'anáj á'tzee, ti ajta rí'i mé teuumua'aree ti pu'a'a a'íin vástare'ara'an ayén tiraal'jcate'en a'íjna jime'e ti tihua'ajite'e í seica í mej t'íjvaire'e ti ij a'íin tihua'umín a'atzaj ti pu'a'a ari huaxí'epi'íntari'ihuaca'a? ⁴⁶ Ajta a'íjna í teví, naa pu tiraatévaire'esin ti pu'a'a ayén rijca a'íj ti tiraata'ajj t'íj ajtahua'a uvé'enen a'íjna ti t'í'ira'ajite'e.

⁴⁷ Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e, tzáahuati'ira'a jime'e ti pu'a'a auj ayén rijca t'íj uvé'enen í vástare'ara'an, a'íi pu xaa ayén t'í'ira'ajcate'en nain jime'e a'achú ti caj t'í'ijcha'íi.

⁴⁸ Mí ajta, ti pu'a'a a'íj pu'a'a t'í'tevistan a'íjna í ja'ati, ayée pu rini. Aye'e pu t'í'ímua'atze í ru tzajta'a tíjín: "Jé'ecan pu á'ateeri mé já'ahua'a í nevástara'a." ⁴⁹ Aj pu i autéchesin ti a'íj pu'a'a tihua'uté'axi'ín í ruxí'ej teite í mej t'í'jvaire'e. Ajta huá'a jamuan t'í'icua'ani, ajta ye'en a'ímej jamuan í mej ruta'aruaijve'e.

⁵⁰ Ajta a'íin vástare'ara'an uvé'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen caí rachú'eve'e a'íjna ti t'í'jvaire'e, ajta a'atzaj ti pu'a'a caí ramua'aree ti ari uvé'ene. ⁵¹ Aj pu i vástare'ara'an jeíhua puajtzi raatá'asin. Ajta raata'ajite'esin ti a'uun a'utéveeca a'u mej a'utéaturaasin a'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín miyen t'í'jri'íre. Jé'ecan pu ruyeinixí'ín a'ujna, ajta rutamej pu jín ancuré'ujci'ímée a'ame a'íjna jime'e ti rajpuajtzi.

25

Jíme'en í teemua mé 'luuca, í mej tamuáamuata'a ará'aseca'a

¹ 'A'ájna xicájra'a jetze, ayée pu Dios hua'utá'asin í teite mej mi me'uun a'utéarute a'u ti a'íin é'esijre'e u ta japua. Aye'e pu che'atá na'a tihua'aruuren a'íj ti tihua'uruu í teemua mé 'luuca, tamuáamuata'a mej nu'u ará'aseca'a. A'íi mé tejá'utíi í tiú'ujlaampara mej mi me'uun ra'antinájche a'íjna ti huaténeichi. ² Camu rí'i mé titeumuámua'are'eca'a seica, í mej anxívi. Majta me'ín í seica, í mej majta anxívi, a'íi mú nu'u xaa rí'i mé titeumuámua'are'eca'a. ³ Majta me'ín í mej caí rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, a'íi mú tejá'utíi í tiú'ujlaampara. Aru camu ya'ujáj me'íjna í aceite í mej jín rá'ajtara.

⁴ Majta me'ín í mej rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, a'íi mú xaa limeeta tzajta'a ru'ucáj-tuaa í aceite. A'íj mú a'ujáj, jamuan í tiú'ujlaampara. ⁵ A'iné jeíhua pu nu'u é'etee a'íjna ti huaténeichi, temua'a pu cutzi tihua'umuá'iti a'ímej í teemua. Muaatácu'utzuca'a micu.

⁶ Pu'uri nu'u teuumé'eca a'atzaj já'ita'a t'íca'a, t'íj seíj ayén huajj'ihuaca'a tíjín: "Pu'uri yé vé'eme a'íjna ti huaténeichi. Xu'írácíinichi sej si ra'antinájche." ⁷ Mat'íj mi huajj'ixica'a a'íime í teemua. Á'iyen mú rí'i tiú'uruu í tiú'ujlaampara.

⁸ Aj mú mi a'íime í mej caí rí'i huajj'uruu, ayée mú tihua'utajé í seica tíjín: "Aisí, c'íj caj setitaatá'a í aceite a'iné pu'uri huitáxi'isin téjmi í ta'áa."

⁹ Majta me'ín í mej rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, ayée mú tihua'utá'ixaa tíjín: "Catu xaa ne'u, a'iné ayej ne'ase capu ci'iti tíj na'a itejmi. Capu ajta ci'ipe tíj na'a mú'ejmi. Mí seajta mú'een, setá'aj á'ucíine huá'a jemi í mej aceite tu'araca sej sí ráananan tíj na'a mú'ejmi."

¹⁰ Aj mú mi miyen huaríj. U mú nu'u mi á'uju'un. Maúche'e mú huajú'ucca, t'íj a'íin a'ará'a a'íjna ti huaténeichi. Majta me'ín í teemua í mej rí'i huajj'uruu, a'íi mú a'uc'íj jamuan a'u mej tejé'eyeste me'íjna jime'e ti huaténeichi. Aj pu i te'iteánami'ihuaca'a í puéerta jetze.

¹¹ 'A'atzu nu'u á'ateevi'ica, majta í seica a'ará'a í teemua. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjín: "Tavastara'a, mú'ee í pej í'í tavastara'a, tita'antácuune'e." ¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín: "Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e, ayej ti'ayajna. Canu a'atzu á'amua'ajte."

¹³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj siyen atanéjne'eri a'iné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicájra'a jetze nej inee uvé'enejsin.

Jíme'en í tumin ti jín í ti tihua'ajite'e tihua'u'íjca a'ímej í mej ravaire'eca'a
(Lc. 19:11-27)

¹⁴ 'Ajta, ayée pu che'atá na'a Dios huá'aruuren a'ájna xicá'ra'a jetze t'íj í ja'ati ayén tihuá'uruu í mej tí'ivaire'eca'a. Tí'íj nu'u ari a'uye'im'íca mé já'ahua'a yee, amuacá pu hua'utajé a'ímej í mej tí'ivaire'eca'a. Tihua'u'íjca a'íjna jime'e í ti a'íin tí'íjcha'íica'a.

¹⁵ 'Aye pu tiraatá'a se'íj a'achú cumu anx'íj vi'ira'a í tumin. Ajta í se'íj, ayée pu tiraatá'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Ajtahua'a í se'íj, se'íj vi'ira'a pu tiraatá'a. Aye pu tihua'utá'a a'íj mé tiraayí'íti. Tí'íj jí á'uraa.

¹⁶ 'Ajta nu'u a'íin tí anx'íj vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu a'ut'éjche tí tiu'umuári'en tumin jime'e. Ajta á'iyen, raamuá'íti anx'íj vi'ira'a a'íjna jime'e tí ajm'íi ra'ancuré'a. ¹⁷ Aye pu che'atá na'a huar'íj a'íjna í ja'ati tí ra'ancuré'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Raamuá'íti hua'apua vi'ira'a, icu.

¹⁸ 'Ajta nu'u a'íin tí ra'ancuré'a a'íjna í se'íj vi'ira'a, capu tiraamuári'iste. A'áa pu já'ahua'a a'ará'a. Ra'ate'íchajraa á chuaata'a. A'u pu ra'avá'ana í tumin tí raatániijte í í tí tihuá'ajjte'e.

¹⁹ 'Pu'uri nu'u á'ateevi'ica'a, ajta a'íin í tí tihuá'ajjte'e, uvé'ene. Ajta a'ut'éjche tí raax'í'epi'íntare'en í tumin jime'e.

²⁰ 'Ajta a'íin tí anx'íj vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta a'ará'a í seica í anx'íj vi'ira'a. Aye pu tiraatá'ixaa tíjín: "Nevástara'a. Aye pepu'u caj tinaatá'a anx'íj vi'ira'a jime'e. Casi'i, a'íj nu jín raamuá'íti seica tí ayén che'atá na'a te'ará'ase anx'íj vi'ira'a."

²¹ 'Aye pu tiraatá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an tíjín: "X'í'epi'ín pej huar'íj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'ítze. Rí'í pej tí'ítevij. A'íj pej jín te'ará'aste. A'íj nu jín niyen tí'imua'íjcate'en jelhua jime'e, íye ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'í."

²² 'Ajta a'íin tí hua'apua vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta yé ra'áa. Aye pu ajta tiraatá'ixaa tíjín: "Nevástara'a, mú'ee pej piyen tinaa'íjca pe'íjna jime'e hua'apua vi'ira'a í tumin. Casi'i, a'íj nu jín raamuá'íti seica tí ayén che'atá na'a te'ará'ase hua'apua vi'ira'a."

²³ 'Ajta a'íin í vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín: "X'í'epi'ín pej huar'íj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'ítzee. Rí'í pej tí'ítevij. A'íj pej jín ra'ará'aste. A'íj nu jín niyen tí'imua'íjcate'en jelhua jime'e, íye ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'í."

²⁴ 'Ajta nu'u a'íin tí se'íj vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta yé ra'áa. Aye pu tiraatá'ixaa tíjín: "Nevástara'a. Nee nu niyen ráamu'a'areer'íi pej piyen té'ejaaxiejve'e. Aye pej tihuá'ajjte'e mí seica mej mí tiu'uhuáste'en, matá'aj tiu'utzaana. Aru nain pu tí'imua'í'íti mú'ee'tzi. Aye pej tihuá'ajjte'en mej mí ráhuastira'ani í imue'eri, matá'aj raaré'eseire'en tí'íj tí'íci're. Ajta á'iyen nain timuá'í'íti mú'ee'tzi. ²⁵ A'íj nu jín tí'ítzi'íne'eca'a inee. Aj nu jín ne'uun á já'ahua'a a'ará'a. Nera'ate'íchejraa. Net'íj ni ra'avá'ana á chuaata'a. Ye'ecui ne'u, mú'ee'tzi tí a'aa."

²⁶ 'Ajta a'íin vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín: "Mú'ee, mí pej a'íj pua'a tí'ítevij, jé'ecan pej huá'ína'ase'e. Capej tí'ít'íj jín nevaire'e. Tí pua'a piyen ramua'aree nej niyen tihua'a'afjte'en mej mí tiu'uhuáste'en tí i ayén nain tiná'í'íti ineetzi, ¿ní tzaa pajta piyen ramua'aree nej neajta niyen tihua'a'afjte'en mej mí raaré'eseire'en tí ij ajta nain tiná'í'íti ineetzi? ²⁷ Tí pua'a piyen tí'íjmu'a'aréere, ¿a'íné'een jín pecaí piyen huar'íj pej pi caí pe'uun yaúutuaa í tumin huá'a jemi í mej tumin tí'íne'íjte nej ní a'atzu raamuá'í'itin? Tí pua'a piyen huá'íniiche'e, aj nu xaa ra'ancuré'aniiche'en í tí neetzi ne'áa net'íj yé uvé'enen. Pe'ut'é'ítzee huá'í'í."

²⁸ 'Aj pu nu'u í ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í seica í mej vejl'i huaté'uu tíjín: "Setá'aj yeehui rá'ari'í se'íjna í se'íj vi'ira'a, seajta raatá'an se'íjna tí tamuáamuata'a vi'ira'a tí'ítuaave.

²⁹ Mat'íj mena'a pua'amé í mej jelhua tí'íjcha'íi, jaítze'e pu tihuá'aci'íti. Aye pu té'eme mej miyen tí'íjcha'íi muá'ara'ani nain a'achú tí caj ruxe'eve'e. Majta me'ín í mej caí tí'ít'íj tícha'íi, a'íi mú tihuá'ari'ira a'ímej í mej c'íj mena'a tí'íjcha'íi mej mí caí ché'e tí'íjcha'íi muá'ara'ani. ³⁰ Seajta mú'een, setá'aj mé ya'urá'jrieni se'íjna í tí caí tí'ít'íj vaire'e mé pua'ac'íe a'u tí a'ut'íca'a. A'u pu ruyeinix'íin, ajta ancuré'ujci'ixisins a'íjna jime'e tí rajpuajtzi." Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an.

Tí'íj Dios huá'axijte'en a'ímej teitejra'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua

³¹ 'A'ájna xicá'ra'a nej jetzen yéve'ecánejsin inee, í nej neajta teáata'a jetze airáane, net'í'íjtáhua'a huatase'íjre'en a'ímej jamuan í mej tí'ivaire'e u ta japua, naa pu se'íre'e

a'ame mej mi rí'i te'utasej í teite, temua'a naa. Nee nu huatéyeijxa í ipuari japua mej mi ráamua'aree í nej inee nain jín antínmu'a'aree íyien chaanaca japua.

³² Mat'íj mi neetzi jemi huá'ajseire'esin najmí'lica í teitejra'a i mej íyien seijre'e í chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a hua'apuacié huá'ajseire'esin t'j ajta ja'atí ayén hua'apuacié tihua'ajsei í ruy'e'mua. A'uu pu huá'ajsej í cáne'axi sejta'a, ajta a'íime í caurasi, ajta sejta'a.

³³ Majta me'ín í mej rí'i t'íteteite, ayée mú 'een mat'j í cáne'axi. Neri'íríinta'a nu huá'ajseire'esin. Majta a'íime í mej a'ij pu'a'a t'íteteite, ayée mú 'een mat'j í caurasi. Ne'úutata'a nu huá'ajseire'esin ne'ímej.

³⁴ Neajta inee, i nej i'í Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin ne'ímej í mej e'ejteí neri'íríinta'a t'jín: "Íyee'x u'u ij mú'een, mi sej rí'i tiraatá'a í niyá'upua, setá'aj siyen ra'ancuré'an í ti ayén tejá'amuaci'íti, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a t'j na'a ti Dios raatéaahuaca'a í chaanaca, sej si se'uun a'uteárute a'u ti Dios é'eseijre'e." ³⁵ Ayee pu té'eme a'íné mú'een xu tinaamí net'íj huata'í'icuataca'a. Mú'een xu seajta jaj naatá'a net'íj huata'í'imi. Mú'een xu seajta na'ancuré'evi'iti í ruchi'itá t'íj cá ja'atí nexí'eve'eca'a. ³⁶ Ayee xu tinaatéechejte net'íj cá t'ítéchejca'a. Net'íj tijcu'í'ineca'a, mú'een xu seajta naatéesej. Ajta, net'íj aiteánami'ihuaca'a, mú'een xu seajta náamuareca'a."

³⁷ Majta me'ín í mej rí'i t'íteteite, ayée mú tinaatá'ixaate'esin t'jín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaamí tet'íj muaasej í pej í'icuataca'a? ¿A'anajni tiyen jaj timuaatá'a tet'íj muaasej pej í'imi'lica'a? ³⁸ ¿A'anajni tiyen timua'ancuré'evi'iti í tachi'itá iteen tet'íj ráamua'areeri'íi pej cá a'ij tamuari? Ari i'í, ¿a'anajni tej tiyen huaríj tej timuaatéechejte pat'íj cá t'ít'j jín t'ítéchejca'a? ³⁹ ¿A'anajni tiyen muáamuareca'a pat'íj aiteánami'ihuaca'a na'ari tej tiyen muaatéeesej pat'íj t'í'icu'í'lica'a?"

⁴⁰ Neajta inee, i nej i'í Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin t'jín: "Ayee nu tejá'amua'ix-aate'e ti ayén ti'ayajna, set'j sena'a sej siyen huá'uruu a'ímej í ne'ihuamua'a, ayée xu che'atá sena'a náaruu ineetzi. Capu amín a'ij ti pu'a'a siyen raatévai se'j í ne'ihuara'a ti cá t'ít'j jín t'ítéjvee, ti cá a'atzu ruxe'eve'e."

⁴¹ Aj nu ni niyen tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej e'ejteí ne'úutata'a t'jín: "Sericu mú'een, mi ti Dios a'ij pu'a'a tejámuatá'asin. Sej hui ineetzi jemi sej si se'uun a'uteárute taij tzajta'a ti Dios ayén rí'i ráaruurijtze a'íjna í tiyaaru'u, majta a'ímej í mej t'í'iyvair'e, a'íime í xéjniu'ucari í mej a'ij pu'a'a 'een." ⁴² Sericu mú'een, a'íné caxu tinaamí net'íj huata'í'icuataca'a. Mú'een xu seajta cá jaj naatá'a net'íj í'imi'lica'a. ⁴³ Capu ja'atí naamu'a. Ayee pu i 'eene'e, caxu ná'anvi'iti á ruchi'itá. Canu t'ítéchejca'a. Mí seajta mú'een, caxu tinaatéechejte. Net'íj tijcu'í'ineca'a, caxu seajta naatéesej, caxu seajta náamuareca'a net'íj aiteánami'ihuaca'a."

⁴⁴ A'íi mú majta miyen tinaatá'ixaate'esin t'jín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaasej pej huata'í'icuataca'a, nusu pej í'imi'lica'a, na'ari pej cá ja'atí mua'atejca'a, na'ari pej t'í'icu'í'lica'a, ca'ín pej aiteánami'ihuaca'a, teajta cá muaatévai iteen?"

⁴⁵ Aj nu ni niyen tiu'utániusín t'jín: "A'íné caxu siyen raatévai se'j í ne'ihuara'a ti cá t'ít'j jín t'ítéjvee, se'j ti cá ruxe'eve'e, caxu seajta naatévai ineetzi."

⁴⁶ Majta me'ín, a'úu mú á'uju'un ti ij puajtzi huá'uci'iti t'j na'a rusén jime'e. Majta me'ín í mej rí'i t'íteteite, a'úu mú á'uju'un a'u ti Dios é'eseijre'e mej mi ruuri muá'ara'ani jemin t'j na'a rusén jime'e.

26

Meti'ihuau'ixa a'íjna jime'e í mej raaxí'epi'íntare'en mej nu'u Jesús huatéevi'i (Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Tí'íj Jesús raatapuá'ajta'a ti nain tiu'utaxájtaca'a a'íjna i niucari, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. ² Ayen t'jín:

—Xu'uri ramua'aree ti ari vejli'i a'ájna mej t'í'iyesten me'íjna jime'e ti Dios tihua'utá'u-uni'i. A'atura aúche'e hua'apua xica. Ja'atí pu ajta tiu'utátuiire'esin í nejime'e i nej neajta teáata'a jetze airáne mej mi ná'utatan cúruu jetze. —Yee pu'u tihua'utá'ixaa.

³ Majta me'ín í mej tihuá'ajjte'e teyujta'a, majta a'fime í mej tiú'ujmua'ate í niuucari jime'e ti t'íajta, majta í hua'avaujsi í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'úu mú e'etiújsej u chí'ira'an jetze a'ájna ti nain jín antiújmua'aree u hua'at'éyujta'a. Ayee pu ántehuaa a'ájna tíjín Caifás. ⁴ A'fí mú tiú'ujmua'atziite'eca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi hua'itzi jín raatévi'i me'ájna í Jesús mej mi raajé'ica. ⁵ Majta miyen t'íru'ixaate'eca'a tíjín:

—Catu raatévi'ira mat'íj t'ílyeste í teite mej mi caí huataníniu'ucacu. Tí pua'a tiyen huárini, a'fí mú taaténe'usi'ite'esin.

Í'íta'a pu án ye'ajtuaa mu'úutze'en í Jesús a'ájna ti naa teáarí'e

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ajta a'ájna í Jesús, a'úu pu a'ut'éveeca'a u Betania a'u ti é'eche a'ájna í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Simón. A'ii pu a'fín pú'een í mej majta miyen ratamuá'amua tíjín Tí Cá'atzaj.

⁷ Aj pu i se'j á e'iré'ene jemin a'ájna í Jesús. Í'íta'a pu pírici ti limeeta huátissime'eca'a. Tetej limeetajra'a pu pú'een'e. Naa pu te'evé'ejistica'a ti naa teáarí'e, ti ajta huápi'í t'í'ijnajche. Tí'ij Jesús huatecaíca meesa jetze, a'fín í'íta'a án pu ye'ajtuaa án mu'úutze'en.

⁸ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, mat'íj raase'j a'ij ti huaríj, jé'ecan mú huataníniu'ucacua'a í í'íta'a jemi. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—¿A'íné 'een jín á'uvej amíjna í aceite? ⁹ Rí'írístaca'anche'e pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itínche'e je'lhua í tumin mej mi hua'utá'an a'fime'j í mej caí a'ij t'í'ijviicua'í.

¹⁰ Ajta a'fín í Jesús, a'fí pu ráamu'a'areeri'i a'ij mej ye'í t'í'ixajtaca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'íné 'een jín siyen ráaaxiejvili se'ájna i í'íta'a? A'ij ti náaruu, temua'a pu naa í'í xí'epi'ín. ¹¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'fime í mej caí a'ij t'í'ijviicua'í, maúche'e mú mú'ejmi jemi se'íre'e muá'aju'un t'j na'a rusén jime'e. Ja'anáj ti na'a pu i í'í'írístaca'a ame se'j siyen tihua'utévaire'en. Mí neajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi se'íre'e na'ame.

¹² Ayee pu'u, t'í'ij a'fín í'íta'a na'avé'emeijri'i ineetzi, ayée pu 'een jín ayén náaruu a'ájna jime'e ti na'avá'anan. ¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, íyeyn chaanaca japua, a'u ti na'a mej tihua'utá'ixaa'te'en í teite a'ij ti Dios tihua'írátjuaani a'fí mú majta hua'utá'ixaa'te'esin a'ij ti huaríj a'ájna i í'íta'a mej mi je'lhua ra'utámua'aree.

Judás pu tiu'utátui avítzi jime'e a'ájna í Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ajta se'j ti huá'a jetze ajtéme'ecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ájna ti ayén ántehuaa tíjín Judás Iscariotes, a'fí pu ajtá'ara huá'a jemi. A'u'u pu á'urua ti ij tiu'uxáj huá'a jamuan í mej t'í'ajta teyujta'a. ¹⁵ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'achúni setí'ineanajchite'en ti pua'a nejamu'aatátuiire'en ne'ájna í Jesús?

Maraaté'itiee í tumin. Majta raatá'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í tumin, rumua'atí plata. ¹⁶ Ajta iyá'uraa a'ájna í Judás. Tíj na'a a'ájna'ímua, a'fí pu a'ut'éjche ti ráahuani ja'anáj ti í'í xí'epi'ín ti ij hua'utátuiire'en.

Tí'ij tavástara'a tihua'umí a'fime'j í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; I Cor. 11:23-26)

¹⁷ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicá'jra'a í ta'amúajca mej jetzen tí'iyestehua'a mat'íj pan cua'acare'e ti caí cuychira'a, aj mú mi á e'iré'ene í Jesús jemi a'fime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'uné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej ti rí'í tejá'uruuren í pej ráacua'ani í pan tej jín ra'utámua'aree a'ájna xicá'jra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í í tayaujmua'a í mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a?

¹⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu mú'een se'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni. Setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee: “Yee pu tí'ixa í maestro tíjín pu'uri a'ájna teja'uré'ene nej nain jín raanaíjmire'en, neajta nej ra'utámua'aree a'ájna xicá'jra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í í tayaujmua'a mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a.”

¹⁹ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú huaríj a'ij ti Jesús tiu'uta'áj-taca'a. Nain mú r'fí'í tiú'uruu í mej tí'icua'ani.

²⁰ Tí'ij huachúmua'ancaa, Jesús pu huatecaíca í meesa jetze huá'a jamuan í mej tamuúa-muata'a japuan hua'apua mua'ará'axcaa. ²¹ Mu'uri tí'licua'acáa, tí'ij ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, se'j ti a'amua jetze ajtémecan, a'íi pu nejíme'e tiu'utátui-ire'esin huá'a jemi í mej tí'ajta teyujta'a.

²² Aj mú mi huataújxieemiste í ru tzajta'a. Ma'utéjhuii mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, se'j ajta se'j. Miyen tíjín:

—¿A'ataani a'íin pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a se'j ayén tíjín:

—¿A'ataani a'íin pú'een? ¿Ni qui inee?

²³ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—A'íjna ti pan cua'a a'íjna jetze í tuxa'a nee jamuan, a'ii pu a'íin pú'een í ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin. ²⁴ Ayee pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi í nej neajta teáata'a jetze airáane a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Mí ajta, a'íjna jemi ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin, jaitze'e pu raatévaire'enche'e ti caí huanú'ihuanche'e a'iné rajpuáiitzi pu a'ame huápí'í. Ché'e a'íin huataújxieemiste'en.

²⁵ Ajta a'íin í Judás, í ti hua'utátuiire'emí'ica'a, ayée pu tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Maestru, canu xaa ne'ín pú'een, ¿ni qui necal?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mu'ée pej ase'j piyen tiraataxájtaca'a.

²⁶ Maúche'e mú tí'licua'a tí'ij Jesús pan tí'íj. Rí'í pu tiraatá'a í Dios, ajta ra'antítaaraxi. Aj pu í hua'uré'e'í'ipi'í. Ayen tihua'íxaate'e tíjín:

—Xa'ancuré'e'í'ipi'í. Xáacua'a. A'ii pu a'íin pú'een í nehuá'ira'a.

²⁷ Ajta á'iyen, vaasu tíjáj. Tí'ijta'í rí'í tiraatá'a í Dios, a'íi pu hua'uré'í'ite. Ayen tí'ixáata tíjín:

—Xa'anti'í, na'ijmi'í mú'een. ²⁸ A'íjna ti urajmuua, a'ii pu a'íin pú'een í nexuure'e nej ra'iráxire'esin a'íjna jime'e nej ni raana'íjmire'en a'íjna ti jín Dios ruse'j ayén te'ataújratziiri'í í jéjcua ímuá. A'íj nu jín huá'a japua niuuni mu'íicáca ti ij Dios ayén tihua'utá'uuni'í.

²⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ayén ti'ayajna, íjii tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, canu ché'e ra'antí'isin ne'íjna í já'ara'a uuva jetze ti me'ecan sino a'ájna xicá'ra'a ti Dios jetzen huateúra'ate'esin nainjapua í chaanaca. Aj nu xaa a'amua jamuan ra'antí'isin neajtahua'a rujécuatze'en.

Jesús pu raataxájtaca'a ti a'íin Pedro ra'avé'avaata ti nu'u caí ramua'ate

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Aj mú mi se'j tiu'utáchuiicaca'a í mej jín rí'í tiraatá'a í Dios. Aj mú mi a'uc'j.

A'uu mú a'ará'a Aceituunajemi, jír'í ti á'utaaca.

³¹ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Íjii, tí'íca'aren, mé xu núujisín. Setiu'utatévi'ira'ata neetzi jemi. Ayee pu té'eme tíj té'eyu'usi'í ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Nee nu í nej í'í Dios, a'íj nu jé'ícatan cáne'axi tí tise'j. Majta me'ín a'uc'jxi'ísin í cáne'axi.” ³² Mí neajta inee, net'íj huatarún, áa nu a'umé'e na'ame u Galilea. Amuacá nu ará'aiixa, seajta á'iyen mú'een.

³³ Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Capu amín a'ij tí pua'a na'ijmi'í metiu'utatévi'ira'ata mí seica mú'etzi jemi. Canu ja'anáj niyen rini inee.

³⁴ Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tí ayén ti'ayajna, íjii tíca'a, tí'ij caí xi huajíjhuan í gallo, huáica pej piyen tína'avé'avaata yee pej nú'u caí nemua'ate.

³⁵ Mí ajta a'íin Pedro, ayée pu tiraatá'ixaa ca'anín jime'e tíjín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej á jamuan huámí'ini, capu amín a'ij. Canu ja'anáj niyen tímua'avé'avaata yee nej caí muamua'ate.

Majta me'ín í seica, ayée mú che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu raatéjhua'u í Dios jemi a'ujna u Getsemani

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Aj pu i á'uraa a'fjna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu mú a'ará'a, huastari jemi, ciyej ti e'eré'eevee ti ayén téja'arájtechuaa tífjn Getsemaní. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tífjn:

—Yé xu'u tité'en mú'een, iyeecuí. Neajta inee, mé nu'u vejli'i a'atanéjsin nej ni raatéjhuauni í Dios jemi.

³⁷ Aj pu i á'uraa. Huaja'uví'iti a'fmej, a'fjna í Pedro, ajta a'fmej í mej hua'apua, í mej yaújmu'a'ame'en pú'een a'fjna í Zebedeo. Ajta á'iyen a'ij pua'a raatá'a í ru tzajta'a. Jé'ecan pu huataújxiemiste. ³⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tífjn:

—Jé'ecan pu cai nú'uca'anisti'i yú ne tzajta'a. Huápi'i nu nexieemiste'e. Cu xiee nej cuj mi'ini. Yé xu huateáturan mú'een íye. Seuche'e xu atanéjne'ere nee jamuan.

³⁹ A'atzu pu a'ímuá ájca'i yee a'uré'ene. Tífij i é'ejtunutaca'a á chuaata'a. Aj pu i ayén tirájhuaaviiri'i í Dios tífjn:

—Dios pej ní'iyá'upua, naíjmi'i pu ri'irí mú'etzi jemi. Tí pua'a peti'itá'acare'en ti cáf ayén tí'ineci'iti a'fjna ti a'ij pua'a 'een, í nej jín rajpuaíftzi na'ame. Na'ari cáf, ché'e cáf ayén 'eene'en netfj tí'ijxe'eve'e inee, sino patfj mú'ee tí'ijxe'eve'e.

⁴⁰ Aj pu i á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mu'uri í'icu'utzuca'a. Tífij hua'ujíste, aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i a'fjna í Pedro tífjn:

—¿Ni tzaa pecal té'eviiuca'i pej atáneere nee jamuan a'achú cumu sei hora? ⁴¹ Seuche'e xu atanéjne'ere, seajta setá'aj raatéjhuauni í Dios jemi tífij cáf tejamuáaci'iti tí'itfj í sej jín auteáturan í Dios jemi. Ayeé nu tejá'amua'ixaaate'e. Mú'een xu xaa huateújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta cáf, capu á'amua'ani'isti'i.

⁴² Ajta á'uraa. Ajtahua'a ayén tirájhuaaviiri'i í Dios tífjn:

—Dios pej ní'iyá'upua, ti pua'a cáf a'ij tí'irí'iri ti i cáf ayén tí'ineci'iti a'fjna í nej jín rajpuaíftzi na'ame, ché'e ayén 'eene'en patfj tí'ijxe'eve'e mú'ee.

⁴³ Tífijtahua'a á e'iré'ene. Ajtahua'a pu huá'uteu, mecu'utzúca'a, a'iné jeíhua pu huá'amua'itijca'a í cutzi. ⁴⁴ Aa mú a'uteájturaa a'fmej í mej cu'utzuca'a. Huaícacajetze pu ajtahua'a u á'ume í Jesús. Ajtahua'a pu raatéjhua'í Dios jemi. Ayeé pu che'atá na'a tirájhuaaviiri'i a'ij ti amua'icancan tiraatáhuaviiri'i.

⁴⁵ Tífij ajtahua'a á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'fime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tífjn:

—Pu'uri íjii, sej huápi'i rucu'utzive'e. Pu'uri íjii sej huácu'utzu, seajta huaújse'upe'en. Casi'i, pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij a'fín hua'utátuiire'esin í ne jíme'en, i nej neajta teáata'a jetze airáane mej mi naateevi'i a'fime í mej a'ij pua'a rici.

⁴⁶ Xá'ajhuixi'i. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'fjna ti ne jíme'en tiu'utátuiire'esin.

Matf'ij raatéevi'i me'fjna í Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a tífij a'fín Judás á e'iré'ene. A'fjna í Judás, a'fí pu huá'a jetze ajtéme'ecan a'fmej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua mua'ará'axcaa. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucaa. Seica mú tiu'f'isime'e í nahuaa ti ruxf'ejta'a te'ejcamfímijmee, majta seica ciyej tiu'fí í mej jín huá'ucui'ini. Naíjmi'ica mú huata'ájtaca'a a'fime í mej tí'aijta teyujta'a, majta í huá'avau'simua'a í teite.

⁴⁸ Ajta a'fín ti hua'utátuii a'fjna í Jesús, amua'ací pu ti'ihuaújmu'a'atzii a'ij ti ye'í huá'irini mej mi ráamua'aree ja'atfí ti a'fín pú'een í Jesús. Ayen tífjn:

—A'fjna ne'u, í nej ru'itépi'ítze'esin netf'ij raatateújte'en, a'ii pu a'fín p'rici. Setá'aj hui raatéevi'i.

⁴⁹ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxi'reca'a a'u ti a'utáteveeca'a a'fjna í Jesús. Ayeé pu tiraatateújte tífjn:

—¿A'iné pena'a, Maestru?

Ajta ru'itépi'ítze.

⁵⁰ Aj pu i ayén tiraatá'ixaa a'fjna í Jesús tífjn:

—Ne'amíigu, ¿ni pe'fjna jín piyen yé vé'eme? —Yee pu'u tiraata'íhua'uri'i.

Majta me'ín í seica, a'fí mú ajteáxi'reca'a jemin. Matf'ij mi raatéevi'i. ⁵¹ Matf'ij raatéevi'i, aj pu i sejfí ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'fí pu rú'ijcupi í runahuaa ti ruxf'ejta'a

te'ejcamámijmee. Aj pu i ru'litéjtze a'ljna í ti ravaire'e a'ljna ti tihuá'ajite'e u teyujta'a. Tí'ij jí ra'ajtavejchéca'a í naxaira'an.

⁵² Ajta Jesús ayén tiraata'aj a'ljna í ja'ati tijn:

—Ucárujte'e mua'anáhuaa, a'iné ti pua'a piyen ruíjcuta mua'anáhuaa, a'íí mú majta muajé'icatan nahuaa jime'e. ⁵³ ¿Ni ayén timuá'मितiejte'e mú'eetzi ti ayén ruxe'eve'e pej piyen huárini?

'Casi'i, ti pua'a niyen raatáhuavii í ti n'í'ya'upua, a'íí pu raayí'iti ti hua'uta'ajite'en a'íimej í mej t'í'ivaire'e u ta japua mej mi ave'ecanén menaatévaire'en. Majta me'ín, a'íí mú miyen a'ará'axcan a'achú cumu huaicate vi'ira'a.

⁵⁴ 'Aru ti pua'a hui niyen huárini, capu ché'e huatári'iristari ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej miyen náruuren.

⁵⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'í'huauri'í í teite tijn:

—¿Ni siyen yé vé'ejun se'ljna jime'e í nej niyen hua'ur'éseire'esin í teite mej mi huaténe'use'en í gobierno jemi? ¿Ni se'ljna jín tiu'í'isin í nahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamámijmee, seajta ciyej tiu'í'isin sej si naateevi'í?

'Nain tujca'ari tzajta'a ti yú e'ir'éene, a'úu nu a'utéveeca'a teyujta'a. Netejá'amua-mua'atehua'a nu ná'aye'i. Mí seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'í se'ljna. ¿A'iné 'een jín siyen rici íjii? ⁵⁶ Ayeé pu nain tiuju'umé'e a'ame ti i ayén araúrasten a'ij mej mejm'í tira'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íime í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'a.

Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, naími'í mu'u mi á yaúurie. Mat'í'ij mi huataúruu.

A'íí mú ya'uví'iti í Jesús huá'a jemi í jueesi

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Majta me'ín í mej raateevi'í me'ljna í Jesús, a'úu mú ya'uví'iti me'ljna jemi í Caifás, a'ljna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. Majta me'ín í mej tiú'ujmua'ate í niuucari ti t'í'ajta, majta me'ín í huá'avaujsimua'a, a'úu mú majta e'etiújseire'eca'a a'utí a'utéveeca'a a'ljna í Caifás.

⁵⁸ Ajta a'ljna í Pedro, a'atzu pu a'ímuá raavárajme'e a'ljna í Jesús. A'uu pu vejlí'í a'ará'a a'u ti já'ita'a e'eráyajta'a, a'u ti e'irájca a'ljna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. A'uu pu ajta a'uteájrupi. Aj pu i huá'a jamuan a'ujyeijxi a'íimej í mej t'í'icha'íí ti ij ráamua'aree a'ij ti tejauumé'e a'ame.

⁵⁹ Majta me'ín mej t'í'ajta teyujta'a jamuan naími'í í hua'ajueesi, a'íí mú rahauca'a í hua'itzi í mej jín Jesús jetze te'ujpuá'ajte'en ti ayén hua'utá'an mej mi raajé'ica. ⁶⁰ Mu'ití'í mú á'ujca'anejca'a mej hua'itzi jín té'antzaahuat'e'en. Capu amín a'ij. Camu ti'itfj huáteu í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

A'atzu á'ateevi'ica ti ayén t'í'irici. Aj mú xaa me'ín í mej hua'apua mú á e'ir'éene. ⁶¹ Ayeé mú tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeé pu yeehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi tevi a'ljna jime'en yee: “Nee nu raayí'iti nej raaté'uuna a'ljna i teyuu ti chi'ira'an pú'een í Dios, ajta nu'u ajta rá'ajtaahua huaíca xicaj tzajta'a.”

⁶² Aj pu i seíj ájchee. A'ii pu a'íin pú'eene'e í ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ayeé pu a'íin tiu'uta'í'huauri'í í Jesús tijn:

—¿Ni pecaí a'ij pena'a tiu'utániusin? ¿Tí'itájni pú'een a'ljna í mej jín té'antzaahuat'e'e mú'eetzi jemi?

⁶³ Ajta a'íin í Jesús, capu ti'itfj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, ayéé pu tiraatá'ixaa tijn:

—Ayeé nu t'í'imua'ajite'e niuucajtze'en í Dios patá'aj taatá'ixaate'en ja'atí pej pú'een. ¿Ni mú'ee pe'ín pírici a'ljna í ti í'yaujra'an í Dios?

⁶⁴ Jesús pu ayén tiu'utataniú tijn:

—Mu'éé pej piyen raataxájtaca'a. Mí neajta inee, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tejauumé'e a'ame. Mú'een xu neseíra'a xá'aju'un ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáane net'í'ij án huatéveijxa rí'irínta'an a'ljna í ti nain jín antiújmua'aree u ta japua, seajta neseíra'a xá'aju'un net'í'ijáhua'a yé ve'ecáanen í jaitiri jetze.

⁶⁵ Ajta a'ñin í ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, a'ñi pu ra'antisíujtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree ti a'ñin huataniú'ucaca'a. Ayen tíjín:

—A'ij pu pua'a ti'ixa í Dios jemi. Capu ché'e ruxe'eve'e mej mi seica té'antzaahuat'e'en jemin. ¿Ni caí ayén ti'ayajna? Casi'i, xu'uri ráanamujri'i ti ayén a'ij pua'a ti'ixa í Dios jemi.

⁶⁶ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi?

Majta me'ñin í seica, miyen tíjín:

—Ayeec pu tiraavíjte'e ti huámi'ini a'ñina jime'e.

⁶⁷ Aj mú mi ra'arátzjmua'axi á néerime'ara'an jetze, majta ra'itéevajxi í rumuájca'a jime'e. Seica mú majta ru'itéva'ara'a. ⁶⁸ Majta miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Taatá'ixaaate'e mú'ee mi pej nu'u i'i Círístu'u, ¿a'ataani mu'itíejvee?

Pedro pu ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-57)

⁶⁹ Ajta a'ñin í Pedro, a'úu pu anu'uhuátacatii já'ita'a ti e'eráyaujta'a í chi'ita. Ajta seíj uteájrupi, í ti ravaire'e a'ñina í teyujta'a ti antiújmua'aree. Í'íta'a a'ñina. Aj pu i á e'iré'ene jemin. Ayeec pu tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Mu'ée pej pajta á'uche'ecane'e pe'ñina jamuan, ti Galilea é'eme'ecan.

⁷⁰ Ajta a'ñin Pedro, seicié pu tiraatá'ixaa mej seíiraca'a í seica, ayén tíjín:

—Canu ramua'aree a'ij pej ye'í ti'ixa.

⁷¹ Aj pu i ájchee. Pu'uri huiiramé'eca tá'apueerta. Aa pu a'utéechaxi.

Ajtahua'a seíj raaseíj í'íta'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa í teite í mej a'uun a'uráte'eca'a tíjín:

—Amíjna mi tevi, a'ñi pu xaa á'uche'ecane'e jamuan a'ñina í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

⁷² Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'ñina í Pedro. Niuucajtze'en pu jín ayén ti-hua'utá'ixaa tíjín:

—Canu ramua'ate ne'ñina í tevi.

⁷³ A'atzu á'ateevi'ica, majta me'ñin í mej e'eré'ete'ecaa, a'ñi mú á e'iré'ene vejli'i jemin. Ayeec mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Mú'ee pej xaa huá'a jetze ajtém'e'ecan. Tu'uri ramua'aree tel'ñina jime'e a'ij pej ye'í te'enrú'u.

⁷⁴ Ajta á'iyen Pedro ayén a'utéjche ti ayén rájhuavii í Dios ti nu'u Dios ayén puajtzi raatá'an ti pua'a caí ayén ti'ayajna. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa niuucajtze'en í Dios tíjín:

—Canu ramua'ate nemíjna mi tevi.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huajíjhuaca'a a'ñina í tecuara'a. ⁷⁵ Tí'ij jí á'iyen Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti Jesús amuacaí tiraatá'ixaa ti jíme'en yee: “Tí'ij nu'u caí xi huajíjhua'a í gallo, ayée pej nu'u huaíca piyen tína'avé'avaata yee capej nemua'ate.”

Aj pu'i huirájraa. Jé'ecan pu a'ij pua'a raatá'a. Tiujyeínejraa huápi'i.

27

Metiu'utátuii me'ñina í Jesús í Pilato jemi

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Yee ruijmua'a yee, aré'apua'a, a'ñime í mej tí'ajta teyujta'a, majta huá'a vaújsimua'a í teite, a'ñi mú raaxí'epi'íntare ruijmua'a a'ij mej ye'í huá'ini mej mi raajé'ica í Jesús.

² Mara'anáaji'ici'e í muájca'are'ara'an jetze, matí'ij mi ya'uvi'íiti. Aj mú mi raatáui a'ñina í tajtuhuan, ti ayén ántehuaa tíjín Pilato.

Judás pu nu'u e'ecaújcua'ímin

³ Ajta a'ñina í Judás, tí'ij ráamua'areeri'i tíjín puajtzi mú raatá'asin í Jesús, jé'ecan pu a'ij pua'a raatá'a. Ajta, yaútuua huá'a jemi a'ñina í tumin ti seité japuan tamuáamuata'a ará'ase. Ayeec pu tihua'utá'ixaa a'imej í mej tí'ajta, ajta a'imej í huá'a vaújsimua'a tíjín:

⁴ —Nee nu auteájturaa í Dios jemi a'iné nejámuaatátui ja'tá'ti caí ti'itíj jín até'ítzeara se'j si raajé'ica.

Majta miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Capu a'atzu ta jetze ruxe'eve'e itejmi. Mú'ee pej pú'eene'e.

⁵ Aj pu i Judás á ye'ejhuá'axi í tumin á chuaata'a a'ujna teyujta'a. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij i mé ja'ahu'a a'e'caújcu'imin.

⁶ Majta me'ín í mej t'í'ajta teyujta'a, a'íí mú raar'é'je'ipi me'íjna í tumin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Capu a'ij tiu'utá'aca tej yeúutuani a'íjna í tumin a'u ti á'ujseire'e í tumin teyujta'a ti me'ecan, a'íné a'ii pu a'íin pú'een í tej jín tiu'unájchitaca'a tej ti yá'urieeni í xúure'e.

⁷ Mat'í'ij mi miyen raaxí'epi'intare a'ij mej ye'í huárini me'íjna jime'e í tumin. Ayee mú me'íjna jín chuej huánanai mej miyen ratamuá'amua tíjín chuej tí japuan t'í'imíjhuaca a'íjna ti xa'ari t'í'ita'ahuaca. Ayee mú raxí'eve'eca'a mej mi me'uun hua'avá'anaamuan a'ímej í mej se'ij chuejra'a japua é'eme'ecan. ⁸ Ayee mú majta ratamuá'amua tíj na'a a'ájná'ímua ti yú é'iré'ene tíjín chuej mej japuan ra'uré'exire í xúure'e.

⁹ A'ájná'ímua pu araúrate a'ij ti ajmí'li tiraataxájtaca'a a'íjna í Jeremías teecan ti Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'a tíjín: “A'íime í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú raaxí'epi'intare mej tiraanájchite'en a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a tumin ti i'li plata ti ij a'íin hua'utátuure'en a'íjna í ja'ati. Majta á'iyen raar'é'je'ipi me'íjna í tumin. ¹⁰ Ayee mú majta huaríj tíj tinaata'á'j í tavástar'a. Chuej mú huánanai a'u ti t'í'imíjhuacare'e a'íjna ti xa'ari t'í'ita'ahuaca.”

Tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ajta a'íin í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a jemin a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i a'íin tajtuhuan ayén tiraata'íhua'uri'li tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í pej hua'arey a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan?

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús:

—Aa ni'íjtá ne'u, a'ij pej ye'í t'í'ixa mú'ee.

¹² Mí ajta a'íin Jesús, mat'í'ij jetzen te'ujpuá'ajte a'íime í mej t'í'ajta teyujta'a, majta hua'avaujsimua'a, capu ti'it'íj xajtaca'a.

¹³ Aj pu i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'li tíjín:

—¿Ni pecaí piyen huá'unamuajri'li í mej jeíhua mú'eetzi jetze te'ujpuá'ajte?

¹⁴ Ajta a'íin Jesús, capu ti'it'íj xajtaca'a. Capu ajta seicié tiu'utaxájtaca'a, ni se'ij jime'e í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte. A'íj pu jín, jé'ecan pu a'ij yá'usejiraca'a a'íjna í tajtuhuan.

Mat'í'ij me'íjna jín ra'uxíjte í Jesús ti ij huámi'ini

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ajta a'ájna mat'í'ij t'í'yestejca'a í teite, ayée pu t'í'ijri'irejca'a a'íjna í tajtuhuan ti ayén se'ij huatátuani ti aiteánami'li, ja'atí ti na'a mej raatáhuavii. ¹⁶ Ajta se'ij aiteánami'ihuaca'a ti ayén ántehuaa tíjín Barrabás. Naími'li mú ramua'atejca'a me'íjna í Barrabás, ti a'ij pua'a t'í'itevistaca'a.

¹⁷ Mat'í'ij ajteáxireca'a jeíhua í teite, Pilato pu ayén tihua'uta'íhua'uri'li tíjín:

—¿A'íné set'í'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuani ne'íjna í Barrabás, na'ari nemíjna mí Jesús, í ti jee i'li Ciríistu'u?

¹⁸ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'li a'íné ayée pu ráamua'areeri'li tíjín mará'achueere'eca'a í Jesús. A'íj mú jín raatátuuri'li í tajtuhuan. ¹⁹ Aúche'e pu huatecaíca í ípuari japua a'íjna í Pilato t'í'ij íra'ara'an ayén tiraata'í'iri'li tíjín: “A'ij nu pua'a tiú'umaaraca'a ne'íjna jime'e í tevi ti caí ja'anáj t'í'it'íj jín auteájturaa. Jeíhua nu rajpuafíjzica'a íjii ne'íjna jime'e. Capej t'í'it'íj jín jetzen t'í'ijpuá'ajte.”

²⁰ Majta me'ín í mej t'í'ajta u teyujta'a, majta a'íime í huá'avaujsimua'a, a'íí mú ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi miyen rájhuavii í tajtuhuan ti ij a'íin huatátuani a'íjna í Barrabás. Ayee mú majta tirájhuaviiri'li ti ij a'íin tiu'utá'an mej mi raajé'ica me'íjna í Jesús.

²¹ Ajtahu'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'li tíjín:

—¿A'íné set'í'ijxe'eve'e mú'een? ¿A'atajni naatátuani a'ímej í mej hua'apua?

Ayee mú tiu'utaniú tíjín:

—Barrabás.

²² Aj pu i Pilato ayén tihua'uta'íhua'uri'li tíjín:

—¿Ari mí Jesús, a'íné t'í'it'íj jín neráaruuren?

Naími'i mú miyen tiu'utaniú tǵjń:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²³ Pilato pu ajtahua'a ayén tihua'uta'íhuua'uri'i tǵjń:

—¿A'iné 'een jíme'e? ¿Ti'itájni jńn auteájturaa tej ti tiyen ráaruuren?

Aj mú mi jaítze'e ca'anín jńn huajǵhuaca'a tǵjń:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²⁴ Pilato pu rú'umua'areereca'a ti caí a'ij tǵ'iri'iri huá'a jemi, sino mu'uri tńn autéhuu-
jsime'e mej tiú'ujne'usite'esin chá'a mena'a. A'ǵj pu jńn anauǵmuaijte jaj jíme'e mej
sefiraca'a í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tǵjń:

—Canu ne'ǵn pú'een í ti raajé'icatan amǵjna mi teáata'a, sino mú'een xu'u pú'een.

²⁵ Naími'i mú miyen tiu'utaniú tǵjń:

—Ché'e ayén éene'en ti titáaci'iti itejmi, ajta ti tihua'uci'iti í tayauǵmua'a a'ǵjna jíme'e
í tej raajé'ica.

²⁶ Aj pu i Pilato raatátuaa a'ǵjna í Barrabás huá'a jemi. Ajta raata'ajtac'a mej
ra'itévajxi'in me'ǵjna í Jesús. Aj pu i hua'utátuii mej mi rá'utatan.

²⁷ Aj mú mi me'ǵn xantaaru'u ya'ujáj a'ǵjna ti tajtuhuan e'irájca. Majta hua'utajé
naǵjmi'ica í rux'ǵej xantaaru'u mej mi tiújseire'en jemin í Jesús. ²⁸ Matǵ'ij mi tiraacá'ari'iri'i
nain í ti ti'itécheyca'a. Majta sícu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'i, ti neána jíme'e. ²⁹ Majta
curuun mú raateátaave ti tzicare'e jíme'e cistǵjhuaca'a. A'ǵj mú ra'avé'erujti'iri'i. Majta,
itzǵj mú ru'itéchuite ri'irínta'an.

Aj mú mi títunutaxi jemin. Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'i tǵjń:

—¿A'iné pena'a, mú'ee pej tihua'ajjte'e a'ǵmeje í mej Israél jetze ajtémecan?

³⁰ Majta ra'atétzǵmua'axi, majta rajví'i me'ǵjna í itzǵj. Mu'íi mú ra'avé'evajxi án
mu'útze'en me'ǵjna jíme'e. ³¹ Matǵ'ij rá'uxieehuari'ira, aj mú mi rú'ijchuiiri'i me'ǵjna í
sícu'uri ti pá'uvi'i, ti neána jíme'e. Majta ru'ucáachejte í sícu'ure'ara'an. Matǵ'ij mi
ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

Merá'utatai me'ǵjna í Jesús í cúruu jetze

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Matǵ'ij auǵj'ucca, seǵj mú antinájcheca'a ti seǵj chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén
téja'arájtehuaa tǵjń Cirene. Ajta a'ǵn í teáata'a, ayée pu ántehuaa tǵjń Simón. Aj mú
mi raata'ajte ti a'ǵn rá'anchueeni cúrujra'an í Jesús.

³³ Matǵ'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jíme'e tǵjń Gólgota.
Gólgota, ayée pu huataúǵmua'a tǵjń Mí'ichí Mu'uta. ³⁴ A'uu mú raatá'a ti'itǵj ti raayé'en,
viinu ti antzináj ti ranaxca. Tǵ'ij ra'ajtamúa'a, capu ra'íimi'i já'araa.

³⁵ Matǵ'ij mi rá'utatai í cúruu jetze. Majta, huáhuajcaca'a mej ti'ihuauǵmua'itin tetej
jíme'e mej mi ráamua'aree ti'itǵj ti a'ij raci'iti seǵj ajta seǵj í cǵxure'ara'an í Jesús. Ayee
mú titeeré'ujpijte. ³⁶ Majta a'ujrá'aseca'a mej mi ráacha'ǵn.

³⁷ Majta taabla cílieene'en aúutatai a'utǵ á'ujmu'u í Jesús. Ayee mú amuacá ra'uyú'ux-
aca'a í taabla jetze a'ǵjna í mej jńn jetzen te'ujpuá'ajte tǵjń: “A'li pu a'ǵn pú'een í Jesús, í
ti hua'arey a'ǵmeje í mej Israél jetze ajtémecan.” ³⁸ Majta jamuan huá'utatai hua'apuaca í
nahua'ari. Seǵj mú aúutatai ri'irínta'an í Jesús, majta í seǵj, úutata'an.

³⁹ Majta me'ǵn í mej a'uré'enineica'a, matǵ'ij raaseǵj, a'ǵj mú aicámu'uvajra mej cáf
rá'acu'uvejca'a. A'ǵj mú pua'a ti'ijjeveca'a. ⁴⁰ Míyen tǵjń:

—Mú'ee, mi pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xica jńn pajtáhuua'a
rá'ajtaahua, aísí ne'u, patá'aj aseǵj ajapua huániuuni. Tǵj pua'a mú'ee pe pe'ǵn pú'een í
yajra'an í Dios, acájra'a hui amǵjna jetze mi cúruu.

⁴¹ Ayee mú che'atá mena'a tirá'uxieehuari'iri'i a'ǵmeje í mej ti'ajta teyujta'a, majta
a'ǵmeje í mej tiú'ujmua'ate í niuucari jíme'e ti ti'ajta, majta huá'avauǵsimua'a. ⁴² Ayee mú
tiu'utaxájtaca'a tǵjń:

—Amǵ pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mǵ ajta amǵn, capu raayí'iti ti rujapua
huániuuni. Amǵ pu nu'u tarey itejmi í tej Israél jetze ajtémecan; ché'e amǵn acájra'ani
mi cúruu jetze. Aj tu xaa rá'antzaahuate'esin.

⁴³ 'A'í pu hui nu'u rá'atzaahuatē'e í Dios. Ché'e Dios japuan huániuuni íjii ti pua'a ayén raxí'evē'e a'iné ayée pu amín tiu'utaxájtaca'a ti jíme'en yee: "Nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an Dios."

⁴⁴ Majta me'ín í mej jamuan huaju'uca, a'í mú miyen che'atá rá'uxieehuari'iri'i.

Jesús pu huamí'i

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ T'í'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu'i huateática'areca'a nainjapua í chuej. ⁴⁶ T'í'ij teja'uré'ene a'ájna já'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhuaca'a í runiuuca jíme'e tíjín:

—Eloi, eloi, ¿lana sabactani?

A'ájna i niucari, ayée pu huataújmu'a'a tíjín: "Mí pej ni'i Dios, mí pej ni'i Dios, ¿a'iné 'een jín pi nejaúurie?"

⁴⁷ Seica mej me'uun huaté'uuca'a meráanamujri'i. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'í pu hui huaté'a'ájna í Elías ti ajmí'i Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'a.

⁴⁸ Jíme'en mu'u miyen tiu'utaxájtaca'a, aj pu i se'j a'utiéchejraa. Tí'it'ij pu u a'uvé'etií ti urájta'ati. Ajta raateáru'one nahuáj jíme'e ta'antzijvi'i. Ra'antij'í'ici'e cíyey jetze, aj pu i rá'ajchui ti ij Jesús huayé'en a'ájna jetze.

⁴⁹ Majta seica, ayée mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Ché'e ayén éene'en. Aísí ti pua'a yé tanén a'ájna í Elías ti ij a'ín ra'acájtuaani.

⁵⁰ Ajta a'ájna í Jesús, ajtahua'a pu ca'anín jín huajíjhuaca'a. Aj pu i huamí'i.

⁵¹ Ajta a'ájna í cáixuri ti itzjijhua, a'uun ti huatáviviijme'eca teyujta'a, jíme'en pu'u huamí'i a'ájna í Jesús, aj pu i já'ita'a acásijtza'an. Ajta huatájca'atzijxi í chuej, ajta já'ita'a a'utátapua'j í tete. ⁵² Ajta te'entaújcuunaxi a'u mej e'evé'enámí'ihuajme'ecaa í mej huácuii.

Dios pu ajtahua'a hua'utatáste í huá'axiejniu'uca mul'iicáca í mej huácuii, a'ímej í mej mejmí'i ra'arástijre. Majtahua'a mú i'irúuri muá'araa. ⁵³ Majta aítac'j a'u mej e'evé'enámí'ihuajme'ecaa. Majta me'ín, t'í'ij huatarúj a'ájna í Jesús, a'í mú a'uteájrupi u chajta'a. A'uu mú a'utase'jre jemin í teite í mej mu'íi.

⁵⁴ Ajta a'ájna hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'axcaa, majta í mej jamuan t'í'icha'íica'a, nain mú tiu'uséj a'ij ti tiu'ur'j, ajta ti huatéujca'atzijxi í chuej. Jé'ecan mú tiu'utátziin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tarí'í pu a'ín pú'eene'e yaujra'an í Dios.

⁵⁵ Majta seica, á mu'u ímuá a'uté'uu meti'iseíiraca'a í mej 'uuca. Mí'i mu'íi. A'í mú á'ujjuhua'ane'e me'ájna í Jesús jamuan t'j na'a ti u a'arájraa u Galilea, majta í mej ravaire'ecaa t'j na'a ti ayén ruxe'evé'e. ⁵⁶ A'íi mú a'ín pú'een: a'ájna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta se'j ti ayén che'atá ántehuaa tíjín María. Hua'anaana pu pú'een a'ájna í Jacobo, ajta a'ájna í José. Se'j pu ajta huá'a jamuan a'utéveeca'a, a'ájna ti hua'anáanaj a'ímej yaújmu'a'ame'en a'ájna í Zebedeo.

Mera'avá'ana me'ájna í Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ T'í'ij ari huachúmua'ancaa, se'j pu á e'iré'ene ti Arimatea é'eme'ecan. Chíjteeani pu pírici a'ájna. Ayee pu ántehuaa tíjín José. A'í pu ajta rá'atzaahuatē'eca'a a'ájna í Jesús.

⁵⁸ A'í pu á e'iré'ene jemin a'ájna í Pilato. Ajta rájhuaviiri'i ti a'ín raatá'uiire'en tévira'an í Jesús teecan. Ajta a'ín Pilato tiu'uta'ájtaca'a mej nu'u raatá'uiire'en.

⁵⁹ Ajta José, tí'iquí ra'acájtí í tévira'an. Ajta ra'iré'el'jcataca'a saavana jíme'e tí jéj'cua.

⁶⁰ A'í pu auchén ruuré'ijche u tété'e í tete tzajta'a. A'í pu í'a'ara'an mej mi me'uun ra'avá'anan tí'ij huámí'ini. Mí ajta, a'úu pu ru'utéete tévira'an í Jesús teecan. Ayee pu a'ájna jín huar'j, aj pu i ru'ujná tetej jíme'e ti sic'írara'a. Ajta á'urua.

⁶¹ Ajta a'ájna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í se'j, í María, a'úu mú a'uté'uuca'a a'ájna vejli'i ta'iránine'i a'u mej ya'utéete.

A'íime mej tí'icha'íica'a a'ut'j Jesús e'evé'enámí'ihuaca'a

⁶² Yee ruijmua'a yee, matí'ij meri rí'i huaújrúu mej mi huaújse'upe'en, a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta me'ín í fariseo, a'íi mú á e'iré'ene jemin a'íjna í Pilato. ⁶³ Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ayée tu ra'utámua'areeri'i ti ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti tí'ihua'itacare'e. Tí'ij auj ruurica, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Huaíca xicaj nu jetze huatarújsin.”

⁶⁴ A'íj pu jín, ayée tu tí'ijxe've'e pej raata'ajta mej mi tiú'ucha'íin a'u ti e'evé'enami'i ajta caí mú á'lume'en huaíca xica. Na'ari caí, í'iri'iri mej e'ire'enén, meraanáhua'an í tévira'an a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj mú xaa miyen hua'itzi jín tihua'utá'ixaate'esin í teite tíjín pu'uri huatarúj. Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a té'eme caí tí'ij amuacaf ayén tiu'uhua'itaca'a a'íjna jime'e ti ayén nu'u yaujra'an pú'een í Dios.

⁶⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pilato tíjín:

—Ayee pu té'eme. Metí'icha'íj mú muá'aju'un. Sericu mú'een, seajta ru'ujjaxu'umua'an xarij jime'e, ajta júmi'inari jime'e, a'ij sej tiraay'iti ti ij caí ja'atí ramuari'e í tévira'an.

⁶⁶ Matí'ij mí a'ucj. Majta rí'i ráaruu xarij jime'e, majta júmi'inari jime'e ti ij caí ja'atí ra'antácuuna. Majta u hua'utehúii a'ímej í mej tí'icha'íi.

28

Tí'ij Jesús a'itáaa huá'a tzajta'a í mi'ichite

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'ij mú á'lume a'íjna í xica mej jetzen ruse'upi, tapuá'arijme'eca, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í sefj ti ajta María, u mú á'uju'un mej mi ya'utéesej a'u mej ye'avá'ana. ² Ca'anín pu jín huateújca'atzijxi í chuej a'iné sefj ti tí'ivaire'e u ta japua, a'íi pu e'icaanej u júte'e. Aa pu e'iré'ene a'u mej ye'avá'ana. Antáriihuaca'a a'íjna í tete ti jín ujnámi'ihuaca'a ti únú'ujcun. Ajta japuan a'ujyefjxi. ³ Jé'ecan pu tétaave'e cuaiínavi'in jime'e i ti jín tí'itéechen temua'a naa a'íjna í ja'ati.

⁴ Majta me'ín í mej tí'icha'íica'a, huápi'i mú ruviveeca'a, majta a'itavátzi me'íjna jime'e mej huápi'i tiu'utátziin. Cu xiee mej cuj huácuui. ⁵ Ajta a'íin ti tí'ivaire'e u ta japua, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í 'uuca tíjín:

—Caxu tí'itziíne'e, a'iné néjmua'aree sej u ye'evé'ehuae se'íjna í Jesús í mej rá'utatai.

⁶ Capu hui ye'e já'ahua'a a'iné pu'uri huatarúj tj ajm'i tiu'utaxájtaca'a. Casi'i, mú sé'uju'un setá'aj ya'usej a'u mej ye'etéete.

⁷ Seajta, setá'aj á'ucíine jíye'itzi jime'e sej si huaja'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e ti jíme'en yee: “A'íi pu ari huatarúj, ajta amuacaf pu nu'u a'umé'e a'ame a'ujna Galilea ti ij a'íin huajá'uchu've'en a'ujna. A'uu xu nu'u ye'esejran.” Nu'uri amuaatá'ixaa.

⁸ Majta me'ín í 'uuca, ca'anacan mú a'ucj. Maúche'e mú tí'itziíne'eca'a. Mí majta, maaatájtemua'ave jehua. A'uu mú a'uruáachejraa mej mi tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e.

⁹ Ajta, jíye'itzi jín, Jesús huá'uteu. Ayee pu tihua'utateújte tíjín:

—¿A'iné sena'a?

Majta me'ín, á mú e'iré'ene jemin. Majta ra'avé'eví'iraxi íicájr'an jetze. Majta rí'i tiraatá'a.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Caxu tí'itziíne'e. Sericu mú'een, setá'aj tihua'utá'ixaate'en í ne'ihuaamua'a mej á'ucíine me'újna Galilea. A'uu mú hui nejé'esejran.

A'ij mej tiu'utaxájtaca'a í xantaaru'u

¹¹ Maúche'e mú huajú'uccaa a'íime í 'uuca, seica mú a'uun á'uju'un u chajta'a. A'ii mú a'íin pú'een seica í mej tí'icha'íica'a. Majta miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta teyujta'a nain a'ij ti tí'ití huaríj.

¹² Majta me'ín í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú tíújsej huá'a jamuan í vaujsi mej mi raaxí'epi'íntare'en a'ij mej ye'í huárini. Aj mú mi tumin hua'utá'a í xantaaru'u, jehua.

¹³ Ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee xu huárini mú'een. Setá'aj siyen tihua'utá'ixaate'en yee: “Seica mú mú a'uvé'uju'un t'íca'ímua a'fíme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e tet'í'ij cu'utzuca'a iteen. A'fí mú yá'utíi í tévira'an avítzi jime'e.” ¹⁴ Ajta ti pua'a ráamua'aree í tajtuhuan a'ij ti ti'ití huaríj, teen tu tiyen tiraatá'ixaate'esin ti ij caí ti'itíj jín a'ij amuáaruuren mú'ejmi.

¹⁵ Majta tumin mú á'utíi a'fíme í xantaaru'u. Majta miyen che'atá mena'a huaríj matíj me'ín seica hua'uta'íteca'a. Tíj na'a ti yú e'iré'ene, ayée mú tí'ixaxa'a nainjapua a'fíme í mej Israél jetze ajtéme'ecan ti ayén ti'ayajna.

Jesús pu ti'itíj jín tihuau'íjca í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan seíj mua'ará'axcaa, a'úu mú á'uju'un a'ujna Galilea. A'uu mú a'ará'a jírí jetze tíj amuacáí tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús mej nu'u me'uun a'atanén. ¹⁷ Mat'í'ij raaseíj, aj mú mi r'í'í tiraatá'a. Mí majta me'ín, camu r'í'í rá'atzaahuate'eca'a ti a'fín pú'ee'ne'e.

¹⁸ Aj pu i Jesús e'iré'ene vejli'i huá'a jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Pu'uri naatá'a nej niyen nain jín antínmua'aree tíj na'a ti a'uun é'esejre'e u ta japua, ajta tíj na'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua.

¹⁹ 'A'íj xu jín a'ucíjxi'ín nainjapua seíj chuéjra'a japua sej si hua'utémua'itín í teite mej mi na'ará'astijre'en. Seajta huá'umuai'ihuan niuucajtze'en í ti n'í'ya'upua, seajta niuucajtze'en í nej í'í yaujra'an, seajta niuucajtze'en í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²⁰ 'Seajta mú'een, setihua'ámua'atehua'an mej mi nain jín na'ará'astijre'en a'ij nej neri tejamuata'áj mú'ejmi. Neajta inee, r'í'í nu'u yé huatevéee na'ame a'amua jemi tíj na'a ti yú auca'ití a'ame asta na'a caí nain te'entipua'are. Ayee pu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Marcos jíme'en í Jesuciristu'u

Juan pu tihua'a'ixaate'e a'ujna a'u ti caí é'e ti'ití

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Yee pu éeni'icí'e a'utéjche í niuucari ti jíme'en rá'axa a'íjna í Jesús í Ciríistu'u ti ajta yaujra'an pírici í Dios.

² Ayee pu te'uyú'uxaca'a í ja'ati ti ajmí'í t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tíjn Isaías. Ayee pu tira'uyú'uxaca'a ayén tíjn:

Yee pu Dios ti'ixa a'íjna jíme'e

ti án yá'ujra í ipuari japua ayén tíjn:

“Me'ecui xaa ne'u, nu'uri ja'atí huata'íti

t'í'ij amuacá huatasejre'en pecáí mú'ee.

A'í pu a'íin pú'een ti amuacá tihua'utá'ixaate'esin í teite mej nu'u mua'íjchú'eve'e.”

³ Ajta nu'u í Dios ayén tíjn:

“A'íjna í ti amuacá tihua'utá'ixaate'esin,

a'í pu nu'u u e'ejíhuá a'ame já'ahua'a itzitá.”

Ayen tíjn: “Naa xu r'í'í huaújruren mú'een,

a'íné a'í pu yé uvé'enejsin í tavástara'a.

Caxu ra'antánaamuan í juyáara'an jetze.”

⁴ A'íjna í ti nu'u amuacá huatasejre'esin, a'í pu a'íin pú'een a'íjna í Juan í ti huá'amuai'ihuacare'e. Aa pu a'uteveeca'a a'u ti caí ti'ití é'e já'ahua'aca'a. Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umu'a'ati mej mi miyen huárini a'ij ti ye'í t'í'ijxe'eve'e í Dios. T'í'ij jí a'íin huá'amuai'ihuuan í Juan ti ij Dios tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í jemin.

⁵ Mat'í'ij mi najimi'í e'iré'ene a'u ti a'uteveeca'a í Juan. A'uu mú e'erá'ica'a tíj na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Judea, majta a'íime í mej a'uun a'uchéjme a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Jerusalén. A'uu pu e'ejtémecan u Judea. Jíme'en mu'u raataxájtaca'a í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu í a'íjna í Juan huá'umuai'ihuaca'a í játe'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Jordán.

⁶ Ajta Juan, ayé pu é'ene'e ti'it'échejca'a cíxuri jíme'e ti itz'íjhua ti'it'íj cameeyu'u ju'uxa'a ti pú'een. Ajta navij típuasica'a. A'í pu jín avá'ují'icie'eca'a. Ajta huátuna'ise pu cua'acare'e, ajta searate 'ítzitá mej huáxuaavi.

⁷ Ayee pu tihua'íhuaxáate'e tíjn:

—Sej pu yé é'e vé'eme aúche'e. Jáitze'e pu hui ve'ecán jín ti'it'éjvee a'íjna neca'í inee.

A'íj pu jín caí naavíjte'e ineetzi nej ti'it'í jín ti'itevéé ná'ara'ani ti cílieen jín seijre'e jemin a'íjna ti yé é'e vé'eme, capu xaa ne'u naavíjte'e ineetzi nej ni yejta'í'ipi'ín í ca'acaira'an.

⁸ Ayee nu xaa ne'u neri amuáamuai'ihuaca'a jaj jíme'e. Mí ajtá'í a'íin, sej pu huata'íti ti huateáturan mú'ejmi jemi. Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pu uteá'asin mi a'amua tzajta'a.

T'í'ij Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Yee pu tiuju'uríj a'ájna t'í'ij huá'amuai'ihuaca'a í Juan. T'í'ij jí í á e'iré'ene í Jesús. A'uu pu e'erájraa u Nazarét, chajta'a ti e'ejtémecan a'ujna já'ahua'a Galilea. Aj pu í a'í Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús u játe'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Jordán. ¹⁰ Jíme'en pu'u Jesús a'itá'ara á jaata'a, aj pu í raasej'í ti antaújcu í ta japua ti a'utéjmuua. Ajta á'iyen Xiéjniu'ucare'ara'an huasej'í í Dios ti e'icáme'eca'a. Yee pu seijre'eca'a tíj cucuí'í. Aj pu'í mu'útze'en japua a'ujyej'íxi. ¹¹ Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'í ti uj e'icánamuajre u ta japua. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Niyauj pej pírici í nej muaxe'eve'e. Jé'ecan pej r'í'í tinaatá'aca.

T'í'ij a'íin tiyaaru'u tiu'utése ti ij raatémua'itin a'íjna í Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Tí'ij jí a'áin Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'anéeri jín ya'uví'iti í Jesús áa já'ahua'a itzítá a'u ti caí t'i'ití e'eré'eeve. ¹³ A'ujna itzítá, ayéé pu u é'etee sei máxcíra'i japuan tamuáamuata'a xica. A'uu pu a'utéeveeca'a a'u mej t'i'itén a'uc'íca mej simuáaruuni. Tí'ij jí a'áin í tiyaaru'u ti'ihuaújtesi'ijre ti 'ij ca'aníjra'a raatá'an a'ájna í Jesús tí'ij t'i'ití jín auté'itzen í Dios jemi. Aru capu ayén teja'uré'ene. A'áin mú raatévai í Jesús í mej títetateí u ta japua í Dios jemi.

Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ájna u Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Tí'ij aiteánami'ihuaca'a í Juan, aj pu'i Jesús u a'utanéj u Galilea. A'áin pu hua'utá'ixa jíme'en a'ájna ti jín Dios tiraal'íjca í Juan, a'ájna í Dios ti te'áijta nain japua í chaanaca. ¹⁵ Ayen tíjín:

—Pu'uri araúraste ti a'ájna teja'uré'enejsin ti tiu'uta'áijta í Dios najjmi'ici'e chaanaca japua. Setá'aj hui seicié huárini, setá'aj siyen seicié tiú'umua'ati se'ájna jíme'e a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios. Setá'aj seajta rá'antzaahuat'e'en í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani.

Jesús pu hua'utajé a'ámej í mej ruhua'itépe'eca'a í mej muáacua

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Tí'ijjtá'i í Jesus a'ujna e'ejtém'e'eca a'ujna vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galilea. Aj pu'i a'ámej huasej í Simón, ajta í Andrés ti juutzeájra'an pú'een í Simón. A'áin mú xiéjmua'ari áuuhua'anaa á jaata'a. Ayee mú t'í'ijri'irejca'a a'áme í mej hua'ité huaví'í.

¹⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tíjín:

—Mú se'utáuruyi'i ineetzi jemi setá'aj nej jamuan á'ujjuhua'ane'en. Nee nu tejá'a-muamua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité t'í'ivivi'ira'a, sino a'ámej xu'u si ca'aníjra'a hua'utá'asin í teite mej mi neetzi ná'antzaahuat'e'en.

¹⁸ Aj mú mi raatapuá'ajtacaa. Mat'í'ij mi á téjaupí'í í xiéjmua'ari me'ájna. Mat'í'ij mi a'uc'íj jamuan í Jesús.

¹⁹ Aj pu ijttá'i á'ayee a'uré'ene. Tí'iquí seij huasej í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Jacobo. Yaujra'an í Zebedeo. A'áin pu ajta raasej a'ájna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een í Jacobo. A'uu mú baarcu jetze e'eráate'eca. Majta r'í'í t'í'iruurejca'a í xiéjmua'ari ti t'í'isiujtza'ani. ²⁰ Ajta á'iyen Jesús hua'utajé. Aj mú mi raatapuá'ajtacaa í mej xiéjmua'ari r'í'í t'í'iruurejca'a. Aa mú yaúurie í rutáata í baarcu jetze, ajta ti jemin t'í'imuari'eca'a. Mat'í'ij mi Jesús jamuan a'uc'íj.

Jíme'en í teáata'a ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a

(Lc. 4:31-37)

²¹ Aj mú mi me'uun chajta'a a'uteájrupi, ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Capernaúm. Tí'ij te'ará'a a'atzaj ti pua'a e'ire'enén a'ájna xicájra'a jetze í mej jetzen rusé'upihua'a, aj pu'i Jesús teyujta'a a'uteájrupi. A'uu pu tihua'uhuamuá'ate.

²² A'ájna í Jesús, capu chá'ana'a na'a tihua'amua'atehua'a mat'í'í seica í mej majta a'uun tihua'amua'atehua'a í mej té'eyu'uxaca, sino ayéé pu tíj seij ti t'i'itéjvee t'i'itíj jíme'e ti ve'ée. A'íj mú jín a'ij te'utasej mat'í'ij ráanamujri'i. ²³ Ajta pu seij a'utéeveeca'a u teyujta'a, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'íj pu pua'a teja'uxáataye'icaa a'ájna í tiyaaru'u. ²⁴ Ayen tíjín:

—Aa qui carai jé'ecan, ¿a'iné hui t'i'itíj peté'umua'aree itejmi jemi, Jesús pej piyen ántehuaa tíjín í pej Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej ta'antipua'ajte'en? Némuamua'ate ja'atí pej hui pírici. A'uu pej a'uvé'emej Dios jemi, í pej yaujra'an pú'een.

²⁵ Aj pu'i Jesús ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Ayen tíjín:

—Pecáj yee t'i'itíj xajta. Huirájra'a mi tevi jetze. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

²⁶ Aj a'áin í tiyaaru'u raatéca'atzixi í tevi ca'anín jíme'e. Tí'ij jí huajíjuhua'a a'ájna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a a'ájna í tevi. Aj pu'i huirájraa í tevi jetze. ²⁷ Aj a'ij te'utasej a'áme í mej e'letíjseire'eca'a. Jé'ecan mú tiúj'ixaate'eca'a seij ajta seij. Miyen tíjín:

—¿Tí'itájni pú'een tí jéjcuacan jín tí'titéjvee? ¿A'uquí é'eme'ecan? Xíee tí cuj tí'titéjvee tí'itáj jime'e tí ve'ée. Amí pu tihua'áijte'e í tiyáaru'use. Majta me'ín rá'atzaahuat'e'e a'ij tí ye'í tihua'utá'ixaate'esin. —Yee mú tiú'j'ixaate'eca'a í teite.

²⁸ Majta mú á'iyyen nain japua ráamua'areeri'í tǵ na'a u Galilea a'ij tí tí'tít jín huarǵj í Jesús.

Jesús pu tiráahuua í mu'üneára'an a'ǵjna í Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Matǵ'ij mi me'uun a'ará'a Simón tí é'eche, ajta í Andrés. Majta a'ǵime í Jacobo, ajta í Juan, a'ǵi mú huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁰ A'ǵi pu án já'ujca'atíi í mu'üneára'an í Simón. A'ǵi pu tí'icui'icaa. Pístaca'a. Matǵ'ij mi miyen tiraata'ixaa í Jesús tíjǵn:

—Tí'icui'í.

³¹ Aj pu'í ajteáxiireca'a í jemin a'ǵjna í Jesús. Tí'ij í rajví'í muájca'are'ara'an jetze. Tǵ'ij jí ra'ajǵáj. Aj pu'í ca'anacan huarǵj. Ajta á'iyyen a'ǵin tí tí'icui'ica'a tihua'umí.

Jesús pu tihua'uhuaa jéhuua í mej tí'icucui'ica'a

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Chumua'an, tí'ij ari u e'eteárutij í xica, najǵmi'ica mú curé'evi'itixi í mej tí'icucui'í, majta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'e. ³³ Naími'í mú e'tiújseire'eca'a á pua'acíe ta'iténinei, matǵ mena'a mej me'uun e'echéjme'e, majta u á'ahua'ayee. ³⁴ A'ǵi tihua'uhuaa mul'iicáca í mej tí'icucui'ica'a. Capu seica na'a í cui'ini'lira'a. Tǵ'ij í Jesús hua'utamuarí í tiyaaru'u í mej seijre'eca'a seica í teite tzajta'a. Jesús pu ajta caí hua'atá'acare'e a'ǵmej í tiyaaru'u mej tiu'utaxáj, a'íné méjmu'a'atejca'a ja'atǵ tí pú'eene'e.

Jesús pu tihua'utá'ixaa í teite u Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tapuá'arime'eca, tí'ij auj huachuǵxa, Jesús pu ájchee. Aj pu'í mú a'ij huárupi. Aa pu a'ará'a já'ahua'a itzítá, a'utǵ caí tí'tít e'eré'veee. A'u u pu huatéeniu í Dios jemi. ³⁶ Ajta í Simón, ajta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'ǵi mú ra'avé'ehua u Jesús. ³⁷ Matǵ'ij ráateu, aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjǵn:

—Najǵmi'í mú muahuahuau.

³⁸ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tíjǵn:

—Che'eré, tiché'e á'ucǵine a'uun tí huatacá'a í seica chajta'ara'a jetze. A'u u neajta hua'utá'ixaate'esin í niuucari tí jín Dios huairátuaasin. Ayee nu een jín u e'erájraa u Capernaúm. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

³⁹ Tǵ'ijí hua'atéyujta'a tihua'ihuá'ixaa nainjapua tǵ na'a u Galilea. Ajta a'ǵmej í tiyáaru'use, Jesús pu hua'utamuarí í mej huá'a tzajta'a ú'useijre'eca'a í teite.

Jesús pu seij tiú'uhuaa seǵj tí lepra tineájxi í jetzen

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Tǵ'ij jí seǵj ajteáxiireca'a í Jesús jemi. Tí'icui'ica'a a'ǵjna í ja'atǵ. Xána'avi'ire'eca'a a'ǵjna jime'e í cui'ini'lira'a jime'e tí tineájxi í huá'ire'ara'an jetze tí'ij huatépete í huá'ire'ara'an. Ayee mú ratamuá'amua tíjǵn lepra. Tǵ'ij í a'ǵin títunutaca'a. Rájhuaviiri'í í Jesús tí tiráahuat'e'en. Ayee pu tiraata'ixaa tíjǵn:

—Tí pua'a mua'aráanajche, pej tináahuat'e'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í ja'atǵ tí títunutaca'a.

⁴¹ Aj pu'í Jesús huataǵxieemiste a'ǵjna jemi tí'ij raaseǵj. Tǵ'ij jí ra'ajtamuaríej. Ayen tíjǵn:

—Na'aráanajche pej huarún.

⁴² Ayee pu teja'uré'ene. Jíme'en pu'u raataxájtaca'a í Jesús, tiraacá'ari'liri'í í tí jín tí'icui'ica'a. Aj pu'í huarǵj. ⁴³ Tǵ'ij í a'ǵin Jesús jéhuua ra'ǵca tí nu'u caí raxájta a'ij tí tí'tít huarǵj. Aj pu'í á'uraa í Jesús.

⁴⁴ Aru amuacá'í pu ayén tiraata'ixaa tíjǵn:

—Casi'í, pecáj ja'atǵ í'ixaate'e ní cǵ caj, sino aricu, u pá'ume'en jamuan í tí tí'ivaire'e teyujta'a, tá'aj muaaseǵj, pajta tiu'utámua'i'vejta a'ij tí tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. A'ǵi mú jín ramua'aréeren mej tí'ivaire'e teyujta'a tíjǵn pepu'uri huarǵj.

⁴⁵ Mí ajta a'ljna í tevi, t'íj á'uraa, a'íj pu a'utéjche ti raataxáj jeíhua a'lj ti ti'ití huarfj. Nainjapua pu hua'uré'íxaa seij ajta seij. A'íj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a ti Jesús a'uteáruite í chajta'a, sino itzitá pu'u jí huáye'ícaa a'utí caí ti'ití e'eré'evee. Aru ja'anáj ti na'a, a'íj mú teite é'ecí'ica'a a'utí a'lj é'ene'e í Jesús. A'uu mú e'erací'ica'a a'u ti na'a mej huachéjme.

2

Jesús pu seíj tiú'uhuaa seíj ti ciyáaxara'aca'a

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Teuumé'eca hua'apua xicaj, huaíca xicaj, ajtahua'a pu a'íjn Jesús a'uteájrupi u Capernaúm. Mat'íj mi ráamua'areeri'í í teite tíjín: “U pu nu'u já'ahua'a e'irájca ruche.”

² Aj mú mi ca'anacan tiújseij jeíhua í teite, mat'íj mena'a caí ché'e tité'uve u chí'ita. Camu majta á'avejrica'a ta'iténineí. Ajta a'íjn í Jesús, u pu ánu'uhuatéveeca'a u chí'ita. A'íj pu tihua'a'ixaate'eca'a a'lj ti tí'ixje'eve'e í Dios.

³ A'íj mú ja'atí a'uré'eneijte í Jesús jemi seij ti tí'icui'í. Ciyáaxara'aca'a nainjapua í ja'ati. Memuáacua mú mé ráachuisime'e.

⁴ Aru capu huatári'iristareca'a mej ru'uteárujte'en u téte'e a'utí Jesús ánu'uhuatéveeca'a, a'iné temua'a mú tí'itemu'íicaa í teite. A'íj mú jín, anticíj án imuá í chí'ij japua, mat'íj mi ra'anáacu í chí'ij. Aj mú mi ru'ucájtuaa í ti tí'icui'í a'utí ánu'uhuatéveeca'a í Jesús. ⁵ Aj pu'í hua'useíj, ajta ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Meté'atzaahuat'e, micu.” A'íj pu jín ayén tiraata'ixaa í ti tí'icui'í tíjín:

—Niyauj, pu'uri hui timuaatá'uuni'iri'í í Dios í pej jín auteájturaa í jemin.

^{6,7} Majta á vejli'í seica me'uun e'irá'uu í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá'jime'e. Mat'íj me'ljna huánamujri'í a'lj ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, mat'íj mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tíjín: “¿A'íqui'í een jín ayén tí'ixa amíjna mi tevi? A'ij pu pua'a, xaa ne'u, tí'ixa. Capu hui a'ljna jín antiújmua'aree amíjna ti seij tiu'utá'uuni'í í ti jín auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu'u í Dios antiújmua'aree ti ayén seij tiu'utá'uuni'í.” Yee mú té'umua'atzejca'a a'íjme í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá'jime'e.

⁸ Ajta a'íjn Jesús, a'íj pu ru tzajta'a rú'umua'areereca'a a'lj mej ye'í tí'imua'atzejca'a í ru tzajta'a. Tí'ij í ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íne'í een jín siyen té'umua'atze í ru tzajta'a? ¿Tí'itájni caí muári'eri? ¿Ni qui nej niyen tiraata'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'í í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, patá'aj rá'anchueni muá'utaatzi; pajta yee á'ura'ani”? ¹⁰⁻¹¹ Aye'e nu xaa ne'u rini tíj í nevástara'a, í ti jí'í Dios, setá'aj ráamua'aree, í nej neajta teáata'a jetze airáane, neajta nu ne'ljna jín antínmua'aree íyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'í í mej jín ateáturaaveca í Dios jemi. —Yee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

Aj pu'í ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a tíjín:

—Aye'e nu tí'imua'ixaate'e. Ájchesi, pajta rá'anchueeni muá'utaatzi. Aricu a'u pej é'leche.

¹² Ajta á'iyen a'íjn ti tí'icui'íca'a, a'íj pu ájchee. Rá'ajchui í rú'utaatzi. Tí'ij í á'uraa, metí'iseíraca'a í teite. A'íj mú jín naími'í a'lj te'utaseíj. Rí'í mú tiraatá'a í Dios. Miyen tíjín:

—Catu ja'anáj ti'itíj huaseíj tetíj íjii. Yee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

Jesús pu raatajé í Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Tí'ij jí ajtahua'a Jesús a'uun á'ume a'u ti e'leve'í'ástime í jaj. Aa mú a'uré'enineica'a naími'í í teite jemin í Jesús. Ajta a'íjn Jesús, a'íj pu huá'a'ixaate'eca'a í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. ¹⁴ Aj pu'í ayé'e a'uré'ene. Tí'ij jí a'uun í Leví huaseíj, í ti i'í yaujra'an a'ljna í Alfeo. A'uu pu anú'ujcatii chí'ita mej tzajta'an tí'iteji'ívi í mej tí'ití'icica. Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj nee jamuan á'uche'ecane'en.

Aj pu'í a'íjn ájchee í Leví. Tí'ij jí á'ume jamuan.

¹⁵ Tí'ij jí ayén tiuju'urj matí'ij a'ará'a í Leví ti é'eche. Jesús pu a'fmej jamuan tí'icua'acaa í mej a'ij pua'a tí'teteite. A'íi mú a'fín pírici í mej huá'ajjive'e í mej tí'iti'icica, majta í mej caí x'epi'ín rijca. A'íi mú tí'icua'acaa meesa japua jamuan í Jesús, majta seica í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Najmí'i mú tí'icua'acaa a'íné memul'icáa í mej á'ujjuhua'ane'e í Jesús jamuan.

¹⁶ Majta seica á'a vejli'i cñeeca'a. A'íi mú a'fín pú'een í mej tiú'ujmua'ate a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. Jeíhua mú nu'u rax'íeve'e í ruye'irá. Ayeé mú ánte'arua a'fime tíjín fariseo. A'íi mú miyen tiu'uséij ja'atén mej jamuan tí'icua'acaa í Jesús. Aj mú mi miyen a'fmej tiu'utá'ixaa í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—¿A'íné een jín a'fín á'amuamaestru tí'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej tí'teji'ivi, ajta huá'a jamuan í mej caí x'epi'ín rici? Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'fime í mej tiú'ujmua'ate yú'uxare'ara'an jetze í Moisés, a'fime í mej huá'a jetze ajtème'ecantaca'a í fariseo.

¹⁷ Tí'ij a'fín huá'unamuajri'í í Jesús, ayéé pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ayeé pu tí'een jíme'en í teite í mej me'uun a'uré'enine'í jemin í ti ya'anaca. Capu ruxe'eve'e mej me'ín a'uré'enine'ica'an í jemin a'fime í mej r'f'en, sino a'fí mú xaa a'uré'enine'í í ti ya'anaca jemi í mej tí'icucui'í. Ayeé pu che'atá na'a een ineetzi jemi. Canu ne'fjna jín yevé'eme nej ne'fjme huatá'inen í mej miyen tiú'ujsejrata yee mej x'epi'ín rici, sino a'fimej nu jemi yé vé'eme í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí x'epi'ín rici.

A'íi mú raata'fhuu'uri'í í Jesús jíme'en í mej rú'itzi'ivi

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Tí'ij jí ayén tiuju'urj. A'íi mú rú'itzi'ive'eca'a í mej Juan jamuan á'ujjuhua'ane'e, majta í fariseo. Matí'ij mí seica e'iré'ene í Jesús jemi. Ayeé mú tiraata'fhuu'uri'í tíjín:

—¿A'íné een jín maúriitzi'ivij í mej Juan jamuan á'ujjuhua'an, majta a'fime í fariseo? Mí majta, í mej mú'etzi jamuan á'ujjuhua'an, camu miyen rici. —Yee mú tiraata'ixaa.

¹⁹ Aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu'í a'fmej huatá'ineesin í mej rá'ajaahuate'e mej mí tiú'uyesten. Aj pu'í a'fín tihuá'amin. ¿Ni qui rí'irí mej rú'itzi'ive'eca ti pua'a huá'a jamuan auj tí'iyeste í ja'atí? Capu xaa ne'u. ²⁰ Aru jee, aj pu teja'uré'enejsin í xica í mej jetzen rá'avi'itín í ja'ati. Aj mú xaa me'ín í mej rá'ajaahuate'e ru'ítzi'ive'en a'íné capu ché'e huá'a jamuan a'utéjvee í mej rá'ajaahuate'e. A'íné inee, naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'ítzi'ive'en í mej ná'ajaahuate'e.

²¹ Niche'e seij amuaatá'ixaate'en í chuijtari. Tí pua'a ja'atí a'fjna huaújcu'une'epe'en í cñxuri tí mí'ime'ecan, capu a'fjna jamuan rucú'une'epe'en í cñxuri jíme'e tí caí xi ja'anáj já'usini'í. Huatétzu'uta a'fjna í cñxuri tí jéjcua tí'ij huatéja'usini'íhua. Tí'ij í rasiújtza'anan í tí mí'ime'ecan. Aj pu'í a'fjna tí anásiujtza'ani, jáitze'e pu ve'etí anásiujtza'ani a'ame.

²² 'Ajta, capu tí'ití vaire'e tí pua'a ja'atí ru'ucájtua'ni navij limeetajra'a tzajta'a tí racua'iríihuajme nahuáj í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren a'fjna í nahuáj tí jéjcua, a'fí pu huatéve'eri, ajta ra'anasiújtza'ana í navij tí racua'iríihuajme. Tí'ij jí a'uvájtzi í navij, ajta í nahuáj. A'fj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tí ru'ucájtua'ni í navij tzajta'a tí jéjcua a'fjna í nahuáj tí ajta jéjcua.

A'íi mú rú'ijtzaanaxi í teuuri ja'anáj matí'ij ruse'upi a'fime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e

(Mt. 12:1-8, Lc. 6:1-5)

²³ Tí'ij jí ayén tiuju'urj. A'fjna xicájra'a jetze mej ruse'upihua'a, a'úu pu aumé'ecaa já'ita'a í ví'ira'a japua í Jesús. Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'fime mú autéjhuii mej rú'ijtzaanaxi'ín tí'tí teuuri jatze'e a'íné jeíhua mú tiejcua'a. A'uú mú a'atajú'uca'a meru'ijtzá'ana. ²⁴ Majta me'ín í fariseo, matí'ij hua'usej mej miyen rijca'a, aj mú mi miyen tiraata'ixaa í Jesús. Miyen tíjín:

—Casí'i, ¿a'íné een jín miyen rici a'fime í mej mú'etzi jamuan á'ujjuhua'an? Capu hui a'ij tí'irí'iri tí ja'atí ayén rijca a'fjna í xicájra'a jetze mej jetzen ruse'upí.

²⁵ Aj pu'i hua'utá'ixaa í Jesús. Ayen tijín:

—Niche'e a'atzu tejamuá'ixaate'en. ¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze a'ij ti ye'í huarj í David teecan t'í'ij huatá'licuataca'a, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e? T'í'ij nu'u ti'itéveeca'a í Abiatar teecan a'í'jna jíme'e ti tihuá'ajte'e í mej t'í'ivaire'eca'a teyujta'a, a'úu pu a'uteájrupi í David. Ajta a'í'ín í pan í mej Dios huatámuai'ivejte u teyujta'a, a'í'í mu'u nu'u racua'aca í mej t'í'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu máa ja'atí racua'aca.

²⁶ M'í ajta a'í'ín í David, a'ii pu caí teyujta'a t'í'ivaire'eca'a. Capu a'ij ti'ití huarj. A'í'í pu nu'u ráacua a'í'jna í pan í mej Dios huatámuai'ivejte. Ajta tihua'umí í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Capu a'atzu auteájturaa í David teecan í Dios jemi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

²⁷⁻²⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa. Ayen tijín:

—A'í'jna xicá'jra'a jetze í mej jetzen ruse'upi, ayée pu Dios tiraaxí'epi'intare t'í'ij hua'utévaire'en í teite. Capu ayée na'a ayén tiraaxí'epi'intare í Dios mej mi aráurasten mena'a a'í'jna xicá'jra'a í mej jetzen ruse'upi. A'í'j nu jín, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu een jín antinmua'aree neajta ne'í'jna xicá'jra'a jetze mat'í'ij ruse'upi.

3

Jíme'en a'í'jna í ja'ati ti ciyáaxara'aca'a í rumuá'jca'a jetze

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ T'í'ij jí ajtahua'a a'uteájrupi teyujta'a í Jesús. Sejí pu únu'uhuatéveeca'a. Ti'licui'i a'í'jna, ciyáaxara'a í rumuá'jca'a jetze. ² Majta mú me'ín unu'uhuaté'uuca'a í fariseo. A'í'í mú rá'eeve'eca'a í Jesús, aisi ti pua'a a'í'ín caí tiráhuuante'en í ti ti'licui'i. Aj pu ajtahua'a pí'tí'irijca í xicá'jra'a í mej jetzen ruse'upi. A'í'í mú fariseo rumua'atzíte'eca'a í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a í rumuá'jca'a jetze, tijín:

—Á'jchesi. Huatéechaxi í'ye ja'ita'a. —Yee pu tiu'utaxá'jtaca'a.

⁴ Ajta á'iyen hua'utá'ixaa í seica. Ayen tijín:

—¿Ti'itáni í'iri'iri ti ja'ati ayén huárini t'í'ij a'á'jna teja'uré'enen, a'í'jna xicá'jra'a mej jetzen ruse'upi? ¿Ni ayén tiraaví'jte'e ti ja'ati ayén huárini í ti xí'epi'ín jín seijre'e, na'ari í ti tiraacu'í'inte'en? Ajta, ¿ni qui i'í xí'epi'ín nej niyen huárini a'í'jna xicá'jra'a jetze mej jetzen ruse'upi nej ni iráaru'jte'en nemí'jna mi ja'ati t'í'ij caí huámí'ini, na'ari nej ni raatá'an ti huámí'ini? —Yee pu tiu'utaxá'jtaca'a í Jesús.

Mí majta me'ín í seica, camu a'ij tiu'utaxá'jtaca'a a'í'ime.

⁵ Aj pu'i Jesús hua'use'í'rajraa. Acaujtzáahuate'e yee cumu t'í'j niu'ucami'í. Ajta huataú'jxeemiste huá'a jemi a'íné camu raxí'eve'eca'a mej ráanamua. Aj pu'i a'í'ín ayén tiu'utá'ixaa a'í'jna ti ti'licui'i tijín:

—Huatátzeaa mi á'amua'jca'a.

Aj pu'i a'í'ín í teáata'a, raatátzeaaraca'a í rumuá'jca'a. Jíme'en pu'u raatátzeaaraca'a, aj pu'i huarúj í ja'ati í rumuá'jca'a jetze. ⁶ Aj mú mi huíráci a'í'ime í fariseo. Mat'í'ij mi auté'jhuii mej raaxí'epi'intare'en seica jamuan a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús. A'í'ime í seica, a'ii mú a'í'ín pú'een í mej á'ujjuhua'an jamuan í tajtuhuan ti ve'ée. Ayeé pu ántehuaa a'í'jna tijín Heródes.

Jeíhua mú teite ajteáxi'reca'a a'u ti e'eve'e'ástime í jaj

⁷ T'í'ij jí á'uraa í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Majta mú jamuan a'uc'í'j í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Jeíhua mú majta teite a'uc'í'j jamuan í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Galilea. ⁸ Mat'í'ij ráamua'areeri'i a'ij ti ti'ití huáruu í Jesús, ti ayén jaítze'e raay'í'tihua'a caí máa ja'atí, jeíhua mú majta me'uun a'ará'í'ica'a a'ujna u Judea, majta a'ujna u Jerusalén. A'uu mú majta a'ará'í'ica'a u Idumea. Majta seica mej a'uchéjme'ecaa u Tiro, majta u Sidón. Seica mú majta a'itac'í'ica'a utavén pújme'en í Jordán.

⁹⁻¹⁰ A'íné pu'uri tihuá'uhua'ate'eca'a jeíhua í mej t'í'icucui'ica'a, jeíhua mú í mej ti'icú'ui'ijme ajteáxi'reca'a a'u ti a'uteveeca'a í Jesús. Mua'itávatzijxi a'á'jna vejli'i jemin. Jeíhua mú ra'ajtamí'jhua'a a'í'jna í Jesús. A'í'j pu jín a'í'ín hua'uta'á'ij mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej baarcu ráahuaviitze'en ti jetzen atéeyei'jxi'ín mej mi caí ratzínajye'ican

í teite. ¹¹ Majta me'ín tiyáaru'uuse í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a, matí'ij raaseíj í Jesús, aj mú mí títunutaxi vejli'i jemin. Ayeé mú titeejíjhuaca'a tijn:

—Mú'ee pej hui i'i yaujra'an í Dios. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

¹² Aru Jesús, t'í'ij hua'ajté'axi, aj pu'i ayén tihua'uta'áj mej caí miyen rijca, mej raxájta ja'atí ti pírici.

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'íimej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Aj pu'i án a'ujnéj í jirí jetze, a'iné pu'uri rú'umuua'areereca'a a'achú mej pua'amé í ti tihua'uta'ajte'esin. Aj pu'i hua'utajé. Matí'ij mí á ve'eré'ene í ti hua'avé'ejajpuaxi.

¹⁴ Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú a'ará'axcan í ti hua'avé'ejajpuaxi. Aj pu'i a'ín tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej á'ujjuhua'ane'en jamuan, majta hua'utá'ixaate'en í teite í Dios jetze me'ecan. ¹⁵ A'íi pu ajta huau'íjca a'íjna jime'e mej antiújmua'areere mej mí miyen tihua'uhuaate'en í mej tí'licucui'i, ajta mej majta hua'utamuarite'en í tiyáaru'uuse í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite.

¹⁶ A'ii mú a'ín pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Jesús pu a'ín huatajé í Simón. Tí'ij jí ayén raatamuá'a tijn Pedro. ¹⁷ Ajta pu a'ín í Jacobo, ajta juutzejá'ra'an í Juan. A'ii mú me'ín pírici yaújmua'ame'en í Zebedeo. Tí'ij jí a'íjna í Jesús ayén hua'utamua'á í runiuuca jime'e tijn Boanerges. Ayeé pu huataújmua'a a'íjna tijn Yaújmua'ame'en í mej Téjnuuve.

¹⁸ Seica pu ajta huatajé. A'ii mú a'ín pú'een í Andrés, ajta a'ín í Felipe, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tijn Bartolomé, ajtahua'a seij í Mateo, ajta í Tomás, ajta a'íjna í Santiago, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Alfeo, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tijn Tadeo. A'íj pu ajta huatajé a'íjna í Simón í ti á'uche'ecane'e huá'a jamuan mej miyen huataújmua'a tijn cananista.

¹⁹ A'íj pu ajta huatajé í Judás ti ayén te'entímu'utaca tijn Iscariotes. A'íjna í Judás, a'íi pu a'ín pú'een ti avíitzi jín hua'utáuire a'íjna í Jesús.

A'íi mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti a'ín tiyaaru'u ca'aníjra'a raatá'acare'e ti ayén huárini

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aj pu'i chí'ita á'a a'uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majtahua'a mú jehua ajteáxiireca'a í teite, ca ché'e huatári'iristareca'a mej tiú'ucua'ani a'íjna jime'e mej jehua teite. ²¹ Aj mú mí ráamuua'areeri' í ihuáamuua'ame'en í Jesús a'u ti a'ín a'íj é'ene'e. Aj mú mí a'uré'ene mej mí rá'anv'ítin. Ayeé mú een jín huaríj a'íjna jime'e ti nu'u huateújtímua'iri'i í Jesús.

²² Majta me'ín í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, í mej me'uun e'eráci u Jerusalén, ayéé mú t'í'ixajtaca'a a'íime. Miyen tijn:

—Beelzebú pu hui jetze arájca'ane amíjna mi tevi. Beelzebú í ti tihua'ajte'e najjmi'ica í tiyáaru'uuse, a'íjna Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca amíjna ti hua'utamuarite'en í tiyáaru'uuse. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

²³ Ajta a'ín í Jesús, a'íi pu hua'utajé a'íime í mej té'eyu'uxaca mej mí ráanamua í niuucari ti jín tihua'amua'aten. Ayen tijn:

—¿A'iné tí'iri'iri ti Satanás ruseíj hua'utamuarite'en í ruteítestemua'a? Capu a'íj tí'iri'iri. ²⁴ Ayej che'atá na'a, ti pua'a chajta'ara'a já'ita'a ma'utácine, ti pua'a miyen huárini, aj mú mí tiújne'usi'ite'esin. Matí'ij a'utácine já'ita'a a'íjna í chajta'ara'a, capu ché'e á'ateere. ²⁵ Ajta, ti pua'a teitestemua'ame'en í ja'ati, miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utácine, camu ché'e á'ateere í teitestemua'ame'en a'íjna a'u ti é'che í ja'ati.

²⁶ Ayej che'atá na'a, ti pua'a Satanás ayén huárini a'utí é'che, ti pua'a a'ín hua'uténe'usi'ite'en í ruteítestemua'a, a'íi pu ajta caí ché'e á'ateere, sino a'íi pu te'en-tipua'ajte'esin.

²⁷ Seij nu neajtahua'a huataxájta í niuucari. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti tiraanáhua'í tí'á'ara'an ti á é'che í ti ruca'ané, amuacá pu ruxe'eve'e ti ra'até'iji'icén í ti ruca'ané. Aj pu xaa rí'irí ti uteárate a'u ti é'che tí'ij tiraanáhua'í.

²⁸ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'ímej jime'e í teteca, ri'irí ti tihua'utá'uuni'i naíjmi'lica í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta naíjmi'lica í mej a'ij pua'a tí'ixaxa'a. ²⁹ Aru, ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jetze í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'ira a'íjna. A'í pu ru'ité'aa a'ame t'j na'a rusén jime'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

³⁰ Ayeec pu Jesús tihua'ú'ixaa a'íjna jime'e mej miyen tí'ixajtaca'a ti nu'u tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a, mej mi miyen tiraamua'aree ti a'íjn Jesús a'íjna jetze aráujca'anejca'a í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'ij ayén huárini ti'it'j jime'e.

A'íime í mej pú'een í náanajra'an í Jesús, majta í ihuáamua'ame'en

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ajta a'íjn náanajra'an, majta a'íime í júutzimua'ame'en, a'íi mú u a'ará'a. Aa mú a'utéhuiixi mena'a pua'ácié. Aj mú mi raatachú'eve. ³² Majta me'ín í mej huiiráte'eca'a jamuan í Jesús, a'íi mú raatá'ixaa, miyen tíjín:

—Mé mú a'uté'uu pua'ácié anaanaj, majta á'ajuutzimua'a. Mémuahuahuu, micu. —Ayeec mú tiraata'ixaa.

³³ Aj pu'i ayén tiu'utaniú í Jesús. Ayen tíjín:

—¿A'ataani me'ín pú'een í mej nináana nusu ne'ihuamua'a? —Ayeec pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁴ T'í'ij jí hua'usefírajraa í teite í mej a'itecaíjme'eca í jemin. Ayeec pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íi mú a'íjn pú'een í mej nináana, majta í nejúutzimua'a. ³⁵ A'achú mej pua'amé miyen tirá'aste a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íi mú a'íjn pú'een í mej nináana, majta a'íime í nejúutzimua'a. —Ayeec pu tihua'utá'ixaa.

T'í'ij jí á'uraa.

4

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti nu'u teja'uhuáste

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Aj pu'i Jesús aj a'ucáane a'u ti e'eve'e'ástime í jaj tí'ij ajtahua'a tihua'umua'aten. Aj mú mi jéhua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'utéveeca'a. Temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj pu jín ateájrara í baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. Majta me'ín í teite, áa mú a'ucaíjme'ecaa ja'apua'ri japua. ^{2,3} Jéhua pu tihua'á'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í chuijtari. Ayeec pu tihua'ú'ixaa seij jime'e í niuucari.

Ayen tíjín:

—Xaanamuajri'i mú'een. Ja'atí ti nu'u tí'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'e. ⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu juye jetze a'uvatzjraa. Aj mú mi pina'ase júte'e imuá ave'ecáane, meraaré'je'ipi.

⁵ Ajta nu'u seica huavatzjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jéhua chuej á'uca. Yee pu'i teja'uré'ene, a'iné capu huatétee í chuej ti tzajta'an iru'ucárutixi'ín í jíine'ara'an, ca'anacan pu huaré'epistaca'a í chuej. Aj pu'i ca'anacan ajneáxi í imue'eri. ⁶ Ajta tí'ij u e'iré'ene í xicaj, tí'ijj huaré'ehuaa xicaj jime'e í ti tiu'unéj. A'iné capu ajtanána'ajme'eca'a, a'íj pu jín huaré'ehuaa.

⁷ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzjraa a'u ti tzicare'e a'uvéjme'ecaa. T'í'ij a'íjn tzicare'e huavájse, tí'ijj a'íjn tzicare'e ra'avá'ana a'íjna ti tiu'unéj. A'íj pu jín caí huáxiireca'a.

⁸ Aru seica pu nu'u a'uun a'uvatzjraa a'u ti a'urí'en í chuej. A'íi pu huanéj. T'í'ij huavájse, aj pu'i temua'a tiú'uciireca'a. Seica í imue'eri, ayée pu caté'etejme'ecaa í cuuxa'a jetze seij ti ajtanéj í 'icáiri a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í jatzi. Ajta seica ayén caté'etejme'ecaa a'achú cumu huaícate. Ajta seica, anxíte pu caté'etejme'ecaa seij ajta seij. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

⁹ Ajta ayén tihua'ú'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí rarí'irejmi'i, ché'e a'íjn huaruitiejte'en temua'a naa.

A'íne een chuijtari jín tihua'ú'itiiri'i

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Matf'ij mi a'ucj í teite. Aru camu na'jmi'i. A pu a'uteájturaa í Jesús, majta seica í mej na'imi'i á'ujujhua'ane'e huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Matf'ij mi miyen tiraata'lhua'uri'i a'ij ti huataújmua'a a'ljna í niuucari ti raaxájtaca'a.

¹¹ Ajta a'lin Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Mú'ejmi pu Dios tiú'ixaa e'ehuaruitiéecan jime'e a'ljna í ti huateú'avaataca'a í Dios jemi a'iquí tí'iseijre'e a'ame a'ljna xicá'ra'a jetze t'ij Dios tí'ita'áite'e a'ame íyen chaanaca japua. Aru amímej mej mé a'uté'uu pua'acé pua'acé, nain pu tihua'itiiiran chuijtari jime'e. ¹² Ayeé pu tihua'aruure. Tí'ij tihua'ixaate'e í niuucari jetze, seica mú miyen tiú'umua'ati tijn: “Cu xiee teyaú'itie iteen.” Ajta matf'ij ranamuajran, miyen tijn: “Tu'iteá'namua iteen.” Aru capu xaa ne'u. Camu yaú'itie, camu majta tanamuaj. Dios pu tihua'itii chuijtari jime'e mej mi caí yaú'itieé mu'ara'ani, mej mi caí ráanamua, a'iné camu xaa ne'u raxí'ev'e'e mej seicié tirájteuni a'ij mej ye'í huárini, t'ij a'lin caí tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

A'ij ti huataújmua'a a'ljna í niuucari ti jime'en raxa a'ljna í ja'ati ti teja'uhuáste (Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Ajta Jesús pu ayén tihua'uta'lhua'uri'i tijn:

—¿Ni tzaa secaí yaú'itieé xa'araa a'ljna í niuucari? Tí pua'a secaí yaú'itieé xa'araa, ¿a'iné tí'iri'iri sej si siyen yaú'itieé xa'ara'ani í seica í niuucari? Nu'uri íjii amuaatá'ixaaate'esin amitiéere'ecan jime'e a'ij ti huataújmua'a í niuucari ti jime'en raxa a'ljna í ja'ati ti nu'u tí'ihuastehua'a imue'eri jime'e.

¹⁴ A'ljna í imue'eri ti huasti'i, ayéé pu seijre'e t'ij í ja'ati ti á e'et'éche'ecane'e huá'a'ixaaate'e í niuucare'ara'an jime'e ti Dios jemi a'uvé'emej. ¹⁵ Ajta seica í teite, yee mú e'en cumu í imue'eri ti a'uun a'uvatá'jraa juye jetze. A'í mú naa t'ij'namua í niuucare'ara'an ti raaxájtaca'a í ja'ati. Aru, matf'ij ráanamujri'i, a'í pu tiyaaru'u hua'irá'a'ari'iracare'e í niuucari í mej rú'umua'areereca'a í ru tzajta'a. ¹⁶ Majta seica, yee mú e'en t'ij a'ljna í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a í tetej tzajta'a. Amuaací pu hua'aránjcheca'a í niuucari í mej ráanamujri'i. ¹⁷ Aru cumu caí je'lhua ajtanáana'ajme, a'lj mú jín rajpuaítzi mu'á'aye'i me'ljna jime'e mej seica huá'axieehuasti í niuucari, na'ari ti pua'a seica a'ij pua'a mehuá'aruure, c'ij mu'u té'evicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

¹⁸ Majta seica í teite, ayéé mú 'een t'ij í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a a'u ti a'utzí-care'eme. A'í mú ranamua í niuucari. ¹⁹ Aru je'lhua pu huá'a jetze ruxe'ev'e'e a'ij mej rujímua'a mena'a tirájteuve íyen chaanaca japua tej japuan seijre'e. Ayeé mú huajímua'amua mej tí'tituaave'en. Majta miyen tí'inecua'atze mej chíjteaaani pú'eene'en. A'iné tí'ij p'na'a mú miyen tí'imua'atze a'iné ayéé mú tí'ixe'ev'e'e, capu ché'e té'uve í huá'a tzajta'a mej japuan tiú'umua'ati í niuucari. A'lj pu jín caí ché'e ri'iri ti hua'utévaire'en í niuucari í huá'a tzajta'a.

²⁰ Majta seica, ayéé mú 'een cumu a'ljna í imue'eri ti huavatz'jraa japuan í chuej ti a'urí'en. A'í mú xaa ranamua í niuucari, majta í ru tzajta'a raateátuaasin í rumua'atzíira'a jime'e. Ayeé pu 'een t'ij 'een í imue'eri ti huá'ireca'a je'lhua. Seica mú tiu'utévaire'esin je'lhua. Seica mú tiu'utévaire'esin cumu í imue'eri ti huá'ireca'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a ti caté'etejme, seij ajta seij. Majta seica cumu í ti huá'ireca'a a'achú cumu huaícate ti caté'etejme, majta seica miyen 'een cumu í ti huá'ireca'a a'achú cumu anxíte, seij ajta seij.

Jime'en í lámpara ti a'imua'atáneeri'icij (Lc. 8:16-18)

²¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—¿A'iné tejamuá'amitieje'e mú'ejmi? Tí pua'a ja'at'í yé vé'eme'en, lámpara ti tijá'na, ¿a'uné jetze ya'aruuren a'ljna í lámpara? ¿Ni sicu'uj jetze ru'utéeyejtza, na'ari utaatzí jete ye'iráchajtza? Capu xaa ne'u áa ya'uté'avaata, sino án pu jéjre'e ya'ujchajtza, án imua' t'ij a'imua'atáneeri'icij. ²² Tí'tí'í t'í a'ij tí'aviitzi'i, capu ayén éene'en a'ame t'ij na'a rusén jime'e, sino huataújsejrata á jéjre'e. Na'ari tí'tí'í t'í a'ij avitzi jín tí'imuari'ihua, aj pu'i

Aj pu'i huatéapua'areca'a í eeca. Ajta a'uréujé'iyerecaj í jaj temua'a naa. ⁴⁰ Aj pu ijtá'í Jesús hua'utá'íxa í mej jamuan a'ujujhua'ane'e, ayén tijín:

—¿A'íné een jín huáp'i setiu'utátziin? ¿A'íné een jín secaí té'atzaahuat'e? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁴¹ Temua'a mú mi jéshua tiu'utátziin. Majta miyen tiú'íxaate'eca'a me'íjna jime'e mej tiu'utátziin. Miyen tijín:

—¿Ti'itájni tévira'a pú'een? Amí pu hui tihuá'ajte'e í eeca, ajta í jaj. Naími'lí mú rá'astijre'e. —Yee mú tiú'íxaate'eca'a.

5

A'íjna í ja'ati ti Gadara é'eme'ecan

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Aj mú mi antacá antavén pújme'en. Ayee pu téja'arájtehuua tijín Gadara. ² Aj pu'í Jesús a'itá'raa í baarcu jetze. T'í'ij jí á'iyen seij ave'eré'ene tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'u'u pu huirájraa a'íjna í ja'ati a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca.

³ A'u'u pu é'echejca'a a'íjna í ja'ati. Jé'ecan pu simuárun. Capu ri'iríistaca'a ti ja'ati ra'amua'í'ici'en caujnari jime'e, ni alaambre jime'e. ⁴ Mu'í'í mú raatatése. Mara'amua-jí'ici'íhua'a muájca'are'ara'an jetze, majta ñcájra'an jetze alaambre jime'e. Aru a'ín, t'í'ij p'í na'a pu tijtzá'ana'a cílieene'en, ajta méjca'í iyaúhua'axijsin. Capu huatá'ri'ristareca'a ti ja'ati a'ij ráaruuren ti raamuá'acante'en. ⁵ Nain tújca'ari tzajta'a, ajta nain t'ca'ari tzajta'a, a'í'í pu á'uche'ecane'e, anjiihua a'ájna jirí jetze. Ajta a'ájna a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca, á pu ij ayén hua'uteátu'asixi tetej jime'e.

⁶ T'í'ij raasej í Jesús, á'iyen púu a'utatfej. Aj pu'í títunutaca'a a'ájna vejl'í a'utí a'utéveeca'a í Jesús. ⁷ Ajta huají'íhuaca'a ca'anín jime'e. Ayen tiraata'íxaaa tijín:

—¿A'íné ti'itj'í peteáruuren neetzi jemi, Jesús í pej í'í yaujra'an í Dios ti nainjapua t'í'ajta? A'ij nu muahuaví í Dios jemi pej caí puajtzi neetá'acare'en.

⁸ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati, a'íné ayee pu tiraatá'ixaate'eca'a í Jesús tijín:

—Tiyaaaru'u pej tzajta'an seijre'e mi tevi, pej a'ij pua'a meteúmuua'aree, huirájra'a mi tevi jetze. —Yee pu tiraata'íxaaa í Jesús.

⁹ Ajta ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'íné pua'antehuaa mú'ee?

Ajta ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu ántehuaa tijín I tej arájsevi vi'ira'a ta'ará'ase. Ayee tu ti'itamua'amua a'íjna jime'e tej í'í mu'í'í. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁰ Aj pu'í a'íjna í ja'ati jéshua rájhuaviiri'í í Jesús ti a'ín hua'uta'íte mej á'ucíne mé á'ahua'ayee í mej tzajta'an seijre'eca'a.

¹¹ Majta me'ín tuixute, á vejl'í te'antá'ca'atiye'ícaa jirí jetze, memui'ícaa í tuixute a'achú mú ará'axca hua'apua vi'ira'a. ¹² Aj mú mi me'ín tiyáaru'use miyen tirájhuaviiri'í tijín:

—Taatá'a itejmi tej a'uteáruute mi tuixute tzajta'a.

¹³ T'í'ij jí a'ín hua'utá'a. Mat'í'ij mi huirá'aci me'íjna í tiyáaru'use í mej tzajta'an seijre'eca'a a'íjna í tevi. Aj mú mi tiyáaru'use huatasejre í tuixute tzajta'a. Majta me'ín í tuixute, muataauruj a'uun pújme'en u jate'e. Aj mú mi atéevatzi á jaata'a. Mat'í'ij mi aujamí, najjmi'í.

¹⁴ Majta me'ín í mej tuixute cha'í'ca'a, a'í'í mú temua'a tiu'utátziin. Mat'í'ij mi a'ucíj mej hua'utá'íxaate'en mej chajta'a a'uchéjme'e, majta mat'í'ij mena'a mej a'uchéjme'e a'ímuá.

Aj mú mi e'iré'ene í teite mej mi ráamuua'aree a'ij ti ti'it'í huarj. ¹⁵ Mat'í'ij mi ave'eré'ene a'u ti a'ij é'ene'e í Jesús. Aj mú mi me'ín huasej í tevi í mej tiyáaru'use tzajta'an seijre'eca'a. A pu a'utácati. Capu ché'e mua'avi'í. Capu ché'e rutímua'í. Pu'uri huarj a'íjna í tevi. Aj mú mi tiu'utátziin. ¹⁶ Majta me'ín í mej raasej a'ij ti ti'itj'í huarj, nain mú hua'utá'íxa í teite a'ij ti tiráaruu í tevi í tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a, a'ij ti tihuá'uruu í tuixute. ¹⁷ Aj mú mi a'uteájhui í teite mej rahuaví í Jesús ti á'ura'ani u á'ahua'ayee. ¹⁸ T'í'ij jí á'uraa í Jesús. A'uun pu atéájraa í baarcu jetze. T'í'ij í a'íjna i ti

tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u, a'íi pu rájhuaviiri'i ti Jesús raatá'an ti á'ura'ani jamuan. ¹⁹ Ajta a'íin í Jesús, capu raatá'a a'íjna í tevi ti á'ura'ani jamuan. Aye'e pu tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu a'u pe'j é'elche huá'a jamuan a'ihuáamu'a. Patá'aj hua'utá'ixaate'en nain a'ij ti timuáaru'u í tavástara'a jemi, a'ij ti ye'í rí'í timuájcha'i.

²⁰ Aj pu í iyá'uraa í ja'ati. Ajta a'íiyen a'íin a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í mej me'uun a'uchéjme a'ájna ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Tamuáamuata'a ti Chájta'ajme. Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti tiú'uruu a'íjna í Jesús. A'u ti na'a rí'í mú tiráanamuajraca'a í teite a'iné jéjca me'ecan í niuucari.

Jíme'en Jairo ti rape'eri, ajta, ajta í 'íita'a ti ra'ajtamuáriej í c'íxure'ara'an í Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Aj pu jí'tá'í huaré'araa í Jesús í baarcu jetze. Tí'ij íi a'uun a'ará'a a'uun jetze pújme'en vejli'i a'u ti e'leve'elástime í jaj. Matí'ij mi ave'eré'ene je'lhua í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. ²² Aj pu'í seij a'ará'a ja'ati ti tí'ivaire'eca'a hua'atéyujta'a. Ve'ecán pu jín tí'iteveeca'a. Aye'e pu ántehuaaca'a tíjín Jairo. Tiyaúj, íitacan. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an. Tí'ij a'íin Jairo raasej í Jesús, aj pu'í tí'tunutaca'a á chuaata'a Jesús ti jé'ejvee. ²³ Je'lhua pu rájhuaviiri'i, ayén tíjín:

—Niyauj pu á'ame'ere. Mu a'utá'iyi'i patá'aj ra'ajtamuári'en, tá'aj huarún, tá'aj auj ruuri á'ara'ani. —Aye'e pu tiraata'ixaa.

²⁴ Aj pu'í Jesús u á'lume jamuan. Majta je'lhua teite a'ucj huá'a jamuan a'íme'j í mej hua'apua. Matí'ij mi ajteáxiireca'a í teite. Temua'a mú huáp'i tí'té'ucataca'a.

²⁵ Ajta huá'a tzajta'a a'utéveeca'a í 'íita'a ti tí'icui'i. Pu'uri a'ateevi'i a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'lira'a ti tí'icui'i a'íjna í 'íita'a. Tí'ij pí na'a pu uvé'emí'yeca'a. Je'lhua pu xuureca'a. ²⁶ Pu'uri je'lhua hua'á'ajtac'a í mej tí'ihua'ataca jemi. Pu'uri téje'ehuájrie nain tíj na'a tíj caj tí'ituaave'eca'a. Ajtá'í, capu tí'itíj a'ij tiraatévai. Mí ajtá'í, ayée pu í éene'e ajtahua'a jaítze'e tíjcu'i'ineca'a. A'íj pu jín, rajpuajtzica'a je'lhua a'íjna í 'íita'a.

²⁷⁻²⁸ Tí'ij jí tiú'unamuajri'i a'ij ti tí'itíj huáruu í Jesús. Ayen tíjín: “A'ij nu jín niyen rini nej ra'ajtamuári'en c'íxure'ara'an jetze, aj nu run.” Yee pu tiu'umuá'aj a'íjna ti tí'icui'i. A'íj pu jín á aúurupi teite tzajta'a a'íjna í 'íita'a. Tí'ij í á e'iré'ene huarita'an í Jesús. Aj pu'í ra'ajtamuáriej c'íxure'ara'an jetze. ²⁹ Jíme'en pu'u ra'ajtamuáriej, aj pu'í hua'tépuaa ti uvé'exuurica'a. Tí'ij í ayén raatá'a í tzajta'an cumu pu'uri huarúj. ³⁰ Aj pu í ráamu'a'areeri'i í Jesús í ru tzajta'a ti ja'atí tiú'uhuaa cumu ti caí ché'e racá'anisti'i. Aj pu í pí a'uré'eve, hua'use'írajraa í teite. Ayen tíjín:

—¿A'ataani na'ajtamuáriej í nec'íxu jetze? —Aye'e pu tihua'uta'íhua'uri'i.

³¹ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Miyen tíjín:

—Mú'ee pe'j huá'asej í teite mej á'acata. ¿A'iné een jín piyen tiu'uta'íhua'u? yee: “¿A'ataani na'ajtamuáriej?” —Yee mú tiraata'ixaa.

³² Mí ajtá'í a'íin Jesús, a'íi pu hua'use'írajye'icaa matíj mena'a tite'anave'e'eca. Aye'e pu a'íin ríjcaa tí'ij raasej ja'atí ti ra'ajtamuáriej. ³³ Aj pu í a'íin í 'íita'a, temua'a tiu'utátziin. Temua'a pu tiú'ujviveeca'a í ru tzajta'a a'iné rú'umua'areereca'a tí'tí'tí ti a'ij huáruu. Aj pu í ajteáxiireca'a a'u ti a'ij'en a'íjna í Jesús. Títunutaca'a á vejli'i jemin. Tí'ij jí nain raatá'ixaa a'ij ti tí'tí'tí ráaruu tzáahuati'lira'a jíme'e. ³⁴ Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Niyauj, peté'antzaahua nej timuáahuaate'enche'e. A'íj pe'j jín peri huarúj. Aricu, rí'í pe'j te'amua'astí. Paúche'e pe'j ri'éene'e pua'amé.

³⁵ Aúche'e pu tí'ixajtac'a a'íjna matí'ij seica a'ará'a. A'ii mú a'íin pú'een í mej é'elche jamuan í ti ve'ecán jín tí'itíjvee hua'atéyujta'a. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í ya'upuáara'an í temuajj ti tí'icui'i. Miyen tíjín:

—Pu'uri huamí'i a'ayauj. ¿A'iné een jín péra'itziite'e mi maestro? —Yee mú tiu'utaxaj-taca'a.

³⁶ Mí ajtá'í a'íin Jesús, capu huá'antzaahua a'ij mej ye'í tí'ixajtac'a. Aye'e pu tiraata'ixaa í ya'upuáara'an tíjín:

—Pecaj tí'tíziine'e. A'ii pu'u ruxe'leve'e pe'j té'atzaahuate'e. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

³⁷ Aj pu i huaja'uvilití a'u ti é'elche í ya'upuáara'an. Aru Jesús capu hua'utá'a naíjmi'ica í teite mej á'uju'un jamuan. A'íme'j pu'u, í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ti í'i juutzejá'ra'an í Jacobo. ³⁸ Aa mú a'ará'a a'u ti é'elche í ya'upuáara'an í ti huamí'i. Aj mú mi hua'usefj í teite mej chi'ita huiráatei. Jeíhua mú u'uteúyjeini'jme'e. Maúyjeineca'a. Ca'anín mú jín u'uteúyjeini'jme'e me'íjna jime'e í ti huamí'i. ³⁹ Aj pu'i chi'ita a'uteájrupi. Tí'íj jí hua'utá'ixa í Jesús. Ayen tíjín:

—¿A'íné sej si ca'anín jín jijhua? ¿A'íné sej si ruyein? Capu mi'íchi mi temuajj, sino cutzú pu'u.

⁴⁰ Matí'íj ráanamujri'i a'íj ti ye'í tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ra'utéxieehuataca'a a'íné méjmu'a'areereca'a ti a'íjn pa'ari'i huamí'i. Aj pu'i a'íjn hua'uta'áj mej huiráciine. Aj mú mi huiráaci.

Tí'íqu'í ya'uví'iti í ya'upuáara'an, ajta í náanajra'an, ajta a'íme'j í mej á'ujujhuane'e jamuan. A'uu mú uteájrupi a'u ti auucá'a í temuajj. ⁴¹ Aj pu'i rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraatajé runiuuca jime'e tíjín:

—Taliita, cuumi.

Taliita, cuumi, ayee pu huataújmu'a'a tíjín: Temuajj, ayéé nu tí'imua'ixaate'e, ájchesi.

⁴² Jíme'en pu'u ayén huaríj í Jesús, aj pu i xaa ájchee í temuajj. Tí'íj jí a'utéjche ti á á'uche'ecane'en. Majta me'ín í teite, jé'ecan mú u huateújtzaahuate. Ajta a'íjn í pa'ari'i, ayéé pu rájcha'íca'a a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua. ⁴³ Ajta a'íjn Jesús, jeíhua pu hua'u'íjca mej caí ja'atíj ixaate'e, ajta mej nu'u tiraamín í temuajj.

6

Jesús ti Nazarét é'eme'ecan

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ A'uu pu á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhuane'e. Matí'íj mi a'ucí a'uun pújme'en a'u ti a'uvé'ese a'íjna í Jesús. ² Tí'íj teja'uré'ene a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi, tí'íj a'utéjche ti tihuá'umua'aten hua'atéyujta'a. Jeíhua mú teite ráanamujri'i. Jé'ecan mú a'íj te'utasej. Ayee mú tí'ira'ihua'uraca'a tíjín:

—¿A'uné ya'urí'ire amín niuucarijra'a? ¿Tí'itáani mua'atzíire'ara'an pú'een a'íjna ti raateájtuua amíjna jemi mi Jesús tej caí xi ja'anáj me'é ya'unamuajri'i? ³ Amí pu yeehui a'íjn pú'een í yaujra'an í ti tí'isi'icheca. A'í pu náanajra'an ayén ántehuaa tíjín María. A'í mú júutzimua'ame'en pú'een a'íime í Jacobo, ajta í José, ajta í Judás, ajta a'íjna í Simón. Majta seica í júutzimua'ame'en í mé 'uuca, a'íj mú yéchej ta jamuan. —Ayee mú tiú'í ixaate'eca'a.

A'íj mú jín rá'achueere'ecaa me'íjna í Jesús. A'íj mú jín caí raxí'eve'eca'a. ⁴ Ajta, ayéé pu Jesús tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nafimi'i mú rí'i tira'utasej temua'a naa í ti ti'ixa í niuucari ti Dios jemi me'ecan. Mí ajtá'i, í mej huacá'jme ruche, majta í mej i'ivaujsimua'ame'en, majta í mej jamuan é'elche, camu tén rí'i tira'utasej a'íime.

⁵ Ayee pu'u caí tiu'utári'iristareca'a ti a'íjn Jesús ti'ití a'íj huáruuren í mej jín a'íj ra'utasej tíj a'íj tiú'uruu pua'amecié. Ayee pu'u huaríj; hua'ajtamuarí'exi seica í teite. Tí'íj i xaa tihuá'uhuaa. ⁶ A'íj pu'i jín a'íj tira'utasej í tzajta'an mej caí rá'atzaahuate'eca'a. Tí'íj jí á'uraa í Jesús. A'uu pu á'uy'e'icaa a'ímua' a'u ti a'uchá'jta'ajmee. Ajta tihuá'amua'atejca'a.

Jesús pu tihua'uta'áj a'íime í mej jamuan á'ujujhuane'e mej nu'u tihuá'í ixaate'e í teite

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Tí'íj jí Jesús pu hua'utajé a'íme'j í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu'i hua'aré'e'itixi hua'apuacajmé'en. Ajta tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej mi hua'utamuaríte'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. ⁸ Ajta ayén tihua'u'íjca mej caí ti'ití antiá'a í mej jín huateújvaire'en í juye jetze. A'í mu'u nu'u a'achueeni ti'ití itz'íj í mej jín rajúca'aníhua'a. Capu nu'u a'íj tí'iri'iri mej ti'itíj antiá'a ca'aní na'ari ti'ití ínie'e nusu tumin. ⁹ Majta, ajta'íjca'acafíte'axí'ín. Majta seexu'íjme'en te'ucaujchéete'axí'ín seij ajta seij. Capu nu'u a'íj tí'iri'iri mej hua'apuacajmé'en te'entipí í tiú'ujsiicu'u. ¹⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui chi'ita xu'uteáru te mé já'ahua'a chajta'a, a'úu xu huateáturaasin tǵ na'a a'achú sej á'ateere a'ájna chajta'a.

¹¹ Ajta ti pua'a mé já'ahua'a mecaí amuaatá'acare'en sej uteáru te, na'ari ti pua'a mecaí ranamuajracu í sej tihua'a'ixaate'en, ayée xu huárini, sej huiráciine se'újna. Sera'atéca'atzixi'ín í rucá'acai tǵ'ij cáaxin í chuej. Ayee xu huárini mej mi ráamua'aree í teite tǵjín ma'uteájturaa í Dios jemi. Miché'e ráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé mej caí á'amuanamuajracuca'a.

'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen hua'luxǵte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeǵhua pu puaájtzi hua'utá'asin. Jaǵtze'e mú rajpuaáitzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej me'uun é'echejca'a a'ujna ti ayén teja'arájtehuaaca'a tǵjín Sodoma, ajta tǵjín Gomorra. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Matǵ'ij mi a'ucǵj. Metihua'ihua'ixaate'e í teite ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicie tiú'umua'ati í ru tzajta'a. ¹³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ǵí mú jeǵhua hua'utamuári í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seǵre'eca'a í teite. Majta jeǵhua tihua'avé'ehuaate'axi aceite jime'e huá'a mu'úutze'en í mej tǵ'icucui'i. Najmi'ica mú tiú'uhuaate.

Matǵ'ij raajé'ica me'ájna í Juan ti huá'amuai'ihuacare'e

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ira'atéevi'i, matǵ'ij ráanamujri'i nain japua, tǵj na'a a'uun mej a'uchéjme'ecaa í teite a'ij ti tiú'uruu í Jesús. Ajta a'ájna í tajtuhuan ti ve'ée, a'ǵí pu ajta ráamua'areeri'i. Ayee pu ántehuaaca'a í tajtuhuan tǵjín Heródes. Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Heródes tǵjín:

—A'ájna í Juan teecan, í ti huá'amuai'ihuacare'e, a'ǵí pu hui huatarúj. A'ítáraa a'u mej ye'avá'ana. A'ǵj pu jín raayǵ'iti ti ayén tiú'uruuren. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í tajtuhuan.

¹⁵ Majta seica, miyen tǵjín:

—A'í pu a'ǵín pú'een í Elías í ti a'ájna jín tǵ'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Majta seica miyen tǵjín:

—A'í pu a'ǵín pírici ja'atǵi ti tǵ'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu che'atá na'a ti'itéjvee í Dios jemi matǵ'ij í seica í mej mejm'i miyen tǵ'ixaxa'ata'a.

¹⁶ Mí ajta a'ǵín Heródes, tǵ'ij ráamua'areeri'i, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tǵjín:

—A'í pu a'ǵín pú'een a'ájna teecan í Juan í nej raata'ájtaca'a mej ru'ijvejche í mu'úra'an. A'ǵj pu hui huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Heródes.

¹⁷ Aru seǵj pu pú'een'e, 'íta'a ti ayén ántehuaaca'a tǵjín Herodías. A'ǵj pu íra'ara'an pu'éene'e í Felipe. Ajta a'ǵín Felipe, a'ǵí pu juutzeájra'an pú'een'e'e í tajtuhuan í Heródes. Tǵ'ij jí Heródes a'ǵín ancuré'evi'iti a'ájna í 'íta'a, a'ǵín ti Felipe raatévi'itine'e. ¹⁸ Aj pu'i a'ǵín í Juan ayén tiraata'ixaa a'ájna í Heródes tǵjín:

—Capu a'ij tǵ'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuaara'a ti yá'uvi'itine'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Juan.

¹⁹ Tǵ'ij jí huataniú'ucaca'a a'ájna í 'íta'a. A'ǵj pu jín a'ǵín Heródes, raata'ájtaca'a mej ra'anján a'ájna í Juan. Majta ra'amuaáǵ'icie alaambre jime'e a'u ti aiteánami'ihuaca'a. Jé'ecan pu rájcha'ǵire'eca'a a'ájna í 'íta'a. A'ǵj pu jín rajé'icatami'ica'a.

²⁰ Mí ajtá'i a'ǵín í Heródes, a'ǵí pu ráamua'areeraca'a ti rǵ'i tǵ'itevistaca'a a'ájna í Juan, ajta ti ayén rijca a'ij ti tǵ'ijxe'eve'eca'a í Dios. Ajta a'ǵí pu tǵ'imua'ajca a'ájna jemi í Juan. Aúche'e pu ra'aránjcheca'a a'ájna í Heródes ti ráanamua a'ij ti tǵ'ixájtaca'a a'ájna í Juan. Capu a'ij í'irini ti caí temua'a tiyau'itieeca'a a'ij ti tǵ'ixajtaca'a. A'ǵj pu jín Heródes caí raatá'acare'e a'ájna í 'íta'a ti raajé'ica.

²¹ Tǵ'ij a'ájna te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan a'ájna í Heródes, aj pu xaa a'ǵín 'íta'a rá'amitje'eca'a a'ij ti ye'ǵ huárini ti raajé'ica í Juan. Tǵ'ij jí Heródes, a'ájna ti tǵ'iyesten ti te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan, jeǵhua pu teite huatá'inee, xantaaru'u, matǵj mena'a huá'a capitanme, majta mej tǵteté'u'upu'u me'ájna jime'e mej tihua'áǵte'e í teite, majta í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Galilea, í mej jeǵhua ruxe'eve'e.

²² Aj pu'i yaujra'an a'ájna í Herodías, a'íi pu a'uteájrupi u chi'ita a'u mej tejanú'ucua'aca'a. A'ájna í yaujra'an, 'íita'a pu pírici. Aj pu'i a'íin tiu'utéenei rusefj huá'a vejli'ipua. Temua'a pu jeíhua tira'aránajcheca'a a'ájna í Heródes í ti tiu'utéenei, majta a'ímej í mej jamuan t'í'ucua'aca. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'ájna í tajtuhuan t'íjín:

—Naatáhuaviiri'i ti'it'íj pej a'íj t'í'ixe'eve'e. Nemuaatá'asin.

²³ Jéhua pu te'ataújratziiri'i rusefj ti ayén tiraatá'an ti'it'íj ti raatáhuaviira. Capu nu'u a'íj rini ti pu'a raatáhuavii jál'ita'a a'u ti tihuajé'ajte'e. ²⁴ Aj pu'i á'uraa a'ájna í 'íita'a. T'í'íj í ayén t'íya'uta'íhua'uri'i a'ájna í runáana t'íjín:

—¿Ti'it'ájni neraatáhuavii í tajtuhuan? —Yee pu tiraata'íhua'uri'i.

Aj pu í ayén tiu'utaniú a'ájna í náanajra'an t'íjín:

—Huatahuaviiri'i hui í mu'úura'an a'ájna í Juan ti huá'amuai'ihuaca.

²⁵ Aj pu í ajtahu'a'a ca'anacan uteájrupi a'u ti a'utéveeca'a a'ájna í tajtuhuan ti ve'ée. Aj pu í ayén tiraata'ixaa t'íjín:

—Aye'e nu t'í'ixe'eve'e pej naata'í'ite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an í Juan ti huá'amuai'ihuaca tej ti ramua'areere t'íjín pu'uri huamí'í. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í yaujra'an í Herodías.

²⁶ Temua'a pu a'íj pu'a tiraatá'a a'ájna í tajtuhuan ti rusefj ayén te'ataújratziiri'i ti ayén nu'u huá'ini a'íj ti t'í'ixe'eve'e a'ájna í 'íita'a í yaujra'an í Herodías. Majta a'íime ti huaú'ínee, a'íi mú majta ráanamujri'i t'í'íj raatá'a í runiuuca. A'íj pu jín rutévi'ira'aca'a huá'a jemi a'ájna í tajtuhuan. A'íj pu jín, a'íin ra'ará'aste í runiuuca.

²⁷ Ajta á'iyen xantaaru'u huata'áiteca'a ti raajé'icatan, ajta nu'u á'iyen ye'ará'í'ite'en í mu'úura'an í Juan. ²⁸ Ajta á'uraa í xantaaru'u. T'í'íj jí a'uun a'ará'a áa ti aiteánami'ihuaca'a a'ájna í Juan. Aj pu'i ru'íjvefjcheca'a í mu'úura'an í Juan. T'í'íj jí ya'ará'í'ite í tuxa'a jetze. Ajta a'íin í tajtuhuan, a'íi pu raatá'í'ite a'ájna í yaujra'an í Herodías. T'í'íjtá'a a'íin raatá'í'ite í runáana.

²⁹ Majta me'ín í mej á'ujjuhua'ane'e jamuan í Juan, mat'í'íj ráamua'areeri'i, aj mú mi a'uré'ene jemin Heródes, meya'utí a'ájna í m'í'ichi. Mat'í'íj mi ra'avá'ana. Yee pu éeni'ici'en huamí'í a'ájna í Juan.

Jesús pu tihua'umí í mej anxíj vi'ira'a ará'axca

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi mú tiújsej a'u ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. Aj mú mi raatá'ixaa nain a'íj mej ti'it'íj huáruu, nain a'íj mej ye'í tihua'umuá'ate. ³¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús t'íjín:

—Mú se'utáuruyi'i. Tiché'e huátase'upe'en mé jál'ahu'a'a a'u ti cáí ti'it'í e'eré'eeve. —Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a.

Aru jeíhua mú a'uré'enineica'a í teite a'u ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. Majta a'uc'í'ica'a jemin mé mu'íit'í í teite. A'íj pu jín camu huatá'í'ipejca'a mej tiú'ucua'ani a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. ³² Aj mú mi a'uc'íj rujímua'a baarcu jetze. Mat'í'íj mi me'luun a'ará'a a'u ti cáí é'e ja'ati. ³³ Majta me'ín í teite, a'íi mú hua'aseí'iraca'a mat'í'íj a'uc'íj. Jeíhua mú raamuá'a í Jesús. A'íj mú jín ru'í'icán a'iré'eneajxi a'u ti na'a mej a'uchéjme. A'í'í mú mi amuacá a'ará'a a'u ti e'erá'astiiche'e a'ájna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

³⁴ Ajta, t'í'íj a'íin a'itamé'eca'a í baarcu jetze, jeíhua pu teite huaséj'iraca'a. T'í'íj jí ii huataújxiemiste t'í'íj hua'usefj. Yee mú titeja'uvátzj cumu cáne'axi ti cáí ja'at'í huá'a cujta'a huamé'ecaa. A'íj pu'i jín a'utéjche a'ájna í Jesús ti tihuá'umua'aten jeíhua. ³⁵ T'í'íj huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Mat'í'íj mi miyen tiraata'ixaa t'íjín:

—Pu'uri téchumua'ari. Ajta cáí ja'at'í ye'eche ayajna vejli'i. ³⁶ Teajta cáí ti'it'íj t'ícha'íí mej ráacua'ani mi teite. Patá'aj hua'uré'itixi'ín, mej mi a'uc'íjxi'ín mé jál'ahu'a'a chajta'a, a'u mej a'uchéjme teite mej mi pan huánanan.

³⁷ Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús, t'íjín:

—Mú'een xu tihuá'amin rujímua'a sena'a.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa t'íjín:

—¿Ni ri'irí tej á'uju'un tej pan a'uvé'enanan tej ti tihua'umín? Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú ti caj ja'atí tí'ijmua'itici ti pua'a tiu'umuári'en a'achú cumu hua'apua ciento xica jime'e, capu ajta tí'ici'ipée a'ame í tumin tej ti tiyen huárini.

³⁸ Aj pu'i a'áin í Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu, xaaré'ixi'ere'e a'achúni caj mé tirájcha'í í pan.

Matí'ij mi ráamua'areeri'i. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'i pu'u caj tí'ixuaavi. Anxávi í pan. Majta hua'ité, caj mú tí'titehua'apua. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁹ Tí'ij jí hua'uta'ájtaca'a mej a'ujrá'ase áa ti á'utu'upi mé mu'ití mé'e. ⁴⁰ Aj mú mi a'ujrá'aseca'a, seica anxíte mé arástiméj, majta seica hua'apuate japon tamuáamuata'a mú arástiméj. ⁴¹ Aj pu'i a'áin í Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta a'ímej í hua'ité. Tí'ijta'i ra'antítaaraxi í pan, aj mú mi hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. Majta í hua'ité, a'íi mú huatámu'iireca'a. Aj pu'i hua'utá'í'ipi'í a'ájna í Jesús í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í teite.

⁴² Naíjmi'i mú tiú'ucuaa í teite. Temua'a mú jeíhua titéjeu'uxai. ⁴³ Ajta jeíhua pu avá'aturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japon hua'apua mú te'evé'ejiste tí'tí síciri jetze a'ájna jime'e í ti avá'aturaa. ⁴⁴ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa í tetea, ayée mú ará'axcaa a'achú cumu anxíj vi'ira'a.

*Jesús pu á e'iré'ene í jaj japua
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)*

⁴⁵ Tí'ij jí Jesús pu hua'uta'ájj mej atéciíne í baarcu jetze mej antáciíne utavén pújme'en, mej nu'u amuáatée e'ará'asti a'ájna Betsáida. Mí ajta a'áin Jesús, a'íi pu a'uun a'uteájturaa tí'ij hua'aré'e'itixi'ín í teite. ⁴⁶ Tí'ij hua'uré'itixi, aj pu'i á'uraa a'ájna í Jesús. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti á'ujjíme tí'ij raatéjhuauini í Dios jemi. ⁴⁷ Tí'ij huateática'areca'a, áa mú meri a'uju'ucuaa já'ita'a í jaj japua, jetzen mua'araaté'ee í baarcu. Ajta a'áin í Jesús, a'íi pu rusej a'utacatí jíri jetze. ⁴⁸ Tí'ij jí raasej ti huá'amuarí'eriste'eca'a mej antáciíne jaj japua a'íné á pu e'evé'eecaca'a. Tí'ij tapuá'arijme'eca, a'íi pu á e'iré'ene a'ájna vejli'i mej huajú'ucuaa baarcu jetze. A'í pu huamé'ecaa í jaj japua. Pu'uri hua'antinájchijme'e. ⁴⁹⁻⁵⁰ Majta me'ín, matí'ij raasej, metiu'utátziin. Muaajjihuaca'a naíjmi'i a'íné naíjmi'i mú raasej ti huamé'ecaa í jaj japua. Ayee mú tiu'umuá'aj tíjín: “Chéjcan pu pú'een.”

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús tíjín:

—Xaateújca'ane í ru tzajta'a. Caxu tí'itziíne'e. Nee nu ne'ín pírici í Jesús.

⁵¹ Aj pu'i ateájraa í baarcu jetze a'u mej a'aráte'eca'a. Tí'ij jí huateápua'areca'a ti huá'eecaca'a. Aj mú mi a'ij te'utasej. Tí'ij jí utéevatzi í huá'a tzajta'a í mej tí'imua'ajca. ⁵² Jé'ecan mú tí'icucui'í a'ájna a'u mej yé'emua'areereca'a ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. raatámu'iiren í pan, a'íné rujímu'a'ua mua'anteújnaamua'a í ru tzajta'a.

*Jesús pu tihua'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'ícaa a'ujna u Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Matí'ij mi antacj jaj japua. A'uu mú mi a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Genesaret. Aa ti e'evé'e'ástime í jaj, áa mú ra'íjtápe í baarcu. ⁵⁴ Jíme'en mu'u aítacj í baarcu jetze, á'iyen mú raamuá'a a'ájna í Jesús í teite. ⁵⁵ A'íj mú mi jíin ca'anacan meruaachijmé'e, á mé ve'eré'ene í jemin. Matí'ij mi autéjhuii mej huá'ajseire'en utaatzí japua í mej tí'icucui'í a'ájna a'u mej yé'emua'areereca'a ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. ⁵⁶ Ajta a'u ti na'a ti a'uré'enineica'a raanchu tzajta'a ti huachájta'ajme na'ari ti chajta'a ti vivéjme, a'u ti na'a ne'u, mehua'uráatzejye'icaa caaye jetze. Aj mú mi rájhuaviiri'í a'ájna ti hua'utá'an mej ra'ajtamuarí'en cixure'ara'an jetze, a'ájna jetze ti uvjpi'í í sícu'ure'ara'an tí'ij a'achú mej pua'amé ra'ajtamuarí'en, mej mi huarún. Ayee pu'u xaa ne'u tiú'uruu a'ájna u Genesaret.

7

*A'ájna í ti 'uráchueemuara'a í teáata'a í ru tzajta'a
(Mt. 15:1-20)*

¹⁻² Matí'ij mi me'ín í fariseo, jamuan majta seica í mej té'eyu'uxaca teyujta'a mej mi me'íjna huaruitiejte'en a'ij mej ye'l ríj muá'aye'i, a'úu mú e'eráaci u Jerusalén, majta me'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a í Jesús mej mi rájjaahuate. Matí'ij mi hua'usej a'ímej í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e mej caí amuaújmuaijte'axi mej tiú'ucuaa a'ij mej tí'jiri'irejca'a í mej Israél jetze ajtémecan. ³⁻⁴ Majta a'íme í mej Israél jetze ajtémecan, í mej majta miyen ánte'arua tíjín fariseo, a'íi mú rá'atzaahuate'e í ruvaújsimua'a teecan tí'lye'ira. Ayee mú che'atá mena'a ríjca naíjmi'i í mej Israél jetze ajtémecan.

Capu tí'iseicaj na'a í tihuá'aye'ira í mej jín amuaújmuaijte'axi'in. Tí pua'a ja'atí tiú'ucua'ani, amuacá pu nu'u ruxe'eve'e tí a'íin ja'atí jéfhua amuaújmuaijte'en, na'ari caí, ayée mu'u tí'ixaxa'a tíjín xána'avisí'i pu seijre'e a'íjna í ja'atí í taye'irá jemi. Ajta, tí pua'a ja'atí teja'uvé'enanán a'ujna a'u mej tejá'atua a'íi pu caí tí'icua'ani tí pua'a caí amuacá amuaújmuaijte'en.

Ajta tí'imu'íi tí ayén jín te'avá'ujmua'aree í ruvaújsimua'a teeca tihuá'aye'ira. Ayee mú ríjca: metí'ija'usica í vaasu í mej jín ye'eca. A'íj mú majta tí'ija'usica í tí'ití xa'ari, majta í casueela. ⁵ Matí'ij mi me'ín fariseo, majta a'íme í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, a'íi mú miyen tiraata'íhua'urí'i me'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'íne' l'éen jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tí'lye'ira í mej ajamuan á'u-juhua'an? Ayee mu'u ríci mej xána'avisí'i tí'icua'a í rumuá'jca'a jime'e. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íme í fariseo.

⁶ Tí'ij jí ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Temua'a pu tejámuaavíjte'e í tí ayén ajm'íi tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan, a'íjna tí tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'í pu ra'uyú'uxaca'a temua'a a'ij sej 'een mí sej caí huataújci'ípuáacan jín tihuá'ajjte'e í teite sino ayée xu tiú'ujsejrata í teite jemi sej nain jín rá'astíjre'e. Ayee pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna tíjín:

Rí'í mú tineeteátu'araca

tí pua'a metí'ixajta ineetzi jime'e.

Mí ajtá'í, mu'uri ajtacíj ineetzi jemi

rumua'atzíira'a jime'e.

⁷ Capu tí'itíj vaire'e

tí pua'a metiu'uteánajche ineetzi jemi.

Ayee mú tí'ihuá'amua'atehua tíjín:

“Dios pu raateájtuaa í taye'irá itejmi jemi.”

Mí ajtá'í caí, capu,

rujímua'a mena'a mú rájteu í ru tzajta'a.

Yee pu hui ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan.

⁸ Ayee xu'u ríci. Mú'een sej seri ya'uhua'axi a'ij tí ajm'íi tiu'uta'ájtaca'a í Dios, sej sí siyen huárini a'ij mej tí'ijxe'eve'e í teite. A'í pu amua'aráanajche í tihuá'aye'ira, tí ayén tiú'ujxe'eve'e tí xa'ari tiu'ujá'usin na'ari tí tiu'ujá'usin í vaasu í sej jín ye'eca. Jéfhua pu ajta tiú'ujxe'eve'e tí ayén tí'een. Ayee pu ne'u.

⁹ Temua'a xu seri ya'uhua'axi a'ij tí tiu'uta'ájtaca'a í Dios, setá'aj ra'ará'asten í hua'aye'ira í teite. ¹⁰ Ayee pu téen, a'íne' ayej tiraataxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, tíjín: “Patá'aj rá'atzaahuate'e a'atáata, ajta a'anáana.” Ajta ayén tíjín: “Setá'aj raajé'ica a'íjna í ja'atí tí a'ij pua'a tí'ixaxa'a í rutáata jemi na'ari í runáana jemi.”

¹¹ Mí seajta mú'een, ayée xu tiratá'aca tí ja'atí ayén tihuá'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a í runiuuca jime'e tíjín Corbán. (Ayee pu huataújmuua'a a'íjna í niuucari tíjín muai'ivéjri pu pírici.) Ajta ayén tíjín: “Naíjmi'i, a'achú nej caj tí'ijcha'íi, a'íj nu neri raatámuaí'ívejte í Dios. A'íj nu jín necaí ché'e tí'ijcha'íi í nej jín amuaatévaire'en.” ¹² Tí pua'a hui ja'atí ayén tihuá'utá'ixaate'en tíjín: “Corbán”, ca xu ché'e raatá'acare'en tí a'íin hua'utévaire'en í ruvaújsimua'a. ¹³ A'íj xu jín, siyen á tirúurieeni í tí jín tiu'uta'ájtaca'a í Dios a'íjna jime'e í á'amua'ye'ira sej seica huatátu'ire'en. Jéfhua xu siyen tí'jiri'ire. —Ayee pu tihuá'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁴ Tí'ij jí ajtahua'a hua'utajé í teite. Aj pu í ayén tihuá'utá'ixaa. Tíjín:

—Mú'een xu ráanamua naíjmi'i, sej sí yaú'itíeé xa'ara'ani: ¹⁵ Tí'ití tí a'ij í tí'icua'irí'i, tí pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e. Capu raxana'ave'e a'íne' mé pua'acíe pu

me'ecan. Mí ajta í tì tzajta'an me'ecan, a'íi pu xaa raxana'ave'e. ¹⁶ Mú'leen xu rarí'rejve, rí'í xü tiraanamua.

¹⁷ Tí'ij caí ché'e mé'e a'atíjca'a, aj pu i a'íin a'uteájrupi u chí'ita. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'í a'ij tì huataájumua'a a'íjina í niuucari tì jíme'en a'íjina tì nu'u raxana'ave'e í ja'atí. ¹⁸⁻¹⁹ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa secaí seajta yaú'ítíe xa'araa? ¿Ni tzaa secaí yaú'ítie se'íjina? Tí pua'a ja'atí tì'ítíj huácu'a'ani tì t'í'icua'iri'í, a'íjina tì ráacua'ani, mé pua'acié pu é'eme'ecan. Aj pu i ucáru'ti í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen huiráame í chuitireáara'an jetze. A'íj pu jín caí raxana'ave'e a'íné capu rájrupi í tzajta'an, í xiéjniu'ucare'ara'an jetze. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjina í Jesús.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa tì í'í rí'en nájmi'í tíj na'a tì t'í'icua'iri'í. ²⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjina tì tzajta'an airáninei, amí pu xaa raxana'ave'e í tevi. ²¹ A'uu pu huiráaye'í í tzajta'an í tevi nájmi'í í mua'atzíra'a tì a'ij pua'a e'en, tì ajta ca'aníjra'a ratá'aca í tevi t'í'ij a'ij pua'a tiú'umua'ati, t'í'ij tiú'ujxana'acira'aten seij jamuan tì caí ratévi'itín, na'ari 'íita'a ayén huaájxana'acira'aten seij jamuan tì caí cína'ara'an pú'een.

'A'uu pu hui tzajta'an ajta huiráaye'í í mua'atzíra'a tì ca'aníjra'a ratá'aca í tevi tì tiu'unáhua'an na'ari tì tiu'ujé'ica na'ari tì ché'e na'a tiú'uxana'acira'aten huá'a jamuan í t'í'irí.

²²⁻²³ Ajta a'úu pu huiráaye'í í tzajta'an a'íjina tì ca'aníjra'a ratá'aca tì ja'ati tì ayén tì'ítí t'í'ijmuaire'e í tì t'í'ijcha'íí í seij na'arí tì ja'ati a'ij pua'a rijca, nusu tì seij huácuanamuan. Aye'e pu che'atá na'a een tì pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiú'ujepe'eve'en, na'ari tì pua'a ja'atí seij ánhueere'en, nusu tì pua'a ja'atí a'ij pua'a tiu'utájeeve, na'ari á'ujtzaahuate'e, ca'ín a'íin ayén rici í tì caí xí'epi'ín. Nájmi'í tíj na'a tì ayén een, a'úu pu huiráaye'í í tzajta'an í tevi. Aye'e nu hui teja'amua'ixaa'te'e, a'íi pu xaa a'íin pú'een í tì ru'uráhuemuare'e í tevi í ru tzajta'a. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjina í Jesús.

'íita'a tì seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, tì ajta rá'antzaahua í Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Aj pu i Jesús á'urua a'ájina já'ahua'a tì ayén téja'arájtehuuaa tíjín Tiro, amájina vejli'í u Sidón. A pu já'ahua'a chí'ita a'uteájrupi, a'íné capu raxí'eve'eca'a tì ja'ati ráamua'aree tì a'uun a'utéveeca'a. Mí'ajtá'í caí, capu huatá'í'iristareca'a tì huateuravajta'a. ²⁵⁻²⁶ Capu xaa ne'u, a'íné seij pu ca'anacan ráamua'areeri'í. 'íita'a pu pu'eene'e a'íjina tì seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Seij pu tévira'a pu'eene'e. Aye'e mú hua'atamuá'amua tíjín Sirofenicia, í mej nu'u chíicate pú'een.

Ajta a'íin í 'íita'a, a'íi pu tiyájuc'a, íitacan tì tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. Aj pu i e'iré'ene a'íjina í náanajra'an. Títunutaca'a a'ájina vejli'í a'u tì a'utéveeca'a a'íjina í Jesús. Aj pu i ayén tirájhuaviiri'í tì ru'irámuarite'en í tiyaaru'u tì tzajta'an seijre'e í yaujra'an. ²⁷ Aj pu i ayén seij niuucari jín tiraata'ixaa a'íjina í Jesús, ayén tíjín:

—Miche'e amua'caí tiú'ucua'ani mi tì'irí. Capu ayén tiraavíjte'e tì hua'a'í'í'ipui'í í pan t'í'ij chíicate huata'í'í'ipí'ite'en.

²⁸ Aj pu'í ayén tiu'utaniú'í a'íjina í 'íita'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u tì'ayajna, nevástara'a. Aru casi'í, tì pua'a me'ín tì'irí ra'acáhua'anant tì te'ení í pan í meesa japua, ¿ni qui mecaí racua'ani í chíicate í mej meesa jete e'irá'uu? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjina í 'íita'a.

²⁹ Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjina í Jesús tíjín:

—Ayej xaa ne'u tiraavíjte'e patíj peri tiraataxájtaca'a. Patá'aj á'ura'ani. Pu'uri huirájraa í tiyaaru'u tì tzajta'an seijre'eca'a muá'ayauj.

³⁰ Aj pu i á'urua a'íjina í 'íita'a. Tí'ij jí a'ará'a í ruche. Tí'ij a'íin raasej a'íjina í ruyauj, tì án a'ujcá'a utaatzí japua. Aj pu i a'íin 'íita'a ráamua'areeri'í tì ari huirájraa í tiyaaru'u tì tzajta'an seijre'eca'a.

Jesús pu seij tiú'uhuaa tì caí huíteájnamua, tì ajta caí té'anrí're

³¹ Ajtahua'a pu huirájraa a'íjina í Jesús a'ájina já'ahua'a Tiro. Aj pu i u'uré'ene a'ájina já'ahua'a Sidón. A'uu pu já'ita'a a'atanéj a'ájina já'ahua'a tì ayén téja'arájtehuuaa tíjín

Tamuáamuata'a ti Chájtajme. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna jaj ti jéjmuua, í mej miyen ratamuá'amua tíjín Galilea. ³² Aj mú mi seij a'arájti ti t'l'icui'i. Capu huiteájnamua a'ájna í ja'ati. Ajta capu té'anri'ire. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'ájna í Jesús, ti ra'ajtamuarí'en í ti t'l'icui'i tí'ij tiráhuuate'en. ³³ Aj pu i a'atzu a'ímuá ra'iráavi'iti a'ájna teite tzajta'a. Tí'ij jí a'ájín Jesús, í ruxité urújte'axi'í í naxaita'a í ti t'l'icui'i. Tí'ij jí ajta a'ájín á chuaata'a á é'ejtitzte. Aj pu'i ra'antiméijri'i neanureáara'an jetze a'ájna jime'e í ru'l'jci'e. ³⁴ Tí'ij jí júte'e á'ujneereca'a. Ajta ucayáatiraa. Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a í runiuuca jime'e tíjín:

—Éfata! —Yee pu tiu'utaxájtaca'a. (A'ijna i niucari, ayée pu huataújmua'a tíjín: "Te'antácuuna." Ayee pu huataújmua'a a'ájna tíjín: "Efata.")

³⁵ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús, aj pu i a'ájín huarúj í ti t'l'icui'ica'a. Pu'uri xaa a'ájna huitenamuáara'a já'araa. Ajta, ari té'anri'irejca'a. Capu ché'e cá'achira'aca'a í neanureáara'an. ³⁶ Ajta Jesús raatá'ijmijri'i ti cáí ja'atí huatá'ixaate'en.

Mí majta, camu miyen huaríj. A'achú ti caj ayén tíhua'uta'aíte'enche'e, ayée mú che'atá caj tíhua'uta'ixáate'enche'e í seica. ³⁷ Matí'ij mi temua'a a'ij te'utasej í teite. Miyen tíjín:

—Rí'í pu tí'ijri'ire a'ájna í Jesús nain jime'e. A'í pu hui raayí'ti ti tíhua'uhuaate'en mej mi huitenamuáara'a muá'ara'ani, ajta mej mi te'anri'irée muá'ara'ani í mej cáí té'anri'iréjme. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

8

Jesús pu tíhua'umí a'íime í mej muáacua vi'ira ará'axcaa

(Mt. 15:32-39)

¹ Tí'ij á'aja'a a'uun a'uteveeca'a a'ujna Galilea í Jesús, jé'íhua mú teite tíújseij. Camu ti'títj tícha'íica'a mej ráacua'ani. Tí'ij jí a'ájín Jesús hua'utajé a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

² Ayee pu tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Neánxieemiste'e amíme jemi mi teite, a'íné pu'uri huaíca xica teuumé mej á'ujjuhua'an nee jamuan. Camu majta ti'títj tícha'íi í mej ráacua'ani. ³ Seica mú imuá cur'é'ecijxi. A'íj pu jín ti pua'a nehua'ur'é'itixi'ín í ruche mecaí xi tiu'ucuá'an, camu te'utáviicua'ira í juye japua.

⁴ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i, tíjín:

—¿A'íné tí'iri'iri pej tíhua'umín ayajna a'u ti cáí ja'atí é'eche? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

⁵ Aj pu i ayén tíhua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'achúni pua'améca xa'í'ipi'isin í pan?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Arahua'apuáca. —Yee mú tiraata'ixaa a'íime.

⁶ Aj pu i raata'ájtaca'a mej a'ujrá'asen í teite á chuaata'a. Tí'ij jí raatí'ipii í pan júte'e a'ájna í Jesús. Aj pu i rí'í tiraatá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi. A'íj pu i hua'ur'é'e'í'ipi'ite í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta me'ín, a'íime mú hua'ur'é'e'í'ipi'ite í teite. ⁷ Majta mú, seica huájcha'íica'a í hua'íté. Ajta pu raatáhuau í Dios jemi. Tí'ij jí hua'uta'á'j mej hua'ur'é'ata'are'en. ⁸ Ná'jmi'í mú tíú'ucuaa. Majta temua'a títeéju'uxai. Ajta avá'aturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze ra'avé'ejiste'axi a'ájna ti avá'aturaa. Aráhua'apua sicí pu te'ará'a. ⁹ Majta me'ín í teite í mej tíú'ucuaa, maaará'aseca'a cumu muáacua vi'ira'a.

Aj pu i a'ájín Jesús hua'ar'é'e'itixi í teite. ¹⁰ Tí'ij jí ateájraa baarcu jetze, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Matí'ij mi a'ucíj. A'uun mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Dalmanuta.

A'íi í fariseo mej tiráhuaviiri'i ti a'ájín Jesús tíhua'utasejrate'en í mej jín a'ij te'utasejra

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Matí'ij mi fariseo á e'iré'ene, majta á'iyen auté'jhuii mej tí'ira'íhua'un me'ájna í Jesús. Meraatatése mej ca'aníjra'a raatá'an ti ij a'ájín auté'itzen. Meraatáhuaviiri'i ti hua'utasejrate'en í mej jín a'ij te'utasej mej nu'u mi jín ráamua'aree a'ájna ti jetzen aráujca'ane a'ájna í Jesús, ti pua'a a'uun pa'uvé'emej a'ájna jemi ti júte'e é'esejre'e ti ij

ayén huárini. ¹² Aj pu i a'ñin caí ché'e a'ij te'anri'irée já'araa. T'í'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'íné een jín ménehuavii a'ímej teitejra'a nej ti'títí hua'utasejrate'en í mej jín ráamua'aree a'u ti é'eme'ecan í nej jín t'í'imijhuaca?

Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayeen nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, canu ti'it'ij amuaatasejrate'esin.

¹³ Aj pu i huajauhuá'axi í teite. T'í'ij jí ajtahua'a ateá'raa í baarcu jetze. Aj mú mi a'ucú'j utavén pújme'en pújme'en.

Jíme'en hua'aniyuca í fariseo í mej jín huá'acuanamua í teite

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e jamuan í Jesús, a'í'í mú ya'u'huá'axi mej ya'ara'l'ipín í pan mej ráacua'ani. Seij mu'u caj tiu'l'isime'e a'ñina í baarcu jetze. ¹⁵ Aj pu i ayén t'í'hua'uta'aj tijín:

—Xaanamuajri'i mú'een. R'í'í xu'u se'l'ijna jime'e í fariseo mej rajnájchi í pan jetze t'í'ij huacú'usta, seajta se'l'ijna jime'e mej majta rajnájchi í mej Heródes jamuan á'ujujhua'ane'e.

¹⁶ Mat'í'ij mi auté'jhuii mej ti'ti'ú'irixaate'en í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Míyen tijín:

—Yee pu a'ñina jín tiu'utaxájtaca'a a'íné catu pan t'í'cha'í'í.

¹⁷ Aj pu i ráamua'areeri'i a'í'ij mej ye'í t'í'ixajta'ca'a. T'í'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'íné een jín siyen ti'ixa yee se'caí pan t'í'cha'í'í? ¿Ni t'zaa se'caí xí ya'ú'ití'ée, ca'ín se'caí xí tihuá'uritieje? ¿Ni caí ti'títí a'amua jetze tásiseiri? ¹⁸ ¿Ni t'zaa se'caí t'í'iseij, ca'ín se'caí t'í'inamua? ¿Ni se'caí ramua'aree? ¹⁹ ¿A'achúni pua'an sic'íri avá'aturaa í pan ti te'avá'aturaa net'í'ij hua'uré'e'i'ipi'i í mej anx'ij vi'lira'a ará'axcaa í teite a'ñina jime'e ti anx'í'í ará'axcaa í pan? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñina í Jesús.

Aj mú mi míyen tiraata'ixaa tijín:

—Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu avá'aturaa.

²⁰ Aj pu i a'ñin Jesús, ayén ajtahua'a tihua'uta'í'hua'uri'i tijín:

—Ajta ¿a'achúni pua'an sic'íri sété'eve'ejiste'axi se'l'ijna mé t'í'ive'aa ta'ará'hua'apua ti ará'axcaa net'í'ij tihua'umí í mej muáacua vi'lira'a ará'axcaa?

Aj mú mi míyen titeetaniú tijín:

—Arahua'apua sic'íri.

²¹ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ñina í Jesús tijín:

—¿Ni t'zaa se'caí xí ya'ú'ití'ée, mú'een?

Jesús pu tiráahuaa seij ti arácuunica'a a'ujna u Betsáida

²² Mat'í'ij tá mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betsáida. Mat'í'ij mi seij je'iré'eneijte ti arácuunica'a. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'ñina í Jesús ti ra'ajtamuarí'en. ²³ T'í'ij jí a'ñin Jesús rajv'l'i muájca'are'ara'an jetze a'ñina í ti ará'cun. Ya'uví'ití á pua'acé'ímuá a'ujna a'u ti é'echajta'a. A'í pu ru'l'ijci'e ra'arameijraxi á j'i'iseáara'an jetze. Ajta ra'avé'emuariej. T'í'ij jí raata'í'hua'uri'i tijín:

—¿Ni hui peri mé úunee?

²⁴ Aj pu i a'ñin í ta'ará'cun, antanerejye'ícaa, ayén tijín:

—Ahuii, teteca nu seij. Cí xíee ciyey mena'a pú'een mej mú á'ujujhua'an. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñina í ti ará'cun.

²⁵ Ajta a'ñin Jesús, ajtahua'a pu ra'aráamuarié á j'i'iseáara'an jetze í ta'ará'cun. Ajtahua'a pu r'í'í meteúunereca'a. Pu'uri xaa a'ájna icu huarúj. Nájmi'i pu ti'isej'iraca'a temua'a naa. ²⁶ Aj pu i a'ñin Jesús raata'íteca'a a'ñina ti arácuunica'a ti nu'u á'ura'ani í ruche. Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pecaj uteáru'ipiche'en u chajta'a. Ni pecáj pajta ja'at'í'í xaaate'e a'ñina jime'e a'ij nej timuáahuaa.

Pedro pu raataxájtaca'a ti nu'u Jesús a'ñin pú'een í ti Dios án ya'ujyeyjtza í ípuari japua

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ T'í'ij ayén tiuju'urí'j, aj pu'i Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'ú'u mú a'ará'a a'u ti a'uchájta'ajmee, a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea de Filipino. Juye

jetze mú aujú'uca. T'íj i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e t'íjn:

—¿A'iquí met'íixa í teite yee a'atani nej pírici inee?

²⁸ Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a t'íjn:

—Seica mú miyen ti'íixa t'íjn mú'ee pej pe'ín pírici a'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca'a, majta seica miyen t'íjn pej a'íjn pírici í Elías. Majta seica, miyen ti'íixa t'íjn pej nu'u a'íjn píj'írici seij í ti ti'itejvee í Dios jemi. —Yee mú tiraata'íxaa.

²⁹ T'íjta'i a'íjn ayén tihua'uta'íhua'uri'i t'íjn:

—Ari mú'een, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e a'atani nej pú'een inee?

T'íj jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, t'íjn:

—Mú'ee pej a'íjn píj'írici a'íjna í mej miyen ratamuá'amua t'íjn í Cirístu'u, í ti Dios án ja'ujyejtzá í ípuari japua. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u huámí'ini
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³⁰ Aj pu i a'íjn hua'utá'íjmijiri'i mej caí ja'atí íxaate'e. ³¹ T'íj jí a'utéjche ti tihua'u-mua'aten. Ayee pu tihua'utá'íxaa ti a'íjn rusej, í ti ajta teáata'a jetze airáane, a'íj pu nu'u jeshua rajpuaíjtzá a'ame. Ajta ti nu'u ayén ruxe'eve'e a'ame mej caí raxí'eve'e muá'aju'un í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta í mej ve'ecán jín títetateí u teuyjta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca. Najmí'i mú nu'u caí raxí'eve'e muá'aju'un. Ajta ayén tihua'utá'íxaa mej nu'u raajé'ícatan. T'íj nu'u huamí'ín, aj pu íjtá'í huatarújsin huaíca xicaj tzajta'a.

³² Temua'a pu tihua'íxaa e'ehuauritiécan jime'e.

Ajta a'íjn í Pedro, a'íj pu ra'iráavi'iti ayée. Aj pu'í tiraatixáate'ajraa ti nu'u caí ayén ti'ítau'a'acare'en. ³³ Mí ajta a'íjn Jesús, a'íj pu ruhúrita'a ca'acheecajraa. Hua'useírajraa a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj pu i a'íjn í Pedro tité'axi. Ayen t'íjn:

—Aricu. Ajtára'a ineetzi jemi, mi pej piyen t'í'ixaxa'a t'íj a'íjna í tiyaaru'u. Mú'ee pej caí piyen t'í'imua'atze a'íj ti t'í'ixxe'eve'e í Dios sino a'íj mej t'í'ixxe'eve'e í teite.

³⁴ T'íj jí Jesús hua'utajé a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ajta í teite. Ayee pu tihua'utá'íxaa t'íjn:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ne jamuan á'uche'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti caí ché'e ayén rijca a'íj ti rusej t'í'ixxe'eve'e. Mí ajta, ti pua'a ja'atí á'uche'ecane'en ne jamuan, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti rajpuaíjtzá á'ara'ani rux'evi'íra'a jime'e. Ajta ti pua'a a'íjn huámí'ini, capu a'íj í'irini.

³⁵ Ayee nu tejámuatá'íxaate'esin. Tí pua'a ja'atí tiú'ujtesí're'e ti caí huámí'ini, aúche'e pu mí'ini a'íjna í ja'atí. A'íj pu á'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruuri. Mí ajta, ti pua'a ja'atí huámí'ini a'íjna jime'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, na'ari a'íjna jime'e í níuucare'ara'an í Dios, a'íj pu ajtahua'a huatarújsin. Ajtahua'a pu rateuni í ruxéjniu'uca ti auj ruuri.

³⁶ Ajta, ti pua'a ja'atí tiu'umuá'itín najmí'i t'íj na'a ti íyen t'í'isejre'e chaanaca japua, ¿a'iquí tiraatéva'íre a'íjna ti raamuá'ití ti pua'a a'íjn yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti auj ruuri? Capu ti'ití a'íj tiraatéva'íre, ¿ni caí? ³⁷ ¿Ni caí a'íj t'í'iri'iri ti hua'únanaí í ruxéjniu'uca ti ari yá'urie a'íjna jime'e í ti t'íjcha'íica'a? Capu a'atzu a'íj t'í'iri'iri, ícu.

³⁸ Ayee nu neajta tejá'amua'íxaate'e. A'íjna í teitejra'a, jeshua mú auteájturaa í Dios jemi. Ayee mú e'en í Dios jemi matíj a'íime í mej tiú'ujxana'acira'ate'íta'a jamuan.

T'í pua'a set'í'iteví'ira'a se'íjna jime'e mej ráamua'aree í teite sej ne jamuan á'ujuhua'an, na'ari mej ráamua'aree ti a'amuaránajche i nenuuca, ti pua'a siyen t'í'iteví'ira'a huá'a jemi, aj nu neajta inee í nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu niyen che'atá nena'a t'í'iteví'ira'a na'ame mú'ejmí jemi. Net'í'iteví'ira'a nu na'ame mú'ejmí jemi a'íjna xicájra'a jetze net'íj neajtahua'a yatanéjsin íyen chaanaca japua. Ve'ecán nu jín t'í'itevé'e na'ame jemin í Dios ti niyá'upua a'ájna net'íj yatanéjsin huá'a jamuan í mej t'í'ivaíre'e ta japua í Dios jemi.

9

Tí'ij Jesús seicié huataújsejrataca'a huá'a jemi í mej huaíca
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Seica í mej yé huaté'uu ayajna, a'íí mú caí xi cui'ini a'ajta mena'a caí amuacaí raasej tí'ij yatanéjsin í Dios tí'ij tiu'uta'ajta íyén chaanaca japua a'íjna jíme'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

² Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i a'íín Jesús án a'ujnéj jirí japua. A'ímej pu a'uví'ití a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í sejí, a'íjna í Juan.

Ajta á'yen seicié huaújruu a'íjna í Jesús, á mú a'unéjne'eric'a'a. ³ Tatzari pu jín seijre'eca'a a'íjna. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í c'ixure'ara'an. Yee pu éene'e seijre'eca'a tíj seeri. Íyén chaanaca japua capu má'a ja'atí ti raayí'ti ti c'ixuri tiu'ujá'usin tí'ij ayén ti'icuaínavi'i á'ara'ani.

⁴ Majta a'ímej huasej a'íjna í Elías ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta me'íjna í Moisés teecan. A'í mú tí'ixajtaca'a me'íjna jamuan í Jesús.

⁵ Aj pu i a'íín Pedro, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Ayen tijín:

—Maeestru, x'epi'ín pu naa tej yé huaté'uu tiyajna. Tiché'e huaícaca huataahuaa inaamua. Sej ti mú'eetzi huací'ti, ajta sej a'íjna í Moisés, ajta sej a'íjna í Elías. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

⁶ A'íné a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e í Jesús metiu'utátziin huáp'i. Ajta a'íín Pedro, capu a'ij rá'amitije'te'eca'a a'ij ti ye'lí tiu'utaxá. ⁷ Tí'ij jí jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tzajta'a pu rájrupi. Aj mú mi ráanamujri'i ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a, tijín:

—A'i pu Niyauj pírici í nej rachú'eve'e. Xáanamujri'i se'íjna. —Aye pu tiu'utánamua-jre.

⁸ Mat'íij huanéereajraa nain japua, capu ché'e é'e a'at'íjca'a. A'í pu'u a'utéveeca'a huá'a jamuan a'íjna í Jesús. Aj mú mi a'ucj.

⁹ Mat'íij e'íicáju'ucaa, a'íí pu tihua'ul'íjca a'íjna jíme'e mej caí ja'atí ixaate'e a'ij mej tiu'uséj, a'íné seica mú nu'u raajé'icatan a'íjna ti ajta teáata'a jetze ajtémecan. Tí'ij nu'u huam'ín, aj pu nu'u ijtá'í huatarújsin. Aj pu nu'u i huatári'iristari mej raataxáj.

¹⁰ A'íj mú jín, avíitzi'i jín tí'ixajtaca'a a'ij mej tiu'uséj. Aye mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti huataújmu'a'a a'íjna ti nu'u ajtahua'a nu'u huatarún í ti m'íni. ¹¹ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—A'íme í mej té'eyu'uxaca, ¿a'íné een jín miyen tí'ixaxa'a ti amuacaí yé nu'u uvé'enejsin a'íjna í Elías?

¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íjna Elías amuacaí pu a'íín yé uvé'enejsin. A'í pu nain ti'íjéjcuare'en. Neajta inee, niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. ¿A'íné té'axa í yu'uxari jetze a'íjna jíme'e í nej neajta teáata'a jetze airáane? Aye pu té'axa nej nu'u jéhua rajpuajtzi na'ame. Majta nu'u na'axiéehuari'ira muá'aju'un.

¹³ Aye nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri yé uvé'ene a'íjna í Elías. Pu'uri ayén te'araaraste a'ij ti ye'lí té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna yu'uxari jetze. Seica mú miyen a'ij pu'a'a ráaruuren a'ij mej ye'lí tí'ijxe'eve'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta á'uraa a'íme jamuan, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan.

Jesús pu tiráahuaa í pa'ari'í ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Mat'íij u e'iré'ene a'u mé é'ajj é'ene'e í seica í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'íij mi hua'usej mej jéhua e'etiújsere'eca'a í teite huá'a jamuan me'íjna í seica. A'íme mú majta huasej í mej té'eyu'uxaca teyujta'a. A'í mú miyen tiú'urihua'uraca'a. Majta mú t'n níniu'ucacuca'a. ¹⁵ Majta me'ín í teite, mat'íij raasej a'íjna í Jesús, jéhua mú huataújtemua'ave. Mat'íij mi a'uruáachejraa jemin mej mi raatateújte'en. ¹⁶ Tí'ij jí a'íín ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni jín setiú'urihua'u?

¹⁷ Aj pu i sefj ti a'utèveeca'a huá'a tzajta'a, a'fí pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Maestru, yee nu ravé'evi'iti í niyauj, tiyaaru'u tí tzajta'an sejre'e. A'fjna í tiyaaru'u, a'fí pu caí ratá'aca tí huatáaniuni. ¹⁸ A'iné ja'anáj tí na'a tí a'fín tiyaaru'u rájviivi'i, ajta á ya'arájrieesin á chuaata'a. Ajta jeihua áijaamixcue'ire'e á'aye'i a'fjna í pa'ari'i. Ajta ancuré'ujci'imee í rutamej jime'e. Ajta huatécíyaaxari nain japua í ru tzajta'a. Nu'uri hua'utáhuaviiri'i í mej mú'etzi jamuan á'ujujhua'an mej raatamuárite'en me'fjna í tiyaaru'u. Mí majta me'ín, camu raayí'itihua'a muá'araa. —Yee pu tiraata'ixaa a'fjna í ja'ati.

¹⁹ Aj pu'i ayén tiu'utaniú a'fjna í Jesús, tijn:

—¿Ni tzaa secaí raayí'iti mú'een? ¿Ni secaí xfi té'atzaahuate'e? ¿A'achúni pua'an nine'ira'a ruxe've'e ne'j a'amua jime'e huáviicua'ire'en sej si huaruitteje'en? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Jesús.

Aj pu i ayén t'hua'uta'ajte tijn:

—Mé se'evé'evi'itichi mí pa'ari'i.

²⁰ Aj mú mí áa ye'evé'evi'iti. Ajta a'fín í tiyaaru'u tí tzajta'an sejre'eca'a í pa'ari'i, tí'ij a'fín huasefj í Jesús, a'fí pu raatéca'atzixi í pa'ari'i. Aj pu i aitáve á chuaata'a. Tí'ij jí pí tavaftzixi, áijaamixcue'ire'e.

²¹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ihua'uri'i a'fjna í táatajra'an í pa'ari'i tijn:

—¿A'achúni ari á'atee tí ayén tí'iruure?

Ajta a'fín táatajra'an, ayén tiu'utaniú tijn:

—Tíj na'a tí pá'ari'istaca'a. ²² Ajta a'fjna í tiyaaru'u tí tzajta'an sejre'eca'a, jeihua pu hui án yá'ujjpuaa tajj tzajta'a, ajta á jaata'a tí'ij raajé'ica. Tí pua'a peraays'itihua'an pe'j tiráahuate'en, tá'ancu'uvajxi'i, pajta taatévaire'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna táatajra'an.

²³ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijn:

—Na'jmí'i pu tí'iri'iri jemin í tí té'atzaahuate'e.

²⁴ Aj pu i a'fín táatajra'an í pa'ari'i ayén tí'ihuaújyeineca'a tijn:

—Neté'atzaahuate'e inee. Naatévaire'e neatá'aj jaftze'e té'antzaahuate'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ Aj mú mí ajteáxiireca'a jeihua í teite meruaachijmé'e. Tí'ij a'fín Jesús hua'usefj, aj pu'i ra'ajté'axi í tiyaaru'u tí pa'ari'i tzajta'a sejre'eca'a. Ayen tijn:

—Mú'ee tiyaaru'u, pe'j caí huíteájnamua, pe'j caí atániuuve, ayée nu tí'imua'ajte'e, pe'j raatátuani mí pa'ari'i. Pecaj ché'e tzajta'an uteáru'ipiche'en.

²⁶ Aj pu i huajjhuaca'a a'fjna í tiyaaru'u. Temua'a pu tiraatéca'atzixi a'fjna í pa'ari'i ca'anín jime'e. Aj pu'i huirájraa í tzajta'an. Ajta a'fín í pa'ari'i, áa pu'u auca'ití ja'araa. Xiee tí cuj huamí'i. A'fj mú jín miyen tí'imua'atzejca'a í teite tí nu'u huamí'i. ²⁷ Mí ajtá'i caí capu. Jesús pu ra'avj'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu'i ra'ajáj. Tí'ij jí huatéechaxi a'fjna í pa'ari'i. Aj mú mí a'ucfjxi na'jmí'i.

²⁸ Tí'ij jí Jesús chi'ita uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matf'ij mí avítzi jín tira'ihua'uri'i a'fjna í Jesús, miyen tijn:

—¿A'iné een jín tecaí raayí'itihua'a ta'araa tej tiyen tiraatamuárite'en a'fjna í tiyaaru'u tí tzajta'an sejre'eca'a?

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Se'ej raatamuárite'en se'fjna tiyaaru'ujra'a, ayée pu tiú'ujxe've'e sej raatéjhuauni í Dios jemí, seajta rú'itzi'ive'e.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a tí nu'u huámí'ini

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Matf'ij mí a'ucfj. A'uú mú a'ará'a a'ájna ja'ahua'a u Galilea. Ajta a'fín í Jesús, a'fí pu tihua'amua'atehua'a avítzi jime'e í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu a'fjna jín huarj a'iné capu rax'eve'eca'a mej ráamua'aree í teite a'u tí a'ij jee'in. Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a tí nu'u ja'atí jime'en tiu'utátuiresin a'fjna tí ajta teáata'a jetze

airáane a'ñime jemi í tetea. Aj mú nu'u mi raajé'icatan. Aru huaíca xica jetze pu huatarújsin, ruuri pu nu'u ajtahua'a a'ame.

³² Majta me'ñn í mej jamuan á'ujjuhua'ane'en, camu yaú'itiéé muá'araa a'ij ti tihua'a'ix-aate'eca'a. Majta tí'tíziñne'eca'a. Camu á'ujca'anejca'a mej raatáhuavii ti hua'utá'ix-aate'en temua'a naa e'ehuauritiéecan jime'e. Matf'ij mi a'ucj.

Jíme'en í ja'atí ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ A'uú mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjñ Capernaúm. Matf'ij mi chí'ita a'uteájrupi. Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhuu'uri'í tíjñ:

—¿Tí'itájni a'ij setiú'urihua'uraca'a a'ájna juye jetze?

³⁴ Camu huataniú, a'íné metí'tevi'lira'aca'a a'ájna jime'e mej tiú'urihua'uraca'a me'ájna jime'e tíjñ a'atani jaítze'e ruxe'eve'e a'ame. ³⁵ Aj pu i a'ujyeíjxi a'ájna í Jesús. Tí'ij jí hua'utájé í mej tamuaamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjñ:

—Tí'í pua'a ja'atí ayén tira'aráanajche ti a'ñn pu'éene'en ti jaítze'e ve'ecán jñn ti'itvéeca'a, a'ñi pu ruxe'eve'e ti a'ñn pu'éene'en ti jaítze'e cñlieene'ecan jñn ti'itvéeca'a. Ruxe'eve'e ti hua'utévaire'en naíjmi'ica í teite.

³⁶ Aj pu i pa'ari'í aj auví'iti. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica. Aj pu i ra'avé'evii í mu'úutze'en. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjñ:

³⁷—Ayeé pu t'í'een, ja'atí ti na'a ti pa'ari'í jamuan huayé'íxi'ín, ajta ráacha'ñn neetzi jetze me'ecan seij í pa'ari'í tíj a'ájna, a'ájna tévira'a ajta pu necha'ij ineetzi. Ajta a'ñn í tévira'a, capu ineetzi na'a ancuré'evi'iti sino ajta pu ra'ancuré'evi'iti í Dios, í ti neja'uta'íteca'a nej ye tanén.

Jíme'en a'ájna ti caí ta jemin niuu, a'ñi pu nu'u ajta téjmi jetze ajtéme'ecan

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Ajta a'ájna í Juan, a'ñi pu ayén tiraata'ixaa a'ájna í Jesús tíjñ:

—Maeestru, seij tu huasej ti huá'amuarite'eca'a aniúucajtze'en jime'e í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. A'íné capu á'uche'ecane'e ta jamuan, a'ij tu jñn raata'íjmíjri'í ti caí ayén rijca. —Yee pu tiraata'ixaa a'ájna í Juan.

³⁹ Aj pu i a'ñn Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjñ:

—Caxu siyen t'í'lira'íjmíjra. Tí'í pua'a ja'atí ayén rijca í mej jñn a'ij tira'utase'íjra, a'ájna í ja'atí pu xaa á'uche'ecane'e a'ame ne jamuan. Ajta a'ñn, capu ja'anáj a'ij pua'a ti'ínexáata a'ame. ⁴⁰ Tí'í pua'a a'ájna í ja'atí caí ta jemi niuu, a'ñi pu xaa tavaire'e ítejmi. ⁴¹ Ayeé nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a, ti pua'a a'ñn cñj caj tejamuaatá'an í jaj seij huayé'en a'ájna jime'e seij ne jamuan á'ujjuhua'an, Dios pu xaa tiraatanájchite'esin a'ájna í ja'atí.

Jíme'en í ti caj a'ñi japua cájveti ti pua'a auté'ítizen í Dios jemi

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Ajta ayén tíjñ:

—Na'ari pua'a ja'atí ti na'a, ti pua'a a'ñn í ja'atí a'ij pua'a tiru'utériira í pa'ari'í ti cñlieen, ti ajta ná'atzaahuat'e ineetzi tíj a'ájna, jé'ecan pu puajtzi tichesin a'ájna í ja'atí japua. Capu ayén tirajpuajtzi á'ame'enche'e a'ájna í ja'atí ti pua'a amuaacá mú ra'acáví're'en í tetej se'uníjra'a ti ve'é, majta á'iyen ra'ateájrieni á jaata'a.

⁴³ Matf'ij auteáturan í Dios jemi, seica mú miyen ru jetze te'ujpuá'ajte'e. Ayeé nu t'í'imua'ixaate'e, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en í amuájca'a pe'ájna jime'e í pej jñn auteájturaa í Dios jemi, ayée pej huárini. Para'antive'íjche í amuájca'a, pej pi seij pana'a jñn a'uteáturan í amuájca'a a'ájna ti é'esejre'e í Dios, a'ájna pej e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecáj piyen huárini, hua'apuaca pej jñn a'uteáruti í á'amuajca'a a'ájna já'ahua'a a'u pej antipua'ari, a'u ti caí é'eri'iri ti ra'ujé'ica í taj. ⁴⁴ A'uú mej caí é'ecui'ini í chu'inute í mej muatécí'imee muá'aju'un. Capu ajta ja'anáj á'amí'ini í taj.

⁴⁵⁻⁴⁶ Na'ari ti pua'a piyen mua'a jetze tiru'ujpuá'ajte'en pe'ájna jime'e í muá'ica í pej auteájturaa í Dios jemi, a'ñi pu ajta muatéva'ire pej ra'atave'íjche pemíjna muá'ica. Jé'ecan pu muatéva'ire pej mú'ee a'uteáturan seij jime'e í a'íca a'ájna ti é'esejre'e í Dios. Na'ari ti pua'a pecáj piyen huárini, amée pepu'u a'umé a'u ti Dios áa muajá'ujisin a'u ti á'ataa. Capu timuaatéva'ire pej hua'apuaca jñn á'ume'en a'ujna a'u ti caí ja'anáj é'eri'iri

pej ra'ujé'ica í tajj, a'ájna a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute í mej maaatéci'imee. Capu ajta ja'anáj á'ami'ini í tajj.

⁴⁷⁻⁴⁸ Na'ari ti pua'a mú'ee á jetze paru'ujpuá'ajte'en mua'a jí'i pe'ájna jíme'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi. Jé'ecan pu timuaatéva'ire pej pi piyen a'uteáru'te seij jíme'e mua'a jí'i a'ájna chajta'a a'u ti te'ájta í Dios. Mí ajta, capu ti'ití a'ij timuaatéva'ire pej hua'apuaca ájí'isijm'e pe'uun a'uteáru'te ti pua'a piyen éene'en a'íi pu muajá'ujisin a'ujna ti á'ataa, a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute mej maaatéci'imee, ajta capu ja'anáj á'ami'ini í tajj.

⁴⁹ Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e. Naími'i xu rajpuajtzi xá'aju'un, mú'een, mí seij ne jamuan á'ujuhua'an seij si siyen titeeteáturan temua'a naa í ru tzajta'a. ⁵⁰ Aye'e pu tí'ivaire'e a'ájna í unaj ti ti'ití t'icacaren. Mí ajta, ti pua'a huateáru'una a'ájna í unaj tí'ij rajxí'ini í ta'ancacá, a'iné auj tí'iri'iri tí'ij ajtahua'a ancacáa á'ara'ani. Capu ch'é'e a'ij tí'iri'iri. A'ájna i niuucari i nej já'amua'ixaate'e, ayé'e pu che'atá tí'ivaire'e mú'ejmi tzajta'a tíj í unaj. Ch'é'e a'ín amú'ajcacaren a'amua tzajta'a ti ij rí'i amú'aruuren. Rí'i xu'u tité'ujmuajte í ru tzajta'a. Rí'i xu'u seajta e'ehuaájmu'araa rují'mua'a sena'a.

10

Jíme'en í mej huataújtuaa í mej naími'i á'ujuhua'ane'e
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jesús pu huirá'jraa a'ujna u Capernaúm. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a Jerusalén. Ayu'u pu pújme'en á'uche'ecane'e a'u ti í játe'ana ayé'e huataújmua'a tíjín í Jordán. Majtahua'a mú' tiújseij í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Ajta a'íi pu á'iyen a'utéjeche ti tihua'umua'aten a'ij ti ari tí'iri'irejca'a. ² Aj mú mi seica e'iré'ene. Fariseo mú pí'rici a'íime. A'íi mú tí'itese'eca'a mej miyen ca'anájra'a tiraatá'an ti ij auté'itzen a'ájna í Jesús. A'íj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'í ti pua'a nu'u a'ín ayén tí'itá'aca ti ja'ati mé rúurieni í ru'íj. ³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

— ¿Tí'itáani amuaata'á'ij a'ájna í Moisés teecan?

⁴ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

— A'í pu hui Moisés tiu'utá'a ti cuapée raatapíjte'en í ti jín ja'atí mé rúurieni í ru'íj.
— Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

— A'íj xu pua'a tirá'jteu í ru tzajta'a. Moisés pu tiu'utá'a ti ja'ati mé rúurieni í ru'íj. A'í pu xaa ayén cuapée tiraatapíjte'en aru capu ayén tiraatá'a ruxí'evi'ira'a jíme'e. A'ii pu'u een jín ayén huaríj a'ájna a'iné ayé'e xu tí'ijxe'eve'eca'a sena'a rují'mua'a.

⁶ Mí ajta, tí'ij Dios raatétaahuaca'a í chaanaca te japuan yen seijre'e, "a'íi pu nu'u a'íime huátaahuaca'a í teáata'a jamuan í 'íta'a." ⁷ "A'íj pu jín a'ín teáata'a mé huauuuhá'axijsin í ruvaújsimua'a. Ru'íj pu nu'u jamuan a'utevé'e a'ame. ⁸ Matí'ij mi miyen éene'e muá'aju'un í mej hua'apua, cumu seij pu'u í tevi." Camu ch'é'e hua'apua, sino seij pu'u.

⁹ Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a ti seij na'a í tevi. A'íj pu jín, capu ayén tiraavíjte'e seij siyen mé tihuaúhuan'anan í ru'íjta'amua'a, cuapée sehua'utapíjte'en í rucína'astemua'a. — Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

Tí'ij jí á'urra, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. ¹⁰ Mat'íjta'hua'a mi chi'ita a'a'uteájrupi, majtáhua'a mú miyen tiraata'íhua'uri'í a'ájna jíme'e í cuapée tí jín ja'atí ru'íj mé úurieeni. ¹¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

— Tí pua'a ja'atí ru'íj mé úurieeni, a'íi pu tí'ijxana'acira'a ti pua'a á'iyen seij te'encuré'e-vi'ití í 'íta'a. A'íj pu jín auteáturaasin jemin í ru'íj í tí mé rúujisin. ¹² Na'ari ti pua'a 'íta'a rucín mé úurieeni, a'íi pu ajta tí'ijxana'acira'a ti pua'a ajta á'iyen seij antéenaxca í teáata'a. A'íj pu ajta auteáturaasin jemin í rucín í tí mé rúujisin.

Jesús pu rí'i hua'uteájtuaa í tí'iríi
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Mat'íj mi tí'iríi ayauv'ítiche í Jesús tí'ij hua'ajtamuarí'en. Aj mú mi me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú hua'utá'ijmíjri'í í tí'iríi mej nu'u caí huaja'uvé'evi'itíj-care'en.

¹⁴ Tí'ij Jesús hua'usej a'ij mej ye'í rijcaa, a'í pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Miche'e yéj huave'eré'eneijte'en mi ti'irí ineezi jemi. Mat'ij mena'a pua'amé í mej á'ujca'ane ti Dios tihua'uta'ajte'en, na'jmi'i mú miyen e'en mat'ij i ti'irí. A'ij nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu huá'ijmijra. ¹⁵ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Naa pu hua'ase mi ti'irí ti tihua'uta'ajte'en í Dios. Tí pua'a ja'atí rax'eve'e ti a'uteárate a'ujna a'u ti Dios te'áijta, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tí'iraxe'eve'e ti tiraata'ajte'en í Dios tíj seij pa'ari'i, mi ti yee seijre'e. Na'ari caí, capu ja'anáj a'uteáruti a'ujna a'ijna í ja'ati.

¹⁶ Aj pu i a'íin Jesús hua'ancuré'evi'iti í ti'irí. Seexu'ijmé'en pu anca'ujtisteajxi í ru jetze. Ajta hua'avé'emuari'exi, aj pu'i raatéjhuaú í Dios jemi tí'ij a'íin huá'ucha'íin. Tí'ij jí á'uraa a'ijna í Jesús.

Temuaij ti chíjteaani pu tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Tí'ij Jesús ari huiramé'eca, seij pu ave'eré'ene, temua'a tí'éechijra'a. Aj pu i tí'unutaca'a vejli'ipuan í Jesús. Tí'ij jí ayén tiraata'lhua'uri'i tijín:

—Maeestru, nee nu ramua'aree pej rí'i tí'itevij. ¿Tí'itájni a'ij tiú'ujxe'eve'e ti ayén tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e mat'ij a'itácíne á chuaata'a í mej meri huácuii?

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'íné een jín piyen tí'inexa yee nej rí'i tí'itevij? Seij pu'u seijre'e ti rí'i tí'itevij. A'ii pu a'íin pú'een í Dios. ¹⁹ Mú'ee pej peri rú'umua'aree a'ij ti tiu'uta'ajtaca'a í Dios. Aye pej éene'en: “Pecaj tí'ixana'acire'e.” Ajtahua'a seij, ayén tijín: “Pecaj tí'itecui'ica.” Ajtahua'a a'ijna ti ayén tijín: “Pecaj tí'inahua'aj.” Ajta seij ti ayén tijín: “Pecaj ja'atí hua'itzi jín tí'ixáate'e.” Ajta ayén tijín: “Pecaj ja'atí tze'írajmua'a.” Ajta ayén tijín: “Per'átzaahuate'en a'atáata, pajta a'anáana.” A'ii pu a'íin pú'een í ti raata'ajtaca'a í Dios.

²⁰ Aj pu a'íin ja'atí ayén tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, jíme'en í pej pauchén raataxájtaca'a, nain nu jín té'aste i niuucari net'ij nena'a tiu'uvé'ese.

²¹ Tí'ij raasej, rí'i pu te'uta'ujmua'a í ru tzajta'a a'ijna í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí'ití pu auj muá'aturaate'e pej caí xi jín te'ará'aste. Aricu. Nain tiu'utuáa í pej tí'ijcha'í. Patá'aj hua'uré'e'a'ate'en í tumin í mej caí a'ij tí'ijvica'í. Tí pua'a piyen huárini, jeíhua pej ra'ancuré'asin a'ujna já'ahua'a u ta japua. Chíjteaani pej pu'éene'e pua'amé a'ujna ti é'eseijre'e í Dios. Ajta patá'aj mú a'arájra'ani pej pi neetzi jamuan á'uche'ecane'en.

²² Tí'ij ráanamujri'i a'ijna í niuucari, tí'ij i utéevatzí í tzajta'an. Huata'ujxeemiste a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íica'a. Tí'ij jí á'uraa a'ijna í ja'ati.

²³ Aj pu i Jesús ruhuárita'a a'anéereajraa. Ajta ayén tihua'utá'ixaa í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tijín:

—Temua'a pu tihua'amuári'eriste'e mej a'uteárate a'ujna ti é'eseijre'e í Dios í chíjteaani. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Jesús.

²⁴ Aj pu i utéevatzí í huá'a tzajta'a a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e a'ijna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Jesús. Ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Niyajmua'a, temua'a pu tihua'amuári'eriste'e í mej jeíhua tí'ijcha'í. Jeíhua pu huá'a jetze ruxe'eve'e í mej caj tí'ijcha'í. A'ij pu jín muári'eri mej me'aun a'uteárate a'ujna ti é'eseijre'e í Dios. ²⁵ Capu xaa ne'u ayén tí'imuari'eri ti amájra'ani cameeyu'u tí'ití pí'ise'e jetze, tíj ti pua'a chíjteaani tiu'utése'en ti rusej a'uteárate a'ájna ti é'eseijre'e í Dios.

²⁶ Mat'ij ráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij tira'utánamujri'i. Aj mú mi tí'tiúrihua'uri'i rujímua'a. Miyen tijín:

—Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'ii tá'uj na'a tí'irí'iri ti ja'ati a'uun a'uteáturan í Dios jemi? —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

²⁷ Ajtahua'a Jesús hua'usej. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ñime jemi í teteca, capu xaa a'ij t'l'iri'iri. Mí ajta, a'ñ pu raayf'iti í Dios. Nain jime'e pu jemin t'l'iri'iri.

²⁸ Aj pu i a'ñin Pedro a'utéjche ti raatá'ixaate'en. Ayen t'jín:

—T'avástará'a, me'ecui xaa!, nain tu teri tejá'urie í tej t'l'ijcha'ica'a tej ti á'uju-jhua'ane'en á'a jamuan. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñjna í Pedro.

²⁹⁻³⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'jín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ti'it'j já'urieeni ineetzi jemi, na'ari jemin í niucari ti jín huaujjé'cuare'en í Dios jemi, ti'it'j ti na'a ti yá'urieeni, a'ñ pu che'atá na'a ancuré'asin t'f'ij auj ruuri íy'en chaanaca japua. Tí pua'a se'j na'a í ti yá'urie, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'asin a'achú cumu anx'te ti'it'j ti a'ij, ti pua'a ch'i'ij, na'ari ruja'atzimua' na'ari rucá'utzimua' na'ari ruju'utzimua'a. Ajta ayén hua'ancuré'evi'iti í ruteifestemua'a, a'ñime rutá'ata na'ari runá'ana nusu ru'f'ij, na'ari ruyaujmua'a. Ajta pu ra'ancuré'asin í chuej mej japuan vaujse í teite. Nain pu te'ancuré'asin. Ajta rajpua'j'tzi a'ame. Aru capu amín a'ij. T'f'ij a'ñin a'uteá'urute a'ujna Dios ti é'esej're'e, Dios pu raatá'asin ti ruuri á'ara'ani jemin t'j na'a rusén jime'e.

³¹ Ajta ayén ti jime'en yee:

—Memu'í í mej vivejme'en jín títetate'í j'ji, a'ñ mú c'lieene'en jín títetate'e muá'aju'un. Majta mu'it'í í mej c'lieene'en jín títetate'í j'ji, a'ñ mú vivejme'en jín títetate'e muá'aju'un. Ayej xaa ne'u té'eme. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámi'ini

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² T'f'ij jí á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. An mú a'uc'í já'ahua'a Jerusalén. Ajta a'ñin í Jesús, a'ñ pu amuacá'í huamé'ecaa. Je'ihua mú rutemua'ave'eca í seica. Majta t'l'itzi'ine'eca'a í mej huá'a cujta'a huaju'ucaa.

T'f'ij jí ajtahua'a Jesús hua'utajé ru'jímua'a. Aj pu i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ti'it'j raruuren. ³³ Ayee pu tihua'utá'ixaa t'jín:

—Casi'i, xáanamujri'i mú'een. Tu'uri á'uju'un a'ánna Jerusalén. Se'j pu tiu'utátui-ire'esin í nej'me'e, i nej neajta teáata'a jetze airáane a'ñmej jemi í mej t'ihua'ua'á'jte'e teyujta'a, ajta a'ñmej jemi í mej té'eyu'uxaca. A'í mú tiu'utá'asin mej neejé'ica. Aj mú mi me'ñ tiu'utátuiire'esin a'ñmej jemi í mej se'j chuejra'a japua é'eme'ecan. ³⁴ Mat'f'ij mi na'axieehuásti'ira muá'aju'un, majta naatévajxi'isin. Majta naatetzí'ijmua'axi'isin í ne jetze. Majta neejé'icatan. Net'f'ij hui huámi'ini, hua'íca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a á a'itaméj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

A'í mú raatéjhuau a'ij mej t'l'ijxe'eve'e a'ñjna í Jacobo, ajta a'ñjna í Juan

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Aj mú mi ajteáxi'reca'a Jesús jemi a'ñjna í Jacobo, ajta a'ñjna í Juan. A'ii mú me'ñ pú'een jaujmua'ame'en a'ñjna í Zebedeo. Mat'f'ij mi miyen tiraata'ixaa t'jín:

—Maeestru, ayée tu t'l'ijxe'eve'e pej piyen huárini a'ij tej ye'í timuaatáhuaviira. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i t'jín:

—¿A'íne setí'ijxe'eve'e nej niyen huárini mú'ejmi jime'e? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁷ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa t'jín:

—Ahuii, ayée tu t'l'ijxe'eve'e a'ñjna xicá'jra'a jetze pat'f'ij yatané'sin pej titaata'á'jte'en íy'en chaanaca japua. Patá'aj taatá'an tej uhuarásaxi'ín se'j a'ari'irinta'a, ajta se'j á'utata'a. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'jín:

—Mú'een, caxu ramua'aree a'ij sei ti'it'j éene'e huauhua'u. ¿Ni siyen rá'aviicua'i se'j rajpua'j'tzi xá'ara'ani net'j inee tirajpua'j'tzi na'ame? ¿Na'ari secá'í rá'aviicua'i í teite mej a'ij pua'a amuáaruuren mú'ejmi mat'j majta a'ij pua'a t'l'ineruure ineetzi? —Yee pu tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús.

³⁹ Aj mú mi miyen t'jín:

—Néti'ijta ne'u, ayée tu tirá'aviicua'iran.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Mú'een xu rajpuaajtzi xá'aju'un netj tirajpuaajtzi na'ame inee. Ajta, mú'ejmi, aítze'e mú a'ij pua'a amuáaruuren matj a'ij pua'a tí'ineruuren ineetzi. ⁴⁰Mí ajta, canu ne'ljna jín antínmua'aree nej amuaatá'an sej uhuará'asixi'in sej nejri'írnta'a, ajta sej ne'úutata'a. A'imej pu'u ci'iti í mej ayén huaújxi'epi'íntari'ira'a.

⁴¹Mat'ij mi ráamua'areeri'í í seica í mej tamuáamuata'a mej ará'ase a'ij mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'ljna í Jacobo, ajta a'ljna í Juan. Aj mú mi tiníniu'ucacuca'a a'imej jemi í mej hua'apua.

⁴²Aj pu i Jesús hua'utajé najmi'ica. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Xu'uri ramua'aree, mú'een, a'ij mej ye'í rici í mej tí'ita'ajte'e nain chuéjra'a japua. Ca'anín mú jín t'fhuu'a'ajt'e í teite. A'ime í mej vivéjme jín títetateí, a'í mú hua'ú'áijte'e a'ij mej ye'í huáriní í seica.

⁴³Mí ajta, capu ayén té'eme mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ve'ecán jín ti'itevéé á'ara'ani, ayéé pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani. ⁴⁴Ajta ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'ín pu'éene'en í ti jaitze'e ruxe'eve'e, ayéé pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín hua'utévaire'en najmi'ica í seica.

⁴⁵Ayej che'atá na'a tí'een ineetzi jemi, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu ne'ljna jín yé uvé'ene mej mi naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en mu'licáca í teite. Ayeé nu xaa een jín yé uvé'ene nexi'evi'ira'a jime'e neatá'aj huá'a japua huániuuni, ne'a'ljna jime'e nej huámi'ini huá'a jetze me'ecan. Netiraatanájchite'en í Dios í ti jín a'ín huá'ajjve'e í mej jín á'apua'aren í teite.

*Jesús pu tiráahuaa a'ljna í Bartimeo ti arácuunica'a
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)*

⁴⁶Mat'ij mi me'uun a'ará'a a'ljna já'ahua'a ti ayén téja'arajtehuua tijn Jericó. Mat'ij mi huiráaci me'ljna. Pu'uri huiiramé'eca a'ljna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, majta mu'iiti í teite. A'uu pu sej je'itécatii vejli'i juye jetze. Ayeé pu ántehuaaca'a tijn Bartimeo. Yaujra'an pu pú'eene'en a'ljna í Timeo. Ajta arácuunica'a a'ljna í Bartimeo. A'ij pu vañi'ira huá'ahuaviiraca'a.

⁴⁷T'ij í huá'unamuajri'i mej á vejli'i e'evé'uju'uca'a. Jíme'en pu'u huá'unamuajri'i, t'ij jí a'ín ta'arácun a'utéjche ti huájjhua. Ayeen tijn:

—Jesús, mi pej í'ihuaacixa'ara'an a'ljna í tajtuhuan teecan í David, ná'ancu'uvajxi'í ineetzi. —Ayeé pu tiraatajé.

⁴⁸Majta me'ín í teite, temua'a mú tira'ajteá'ajxi. Meraatá'ijmijri'i t'ij caí ayén tí'ijjhua. Ajta a'ín, jaitze'e pu ca'anín jín huájjhua'a, ayén tijn:

—Mí pej í'ihuaacixa'ara'an a'ljna í David teecan, ná'ancu'uvajxi'í ineetzi.

⁴⁹Aj pu i Jesús a'utéchaxi. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Sericu, se'utáje.

Aj mú mi ya'utajé. Ayeé mú tiraata'ixaa tijn:

—Huaté'aca'ane í á'a tzajta'a. Ájchesi. A'í pu muachu'eve'e í Jesús. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁵⁰Aj pu i a'ín aireújchuirí'í rucíxu ca'anín jime'e. T'ij jí ájtzucu. Aj pu i e'iré'ene í Jesús jemi. ⁵¹Aj pu i a'ín Jesús ayén tiraata'íhua'uri'í tijn:

—¿A'iné petí'ijxe'eve'e nej tí'iti'í a'ij huáruuren mú'eeetzi jemi?

T'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ljna í ti arácun tijn:

—Maeestru, ayéé nu tí'ijxe'eve'e nej atáneere.

⁵²Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijn:

—Pu'uri pejá'ura'ani mú'ee. Peté'atzaahuate'e nej inee timuáahuate'en. A'ij pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa í Jesús, a'ljna í ti arácun, aj pu i atáneereca'a. T'ij jí, a'í í Jesús jamuan á'uche'ecane'e já'araa, a'u ti na'a ti huáye'icaa.

11

Jesús pu a'uun a'utedájrupi u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Mat'íj meri vejli'i me'ánna autenéesime'ecaa u Jerusalén, a'úu mú a'atanéj a'u ti chájta'ajme ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Betfagé, ajta Betania. A'uu pu é'echajta'a jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Aceituunajemi. T'íj jí Jesús hua'apuaca huata'áiteca'a. ² Ayen tíjín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'esejre'e. Tí pua'a seri e'ará'asti, a'úu xu puuru'u é'eteuni ti caí xi ja'anáj ja'atí japuan avé'eca. A'uu pu a'ijtápi'ihuá a'ame. Setá'aj rá'íjixjta, seajta mú ye'eráajan. ³ Tí pua'a ja'atí ayén tejámuaata'íhuu'u yee: “¿A'iné een jín será'íjixjta mi puuru'u?”, ayéé xu tiraata'ixaate'en yee: “A'í pu ra'ucupadu í tavástara'a”, seajta siyen tiraata'ixaate'en yee: “Seajtahua'a xu ca'anacan seeraatáuiire'esin í ti rachi.”

⁴ Mat'íj mi u a'uju'u. A mú pua'acié caaye jetze yá'uteu me'ájna í puuru'u. A'uu pu a'ijtápi'ihuaca'a puéerta jetze. Mat'íj mi ra'íjixjtaca'a.

⁵ Seica mú me'uun a'uté'uuca'a a'ujna. A'í mú tihua'uta'íhuu'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni a'ij seruure? ¿A'iné een jín será'íjixjta mi puuru'u?

⁶ Ayeé mú tihua'utá'ixaa a'ij ti ye'í Jesús tihua'utá'ixaa. Majta me'ín í seica, a'í mú hua'utá'a mej ra'anján. ⁷ Mat'íj mi ya'ujáj í Jesús jemi a'ájna í puuru'u. Metira'ité'itajte ruciixu jime'e. T'íj jí avé'eyeijxi í Jesús í puuru'u japua. ⁸ Majta me'ín í teite, jeihua mú cáixuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica pi'ista te'entiveichixi', a'íj mú majta a'upíjraa a'ájna juye jetze.

⁹ Majta me'ín mej amuaat'éee muaajú'ucaa, a'í mú autéjhuii mej huajíjhua, majta me'ín í mej huajú'ucaa cujta'an a'ájna í Jesús. Yee mú tí'ijijhuaca'a tíjín:

—Pu'uri i'í x'í'epi'in. Ché'e Dios ráave'esi a'ájna ti yevé'eme niuucajtze'en í tavástara'a.

¹⁰ Pu'uri i'í x'í'epi'in. Ché'e Dios ráave'esi temua'a naa, a'ájna ti á yevé'eme tí'ij tiu'uta'áijta tíj ajm'í'í tiu'uta'áijtaca'a í tahuáacixa'a, a'ájna í David teecan. Ajta hui me'ín í mej tí'ivaire'e u ta japua, miché'e miyen tiraataxáj yee temua'a pu í'ixi'epi'in. —Yee mú mi tiu'utaxájtaca'a, a'ujna caaye jetze.

¹¹ T'íj jí Jesús a'uteájrupi a'ánna Jerusalén. Ajta á'iyen a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. T'íj jí tiu'uséij nainjapua, tí'ijí á'urua, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Pu'uri téchuijxarijme'eca, mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ájna Betania.

Jesús pu a'ij pua'a tiraateájtuaa í huaréj ti caí taca'a

(Mt. 21:18-19)

¹² Yee ruijmua'a yee majta u e'eráaci a'ujna Betania. Pu'uri í'icuataca'a a'ájna í Jesús. ¹³ T'íj jí i a'ín huaréj pi'ista huasej ti a'imúa a'atáveeca'a. Jeihua pu téxamua'i. T'íj jí u á'ume tí'ij raasej ti pua'a taca'a. Mí ajtá'i caí, capu taca'acaa. A'í pu'u, xamua'ira'an seijre'eca'a a'iné capu a'ájna pí'tí'irijcaa tíj pua'a taaca. ¹⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa a'ájna í huaréj, tíjín:

—Capu ché'e ja'atí mú a'uvé'emé'e a'ame ti ráacua'ani mi á'ataca'i. —Yee pu tiraata'ixaa.

Majta me'ín í mej á'ujujhuane'e í Jesús jamuan, a'íj mú ráanajmuajri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a. Mat'íjta mi a'ucj.

Jesús pu raajéjcuare í teyuu ti seijre'eca'a

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ A'uun mú a'ará'a a'ánna Jerusalén. T'íjta'i a'ín Jesús a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. Ajta a'utéjche ti hua'írámuarite'en í mej me'uun te'utu'aca, ajta í mej me'uun tite'unanáave. Temua'a pu te'íjhuá'axixi í tihuá'ameesa í mej tumin jetzen tihuá'apua'atí'iraca, ajta a'u mej cucui'ise e'etu'aracare'e. ¹⁶ Ajta caí hua'utá'a ti ja'atí ti'ití'í aútisime'en á já'lita'a teyujta'a. ¹⁷ Ajta á'iyen tihuá'amua'ateajraa, ayén tíjín:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tiraataxájtaca'a í Dios tíjín: “Ayeé pu nu'u teja'arajtehuaá a'ame í chí'ira'an tíjín chí'ij mej tzajta'an r'í'í tiratá'aca í Dios í

mej curé'eci'ica nain japua í chuej ti seijre'e"? Mí ajta, capu a'ájna jín tí'ivaire'e. Ayeé xu ráaruu í chí'ij tíj teásta'a a'u mej a'iráatei í nahua'ari. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

¹⁸ Majta me'ín í teite, najjmi'i mú a'ij tira'utasej a'ájna jime'e a'ij ti ye'í tihuá'amua'ate. Majta me'ín í mej te'ájta teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca, a'íí mú rátziiine'eca'a mat'í'ij ráanamujri'i a'ij ti ye'í tihua'umuá'ate. Aj mú mi ráahua'u a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica me'ájna í Jesús. ¹⁹ Ajta a'íin í Jesús, t'í'ij huatética'are'eca'a, aj pu'i huirá'raa a'ujna chajta'a, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'en.

Huateáhuua a'ájna í huaréj

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, t'í'ij huateapua'areca'a, a'úu mú a'uré'ene a'utí a'atáveeca'a a'ájna í huaréj. Pu'uri temua'a t'í'ihuachica'a nainjapua, ajta téte'imua í runáana'a jetze huateáhuua. ²¹ T'í'ij jí a'íin í Pedro ra'utamua'areeri'i a'ij ti een jín huateáhuua. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ájna í Jesús t'í'ij:

—Maestru, casi'i. Pu'uri temua'a ti'ihuáchi mi huaréj pej a'ij pua'a tiraateájtuaa.

²² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'í'ij:

—Ayeé pu tiú'ujxe'eve'e sej rá'atzaahuat'e'en í Dios.

²³ Ajta ayén tihua'utá'ixaa t'í'ij:

—Ayeé nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna ti pua'a ja'atí té'atzaahuat'e'e í ru tzajta'a ti ayén te'ará'asti a'ij ti a'íin tirá'amitiejte'e, ayée pu té'eme. Na'ari, ti pua'a a'ájna í ja'atí ayén tiraata'ajte'en a'ájna í jiri t'í'ij: “Tíchesi, ateáru ti mé jaata'a a'ájna já'ahua'a el mar”, ayée pu'i rini, ri'írí. Na'ari caí, ti pua'a utévatzii í tzajta'an a'ájna i muá'ariira'a t'í'ij: “Ayej ne'ase capu a'ij tí'iri'iri”, capu ayén té'eme ti ayén huárini.

²⁴ A'íj nu jín, miyen tejá'amua'ixaate'e. A'ij sej ye'í tiraatáhuacu í Dios jemi, ti pua'a siyen té'atzaahuat'e'e sej si ra'ancuré'asin, ayée pu té'eme, ti'ití sej a'ij tiu'utáhuausin.

²⁵ Ajta, pat'í'ij raatéjhuauni í Dios jemi, ti pua'a ja'atí auteáturan mú'etzi jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e pej tiraatá'uuni'i. Tí pua'a piyen huárini, a'íin í ayá'upua ti a'uun é'esejre'e u ta japua, a'íí pu timuaatá'uuni'ira mú'etzi nain jime'e í pej jín auteájturaa í jemin.

²⁶ Na'ari ti pua'a pej caí tiraatá'uuni'i í ti á jemin auteájturaa, capu ajta timuaatá'uuni'ira í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

Mat'í'ij mi a'ucj.

Jíme'en í ti jín antiújmua'aree a'ájna í Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Aj mú mi majtáhuua'a u Jerusalén á'uju'un. Aj pu i Jesús a'uun vejli'i á'uche'ecane'eca'a teyujta'a mat'í'ij seica á e'iré'ene. A'í mú pú'een í mej te'ájta teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta seica vaujsi. ²⁸ Aj mú mi miyen tiraata'íhuauri'i t'í'ij:

—¿Tí'itájni jín peti'itéjvee pej pí piyen rici? ¿A'ataani ayén tímuaata'áj pej pí piyen rijca?

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'í'ij:

—Neajta nu inee sej tejámuaata'íhuauri. Tí pua'a senaatá'ixaate'en se'ájna, aj nu ni amuaatá'ixaate'esin ti'ití í nej jín ti'itéjvee nej ni miyen rici. ³⁰ ¿A'ataani raatá'a a'ájna í Juan t'í'ij huá'umuá'íhuua í teite? ¿Ni Dios, ca'ín mi tetecca? Xaatániuuchi.

³¹ Mat'í'ij mi a'uteájhui mej ruijmua'a ti'ihuaurihua'u. Miyen t'í'ij:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Dios pu ya'uta'ítecca'a”, ayée pu titaatá'ixaate'esin yee: “¿A'iné een jín tecaí rá'atzaahuat'e'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna?” ³² Mí ajta, capu hui ri'írí tej tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Tetecca mú ya'uta'ítecca'a.”

Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime, a'iné mu'uri ramua'areereca'a mej najjmi'i miyen rá'atzaahuat'e'eca'a ti a'íin í Juan tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín huá'atziiine'eca'a í teite. ³³ A'íj mú mi jín miyen tiraata'ixaa me'ájna í Jesús t'í'ij:

—Catu hui ramua'aree.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'í'ij:

—Canu neajta nee tejámuaata'íixaate'esin í nej jín ti'itéjvee nej ni miyen rici. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

12

Jíme'en í mej t'í'imijhuaca, í mej majta a'ij pua'a huaríj

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Ajta á'iyen a'utéjche í Jesús ti tihua'utá'ixaate'en seij jime'e í niuucari. Ayee pu tihua'utá'ixaa t'íjín:

—A'atí ti yee ráahuí í uuva ciye'e. Tejcuáa pu nu'u jín raaré'ana. Aj pu i ti'it'í huatétaahuaca'a ti jín raajá'ara'ape'en í uuva. Ajta ti'it'í ájtaahuaca'a ájteevi'i, í mej japuan utiúu hua'ixi'ere'en í mej t'í'imijhuaca.

² T'í'ij jí ayén huaríj, seica pu huatánijte í chuej mej mi tiraanájchite'en c'íj caj. Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'ati seica chuéjra'a japua.

³ T'í'ij nu'u a'ájna teja'uré'ene ja'anáj mej pua'a raju'uraca a'íjna í uuva, seij pu huata'áiteca'a ti í hua'utáhuavii a'achú ti rac'í'icipua a'íjna í ja'ati. ⁴ Majta me'ín í mej t'í'imijhuaca, a'íí mú yeehui rajví'i a'íjna ti tiu'uta'a'íjti'ire. Temua'a mú tiraatéevajxi. Ayee mu'u tiraata'íteca'a. Camu ti'it'í raatá'a.

⁵ Ajta a'íín ti á'are'ara'an pú'een í chuej, ajtahua'a pu seij huata'áiteca'a. Majta mú me'ín huatéatu'asixi tetej jime'e. Mat'í'ij mi temua'a tira'avá'atu'a í mu'úura'an jetze. Majta temua'a a'ij pua'a tira'ajteá'ajxi. ⁶ Ajtahua'a nu'u seij huata'áiteca'a. Majta mú amín temua'a tiu'ujé'ica. A'atzu ayée teumé'eca. Ajtahua'a seica huata'áiteca'a. Seica mú huatéevajxi, majta seica huá'cuui. Ayee mú huá'uruu a'ííme í mej t'í'imijhuaca.

⁷ A'úche'e pu yeehui se'íj turaaca'a. Yaujra'an nu'u a'íjna í ja'ati. Je'íhua pu huápi'í raxi'eve'eca'a. Ayee pu t'í'imua'atzejca'a ayén t'íjín: “Ayej ne'ase yeehui merá'antzaahuate'esin, me'íjna.” T'í'ij jí a'íín huata'íteca'a.

⁸ M'í ajta, capu ayén te'irájraa. Ayee mú ti'ihuau'ixaa a'ííme í mej t'í'imijhuaca. Miyen t'íjín: “A'í pu a'íín pú'een í ti nain t'í'ijci'íti. Che'eré, tiché'e yeehui raajé'ica, t'í'ij téjmi tá'áa á'ara'ani.” Ayee mú tiu'utaxájtaca'a. ⁹ Aj mú mi rajví'i a'íjna í yaujra'an. Mat'í'ij mi raajé'ica. Aj mú mi ru'irájrie á pua'ac'íe a'íjna í mej raajé'ica. Yee pu tihuá'uruu. Antipua'areca'a icu.

¹⁰ Aj pu í Jesús ayén tihua'uta'íhuauri'i a'íjna i niuucarijra'a jetze t'íjín:

—¿A'íné tejama'á'amitije'te'e? ¿A'íné ti'it'íj ruuren a'íjna í ja'ati ti á'are'ara'an pu'eene'e í uuva? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'í pu mú a'uvé'emé'e a'ame. T'í'ij jí huá'acui'ini í mej t'í'imijhuacare'e a'ájna. Ajta a'íín í chuej, a'íí pu seica huatapua'íjve'esin. Ayej xaa ne'u té'eme.

¹¹ ¿Ni secai ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari ti ayén a'íjna jín rá'axa? Ayen t'íjín:

A'íjna í tetej í mej ayaúuhua'axi

í mej chí'ij ta'ahuaca,

ayée pu te'irájraa ti a'íín pu'éene'e já'araa

ti i'li esquineero.

¹² Ayee pu ráaruu í tavástar'a,

í ti jaítze'e l'ixi'epi'in.

Rí'í pu te'utéevatzi í tatzajta'a.

¹³ Majta me'ín í teite í mej te'ájta u teyujta'a, majta í seica, a'ij pu pua'a huá'uruu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti ayén hua'aj jime'e tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í niuucari. Aj mú mi raatatése mej raatéevi'i, mej mi ra'iteáanan. M'í majta, camu miyen ráaruu. Mehuá'atziine'eca'a í teite. A'íj mú jín raatátuaa. Mat'í'ij mi a'uc'íj.

Jíme'en í mej huá'ajil'ive'ecaa

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹⁴ Mat'í'ij mi seica huata'áiteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan a'íjna í Jesús. Fariseo mú pírici, majta seica í mej jetzen ajtémecan a'íjna í Heródes. A'í mú raatatése mej ca'aníjra'a raatá'an t'í'ij a'íín auté'ítzen niuucari jime'e ti tiu'utaxáj, mej mi raatéehuata'ita. ¹⁵ Mat'í'ij mi e'iré'ene, miyen tiraata'ixaa t'íjín:

—Maeestru, a'ij tu mua'aree pej tzáahuati'ira'a jime'e t'í'ixaxa'a. Capu á jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í t'í'ixaxa'a í teite. Mú'ee pej cá tite'ajáahuat'e sino ayée pej t'í'imua'ata

puá'aye'i tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tiché'e seij muaata'íhuua'u. ¿Ni qui xí'epi'in tej tiu'unajchitáa a'ij ti ye'í tí'itajijve'e a'íjna ti tí'ita'ajjte'e ti ayén ántehuaa tíjín César? ¿Ni qui tetiu'unajchitáa ca'ín tecaf? —Yee mú tiraata'íhuua'uri'i.

¹⁵ Mí ajta, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'areereca'a mej caí jé'iyecan jín tí'ira'ihua'uraca'a. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné seij si siyen tí'inetese'e seij naateevi'i niuucari jime'e? Seij mi tumin mé seneje'eve'l'ite'e. Niché'e ra'usej.

¹⁶ Mat'íj mi ye'eve'l'ite. Tí'ij ra'usej, tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—¿A'ataani néerime'ara'an a'aseijre'e? ¿A'iné ántehuaa í ti á'ayu'usi'i?

Aj mú mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—A'íjna í ti tí'ita'ajjte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín César.

¹⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayeexu se'íjna jín huárini. Setá'aj raatá'an se'íjna ti tí'ita'ajjte'e ti tit'ij ti rac'icipua. Seajta siyen tiraatá'an í Dios tit'ití ti ajta ayén tí'ijcipua. —Ayeexu tihua'utá'ixaa.

Majta me'ín, temua'a mú titeeteújtzaahua me'íjna jime'e a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en a'íjna xicá'jra'a mej jetzen huatarún í mí'ichite

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Mat'íj mi seica á e'iré'ene í mej miyen ánte'arua tíjín Saduceo. A'li mú miyen tí'ixaxa'a mej nu'u caí ché'e huatarújsin í mej meri huácuii. Seij mú jín niuucari tiraata'íhuua'uri'i me'íjna í Jesus. ¹⁹ Miyen tíjín:

—Maeestru, ayéexu pu tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés. Tí pua'a nu'u ja'atí neiche, ti pua'a a'í caí tí'tí'iríjmu'a huámí'ini, ruxe'eve'e nu'u ti ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huamí'i. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'ín tiyaúumua'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan í ti huamí'i.

²⁰ Ayeexu pu nu'u tiuju'uríj. Mua'aráhua'apua mú ará'aseca'a a'íme í mej ru'ihuaamua'a. Tí'ij jí a'ín ti vásta'a huaténe'icheca'a. Capúxi tí'tí'iríjmu'a huamí'i a'íjna ti i'ivasta'a. ²¹ Tí'ij jí a'ín ti ra'ité'ase, a'í pu ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itine'e a'íjna ti huamí'i. Ajta a'íjna juutzeá'jra'an ajta pu huamí'i. Capu ajta tí'tí'iríjmu'a ja'araa. Ajtahua'a se'ij juutzeá'jra'an ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a. Ayeexu che'atá na'a huaríj. Ajta pu huamí'i. Capu ajta tí'tí'iríjmu'a ja'araa.

²² Ayeexu pu che'atá na'a tihua'uruu najjmi'ica í mej aráhua'apua ará'aseca'a í ru'ihuaamua'a. Capu ja'atí tí'tí'iríjmu'a ja'araa. Tí'ijta'i nu'u huamí'i í 'íita'a. ²³ ¿A'iquí té'eme mat'íj a'itá'icine a'u mej e'evé'enami'i í mej huácuii? Najjmi'i mú huácuii í mej ratévi'itine'e. ¿A'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame a'íjna xicá'jra'a jetze mat'íj huatarún?

²⁴ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu caí ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze. Seajta caí ramua'aree a'ij ti rici í Dios í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. A'íj xu jín, mú'een sete'uteújxua jéhuua huáp'i.

²⁵ Ayeexu te'já'amua'ixaate'e. Mat'íj huatarún í mej huácuii, camu ché'e néjne'iche muá'aju'un. Majta í 'uuca, camu majta víche muá'aju'u. Ayeexu mu'u éene'e muá'aju'u mat'íj e'en í xíejniu'ucari í mej tí'ivaire'e a'ujna ta japua.

²⁶ A'íjna jetze í xicá'jra'a mej jetzen a'itajú'un í mej huácuii, ayéexu nu a'atzu te'já'amua'ixaate'e. ¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve a'íjna yu'uxari jetze ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan a'ij ti té'axa í niuucari tí'ij a'ín Moisés tu'upi huasej ti vivéj, ti ajta te'ataasime'e? A'í pu jetzen Dios raatajé. Ayeexu tíjín: “Nee nu náuche'e huá'a Dios pu'een í mej á'amua'axustemua'a, a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Isaac, ajta a'íjna í Jacobo.”

²⁷ Ayeexu nu te'já'amua'ixaate'e. Ayeexu pu tiu'utaxájtaca'a í Dios a'ímej jime'e í mej meri huácuii. Tihua'íxaaa cumu mej mauj ruuri. Tí pua'a mecaí ché'e rúuricajche'e jemin í Dios, capu huá'a Dios á'ame'enche'e. —Ayeexu pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í niuucari í mej jín te'ájta ti jaítze'e ruxe'eve'e

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Sej pu ajta a'ará'a í ti té'eyu'uxaca yu'uxari jetze. Hua'unamuajri'i a'ij mej ye'í t'íruixaate'eca'a. Ra'aranájcheca'a a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿T'í'itáni niuucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti raaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan? —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti té'eyu'uxaca í yu'uxari jetze.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'í pu a'íin pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e caí méèj seij í niuucari, ti ayén een: “Xaanamuajri'i mi sej íyeyen huachéjme a'íjna chuéjra'a japua yú Israél. A'íjna ti ta'ivástar'a, í Dios, a'íi pu sej na'a pú'een. ³⁰ Aye'e pu nu'u tiú'ujxe'eve'e pej r'í'i tiraateájtuaani a'atzejta'a í Dios jemi, nain pej jín r'í'i tiraateájtuaani, á'axe'evi'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jime'e, pajta nain í a'aca'aníjra'a, pajta í á'axe'jniu'uca jime'e.” A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e. ³¹ Ajta í niuucari ti ra'ité'ase, ayej che'atá na'a tín een. A'ii pu a'íin pírici ti jime'en raxa yee: “Patá'aj piyeyen che'atá pena'a r'í'i tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj asej.” Capu méèj niuucari ti ayén jaítze'e tiú'ujxe'eve'e caí a'íjna í niuucari í ti t'í'ihua'apua.

³² Aj pu i a'íin í ti té'eyu'uxaca ayén tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, temua'a pej naa xí'epi'in tiraataxájtaca'a. Ayej xaa ne'u ti'ayajna patíj pauchén tiraataxájtaca'a. Sej pu'u i Dios. Camu mu'íi. ³³ Ajta pu t'í'ivaire'e ti pua'a r'í'i petiraateájtuaani í Dios jemi nain jime'e í a'atzejta'a, pajta í á'axe'evi'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jime'en.

'Ayen che'atá na'a t'í'ivaire'e pej r'í'i tirájcha'íi axí'ej tevi patíj asej. Jé'íhua pu hui t'í'ivaire'e í Dios jemi ti pua'a ja'atí te'ará'asten a'íjna jime'e í niuucari ti t'í'ihua'apua. Jaítze'e pu t'í'ivaire'e í Dios jemi a'íjna caí ti ja'atí te'ará'asten nain jime'e í muai'ivéjri mej t'í'itecui'ica na'ari nain jime'e a'u mej huaja'ata'iraca í ye'emuaate.

³⁴ T'í'ij Jesús ráamua'areeri'i a'ij ti ye'í tiu'utaniú a'íjna í ti té'eyu'uxaca, a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a ehuaaritiéecan jime'e, aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pepu'uri tímua'a á'aca'ane ti huatasej're'en mi a'atzejta'a nain a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios. —Aye'e pu tiraata'ixaa.

Aj pu xaa caí ché'e ja'atí a'ujca'anée ja'araa ti ayén tiraa'íhua'u.

¿A'ataani yaujra'an pú'een í Ciríistu'u?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Ajtaha'a pu a'a'uteájrupi í Jesús a'ujna teyujta'a. Tihua'uhua'at'ate. Ayen tijín:

—Aye'e mú t'í'ixaxa'a í mej té'eyu'uxaca ti a'íin í Ciríistu'u ti nu'u a'íin pú'een í huáacixa'ara'an a'íjna í David teecan. ³⁶ Mí ajta, a'íin Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxájtijn:

Tavástar'a pu ayén tiraata'ixaa

a'íjna í nevástar'a tijín:

“Antiyéjxi'i í ipuari japua, íyeyen neri'irínta'a.

Paúche'e antícatii a'ajta necaí hua'utémua'itín

í mej muájcha'íire'e.”

Aye'e pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan.

³⁷ 'A'íjna í mej miyeyen ratamuá'amua tijín Ciríistu'u, a'ii pu a'íin pú'een ti avá'ujya'upu-ate'eca'a í David teecan ayén tijín: “Nevástar'a.” Hua'apua pu jín raatámua'atzi David teecan a'íjna í Ciríistu'u. A'íj nu jín niyeyen tejá'amua'íhua'u, ¿a'iquí ti ayén hua'apuaca jín raatamuá'a a'íjna í David teecan? ¿A'iquí huataújmu'a'a ti a'íin Ciríistu'u ti jetzen airáane a'íjna í David teecan, ayé'e pu ajta tiji'í'ivastare'ara'an?

Majta me'ín teite í mej ráanamujri'i, jé'íhua mú a'uté'uuca'a. Hua'aranájcheca'a jé'íhua a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'íime í mej t'í'imua'atacare'e í niuucari í mej jín te'áijta
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u a'ímej jemi í mej té'eyu'uxaca. Hua'aránajeche mej t'lítechejca í sícu'uri jíme'e ti títí'íjme mej mi huataújsejrata mé jéjre'e. Ajta hua'aránajeche mej huá'ajtzahuatí'ire'e í teite jeíhua mej mi me'ín teite hua'utateújte'en a'u ti na'a caaye jetze.

³⁹ Majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, mat'íj teyujta'a uteáru'ipiche'e, aj mú mi rahuaa a'u mej je'ecáara'ase í mej ve'ecán jín títetateí. Na'ari ti pua'a met'íyeste já'ahua'a chí'ita, a'íí mú rahuaani a'u ti a'íin a'ujcá'a í ti tihua'amicua mej mi tiú'ucua'ani meesa japua á vejli'i jemin.

⁴⁰ 'A'í mú hui majta tihua'ari'iracare'e nain a'achú mej caj t'líjcha'íí í mej antiujsej-tacare'e í ucarijse. Ayeé mú me'íjna jín huárini, majta me'uun a'uteáru'ipiche'e u teyujta'a. Majta á'ateeren mej téníuusime'e muá'aju'un í Dios jemi. Ayeé mú tiú'ujsejrata mej caí ti'itíj jín auté'itzen. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, jaítze'e mú rajpuaíjtzí muá'aju'u a'íime í mej té'eyu'uxaca caí méèj ja'atí. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

T'íj jí á'uraa.

Jíme'en í ti raatámua'í'ivajtaca'a a'íjna í ucarij ti caí a'ij t'líjviicua'iraca'a

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ajtahua'a, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a teyujta'a, a'ájna vejli'i cajun jetze a'u mej tumin tzajta'an aucájhua'anaa muá'aye'i. Jesús pu huá'asejiraca'a í teite mej ru'ucáhua'anaa í tumin í cajun jetze. Majta me'ín chíj'teaaani mej mu'íicáa, jeíhua mú tumin ucahua'anáa.

⁴² Mat'íj tumin ucahua'anáa, aj pu'í ucarij e'iré'ene ti rusej'taca'a. T'íj jí á'íin hua'apuaca ucáahua'axi í tumin ti c'j arástime.

⁴³ T'íj raasej í Jesús, a'íí pu hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayeé pu tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna. Jaítze'e pu t'lívaire'e í Dios jemi a'achú ti caj tiu'utá'a amíjna mi ucarij caí nain í mej caj tiu'utá'a í seica mi chíj'teaaani.

⁴⁴ 'Amíme chíj'teaaani, a'íí mu'u u'ucájhua'anáa í tumin ti hua'avé'eturaate. Mí ajta amíjna mi ucarij, ayéé pu caj éene'e ti caí a'ij t'líjviicua'i, nain pu caj te'ucáahua'axi t'j na'a ti caj t'lítuaave'eca'a.

13

Jesús pu tiu'utaxájtaca'a ti nu'u teyuu huaté'uuni'ihua'a

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Mat'íj mi huiráaci a'ujna teyujta'a. Pu'uri huiiramé'eca a'íjna í Jesús, t'íj jí sej ti jamuan á'uche'ecane'e ayén tiraata'ixaa t'íjín:

—Maestru, casi'i. Huasej. Temua'a pu ti'ívivéjme mi tetej ti ticaíjme íyey jaxu'u jetze. Ajta mi chí'ij, naa pu een.

² Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús t'íjín:

—Casi'i, mú'een. Xaasej. Najjmi'i ti vivejme'e huavéjme í chí'ij, nain pu huaté'uuni'ihua'a ti aré'evee í chí'ij. Capu ché'e seíire'e a'ame í jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

Jíme'en í mej jín ráamua'aree ti ari t'ímua'a nain te'entipua'ari

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Mat'íj mi a'ucj. A'uun mú ará'a a'ájna teyuu ti jé'ejnee jirí jetze ti ayén téja'arájte-huaa t'íjín Aceituunajemi. T'íj jí á a'ujyej'xi a'íjna í Jesús, majta seica, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í Juan, ajta í Andrés. A'íí mú avíitzi jín miyen tirájhuaaviiri'i t'íjín:

⁴ —Patá'aj titaatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén ti'irini. ¿Ti'itájni a'ij t'líisej're'en t'íj a'ájna pí teja'uré'enen ti te'ará'asten nain pat'j peri tiu'utaxájtaca'a?

⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Rí'í xu'u mú'een, t'íj caí ja'atí amuaacuanaman. 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Mu'íit' mú huatasej're'esin mej nu'u nenuuca jime'e ti'ixáata muá'aju'un. Miyen t'íjín: "Nee nu Círístu'u pírici." Jeíhua mú huá'acuanaman í teite.

⁷ T'íj pua'a seri siyen t'ínamuajra mej nu'u ne'use'en á já'ahua'a, na'ari mej nu'u meri t'ímua'a autéhujsin mej ne'use'en, caxu t'ítziine'e. Capu amín a'ij. Ayeé pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén teja'uré'enen. Caxí pu a'ájna teja'uré'enejsin a'íjna xicájra'a jetze ti jetzen te'ará'asti nain jime'e.

⁸ 'Ayeé pu té'eme. Seica mú teitejra'a, majta seica teitejra'a, a'íí mú naíjmi'i hu-ateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majta mej seij chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íí mú naíjmi'i huateújne'usi'ite'esin. Ajta huateújca'atzijxi'isin í chuej pua'amecíé íyien chaanaca japua. Mu'ití mú majta huatatiéjcu. A'ii pu a'íín pú'een í ta'amuaíca í mej jín rajpuaíjtzí muá'aju'u.

⁹ 'Sehuaújcha'in mú'een, a'íné mejamuá'anvi'itín huá'a jemi í mej te'áijta. Majta teyujta'a mú amua'atévajxi'isin. Mejamuaatájeevi sej si tiu'uxáj jamuan í tajtuhuan, seajta jamuan í rey. Mejamuaatájeevi me'íjna jime'e í neniúucajtze'e ineetzi. Ayeé mú me'íjna jín rini, mú'een xu neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin. ¹⁰ Amuacái, a'ii pu ruxe'eve'e sej tihua'utá'ixaate'en nainjapua í chuéjra'a a'íj ti een jín Dios tihua'utá'uuni'ira. Ayeé xu se'íjna jín huarín, aj pu xaa te'entipua'ari nain.

¹¹ Tí pua'a seica mejamuá'anvi'itín a'íímej jemi í mej tí'ita'ajjte'e, caxu siyen tí'imua'ajca a'íj sej ye'í tihua'utá'ixaate'esin. Ayeé xu'u huárini a'íjna xicájra'a jetze. A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu amuaatá'asin a'íj sej ye'í tiu'utaxáj. A'íj pu jín, a'íj ti tejamuatámitiejte'esin, a'íj xu'u hua'utá'ixaate'en. A'ii pu a'íín pú'een tí'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² 'Ayeé pu ajta té'eme a'íjna xicájra'a jetze. Seica mú rujíutzimua'a á'avi'itín a'íjme jemi í mej te'áijta mej mi huá'ucui'ini. Ayeé mú che'atá mena'a huá'aruuren í ruja'atzimua'. Majta seica ayén che'atá mena'a huá'aruuren í ruyaujmua'a. Majta me'ín yaújmua'ame'en, a'íí mú hua'uténe'usi'ite'esin í ruvaúsimuma'a. A'íí mú majta tiu'utá'asin mej seica huá'ucui'ini. ¹³ Naíjmi'i í teite, mú'ejmi jemi camu já'amuaaxe'eve'e muá'aju'u a'íjna jime'e sej ineetzi jetze ajtéme'ecan; a'íí mú naími'i amuaajcha'íre'e muá'aju'u. Ajta a'íín í ja'atí ti ayén te'utáviicua'ira a'ajta caí huámi'ini, Dios pu ra'ancuré'evi'iti a'ájna ti tejé'ajta.

¹⁴ 'A'íjna xicájra'a jetze tí'itíj xu seijran tí a'íj pua'a een, tí xána'avi'ire'e, tí tzi'íni'ire'e. A'uú mú raatechajtza a'u tí caí ayén tiraavíjte'e. (A'íí pu yaú'itíe'e a'ame tí ra'ájíjve'en a'íjna jetze í yu'uxari.)

'Set'íj raseijran, ayéé xu huárini. A'íí í mej Judea huachéjme, miché'e me'ín a'ucíjxi'ín ca'anacan a'u tí á'ujírime. ¹⁵ Tí pua'a a'íjna xicájra'a jetze, ja'atí án á'ujcatii í ruchi'i japua ta'avé'enami'i, ché'e a'íín ca'anacan acájra'ani. Ajta caí ayén rijca, tí tí'itíj huirá'avecare'en í ruchi'itá. ¹⁶ Na'ari tí pua'a seíj tejé'emuari'e í ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'ene'ica'an í ruche tí'íj rucúixu huiráapin.

¹⁷ Cui'i xaa a'íime, í mej rajpuaíjtzí muá'aju'u a'íjna xicájra'a jetze a'íime í 'uuca í mej a'utájucájme, majta a'íime í mej huá'atzi'ite í ruyaujmua'a. ¹⁸ Mú'een xu siyen tí'íjhuaviira í Dios tí'íj caí ayén a'ájna teja'uré'enen tí'íj huáseevi'in.

¹⁹ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tí ayén té'eme a'íjna xicájra'a jetze. Jaítze'e mú rajpuaíjtzí muá'aju'u mecaí í mej meri rajpuaíjtzí muá'araa tí yú e'iré'ene. Capu ajta ché'e ayén teja'uré'enejsin seij xicájra'a jetze tíj a'ájna. ²⁰ Ajta tí pua'a a'íín tavástara'a caí a'íín ayén raruuren tí'íj caí ché'e ayén á'ateevi'in tí teuumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite tí Dios ari hua'antíhuau í jéjcu imuá, a'íí pu ari ayén raruure tí'íj caí ché'e ayén á'ateevi'in.

²¹ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicájra'a jetze, ayéé pu té'eme. A'atí pu ayén tejámuatá'ixaate'esin yee: "Casi'i, íyie pu já'ita'a een a'íjna í Círístu'u", na'ari seij ayén yee: "A'acuí, áa pu já'ita'a een." Tí pua'a miyen tejámuatá'ixaate'en a'íjna xicájra'a jetze, caxu rá'atzaahuat'e. ²² Seica mú yé uvé'enejsin í mej tí'ihua'itaca. Miyen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í Círístu'u." Majta seica miyen tíjín: "Neti'it'éjvee ne'íjna jime'e niuucajtze'en í Dios." A'ii mú hua'utasejrate'esin í teite a'íj mej ye'í tí'itíj tiu'uy'ití mej mi huá'ucuanamuan, tí pua'a huatári'iristare mej huá'ucuanamuan í teite tí Dios ari hua'antíhuau rusej.

²³ 'Aru, xáanamujri'i temua'a naa. Caxu xaa ne'u ya'uhua'anan nej amuacái neri amua'ixaa nain jime'e í niuucari.

A'íí pu ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'íjna tí ajta jetzen airáane í teáata'a
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ajta hui a'ljna xicájra'a jetze, a'ájna mej rajpuaíjtzi muá'aju'un, capu ché'e airáxiri í xicaj. Ajta í máxcira'i jime'e, capu ché'e ajta huanéeri'icí a'ame. ²⁵ Majta í mej tátatzavi'i í ta japua, a'íí mú huatéujca'atzjisin. Aj mú mi cávatzjixi'isin í xu'ura'ave a'ujna í ta japua. ²⁶ Aj xu xaa si neseijran ineetzi, i nej neajta jetzen airáne í teáata'a. Yé nu ve'ecánejsin jaitiri tzajta'a. Naa pu temua'a tiu'unéeri'icíj a'ame. Nain nu jín antínmua'areere na'ame a'ljna xicájra'a jetze.

²⁷ 'Mat'íj mi hua'aré'e'itixi'isin í mej nevaire'e mej mi huá'ajseire'en naíjmi'ica í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jéjcuá imuá. A'u ti na'a mú hua'uré'eseire'esin íyén chaanaca japua a'u mej a'ucájmee í teite.

²⁸ 'Sej si jaítze'e yaú'itíée xá'ara'ani a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, a'ij xu jetze huaruitie-jte'en í pi'ista a'ljna í huaréj. Tí'ij ant'fcua'at'jme'eni ánimua ti antipi'istáre'ejmee, ajta tí'ij ajtaxámua'itaxi'in, ayée xu éeni'icí'e ramua'aréeren ti ari vejli'i í víita'ari. ²⁹ Ayee pu che'atá na'a tí'isejre'en ti ari tí'irici a'ij nej neuchén tejamuá'ixaa. Ayee xu éeni'icí'e ramua'aréeren ti ari vejli'i a'ljna xicájra'a jetze ti jetzen te'entipua'ari naíjmi'i. Pu'uri xaa ne'u vejli'i tímua'a.

³⁰ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e í mej mauj ruuri í teite mej íyén seijre'e chaanaca japua, a'íí mú caí cui'ini asta caí naíjmi'i ayén tiú'urini. ³¹ Naíjmi'i pu te'entipua'ari a'ljna í chaanaca japua, ajta í ta japua. Mí ajta, aúche'e te'araúrustejsin a'ljna i nej neri tejamuá'ixaa.

³² 'Jíme'en a'ljna xicájra'a ti jetzen te'entipua'ari naíjmi'i, capu ja'atí ramua'aree ja'anáj ti ayén té'eme. Capu ajta ja'atí ramua'aree a'atzaj ti pua'a ayén té'eme. A'íí í mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta ramua'aree. Neajta inee, i nej í'iyaujra'an í Dios, canu neajta ramua'aree. A'í pu'u ramua'aree í niyá'upua í Dios.

³³ 'Mú'een, caxu seajta ramua'aree ja'anáj ti a'ájna teja'uré'enejsin. A'íj nu jín niyén tejá'amua'ixaate'e. Rí'i xu'u huaújruuren mú'een. Seuche'e xu atanéjne'ere. Seajta nejchú'eve'e.

³⁴ 'A'atí ti huápuseaaruve'en á já'ahua'a imuá. Amuacá pu ruchi'i hua'íjcate'en í mej tí'imijhuaca a'ujna chí'ita. A'í pu hua'íjcate'e seij ajta seij mej tiu'umuári'en tí'itfí ti seij huayí'ti. Ajta seij pu tí'ljcate'en a'ljna jíme'e ti tí'icha'ica'a á ta'iténinei. ³⁵ Ayee nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, setá'aj atanéjne'ere a'liné caxu ramua'aree ja'anáj nej uvé'enejsin, inee yé nej í'lichej. Capu a'ij ámuuatámitejte'esin ja'anáj nej uvé'enejsin, ti pua'a huatechuúixaren, na'ari ti já'ita'a tíca'a nusu mat'íj huajíjhuan í tecuara'ise, na'ari a'atzaj tapuá'aríjme'eca.

³⁶ 'Tí pua'a ca'anacan nu'uvé'enen, caxu taúra'acare'en nej amuáateuni secu'utzúca'a.

³⁷ A'ljna i nej já'amua'ixaate'e, a'ij nu neajta huá'a'ixaate'e naíjmi'ica í seica niyén tíjín: Seuche'e xu atanéjne'eri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Jesús.

14

Jíme'en í mej huaújmua'areereca'a mej mi raatéevi'i me'ljna í Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Pu'uri tén a'ájna teja'uré'enejsime'eca mat'íj pua'a tí'iyestehua'a me'ljna jíme'e cáne'axi mej huá'acui'ini, majta mej pan cua'aca ti caí levadura ranaxca. Ayee pu té'aturaaca'a hua'apua xicaj. Majta me'ín í mej tí'hua'u'ájte'e teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca, a'íí mú tihuaúrixaa a'ij mej ye'í avíitzi jín tiraatéevi'i í Jesús mej mi raajé'ica. ² Ayee mú tí'iruixaate'eca'a tíjín:

—Íjii catu raatévi'ira. Aj tu ti tiyén rini mat'íj tiú'uyesten í teite. Tí pua'a tiyén huárini íjii, ayée tu hua'utájaxiejte'esin í teite. Aj mú mi huataníniu'ucacu téjmi jemi. A'íj pu jún tamuári'eriste'e a'ame ti pua'a teraatéevi'i te'a'ájna. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

Í'íta'a pu aceite án yá'ajtuua í mu'úutze'en í Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Meenti a'íin í Jesús, a'ujna a'uteveeca'a u Betania. A'uu pu a'uteveeca'a a'u ti é'eche a'ljna í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Simón. A'li pu a'íin pu'een í mej miyén ratamuá'amua tíjín Tí tineájxi huá'ire'ara'an jetze í atzaj.

Tí'ij a'fín Jesús huatecaíca meesa jetze, seij pu ave'eré'ene. 'Íta'a pu pú'een a'fjna. A'f pu limeeta huajásime'e rumuájca'a jetze. Huájpitica'a a'fjna í tí'ítá. Tetej limeetajra'a pu pu'eene'e. Ajta aceite pu avé'ejisti, nardu jetze tí me'ecan, tí'tít tu'upi. Naa pu teáar'e a'fjna í aceite, ajta jeíhua tí'íjnajche.

Aj pu i a'fín í 'Íta'a, ra'antítapua a'fjna í limeeta. Tí'ij jí án yá'ajtuua a'fjna í aceite mu'úutze'en a'fjna í Jesús. ⁴Aj mú mi seica í mej a'uté'uuca'a a'ujna, a'fí mú huataníniu'ucacuca'a me'fjna jemi í 'Íta'a. Ayee mú tí'iruixaate'eca'a tíjín:

—¿A'íné een jín hua'ujhuajcaca'a am'fjna í aceite tí'icáujmeijra? ⁵Í'iri'iriistaca'a pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itínche'e a'achú caj huaíca cientos tumin na'ari jaítze'e, tí'íj ii tiu'utévaire'enche'e í tumin mej hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'íjviicua'i. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

Aj mú mi raatájaaxiejví'iri'i a'fjna í 'Íta'a.

⁶Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xaatapuá'ajta sej níniu'ucacu. ¿A'íné een jín já'íta'a xu'uráninei? A'fjna tí jíme'en ayén náaruu mí 'Íta'a, temua'a pu naa x'epi'ín huarj. ⁷Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'fíme í mej caí a'ij tí'íjviicua'i, a'fí mú mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'u tíj na'a rusén jíme'e. Ja'anáj tí na'a pu'í'iri'iriista a'ame sej hua'utévaire'en tí pua'a siyen tí'íjxe'eve'e. Mí ajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi seíre'e na'ame.

⁸A'fjna í 'Íta'a, ayée pu huarj a'achú tí caj tiu'utá'iristareca'a í jemin. Nej caí xí huam'í, a'fí pu amuacaí necámejri'i ineezi matj tí'íjri're tí pua'a ja'atí huám'íni. ⁹Ayee xaa ne'u tí'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'u tí na'a mej tihua'utá'ixaa'en í teite niuucajtze'en í Dios, najm'íci'e íyven chaanaca japua, a'fí mú majta huataxájta a'ij tí huarj a'fjna í 'Íta'a mej mi jeíhua ra'utámua'aree.

Judás pu raaxájtaca'a a'ij tí ye'í tiraatéevi'i a'fjna í Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰Ajta sefj ajtáaraa a'u mej a'uté'uuca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu ántehuaa tíjín Judás Iscariotes. A'f pu a'fín pú'een a'fjna tí Jesús jetze ajtémecan. Ayee pu een jín ajtáaraa tí í avíitzi jín tejá'uxa huá'a jamuan í mej te'áijta teyujta'a. Raxí'eve'eca'a mej najm'í'í raaxí'epi'íntare'en a'ij mej ye'í huá'irini tí í a'fín hua'utátuiire'en í Jesús. ¹¹Matí'ij me'ín huánamuajri'i, jé'ecan pu r'í'í hua'utá'a. Aj mú mi te'atájratziiri'i mej mi tiraanájchite'en a'fjna í Judás. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij jí raachú'eve ja'anáj tí'í'iri'iri tí'ij hua'utátuiire'en a'fjna í Jesús.

Tavástara'a pu tihua'umí a'fíme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹²Tí'ij jí teja'uré'ene a'fjna xicájra'a jetze, í mej jetzen pan cua'aca tí caí cu'usti, ajta a'fjna xicájra'a mej jetzen mehua'amua'í'ivajtare'e í cáne'axi. A'íi pu a'fín pú'een í tí á'amujca'a í mej tí'iyeste. Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'en, a'fí mú mi miyen tiraata'íhuauri'i í í Jesús tíjín:

—¿A'úné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej tí r'í'í tejá'uruuren te'fjna jíme'e í pan tej ráacua'ani, tej tí ra'utámua'aree a'ij tí titáacha'í'í í Dios, a'fjna xicájra'a jetze tí huá'ucuii í huá'ayaujmu'a'a í mej amuáatée huanúnu'ihuaca'a?

¹³Tí'ij jí hua'apuaca huata'íteca'a mej jamuan á'ujujhua'ane'en. Ayen tihua'á'ixaate'e tíjín:

—Sericu a'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteumi tí xa'ari huátisin, jaj tu'urájmuua. Aj xu si jamuan á'uju'un. ¹⁴A'u tí a'fín a'uteáruti, a'ájna xu ráahuuani chí'ira'an jetze í ja'atí. Aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ayén tíjín: “Yee pu tí'ixa a'fjna í MaeSTRU yee: ¿A'úné ne'atá'aca nej tzajta'an tíú'ucua'ani huá'a jamuan í netetestemua'a?” Seajta siyen: “Teta'aj ra'utámua'aree a'fjna xicájra'a jetze mat'íj huácuii í huá'ayaujmu'a'a í mej amuáatée huanúnu'ihuaca'a.” Ayee xu tiraatá'ixaate'esin. ¹⁵Tí'ij jí a'fín hui amuaatasejrate'esin ánimua tí rujapua tive'ejme cuaartu tí ve'ée. Pu'uri r'í'í tíú'uruu temua'a naa. A'uu xu si r'í'í te'uhuáruuren í tej ráacua'ani í pan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Jesús.

¹⁶ Matí'ij mi u á'uju'u í mej hua'apua. Ayeé pu teja'uré'ene najími'i ti tihua'utá'ixaa í Jesús. Aj mú mi rí'í ráaru í mej ráacua'ani mej mi ra'utámua'aree a'íjna xicá'jra'a jetze ti Dios huá'ucha'íj.

¹⁷ Tí'ij ari huachúmua'ancaa, aj pu i a'uteájrupi u chi'ita í Jesús, majta í mej tamuáamu-ata'a japuan hua'apua ará'ase. ¹⁸ Matí'ij meri tí'icua'acaa meesa japua, aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayeé nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Sejí ti a'amua jetze ajtémee'ecan mú'een mi sej tí'icua'a ne jamuan, a'íjna í ja'atí, a'íí pu neetzi jime'e tiu'utátuüre'esin huá'a jemi í mej te'áijta teyujta'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹⁹ Tí'ij jí uteévatzí í huá'a tzajta'a. Aj mú mi autéjhuui mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, sejí ajta sejí. Miyen tíjín:

—¿A'ataani pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a sejí ayén tíjín:

—¿A'ataani, ca'ín inee?

²⁰ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ii pu a'íín pú'een, í sejí í sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'ii pu pan cua'a a'íjna jetze í tuxa'a ne jamuan. ²¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayeé pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi nej neajta í teáata'a jetze airáane a'ij ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

Mí ajta, a'íjna ti nejíme'en tiu'utátuüre'esin huá'a jemi, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e, a'ii pu huápi'í rajpuaíjti a'ame. Jaítze'e pu raatévaire'enche'e ti caí nú'ihuaache'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

²² Maúche'e mú tí'icua'acaa. Aj pu i Jesús pan tí'ij. Aj pu i rí'í tiu'utá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi, a'íí pu hua'uré'e'í'ipi'í. Ayen tíjín:

—Xáacua'a. A'ii pu a'íín pú'een í nehuá'ira'a.

²³ Ajta á'iyen vaasu tíjáj. Ajta rí'í tiu'utá'a í Dios jemi, a'íí pu ajta hua'uré'íjite. Najími'i mú ra'anti'í í jaj í vaasu jetze. ²⁴ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna ti urajmuua í vaasu tzajta'a, a'ii pu a'íín pú'een í nexuure'e í nej ra'iráxire'esin nej ni hua'utévaire'en mu'iicáca jemi, ajta ti ij Dios ra'antipúa'ajte'en í ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'i rusefj a'ímej jemi ti a'íín tihua'utá'uuni'í.

²⁵ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ijii, canu ché'e ra'anti'isin a'íjna i uuva já'ara'a. Mí ajta, a'íjna xicá'jra'a jetze tí'ij Dios avéura'ate'e nainjapua í chaanaca, a'ájna xicá'jra'a jetze nu xaa ra'anti'isin jéjcuacan jime'e í já'ara'ara'an í uuva. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u a'íín Pedro ti'ihua'itáa a'ame, ti nu'u caí ramua'ate

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Matí'ij mi sejí tiu'utáchuuiacaca'a chuicari í mej jín rí'í tiraatá'an í Dios. Matí'ij mi a'ucj. Aj mú me'uun a'ará'a Aceituunajemi, jirí ti a'utacá'a. ²⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayeé pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Nee nu i nej i'í Dios, a'íj nu jé'ícatan í ti cáne'axi tisej. Majta a'ucjxi'isin í cáne'axi.” Yee pu'u té'eyu'usi'í. Ayeé pu tí'ineruuren ineetzi. Seajta mú'een, setiu'utatévi'ira'ata ineetzi jemi. Aj xu si a'ucjxi'isin cumu í cáne'axi ti caí ja'atí huá'ajye'emua. ²⁸ Mí neajta inee, netí'ij huatarún, áa nu a'umé'e na'ame a'ájna Galilea. Amuacaí nu ne'uun ará'aiixa. Seajta á'iyen mú'een. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁹ Aj pu i a'íín Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capu amín ti pua'a metiu'utatévi'ira'ata mi seica mú'eetzi jemi. Canu niyen rini inee.

³⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ayeé nu tí'imua'ixaate'e. Ayeé pu té'eme íjii tíca'a, ti caí xi huajíjhua'a í tecuaara'í, huacaí pej piyen tiu'itéhua'ita tíjín pecáj nemua'ate.

³¹ Mí ajta a'íín Pedro, ca'anín pu jín ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej huámi'ini á jamuan, canu cui'í niyen tihua'utá'ixaa'esin yee canu muamua'ate. —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a.

Majta í seica, ayéé mú che'atá tí'ixajtaca'a sejí ajta sejí a'ij ti Pedro tí'ixajtaca'a.

Jesús pu huatéjñiuu a'ujna u Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Matí'ij mi a'ucúj. Aa mú a'ará'a huastari tzajta'a, ciyey ti e'eré'veee ti ayén téja'arájte-huaa tíjñ Getsemaní. Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjñ:

—Xa'ujrá'asi mú'een iyecuí, meenti nee, neraatéhuaausin í Dios jemi.

³³ Tí'ij i á aúurupi. A'ímej pu a'uví'ití a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Tí'ij jí a'íj pua'a ru'uhuatá'a í tzajta'an. Jé'ecan pu uhuatéújxiemiste í ru tzajta'a. ³⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjñ:

—A'íj pu pua'a ne'ase, huápi'i. Xíee nej cuy mí'ini. Yee xu huatéaturan mú'een íyee. Seuche'e atanéjne'eri. —Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

³⁵ Tí'ij jí a'irájraa a'atzu 'á'ayee. Aj pu i aicaújtutzi á chuaata'a. Rájhuaviiri'í í Dios ti pua'a nu'u 'í'iri'íristan ti caí ayén teja'uré'enen a'íjna xicájra'a ti nu'u jetzen tirajpuaíitzi á'ara'ani. ³⁶ Ayee pu a'íñ tirájhuaviiri'í tíjñ:

—Dios, í pej niyá'úpua pu'leen. Najími'í pu 'í'iri'íri mú'etzi jemi. Tí pua'a peti'itá'acare'en ti caí náaci'ítí a'íjna ti a'íj pua'a een nej jín rajpuaíitzi na'ame. Aru ti pua'a 'í'iri'íristan, ché'le caí ayén teja'uré'enineica'an netj t'í'ijxe'eve'e inee, sino patíj mú'ee t'í'ijxe'eve'e. —Yee pu'u.

³⁷ Aj pu íjtá'í u ya'uvé'eme. Aa pu a'ará'a a'u mej a'uté'luuca'a í mej jamuan á'uju-jhua'ane'e. Mu'uri 'í'icu'utzuca'a. Aj pu i hua'ujíste a'íime. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í Pedro tíjñ:

—Simón, ¿ni pecáj té'veviicua'í pej atáneere a'atzu caj sei hora? ³⁸ Seuche'e atanéjne'eri. Seajta raatéhuauni í Dios jemi ti ij caí tejamuáaci'ítí ti'ití í sej jín auteaturan í Dios jemi. Ayee nu tejá'amua'ixaaate'e. Rí'í xu tite'uhuatéújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta caí, capu á'amuaca'anisti'í sej atanéjne'eri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Ajtahua'a pu á'ume. Ayee pu che'atá na'a tirájhuaviiri'í í Dios ti caí rajpuaíitzi á'ara'ani. ⁴⁰ Tí'ij jí u a'uvé'emej. Ajtahua'a pu huá'uteu mecu'utzúca'a a'iné cutzi pu hua'amua'it'íjca'a jeíhua. Aj pu i Jesús hua'utajé. Capu a'íj huá'amitiejte'eca'a a'íj mej ye'í tiraata'ixaaate'en. ⁴¹ Huaícaca tzajta'a, ajtahua'a pu á'ume. Ajtahua'a pí a'uré'eve ti pua'a meri'íjtáhua'a 'í'icu'utzú.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjñ:

—¿Ni seuj 'í'icu'utzú? ¿Ni seújse'upe'e? Pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej meri nejíme'en tiu'utátuure'esin, í nej neajta í teáata'a jetze airáane, a'ímej jemi í mej a'íj pua'a t'í'iteteite. ⁴² Xá'ajhuixí'í. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'íjna ti tiu'utátuure'esin ineezti jíme'en a'ímej jemi í mej te'ájta.

Matí'ij raatéevi'í í Jesús, majta ya'ujáj
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Aúche'e pu ti'ixáataca'a a'íjna í Jesús, tí'ij sej e'iré'ene ti a'ímej jetze ajtémecan í mej tamuaamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Judás pu ántehuaa. Jeíhua mú teite e'evé'uju'uca'a jamuan a'íjna í Judás. Huá'aniuucajtze'e mú jín huajú'ucca me'íjna í mej te'ájta teyujta'a, majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, majta me'íjna í vaujsi. ⁴⁴ A'íjna í Judás, ti hua'utátuure'esin í Jesús, a'íj pu te'ataújratiiri'í a'íjna jíme'e ti ayén huárini mej mi ráamua'aree ja'atí ti pírici a'íjna í Jesús. Ayen tíjñ:

—A'íjna í nej ru'itépí'ítze'e, ajta í nej raatateújte'esin, a'li pu a'íñ pírici. Setá'aj raatéevi'í, seajta ra'anján, amujá'íci'ihuacan temua'a naa. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Judás.

⁴⁵ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa tíjñ:

—Maeestru.

A'íj pu ayén huatájsejirataca'a tíj í ti rajaahua a'íjna í Jesús. Ayen tíjñ:

—Maeestru.

Ajta ru'itépí'ítze'e. ⁴⁶ Majta me'ín í teite, a'íj mú raatéevi'í.

⁴⁷ Sej pu ajta a'ájna huatéeveeca'a. A'í pu ruchun hu'jcupi. Aj pu i ra'ajtavejcheca'a í naxaira'an jetze í ti rava'íre'e a'ájna ti t'íhua'u'ajjte'e í mej t'í'imijhuaca teyujta'a. A'í pu tiraapuajj.

⁴⁸ T'í'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í teite tijín:

—¿A'íné een jín yé sevé'uju'u? ¿A'íné sej si yé ciyej ti'ivé'í'isin, seajta tepúusti'í chuumira'a? ¿Ni qui nahua'ari nej pú'een sej si siyen tinaateví'ira? ⁴⁹ Nain t'újca'ari tzajta'a nu tejá'amuamua'atehua'a ná'aye'i a'ujna teyujta'a. Caxu ja'anáj naateevi'i a'ujna, a'íné ayée xu neruuren ti ij araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

⁵⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'í'í mú huataúruu. Aa mú yaúurie na'ími'i.

Jíme'en í temuajj ti huataúruu

⁵¹ Ajta sej pu raavájrajme'e cujta'an í Jesús. Temuajj pu pú'een ti saavana jín a'iré'echejca'a ti jetzen a'iré'eca'it'í cú'ucutzú. Seica í teite mú raateévi'i a'ájna í temuajj.

⁵² Ajta a'í'ín, a'í'í pu a'iré'ujchui. A yaúuhua'axi a'ájna í ruciixu. Aj pu i mú a'ij huárupi. A'utiéchejraa mua'avi'i.

Meya'uv'í'iti í Jesús huá'a jemi í hua'ajueesi.

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Mat'í'ij mi ya'uv'í'it'í a'ájna í Jesús a'ájna jemi í ti t'íhua'u'ajjte'e na'íjmi'ica í mej t'í'imijhuaca u teyujta'a. Na'íjmi'í mú tiújseij, í mej t'í'imijhuaca u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í huá'avaujsimua'a.

⁵⁴ Ajta a'í'ín í Pedro, á pu aum'é'ecaa a'atzu ímuá huá'acujta'an a'í'ime í mej ya'uv'í'it'í í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti é'elche a'ájna ti t'íhua'u'ajjte'e í mej t'í'imijhuaca teyujta'a. A'uu pu a'uteájrupi já'íta'a ti e'eráyaajta'a. Aj pu i a'ujyeyixi huá'a jamuan í xantaaru'u. A pu a'utacáí já'araa. A'ujpíst'e'e pu já'araa í taij jíme'e.

⁵⁵ Majta me'ín í mej t'íhua'u'ajjte'e í mej t'í'imijhuaca teyujta'a, majta hua'ajueesi, a'í'í mú t'í'ihua'uca'a mej mi ráateuni ti'it'í'í í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en, ti'it'í'í í mej jín raajé'ica a'ájna í Jesús. Camu ti'it'í'í huáteu. ⁵⁶ A'ii mu'u huáteu: Mej jeíhua raahua'ítaca'a í teite. Mí ajta, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, ti'it'í'í í mej xajtaca'a.

⁵⁷ Seica mú huatéhuiixi. Hua'itzi mú jín tiu'utaxájtaca'a a'ájna jetze í Jesús. Miyen tijín:

⁵⁸ —Ayeé tu tiráanamujri'í ti ayén ti'ixa ti jíme'en yee: “Nee nu raat'é'uuna a'ájna i teyuu teteca mej rá'ajtaahuaca'a. Huaica xicaj tzajta'a nu sej ajtaahua teyuu mej nu'u caí rá'ajtaahua í teteca.” Ayeé pu yeehui tiu'utaxájtaca'a amájna mi Jesús. —Ayeé mú t'í'ixajtaca'a me'ájna.

⁵⁹ Mí ajta me'ín, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, ti'it'í'í í mej xajtaca'a.

⁶⁰ Aj pu i sej ajchee huá'a tzajta'a. A'ii pu a'í'ín pú'een í ti t'íhua'u'ajjte'e na'íjmi'ica í mej t'í'imijhuaca teyujta'a. Aj pu i a'í'ín ayén tiraata'íhua'uri'i a'ájna í Jesús tijín:

—¿Ni pecáj huatánuiusin a'ájna jíme'e í mej mú'eetzi jetze ti'ijpua'ajte'e? ¿Ti'itájni jín pa'uteájturaa í Dios jemi mej mi miyen t'í'imuhua'íta?

⁶¹ Ajta a'í'ín Jesús, capu ti'it'í'í huataxájtaca'a. Á'atee a'atzu ti ayén caí te'evé'eniucuca'a. Aj pu ijta a'í'ín ti t'íhua'u'ajjte'e í mej t'í'imijhuaca teyujta'a, ajtahua'a pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í Círístu'u, í ti yaujra'an pú'een í tej r'í'í tiraatá'an iteen? —Yee pu tiraata'íhua'uri'i.

⁶² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een. Ajta xu neseij i nej neajta teáata'a jetze airáane. An nu e'ecacáí na'ame r'í'irínta'a í ti nain jín antiújmua'aree. Seajta, mú'een xu nesejran net'í'ij a'icaamé'en jaitiri tzajta'a. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶³ T'í'ij jí a'í'ín ti t'íhua'u'ajjte'e í mej t'í'imijhuaca teyujta'a, a'í'í pu ra'antisújtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree tijín a'í'í pu huataniú'ucaca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Me'ecui xaa ne'u. ¿Ni caí ne'u icu? Capu ché'e ruxe'leve'e ti ja'ati jíme'en te'anxájta. ⁶⁴ Mú'een xu seri ráanamujri'í ti a'ij pua'a tiu'uxájtaca'a í Dios jemi. ¿A'íné tejamaú'amitietje'e mú'ejmi? ¿Ti'itájni ayén tiraavítje'e? —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

Aj mú mi najjmi'i tiu'utá'a ti huámi'ini a'íjna í Jesús.

⁶⁵ Mat'íj mi seica autéjhuii mej ra'atétzjmua'axi'ín, majta ra'utanán. Majta ru'ité-va'ara'a rumuájca'an jime'e. Miyen tijín:

—Huataxáj, ¿a'atani mul'itéjvee? —Yee mú tiraata'ixaa.

Majta me'ín í xantaaru'u, a'íj mú majta ru'itéevajxi.

Pedro pu tiu'utéhua'itaca'a ti nu'u caí raamuá'a í Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Ajta a'íjn Pedro, a'íj pu u a'utéveeca'a a'ujna já'ita'a ti e'eráyaujta'a u chi'ita. Aj pu í seij a'uteájrupi ti ravaíre'e í ti tihua'u'aíjte'e mej t'íimijhuaca u teyujta'a. 'Ífita'a pu p'íríci a'íjna. ⁶⁷ A'í pu a'uteájrupi a'u ti anu'ujcatii a'íjna í Pedro a'u ti á'ujpiste'eca'a í taij jetze. T'íj a'íjn raasej, áa pu'u a'utéechaxi rajseíra'ajraa. Aj pu í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Peajtá pej mú'ee á'uche'ecane'e jamuan Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'ífita'a.

⁶⁸ Aj pu í seicié tiraataxájtaca'a a'íjna í Pedro tijín:

—Canu ramua'ate. Canu neajta ramua'aree a'íj pej ye'í t'íine'ixaate'e mú'ee.

Aj pu í a'íjn huirájraa. Aa pu a'itéechaxi á ti e'iténine'i. Aj pu í tecuaara'i huajíjhuaca'a.

⁶⁹ T'íj í ajtahua'a a'íjn 'ífita'a raasej. Aj pu í ayén tihua'ítixaa a'íjmej í mej e'eré'ete'ecaa a'ujna. Ayen tijín:

—Amíjna mi ja'ati, a'ii pu sej pú'een ti huá'a jetze ajtéme'ecan í mej jamuan á'uju-jhua'ane'e.

⁷⁰ Ajtahua'a seicié tiraata'ixaa a'íjna í Pedro. A'atzu á'ateevi'lica mat'íj e'eré'ete'ecaa, majtáhua'a miyen tiraata'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, mú'ee pe a'íjn pú'een í Galilea pej é'eme'ecan. Ayeé pej t'íixaxa'a mat'íj a'íjme í mej a'uun a'uhuachéjme. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁷¹ Aj pu í Pedro a'utéjche ti niuucajtze'en í Dios ayén tihua'á'ixaate'en tijín capu ramua'ate. Ajta, ti pua'a nu'u caí ayén ti'ayájnaca'a, ché'e nu'u Dios raatá'an í puajtzi. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu a'atzu ramua'ate a'íjna í ja'ati sej raxa. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁷² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í hua'apuaca jetze huajíjhuaca'a í tecuaara'i. T'íj jí Pedro ra'utamua'areeri'í a'íj ti tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín: “Tí caí xi hua'apuaca jetze huajíjhua í tecuaara'i, mú'ee pe huacacajetze piyen tiraataxáj yee pecáj nemua'ate.” Ayeé pu tiraatá'ixaate'eca'a a'íjna. Aj pu í a'íj pua'a raatá'a, tiujyefnejraa huápi'i a'íjna í Pedro.

15

Meraatátui me'íjna í Jesús í Pilato jemi

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij huatapuá'are, najjmi'i mú tiújsej í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í seica í mej majta i'íjuéesi. Najjmi'i mú t'íruixaate'eca'a a'íj mej ye'í huá'íni. Aj mú mi ra'amuáají'icie me'íjna í Jesús. Meye'ujáj. Mat'íj mi raatátui a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Pilato.

² Aj pu í Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í hua'atajtuhuan í mej Israél jetze ajtéme'ecan?

Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'íj pej ye'í t'íixa mú'ee. —Yee pu'u tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

³ Majta me'ín í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a, jeíhua mú tiraaxájtzi'iri'i.

⁴ Ajta a'íjn Pilato, ajtahua'a pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pecáj naatá'ixaate'e pe'íjna jime'e? Pepu'uri huá'unamuajri'i mej jeíhua ti'imuaxájtzi'i. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Pilato.

⁵ Mí ajta a'íjn Jesús, capu ti'it'íj xajtaca'a. A'íj pu jín, caí a'íj rá'amitije'eca'a a'íjna í Pilato.

Pilato raatá'a a'fjna í Jesús ti huámi'ini
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶Ayee pu t'l'ijri'irejca'a a'fjna í Pilato mat'ij me'ín t'l'iyestehua'a. Tí pua'a meraatáhuavii í teite ti a'fín raatátuaani seij ti aiteánami'i, ja'atí ti na'a í mej raatáhuavii, aj pu i raateátuaasin. ⁷A'ájna já'ahua'a seica mú aiteánami'ihuaca'a í mej né'use'eca'a í u'uviernu jemi. A'ii mú huá'ucuii í teite. Ajta seij a'ujna aiteánami'ihuaca'a ti ayén ántehuaa tijín Barrabás. ⁸Aj mú mi e'iré'ene í teite í Pilato jemi. A'í mú autéjhuii mej raatáhuavii ti a'fín ayén huárini a'fimej jemi a'ij ti ye'í t'l'ijri'ire.

⁹Aj pu i ayén tihua'uta'fhuauri'li tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'fjna ti áamuatajtuhuan pú'een, mú'een mi sej Israél jetze ajtème'ecan?

¹⁰Ayee pu tihua'uta'fhuauri'li a'iné a'fí pu ráamua'areeri'li mej rá'achueere'eca'a í Jesús a'fime í mej tihua'ua'fjte'e u teyujta'a. A'fij mú jín raatátui me'fjna í Pilato. ¹¹Mí majta me'fín í mej tihua'ua'fjte'e u teyujta'a, a'fí mú raatá'a í ca'aníjra'a jeíhua í teite mej mi raatáhuavii a'fjna í Pilato ti a'fín huatátuaani a'fjna í Barrabás jetzen me'ecan í Jesús.

¹²Ajtahua'a ayén tihua'uta'fhuauri'li tijín:

—¿A'iné náarini nemfjna jemi, mi ti áamuatajtuhuan pú'een, mi sej Israél jetze ajtème'ecan?

¹³Aj mú mi ca'anín jín huajfjuaca'a. Miyen tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

¹⁴Aj pu i Pilato ayén tijín:

—¿A'iné een jime'e? ¿Ti'itájni a'ij pua'a huáruu?

Mat'ij ráanamujri'li, jaítze'e mú ca'anín jín huajfjuaca'a. Miyen tijín:

—Aútataichi cúruu jetze. —Yee mu'u titeejfjuaca'a.

¹⁵Ajta a'fín Pilato, a'fí pu raxí'eve'eca'a ti r'í'í tihua'utá'an í teite. A'fij pu jín raatátuaa a'fjna í Barrabás. Ajta raata'ajtac'a mej ra'iré'avajxi'ín a'fjna í Jesús. Aj pu ijtá'li hua'utátuii mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

¹⁶Mat'ij mi me'fín xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti te'ájta ti é'eché. A'uu mú ya'uteárujte já'ita'a ti u e'eráyaujta'a. Aj mú mi ná'jmi'lica tisej í seica, xantaaru'u. ¹⁷Síicu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'ín jín, raxú'umuavi'ime'eca'a. Majta curuun raateátaave ti tzicare'e jime'e cistí'jhuaca'a. A'fij mú ra'avé'erujti'iri'li. ¹⁸Mat'ij mi autéjhuii mej raatejívajra, yee cumu r'í'í mú tiraatá'a. Miyen tijín:

—Ayajna ne'u. Temua'a pu i'ixi'epi'ín. Ché'e a'ateevi'li ti ruuri amfjna ti hua'atajtuhuan pú'een í mej Israél jetze ajtème'ecan. —Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'li.

¹⁹Majta ra'avé'evajxi án mu'úutze'en itz'ij jime'e. Majta ra'atétzizmua'axi. Majta mú titunutaxi. Ayee cumu r'í'í mú tiratá'acare'e. ²⁰Mat'ij rá'uxieehuari'ira'a, aj mú mi rú'ljchuiiri'li a'fjna í síicu'uri ti pá'uvi'ín jín, raxú'umuavi'ime'eca'a. Mat'ijjtá mi ru'ucáachejte í síicu'ure'ara'an. Aj mú mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

Mat'ij rá'utatai í Jesús í cúruu jetze
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹A'ájna, seij pu hua'antinájcheca'a a'ujna a'u mej ye'evé'ejajsime'e a'fjna í Jesús. Ayee pu ántehuaa a'fjna í ja'atí tijín Simón. A'uu pu é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cirene. A'ii pu ya'upuáara'an a'fjna í Alejandro, ajtahua'a seij í Rufo. A'uu pu e'erárraa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí ja'atí á'a é'eché. T'l'ij a'fín Simón hua'antinájcheca'a, a'fí mú huata'áj ti a'fín rá'anchueni cúrujra'an í Jesús.

²²A'uu mú ya'ujáj a'fjna í Jesús, a'ájna já'ahua'a, jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa hua'aníuua jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayee pu huataújmu'a'a tijín M'í'ichí na'a jemi.

²³Mat'ij mi raatanéste ti'it'í nahuáj, cuaane'e ti ranaxa. Ayee mú ratamuá'amu'a a'fjna í cuaane'e tijín mirra. Ajta a'fín Jesús, capu ra'anti'í a'fjna í nahuáj.

²⁴Mat'ij mi rú'ljchuiiri'li í síicu'ure'ara'an. Majta tiraacá'ari'iri'li í tí'iciixure'ara'an. Mat'ijjtá mi rá'utatai í cúruu jetze. Aj mú mi ti'ihuajmu'a'it'í tetej jime'e mej mi

ráamua'aree ja'atí ti raci'iti í cǎxure'ara'an í Jesús seij ajta seij. Ayee mú titeeré'ujpijite a'ǎjna í tí'icǎxure'ara'an.

²⁵ Pu'uri já'ita'a ujmé'eca í xica matí'ij rá'utatai í cúruu jetze. ²⁶ Majta ti'títí taabla aúutatai cúruu japua. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'ǎjna jetze í taabla í mej ti'títí jǎn jetzen te'ujpuá'ajte tíjǎn: “Hua'atajtuhuan í mej Israél jetze ajtéme'ecan.”

²⁷ Majta jamuan í Jesús, mehuá'utátaixi cúruu jetze hua'apuaca í nahua'ari mej pú'een. Seij mú a'utéjche í cúruu rí'irínta'a pújme'en, majta seij á'utata'a pújme'en. ²⁸ Ayee pu'u éene'ecan jǎn aráuraste a'ǎjna í niuucari ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Ayen tíjǎn: “Yee mú yá'umua'arejca'a tǎj a'ij pua'a t'ítevijca'a.”

²⁹ Majta me'ǎn í mej á a'atánineica'a, matí'ij raasej, a'ǎí mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. Ayee mú a'ij pua'a t'í'ixajtaca'a tíjǎn:

—¿Ni caí icu, mú'ee pe a'ǎn pú'een í pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xica jetze rá'ajtaahua? ³⁰ Ijii mú'ee asej á japua huániuuchi pej pi caí huámí'ini. Acájra'a yeehui amǎjna jetze mi cúruu. —Ayee mú tirá'axieehuasti'iraca'a.

³¹ A'ǎí majta í mej tíhua'u'ajte'e u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, a'ǎí mú naǎjmi'í rá'axieehuasti'iraca'a. Miyen tí'iruixaate'eca'a rujǎmua'a tíjǎn:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta, capu raayí'iti ti rusej rujapua huániuuni. ³² Amǎjna ti nu'u i'í Círístu'u ti nu'u tatajtuhuan í tej Israél jetze ajtéme'ecan, ché'e amín acájra'ani amǎjna jetze mi cúruu tej ti raasej, tetá'aj té'antzaahuate'en. —Ayee mú tí'iruixaate'eca'a.

Majta me'ǎn í mej jamuan huá'utatai í cúruu jetze, a'ǎí mú majta rá'uxieehuasti'iraca'a.

Jíme'en tí'ij Jesús huamí'í

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tǎí'ij a'ǎjna teja'uré'ene a'atjaz tacuarixpua, aj pu i huateática'areca'a nainjapua í chuej a'uun ti huatacá'a u Israél. Ajta á'atee ti ayén huatíca'a já'ita'a tacuarixpua. ³⁴ Jíme'en pu'u teja'uré'ene a'ǎjna já'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jǎn huajǎjhuaca'a runiúcajtz'e'en. Ayen tíjǎn:

—¿Eloi, eloi, lama sabactani? —Ayee pu tiu'ujǎjhuaca'a.

A'ǎjna i niuucari, ayee pu huataújmua'a tíjǎn: “Niya'upua, ¿a'iné een jǎn peneja'uhua'axi mú'ee, pej ní'iy'a'upua?” Ayee pu huataújmua'a a'ǎjna i niuucari.

³⁵ Seica í mej me'uun a'uté'uuca'a meráanamujri'í. Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjǎn:

—Xaanamujri'í, a'ǎj pu huatajé a'ǎjna í Elías í ajmí'í ti'íteveeca'a í Dios jemi.

³⁶ Aj pu i seij e'iré'ene rutiéchijme'en. Ti'títí pu autí ti u'urájta'ati. A'ǎj pu huateáru'une nahuáj jíme'e ti antzǎjvi'í. Tǎí'ij jí ra'antijǎ'icí'e ciyej jetze. Aj pu i a'ǎn rá'ajchui tí'ij Jesús ra'antiyé'en a'ǎjna jetze í tí'ití. Tǎí'ij ayén huarǎj, aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa a'ǎjna í ja'atí tíjǎn:

—Xaachú'eve'e. Tí pua'a yatanéjsin a'ǎjna í Elías ti ij ra'acájtaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁷ Aj pu i Jesús ca'anín jǎn huajǎjhuaca'a. Tǎí'ij jí huamí'í.

³⁸ A'ǎjna teyujta'a, ti'títí pu huatáviviijme'eca cǎxuri ti itzǎjhu. Jíme'en pu'u huamí'í í Jesús, aj pu i já'ita'a acásiujtza'an a'ǎjna í cǎxuri. ³⁹ Ajta a'ǎn í hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'ase, áa pu a'utéveeca'a a'ǎjna vejli'í ta'avé'enee a'ǎjna í Jesús. A'ǎí pu ráanamujri'í a'ij ti ye'í tiu'ujǎjhuaca'a í Jesús. Ajta raasej a'ij ti ye'í tiu'umǎí. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'ǎjna í capitán tíjǎn:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íi pu a'ǎn pú'eene'en í yaujra'an í Dios.

⁴⁰ Majta seica, á mú'u ímuá a'uté'uu mejseíraca'a a'ǎíme mej 'uuca. Seij pu ayén ántehuaaca'a tíjǎn María, ti Magdala é'eme'ecan. Ajta, seij ti ajta ayén ántehuaaca'a tíjǎn María. Hua'anaana a'ǎjna í Jacobo ti cǎlieen, ajta a'ǎjna í José. Ajtahua'a seij 'íta'a huá'a jamuan pu a'utéveeca'a ti ayén ántehuaaca'a tíjǎn Salomé. ⁴¹ A'íi mú á'ujujhua'ane'eca'a í Jesús jamuan. Majta raatévaire'eca'a tí'ij a'ǎn a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Galilea. Mé mul'ití mú majta a'uté'uuca'a í mej jamuan a'ujnéj a'ánna Jerusalén.

Mara'avá'ana me'íjna í Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tí'íj huateáchumua'areca'a, pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze mat'íj rí'i huaju'rjuuren. Yee ruujmua'a yee pu teja'uré'enejsin a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

⁴³ Aj pu i ja'atí a'uré'ene jemin a'íjna í Pilato. Aye pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'atí t'íjn José. A'uu pu já'ahua'a é'eme'ecantaca'a ti ayén téja'arájtehuaa t'íjn Arimatea. A'í pu ajta huá'a jetze ajtém'e'ecan a'íime í mej i'íjuéesi. Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'it'éveeca'a a'íjna í José. A'í pu ajta rachú'eve'eca'a a'íjna xicájra'a jetze t'í'ij Dios aut'éjcheni ti tiu'uta'ájta nainjapua íyén chaanaca japua. A'í pu uhuateújca'ane í ru tzajta'a. A'uu pu a a'uteájrupi a'u ti a'utevéeca'a a'íjna í Pilato. Aj pu i rájhuaviiri'i ti a'íin raatá'an ti ra'acájtini í Jesús, ti ari m'íichi.

⁴⁴ Ajta a'íin í Pilato, jé'ecan pu a'íj te'utasej ti Jesús ari huam'íi. Aj pu i raatajé í hua'acapítan í mej rá'utatai í cúruu jetze. Raata'íhua'urili ti pu'a'a ayén ti'ayájnaca'a ti ari huam'íi. ⁴⁵ Aj pu i a'íin hua'acapítan ayén tiraata'ixaa ti ayén ti'ayájnaca'a. Tí'íj jí Pilato raatá'a a'íjna í José ti a'íin ra'acájtini.

⁴⁶ Tí'íj jí á'uraa a'íjna í José ti cíxuri á'unanan ti rí'en, ti naa tí'icuaína. Aj pu i ra'acájchuii a'íjna í m'íichi. Tí'íj jí ra'iré'e'íjcataca'a a'íjna jime'e í cíxuri. Ajta á'iyen a'uun ya'utéete a'ujna a'u mej ru'uré'íjche u téte'e í tetej tzajta'a. Aye pu huar'íj, t'í'ij jí tetej aitéjmuaa ti sicírara'a. ⁴⁷ Majta me'ín í 'uuca, í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íjna María ti i'ináanajra'an a'íjna í José, a'íi mú raasej a'u ti ye'etéete.

16

Jesús pu huatarúj huá'a tzajta'a í m'íichite

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'íj mú á'ume a'íjna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'íime í 'uuca, a'íjna í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íin María ti i'ináanajra'an a'íjna í Jacobo, ajta a'íin Salomé, a'íi mú ti'it'í huánanai ti naa teáarí'e, tu'upi a'ará'a. Mat'íj me'ín huánanai, aj mú mi á'uju'un mej mi ra'acáamejra a'íjna í m'íichi. ² Yee ruujmua'ate'e yee, t'í'ij auchén e'iré'eneesime'eca í xica, a'úu mú a'ará'a a'u ti e'evé'enami'ihuaca'a. A'íj pu jetze píft'irici í xica ta'amuájca í itieeri. ³ Aye mú tiú'urihua'uraca'a t'íjn:

—¿A'ataqui sejíta'a ya'anxíra í tetej ti jín ujnám'i'í ti úcun tej ti uteároute?

⁴ Mat'íj mauj ímuá e'evé'uju'uca'a meraasej ti pu'a'a a'íin tetej caí ché'e aitéjmuaa. Temua'a pu ti'ive'eca'a a'íjna ti a'itémuaaca'a. ⁵ Aj mú mi a a'uteájrupi a'ájna ti aúucun mat'íj mi seij huasej ti anú'ujcatii rí'irínta'a. Temuaij pu pírici a'íjna. Tí'tí'ican pu te'ucávijca'a unú'ujcatii. Naa pu ti'icuaínavi'i te'ucávijca'a a'íjna í temuaij. Mat'íj mi temua'a jeíhua tiu'utátziin. ⁶ Aj pu i a'íin ayén tihua'utá'ixaa t'íjn:

—Caxu tí'itziíne'e. Mú'een xu yá'uhuaunen se'íjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. Capu yu'u já'ahua'a. Pu'uri huatarúj. Casi'i. Xaasej íyén mej ya'ujté. ⁷ Sericu, setá'aj hua'utá'ixaate'en í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, seajta a'íjna í Pedro. Mú'een xu hua'utá'ixaate'en yee: “Tí nu'u a'íin amuacá a'um'é e'ame a'ánna Galilea t'í'ij hua'uchú'eve'en. Ayen che'atá na'a té'eme t'íj a'íin ari tihua'utá'ixaa mej nu'u a'uun yé'esejran.” —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í temuaij.

⁸ Majta me'ín í 'uuca, temua'a mú tiú'ujviveeca'a, majta mej a'íj tité'ujmuajca. Aj mú mi huírúáachejraa. Camu majta ja'atí huatá'ixaa, a'iné metí'titziíne'eca'a.

Jesús pu huatasejre a'íjna jemi María ti Magdala é'eme'ecan

(Jn. 20:11-18)

⁹ Aye pu tiuju'uríj a'íjna xicájra'a jetze í ta'amuájca í itieeri tí'íj a'íin Jesús huatarúj ti tapuá'arime'eca a'íjna xicaj jetze ti amuájca. Amuacá pu huatasejre a'íjna jemi í María ti Magdala é'eme'ecan. A'íi pu a'íin pú'ene'en í mej tzajta'an seijre'eca'a í tiyáaru'use í mej aráhua'apua ará'axca ti hua'utamuarí í Jesús.

¹⁰ Ajta a'íin María, a'íi pu u á'ume ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujujuhua'ane'eca'a í Jesús, í mej ruxieemijte'eca'a a'íjna jime'e ti Jesús huam'íi. Majta

ruyeineca'a. ¹¹ Majta a'ñime, matí'ij ráamua'areeri'i ti ari nu'u a'ñin María raasefj a'ñjna í Jesús, camu rá'atzaahuat'e'eca'a.

Jesús huatasefjre huá'a jemi í mej hua'apua, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e
(Lc. 24:13-35)

¹² Tí'ij jí Jesús ajtahua'a huatasefjre hua'apuaca jemi matí'ij me'uun aujú'ucaa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí á'uchajta'a. Capu ché'e a'ñi pú'eene'en í mej amuacái ramua'ajcaa. Mí ajta, a'ii pu pú'eene'en. ¹³ Matí'ij mi a'ucfj mej mi hua'utá'ixaate'en í seica. Camu majta huá'antzaahuat'e a'ñimej í mej hua'apua.

Jíme'en í ti jín Jesús tihuau'íjca a'ñimej í mej tiu'uta'ajít'i'ire
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Tí'ij ari jaitze'e huachúmua'ancaa, matí'ij huatéte'eca'a í meesa jetze í mej tamuáamu-ata'a japuan seij ará'ase, ajtahua'a pu huatasefjre a'ñjna í Jesús. Tí'ij jí hua'ajté'axi a'ñjna jíme'e mej ra'antánaamua í ruxiejniu'uca, ajta a'ñjna jíme'e mej caí té'atzaahuat'e'eca'a. Ajta hua'ajté'axi a'ñjna jíme'e mej caí huá'atzaahuat'e'eca'a í mej raasefj tí'ij ari huatarúj.

¹⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu mú'een. Se'ucfjxi'ñin nain japua í chaanaca. Setihua'utá'ixaate'e naíjmi'lica í teite a'ñjna i niuucari ti jín hua'irátuaasin. ¹⁶ A'atí ti rá'atzaahuat'e' a'ñjna i niuucari, ajta huámua'íviyhua, Dios pu ru'irátuaasin. Mí ajta, ti pua'a ja'atí caí rá'atzaahuat'e' í niuucari, a'ñi pu rajpuajítzi a'ame. —Ayeec pu tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús.

¹⁷ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayeec mú tiu'uyí'itihua'a muá'aju'u í mej té'atzaahuat'e'e. Neniúucajtze'e mú hua'uta-muárite'esin í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Majta tí'ixaxa'ata'a muá'aju'u seica jíme'e í niuucari í mej caí xi raayí'iti. ¹⁸ Cu'ucu'use mú muari'en í mej tiú'uche'evaca í rumuájca'a jíme'e; me'ñ cu'ucu'use camu a'ij huá'aruuren. Na'ari ti pua'a huá'ave'eri mua'antiyé'en, capu ajta a'ij huá'aruuren. Ajta ti pua'a me'ñ hua'ajtamuarí'en a'ñimej mej t'licucui'i, majta mú rujni. —Ayeec pu tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús.

Jesús pu antíraa í júte'e, u ta japua
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa í tavástar'a, a'ñjna í Jesús, aj pu i Dios ya'uví'iti u ta japua. An pu a'ujyefjxi ri'irínta'a a'ñjna í Dios. ²⁰ Majta me'ñ í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'eca'a, matí'ij mi a'ucfjxi nain japua í chaanaca. Metihua'á'ixaa nain jíme'e í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ajta a'ñin í tavástar'a, a'ñi pu hua'atéva'irihua'a. Ayeec pu'u a'ñin hua'atá'acare'e mej jaitze'e raayí'itihua'an caí méèj ja'atí. A'ij mú jín ráamua'areeri'i í teite ti ayén ti'ayájnaca'a a'ij mej ye'f tí'ixajtaca'a me'ñjna í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'eca'a. Ayeec pu upuá'araca'a í yu'uxari ti ayén ántehuaa tíjín Marcos.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Lucas jíme'en í Jesuciristu'u

Í ti jín a'utéjche ti tiu'utaxáj

^{1,2} Mu'ití'í mú meri mej rá'usiimua'an temua'a naa ti'itíj ti a'ij huaríj itejmi jemi, mej mi miyen titaatá'ixaate'en a'ij ti éene'e já'araa. A'ii mú a'ín pú'een í mej rují'í jín raasej, a'ii mú majta me'ín pú'een í mej tiu'utévai mej hua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan. A'íí mú majta me'uun a'uté'uuca'a t'í'ij huatasejre a'í'jna í Jesús t'j na'a yú ti e'iré'ene. ³⁻⁴ A'íí mú majta raateájtuaa itejmi jemi me'í'jna í niuucari.

Mí neajta inee, a'iné nu'uri á'atee nej niyen t'ínemua'ate temua'a naa ne'í'jna jíme'e, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a ineetzi ti í'ixi'epi'ín nej timuaata'í'ti'í yu'uxari jetze nají'mi'í t'j na'a ti'itíj ti a'ij huaríj pej pi ráamua'aree, mú'ee Teófilo, mí pej ve'ecán jín ti'it'éjvee, pej pi piyen tiráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'ij mej meri timuaatá'ixaa.

T'í'ij nu'u a'ín ti t'í'ivaire'e, a'íí pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan a'í'jna í Juan ti t'í'temua'í'ihuan

⁵ T'í'ij a'ín Heródes auj ti'it'éveeca'a rey jíme'e t'j na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, áa pu já'ahua'a e'echéjme'e sej ti t'í'ivaire'e teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Zacarías. A'í'imej jetze pu ajtém'e'ecan Abiatar mej jetzen huanéj. Ajta a'ín íra'ara'an, ayée pu ántehuaaca'a tijín Elizabét. Ajta, a'ín, a'í'imej jetze pu ajtém'e'ecan Aaron mej jetzen huanéj.

⁶ R'í'í mú t'í'teteitestaca'a í Dios jemi a'í'ime í mej hua'apua. Nain mú jín te'araaraste í ti tiu'uta'ájtaca'a í tavástara'a, ajta í ti jín tihua'í'jca. Capu ti'itíj a'ij huá'aturaate'eca'a. ⁷ Mí majta, camu sej tiyáujca'a a'iné capu ch'é'e rí'írí'ístaca'a ti Elizabét tiyáuj á'ara'ani, a'iné mu'uri jéhua váujsicira'í'icaa a'í'ime í mej hua'apua.

⁸ Ayee pu'u ja'anáj tiráaruu a'í'jna t'í'ij auj ve'ecán jín t'í'ivaire'eca'a í Dios jemi a'í'jna í Zacarías, t'í'ij raac'í'í ti tiu'utévai're'en en teyujta'a seica jamuan mej tiraatámua'í'ivejte'en í Dios. ⁹ Mat'í'ij mi ra'antí'hua'u me'í'jna í Zacarías ti j'í'í a'ín ueté'ure en teyujta'a t'í'ij a'uun cuaane'e huátaira í tavástara'a jemi a'ij mej t'í'ijr'í'irejca'a. ¹⁰ T'í'ij ari teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a ratá'iraca í cuaane'e, áa mú e'etiú'uuca'a í teite á pua'acíe, meténí'uusime'e í Dios jemi.

¹¹ Aj pu í sej huatasejre í Zacarías jemi t'í'ij a'uun teyujta'a unú'ujveeca'a. A'uu pu rí'írí'inta'a pújme'en a'ut'éveeca'a a'í'jna jetze mej japuan ratá'iraca í cuaane'e a'í'jna í tevi ti huatasejre í Zacarías jemi. ¹² T'í'ij raasej, temua'a pu tiu'utátziin a'í'jna í Zacarías. Jé'ecan pu rá'tziine'eca'a.

¹³ Ajta a'ín ti huatasejre, a'úu pu ta japua t'í'ivaire'eca'a í tavástara'a jemi. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Zacarías, capej t'í'tziine'e. Dios pu ráanamujari'í a'ij pej tiu'ut'éjniuun í jemin. Ayee pu hui té'eme íjii, mí sej nají'mi'í, a'í'jna í Elizabét, a'íí pu tiyáuj a'ame mú'etzi jemi. Ayee pu nu'u ruxe'eve'e pej nu'u piyen tiraatámua'ati tijín Juan.

¹⁴⁻¹⁵ Jé'ecan rí'í timuaatá'asin, pajta huatá'atemua'ave'esin pe'í'jna jíme'e í pa'ari'í. Majta í teite, jéhua mú huatájtemua'ave'esin me'í'jna jíme'e t'í'ij huanú'ihuan í pa'ari'í, a'iné ve'ecán pu jín ti'itevé'e a'ame í tavástara'a jemi. Ch'é'e nu'u caí nahuáj ye'e nusu tejuin. T'í'ij hui huanú'ihuan ti yú auca'ít'í a'ame, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu jetzen ru'ut'é'aa. ¹⁶ Ayee pu ca'aníjra'a hua'utá'asin mu'í'icáca a'í'imej í mej Israel jetze ajtém'e'ecan mej mi majtáhua'a raataxí'eve'en í ruvástara'a í Dios í mej mejm'í'í mé rúurie.

¹⁷ A'íí pu hui amuacá huamé'e a'ame caí í tavástara'a. Ayee pu che'atá na'a a'í'jna jetze pu araujca'anée a'ame í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios t'j a'ín te'araujca'anejca'a í Elías a'í'jna ti ajm'í'í t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ajta ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aréere a'ame t'j te'entiújmua'areeca'a í Elías. A'íí pu rí'í huá'aruuren a'í'imej í mej huá'avaujsimua'a pú'een í t'í'írí'í mej mi majtáhua'a hua'utaxí'eve'en í ruyaujmua'a. Majta a'í'ime í mej caí huá'atzaahuat'e'e í ruvaújsimua'a, a'íí pu rí'í huá'aruuren mej mi miyen rí'í mé

titeumuámua'aree muá'ara'ani matj a'ñime í mej r'i'í t'íteteite. Ayee pu huárini t'í'ij r'i'í huá'uruuren í teite mej mi ra'ancuré'evi'itin í tavástar'a. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

¹⁸ Aj pu í Zacarías ayén tiraata'lhua'uri'í a'ñjna ti jemin huatasej're tijín:

—A'íné ye'í t'í'iri'íri nej ráamua'aree ti pu'a' ayén ti'ayajna nusu caí, a'íné nu'uri vástacira'í inee. Ajta, a'ñin ti nee jamuan, pu'uri ajta ucarij.

¹⁹ Aj pu í a'ñin ti t'í'ivaire'e í tavástar'a jemi, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu ántehuaa inee tijín Gabriel. A'u'u nu a'ut'éjvee Dios ti é'esej're'e. A'ñi pu neja'uta'íteca'a nej yetanén, nej ni timuá'ixaate'en ne'ñjna jime'e í niuucari í pej jín huata'atemua'ave'esin.

²⁰ T'í'ij j'ii, í pej caí té'antzaahua a'lj nej timuaatá'ixaa, capej ché'e ataniúuve'e pu'a'amé. Ni capu ché'e r'i'írista a'ame pej tiu'utaxáj ti yú auca'it'í a'ame ajta na'a caí huanú'ihuan í pa'ari'í. Aj pu araúastejsin a'lj nej timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ñjna í Gabriel.

²¹ Majta me'ñn í teite, méjchu'eve'eca'a me'ñjna í Zacarías a'atzaj ti huiráame u teyujta'a. Ayee mú t'í'iru'lhua'uraca'a a'iquí 'een jín ari á'atee ti mú anú'ujvee. ²² T'í'ij jí xaa huirájraa. T'í'ij huirájraa, capu ché'e r'i'íristaca'a ti tiu'utaxáj. Ayee pu'u rumuájca'a jín tihuá'a'ixaate'eca'a a'íné capu ché'e r'i'íristaca'a ti huatániuni. A'ñj mú jín ráamua'areeri'í ti t'ít'ij huatasej're í jemin u teyujta'a.

²³ T'í'ij ra'antipua'ajte ti raac'í'í ti tiu'ut'évaire'en u teyujta'a, ti'í'iquí á'uraa í ruche. ²⁴ T'í'ij jí autájucataca'a a'ñjna í fra'ara'an í Elizabét. Aj pu í huatéuravaataca'a a'ujna u ruche. Ayee pu á'atee ti caí huiráaye'icaa í ruchi'itá a'achú cumu anxj máxcira'í jime'e. ²⁵ Ayee pu t'í'imua'ajca tijín:

—Tavastara'a pu hui ayén náaruu ineetzi. Pu'uri ayén tira'aránajcheca'a ayén náaruuren nej ni caí ché'e t'ítevi'ira'a í teite jemi ne'ñjna jime'e nej caí tiyaúj ná'ara'ani.

T'í'ij nu'u a'ñin ti t'í'ivaire'e u ta japua, a'ñi pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan í Jesús

²⁶ T'í'ijta tejaumé'eca arájsevi máxcira'í, Dios pu raata'íteca'a a'ñjna í Gabriel ti u a'atanén a'ujna Nazarét, chajta'a ti jetzen ajtémecan a'úu ti huatacá'a Galilea.

²⁷ Raata'íteca'a ti u a'atanén áa ti é'eché a'ñjna í María í ti ari tímua'a huatéviche'esin a'ñjna jamuan í José, a'ñj ti jetzen huanéj í David teecan. Capu xi ja'ati jamuan huáhuui a'ñjna í María.

²⁸ T'í'ij jí a'uun a'uteájrupi a'u ti é'eché. Aj pu í a'ñin ti t'í'ivaire'e í tavástar'a jemi, ayée pu tiraateújte tijín:

—Aja'imí, María, mi pej Dios jemi te'ancuré'asin. Tavástar'a pu á jemi huat'éjvee.

²⁹ J'éecan pu utéevatzi í tzajta'an t'í'ij ayén tiraata'ixaa. Jéihua pu t'í'imua'ajca a'iquí huataújmu'a'a í niuucari ti raataxájtaca'a.

³⁰ T'í'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ñjna í ja'ati tijín:

—Capej t'í'itziine'e, María. Mú'ee pe r'i'í raatá'a í Dios. ³¹ Mú'ee pe a'utájucata. Mú'ee pe tiyaúj pu'a'amé, teáatan. Ayee pej raatámua'ati tijín Jesús. ³² Ajta, a'ñi pu ve'ecán jín t'ítevéé a'ame. Ayee mú hui majta raatamuá'amuat'e muá'aju'un tijín Yaujra'an í Dios ti nain jín antiújmu'a'aree. Ajta, Dios ti ta'ivástar'a, a'ñi pu raatá'asin ti te'enteárate a'ñjna jime'e ti David teecan jín t'íteveeca'a. ³³ Ajta a'ñin pu tihua'uta'ájte'esin t'ij na'a rusén jime'e a'ñmej jemi í mej Jacobo jetze huanéj. Ajta capu ja'anáj fra'antipua'ari ti a'ñin tihuaft'e a'ame. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

³⁴ T'í'ij jí ayén tiraata'lhua'uri'í a'ñjna í María tijín:

—A'íné t'í'iri'íri ti ayén teja'ur'é'enen a'íné canu ja'anáj teáata'a jamuan huáhuui.

³⁵ Ajta a'ñin ti t'í'ivaire'e í ta japua, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—A'ñn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ñi pu á jetze rávajtzi. Ajta a'ñjna jime'e ti muaacánajsin, a'ñj pu jín, a'ñjna í pa'ari'í ti nu'ihuan, tavástar'a pu huatéura'ate'esin. Ayee mú majta raatamuá'amuat'e muá'aju'un tijín Yaujra'an í Dios.

³⁶ Ajta a'ñin a'ihuáara'a, a'ñjna í Elizabét, a'ñi pu hui tiyaúj a'ame t'ij ajta ari ucarij. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín yee ti caí ché'e r'i'íri tiyaúj á'ara'ani. Mí ajta, pu'uri á'atee arájsevi máxcira'í ti autájuca.

³⁷ Ayee pu'u, a'íné nain pu t'í'iri'íri í Dios jemi. Capu mé'e é'e ti'it'ij ti muári'eri í jemin.

³⁸ T'í'ij jí María ayée tiu'utaniú tijín:

—Nain nu jín tiraatévaire'esin í nevástarara. Ché'le ayén teja'uré'ene a'ij pej peri tinaatá'ixaa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í María.

Tí'ij jí á'uraa a'íjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

María pu nu'u rúumuaarin í Elizabét

³⁹ A'ájná'imua, ca'anacan pu á'ume í María já'ahua'a chajta'a jetze jirí ti e'evé'eca a'úu ti huatacá'a u Judea. ⁴⁰ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche a'íjna í Zacarías. Tí'ij jí a'uteájrupi u chí'ita, aj pu i raatateújte a'íjna í Elizabét.

⁴¹ Ajta a'íin í Elizabét, tí'ij ráanamujri'i ti raatateújte í María, tí'iquí huataújrureajxi í pa'ari'i í jucaatze'en. Tí'ij jí a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, jemin pu huateájturaa í Elizabét jemi. ⁴² Tí'ij ayén huaríj, Elizabét pu a'ujca'anéecan jín raatá'ixaa a'íjna í María. Ayen tíjín:

—Dios pu rí'i timuaatá'a mú'eetzi mecaí í seica í 'uuca. Ajta pu rí'i tiraatá'a í pa'ari'i ti arájca í muá'ajucaatze'e.

⁴³ ¿A'iné ti í Dios ayén rí'i tinaatá'a ti ayén mú a'uvé'emej neetzi jemi í náanajra'an í nevástarara? ⁴⁴ Jíme'en nu'u ráanamujri'i pej naatateújte, aj pu i huataújrureajxi í pa'ari'i ti arájca í nejucaatze'e. A'íi pu huataújtemua'ave.

⁴⁵ Rí'i pu timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'atzaahuat'e ti ayén araurasten a'ij ti tavástarara timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Elizabét.

⁴⁶ Ajta a'íin í María, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

Jé'ecan pu rí'i tinaateájtuaa í ne tzajta'a í nevástarara.

⁴⁷⁻⁴⁸ Ajta nexiéjniu'uca pu rutémua'ave'e í Dios jemi ti nulirájtuaa a'iné a'íi pu ramua'a-reereca'a í nej caí a'ij tí'ijviicua'i, inee í nej ravaire'e.

Ijii ti yú auca'ití a'ame, najmí'i í mej teemua, ayée mú tiu'utaxájta neetzi jime'e yee Dios pu rí'i tinaatá'a.

⁴⁹ Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u me'íjna jime'e tíjín pu'uri Dios jeíhua ayén tí'itíj jín náaruu tí í'irí'en a'íjna jime'e í ti raayí'iti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

Ché'le rí'i mé'le tejjua'a á'ara'ani í ti jín ántehuaa.

⁵⁰ A'íi pu huá'acu'uve najmí'ica í teite a'achú mej caj pua'amé í mej rá'aste.

Tíj mena'a mej amuacá huatasej're, ti yú auca'ití a'ame, a'íi pu huá'ancu'uvajxi'isin.

⁵¹ Ve'ecán pu jín tiu'umuári'ej í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

A'íi pu hua'antimú'ití a'íimej í mej á'ujtzaahuat'e í rutevij jime'e.

⁵² Ajta a'íime í mej tí'ajta, a'íi pu huá'ari'iri'í í mej jín títetaté'eca'a.

Mí majta a'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'íi pu tihua'anteárujte ve'ecán jime'e.

⁵³ Ajta a'íime í mej tiejcuca'a, a'íi pu rí'i tihua'utá'a tí'itíj jime'e ti rí'en.

Majta a'íime í mej chíjteaani pú'een, a'íi pu hua'uta'íteca'a mej á'uciine mecaí tí'itíj anú'a'in.

⁵⁴ A'íi pu hua'utévaí a'íimej í mej Israel jetze é'eme'ecan, a'íime í mej ravaire'e.

A'íi pu ra'utámua'areeri'í í ti jín te'ataújratziiri'í nu'u huá'ancu'uvajxi'in tíj na'a rusén jime'e a'íimej í mej Abraham jetze airáne.

⁵⁵ Ayee pu tiuju'uríj a'ij tí ajmí'í tihua'utá'ixaa a'íimej í tavaújsimua'a teecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í María.

⁵⁶ Ajta, a'íin í María, a'úu pu á a'uteájturaa a'achú cumu huaíca máxcira'í jamuan í Elizabét. Tí'ij jí á'uraa í ruche.

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'íjna í Juan

⁵⁷ Tí'ijta teja'uré'ene ti tiyajú á'ara'ani í Elizabét, teáatacan pu tiyajú já'araa. ⁵⁸ Majta í teite í mej vejli'í antachéejme'ecaa, majta ihuáamua'ame'en í pa'ari'í vaújsimua'a, a'íi mú curé'ecíjxi mat'íj ráamua'areeri'í tí rá'ancu'uvajxi í tavástarara. Aj mú mi huataújtemua'ave í jemin.

⁵⁹ Tí'ij tejauumé'eca aráhuaica xica jetze ti huanú'ihuaca'a, a'íi mú á'uju'un mej mi ra'antisíjche í naviira'an í pa'ari'í. Majta, ayée mú raatamuá'amuacujca'a tíj ántehuaaca'a í táatajra'an í pa'ari'í. ⁶⁰ Ajta a'íin náanajra'an, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu ayén ántehuaa a'ame tíjín Zacarías, ayée pu' u ántehuaa a'ame tíjín Juan.

⁶¹ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'iné ti i. Capu mé'e ja'ati ti ayén ántehuaa ti ajtémecan mú'ejmi jemi.

⁶² Matí'ij mi rumuájca'a jín raata'íhua'uri'i í táatajra'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ye'í t'íjxe'eve'e ti ayén ántehuaa á'ara'ani.

⁶³ Ajta a'ín táatajra'an, a'í pu ti t'ít'ij taabla hua'utáhuaviiri'i ti jetzen ra'uyú'uxan a'ij ti ántehuaa a'ame. Aj pu i ayén tira'utéyu'uxaca'a t'íjín: “Ayee pu ántehuaa t'íjín Juan.” Jé'ecan mú naa r'í'i tira'utasej'í teite.

⁶⁴ Jíme'en pu'u ayén tira'utéyu'uxaca'a, aj pu i huatá'í'iristareca'a ti tiu'utaxáj. T'í'ij i a'utéjche ti huatéjniuuni í Dios jemi; r'í'i pu tiraatá'aca. ⁶⁵ T'í'ij ayén tiuju'ur'íj, jé'ecan pu utéevatzí í huá'a tzajta'a a'ímej í mej á vejl'i antachéejmee. Ajta nainjapua a'uun ti jirí a'uca'íjme, Judea ti jetzen ajtémecan, jé'ehua mú t'í'iru'ixaate'eca'a a'ij ti t'ít'í huar'íj. ⁶⁶ Ja'atí ti na'a ti ráamua'areeri'i, ayée pu t'í'ihua'uca'a t'íjín:

—¿T'ít'itaqui pu'éene'e a'ame a'íjna í pa'ari'í?

Ayee mú t'í'ihua'uca'a, a'iné tavástara'a pu ravaire'eca'a í pa'ari'í.

Chuícare'ara'an í Zacarías

⁶⁷ Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, Zacarías pu jemin huatéajturaa, í ti táatajra'an pu'een í pa'ari'í. T'í'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan. ⁶⁸ Ayen t'íjín:

Miche'e r'í'i tiraatá'an í tavástara'a, í huá'a Dios a'íme í mej Israel jetze ajtémecan, a'íjna jime'e ti ari huatasej're, ajta ari hua'irájtuaa í rute'efestemua'a.

⁶⁹ A'í pu hui sej' te'enteároute, sej' ti huá'a jetze ajtémecan í teitestemua'ame'en í David teecan.

A'í pu tu'irátuaasin itejmi í rumuá'ri'eri'ire'ara'an jime'e.

⁷⁰ Ayee pu Dios ajm'í'i te'ataújratiiri'i.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'a, a'íme í ti Dios huatéura'ate.

⁷¹ Ayee pu hui huar'íj ti ij tu'irájtuaani, mej mi caí taamuá'itin a'ímej í mej tájcha'iire'e, na'íjmi'í a'achú mej pua'amé í mej caí tasej'racu.

⁷² Ayee pu ajta huar'íj ti ij hua'acu'uvé í tavaújsimua'a teecan,

ajta ti ij ra'utámua'aree í niuucari ti hua'utá'a tzáahuati'ira'a jime'e, ti mé'e jauu'á'a í ti jín ti'íhuau'íjca.

⁷³⁻⁷⁵ Ayee pu te'ataújratiiri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna jemi í tayá'upuaci'í, a'íjna í Abraham teecan,

ti ij tu'irájtuaani a'ímej jemi í mej tájcha'iire'e, mej mi caí ta'antipua'ajte'en,

tej t'íj raatévaire'en tej caí t'í'itziine'e,

tej ti tiyen urar'í'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a,

tetá'aj tiyen x'í'epi'in rijcaa í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, a'achú tej pua'a á'ateeri.

⁷⁶ Pajta mú'ee niyauj, ayée mú muaatámua'atzi t'íjín Tí t'í'ixaxa'a a'íjna jetze me'ecan í ti nain jín antiújmua'aree.

A'iné mú'ee pe amuacá huamé'e pua'amé caí í tavástara'a patá'aj r'í'i huá'uruuren í teite.

⁷⁷ Mú'ee pe tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í teitestemua'ame'en í tavástara'a a'ij ti a'ín tihua'irátuaasin,

a'íjna jime'e ti tihua'utá'uuni'ira í mej jín auteajturaa í Dios jemi.

⁷⁸⁻⁷⁹ Ayee pej rini a'iné jé'ecan pu tá'acu'uve í taDioj.

Amí pu ye'vé'ecánejsin íiyen chaanaca japua t'í'ij táamuaare itejmi.

A'uu pu hui nain xicaj tzajta'a tátzave'e a'ame ti ij huanéeri'ic'á'ara'ani temua'a naa a'ímej jemi í mej huachéjme t'íca'amiste'e,

a'ímej jemi í mej t'í'itziine'e a'íjna xicá'jra'a mej jetzen cui'ini, mej yee cumu t'íca'amiste'e mú sej're'e.

A'í pu ajta taatá'itira tej ti r'í'i t'í'itechejca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Zacarías.

⁸⁰ Ajta a'ín í pa'ari'í, a'í pu huavé'ese. Ajta ru tzajta'a huatéj'ca'ane. A'uu pu é'echejca'a a'u ti caí mé'e é'e t'í'it'ij ajta na'a caí huatasej're'en jéj're'e a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan.

2

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'ájna í Jesús
(Mt. 1:18-25)

¹ A'ájna'ímua, tí'ij a'áin ti'itëveeca'a í rey jime'e a'ájna í Augusto ti ajta ayé ántehuaaca'a tijín César, a'íi pu tíraata'ájtaaca'a mej mi ahuaujyu'uxan mej mi hua'uté'itien naíjmi'ica mej a'uun a'uchéjme tíj na'a a'u ti tejé'ajta. ² Ayee pu tiu'uríj tí'ij auj Cirenio ti'itëveeca'a tajtuhuan jime'e a'ájna u Siria. A'íi pu a'áin pú'eene'e ti hua'uta'íteca'a í mej amuacaí hua'uté'itiee. ³ Majta me'ín í teite, naími'i mú a'ucíjxi a'u mej é'eme'ecan mej mi a'ahuaujyu'uxa.

⁴ A'íj pu jín, a'áin José pu huirájraa a'ujna Nazarét, Galilea jetze ti ajtème'ecan. A'u pu a'ará'a u Judea, chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Belén. A'u pu ja'unú'ihuaca'a a'ájna í David teecan, a'ájna ti ajmí'i ti'itëveeca'a í rey jime'e. A'iné a'íj pu jetze huanéj a'ájna í José, a'íj pu jín a'uun á'uraa. ⁵ Ajta pu a'áin á'uraa í María a'ájna jamuan í José ti ra'ancuré'evi'iti. Ajta a'ájna í María, pu'uri autájucaca'a.

⁶ A'u mú a'uté'uuca'a tí'ij teja'uré'ene í xica ti jetzen huanú'ihuaca'a í pa'ari'i. ⁷ A'íj pu jín tiyaúj ja'araa amuacaícan jime'e. Teátaca'a í pa'ari'i. Cíxuri pu jín racá'ijcataka'a tí'ij huanú'ihuaca'a. A'íj pu jetze ra'atéete ti'tíj jetze ciyej ti atécun a'u mej ye'emuaate tejé'ecua'aca a'iné camuché'e ú'uvejricica'a cuaartu tzajta'a mej me'uun a'uteárute.

Í mej nu'u cáne'axi tisejracaa

⁸ A'ujna vejli'i u Belén, seica mú a'uté'uuca'a cáne'axi mej tisejracaa. A'u mú e'etáxa'irihua'a huá'a jamuan. ⁹ Tí'ij jí sej pu huatasejre ti ta japua tí'ivaire'e tavástar'a jemi. Jíme'en pu'u huatasejre, aj pu i a'áin tavástar'a á e'etatáztavajraa huá'a jemi í mej e'ejteí. Majta me'ín cáne'axi mej seire'e, temua'a mú jeíhua tiu'utátziin. ¹⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ájna ti ta japua tí'ivaire'e tijín:

—Caxu tí'itziine'e. Ayee nu'een jín mú a'uvé'emej neatá'aj niuucari amuaatá'ixaate'en í sej jín huataújtemua'ave'esin jeíhua, ti ti'ivaire'e a'ame para naíjmi'ica jemi.

¹¹ Jíii, a'ájna chajta'a David teecan ti jetzen é'eme'ecan, mú'ejmi jime'e pu hui ja'unú'ihuaca'a a'ájna ti amua'irátuaasin. A'ii pu a'áin pú'een í Círfistu'u, í tavástar'a, a'ájna ti Dios ra'antíhua'u.

¹² Ayee xu éeni'ici'e ramua'aréeren a'ij ti éene'e a'áin pú'een. A'uun xu yé'eteuni í pa'ari'i, cíxuri jín caícatzi'ihua. A'u pu araca'it'í a'ame ciyej jetze ta'atécun, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca.

¹³ Jíye'itzi mú jín jeíhua huatasejre a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e me'ájna jemi í sej. Mat'íj mi naíjmi'i rí'i tiraateájtuua í tavástar'a. Ayee mú tiu'uxájtaca'a. ¹⁴ Miyen tijín: Tiché'e rí'i tiraatá'an í Dios ti huápi'i naa seijre'e í ta japua.

Ajta íyen chaanaca japua, miché'e rí'i tí'itechéjme'eni í teite í ti Dios rí'i tihua'utá'asin. Ayee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Mat'íj mi a'ucíj a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e. Majta me'ín í mej cáne'axi tisejracaa, ayé mú tiu'utaú'ixaa tijín:

—Tiché'e u á'uju'un a'ujna Belén tetá'aj ya'usej a'ájna a'ij ti huaríj í ti taata'ixaa í tavástar'a.

¹⁶ Mat'íj mi ca'anacan u á'uju'un. A'u mú yá'uteu me'ájna í José, majta María, majta í uneca'i. A'u pu ciyej jetze aráca'atii, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca. ¹⁷ Mat'íj raasej í pa'ari'i, aj mú mi hua'utá'ixaa í teite a'ij ti a'áin tihua'utá'ixaa ti huá'a jemi huatasejre, a'ij ti tihua'utá'ixaa a'ájna jime'e í pa'ari'i ti huanú'ihuaca'a.

¹⁸ Majta me'ín í mej huá'unamuajri'i a'ij mej tí'ixajta'a a'íme cáne'axi mej tisejracaa, naími'i mú rí'i naa tihua'utasej.

¹⁹ Ajta a'áin í María, a'íi pu rú'avaataca'a í ru tzajta'a. Jéíhua pu tí'imua'ajca a'ij ti tí'ití huaríj huá'a jemi. ²⁰ Mat'íj mi a'ucíj a'íme cáne'axi mej tisejracaa. Jé'ecan maíjtemua'ave'e í Dios jemi, majta rí'i tiraatá'a niuucari jime'e a'ájna jime'e í mej ráanamujri'i, majta í mej raasej. Naími'i pu ayén teja'uré'ene a'ij ti tihua'utá'ixaa í tavástar'a.

Mej nu'u u ye'utasejrataca'a í Jesús u teyujta'a

²¹ Tí'ijta tejauumé'eca aráhuaica xica jetze, tí'ij í teja'uré'ene í xica mej jetzen ra'an-tisj'íchi í naviira'an í ti jetzen te'evli'í í pa'ari'í. Mat'í'ij mi miyen raatamuá'a tíjín Jesús, tíj ayén amuacaícan tiraata'ixaa a'ájna í sej í ta japua tí'ivaire'e.

²² Tí'ijta ari teja'uré'ene ja'anáj mat'í'ij pua'a í'ihuaca a'ij ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, mat'í'ij mi me'ájna ya'uv'í'iti me'ájna Jerusalén mej mi u ya'utasejrata í pa'ari'í u teyujta'a í tavástar'a jemi. ²³ Ayee mú huaríj, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín: "Ayee pu tiú'ujxe'eve'e mej ya'utasejrata í tavástar'a jemi naíjmi'ica a'achú mej pua'améca í mej amuaaté'ee muaanúnu'ihuaca'a í ti'irí'í í mej teteca."

²⁴ Majta tiu'utámuai'ivejtan a'ij ti ajta té'eyu'usi'í a'ájna jetze ti jín tihuá'u'itíiiri'í í tavástar'a'a. Ayen tíjín: "Miche'e hua'apuaca huatámuai'ivejta í cucui'ise na'ari hua'apuaca í jáamua'ise."

²⁵ A'ájna'imua, sej pu a'uun e'echéjme'e a'ájna Jerusalén. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Simeón. R'í'í pu tí'ití'ijcha'í'ica'a í Dios jemi. Ajta jé'íhua pu rá'astejca'a í ruye'irá. A'í'í pu tí'íjchu'eve'eca'a a'ájna xicá'jra'an jetze ti jetzen Dios huá'ancu'uvajxi'isin a'í'imej í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Ajta a'í'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í'í pu jemin huateájturaa.

²⁶ A'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén tiraata'ixaa ti nu'u caí m'í'ini caí xí huatasej're'en í Círí'stu'u, ti tavástar'a ye'uta'í'ti'í. A'í'í pu nu'u Simeón rasej'jran. ²⁷ Tí'ij jí í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aní'jra'a raatá'a a'ájna í Simeón ti a'uun a'atanén u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. Majta me'ín í vaújsimua'ame'en í pa'ari'í, a'úu mú majta a'ará'a u teyujta'a mej mi miyen ráaruuren í pa'ari'í a'ij ti tiú'ujxe'eve'e mej mi ra'ará'asten í ruye'irá. ²⁸ Aj pu í a'í'ín Simeón ra'ancuré'echui a'ájna í pa'ari'í. Tí'ij jí r'í'í tiraatá'a í Dios tíjín:

²⁹ Nevástar'a, pu'uri r'í'irí pej naatá'an nej nexiéehua huámi'ini, a'iné pepu'uri ra'ará'aste a'ájna í pej jín te'atá'aratziiri'í inetzí jemi í nej muavaire'e. ³⁰⁻³¹ A'iné nej'í'í nu jín raasej'í a'ájna í pej jín tu'irátuaasin, a'í'jna í pej yen raateájtuaa metí'ise'í'iraca'a naíjmi'í í teite a'achú mej pua'amé yen huachéjme íyén chaanaca japua.

³² A'í'í pu hua'atátzavi'ira a'ame temua'a naa a'í'imej í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan mej mi caí ché'e miyen 'eene'en mat'í'ij a'í'ime í mej huachéjme tíca'amiste'e.

Ajta a'í'í pu hui ve'ecán jín tíhua'uta'áijte'esin í á'ateitestemua'a, a'í'ime í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Simeón.

³³ Jé'í'ecan mú naa r'í'í tira'utasej'í í vaújsimua'ame'en í pa'ari'í a'ájna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í pa'ari'í jime'e. ³⁴ Tí'ij jí Simeón r'í'í tihua'uteájtuaa. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í María, í naánajra'an í pa'ari'í tíjín:

—Casi'í, ayée pu tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a ti a'ájna pa'ari'í jime'e. Mu'íití'í mú ve'ecán jín tite'enteárutixi'isin a'í'ime í mej Israél jetze ajtéme'ecan, ajta mu'íicáca pu té'ari'ira í mej jín títetate'í. A'í'ij xu jín siyen tíráamua'aree ti ayén té'eme a'iné jé'íhua mú ratí'ti.

³⁵ 'Ayee pu té'eme tí'ij mé jéj're'e sejj're'e a'ij mej tí'imua'atze í teite mému'íití'í. Ajta mú'eetzi, ayée pu che'atá na'a tímu'uhuatacu'í'ini í á'a tzajta'a cumu ti ja'atí'í mua'antéjtzeti nahuaa jime'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

³⁶ Sej pu ajta vejl'i'í huatéveeca'a ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. 'í'ita'a pu pú'een ti ayén ántehuaa tíjín Ana. Pu'uri ucarij. A'í'í pu yaujra'an pú'een a'ájna í Fanuel, í ti Aser jetze ajtéme'ecan. A'ájna í 'í'ita'a, ayée pu á'atee ti víic'he'e a'achú cumu aráhua'apua nine'ira'a. Tí'ij jí huam'í'í í cína'ara'an. ³⁷ Tí'ij jí ruséijta já'araa. Jé'íhua pu ari á'atee ti ayén rusej'í. Ajta pu'uri ayén ucarij na'a cumu muáacuate japuan muáacua nine'ira'a. Capu ajta ja'anáj huiráaye'í'icaa u teyujta'a sino a'úu pu r'í'í tiratá'acare'e í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a. Ajta pu rú'itzi'ive'eca'a, ajta téniúuve'e í Dios jemi.

³⁸ Jime'en pu'u raatapuá'ajtaca'a í Simeón ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu í a'í'ín a'uré'ene a'í'imej jemi. Tí'ij jí r'í'í tiraatá'a í Dios. Tí'ij jí a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í teite a'ájna jime'e í pa'ari'í. A'í'ime í teite, a'í'í mú a'í'ín pú'een í mej rachú'eve'eca'a ti Dios hua'irájtuaani naími'í a'uun mej Jerusalén huachéjme.

Mej nu'u huaré'aci u Nazarét

³⁹ Majta me'ín í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, mat'íj nain jín te'ará'aste a'ij ti té'eyu'usi'i a'ájna jetze ti jetzen tihua'u'itiiiri'i í tavástara'a, mat'íj mi a'ucj a'ájna já'ahua'a Galilea. A'uu mú a'utanéj u Nazarét, a'u mej é'eme'ecan. ⁴⁰ Ajta a'ín í pa'ari'i, a'í pu huavé'ese, ajta huateújca'ane. Jé'ecan pu r'í mé teúumua'arejca'a. Ajta pu Dios r'í tiratá'acare'e.

Pa'ari'i ti nu'u a'uun e'irácatii u teyujta'a

⁴¹ Majta a'íime í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, t'íj pí na'a nine'ira'a jetze, a'úu mú a'atánineica'a a'ánna Jerusalén mej mi ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'a yaujmu'a'a mej anáat'éee muaanúnu'ihuaca'a.

⁴² T'íj ari rájcha'íica'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a a'ájna í pa'ari'i, a'íime vaújsimua'ame'en, a'úu mú á'uju'un mej mi tiú'yuyesten í ruye'irá jime'e.

⁴³ T'íj te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este, mat'íj mi huaré'aci para a'ujna mé é'eche. Ajta a'ín í pa'ari'i, a'úu pu a'uteájturaa a'ájna Jerusalén.

Majta me'ín í vaújsimua'ame'en, camu ramua'areereca'a. ⁴⁴ Ayeé mú t'íimua'ajca t'íj: Huá'a jamuan pu huaméj í seica í mej ta jamuan huajú'ucaa. Mu'uri se'j xicaj á'atee mej miyen titeejú'ucaa. Mat'íj mi autéjhuui mej ráhuhuauni huá'a tzajta'a í teite, ajta a'ímej jemi í mej huá'a jamuan huajú'ucaa. ⁴⁵ Mat'íj caí ráateu, mat'íj a'uuun huaré'aci a'ájna Jerusalén mej mi ráhuhuauni.

⁴⁶ Mirá'atee a'achú cumu huáica xicaj mej rahuhuhuauni. Mat'íj mi xaa ráateu. A'uu pu unú'ujcattii u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. A'uu pu a'utácattii huá'a jamuan í mej t'íimua'ata. A'ímej pu namuajraca'a, ajta tihua'íhua'ura. ⁴⁷ Majta me'ín í mej ráanamua-jri'i, naími'i mú naa r'í tira'utasej me'ájna jime'e ti temua'a naa tiyau'itíeé já'araa a'ij mej tiraata'ixaa, majta me'ájna jime'e a'ij ti a'ín tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁸ Majta me'ín í vaújsimua'ame'en mat'íj raasej ti huá'a tzajta'a jé'ejvee, je'íhua mú a'ij ra'utasej. T'íj jí ayén tiraata'ixaa í náanajra'an t'íj:

—Niyauj, ¿a'íné 'een jín piyen taruure? Tu'uri á'atee tej muahuhuhuauni inee, ajta a'atáata. Jé'ecan tu a'ij pu a'a te'etamua'ate mú'etzi jime'e.

⁴⁹ T'íj jí ayén tihua'utá'ixaa t'íj:

—¿A'íné 'een jín siyen t'í'inehuuhuhuauni? ¿Ni qui secaí ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen te'evé'enmua'areere íyu níTáata chí'ij jetze?

⁵⁰ Majta me'ín, camu a'atzu me'ín yaú'itíeé muá'araa a'ij ti tihua'utá'ixaa.

⁵¹ T'íj jí á'urua huá'a jamuan í ruvaújsimua'a. Mat'íj mi me'uun a'ucáne u Nazarét. Ajta a'ín, a'í pu huá'antzahua í ruvaújsimua'a. Ajta a'ín náanajra'an, a'í pu nain teú'avaataca'a í ru tzajta'a. ⁵² Ajta a'ín í Jesús, a'í pu huavé'ese, ajta jaitze'e ari tiú'umua'areereca'a. Dios pu r'í tiraatá'a, majta í teite.

3

T'íj nu'u u tihua'á'ixaate'eca'a a'ájna í Juan a'ájna já'ahua'a a'u ti caí é'e ti'it'ij

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Ayeé pu nu'u tiuju'urj t'íj teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan anxj nine'ira'a ti t'í'ajtaca'a a'ájna í César, í mej majta miyen ratamuá'amua t'íj Tiberio. A'ájna'ímua, t'íj auj ti'itíveeca'a tajtuhuan jime'e a'ájna í Póncio Pilato a'ujna Judea, ajtahua'a se'j pu ti'itíveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Galilea. Ayeé pu ántehuaaca'a t'íj Heródes. Ajta juutzéajra'an a'ájna í Heródes, a'í pu ti'itíveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Iturea, ajta a'ujna Traconite. Ayeé pu ántehuaaca'a a'ájna t'íj Felipe. Ajta a'ín í Lisánias, a'í pu tajtuhuan jime'e ti'itíveeca'a a'ujna Abilene.

² A'ájna'ímua, mat'íj mauj ve'ecán jín títetate'ecaa u teyujta'a a'ájna í Anás, ajta a'ájna í Caifás, a'úu pu á'ucattii a'ájna í Juan, já'ahua'a a'u ti caí jé'e ti'it'ij. A'ájna í Juan, a'í pu rayauj a'ájna í Zacarías. A'uu pu a'ucaíca t'íj Dios raatajé. ³ Nainjapua pu yé'ivejca'a t'j na'a a'uun ti huatacá'a í játe'ana jetze, í Jordán. Ayeé pu tihua'á'ixaate'eca'a ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati ti ij nu'u Dios tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í jemin. Aj pu i Juan huá'umua'íihuaca'a.

⁴Ayee pu che'atá na'a rijcaá a'ij ti te'uuyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Isaías, í ti ajm'i'í t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tijín:

Ja'atí pu u e'ejíjhua a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'e ti'titj.

Ayee pu tejé'exa a'íjna í ja'atí tijín:

“Naa xu r'í'í huaújcaten mú'een sej si r'í'í tira'ancuré'evi'itín í tavástará'a, sej si caí raatamuá'ri'eriste'en se'íjna ti yen huatasej're'esin t'í'ij amua'irájtuaani.

⁵Miché'e miyen r'í'í huaújcaten matj a'íime í mej juyeta.

Miché'e te'evé'ejíste'axi'ín a'u ti e'etécúcu'unijmee.

Miché'e majta raaté'uunaxi'ín nain í jírí ti t'í'itacájmee.

Ajta í juye ti tiújtutájme, miché'e raatajé'iyite'axi'ín.

Ajta a'u ti caí a'upá'atza, miché'e ra'uré'epa'atzare'en.

⁶Ajta, t'í'ij uvé'enen í tavástará'a, naími'í í teite í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, a'í'í mú rasejran í ti jín Dios hua'irátuaasin.”

Aii pu'lu.

⁷Ajta a'íjna í Juan, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íime í teite í mej a'uré'enineica'a. Ayen tijín:

—Mí sej siyen seijre'e. Cu xíee sej a'uruáachejye'í matj í cu'ucu'use ti ij caí huá'utaiixi'í í taij. ¿Ní tzaa seri t'í'itese'e sicu, ti ij caí Dios amua'uxjíte'en? ¿A'ataani ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen huárini? ⁸Na'ari caí, ti pua'a mú'een rují'mua'a yé seve'eré'enen tzaáhuatí'ira'a jime'e, ayée xu huárini a'ij ti ye'í tiraavjíte'e se'íjna jime'e sej seri seicié tiu'umuá'aj. Caxu siyen t'í'imua'atze mí ru tzajta'a yee ayée pu ti'ayajna ti naa tejámuaatévaire'en í Dios jemi a'iné mú'een xu í'í huáacixa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

⁹Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu ti'ayajna ti Dios ayén tiraay'í'ti ti ayén ráaruuren í tetej ti ij seicié huaújruuren t'j ti ayén seíire'e á'ara'ani matj teite, matj a'íime í mej Abraham teecan jetze huanéj. Capu t'í'itj a'ij tejamuatévaire í Dios jemi sej í'í huáacixa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

⁹Pu'uri hui vejli'í a'ájna xicájra'an jetze ja'anáj ti pua'a Dios amua'axijte'en ca'anín jime'e. Ayee pu á'amuaruuren cumu ja'atí ti ciyej á'íjveichixi'isin tepuaj jime'e. Naíjmi'í í ciyej ti caí t'í'itaa, a'í'í pu tiu'uré'eviejchi, ajta t'í'itairan. Ayee pu che'atá na'a amua'axijte'en.

¹⁰Mat'í'ij me'ín teite miyen tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'iné tena'aquí rini?

¹¹Tí'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí hua'apuaca tisiicu'u, ché'e seíj raatapjíte'en a'íjna ti caí tisiicu'u. Ayen cha'a tana'a, ti pua'a ja'atí t'í'ijcha'íica í ti t'í'icua'irí'í, cha'a a'í'ín raatá'an í ti caí t'í'itj t'í'icha'íi.

¹²Majta mú e'iré'ene seica í mej huá'ajjve'eca'a í mej t'í'itici ti ij a'í'ín huá'umuai'íhua. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Maestro, ¿a'iné táarini iteen?

¹³Tí'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij xu ancuré'an a'achú ti caj tiraaxí'epi'íntare. Caxu hui jaítze'e huá'ajjve'e.

¹⁴Majta me'ín í xantaaru'u, ayée mú majta tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Caríj iteen, ¿a'iné táarini?

Tí'íj jí ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu huá'anahua'ira í hua'atúmin. Caxu hua'itzi jín tihua'axajtzi'ira í teite. Seajta, se'íjna jín r'í'í tité'ujmuajte a'achú mej caj tejá'amuanajchite'en. —Ayee tihua'utá'ixaa a'íjna í Juan.

¹⁵Majta me'ín í teite, ayée mú t'í'imua'ajca í ru tzajta'a yee tij caí a'í'í pírici í Círíistu'u a'íjna í Juan, í mej rachú'eve'eca'a.

¹⁶Tí'íj jí Juan ayén tihua'utá'ixaa naíjmi'íca tijín:

—Aru inee, jaj nu jín á'amuumuai'íhua. Mí ajta, seíj pu a'úu mé e'evé'eme ti jaítze'e raay'í'ti necaí inee. A'iné nee nu ciliéene'e jín t'í'itéjvee, ineetzi, capu ayén tiraavjíte'e nej ra'ajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an. Mí ajtá'í amín, xiéjniu'ucari pu huata'í'ti ti huateáturan

mú'ejmi jemi. A'fí pu píríci Dios ti raxéjniu'uca. Ajta a'fjna ti mé e'evé'eme, a'fí pu píríci ti rí'í á'amuaruuren mi a'amua tzajta'a.

¹⁷ 'Ayeé pu té'eme a'fjna ti a'fín yé uvé'enen, cu xiee ti cu ja'ati ru'itéchueeca í ti jfn jetzen ra'anáaca'atze í játze'ara'an í triigu. Ajta a'fín ru'irátu'isin í xaiiri á pua'acié. Ajta a'fjna í imue'eri, rájseire'esin u chi'ita. Ajta í xaiiri, á pua'acié pu ye'etairan í taij jetze ti caí ja'anáj é'emi'ica. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Juan.

¹⁸ A'fjna jime'e í niucari, ajta seica jime'e, a'fj pu jime'en tihua'u'itiiiri'li mej mi ráamua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi.

¹⁹ Tí'ij jí Juan ra'ajté'axi a'fjna í Heródes, a'fjna jime'e ti yá'uvi'tin a'fjna í Herodías, ti amucaí víche'eca'a a'fjna jemi í juutzeájra'an í Heródes. Ajta pu a'fjna jfn ra'ajté'axi a'ij ti ti'tíj huáruu. ²⁰ Tí'ij jí Heródes a'ij pua'a huarfj ti'tíj jime'e ti caí x'épi'in 'een, a'fí pu ra'iteána a'fjna í Juan.

Tí'ij nu'u Jesús huámuai'ivijhuaca'a

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Tí'ij a'fín Juan huámuai'ihuaca'a í teite, a'fí pu ajta a'fj huámuai'ihuaca'a a'fjna í Jesús. Tí'ij Jesús téniuusime'e í Dios jemi, tí'ij í antaújcuunareca'a u ta japua ti a'uteájmuua. ²² Ajta a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu ave'ecáme'ecaa. Ayeé pu seijre'eca'a tíf cucui'i. Aj pu í japuan 'ujyéjxi án mu'úutze'en. Ajta á'iyen niucari huánamuajri'li ti uj e'icánamuajre'e júte'e. Ayeen tíjfn:

—Niyauj pej hui píríci í nej jeihua muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej rí'í naatá'a í ne tzajta'a. Ayeé pu teje'ijcánamuajre.

Í huáacixa'astemua'ame'en teeca í Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Ajta a'fín í Jesús, ayéé pu rájcha'iica'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a nine'ira'a tí'ij a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í teite. Ajta a'fín, a'fí pu nu'u jetze airaújnejjte í José. Ajta a'fín José, a'fí pu jetze airaújnejjte í Elí. ²⁴ Ajta a'fín í Elí, a'fí pu jetze airaújnejjte í Matat. Ajta a'fín í Matat, a'fí pu jetze airaújnejjte í Leví, ajta a'fín Leví a'fí pu jetze airaújnejjte í Melqui. Ajta a'fín Melqui, a'fí pu jetze airaújnejjte í Jana. Ajta a'fjna í Jana, a'fí pu jetze airaújnejjte í José.

²⁵ Ajta a'fjna í José, a'fí pu jetze airaújnejjte í Matatías. Ajta a'fín í Matatías, a'fí pu jetze airaújnejjte í Amós. Ajta a'fjna í Amós, a'fí pu jetze airaújnejjte í Nahum. Ajta a'fjna í Nahum, a'fí pu jetze airaújnejjte í Esli. Ajta a'fjna í Esli, a'fí pu jetze airaújnejjte í Nagai.

²⁶ Ajta a'fín Nagai, a'fí pu jetze airaújnejjte í Maat. Ajta a'fjna Maat, a'fí pu jetze airaújnejjte í Matatías. Ajta a'fín í Matatías, a'fí pu jetze airaújnejjte í Semei. Ajta a'fín í Semei, a'fí pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'fín í José, a'fí pu jetze airaújnejjte í Judá.

²⁷ Ajta a'fín Judá, a'fí pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'fín í Jonán, a'fí pu jetze airaújnejjte í Resa. Ajta a'fín í Resa, a'fí pu jetze airaújnejjte í Zorobabel. Ajta a'fín í Zorobabel, a'fí pu jetze airaújnejjte í Salatiel. Ajta a'fín í Salatiel, a'fí pu jetze airaújnejjte í Neri.

²⁸ Ajta a'fín í Neri, a'fí pu jetze airaújnejjte í Melqui. Ajta a'fín í Melqui, a'fí pu jetze airaújnejjte í Adi. Ajta a'fín í Adi, a'fí pu jetze airaújnejjte í Cosam. Ajta a'fín í Cosam, a'fí pu jetze airaújnejjte í Elmodam. Ajta a'fín í Elmodam, a'fí pu jetze airaújnejjte í Er.

²⁹ Ajta a'fín Er, a'fí pu jetze airaújnejjte í Josué. Ajta a'fín í Josué, a'fí pu jetze airaújnejjte í Eliezer. Ajta a'fín í Eliezer, a'fí pu jetze airaújnejjte í Jorim. Ajta a'fín í Jorim, a'fí pu jetze airaújnejjte í Matat. Ajta a'fín Matat, a'fí pu jetze airaújnejjte í Leví.

³⁰ Ajta a'fín Leví, a'fí pu jetze airaújnejjte í Simeón. Ajta a'fín Simeón, a'fí pu jetze airaújnejjte í Judá. Ajta a'fín í Judá, a'fí pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'fín í José, a'fí pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'fín í Jonán, a'fí pu jetze airaújnejjte í Eliaquim.

³¹ Ajta a'fín í Eliaquim, a'fí pu jetze airaújnejjte í Melea. Ajta a'fín í Melea, a'fí pu jetze airaújnejjte í Mainán. Ajta Mainán, a'fí pu jetze airaújnejjte í Matata. Ajta a'fín í Matata, a'fí pu jetze airaújnejjte í Natán. Ajta a'fín í Natán, a'fí pu jetze airaújnejjte í David.

³² Ajta a'ñin í David, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaí. Ajta a'ñin í Isaí, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Obed. Ajta a'ñin í Obed, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Booz. Ajta a'ñin í Booz, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Salmón. Ajta a'ñin í Salmón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Naasón.

³³ Ajta a'ñin í Naasón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aminadab. Ajta a'ñin Aminadab, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aram. Ajta a'ñin í Aram, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Esrom. Ajta a'ñin í Esrom, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Fares. Ajta a'ñin Fares, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá.

³⁴ Ajta a'ñin í Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jacobo. Ajta a'ñin í Jacobo, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaac. Ajta a'ñin í Isaac, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Abraham. Ajta a'ñin í Abraham, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Taré. Ajta a'ñin í Taré, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Nacor.

³⁵ Ajta a'ñin í Nacor, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Serug. Ajta a'ñin í Serug, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Ragau. Ajta a'ñin í Ragau, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Peleg. Ajta a'ñin Peleg, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Heber. Ajta a'ñin í Heber, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sala.

³⁶ Ajta a'ñin í Sala, a'ñi pu jetze airaújnejjte Cainán. Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Arfaxad. Ajta a'ñin Arfaxad, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sem. Ajta a'ñin í Sem, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Noé. Ajta a'ñin í Noé, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Lamec.

³⁷ Ajta a'ñin í Lamec, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matusalén. Ajta a'ñin í Matusalén, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enóc. Ajta a'ñin í Enóc, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jared. Ajta a'ñin í Jared, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Mahalaleel. Ajta a'ñin í Mahalaleel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Cainán.

³⁸ Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enós. Ajta a'ñin í Enós, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Set. Ajta a'ñin í Set, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Adán. Ajta a'ñin í Adán, Dios pu jetzen airáane.

4

Tí'ij nu'u tiyaaru'u tiu'utatése ti nu'u raatémua'it'in í Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Tí'ij Jesús jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Tí'ij ji a'uun u e'erájraa u Jordán. Tí'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an pu ya'uví'iti a'u ti caí é'e ti'it'íj. ² A'uun pu é'etee a'achú cumu hua'apuate xicaj. Ajta a'ñin tiyaaru'u, a'ñi pu i tiú'ujtesi'ire'eca'a ti raamuá'it'in tí'ij aut'é'itzen í Dios jemi. Ajta a'ñin Jesús, capu tí'icua'acáa tíj na'a ti a'uun é'etee. Tí'ij jí te'era'astéesime'eca í hua'apuate xicaj, temua'a pu jéihua tiu'utá'icuataca'a.

³ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í tiyaaru'u tíjín:

—Tí pua'a hui yaujra'an pej pú'eene'en í Dios, patá'aj raata'a'ijte'en mi tetej ti pan huateájtaahua.

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ayeé pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: “Í teáata'a, capu pan na'a jín ruuri a'ame.”

⁵ Tí'ij jí tiyaaru'u pu ya'uví'iti í jirí japua. Tí'ij i tiraatasejra nainjapua tíj na'a ve'et'í yen huatacá'a í chaanaca japua, matíj mena'a pua'amecié yen huachéjme í chaanaca japua.

⁶⁻⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a piyen huá'rini pej títunuta ineetzi jemi, pajta naateánajche, nain nu maaatapuajve'esin pej mú'ee tíhua'uta'a'ijte'en, ti ij timuáaci'ti naijmi'i tíj na'a ti naa sejjre'e ti huá'a jetze sejjre'e. Ayeé nu hui rini a'iné a'íj nu ján antínmua'aree, nej niyen raatapuajve'en í ja'ati nej á'apuaijve'e.

⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ayeé pu té'eyu'usi'i tíjín yee: “Setá'aj siyen sena'a rateáanajche í tavástara'a í Dios. A'íj xu'u huatévaire'en.”

⁹⁻¹⁰ Tí'ij jí ajtahua'a a'ñin í tiyaaru'u ya'uví'iti já'ahua'a yee, a'ájna Jerusalén. An pu ra'antiv'iti japuan u teyujta'a, japuan í ti jaítze'e antípiti. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui pe yaujra'an pepú'eene'en í Dios, ancájvetzi múuci, a'iné ayéé pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín:

Dios pu á huaja'uta'íti í mej jemin tí'ivaire'e mej mi muáacha'ín.

¹¹ Memua'ancuré'evi'ira mú'leetzi pej pi caí á e'ejvá'itzi'ín.

Aj mú mi muatétatza ti ij caí ti'it'íj a'íj muáaruure.

¹² Tí'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ayeec pu té'eyu'usi'i tǵjǵn: “Capej ti'titǵj jǵn a'ij ti'ira'ihua'ura í á'a Dios aísí ti pua'a ayén huárini a'ij pej ti'ixje'eve'e mú'ee.” —Ayeec pu tiraata'ixaa a'ǵjna í Jesús.

¹³ Tǵ'ij jǵ nain antipua'ári í tiyaaru'u, ti ti'ihuaújtesi'ijre, aj pu í á'uraa. Capu cha'a a'uré'enineica'a jemin ajta caí teja'ure'enén ja'anáj ti pua'a raax'epi'intare ti ajtahua'a huataújtese'en.

Tǵ'ij nu'u Jesús a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ujna u Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Tǵ'ij jǵ Jesús á'uraa a'ujna Galilea. Ajta í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios jemin pu huateájturaa. Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, jeíhua mú teite ráamua'areeri'i a'ij ti huarǵj. ¹⁵ A'ǵi pu tihua'umuá'ate a'ujna hua'atéyujta'a. Majta me'ǵn í teite, a'ǵi mú rǵ'i tiraatá'a me'ǵjna.

Tǵ'ij nu'u Jesús a'uun a'utéveeca'a u Nazaréet
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Tǵ'ij jǵ a'uun a'arál'a u Nazaréet, a'u ti a'uvé'ese. Tǵ'ij teja'uré'ene a'ǵjna xicájra'an jetze mej pua'a ruse'upi, a'u pu teyujta'a a'uteájrupi tǵj ti'ijri'irejca'a. Tǵ'ij jǵ a'utéechaxi ti ij hua'utánamuajriste'en. ¹⁷ Matǵ'ij mi raatapǵj í yu'uxari ti jǵri'i ti Isaías teecan ra'uyú'uxaca'a, a'ǵjna ti tǵ'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tǵ'ij jǵ raatáxijtaca'a, aj pu rá'uteu a'ij ti té'eyu'usi'i ti ayén ti jǵme'en yee:

¹⁸ í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'úu pu hui huateáturaasin neetzi jemi, a'iné a'ǵi pu na'antǵhuau, nej ni tihua'utá'ixaate'en a'ǵimej í mej caí a'ij ti'ijviicua'i í niuucari jǵme'e í mej jǵn huataújtemua'ave'esin.

A'uu pu hui neja'uta'íteca'a nej nu'u tihua'utá'ixaate'en a'ǵimej í mej námi'i tǵjǵn yee nu'uri amua'irátuaasin.

Ajta nej nu'u tihua'uhuaate'en í mej aracúcu'unijmee mej mi majtáhua'a mé uunéjne'eri, ajta nej nu'u huá'a japua huániuuni a'ǵimej í mej rajpuajǵtzi.

¹⁹ Ajta nej nu'u hua'utá'ixaate'en tǵjǵn: “Ijii pu'uri xaa teja'uré'ene a'ǵjna í nine'ira'a jetze í ti hui tavástara'a rǵ'i tihua'utá'asin.”

Ayeec pu tira'ujǵve í yu'uxari jetze.

²⁰ Tǵ'ij jǵ ratéejire í yu'uxari, tǵ'ij í raatapǵj í ti ti'ivaire'e u teyujta'a. Ajta a'ujyejǵxi. Námi'i matǵj mena'a a'úu mej huiráte'eca'a, a'ǵi mú rasejǵraca'a.

²¹ Aj pu í a'utéjche ti ayén tihua'utá'ixaate'en tǵjǵn:

—Ijii pu hui ayén te'araúraste mú'ejmi jemi a'ij ti té'eyu'usi'i a'ǵjna jetze í sej seri ráanamuajri'i. —Ayeec pu tiu'utaxájtaca'a a'ǵjna í Jesús.

²² Náǵjmi'ica pu hua'aránajcheca'a. A'ǵij mú jǵn naa rǵ'i tira'utasejǵ a'ǵjna jǵme'e ti naa namuajre'e í niuucari ti raataxájtaca'a. Ayeec mú tiú'urihua'uraca'a tǵjǵn:

—¿Ni caí a'ǵin pú'een í yaujra'an í José? ¿A'iné hui auj ti'iri'iri?

²³ Tǵ'ij jǵ Jesús ayén tihua'utá'ixaa tǵjǵn:

—Jee tǵzte'e, ayée pu hui tiná'amitje'te'e ineetzi sej siyen tinaatá'ixaate'esin a'ǵjna í niuucari ti ayén namuajre'e tǵjǵn: “Mǵj pej ti'ihua'ataca, patá'aj tihua'ahuaate'en asejǵ. Patá'aj piyen che'atá' pena'a huárini ayajna pej é'eme'ecan a'ij pej nu'u peri tiú'uruu a'ujna já'ahua'a Capernaúm í tej teri ráamua'areeri'i.”

²⁴ 'Ayeec nu hui tejá'amua'ixaate'e tǵáahuati'ira'a jǵme'e, camu ja'anáj ra'ancuré'evi'iti ja'ati ti Dios jetze me'ecan tǵ'ixaxa'a a'ǵime í mej me'uun huachéjme a'ujna ti é'eme'ecan a'ǵjna í ja'ati.

²⁵ 'Jee tǵzte'e, ayén ti'ayajna, ajmi'i ti auj sejjre'eca'a a'ǵjna í Elías, mu'iití mú hui sejjre'eca'a íye Israel a'ǵime í 'uua mej ruséjta mu'araa. A'ǵjná'imua, pu'uri mú aumé'e a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí ché'e viiye. Ajta, jeíhua pu huatǵjri'ihuaca'a nainjapua tǵj na'a a'uun ti huatacá'a u Israel.

²⁶ 'Mǵj ajta, a'ǵin Dios capu hui raata'íteca'a a'ǵjna í Elías ti huá'a jemi á'ume'en a'ǵimej jemi í 'uua í mej Israel jetze é'eme'ecan sino ayée pu tiraata'ajǵ ti a'uun á'ume'en a'ǵjna

jemi í 'fita'a ti ruséjta já'araa, a'fjna ti a'uun é'echejca'a u Sarepta, chajta'a ti a'uun se'j chuéjra'a japua e'ejtème'ecantaca'a ti ayén téja'arájtehuuaa t'jín Sidón.

²⁷ 'Ajta t'f'ij auj ti'tiveeca'a a'fjna í Eliseo ti Dios jetze me'ecan t'f'ixaxa'ata'a, mu'iitf'í mú hui t'f'icucui'lica'a í teite a'fjna jime'e í ti tineá'jxi huá'ahua'ira'a jetze. Mu'iitf'í mú seijre'eca'a íyien Israél. Mí ajta, capu ja'ati tihua'uhuaa sino a'f'í pu'u, a'fjna í Naamán, Siria ti é'eme'ecan. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Jesús.

²⁸ Jíme'en mu'u ráanamaujri'í í teite mej teyujta'a huiráatei, mat'f'ij mi naími'í huataníni-ucacuca'a. ²⁹ Ca'anacan mú ájhuiixi. Mat'f'ij mi ya'uví'iti ca'anéeri jime'e, mej á pua'acié ru'irájtuuani u chajta'a jetze. An mú ya'uré'eneijte a'u ti e'encátee í jirí jetze í ti japuan huachájta'a. An mú ra'ancariéniche'e a'u ti e'encátee. ³⁰ Mí ajta a'f'ín Jesús, já'ita'a pu huá'a jetze tanéj. Ti'f'ij jí á'uraa.

T'f'ij nu'u tiyaaru'u pu tevi tzajta'a seijre'eca'a

(Mr. 1:21-28)

³¹ Ti'iquí a'uun a'ucáane u Capernaúm, chajta'a ti a'uun jetze ajtème'ecan u Galilea. T'f'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'f'í pu tihua'umuá'ate. ³² Jéihua pu huá'a jetze ráavatzi í niuucari a'iné t'f'í ayén tihua'utá'ixaa, yee pu tihua'utámitiejte'e t'jín:

—Xiee ti cu ve'ecán jín ti'it'éjvee.

³³ Meenti se'j í teáata'a, a'úu pu a'utéveeca'a u teyujta'a. Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a, ti a'ij pua'a 'een. Ca'anín pu jín raatajé a'f'jna í ja'ati a'f'jna í Jesús.

³⁴ Ayen t'jín:

—Mú'ee, ¿a'iné ti'it'ij pej té'umua'aree itejmi jemi, mú'ee Jesús, mi pej hui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen een jín yé taméj pej pi téjmi antipua'ajte'en? Némuamua'ate inee, ja'ati pej pírici, mi pej Dios jemi r'f'í ti'iseijre'e.

³⁵ Aj pu i Jesús jeihua ra'ajté'axi í tiyaaru'u t'jín:

—Capej ti'it'ij xajta. Huirájraa hui mi tevi jetze.

Ajta a'f'ín tiyaaru'u, a'f'í pu rá'arie á chuaata'a mejsefiraca'a í teite. Ti'f'ij jí, caí a'ij ráaruu í tevi, aj pu i huirájraa. ³⁶ Naími'í mú r'f'í tira'utase'j í teite. Mat'f'ij mi miyen tiu'utaú'ixaa t'jín:

—¿Ti'itáani niuucarijra'a jín ti'ixa? A'f'í pu hui tihua'ajte'e í tiyáaru'use. Xiee ti cu a'f'jna jín antiújmua'areere, a'iné rumuári'eri'ire'ara'an pu jín ti'imuari'e mej mi huiráciine í tiyáaru'use í teite tzajta'a. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁷ Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, naími'í mú ráamu'areeri'í a'ij ti Jesús ti'it'ij huáruu.

T'f'ij nu'u Jesús tiráhuuaa í mu'uneára'an í Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ T'f'ij jí huirájraa a'f'jna í Jesús a'ujna u teyujta'a. Ti'f'ij jí a'uun a'ará'a í Simón ti é'eche. Ajta a'f'ín í mu'uneára'an í Simón, a'f'í pu ti'icui'lica'a. P'f'istacare'e a'f'jna í 'fita'a. Mat'f'ij mi raatáhuaviiri'í me'f'jna í Jesús ti nu'u tiráhuuaate'en. ³⁹ T'f'ij jí Jesús aicaújtutzi a'f'jna jemi. Ti'f'ij jí ra'ajté'axi í ti jín ti'icui'í. Aj pu i huatéapua'areca'a í cuí'ini'ira'a. Jíme'en pu'u huatéapua'areca'a í cuí'ini'ira'a, aj pu i ájchee a'f'jna ti ti'icui'lica'a. Ti'f'ij jí a'f'ín tihua'umí.

T'f'ij nu'u Jesús tihua'uhuaa jeihua í teite

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ T'f'ij huaré'ecienareca'a í xicaj, a'f'ime í teite hua'uré'enejte'axi í Jesús jemi na'f'jmi'ica í mej ti'icucui'ijime. Capu t'f'iseicaj na'a í cuí'ini'ira'a. A'f'í pu hua'ajtamuari'exi seij ajta seij. Ti'f'ij jí na'f'jmi'ica tiú'uhuaa. ⁴¹ Majta me'f'ín í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'eca'a, na'f'jmi'í mú huiráaci. Mat'f'ij mi miyen ca'anín jín tiraatajé t'jín:

—Mú'ee pe yaujra'an pú'een í Dios.

Mí ajta a'f'ín í Jesús, a'f'í pu hua'ajté'axi. Capu hua'utá'a mej tiu'utaxáj a'iné méjmu'a'a-reereca'a t'jín a'f'í pu a'f'ín pírici Dios ti án yá'ujra í ipuari japua.

T'f'ij nu'u Jesús tihua'utá'ixaa a'ujna Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Tí'ij tapuá'arjime'eca, aj pu i huirá'raa u chi'ita í Jesús. A'u pu a'ará'a a'u ti caí é'le ti'iti. Majta me'ín í teite, a'íi mú ráahuausime'e. Mat'í'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'ij éene'e. Méjxe'eve'eca'a ti caí á'ura'ani, ti a'uun a'uteáturan a'íme'jemi.

⁴³ Mí ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e nej tihua'utá'ixaate'en í seica í teite mej méyee huachéjme ne'íjna jime'e í niuucari ti r'í'í tihua'utá'asin, í ti ajta jíme'en raxá'jta ti a'ín Dios yen huatasej're'esin íyén chaanaca japua ti i yen tiu'uta'ájta t'j na'a ve'et'í yen seij're'e. Ayee nu hui 'een jín mú a'uvé'emej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁴ Ajta a'ín Jesús, aúche'e pu tihua'á'ixaate'eca'a u tihua'atéyujta'a jetze t'j na'a a'uun ti huatacá'a u Judea.

5

Mat'í'ij nu'u huatámu'iireca'a í hua'ité

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Ja'anáj ti ayén tiuju'ur'íj ti a'ín Jesús a'uun a'utéveeca'a a'u ti jaj e'leve'e'ástime ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín: Genesaret. Jéihua mú teite ajteáxí'reca'a a'íjna jemi. A'íi mú ranamuá'rac'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. ² Tí'ij jí Jesús hua'apuaca huasej' í baarcu mé e'ecávini'ijime'eca'a í mej hua'ité jetze vivi'i. Majta a'íime, mu'uri t'í'ija'usica'a í tiú'ujxiejmua'a.

³ Tí'ij jí Jesús ateá'raa í sej'j jetze í baarcu, a'íjna Simón ti r'acii. Tí'ij jí ayén tiraatáhuavi-iri'i a'íjna í Simón ti a'atzu ímuá huatéchaxin á jaata'a. Tí'ij jí a'ujyex'íxi. A pu aracaí tihua'amua'ate í teite. ⁴ Tí'ij raatapuá'ajtac'a ti tihua'íxaate'e, aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Patá'aj jaítze'e a'ímuá huatéchaxin a'u ti jaítze'e auut'í'í í jaj. Pajta ra'atéhua'axin mi á'axiejmua'a patá'aj hua'ité huaví'í'i.

⁵ Simón pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Maestro, tu'uri huatáxa'ai tej t'í'imuari'e. Catu ti'tí'ij huatéevi'i. Capu amín a'ij, a'iné mú'ee pe hui piyen tinaatá'ixaa, ayée nu rini.

⁶ Mat'í'ij mi ra'atéhua'axi í ruxiejmua'a. Ayee mú jín huar'íj, jéihua mú huáp'i'í hua'ítatíi. Tín pu huatésíujtza'anixi í huá'axiejmua'a í hua'ité jíme'e. ⁷ Mat'í'ij mi hua'utajé í ru'amiigustemua'a í mej aráatei í sej'j jetze í baarcu, mej mi mú a'ur'é'enen matá'aj hua'utévaire'en. Mat'í'ij mi a'ur'é'ene. Mat'í'ij mi hua'avé'ejíste'axi í hua'ité í baarcu jetze. Tín mú ateárutixi a'íjna jíme'e mej avé'ejísteca'a. ⁸ Ajta a'ín Simón, jíme'en pu'u raasej', aj pu í títunutaca'a í Jesús jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Á'ura'a inetzi jemi, nevástara'a, a'iné jéihua nu auteájturaa mú'etzi jemi.

⁹ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'iné jéihua pu naa r'í'í tira'utasej' a'íjna jíme'e mej huáp'i'í jéihua hua'uví'í'i í hua'ité. ¹⁰ Ayee mú che'atá mena'a naa r'í'í tira'utasej' a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. A'íi pu hua'atáata a'íjna í Zebedeo. Majta a'íime, a'íi mú jemin t'í'imuari'e jamuan í Simón. Tí'ij jí a'ín Jesús, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Capej t'í'itziime'e. Ijii ti yú auca'it'í a'ame, neetzi jemi pepu'u hui teite tíseire'esin. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹¹ Mat'í'ij mi hua'itajá'jpuaxi í baarcu a'u ti a'uhuá'chi. Mat'í'ij mi nain teje'etiá'a. Mat'í'ij mi a'uc'íj jamuan í Jesús.

Í ja'ati ti nu'u tineá'jxi aj jetzen í lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² A'á'jndá'imua, tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'á'jna já'ahua'a chajta'a, sej'j pu e'iré'ene jemin. Temua'a pu jéihua ti'licá'atza a'íjna jíme'e ti tineá'jxi í huá'ire'ara'an jetze. Tí'ij raasej', aj pu i títunutaca'a jemin í Jesús. Aa pu chuáata'imua é'etia runéerime jíme'e. Ayee pu t'í'ijree tíjín:

—Nevástara'a, ti pua'a hui mua'ará'anjche pej tináahuaate'en.

¹³ Tí'ij jí Jesús huatamuá'jca'ataca'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—A ni'íjtá ne'u, na'ará'anjche nej timuáahuaate'en. Pepu'uri hui huar'íj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i xaa huarúj icu. ¹⁴Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'aj tijn: —Capej ja'ati ixaate'e sino a'uun pej á'ume'en jemin í ti t'ivaire'e u teyuja'a. Patá'aj ja'uta'asejrata jemin a'ljna. Pajta piyen tiu'utámua'ivejta a'ij ti tiu'uta'ajtacaa'a a'ljna í Moisés teecan mej mi ráamua'aree tijn pepu'uri huarúj. —Ayeec pu tiraata'ixaa.

¹⁵Majta me'ín í teite, nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti Jesús huarfj. Tj na'a ti'itápuaapua'are, jaítze'e mú ranamuájraca'a. A'lj mú jín, jeíhua mú ajteáxiireca'a í teite í Jesús jemi ti a'ín tihua'uhuaate'en a'ljna jime'e í mej t'licucui'i. ¹⁶Ajta a'ín Jesús, ja'anáj ti na'a pu a'uun e'etánineica'a a'u ti caí é'e ti'itajca'a t'ij rusefj huatéjniuuni.

Í ja'ati ti nu'u nainjapua ciyáaxara'a
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷Ayeec pu tiuju'urij a'ajná'imua. Mu'ití mú á e'iré'ene í teite tj na'a a'uun mej a'uchéjme a'ujna u Galilea, ajta a'ujna u Judea, ajta a'ujna u Jerusalén. A'ii mú a'ín pú'een í fariseos, majta a'íme í mej t'imua'ata a'ij ti té'eyu'usi'i jetzen í yu'uxari jetze í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. A'íi mú huiráte'eca'a í Jesús jamuan. Ajta í muári'eri'ire'ara'an í tavástar'a, a'íi pu jemin huatéjturaa t'ij tihua'uhuaate'en í teite.

¹⁸Majta seica a'uun e'iré'ene. Tevij mú huáchuisime'e, itari japua mera'ujtéca. Nainjapua pu ciyáaxara'aca'a í ru jetze a'ljna í ja'ati. A'íi mú huatájttese mej ru'uteájtuaani u chí'ita mej mi yenu'uhuaré'eten í Jesús jemi. ¹⁹Mí ajta caí capu huatári'iristareca'a a'iné jeíhua mú teite aitéujseire'eca'a tá'apueerta.

Mat'ij mi anticij japan í chí'ij. Mat'ij mi ra'anáacu. A'íi mú jín ayén huarfj, mat'ij ru'ucájtuaa japan meru'ujtéca í itari. A'uu mú ru'ucájtuaa huá'a tzajta'a í teite a'u ti Jesús a'utéjvee. ²⁰Tí'ij Jesús hua'usefj a'fmej, aj pu i xaa ráamua'areeri'i tijn meté'atzaahuate'e, tzá'te'e. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ljna ti ciyáaxara'a tijn:

—Ne'amiiigu, nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi.

²¹Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej t'imua'ata í yu'uxari jetze, a'íi mú autéjhuui mej miyen t'imua'atze í ru tzajta'a tijn:

—¿A'ataqui hui pírici amjna mi ja'ati ti ayén a'ij pua'a ti'ixa í Dios jemi? Sefj pu'u na'a a'ín pú'een ti tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Dios pu a'ín pú'een ti ayén tihua'utá'uuni'i. Ajta amín, capu hui a'ljna jín antiújmua'aree.

²²Ajta a'ín í Jesús, a'íi pu rusefj ru'umua'areereca'a a'ij mej t'imua'ajca. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijn:

—¿A'iné hui 'leen jín siyen t'imua'atze í ru tzajta'a? ²³¿Ti'itáani jaítze'e muári'eri? ¿Ni jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en ne'ljna ti ciyáaxara'a yee: “Nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en”? Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'ljna jime'e ti jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en.”

²⁴Aru sej si ráamua'aree í nej hui xaa ne'ljna jín antínmua'aree íyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'auuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée nu huárini inee í nej neajta huá'a jetze airáne í teite.

Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ljna ti ciyáaxara'a tijn:

—Ne'amiiigu, ayée nu t'imua'ixaate'e tijn, ajchesi hui, pajta ra'anachuén mi á'utaatzi. Aricu á'uraa u á'ache.

²⁵Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'ín ti ciyáaxara'a, ájchee, yá'uchuii í rú'utaatzi. Tí'ij jí rí'i tiraatajé í tavástar'a. Tí'ij í á'uraa í ruche.

²⁶Naím'i mú naa rí'i tira'utasefj. Jé'ecan mú rí'i tiraatá'a í Dios jemi. Majta caí cha'a a'ij tirájtouve'e. Ayeec mu'u tijn:

—Íjii tu xaa ti'itáj huasefj ti huápi'i ruxe'eve'e.

Tí'ij nu'u Jesús raatajé í Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷A'atzu a'ateevi'i, aj pu i Jesús áa a'uré'ene. Sefj pu ja'ati huasefj ti t'iteji'ivi. Ayeec pu ántehuaa tijn Leví. A'uu pu e'irájca u chí'ita a'u mej titejé'iji'ivi. Ayeec pu tiraata'ixaa a'ljna í Jesús tijn:

—Patá'aj hui nee jamuan á'uche'ecane'en.

²⁸ Tí'ij jí a'ñin Leví ájchee. Naími'í pu teje'etiá'a. Tí'iquí jamuan á'uraa.

²⁹ Tí'iquí a'ñin Leví tiu'uyé'este í ruche a'ñjna jíme'e tí ari Jesús jamuan á'uche'ecan. Majta me'ñn í mej tí'teji'ivi, majta seica, a'ñn mú huá'a jamuan tí'icua'acaa. ³⁰ Majta a'ñime í fariseos, majta a'ñime í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze tí Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'ñn mú autéjhuii mej tihua'uxájtzi'í a'ñme'jemi í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'íné 'een jín siyen huá'a jamuan tí'icua'aca, seajta hui ye'eca jamuan í mej tí'teji'ivi, seajta huá'a jamuan í mej a'ij pua'a rijcaa?

³¹ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu hui 'een jíme'en í teite í mej á'uci'ica'an jemin í tí ya'anaca. Capu ruxe'eve'e mej á'uci'ica'an jemin í mej r'í'en sino a'ñime mu'u hui í mej tí'icucui'í. ³² Mí neajta inee, canu hui ne'ñjna jín mú a'uvé'emej nej ni ne'ñme'j huatájeeve a'ñme'j í tí ayén tihua'amitiejte'e yee xí'epi'ñn mú rici sino a'ñme'j nu'u í mej rú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epi'ñn rici.

Í mej nu'u rú'itzi'ivi

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Matí'ij mi miyen tiraata'ñhua'uri'í í Jesús tíjín:

—A'ñime í mej hui Juan jamuan á'ujujhua'an, jéñhua mú rú'itzi'ivi, majta huatéjniiuuee í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a rici a'ñime í fariseos. Mí majta, a'ñime hui í mej á jamuan á'ujujhua'an, metijí'icua'aca, majta ye'eca, micu.

³⁴ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'ati huaténe'iche, a'ñn pu ajta ru'amiiustemua'a huatá'inen mej mi tiú'uyesten. Aj pu i tihua'amicuan. ¿Ní qui miyen tiú'uritzí'ive'e tí'ij auj huá'a jamuan a'utéveeca? Camu xaa ne'u.

³⁵ Mí ajta, aúche'e pu hui teja'uré'enejsin a'ájna xicá'jra'a tí jetzen ra'ajján a'ñjna tí huaténe'iche. Aj mú xaa amiiustemua'ame'en ru'ítzi'ive'en a'íné capu ché'e mé'e já'ahua'a í huá'amiigu. A'íné naúche'e nu yé huatéjvee, camu hui ru'ítzi'ive'en í ne'amiiustemua'a.

³⁶ Se'ij pu tihua'utá'ixaa í niuucari tíjín:

—Tí pua'a ja'ati rá'acu'une'epua í c'íxuri tí mí'ime'ecan, capu a'ñjna jín rá'acu'une'epua c'íxuri jíme'e tí caí xí ja'anáj já'usini'í. Tí pua'a ayén a'ñjna jín rá'acu'une'epua, a'ñn pu huatétzu'uta a'ñjna í c'íxuri tí jé'jcau tí'ij huatéja'usini'íhua. Tí'ij jí ra'atésíujtza'anaxi'isín í tí mí'ime'ecan. Aj pu i, í tí anásiujtza'ani, jaítze'e pu hui ve'et'í a'ame.

³⁷ Ajta camu miyen rijcaa mej ru'ucá'jtu'ani navij limeetajra'a tzajta'a tí cára'ajchira'a viinu tí'it'ij mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'ñjna í viinu tí jé'jcau, a'ñn pu jetze huiitaxíjnsín í eeca, ajta autasiújtza'ani í navij tí cára'ajchira'a. Aj pu i a'uvájtzi í navij, ajta hui í viinu. ³⁸ A'ñn pu hui jín ayén tiú'ujxe'eve'e tí iru'ucá'jtu'ani navij tzajta'a tí jé'jcau a'ñjna í viinu tí ajta jé'jcau, icu.

³⁹ Ajta, matí'ij ra'anti'í í viinu tí mí'ime'ecan, capu ja'ati ayén raxí'eve'e tí ra'antiyé'en í tí jé'jcau a'íné ayée pu tirá'amitiejte'e tí jíme'en yee jaítze'e pu hui ajme'ira'a í tí mí'ime'ecan caí í tí jé'jcau. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús.

6

Mej nu'u muaiyu huaré'acupi

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Ayee pu ajta tiuju'uríj a'ájna í xicá'jra'a mej jetzen ruse'upi. Aa pu aumé'ecaa já'ita'a u ví'ira'ata'a í Jesús. Majta me'ñn í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'ñn mú autéjhuii mej rú'íjtzaanaxi'ñn tí'it'ij atzi tí triigu jetze huijneájxi. Matí'ij mi raatémuati'isixi í rumuájca'a jetze. Majta autéjhuii mej ráacua'ani.

² Majta a'ñime í fariseos, seica mú á vejli'í a'uté'uuca'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ñhua'uri'í a'ñjna í Jesús. Miyen tíjín:

Jesús pu nu'u tihua'amua'ate jehua í teite

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Tí'ij jí Jesús acárraa í jirí japua, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu pu a'ará'a a'u ti a'upá'atza. A'uu mú jehua ajteáxiireca'a í teite, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, majta seica. Jehua mú majta ajteáxiireca'a í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a u Judea, majta me'ín í mej a'uun a'uchéjme u Jerusalén. A'íí mú majta ajteáxiireca'a í mej a'uun a'uchéjme a'ujna la coosta, a'ájna já'ahua'a u Tiro, ajta a'ájna já'ahua'a u Sidón.

¹⁸ Ayee mú 'een jín mú e'iré'ene mej mi ráanamua, ti ij a'íin tihua'uhuaate'en í mej jín ti'icúcu'ijme. Majta me'ín í mej rajpua'ajtza'a a'ájna jime'e í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'e, Jesús pu ajta tihua'uhuaa. ¹⁹ Naíjmi'i matíj mena'a me'uun a'uté'uuca'a, ayée mú tí'itese'eca'a mej ra'ajtamuári'en a'ájna jime'e ti a'íin jetze e'iraaye'í í muári'eri'lire'ara'an ti jín tihua'uhuaate'en naíjmi'ica.

Mej nu'u jíme'en huataújtemua'ave'esin

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Tí'ij jí hua'antasefirajraa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'iné mú'ejmi pu ari tiu'uc'í ti Dios tejá'amua'ajite'e sej si jamuan tiu'uta'ajta tíj na'a rusén jime'e.

²¹ Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej tiejcu. Dios pu tejámuatá'asin í sej jín huateújvaire'en.

'Setá'aj huataújtemua'ave'en mi sej ruyein se'ájna jime'e ti a'ij pua'a tí'iseijre'e íyien chaanaca japua. Mú'een xu na'anaa xá'aju'lun se'ájna jime'e ti Dios ari amua'ancu'uvajxi.

²² Setá'aj hui huataújtemua'ave'en ti pua'a seica teite mejamuájcha'íire'e, na'ari ti pua'a mejamuataamuaríte'en, na'ari ti pua'a mej a'ij pua'a á'amuaruuren nusu ti pua'a metejá'amuaxajtzi'ira me'ájna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. ²³ Tí'ij teja'uré'enen a'ájna mej miyén a'ij pua'a á'amuaruuren í teite, setá'aj hui huataújtemua'ave'en a'iné jehua pu huá'pi'i tejá'amua'aci'iti a'ájna jime'e ti a'uun tejé'eme'ecan a'u ti Dios é'eseijre'e. Setá'aj tiu'utéene'en se'ájna jime'e sej rutémua'ave'e, a'iné huá'avaujsimua'aci'i, ayée mú hui che'atá mena'a a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²⁴ Seajta mú'een, mi sej chíjteaani, setá'aj hui huataújxiemiste'en a'iné xu'uri ra'an-curé'a íyien chaanaca japua í ti rí'í tejámuatá'asin.

²⁵ Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mi sej nain tí'ijcha'íi, a'iné capu hui tí'itíj huateáturaasin mú'ejmi jemi tíj na'a rusén jime'e.

'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mi sej na'ana, cha'a sena'a, a'iné mú'een xu ruyeinixí'in, seajta huataújxiemiste'esin.

²⁶ Setá'aj hui huataújxiemiste'en ti pua'a naími'i miyén tejá'amua'ixaate'e yee xí'epi'in xu huaríj, a'iné huá'avaujsimua'aci'i, ayée mú che'atá mena'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej caí tzaahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

"Tej nu'u huá'uxe'eve'en í mej tájcha'íire'e"

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ní'inamua: Setá'aj hui huá'uxe'eve'en se'ímej í mej amuájcha'íire'e, setá'aj seajta rí'í huá'uruuren se'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

²⁸ Setá'aj rí'í tihua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tejá'amua. Setá'aj hui seajta í Dios jemi huá'a jíme'en huatéjnuuini a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

²⁹ Tí pua'a ja'ati mulitéjveeni a'ípée jetze, patá'aj hui pajta u jetze pújme'en raatánijte'en tí'ij ajtahua'a mulitéjveeni a'uun jetze. Tí pua'a ja'ati muá'achuiru mi a'achamaara, patá'aj pajta mi asiicu'u raatapíjte'en.

³⁰ Patá'aj pajta tihua'utá'an naíjmi'ica a'achú mej hui pua'amé tí'itíj muahuavii. Ajta ti pua'a ja'ati tí'itíj ántini í ti mú'leetzi a'aa, capej hui rahuaviira ca'anéeri jime'e ti muatátuure'en.

³¹'Patá'aj pajta hui piyen huá'uruuren í seica a'ij pej tí'ijxe'eve'e mej miyen muáaruuren mú'eetzi.

³²'Niche'e sefj tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a siyen huá'ixe'eve'e sena'a a'ímej í mej amua'ixe'eve'e mú'ejmi, ¿a'iné hui tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e í niucari? ¿Ni qui ti'itfj semuá'itin í Dios jemi? Caxu xaa ne'u ti'itfj huamuá'itin a'iné a'íme í mej a'ij pua'a rici, a'íí mú majta hui huá'ixe'eve'e a'ímej í seica í mej majta huá'ixe'eve'e.

³³'Ajta, ti pua'a siyen rí'í tihua'atá'acare'en sena'a a'ímej í mej rí'í tejaamuaatá'aca, ¿ni tzaa ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín ti'itfj huamuá'itin í Dios jemi? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee caxu hui a'atzu ti'itfj huamuá'itin a'iné ayée mú che'atá mena'a rici a'íme í mej a'ij pua'a rici.

³⁴'Ajta, ti pua'a hui siyen tihua'utániífte'en ti'itfj ti na'a se'íjna jime'e mej mi á'iyen amuaatá'uire'en, ¿ni ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín ti'itfj huamuá'itin í Dios jemi? Capu ayén té'eme. Caxu hui a'atzu ti'itfj huamuá'itin a'iné a'íme í mej a'ij pua'a rici, a'íí mú hua'utániífte í seica, majta miyen rachú'eve'en mej mi á'iyen tihua'utá'uire'en nain í mej caj tihua'utániífte.

³⁵'Ayee xu'u huárini. Setá'aj hui huá'axe'eve'e a'ímej í mej amua'ajcha'íire'e. Setá'aj rí'í tihua'ajcha'íi. Setá'aj seajta ti'itfj ti na'a hua'utániífte'en. Caxu huá'ahuaviira ca'anéeri jime'e mej mi amuaatá'uire'en. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti pua'a siyen huárini, jéfhua pu hui tejá'amua'acá'iti. Seajta xu ya'íjmu'a'ame'en pú'eene'e xá'aju'un a'íjna í Dios í ta japua ti é'esejre'e, a'iné a'íí pu rí'í tihua'ajcha'íi a'ímej í mej caí rí'í tihua'atá'aca, ajta a'ímej í mej a'ij pua'a rici.

³⁶'Setá'aj siyen huá'ancu'uvajxi'in, a'iné a'íín í ti á'amua'iyalupua, a'íí pu hui ajta huá'ancu'uvajxi'isin.

"Teta'aj nu'u caí huá'axijte'e í seica"

(Mt. 7:1-5)

³⁷'Caxu a'ij tihua'ajeeve í seica; ti ij caí Dios a'ij tejá'amua'ajeeve mú'ejmi. Caxu seajta huá'axijte'e í seica, ti ij caí Dios ama'uxijte'en mú'ejmi. Setá'aj hui tihua'utá'uuni'í í seica. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejámuaatá'uuni'ira.

³⁸'Setá'aj tihua'utapua'íjve'en í seica. Tí pua'a siyen huárini, jéfhua pu ajta mú'ejmi tejámuaatapua'íjve'esin. Ayee pu té'eme tíf ja'atí ra'avé'ejiste'en í medida jetze. A'íjna í ja'atí, mi'í pu rí'í ra'ure'uruén, ajta raatéruureajxi'in tíf'ij rí'í hua'íjra'atza. Temua'a pu naa tira'avé'ejiste'esin ti ij caí avé'evitzen. Aj pu i, amua'ancára'atzi'ira í á'amua'asiicu'u jetze. Ayee pu á'amuaruuren a'iné a'achú sej hui caj tiu'utapua'íjve'e, ayée pu che'atá na'a Dios pu amuaatapua'íjve'esin mú'ejmi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹Ajtahua'a sefj niucari pu jín tihua'u'itíiri'í. Ayen tíf'ijn:

—A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi a'íjna jime'en í ti arácun. ¿Ni rí'irí ti a'íín ti arácun rá'anvi'itin í juye jetze sefj ti ajta arácun? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu a'atzu rí'irí, ti a'íín rá'anvi'itin, a'iné ti pua'a a'íín rá'anvi'itin, naími'í mú hui atévatzijsin a'u ti e'etécun.

⁴⁰'Ajta ayée pu hui 'een a'íjna jime'e í mej nee jamuan á'ujujhua'an. A'íín í ja'atí ti ayén tiú'ujmu'ate capu ayén che'atá na'a ruxe'eve'e tíf a'íín ti tí'íjmu'ate, sino tíf'ij ari ra'antipua'arite'en í ti tiú'ujmu'ate, aj pu hui xaa ayén éene'e a'ame tíf a'íjna í ti tiraamuá'ate.

⁴¹'Pajta mú'ee, a'iné hui 'een jín piyen rasefj í a'ihuáara'a a'íjna ti cíf caj te'uteájturaa í Dios jemi. Mí pajta mú'ee, capej asefj í pej hui jín jéfhua á'atura í Dios jemi. ⁴²Tí pua'a peri jéfhua jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'iné hui tí'irí'iri pej piyen tiraata'ixaate'en pe'íjna í a'ihuáara'a ti cíf caj te'uteájturaa a'ij ti ti'itfj jín te'uteájturaa í Dios jemi? Capu a'atzu a'ij tí'irí'iri, a'iné capej hui asefj mú'ee asefj a'ij pej ti'itfj jín te'uteájturaa í Dios jemi.

Mú'ee mí pej a'ij pua'a tí'íjri'ire mé jéjre'e, pauj mi'í seicié tiú'umu'a'ati, pajta nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu hui xaa ayén tiraavjte'e í pej piyen tiraata'ixaate'en í sefj a'ij ti ti'itfj jín te'uteájturaa í Dios jemi.

Tej nu'u jíme'en ráamu'a'ati ti'itfj ti nu'u ciyéjra'a pú'een

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ 'Aye'e pu'u ajta 'een, t'j í ciyej, nain ti ti'irí'een, ri'éene'en pu t'l'itaaca. Ajta nain í ciyej ti caí ti'irí'een, capu ajta ri'éene'en t'l'itaaca. ⁴⁴ Ajta nafjmi'i í ciyej ti t'l'itaaca, ayée mú hui t'l'imua'amua me'íjna í ti t'l'itaaca, a'iné a'íjna í huaréj taca'i, capu a'ín rataca'i í ciyej ti tétzicare'e sino a'ij pu jetze me'ecan í ruciye'e. Ajta a'íjna í uuva taca'i, capu ajta a'ín rataca'i í j'l'tzizjca'ixa'a jetze sino a'ij pu ajta jetze me'ecan í ruciye'e. Aye'e xu che'atá sena'a seajta t'l'ijmua'areeren ja'ati ti tévira'a pú'een tij r'i t'l'itevij nusu caí se'íjna jime'e a'ij ti rici.

⁴⁵ 'A'íjna í ja'ati ti r'i t'l'itevij, a'í pu hui r'i t'l'ixaxa'a, ajta a'íjna ti r'i t'l'ixaxa'a, a'úu pu me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti x'epi'in 'een. Ajta a'ín ti a'ij pua'a t'l'itevij, a'í pu a'ij pua'a t'l'ixaxa'a, ajta a'íjna ti a'ij pua'a t'l'ixaxa'a, a'úu pu hui me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti a'ij pua'a 'een. Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a, a'í pu hui t'l'ixaxa'a a'íjna jime'e í ti rá'avaa í ru tzajta'a.

A'ij ti nu'u se'j t'l'ijri'ire, ajta í se'j

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ 'Seajta mú'een, mi se'j hui caí siyen t'l'iruure a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, a'iné 'een jín siyen t'l'inejee tijín: "Nevástarala, nevástarala."

⁴⁷ 'Aye'e nu hui tejámuaatá'ixaate'esin a'iné 'een a'íjna í ja'ati ti neetzi jemi mú a'uvé'emej ti ij neetzi huanamua, ajta ayén tiú'uruuren a'ij nej t'l'ixa. ⁴⁸ Aye'e pu hui 'een t'j a'íjna í ja'ati ti chi'l ájtaahuaca'a. A'íjna í ja'ati, j'éecan pu ru'ucá'ijche téte'imua. T'l'ij jí rá'ajtaahuaca'a í jaxu'u í tete japua. Mat'l'ij mi huatéviiyeca'a. Ajta huatámi'yeca'a í játe'ana. Aj pu í jetzen ajté'a í játe'ana í chi'l'ij. Ajta a'ín í chi'l'ij, capu hui á'ave a'iné temua'a pu naa r'i tirá'ajtaahuaca'a í ja'ati.

⁴⁹ 'Mi ajta, a'íjna í ja'ati ti ayén t'l'inenamua, ti pua'a caí ayén tiú'uruuren a'ij nej t'l'ixa, ayée pu hui 'een t'j í se'j ti ajta chi'l'ij ájtaahuaca'a. Capu ru'ucá'ijche téte'imua a'íjna í ja'ati. Mat'l'ijjtá mi huatéviiyeca'a. Ajta huatámi'yeca'a í játe'ana. T'l'ij jetzen ajté'a, aj pu í rá'arie. Nain pu hui tejá'urie a'íjna í ja'ati.

7

T'l'ij nu'u Jesús tiráhuua a'íjna í ti ravaire'e a'íjna ti anxíte t'l'ajjta

(Mt. 8:5-13)

¹ T'l'ij Jesús raatapu'ájtaca'a ti tihuá'a'ixaate'eca'a í teite, aj pu i a'uun á'uraa u Capernaúm. ² A'u pu se'j a'utéveeca'a xantaaru'u ti anxíte t'l'ajjta. A'íjna jemi, se'j pu t'l'icui'i ti jemin t'l'ivaire'e. Pu'uri á'ame'erejca'a. Ajta í xantaaru'u, jeíhua pu raxi'eve'eca'a a'íjna ti jemin t'l'ivaire'e. ³ T'l'ij jí a'ín anxíte ti t'l'ajjta, a'í pu ráamua'areeri'i a'ij ti ti'ti ruurejca'a í Jesús. Aj pu i teite huata'áj mej mi ya'utájeeve. A'íme í teite, a'ii mú a'ín pu'éne'e í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a, majta í mej t'l'ajjta'a u teyujta'a.

⁴ Mat'l'ij mi a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a. Jéíhua mú raatéje. Aye'e mú tiraata'ixaa tijín:

—J'éecan pu raavíjte'e pej á'ume'en jemin a'u ti é'eche pej pi piyen huárini a'ij ti timuaatáhuaviira.

⁵ J'éecan pu hui r'i titájcha'íí a'íjna. Ajta a'í pu rá'ajtaahuaca'a í teyuu. —Aye'e mú tiraata'ixaa.

⁶ T'l'ij jí Jesús u á'ume huá'a jamuan. Aa pu vejl'i aumé'ecaa, t'l'ij a'ín ti anxíte t'l'ajjta, ajta pu ru'amiiustemua'a huata'áj mej mi miyen tiraata'ixaa ti nu'u caí a'uun e'ar'ásti a'ujna ti é'eche. Aye'e mú tiraata'ixaa tijín:

—Nevástarala, capu hui r'i tiraavíjte'e pej anú'asti. ⁷ A'íj pu jín, capu ayén tiná'amitie-jte'eca'a ti raavíjte'e nej ne'uun a'atanén a'u pej a'utéveeca'a. T'l'ij caí muamuári'eriste'e, ayée pepu'u hui huárini pej raataxá yee pu'uri huarúj í ti ajemi t'l'ivaire'e. T'l'ij pua'a piyen tiu'utaxáj, aj pu a'ín rujni í ti ne jemi t'l'ivaire'e.

⁸ 'A'íj nu hui jín niyen t'l'imua'ixaate'e a'iné se'j pu t'l'ine'ajjte'e ineetzi. Nee nu neajta ti'tij jín antínmua'aree; neajta tihuá'ajjte'e í xantaaru'u. T'l'ij pua'a se'j netiu'uta'ájjte'en yee aricu, a'í pu ayén rini ti á'ume'en. Na'ari ti pua'a se'j niyen tiu'utá'ixaate'en yee mú a'utá'iyi'i, ayée pu rini ti mú a'uvé'eme'en. Aye'e nu hui tiraata'ixaate'en a'íjna ti nej jemi

t'l'ivaire'e yee ayée pej huárini. Ajta a'fín, ayée pu rini. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'fjna í xantaaru'u a'fjna í Jesús.

⁹ Ajta a'fín Jesús, t'f'ij ayén tiráanamujari'i, jé'ecan pu naa r'f'i tira'utasefj a'fjna jemi. T'f'ij jí p'í a'ur'é'eve ti ij hua'usefirajra'ani í teite í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayeé pu tihua'utá'ixaa t'f'ijn:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti huatacá'a íye Israél, canu hui ja'anáj ja'ati huáteu ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e t'f'ij a'fjna í xantaaru'u. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹⁰ Majta me'fín í mej tiu'uta'ajjt'i'ire, a'f'í mú a'ur'é'aci a'u ti é'eche a'fjna í xantaaru'u. Mat'f'ij a'ur'é'ene, pu'uri huarújcaa a'fjna ti jemin t'l'ivaire'e.

T'f'ij nu'u Jesús ajtahua'a raata'ajj ti huatarún í ti'irí huam'f'i

¹¹ A'atzu a'ateevi'i, Jesús pu a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuua t'f'ijn Naín. Majta mú a'ucfj jamuan a'f'ime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Majta seica í teite, mu'litf mú a'ucfj jamuan. ¹² Mu'uri vejli'i aujú'ucaa ta'anténine'i chajta'a jetze mat'f'ij seica antinájcheca'a mej m'f'ichi huáchuisime'e. A'fjna í m'f'ichi, a'f'í pu p'ú'eene'e yaujra'an í 'f'ita'a ti rusefj. A'f'í pu'u caj p'ít'iyaujra'antaca'a ti teáatan. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucaa.

¹³ T'f'ij Jesús raasefj, jéihua pu huataújxieemiste jemin í 'f'ita'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa t'f'ijn:

—Capej ayeine.

¹⁴ T'f'ij jí ajteáxiireca'a. Aj pu i ra'ajtamuaríej í cipej ti japuan 'ujcá'a a'fjna ti huam'f'i. Majta me'fín í mej ráachuisime'e, a'f'í mú huatéhuiixi. Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa t'f'ijn:

—Mú'ee, temuaj, ayée nu t'f'imua'ixaate'e yee: Ájchesi. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta a'fín ti huam'f'i, a'f'í pu a'ujyefjxi. Aj pu i a'ut'éjche ti tiu'utaxá. T'f'ij jí Jesús raatátui í náanajra'an. ¹⁶ Mat'f'ij mi naími'i naa r'f'i tira'utasefj a'ij ti ti'itfj huáruu í Jesús. Jé'ecan pu utévatzi í huá'a tzajta'a. Mat'f'ij mi r'f'i tiu'utá'a í Dios jemi. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a t'f'ijn:

—Ja'ati pu hui huatasefjre itejmi jemi ti ve'ecán jín ti'it'éjvee, ajta ti Dios jetze me'ecan t'l'ixaxa'a. Pu'uri mú a'uv'é'emej í Dios ti ij hua'utévaire'en í rute'f'istemua'a.

¹⁷ Nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti ti'itfj huaríj a'fjna í Jesús. Nainjapua t'f'ij na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, ajta á'a'ayee ti huacá'a, naími'i mú ráamua'areeri'i.

T'f'ij nu'u Juan hua'uta'íteca'a í Jesús jemi

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Majta me'fín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e a'fjna í Juan ti huá'amuai'ihuaca, a'f'í mú raatá'ixaa a'ij ti Jesús rijcaa. T'f'ij jí hua'apuaca huatajé a'fjna í Juan. ¹⁹ Aj pu i hua'uta'íteca'a mej mi raata'ihua'u a'fjna í Jesús yee ni qui mú'ee pe'fín p'ú'een a'fjna ti nu'u mé'e vé'eme, na'ari ayén tiú'ujxe'eve'e tej sefj huachú'eve'en. Mat'f'ij mi a'ucfj. ²⁰ Mat'f'ij mi me'uun e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a a'fjna í Jesús. Mat'f'ij mi miyen tiraata'ixaa t'f'ijn:

—A'fjna í Juan ti huá'amuai'ihuaca, a'f'í pu hui taja'uta'íteca'a tej ti tiyen timuaata'ihua'u yee: “¿Ni qui mú'ee pe'fín p'ú'een a'fjna ti mé'e vé'eme na'ari teuj sefj chu'eve'e?” —Ayeé mú tiraata'ixaa.

²¹ Ajta a'fín í Jesús, auchén pu mu'icáca tiú'uhuaa í mej t'f'icucui'ica'a, ajta seica í mej caí r'í'ene'e í ru jetze, ajta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'f'ime í mej aracúcu'unijmee, a'f'í pu tihua'uhuaa mej mi majtáhua'a atanéjne'ere.

²² T'f'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'f'imej í ti Juan hua'uta'íteca'a t'f'ijn:

—Sericu mú'een. Setá'aj á'uju'un í Juan jemi, setá'aj tiraata'ixaate'en a'ij sej seri tiu'uséj, a'ij sej seri tiú'unamujari'i yee a'f'ime í mej aracúcu'unijmee, a'f'í mú hui meri majtáhua'a mé uunéjne'e. Majta a'f'ime í mej anacyáaxavi'ijmee, a'f'í mú meri'ijtáhua'a á'ujuhua'an. Majta a'f'ime í mej tijcúcu'ineca'a me'f'jna jime'e ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, ti ayén ántehuaa t'f'ijn lepra, mu'uri huarúj. Majta a'f'ime, í mej nácuaxa'itaca'a, mu'uri'itáhua'a huiteánajca'amua. Majta a'f'ime í mej meri huácui, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta hui tihua'utá'ixaate'esin a'f'ime í mej caí a'ij té'evicuua'i a'fjna jime'e í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'en.

²³ Rí'i pu hui tiraatá'asin a'ljna í ja'ati ti caí a'ij pua'a tiraatá'an mé núurieeni, a'ljna jíme'e ti caí ché'e té'evii'cua'i neetzi jemi. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Jesús.

²⁴ Mat'ij mi a'ucfj a'fime í mej Juan jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ti'ij jí Jesús a'utéjche ti tihua'ítiií í teite a'ljna jíme'e í Juan. Aye'e pu tihua'utá'ixaa t'ijín:

—¿Ti'itájni sej a'utéeseij se'ljna í 'itizitá? ¿Ni qui huiini xámua'lij u se'usefj ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u. ²⁵ Ca'ín, ¿ti'itájni sena'a hui a'utéeseij? ¿Ca'ín ja'ati sena'a u a'utéeseij ti rí'éene'en te'ucáviij? Caxu xaa ne'u, a'iné xu'uri ramua'aree t'ijín a'fime í mej miyen rí'éene'en te'ucaviijmee, majta a'fime ti hua'aráanajche na'jmi'i t'ij na'a ti t'íjnajche, a'úu mú é'eche a'u mej rey é'eche.

²⁶ Ari ti pua'a secaí se'ljna a'utéeseij, ¿ti'itájni sena'a a'utéeseij? ¿Ni qui hui se'j ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Jee tzíte'e, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee a'fí pu pírici. Ajta a'fín, jaitze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee. ²⁷ A'ii pu hui a'fín pú'een í ti jíme'en rá'axa í yu'uxari jetze t'ijín:

Nee nu hui se'j amuacaí huata'fí ti huatasejre'esin pecaí mú'ee.

A'fí pu rí'i huá'aruuren í teite mej mi mua'ancuré'evi'itín mú'eetzi.

²⁸ Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e yee a'fime tzajta'a na'jmi'i í teite í mej huatasejre íyen chaanaca japua, capu ja'ati ja'anáj te'enteájrupi ti'it'ij jíme'e í ti jaitze'e ve'é'e caí í ti jín ti'itéjvee a'ljna í Juan. Mí ajta, a'fín ti jaitze'e ciliéene'e jín ti'itéjvee í Dios jemi, jaitze'e pu hui ve'ecán jín ti'itévee a'ame a'ljna í ja'ati caí a'ljna í Juan a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén autéchesin ti tiu'uta'ájta nainjapua.

²⁹ Majta na'fmi'i í mej ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ljna í Juan, a'fí mú hui ra'ancuré'a a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios me'ljna jíme'e ti Juan huá'umuai'ihua. Aye'e mú che'atá mena'a ra'ancuré'a a'fime mej t'í'teji'ivi.

³⁰ Majta hui a'fime í fariseos, majta a'fime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'fí mú hui ratíteca'a a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios a'iné camu hua'ujmua'ihua-ca'a í Juan jemi. —Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a a'ljna í Jesús.

³¹ Ajtahu'a seicié pu ayén tihua'uta'fhuu'uri'i í Jesús t'ijín:

—¿A'iné nena'a tiraataxá yee ayée mú 'een a'fime í teite íjii mej huáteemua? ¿Ni caí mé'e ti'it'ij ti ayén 'leen cumu a'fime?

³² Aye'e mú hui e'en mat'j í ti'iríi mej á ve'jli'i a'ujte'í a'u mej tejá'atua. A'fí mú miyen tihua'ataj'ivi í seica t'ijín: “Teti'utac'ísite sej si tiu'utéene'en, mi seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuicaca'a ti tiú'uxieemiste'e jíme'e, mi seajta caí, caxu hua'ujyineca'a.”

³³ Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e a'iné a'ljna í Juan, t'í'ij a'fín yé uvé'ene, capu hui pan cua'aca, capu ajta viinu ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu e'en mat'j a'fime í ti'iríi se'ljna jíme'e sej siyen tí'ixa se'ljna jíme'en í Juan t'ijín: “Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e.”

³⁴ Neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nee nu t'í'icua'a, neajta ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu tí'ixa neetzi jíme'en yee huá'pí'i nu t'í'icua'a, neajta netahuave. Aye'e xu seajta tí'ixa t'ijín yee ye'ecui huatéjvee hua'amiigu a'fime mej t'í'teji'ivi, ajta a'fime í mej a'ij pua'a titetiújcha'í. ³⁵ A'ljna ti Dios jemi rí'i meteúumua'aree, a'fí mú hui ramua'aréren í yaújmua'ame'en í mej rí'i metíteumuámua'aree í Dios jemi. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Jesús.

T'í'ij nu'u Jesús a'utéveeca'a a'u ti é'eche í Simón ti fariseo pú'een'e

³⁶ Aye'e pu ja'anáj tiuju'ur'j. Se'j pu raatá'inee a'ljna í Jesús ti jamuan tiú'ucua'ani. A'ljna í ja'ati, fariseo pu pú'een. Aye'e pu ántehuaa t'ijín Simón. Aj pu í Jesús á a'uré'ehui'ixi a'u ti meesa ve'jli'i a'utéjvee a'ij mej tiraax'í'epi'ntari'iri'i a'ljna ti raatá'inee.

³⁷ Ajta a'fín 'íita'a, a'úu pu a'utéveeca'a. Jéihua pu a'ij pua'a ti'itíújcha'íica'a a'ljna í Dios jemi. Ti'ij jí a'fí ráamua'areeri'i t'ijín a'úu pu tejé'ecua'a fariseo ti é'eche a'ljna í Jesús. Aj pu í tetej limeetajra'a pu e'evé'ejaj. Ti'it'í pu urajmuaa ti naa teáar'í'e. ³⁸ Ti'ij jí á ve'jli'i a'utéechaxi a'u ti Jesús anu'uhuaré'eca'a í meesa a'utéjvee. Ruyineca'a a'ljna í 'íita'a. Ti'ij jí Jesús íca jetze títzutixi í ti a'itajá'ara'atajye'íca'a a'ljna í 'íita'a. Ti'ij jí rucipua' jín racáhuatzi'iri'i, ajta ra'aná'pí'itze. Ti'ij jí íicájra'an jetze racáaxire a'ljna ti naa teáar'í'e.

³⁹ Ajta a'ñin fariseo ti Jesús huatá'inee, t'íj raasej a'ij ti rijcaa a'ñina í 'íta'a, ayée pu t'ímua'ajca í ru tzajta'a t'ijn: "T'í pua'a amín pú'eenen tevi sej ti Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'a, a'ñi pu hui ramua'aréren ti'itj ti tévira'an p'irici a'ñina í 'íta'a ti a'ij pua'a ti'itijcha'ñi í Dios jemi."

⁴⁰ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a t'ijn:

—Simón, ti'itj nu muaatá'ixaate'esin.

Ayee pu tiu'utaniú a'ñina í Simón t'ijn:

—Maeestru, patá'aj naatá'ixaate'en.

⁴¹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa t'ijn:

—Seica mú nu'u hui tirá'acha'ñire'eca'a me'ñina í ja'ati ti tumin hua'utániñte, a'ñimej mej hua'apua. Sej pu nu'u ayén tirá'acha'ñire'eca'a a'achú cumu anxj ciento í tumin. Ajta í sej, ayée pu nu'u tirá'acha'ñire'eca'a a'achú cumu muáacua jetze í tumin.

⁴² Ja'iné camu a'atzu t'ítuaave'e í mej jín tiraanájchite'en, a'ñi pu nu'u hui tihua'utá'u-uni'iri'í a'ñimej í mej hua'apua a'achú mej caj tirá'acha'ñire'eca'a. Me'ecui xaa, ¿a'iné timuá'amitiejte'e? ¿A'ataani hui jaítze'e rax'leve'e a'ame a'ñina í ti hua'utá'uni'iri'í? —Ayee pu Jesús tiraata'íhua'uri'í.

⁴³ Ajta a'ñin í Simón, ayée pu tiu'utaniú t'ijn:

—Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi a'ñina jime'e ti tihua'utá'uuni'iri'í, a'ñi pu hui jaítze'e rax'leve'e a'ame a'ñina ti jaítze'e tirá'acha'ñire'eca'a a'iné jaítze'e pu tiraata'uuni'iri'í.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa t'ijn:

—X'epi'ñin pej hui tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁴ Aj pu i p'í a'uré'eve ti ij raasej a'ñina í 'íta'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ñina í Simón t'ijn:

—¿Ni pecaí rasej pe'ñina í 'íta'a? Nee nu uteájrupi íyü pe é'eche. Capej racáaxire í jaj í ne'ñica jetze. Mí ajtá'í amín í 'íta'a, a'ñi pu hui na'anañiri'í ne'ñica jetze a'ñina jime'e ti a'itajá'ara'atajye'icaa. Ajta na'anáhuatzi'iri'í í rucipúa jime'e.

⁴⁵ Mú'ee pej hui caí nu'itép'i'itze. Mí ajtá'í amín mi 'íta'a, t'j na'a ti huiiteájrupi yú chi'ita, a'ñi pu na'anáap'i'itze í ne'ñica jetze. ⁴⁶ Mú'ee pej caí na'avé'exiri'iri'í ti'itj aceite yen nenu'uutze'e. Mí ajtá'í amín, a'ñi pu hui na'anáxiri'iri'í í ne'ñica jetze ti'itj ti naa teáar'é.

⁴⁷ A'ñj nu jín niyen t'ímua'ixaate'e. A'ñi pu jehua auteájturaa í Dios jemi. Neajta nu nain tiraata'uuni'iri'í a'iné jehua pu nex'leve'e já'araa. Mí pajta mú'ee, mi nej c'j caj timuaatá'uuni'iri'í, mú'ee pej hui c'j caj t'í'inxex'leve'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁴⁸ Ajta Jesús pu ayén tiraata'ixaa a'ñina í 'íta'a t'ijn:

—Nu'uri hui timuaatá'uuni'iri'í í pej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁴⁹ Majta me'ñin í seica í ti hua'utá'inee, mat'íj miyen tiráanamujri'í, mat'íj mi autéjhui mej ti'ihuaúrihua'u, t'ijn:

—¿A'ataani pú'een am'ñina mi ti tihua'utá'uuni'ira a'ñina jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi? —Ayee mú tiu'uteáurihua'uraca'a.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa a'ñina í 'íta'a t'ijn:

—Pu'uri Dios mua'irájtuaa a'iné peté'atzaahuatze'e mú'ee. Aricu hui á'ura'a axiéehua. —Ayee pu tiraata'ixaa.

8

Majta nu'u a'ñime í 'uuca í mej ravaire'eca'a me'ñina í Jesús

¹ T'íj ayén tiuju'urj, a'úu pu á'uche'ecane'e t'j na'a a'uun mej a'uchéjme í chajta'a jetze, ajta a'ímua' mej a'uchéjme. Jesús pu tihua'u'it'ñiri'í a'ñina í niuucari í mej jín huataájte-mua'ave'esin, ti jime'en raxa í Dios ti nainjapua t'í'ajta. Majta mú á'ujuhua'ane'e a'ñime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ² Majta seica jamuan á'ujuhua'ane'e mé 'uuca, í ti Jesús tihua'uhuaa, ajta a'ñime í ti huá'a jetze tiyáaru'use huatamuári. A'ii mú a'ñin pú'een a'ñina í María, mej miyen ratamuá'amua t'ijn Magdala ti é'eme'ecan. A'ñina jetze í 'íta'a, a'ñj mú jetze huiráaci í tiyáaru'use í mej aráhuapua ará'ase.

³ Seŷj pu ajta á'uche'ecane'e ti ayén ántehuaa tijín Juana, fra'ara'an pu pú'een a'ŷjna í Chuza, í ti ti'itájvee í Heródes jemi. Ajtahua'a seŷj, a'ŷjna í Susana, majta jeŷhua, mé mu'liitf mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. A'ŷí mú majta ravaire'eca'a me'ŷjna í Jesús, majta a'ŷmeŷ í seica í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase me'ŷjna jime'e í mej tí'ijcha'ŷca'a a'ŷmeŷ í uuca.

A'ŷjna í ja'ati ti nu'u tí'ihuaste'eca'a

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Majta í teite mej a'ŷmuá a'uchéjme, maúche'e mú ajteáxiirime'ecaa. A'uu mú a'aráci'ica'a seŷj chajta'a jetze, ajtahua'a seŷj, ajtahua'a seŷj. Matf'ij mauj e'evé'ecí'ica'a, Jesús pu ayén tiu'utámuaritaca'a tijín:

⁵ —Ja'ati ti nu'u hui tí'ihuastehua'a, u pu nu'u á'ume ti tejé'ehuaste'en. Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu nu'u juye jetze huavatzjraa. Matf'ij mi japuan huachécajraa a'ŷime í teite. Majta pina'ase, júte'ŷmuá mú a'icára'arave'e. Aa ma'uráaseajrá'a merácucaa.

⁶ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u hui huavatzjraa tetej tzajta'a. Tí'ij ajnéájxi, aj pu i huare'ataa í xicaj jime'e a'iné capu huaríeenajye'icaa.

⁷ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u huavatzjraa a'u ti a'utzicare'eme. Ajta a'ŷín í tzicare'e, a'ŷí pu nu'u huavajúse jamuan í imue'eri. Capu tiu'utá'a í imue'eri ti te'ejnéájxi'in.

⁸ Ajta seica í imue'eri, áa pu nu'u huavatzjraa a'u ti a'urí'en í chuej. Na'ími'i pu hui huanéj. Jéihua pu nu'u tiu'uciireca'a. Jéihua pu jaítze'e airá'jraa caí í seica ti raahuáste. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'ŷjna í Jesús.

Tí'ij raatapuá'ajta'a ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa ca'anín jime'e, tijín: —Mí seŷ huíteánajca'amua, xáanamujari'i hui temua'a naa. Yee pu'u.

Tí nu'u a'ŷjna jín tihuá'itiiri'i í niuucari

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Majta a'ŷime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'ŷí mú raata'ŷhua'uri'i a'ij ti huataújmu'a'a a'ŷjna í niuucari ti raatamuáritaca'a. ¹⁰ Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Dios pu amuaatá'a seŷ yaú'itíe xá'araa í ti rú'avaa í Dios jemi a'ŷjna jime'e a'ij ti a'ŷín tí'ajta. Mí ajta í seica, canu hui e'ehuauritiéecan jín tihua'utá'ixaate'esin, sino chuijartari nu'u jime'en tihua'utá'ixaate'esin ti ij ayén tihuá'uruuren a'ij ti té'eyu'usi'i tijín: Mú'een xu nu'u xaa mé uúnéjme'eri xá'aju'un.

Aru, caxu tí'itáj seijran.

Mú'een xu xaa ranamua.

Aru caxu hui yaú'itíe xá'aju'un.

Jesús pu ayén tihuá'ixaate'e a'ij ti huataújmu'a'a í niuucari

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ A'ŷjna í niuucari nej raataxájtaca'a, ayée pu hui huataújmu'a'a. í imue'eri, ayée pu 'een tíj í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan.

¹² Ajta í imue'eri ti huavatzjraa juye jetze, ayée pu 'een matfj a'ŷime í mej ranamua í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan. Ajta a'ŷín tiyaaru'u, a'ŷí pu hui a'ure'enén, tihuá'ari'ira í niuucari ti huá'a tzajta'a huateájturaa. Aye pu rici mej mi caí rá'antzaahuate'en, ti ij caí Dios hua'irájtuaani.

¹³ Ajta a'ŷjna í ti tetej tzajta'a huavatzjraa, ayée pu hui 'een matfj a'ŷime í mej huataújtemua'ave matf'ij amuacaí ráanamujari'i. Mí majta a'ŷime, camu a'atzu té'eviiuca'a'i. A'atzu mú á'atee mej té'atzaahuate'e. Aru tí'ijta teja'ure'enén a'ájna xicá'jra'a mej jetzen tirajpuafítzi, camu cha'a te'utáviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

¹⁴ Ajta a'ŷjna í imue'eri ti a'uun huavatzjraa tzicare'e tzajta'a, ayée pu hui 'een matfj a'ŷime í mej ranamua í niuucari. Aru a'ŷime, í mej mauj yen huaté'uu íiyen chaanaca japua, jé'ecan mú a'ij té'ujmu'a'ate me'ŷjna jime'e í ti huá'amuari'eriste'e na'ari a'ŷjna jime'e í mej jeŷhua tí'ijcha'ŷi ca'ŷín a'ŷjna jime'e í ti hua'aráanajche ti naa seijre'e. A'ŷj pu jín camu arauraste mej jeŷhua rŷi tiu'utátuiire'en í Dios jemi.

¹⁵ 'Ajta a'fjna í imue'eri ti a'uun nu'u huavatzfjraa í chuej japua a'utí a'urí'en, ayée pu 'een tífj a'fíme í mej urarfí'ene'ejme í ru tzajta'a, majta á'ujca'ane ruxí'evi'ira'a jíme'e tí Dios hua'uta'ajj nain jíme'e. A'fí mú hui ranamua í niuucari, majta ru'uté'an í ru tzajta'a. Majta te'utáviicua'i. Ayee mú 'een jín huarín, jeíhua mú r'í'í tiu'utáuiire'esin í Dios jemi.

A'fj nu'u jín tí'ivaire'e a'fjna í aparaatu

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ '¿A'iné tejama'á'मितiejte'e mú'ejmi a'fjna jíme'en í ja'ati ti hui aparaatu tí'itífj tícha'íí? Tí'íj rá'ajtaira, ¿a'uné jetze iyé'eruuren? ¿Ni qui xa'ari tzajta'a ruuté'chajta na'ari caama jete ye'irá'chajta? Capu xaa ne'u. Ja'ati tí na'a án pu ímuá ya'ujchájtza mej mi atáneere í taij jíme'e í mej a'uteáru'ípi. ¹⁷ Ajta, najjmi'í tíj na'a mej avíitzi'í jín miyen ríci í teite, capu hui ayén éene'e a'ame. A'fí mú xaa hui ramua'aréeren tí'íj Dios mé jéjre'e raatasejra.

¹⁸ 'R'í'í xu'u mú'een sej si temua'a naa tiráanamua, a'iné ti pua'a ja'ati tí'itífj tícha'íí í Dios jemi, Dios pu jaitze'e tiraatá'asin. Ajta a'fín tí cáf tí'itífj tícha'íí í Dios jemi, Dios pu hui rá'ari'ira a'fjna í tí ayén tirá'मितiejte'e tí nu'u tí'íjcha'íí. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Jesús.

Í mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Jesús

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Ajta a'fín náanajra'an í Jesús, majta ihuáamua'ame'en, a'fí mú e'iré'ene mej mi raasej. A'ru, capu huatá'í'iristareca'a mej ajteáxiire á vejli'í jemin a'iné jeíhua mú teite aité'luuca'a tá'apueerta. ²⁰ Ja'ati pu ayén tiraatá'ixaa a'fjna í Jesús tíjín:

—Mé pua'acé mú a'uté'uu a'anáana, majta a'ihuáamua'a. Méjxe'eve'e mej muaasej.

²¹ Ajta a'fín Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—A'í'í mú hui a'fín pú'een í nináana, majta í ne'ihuáamua'a, a'fíme í mej ranamua í niuucari tí Dios jemi é'eme'ecan, majta miyen r'í'í tirá'astijre'e a'íj tí tiú'ujxe'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Jesús.

Tí'íj nu'u Jesús raatépua'ajte í eeca

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Ja'anáj tí ayén tiuju'urj. Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'í'ímej í mej jamuan á'uju-jhua'ane'e tíjín:

—Tiché'e antá'íine u jetze pújme'en a'u tí a'alaguun.

Mat'íj mi até'eci í baarcu jetze. Mat'íj mi a'ucj. ²³ Maúche'e mú jaj japua huajú'ucaa, tí'íquí huatá'cu a'fjna í Jesús. Tí'íj jí huatá'ecareca'a, ajta jeíhua pu ateá'xijrihua'a í jaj í baarcu jetze. Mu'uri t'ín a'ucáru'tijme'e.

²⁴ Majta a'fíme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'fí mú ya'ujíste a'fjna í Jesús. Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—MaeSTRU, Tu'uri hui t'ín á'ajamin.

Ajta a'fín Jesús, a'fí pu ájchee. Tí'íj jí raatá'íjmíjri'í í eeca, ajta japuutzari tí tiújta'ahua'a. Jíme'en pu'u raatá'íjmíjri'í, aj pu í huatá'epua'areca'a. Tí'íj jí naa hua'é'ene'e já'araa.

²⁵ Tí'íj jí ayén tihua'uta'íhua'urí'í a'fímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—¿A'iné 'een jín secá'í'atzaahuate'e?

Ajta a'í'ímej jemi, jé'ecan utéevatzi í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú majta a'íj pua'a tira'utasej. Ayee mú tí'iru'íhua'uraca'a tíjín:

—¿Tí'itáani tévira'a pú'een amfjna? A'fí pu hui tihua'á'ajte'e í eeca, ajta í jaj, majta hui rá'antzaahua.

Í ja'ati tí nu'u Gadara é'eme'ecan

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Mat'íj antacj, a'úu mú a'ará'a a'úu tí huatá'á'u u Gadara. U jetze pújme'en tí é'esejre'e u Galilea. ²⁷ Tí'íj jí Jesús a'itá'raa í baarcu jetze. Aj pu í sej ra'antinájchecha'a. A'úu pu é'eme'ecan í chajta'a jetze a'fjna í ja'ati. Tiyáaru'use pu tzajta'an sejjre'e. Pu'uri á'atee tí cáf tí'it'échejca'a a'fjna í ja'ati. Capu ajta chí'íj jetze chejca'a. A'úu pu'u e'echéjme'e a'u mej mí'ichite e'evé'enaamuaca.

²⁸ Tí'ij raasej a'fjna í Jesús, án pu e'erájve ñcájra'an jetze í Jesús. Jé'ecan pu huajíjhuaca'a a'fjna í ja'ati. Aj pu í ayén tiraatajé ca'anín jime'e tijn:

—¿A'íné ti'itj peteáruuren ineetzi jemi, Jesús, í pej yaujra'an pírici í Dios ti ta japua é'esiejre'e? Ayee nu hui tí'imuahuvii. Capej hui puajitzi neetá'acare'en.

²⁹ Ayee pu a'fjn ja'ati tiraatáhuaviiri'i a'fjna í Jesús a'fjna jime'e ti a'fjn Jesús ari tiraata'a'fj a'fjna í tiyaaru'u ti nu'u huiirájra'ani í tevi jetze. Mu'í pu tiyaaru'u raatéevi'i a'fjna í ja'ati. Majta a'fme í teite í mej a'uun e'echéjme'e, a'fí mú ra'amuájí'iquihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta ru'fíca jetze alaambre jime'e. Mat'ij mi raaté'avaata.

Ajta a'fjn í tevi, tí'ij pí na'a pu rajtá'ana'a í'alaambre, ajta mé iyaúuruti a'u ti caí é'e ti'itj a'íné tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a.

³⁰ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'fhuauri'i tijn:

—¿A'íné pua'antehuaa mú'ee?

Ayee pu tiu'utaniú a'fjna í ja'ati tijn:

—I tej sei vi'ira'a ará'ase.

Ayee pu tiraata'ixaa a'fjna jime'e í mej mu'ití tzajta'an seijre'e í tiyáaru'use. ³¹ Majta a'fme í tiyáaru'use, jeihua mú rájhuaviiri'i a'fjna í Jesús ti 'ij a'fjn caí hua'uta'íte mej á'ucúine ti e'eté'cun a'u mej á'anami'i í tiyáaru'use.

³² Majta á vejli'i, í tuiixu é'eciine, áa mú tejá'ucua'anen jiri jetze. Majta a'fme tiyáaru'use, ayee mú tiraatáhuaviiri'i me'fjna í Jesús ti hua'utá'an mej mi í tuiixu tzajta'a a'uteárute. Aj pu í hua'utá'a. ³³ Mat'ij huiráaci í tevi jetze, mat'ij mi a'uruáachejraa ca'anín jime'e. Mat'ij mi a'uteájrupi í tuiixu tzajta'a. Majta me'fjn í tuiixu a'uruáachejraa. Mat'ij mi ancáavatzí a'u ti e'encátee. Mat'ij mi áata'a atéevatzí. Mat'ij mi a'ujámi.

³⁴ Majta a'fme í mej huá'acha'fíca'a í tuiixu, mat'ij raasej a'ij ti ti'itj huarj, a'fí mú a'uruáachejraa. Mat'ij mi hua'utá'ixa í teite chajta'a mé é'eche, majta a'fmuá mej a'uchéjme a'ij ti ti'itj huarj.

³⁵ Mat'ij mi a'fme í teite, a'úu mú e'iré'ene mej mi raasej. Mat'ij a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'uteveeca'a, a'úu mú yá'uteu a'fjna í ja'ati í mej jetzen huiráaci a'fme í tiyáaru'use. A'u pu pu a'utácatii í Jesús jemi. Pu'uri ti'itéchejca'a. Capu ché'e rutímua'iraca'a. Mat'ij mi tiu'utáziin temua'a jeihua.

³⁶ Majta a'fme í mej raasej, a'fí mú tihua'utá'ixaa í teite a'ij ti Jesús tiráhuua a'fjna í ja'ati tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a. ³⁷ Mat'ij mi naími'i í mej a'uun a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Gadara, a'fí mú rájhuaviiri'i a'fjna í Jesús, ti nu'u á'ura'ani a'íné jeihua mú tiu'utáziin. A'fj pu jfn Jesús ateájraa í baarcu jetze. Tí'ij jí á'uraa.

³⁸ Ajta a'fjn í ja'ati tiyáaru'use mej jetzen huiráaci, jeihua pu rájhuaviiri'i a'fjna í Jesús ti raatá'an ti jamuan á'ura'ani. Mí ajta í caí, capu raatá'a ti jamuan á'ura'ani.

³⁹ Ayee pu tiraata'ixaa tijn:

—Patá'aj hui huaré'ara'ani a'u pej é'eche patá'aj hua'utá'ixaate'en a'ij ti muáaruu í Dios, a'fjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e.

Aj pu í á'uraa a'fjna í ja'ati. Tí'ij jí nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a í chajta'a jetze, a'fí pu hua'utá'ixa a'ij ti ti'ití ráaruu ti huápi'i ruxe'eve'e a'fjna í Jesús.

Tí nu'u yaujra'an pu'éene'e í Jairo, ajta nu'u a'fjna í 'fita'a ti tí'icui'ica'a

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Tí'ij Jesús a'uré'araa yú jetze pújme'en, jeihua mú teite ra'ancuré'evi'iti. Muaateújtemua'ave a'íné a'fí mú rachú'eve'eca'a. ⁴¹⁻⁴² Jíme'en pu'u Jesús a'uun a'ará'a, aj pu í sej í ja'ati é'ejtunutaca'a á vejli'i jemin í Jesús. Ayee pu antehuaa tijn Jairo. A'fí pu tí'ajta u teyujta'a. Tí'ij jí a'fjn raatáhuaviiri'i ti Jesús a'uré'enen jemin chajnan a'íné pu'uri nu'u á'ame'ere í yaujra'an. Ajta, a'fí pu'u caj pí'tí'ijyauj, fíitacan. Ajta a'fjna í yaujra'an, ayee pu rájcha'fí a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a. Tí'ij jí Jesús á'uraa jamuan. Majta í teite, jeihua mú ajteáxiireca'a jemin. Temua'a mú tité'ecataca'a.

⁴³ Ajta a'fjn 'fita'a, áa pu ajta a'uteveeca'a. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a ti ayén a'fjna jfn tí'icui'ica'a a'fjna jime'e ti tí'ira'asecare'e í xúure'e. Capu mé'e a'atfjca'a ti raay'fíthua'a ti tiráhuuaate'en. ⁴⁴ Tí'ij jí a'fjn 'fita'a, huarita'an

a'uré'ene. Aj pu i ra'ajtamuaríej í cñixure'ara'an jetze. Jíme'en pu'u ra'ajtamuaríej, aj pu i huateápua'areca'a ti uvé'emi'iye í xúure'e.

⁴⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'fhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani hui na'ajtamuaríej?

Naími'i mú miyen tiu'utaniú tíjín:

—Canu nee.

Matí'ij miyen tiu'utaxájtaca'a, a'fjna í Pedro, a'fí pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maestru, jeíhua mú ajteáxiiri í teite mú'etzi jemi. Majta á'ujtajche.

⁴⁶ Mí ajta a'fín Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ja'atí pu xaa na'ajtamuaríej. Nee nu hui ráamua'areeri'i tí'ij nemuári'eri'ira'a huirájraa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Jesús.

⁴⁷ Ajta a'fín í 'fíta'a, a'fí pu ráamua'areeri'i tí caí ri'írí ti huateúravaa. Tí'ij jí e'iré'ene. Ruvivée. Aj pu i é'ejtunutaca'a jemin í Jesús. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'fín é'en jín ra'ajtamuaríej mé jéjre'e mejeiiraca'a í teite. Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna jime'e ti huarúj.

⁴⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Niyauj, pepu'uri hui huarúj pe'fjna jime'e pe'j té'atzaahuatée. Aricu, á'ura'a axiée-hua.

⁴⁹ Aúche'e pu ti'ixáataca'a tí'ij se'j e'iré'ene ti huá'a jetze ajtémecan í mej a'uun é'eche í Jairo jemi, a'fjna ti tí'ajjta u teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Pu'uri huam'í ayauj. A'fí pe'j hui jín caí cha'a tira'antiú'uuni'ira'an mí maestro.

⁵⁰ Tí'ij Jesús ayén tiráanamujri'i, ayée pu tiraata'ixaa a'fjna í Jairo tíjín:

—Cape'j tí'itziine'e. Patá'aj té'antzaahuatée'en pena'a. Aúche'e pu hui rujni. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁵¹ Matí'ij mí a'uc'j. Matí'ij me'uun a'ará'a Jairo tí é'eche. Matí'ij me'uun a'uré'ene, capu hua'utá'a í teite mej a'uun a'uteáru'ute u chi'ita. A'fí me'j pu'u huatá'a a'fjna í Pedro, ajta a'fjna í Juan, ajta a'fjna í Jacobo. Ajta a'fí me'j í vaújsimua'ame'en í ti huam'í, a'fí me'j pu ajta huatá'a. ⁵² Majta me'fín í teite á pua'acié mej a'uté'uucua'a, naími'i mú ca'anín jín ruyene'ca'a. Máujxieemiste'ecaa micu.

Ajta a'fín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Caxu ruyeine. Capu hui mí'ichi. Cutzú pu'u.

⁵³ Matí'ij mí raate'atzeájraa a'fín méjmu'areereca'a tíjín huam'í. ⁵⁴ Tí'ij jí Jesús ra'ajtamuaríej í pa'ari'í í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Niyauj, ájchesi.

⁵⁵ Tí'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an huaré'araa í jemin. Jíme'en pu'u huaré'araa í jemin, aj pu i ájchee. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'aj í vaújsimua'ame'en mej nu'u tiraamín. ⁵⁶ Jé'ecan mú naa r'í'í tira'utase'j í vaújsimua'ame'en. Ajta a'fín Jesús, a'fí pu hua'utá'ijmijri'i mej caí ja'atí ixaate'e a'ij tí tí'it'j huar'j.

9

Tí'ij nu'u Jesús hua'aré'e'itixi a'fí me'j í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ja'anáj pu nú'u ayén huar'fj a'fjna í Jesús. A'fí pu hua'utajé a'fí me'j í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu tihua'u'fjca a'fjna jime'e mej mi hua'utamuaríte'en a'fí me'j í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e, majta mej nu'u tihua'uhuaate'en tíj na'a tí'ipua'amé í cu'f'ini'ira'a í mej jín tí'icucui'í í teite. Jesús pu ajta hua'utá'a í muári'eri'ire'ara'an í mej jín miyen tiú'uruuren. ² Tí'ij jí hua'uta'íteca'a mej mi a'uc'jxi'ín mej mi tihua'utá'ixaate'en í teite a'fjna jime'e í niucari tí jíme'en raxa í Dios tí nainjapua tí'ajjta. Ajta pu hua'uta'íteca'a mej mi tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'í. ³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Caxu tí'it'j anú'an í se'j jín huatéujvairé'en í juye jetze, ni tí'it'j itz'j, ca'fín tí'it'j ca'aní na'ari tí'it'j pan o tumin. Seajta hui, se'j xu'u anpiín í sícu'uri. Caxu hua'apuaca té'epiín.

⁴ 'A'u'u ti na'a sej ará'aiaxa a'ájna a'u ti chi'ij a'utéjvee, a'úu xu u á'ateere ajta sena'a caí á'uciine a'ujna u chajta'a. ⁵ Ajta, ayée xu hui huárini ti pua'a mecaí amua'ancuré'evi'itin. Setí'ij á'uciine se'újna u chajta'a, xajtaújri'ipi'in í sej ajtáca'acaimé'e, seajta raatéca'atzijxi'in ti ij cáaxin í chuej. Ayee xu a'ájna jín huarín, aj mú mi ramua'aréeren mej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

⁶ Matí'ij mi a'ucíjxi nainjapua t'j na'a a'uun ti huatacá'a. Nainjapua mú hua'utá'ixa í niucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Majta tihuá'uhuaa í teite.

Tí'ij nu'u huamí'i a'ájna í Juan í ti huá'amuai'ihuaca'a í teite

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Ajta a'áin í Heródes, a'ájna ti tajtuhuan jín ti'itéveeca'a, a'áí pu ráamua'areeri'i a'ij mej ti'it'ij ruurejca'a. Capu a'ij tirá'amitje'te'eca'a a'iné seica mú miyen tí'ixajta'a t'jín:

—Pu'uri ajtahua'a a'itáraa a'ájna í Juan a'ujna mej ye'avá'ana.

⁸ Majta seica miyen t'jín:

—Pu'uri ajtahua'a huatasej're a'ájna í Elías.

Majta seica miyen tí'ixajta'a ti nu'u se'j pu a'itáraa huá'a tzajta'a í mi'ichite ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. ⁹ Ajta a'áin Heródes, ayée pu tiu'utaxájtaca'a t'jín:

—Teajta hui ra'antivej'checa'a í mu'úura'an ne'ájna í Juan. A'íj pu jín caí a'áin pú'een. ¿A'atajqui na'a pú'een a'ájna í nej jíme'en niyen tí'inamua? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta huataújtese ti raase'j.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'umí a'ámej í teteca anxíjvi'ira'a mej ta'ará'ase

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, matí'ij mu'u p'ja'uré'a-vatzí, matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ájna í Jesús a'ij mej ti'it'ij huáruu. Tí'ij jí a'áin huá'u-vi'iti a'ámej. Matí'ij mi a'ucíj rujímua'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén t'ja'arájtehuua t'jín Betsáida.

¹¹ Majta me'ín í teite, matí'ij ráamua'areeri'i, a'úu mú e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. A'áí pu hua'ancuré'evi'iti. Ajta tihua'utá'ixaa a'ij ti 'een a'ájna jíme'e ti Dios tí'ajta nainjapua. Ajta tihuá'uhuaa í mej tí'icúcu'i'ime'ecaa.

¹² Tí'ij huaré'echuixareca'a, a'áme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'áí mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'ixaa t'jín:

—Patá'aj hua'aré'e'itixi'in í teite mej mi a'ucíjxi'in t'j na'a a'uun mej huachéjme u chajta'a, ajtahua'a ayée imuá mej a'uchéjme, mej mi me'uun tiú'unanan ti'it'ij mej ráacua'ani, mej mi majta me'uun a'ucu'utzu a'iné capu hui ye'e ti'it'ij ayajna a'u tej a'uté'uu.

¹³ Ajta a'áin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa t'jín:

—Setá'aj mú'een tihua'umín.

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa t'jín:

—Aii tu'u tí'cha'íi a'achú cumu anxí'vica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité, ca'ín tej teja'uvé'enanán í mej jín tiú'ucua'ani na'jmi'i. —Ayee mú tiraata'ixaa.

¹⁴ Majta a'áme í teteca, ayée mú ará'ase a'achú cumu anxíj vi'ira'a.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ámej í mej jamuan á'ujjuhua'ane' t'jín:

—Miche'e a'ujrá'ase í teite, muáacua jetze mua'arástimé'e, méyee majta méyee.

¹⁵ Matí'ij mi miyen huaríj. Majta í teite, naími'i mú a'ujrá'aseca'a. ¹⁶ Aj pu i Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i júte'e á'ujneereca'a. Rí'í pu tiraatá'a í Dios. Ajta, a'utéjche ti ra'antitaaraxi'in í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i hua'utá'í'ipi'i a'ámej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Matí'ij mi autéjhuii mej ha'uré'e'í'ipiite'en í teite. A'atzu mú á'atee mej hua'uré'e'í'ipiite'essin í pan, majta í hua'ité.

¹⁷ Naími'i mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéeju'uxai. Majta a'áme í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, maúche'e majta te'evé'ejiste'axi sicíri jetze me'ájna ti te'avá'aturaa. Ajta a'áin í sicíri, ayée pu te'ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

Tí'ij nu'u a'áin í Pedro ayée pu raatamuá'a ja'ati ti nu'u Círístu'u pú'een

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'uu pu já'ahua'a Jesús téniuusime'e rusefj. A'íi mú rasefjrac'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íné metí'ixa í teite ja'atá nú'u ne pú'een inee?

¹⁹ Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Seica mú miyen tí'ixa tíjín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Juan tí huá'a-muai'ihuacare'e. Majta seica miyen tíjín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Elías tí ajm'í seijre'eca'a. Majta seica miyen tíjín sefj pej nu'u a'itáraa huá'a jemi í mi'ichite tí Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁰ Aj pu í ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Ari mú'een, ¿a'íné setí'imua'atze ja'atá ne pú'een?

Ajta a'íjn í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee pe hui pe'ín pú'een í Círistu'u tí Dios án mú já'ujra í ipuari japua.

²¹ Ajta a'íjn í Jesús, jeihua pu huau'íjca mej nu'u caí ja'ati íxaate'e ja'ati tí pú'een.

T'íj nu'u Jesús raataxájtaca'a tíjín: “Nu'uri mi'ini inee”

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²² Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ineetzi jemi, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite nej ní inee jeihua rajpua'ítzi ná'ara'ani. Majta a'íime í hua'avaujsi, majta a'íime í mej t'íajta u teyujta'a, majta a'íime í mej t'íimua'ata í yu'uxari jetze tí Moisés ra'uyú'uxaca'a, na'mí'í mú hui netí'í. Majta neejé'ícatan. Ajta, t'íj teuumé'eca huaíca xicaj, na'itaméj huá'a tzajta'a í mi'ichite nej ní ruuri ná'ara'ani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²³ T'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'ati raxí'eve'e tí á'uche'ecane'en nee jamuan, ayée pu ruxe'eve'e tí a'íjn amuacaícan mé rúurieni a'íj tí t'íjxe'eve'e í ru tzajta'a. Ajta á'íyen cha'a a'íjn huataúra'an t'íj na'a tí yú auca'ítí a'ame tí ayén che'atá na'a tirajpua'ítzi á'ara'ani netíj hui inee tirajpua'ítzi na'ame. Ché'e a'íjn ajta ayén huá'íni a'íj nej tí'iraxe'eve'e inee, t'íj na'a tí yú auca'ítí a'ame.

²⁴ 'Ayee pu'u, tí pua'a ja'ati a'íjna jín tí'ítese'e tí nain tí'íjseire'en t'íj na'a pua'amé yen tí'íseijre'e t'íj ruxiéehua chée á'ara'ani, aru tí pua'a ari huá'mí'ini, capu cha'a a'íj tiraatévaire'esin a'íjna tí t'íjcha'íi. Ajta tí pua'a ja'ati huá'mí'ini a'íjna jíme'e tí na'ará'astijre ineetzi, a'íj pu xaa hui á'uche'e rateuni í ruxiéjniu'uca tí auj ruurica'a.

²⁵ 'Ahuí, ¿a'íné tejamuá'amitije'te'e mú'ejmi? ¿A'íné tí'ít'íj tiraatéva'íri í ja'ati tí nain huamuá'ítin tí ayén seijre'e íyien chaanaca japua tí pua'a á'íyen ya'uríeni a'íjna í ja'ati í ruxiéjniu'uca tí á'uche'e ruurica'a? Capu hui a'atzu tí'ít'íj tiraatéva'íri, t'zite'e.

²⁶ T'í pua'a ja'ati tí'íteví'ira'a ineetzi jemi na'ari tí'íteví'ira'a a'íj nej tí'ixa, inee í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui che'atá nena'a tiu'utatéví'ira'ata í jemin a'ájna xicájra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin.

'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'ájna nu xaa yé ve'ecánejsin, netí'ítevé'e nu na'ame tí'ít'íj Rey jíme'e. Ayee nu che'atá nain jín te'entínmua'aréere na'ame t'íj í niyá'upua. Neajta nu huatasefjre'esin huá'a jamuan í mej tí'ívaire'e í ta japua. Huá'pí'í pu hui naa seí'ire'e a'ame mej mí naa rí'í tína'utasefj í teite.

²⁷ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e t'záahuatí'ira'a jíme'e, seica mej yé huaté'uu ayajna, camúu xí cui'ini sino mat'íj amuacaícan rasejran tí Dios tiu'uta'ájta íyien chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'íj nu'u seicié huataújruu í Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Teuumé'eca a'achú cumu aráhuaica xicaj tí Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í a'ímej a'uví'iti, a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Jacobo. Mat'íj mí anticfj í jirí japua.

T'íj jí Jesús a'utéjche tí huatéjniuuni. ²⁹ T'íj auj téniuusime'e, aj pu í seicié huatájruu a'íjna í Jesús í runéerime jetze. Temua'a pu naa tiu'utécuainareca'a í c'íxure'ara'an. Ayee pu tí'ítétaave'e cumu metémáxcava'ara.

³⁰ Mat'íj mí hua'apua huatasefjre jamuan í Jesús. A'íi mú me'ín pú'een, a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías. ³¹ Huá'pí'í mú naa seijre'eca'a. Majta jamuan tí'ixajta'a a'íjna

í Jesús. A'íj mú jín tiú'urixaate'ecaa a'íjna í ti jín araúrastejsin a'ájna Jerusalén, ti a'ín huámí'ini a'ájna.

³² Ajta a'ín í Pedro, majta í mej hua'apua í mej a'uté'uuca'a jamuan, jéhua mú cu'utzícuca'a. Mat'íj huáj, mat'íj mi hua'usej a'ímej í teteca í mej áa huaté'uuca'a jamuan í Jesús. Majta raasej a'ij ti éene'e í Jesús ti jéhua huápi'i naa seijre'eca'a. ³³ Mat'íj meri á'uciñicu a'ujna ti a'utéjvee í Jesús a'íime mej hua'apua í teteca, aj pu í ayén Pedro tiraata'ixaa tíjín:

—Maestro, naa pu xí'epi'in tej yé huaté'uu. Tiché'e hui huaícaca huátaahuaa, í inaamua, sefj ti mú'eetzi a'áa a'ame, ajta sefj, Moisés ti ra'áa á'ara'ani, ajta sefj, Elías ti ra'áa á'ara'ani. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro a'iné capu a'ij rá'amitje'te'eca'a.

³⁴ T'íj auj ti'ixáataca'a, aj pu í jaitiri huatasej're. Aj pu í huá'a jetze rájrupi. T'íj huá'a jetze rájrupi, mat'íj mi tiu'utátziin a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. ³⁵ T'íj jí niuucari e'icánamuj're í jaitiri tzajta'a, ayén tíjín:

—A'li pu hui a'ín pú'een í niyauj, í nej ra'ant'íhua'u. Setá'aj ráanamua. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ T'íj ayén tiu'utaxájtaca'a, án pu a'utevéé já'araa rusej a'íjna í Jesús. Majta a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'íi mú ru'uté'aa í ru tzajta'a. Camu ja'ati huatá'ixaa a'ij mej tiu'uséj.

Í temuajj ti nu'u tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yee ruijmua'a yee, mat'íj meri acáaci í jírí japua, jéhua mú teite ra'antinájcheca'a.

³⁸ Ajta sefj pu a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. A'íi pu raatajé tíjín:

—Maeestru, jéhua nu hui muahuvii pej ya'utéesej í niyauj, a'iné a'íi nu'u caj ti'ijyaúj.

³⁹ Xéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een, a'íi pu hui rájviivi'i. A'íj pu jín, jéhua rujíjhua've'e í pa'ari'i. Ajta jéhua pu huá'aruri ratá'aca í jetzen. A'íj pu jín, á'ijaamixcue'ire'e í rutene'e jetze. C'íj pu'u tiratá'aca ti ruxiéehua rí'i mé tejá'uche'ecane'en. Pu'uri rá'apua'ajte'esin.

⁴⁰ Nehuá'uhuaviiri'i hui ne'ímej í mej á jamuan á'ujjuhua'an mej raatamuárite'en ti tzajta'an seijre'e. Majta caí raay'í'tihua'a. —Aye pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

⁴¹ Ajta a'ín Jesús, ayé pu tiu'utaniú:

—Mú'een mi sej iiji huáteemua, caxu hui té'atzaahuat'e, mi sej a'ij pua'a tí'iteteite. ¿A'achúni ruxe'eve'e nej a'ateevi'i mú'ejmi jemi nej ni rí'i amuáaruuren? Mé je'evé'e-ví'tichi mi pa'ari'i.

⁴² T'íj auj e'evé'eme'ecaa, a'íi pu tiyaaru'u ra'itárie á chuaata'a, ajta huá'aruri raatá'a. Aru a'ín Jesús, a'íi pu ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Aj pu í tiráhuuaa í pa'ari'i. Ajta raatátui í táatajra'an.

T'íj nu'u ajtahua'a Jesús raataxájtaca'a tíjín: “Nu'uri mi'ini”

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

⁴³ Majta naími'i mú naa rí'i tira'utasej a'íjna jime'e ti Dios ayén ráaru a'íjna ti huápi'i ruxe'eve'e.

Mat'íj mauj a'ij tejá'usej'racaa í teite me'íjna jime'e a'ij ti Jesús huarfj, ayé pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

⁴⁴ Aye tíjín:

—Rí'i xu'u mú'een tiráanamua. Aye pu hui tí'ineruuren ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite. Avíitzi mú jín neetzi tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í teite. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁵ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, camu yaú'itiéé muá'araa a'ij ti huataúj-mua'a í niuucari ti raataxájtaca'a a'íjna í Jesús, sino huaté'uravaataca'a mej mi caí yaú'itiéé muá'ara'ani. Majta mú tí'itziine'eca'a. A'íj mú jín caí raata'íhua'uri'i me'íjna jime'e a'ij ti huataújmu'a'a.

Í ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'fime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'fí mú autéjhuii mej tiú'ujeeve a'fjna jime'e yee a'atani jaítze'e ve'ecán jín ti'it'éjvee iteen tej tamuaamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁴⁷ Ajta a'fín Jesús, a'fí pu ramua'areereca'a a'lij mej tí'imua'ajca í ru tzajta'a. Aj pu i pa'ari'í avé'evi'ti. Tí'ij í á vejlí'i raatéjche a'u ti a'ut'éjvee. ⁴⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ja'ati ti na'a ti ra'ancuré'evi'itin a'fjna i pa'ari'í neniúucajtze'e, a'fí pu hui ajta na'ancuré'evi'itin ineetzi. Ajta a'fín ti na'ancuré'evi'itin ineetzi, a'fí pu ajta ra'ancuré'evi'itin a'fjna ti tinaata'aíj. Ayee pu'u tí'een a'iné a'fjna tí jaítze'e cálieene'en jín ti'it'éjvee mú'ejmi mí sej nee jamuan á'ujujhua'an, í Dios jemi, a'fí pu hui jaítze'e ve'ecán jín ti'it'éjvee caí máaj ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Jesús.

Í ja'ati ti nu'u itejmi jemi seijre'e

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Ajta a'fín í Juan, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Maestru, ja'ati tu a'uséj ti huá'amuarite'eca'a í tiyáaru'use mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Aniuúucajtze'e pu jín huá'amuarite'eca'a. Teajta iteen, teen tu hui raatá'ijmíjri'i ti caí ayén rijcaa, a'iné capu téjmi jetze ajt'éme'ecan.

⁵⁰ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'fjna í Jesús tíjín:

—Caxu rá'ijmíjra, a'iné ja'ati ti na'a ti caí a'ij á'amuarure, a'fí pu xaa á'amuavaire'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Tí'ij Jesús hua'ajté'axi a'fjna í Jacobo, ajta a'fjna í Juan

⁵¹ Tí'ij ari vejlí'itaca'a ti teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios rá'avi'itin í ta japua, Jesús pu raax'epi'intare nain jime'e ti a'uun a'ujnén ánti Jerusalén. ⁵² Seica pu huata'iteca'a mej mi amuacaí a'ujnén. Aa mú a'ará'a chajta'a a'u mej a'uchéjme a'fime í Samaria ti é'eme'ecan. A'uun mú a'atanéj mej mi r'í'í tiú'uruuren a'u mej ará'aíixa.

⁵³ Majta a'fime í mej a'uun é'elchejca'a, camu ra'ancuré'evi'iti me'fjna í Jesús, a'iné mu'uri ramua'areereca'a tíjín Jerusalén pu a'ujnéjsin.

⁵⁴ Majta a'fime í mej hua'apua, a'fjna í Jacobo, ajta a'fjna í Juan, mat'íj ráamua'areeri'i, ayée mú tiraata'fhua'uri'i me'fjna í Jesús tíjín:

—Tavastara'a, ¿a'iné hui petí'ijxe'leve'e tej ti tiyen huárini? ¿Ni taraata'áijte'en í Dios tí júte'e ye'icáxire'en í taij ti jín huá'ucui'ini na'fjmi'ica, mat'íj mena'a ayén mej huachéjme? —Ayee mú tiraata'fhua'uri'i.

⁵⁵ Aj pu i Jesús p'í a'uré'eve. Aj pu i hua'ajté'axi. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ca xu hui ramua'aree tí'it'íj ti xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a tejamaata'aca sej si siyen tiu'utaxáj. ⁵⁶ A'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, canu hui ne'fjna jín mú a'uvé'emej nej ni hua'antipua'ajte'en í teite, sino a'fj nu jín mú a'uvé'emej nej ni hua'irájtuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta a'ucj. Majta se'fj chajta'a jetze a'atanéj.

Í mej nu'u rax'leve'eca'a mej jamuan á'ujujhua'ane'en a'fjna í Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Mat'íj mauj huajú'ucaa í juye jetze, se'fj pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu hui á jamuan a'umé'e na'ame a'u ti na'a pe a'ume.

⁵⁸ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—A'fime í arachu'ijse, a'uú mú hui u'uche a'u ti aucúcu'unijmee. Majta a'fime í pina'ase, pi'ista jetze mú tiú'uritu'aate. Mí neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, canu huatéechi'i a'u nej a'utácuti.

⁵⁹ Jesús pu se'fj huata'áij í tevi tíjín:

—Patá'aj á'uche'ecane'en nee jamuan.

Ajta a'fín teáata'a, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Niche'e ne'u yé huatácati ajta caí huámi'ini í nitáata nej ni ra'avá'anan a'ij tej tí'ijri'ire iteen. Aj nu xaa á jamuan á'uche'ecane'e na'ame.

⁶⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Michele me'ín ra'avá'anan í mi'íchi a'íime í hua'axí'ej mi'íchite me'íjna jíme'e í mej caí ramua'ate í Dios. Pajta mú'ee, aricu á'ura'a pej pi í niucari hua'utá'ixaate'en ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶¹ Ajtahua'a sej pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, nee nu hui á jamuan á'uche'ecane'e na'ame, aru nauj mi'í u a'atanén ne é'eché nej ni hua'utateújte'en í ne'ihuamua'a, neajta í nevaújsimua'a.

⁶² Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—A'íjna í ja'ati ti a'utéjche ti tí'imuari'e, ti pua'a ari já'ita'a umé'eca ajta raatéxieehua, a'í pu hui caí tí'itíj vaíre'e jemin í Dios ti nainjapua tí'ajta.

10

Tí'ij nu'u hua'aré'e'itixi a'ímej í mej huaícate jamuan tamuáamuata'a ará'ase

¹ A'atzu a'ateevi'i, Jesús pu ajtahua'a seica avé'ejajpuaxi í mej ayén pua'améca a'achú cumu huaícate japun tamuáamuata'a ará'ase. A'í pu hua'uta'íteca'a hua'apuacajmé'en mej mi anáaté'ee u e'ará'asti nainjapua a'u ti na'a mej a'uchéjme, a'u ti Jesús huáje'e-muáarenche'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mu'ití mu'uri tén á'ujca'ane ti Dios tihua'uta'ájte'en, aru camu mu'í a'íime í mej a'íjna jín tí'ivaire'e mej tihua'utá'ixaate'en í niucari ti jín Dios hua'irájtuaani. A'íj xu hui jín siyen tiraatáhuavi í tavástara'a í ti jemin tiu'utátuiire'esin na'ími'íca jíme'e í mej té'atzaahuate'e, ti a'ín tejámuaata'ájte'en sej a'ucíjxi'ín nainjapua a'u mej é'esejre'e.

³ Sericu mú'een. Ayee nu hui tejámuaata'ájte'esin sej si huá'a tzajta'a á'ujjuhua'ane'en í teite. Ayee xu seíire'e xá'aju'un matíj cáne'axi mej huá'a tzajta'a á'ujjuhua'an í jíira'ave. ⁴ Caxu hui ca'aní té'epiin sej tumin tzajta'a ucá'an, caxu seajta ca'aní té'epiin sej tiú'ujcixu te'ucá'an, caxu seajta tiú'uca'acái té'í'ipi'ín. Caxu ja'ati teujte'e í juye jetze. ⁵ Setí'ij ch'i'ita uteárate, mi'í sej siyen tiraateújte'en yee: “Rí'í xu yee tí'ítechejca.”

⁶ Seajta ti pua'a a'uun é'esejre'e sej í tevi ti xaa rí'í tí'íche, a'í xu hui huateáturaasin jemin í sej jín raatateújte. Na'ari caí, ajtahua'a huateáturaasin mú'ejmi jemi í sej jín raatateújte.

⁷ A'uun xu á'ateere a'ájna ch'i'ij jetze a'u sej ará'aiixa. Tí'itíj ti na'a mej tejá'amuamin, a'íj xu hui huácu'ani, seajta raayé'en. Ayee xu huárini a'iné ayée pu tiraavíjte'e mej tiraanájchite'en a'íjna í ti tí'imijhuaca. Caxu á'ujjuhua'ane'en méyee seajta méyee huá'ache.

⁸ Setí'ij se'uun a'uteárate sej jetze í chajta'a, ti pua'a a'íime amua'ancuré'evi'itin, ayée xu huárini. Tí'ití mej án amuaajá'ujmuaniiira, a'íj xu huácu'ani. ⁹ Setá'aj seajta tihua'uhuaate'en a'ímej í mej tí'icúcu'íjme. Seajta hui siyen hua'utá'ixaate'en yee pu'uri tímua'a teja'uré'enejsin ti Dios nainjapua tiu'uta'ájta íyen chaanaca japua.

¹⁰⁻¹¹ Na'ari, ti pua'a mecaí amua'ancuré'evi'itin setí'ij e'ará'asti sej jetze í chajta'a, ayée xu caaye jetze á'ujjuhua'ane'en. Ayee xu hui tihua'utá'ixaate'en yee: “A'íjna í chuej, ti muuini ti ajtávi'itaxi í taca'acai jetze, íyie ti chajta'a me'ecan, a'íj tu huatéca'atzíjxi'isin sej si ráamu'a'aree sej ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'ij sej seri tiú'uruu. Aúche'e pu yerá'aiixa ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'ájta nainjapua íyen chaanaca japua.” Ayee xu hui tihua'utá'ixaate'en.

¹² Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. A'ájna xicájra'a jetze tí'ij yerá'aiixa í Dios ti ij a'ín huá'axíjte'en, jaítze'e mú hui rajpuaítzi muá'aju'un a'íime í mej caí amua'ancuré'evi'iti a'ujna chajta'a mej caí a'íime í mej Sodoma e'echéjme'e.

Í teite mej nu'u caí té'atzaahuate'e

(Mt. 11:20-24)

¹³ Mí sej hui Corazín é'eme'ecan, setá'aj huataújxieemiste'en. Seajta mú'een, mí sej Betsaída é'eme'ecan, setá'aj seajta huataújxieemiste'en, a'iné mú'ejmi tzajta'a, jéhuua nu niyen huaríj ti huápi'í ruxe'eve'e. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'iti.

'Aru ti pu a niyen huáriniiche'e huá'a tzajta'a a'ñime í mej mejmí'i Tiro a'uchéjme'ecaa o huá'a tzajta'a a'ñime í mej mejmí'i Sidón é'echejca'a a'ij nej neri huaríj mú'ejmi jemi, a'ñi mú hui mejmí'i seicié tiu'umuá'aj á'ame'enche'e. A'ñi mú miyen ucaújchejte'axi'inche'e me'ñjna jime'e í mej jín custaa tí'tita'ahuaca. A'ñi mú hui majta nasij cáujhuaate'enche'e, majta miyen éene'e mej a'ujrá'aseche'e mej mi ráamua'aree í seica í teite mej meri seicié tiu'umuá'aj.

¹⁴ Silu mú'een, jaítze'e xu hui rajpuaítzi xá'aju'un mecaí a'ñimej a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén tihua'axijte'en.

¹⁵ 'Ari mú'een, mi sej Capernaúm é'eme'ecan. ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui Dios pu amua'avi'itin u júte'e? Capu hui tzíte'e, sino Dios pu amujac'hua'axijsin téte'imua í chaanaca jete a'ñjna jime'e sej caí na'ancuré'evi'iti. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

¹⁶ Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa a'ñimej í ti hua'uta'íteca'a tíjín:

—A'ñjna í ja'ati ti ayén á'amuanamua, a'ñi pu hui ajta nenamua ineetzi. Ajta a'ñjna í ja'ati ti amuaata'íti, a'ñi pu ajta neta'íti ineetzi, ajta, a'ñi pu hui raata'íti a'ájna ti tinaata'a'ij ineetzi.

Matí'ijta nu'u mi curé'ecijxi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase

¹⁷ Matí'ij mi a'ucíjxi a'ñime í mé huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. Matí'ij uvé'eneajxi, jeihua mú rútemua'ave'eca'a. Ayeé mú tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, majta a'ñime í tiyaaru'u, a'ñi mú majta te'ará'astijre tetí'ij iteen tíhua'uta'aj aniúcajtze'e.

¹⁸ Ayeé pu tiu'utaniú a'ájna í Jesús tíjín:

—Nee nu raasej ne'ñjna í Satanás tí'ij a'ñin u e'icájve u júte'e. Ayeé pu hui teje'icájve cumu mej témaxcava'ara'an.

¹⁹ 'Neajta inee, nu'uri tejámua'ájca ne'ñjna jime'e sej hua'avé'etziinaxi'in se'ñimej í cu'ucu'use, ajta se'ñimej í teaxcáte sej si tiu'utémua'itin. Neajta nu hui tejámua'ájca sej si tiu'utémua'itin nain jime'e í huá'amuari'eri'ira'a a'ñimej í mej amujcha'ñire'e. Capu tí'títj a'ij á'amuaruuren.

²⁰ 'Mi seajta mú'een, caxu hui se'ñjna jín huataújtemua'ave'en í mej amua'ará'astijre'esin í tiyáaru'use sino ayéé xu se'ñjna jín titeetáujtemua'ave'en, jee xaa ne'u, ti ari á'ayu'usi'í í ta japua a'ij sej hui ante'aruá sej si se'uun auteáturan tíj na'a rusén jime'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús rí'i tiraatá'a í rutáata í Dios

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ A'ájna'imua, jeihua pu huataújtemua'ave a'ájna í Jesús a'ájna jime'e ti huateájturaa jemin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayeé pu tiu'utéjniuu tíjín:

—Jeihua nu rí'i timuaatá'asin, mi pej niyá'upua, mi pej tí'aijta u ta japua, pajta íiyen chaanaca japua. Ayeé nu hui 'een jín rí'i timuaatá'asin a'iné mú'ee pe raaté'avaata a'ájna í niuucari mej mi caí yaú'itiéé muá'araa a'ñime í mej jeihua raayí'iti, majta a'ñime í mej jeihua tiú'ujmua'ate. Pajta mú'ee tíhua'utasejrate'e a'ñimej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Jee xaa ne'u, mi pej niyá'upua, ayéé pu hui mua'aránajche'ala.

²² Nain pu jín tinaa'ájca í niyá'upua. Capu ja'ati ramua'aree ja'ati nej yaujra'an pú'een. A'ñi pu'u ramua'aree í niyá'upua. Capu ja'ati ajta ramua'aree ja'ati ti pú'een í niyá'upua. Nee nu'u hui ramua'aree í nej yaujra'an pú'een. Majta a'ñime ramua'aréeren í nej hua'utasejrate'esin nexí'evi'ira'a jime'e. —Ayeé pu tiu'utéjniuu.

²³ Tí'ij jí hua'antasefírajraa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Rujíme'e pu hua'utá'ixa tíjín:

—Jé'ecan pu hui rí'i tejamuatá'a a'ájna jime'e í sej seri tí'isej. ²⁴ Ayeé nu tejá'amua'ix-aate'e. A'ñime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta a'ñime í mej tí'tetaté'eca'a rey jime'e, mu'itíi mú raxí'eve'eca'a mej raasej a'ij sej tí'isej mú'een. Majta jeihua mú raxí'eve'eca'a mej ráanamua a'ij sej seri tí'inamua. Aru capu hui ayén tihua'ucí'i. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Í ja'ati ti nu'u í Samaria é'eme'ecan ti rí'i tí'itevij

²³ Ja'anáj pu ayén huaríj. Sejí pu ájchee, ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a. Ayee pu tí'itese'eca'a a'ájna í ja'ati ti ayén tiráacuanamuan ti ij a'áin Jesús tí'itíj jín auté'ítzen. Ayen tíjín:

—Maeestru, ¿tí'itáni ruxe'eve'e nej niyen huárini ti ij náací'iti ineetzi nej ruuri ná'ara'ani rusén jime'e a'ujna a'u ti Dios é'esejre'e?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'ájna í Jesús tíjín:

—¿A'iné té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze? ¿Tí'itáni pa'ujíjve'e pe'ájna jetze í yu'uxari?

²⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj nu'u piyen rí'i tirájcha'íi a'ájna í tavástar'a í taDioj nain jime'e í á'a tzajta'a, pajta nain jime'e a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain á'axe'eví'ira'a jime'e, ajta á'amuari'eri'ira'a jime'e. Ajtahua'a pu sejí seijre'e ti jín ayén yee patá'aj nu'u hui piyen che'atá pena'a rí'i tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj mú'ee asej tí'ti'á'acha'íi.

²⁸ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Xí'epi'in pej tiraataxájtaca'a. Tí pua'a piyen huárini, a'ij pej hui tiraataxájtaca'a, peruuri pej pua'amé rusén jime'e a'u ti Dios é'esejre'e.

²⁹ Ajta a'áin ti tí'imua'ataca, a'íi pu raxí'eve'eca'a mej mi ráamua'aree í teite ti caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayén tiraata'íhua'uri'i a'ájna í Jesús tíjín:

—¿A'ataani pú'een í nexí'ej tevi?

³⁰ Ajta a'áin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Ja'ati pu nu'u Jerusalén e'erájraa. A'uu pu nu'u hui a'ucamé'eca u Jericó. Matí'ij nu'u mi nahua'ari ra'antinájcheca'a. Metirá'ari'iri'i í cíixure'ara'an. Majta raatévajxi. Matí'ij nu'u mi yautéj í juye jetze. Pu'uri á'ame'erejca'a. Majta nu'u me'ín nahua'ari a'ucáíj.

³¹ A'atzu a'ateevi'i, tí'ij nu'u í sejí a'ucamé'eca juye jetze. Puaarij pu hui pú'een a'ájna. Tí'ij jí raasej tí'ame'erejca'a. Aa pu nu'u imuá a'atanéj í juye. Ajta nu'u mú á'ume.

³² Ajtahua'a pu nu'u sejí a'ájna a'ucamé'eca. A'íi pu nu'u a'áin pú'een sejí ti Leví teecan jetze ajtéme'ecan. A'íi pu ajta tí'ivaire'eca'a hua'atéyujta'a. Tí'ij a'uun a'ucáane a'u ti auucá'a í ti á'ame'erejca'a, a'íi pu ajta nu'u hui raasej. Ayee pu che'atá na'a huaríj. Aa pu nu'u imuá a'atanéj. Ajta nu'u mú á'ume.

³³ Ajtahua'a pu nu'u sejí a'ucamé'eca. A'ii pu nu'u a'áin pú'een sejí ti sejí chuérja'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tíjín í Samaria. Tí'ij aj a'ucamé'eca, a'íi pu nu'u a'ucáane a'u ti auucá'a a'ájna ti á'ame'ere. Tí'ij raasej, a'íi pu nu'u rá'ancu'uvajxi.

³⁴ Tí'ij nu'u i jemin á e'iré'ene. Aj pu i racája'usi á jetzen a'u ti tejé'epuajiti'ihuaca'a a'ájna jime'e í aceite, ajta u viinu. Ajta nu'u raacá'ijcataxi a'u ti tejé'epuajiti'ihuaca'a. Aj pu nu'u i ra'avá'ara rucí japua í puuru'u. Tí'ij nu'u i ya'uví'iti, a'ájna já'ahua'a a'u mej é'el'aseca í mej puaseaaruve'e. A'uu pu nu'u yaúutuua. Temua'a pu nu'u hui rí'i tiraaxá'apuiríi.

³⁵ Yee ruijmua'a yee, a'íi pu nu'u hui ru'ita'í'ipi hua'apuaca í tumin. Ajta raata'í'ipii a'ájna ti antiújmua'aree a'ájna jime'e í chí'ij. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Patá'aj rí'i tiraaxá'apuai. Neajta inee, netí'ij uvé'enen, aj nu yeehui muaatá'asin nain a'achú pej caj tiraaxájte huaatari jime'e, ajta tí'itíj ti huácuaa.” Ayee pu nu'u hui tiraata'ixaa, a'ájna í Samaria ti é'eme'ecan.

³⁶ Ajta a'áin Jesús, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné timuá'amitíejte'e, a'íime í mej huaíca, a'atani éene'e a'áin pírici ti rí'i tí'itevistáa já'araa amájna jemi í ruxí'ej tevi í mej tiraanáhua'iri'i í nahua'ari?

³⁷ Ajta a'áin ti tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Ayej ne'ase ti a'áin ti rá'ancu'uvajxi, a'ii pu a'áin pú'een í tí'epi'in tí'itevi a'ájna jemi í ruxí'ej tevi.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu hui, patá'aj piyen huárini a'ij ti a'áin huaríj.

Tí'ij nu'u Jesús á a'uré'ene Marta ti é'eche

³⁸ Ajta a'áin Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, matí'ij mauj huajú'ucaa, a'úu pu a'ará'a a'u ti ja'ati e'echéjme'e. Ayee pu ántehuaa a'ájna í 'íita'a tíjín Marta. Tí'ij i a'áin ra'ancuré'eví'iti í ruche. ³⁹ Sejí pu tí'ihuaara'a, íitacan. Ayee pu ántehuaa tíjín María. Ajta a'áin María, án pu vejli'i a'ujyexíj jamuan í Jesús. Ranamuájraca'a a'ij ti tí'ixajtaca'a.

⁴⁰ Ajta a'ín í Marta, capu a'ij tirá'ateuve'e a'ij ti huárini a'iné jéshua pu t'ímuari'eca'a ti ij tihua'umín. T'íj i e'iré'ene jemin í Jesús. Ayeé pu tiraata'íhua'uri'i t'íjín:

—Nevástara'a, ¿ni caí á jetze ruxe'eve'e ti ne'íhuaara'a ruséjytacan yé naatéjtuua nej ni neevé t'ímuari'e? Patá'aj hui raatá'ixaate'en ti naatévaire'en.

⁴¹ Tavástara'a pu ayén tiu'utaniú t'íjín:

—Marta, Marta, jéshua pej t'ímu'a'atze, pajta jéshua a'ij té'amua'ate. ⁴² Sejj pu'u hui ruxe'eve'e pej piyen huárini. A'íjna í María, a'í pu ra'avé'ehuaú í ti jaítze'e rí'en. Neajta inee, canu hui rá'a'ari'ira nemíjna. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

11

T'íj nu'u Jesús huá'amua'atejca'a a'ij mej ye'í titeetéjnuuni í teite

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ja'anáj pu ayén tiuju'urj. Aa pu já'ahua'a a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Téniiusime'e í Dios jemi. T'íj raatapuá'ajtaca'a ti huatéeniu, sejj mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée pu tiraata'ixaa t'íjín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen titáamua'aten tej huatéjnuuni í Dios jemi t'íj Juan tihua'umuá'ate a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

² T'íj i ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Set'íj huatéjnuuni, ayée xu hui tiu'utaxá yee:

Mú'ee í pej tá'iyau'upua,

Miché'e rí'í mé'e tiyau'á'an í pej jín ántehuaa.

Ché'e ayén teja'uré'enen a'ájna xicá'jra'a pej jetzen tiu'uta'aíjta íyen chaanaca japua.

Miché'e miyen che'atá mena'a tira'ará'asten a'ij pej t'íjixe'eve'e a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua mat'íj a'íime tira'ará'aste í mej ta japua a'uté'uu.

³ Patá'aj titaatá'an í ti t'í'icua'iri'í í tej jín te'utáviicua'í jji t'íj na'a yú ti auca'it'í a'ame.

⁴ Patá'aj titaatá'uuni'í í tej jín auteájturaa mú'etzi jemi a'iné ayée tu che'atá tiraatá'uuni'ira ja'ati ti na'a ti auteájturaa itejmi jemi.

Patá'aj pajta caí raatá'acare'en í tiyaaru'u ti a'ín ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti caí tiyen huárini ti'it'íj jime'e ti a'ij pua'a 'een. Yee pu'u.

⁵⁻⁶ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Tiché'e tiyen raataxá yee sejj xu mú'een t'í'amigo. Ajta á'iyen a'íjna í ja'ati, t'íj ari já'ita'a t'íca'a p'í'irici, a'úu pu hui a'umé a'u ti é'eché í amiigura'an. Aj pu i ayén tiraatá'ixaate'esin t'íjín: “ne'amiigu, huá'caca naataníjte'e í pan, a'iné auchén pu yeehui uvé'ene sejj í ne'amiigu ti mu'u a'atamé'ecaa. Mí neajta inee, canu ti'it'íj t'ícha'íí í nej raamín.”

⁷ T'í'iqui ayén hui tiu'utániusin a'íjna ti huiirájca t'íjín: “Capej né'itziite'e. Pu'uri yeehui aiteánami'í í puérta, majta me'ín í t'í'irí, mu'uri huatéje'e. Neajta inee, nu'uri huatéeca'a. Capu cha'a rí'irí nej ájcheni nej ti'it'íj jamuaatá'an.” Ayeé pu tiraatá'ixaate'esin.

⁸ Mí neajta inee, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu xaa ájchesin ti ti'it'íj raatá'an a'íjna jime'e ti amiigura'an p'ú'een, sino, a'í pu ájchesin a'íjna jime'e ti í caí mé'e rá'itziite'e í amiigura'an. Aj pu i raatá'asin, tzíte'e, a'achú ti caj ti'it'íj tiraatá'huaviira.

⁹ A'íj nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi a'iné a'í pu xaa tejámuaatá'asin. Seajta, seuj rahuauca í jemin. A'íj xu jemi rateuni í Dios. Seajta seuj te'ejteátu'asixi'ín tá'apueerta. Aj pu i xaa Dios te'antácuuna. T'í'íj j'í amuaatá'asin í sejj rahuauhuau.

¹⁰ Ayeé xu hui huárini a'iné ti pua'a ja'ati ayén ti'it'íj t'í'ijhuaviira, a'í pu ra'ancuré'asin. T'í pua'a ja'ati ti'it'íj huauca, a'íj pu hui rateuni. Ajta ti pua'a ja'ati ayén te'ejteátu'asixi'ín tá'apueerta, Dios pu xaa tira'antácuune'esin.

¹¹ Casi'í mú'een, ¿ni qui sejj ayén huárini mú'een, mí sejj huayaujmu'a'a? T'í pua'a ayauj ayén hua'ité muáhuaviira, ¿ni qui cu'ucu'u paraatap'íjte'esin? Capej xaa ne'u. Hua'ité pepu'u hui raatá'asin. ¹² Na'ari ti pua'a tá'u muáhuaviira, ¿ni qui teáxca paratáchuite'esin? Capej xaa ne'u. Tá'u pepu'u raatá'asin.

¹³ 'Ayeexu mú'een, mi sej a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a, xu'uri ramua'aree sej hua'uta-pua'ájve'en í ruyaujmua'a ti'títj ti r'í'en. Ajta a'íin í ti á'amuya'upua í ta japua ti é'esejre'e, je'íhua pu hui jaítze'e raayí'ti ti hua'utá'an ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an a'uun a'uteáturan a'ímej jemi í mej rahuauhuau. —Ayeexu pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna í Jesús, Dios jetze pu aráu'jca'ane

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Ja'anáj pu ayén tiuju'ur'j. Jesús pu tiyaaru'u huatamuárite'eca'a ti tevi tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'íin í tiyaaru'u, capu raatá'acare'e ti a'íin tevi tiu'utaxáj. Jíme'en pu'u Jesús raatamuári, aj pu í tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tevi. Majta me'íin í teite, je'íhua mú naa r'í'i tira'utasej. ¹⁵ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mi tevi, mi Jesús, Beelzebú pu hui jetze aráu'jca'ane ti ij ayén tihua'utamuárite'en í tiyáaru'use, a'íné a'íjna í Beelzebú, a'íi pu tihua'áijte'e í seica í tiyáaru'use. Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca ti ij ayén amín tihua'utá'áijte'en í tiyáaru'use. —Ayeexu mú tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Majta seica, ayée mú r'í'i tí'ira'íhua'u me'íjna jime'e ti a'íin hua'utasejrate'en ti'títj ti huápi'i ruxe'eve'e, ti ajta í ta japua é'eme'ecan.

¹⁷ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu r'í'umua'areereca'a a'íj mej tí'imua'ajca. Ayeexu pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mat'j mena'a í mej se'j chuejra'a japua tí'áijta, ti pua'a já'íta'a ma'utáciine, aj mú mi huatéjne'usi'ite'esin. Majta hui, camu cha'a á'ateeri mej tiaíita muá'aju'un. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'íta'a a'utáciine a'íime í mej seicié mena'a á'éche, camu majta cha'a á'ateeri á meché'e me'ájna.

¹⁸ Ajta a'íin Satanás, ti pua'a miyen já'íta'a a'utáciine a'íime í ti tihua'áijte'e, ¿a'íné tí'iri'iri ti a'íin á'ateere ti tihua'áijte'e na'íjmi'ica? Capu hui a'atzu a'íj tí'iri'iri. Ayeexu ni tí'ixa ne'íjna jime'e sej siyen tí'inexa yee ne' nu'u Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamúrite'en í tiyáaru'use.

¹⁹ Niche'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a hui niyen Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamúrite'en í tiyáaru'use, majta a'íime í mej a'amua jamuan á'ujju'hua'an, a'íi mú majta hua'utamúrite'en í tiyáaru'use. ¿A'ataani jetze mu'aráu'jca'ane? A'íi mú hui miijmu raataxájta yee mú'een xu auté'ítze.

²⁰ Na'ari caí, ti pua'a nee xiéjniu'ucare'ara'an jetze na'aránca'ane í Dios, ayée pu huatájmu'a'a ti ari hui xaa a'ájna teja'uré'ene mú'ejmi jemi ti a'íin Dios nainjapua tiu'uta'áijta íiyen chaanaca japua.

²¹ Ajta a'íin í ja'ati ti ruca'ané, ti je'íhua tí'ijcha'íi í ti jín huaténe'use'en, tí'ij auj jíme'en rájcha'íi í ruchi'i, naa pu temua'a tí'aviitzi'í tíj na'a ti te'irá'a. Capu ja'ati tí'ijnahua'íran.

²² Mí ajta, ti pua'a se'j mú a'uvé'eme'en ti jaítze'e ruca'ané caí a'íjna, ti pua'a raaténe'usi'ite'en, ajta raatáviicua'i, ayée pu rini a'íjna ti mú a'uvé'emé'e a'ame. Nain pu hui tirá'ari'ira í ti jín né'use'eca'a. Aj pu í tihua'uré'a'asin tíj na'a ti tí'ijcha'íca'a í ti tihua'unáhua'iri'i.

²³ Ayeexu nu tejá'amua'ixate'e. Ja'ati ti na'a ti caí nevaire'e ineetzi, a'íi pu hui néjcha'íire'e ineetzi. Ajta ja'ati ti na'a ti caí teite tíse'iri ineetzi jemi, a'íi pu hui hua'uré'eliteca.

í xiéjniu'ucari ti nu'u a'ij pua'a 'een, ajtahua'a pu nu'u huaré'araa

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Ajta ayén tíjín:

—Ayeexu pu rici í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een. Tí'ij a'uun huírjraa tzajta'an se'j í tevi, a'íi pu á'uche'ecane'en ti rahuauhuau a'u ti e'ehua'ijse'upe'en, a'u ti a'uhuáchi. Aru capu hui rateuve. Ayeexu pu tí'imua'atze tíjín: “Niche'e yeehui huaré'ara'ani u niche a'u nej e'erájraa.”

²⁵ Tí'ij uvé'enen, ayée pu hui 'een a'íjna í ja'ati. Naa pu 'een í ru tzajta'a. Cu xíee mej mauchén uhuaré'e'ícha'utaca'a. Nain pu r'í'i huáruu. ²⁶ Aj pu í a'íin xiéjniu'ucari hua'úuvi'itin í seica í mej aráhua'apua ará'ase. A'íi mú majta jaítze'e a'ij pua'a 'een caí

í sefj. Matf'ij mi a'uteároute naími'i mej mi huaté'e muá'ara'ani me'fjna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayée pu hui te'iráame ti jaítze'e a'ij pu'a'a éene'e a'ame a'fjna í tevi caí ti ajm'i'i éene'e. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Jesús.

Í ti nu'u tzáahuati'ira'a jín r'íi ti'itá'aca

²⁷ T'f'ij Jesús auj t'l'ixajtac'a, ajta sefj 'íta'a a'ujna a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a ca'anín jime'e tíjín:

—R'íi pu tiraatá'a a'fjna í 'íta'a pej jetzen huanú'ihuaca'a, pej pajta jetzen huátzii.

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Mí ajta a'fime, jaítze'e pu hui r'íi tihua'atá'aca a'fimej í mej ranamua í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, majta miyen ra'ará'astijre'en.

Teite mú nu'u raxí'eve'eca'a mej nu'u ti'itfj huasefj ti huápi'i ruxe'eve'e
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Majta a'fime í teite, maúche'e mú máaj ajteáxirijme'e í Jesús jemi. Ajta a'fín, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Jeíhua mú a'ij pu'a'a t'l'iteite í mej fji huáteemua. Ayee mú hui raxí'eve'e nej tihua'utasefjrate'en ti'itfj ti huápi'i ruxe'eve'e. Aru canu ti'itfj hua'utasefjrate'esin. A'ij nu'u hua'utá'ixaate'esin ti jíme'en raxa í Jonás teecan ti t'l'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

³⁰ Ja'iné a'fí pu hui a'fín pú'lene'e í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej raasefj a'fime mej Nínive e'echéjme'e, ayée nu che'atá nena'a nej a'fín pú'een í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej rasefj a'fime fji mej huáteemua.

³¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen Dios huá'axijte'en í teite, a'fjna ti ajm'i'i ti'itéveeca'a reyna jime'e a'ujna antánimua huarita'an í jaj ti ve'ée, a'fí pu hui a'ánna a'utéchaxijsin huá'a jamuan a'fimej fji mej huáteemua. A'fí pu ajta huá'a jetze te'ujpuá'arite'esin ti'itfj jime'e. A'uu pu imuá a'uvé'emej ti ij ráanamua a'fjna í Salomón teecan ti r'íi mé teúumua'arejca'a. Neajta inee, i nej yee huatéjvee í teite tzajta'a, jaítze'e nu hui ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'fjna í Salomón. A'fj pu jín, a'fjna í reyna huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin a'iné camu nenamua ineezti.

³² Majta a'fime í mej Nínive e'echéjme'e, ayée mú rini a'ájna xicájra'an í Dios ti jetzen huá'axijte'en í teite. A'fí mú huatéhuiixi'isin a'fimej jamuan í mej fji huáteemua. Matf'ij mi te'ujpuá'ajte'esin ti'itfj jime'e. Seicié mú hui tiu'umuá'aj mat'íj ráanamua'ajri'i a'ij ti tihua'utá'ixaa a'fjna í Jonás teecan. Neajta inee, jaítze'e nu hui ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'fjna í Jonás. A'fj pu jín, a'fime í teteca Nínive mej e'echéjme'e, a'fí mú te'ujpuá'ajte'esin ti'itfj jime'e í mej fji huáteemua a'iné camu seicié tiu'umuá'aj net'íj tihua'utá'ixaa inee.

Í ti nu'u ú'utatzave'e í huá'a tzajta'a í teite
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Jíme'en hui a'fjna í aparatu ti'ití í mej rá'ajtaira, capu ja'ati a'ájna ye'uté'avaata. Capu ajta xa'ari tzajta'a ru'utéchajtza. Capu xaa ne'u, sino án pu imuá ya'ujchájtza mej mí raasefj í mej me'uun a'uteáru'ti.

³⁴ Ayee pu hui t'l'ivaire'e á'ají'i t'fj taj ti á'ataa í á'ajetze. A'fj pu jín, ti pu'a'a rí'en á'ají'i, ayée pu 'een, cu xiee ti huanéeri'icf nainjapua í á'ajetze. Na'ari caí, ti pu'a'a pecai rí'éene'en á'ají'i jetze, ayée pu 'een, cu xiee ti huatíca'a í á'ajetze.

³⁵ Setá'aj siyen huárini ti ij caí aúumi'ini ti á'ataa í á'ajetze. ³⁶ T'f'ij pu'a'a naa pu á'ataa í á'ajetze, ajta caí a'atzu á'ami'ica, nainjapua pu hui huanéeri'icf a'ame. Ayee pu té'eme, cu xiee aparatu á jetze ráatatza. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Jesús.

T'f'ij nu'u Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ajte'e a'fime í fariseos
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Jíme'en pu'u raatapuá'ajtac'a ti tihua'utá'ixaa, aj pu i sefj pu raatá'inee ti tejá'u-cua'ani áa ti é'eche. A'fjna í ja'ati, fariseo pu pírici. A'uu pu a'uteárupi. T'f'ij i á vejli'i a'uré'ehui'ixi a'u ti meesa a'utéjvee. ³⁸ Ajta a'fín fariseo, a'fí pu raasefj ti caí Jesús amuacaf anaújmuajte a'ij mej t'l'ijri'ire í mej rá'astijre'eca'a me'fjna í Moisés teecan. Jé'ecan pu a'ij pu'a'a tira'utasefj.

³⁹ Aj pu i tavástarala ayén tiraatalixaa tijn:

—Mú'een mi sej fariseos pú'een. Ayee xu'u t'l'itetei sej anaújmuaijte'axi'in mi rumuájca'a jetze. Mí ajta caí a'atzu a'ij amuá'amitieje'te sej rí'i huaujúruuren mi ru tzajta'a. Ayee xu 'een, cu xiee t'ij ja'ati raacája'usin mé jéjre'e mi vaasu, ajta am'ijna mi xa'ari. Ayee xu'u rusejrrata huá'a tzajta'a mi teite sej rí'i t'l'iteteite. Mí seajta mú'een, ayée xu 'een mi ru tzajta'a. A'ij xu pua'a t'l'iteteite se'ijna jime'e sej tihua'unáhua'iri'i, seajta a'ij pua'a huá'uruu.

⁴⁰ Mi sej hui caí ti'it'ij ú'umua'aree. A'ijna ti raatétaahuaca'a í sej mé jéjre'e ratéhua'ira'a, ¿ni caí a'íin ajta raatétaahuaca'a í á'amuatzajta'a ti seijre'e? ⁴¹ Setá'aj siyen hua'utá'an í mej caí a'ij t'l'ijviicua'i se'ijna ti urá'aa í á'amuatzajta'a. Ayee xu a'ijna jín huárini, ti ij temua'a te'irájra'ani mú'ejmi jemi.

⁴² Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Ayee xu t'l'itetei sej raatátuiire'en í Dios jemi, sej tamuáamuata'a anxíte jetze ti ajtémecan a'ijna í tu'upi, ti'it'ij menta, seajta se'ijna í tu'upi, ti'it'ij í ti ayén huataújmuua'a tijn ruda, seajta nain t'ij na'a pua'amé t'l'ixuaavi í tu'upi. Mú'een xu hui ra'utámua'aree najjmi'i t'ij na'a ti'ipua'amé.

Mi seajta mú'een, seya'uhua'axi í ti jaítze'e ruxe've'e í Dios jemi, sej si siyen rí'i huá'uruuren í á'amuaxi'ej teite a'ij ti tiraav'ijte'e, seajta sej si rí'i tirájcha'íi í Dios. Sena'atzí caí ye'uhua'anancache'e sej siyen araúrasten se'ijna jime'e í ti jaítze'e ruxe've'e. Ajta, ayén tiú'ujxe've'e sej tiu'utá'an se'ijna jime'e ti c'ij na'a caj t'l'ivaire'e.

⁴³ Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Jé'ecan xu hui raxí've'e ti ti'it'ij amuáaci'iti sej a'ujrá'asen ipuari japua a'u mej á'ujraarase í á'amuavaajsi u teyujta'a. Jé'ecan pu amua'aránajche mej me'ín teite amuaatateujte'en aj mej tejá'atua.

⁴⁴ Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné ayée xu 'een cumu a'u mej hua'ava'ana í mí'ichite. Majta hui a'íime í teite, í mej japuan á'ujjhuane'e, camu hui ramua'aree a'ij ti 'een téte'e a'iné capu á'é'e ti'it'ij í mej jín ráamua'aree mej me'ájna hua'avá'anaxi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

⁴⁵ T'í'ij i sej ti t'l'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ayée pu tiraatalixaa tijn:

—Maeestru, pej piyen ti'ixa, a'ij pej jín a'ij pua'a t'l'itajep'e itejmi.

⁴⁶ Jesús pu ayén tiraatalixaa tijn:

—Seajta mú'een, mi sej t'l'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, setá'aj huataújxieemiste'en. Ayee xu hui ve'ecán jín tihua'íjcate'en í teite a'ijna jime'e ti ayén huápi'i muári'eri, ti caí ja'ati raayí'iti ti ayén huárini. Seajta a'iyen, mú'een xu t'ihua'uta'afjte'en í teite mej nu'u mi me'ijna jín ra'ará'astijre'en. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu huataúra'asin sej si ti'it'ij jín hua'utévaire'en.

⁴⁷ Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné mú'een xu rá'ajta'ahuaca í mej tzajta'an hua'uteá-tu'asin a'íimej í mej Dios jetze me'ecan t'l'ixaxa'ata'a. Majta a'íime a'amuahuácixa'astemua'aci'i, a'íi mú hui huá'ucuii.

⁴⁸ A'ij xu jín siyen mú'een tiu'utaxájta yee amua'aránajcheca'a a'ij mej huá'uruu í a'amuahuácixa'astemua'aci'i. A'íi mú hui huá'ucuii a'íimej í mej Dios jetze me'ecan t'l'ixaxa'ata'a. Seajta mú'een, xu'uri ramua'aree temua'a naa a'ij mej huá'uruu. Ayee pu ajta tejámua'aránajcheca'a. Seajta, ayée xu rá'ajtaahuaca'a a'u mej huaje'eteátu'asin. Seajta, ayée xu che'atá sena'a neruuren ineetzi.

⁴⁹ A'ij pu jín ayén Dios rumua'atzíra'a pu jín tiraataxájtaca'a tijn: “Nehua'uta'iti'ira huá'a jemi í teite seica mej neetzi jetze me'ecan t'l'ixaxa'a, neajta seica í nej hua'antíhuau mej mi nevaire'e. Je'icáca mú cui'ini a'íime í teite. A'íi mú huá'acui'ini. Majta seica, a'ij pua'a mú huá'aruuren.”

⁵⁰⁻⁵¹ A'ij pu jín, ayée pu hui tirá'amitieje'te í Dios jemi, a'íi mú pul'éene'e a'íime fjii mej huáteemua me'ijna jime'e mat'ij mena'a pua'amé huácuii a'íimej í mej Dios jetze me'ecan t'l'ixaxa'ata'a, najjmi'i mat'ij pua'amé huácuii t'ij na'a tiú'usejre í chaanaca, najjmi'i t'ij na'a Abel ti huam'í'í ajta a'ijna í Zacarías, a'ijna mej ra'upuá'ajte jál'ita'a a'u ti a'utéjvee a'ijna í mej japuan t'l'imua'í'ivajtaca, a'u ti teyuu á'ijnee. Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e,

xaa ne'u. Ayee pu hui tirá'amitiejte'e í Dios jemi, a'íí mú pu'éene'e nain jime'e a'íime íjii mej huáteemua.

⁵² Setá'aj huataújxiemiste'en mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés teecan tí ra'uyú'uxaca'a. Mú'een xu rujíimua'a sena'a antiújmua'areereca'a se'íjna jime'e í mej jín ráamua'aree a'ij tí tí'ijxe'eve'e í Dios. Seajta mú'een, caxu hui huataúra'a tí Dios tejá'amua'ajjte'en. Seajta huá'íjmii a'íimej í seica mej mi caí miyen huataúra'an tí Dios tíhuua'ajjte'en. —Ayee pu tíhuua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁵³⁻⁵⁴ Tí'ij Jesús a'uun huirájraa, a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés tí ra'uyú'uxaca'a, a'íí mú autéjhuii mej a'ij pua'a tirájeeve ca'anín jime'e. Jé'ecan mú jé'hua tira'íhua'urí'i mej mi ráateuni í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e a'ij tí a'íín tiu'utaxájtaca'a.

12

Tí pua'a nu'u ja'ati ayén hua'itzi jín tiú'ujsejrata

¹ Majta me'ín í teite, jé'hua mú ajteáxiireca'a. Ayee mú ará'axcaa a'achú hua'apua vi'ira'a, huaíca vi'ira'a, a'achú mej mena'a pua'amé. A'íj mú jín á'acataca'a jé'hua. Ajta a'íín í Jesús, a'íí pu amuacá tíhuua'atixáate'ajraa a'íimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayen tíjín:

—Rí'í xu'u hui mú'een a'íjna jime'e fariseos mej ranájchite'e í pan jetze. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tíjín í tí huá'a tzajta'a uraninei, í tí caí jé'iyecan jín seijre'e.

² Ayee pu'u, tí'títj tí na'a tí rú'avaa avíitzi'i jime'e, a'íí pu hui huataséjre'esin mé jéjre'e mej mi raasej í teite. Ajta tí'títj mej rá'avaataca'a, a'íí pu antícuuni'íhua mej mi ráamua'aree a'ij tí 'een.

³ A'íjna í pej raataxájtaca'a tíca'amiste'e, Dios pu raataxájta tújca'ari tzajta'a. Ajta a'íín í pej raataxájtaca'a xahuuanin jime'e u chí'lita u téte'e, Dios pu hui raataxájta ca'anín jime'e a'ánna í chí'ij japua ta'avé'epa'atza.

A'ataani ayén tiú'ujxe'eve'e tej rátziiine'e

(Mt. 10:28-31)

⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ne'amiigustemua'a pú'een, caxu huá'atziine'e a'íimej í mej mena'a raayí'ti mej raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, sino camu raayí'ti mej ra'upuá'ajte'en í a'amua tzajta'a tí seijre'e.

⁵ Mi neajta inee, ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ja'ati sej xaa tziine'e. Setá'aj rátziiine'e a'íjna tí ayén raayí'ti tí raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, tí ajta raayí'ti tí yá'urieeni í a'amua tzajta'a tí seijre'e a'ujna taij jetze tí caí ja'anáj á'ami'ini. Jee tzáte'e, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tíjín: Setá'aj rátziiine'e se'íjna.

⁶ Aru, caxu a'ij títe'ujmuaajca. ¿Ni secaí siyen tiu'utanájchita a'achú cumu hua'apua centaavo anxfíca jime'e í pina'ase í mej cílieen? Camu jé'hua tí'íjnajche. Mí ajta a'íín Dios, a'íí pu naíjmi'ica autámua'areeri'i. ⁷ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna. Dios pu hui ari raaté'itíeexi mí á'amucápu a'achú tí pua'améjme. Caxu tí'itziine'e a'íné mú'een xu jé'hua jaitze'e jetzen ruxe'eve'e í Dios mecaí í pina'ase, a'íné a'íí pu xaa amua'ancu'uvajxi'isin.

Í mej nu'u ramua'ate me'íjna í Jesús í teite jemi

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ja'ati tí na'a tí ayén tiu'utaxájta a'íimej jemi í teite yee na'ará'astijre'en ineezi, inee í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu neajta raataxájta a'íimej jemi í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee naatévai ineezi. ⁹ Ajta a'íín tí tí'ixa a'íimej jemi í teite yee capu nemua'ate, ayée nu hui che'atá raataxájta a'íimej jemi mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee canu ramua'ate.

¹⁰ Neajta nu tíhuua'utá'uuni'ira a'íimej, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'inexa ineezi í nej neajta huá'a jetze airáane í teite. Aru a'íime, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'ijxa a'íjna í xéjniu'ucare'ara'an í Dios, canu ja'anáj tíhuua'utá'uuni'ira a'íimej.

¹¹⁻¹² 'Seajta mú'een, matí'ij u amua'arávilitin a'fmej jemi í mej teyujta'a t'íajta, nusu a'fmej jemi í mej ti'itíj jín antiújmua'aree, ayée xu huárini. Caxu hui a'ij tité'ujmua'jca a'ij sej ye'í titeeteúnan na'ari a'ij sej ye'í tiu'utaxá, a'iné a'ájna xicá'ra'an jetze, a'ín xiénju'ucare'ara'an í Dios, a'í pu tejá'amuamua'aten a'ij sej ye'í tiu'utaxá. —Ayeec pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

A'ájna jime'e í ti nu'u ti'íjcha'íi a'ájna í chíjteaani

¹³ Ajta se'ij huá'a tzajta'a a'utéveeca'a. Ayeec pu tiraata'ixaa tíjín:

—Maesru, patá'aj piyen tiraata'ixaate'en í ne'já'a yee ti já'ita'a tinaatá'an a'ájna ti titaac'í a'ájna jime'e ti se'ij huam'í'i, a'iné capu tinaatá'asin í neetzi ti ne'áa.

¹⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Hoombi xaa, ¿a'ataani tinaa'íjca juees jime'e? ¿A'ataani naatá'a nej niyen tiu'uxí'epi'íntare'en mú'ejmi jemi? —Ayeec pu'u tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—R'í'i xu'u mú'een, setá'aj á'ujcu'uvéec sena'a temua'a naa. Ché'e seca'í huá'pi'i sena'a ti'inecua'atze sej je'lhua tiu'ucha'fime'eni, ti'itíj ti na'a, a'iné ti pua'a ja'ati je'lhua ti'itíj tícha'íi, capu hui ti'itíj a'ij tiraatévaire'esin ti ij ca'í ché'e ti'itíj a'ij ráaruuren.

¹⁶ T'í'ij í se'ij niuucari jín tihua'ú'itiiri'i tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a chíjteaani é'eche. Chuej pu nu'u tícha'íi ti japuan tiu'uhuaste. Temua'a pu nu'u hui je'lhua tiú'uci'reca'a.

¹⁷ T'í'ij í ayén tiu'umuá'aj a'ájna í chíjteaani tíjín: “¿A'iné yeehui náarini? Capu ché'e mé'e é'eri'iri a'u nee yeehui yá'aruuren í ti huáci'reca'a.” ¹⁸ T'í'ij nu'u í ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Ayeec nu rini. Neraaté'uuna í nechi'i mé ti huavéjme. Neajta seica nu ájtaahuaxi'isin ti jaítze'e vivejme'e a'ara'ani. Net'í'ij ni ne'uun ru'uté'aasin í ti tiú'uci'reca'a, ajta nain í nej ti'íjcha'íi. ¹⁹ Neajta nu yeehui niyen tiu'utaxá'jta í ne tzajta'a yee nu'uri ne'uun r'í'i tiú'uruu u chi'ita. Jé'ecan pu á'ateeri ti r'í'i tinaatévaire'esin. Nu'uri yeehui nesé'upe'en. Niché'e tí'icua'aca, neajta ye'eca, neajta netémua'ave'e.” —Ayeec pu nu'u tiu'umuá'aj a'ájna í ja'ati.

²⁰ Ajta a'ín í Dios, ayée pu hui tiraata'ixaa tíjín: “Mú'ee, mi pe'í ca'í ti'itíj mu'aree. Ijii, tíca'a pe'í mi'ini. Pat'í'ij huam'í'in, ¿a'ataani tí'íjci'iti a'ájna í pe'í mú'ee r'í'i ráaruu pe'í pi ase'íj huatá'atemua'ave'enche'e?” —Ayeec pu Dios tiraata'ixaa.

²¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Ayeec pu hui té'eme a'fmej jemi matíj mena'a pua'amé í mej rujímua'a rajsé'iri ti'itíj ti na'a mej mi je'lhua tí'íjcha'íi, majta, camu ti'itíj tícha'íi í Dios jemi.

Tí nu'u Dios huá'acha'íi í ruyaujmua'a

(Mt. 6:25-34)

²² T'í'ij í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'fmej í mej jamuan á'ujju'huane'e tíjín:

—A'íj nu jín tejá'amua'ixaate'e. Caxu se'ájna jín tí'imua'ajca yee a'iquí ye'í tetí'icua'ani nusu yee a'iquí ye'í tetí'iyen na'ari yee a'iquí ye'í tetiú'utétachejte'esin.

²³ ¿Ni ca'í jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani ca'í í ti sej ráacua'ani? ¿Ni ca'í ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi ti ruuri a'ame í sej raté'huaira'a ca'í ti naa se'íre'e a'ame í sej jín tiu'uteújchejten? Aa ni'íjta xaa ne'u.

²⁴ Casi'i, xaase'íj amí'imej cua'atza í mej júte'e rá'ara'a. Camu hui a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'itza'anaca. Camu majta huatéechi'i í mej tzajta'an r'í'i ye'uruuren í mej meri rájse'ij. Capu amín a'ij, aúche'e pu Dios tihua'amicua. Mí seajta mú'een, jaítze'e xu jemin ruxe'eve'e í Dios meca'í a'fime í cua'atza.

²⁵ ¿A'ataani raayí'iti ti á'ateeren ti jaítze'e ruuri a'ame a'ájna jime'e í ti tí'iramua'atzi-ite'e? Capu ja'ati xaa ne'u. ²⁶ Tí pua'a seca'í raayí'itihua'an sej si siyen huárini se'ájna jime'e í ti ca'í muá'í'eri, ¿a'iné hui 'een jín siyen tí'imua'ajca se'ájna jime'e í ti tí'ijturaa?

²⁷ Casi'i, xaase'íj amí'ina mi caiipi'i, a'ij ti ye'í tí'ivausje'e. Capu tí'imí'ihuaca amí'ina mi caiipi'i, capu ajta tí'itza. Capu amín a'ij. Dios pu hui ayén ráaruu ti jaítze'e naa se'ijre'e ca'í Salomón ti naa se'ijre'eca'a tí'ij auj tí'itéveeca'a rey jime'e. Capu ja'anáj ayén tiu'uteújchejte ti'itíj jime'e ti ayén naa se'ijre'e tíj mi caiipi'i.

²⁸ Casi'i, mú'een, Dios pu ayén rí'i tirájcha'íi mi tu'lupi ti a'uun é'evaujse'e a'u mej á'atase'ehuaca. Ajta a'áin tu'lupi, capu á'ateeri sino yee ruijmua'a yee, a'íi mú raaré'evei-jchi, matf'ij mi ratairan. Tí pua'a hui Dios ayén rí'i tirájcha'íi mi tu'lupi, ¿ni caí jaitze'e amuaatá'asin í sej jín tiu'uteújchejt'e'en, mú'ejmi mi sej caí a'atzu té'atzaahuat'e'e?

²⁹⁻³⁰ Caxu a'ij t'í'ixajta yee a'iquí ye'í tet'í'icua'ani nusu a'iquí ye'í tet'í'iteye'en. Ayeé xu'u, caxu t'í'imujca se'íjna jime'e, a'íné naími'i matf'ij mena'a pua'amé yen mej a'uchéjme íyén chaanaca japua, ayéé mú me'íjna jín rahuauhuau. Mí ajta a'áin á'amuyá'upua, ta japua ti é'esejre'e, a'íi pu hui ari rú'umua'aree t'í'itj'í ti amuá'aturaate'e.

³¹ Setá'aj mi'i rájhua'uuni ti Dios tejá'amua'ajjte'en, seajta ra'ará'astjire'en a'ij ti a'áin t'í'ixe'eve'e. Tí pua'a siyén huárini, Dios pu hui tejámuaatá'asin t'j na'a ti tejamuá'atu-raate'e.

³² Caxu t'í'itziine'e mú'een, mi sej siyén mé á'ujjuhua'an. Cu xíee cáne'axi sena'a í mej rujímua'a mena'a mé á'ujjuhua'an. Ayeé pu tira'aránajchecha'a í sej rájya'upua ti ij a'áin amuaatá'an sej se'uun a'uteárate a'u ti a'áin tejé'ajta.

Tí nu'u jé'hua án tejé'esejre'e u ta japua ti huápi'i t'í'ivaire'e
(Mt. 6:19-21)

³³ Setá'aj tiú'utuaani nain a'achú sej caj t'í'ijcha'íi, seajta tihua'uré'an a'ímej í mej caí a'ij t'í'ijvica'íi. Ayeé xu a'áin jín huárini, ti 'ij a'áin téjé'eseire'en í Dios jemi í ti tejá'amua'ac'íi. Ayeé pu éene'e a'ame t'j t'í'itj ca'aní ti caí ja'anáj huataújtuaasin. A'u pu e'etiá'a a'ame mú'ejmi jemi t'í'itj'í ti huápi'i t'í'ijnajche. Ajta capu hui ja'anáj huatéxijsin, a'íné camu a'uun a'uteáru'ipi í nahua'ari. Camu majta rac'ín a'íime í tejpuási.

³⁴ Ayeé xu éene'e xá'aju'un a'íné a'íj xu jetzen t'í'imua'astí xá'aju'un se'íjna jetze ti jaitze'e amua'aránajche, ti jaitze'e a'amua jetze ruxe'eve'e.

Tej nu'u rí'i huátaruuren iteen, teajta rí'i atanéjne'ere temua'a naa

³⁵ Rí'i xu'u titehuájcaten sej si tiu'utévaire'en. Seuche'e xu hui atanéjne'eri t'j ja'ati ti taj huitéchuueca'a tá'ataa.

³⁶ Ayeé xu éene'e xá'aju'un matj'í a'íime í mej t'í'ivaire'e ja'ati jemi ti a'uun á'ume a'u mej tejé'eye'este a'áin jime'e ti sej huaténe'iche. Majta a'íime í mej t'í'ivaire'e, maúche'e mú t'í'ijchu'eve'en a'atzaj ti pua'a uvé'enejsin a'áin ti tihuá'ajte'e mej mi ca'anacan tira'antácuune'en t'í'ij a'áin te'ejteátu'asixi'ín í puéerta jetze.

³⁷ Rí'i pu tihua'utévaire'esin a'ímej í mej t'í'ivaire'e t'í'ij a'áin hua'use'íj mej rachú'eve'e a'atzaj ti pua'a uvé'ene a'áin ti tihuá'ajte'e. Ayeé nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayéé pu rini a'áin ti tihuá'ajte'e. A'íi pu rucaten ti ij hua'utévaire'en. Ajta t'í'ihua'uta'ajte'esin mej aúhuuixi'ín í meesa jetze. Ajta tihuá'amin.

³⁸ Capu amín a'ij a'atzaj ti pua'a uvé'enejsin a'áin ti tihuá'ajte'e, ti pua'a já'ita'a t'íca'a uvé'ene nusu tapuá'arjime'eca. Rí'i pu hui tihua'utévaire'esin a'ímej í mej ravaire'e ti pua'a mauj rachú'eve'e.

³⁹ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'áin í ja'ati ti huatéechi'i, ti pua'a a'íi ramua'areere a'atzaj ti pua'a ánu'áixa í nahua'ari, capu raatá'asin ti anu'asti ti tiu'unáhua'an. ⁴⁰ Seajta hui mú'een, rí'i xu'u sej si rí'i huatújcaten a'íné inee, í nej neajta huá'a jetze airáne í teite, nee nu uvé'enejsin a'atzaj sej pua'a caí nechú'eve'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'áin í Jesús.

Í mej nu'u t'í'ivaire'e me'íjna í mej hua'apua
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Pedro pu ayén tiraata'íhua'uri'i t'íjín:

—Tavastara'a, ¿ni téjmi pena'a huatá'ixaa í niuucari ca'ín naíjmi'ica puatá'ixaa?

⁴² Ajta a'áin tavastara'a, a'íi pu ayén tiu'utaniú t'íjín:

—¿A'ataani pú'een, a'áin ti t'í'ivaire'e, ti ajta rí'i mé teuúmua'aree, ti ajta caí ja'anáj t'í'itj'í jín auté'ítze? Ajta a'áin ti t'í'ira'ajte'e, a'íi pu hui tiraal'jcate'en ti ij a'áin a'áin jín antiújmua'areere a'ímej í seica í mej majta t'í'ivaire'e. A'íi pu tihuá'amin a'atzaj mej pua'a raax'epi'íntare'en mej tiú'ucua'ani.

⁴³⁻⁴⁴ Tí pua'a ayén rijcaa tí'ij uvé'enen a'fjna ti tí'ira'ajjte'e, rí'í pu tiraatévaire'esin a'fjna ti tí'ivaire'e a'iné nain pu tiraata'fjcate'esin a'achú t'j tí'it'j tí'cha'íi a'fjna ti tí'ira'ajjte'e. Ayee pu té'eme. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e t'záahuati'ira'a jime'e.

⁴⁵ Mí ajta, a'fín ti hui tí'ivaire'e, ti pua'a ayén tí'imua'ajca yee jé'ecan pu u á'ateere a'fjna ti tinaa'fjca, ayée pu ajta tirá'amitiejte'e a'ame ti caí íya'ata uvé'enejsin. Tí'ij i autéjcheni ti hua'utévajxí'in a'fimej í mej tí'ivaire'e, í mej tetecca, ajta í mé 'luuca. Ajta pu hui autéchesin ti tiú'ucua'ani, ajta ti nahuáj antiyé'en. Tí'ij i huatétahuaisin.

⁴⁶ 'Ajta a'fín ti tí'ira'ajjte'e, a'fín pu uvé'enejsin ja'anáj ti pua'a caí rachú'eve'e. A'fín pu xaa uvé'enejsin a'atzaj ti pua'a caí p'téjmu'a'aree. A'fín pu hui ajta puajtzi'ira'a raatá'asin, jeíhua huáp'i. Ayee pu che'atá tí'ijci'iti a'ij ti tihua'aci'iti í seica í mej majta auté'itzeeara í Dios jemi.

⁴⁷ 'A'fjna ti tí'ivaire'e, ti ajta tirú'umua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'fjna ti tí'ira'ajjte'e, jeíhua pu ra'iré'evjesin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a caí rí'í huaú'ruuren na'ari caí ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'fjna ti tí'ira'ajjte'e. ⁴⁸ Ajta a'fín ti tí'ivaire'e ti ajta caí rú'umua'a-reereca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a a'fjna ti tí'ira'ajjte'e, c'j pu'u ra'iré'evjesin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a ayén huárini ti a'ij pua'a 'een jime'e a'iné capu rú'umua'areereca'a a'ij ti ye'í huárini. Capu ayén tí'ijci'iti a'ij ti tiraavíjte'e.

'Ayee pu'u xaa ne'u, ja'ati ti na'a mej miyen tiraatá'a ti ve'ecán jín antiújmu'a'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén ve'ecán jín tí'it'ijcati'ihua, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti jaitze'e tiu'utátuui'reen me'fjna jemi í mej tí'raa'fjcate. Ajta, ja'ati ti na'a mej miyen tiraatá'a ti cliéene'e jín antiújmu'a'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén cliéene'e jín tí'it'ijcati'ihua, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti c'j tiu'utátuui'reen me'fjna jemi í mej tí'raa'fjcate.

Mej nu'u já'ita'a autajú'un me'fjna jime'e í Jesús

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni puajtzi hua'utá'an ne'fimej í mej a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a mat'j mena'a pua'amé yen mé seijre'e íyeyn chaanaca japua. Ajta ayée pu tina'aráanajche ineetzi ti ari autéjcheni. ⁵⁰ Ayee pu ajta tí'ineci'iti ineetzi, í nej jín rajpuajtzi na'ame. Jeíhua pu hui a'ij pua'a ne'ase, ajta jeíhua pu a'ij pua'a ne'ast'í a'ame ajta na'a caí nain te'entipua'are.

⁵¹ '¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui ne'fjna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'í tí'itechejca í mej yen huachéjme íyeyn chaanaca japua? Canu a'atzu. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee canu ne'fjna jín mú a'uvé'emej sino mej mi já'ita'a a'utácíne. ⁵² Ajta jíji ti yú auca'it'í a'ame, ayée pu hui té'eme. A'fimej jime'e í mej anxívi í teite, í mej seicé mena'a che, ayée pu té'eme a'fí mú já'ita'a a'utajú'un. Majta á'iyen í mej huaíca, a'fí mú huá'ajaaxíevi'ira muá'aju'un a'fimej í mej hua'apua. Majta a'fíme í mej hua'apua, ayée mú che'atá mena'a tihua'ajaaxíevi'ira muá'aju'un í mej huaíca.

⁵³ 'Ayee mú já'ita'a a'utajú'un. A'fí pu ya'upuáara'an rájaaxíevi'ira a'ame a'fjna í ruyauj, ajta a'fín yaujra'an ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame í rutaáta. Ajta a'fín í náanajra'an, ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame a'fjna í ruyauj ti 'fita'a. Ajta a'fín yaujra'an ti 'fita'a, ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame a'fjna í runáana. Ajta a'fjna í mu'uneára'an í tí'íita'a í tí'ucarij, a'fí pu ajta rájaaxíevi'ira a'ame í rumu'un í tí'fita'a ti temuaij. Ajta a'fjna í mu'uneára'an ti temuaij, a'fí pu hui ajta rájaaxíevi'ira a'ame í rumu'un ti ucarij.

Í mej nu'u jín ráamua'aree tí'it'j ti nu'u xicá'jra'a jetze pft'irici

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa a'fimej í teite í mej a'uun ajteáxíreca'a tíjín:

—Jíme'en xu'u jaitiri huasej'í ti a'ijnéj, yénci pújme'en, set'í'ij si siyeyn tí'ixaxa'a yee mu'uri huatéviiyi. Ajta, ayée pu tí'irineca. ⁵⁵ Na'ari ti pua'a huatá'ecare ti yeete pújme'en e'ítaníne, ayée xu hui tí'ixaxa'a tíjín teájxícaj pu a'ame. Ajta, ayée pu tí'irineca.

⁵⁶ 'Mú'een, mí sej caí mé uumuámu'a'aree, mú'een xu siyeyn raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti tí'it'í rini í júte'e nusu íyeyn chaanaca japua. Mí seajta mú'een, caxu hui a'atzu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'fjna jime'e a'ij ti tí'it'í rini itejmi jemi a'fjna xicá'jra'a jetze nej yé huatéjvee inee mú'ejmi jemi.

Sej nu'u ráahuauni sej rí'i éene'en a'fmej jemi í mej amuájcha'íire'e

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Niche'e sej tejámuaata'íhua'u. ¿A'íné 'een jín secaí raaxí'epi'íntare'en rujímua'a a'lij ti tiraavíjte'e? ⁵⁸⁻⁵⁹ Patí'ij pauj huamé'en juye jetze jamuan a'ljna ti muájcha'íire'e sej raaxí'epi'íntare'en a'ljna jemi í juees, patá'aj raatáhuavii temua'a naa sej sej juye jetze raaxí'epi'íntare'en. Na'ari ti pua'a pecái piyen huárini, a'fí pu hui muá'avi'itin í jueesi jemi. Tí'iquí a'fín juees, a'fí pu tiu'utátuiire'esin mú'etzi a'ljna jemi í polisiiya. Ajta a'fín polisiiya, a'fí pu mua'íteánajsin. Ayee nu t'íimua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu hui íiya'ata mua'irátuaasin ajta pena'a caí tiu'unájchita nain jime'e a'achú mej muajjve'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

13

Tí rí'i ayén tiú'ujxe'eve'e ti nu'u ja'ati seicié tiú'umua'ati

¹ A'ajná'imua, seica mú'e'iré'ene í Jesús jemi. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ljna jime'e í mej Galilea e'echéjme'e, Pilato ti nu'u huá'ucuii matí'ij mauj cáne'axi muá'ívejtaca'a. ² Jesús pu ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijn:

—¿A'íné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui mecaí jaítze'e a'lij pua'a t'íiteteitesta'a se' caí mú'een a'ljna jime'e mej miyen tirajpuaíjtzica'a?

³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu hui seajta antipua'ari.

⁴ Ari a'fíme í mej tamuáamuata'a japuan aráhuaica ará'ase, í ti huá'a japua rájve ti'itj ti ájtee ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna já'ahua'a Siloé, ¿a'íné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui jaítze'e a'lij pua'a metí'itetej mecaí a'fíme í seica í mej Jerusalén a'uchéjme?

⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tijn: capu hui ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu seajta antipua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Jesús.

í huaréj ti nu'u caí ja'anáj taca'a

⁶ Tí'ij í se'j niuucari pu jín tihua'ú'itiiiri'í tijn:

—Ja'ati pu nu'u hui huaréj ta'íte'a'ica'a. Aa pu nu'u ye'ateáhuui a'u ti uua a'uvéjme. Tí'ij jí u ya'utéesej avée si ari taca'a. Capu nu'u a'atzu taca'aca'a. ⁷ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ljna ti a'uun t'í'icha'ica'a tijn: “Pu'uri yeehui á'atee a'achú cumu huaica nine'ira'a ne yee raatésise'lj á vee si ari taca'a. Aru, capu a'atzu taca'a. Patá'aj ra'ijvejche, a'íné amín mé ti'itávee, capu ti'itj vaire'e.”

⁸ Ajta a'fín ti t'í'icha'ica'a, ayee pu nu'u tiraata'ixaa tijn: “Nevástara'a, ché'e auj mé táveeca se'j nine'ira'a. Nee nu yeehui raaté'ijche'esin, neajta ti'itj atariéjra'asin chuej jamuan. ⁹ Tí pua'a huatáca'an ru'usí, cha'a ayén mé ti'itávee. Na'ari ti pua'a caí huatáca'an, aj pej xaa yeehui pi ra'ijvejche.”

A'ljna í 'fita'a ti nu'u á á'ajtípu u teyujta'a

¹⁰ Ayee pu ja'anáj tiuju'urj ti a'ájna pít'í'irijcaa ja'anáj xicájra'an mej jetzen ruse'upi. Jesús pu tihua'á'mua'atejca'a u teyujta'a. ¹¹ Ajta se'j 'fita'a, a'lú pu ánu'uhuatéveeca'a. Pu'uri teuumé'eca tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti t'í'icui'ica'a a'ljna jime'e tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e. A'ljna í 'fita'a, jé'ecan pu á'ajtípu. Capu a'atzu rí'íriístaca'a ti huataújsiuuraren.

¹² Tí'ij Jesús raase'j, aj pu i raatajé ti jemin á ve'eré'enen. Ayee pu tiraata'ixaa tijn:

—'fita'a, nu'uri timuá'ari'iri'í í pej jín t'í'icui'í.

¹³ Tí'ij i ra'ajtamuariej. Jíme'en pu'u ra'ajtamuariej, aj pu i a'fín 'fita'a huataújsiuurare. Aj pu i rí'í tiraatá'a í Dios.

¹⁴ Ajta a'fín ti t'í'ajta u teyujta'a, jé'ecan huataniú'ucaca'a a'íné Jesús pu tiráahuaa a'ájna xicájra'an jetze matí'ij pua'a ruse'upi. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fmej í teite tijn:

—Ayee pu hui te'ará'ase í mej jetzen t'í'imijhuaca arájsevi xicaj. Setá'aj mú a'uvé'uju'un setá'aj se'ájna tihuaújhuate'en. Caxu mú a'uvé'eci'ica'an se'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

¹⁵ Jesús pu ayén tiu'utaniú tǵjín:

—Mí sej caí jé'iyecan jín t'ívaire'e í Dios jemi, jíme'en a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, ¿ni secaí siyen t'íimijhuaca naíjmi'i mú'een? ¿Ni secaí huá'ixíxi í ruye'emua, ti pua'a ti'tíj pu'éene'en puuya na'ari puuru'u sej si huaja'uvé'ite'en a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi? Ni'íjtá xaa mé'u. Ayeé xu t'íimijhuaca.

¹⁶ 'Ari amíjna mi 'íita'a, a'íi pu hui jetzen huanéj a'ájna í Abraham teecan. Ajta pu'uri tejauume a'achú cumu tamuáamuata'a japuan aráhuaca nine'ira'a ti Satanás ra'atéeji'icie cu'íni'ira'a jime'e. ¿Ni caí ayén tiraavjíte'e nej tiráahuaate'en nej ni ru'irájtuani a'ájna jime'e ti t'íicui'i? —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

¹⁷ T'íj ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íime í mej rájcha'íire'eca'a me'íjna í Jesús, jé'ecan mú tiu'utatévi'iri'i í jemin. Majta a'íime í seica í teite, jé'ecan pu r'íi hua'utá'a nain jime'e a'ij ti ti'tí huarj í huáp'i ruxe'eve'e.

A'ájna jime'e í jatzi, mustaaza ti rajatze'e

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tǵjín:

—¿A'íné t'íirineca íyen chaanaca japua ti Dios t'íajta? ¿A'íné t'íisejre'e ti jíme'en Dios t'íajta?

¹⁹ 'Ayeé pu sejre'e tǵj mustaaza ti'iti, ti ayén ti'itéjatze'e tǵj júcan. Ja'ati pu nu'u hui yá'utíi a'ájna í jatzi. T'íj nu'u i raahuáste a'u ti teje'eré'ana. T'íj jí huanéj a'ájna í jatzi. Aj pu nu'u i huavaújse. T'íj jí ayén á'ajití'íj já'araa tǵj ciyej. Majta me'ín pina'ase í mej rá'ara'a, a'íi mú nu'u e'ire'enéé, án mú nu'u a'ujrá'aseca'a í pi'istáare'ara'an jetze.

A'ájna jime'e mej nu'u rajnájchi í hariina jetze í levadura

(Mt. 13:33)

²⁰ Ajtahua'a sej hua'uta'íhua'uri'i tǵjín:

—¿A'íné sejre'e ti jíme'en Dios t'íajta?

²¹ 'Ayeé pu hui 'een tǵj a'ájna í levadura t'íj a'ín 'íita'a ru'íteájtici, ajta nu'u rajnájchi cuaíjzi jetze ti huacá medida ará'ase. Jéihua pu nu'u rajcuaíjzitaca'a. Ajta a'ín í levadura, a'íi pu nu'u tzajta'a huaneájxi nainjapua í cuaíjzi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

A'ájna jime'e á tá'apueerta ti cǵj antéeyauj

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² T'íj jí Jesús a'uun a'ume'eca í juye jetze ti Jerusalén á'uye'iri. A'u ti na'a ti a'uré'enine-ica'a, ti huachájta'ajme, na'ari a'ímuá mé antachéejmeé, a'úu pu tihua'amua'atehua'a í teite.

²³ Ja'ati pu ayén tiraata'íhua'uri'i tǵjín:

—Tavastara'a, ¿ni cǵj mena'a tite'erá'ase í ti Dios hua'irátuaasin?

Ajta a'ín Jesús, ayéé pu tiraata'ixaa tǵjín:

²⁴ —Setá'aj huateújca'anen sej si se'íjna jetze a'uteáruti tá'apueerta ti cǵj antéeyauj. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tǵjín mu'íiti mú miyen huataújca'anejsin mej mi me'uun a'uteárute. Mí ajta caí, capu hua'utá'asin.

²⁵ T'í'iqui a'ájna ti á é'eché, t'íj i ájchesin, ajta te'íteánajsin tá'apueerta. Seajta mú'een, amée xu pua'acíé huaté'uu xá'aju'un. Seajta te'ejteátu'asixi'isin í puéerta jetze. Ayeé xu ca'anín jín tiraatájeeve a'ájna ti huatéechi'i. Ayeé xu tǵjín: “Tavastara'a, tita'antácuune'e.” Ajta a'ín ayéé pu tejámuatá'ixaate'esin tǵjín: “Canu hui á'amuaumajte a'ateén sej pírici. Canu neajta ramua'aree a'u sej e'eráci.”

²⁶ Seajta mú'een, ayéé xu tiu'utaxájta tǵjín: “Teen tu tiú'ucuaá á jamuan, teajta á jamuan hua'í. Pajta mú'ee ti'itamuá'atehua'a a'u ti juye a'uré'enine'i.” ²⁷ Ajta a'ín, ayéé pu tejámuatá'ixaate'esin tǵjín: “Canu hui ramua'aree inee a'u sej é'eme'ecan. Sericu mú'een, mí sej a'ij pua'a t'íiteteite.”

²⁸⁻²⁹ 'Ayeé pu té'eme a'ájna xicájra'an jetze. Mú'een xu huá'asejran a'ímej í mej me'uun a'uráaté'a muá'aju'un a'ujna Dios ti é'esejre'e. A'ímej xu hui sejiran se'ímej í mej mejmi'i e'echéjme'e, se'íjna í Abraham, seajta se'íjna í Isaac, seajta se'íjna í Jacobo. Majta seica mú

á a'ire'enejsin mej mi a'ujrá'ase a'utí meesa a'utéjvee mej mi tiú'ucua'ani a'ujna Dios ti é'esiejre'e. Seajta mú'een, áa xu pua'acíe a'uté'uu xá'aju'un. Jéihua xu ruyeine xá'aju'un, seajta ancurá'ujci'me ye'icáa xá'aju'un mi rutamej jime'e se'íjna jime'e sej seri rapuaíitzi xá'aju'un.

³⁰Ee xaa ne'u, ayéé pu hui ti'ayajna. Seica í mej nu'u vivejmé'en jín títetateí íjii, a'íi mú ciliéene'e jín títetate'á muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze. Majta seica í mej nu'u ciliéene'e jín títetateí íjii, a'íi mú vivejmé'en jín títetate'á muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'í'ij nu'u Jesús huaújyeineca'a t'í'ij u a'aráneereca'a u Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

³¹T'í'ij Jesús auchén raatapuá'ajtaca'a ti tihua'a'ixaate'eca'a í teite, mat'í'ij mi seica jemin á e'iré'ene. A'íi mú pú'eene'e í fariseos. Ayeé mú tiraata'ixaa t'í'ijn:

—Patá'aj t'í'icheni peyajna a'iné amí pu nu'u Heródes muajé'icatami'i mú'eetzi.

³²Aj pu í Jesús ayén tiu'utaniú t'í'ijn:

—Setá'aj hui se'uun á'ujju'un se'íjna jemi í Heródes ti avíitzi jín netzeíjra'ajmua'a ineetzi. Setá'aj seajta siyen tiraata'ixaate'en se'íjna yee pu'uri íjii nehua'utamúarite'esin ne'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite, neajta yee tihua'ahuaate'en í teite íjii, neajta ruijmua'a. Neajta yee, aaruijmua'a nu aráneastejre'esin ne'íjna jime'e í nej jín antínmua'aree.

³³Capu amín a'ij. Ayeé pu hui tiú'ujxe'eve'e nej nauj huamé'en íjii, neajta ruijmua'a, neajta aaruijmua'a, a'iné capu ayén tiraavíjte'e ti huámí'ini ayajna pua'acíe u Jerusalén sejí ti Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'a.

³⁴Mú'een mi sej Jerusalén é'eche, mi sej Jerusalén é'eme'ecan, mú'een xu huá'acui'ica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'a. Seajta huá'atu'axaca tetej jime'e a'ímej ti Dios huaja'uta'íteca'a mú'ejmi jemi. Mu'íi nu hui niyen raxí'eve'eca'a nej huá'aseire'en í a'amuyajmua'a nej ni huá'ucha'íin cumu í tecuaara'i ti huá'acha'íi í ruyajmua'a, ti hua'icánaamua í ru'ana jime'e. Seajta mú'een, caxu siyen ra'utéeca'ane.

³⁵Casi'i, xaasej. Nu'uri hui mé amuu'huá'axi mú'ejmi mi sej Jerusalén é'eche. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu cha'a neseijran ajta na'a caí teja'ure'enén a'ájna xicájra'an jetze sej pua'a siyen tiu'utaxájta yee cha'a r'í'i tiraate'ájtuaani a'íjna í ti mé e'evé'eme níuucare'ara'an í tavástar'a. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

14

T'í'ij nu'u Jesús tiráahuaa a'íjna í ja'ati ti ajtéejaa

¹Ayeé pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna pítí'irijcaa a'íjna xicájra'an mej jetzen ruse'upi. A'uu pu a'ará'a a'u ti é'eche í sej í fariseo ti ve'ecán jín ti'itéjvee, ti ij tiú'ucua'ani jemin. Majta a'íime í teite, jeíhua mú rá'eve'eca'a me'íjna í Jesús. ²Ajta seíj á vejli'i úuveeca'a jemin í Jesús. T'í'icui'í a'íjna í ja'ati. Nainjapua pu cajaa í ru jetze.

³Ajta a'íin í Jesús, ayéé pu tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í fariseos, ajta a'ímej í mej t'í'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a. Ayen t'í'ijn:

—¿Ni caí a'íj t'í'iri'iri nej tiráahuaate'en a'íjna xicájra'an tej jetzen tase'upi nusu caí?

⁴Majta a'íime, camu t'í'it'íj a'íj tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ra'ajtamuaríej a'íjna ti t'í'icui'í. Ajta tiráahuaa. Aj pu í raata'íteca'a ti á'ura'ani ruxíéehua.

⁵T'í'ij í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i t'í'ijn:

—¿Ni caí r'í'iri ti ja'ati ayén huárini a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen ruse'upi? T'í pua'a puuru'u atéjveti a'u ti e'eté'cun, na'ari puuya atéjveti, ¿ni pecaí hui piyen ca'anacan rini pej ra'itátuaani a'u ti e'etéjve?

⁶Majta a'ímej jemi, capu ú'u anú'u'a'ahua'aca'a huá'a tzajta'a a'íj ti tiu'utaxáj.

A'íjna jime'e, mej nu'u hua'utajé mej nu'u tejá'umua'arive'en a'u ti ja'ati a'uténe'íchi

⁷T'í'ij í Jesús raasej a'íj mej ríjcaa a'íime í ti huá'a'ínee mej tiú'ucua'ani. A'íi mú rahuauca'a vejli'i mej a'ujrá'ase jemin í ti tihua'amicua. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa t'í'ijn:

⁸⁻⁹—Tí pua'a hui ja'ati muá'ineen pej tiú'ucua'ani huá'a jamuan í mej tí'iyeste a'ájna jime'e ti sejí huaténe'icheca'a, capej pe'ánna a'ujyé'ixa'an a'ájna vejlí'i jemin í ti muaatá'inee pej tiú'ucua'ani, sino a'atzu pe a'imuá a'utayejíxi'in. Na'ari caí, ti pua'a sejí uvé'enen ti jaitze'e ruxe'eve'e pecaí mú'ee ti ajta raatá'inee, aj pu i a'áin muaatá'ixaate'esin yee ájchesi, tá'aj amanna a'ujyeyíxi'in a'ájna i ja'ati. Aj pej pi tiu'utatévi'ira'ata, a'ánna pej a'ujyeyíxi'in pe'ájna japua í ti jaitze'e caí ruxe'eve'e.

¹⁰'Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u hui huárini ti pua'a ja'ati muaatá'ineen, án pej a'ujyeyíxi'in japuan í ti jaitze'e caí ruxe'eve'e ti i ayén a'áin tí muaatá'inee timuaatá'ixaate'en tí'ij uvé'enen a'u pej a'ujyeyíxi'in. Ayee pu timuaatá'ixaate'esin tíjín: "Ne'amiigu, patá'aj ájcheni peyajna patá'aj a'ujyeyíxi'in yé vejlí'i a'u ti jaitze'e á'ujxe'eve'e." Ayee pej pe'ájna jín huarín, ayée pej hui rí'í tira'ancuré'asin huá'a jemi í teite mej á jamuan a'ujteí.

¹¹'Ja'iné ja'ati ti na'a ti á'ujtzaahuat'e, aj pu i a'íj pua'a raatá'ixaa ti caí jeíhua ruxe'eve'e. Ajta a'áin ti caí á'ujca'ane ti tí'itíj jín te'enteároute ti ve'ée, aj pu i tiraatá'asin ti ayén te'enteároute tí'itíj jime'e ti jaitze'e ve'ée. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

¹²Aj pu i ayén tiraatá'ixaa a'ájna ti raatá'inee ti tiú'ucua'ani tíjín:

—Ayee pej hui huárini patá'íj hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani a'atzaj chumua'an nusu tí-ca'a. Capej huá'inen a'ímej í á'a amiigustemua'a, ca'ín a'ihuáamua'a nusu á'ajuutzimua'a, o a'ímej í chíjteaani mej á'éche vejlí'i á jemi. Tí pua'a piyen hua'utá'inen a'ímej, mat'íj mi majta me'ín muaatá'ineesin mú'ee'tzi. Ayee mú huarín, a'íí mú hui tí'imuanajchite'en.

¹³'Mí pajta mú'ee, patá'íj hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani, a'ímej pepu'u huatá'inen í mej caí a'íj tí'íjviicua'i, pajta a'ímej í mej jeíhua rajpuaíjtzí cu'i'ini'ira'a jime'e, pajta a'íme í mej a'íj pua'a tí'téeci'ica, pajta a'íme í mej aracúcu'unijmee. ¹⁴Ayee pej huarín, rí'í mú timuaatá'asin, a'iné camu tí'ituaave í mej jín timuaanajchite'en. Mí ajta, a'íí pu Dios hui timuaatanajchite'esin a'ájna xicá'jra'an jetze mé jetzen a'itajú'un huá'a tzajta'a í mí'ichite. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

A'ájna jime'e ti nu'u ja'ati hua'utá'inee mej nu'u tiú'ucua'ani

¹⁵Ajta sejí ti ajta a'uun huatéjca huá'a jamuan, tí'íj ráanamujri'i a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Rí'í pu tiraatá'asin a'ájna ti tiú'ucua'ani a'ájna xicá'jra'an jetze ti jetzen Dios hu-atasejíre'esin ti ij tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

¹⁶Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ja'ati pu nu'u hui rí'í hua'újruurejca'a ti ij tihua'umín. Mu'icáca pu nu'u huatá'inee. ¹⁷Tí'íj a'ájna teja'uré'ene ti tihua'umín, tí'íquí a'áin raata'íteca'a í ti jemin tí'ivaire'e ti ij hua'utájeeve a'ímej í mej huatá'iniihuaca'a. Ayen tíjín: "Setá'aj yeehui a'uré'enen a'iné pu'uri huaxí'epí'in."

¹⁸'Majta a'íme, na'mi'i mú nu'u miyen autéjhuii mej tiu'utaúruuni'i. Ajta a'áin í ti amuacá raatá'inee, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Neuchén nu chuej huánanai nej japuan tiu'umuári'en. Ruxe'eve'e nej ye'utéseej. Ayee nu tí'imuahavii mú'ee'tzi pej tinaatá'uuni'i."

¹⁹'Ajta sejí, ayée pu nu'u tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Neuchén nu puuyesi huánanai. Anxíj paari mú ará'ase. Nu'uri á'uraa nej ni huá'ucalaadu. Patá'aj tinaatá'uuni'i pajta inee'tzi."

²⁰'Ajtahua'a í sejí, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: "Neuchén nu huaténe'icheca'a. A'íj pu jín caí rí'irí nej ne'uun á'ume'en."

²¹'Ajta a'áin ti tí'ivaire'e ti huaja'utajé, tí'íquí a'uré'araa. Ajta nu'u ayén tiraata'ixaa a'ájna ti tí'ira'áijte'e a'íj mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta, a'áin ti huatéechi'i, jeíhua pu nu'u hui huataniú'ucaca'a. Tí'íj i raata'íteca'a a'ájna ti tí'ivaire'e tíjín: "Patá'aj yeehui ca'anacan pe'uun á'ume'en caaye jetze, ajta juye jetze tí c'íj antayaúj, tíj na'a ta'uténinei u chajta'a. Patá'aj hua'erávi'tin a'ímej í mej caí a'íj tí'íjviicua'i, pajta a'ímej í mej rajpuaíjtzí cu'i'ini'ira'a jime'e, pajta a'ímej í mej aracúcu'unijmee, pajta a'ímej í mej ná'achijmee í ru'íca jetze."

²²'Ajta a'áin ti tí'ivaire'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: "Nevástara'a, nu'uri niyen huaríj a'íj pej tinaata'áj. Aru maúche'e mú ú'uve mej seica mú a'uvé'uju'un."

²³ 'Ajta a'fín ti huatéechi'i, a'fí pu nú'u hui ayén tiraata'ixaa a'fjna ti jemin t'l'ivaire'e tijín: "Patá'aj yeehui pe'uun a'ume'en í juye jetze a'imuá ti a'ataneáatimee, pajta méyee a'imuá mej huachéjme. Patá'aj ca'anéeri jín hua'utájeeve mej mú a'uvé'uju'un, mej mi u huájiste yú nech'i'ita. ²⁴ Ayee nu tí'imua'ixaate'e. A'fíme í nej amuacá hua'utá'ínee, a'fíme, capu sejí yé t'l'icua'ani íiyu i nej tihuá'amin." Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'fjna ti huatéechi'i.

Mej nu'u raxí'eve'eca'a í teite mej nu'u á'ujujhua'ane'en me'fjna jamuan í Círistu'u

²⁵ Jéihua mú teite á'ujujhua'ane'e me'fjna jamuan í Jesús. Tí'ij jí a'fín hua'usefirajraa a'fímej í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

²⁶ —Ja'ati ti na'a ti mú a'uvé'eme'en ineetzi jemi, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'fín jaítze'e r'í'í tinájcha'íica ineetzi caí r'í'í tirájcha'íica í rutáàta, ajta í runáàna nusu í ru'fj, ajta í ruyaujmua'a nusu í ru'íhuuamua'a, ajta í rucu'utzimuá nusu í rujúutzimua'a. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

'Ee xaa ne'u, canu ja'ati huatá'asin ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a caí ja'ati á'ujca'ane ti na'ará'astjire'en, ti a'fín ja'ati huámi'ini neetzi jetze me'ecan, ti ayén te'ehuaíjca'anen ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁷ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna nej caí ja'ati huatá'an ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a a'fjna í ja'ati caí ruxí'evi'ira'a jín na'ará'asten, ti pua'a caí ayén che'atá na'a tirajpuaíjtzi á'ara'ani netíj ínee tirajpuaíitzi na'ame.

²⁸ 'Tí pua'a sejí mú'een ayén tirá'ajtaahuami'í ch'il'ij ti ájtee, ni caí ja'ati ayén rini ti autéjcheni ti rá'ajtaahuan. Amuacácan a'fí pu a'ujyeíjxa t'í'ij raat'ítien a'achú ti ti'ítíj huataíjxe'eve'esin ti ij ráamuá'aree ti pua'a ci'ípée í tumin ti ij rá'ajci'iti, nusu caí.

²⁹ 'Ee xaa, ayée pu rini. Na'ari caí, ti pua'a auchén autéechen, ajta huaxín í tumin, capu ché'e ra'antíci'ítzi. Majta me'fín í teite, mat'í'ij raseijra, a'fí mú autéhuijsin mej ra'utéxíeehuari'ira.

³⁰ 'Ayee mú tiu'utaxájta tijín: "Amíjna mi teáata'a, a'fí pu yeehui a'utéjche ti rá'ajtaahua mi ch'il'ij, aru capu cha'a t'l'ituaave'e í ti jín ra'antíci'iti."

³¹ 'Na'ari sejí ti ti'itéjvee rey jime'e, ti pua'a meri á'uju'un mej huateújne'usi'ite'en, ¿a'íné rini a'fjna? ¿Ní caí amuacá a'ujyeíjxa ti ij tiú'umuá'ati aísí ti pua'a caí r'í'írí ti hua'utémua'ítin a'fímej jime'e í mej tamuáamuata'a vi'ira'a ará'ase? Ajta a'fín í sejí ti ti'itéjvee rey jime'e, ayée pu hua'itévi'ítici a'achú cumu seité vi'ira'a í xantaaru'u. Aa ni'íjtá xaa ne'u, ayée pu hui rini.

³² 'Ajta ti pua'a ayén tira'atámítiejte'en ti caí huatá'í'iristare ti hua'utémua'ítin, ayée pu rini. Tí'ij auj a'imuá e'evé'eeve í sejí, a'fí pu seica huata'ítí mej mi á'uju'un í sejí jemi í rey mej mi raatáhuavii mej raaxí'epi'íntare'en mej mi caí runé'usi'ite'e.

³³ 'Ayee pu hui che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Ja'ati ti na'a ti ayén tí'ijxe'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti nain mé teuúhua'axín a'achú ti t'l'ijcha'íi. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

Tí pua'a nu'u tixín í ti jín ancacá í unaj

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Seajta mú'een, ayée xu hui t'l'ivaire'e sej r'í'í huá'uruuren í seica í teite í niuucari jime'e mej mi r'í'í r'í'éene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. Seajta, ayée xu che'atá sena'a tí'ivaire'e tíj unaj mej ra'uré'eviváara'a muá'aye'í í teite í hua'ira'a japua a'íné naa pu ta'ancacá í unaj. Aru ti pua'a huatáru'una, ti'íquí ráxi'ísin í ta'ancacá, ¿a'íné tejamuá'amítiejte'e? ¿Niqui ajtahua'a r'í'írí ti ancacá á'ara'ani? Capu hui xaa ne'u a'atzu. ³⁵ Capu ché'e ti'ítíj vaire'e, ni í chuej japua, capu ajta tí'ivaire'e ti rajnájchite'en í ye'emuaate chuita japua. Ayee mu'u raru'ujca mé mú rúuriéexíjsin.

'Ayee pu'u hui, jíme'en í ja'ati ti huiteájnamua, ché'e a'fín ráanamua temua'a naa.

¹ Majta a'ñime í mej huá'ajjive'eca'a í teite mej t'ítici, majta a'ñime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, a'ñi mú ajteáxiireca'a mej mi ráanamua. ² Mí ajta a'ñime í fariseos, ajta a'ñime í mej t'ímua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a, a'ñi mú miyen t'í'ixajtaca'a t'íjn:

—Amíjna mi teáata'a, amí pu hui r'íi tihua'ancuré'evi'iti í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, ajta huá'a jamuan t'í'icua'a.

³ Aj pu í Jesús ayén sefj niucari jín tihua'utá'ixaa t'íjn:

⁴ —Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a sefj mú'een cáne'axi tíye'emua a'achú cumu anxíte mej ará'ase. ¿Ni caí ayén rini ti pua'a sefj á'uveti? Aa pu hua'utéhuiite'esin í seica 'ítzitá. Ajta raaré'ehuausin í sefj ti á'uvej ajta na'a caí ráateuni.

⁵ T'í'ij ráateuni, aj pu í huataújtemua'ave'esin. T'í'ij jí uhuatéújratziira. ⁶ T'í'ij jí u'umé í ruche. Aj pu í ru'amiigustemua'a huatájeevi. Majta me'ín, ajteáxiiri, aj pu í ayén tihua'utá'ixaate'esin t'íjn: “Setá'aj huataújtemua'ave'en. Nu'uri yehui ráateu í cáne'a ti á'uvej.” —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁷ Ajta ayén t'íjn:

—Ayeé nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén t'í'een a'uun ta japua ti Dios é'esejre'e, ti pua'a ja'ati seicié tiú'umua'ati ti ij caí cha'a a'ij pua'a ti'itíjcha'íi, ti ij ajta ayén huárini a'ij ti Dios t'í'ijxe'eve'e, a'ñi mú í mej me'uun é'esejre'e jemin í Dios, jaítze'e mú rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti a'íjn ja'ati ayén seicié tiu'umuá'aj í Dios jemi mecaí a'ímej jime'e í seica, í mej mu'íi, í mej r'íi t'ítiteite, í ti caí huá'aturaate'e mej seicié tiú'umua'ati.

A'íjna jime'e ti nu'u tumin á'uvej

⁸ Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a hui 'í'ita'a ayén t'ítuaave'e a'achú cumu tamuáamuata'a tumin. ¿Ni qui caí ayén rini ti pua'a sefj á'urieni? A'ñi pu ti'itíj aparaatu ájtairan. T'í'ij jí uhuaré'e'icha'uta u ruchi'itá. R'íi pu t'í'ihuauuni ajta na'a caí ráateuni. ⁹ T'í'ij raateún, ru'amiigustemua'a pu huatájeevi, a'ímej í mej vejli'i antachéjmee. Majta me'ín ajteáxiiri. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaate'esin t'íjn: “Setá'aj huataújtemua'ave'en neetzi jemi, a'íne nu'uri ráateu yehui í tumin nej yá'urie.”

¹⁰ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén t'í'irineca u ta japua í Dios jemi, ajta a'ímej jemi í mej ravaire'e. A'uun mú hui rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti sefj ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íica'a í jécua imuá, aj pu í a'utéjche ti seicié tiú'umua'ati í Dios jemi.

A'íjna jime'e ti nu'u yaujra'an mú a'ij huárupi

¹¹ Jesús pu ajtahua'a sefj niucari jín tihua'utá'ixaa t'íjn:

—Aa pu nu'u já'ahua'a ja'ati e'echéjme'e. Hua'apuaca pu nu'u tiyaúumua'a. ¹² Ajta a'íjn yaujra'an ti pa'ari'í, ayéé pu nu'u tiraata'ixaa í rutaata t'íjn: “Patá'aj yee tinaatá'an ineetzi í ti tináaci'iti pat'í'ij caí cha'a mé'ehua'atan mú'ee.” Ajta a'íjn táatajra'an, a'ñi pu nu'u já'ita'a tihua'utá'a nain a'achú ti t'í'ijcha'íica'a.

¹³ A'atzu pu'u á'ateevi'ica a'íjna ti pa'ari'í. T'í'ij jí nu'u t'í'ijsej í ti t'í'ijcha'íica'a í táatajra'an. Ajta á'uraa a'íjna í yaujra'an. Aa pu nu'u a'ímuá a'ará'a sefj chuéjra'a japua. A'uun pu nu'u ca'anacan tiu'uxíjte nain t'íjn na'a ti tiraac'íi a'íjna jime'e ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íica'a.

¹⁴ T'í'ij nain tiu'uxíjte, aj pu nu'u í jé'hua huatátújritze a'ujna sefj chuéjra'a japua. Aj pu í tira'utéturaate ti'itíj ti huácua'ani. ¹⁵ Aj pu í á'uraa. Aj pu nu'u í sefj jemi a'uré'ene ti ij a'íjn í ja'ati raatá'an ti tiu'umuári'en. Ajta a'íjn í ja'ati, ayéé pu nu'u hui tiraamuáriste ti a'uun á'ume'en a'u mej tuiixu a'urá'uu ti ij tihua'umín.

¹⁶ J'écan pu nu'u huata'í'icuataca'a a'íjna ti pa'ari'í. Ayeé pu nu'u tirajpuajt'zica'a. Ruxí'evi'ira'a jime'e tiú'ucua'aníche'e a'íjna í cutzape'e ti'itíj, tuiixu mej racua'aca. Mí ajta í caí, capu ja'ati raatá'acare'e ti ti'itíj huácua'ani.

¹⁷ Aj pu nu'u í u huaújmu'atzi. Ayeé pu nu'u tiu'umuá'aj t'íjn: “Majta a'ñime yehui í mej ravaire'e í nitáata, mat'íj mena'a pua'amé ruxiéehua mú t'í'icua'a. Ajta te'avá'aturaave huá'a jemi. Mí neajta inee, íiye nu huatéjvee ne'icuata. Ayej ne'ase nem'í'ini tujri jime'e.

¹⁸ Ayej ne'ase yehui ná'uraa neyajna. A nu a'umé í nitáata jemi. Ayeé nu tiraatá'ixaate'esin yee: Táata, jé'hua nu auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'eeetzi jemi. ¹⁹ Capu cha'a ayén

tiraavíjite'le pej piyen naatámua'ati yee niyauj. Patá'aj piyen náaruuren ineetzi patíj huá'aruure í mej á'a jemi tí'imuari'e."

²⁰ Tí'iqui á'uraa. Aj pu í a'uun e'iré'ene í rutáata jemi. Tí'ij a'imúá aumé'eca, a'íi pu nu'u hui táatajra'an raasej. Jé'ecan pu rá'ancu'uvajxi. Tí'ij í a'utiéchejraa a'u ti e'evé'eme í yaujra'an. Aj pu nu'u í ru'iré'echuixi, ajta ru'itépí'itze.

²¹ 'Ajta a'íin yaujra'an, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: "Táata, jehua nu yeehui auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'eetzi jemi. Capu ché'e yeehui ayée tiraavíjite'le pej piyen tinaatájeeve yee niyauj."

²² 'Mi ajta a'íin táatajra'an, ayée pu nu'u tihua'utá'ixaa í mej jemin tí'imuari'e tíjín: "Ca'anacan mé se'avé'echui í síicu'uri tí jaítze'e naa 'een sej si se'íjna ru'ucáchejte'en. Seajta í aniira setá'aj ru'ucárujti'í í xiteáara'an jetze, seajta ra'ajtáca'acaite'en. ²³ Setá'aj seajta yeehui siyen huárini, sej se'íjna í viseáaru'u í tej teri rajrújte, setá'aj u ya'uvé'ejan, setá'aj ráame'eni.

'Tiché'e yeehui tiú'uyesten, teajta tiú'ucua'ani taxiéehua. ²⁴ A'iné í niyauj, pu'uri ajtahua'a mu'u e'ejnéj. Pueere yee ari mu'u a'umí'i. Ajta á'uvej, aru tu'uri teajtáhua'a ráateu." Ayee pu tihua'utá'ixaa. A'íj mú nu'u hui jín ma'utéjhuui mej tiú'uyesten.

²⁵ 'Ajta a'íin yaujra'an tí vástala, áa pu já'ahua'a teje'emuari'eca'a a'u tí a'upá'atza. Tí'ij ari á e'evé'eme'ecaa á vejli'i a'u tí a'utéjvee í chil'ij, a'íi pu ráanamujri'í mej tí'icuiina, majta tí'ine'e. ²⁶ Tí'ij nu'u í sej huatajé í tí ravaire'e í táatajra'an. Aj pu nu'u í ayén tiraata'íhua'uri'í a'íj mej rici.

²⁷ 'Ajta a'íin tí tí'ivaire'e, ayée pu hui tiraata'ixaa tíjín: "Pu'uri yeehui uvé'ene í á'ajuu. Ajta a'táata, a'íi pu ráame'iri'í í viseáaru'u í tej rajrújte a'íjna jime'e tí ajtahua'a uvé'ene jemin í rutáata. Capu yeehui a'íj éene'e. Rí'í pu naa te'uvé'ene." Ayee pu nu'u tiraata'ixaa.

²⁸ 'Ajta a'íin tí vástala, tí'ij ayén tiráanamujri'í, tí'ij nu'u í huataniú'ucaca'a. Capu rax'íeve'eca'a tí uteáruute u chil'ita. Ajta a'íin táatajra'an, a'íi pu nu'u huirájraa tí ij ya'utajé. Jéihua pu raatéje tí uteáruute u chil'ita.

²⁹ 'Ajta a'íin tí vástala, ayée pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tíjín: "Casi'í. Tíj na'a nej yé huaca mú'eetzi jemi, jéihua nu tí'imuari'e. Canu yeehui ja'anáj tí'itíj jín auteájturaa mú'eetzi jemi. Nain nu yeehui jín te'ará'aste a'íj pej tinaata'áj. Pajta mú'ee, capej yeehui ja'anáj tí'itíj naatá'a í nej jín tiú'uyesten huá'a jamuan í ne'amii gustemua'a, ni tí'itíj caura.

³⁰ Mí pajta mú'ee, ayée pu huaríj, amíjna muá'ayauj, a'íi pu 'uuca jamuan raaxíjte nain í pej tiraatá'a. Ajta tí'ij uvé'ene, mú'ee pej raajé'icatze í viseáaru'u í tej rajrújte."

³¹ 'Ajta a'íin táatajra'an, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: "Niyauj, tíj pena'a peri pua'an xicaj yé huaca ineetzi jemi. Ajta tíj na'a tí'ipua'amé í nej tí'ijcha'íi, mú'eetzi pu tí'a'áa.

³² Aru amíjna muá'ajuu, ayée pu éene'e cumu tí m'íchica'a a'iné capu mé'e já'ahua'aca'a. Ayee pu 'een jíi cumu tí ajtahua'a huatarún. A'íi pu yeehui á'uvejcaa, aru pu'uri ajtahua'a huatasejre. A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej huatátatemua'ave'en, teajta tiú'uyesten."

16

A'íjna í tí'ivaire'e tí nu'u aujteájturaa huápi'í a'íjna jemi í tí jemin tí'ivaire'e

¹ Jesús pu ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Aa pu nu'u hui já'ahua'a chíjteaani é'echejca'a. Sej pu ravaire'eca'a a'íjna jime'e tí antiújmua'areereca'a nain a'achú tí tí'ijcha'íica'a í chíjteaani. Mat'íj nu'u mi seica jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna tí antiújmua'aree a'íjna jime'e tí ca'anacan raaxíjte'e cha'a na'a tí tí'isejire'eca'a.

² Tí'ij í chíjteaani raatajé. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'uri'í tíjín: "¿A'iné na'a qui nej neri tiú'unamujri'í a'íj pej rici mú'ee? Patá'aj yeehui ra'uyú'luxan nain a'achú pej jín anti'amua'aréere nej ni ráamua'aree a'achú tí caj te'ará'ase, í pej caí yeehui ché'e piyen anti'amua'aréere pua'amé."

³ 'Ajta a'íin tí ravaire'eca'a, ayée pu tiu'umuá'aj tíjín: "¿A'iqui nerini? A'íjna tí tí'ine'áijte'e, a'íi pu nu'u tiná'ari'ira í nej jín antínmua'aree. Mí neajta inee, canu neca'ane nej te'at'éijche'en. Ajta netí'itevi'ira'a nej yeehui va'ri'ira huatáhuuani. 'Nu'uri yeehui

ramua'aree a'lij nej rini, mej mi teite na'ancuré'evi'itin temua'a naa a'ujna huá'ache net'íj caí cha'a tí'imuari'e neyajna."

⁵ T'íj nu'u i hua'utajé seij ajta seij í mej tirá'acha'íire'eca'a a'ájna í chíjteaani. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'urí'i í seij tí amuacáí ve'eré'ene tíjín: "¿A'achúni yeehui petirá'acha'íire'e í tí'íne'ajjte'e?"

⁶ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'ájna í ja'ati tíjín: "Anxíte pua'améca í taampu a'ájna í aceite tí aceituuna jetze me'ecan."

⁷ Ajta a'áin tí antiújmua'aree, ayée pu nu'u hui tiraata'íxaa tíjín: "Ye'ecui i cuapée tí jetzen té'eyu'usi'i a'achú pej caj tirá'acha'íire'e. A'ujyexíj mú'ee, ca'anacan. Patá'aj seij auyú'uxa tí jetzen á'ayu'usi'i a'achú cumu anxíj tamuáamuata'a taampu tí ará'ase."

⁷ T'íj nu'u i ajta seij ayén tiu'utaniú a'ájna í ja'ati tíjín: "Carij mú'ee, ¿a'achúni yeehui petirá'acha'íire'e?"

⁷ Ajta a'áin, ayée pu hui tiraata'íxaa tíjín: "Anxíte pua'améca medida í triigu."

⁷ Ayee pu tiraata'íxaa tíjín: "Ye'ecui, i cuapée. Patá'aj seij auyú'uxa tí jetzen á'ayu'usi'i tíjín: muáacuate pej nu'u rá'acha'íire'e."

⁸ Ajta nu'u a'áin tí tí'ira'ajjte'e, a'áin pu hui r'í'i tiraatá'a a'iné r'í'i pu tiu'umuá'aj a'ájna jíme'e a'ij tí ye'í huárini. Majta a'áime í mej a'uchéjme seij chuéjra'a japua íyén chaanaca japua, jaítze'e mú raay'íiti a'ij mej ye'í huárini í seica í rux'ej teite mecaí a'áime í mej me'ájna jetze ajtéme'ecan í tí hua'atátzavi'ijte'e í tavástar'a.

⁹ Ayee nu tejá'amua'íxaate'e. Caxu ch'é'e sena'a raaxíjte'e í tumin íyén tí me'ecan chaanaca japua. Ch'é'e ayén tejámuatévaire'en méjca'i huáyee sej si ru'amiiugstemua'a jín antimuá'itin mej mi me'ín amua'ancuré'evi'itin temua'a naa a'ájna xicájra'an jetze t'íj caí cha'a mé'e á'a túmintan. A'uú mú hui amua'ancuré'evi'itin a'u tí caí ja'anáj é'evatzíjsin í huá'achi'i.

¹⁰ A'ájna tí x'epi'in rici a'ájna jíme'e tí ciliéene'e jín tí'it'éjvee, a'áin pu ajta x'epi'in rini tí pua'a tí'itevé'e á'ara'ani ve'ecán jíme'e. Ajta a'áin tí hui caí x'epi'in rici a'ájna jíme'e tí ciliéene'e jín tí'it'éjvee, a'áin capu ajta x'epi'in rini tí pua'a tí'itevé'e á'ara'ani ve'ecán jíme'e.

¹¹ A'áj pu jín, tí pua'a secaí té'aste í sej jín antiújmua'aree sej rajmuári'e í tumin tí yen seijre'e íyén chaanaca japua, ¿ni qui siyen tí'imua'atze tí ja'ati ayén tejamua'íjcate'esin sej raamuári'en tí huápi'i tí'íjnajche tíj na'a rusén jíme'e? Capu xaa ne'u ayén té'eme.

¹² Tí pua'a secaí té'aste sej rajmuári'en se'ájna jíme'e tí Dios amuaatapuáíjve, capu ja'anáj amuaatá'asin tí mú'ejmi áa'amua'áa pu'éene'e á'ara'ani.

¹³ Capu hui ri'írí tí ja'ati hua'apuaca huávaire'en a'ímej jemi í mej tí'ajta. Tí pua'a ayén huárini, ayée pu té'eme. Jéíhua pu rájcha'íire'e a'ame í seíj, ajta jéíhua pu r'í'i tirájcha'íi a'ame í seíj. Na'ari, a'áin pu r'í'i tirá'atzaahuate'e a'ame í seíj. Ajta í seíj, a'áin pu rá'axieehuari'ira a'ame. Capu a'atzu ri'írí sej huataúra'an tí Dios tejámuata'a'ajjte'en, tí pua'a hui se'ájna jín huataúra'an sej tumin tíseire'en. —Ayee pu tihua'utá'íxaa a'ájna í Jesús.

¹⁴ Majta a'áime í fariseos, jéíhua mú ranecua'atzeca'a í tumin. Mat'íj miyen tiráanamua-jri'i, jéíhua mú ra'utéxieehuari'iri'i me'ájna í Jesús. ¹⁵ Ayee pu tihua'utá'íxaa tíjín:

—Mú'een xu a'áin pírici í sej siyen tiú'ujseijrta sej sí r'í'i títetéturaave í teite jemi. Mí ajta Dios, a'áin pu tirú'umuua'aree a'ij sej 'een mú ru tzajta'a. A'ájna tí nu'u ayén naa seijre'e í teite jemi, a'áin pu hui a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi.

A'ájna í tí Moisés ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'ájna í tí Dios tiu'uta'ájta

¹⁶ Tíj na'a hui a'ajnámua ajta caí huataseijre í Juan, a'áin pu'u tihua'a'íxaate'eca'a a'ij tí tira'uyú'uxaca'a a'ájna í Moisés teecan, ajta a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'áime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tíj na'a tiu'utaseijre í Juan, a'ij mú tihua'a'íxaate'e í niuucari jíme'e í mej jín huaújtemua'ave'en a'ij tí 'een í Dios jemi a'u tí tejé'ajta. Majta na'ími'i tí'ítese'e mej me'luun a'uteárate ca'anéeri jíme'e.

¹⁷ Ajta a'áin yu'uxari, Moisés teecan tí ra'uyú'uxaca'a, aúche'e pu hui nain jín te'ará'astejsin. Jaítze'e pu á'ateere mej ra'ará'asten caí nain tíj na'a tí tí'iseijre'e íyén chaanaca japua, ajta í ta japua tí tejé'eseijre'e.

Tí pua'a nu'u ja'ati ru'ij mé úurieeni

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Ajtahua'a se'ij niucari hua'utá'ixa tijín:

—Ja'ati ti mé rúurieni í ru'ij, ti pua'a á'iyen se'ij ancuré'evi'itin, a'í pu raxána'acira'aten a'ijna jemi í 'íta'a. Ajta, ti pua'a ja'ati ra'ancuré'evi'itin se'ij í 'íta'a ti amuacá mé rúurie í rucín, a'ijna í ja'ati, a'í pu hui ajta raxána'acira'aten.

A'ijna í ch'ijteaani, ajta a'ijna í Lázaro

¹⁹ Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a ch'ijteaani e'echéjme'e, ti naa éene'en ti'iteújche'etehua'a, cíxuri jime'e ti tí'inacama, ajta ti ti'irí'een. Tí'ij pí na'a pu tí'yestehua'a. Jéihua pu hui tí'ina'achita'a a'ijna jime'e ti ruxiéehua é'echejca'a.

²⁰ Ajta nu'u a'ín ti cá a'ij tí'ijviicua'i, áa pu a'itéjca tá'apueerta a'u ti é'eché í ch'ijteaani. Aye pu nu'u ántehuaaca'a a'ijna í ja'ati ti cá a'ij tí'ijviicua'i tijín Lázaro. A'í pu tí'icui'i. Nainjapua nu'u hui cá'atza í ru jetze.

²¹ Jé'ecan pu raxí'eve'eca'a ti ráacua'ani í cua'ira ti tí'ite'eni ti te'ecávitze meesa japua a'u ti tejé'ecua'a í ch'ijteaani. Majta a'íme í tzi'ici, a'í mú a'uré'enineica'a, majta raacánajxi í ti hui cá'atza japua.

²² Tí'iqui a'ájna xicá'jra'an ti jetzen huam'í a'ijna í Lázaro, mat'íj nu'u mi a'íme í mej tí'ivaire'e í ta japua, a'í mú ya'uví'ti í Abraham jemi a'u ti Dios é'esejre'e. Ajta a'ín í ch'ijteaani, tí'ij nu'u í a'ín huam'í. Majta hui ra'avá'ana.

²³ A'u pu a'uteájturaa a'u ti á'ataa í taj. Jéihua pu rajpuaíjtza'a a'ijna í ch'ijteaani teecan. Tí'ij í á'jneeraca'a. Aj pu í raasej a'ijna í Abraham, ajta a'ijna í Lázaro ti a'utéveeca'a í Abraham jamuan.

²⁴ Aj pu í raatajé tijín: “Abraham, mi pej ní'ya'upua, ná'ancu'uvajxi'i. Patá'aj mú ye'uta'íte pemájna mi Lázaro ti ij amín ra'antíru'unen í ruxité ti ij naatécimua'jte'en í neneanú jetze, a'iné jéihua nu rajpuaíjtzi íye taj tzajta'a.”

²⁵ Ajta a'ín Abraham, ayée pu nu'u hui tiu'utaniú tijín: “Niyauj, ni pecaí ramua'aree a'ij ti timuáavaj pat'íj pauj ruurica í chaanaca japua. Jéihua pu yeehui r'í timuáavaj. Ajta amájna mi Lázaro, jéihua pu a'ij pua'a tirajpuaíjtza'a. Mí ajta íjii, a'í mú yeehui rá'ancu'uvajxi'isin meyajna. Pajta mú'ee, íjii parajpuaíjtzi pej pua'amé. ²⁶ Ajta íjii, ayée pu yeehui 'een, pu'uri ayén huaújrui ti ayén te'atácuuni'in. A'íj pu jín cá rí'irí mej antá'cine amun pújme'en mú'ejmi jemi a'íme í mej miyen raxí'eve'e. Ajta cá rí'irí mej a'u ti pújme'en a'itá'cine téjmi jemi a'íme í mej majta miyen raxí'eve'e.” Aye pu nu'u tiraata'ixaa a'ijna í Abraham.

²⁷⁻²⁸ Tí'ij í ayén tiu'utaniú tijín: “Tí pua'a ayén tí'leene'en, niyá'upua, ayée nu yeehui muahuavii, pej amájna Lázaro huata'íte ti a'uun a'atanén nitáata ti é'eché, a'iné anxávica nu tí'ihuamua'a. Ché'e yeehui amín r'í tihua'utá'ixaate'en mej mi cá miyun pújme'en a'uvé'eci'ica'an mej mi cá rajpuaíjtzi muá'ara'ani meyajna.”

²⁹ Abraham pu nu'u ayén tiraata'ixaa tijín: “A'í pu a'uteájturaa a'íme jemi a'ijna Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í mej ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Miché'e yeehui a'ijna huanamua.”

³⁰ Ajta a'ín ch'ijteaani teecan, ayée pu tiraata'ixaa tijín: “Niyá'upua, mi pej Abraham pú'een. Capu tí'itíj vaire'e. Aru ti pua'a yeehui ja'ati ti ari huam'í aj pu huatasej're'esin a'ímej jemi, aj mú mi seicé tí'imua'ati í Dios jemi.”

³¹ Aj pu nu'u í ayén tiraata'ixaa tijín: “Tí pua'a mecaí ráanamua a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Moisés teecan, ajta a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, camu yeehui majta rá'antzaahuat'e'esin ti pua'a huatasej're'en huá'a jemi í ja'ati ti a'itá'raa í mi'ichi'te tzajta'a.” —Aye pu tiraata'ixaa a'ijna í Jesús.

17

Tí pua'a nu'u a'ihuá'ara'a tí'itíj jín auteáturan mú'heetzi jemi

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e tijín:

—Aye pu té'eme ti ti'it'ij huatasej're'en í mej jín auteáturan í Dios jemi. Ché'e a'ij ti na'a jé'ecan jemin a'ijna í ja'ati ti ayén ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ti'it'ij jín auté'itzen í Dios jemi.

²Na'ajtzí a'ijna í ja'ati mej amuacaícan ra'acátapi'iran cijpáara'an jetze í tetej se'uníjra'a ti ve'ée mej mi ra'ateájrieeni á jaata'a ti ij án aujámín a'u ti aut'íj. Jaítze'e pu hui tiraatéva'irihua'an caí ayén tiraatéva'irihua'an ti pua'a a'íin ca'aníjra'a tihua'utá'an a'ímej í mej cílieen mej mi me'ín auteáturan í Dios jemi.

³A'ij pu jín, r'íi xu'u mú'een. Tí pua'a a'íin a'ihuáara'a auteáturan mú'etzi jemi, patá'aj ra'ajteá'axi'ín. Tí pua'a seicíe tiú'umua'ati mú'etzi jemi, aj pej xaa tiraatá'uuni'ira.

⁴Tí pua'a sejí xicaj, ja'ati auteáturan mú'etzi jemi arahua'apuáca jetze, ajta ti pua'a a'íin á a'ur'éenen mú'etzi jemi ayén pua'amé arahua'apuáca jetze t'íj ajtahua'a ayén timuaatáhuavii yee tinaatá'uuni'iri'í í nej jín auteájturaa mú'etzi jemi, ayée pej hui huárini pej tiraatá'uuni'í. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

Tí pua'a nu'u ja'ati té'atzaahuat'e

⁵Majta a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ayée mú tiraata'ixaa mel'ijna í tavástara'a tíjín:

—Taatévaire'e tetá'aj té'antzaahuat'e'en jaítze'e.

⁶Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íi pu tiú'ujxe'eve'e sej c'íj caj té'antzaahuat'e'en. Tí pua'a siyen c'íj caj sena'a té'antzaahuat'e'en, ayée pu tiu'utári'iriistari sej siyen tiraata'ajte'en se'ijna í huaréj ti a'itíujcuta, ti á já'lita'a jaata'a e'etedújhuiite'en rusefí. Ajta a'íin huaréj, ayée pu rini a'ij sej tiraata'ajte'esin.

A'ij ti nu'u ye'í ja'ati huatévaire'en

⁷⁻⁸Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a ja'ati t'íimuari'e mú'ejmi jemi a'ijna jime'e ti taséehua na'ari cáne'axi cha'íi, ¿a'íné ye'í setiraatájeevi t'íj a'íin uv'éenen a'u ti tejé'emuari'e? ¿Ni qui hui siyen tiraatájeevi yee: “Mu a'utá'iyi'í, a'ujyefíxi'í patá'aj tiú'ucua'ani?” Caxu xaa ne'u siyen tiraatájeevi, sino ayée xu'u tiraatájeevi tíjín: “Patá'aj yee r'íi tiú'uruuren í tej tiú'ucua'ani. Pajta, patá'aj r'íi huá'aruuren pej pi titaamín, aj pu yee xaa huatári'iristari pej tiú'ucua'ani, pajta pej huayé'en.”

⁹Ajta a'íin, t'íijtá ari ayén tiú'uruurén a'ij sej tiraata'áj, ¿ni secaí cha'a a'ij tiraatá'ixaaate'esin yee cha'a Dios timuaatanájchite'en? Caxu xaa ne'u a'atzu, a'íné ayée pu tiú'uruu a'ij sej tiraata'áj.

¹⁰Aye xu che'atá sena'a huárini. Set'íj seri raac'íi nain jime'e í ti jín Dios tejámua'íjca, ayée xu'u tiu'utaxájta yee catu hui ti'it'ij vaire'e iteen. Aye tu'u huar'íj a'li ti tiú'ujxe'eve'e-ca'a itejmi jemi. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

T'íj nu'u Jesús tihua'uhuaa a'ímej í mej tamuáamuata'a ará'ase

¹¹Aúche'e pu huamé'ecaa í juye jetze Jerusalén ti a'ur'éenine'í. A'u pu a'ume'eca a'u ti e'leve'e'ástime a'uun ti huatacá'a u í Samaria, ajta u Galilea. ¹²T'íj a'uun a'uterutíjme'ecaa, alúu mú ra'antínájcheca'a í tetecca í mej tamuáamuata'a ará'ase. A'íime met'íicucuí mel'ijna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, í mej miyen ratamuá'amua tíjín: lepra. A'atzu mú ímuá a'utéhuiixi.

¹³Mat'íj mi ca'anín jín raatajé tíjín:

—Jesús, mí pej maestro pú'een. Patá'aj tá'ancu'uvajxi'ín.

¹⁴T'íj Jesús hua'usefí, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj u á'uju'un huá'a jemi í mej t'íivaire'e u teyujta'a sej si huataújsejirata mej me'ín ráamua'aree tíjín xu'uri huarúj.

Mat'íj mi u á'uju'un. Mu'uri á aujú'ucua, aj mú mi huarúj. ¹⁵T'íj i sefí huaré'araa t'íj ráamua'areeri'í tíjín pu'uri huarúj. Aj pu i a'atzu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jemi tíjín:

—R'íi nu timuaatá'asin nevástara'a.

¹⁶Aj pu i e'erájve á chuaata'a á vejlí'í jemin í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ché'e Dios timuaatanájchite'en.

A'íjna í ja'ati, í Samaria pu é'eme'ecan.

¹⁷Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tǵjǵn:

—¿Ni mecaí ará'ase a'achú cumu tamuáamuata'a a'íime í mej huarúj? ¿A'uné a'ij mé'een í seica í mej aramuáacua? ¹⁸¿Ni amí na'a rusefj huaré'araa ti ij rǵí tiraatá'an í Dios jemi, amíjna ti seij chuérja'a japua é'eme'ecan?

¹⁹Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti t'í'icui'ica'a tǵjǵn:

—Ájchesi. Pepu'uri huarúj, a'iné peté'antzaahua. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

A'ij ti nu'u éene'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze í ti nu'u jetzen tiu'uta'áíja í Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰Ja'anáj pu ayén tiuju'urǵj. A'íi mú fariseos miyen tiraata'íhua'uri'i mé'íjna í Jesús tǵjǵn:

—¿A'anajni rǵí teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'áíja íyén chaanaca japua?

Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tǵjǵn:

—Ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'áíja íyén chaanaca japua, capu ayén huatasefjre'esin a'íjna jime'e í sej jǵn ráamu'a'aree, ajta í sej jǵn raasefj yee pu'uri yen huatasefjre.

²¹Camu hui miyen tiraataxájta í teite yee: “Ye'ecui seijre'e”, na'ari yee “A'acuí seijre'e.” Camu a'atzu, a'iné pu'uri yé seijre'e a'íjna jime'e nej nee yé huatéjvee mú'ejmi tzajta'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

²²Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tǵjǵn:

—Pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'a sej jetzen siyen raxí'eve'e xá'aju'un huápi'í sej raasefj netí'ij amuacáí te'enteároute ne'íjna jime'e nej nain jǵn antǵnmu'a'areere. Aru, caxu hui raseijran.

²³Teteca mú miyen tejámuaatá'ixaate'esin ti jíme'en yee pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti Dios tiu'uta'áíja íyén chaanaca japua a'iné yé pu nu'u huatéjvee na'ari yee mé pu nu'u huatéjvee na'ari yee áa pu nu'u é'eseijre'e. Caxu hui u'á'uci'ica'an huá'a jamuan. ²⁴A'iné, ayéé nu hui seíire'e na'ame ne'ájna xicájra'an nej jetzen amuacáícan te'enteároute ne'íjna jime'e nej nain jǵn antǵnmu'a'areere na'ame. Ayeé nu che'atá nena'a seíire'e na'ame matǵj í mej témaxcava'ara'a u' júte'e. Tǵ'íj huatátaaxi'in, ca'anacan pu huanéeri'icirej ye'icáa a'ame.

²⁵Aru mi'i pu hui ayén tiú'ujxe'eve'e nej jéíhua rajpuáitzi ná'ara'ani inee. Ayeé pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej netíte a'íime iiji mej huáteemua.

²⁶Ayajna tǵj tiu'urǵj ajca'ihuá'ímua tǵ'íj auj ruurica'a a'íjna í Noé teecan, ayéé pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'an jetze nej jetzen yé uvé'enejsin inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

²⁷Metí'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. Seica mú néjne'ijche'ecare'e, majta seica vǵvii'iche'ecare'e. Camu a'ij mena'a. Ayeé mú rijcaa ajta na'a caí Noé a'uun pu a'uteájrupi í baarcu jetze. Ajta pu i jéíhua tǵjistecca'a í jaj. A'íi pu hui naǵmi'ica antipúa'ari.

²⁸Ayeé pu che'atá tiráaruú ajca'ihuá'ímua tǵ'íj auj ruurica'a a'íjna í Lot teecan. A'íi mú tǵ'icua'acare'e í teite. Majta yé'ecare'e. Majta tǵ'inamaavecare'e. Majta tǵ'ituaacare'e. Majta tǵ'ihuiitehua'a mú mi, majta chil'ij tá'ahuacare'e.

²⁹Aru a'ájna xicájra'an jetze tǵ'íj Lot huirájraa a'ujna u Sodomá, taij pu hui u jé'icáaxire, ti azufre jǵn á'ataaca'a. Naǵmi'ica pu antipúa'ajte. ³⁰Ayeé pu che'atá na'a tihua'aruuren a'ájna xicájra'an jetze nej huatasefjre'esin inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

³¹Ayeé xu hui huáirini a'ájna xicájra'an jetze. Tǵ'í pua'a ja'ati án á'ujveeca í ruchi'i japua ti avé'ejaxu'umua'i, ti pua'a a'uun te'urá'aca í tǵ'á'ara'an u chil'ita, cha'a caí a'uun uteáru'ipiche'en ti ij te'irá'in. Ajta a'íin ti tejé'emuari'e í ruvǵ'ira'ata'a, cha'a ajta a'íin caí u á'uyé'ícan u ruche ti ij tǵ'itǵj a'uvé'a'an.

³²Setá'aj hui ra'utámua'aree a'ij ti tiráaruú í íra'ara'an í Lot teecan. ³³Ja'ati ti na'a, ti pu'a'a a'íin ayén huáirini a'ij ti tirájteu rusefj tǵj na'a nain xicaj tzajta'a, a'íi pu xaa a'uváíjti. Ajta a'íin ti taúra'aca ti huámí'ini inee tǵj jetze me'ecan, a'íi pu xaa huatáturaasin tǵj na'a rusén jime'e.

³⁴Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna tǵca'ari tzajta'a, mé hua'apua mú huatéje'itǵ muá'aju'un í utaatzi japua. Dios pu hui seíj á'avi'itin. Ajta í seíj, áa pu a'uteáturaasin.

³⁵ 'Majta hua'apua 'uuca, mé naími'li mú tel'á'atí'ixín mú muá'aju'un. Dios pu sefj á'avi'itín. Ajta í sefj, áa pu a'uteáturaasin.

³⁶ 'Majta hua'apua teteca, mé naími'li mú tejé'emuari'e muá'aju'un u ví'ira'ata'a. Dios pu hui ajta sefj á'avi'itín. Ajta í sefj, áa pu a'uteáturaasin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Jesús.

³⁷ 'Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, ayée mú tiraata'lhua'uri'li tífjn:

—Tavastara'a, ¿a'uné jetze rá'avi'itín í Dios?

Ayee pu tiu'utaniú tífjn:

—A'u me'j e'etiúseire'esin í muá'ara'lica a'u ti ti'itíf auucá'a ti mí'íchi.

18

A'fjna 'fita'a ti nu'u rusefjtaca'a, a'fí pu nu'u raatéemua'iti a'fjna í juees

¹ Aj pu i Jesús sefj niuucari jín tihua'utá'ixaa mej mi ráamua'aree ti ayén nu'u tiú'ujx-e'eve'e mej téniuuca'an ja'anáj ti na'a. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u caí ruxieemfjte'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tífjn:

—Aa pu nu'u já'ahua'a sefj chajta'a jetze ja'ati pu é'echejca'a ti juees jín ti'itéveeca'a. Capu nu'u hui rá'atése'eca'a í Dios a'fjna í juees, capu ajta jetzen ruxe'eve'eca'a a'ij ti ti'itíf huá'aruure í teite.

³ 'Ajta nu'u sefj a'uun a'uteveeca'a 'fita'a ti hua'úseistareca'a. Ajta a'fín í 'fita'a, ja'anáj ti na'a pu a'uré'enineica'a í juees jemi. Ayee pu nu'u hui t'í'ijhuaviiraca'a tífjn: “Patá'aj yeehui piyen náaruuren pe'j ne'uxífte'en pe'fjna jime'e ti ja'ati néjcha'iire'e.” ⁴ 'Ajta a'fín í juees, a'fí pu nu'u rá'í'jmí'ijraca'a. Pu'uri a'ateevi'li ti ayén raruurejca'a. Aj pu i ayén tiu'umuá'aj tífjn: “Jee xaa ne'u, canu yeehui rá'atése'e í Dios, capu ajta neetzi jetze ruxe'eve'e a'ij ti ti'itíf huá'aruure í teite. ⁵ Aru amfjna mi 'fita'a, t'í'ij pí na'a pu yeehui yé táninei. Jé'ecan pu nejaaxiejte'e. Tij caí nee nu yeehui rá'axijte'en ne'fjna jime'e ti ja'ati rájcha'iire'e. Na'ari caí, ajtahua'a pu yeehui yé táninéica'a a'ame ajta nena'a caí tácu'a'anaxi'ín ne'fjna jime'e.” Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj.

⁶ 'Ajta tavastara'a pu ayén tihua'utá'ixaa tífjn:

—Xaanamuajri'li mú'een a'ij ti ti'ixa a'fjna í juees ti a'ij pua'a ti'ití'ujcha'íi. ⁷ 'Ajta a'fín í Dios í se'j rájya'upua, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e a'ij ti huárini mú'ejmi jime'e í ti amua'antí'hua'u? ¿Ni caí amuá'axijte'en a'fjna jime'e í mej amuájcha'iire'e í á'amuaxi'ej teite, í ti Dios amua'antí'hua'u? A'íi ne'u caí. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, mú'een xu rahuaahuau ti ayén huárini. ¿Ni qui á'ateere ti á'amua'í'jmí'ira a'ame? Capu xaa ne'u a'atzu.

⁸ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén té'ujca'ane ti ama'uxíjten a'fjna jime'e í mej amuájcha'iire'e. Ajta ca'anacan pu ayén ríni. Mí ajta, net'í'ij uvé'enen inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ¿ni qui mecaí cha'a té'atzaahuate'e a'fíime í mej yen chaanaca japua a'uchéjme? Camu a'atzu, tzfite'e.

A'fjna ti fariseo pú'eene'e, ajta a'fjna ti huá'ajjive'eca'a í mej t'í'itici

⁹ Jesús pu ajtahua'a sefj niuucari jín tihua'utá'ixaa a'fme'j jíme'en í mej miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tífjn rí'li mú nu'u t'í'iteteite, í mej majta huá'axieehuata í seica í ruxí'ej teite. Tífjn:

¹⁰ —A'fíime í teite, í mej hua'apua, a'úu mú nu'u a'uteájrupi teyujta'a mej mi me'uun huatéjniuuni. Se'j pu fariseo pú'eene'e. Ajta í se'j, a'fí pu hui p'fírici ti huá'ajjive'eca'a í mej t'í'itici.

¹¹ 'Ajta a'fín í fariseo, a'fí pu nu'u huatéechaxi. A'fí pu i a'utéjche ti ayén tiu'utéjniuuni í ru tzajta'a tífjn: “Dios, jé'ecan nu huatántemua'ave'e mú'eetzi jemi, a'iné canu yeehui niyen 'een matfj 'een í seica í teite. A'fí mú yeehui t'í'inahua'aj na'ari a'ij mú pua'a títeti'ujcha'íi, majta metfu'uxana'acira'ate 'úucate jamuan. Canu yeehui neajta niyen 'een tífj amfjna ti huá'ajjive'e a'fme'j í mej t'í'itici. ¹² Hua'apuaca jetze nu yeehui né'itzi'ivi se'j itieeri jime'e. Neajta niyen tiraatá'aca se'j tamuáamuata'a ti anxíte me'ecan í ti tinaac'íi.”

¹³ 'Ajta a'fín ti huá'ajjive'e í mej t'í'itici, áa pu nu'u hui a'atzu ímuá' a'utevé'e. Capu nu'u ajta á'ujca'anejca'a ti júte'e á'ujneere, sino anteújtu'asixi í rútaaviitze'e í rumuájca'a jime'e.

Ayee pu nu'u tiu'utéjníuu tǵjǵn: “Dios, patá'aj yeehui ná'ancu'uvajxi'in ineetzi, a'iné a'ij nu pua'a ti'tíncha'ii.” Ayee pu'u hui tiu'utaxájtaca'a.

¹⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'ǵjna í ja'ati ti huá'ajjive'e í mej tǵ'itici, a'ǵi pu xaa ri'éene'ecán jǵn huateájturaa í ru tzajta'a í Dios jemi tǵ'ij a'ará'a í ruche. Ajta í seǵ í fariseo, capu hui a'atzu xǵ'epi'in tiu'uteájturaa í Dios jemi. Ayee pu'u tieene'e já'araa, a'iné ti pua'a ja'ati ti na'a á'ujtzaahuat'e, a'ǵi pu tiu'utatévi'ira'ata. Ajta ti pua'a ja'ati tǵj na'a caí ayén té'ujtzaahuat'e, Dios pu ve'ecán jǵn tǵ'ira'ǵjcate'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ǵjna í Jesús.

Tǵ nu'u Jesús rǵ'i tihua'utá'asin a'ǵimej í tǵ'irǵi

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Majta seica í teite, tǵ'irǵi mú á je'evé'evi'itixi í Jesús jemi ti ij a'ǵn hue'iré'echuiixi'in ti ij Dios ayén a'ǵjna jǵn rǵ'i tihua'utá'an. Matǵ'ij me'ǵn hua'useǵ a'ǵime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, matǵ'ij mi hua'ajtéa'axi í teite.

¹⁶ Mǵ ajta a'ǵjna í Jesús, a'ǵi pu hua'utajé í tǵ'irǵi mej mi a'ire'enen í jemin. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tǵjǵn:

—Miche'e memǵn mé huaje'evé'evi'itǵn ineetzi jemi mi tǵ'irǵi. Caxu huá'ǵjmǵjra, a'iné amǵmej pu hui tǵ'icǵ'iti mej mi me'uun a'uteároute a'ujna Dios ti é'esejre'e.

¹⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jǵme'e, ja'ati ti na'a ti hui caí ayén che'atá na'a á'ujca'ane ti Dios tiraata'ajte'en a'ij mej tité'ujca'ane mi tǵ'irǵi, capu xaa ne'u a'ǵjna a'uteáru ti a'u ti Dios é'esejre'e. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ǵjna í Jesús.

A'ǵjna í temuaj ti nu'u chǵjteaani pú'een

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Ajta a'ǵn í ja'ati, a'úu pu a'utevéeca'a. A'ii pu a'ǵn pú'een seǵ ti tǵ'ajta. Ayee pu tiraata'ǵhua'uri'i a'ǵjna í Jesús tǵjǵn:

—Maeestru, mi pej urarǵ'en í á'a tzajta'a, a'iné tiú'ujxe'eve'e nej niyen huá'irini ti ij tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani tǵj na'a rusén jǵme'e.

¹⁹ Jesús pu ayén tiu'utaniú tǵjǵn:

—ǵA'iné 'een jǵn piyen tǵ'inexa yee nej urarǵ'en yú ne tzajta'a? ǵNi pecai ramua'aree ti seǵ na'a a'ǵn pú'een ti urarǵ'en í ru tzajta'a? A'ii pu a'ǵn pú'een í Dios.

²⁰ Pepu'uri hui tirú'umua'aree a'ij ti Dios tiu'uta'ajjtaca'a yé capej tǵ'axana'acira'ate, capej yee tǵ'itecuu'ica, capej ajta yee tǵ'inahua'aj, capej ajta yee tǵ'ihua'itacare'en. Pajta yee rǵ'i tihua'ucha'in a'atáata, pajta a'anána.

²¹ Ajta a'ǵn ti tǵ'ajta, ayée pu tiraata'ixaa tǵjǵn:

—Nain nu jǵn tira'ará'astjire tǵj na'a nej naúche'e pá'ari'ista.

²² Tǵ'ij Jesús ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén tiraata'ixaa tǵjǵn:

—Seǵ pu'u hui muá'aturaate'e. Patá'aj nain tiú'utuaani a'achú pej caj tǵ'ijcha'ii. Aj pej pi hua'uré'an í tumin a'ǵmej í mej caí a'ij tǵ'ijviicua'i. Tǵ pua'a piyen huá'irini, aj pej xaa ra'ancuré'asin í ti ta japua é'esejre'e a'ǵjna ti huápǵ'i tǵ'ijnajche. Aj pej hui pijtá'i mú a'arǵjra'ani neetzi jamuan. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²³ Ajta a'ǵn ti tǵ'ajta, tǵ'ij ráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, jé'ecan pu huataǵjxeemiste, a'iné jeǵhua pu tǵ'ijcha'ica'a.

²⁴ Aj pu i Jesús ra'aráaseij. Tǵ'ij i ayén tiu'utaxájtaca'a tǵjǵn:

—Jé'ecan pu huápǵ'i huá'amuari'eriste'e a'ǵmej chǵjteaani mej mi me'uun a'uteároute u ta japua Dios ti é'esejre'e.

²⁵ Ee xaa ne'u, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, jaítze'e pu muá'ireri ti chǵjteaani a'uun a'uteároute u ta japua Dios ti é'esejre'e caí ti cameeyu'u ti'itǵj anaarute í pǵ'ise'e jetze. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ǵjna í Jesús.

²⁶ Majta me'ǵn í mej ráanamujri'i, ayée mú tiraata'ǵhua'uri'i tǵjǵn:

—ǵA'iné ye'í tǵ'irǵ'iri ti ja'ati a'uun huateáuran Dios ti é'esejre'e?

²⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tǵjǵn:

—A'ǵmej jemi í tetea, capu xaa a'ij tǵ'irǵ'iri. Mǵ ajta Dios, a'ǵi pu xaa raayǵ'iti.

²⁸ Ajta a'ǵn í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tǵjǵn:

—Maeestru, nain tu hui teri teja'uhua'axi í tej tǵ'ijcha'ica'a tej ti á'ujjuhua'ane'en á jamuan.

²⁹⁻³⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tǵjǵn:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jǵme'e, ayée pu hui tihua'aci'ti ja'ati ti na'a ti ari jaǵtze'e rǵi tinájcha'i ineezi caí máaj ja'ati a'ǵjna jǵme'e ti nee jamuan á'uche'ecan. Tǵi pua'a hui ja'ati ayén jaǵtze'e tǵ'ijxe'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en caí ayén tǵ'ijxe'eve'e ti a'uun huateáturan í ruchi'itá, nusu ti pua'a jaǵtze'e rǵi tinájcha'i ineezi caí í ru'ǵj nusu í ruja'atzi'muá nusu í rucu'utzimuá nusu í ruju'utzimuá'a nusu í ruvaújsimua'a, jeǵhua pu jaǵtze'e ra'ancuré'asin íjii ti yú aumé a'ǵjna jetze i chaanaca, ajta, a'ǵi pu hui ruuri a'ame tǵj na'a rusén jǵme'e tǵ'ij méjca'í huáyee ti yé e'evé'eme. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ǵjna í Jesús.

Jesús pu nu'u ajtahua'a ayén tiraataxǵjtaca'a tǵjǵn nu'uri mi'ini inee

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Tǵ'ij í ruǵǵimua'a hua'utajé a'ǵmej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tǵjǵn:

—Tu'uri hui tǵmua'a á a'ujnéjsin ántivi Jerusalén. Ajta naǵjmi'i pu te'araúrastejsin a'ǵj mej ye'í tira'uyú'uxaca'a a'ǵime í mej tǵ'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan ineezi jǵme'e, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

³²⁻³³ A'ǵi mú tiu'utáuiire'sin ineezi a'ǵmej jemi í mej seǵ chuǵjra'a japua é'eme'ecan. Majta a'ǵime, a'ǵi mú na'axiéhuari'ira muá'aju'un, majta a'ǵj pua'a tǵ'inexajtan. A'ǵi mú hui majta naatetzǵ'ijmua'axi'isin, majta naatévajxi'isin. Matǵ'ij mi neǵé'ecatan. Tǵ'ij hui ari hua'ica xicaj jetze teuumé'en, aj nu ni aitamé huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

³⁴ Majta me'ǵn í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, camu a'atzu yaú'itiée muá'araa. A'ǵi pu ra'avaataca'a a'ǵj ti huataújmua'a. A'ǵj pu jǵn caí a'ǵj tihua'amitieǵte'eca'a a'ǵj ti huataújmua'a í ti raataxǵjtaca'a.

Tǵ'ij nu'u Jesús tiráhuua a'ǵjna ta'arácun a'ujna u Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Aa mú veǵli'i a'ucájú'uca a'ǵjna já'ahua'a u Jericó. Ajta seǵj, áa pu a'utácatii juye ti a'atánine'i, ti vaírǵ'ira huauca'a. Arácun a'ǵjna í ja'ati. ³⁶ Tǵ'ij a'ǵin huá'unamuajri'i í mej jeǵhua teite u á'uci'ica'an, tǵ'ij í a'ǵi tiu'uta'ǵhua'u ti'itǵj ti a'ǵj riǵcaa.

³⁷ Matǵ'ij mi miyen tiraata'ixaa tǵjǵn:

—Yé pu e'icáame a'ǵjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

³⁸ Tǵ'ij í ayén tiraataǵj tǵjǵn:

—Jesús, mi peǵ i'li huáacixa'ara'an a'ǵjna í David teecan, patá'aj hui ná'ancu'uvajxi'ǵn.

³⁹ Majta me'ǵn í mej amuaaté'ee muaajú'uccaa, a'ǵi mú ra'ajté'axi, majta raata'ǵjmiǵjri'i ti nu'u caí tǵ'ixajta. Mǵi ajta a'ǵin caí, capu raatapuá'ajta'ca'a. Jaǵtze'e pu ca'anǵn jǵn tiu'utaxǵjtaca'a tǵjǵn:

—Mǵi peǵ huáacixa'ara'an a'ǵjna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'ǵn ineezi.

⁴⁰⁻⁴¹ Ajta a'ǵin í Jesús, áa pu a'utéechaxi. Ajta hua'uta'aj mej ye'evé'evi'itǵn jemin. Tǵ'ij á veǵli'i e'evé'eme'ecaa, Jesús pu ayén tiraata'ǵhua'uri'i tǵjǵn:

—¿A'íné ti'itǵj petǵ'ijxe'eve'e nej niyen muáruuren mú'eezti?

Aj pu i a'ǵin ta'arácun, ayén tiu'utaniú tǵjǵn:

—Nevástara'a, ayée nu hui tǵ'ijxe'eve'e nej neajta atáneere.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tǵjǵn:

—Nee nu muaatá'asin peǵ pajtáhuua'a atáneere. Pepu'uri huarúǵj a'íné peté'atzaahuat'e mú'ee.

⁴³ Jǵme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'ǵin ta'arácunica'a, atáneereca'a. Ajta á'uraa jamuan í Jesús. Ajta rǵi pu tiraatá'acare'e í Dios. Majta a'ǵime í teite, matǵ'ij raaseǵj, a'ǵi mú majta rǵi tiraatá'a í Dios.

A'ǵjna í Jesús, ajta a'ǵjna í Zaqueo

¹ Tǵ'ij í Jesús a'uun pu a'uteáǵrupi u Jericó. A'uu pu já'ita'a aumé'ecaa. ² Ajta seǵj a'uun a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tǵjǵn Zaqueo. A'ii pu a'ǵin pú'een í tǵ'ij huá'ajte'e a'ǵmej í mej

huá'ajl'ivi í mej t'l'itici. Chj'teaaani pu pú'een a'ljna í Zaqueo. ³ A'fí pu rasejrami'ica'a ja'ati ti pírici a'ljna í Jesús. Aru capu ri'irístaca'a a'iné jejhua mú teite, ajta i'itzapuátuun a'ljna í Zaqueo. ⁴ A'lj pu jín anayeixi'i a'utiéchejraa. Aj pu í antíraa í mejchi jetze ti ij raasej temua'a naa a'iné pu'uri ramua'areereca'a tjjín áa pu a'ire'enejsin.

⁵ T'í'ij Jesús a'uun e'iré'ene. Aj pu í ájneereca'a í cíyey jetze. Aj pu í ayén tiraata'ixaa tjjín:

—Zaqueo, patá'aj ca'anacan acájraa'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej ne'uun anú'asti jji ne'ájna a'u pe é'elche.

⁶ T'í'ij í ca'anacan acájraa. Aj pu í ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'ljna í Jesús.

⁷ Majta a'fime í teite, mat'í'ij raasej, mat'í'ij mi autéjhuii mej miyen a'lj pua'a t'l'ixajta tjjín:

—A'uu pu a'umé ti a'uun anú'asti a'u ti é'elche sejj ti a'lj pua'a ti'tiú'ijcha'íi.

⁸ Ajta a'fín Zaqueo, á pu a'utéechaxi. Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'ljna í Jesús tjjín:

—Casi'i, nevástara'a, nu'uri já'ita'a hua'utapua'íjve'esin a'fmejj í mej caí a'lj t'l'ijviicua'i, já'ita'a í nej t'l'ijcha'íi. Ayee nu hui neajta rini. Tí pua'a necaí ja'anáj ja'ati tiu'unáhu'a'iri'i, ayée nu muáacuaca pua'améca raatá'asin.

⁹ Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tjjín:

—Íjii pu xaa Dios hua'irájtuaa a'fmejj íyey mej che a'iné a'ljna í ja'ati, a'ii pu ajta a'fín pú'een huáacixa'ara'an a'ljna í Abraham teecan.

¹⁰ Ayee pu t'l'een a'iné inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui 'een jín mú a'uvé'emejj nej ni hua'avé'ehuauni, neajta hua'irájtuaani a'fmejj í mej miyen á'ujjhu'a'anc cu xiee mej meri á'uveti. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ljna í Jesús.

Ajta a'ljna í tumin í ti tamuaamuata'a ará'ase

¹¹ Maúche'e mú t'l'inamuajraca'a í teite, t'í'ij Jesús sejj niuucari jín tihua'utá'ixaa a'iné pu'uri vejli'i anteneésime'eca ánti Jerusalén. Majta a'fime í teite, ayée mú t'l'imujca tjjín pu'uri t'mua'a huatasefjre'esin ti Dios autéjcheni ti tiu'uta'ájta íyey chaanaca japua. ¹² A'lj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tjjín:

—Ayee pu nu'u hui ja'anáj tiuju'urfj a'ljna í ja'ati ti huá'a jetze airáane í teite í mej t'l'ajjtaca'a. Ti'ij jí u a'umé'e a'lame sejj chuéjra'a japua mej mi me'uun ye'entíhuuauni rey jime'e. T'í'ijta'i nu'u uvé'enejsin.

¹³ T'í'ij caí xi u á'ume, amuacaícan pu nu'u a'fmejj huatajé í mej t'l'imuari'e í jemin. Tamuaamuata'a mú hui ará'aseca'a. Aj pu í tumin hua'utá'a sejj ajta sejj, ti ayén t'l'ijnajche ayén pua'amé a'achú mej ramuá'itici huaíca máxcira'i jime'e. Ayee pu nu'u tihua'utá'ixaa tjjín: “Setá'aj se'ljna jín tiraamuáriste'en ti jaítze'e raamuá'itin, ajta nena'a caí uvé'enen.”

¹⁴ Mi majta me'fín í ti tihuá'ajjte'e, a'fí mú nu'u hui rájcha'íire'eca'a. Mat'í'ij mi seica huata'íteca'a mej mi miyen tiraata'ixaate'en yee mej caí raxí'eve'e ti a'fín te'enteáruite í rey jime'e.

¹⁵ Mi ajta a'fín tira'anteájrupi rey jime'e. Ajta nu'u uvé'ene a'ájna ti é'elche. Aj pu í hua'utajé a'fmejj í ti hua'utá'a í tumin ti ij ráamua'aree a'achú mej caj raamuá'iti sejj ajta sejj.

¹⁶ Ajta a'fín ti amuacaí á e'iré'ene, ayée pu nu'u hui tiraata'ixaa tjjín: “Nevástara'a, a'ljna í tumin mú'etzi ti a'áa, ayée pu yeehui tamuaamuata'a pua'améca huamuá'iti.”

¹⁷ Ayee pu nu'u tiu'utaniú a'ljna ti t'l'ira'ajjte'e tjjín: “X'f'ep'ín pejj huarfj mi pejj r'í'i nevaire'e. A'iné capej ti'tí'ij jín a'ut'é'itzee pe'ljna jime'e ti caí ve'éé, nee nu yeehui t'l'imua'ijcate'en patá'aj tiu'uta'ájta tamuaamuata'a pua'amecié í chajta'a jetze.”

¹⁸ Ajta a'fín ti t'l'ivaire'e ti ra'ité'asi, a'fí pu ajta á e'iré'ene. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tjjín: “Nevástara'a, a'ljna í tumin, mú'etzi ti 'a'áa, anxívica pua'améca huamuá'iti.”

¹⁹ Ajta a'fín ti t'l'ira'ajjte'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tjjín: “Ayee nu yeehui t'l'imua'ijcate'en patá'aj tiu'uta'ájta anxívica pua'amecié í chajta'a.”

²⁰ T'í'ij jí sejj á e'iré'ene ti t'l'ivaire'e í jemin. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tjjín: “Nevástara'a, ye'ecui yeehui mú'etzi ti a'áa í tumin. Ayuu nu jetze ra'ancáaj'icie cíxuri jetze. Net'í'ij ni yeehui raaté'avaata. ²¹ Ayee nu yeehui huarfj a'iné nemuaatátziin. Muári'eri ti ja'ati r'í'í tiu'uteáuran mú'etzi jemi. Mú'ee pejj raaré'ese'iri í pejj caí tiu'utá'a. Pajta mú'ee t'l'itza'anaca a'u pejj yeehui caí tejé'ehuaste'e.”

²² 'Aj pu nu'u i ayén tiu'utaniú a'ájna ti t'í'ira'ajjte'e t'íjín: "Nee nu yeehui puajtzi maaatá'asin ne'ájna jime'e a'ij pej tiu'utaxájtaca'a, mi pej a'ij pua'a t'í'ivaire'e. Mú'ee pe rú'umua'areereca'a t'íjín neti'ájtaca ca'anéeri jime'e. Neajta raaré'ese'iri í nej cáí tiu'utá'a. Pajta piyen t'í'inxeya yee net'ítza'anaca a'u nej cáí tejé'ehuaste'e."

²³ T'í' pua'a yeehui piyen t'í'imuaaja, ¿a'iné 'een jín pecaí piyen huaríj pej á yaútuuaa í tumin huá'a jemi í mej t'í'ine'ijte ti i a'atzu raamuá'itin? Ayeé pepu'u jín huá'iniiche'e, nee nu ra'ancuré'aniiche'en neetzi ti ne'áa, neajta í ti raamuá'iti net'í'ij uvé'ene."

²⁴ 'Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ájme í mej á vejli'i a'uté'uuca'a t'íjín: "Setá'aj yeehui rá'ari'i í tumin ti ru'it'é'aa, sej si raatá'an se'ájna ti tamuáamuata'a ru'it'é'aa."

²⁵ 'Majta a'ájme, ayéé mú nu'u tiraata'ixaa t'íjín: "Tavastara'a, ¿a'iné ti i? Amí pu yeehui ari ru'it'é'aa tamuáamuata'a pua'améca í tumin."

²⁶ 'Ayeé pu tihua'utá'ixaa t'íjín: "Ayeé nu yeehui tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a ti jé'lhua t'í'ijcha'íi a'ájna jime'e ti r'í'í tiu'uté'vai, jaítze'e pu yeehui t'í'ijci'iti a'ájna. Ajta ja'ati ti na'a ti cáí ti'it'íj t'í'cha'íi a'ájna jime'e ti a'ij pua'a tiu'uté'vai, Dios pu rá'ari'ira í t'í'íj cáí t'í'ijcha'íi."

²⁷ 'Majta a'ájme í mej néjcha'íire'e, majta mej cáí raxí'eve'eca'a nej rey jín te'enteáruete nej ni tihua'uta'ajjte'en, mé xu yeehui huaje'evé'evi'itín, seajta huá'ucui'ini fiye vejli'i ne jemi." Ayeé pu nu'u hui tiu'utaxájtaca'a a'ájna í rey.

T'í'ij nu'u Jesús a'uteáruti u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ T'í'ij Jesús raatapuá'ajtacaca'a ti tihuá'a'ixaate'en, aj pu i anayéixi'í á'uraa. Aj pu a'u-jnéesime'eca ánti Jerusalén. ²⁹⁻³⁰ T'í'ij jí a'uun vejli'i a'ur'é'ene a'ujna já'ahua'a Betfagé, ajta a'ujna já'ahua'a Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a ájca'i jírí jetze ti ayén téja'arajtehuaa t'íjín Aceituunajemi. A'uun pu hua'apuaca huata'íteca'a í mej jamuan á'ujjuhja'ane'e. Ayeé pu tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Setá'aj se'uun a'uteáruete a'ájna chajta'a, a'áin ti é'eseijre'e í juye jetze. A'ájna vejli'i a'u sej a'uteáruete, áa xu puuru'u é'eteuni ti a'ijtápi'i, ti cáí xi ja'anáj ja'ati japuan avé'eyei-jxi. Setá'aj rá'íjxijta. Seajta ye'eráajan. ³¹ T'í' pua'a hui ja'ati ayén tejá'amua'íhua'ura yee a'iné 'een jín será'íjxijta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee tavástara'a pu nu'u hui raxí'eve'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

³² Mat'í'ij mi me'uun u á'ujun'ún í ti hua'uta'íteca'a. Ayeé pu te'irájraa t'íj tihua'utá'ixaa.

³³ Mat'í'ij mauj rá'íjxijtajme'eca'a í puuru'u, mat'í'ij mi hua'usej a'ájme í ti huá'acii. Aj mú mi tihua'uta'íhua'uri'i t'íjín:

—¿A'iné 'een jín será'íjxijta mi puuru'u?

³⁴ Mat'í'ij mi miyen tiu'utaniú t'íjín:

—Tavastara'a pu nu'u hui raxí'eve'e.

³⁵ Mat'í'ij mi ya'ujáj í Jesús jemi. Mat'í'ij mi tiú'ujciixu tira'it'é'itate. Aj mú mi ra'antítuua me'ájna í Jesús í puuru'u jetze. ³⁶ T'íj na'a tiu'umé'ecaa í Jesús, teite mú cíxuri tiu'uteváarajye'ícaa í juye jetze a'u t'í'í aumé'ecaa.

³⁷ T'í'ij í aj aumé'ecaa a'ájna Aceituunajemi, a'u ti a'ucaújcijme'en. Naími'i í mej jamuan huajú'ucca, a'íi mú autéjhuii mej r'í'í tiraatá'an í Dios me'ájna jime'e mej huataújtemua'ave a'iné jé'lhua mú tiu'uséj ti huápi'i tiú'ujxe'eve'e. ³⁸ Ayeé mú t'í'ixajtacaca'a t'íjín:

R'í'í pu tiraatá'a a'ájna ti rey jime'e ti'it'éjvee ti ajta mé'e vé'eme niuucajtze'en í tavástara'a, amájna ti Dios ra'antí'íhua'u.

Mich'é'e r'í'í hui ti'itéhéé muá'ara'ani a'ájme í mej ta japua é'eseijre'e.

Mich'é'e majta r'í'í tiraatá'an a'ájna ti a'uun á'ujca anti'í'mua.

³⁹ 'Majta seica í fariseos, mat'í'ij ráanamujri'i, ayéé mú tiraata'ixaa me'ájna í Jesús t'íjín:

—Maeestru, hua'utá'íjmíjri'i mej mi cáí cha'a miyen t'í'ixajta a'ájme í mej á jamuan á'ujjuhja'an.

⁴⁰ 'Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú t'íjín:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. T'í' pua'a a'ájme mecaí miyen t'í'ixajta, a'íi pu hui tetej ayén che'atá na'a ti'ixáata a'ame ca'aníjra'a jime'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁴¹ T'í'ij á vejli'i aumé'ecaa u Jerusalén, aj pu i raasej í chajta'ana. T'í'ij í huaújyineca'a a'ájna jime'e. ⁴² Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Tí pua'a mú'een séjmu'a'areere, fjii, a'ljna xicájra'a jetze tí'títj ti pú'leen ti rí'í tejámuaatá'asin sej si rí'í tí'litechée xá'ara'ani í Dios jemi. Aru caxu raamuá'a. A'lj pu hui jín ari rú'avaa sej si caí raasefj. ⁴³Pu'uri teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen amuaaténe'usi'ite'esin a'ñme í mej amuájcha'ñre'e. A'ñ mú hui ra'atanájsin í jaxu'u jetze me'ljna jime'e í inaamua mej rá'ajtaahuaca'a. Majta amua'iteánajsin. Majta nainjapua te'iteánaxi'isin í sej jetze huiráaci'ica.

⁴⁴Majta, najjmi'ica mú hui a'antipua'arite'e mú'ejmi, majta í a'amuyaujmua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'u ti jaxu'u jín teje'eré'anami'i. Nain mú huaté'uuna í tetej ti rujapua ticaíjme, me'ljna jime'e sej hui caí ramua'areereca'a ja'anáj ti Dios huataséjre mú'ejmi jemi.

Tí'ij nu'u Jesús hua'utamúari í teite u teyujta'a

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵Aj pu í a'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Tí'ij í a'utéjche ti hua'irámuarite'en a'ñmej í mej me'uun tí'ituaá muá'aye'i. ⁴⁶Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze yee: “Ayee pu tí'ivaire'e í nech'i'i mej mi me'uun huatéjniuuni í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu hui raruure ti tí'ivaire'e tíj teásta'a a'u mej tzajta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁷Nain xicaj tzajta'a pu tihuá'amua'atehua'a í teite u teyujta'a. Majta a'ñme í mej tí'ajjta u teyujta'a, majta a'ñme í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés tí ra'uyú'uxaca'a, majta í mej jaítze'e vivejmé'en jín títetateí huá'a tzajta'a í teite, a'ñ mú tí'itese'eca'a í ru tzajta'a a'lj mej ye'f huárini mej mi raajé'ica. ⁴⁸Aru camu a'lj tirájteu a'lj mej ye'f huárini a'iné naími'í í teite, a'ñ mú rí'í tí'ijnamuajraaca.

20

Tí nu'u ja'ati tira'ljca a'ljna í Jesús

¹A'ájna'ímua pu ayén tiuju'urrj. A'uu pu tihuá'amua'atejca'a u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. Ajta pu huá'a'ixaate'eca'a í teite í niuucari tí jín Dios hua'irátuaasin. Mat'íj mi seica á e'iré'ene, a'ñme í mej teyujta'a tí'ajjta, majta a'ñme í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés tí ra'uyú'uxaca'a, majta í huá'avaujsimua'a. ²Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Tí'itáni jín peti'itéjvee pej pí piyen ríci? ¿A'ataani hui a'ljna jín timua'ljca?

³Aj pu í Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Nee nu neajta tejámuaatá'íhuu'ura sej si seajta mú'een siyen tinaatá'ixaate'en. ⁴A'ljna tí jín huá'umuai'íhuaca'a í Juan teecan, ¿a'ataani hui tira'ljca a'ljna? ¿Ni í Dios ca'ín í teite?

⁵Mat'íj mi miyen tí'itíurihua'uri'í tíjín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios tí júte'e é'esejre'e, a'ñ pu tira'ljca, aj pu xaa ayén titaatá'ixaate'esin yee a'iné tej tíj caí rá'atzaahuat'e. ⁶Na'ari, tí pua'a hui tiyen raataxáj yee tetecca mú tira'ljca, aj mú mi teite taateátu'asixi'isin tetej jime'e, a'iné ayée pu tihuá'amtiejte'e tí Juan a'ñin pú'eene'e sefj tí tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷A'lj mú jín miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Catu ramua'aree ja'ati tí jemin tí'itéveeca'a a'ljna í Juan.

⁸Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu neajta nee amuaatá'ixaate'esin ja'ati nej jemin tí'itéjvee nej ni piyen ríci.

Mej nu'u tí'imijhuaca me'ljna í mej majta a'lj pua'a tí'titeite

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹Ajta á'iyen, Jesús pu sefj niuucari jín hua'utá'ixa í teite ayén tíjín:

—Ja'ati pu nu'u hui jéhuua uuva huáhuui. Tí'ij jí, seica huatá'a í teite mej me'uun tíu'umuári'en í huastari tzajta'a. Aj pu nu'u í á'uraa a'ljna í ja'ati. Jéhuua pu mu'u é'etee.

¹⁰Tí'ij a'ájna teja'uré'ene mat'íj pua'a rajuraca, sefj pu nu'u u'uta'íteca'a huá'a jemi í tí hua'utáni'ijte mej mi raatátu'ire'en je'icáca tí tíu'ucá'reca'a. Majta a'ñme í teite, a'ñ mú nu'u raatéevaxj me'ljna tí tí'ivaire'e. Majta nu'u caí tí'tíj raatá'a, ayée mu'u tiraata'íteca'a.

¹¹'Ajtahua'a nu'u sefj huata'íteca'a tí jemin tí'ivaire'e. Majta a'ñme tí hua'utáni'ijte, majta mú nu'u raatéevaxj. A'lj mú pua'a ráaru. Majta caí tí'tíj raatá'a, ayée mu'u nu'u

tiraata'íteca'a. ¹² Hua'ícaca jetze, a'íí pu nu'u hui se'j ajtahua'a huata'íteca'a. Majta nu'u me'ín ti tihua'utániijte, a'íí mú tiraapua'j. Majta raaré'íteca'a.

¹³ "T'í'iqui nu'u ayén tiu'umuá'aj a'íjna í ja'ati ti á'are'ara'an pú'een í chuej, tíjín: "¿A'iquí yeehui náarini inee? Niyau'j nu hui huata'íti í nej huápi'í raxá'leve'e. Ayej ne'ase, a'íí mú xaa arátese'esin me'íjna."

¹⁴ "Mí majta a'íime, matí'ij nu'u raase'j, aj mú mi tiu'utaú'ixaa. Ayeé mú tiraaxá'epi'íntare tíjín: "A'ii pu yeehui a'íin pú'een í ti t'í'ijci'íti. Tiché'e raajé'ica ti ij téjmi huáci'íti."

¹⁵ 'A'íj mú nu'u jín raaré'íteca'a. Matí'ij nu'u mi raajé'ica.

'¿A'iné hui tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿A'iquí huá'aruuren a'íjna ti á'are'ara'an pú'een a'u ti uuva é'ehuiiti'í? ¹⁶ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. A'íí pu a'uun a'uré'enejsin. Ajta a'íyen, a'íin huá'acui'ini a'íime í ti hua'utániijte. Aj pu i xaa seica huatapuá'jve'esin mej mi me'uun hui teja'umuári'en.

Matí'ij miyen tiráanamujri'í í teite, ayéé mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e caí ja'anáj ayén t'í'irijca.

¹⁷ Aj pu i Jesús hua'use'irajraa. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Na'ari caí ayén ti'ayajna a'ij nej tejámuaatá'ixaa, ¿a'iné 'leen jín ayén té'esiimua'í í yu'uxari jetze? Ayeé pu, tíjín:

A'íjna í tetej í mej méjca'í rúurie a'íime í mej chi'ij ta'ahuaca,

ayéé pu te'irájraa ti a'íin a'íin pú'een í mej ra'atéchajtza u esquiina a'u mej yé'ejtaahua í chi'ij.

¹⁸ Ja'ati ti na'a ti pua'a se'j í ja'ati a'íjna japua rájveti í tetej í mej meri ra'atéjche u isquiina, a'íí pu huaténa'axijsin nainjapua u ru jetze.

Na'ari, ja'ati ti na'a í mej t'í'imuari'e, ti pua'a se'j japua rájveti a'íjna í tetej,

a'íí pu tira'iráxayeepe'esin.

—Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna jime'e mej nu'u huá'ajjve'eca'a í mej t'í'itici

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Majta a'íime í mej t'í'imua'ataca'a í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta a'íime í mej t'í'ajtaca'a u teyujta'a, jéhua mú tiu'umuá'aj a'ij mej ye'í huá'riini mej mí ca'anacan raatéevi'í, a'iné ayéé mú tirú'umua'areereca'a ti huá'a jemi huatéeniu a'íjna jime'e í niuucari ti raataxájtaca'a. Aru a'íime, a'íí mú huá'atzi'ine'eca'a í teite.

²⁰ Jéihua mú rá'eeve'eca'a. A'íj mú jín seica huata'íteca'a í mej miyen ruse'jrataca'a mej miyen t'í'ixaxa'a tzaáhuati'ira'a jime'e. Ayeé mú t'í'ixaxa'eva'eca'a mej tiraata'íhua'u ti'ítj jime'e ti i a'íin a'íjna jín auté'ítzen mej mi tiu'utátuiire'en í tajtuhuan jemi.

²¹ Majta a'íime í mej rá'eeve'eca'a, ayéé mú tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Maeestru, teen tu ramua'aree tíjín pej piyen t'í'ixaxa'a tzaáhuati'ira'a jime'e, pajta tihua'amua'ate a'ij ti tiraav'jte'e. Ayeé pepu'u che'atá huá'aruuren í teite. Mú'ee pej tzaáhuati'ira'a jime'e tihua'amua'ate a'ij ti t'í'ixaxa'eva'eca'a í Dios. ²² ¿Ni qui xá'epi'ín tej tiyen tiu'unájchita a'íjna jemi ti t'í'ita'ajte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín César?

²³ Ajta a'íin Jesús, a'íí pu rú'umua'areereca'a mej caí miyen t'í'ira'íhua'uraca'a tzaáhuati'ira'a jime'e. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

²⁴ —Se'j senaatase'jrate'e í tumin. ¿A'ataani néerime'ara'an pírici ti jetzen acájvee? ¿A'iné té'axa ti jetzen é'esejre'e? ¿A'iné hui ántehuaa?

²⁵ Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—A'íí pu pírici í César.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj siyen raatá'an se'íjna í César, ti'ítj ti á'are'ara'an pú'een. Setá'aj seajta raatá'an í Dios ti'ítj ti á'are'ara'an pú'een.

²⁶ Majta a'íime, camu a'ij tirájteuve'eca'a a'ij mej ye'í huá'riini mej raatémua'ítin me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tihua'utá'ixaa á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Majta a'íime í teite, naa mú r'í'í tira'utase'j a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a. Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a mej t'í'ixajtaca'a a'íime í seica.

A'íjna jíme'e mej nu'u huatarújsin í teite huá'a tzajta'a í mi'ichite

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ A'atzu á'ateevi'ica, seica mú e'iré'ene. A'íime mú pírici í saduceos. Ayee mú t'í'ixaxa'a a'íime yee camu cha'a huatarújsin í mej meri huácuii. Mat'í'ij mi miyen tiraata'í'hua'uri'í t'íjín:

²⁸ —Maeestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan ti ayén té'eme itejmi jemi. Tí pua'a nu'u ja'atí ti neiche, ti pua'a a'íin caí t'í'iríjmu'a'a huámi'íni, ruxe'eve'e nu'u ti a'íin ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'itín a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huam'íi ti ij a'íjna jetze me'ecan tiyaú'j á'ara'ani.

²⁹ Ayee pu hui ja'anáj tiuju'ur'ij itejmi jemi. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu aráhua'apua í teite í mej ru'íhu'aamua'ataca'a. Tí'í'ij jí a'íin ti vásta'a, a'íi pu huaténe'icheca'a. Ajta á'í'iyen huam'íi. Capu xí tiyaúuca. Ayee pu hui che'atá na'a tiráaruu í se'j ti ra'it'é'asi. Mu'uri i'í hua'apua.

³⁰ Ajta a'íin í se'j ti ra'it'é'asi, a'íi pu ra'ancuré'evi'ití a'íjna í 'í'ita'a ti raatévi'itine'e a'íjna ihuáare'ara'an teecan. Mu'uri i'í hua'íca. ³¹ Ajtahua'a se'j ti ra'it'é'asi, a'íi pu ajta ra'ancuré'evi'ití. Ayee pu che'atá na'a tihua'uruu najmi'ica í mej aráhua'apua, mej caí jetzen tiyaú'j muá'araa, naími'í mú huácuii. ³² Ajta á'í'iyen, a'íin í 'í'ita'a pu huam'íi.

³³ Me'ecui xaa, mat'í'ij a'itáciine huá'a tzajta'a í mi'ichite, ¿ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame'?, a'iné najmi'í mú ra'ancuré'evi'ití.

³⁴ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—A'íime í teite í mej íjii huáteemua, a'íi mú néj'ne'iche, majta víviiche. ³⁵ Majta a'íime ti ayén tihua'uvíj'te'e mej a'ájna e'ará'asti mej a'itáciine huá'a tzajta'a í mi'ichite, majta me'ájna e'ará'asti a'ájna xicá'jra'an jetze ti Dios nainjapua tiu'uta'a'íjta, a'íi mú caí cha'a néj'ne'ichen, camu majta víviichen. ³⁶ Camu majta ché'e cui'ini, a'iné ayée mú 'een mat'í'ij a'íime í mej ta'japua t'í'ivaire'e. A'íi mú yaú'jmu'a'ame'en pú'een í Dios a'iné mu'uri huané'j huá'a tzajta'a í mi'ichite.

³⁷ Ajta a'íin í Moisés, a'íi pu hui titaatá'ixaa a'íjna jíme'e t'í'ij ra'uyú'uxaca'a a'íj ti ja'anáj se'j a'uteá'jtaa tu'lupi ti ajt'í'í. A'íj pu jín, Moisés ayén raatamuá'a í tavástara'a t'íjín: “Í ti Diojra'an pú'een a'íjna í Abraham, ajta ayén che'atá na'a Diojra'an pú'een a'íjna í Isaac, ajta Diojra'an pú'een í Jacobo.”

³⁸ Moisés pu hui tihua'utá'ixaa cumu mej maúche'e ruuricaa. A'íj pu jín, a'íi pu a'íin pú'een í huá'a Dios a'íime í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'íime í mej mi'ichí'jta muateá'jturaa t'íj na'a rusén jíme'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Majta seica í mej t'í'imu'a'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ayée mú tiu'utaniú' t'íjín:

—Maeestru, xí'epi'ín pej tiu'utaxá'jtaca'a.

⁴⁰ T'íj na'a a'ajná'ímua, capu ché'e ja'atí ahuau'jca'ane ti ti'it'íj raata'í'hua'u.

¿A'ataani rayau'j í Círístu'u?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—¿A'iné 'een jíme'e miyen t'í'ixaxa'a me'íjna jíme'e í Círístu'u Dios ti ra'ant'í'hua'u yee yaujra'an pú'een í David teecan? ⁴² Ajta a'íin í David, ayée pu tiu'utaxá'jtaca'a a'íjna jíme'en ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén ántehuaa t'íjín Chuiicari. Ayen t'íjín:

Dios pu ayén tiraata'í'ixaa í nevástara'a í ti ra'ant'í'hua'u ti jíme'en yee:

“Acáayeyix'í'í ipuari japua, íyeye neri'írínta'a.

⁴³ Paúche'e pej hui mej cájcatii ajta necaí hua'utémua'itín í mej muájcha'í're'e.”

⁴⁴ Ajta a'íin í David, a'íi pu hui ayén raatamuá'a a'íjna ti Dios ra'ant'í'hua'u t'íjín nevástara'a. Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'iné t'í'irí'irí ti a'íin Círístu'u ayén a'íin pú'ene'e a'íjna ti David jetze airaú'jneijte? Capu a'íj t'í'irí'irí t'zíte'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'í'ij Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ari a'íime'j í jueesi

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta teite t'ínamuajraca'a. ⁴⁶ Ayen t'íjín:

—Rí'í xu'u mú'een, a'ímej jemi í mej t'í'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'ux-aca'a. Jé'ecan pu hua'aráanajche mej t'í'íjmé'en t'í'itechéjmé'e mé me'ujujhua'ane'e a'ájna mej tejé'etu'araca, majta a'íme í teite, a'íí mú majta tihua'asefira'a muá'aye'í.

'Ayeé mú me'íjna jín tite'ujtzáahuat'e muá'aju'un a'íme í puaarijse me'íjna jime'e mej ve'ecán jín titeetate'ete í Dios jemi. Majta, ayée mú t'í'ixe'eve'e mej me'uun a'ujrá'asen í ipuari japua ti jaítze'e ruxe'eve'e a'ujna teyujta'a, ajta hua'aráanajche mej mi á vejli'í a'ujrá'ase jemin ti tihuá'amin mat'í'ij t'í'iyeste.

⁴⁷ A'íí mú hui majta huá'ari'iraca í huá'achi'í a'ímej í 'luca mej huataújseístareca'a. Ayeé mú jín huarín, aj mú mi a'uun a'uteáruti u teyujta'a. Mat'í'ijtá mi a'ateevi'í mú muá'aju'un mej téniiusime'e muá'aju'un mej mi seica teite hua'usefj. Majta me'ín í mej miyen 'een, jeíhua mú huápi'í rajpuaitzi muá'aju'un. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

21

T'í'ij nu'u 'íita'a ti rusefjtaca'a, a'íí pu nu'u tiu'utámuaí'ivejtaca'a tumin jime'e
(Mr. 12:41-44)

¹ Aj pu i Jesús antanéerajraa. A'ímej pu huasefj í mej chj'teaani pú'een. A'uu mú tumin ú'useire'eca'a, ti ij a'uun tiu'utévaire'esin u teyujta'a a'ájna í tumin. ² A'íí pu ajta 'íita'a huasefj ti caí a'ij t'í'íjviicua'í. Ajta a'íjna í 'íita'a, a'íí pu hua'apuaca ucáahua'axi í tumin ti caí a'ij t'í'ijnajche. ³ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu t'í'een í Dios jemi. Amíjna mi 'íita'a, jaítze'e pu ru'ucáahua'axi mecaí naími'í í seica.

⁴ A'íme í seica, naími'í mu'u hui miyen ru'ucáahua'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa í mej jeíhua t'í'ijcha'íí. Aru amíjna, capu a'ij t'í'íjviicua'í. Mí ajta amín, nain u'ucáahua'axi a'íjna í ti jín huateújvair'esin. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta, mej nu'u raaté'uuna maúche'e í teyuu
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Majta seica miyen tiú'íixaate'eca'a me'íjna jime'e ti naa seijre'eca'a í teyuu, ajta í tetej ti curé'ete'ete nainjapua, ajta a'íín í mua'í'ivéjri í mej teuhuaré'evii ti naa t'í'een.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

⁶ —Naíjmi'í t'íj na'a sej yen t'í'iseij, aj pu teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an mej jetzen nain huaté'uuna temua'a naa. Capu ché'e seíre'e a'ame jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

A'ij ti nu'u té'eme t'í'ij nu'u ari te'entipua'arijme'en
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'í t'íjín:

—Maeestru, ¿a'anajqui ayén té'eme? ¿T'í'itájni jín téjmu'a'areeren ti ari t'ímua'a ayén teja'uré'enejsin?

⁸ Ayeé pu tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Rí'í xu'u mú'een ti ij caí ja'ati amuáacuanamua. Mu'iití mú uvé'enejsin neniúuca-jtze'e. Ayeé mú tejámuaatá'ixaate'esin yee: “Nee nu yeehui ne'ín pú'een í Cirístu'u.” Majta miyen t'í'ixáata muá'aju'un t'íjín: “Pu'uri hui t'ín teja'uré'enejsin.” Caxu hui á'ujujhua'ane'en huá'a jamuan a'íme.

⁹ 'Set'í'ij siyen tiú'unamua t'íjín: “Muaateújne'usi'ite'esin á já'ahua'a seica jamuan í teite, majta seica meri autéhuijsin mej tiújne'usi'ite'en”, caxu t'í'itziime'e. Ayeé pu hui tiú'ujxe'eve'e ti amuacáí ayén té'ara'ani. Mí ajta caí capu xi ca'anacan te'entipua'ari nainjapua.

¹⁰ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Seica mú teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'íí mú naími'í huateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta sefj chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íí mú naími'í huateújne'usi'ite'esin.

¹¹ 'Pua'amecié pu huatéujca'atzixi'isin jeíhua huápi'i í chaanaca japua, ajta huatúuri'ihua a'ame. Ajta jeíhua pu tiu'ucu'i'ini'ira'a a'ame. Ayeé pu ti'itfj rini ti tiú'utziini'ire'e a'ame. Ajta júte'e, ti'itfj pu huatasej're'esin ti huápi'i ruxe've'e.

¹² 'Aru ti caí xi ayén tiú'urini, a'íi mú hui amuacaícan á'amuavivi'iran, majta a'ij pua'a á'amuaruuren. A'uú mú tiu'utátuiire'esin mú'ejmi u teyujta'a na'ari a'u mej amua'iteáanan. A'uú mú amuá'avi'itin a'ímej jemi í tajtúhuaani, majta a'ímej jemi í mej rey jín antiújmua'aree. Ayeé mú 'een jín á'amuaruuren me'íjna jime'e sej na'ará'astijre ineetzi. ¹³ Ayeé pu hui ajta te'iráame sej si siyen tihua'utá'ixaate'en a'ij ti Dios amuáaruú mú'ejmi.

¹⁴⁻¹⁵ 'Seajta mú'een, setá'aj siyen huárini. Caxu amuacaícan se'íjna jín tiú'umua'ati a'ij sej titeeteújnán, a'iné nee nu amuaatá'asin a'ij sej tiu'utaxáj, seajta sej raayf'itihua'an, sej si hua'utémua'itin a'ímej. Camu a'ij tirájteuvée muá'aju'un a'ij mej tejámuaatíte, ni camu hua'itzi jín amuaatémua'itin.

¹⁶ 'Majta a'íime í ruvaúsimua'a, majta í á'amua'ihuaamua'a, majta a'íime á'amua-neusimua'a, majta á'amigustemua'a, a'íi mú avíitzi jín tiu'utátuiire'esin mú'ejmi. Majta je'icáca mú'ejmi cui'ini. ¹⁷ Na'ími'i í teite, a'íi mú amuajcha'íire'e muá'aju'un mú'ejmi me'íjna jime'e sej na'ará'astijre ineetzi.

¹⁸ 'Camu a'atzu a'ij á'amuaruuren ti pua'a caí Dios hua'utá'acare'en, sino a'íi pu Dios á'amua'achaj'í a'ame t'j na'a rusén jime'e. ¹⁹ Setá'aj hui huatéujca'anen í ru tzajta'a sej si te'utáviicua'i. Tí pua'a siyen huárini, mú'een xu raamuá'itin sej si ruuri huateáturan í Dios jemi.

²⁰ 'Ayeé xu 'een jín ráamua'aree ti ari tímua'a a'ájna teja'uré'enejsin ja'anáj mej pua'a tiu'uté'uuna u Jerusalén. A'ímej xu seijran mej antevéejmee muá'aju'un í xantaaru'u a'ujna u Jerusalén.

²¹ 'Majta a'íime í mej Judea a'uté'uu, miché'e a'íime jíye'itzi jín á'uciine a'ut'í á'uj'ime. Majta a'íime í mej Jerusalén a'uté'uu, miché'e a'íime huiráciine á pua'acié u chajta'ana jetze. Majta a'íime í mej itzítá a'uté'uu, miché'e caí me'uun a'uteáru'ipiche'en u chajta'ana jetze.

²² 'Ché'e ayén té'ara'ani a'iné pu'uri hui teja'uré'ene a'ájna xicá'ra'an ti jetzen araúrastejsin nain a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Jéíhua mú rajpua'itzi muá'aju'un me'íjna jime'e ti Dios ayén puajitzi hua'utá'asin.

²³ 'Jé'ecan pu a'ij pua'a huá'aruuren a'ájna xicá'ra'an jetze a'íime í 'uuca í mej autájucájmee, ajta a'íime í í mej mauj huá'atzi'ite í ruyaujmua'a. Jéíhua mú hui huápi'i rajpua'itzi muá'aju'un a'íime í mej Israel a'uchéjme. Jé'ecan pu puajitzi hua'utá'asin í Dios.

²⁴ 'Xantaaru'u mú jeíhua teite cui'ini í tiu'ujchún jime'e. Majta mu'icáca mú á'avi'itin nainjapua í chuej ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Majta a'íime í mej caí Israel é'eme'ecan, a'íi mú raté'uuna í Jerusalén ajta na'a caí araúrasten a'ájna xicá'ra'an mej jetzen tiu'uta'ájta a'íime í mej caí Israel é'eme'ecan.

A'ij ti nu'u ye'í yé ti'ivecánejsin a'íjna ti ajta huá'a jetze airáane í teite

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'Ajta jeíhua pu tiu'utasej're'esin u júte'e í xicaj jetze, ajta í máxcira'i jetze, ajta xu'ura'ave tzajta'a. Ajta íiyen chaanaca japua, jeíhua pu tiújta'ahua'a a'ame á jaata'a jetze ti ve'ée. Jé'ecan pu ti'iráana a'ame. A'íj pu jín utévatzijjsin í huá'a tzajta'a í teite a'íjna jime'e mej t'itziíine'e. Capu a'ij tihua'ámitieje'te a'ame ²⁶ Jéíhua mú huatéujtimua'ira í teteca me'íjna jime'e mej a'ij pua'a tité'ujmua'ate a'ij ti huá'a japua yen t'íaiixa íiyen chaanaca japua, a'iné ti'itfj t'j na'a ti júte'e tejé'eseijre'e, a'íi pu hui huatéujca'atzixi'isin.

²⁷ 'A'ájna xicá'ra'an jetze, a'íi mú neseijran inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nej a'icámé'e na'ame jaitiri tzajta'a. Huápi'i pu naa seíire'e a'ame mej mi naa r'í'i tira'utasej'í teite. Nemuári'eri'ira'a jín nu yé ve'ecánejsin.

²⁸ 'T'í'ij autéjcheni ti ayén tiú'urini, r'í'i xu'u huaújruren. Setá'aj ajnéjne'erixi'in a'iné pu'uri hui vejli'i a'ájna xicá'ra'an Dios ti jetzen amua'irájtuaani. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

²⁹ Ajta sefj niuucari hua'utá'ixa t'ijn:

—Casi'i, xaasej sel'jna í huaréj, ajta najmli'í í ciyej ti t'íseijre'e. ³⁰ T'íj antineájxi'in í xamua'ira'an, mú'leen xu rujímua'a sena'a raseijran, seajta siyen ramua'aréren ti ari vejli'i pí t'írici í víita'ari tzajta'a. ³¹ Aye pu che'atá na'a t'í'een. Set'íj seri raasejra a'ij nej tejámuaatá'ixaa, seajta siyen ramua'aréren ti ari t'mua'a a'ájna pítejá'arici ti Dios t'iu'uta'ajta.

³² Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ímej jíme'en íjii mej huáteemua, maúche'e mú miyen seíre'e muá'aju'un t'íj najmli'í te'araúrusten a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa. Camu me'ín anáaté'ee mú á'apua'aren. ³³ A'í pu xaa á'apua'aren í ta japua ti é'eseijre'e. Ajta í chaanaca, a'í pu ajta á'apua'aren. Mí ajta hui a'ín í niucari nej raataxájtaca'a, capu ja'anáj á'apua'aren.

³⁴ R'í xu'u, temua'a naa, mú'leen. Caxu a'ij pua'a ruruure í ru tzajta'a sel'jna jime'e sej jéihua rutá'aruaijve'e, ajta ayén tejámuaata'asée á'aye'i mi a'amua tzajta'a ti'títj ti a'ij pua'a 'een. R'í xu'u seajta mú'een ti ij caí a'ij pua'a amuáaruuren mi a'amua tzajta'a sel'jna jime'e sej jéihua huáp'i a'ij pua'a tité'ujmuajte a'ij ti ye'í té'eme. Na'ari caí, a'ájna xicájra'an jetze pu hui ca'anacan mú'ejmi japuan rávajtzi set'íj pua'a caí ché'e hui rachú'eve'e. ³⁵ A'iné a'í pu huá'a japua rávajtzi najmli'ica japua í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

³⁶ T'íj pí na'a xu atanéjne'eri. Setá'aj siyen rahuaviira í Dios jemi ti ij amuaatévaire'en ti ij caí ti'títj a'ij amuáaruuren a'ij ti ti'títj rini. Setá'aj seajta rahuaviira sej si siyen ne mi seíre'e xá'ara'ani, neetzi jemi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁷ Nain tójca'ari tzajta'a, a'í pu tihua'amua'atehua'a u teyujta'a. Ajta t'íj pí na'a ti huaré'ecieenacare'e, a'lú pu á'uye'icaa á'aye'i a'ujna jírí jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Aceituunajemi. A'uu pu e'etáxa'íirihua'a. ³⁸ Majta a'íime í teite, a'í mú íye'e mena'a a'uré'enineica'a jemin a'ujna teyujta'a mej mi ráanamua.

22

Mat'íj nu'u mi raax'íepi'íntare mej nu'u avíitzi jín raatéevi'í í Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Pu'uri a'ájna vejli'i p'í't'írija caa mat'íj pua'a me'íjna jín t'í'ieste í mej pan cua'aca í mej caí levadura ranájchite'e. Aye mú majta miyen ratamuá'amua tíjín T'íj Dios tihua'utá'uuni'iri'í í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a, a'ujna já'ahua'a u Egipto. ² Majta a'íime í mej t'í'ajta teyujta'a, majta a'íime í mej t'í'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, jéihua mú t'í'imua'ajca a'ij mej ye'í tiraa'é'ica í Jesús. Caxí mú a'ij tirájteuve'e a'iné huá'atziine'eca'a í teite.

³ T'íj jí, a'ín tiyaaru'u, í ti ayén ántehuaa Satanás, a'í pu tzajta'an uteájrupi a'íjna jetze í Judás, í mej miyen ratamuá'amua tíjín Iscariotes. A'í pu ajta huá'a jetze ajtéme'ecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ⁴ T'íj jí a'ín Judás a'ímej jemi a'uré'ene a'íime í mej t'í'ajta teyujta'a, ajta í mej tihua'áijte'e a'ímej í mej t'í'icha'íi a'ujna teyujta'a. Aye mú tíj'íxaate'eca'a me'íjna jime'e a'ij ti ye'í huárini a'íjna í Judás t'íj avíitzi jín t'iu'utátuiire'en a'íjna í Jesús.

⁵ Majta a'íime, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta te'ataújratziiri'í mej tumin raatá'an.

⁶ A'í pu ra'ancuré'a í hua'anuuca. Aj pu i a'utéjche ti t'iu'uchú'eve'en ja'anáj ti ri'írí ti hua'utátuiire'en í Jesús mej caí raseíreca'a í teite.

T'íj nu'u tavástara'a tihua'umí a'ímej í mej jamuan a'ujujhua'ane'e

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ T'íj í a'ájna teja'uré'ene í xicájra'a mé jetzen racua'aca í pan mej caí levadura ranájchite'e. A'ájna xicájra'an jetze, a'í mú majta ramua'ívajta a'íjna í cáne'a í mej jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'í í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁸ Aj pu i Jesús hua'uta'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan mej u a'uju'un. Aye pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj á'uju'un sej si rí'i tejá'uruuren tej ti ráacua'ani tel'ijna í tej jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁹Ajta a'ñime, ayée mú tiraata'íhu'a'uri'i tijn:

—¿A'uné jetze piyen tí'ijxe'eve'e tej rí'i tejá'uruuren?

¹⁰Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Setá'ij se'uun a'uteáruete u chajta'ana, teáata'a pu amua'antinájchi ti xa'ari huátisin, jaj ti urajmuua. Setá'aj cujta'an u á'uju'un. Seajta jamuan a'uteáruete u chi'ita a'u ti a'ñin ará'aiixa.

¹¹Setá'aj siyen tiraata'ixaa'een a'ijna ti a'anna é'eche yee: “Ayee pu ti'ixa í maestro, yee: ¿A'uné jetze é'eri'iri ti tzajta'an tiú'ucua'ani í ti jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a? A'ij pu yee tiú'ucua'ani a'ñime jamuan í ti hua'antihuau.”

¹²A'ñi pu hui amuaatasejrate'esin í cuaartu, ti ve'éee, ti án imuá á'ujvee. Pu'uri ra'avé'ejaj. Setá'aj se'ujna rí'i te'uhuáruuren. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

¹³Aj mú mi a'ucj. Matá'ij me'uun a'ará'a, ayée pu te'irájraa a'ij ti tihua'utá'ixaa í Jesús. A'ij mú jín rí'i tiú'uruu í mej jín ra'utámua'aree a'ij ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

¹⁴Tí'ij teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a racua'ani, naími'i mú ja'uté'eei á'vejli'i meesa jetze, a'ijna í Jesús, majta a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ¹⁵Tí'ij í ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Jé'íhu'a nu huá'ipi'i rax'eve'eca'a nej mú'ejmi jamuan amua'acán tiú'ucua'ani, nej caí xi rajpua'jtzi, tej ti naími'i ra'utámua'aree tel'ijna jime'e í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

¹⁶Ayee nu tejá'amua'ixaa'ee, canu hui ché'e ja'anáj ráacua'ani í pan ajta caí nain araúrasten a'ijna xicá'ra'a Dios ti jetzen nain jín huateúra'ate'esin íyen chaanaca japua.

¹⁷⁻¹⁸Aj pu í rájti í taasa. Tí'ij í rí'i tiraatá'a í Dios jemi, aj pu í hua'utajáni. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Ye'ecui, setá'aj huará'ujaanten, a'ine ayée nu tejá'amua'ixaa'ee nej caí ché'e ja'anáj ra'ant'isin í ja'ara'a ti uuva jetze airámi'iyeca'a, ajta caí yen huatasej'reen ja'anáj ti Dios tiu'uta'á'jta íyen chaanaca japua.

¹⁹Tí'ij í raati'í í pan. Tí'ij í ajtahua'a pu rí'i tiraatá'a í Dios. Aj pu í ra'ant'itaaraxi í pan. Aj pu í hua'utá'í'ipi'i. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayee pu huataú'jmu'a í pan. A'ii pu a'ñin pú'een í netévira'a í nej jín á'amua'japua huaniú. Ayee xu huá'ini sej si ra'utámua'aree a'ij nej huá'ini.

²⁰Matá'ij meri tiu'ucua'a, ayée pu che'atá na'a huarj. A'ñi pu ra'ajjáj í taasa. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—A'ijna í taasa tzajta'a tu'urájmuua, ayée pu huataú'jmu'a í niuucari ti jime'en Dios jé'j'cua jín te'ataú'jratziiri'i ti amua'iráj'tuaani. Neajta inee, nu'uri raatasej'rataca'a ti ayén tí'ayajna a'ijna jime'e í nexuure'e nej ra'iráxire'esin mú'ejmi jetze me'ecan.

²¹Ajta a'ñin í ja'ati ti avíitzi jín tiu'utátuiire'esin ineetzi, a'ñi pu hui ajta yé seij're'e neetzi jamuan iyencuí meesa japua. ²²Ayee pu tí'ineruuren ineetzi, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a. Aru ché'e huataú'jxiemiste'en a'ijna ti neetzi jime'en tiu'utátuiire'esin avíitzi jime'e.

²³Majta a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú te'uté'jhuii mej huataú'rihua'u mel'ijna jime'e ja'ati ti a'ñin pú'een ti ayén rini.

A'ataqui máaj a'ñin pú'een í ti ruxe'eve'e

²⁴Matá'ij mi majta miyen auté'jhuii mej huataú'rihua'u maú'jjaaxié'evi'ira mel'ijna jime'e ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e. ²⁵Ajta a'ñin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijn:

—A'ñime í mej rey jín tí'teté'u'upu'u huá'a tzajta'a í mej caí Israél é'eme'ecan, a'ñi mú ca'ané'jri jín tihua'á'ijte'e. Ajta a'ñime í mej miyen tihua'á'ijte'e, ayée mú tiú'ujxaa yee rí'i mú tí'itexá'apuai.

²⁶Aru mú'een, caxu siyen éene'e xá'aju'un matá'ij a'ñime, sino ayée xu'u éene'e xá'ara'ani. A'ñin í ja'ati ti jaítze'e ruxe'eve'e mú'ejmi jemi, ché'e a'ñin ayén éene'e á'ara'ani tí'j jaítze'e pa'ari'i. Ajta a'ñin hui ti tí'ajta, ché'e ayén éene'e tí'j a'ijna ti tí'ivaire'e.

²⁷ 'Casi'i, ¿a'ataani jaítze'e ve'ecán jín ti'it'éjvee? ¿Ni a'ájna ti á vejl'i a'uré'ehuiixi a'ut' meesa a'ut'éjvee, na'ari a'ájna í ti t'í'ijmin? ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee í nej jaítze'e ve'ecán jín, í nej yé vejl'i huaré'eca'a í yee í meesa a'ut'éjvee? Mí neajta inee, yé nu seijre'e a'amua jamuan nej ní tejamaamín mú'ejmi.

²⁸ 'Seajta mú'een, mú'een xu se'ín pú'een í sej t'í'ij pí na'a yé huaté'uu neetzi jemi í nej rajpuajítzi. ²⁹ Neajta nu tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, sej si tiu'uta'ájta a'íné a'ájna í niyá'upua pu'uri ayén tinaa'íjca ineetzi nej ni tiu'uta'ájta.

³⁰ 'Ayeé nu hui tejá'amua'íjcate'e sej si siyen tiú'ucua'ani, seajta huayé'en í meesa a'ut'éjvee neetzi jamuan a'ájna xicájra'an ne jetzen yé ve'ecánejsin nej ni tiu'uta'ájta íyen chaanaca japua. Mú'een xu a'ujrá'ase japuan í ípuari sej si huá'axijte'en a'ímej í teitejra'a í mej majta Israél jetze huanéj, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

T'í'ij nu'u Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro t'í'ij: “Huaíca pej naatéehua'ita”

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Aj pu í a'ájna í Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro t'í'ij:

—Simón, Simón, a'ájna í tiyaaru'u ti i'i Satanás, a'í pu raatáhua'u ti Dios raatá'an ti í tiu'utése'en ti muaatéehua'itin pej pi mé núurieeni.

³² 'Aru inee, ayéé nu hui raatáhua'u mú'etzi jime'e í Dios jemi pej pi caí auté'itzen pe'ájna jime'e pej ná'astijre'e ineetzi. Neajta niyen t'í'imua'ajjte'e. Pat'í'ij r'í'í huarín mua'a tzajta'a, patá'aj pajtáhua'a na'ará'astijre'en. Ayeé pej huárini. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an a'ihuáamua'a.

³³ Ajta a'ín í Pedro, ayéé pu tiraata'ixaa t'í'ij:

—Nevástar'a, nu'uri niyen ahuánca'ane nej mú'etzi jamuan aiteánami'ihua na'ari nej huámi'ini mú'etzi jamuan.

³⁴ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú t'í'ij:

—Pedro, ayéé nu hui t'í'imua'ixaate'e, t'í'ij caí xi huajíjhua í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata t'í'ij capej nemua'ate.

Pu'uri nu'u ajtéaxiireca'a í ti nu'u puajítzi raatá'asin a'ájna í Jesús

³⁵ Aj pu í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í t'í'ij:

—¿Ni caí ti'it'ij tejama'áturaate'eca'a net'í'ij amuaata'íteca'a sej siyen a'uc'íxi'in, sej caí ca'aní anpiín, seajta caí ti'it'ij anú'a'in, sej tumin tzajta'an ucá'an, sej seajta caí ajtáca'acaimé'e?

Ayeé mú tiu'utaniú t'í'ij:

—Capu ti'it'ij auteájturaa.

³⁶ Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa t'í'ij:

—Ari íjii, ti pua'a piyen rájcha'íi a'ájna í ca'aní, patá'aj ra'anpiín, na'ari pajta pe'ájna í pej tzajta'an tumin ucá'an. Tí pua'a pecaí se'í t'ícha'íi í chun, xantaaru'u mej rájcha'íi, ayéé pej huárini. Patá'aj ráatuani í á'ac'ixu pej pi se'í chun huánanan í tumin jime'e.

³⁷ 'Ayeé pu té'eyu'usi'í t'í'ij: “Ayeé pu hui tihua'amitiejte'eca'a t'í'ij a'ii pu a'ín pú'een se'í ti a'ij pua'a t'í'itevij.” Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e ti ruxe'eve'e ti ayén che'atá na'a te'ararústen ineetzi jemi. Jee xaa ne'u, a'ájna ti ayén té'eyu'usi'í ineetzi jime'e, pu'uri t'ímua'a ararúastejsin. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

³⁸ Majta a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, ayéé mú tiraata'ixaa t'í'ij:

—Casi'i, tavástar'a, hua'apua pu yee t'í'iseijre'e í chun.

Ayeé pu í ayén tiu'utaniú t'í'ij:

—Amí pu'u t'í'ici'ípe.

T'í'ij nu'u Jesús huatéeniu a'ujna já'ahua'a Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Aj pu í huirájraa í Jesús. T'í'ij í a'uun a'ará'a a'ájna a'u ti é'e'aseca í jírí jetze ti ayén téjja'arájtehuua t'í'ij Aceituunajemi. Majta a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, a'í mú majta a'uc'í jamuan. ⁴⁰ T'í'ij a'uun a'ará'a, ayéé pu tihua'utá'ixaa t'í'ij:

—Setá'aj siyen huatéjniuuni sej si caí auté'itzen ti'it'ij jime'e.

⁴¹ Tí'ij i a'uun huaja'uteájtuaa, a'atzu pu imuá á a'ure'enée a'achú cumu a'atzu imuá pu e'eráava'itzi í tetej ti pua'a ja'ati raatárieni. A'uu pu títunutaca'a. Tí'ij i raatáhuuu í Dios jemi. ⁴² Ayen tíjín:

—Niyá'upua, ayée nu tí'imuahuvii, ti pua'a mua'aráanajche pej naatá'an nej ni cá niyen tirajpuafítzi ná'ara'ani. Aru ché'le ayén tiú'urini a'ij pej mú'ee tí'ijxe'eve'e. Ché'le hui cá ayén teja'uré'enineica'a a'ij nej nee tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tiraatáhuaviiri'i.

⁴³ Aj pu í sejí jemin huataseíjre ti ta japua tí'ivaire'e. A'íi pu ca'aníjra'a raatá'a. ⁴⁴ Ajta a'íin í Jesús, jeíhua pu tí'itese'eca'a. A'íj pu jín, jaítze'e huatéeniu. Jé'ecan pu tafxi'eca'a. Ayee pu seíjre'eca'a xiee tíj xúure'e á e'erájtzone á chuaata'a.

⁴⁵ Tí'ij i ájchee a'u ti e'eténiiusime'e, tí'ij i a'uré'ene a'u mej a'ij é'ene'e a'íime í mej jamuan á'ujjhuane'e. Mu'uri cu'utzuca'a a'iné jeíhua mú' cua'anaca'a me'íjna jime'e mej ruxieemíjite'e. ⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné sej si cu'utzu? Xá'ajhuixi'i, seajta huatéjniuuni ti ij cá tí'itíj a'amua japua rájveti, sej si cá auteáturan í Dios jemi.

Matí'ij nu'u ya'ujáj me'íjna í Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tixájtaca'a í Jesús, matí'ij jeíhua teite e'iré'ene. Ajta a'íin ti ayén ántehuaa tíjín Judás, tí ajta huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej tamuáamuata'a japan hua'apua ará'ase, a'íi pu amuacá huamé'ecaa. Aj pu í ajteáxiireca'a ti ij ru'itépi'itzen a'íjna í Jesús.

⁴⁸ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiraata'íhu'a'uri'í tíjín:

—Judás, ni piyen tinu'itépi'ítze'esin pej pi neetzi jime'e tiu'utátuiire'en ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

⁴⁹ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjhuane'e, matí'ij raasej a'ij ti tí'ití rijcaa, matí'ij mi miyen tiraata'íxaa tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni tiyen huárini tej hua'utévajxi'in te'íjna jime'e í tí'itachun?

⁵⁰ Ajta sejí ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu ra'ajtéevajxi a'íjna ti ravaire'e a'íjna ti tí'ajta u teyujta'a. Ra'ajtasíjcheca'a í naxaira'an, ruri'irínta'an ti ra'ajtánaxaiica'a.

⁵¹ Aj pu í Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Caxu ché'le siyen raruure.

Aj pu í Jesús ra'ajtamuaríej a'íjna í naxaira'an jetze. Ajta tiráhuua. ⁵² Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta í mej tihuá'ajte'e í mej tí'icha'íi u teyujta'a, ajta a'ímej í huá'a vaujsi, naíjmi'í matíj mena'a mej jemin e'iré'ene. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni qui nahua'ari ne'ín pú'een sej si siyen mú'een mú' a'uvé'uju'un sej chun tiu'í'isime'en, seajta ciyej? ⁵³ Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'úu nu hui a'utevéé ná'aye'í a'u ti e'eráyaujta'a u teyujta'a mú'ejmi jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'í. Ari íjii xua siyen neruure a'iné ayée pu tejamuaac'íi ti a'amua jetze huá'raa a'íjna ti tí'ajta tíca'amiste'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Pedro raavé'avaataca'a a'íjna í Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Matí'ij mi raatéevi'í. Aj mú' mi ya'uví'ití. A'uu mú' ya'uré'eneijte a'u ti é'eche a'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ajta a'íin Pedro, a'atzu pu imuá rá'asijme'e. ⁵⁵ Matí'ij mi a'unai a'ájna já'ita'a ti e'eráyaujta'a u teyujta'a. Aj mú' mi atéráaseajraa. Ajta a'íjna í Pedro, a'íi pu huá'a jamuan á'ujjeíjxi. ⁵⁶ Tí'ij a'íin 'íita'a ti tí'ivaire'e, a'íi pu raasej ti a'uun á'ajcatii a'u ti á'ataa. Tí'ij temua'a raasej, aj pu í ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mi teáata'a, amíi pu ajta jamuan á'uche'ecane'e.

⁵⁷ Ajta a'íin Pedro, ayée pu tiu'utéhua'itaca'a tíjín:

—'íita'a, canu ramua'ate.

⁵⁸ A'atzu a'ateevi'í, ajtahua'a sejí raasej. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjín:

—Mú'ee pe pajta huá'a jetze ajtémecan.

Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Hoombi xaa, canu xaa ne'u.

⁵⁹ Tí'ij sefj hora teuumé'eca, ajtahua'a sefj ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti amín a'ín pú'een sefj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'iné Galilea pu é'eme'ecan.

⁶⁰ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Hoombi xaa, capu a'ij tiná'amitiejte'e a'ij pej ti'ixa.

Tí'ij auj ayén tí'ixajtaca'a, tí'ij i huajjhuaca'a í tecuaara'i.

⁶¹ Ajta a'ín í tavástarara'a, a'í pu pí a'uré'eve. Aj pu i ra'aráseij a'ijna í Pedro. Ajta a'í pu ra'utámua'areeri'i a'ij ti tavástarara'a tiraata'ixaa yee tí'ij caí xi huajjhuacan í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tijín capej nemua'ate.

⁶² Tí'ij í Pedro huirájjraa á pua'acié. Aj pu i tiujyeñejraa huápi'i. A'ij pu pua'a té'ujmua'ajca.

Matí'ij nu'u mi ra'utéxieehuari'iri'i me'ijna í Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Majta a'í me í mej racha'íca'a, a'í mú autéjhuii mej ra'utéxieehuari'iri, majta raatée-vajxi me'ijna í Jesús. ⁶⁴ Matí'ij mi ra'utají'icie á jí'iseáara'an jetze. Aj mú mi ca'anéeri jín raata'íhua'uri'i tijín:

—Huataxáj yee a'atani muaatéevajxi.

⁶⁵ Majta je'íhua mú ra'utéxieehuari'iri'i me'ijna jime'e ti a'ij pua'a 'een.

Matí'ij nu'u mi á ya'uré'eneijte a'í mej jemi í rujuéesistemua'a

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Tí'ij huateapuá'areca'a, naími'i mú tiújseij, í huá'avaujsimua'a, majta í mej tí'ajta u teuyjta'a, majta a'í me í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a. Majta á ya'uv'íiti huá'a jemi í rujuéesi.

⁶⁷ Aye me mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ti pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í ti Dios án muaja'ujyéjtzta í ipuari japua nusu pecá.

Tí'ij í Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Tí pua'a niyen tejámuaatá'ixaate'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een”, caxu mú'een ná'antzaahuatéesin. ⁶⁸ Ajta ti pua'a niyen tejámuaatá'íhua'u yee: “¿A'ataani nej pírici inee?, caxu mú'een, a'atzu huatániusin.”

⁶⁹ Silu íjii ti yú auca'ítí a'ame, inee nej neajta huá'a jetze airáane í teite, a'úu nu hui a'ujcaí na'ame a'ujna ri'irínta'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

⁷⁰ Naími'i mú miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een yaujjra'an í Dios?

Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Aye pu ti'ayajna, nee nu ne'ín pú'een a'ij sej tiu'utaxájtaca'a.

⁷¹ Matí'ij mi miyen tiu'utaú'ixaa tijín:

—¿Tí'itáani máaj a'ij tet'ixe'eve'e í tej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en tí'itíj jime'e? Tu'uri ne'u hui ráanamuaajri'i a'ij ti amín tiu'utaxájtaca'a.

23

A'ijna í Jesús, ajta a'ijna í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Matí'ij mi naími'i ájhuiixi í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Matí'ij mi ya'uv'íiti me'ijna í Jesús a'ijna jemi í Pilato. ² Matí'ij mi autéjhuii mej tí'itíj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. Aye me mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Aye tu hui ráamua'areeri'i ti amín ca'aníjjraa hua'atá'aca í teite mej mi hu-aténe'use'en í gobierno jemi. Capu hua'utá'asin a'ijna í Jesús mej tiraanájchite'en í César í ti huá'ajjive'e. A'í pu hui ajta ayén tihuá'ixaate'e tijín amí pu a'ín pú'een í ti Dios án ye'ujyefjtzta í ipuari japua, ti ajta rey jime'e tí'itíjvee. —Aye me mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

³ Tí'ij í Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een í pej Rey jime'e tí'itíjvee a'í mej jemi í mej Israél jetze ajtémecan? Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Jee, nee nu ne'ín pú'een í pej raxa.

⁴Tí'ij í Pilato ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta a'ímej í mej me'uun ajteáxiireca'a tijn:

—Capu a'ij ná'amitiejte'e ti'itj jí auteájturaa í nej jín ra'uxjíte'en.

⁵Majta a'íme, ca'anín mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Jeíhua pu hui ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utáciine. A'u pu hui a'utéjche ti ayén rijca ájtepua Galilea. Ajta á'iyen, a'u ti hui ve'eráane ayujna.

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Heródes

⁶Ajta a'íjn Pilato, tí'ij ayén tiráanamujri'i, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i tijn:

—¿Ni qui a'íjn Jesús a'únna é'eme'ecan u Galilea?

⁷Tí'ij Pilato ayén ráamua'areeri'i tijn a'í pu Heródes a'uun tejé'ajta a'u ti Jesús é'eme'ecan, aj pu í hua'uta'aíj mej rá'anvi'itin jemin a'íjna í Heródes, í ti rey jín ti'itéjvee. A'íj pu ajta a'ajná'imua a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén.

⁸Ajta a'íjn Heródes, jeíhua pu huataújemua'ave tí'ij raasej a'íjna í Jesús, a'iné pu'uri a'ateevi'i ti rasejrami'ica'a. Ayee pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íjn Jesús ti'itj jí ayén huá'rini ti huá'pí'i ruxe'eve'e a'iné pu'uri jeíhua ramua'areereca'a a'ij ti a'íjn ti'itj huáruu a'íjna í Jesús.

⁹Jéíhua pu tí'ira'íhua'uraca'a. Ajta a'íjn Jesús, capu a'atzu huataniú. ¹⁰Majta a'íme í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'íme í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'úu mú vejl'i jemin huaté'uuca'a. Ca'anín mú jín tí'ijxajtzi'iraca'a. ¹¹Ajta a'íjn í Heródes, majta a'íme í xantaaru'u í ti tihua'ajte'e, mat'ij miyen tíhua'unamujri'i, mat'ij mi autéjhui mej miyen tiraatzejramua'an. Majta ra'utéxiehuari'iri'i me'íjna í Jesús. Mat'ij mi chíxuri ru'ucáachejte, huá'a chíxu í mej jamuan tí'ajta í Heródes. Mat'ij mi hua'uta'aíj mej mi majtáhua'a rá'anvi'itin í Pilato jemi.

¹²A'ájna xicájra'a jetze, a'íj mú ru'amigustemua'a muá'araa a'íjna í Pilato, ajta a'íjna í Heródes. Tí'ij caí xi ayén tiuju'urj, maúche'e mú tiújcha'íre'eca'a.

Mat'ij nu'u mi ra'uxjíte me'íjna Jesús me'íjna jime'e ti nu'u huámi'ini

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³Ajta a'íjn Pilato hua'utajé a'ímej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta a'ímej í mej tihua'ajte'e í teite, ajta a'ímej í teite. ¹⁴Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Set'ij siyen yee ru'uvé'enejte sem'ijna ineetzi jemi, ayée xu se'íjna jín jetzen tí'ijpua'ajte'e yee a'íj pu ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utáciine. Nu'uri tiraata'íhua'uri'i, mú'een xu neseíracaa. Mí ajta, capu a'ij ná'amitiejte'e ti'itj jí auteájturaa í sej jí jetzen tí'ijpua'ajte'e. ¹⁵Capu ajta a'ij tirá'amitiejte'e a'íjna í Heródes a'iné a'íj pu ajtahua'a mú ye'uta'íteca'a itejmi jemi.

A'íj xu hui jí seri ramua'aree ti caí ayén tiraavjíte'e ti amín huámi'ini, a'iné capu ti'itj jí auteájturaa. ¹⁶A'íj nu hui jí inee puajtzi raatá'asin nem'ijna. Neajta rá'axjíte'en. Net'ij ni raateátuaasin nicu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pilato.

¹⁷Ayee mú tí'ijri'irejca'a mej se'j huatátuaani í mej aiteánami'i a'ájna mat'ij tí'iyeste-hua'a. ¹⁸Majta a'íme í teite, na'mi'i mú miyen titeetejihuajraa tijn:

—Miche'e hui rá'anvi'itin am'ijna mí teáata'a, pej pi Barrabás huatátuaani itejmi jemi.

¹⁹(A'íjna í Barrabás, ayée mú 'éen jí ra'íteána a'iné ca'aníjra'a pu hua'utá'a í teite Jerusalén mej é'echejca'a mej mi huatéjne'usi'ite'en. A'íj pu ajta a'íjn pú'een se'j í ti tí'itecui'ica.)

²⁰Ajta a'íjn Pilato, aúche'e pu raxí'eve'eca'a ti raatátuaani a'íjna í Jesús. A'íj pu jí, ajtahua'a pu ayén tihua'ajee ti ij ráamua'aree a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite. ²¹Majta a'íme í teite, majtáhua'a mú miyen titeetejihuajraa tijn:

—Patá'aj hui rá'utatan, patá'aj rá'utatan.

²²Huaíca pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—¿A'iné 'een jime'e? ¿Ti'itajni a'íj huáruu ti a'ij pua'a 'een? Capu hui a'ij ná'amitiejte'e ti'itj jí auteájturaa ti ij ayén raavjíte'e ti huámi'ini am'ijna. A'íj nu hui jí niyen nena'a rini. Puajtzi nu'u raatá'asin. Neajta raateátuaasin.

²³ Majta a'fime í teite máaj mú jaítze'e ca'anín jín huajíjhuaca'a. Majtahua'a miyen tiraata'aj í rá'utatan. Mat'íj mi tiu'umuá'iti me'fjna jime'e í mej jeíhua tejíjhuajme'eca'a. ²⁴ Aj pu í Pilato raax'epi'intare ti ayén huaríj a'ij mej t'íjixe'eve'eca'a í teite. ²⁵ T'íj i raatátuaa a'fjna í mej ra'íteáana a'fjna jime'e ti ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi huateújne'usi'ite'en, ti ajta t'ítecuí'ica. A'íi pu a'fín pú'een í mej rájhuaviiri'í í teite. Ajta a'fín í Pilato, a'fí pu tiu'utátui í Jesús mej mi miyen ráaruuren a'ij mej t'íjixe'eve'eca'a í teite.

Mat'íj nu'u mi rá'utatai me'fjna í Jesús

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Mat'íj mi ya'ujáj. Aa mú ya'ujáasime'eca, mat'íj sejí huatéevi'í ti ayén ántehuaa tijín Simón ti Cirene é'eme'ecan. A'uun pu 'ítzítá e'erará'a ti í a'uun Jerusalén a'uteáruite. Mat'íj mi ru'uhuatéechuite í cúruu ti ij rá'anchueni. Meraata'aj ti ráachuisime'en cujta'an í Jesús.

²⁷ Jéihua mú teite huajú'ucaa huá'a cujta'a. Mu'íiti í 'uuca, jeíhua mú ruxieemijte'eca'a, mua'antiujujeíne'e mú muaajú'ucaa a'fjna jemi.

²⁸⁻²⁹ Aj pu í Jesús pí a'uré'eve. Ayee pu tihua'ixaa tijín:

—Mú'een 'uuca, mi sej huá'ayaujmu'a'a pú'een a'fime í mej Jerusalén a'uchéjme, caxu neetzi jín ruyeine, sino rujímmua'a sehuaújyeinixi'í mú'ejmi jime'e, seajta se'fmej jime'e í ruyaujmu'a'a a'iné aj pu hui teja'uré'enejsin a'fjna í xicájra'a sej jetzen siyen tiu'utaxájta yee: “Dios pu r'íi tihua'utá'a a'fmej í mej caí ja'anáj tiyaúumu'a'a muá'araa, majta a'fmej í mej caí ja'anáj ti'írri huá'a jetze huataseíjre, majta a'fmej í mej caí ja'anáj huá'utzi í huá'ayaujmu'a'a.”

³⁰ 'A'fjna xicájra'an jetze, ayée mú hui rini í teite. A'fí mú tiraatá'ixaate'esin í jirí tijín: “Patá'aj téjmi japua rájveti.” Majta miyen che'atá mena'a tiraatá'ixaate'esin a'fjna í jirí áa ti huacájme tijín: “Patá'aj taaté'avaa.”

³¹ “Tí pua'a niyen tirajpuaíjtzí ne'fjna jime'e nej caí ti'ítj jín auteájturaa, ¿a'iné teja-mua'amitije'te'e mej miyen tirajpuaítzí muá'aju'un a'fime í mej xaa ti'ítj jín auteájturaa? Huápi'í mú hui rajpuaítzí muá'aju'un xaa ne'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.”

³² Majta seica mú huajájpuajme'e mej mi me'uun huá'utatan jamuan í Jesús. A'fime í mej hua'apua, a'fí mú a'fín pú'een í mej xaa a'ij pua'a t'í'irujca.

³³ Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Mi'ichímu'uta. A'fí mú rá'utatai jamuan í mej a'ij pua'a t'í'irujca. Sejí mú aúutatai ri'írínta'an pújme'en í Jesús. Majta í seij, a'fí mú rá'utatai úutata'an pújme'en.

³⁴ T'íj i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Niyá'upua, patá'aj hui tihua'utá'uuni'í a'iné camu ramua'aree a'ij mej rici.

Majta a'fime í xantaaru'u, a'fí mú huáhuajcaca'a mej tetej a'ucáahua'axin mej mi ráamua'aree ja'ati ti raci'iti í c'íxure'ara'an í Jesús. ³⁵ Majta a'fime í teite, a'úu mú a'uté'uu mejseíraca'a. Majta a'fime í mej tihua'áijte'e, a'fí mú majta ra'utéxieehuari'iri'í. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu seica japua huaniú. Ché'e hui amín rujapua huániuuni, ti pua'a hui ayén ti'ayajna ti amín a'fín pú'een Dios ti ra'antíhua'u, a'fjna Dios ti án ya'ujyeyíjta í ípuari japua.

³⁶ Majta a'fime í xantaaru'u mua'ajteáxiireca'a, majta ra'utéxieehuari'iri'í. A'fí mú majta raatanéste í viinu ti antzináj ti ra'antiyé'en. ³⁷ Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a Rey jime'e pej ti'íteveeca'a a'fmej jemi í mej Israél jetze ajtémecan, patá'aj á japua huániuuni.

³⁸ Majta taabla ti'ítj mú aúutatai a'u ti á'ujmu'u í Jesús. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'fjna jetze í taabla tijín: “A'íi pu a'fín pú'een í hua'aRey a'fime í mej Israél jetze ajtémecan”.

³⁹ Ajta sejí í mej hua'apua í ti a'ij pua'a t'í'irí'irejca'a, aj pu á'atataihuaca'a. A'fí pu ayén a'ij pua'a tiraataxájtaca'a. Ayen tijín:

—¿Ni pecaí pe'ín pú'een a'fjna ti Dios án mua'ujyeyíjta í ípuari japua? Patá'aj á japua huániuuni, pajta téjmi japua.

⁴⁰ Ajta í seij ti a'ij pua'a t'í'irí'irejca'a, ti ajta á'atataihuaca'a, a'fí pu ra'ajte'axi tijín:

—¿Ni hui pecaí rá'atese'e í Dios? Casí'i, ayée pej che'atá pena'a tirajpuaíitzi tǵ amǵjna.

⁴¹ Ayee pu hui tiraavǵjte'e tej tiyen tirajpuaǵtzi a'íné pu'uri taacǵ'í a'ij ti tiraavǵjte'e a'ǵjna jime'e a'ij tej ti'itǵ huáruu. Ajta amǵn, capu ti'itǵ jǵn auteǵjturaa.

⁴² Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'ǵjna í Jesús tǵjǵn:

—Jesús, patá'aj na'utámua'aree a'ǵjna xicáara'an pej jetzen autéchesin pej tiu'uta'aǵta.

⁴³ Ajta a'ǵjǵn í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tǵjǵn:

—Ayee nu hui tǵ'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, íjii, mú'ee pe pe'uun a'utevéee pua'amé neetzi jamuan a'u ti Dios rǵ'í timuaatá'asin. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ǵjna í Jesús.

Tǵ'ij nu'u cui'i huamǵ'í a'ǵjna í Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Tǵ'ij ari teumé'eca a'atjaz tacuarixpua, aj pu í nainjapua huateática'areca'a í chuej japua. Ayee pu á'atee a'achú cumu huaíca hora ti ayén 'eene'e, a'íné a'ǵjna xicaj a'umǵ'í. Capu í ché'e huáneeri'icicaa. Ajta a'ǵjǵn í cǵixuri ti itzǵjhua, ti ajta a'uun a'utavivǵjime'ecaa u teyujta'a, a'ǵjǵn pu já'ita'a acasiújtza'anixi. ⁴⁶ Ca'anǵn pu jǵn huajǵjhua'ca'a a'ǵjna í Jesús. Ayee pu tiu'utaxǵjtaca'a tǵjǵn:

—Mǵ pej niyá'upua, mú'eetzi nu huatátuiire'esin í nexiejniu'uca.

Jǵme'en pu'u ayén tiu'utaxǵjtaca'a, aj pu í raatapuá'ajta'ca'a ti tǵyee'e.

⁴⁷ Ajta a'ǵjǵn í xantaaru'u, ti anxíte tǵ'ajta, tǵ'ij raaseǵ a'ij ti huarǵj, aj pu í rǵ'í tiraatá'a í Dios. Ajta ayén tiu'utaxǵjtaca'a tǵjǵn:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'ǵjǵn pu rǵ'í tǵ'itevistaca'a.

⁴⁸ Majta a'ǵjǵme í teite í mej ajteáxiireca'a me'újna mej mi tiú'umua'ariive'en, matǵ'ij raaseǵ a'ij ti ti'itǵ huarǵj, a'ǵjǵn anteuǵjtu'asixi án rútaavitze'e me'ǵjna jime'e mej huataúxieemiste. Majta a'ucǵj. ⁴⁹ Majta a'ǵjǵme í mej ramua'ajcaa, majta a'ǵjǵme í 'uuca í mej e'eráaci jamuan a'ujna u Galilea, a'ǵjǵn mú a'ímua' a'uté'uu mej sejjraca'a a'ij ti ti'itǵ rici.

Matǵ'ij nu'u mi u ye'avá'ana

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Meenti seǵj a'uun jé'esejje'eca'a ti ayén ántehuaa tǵjǵn José. A'ii pu a'ǵjǵn pú'een seǵj ti huá'a jetze ajtémé'ecan í huá'a jueesi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a mej ará'ase. Rǵ'í pu tǵ'itevistaca'a a'ǵjna. Capu ti'itǵ jǵn auteǵjturaa. ⁵¹ Ajta a'ǵjǵn, capu ra'aránajcheca'a a'ij mej tiraaxǵ'epi'ántare, capu ajta rǵ'í raatá'a a'ij mej huarǵj í seica í jueesi. A'uun pu é'eme'ecan a'ǵjna í José, chajta'a ti ayén téja'arǵjtehuuaa tǵjǵn Arimatea, ti ajta a'uun huatacá'a u Judea. Ajta a'ǵjǵn José, a'ǵjǵn pu rachú'eve'eca'a ja'anáj xicáara'an jetze Dios ti tiu'uta'aǵta íyeyen chaanaca japua.

⁵² Tǵ'ij í a'uun á'ume í Pilato jemi. Ayee pu tiraatáhuaviiri'í ti a'ǵjǵn Pilato raatátuiire'en í Jesús ti mi'ichi. ⁵³ Tǵ'ij jǵ ra'acǵjti í cúruu jetze í tévira'a. Aj pu í saavana jǵn racá'ijcataca'a. Tǵ'ij jǵ a'uun a'uteǵjrapi a'u ti aúucun. Tǵ'ij jǵ yenu'uhuaré'etee a'u mej mauchén yauucú í jajj. Caxǵj mú ja'anáj ja'ati me'uun utétuara'a. ⁵⁴ Pu'uri a'ǵjna pí'tǵirǵjcaa a'ǵjna xicájra'a mej jetzen rǵ'í ruruuren. Ajta pu'uri tǵn teja'uré'enejsime'e a'ǵjna xicájra'an mej jetzen ruse'upi.

⁵⁵ Majta a'ǵjǵme í 'uuca, í mej me'uun e'eráaci u Galilea jamuan í Jesús, a'ǵjǵn mú cujta'an huajú'ucca a'ǵjna í José. Matǵ'ij mi raaseǵ a'u ti aúucun, majta a'u ti yá'uruu í mi'ichi.

⁵⁶ Matǵ'ij mi a'ucǵj í ruche. Aj mú mi rǵ'í ráaruu í tu'upi ti naa teáarǵ'e, majta í mej jǵn racápitjra. Majta á'yeyen huaǵjse'upe a'ǵjna xicájra'an jetze a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

24

Tǵ'ij nu'u ajtahua'a a'itáara a'ǵjna í Jesús huá'a tzajta'a í mi'ichite

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tǵ'ijta a'ǵjna teja'uré'ene í tǵjca'ari ta'amujca í itieeri jetze. Íye'e mu'u u á'uju'uun me'ǵjna í 'uuca mej tejá'utǵj í mej rǵ'í tiú'uruu í tu'upi ti naa teáarǵ'e. Matǵ'ij mi u á'uju'uun a'u ti aúucun.

² Matǵ'ij mi me'uun a'ará'a. Aj mú mi raaseǵ a'ujna ti aúucun ti pua'a ari te'entácuuni'í. Ajta a'ǵjǵn í tetej í mej ra'itémua, pu'uri ja'ati u yé'enxiiraca'a. ³ Matǵ'ij mi a'uun a'uteǵjrapi a'u ti aúucun. Aru camu ráateu í tévira'an í Jesús.

⁴ Majta mauj me'íjna jín t'í'ímua'ajca a'ij ti ti'ití huarfj a'íjna jime'e í mi'íchi, jíye'itzi jín mú hua'apua huatasejre í teteca a'ímej jemi í 'uuca. Ayee mú cuaiínavi'in ti'itíchejca'a. Ayee pu ti'itemastájye'icaa cumu mej témaxcava'ara'an. ⁵Jé'ecan mú tiu'utátziin í 'uuca. A'íj mú jín títunutaxi, majta aicaújtuxi. Majta a'íme í teteca, ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'íné sej si 'een jín siyen rahuahuau huá'a tzajta'a í mi'íchite sej ti ari ruuri?
⁶⁻⁷ Capu hui ye'e já'ahua'a, a'íné pu'uri ajtahua'a huatarúj. ¿Ni hui secaí ramua'aree a'ij ti tejámuaatá'ixaa tí'ij auj a'uteveeca'a mú'ejmi jemi a'ujna u Galilea yee ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej tiu'utátuiire'en a'íjna ti huá'a jetze airáane í teite huá'a jemi í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi mej mi rá'utatan? Ajta yee huaíca xicaj tzajta'a pu ajtahua'a nu'u huatarújsin. —A'íi mú teteca miyen tihua'utá'ixaa.

⁸ Majta a'íme í 'uuca, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tihua'utá'ixaa. ⁹ Mat'íj mi huiráaci a'u ti aúucun. Mat'íj mi a'ucfj ruche. Aj mú hua'utá'ixa a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan sej ará'ase, ajta í seica. Nain mú hua'utá'ixa a'ij mej ti'itfj tiu'uséj.

¹⁰ A'íme í 'uuca, a'íi mú a'íin pú'een, í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta a'íin í Juana, ajtahua'a sej í María ti nánajra'an pú'een a'íjna í Jacobo, majta seica í 'uuca. A'íi mú miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Jesús hua'ant'íhuau.

¹¹ Mí ajta caí a'íme, camu huá'antzaahua í 'uuca a'íné capu a'ij tihua'ámitiejte'eca'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

¹² Ajta a'íin Pedro, a'íi pu ájchee Tí'ij jí a'utiéchejraa a'ájna a'u ti aúucun. Tí'ij i a'uteájrupi. Tí'ij jí aicaújtutzi, tí'ij cixuri tiu'uséj. Aa pu rujímua'a tí'ijpiica'a á chuaata'a. Tí'ij jí á'urra. Jéíhua pu tí'ímua'ajca í ru tzajta'a a'ij ti ti'ití huarfj.

A'ájna nu'u já'ahua'a juye jetze Emaús ti a'uré'enine'i
(Mt. 16:12-13)

¹³ A'ájna xicájra'a jetze, mé hua'apua í mej huá'a jetze ajtémecan a'íme í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'úu mú aujú'ucca chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Emaús. A'atzu pu a'ímuá p'fej'arici a'ujna u Jerusalén, a'achú cumu tamuáamuata'a kilómetros.

¹⁴ Ayee mú tiu'uxájtajme'e nain a'ij ti ti'itfj huarfj. ¹⁵ Maúche'e mú tiu'uxáatajme'eca, majta ti'íhuauríhuaurájme'e rujímua'a, tí'ij a'íin Jesús ajteáxiireca'a ti 'ij huá'a jamuan huamé'en. ¹⁶ Aru capu hua'utá'a mej ráamuati.

¹⁷ Tí'ij i Jesús ayén tihua'uta'íhuauri'i tíjín:

—¿Ti'itájni a'ij setiú'urixaate'e siyen huajú'un?

Mat'íj mi huatéhuiixi, mua'icaujtutájme'e. ¹⁸ Ajta sej ti ayén ántehuaa tíjín Cleofas, a'íi pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni pecaí ramua'aree a'ij ti ti'ití huarfj íjii itejmi jemi? ¿Ni pecaí mú'ee pe'ín pú'een í pej huayé'i pena'a pej caí ti'itfj mua'aree a'ij ti ti'ití taruure itejmi?

¹⁹ Aj pu i ayén tihua'uta'íhuauri'i tíjín:

—¿Ti'itáani a'ij huarfj?

Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'íjna jime'e í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'íi pu hui tí'ixaxa'ata'a í rumuári'er-í're'ara'an jime'e í Dios jetze me'ecan. Ajta jéíhua pu ayén tiú'uruu ti huápi'í ruxe'eve'e, mejseíraca'a í teite. ²⁰ Majta a'íme í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íme í mej tí'ita'ajjte'e, a'íi mú hui Jesús tiu'utátui mej mi tiu'utá'an mej raajé'ica. Mat'íj mi rá'utatai.

²¹ Mí teajta iteen, ayee tu hui tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin pu'éene'e á'ame'enche'e ti tu'irájtuani itejmi i tej Israel jetze ajtémecan. Pu'uri huaíca xicaj tejauume í mej rá'utatai.

²² Majta seica juuca í mej téjmi jetze ajtémecan, jéíhua mú a'ij pua'a te'utasejra. Ílye'e mú u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Jesús. ²³ Aru camu ráateu í mi'íchi. Mat'íj mi huare'aci. Aj mú mi taata'ixaa tíjín seica mú huatasejre a'ímej jemi. A'íi mú nu'u me'ín pú'een í mej ta japua tí'ivaire'e. Ayee mú eeri'i tihua'utá'ixaa ti nu'u ari ajtahua'a huatarúj a'íjna í Jesús. ²⁴ Majta seica í mej ta jamuan á'ujjuhua'an, a'íi mú majta u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana. Ayee pu éene'e a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íme í 'uuca. Aru camu hui á'a ya'usej me'íjna í Jesús. —Ayee mú tiraata'ixaa a'íme í mej hua'apua.

²⁵ Ajta a'ñin, ayée pu tihua'utá'ixaa tijn:

—A'ij xu pua'a tité'ujmuajte mú'een. Caxu a'ij tirájteuve mi ru tzajta'a sej si ca'anacan tirá'antzaahuat'e'en nain tijn na'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁶ ¿Ni caí ayén tiu'ujxe'eve'eca'a ti ij amuacáí ayén tirajpuaíitzi á'ara'ani a'ijna í ti ajta Dios a'án ya'ujyejtza í ipuari japua, ti ij á'iyen te'enteároute a'ijna jime'e ti tiu'uta'ájtza íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ajta nainjapua?

²⁷ Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús temua'a naa nain tijn na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze a'ijna jime'e, tijn na'a ti a'ñin ra'uyú'uxaca'a a'ijna í Moisés teecan, ajta mat'ij mena'a í mej tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ Mat'ij meri á vejli'i aujú'ucaa a'ájna chajta'a a'u mej ará'aixaa, aúche'e pu huamé'ecaa a'ijna í Jesús, ayée pu cumu mú pu á'ayee a'um'é'e a'ame. ²⁹ Ajta a'ñime, jéfhua mú ca'anijra'a raatá'a ti a'uun huatáaturan. Ayee mú tiraata'ixaa tijn:

—Patá'aj yé huatáaturan téjmi jemi, a'iné pu'uri téchuijxari, ajta ari tijn tética'ari.

Tí'ij í a'uun a'uteájrupi ti ij huá'a jamuan a'uun a'uteáaturan. ³⁰ Tí'ij í Jesús ayén huar'ij t'ij a'ñin aúca'atíi huá'a jamuan á vejli'i meesa jetze. Tí'ij í raatí'ipii í pan, ajta rí'i tiraatá'a í Dios. Aj pu í ra'antítaaraxi í pan. Tí'ij í a'utéjche ti hua'uta'í'ipi'ite'en. ³¹ Jíme'en pu'u hua'utá'í'ipi'i, aj mú mi raamuá'a. Aj pu í e'ehuaújpua'arixi mejseíraca'a.

³² Mat'ij mi miyen ti'itíuríhua'uri'i tijn:

—Ni caí ú'utzunajca'a í taxiejniu'uca í ta tzajta'a, ajta ca'anijra'a yú huatasejre u ta tzajta'a t'ij a'ñin tiu'uxájtajme'e ta jamuan í juye jetze, ti ayén tí'ita'ixaate'ecaa a'ij ti huataújmua'a í ti té'eyu'usi'í yu'uxari jetze?

³³ Mat'ij mi ájhuiixi. Ca'anacan mú huaré'aci u Jerusalén. A'uun mú huá'uteu a'íme'j í mej tamuáamuata'a japuan sej mej ará'ase, majta í seica í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e. Naími'i mú tiújsej me'újna. ³⁴ Majta me'ijna í mej me'uun a'uté'uca'a u Jerusalén, ayée mú tihua'utá'ixaa í mej hua'apua tijn:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tavástara'a pu ajtahua'a a'itáaraa huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ajta huatasejre jemin a'ijna í Simón.

³⁵ Majta a'ñime í mej hua'apua, a'íi mú tihua'utá'ixaa a'ij ti ti'ití huar'ij mat'ij me'uun aujú'ucaa í juye jetze, ajta a'ij mej ye'í tiraamuá'a t'ij a'ñin ra'antítaaraxi í pan.

Tí'ij nu'u Jesús huatasejre a'íme'j jemi í mej nu'u mauj jamuan á'ujujhua'ane'e ti auj ruurica'a amuacáican

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Maúche'e mú tí'ixáataca'a me'ijna jime'e t'ij a'ñin Jesús huatasejre huá'a jemi. A'uun pu já'ita'a huatéechaxi. Aj pu í ayén tihua'utateújte tijn:

—Ché'e huatéepua'are í a'amua tzajta'a.

³⁷ Jé'ecan mú huajjxica'a. Majta tiu'utátziin a'iné ayée pu huá'asejrate'ecaa. Cu xiee mej cu mí'ichi seijra. ³⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—¿A'iné 'een jín a'ij pua'a amuaatá'a? ¿A'iné sej si caí xi té'atzaahuat'e'e? ³⁹ Casi'i, i nemujca'a jetze, ajta í ne'fíca jetze. Nee nu ne'ín pú'een. Setá'aj na'ajtamuarí'en sej si siyen raasej. Sej ti mí'ichi, capu ayén nex'ej ti'itéhua'lira'a, capu ajta ayén nex'ej ti'itéjari. Xu'uri nesej nej xaa téhua'lira'a, neajta téjari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

⁴⁰ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu í ayén tihua'utasejra í rumuájca'a jetze, ajta ru'fíca jetze. ⁴¹ Majta a'ñime, camu xi rá'antzaahuat'e a'iné jéfhua mú a'ij pua'a yá'usejra'aca'a, majta rútemua'ave'eca'a. Aj pu í ayén tihua'uta'í'hua'uri'i tijn:

—¿Ni secal ti'itíi títchali í nej ráacua'ani?

⁴² Mat'ij mi sej raatá'a í huá'í ti huá'ijchi'i. ⁴³ Tí'ij í ra'ancuré'echui. Aj pu í ráacua mejseíraca'a a'ñime. ⁴⁴ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayee nu tejámuaatá'ixaa netí'ij a'amua jemi huacatíi ti ayén ruxe'eve'eca'a ti nain jín te'araúrasten a'ij ti te'uyú'uxaca'a neetzi jime'e a'ijna í Moisés, majta a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta jetzen í tihuá'achuica.

⁴⁵ Aj pu i hua'utá'a mej mi yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'luxari jetze. ⁴⁶ Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé pu té'eyu'usi'i í yu'luxari jetze nej nu'u niyen tirajpuaítzi ná'ara'ani inee, i nej ne'ín pú'een í Ciriístu'u tí Dios án neja'ujyejtzta í ipuari japua. Ajta nu'u huaíca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a aitára'ani huá'a tzajta'a í mi'ichite.

⁴⁷ Majta nu'u, nainjapua tihua'utá'ixaate'esin neniúucajtzte'e mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi ti ij a'ín tihua'utá'uuni'i. Ma'utéjhuijsin nu'u mej miyen tihua'utá'ixaate'en íyie mej Jerusalén a'uchéjme, majta méyee í mej a'imua' antachéejmee, majta méyee í mej seij chuéjra'a japua huachéjme, tíj na'a í ti yen seijre'e íyien chaanaca japua nainjapua.

⁴⁸ Mú'een xu tihua'utá'ixaate'esin a'ij sej seri se'íjna jín tiu'uséj. ⁴⁹ Nee nu u ya'uta'íti mú'ejmi jemi a'íjna ti niyá'upua jín te'ataújratziiri'i. Seajta mú'een, setá'aj siyen yen huaté'en íyien chajta'a ajta na'a caí huateáturan mú'ejmi jemi a'íjna ti júte'e e'icánejsin. A'íj xu jetzen araujca'anejsin. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u i a'ín Jesús tíraa u ta japua

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Tí'ij i a'íjna í Jesús huaja'uví'iti u já'ahua'a u Betania. Tí'ij i ajmójca'ataxi. Aj pu i rí'i tihua'utá'a í huá'a tzajta'a. ⁵¹ Tí'ij auj rí'i tihua'utá'asime'eca, a'úu pu huaja'uhua'axi. Aj pu i júte'e tíraa. ⁵² Majta a'íime, a'úu mú raateánajcheca'a. Jéihua mú huataújtemua'ave. Matí'ij mi a'ucj u Jerusalén. ⁵³ Tí'ij p'í na'a, mú me'uun a'uté'uuca'a u teyujta'a mej mi rí'i tiraatá'an í Dios.

A'ij tɪ tira'uyú'uxaca'a í San Juan jíme'en í Jesuciríistu'u

í tɪ jín a'utéjche i yu'uxari

¹ Ajmí'imua pu seijre'eca'a a'íjna í tɪ í niuucari. Ajta, a'íjna í niuucari, a'íí pu seijre'eca'a í Dios jemi. Ajta a'íí pu Dios pú'eene'e a'íjna í niuucari. ² A'íí pu 'ajmí'imua seijre'eca'a í Dios jemi t'íj caí xí mé'e já'ahua'aca'a í chaanaca. ³ Nain t'íj na'a tɪ t'íseijre'e, a'íjna niuucari jetze pu ayén tiu'utasejre. A'íí pu í Dios, ajta a'íjna í niuucari, a'íí mú najmí'i tiú'utaahuaca'a t'íj pua'amé yen t'íseijre'e. Ajta, capu tɪ t'ít'íj ayén tɪ íseíre'e á'ame'enche'e tɪ pua'a caí a'íín niuucari ayén raatétaahuaca'a.

⁴ T'íj na'a 'ajmí'imua tɪ yú'e'iré'ene, a'íj pu jetze airáme'ecan a'íjna tɪ i'irúuri rusén jíme'e. Ajta a'íj pu jín ayén tiú'uneeri'icica'a huá'a tzajta'a í teite a'íjna jíme'e tɪ jín i'irúuri mej mi miyen tiráamua'aree a'íj tɪ 'een í Dios jemi. ⁵ Ajta a'íjna tej tiyen teajta ratamuá'amua t'íjín tatzari, a'íí pu huanéeri'icí já'araa a'íimej tzajta'a í teite í mej á'ujujhua'ane'e t'íca'amiste'e. Majta a'íime í mej miyen t'íca'amiste'e á'ujujhua'ane'e, camu raayí'tihua'a mej ra'ujé'ica í tatzari tɪ huá'a tzajta'a huáneeri'icicaa.

⁶ Sejí pu ayén u a'uvé'emej tɪ Dios ayén ya'uta'íteca'a. Aye'e pu ántehuaaca'a t'íjín Juan. ⁷ Aye'e pu 'een jín u a'uvé'emej tɪ ij ayén a'íjna jín te'anxájta a'íj tɪ ari t'í'ijmua'aree'eca'a a'íjna jíme'e í tɪ i'í tatzari, mej mi naími'i miyen té'antzaahuat'e'en a'íj tɪ a'íín ayén tihuá'ixaate'e. ⁸ Ajta a'íjna í Juan, capu a'íín pú'eene'e í tatzari sino ayée pu'u 'een jín a'uvé'emej tɪ ij a'íjna jín tihua'utá'ixaate'en a'íjna jetze me'ecan a'íjna í tatzari. ⁹ Ajta a'íín tɪ tzáahuatí'ira'a jín tatzari pú'een, tɪ ajta huanéeri'icí á'aye'i huá'a tzajta'a í teite, a'achú mej pua'amé yen seijre'e, a'íí pu mú a'uvé'eme'eca'a íiyen chaanaca japua.

¹⁰ A'íí pu ayén huatéajturaa íiyen chaanaca japua. Ajta, a'íí pu nain tiú'utaahuaca'a t'íj na'a tɪ yen chaanaca japuan t'íseijre'e. Mí majta me'ín, í mej yen huachéejme'ecaa íiyen chaanaca japua, camu raamuá'a. ¹¹ A'íí pu mú a'uvé'eme'eca'a, ajta a'íime jemi í rufétestemua'a huatéajturaa. Majta a'íime, camu xaa ra'ancuré'evi'iti. ¹² Mí majta, seica mú xaa ra'ancuré'evi'iti a'íime í teitestemua'ame'en. Ajta a'íín, ayej tihua'utá'a a'íimej í mej rá'astijre tɪ 'íj ayén tihuá'uci'iti mej mi yaújmua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani í Dios, a'achú mej pua'améca. ¹³ Majta a'íime, camu miyen teteca jetze airáme'ecan me'íjna jíme'e tɪ teáata'a ayén t'í'ixje'eve'eca'a. Camu a'atzu xaa ne'u, sino ayée mu'u me'íjna jetze ajtém'e'ecan í Dios.

A'íí pu huatéajvistaca'a í niuucari

¹⁴ Ajta a'íín í niuucari a'íí pu ayén huatéajvistaca'a. A'íí pu ajta itejmi jemi huatéajturaa. Teen tu teajta tiyen raasej t'e'íjna í tɪ jín r'í'í tiraatá'a í Dios. Teen tu raasej í tɪ jín Dios r'í'í tiu'utá'a a'íjna jíme'e tɪ a'íí na'a caj t'í'iyaujra'an í Dios. A'íí pu é'eme'ecan í ruyá'upua jemi. Nain pu jín r'í'í titá'jcha'íica'a rux'í'evi'ira'a jíme'e. Ajta, nain pu ayén tzáahuatí'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. ¹⁵ Ajta a'íín í Juan, ayée pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a, ayén tɪ'ixáata t'íjín:

—A'íi pu a'íín pú'een í nej jín neri tejamuá'ixaa yee a'íjna tɪ ye'evé'eme nee cujta'a, jaítze'e pu ve'ecán jín tɪ'ítéjvee necaí inee, a'íné a'íí pu amuacá seijre'eca'a necaí inee. —Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Najmí'i iteen, tu'uri tiyen te'íjna jín ra'ancuré'a te'íjna jíme'e í tɪ nain jín r'í'í naa titatá'aca. Rux'í'evi'ira'a pu jín r'í'í titatá'aca t'íj na'a tɪ yú auca'ítí a'ame. ¹⁷ A'íné ayée pu'u, a'íjna í niuucari í mej jín t'í'ajta, Dios pu ayén raateajtuua í Moisés jemi. Dios pu ajta ayén tira'íjca a'íjna í Jesús, tɪ ajta Ciríistu'u pú'een, tɪ ij a'íín rux'í'evi'ira'a jín r'í'í titaatá'an, tɪ ij ajta tzáahuatí'ira'a jín titaatasejrate'en a'íj tɪ t'í'ixje'eve'e í Dios. ¹⁸ Capu ja'atí ja'anáj raasej í Dios, sino a'íí pu'u tɪ a'íí na'a caj t'í'iyaujra'an. Rux'í'evi'ira'a pu jín r'í'í titatá'aca t'íj na'a tɪ yú auca'ítí a'ame. Capu ja'atí ja'anáj raasej í Dios, sino a'íí pu'u tɪ sejí na'a yaujra'an pú'een, tɪ ajta Dios jemi seijre'e, a'íí pu ayén taatamuá'ate a'íj tɪ 'een.

í Juan tɪ huá'amua'íhuacare'e pu te'anxájta jíme'en í Jesus tɪ i'í Ciríistu'u
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Majta a'ñime í mej Israél jetze ajtème'ecan, mej majta tejé'ajta me'újna Jerusalén, a'ñi mú huaja'uta'íteca'a í Juan jemi seica í mej tí'ivaire'eca'a u hua'atáyujta'a, majta seica í mej me'íjna jetze airáane a'íjna í Leví teecan mej mi miyen tiraata'íhua'u ti jíme'en yee: “¿A'ataani pej pírcii?” ²⁰ Ajta a'íjna í Juan, capu hua'utá'íjmiiñri'í mej ráamua'ati sino rux'evi'ira'a pu jín ayén tihua'utá'ixaa mejsefiraca'a nañjmi'í í teite. Ayen tijín:

—Canu nee ne'ín pú'een í Círístu'u ti Dios ra'ant'íhua'u.

²¹ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'ataani pej pú'een? ¿Ni pe'ín pú'een a'íjna í Elías?

Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ne'ín pú'een.

Majta miyen tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een í tej rachú'eve'e, a'íjna ti Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin?

Ayee pu tiu'utaniú tijín:

—Canu ne'ín pú'een.

²² Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿A'ataani ne'u pej pú'een mú'ee? Patá'aj taatá'ixaate'en á'a jime'e tej ti teajta tiyen tihua'utá'ixaate'en a'ñime í mej taja'uta'íteca'a. ¿A'iné pet'íxa á'a jime'e?

²³ Aj pu'í ayén Juan tiu'utaniú tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'íjna ti ayén jíme'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan ti nu'u ayén ja'atí pu á e'evé'ejijhua a'ujna já'ahua'a 'ítizítá. Ayen tijín: “R'í xu hua'úruuren sej si siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'itin se'íjna í tavástará.”

²⁴⁻²⁵ Majta seica í fariseos, í mej tiu'uta'ajti'ire, ayée mú tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Tí pua'a piyen mú'ee caí a'ñin pú'een a'íjna í Círístu'u, pajta caí mú'ee a'ñin pú'een í Elías, pajta caí mú'ee a'ñin pú'een a'íjna í tej rachú'eve'e ti Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin, ¿a'iné 'een jín piyen hua'amua'íhua í teite?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Juan tijín:

—Nee nu á'amua'íhua jaj jime'e. Mí ajta, sej pu ayén mú'ejmi jemi seijre'e í sej caí ramua'ate. ²⁷ A'ii pu a'ñin pú'een í ti auj mé e'evé'eme. A'iné inee ciliéene'e nu jín ti'itéjvee í jemin, capu ayén tiraavijte'e nej ra'ajta'í'ipi'in í ca'acaira'an.

²⁸ Ayee pu tiu'uruu a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betábara, u jetze pújme'en, í játe'anara'an jetze í Jordán, a'u ti a'ñin Juan huajé'emua'íhuaca'a.

Jíme'en í cáne'a ti Dios raatámuai'ivajta

²⁹ Yee ruijmua'a yee, a'ñi pu raasej a'íjna í Jesús ti e'evé'eme'ecaa a'ájna jemin. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan tijín:

—Casi'í xaasej mú'een, mi cáne'a Dios ti raatámuai'ivajta. A'ii pu a'ñin pú'een ti rux'evi'ira'a jín ra'uré'uuna nain jime'e a'ij mej tite'uteajturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua. ³⁰ A'ii pu a'ñin pú'een í nej jíme'en niyen tiu'utaxájtaca'a net'íj niyen tejámuaatá'ixaa yee: “Sej pu yé 'e'evé'eme'e a'ame nehuárita'a mejca'ihuáyee, ti ajta jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee necaí inee, a'iné a'ñi pu amuacaí huatasejre necaí inee.” ³¹ Canu neajta inee nesej ramua'atejca'a. Aru ayée nu en jín mú a'uvé'emej nej ni niyen hua'umuai'íhua í jaj jime'e ti ij a'ñin ayén huatasejre'en a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan.

³² Aj pu'í Juan ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu raasej ne'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti júte'e 'e'icáme'ecaa. Yee pu seijre'eca'a tíj cucuí'i. Aj pu i án mu'úutze'en a'ujyejxi. ³³ Canu a'atzu ramua'atíche'e ti pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'íjna ti neja'uta'íteca'a ayén tijín: “Tí pua'a hui piyen raasej ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén e'icáanen ti ij sejj japuan huateáturan, aj pej ramua'ati ti a'ñin pú'een ti ayén tiraata'ajte'esin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti mú'ejmi tzajta'a huateáturan sej si se'íjna jetze arajúca'anen.”

³⁴ Nee nu niyen raasej. Neajta nu niyen tejámuaatá'ixaate'esin ti a'ñin pú'een í yaujra'an í Dios. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í mej amuacaí á'ujjhuane'e jaman í Jesús

³⁵ Yee ruijmua'a yee, ajtahua'a pu a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Juan. Ajta a'íime í ti huá'uvi'tijme'e, hua'apua mú jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁶ T'í'ij raasej'í ti a'uun a'atamé'ecaa a'íjna í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a t'í'ijn:

—Xaasej'í mú'een, í cáne'a Dios ti raatámuai'ivajta.

³⁷ Mat'í'ij miyen tiráanamujari'i a'íime í mej hua'apua, mat'í'ij mi Jesús huatavén.

³⁸ Ajta a'íin Jesús, t'í'ij pí a'uré'eve, aj pu'i hua'usej'í mej raavárajme'e. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i t'í'ijn:

—¿A'íné set'í'ijxe'eve'e mú'een?

Aj mú miyen tiu'utaniú t'í'ijn:

—Rabí, ¿a'uné pe'eche mú'ee?

A'íjna í niuucari t'í'ijn Rabí, ayée pu huataújmua'a t'í'ijn: Tevij ti Tihua'ama'ate.

³⁹ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'í'ijn:

—Setá'aj yú a'uvé'uju'un setá'aj ya'usej'í.

Mat'í'ij mi a'ucj'í jamuan. Majta u ya'usej'í a'utí é'echejca'a. Majta mú jamuan a'uun a'uteajturaa a'achú pua'an hora tí'ituraaca'a a'íjna xicá'ra'a jetze. Yee pu teuumé'eca te'ecá'ra'a tacuarixpua. ⁴⁰ Ajta, sef'í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej hua'apua í mej Jesús jamuan a'ucj'í, ayée pu ántehuaaca'a t'í'ijn Andrés. A'í'í pu juutzeá'ra'an pírci a'íjna í Simón, ti ajta í'i Pedro.

⁴¹ Aj pu'í a'íin Andrés amuacá'í ra'antinájcheca'a a'íjna í ruja'a, í Simón. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa t'í'ijn:

—Tu'uri ráateu te'íjna í Mesías. (Mesías, ayée pu huataújmua'a a'íjna í niuucari t'í'ijn: Círístu'u ti Dios Ra'antihuau.)

⁴² T'í'ij jí ye'eráavi'iti a'íjna í Simón í Jesús jemi. Ajta a'íin Jesús, temua'a pu tira'aráasej'í. Ayee pu tiraata'ixaa t'í'ijn:

—Mú'ee pej a'íin pú'een í yaujra'an í Jonás. Ayee pej ántehuaa pua'amé t'í'ijn: Cefas.

(Cefas, ayée pu huataújmua'a t'í'ijn: Pedro, ti ajta tetej pú'een.)

Jíme'en a'íjna í Felipe, ajta í Natanael

⁴³ Yee ruijmua'a yee, Jesús pu a'uun á'uye'imijca'a. Ayee pu tiraax'í'epi'intare ti a'uun á'ume'en a'ujna ájtepua, Galilea já'ahua'a. T'í'ij í a'íin ra'antinájcheca'a a'íjna í Felipe. Ayee pu tiraata'ixaa t'í'ijn:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

⁴⁴ A'íjna í Felipe, a'úu pu é'eme'ecantaca'a, a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa t'í'ijn Betsáida. A'uu mú majta é'eme'ecan a'íjna í Andrés, ajta a'íjna í Pedro. ⁴⁵ Aj pu'í a'íin Felipe a'íin huáteu í Natanael. Ayee pu tiraata'ixaa t'í'ijn:

—Tu'uri ráateu te'íjna ti jíme'en Moisés teecan ayén tira'uyú'uxaca'a a'íjna jetze í yu'uxari, í niuucari í mej jín tí'ajta. A'ii pu hui ajta a'íin pú'een í mej majta jíme'en ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'a. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'í'í pu yaujra'an pú'een í José.

⁴⁶ Ajta a'íjna í Natanael, ayée pu tiraata'íhua'uri'i t'í'ijn:

—¿Ni qui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni ayén t'í'iri'iri ti a'uun Nazarét ti'it'í'í airaanen ti t'í'iri'een?

Aj pu'í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Felipe t'í'ijn:

—Che'eré, patá'aj ya'usej'í.

⁴⁷ T'í'ij Jesús raasej'í ti e'evé'eme'ecaa a'íjna í Natanael, ayée pu tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'íjna t'í'ijn:

—Xaasej'í, pu'uri e'evé'eme sef'í ti tzíte'e Israel jetze ajtémecan. Capu t'í'ihual'itzi a'íjna jemi. Capu ja'anáj t'í'ihua'itaca.

⁴⁸ Aj pu'í a'íin Natanael ayén tiraata'íhua'uri'i t'í'ijn:

—¿A'uné peneja'umuá'a? ¿A'íné pej pi 'een jín nemua'ate?

Jesús pu ayén tiu'utaniú t'í'ijn:

—Nee nu ne'uun muaja'usej'í pat'í'ij pe'uun e'irácatii jeten a'íjna í huaréj, t'í'ij caí xi muaatajéeve a'íjna í Felipe.

⁴⁹ Aj pu'í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Natanael t'í'ijn:

—Rabí, mú'ee pej pe'ln pú'een pej i'i yaujra'an í Dios. Mú'ee pej a'fin pú'een í pej titaata'ájte'esin itejmi, i tej Israél jetze ajtém'e'ecan.

⁵⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen té'atzaahuat'e pe'ljna jime'e nej niyen timuaatá'ixaa yee nej ne'uun muaja'usej pat'ij pe'uun e'iracatii í huaréj jete. Ayeé nu tí'imua'ixaate'e pej pauj piyen tí'isejran tí'itj jime'e tí jaitze'e ruxe'eve'e caí a'ljna.

⁵¹ Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayeé nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e pej piyen rasejran tí ayén antacúuni'ihua a'ame u ta japua. Majta a'ñme í mej me'uun tí'ivaire'e Dios tí é'esejre'e, a'ñ mú yéve'ecanineca'a muá'aju'u ineetzi jemi, í nej neajta teáata'a jetze airáane. Majta mú a'uun á'ujnineica'a muá'aju'u me'ujna u ta japua.

2

Jíme'en í tí amuacá Jesús huarj í mej jín r'í'í tira'utasej

¹ Tí'ij huaíca xica jetze teuumé'eca, sej pu huaténe'icheca'a a'ájna já'ahua'a Galilea, chajta'a tí ayén téja'arájtehuaa tijín Caná. Ajta a'ñn nánajra'an í Jesús, a'uun a'utéveeca'a.

² Majta a'ñme í mej tí'iyeste, a'ñ mú raatá'inee me'ljna í Jesús, majta hua'utá'inee a'ñmej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, mej mi huá'a jamuan tiú'uyesten. ³ Tí'ij huaxj a'ljna í viinu, aj pu'i a'ñn nánajra'an í Jesús ayén tiraata'ixaa a'ljna tijín:

—Capu ché'e urajmuaa í viinu.

⁴ Tí'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Náanaj, ¿a'liné peti'ijxe'eve'e ineetzi jemi? Capúu xi a'ájna teja'uré'ene í nej jetzen a'ñmej jemi huatasej're'en menese'iraca a'ñme í teite.

⁵ Aj pu'i a'ñn nánajra'an ayén tihua'utá'ixaa a'ñmej í mej tí'ivaire'e tijín:

—Setá'aj siyen huárini a'ij tí a'ñn tejámuaatá'ixaate'esin.

⁶ Ajta a'uun vejli'i teja'uvéjme'ecaa í xa'ari. Ayeé pu tí'ipua'ameca'a a'achú cumu arájsévi tí tetej jime'e taavíjhuaca'a. A'ii pu a'ñn pú'een í mej me'ljna jín tiu'ujá'usi na'ari me'ljna jetze huaf'ihua a'ñme í mej Israél jetze ajtém'e'ecan mej mi miyen me'ljna jín araúrasten í ruye'irá. Ayeé pu té'uvejrica'a a'achú cumu seité liitro, na'ari seité liitro japuan tamuáamuata'a. ⁷ Aj pu'i Jesús ayén tíhua'uta'áj a'ñmej í mej tí'ivaire'e. Ayeé tijín: —Setá'aj ra'avé'ejiste'axi'ín í jaj í xa'ari tzajta'a.

Mat'ij mi te'evé'ejiste'axi temua'a naa

⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj ru'itajáni'ín c'j caj í jaj tu'urájmuua mi xa'ari tzajta'a. Setá'aj seajta raatá'an se'ljna tí a'ljna jín antiújmua'aree mej yé tí'iyeste.

Aj mú mi miyen raatá'a. ⁹ Ajta a'ñn tí antiújmua'aree, a'ñ pu ra'anti'l'í a'ljna í jaj tí huatéjviinutaca'a. A'ñ pu caí ramua'areereca'a a'u tí é'eme'ecan a'ljna í viinu. Mí majta a'ñme í mej tí'ivaire'e, a'ñ mú xaa ramua'areereca'a. A'ij pu jín, a'ñ pu raatajé a'ljna í ja'atí tí huaténe'icheca'a. ¹⁰ Ayeé pu tiraata'ixaa tijín:

—Ja'atí tí na'a, ayéé tu tí'ijri'ire. Amuacá pu hui hua'atá'aca a'ljna í viinu tí jaitze'e r'í'en. Tí pua'a meri tá'aruaj, aj pu'i a'ñn hua'utá'asin í tí caí r'í'en. Mí pajta mú'ee, mé'e pu a'ayeúche í tí jaitze'e r'í'en tíj na'a tej autéjhuui tej tíj j'ii ra'antiyé'en. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

¹¹ A'ii pu a'ñn pú'eene'e í tí amuacá ayén tí'itj jín huarj a'ljna í Jesús, í mej jín r'í'í tira'utasej. Ayeé pu huarj a'ujna u Caná, chajta'a tí a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayeé pu huá'a jemi huatasej're í tí'imuari'eri'ire'ara'an í tí jín r'í'í tihua'utá'a. Majta a'ñme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'ñ mú jaitze'e rá'antzaahua.

Jesús pu a'uun a'utéveeca'a u Capernaúm

¹² Tí'ijta'i, a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm a'ñmej jamuan í nánajra'an, ajta ihuáa-mua'ame'en. A'uu mú é'tee a'achú pua'an xicaj.

Jesús pu hua'irámuari a'ujna teyujta'a a'ñmej í mej tí'itetu'araca

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Tí'ij ari vejli'itaca'a a'ájna mej jetzen miyen ra'utámua'aree a'ájna xicá'jra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, ti'iquí Jesús án a'ujnéj a'ujna Jerusalén. ¹⁴ A'uu pu a'uteájrupi ta'anténine'i í teyuu ti a'utéjvee. Aj pu'i a'uun huá'uteu a'ímej í mej tí'itetu'araca ti'iteén huácasi nusu cáne'axi ca'ín cucui'ise. Ajta seica pu huáteu í mej án é'ijitéjaa meesa jetze mej mi tumin huapuáta'ata. ¹⁵ Aj pu'i cuaarta huatétaahuaca'a caujnari jíme'e. Tí'ij jí a'ájna jín hua'irámuaari najjimi'ica. A'ímej pu ajta huiiramuári í cáne'axi, ajta í huácasi. Ajta pu p'í té'ejhua'axixi í tihuá'ameesa a'ímej í mej japuan tumin tí'ipuata'atiraca'a. Ajta nainjapua ráahua'astíraa í tumin. ¹⁶ Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej cucui'ise tu'araca tíjín:

—Setá'aj te'irá'an nain í ti ayun tí'isejre'e. Caxu ché'e siyen raruure niyá'upua ti raatéechi'i. Ché'e caí ayén ti'itéva'irihua'an tíj chí'i í mej tzajta'an tumin mua'itici. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹⁷ Majta a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, aj mú mi miyen ra'utámua'areeri'i ti ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Na'anca'anéecan nu yeehui jín niyen yé á'aseca a'u pej a'utéechi'i nej ni muateánajche.”

¹⁸ Majta a'íme í mej tihuá'ajite'e í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú tirá'jhuaviiri'i ti ij a'ín ca'anéeri jín ti'itíj hua'utasejrate'en í mej jín r'í'i tiraasej. Miyen tíjín:

—Patá'aj taatasejrate'en ti'itíj í tej jín a'ij tímua'utaséj tej ti te'íjna jín ráamua'aree pej pe'íjna jín antí'amua'aree pej piyen rici.

¹⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a siyen raaté'uuna se'íjna i teyuu, nee nu huaíca xicaj tzajta'a neajtahua'a ra'ajjásin.

²⁰ Ajta a'íme í Israél mej jetze ajtémecan, ayée mú titeetaniú tíjín:

—Ayeé pu hui á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan arájsevi mej rá'aj-taahuaca'a. ¿Ni qui mú'ee piyen huaíca xicaj tzajta'a pajtáhua'a rá'ajtaahua? —Ayeé mú tiraata'íhua'uri'i.

²¹ Mí ajta a'ín Jesús, a'í pu a'ájna jín tí'ixajtaca'a í teyuu ti jetzen sejre'e. A'li pu a'ín pú'eene'e í tévira'an. ²² Tí'ij Dios ra'ajjáj í Jesús huá'a tzajta'a í mej meri huácuii, a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna jíme'e. Ajta, ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti ayén ti'ayájnaca'a a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'ayu'uxa jetze. Majta rá'antzaahua a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a.

A'íme í mej amuacáí té'antzaahua a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús

²³ Tí'ij a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén a'ájna xicá'jra'an jetze mat'íj tí'yestejca'a a'ájna jíme'e ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, jéhua mú teite raasej a'ij ti Jesús rijcaa a'ájna jíme'e ti huápi'í naa tihuá'asejrate'e. A'íj mú jín mu'ití rá'antzaahua ti nu'u a'ín pú'eene'e í mej rachú'eve'eca'a. ²⁴ Mí ajta Jesús, capu huataúra'a ti huataújtuiire'en a'ímej jemi, a'iné a'í pu naajmi'ica mua'atejca'a. ²⁵ Capu ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raatá'ixaate'en a'ij ti 'eene' í teáata'a, a'iné a'í pu rusej rú'umua'areereca'a a'ij ti 'éene'e mua'atzíire'ara'an í tzajta'an í tevi.

3

Nicodemo pu tí'ira'íhua'uraca'a í Jesús

¹ A'uun pu sej a'utéveeca'a ti a'ímej jetze ajtémecantaca'a í fariseos. Ayeé pu ántehuaaca'a tíjín Nicodemo. A'í pu sej a'ín pú'eene'e í hua'avauji í mej Israél jetze ajtémecan. ² A'í pu tíca'imua á é'iré'ene í Jesús jemi. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Vástaa, teen tu ramua'aree pej pe'uun a'uvé'emej í Dios jemi a'ájna jíme'e a'ij pej titaatá'ixaate'en. Ayeé tu tí'ijmua'aree ti caí a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén rijca patj mú'ee, a'ájna jíme'e í tej jín a'ij tímua'utaséj ti pua'a caí Dios ayén jemin sejre'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti a'ín jéjcuacan jín huanú'ihua

³ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Jee xaa ne'u, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, ti pua'a ja'atí caí ajtahua'a huanú'ihua, capu rí'irí ti a'ín a'uun a'utéarute a'ujna Dios ti é'sejre'e.

⁴ Aj pu'li Nicodemo ayén tiraata'lhua'uri'i tijín:

—¿A'iné t'í'iri'iri ti ja'atí ayén ajtahua'a huanú'ihua ti pua'a a'ín ari vásta'a pú'eene'en? Capu xaa ne'u a'ij t'í'iri'iri ti ajtahua'a atéhui'ixín í jucáara'an jetze í runáana ti ij ajtahua'a huanú'ihua. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Nicodemo.

⁵ T'í'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayeé nu t'í'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a caí ayén huaujjé'cuare'en a'íjna jime'e ti ayén huaujmuai'ihua jaj jime'e, ajta ti pua'a caí ayén ajtahua'a huanú'ihua a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan í jemin, capu a'ij t'í'iri'iri ti a'ín ja'atí a'uun a'uteárate a'ujna Dios ti é'esejre'e. ⁶ Seicié pu 'een a'íjna ti a'íjna jetze airáninei ti ayén ratéhua'ira'a. Ayeé pu che'atá na'a seicié 'een a'íjna ti a'íjna jetze airáujnejite í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁷ Capej a'ij té'amaujca nej niyen t'í'imua'ixaate'e yee ruxe'eve'e pej pajtáhua'a huanú'ihua. ⁸ Casil'i, ayée pu rici í eeca. Nain japua pu huá'eecaj. Pajta ranamua ti jújhua'ana. Mí ajta, capu a'ij timuá'amitiejte'e a'u ti pújme'en a'uvé'eye'i na'ari a'u ti pújme'en huarú'ipi. Ayeé pu che'atá na'a tihuá'aruure matíj mena'a pua'amé í mej miyen airáujnejite me'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

⁹ Ajta a'ín Nicodemo ayén tiraata'lhua'uri'i tijín:

—¿A'iné t'í'iri'iri ti ayén teja'uré'enen?

¹⁰ T'í'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mí pej tihuá'amua'ate a'ímej í mej Israél teecan jetze ajtémecan, ¿ni tzaa ayén ti'ayajna pej caí yaú'itie a'ij nej t'í'imua'ixaate'e? ¹¹ Ayeé nu t'í'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée tu te'íjna jín t'í'irineca u ta japua Dios ti é'esejre'e? Capu xaa ne'u a'ij t'í'iri'iri. tají'í jín tiu'uséj.

¹² Mí seajta mú'een, caxuu xi ra'ancuré'a a'ij tej tejá'amua'ixaate'e. ¹³ Ayeé nu ne'íjna jín timuaatá'ixaa a'ij ti t'í'irineca íyén chaanaca japua. Mí pajta mú'ee, capej jíme'en té'atzaahuat'e. ¿A'iné t'í'iri'iri pej piyen té'antzaahuat'en ti pua'a niyen ne'íjna jín timuaatá'ixaa'te'en a'ij ti t'í'irineca u ta japua Dios ti é'esejre'e? Capu xaa ne'u a'ij t'í'iri'iri.

¹⁴ Capu ja'atí ja'anáj u a'ujnéj u ta japua sino a'í'í pu'u í ti yé ve'ecáane íyén chaanaca japua. Nee nu ne'ín pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáane. ¹⁵ Ajta, t'íj a'ín Moisés ajm'í ra'ajpí a'íjna í cu'ucu'u a'ujna já'ahua'a ti caí é'e t'í'ititaca'a, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti Dios ayén na'aján ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáane, ti ij ayén tihuá'aci'iti a'achú mej pua'amé ná'antzaahuat'esin mej mi miyen ruuri huateáturan t'íj na'a rusén jime'e.

Dios pu nu'u huá'axe'eve'e matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íyén chaanaca japua

¹⁶ Ayeé pu Dios ayén hua'utaxí'eve a'ímej í mej yen huachéjme íyén chaanaca japua ti i ayén neja'uta'íteca'a ineetzi, nej nee nena'a caj t'í'yaujra'an, nej ni niyen huámi'ini huá'a jetze me'ecan mej mi caí antipua'are sino ti ayén tihuá'aci'iti mej mi miyen ruuri huateáturan t'íj na'a rusén jime'e, a'achú mej pua'amé miyen na'ará'astijre'esin ineetzi. ¹⁷ Ayeé pu xaa ne'u ti'ayajna. Capu Dios ayén neja'uta'íteca'a nej yé ve'ecáanen íyén chaanaca japua nej ni niyen hua'uxíjte'en ne'ímej í mej yen huachéjme ne'íjna jime'e nej ni puaíjtzí hua'utá'an sino ayée pu neja'uta'íteca'a nej ni huá'a japua huánuuni ne'íjna jime'e nej najmí'ica tiu'utá'uuni'í.

¹⁸ Ayeé pu t'í'ijci'iti ja'atí ti na'a ti ayén ná'astijre'e ineetzi, nej ni caí ra'uxíjte'en, neajta caí puaíjtzí raatá'an. Mí ajta a'ín, ja'atí ti na'a ti caí ná'astijre'e ineetzi, Dios pu ari ra'uxíjte ti ij ayén puaíjtzí raatá'an a'íjna jime'e ti a'ín caí ná'astijre'e ineetzi nej nee nena'a caj t'í'yaujra'an í Dios.

¹⁹ Ayeé pu ari huá'a jime'en ra'uxíjte í Dios nej neri huá'a jemi huatasejre a'ímej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua nej ni niyen t'íhua'utétatzavi'i. Mí majta me'ín í teite, ayée mú'ajtze'e raataxí'eve mej me'uun a'uteáturan a'u ti a'utíca'a mej caí raataxí'eve mej me'uun a'uteáturan a'u ti á'uneeri'i. Ayeé mú'een jín raataxí'eve a'iné a'ij mú'pua'a titetiú'jcha'íica'a.

²⁰ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ja'atí ti na'a ti ayén a'ij pua'a ti'ití'ijcha'íi, capu a'atzu ra'aráanajche ti ayén huá'ini ti a'ij pua'a 'een jime'e a'u ti á'uneeri'i. Capu xaa ne'u ayén

á'ujca'ane ti ayén a'ij pua'a huárini a'u ti á'üneeri'í a'ájna jíme'e ti rátziihne'e ti ij ayén huatámitieere'en a'ij ti 'een a'ájna ti jín ayén rici.

²¹Mí ajta, ja'atfí ti na'a ti hui tzáahuati'ira'a jín rí'í ti'itíujcha'íi, a'íi pu xaa ayén á'ujca'ane ti ayén ríjca a'u ti á'üneeri'í ti ij ayén huatámitieere'en temua'a naa ti ayén rici a'ájna jíme'e ti rá'astijre'e í Dios. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'íimej í mej a'uun huachéjme u Judea

²²Tí'ij í Jesús a'uun á'lume a'ájna já'ahua'a, a'uun ti a'utacá'a u Judea. Majta mú jamuan a'ucój a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'u u pu huá'a jamuan a'utéveeca'a a'achú pua'an xicaj. Ajta huá'umuai'ihuaca'a í teite.

A'ájna í Juan, í ti huá'amuai'ihuaca, a'íi pu jaítze'e tihuá'ixaate'e jíme'en í Jesús

²³A'ajná'imua, a'íi pu Juan ajta huá'amuai'ihuaca'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Enón. A'u u pu vejli'í a'utacá'a u chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa Salim. Ayej tí'iruurejca'a a'íné jéihua pu jájmuuaca'a a'ujna. Majta mú jéihua teite e'iré'eneica'a í jemin ti ij huá'umuai'ihuaca. ²⁴Ayeé pu tí'iruurejca'a a'íné camúu xi ra'iténajca'a me'ájna í Juan.

²⁵Matf'ij mi autéjhuii a'íime í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e mej tíújte'a'axi'in a'íimej jamuan í seica í mej Israél jetze ajtéme'ecan me'ájna jíme'e í hua'aye'ira, í ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u 'e'etíi'ihuáxi'in. ²⁶Matf'ij mi e'iré'ene í Juan jemi. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Rabí, casi'í a'ij ti rici a'ájna ti a'uun a'utéveeca'a mú'etzi jemi patf'ij pe'uun u jetze pújme'en u Jordán. A'íi pu hui a'íin pú'een í pej jíme'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta íjii, a'íi pu huá'amuai'ihuaca í teite. Majta naími'í mú e'iré'ene í jemin.

²⁷Ajta a'íin Juan, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Tíj na'a ti ja'atfí ayén ra'ancuré'asin, ayée pu tí'ijci'ti a'ájna jíme'e ti Dios ayén tiraatá'asin. ²⁸Mú'een xu hui seajta seri náanamujri'í nej niyen tejámuuatá'ixaa yee nej caí ne'ín pú'een í Círístu'u ti Dios ra'antíhua'u, sino Dios pu ayén neja'uta'íteca'a nej ni amuacá huatasejre'en mú'ejmi jemi.

²⁹Ayeé pu tí'irineca tí'ij ja'atfí huaténe'iche. A'ájna í 'íta'a, a'íi pu huatéaturaasin a'ájna jemi ti ra'ancuré'evi'iti. Ajta a'íin amiigura'an í ja'ati, a'íi pu á vejli'í a'utéveeca ti ij ayén rá'anvilitin a'ájna í 'íta'a a'ájna jemi í teáata'a. A'íi pu ajta ayén rutémua'ave'e a'ájna jíme'e ti ayén ranamua a'ij ti a'íin ja'atfí tiu'utaxájtaca a'ájna jíme'e ti ari ra'ancuré'evi'iti a'ájna í 'íta'a. Ayeé nu hui che'atá nena'a netémua'ave'e inee, a'íné pu'uri antipua'ari í nej jín antínmua'aree.

³⁰Ayeé pu tíu'ujxe'eve'e ti a'íin jaítze'e ve'ecán jín te'enteárate. Ajta ineetzi jemi, ayée pu ajta ruxe'eve'e nej jaítze'e ciliéene'e jín tiu'utévaire'en. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Juan.

A'íi ti u e'icaanej u júte'e

³¹A'ájna ti hui u e'icaanej u júte'e, a'íi pu nain jín antiújmua'aree. Neajta inee, i nej íiyen chaanaca japua me'ecan, íiye nu hui me'ecan, neajta niyen tí'ixaxa'a a'ij ti tí'itíj ríj á'aye'í íiyen chaanaca japua. Ajta a'íin ti júte'e e'icaanej, a'íi pu nain jín antiújmua'aree. ³²A'íi pu ayén a'ájna jín tí'ixaxa'a a'ij ti a'íin tiu'uséj, ajta a'ij ti a'íin tíu'unamujri'í í Dios jemi. Mí ajta, capu ja'atfí rá'atzaahuat'e a'ij ti tí'ixa. ³³Ajta a'íin ti ayén rá'antzaahuat'e, a'íi pu ayén raatá'tiira ti ayén tí'ayajna ti Dios ayén tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a.

³⁴A'ájna ti Dios ya'uta'íteca'a, ayée pu hui che'atá na'a a'ájna jín tí'ixa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Dios. Ayeé pu a'ájna jín rici a'íné Dios pu ayén raatá'a ti a'íin xéjniu'ucare'ara'an í Dios nain jín huatéaturan í jemin. ³⁵Ajta, a'íin ya'upuáara'an raxí'eve'e í ruyaj, ajta ayén raatá'a ti a'íin yaujra'an nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani.

³⁶A'ájna ti rá'astijre'e a'ájna í yaujra'an, a'íi pu ruuri huatéaturaasin í Dios jemi tíj na'a rusén jíme'e. Ajta a'íin ti caí ayén tira'ará'astijre'e, capu raci'ti ti ruuri huatéaturan í Dios jemi sino Dios pu puajtzi raatá'asin.

4

Jíme'en í 'íta'a ti Samaria é'eme'ecan

¹ Majta me'ín í fariseos, ayée mú ráamua'areeri'i tijn jaitze'e pu nu'u huá'amua'itijci í teite a'fjna í Jesús caí a'fjna í Juan. Ajta nu'u huá'amuai'ihua. ² Mí ajta a'fjn Jesús, capu ayén tihuá'amuai'ihuaca'a, sino a'fime mu'u í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. ³ Ajta a'fjn Jesús, t'í'ij ayén tiú'unamuajri'i mej nu'u miyen tiráamua'areeri'i a'fime í fariseos, aj pu'i a'uun e'erá'raa u Judea. T'í'ij jí ajtahua'a a'uun a'utamé ájtepua u Galilea.

⁴ Ayeé pu tiú'ujxe'eve'eca'a ti a'uun já'íta'a a'uré'enen u Samaria. ⁵ T'í'ij jí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijn Scar, ti a'uun ajtémecan u Samaria. A'uu pu vejli'i a'utacá'a a'fjna chujra'a ti a'fjn nu'u Jacobo teecan raatapuaíjve í ruyauj í José teecan. ⁶ A'uu pu ye'etéecu a'fjna í Jacobo. Ajta a'fjn Jesús, a'uu pu a'ujyejxi á vejli'i a'utí' e'etéecun a'iné temua'a pu tí'icua'anaca'a a'fjna jime'e ti á'atee ti huaméj í juye jetze. A'atzaj a'ájna pít'í'irijcaa á tacuarixpua. ⁷ T'í'ij jí sejí á e'iré'ene, 'íta'a ti Samaria é'eme'ecan. Ayeé pu a'fjna jín e'iré'ene ti ij jaj aiitajáni'ín. Aj pu'i Jesús ayén tiraatajé tijn:

—Cíj caj jaj tinaatá'a.

⁸ Majta a'fime, í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'uu mú á'uju'lun u chajta'a mej mi cua'ira tiú'unanan.

⁹ Ajta a'fjn 'íta'a ayén tiraata'ixaa tijn:

—Mú'ee pej hui Israelé jetze ajtémecan. Neajta inee, inee i'i 'íta'a íyee nej Samaria me'ecan. ¿A'iné 'een jime'e piyen jaj nehuavii nej cíj caj timuaatá'an?

(Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í 'íta'a a'iné, a'fime í mej Israelé jetze ajtémecan, camu a'ij á'ujmua'ara a'mue'jemi, í mej Samaria é'eche.) ¹⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijn:

—Tí' pua'a pej mua'areere tí'títj ti jín Dios ruxí'eví'ira'a jín muaatapuaíjve'esin, pajta ramua'areere ja'atí nej pu'een inee, i nej niyen muahuavii, ayée pej naatahuavíranche'e. Neajta nu niyen ne'fjna muaatá'aniche'en ne'fjna í jaj í pej jín rusén jín ruuri.

¹¹ Ajta a'fjn í 'íta'a, ayée pu tiraata'ixaa tijn:

—Nevástara'a, capej tí'títj tícha'íi í pej jín ra'itajáni'ín í jaj, ajta jeshua pu hui ucátee í tí atécun. ¿A'uné jetze péye'ejáni'isin pe'fjna í jaj? ¹² ¿Ni piyen jaitze'e tí'títj jín anti'amua'aree mú'ee caí a'fjna í tayá'upuaci'i, a'fjna í Jacobo teecan ti ayén taatá'a tej tiyen a'uyé'en iyecuí? A'íi pu ajta ayajna yé'ecare'e, majta a'fime í yaújmua'ame'en, majta í tihuá'aye'emaaca'a.

¹³ Ayeé pu tiu'utaniú a'fjna í Jesús tijn:

—Ayeé nu tí'imua'ixaate'e ti ayén tihuá'aruuren a'achú mej pua'amé miyen raye'e me'fjna í jaj ti aiitáninei mi ta'atécun jetze. Mat'í'ij huayé'en, majtáhua'a mú huata'í'icu méjca'i huáyee. ¹⁴ Mí ajta, ja'atí tí na'a ti a'fjna huayé'en í jaj nej hui niyen raatá'asin, capu ché'e ja'anáj huata'í'imi. Jee xaa ne'u, ayée pu seíire'e a'ame í jemin tí a'fjna í jaj nej niyen tiraatá'asin tí ayén aiitáninéica'a a'ame tí ij a'fjn ja'atí rusén jín ruuri á'ara'ani. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Jesús.

¹⁵ Aj pu'i a'fjn 'íta'a ayén tiraata'ixaa tijn:

—Nevástara'a, patá'aj piyen cíj caj tinaatá'an pe'fjna í jaj nej ni caí ché'e huata'í'imin, tí ij ajta caí ché'e ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen yeraajéin neyajna.

¹⁶ Aj pu'i í Jesús ayén tiraata'ixaa tijn:

—Aricu, u a'utájee í tí muajá'uvi'itin. Pajta mú a'uvé'eme'en.

¹⁷ Aj pu'i a'fjn 'íta'a ayén tiraata'ixaa tijn:

—Capu ja'atí nejá'uvi'itin.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í Jesús tijn:

—Xí'epi'ín pej tiu'utaxájtaca'a ti nu'u caí ja'atí muajá'uvi'itin. ¹⁸ Ayeé pu ti'ayajna í mej meri anxívi ará'ase muá'araa a'fime í mej muatévi'itine'e. Ajta a'fjn í pej jamuan á'uca íjii, capu muajá'uvi'itin a'fjna. Ayeé pej tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a.

¹⁹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í 'íta'a tijn:

—Nevástara'a, ayée pu hui tiná'amitejte'e pej piyen Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

²⁰ Tavaújsimua'aci'í mú raná'amiche'e í Dios a'fjna jetze í jirí. Mí seajta mú'een, mi sej Israelé jetze ajtémecan, ayée xu tí'ixaxa'a ti ayén ruxe'eve'e tej te'uun yé'ana'amiche'en a'ujna já'ahua'a u Jerusalén. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

²¹ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—'hita'a, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jime'e, pu'uri tñn teja'uré'enejsin a'ájna xicá'jra'an jetze sej caí ché'le raná'amiche'e xá'aju'un í tayá'upua íyén jirí japua, camu majta ché'le raná'amiche'e muá'aju'u u Jerusalén.

²² 'Mú'een, mi sej Samaria é'eme'ecan, ayée xu hui caí ramua'ate se'ájna í sej rana'amiche. Mí teajta iteen, teen tu ramua'ate te'ájna í tej rana'amiche a'iné a'ájna tí ayén ta japua niuuni, a'ímej jetze pu huatase'jre'esin í mej Israel jetze ajtème'ecan.

²³ 'Mí ajta, pu'uri tñn teja'uré'enejsin a'ájna xicá'jra'an jetze mej miyén me'ájna jetze araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi miyén tzaahuati'ira'a jín raná'amiche'en í tayá'upua. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej miyén rici a'íime í mej tzaahuati'ira'a jín rana'amiche a'iné tayá'upua pu ayén huá'ahuahuau a'ímej í mej miyén rana'amiche.

²⁴ 'Dios pu xiéjniu'ucari pú'een, majta a'íime í mej rana'amiche, ayée pu ruxe'eve'e mej me'ájna jetze araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi tzaahuati'ira'a jín raná'amiche'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

²⁵ Ajta a'ñin 'hita'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui ramua'aree tí a'ñin téjmi jemi huatase'jre'esin a'ájna í tí jee Mesías pú'een, í mej miyén ratamuá'amua tijín Ciríistu'u tí Dios ra'antíhua'u. Tí'íj a'ñin ayén huatase'jre'en, a'íi pu nain jín titaatá'ixaate'esin.

²⁶ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Inee, i nej á jamuan tí'ixa, nee nu ne'ín pú'een.

²⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi uvé'ene a'íime í mej jamuan á'uju-jhua'ane'e. Jé'ecan mú a'ij ra'utase'j me'ájna jime'e tí a'ñin 'hita'a jamuan tí'ixajtaca'a. Mí ajta, capu ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'í tijín: “¿A'iné péjruuren pemájna mí 'hita'a?” Ni camu miyén yee: “¿A'iné 'een jime'e piyén jamuan tí'ixa?”

²⁸⁻²⁹ Ajta a'ñin 'hita'a, á pu ya'utára a'ájna í ruxa'ari. Tí'íj jí u á'ume u chajta'a. Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa í teite. Ayen tijín:

—Mú se'utáuruyi'í sej si ya'use'j ja'atí tí ayén tinaatá'ixaa nain jime'e a'ij nej tí'itín-chahí. ¿Ni qui caí a'ñin pú'een í Ciríistu'u? —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁰ Mat'íj miyén tiráanamujri'í, aj mú mi me'ín í teite huiráaci u chajta'a. Mat'íj mi me'uun u á'uju'un í Jesús jemi.

³¹ Meenti mauj a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú ca'anéjri ratá'acare'e tí tiú'ucua'ani. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Rabí, patá'aj tiú'ucua'ani.

³² Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ájna jín huaténvaire'esin ne'ájna jime'e í cua'ira í sej caí ramua'ate.

³³ Majta me'ín, ayée mú tiú'j'ixaate'eca'a tijín:

—Tij ja'atí ari tiraavé'etuiiri'í í cua'ira.

³⁴ Aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íj nu jín niyén huaténvaire'esin ne'ájna jime'e nej ni niyén ra'ará'asten í tí jín Dios ayén neja'uta'íteca'a, neajta nej nain jín ra'antí'í'iti ne'ájna í tí jín tinaa'íjca.

³⁵ 'Caxu siyén tiu'utaxájta yee aúche'e te'á'atura a'achú cumu muá'acua máxcira'í, sej si tiu'uré'atzaana. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, xaase'j, seajta nainjapua huanéereajra'ani a'ujna mej a'uté'uu í mej tí'ihuaste'e. Jéihua mú huacua'ínavi'ijmee. Pu'uri huaxí'epi'ín sej huá'ajseire'en sej si tiu'utátuiire'en í Dios jemi. ³⁶ Ajta íjii, pu'uri ra'ancuré'asin ja'atí a'ájna tí raci'í'iti, a'íi pu huá'ajseire'esin mej mi miyén ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e mej mi najjmi'í miyén huataújtemua'ave'en, a'ájna í tí tiu'uhuaste a'ij tí Dios tiraa'íjca, ajta a'ájna tí ayén tiu'uré'atza a'ij tí ajta Dios tiraa'íjca.

³⁷ 'A'íj pu jín ayén tí'ayajna a'ij tí té'eyu'usi'í tí ayén tijín: “A'íi pu raay'í'iti tí tiu'uhuaste'en. Ajta a'ñin í se'íj ayée pu raay'í'iti tí tiu'uré'atzaana.” ³⁸ Ayee nu hui ne'ájna jín amuaata'íteca'a sej si siyén se'ájna huaré'atzaana a'u sej caí teja'uhuaste. Seica mú jéihua huápi'í tiu'umuá'iej. Seajta mú'een, a'íj xu siyén ancuré'a í mej raamuá'í'iti me'ájna jime'e í mej tiu'umuá'iej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

³⁹ Majta a'ñime í mej Samaria é'eme'ecan, mu'iití mú rá'antzaahua me'fjna jime'e ti ayén tihua'utá'ixaa a'fjna í 'fita'a ti jín Jesús nain tiraata'ixaa a'ij ti ti'itijcha'lica'a. ⁴⁰ A'fj pu jín, me'ín u e'iré'ene í jemin, mat'ij mi jéhua rájhuaviiri'i ti i a'fín a'uun a'uteáuran huá'a jamuan. A'fj pu jín, a'uun ayén é'tee huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj.

⁴¹ Majta jéhua mú jaítze'e rá'antzaahua í Jesús me'fjna jime'e a'ij ti tihua'utá'ixaa. ⁴² Ayeé mú tiraata'ixaa me'fjna í 'fita'a tijín:

— Amuacá tu hui te'fjna jín té'antzaahua te'fjna jime'e a'ij pej pena'a peri titaatá'ixaa. Teajta fjii, catu ché'e tiyen te'fjna jín tena'a té'antzaahuate'e sino tu'uri tiyen ráanamua-jri'i tajímua'a. Teajta hui tiyen ramua'aree tzáahuati'ira'a jime'e ti a'fín pú'een a'fjna ti ayén téjmi japua niuuni tetfj tena'a pua'amé yen seijre'e chaanaca japua.

Jesús pu nu'u tiráhuua yaujra'an seij ti ti'itij jín ti'iteveeca'a

⁴³ T'fij teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, aj pu'i a'fín Jesús huirájraa a'ujna. Aj pu'i a'uun á'ume ájtepua u Galilea. ⁴⁴ Jesús pu ayén huataúxajtaca'a rusefj mej nu'u caí rí'í tirájcha'íi a'ñime í mej a'uun é'eché a'u ti ajta é'eché a'u ti ajta é'eché sefj ti Dios jetze me'ecan t'f'ixaxa'a. A'fj pu jín, huirájraa a'ujna u Judea. ⁴⁵ Mí ajta a'ñime í mej Galilea é'eme'ecan, temua'a mú naa tira'ancuré'evi'iti t'f'ij a'fín huá'a jemi a'ará'a. Ayeé mu'u meri nain tiu'uséjracaa a'ij ti huarfj a'fjna í Jesús t'f'ij a'uun a'uteveeca'a a'ujna Jerusalén mat'ij t'liyestejca'a a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i. Majta a'ñime í mej Galilea é'eme'ecan, a'fí mú majta a'ute'uuca'a me'ujna.

⁴⁶ Ajta a'fín Jesús, a'fí pu ajtahua'a huá'umuaareca'a a'fimej jemi í mej me'uun e'echéjme'e me'ujna Caná, a'u ti í jaj a'uteújiinutaca'a. A'fí pu seicé ayén ráaruu, ne'u.

Ajta pu sefj a'uun a'uteveeca'a ti ti'itij jín ti'iteveeca'a a'fjna jemi í rey. Ajta a'fín, sefj pu tiyáujca'a ti a'uun á'ucatii a'ujna Capernaúm. T'f'icui'ica'a a'fjna í yaujra'an. ⁴⁷ T'f'ij a'fín ja'atí ayén ráamua'areeri'i ti Jesús a'uun a'ará'raa a'ujna Judea, ajta nú'u ari a'uun a'ará'a u Galilea, ti'iquí a'fjna í ja'atí u á'ume í jemin. Jéhua pu tirájhuaviiri'i ti a'fín Jesús a'uun á'ume'en a'fjna jemi ti t'f'icui'i ti ij raarújte'en a'iné pu'uri nu'u t'mua'a m'íni. ⁴⁸ Ayeé pu Jesús tiraata'ixaa, tijín:

— Caxu ja'anáj té'antzaahuate'esin ti pua'a necá niyen ti'itij tejamaatasejrate'en í sej jín r'íi t'ina'utasej na'ari ti'itij í sej jín ráamua'aree ti Dios ayén naatá'a nej niyen huarini.

⁴⁹ Ajta a'fín ti ti'itij jín ti'iteveeca'a í rey jemi, ayéé pu tiraata'ixaa tijín:

— Nevástara'a, patá'aj piyen u á'ume'en neetzi jamuan, na'ari caí, a'fí pu hui m'íni í niyauj.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

— Aricu a'u pej é'eché. Pu'uri run í ayauj.

Ajta a'fín ja'atí, a'fí pu rá'antzaahua a'ij ti tiraata'ixaa a'fjna í Jesús. T'f'ij jí á'uraa. ⁵¹ T'f'ij ari á vejl'i'i aumé'ecaa a'fjna í ja'atí, a'fí mú ra'antinájcheca'a í mej ravaire'e. Ayeé mú tiraata'ixaa ti nu'u ari huarúj a'fjna í yaujra'an. ⁵² Aj pu'i ayén tihua'uta'fhuu'uri'i a'atzaj ti pua'a ayén huatéepua'aj a'fjna ti jín pístaca'a a'fjna í yaujra'an. Ayeé mú tiraata'ixaa tijín:

— A'atzaj pu hui huatéepua'aj í tajcaí a'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua.

⁵³ Jíme'en mu'u miyen tiraata'ixaa, aj pu'i ráamua'areeri'i a'fjna í ya'upuáara'an ti ayén pua'a p'f'irijcaaa a'atzaj ti pua'a Jesús ayén tiraata'ixaa ti nu'u a'fín yaujra'an ari run. A'fj pu jín, huataújtuiitze í tavástara'a jemi. Majta a'ñime í teitestemua'ame'en, a'fí mú majta miyen huarfj.

⁵⁴ A'ij pu a'fín pú'een í ti hua'apua ti ayén huápi'i ruxe'eve'e ti ayén tiú'uruu a'fjna í Jesús a'ujna já'ahua'a u Galilea t'f'ij a'uun huirájraa u Judea.

5

T'f'ij Jesús tiráhuua sefj ti ciyáaxara'aca'a í ru'icán jetze

¹ Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica mat'ij tiu'uyé'este a'ñime í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Ajta a'fín Jesús, a'uun pu a'ujnéj a'ánna Jerusalén. ²⁻³ A'uun pu jéjmuaa a'ájna vejl'i'i ta'áa puéerta a'u mej jetzen a'uteáru'ipi í cáne'axi. Ayeé pu téja'arájtehuaa tijín Betesda. Anxívi pu á'aportaaljme'ecaa a'u mej e'etiújse'irihua'a jéhua teite í mej t'f'icucui'ica'a. Seica

mú miyen aracúcu'unijme'eca'a, majta seica, a'ij pua'a mú huatzúna'iche'e, majta seica ciyáaxavi'icaa í huá'íica.

⁴A'íi mú miyen rachú'eve'eca'a ti ij ja'atí ayén ra'utáruureajxi'in í jaj, a'iné ja'anáj ti na'a, ayée pu rijcaa sejí ti júte'e tí'ivaire'e Dios tí é'esejre'e. A'íi pu ave'ecánineica'a a'ájna tí jéjmuua, tí ij a'íin ra'utáruureajxi'in. Ajta a'íin ja'atí tí amuacáí ateájr'a'ani í jaj tzajta'a, a'íi pu ayén run tǎj na'a tí jín tí'icuí'i.

⁵Meenti sejí a'uun a'uteveeca'a tí ayén ari á'atee a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan aráhuai'a nine'ira'a tí ayén tí'icuí'i. ⁶T'í'ij í Jesús ayén raasejí tí a'uun auuca'atíi, ayée pu ráamua'areeri'lí tí a'íin nu'u ja'atí ari á'atee tí ayén 'een. Aj pu'lí ayén tiraata'íhua'uri'lí tǎjín:

—¿Ni piyen tǎ'ijxe'eve'e pej huarún?

⁷Ajta a'íin tí tí'icuí'i, ayée pu tiu'utaniú tǎjín:

—Nevástara'a, tǎ'ij ayén ra'utáruureajxi'in í jaj, capu hui mé'e ja'atí tí naatévaire'en nej ní ateájr'a'ani í jaj tzajta'a. Ajta, net'í'ij nauj á á'ume'en, sejí pu hui ca'anacan a'uun ateeme nej caí inee. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna tí tí'icuí'i.

⁸Aj pu'lí Jesús ayén tiraata'ixaa tǎjín:

—Ájchesi. Anchuée mi á'utaatzi. Pajta hui á'ura'ani.

⁹Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'lí a'íin ja'atí huarúj. Ajta yá'uchuíi í rú'utaatzi. T'í'ij jí á'uraa. Ajta a'ájna pít'í'irijcaa a'ájna xicájr'a'a mej jetzen ruse'upí tǎ'ij huarúj.

A'íi mú ra'uxǎjte me'ájna í Jesús me'ájna jime'e tí a'íin raarújte a'ájna matǎ'ij ruse'upí

¹⁰Ajta a'ájme í mej Israél jetze ajtéme'ecan, ayée mú tiraata'ixaa me'ájna í ja'atí tí ayén huarúj tǎjín:

—Pu'uri hui a'ájna pít'í'irici í xicájr'a'an tej jetzen tase'upí. Ajta ayée pu té'eyu'usilí a'ájna jetze í yu'uxari tí ayén tí'ita'ajte'e tí nu'u caí a'ij tǎ'iri'iri pej piyen ráachuisime'en mí á'utaatzi íjii.

¹¹Ajta a'íin tí ciyáaxara'aca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tǎjín:

—Ayee pu tinaatá'ixaa a'ájna tí naarújte tǎjín yee nej nu'u rá'anchueeni í ne'utaatzi, neajta nu'u u á'ura'ani.

¹²Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'lí tǎjín:

—¿A'ataani pú'een a'ájna í ja'atí tí ayén timuaatá'ixaa pej nu'u piyen rá'anchueeni, pajta nu'u á'ura'ani?

¹³Ajta a'íin í ja'atí tí ayén huarúj, capu a'atzu ramua'atejca'a ja'atí tí pu'eene'e, a'iné a'ájna í Jesús pu'uri á aúuruteca'a huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. ¹⁴T'í'ij jí Jesús a'uun yá'uteu a'ujna teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tǎjín:

—Me'ecuí xaa, pepu'uri huarúj. Pecáj ché'e tí'itǎj jín a'aturáa í Dios jemi. Na'ari caí, ayée pu teja'uré'enejsin tí jaítze'e puajǎtzi muáac'ítí caí ajmí'i.

¹⁵Aj pu'lí á'uraa a'ájna í ja'atí. Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'ájme í mej Israél jetze ajtéme'ecan tí a'íin Jesús a'íin pú'eene'e tí ayén raarújte. ¹⁶Majta a'ájme í mej Israél jetze ajtéme'ecan, ayée mú 'een jín a'ij pua'a raruurejca'a me'ájna í Jesús me'ájna jime'e tí a'íin ayén rijcaa a'ájna xicájr'a'a mej jetzen ruse'upihua'a.

¹⁷Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tǎjín:

—Tǎj na'a tí yú auca'ití a'ame, a'íi pu auj tǎ'imuari'e í niyá'upua. Ayee nu che'atá nena'a inee tǎ'imuari'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁸Ayee mú 'een jín jaítze'e miyen tí'tese'eca'a mej mi raajé'ica me'ájna jime'e tí nu'u ayén Jesús raatéxíehuataca'a tí ayén huárini a'ij mej tǎ'ijrǎ're a'ájna xicájr'a'an jetze mej ruse'upihua'a. A'íi pu ajta nu'u ayén ratamuá'amu'ate'e í Dios tí nu'u ya'upuáara'an pú'een. A'íj pu nu'u jín ayén tiú'ujsejrataca'a tí ayén che'atá na'a 'een tǎj í Dios.

Jíme'en í mej jín ruxǎ'ej mena'a 'een í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

¹⁹Ayee pu tiu'utaniú a'ájna í Jesús tǎjín:

—Ayee nu tejá'amu'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e, capu rǎ'irí nej niyen tí'itǎj huáruuren nesejí, í nej neajta teáata'a jetze airáane. Ayee nu che'atá nena'a tí'iruure a'ij nej tí'isise'íj tí ayén tí'iruure í niyá'upua. ²⁰Ayee pu í niyá'upua nexǎ'eve'e ineezti í nej yaujra'an pú'een. A'íi pu ajta tǎ'inesejrate'e nain a'ij tí a'íin tí'iruure.

'Jee xaa ne'u, ayée pu tinaatasejrate'esin ti'itjij ti jaitze'e huápi'i ruxe'ev'e' caí a'ij nej neri tiú'uruu sej si temua'a naa tira'utasej. ²¹ Ayee pu hui niyá'upua hua'ajjápuaxi'isín í teite huá'a tzajta'a í mej meri huácuii. A'íi pu ajta hua'utá'asin mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani. Ayee nu che'atá nena'a hua'utá'asin a'achú pua'amé a'íime ti ayén na'aránanajche nej niyen hua'utá'an mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani.

²² Ajta yeehui a'íin niyá'upua, capu ja'atí á'axijte'e sino pu'uri ayén nain jín tinaa'íjca ineetzi, i nej yaujra'an pú'een nej ni najjmi'ica a'uxijte'en. ²³ Ayee pu 'een jín huaríj í niyá'upua mej mi miyen che'atá mena'a rí'i tinaatá'an ineetzi matíj majta rí'i tiratá'aca me'íjna í niyá'upua. Ajta, a'íin ti caí rí'i tinaatá'aca ineetzi, i nej yaujra'an pú'een, a'íi pu ajta caí rí'i tiratá'aca í niyá'upua ti íyen neja'uta'íteca'a.

²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ja'atí ti na'a ti ayén ranamua a'ij nej ti'ixa, ajta ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a, a'íjna í ja'ati, ayée pu ruurican jín huateáturaasin tój na'a rusén jime'e. Capu ja'anáj puajítzi rací'iti a'íné a'íi pu ari huirájraa a'u ti ayén tiye'eci'ití'itíche'e ti huámí'ini. A'íi pu ajta ari a'uun a'uteájrupi a'u ti ayén yé'eci'iti ti ruuri á'ara'ani.

²⁵ Ayee nu tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu teja'uré'enejsin, jee xaa ne'u. Ayee pu ari teja'uré'ene a'ájna xicájra'an ti jetzen ayén tihuá'aci'iti a'ímej í mej meri huácuii mej mi miyen ráanamua a'ij nej ti'ixa inee, i nej yaujra'an pú'een í Dios. Majta a'íime í mej miyen ra'ancuré'asin a'ij mej tí'ijnamuajran, a'íi mú rusén jime'e ruuri muá'aju'u.

²⁶ A'íné ru jetze pu ayén rusén jín ruuri í Dios, a'íi pu ayén naatá'a ineetzi i nej yaujra'an pú'een nej ni niyen che'atá nena'a ne jetze rusén jín ruuri. ²⁷ A'íi pu hui ajta naatá'a nej ni ne'íjna jín antínmuararéere ná'ara'ani nej ni hua'uxijte'en í teite a'íné nee nu neajta teáata'a jetze airánneijte.

²⁸ Caxu se'íjna jín rí'i tiyé'useijra, a'íné aj pu teja'uré'enejsin matíj mena'a pua'amé í mej meri huácuii, ayée mú ranamuajran net'íj hua'utájeeve. ²⁹ A'uun mú e'itajú'un a'u mej e'evé'enámil'ihuajmee. Majta a'íime, í mej rí'i titetiújcha'íica'a, a'íi mú e'itajú'un mej mi ruuri muá'ara'ani. Mí majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íica'a, a'íi mú e'itajú'un nej ni niyen hua'uxijte'en ti ij ayén puajítzi tihuá'aci'iti.

A'ij ti te'anxájta í ya'upuáara'an, ajta a'ij ti huataújmua'a a'ij ti rici í yaujra'an

³⁰ Capu ri'irí nej niyen ti'itjij huáruuren nesej nena'a, sino ayée nu che'atá nena'a huá'axijte'e a'ij nej tí'ijnamua í niyá'upua jemi. Ajta, ayée pu tiraavíjte'e a'ij nej tihuá'axijte'e a'íné canu niyen rahuauca nej niyen rici a'ij ti tina'aránanajche sino ayée nu rici nej ni niyen rí'i tiratá'an a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

³¹ Tí pua'a nesej nena'a niyen tiu'utánxaj, canu niyen tzáahuati'ira'a jín niyen tiu'utánxajta. ³² Mí ajta, sej pu ayén tineetéxajta ineetzi, neajta inee, ayée nu ramua'aree tój na'a a'ij ti tí'inexa ineetzi, ayée pu tzáahuati'ira'a jín tí'inexa a'íjna.

³³ Mú'een xu seica huata'áiteca'a í Juan jemi. A'íi pu ajta tzáahuati'ira'a jín tejá-muaatá'ixaa ineetzi jime'e. ³⁴ Capu hui ayén ruxe'ev'e' ti ja'atí ayén tí'inexajta ineetzi.

Mí neajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í Juan ti ij Dios ayén tejámuaatá'u-uni'i. ³⁵ Ayee pu a'atzu tiu'utévai a'íjna í Juan tój taztari ti á'ataa, ti ajta nain japua huatátzave'ejye'i. Seajta mú'een, ayée xu a'atzu huatáura'a sejiyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej ra'ancuré'a a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Ti'ití pu jaitze'e ruxe'ev'e' caí a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan. A'íjna ti Dios ayén jín tinaa'íjca nej ni niyen ne'íjna jín te'ará'asten í nej neri niyen ne'íjna jín rici, a'íi pu ajta tí'ivaire'e sej si siyen ráamua'aree ti ayén neja'uta'íteca'a a'íjna í niyá'upua. ³⁷ Ajta a'íin í niyá'upua ti ayén neja'uta'íteca'a, a'íi pu ajta naatéxajta'aca'ineetzi jime'e. Mú'een xu caí ja'anáj ráanamujri'í ti tiu'utaxájtaca'a. Caxu seajta ja'anáj rují'í jín raasej a'ij ti 'een. ³⁸ Caxu seajta ra'ancuré'asin a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a a'íné caxu na'ará'astijre'esin ineetzi, Dios ti neja'uta'íteca'a.

³⁹ Mú'een xu aujca'aneecan jín tiú'ujmua'ate se'íjna jetze í yu'uxari a'íné ayée pu tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jetze yaú'itíee xá'aju'un a'ij sej ye'í huárini sej si rusén jín ruuri xá'ara'ani. A'ii pu hui a'íin pú'een í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'í a'ij mej tiu'utaxájtaca'a ineetzi jime'e.

⁴⁰ 'Mí seajta mú'een, caxu á'ujca'ane sej siyen na'ará'astijre'en ineetzi nej ni amuaatá'an sej si rusén jín ruuri xá'ara'ani.

⁴¹ 'Capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a tevi ayén rí'i tinaatá'an. ⁴² 'Mí seajta mú'een seicié xu tí'imua'atze. Nee nu niyen ramua'aree sej caí hui raxí'eve'e í Dios í a'amua tzajta'a.

⁴³ 'Ayeé nu 'een jín ave'ecáane niyá'upua jetze me'ecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'iti. Aru ti pua'a ja'atí runiúcajtze'en jín mú a'uvé'eme'en, mú'een xu xaa ra'ancuré'evi'iti se'íjna.

⁴⁴ '¿A'iné tí'iri'iri sej tzaahuati'ira'a jín té'antzaahuatze'en tí pua'a siyen rí'i tiu'utaúra'an rujímua'a sena'a, seajta caí tí'itese'e sej ráahuauni ti Dios rí'i tejamuaatá'an? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. ⁴⁵ Caxu siyen mú'een tí'imua'atze nej tejá'amuaxajtzi'iran í niyá'upua jemi. A'ii pu a'fín pú'een í ti tejá'amuaxajtzi'iran a'íjna í Moisés teecan, í sej siyen rachú'eve'e ti a'fín a'amua japua niuuni.

⁴⁶ 'Tí pua'a siyen té'atzaahuatze'e se'íjna jemi í Moisés, ayée xu seajta ná'antzaahuatze'enche'e ineetzi se'íjna jime'e ti a'fín ayén neetzi jime'e ra'utéyu'uxaca'a. ⁴⁷ '¿A'iné sej si caí rá'atzaahuatze'e a'ij ti a'fín tira'utéyu'uxaca'a? ¿A'iné tí'iri'iri sej siyen rá'antzaahuatze'en a'ij nej inee tejámuaatá'ixaate'esin? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

6

Jesús pu tihua'umí a'ímej í mej anxíj vi'ira'a ará'axcaa

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ A'atzu a'ateevi'i, tí'iquí Jesús a'uun u jetze pújme'en antáara í jaj japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Galilea. Ayeé pu ajta téja'arájtehuuaa tíjín Tiberias. ² Jéihua mú teite a'ucj jamuan a'iné mu'uri raasej me'íjna ti huáp'i ruxe'eve'e ti ayén tihua'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'ica'a. ³ Aj pu'i Jesús a'ánna a'ujnéj jírí japua. An pu a'utayéijxi, majta a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

⁴ Pu'uri vejli'itaca'a a'ájna xicájra'an mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ti Dios hua'arájtuaa a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a. ⁵ Tí'ij jí Jesús ayén huanéereajraa. Tí'ij í hua'usej me'íj me'evé'uju'ca'a í teite. Aj pu'i Jesús a'fín Felipe ayén tiu'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné teyé'enanán í pan í mej racua'ani a'íme í teite?

⁶ Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús a'ij ti rini. Mí ajta, ayée pu 'een jín raata'íhua'uri'i í Felipe ti ij ayén raasej a'ij ti rini. ⁷ Felipe pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú mej ramuá'itíjca aráhuuica máxcira'i jime'e, capu a'í na'a cí'ipe tej ti pan huánanan tej ti naíjmi'ica tiu'umín.

⁸⁻⁹ Aj pu'i sejí ti jamuan á'uche'ecane'e, a'íjna í Andrés ti juutzeájra'an pú'een í Simón, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Yé pu pa'ari'i huatéjvee. Anxívica pu hui pan tícha'íi, ajta hua'apuaca í hua'ité. Mí ajta, capu a'atzu cí'ipe mej mi naími'i tiú'ucua'ani.

¹⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hua'uta'ájte'en í teite mej a'ujrá'asixi'ín.

Ayeé pu 'een jín ayén raataxájtaca'a a'iné jéihua pu huá'ixaata'aca'a a'ujna. Majta a'íme í teteca, a'úu mú a'uráaseajraa. Ayeé mú ará'asijme'e a'achú cumu anxíj vi'ira'a méyee majta méyee.

¹¹ Aj pu'i Jesús ra'ancuré'e'í'ipi í pan. Ajta rí'i tiraatateújtzi'ire í Dios jemi. Ajta hua'uré'e'í'ipi'í a'ímej í mej a'ucajme'ecaa a'achú ti sejí raxí'eve'eca'a. Ayeé pu che'atá na'a hua'uré'e'í'ipi'í í hua'ité. ¹² Mat'íj ruxiéehua tiú'ucuaa, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Setá'aj raaré'e'í'ipi'ín í ti avé'eturaa. Ché'le caí tí'itíj a'uvá'itzi'ín.

¹³ Mat'íj mi raaré'e'í'ipi'í. Ayeé mú te'evé'ejiste'axi í sicíri jetze a'íjna í pan ti avé'eturaa mej tiú'ucuaa.

¹⁴ Majta a'íme í teite, mat'íj miyen raasej me'íjna í Jesús ti ayén huarj, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, amí pu hui a'fín pú'een a'fjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ti ayén yé nu'u uvé'enejsin iyyen chaanaca japua.

¹⁵ Ajta a'fín Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a í ru tzajta'a mej miyen raax'epi'intare mej a'ire'enejsin mej mi ca'anéeri jín tiraa'íjcate'en ti a'fín te'enteárate í rey jime'e. A'fj pu jín, ayén ajtáara. A'u pu jiri japua a'ujnéj rusefj.

Jesús pu antamé japuan í jaj ti ve'ée

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tí'ij huaré'eciéenajme'eca, a'úu mú a'ucáane a'utí e'eve'e'ástime í jaj a'fime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. ¹⁷ A'u mú baarcu jetze atéeci. Matí'ij mi antacj u jetze pújme'en u Capernaúm. Pu'uri huaré'etica'arijme'e. Ajta a'fín Jesús, capu mé'e já'ahua'aca'a. ¹⁸ Ca'anín pu jín huá'eecaca'a. Ajta pu'uri á'ujruurejca'a í jaj. ¹⁹ Matí'ij aujúj'ucca a'achú anxj, o arájsevi kilómetros, matí'ij mi raasefj ti e'evé'eme'ecaa a'fjna í Jesús. Jaj japua pu huamé'ecaa. Jé'ecan mú tiu'utátziin.

²⁰ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu a'fín pú'een. Caxu tí'itziíine'e.

²¹ Matí'ij mi miyen huateújca'ane mej mi miyen ra'ateájtuaani í baarcu jetze. Camu a'achú a'ateevi'i me'uun a'utanéj a'fjna a'u mej a'uju'ucca.

A'fí mú nu'u rúhhuuamen me'fjna í Jesús

²² Majta a'fime í teite í mej a'uun u jetze pújme'en e'etiújsej í Jesús jemi, a'fí mú a'uun a'uteájturaa.

Yee ruujmua'a yee, ayée pu tihua'amitiejte'eca'a ti sefj na'a e'ecáve'eca'a í baarcu, ajta ti a'fín Jesús caí a'fjna jetze ateájraa huá'a jamuan í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, sino rujímua'a mu'u antacj. ²³ Matí'ij mi seica me'uun újhuiixi í baarcu a'fjna vejli'i a'u mej tejá'uccaa í teite tí'ij Jesús rí'i tiraatá'a í Dios. A'u pu é'eme'ecan í baarcu, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Tiberias. ²⁴ Matí'ij mi a'fime teite miyen ráamua'areeri'i ti nu'u caí ajta a'uun á'ucatii u Tiberias a'fjna í Jesús, majta a'fime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Matí'ij mi me'fjna jetze atéecijxi a'fjna jetze í baarcu ti ti'imu'íi. Seica mú atéecijxi sefj jetze, majtáhua'a í seica, sefj jetze mú mijta atéeci, mej mi me'uun a'atanén u Capernaúm, mej mi me'uun ráahuauni me'fjna í Jesús.

Jesús pu a'fín pú'een í pan í mej jín ruuri muá'ara'ani

²⁵ Matí'ij ráateu me'fjna u jetze pújme'en a'alaguun jetze, aj mú mi miyen tiraata'fhuauri'i tíjín:

—Rabí, ¿a'anajni yé perá'a peyujna?

²⁶ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Caxu se'fjna jín nehuahuau se'fjna jín sefj tiu'uséj a'ij nej huarj í sefj jín a'ij te'utasefj sino ayée xu 'een jín nehuahuau se'fjna jime'e sefj ráacua se'fjna í pan, seajta sefj temua'a naa titéēju'uxai. ²⁷ Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en sefj si se'fjna huamuá'itin í cua'ira ti a'uvaíjzti sino setá'aj siyen tiu'umuári'en sefj si se'fjna huamuá'itin í sefj jín huateújvaire'en tíj na'a rusén jime'e. Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, nee nu ne'fjna amuaatá'asin a'iné a'fín Dios ti niyá'upua pú'een, a'fí pu a'fjna jín tinaa'fjca.

²⁸ Matí'ij mi miyen tiraata'fhuauri'i tíjín:

—¿Tí'itájni hui ruxe'eve'e tej tiyen te'fjna jín huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios?

²⁹ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Aye pu tí'ijxe'eve'e í Dios sefj siyen ná'antzaahuate'en ineetzti ti Dios neja'uta'íteca'a.

³⁰ Matí'ij mi miyen tiraata'fhuauri'i tíjín:

—¿Tí'itájni jín piyen rici ti huápi'i ruxe'eve'e tej ti tiyen raasefj, tej ti te'fjna jín muá'antzaahuate'eni í A'iné pej pi piyen rici? ³¹ Tavaújsimua'aci'i mú miyen ráacua me'fjna ti nu'u maná pú'een me'fjna a'u ti caí é'eti'itijca'a. Aye pu té'eyu'usí'i tíjín: “A'fí pu nu'u hua'utá'a mej me'fjna huácua'ani í cua'ira ti nu'u júte'e é'eme'ecan.”

³² Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti caí a'ñin pú'een í Moisés teecan ti ayén hua'utá'a a'ñime á'amua'upuaci'istemua'a mej ráacua'ani í cua'ira ti júte'e é'eme'ecan. Capu xaa ne'u, sino niyá'upua pu ayén amuaatá'asin sej si huateúvaire'en se'íjna jime'e í cua'ira ti tzáahuati'ira'a jín júte'e é'eme'ecan.

³³ 'A'liné nee nu a'ñin pú'een í cua'ira ti Dios jemi é'eme'ecan, neetzi pu jemi ajta é'eme'ecan. Nee nu júte'e e'licaanej nej ni hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tñj na'a rusén jime'e matj mena'a pua'amé yen huachéjme íyey chaanaca japua.

³⁴ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tñjín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen taatá'an pe'íjna í cua'ira tñj na'a ti yú auca'ití a'ame.

³⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tñjín:

—Nee nu a'ñin pú'een í ti jetzen é'eme'ecan í cua'ira í mej jín huateúvaire'en mej ni ruuri muá'ara'ani tñj na'a rusén jime'e. Ja'atí ti na'a ti neetzi jemi ve'eré'enen, capu ja'anáj í'icuatá a'ame. Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén na'ará'astijre'en ineetzi, capu ajta ja'anáj huata'í'imi, sino Dios pu rusén jín raatá'asin.

³⁶ 'Neajta inee, ayé nu neri tejá'muaatá'ixaa sej seri nesej ineetzi. Mí seajta mú'leen, caxu té'atzaahuat'e. ³⁷ Matj mena'a pua'amé í ti Dios naatátuure'esin, a'ñime mú ve'eré'enejsin ineetzi jemi. Ajta ti pua'a ja'atí ayén neetzi jemi ve'eré'enen, canu ja'anáj raaré'itti.

³⁸ 'Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen huárini a'ij nej nesej nena'a tí'ijxe'eve'e sino nej ni niyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. ³⁹ Ajta, ayé pu tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a ti caí sej á'uveti a'ñime í mej ve'eré'ene ineetzi jemi sino nej ni najmí'ica japua huániuuni a'ájna xicá'jra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁴⁰ 'Jee xaa ne'u, ayé pu tí'ijxe'eve'e í niyá'upua ti ayén tiráaci'iti ti ruurican jín huateáturan tñj na'a rusén jime'e ja'atí ti na'a ti ayén tirá'amitiejte'e ja'atí nej pírici, ajta ayén tiná'astijre'e ineetzi. Neajta inee, ayé nu ra'ajjásin huá'a tzajta'a í mej meri huácuii a'ájna xicá'jra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

Mua'íjniuste a'ñime í mej Israél jetze ajtémecan

⁴¹ Majta a'ñime í mej Israél jetze ajtémecan, mat'íj mi autéjhuii mej runiúuste'e rujímua'a me'íjna jime'e ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'ñin pú'een í cua'ira ti júte'e e'licaanej. ⁴² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tñjín:

—Ni caí a'ñin pú'een í Jesús ti ajta yaujra'an pú'een a'íjna í José? ¿Ni qui tecaí huá'amua'ite í táatajra'an, ajta í náanajra'an? A'liné tñj na'a. A'ij pu jín, ¿a'liné tí'iri'iri ti a'ñin ayén tí'ixajta ti nu'u júte'e e'licaanej?

⁴³ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tñjín:

—Caxu hui siyen ché'e runiúuste'e. ⁴⁴ Capu ri'irí ti ja'atí ayén ve'eré'enen ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amua'acá ca'aníjra'a raatá'an ti ij ayén huárini. Neajta nu niyen ra'ajjásin huá'a tzajta'a í mej meri huácuii a'ájna xicá'jra'a ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁴⁵ 'Ayee mú tira'uyú'uxaca'a a'ñime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tñjín: “Dios pu nu'u ayén tihua'umua'aten najmí'ica.” Ja'atí ti na'a ti ayén ranamua í ru tzajta'a a'ij ti tí'ixa í niyá'upua, ajta ti ayén ráaruuren a'ij ti a'ñin tí'ijxe'eve'e, a'ñi pu ve'eré'enejsin ineetzi jemi.

⁴⁶ 'Capu ayén huata'ímua'a ti ja'atí ari raasej a'íjna í niyá'upua sino inee, i nej ne'uun a'uvé'emej a'u ti a'ñin é'esejre'e, nee nu neri raasej í niyá'upua.

⁴⁷ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén té'antzaahuat'e a'ij nej tí'ixa, a'ñi pu ruurican jín huateáturaasin tñj na'a rusén jime'e. ⁴⁸ Nee nu ne'ñin pú'een í cua'ira ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani tñj na'a rusén jime'e.

⁴⁹ 'A'amua'huácixa'astemua'aci'í mú ráacua me'íjna í maná a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'ti'tijca'a. Majta á'iyen mú huácuii. ⁵⁰ Mí ajta, yé pu seijre'e a'íjna í cua'ira ti júte'e e'licaanej. Tí pua'a ja'atí ráacua'ani a'íjna, capu ja'anáj mi'ini.

⁵¹ 'Nee nu ne'ñin pú'een a'íjna í cua'ira ti júte'e e'licaanej, ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tí pua'a ja'atí ayén ráacua'ani a'íjna í cua'ira, a'ñi pu ruurican jín huateáturaasin tñj na'a rusén jime'e. Ajta, a'íjna í cua'ira, a'ii pu a'ñin pú'een í nej ratéhua'ira'a, í nej neajta ratámua'ívajta huá'a jetze me'ecan matj mena'a mej yen

huachéjme ñiyen chaanaca japua mej mi ruuri muá'ara'ani tñj na'a rusén jime'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús.

⁵² Majta a'ñime í mej Israél jetze ajtémecan, ca'anín mú jín autéjhuii mej ti'ihuaúrix-aate'en. Miyen tijín:

—¿A'iné t'í'iri'iri ti a'ñin ja'atí ayén nu'u ruhua'ira'a taamín?

⁵³ Aj pu í Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé nu tejámuaatá'ixaate'esin. Tí pua'a secaí ráacua'ani í nehuá'ira'a, í nej neajta teáata'a jetze airánnejte, ajta ti pua'a secaí raayé'en í nexuure'e, caxu rusén jín ruuri xá'aju'un. ⁵⁴ A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani í nehuá'ira'a, ajta ayén raayé'en í nexuure'e, a'ñi pu ayén ruurican jín huateáturaasin tñj na'a rusén jime'e. Neajta nu niyen ra'ajjásin a'ñjna xicájr'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁵⁵ 'Ayej ti'ayajna xaa ne'u. A'ñi pu nehuá'ira'a, a'ñin pú'een í ti cua'ira jetzen airáninei í mej tzáahuati'ira'a jín ruuri muá'ara'ani í Dios jemi. Ajta a'ñjna, a'li pu xaa ne'u a'ñin pú'een í jaj í mej tzáahuati'ira'a jín irayé'en mej mi caí ché'e ruxiéemiste'e í Dios jemi.

⁵⁶ A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani í nehuá'ira'a, ajta ti ayén raayé'en í nexuure'e, a'ñi pu huateáturaasin ineetzi jemi. Neajta nu niyen che'atá nena'a huateáturaasin í jemin.

⁵⁷ A'ñi pu ayanna neja'uta'iteca'a í niyá'upua ti i'irúuri. Neajta nu ne'ñjna jetze aránca'ane nej ni ruuri ná'ara'ani í niyá'upua jemi. Ajta a'ñin í ja'atí ti ayén t'í'icua'a ineetzi jemi, a'ñi pu ayén che'atá na'a neetzi jetze araujca'ane ti ij a'ñin ruuri á'ara'ani í Dios jemi. ⁵⁸ A'ii pu a'ñin pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tahuáacixa'astemua'aci'í mú miyen ráacua me'ñjna í maná. Majta huácuii. Mí ajta, a'ñin ti ayén racua'aca a'ñjna í cua'ira ti neetzi jetze airáninei, a'ñi pu ruurican jín huateáturaasin tñj na'a rusén jime'e.

⁵⁹ Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús t'í'ij a'uun tihuá'amua'atejca'a a'u mej e'etiújs'e'iri-hua'a a'ujna u Capernaúm.

A'ij mej tiu'umud'aj a'ñime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e

⁶⁰ Matí'ij me'ñjna huánamujri'i, ayée mú mul'iití tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tijín:

—A'ij pu pua'a taatá'a ti ayén ti'ixa. Jé'ecan pu hui muári'eri tej tiyen yaú'itíee tá'ara'ani.

⁶¹ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a mej miyen runiúuste'ecaa. Aj pu'í ayén tihua'uta'ñhua'uri'í tijín:

—¿Ni a'ij pua'a amuaatá'a nej niyen tejámuaatá'ixaa? ⁶² Ari ti pua'a siyen naasej ineetzi, í nej teáata'a jetze airánnejte, nej ni a'uun a'ujnén júte'imua a'u nej amuacáí á'ucatii. ⁶³ A'ñjna jetze í xiéjñiu'ucare'ara'an í Dios, a'ñi pu jetzen airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. Mí ajta, capu a'ñjna jín t'í'ivaire'e a'ñjna ti jetzen airáninei í sej ratéhua'ira'a. Capu a'atzu xaa ne'u. Mí ajta, a'ñjna í niuucari í nej niyen tejá'amua'ixaate'e, a'ñjna í xiéjñiu'ucare'ara'an í Dios, a'ñi pu ca'aníjra'a naatá'a nej niyen tiu'utaxáj. Ajta, a'ñj pu jetze airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. ⁶⁴ Mí seajta mú'een, mul'iití xu caí té'atzaahuate'e.

Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'iné tñj na'a 'ajm'ímua ti yú e'iré'ene, a'ñi pu rú'umua'areereca'a ja'atí ti pírci ti caí rá'atzaahuate'ecaa, ajta ja'atí ti pú'een ti Jesús jime'e tiu'utátuiire'esin.

⁶⁵ Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé nu 'een jín tejámuaatá'ixaa ti caí ri'irí ti ja'atí ayén huataújtuiire'en ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacáí ca'aníjra'a raatá'an ti ayén huárini. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁶⁶ A'ajná'imua mu'íi mú miyen titeecáujxíeehuataca'a mej mi caí ché'e jamuan á'ujjuhua'ane'en. ⁶⁷ Aj pu'í Jesús ayén tihua'uta'ñhua'uri'í a'ñimej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tijín:

—Ari mú'een, ¿ni seajta seri ajtá'ñnicu ineetzi jemi?

⁶⁸ Ajta a'ñin í Simón, ti ajta i'í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ¿a'atajní màâj jemin té'uju'un? Mú'eeetzi pu'u jemi seijre'e í niuucari í tej jín ruuri tá'ara'ani, tñj na'a rusén jime'e. ⁶⁹ Ayeé tu hui rá'atzaahuate'e, teajta tiyen ramua'aree pej pe'ñin pú'een í pej Dios jemi e'icaanej, ti Dios ajta muaja'utétuaasin í ruri'írinta'a.

⁷⁰ Aj pu'í Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni qui necaí niyen amua'antfihua'u mú'ejmi mi sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase? A'iné nijta ne'u. Mí ajta, sejí ti mú'ejmi jetze ajtémecan, tiyaaru'u pu jetzen seijre'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁷¹A'fjna ti nu'u tiyaaru'u jetzen seijre'e, a'fí pu ayén huatamuá'a í Judás. A'fí pu yaujra'an pú'eene'e a'fjna í Simón ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Ajta a'fín Judás, huá'a jetze pu ajtémecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'fí pu a'fín pú'een ti avíitzi jín tiu'utátuiire'esin a'fjna jime'e í Jesús.

7

Matí'ij tiu'uyé'este me'fjna jime'e mej avé'inaamua'asin

¹Tíj na'a a'ájna'imua, a'úu pu a'uteájturaa í Jesús a'ujna u Galilea. Capu ché'e a'uun á'uche'ecane'e u Judea a'iné a'fíme í mej Israél jetze ajtémecantaca'a í mej a'uun é'echajca'a, ayée mú raxí'eve'eca'a mej raajé'ica. ²Pu'uri ajta vejli'itaca'a a'ájna matí'ij miyen tí'iyestehua'a me'fjna jime'e mej avé'uj'inaamua'asin, í mej Israél jetze ajtémecan. ³Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa í ihuáamu'a'ame'en í Jesús tíjín:

—Patá'aj hui piyen huiirájra'ani peyujna pej pe'uun á'ura'ani a'ujna u Judea, mej mi a'fíme í mej mú'leetzi jamuan á'ujujhua'an miyen raasej a'ij pej ríci pe'fjna jime'e ti hui huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utasej. ⁴Tí pua'a hui ja'atf ayén raxí'eve'e mej mi mé jéjre'e miyen ráamu'a'ati, capu ayén avíitzi jín tí'imuarí'e. A'iné ayée pej hui ríci pe'fjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e, naa pu xí'epi'in pej piyen á jéjre'e huatá'asejrata huá'a jemi, matfí mena'a pua'amé mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. —Ayeé mú tiraata'ixaa.

⁵Majta a'fíme í mej ihuáamu'a'ame'en pú'eene'e, camu majta rá'antzaahua me'fjna í Jesús. ⁶Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capúu xi a'ájna teja'uré'ene ti huaxí'epi'in ineetzi jemi nej ni ne'uun a'utanén. Aru mú'ejmi jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén í'ixi'epi'in. ⁷Capu hui a'atzu rí'írí mej amuájcha'íire'e í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Mí majta xaa ineetzi menéjcha'íire'e me'fjna jime'e nej caí niyen a'ij pua'a tihuá'axajta mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi. ⁸Setá'aj se'uun a'ujnén a'ánna a'u mej tejé'eyeste. Caxí nu a'umé'e na'ame inee nej ni ne'uun íjii teja'uvé'emua'ariive'en a'iné capu xi ayén teja'uré'ene ti ari huaxí'epi'in.

⁹Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i a'uun a'uteájturaa a'ujna u Galilea.

Jesús pu avíitzi jín a'uun a'ujnéj

¹⁰Mí ajta a'fín, ayée pu huaríj. Matí'ij a'ucíj í ihuáamu'a'ame'en mej mi me'uun tejá'uyesten, a'fí pu ajta u á'ume. Capu ruseírata u á'ume, sino avíitzi pu'u jín u á'ume.

A'fí mú rahuahuau í Jesús a'fíme í mej Israél jetze ajtémecan

¹¹Majta me'fín í mej me'uun tejé'eyestehua'a, a'fí mú rá'ixi'eeri'ireca'a me'fjna í í Jesus. Miyen tí'ixáata tíjín:

—¿A'uné a'ij 'een a'fjna í ja'ati?

¹²Jéihua mú a'ij pua'a tí'ixajtacaa a'fjna jime'e í Jesús huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Seica mú miyen tí'ixajtacaa a'fjna: “Rí'í pu tí'itevíj.” Majta seica miyen tí'ixajtacaa a'fjna: “Capu a'atzu. A'fí pu hui huá'acuanamua í teite.”

¹³Majta, capu ja'atf ayén á'ujca'anejca'a ti ayén ruseírata tiu'utaxájta a'fjna jime'e í Jesús a'iné mehuá'atzihne'eca'a a'fímej í mej tí'itf jín antiújmua'areereca'a a'fíme jemi í mej Israél jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umuá'ate matí'ij tí'iyestehua'a

¹⁴Matí'ij meri já'ita'a ujú'uncaa í mej tí'iyestehua'a, aj pu'i Jesús a'uun a'uteájrupi teyujta'a. Tí'ij jí a'utéjche ti tihuá'umua'aten í teite. ¹⁵Jé'ecan mú rí'í tira'utasej a'fíme í mej me'uun tí'ajta teyujta'a. Ayeé mú tí'ij'ixaate'eca'a tíjín:

—¿A'iné tí'irí'irí ti a'fín caí ja'anáj tí'ihuájmu'a'ate, a'fí pu raayí'ti ti ayén tihuá'umu'a'aten?

¹⁶Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu a'ij tirájteu nesefj a'ij nej tihuá'amua'aten sino a'fí pu ayén tinaatá'a a'fjna ti yé neja'uta'íteca'a. ¹⁷Tí pua'a hui ja'atf ayén á'ujca'ane ti ayén huá'ríni a'ij ti tí'ijxe'eve'e

í Dios, a'íi pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén naatá'a nej niyen t'í'imuua'ataca ca'ín nesej nena'a a'ij tirájteu. ¹⁸ A'íjna ti ayén t'í'ixaxa'a a'ij ti a'ín na'a tirájteu rusej, ayée pu 'een jín ayén rici ti ij rí'í tiu'utaúra'an rusej.

¹⁹ Mí neajta inee, ayén nu ne'íjna jín t'í'imuari'e nej ni niyen rí'í tiraatá'an ne'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. Tí pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios, a'íi pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén tinaatá'a nej niyen t'í'imuua'ata ca'ín nesej nena'a a'ij tirájteu.

¹⁹ ¿Ni caí a'ín Moisés teecan ayén amuaatátui a'íjna í niuucari í mej jín t'í'ajta? Aa ni'íjtá ne'u. Mí seajta mú'een, capu ja'atí ti mú'ejmi jetze ajtème'ecan ayén araúrasten a'ij ti a'ín niuucari ti'í'ixa. ¿A'íné 'een jíme'e siyen t'í'ijxe'eve'e sej naajé'íca?

²⁰ Majta a'íime í mej me'uun ajteáxüreca'a, ayée mú titeetaniú tijn:

—Tiyaaru'u pu mú'etzi tzejta'a sejjre'e. ¿A'ataani hui ayén t'í'ijxe'eve'e t'í'ij muáa-je'íca?

²¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Sej nu'u jín niyen huarj ti ayén huápi'í ruxe'eve'eca'a. Ajta a'ín amuaatéjteu najmí'íca. Jé'ecan xu avé'ejí'istaxi. ²² Mí seajta mú'een, ayée xu t'í'ijri'ire se'íjna jíme'e ti Moisés teecan ayén amuaata'ajj sej nu'u ra'antisjchixi'ín í naviira'an. Jee xaa, capu Moisés teecan jetze huanéj, sino Dios pu ayén raateájtuua a'ímej jemi í á'amuyaya'upuaci'iste-mua'a. A'íj xu jín siyen ra'antis'íche í naviira'an í uneeca'í ti teáata'a se'ájna xicájra'an sej jetzen ruse'upi. ²³ Ayeé xu 'een jín t'í'ijri'ire sej si caí auté'ítzen se'íjna jemi í niuucari ti Moisés teecan raateájtuua. Tí pua'a ayén 'een, ¿a'íné 'een jín si níniu'ucacu ineetzi jemi se'íjna jíme'e nej niyen nain jín raarújte se'íj í ja'ati ne'ájna xicájra'a sej jetzen ruse'upii?

²⁴ Xaatapu'ajta sej siyen tihua'axijte'e a'ij ti tejamuá'amitiejte'e. Mí seajta mú'een, ayée xu huárini sej si siyen tihua'uxjte'en a'ij ti tiraavjíte'e tzáahuati'ira'a jíme'e.

Jesús pu jíme'en ti'í'ixa a'utí é'eme'ecan

²⁵ Jíme'en pu'u ayén tiraataxjtaca'a, aj mú mi seica miyen autéjhui mej ti'ihuaúrihua'u. Miyen tijn:

—¿Ni caí a'ín pú'een í mej miyen jíme'en t'í'itese'e mej raajé'íca? ²⁶ Yee pu hui jéjre'e huatéjvee tihua'íxate'e. Mí majta, camu a'ij t'í'ijee. ¿Ni qui meri miyen raamuá'a tijn: “A'ii pu a'ín pú'een í Círístu'u”? ²⁷ Mí teajta iteen, teen tu hui ramua'aree a'u ti é'eme'ecan te'íjna í ja'ati. Mí ajta a'ín í Círístu'u, t'í'ij a'ín yé uvé'enen, capu ja'atí ramua'aréeren a'u ti é'eme'ecan a'íjna. —Ayeé mú t'í'ixajtaca'a.

²⁸ Ajta a'ín Jesús, aúche'e pu tihua'amua'atejca'a u teyujta'a. Aj pu'i ayén ca'anín jín tiu'utaxjtaca'a tijn:

—Jee xaa ne'u, ayée pu hui t'í'ayajna sej nemua'ate, seajta siyen ramua'aree a'u nej é'eme'ecan. Canu nesej nena'a yé ve'ecáane sino ti yé neja'uta'íteca'a, a'íi pu nain jín ayén t'í'ijri'ire. Capu t'í'ihua'ítzi í jemin. Mí seajta mú'een, caxu ramua'ate a'íné caxu rá'astjre'e. ²⁹ Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate a'íné a'úu nu é'eme'ecan í jemin. A'íi pu hui ajta yen neja'uta'íteca'a.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxjtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utatése mej raateévi'i. Mí ajta, capu ja'atí ayén raateévi'i a'íné capúu xi a'ájna teja'uré'ene, a'ájna ti jetzen huax'í'epi'íntari'ihuaca'a ti ayén huám'í'ini. ³¹ Majta a'íime í mej jemin e'etiújsej, mul'íitf mú miyen rá'antzaahua. Ayeé mú tiu'utaxjtaca'a tijn:

—T'í'ij yé uvé'enen a'íjna í Círístu'u Dios ti ra'ant'íhua'u, ¿ni qui jaitze'e ayén a'íjna jín rini ti huápi'í ruxe'eve'e caí amíjna mi ja'atí?

A'íime fariseos mú nu'u xantaaru'u huata'áiteca'a mej raateévi'i me'íjna í Jesús

³² Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiú'unamuajri'i a'íimej í teite mej miyen xahuuani'i mú jín tiú'j'íxate'e. Mat'íj mi a'íime í mej t'í'ajta u teyujta'a, majta a'íime í fariseos, a'íi mú seica huata'áiteca'a a'íimej í mej me'uun t'í'icha'íi mej mi raateévi'i.

³³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Canu ché'e á'ateeri mú'ejmi jemi a'íné pu'uri vejli'i nej ni ne'uun a'ujnén ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. ³⁴ Mú'een xu nehuauni, aru caxu mé'e ne'jé'eteuni. Ajta, capu rí'írfista a'ame sej se'uun a'ujnén a'u nej a'ij éene'e na'ame.

³⁵ Majta a'ñime í mej me'uun t'l'ajta teyujta'a, ayéé mú tiú'j'ihua'uraca'a t'jín:

—¿A'iquí hui a'umé a'u ti cáf ri'írí tej tiyen yé'uteuni? ¿Ni qui a'uun se'j chue'jra'a japua a'umé huá'a jemi í teite í mej a'ucíjxi huá'a tzajta'a a'ñime í mej Grecia é'eme'ecan? ¿Ni qui hui ajta ayén tihua'amua'aten a'imej í mej Grecia é'eme'ecan? ³⁶ ¿A'iquí huataújmua'a a'ájna í niuucari ti jín tej nu'u rahuauini, teajta nu'u cáf rateuni, ti ajta nu'u cáf ri'írí tej a'uun á'uju'un a'u ti a'ij éene'e a'ame? —Ayeé mú tiú'j'ihua'uraca'a.

Jesús pu hua'utá'ineesin mej mi jemin ve'eré'enen

³⁷ T'l'ij ari te'entipua'arijme'eca í mej t'l'iyeste, a'ájna xicá'jra'an ti jaitze'e ruxe'eve'eca'a í mej me'ájna jetze t'l'iyestehua'a, aj pu'í Jesús ayén huat'éechaxi huá'a tzajta'a. Aj pu'í ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a t'jín:

—Tí pua'a hui ja'atí ayén ruxi'éemiste'e a'ájna jime'e ti cáf urarí'ene'e jín huat'éajturaa í Dios jemi, ché'e a'ñin ayén ve'eré'enen ineetzi jemi nej ni niyen ca'aníjra'a tiraatá'an.

³⁸ Ayeé pu che'atá na'a raruuren a'ájna í ja'atí ti ayén na'ará'astijre'esin ineetzi a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze t'jín: “A'áj pu jetzen airánineí í tzajta'an temua'a naa a'ájna í jaj ti jetzen aráu'jca'anen a'ájna í ti jín ruurí a'ame. Ayej se'fíre'e a'ame t'j jetzen airáamí'íye í jaj.” —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ A'ájna í niuucari t'jín “jaj”, ayéé pu huataújmua'a t'jín: í xié'jniu'ucare'ara'an í Dios, í ti Dios raate'ajtuaaniiche'e huá'a tzajta'a a'imej í mej rá'antzaahua. Ayeé pu a'ájna jín tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús a'iné capu xi é'e já'ahua'aca'a a'ájna í xié'jniu'ucare'ara'an í Dios, a'ájna jime'e ti a'ñin Jesús cáf xi a'ujnéj u júte'e ti ij Dios ayén án ye'ecá'jratí í ipuari japua.

Capu xi huá'amitiejte'eca'a í teite ja'atí ti pírci a'ájna í Jesús

⁴⁰ Jime'en mu'u miyen ráanamujri'í ti ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a seica í teite t'jín:

—Ayej hui xaa ne'u ti'ayajna ti a'ñin pú'leen ti ayén t'l'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, í tej tiyen rachú'eve'e.

⁴¹ Majta seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a t'jín:

—A'íi pu hui a'ñin i'í pírci ti i'í Círíistu'u.

Majta seica miyen tiú'j'ihua'uraca'a t'jín:

—¿A'iné hui t'l'iri'írí ti a'ñin Círíistu'u ayén a'uun é'eme'ecanta u Galilea? ⁴² ¿Ni cáf ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti nu'u a'ñin Círíistu'u ayén airáu'jneijte'esin a'ájna jetze í teitestemua'ame'en í David teecan? Ajta nu'u ti a'uun é'eme'ecanta a'ame a'ujna u Belén, a'u ti a'ñin David teecan e'echéjme'e. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴³ A'áj mú jín já'ita'a a'utac'j í teite me'ájna jime'e í Jesús. Seica mú seicié t'l'ixajta'a. Majta seica seicié. ⁴⁴ Seica mú miyen raxí'eve'eca'a mej miyen raat'éevi'í. Mí ajta, capu ja'atí ahuau'jca'ane ti rajví'í.

Camu nu'u rá'atzaahuate'eca'a í Jesús a'ñime í mej títetaté'eca'a

⁴⁵ Mat'íj mi a'ñime í mej t'l'icha'íi u teyujta'a, a'úu mú a'uré'ene huá'a jemi í mej me'uun t'l'ajta u teyujta'a, majta í fariseos jemi. Mat'íj miyen tihua'uta'íhua'uri'í t'jín:

—¿A'iné 'een jín secáf ye'eráavi'íti?

⁴⁶ Majta a'ñime í mej t'l'icha'íive, ayéé mú tihua'utá'ixaa t'jín:

—Capu hui ja'atí ayén t'l'ixaxa'a t'j amín t'l'ixaxa'a.

⁴⁷ Ayeé mú tiu'utaniú' a'ñime í fariseos t'jín:

—¿Ni ajta ari ayén amuáacuanamua mú'ejmi? ⁴⁸ ¿Ni cáf se'j ti t'l'ita'ajte'e ari rá'antzaahua a'ájna, na'ari se'j ti téjmi jetze ajt'éme'ecan i tej fariseos pú'leen? ⁴⁹ Majta í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a, camu a'atzu yaú'ítie a'ij ti té'eyu'usi'í a'ájna jetze í niuucari Moisés teecan ti raate'ajtuaa. Dios pu ari hua'uxíjte am'ñime. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'ñime í fariseos.

⁵⁰ Ajta a'ñin Nicodemo, a'ájna ti ari í Jesús jemi a'atáne'jca'a, t'j ajta se'j pú'eene'e ti huá'a jetze ajt'éme'ecan, ayéé pu tihua'utá'ixaa t'jín:

⁵¹ —Capu ayén tiraavíjte'e tej tiyen ra'uxíjte'en t'l'ij puaijtzí ráaci'íti. Ayeé pu té'axa í yu'uxari jetze í tej jín t'l'ajta ti ayén nu'u ruxe'eve'e tej nu'u tiraal'íhua'u amuacaícan jín te'ájna í ja'atí tej ti ráamua'aree a'ij ti t'l'it'j jín rici. ¿Ni cáf ayén ti'ayajna?

⁵² Mat'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni hui mú'ee pe pajta pe'uun é'eme'ecan u Galilea? Aúhuuauchi í yu'uxari jetze pej pi piyen ráamua'aree tí caí ja'atí a'uun é'eme'ecan u Galilea tí Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

⁵³ Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a. Mat'ij mi a'ucíjxi a'u ti seíj é'eche.

8

A'ijna í 'fita'a tí huaújxana'acire

¹ Ajta Jesús pu a'uun á'ume jiri tí a'utacá'a tí ayén téja'arájtéhuaa tijín Aceituunajemi.

² Tapuá'arijme'eca pu a'uun a'ujnéj teyujta'a. Majta mú jehua teite ajteáxi'reca'a í jemin. Aj pu'í a'ujeyíjxi tí i tihuá'umua'aten. ³ Majta a'íime í mej jetzen tiú'ujmua'ate í niucari í mej jín tí'ajta, majta a'íime í fariseos, a'íi mú seíj e'erávi'iti í 'fita'a. Ayeé mú tiraatéevi'í tí'ij auj ayén rijcaa í 'fita'a tí ruxána'acira'ate'eca'a. Mat'ij mi raata'áj tí a'uun já'ita'a a'utéchaxin mej mi raaseíj í teite. ⁴ Mat'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ijna í Jesús tijín:

—Maeestru, ayée mú yeehui tiraatéevi'í amíjna mi 'fita'a tí'ij auj xana'acira'ate'eca'a.

⁵ Ajta a'íin Moisés, ayée pu yeehui titaata'áj a'íjna jetze í niucari tí raateájtuaa tí ayén ruxe'leve'e tej nu'u tetej jín raajé'ica. Ari mú'ee, ¿a'íné yeehui pajta tí'ixaxa'a?

⁶ Ayeé mú me'ijna jín tiraata'íhua'uri'í mej mi me'ijna jín ra'antimuá'ítin a'ij tí a'íin tí'itíj jín tihuá'utá'ixaate'esin. Ayeé mú rahuauca'a me'ijna í mej jín tiraaxájtzi'í.

Ajta a'íin Jesús, a'íi pu aicaújtuzi. Aj pu'í a'utéjche tí ruxité jín ra'uyú'uxa á chuaata'a.

⁷ Maúche'e mú tí'ira'íhua'uraca'a. Aj pu'í Jesús ayén huatéechaxi. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui seíj mú'een ja'anáj caí a'ijna jín ayén auté'ítze í á'amuamua'atziira'a jime'e, ché'e a'íin ja'atí amuaca'í raatatú'a í tetej jime'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁸ Ajtahua'a pu aicaújtuzi. Ajta ra'uyú'uxaca'a á chuaata'a. ⁹ Majta a'íime, jime'en mu'u miyen ráanamua'jri'í a'ij tí tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, mat'ij mi me'uun tíhuui, seíj majta seíj, amuaca'ícan a'íjna tí jaítze'e vásta'a. Tí'ij jí a'íi na'a í Jesús a'uun a'uteájturaa jamuan a'íjna í 'fita'a tí a'uun já'ita'a a'utéveeca'a. ¹⁰ Aj pu'í Jesús huatéechaxi. Aj pu'í ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—'fita'a, ¿a'uné hui a'ij mé'een a'íime? ¿Ni caí mé'e ja'atí tí ayén tí'itíj jín mú'etzi jetze tí'ijpua'ajte'e?

¹¹ Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, capu yeehui ja'atí ayén neetzi jetze tí'itíj jín tí'ijpua'ajte'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu neajta inee tí'itíj jín mú'etzi jetze te'ujpuá'ajte'esin. Patá'aj á'ura'ani. Capej hui ché'e piyen pe'ijna jín te'uté'ítzeaa'ra'an. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

Jesús pu hua'atátzavi'í a'íime í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua

¹² Tí'ij ajtahua'a ayén tihuá'utá'ixaa í teite í Jesús, ayej tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pú'een í tatzari tí jín huáneeri'í huá'a japua najjmi'ica í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua. A'atí tí na'a hui tí nee jamuan á'uche'ecane'en, capu ja'anáj ayén tíca'amiste'e á'uche'ecane'e a'ame, sino ayée nu yeehui raateájtuaani í jemin ne'íjna í tatzari í tí jín ruuri á'ara'ani.

¹³ Mat'ij mi a'íime fariseos miyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen aseíj tité'axajta. A'íj pu yeehui jín caí tí'itíj vaire'e a'ij pej tité'axajta aseíj.

¹⁴ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Tí pua'a niyen neseíj tí'inxajta, aúche'e pu yeehui tí'ivaire'e nej niyen tí'inxajta neseíj a'íjna jime'e nej niyen ramua'aree a'u nej a'arájraa, neajta niyen che'atá nena'a ramua'aree a'uj nej a'umé. Mí seajta mú'een, capu yeehui a'ij tejamuá'amitje'te, a'u nej a'arájraa, na'ari a'u nej a'umé. ¹⁵ Ayeé xu siyen sena'a huá'axijte'e a'ij seíj rujímua'a tirájtueve. Mí neajta inee, canu ja'atí íjii á'axijte'en. ¹⁶ Aru, tí pua'a hui niyen ja'atí á'axijte'e, aúche'e pu ayén tiraavíjte'e nej niyen rici a'íné canu neseíj niyen a'ij tirájtue, sino a'íi pu ayén naatá'a a'íjna tí yen neja'uta'íteca'a.

¹⁷ 'Aye pu yeehui té'eyu'usi'i a'fjna jetze í niuucari í sej jín t'íajta ti ayén nu'u t'ívaire'e ti pua'a mehuá'apua miyen t'ítíj jín t'íteúxajtajme'en. ¹⁸ Nee nu yeehui ne'ín pú'een sefj í nej niyen t'íinxajta nesej. Ajta yeehui í sefj ti ayén tineteáxajta, a'fí pu a'fín pu'een í niyá'upua ti íiyen neja'uta'íteca'a.

¹⁹ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i t'íjín:

—¿A'uné yeehui a'ij 'een ti ayá'upua pú'een?

Jesús pu ayén tiu'utaniú t'íjín:

—Caxu yeehui nemua'ate ja'atí nej pú'een. Caxu seajta ramua'ate í niyá'upua. Tí pua'a siyen nemua'ajcaa, ayée xu yeehui seajta t'íijmua'ate í niyá'upua.

²⁰ Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Jesús t'í'ij auj tihuá'amua'atejca'a a'ujna teyujta'a, a'fjna vejli'i a'u mej yé'ese'iri í tumin. Mí majta í teite, capu ja'atí ayén tiraatéevi'i a'iné capúu xí a'ájna teja'uré'ene a'fjna xicá'jra'a jetze ti jetzen Jesús huám'i'ini.

“A'u nej a'umé, capu ri'írí sej se'uun á'uju'un”

²¹ Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Nee nu yeehui ne'uun a'ujnéjsin, seajta mú'een xu nehuauni ineetzi. Ajta, caí Dios tejámuaatá'uuni'ira. Mú'een xu cui'ini se'fjna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi. Capu ri'írí sej se'uun a'ujné'n a'u nej a'ujnéjsin inee.

²² Mat'íj mi miyen t'ítíu'rihua'uri'i a'fime í mej me'uun t'íajta teyujta'a t'íjín:

—¿A'iné yeehui huataújmua'a a'fjna í niuucari ti nu'u caí ri'írí tej te'uun a'ujné'n a'u ti nu'u a'ujnéjsin? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti a'fín huaújje'ica?

²³ Aúche'e pu ayén tihuá'a'ixaate'eca'a t'íjín:

—Mú'een xu hui yúuci pújme'en é'eme'ecan. Neajta inee, júte'e nu é'eme'ecan. Mú'een xu yeehui huá'a jetze ajtémecan a'fimej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Neajta inee, canu niyen huá'a jetze ajtémecan. ²⁴ Aye nu hui niyen amuaatá'ixaa ti pua'a caí ayén Dios tejámuaatá'uuni'ira, mú'een xu cui'ini se'fjna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi. Tí pua'a yeehui secaí siyen té'antzaahuate'en nej ne'ín pírici a'ij nej ti'ixa, mú'een xu xaa cui'ini se'fjna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi.

²⁵ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i t'íjín:

—¿A'ataani yeehui pej pú'een?

Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Nee nu ne'ín pú'een í nej niyen jime'en tejá'amua'ixaate'ecaa t'íj na'a jécua imuá ti yú e'iré'ene. ²⁶ Jéihua nu neri t'íixajtami'i mú'ejmi jime'e, neajta niyen ne'fjna jín amua'uxjíte'en. Mí ajta a'fín ti yen neja'uta'íteca'a, a'fí pu tzáahuati'ira'a jín t'íixaxa'a. Neajta nu hui niyen tihuá'ixaate'e a'fimej í mej yen japuan seijre'e íiyen í chaanaca japua a'ij nej niyen tiráanamujri'i ne'fjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

²⁷ Majta a'fime, camu yaú'itíie muá'araa a'ij ti tihuá'a'ixaate'eca'a, ti ayén jime'en raxa ti ya'upuáara'an pú'een. ²⁸ A'fj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Set'íj yeehui aj neja'utavén ineetzi i nej teáata'a jetze airáme'ecan, aj xu si ramua'aréeren ja'atí nej pú'een, seajta xu ramua'aréeren nej caí nesej nena'a a'ij tirájteu a'ij nej tejámuaatá'ixaa sino ayée nu che'atá nena'a t'íixaxa'a a'ij ti niyá'upua ayén tinaamuá'ate. ²⁹ A'fjna ti hui yen neja'uta'íteca'a, a'fí pu neetzi jemi seijre'e. Capu ayén ruséntacan naatéjtuaa a'iné ayée nu yeehui t'í'ij pína'a niyen t'í'ijri'ire a'ij ti tira'aráanajche.

³⁰ Majta a'fime í teite, t'í'ij Jesús auj ayén tihuá'a'ixaate'eca'a, mu'ití mú miyen rá'antzaahua.

Jime'en í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios, majta a'fime í mej ravaire'e a'fjna ti a'ij pua'a 'een

³¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'fimej í mej Israel jetze ajtémecan í mej majta rá'antzaahua t'íjín:

—Tí pua'a hui siyen te'utáviicua'i sej si siyen tira'ará'astjire'en a'lj nej tejá'amua'ixaate'e, aj xu xaa siyen tite'ujujhua'ane'e xá'aju'un inetzi jamuan. ³²Mú'een xu seajta yee-hui ramua'aréeren se'fjna ti nain jín ayén ti'ayajna. A'lj xu jín ruxiéehua á'ujujhua'ane'en xá'aju'un.

³³Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijn:

—Teen tu yeehui Abraham teecan jetze airáane. Catu yeehui ja'anáj seica jemi ca'anéeri jín tiu'utévai. A'lj pu yeehui jín, ¿a'iné auj tí'iri'iri pej piyen tí'ita'ixaate'e tej nu'u taxiéehua á'ujujhua'ane'e tá'ara'ani?

³⁴Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeen nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén te'uteáturaave'en í Dios jemi, a'fí pu ca'anéeri jín tí'imuari'e a'fjna jemi ti a'lj pua'a 'een.

³⁵Ajta a'fín ti ca'anéeri jín tejé'emuari'e a'u mej é'eché í teitestemua'ame'en a'fjna ti tí'ira'ajte'e, a'fí pu caí a'uun rusén jín huateáturaasin a'ujna. Majta a'fín ti yaujra'an pu'een, a'úu pu yeehui huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

³⁶A'lj pu jín, ti pua'a niyen huárini inee, i nej neajta yaujra'an pu'een, nej ni amua'iráj-tuaani sej si ruxiéehua á'ujujhua'ane'en, ayée xu xaa ne'u ruxiéehua á'ujujhua'ane'e xá'aju'un, tzíte'e. ³⁷Nee nu hui niyen ramua'aree sej se'fjna jetze airáane se'fjna í Abraham teecan. Mí seajta mú'een, xu'uri siyen á'ujca'ane sej siyen naajé'ica se'fjna jime'e sej caí ché'le ranamuajracu a'lj nej tejá'amua'ixaate'e. ³⁸Ayeen nu ne'fjna jín tejá'amua'ixaate'e a'lj nej yeehui neri ne'uun tejá'useij í niyá'upua jemi. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a tí'ijri'ire a'lj sej seajta tiráanamuajri'í í ruyá'upua.

³⁹Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tijn:

—Teen tu yeehui rájya'upuaca'a te'fjna í Abraham teecan.

Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Tí pua'a yeehui siyen yaújmua'ame'en pu'eene'en a'fjna í Abraham teecan, ayée xu che'atá sena'a rí'í titetiújcha'í a'lj ti a'fín ajta rí'í ti'tiújcha'íca'a. ⁴⁰Ayeen pu í éene'e, xu'uri siyen tiraax'íepi'intare sej naajé'ica. Neajta inee, nee nu ne'fín pu'een se'fj ti ayén tejámuaatá'ixaa a'fjna ti ayén ti'ayajna, í nej neajta niyen ráanamuajri'í ne'fjna jemi í Dios. Capu yeehui ayén tí'ijri'irejca'a a'fjna í Abraham teecan. ⁴¹Ayeen xu siyen a'lj pua'a titetiújcha'í a'lj ti ajta rici í á'amuaya'upua.

Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tijn:

—Catu yeehui huanú'ihuaca'a huá'a jetze í mej rusefjajmee patj mú'ee. Se'fj pu'u yeehui a'fín pu'een í tej rájya'upua. A'fí pu yeehui a'fín pu'een í Dios.

⁴²Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Tí pua'a yeehui a'fín Dios á'amuaya'upua pu'eene'en, mú'een xu nex'íeve'e xá'aju'un a'iné a'úu nu a'uvé'emej í jemin. Canu yeehui nese'fj nena'a niyen a'uvé'emej sino a'fí pu yen neja'uta'íteca'a.

⁴³¿A'iné 'een jín secaí nejaú'itie a'lj nej tejá'amua'ixaate'e? Caxu xaa ne'u yaú'itie a'iné secaí ahuaujca'ane sej ra'ancuré'an a'lj nej tí'ixa. ⁴⁴Mú'een xu yeehui se'fjna jetze ajtémecan í tiyaaru'u. A'lii pu a'fín pu'een í á'amuaya'upua. Seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'fjna jín siyen rá'astjire'e a'lj ti tí'ijxe'eve'e í á'amuaya'upua. Tj' na'a ti huatasefjre í teáata'a ti yú e'iré'ene, a'fí pu yeehui tí'itecu'íca. Capu ja'anáj tzaahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. A'fí pu yeehui nain jín tí'ihua'itaca. Tj' na'a ti ayén tí'ihua'í, a'fí pu jetzen airánine í tzajta'an a'fjna ti hual'itzi pu'een. Ayej xaa ne'u, a'lii pu a'fín pu'een ti tí'ihua'itaca. Ajta tíj na'a ti hua'itzi pu'een, a'lj pu jetzen airánine.

⁴⁵Mí neajta inee, ayée nu tzaahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'lj xu jín, caxu yeehui ná'atzaahuate'e. ⁴⁶¿Ni se'fj mú'ejmi jetze ti ajtémecan ayén tí'itj jín ná'axijte'e a'fjna jime'e nej tí'itj jín auteajturaa í Dios jemi? A'iné capu rí'iri sej siyen huárini, ayée pu huatajmua'a nej niyen tzaahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ayén, ¿a'iné yeehui 'een jime'e secaí ná'atzaahuate'e? ⁴⁷Ayeen nu tejá'amua'ixaate'e. A'fjna ti Dios jetze ajtémecan ayén rá'astjire'e a'lj ti tí'ixa í Dios. Seajta mú'een, ayée xu 'een jín caí siyen rá'astjire'e se'fjna jime'e sej caí Dios jetze ajtémecan.

Cirístu'u pu amuacá huatasefjre caí a'fjna í Abraham teecan

⁴⁸ Majta a'ñime í mej tí'ajta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni yeehui caí ayén tí'ayajna a'ij tej tí'ixa pej piyen Samaria é'eme'ecan, ajta tiyaaru'u pu mú'eeetzi tzajta'a seijre'e?

⁴⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu tiyaaru'u neetzi tzajta'a seijre'e sino nee nu rí'i tiratá'aca í niyá'upua. Seajta mú'een, ayée xu méjca'i tinúutache ineetzi. ⁵⁰ Mí neajta inee, canu yeehui nesej nena'a niyen rahuauhuau tí ja'atí rí'i tinaatá'an, sino sej pu'u xaa ayén rahuauhuau. A'ii pu yeehui a'ñin pú'een tí tzaáhuatí'ira'a jín ayén tiraaxí'epi'intare'en. ⁵¹ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzaáhuatí'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí ayén tirá'astjire'e a'ij nej tí'ixaxa'a, capu yeehui ja'anáj raci'iti tí huámí'ini.

⁵² Jíme'en mu'u miyen ráanamujri'i, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tu'uri yeehui ramua'aree tí ayén tí'ayajna tí tiyaaru'u pu mú'eeetzi tzajta'a seijre'e. A'ñi pu yeehui Abraham huamí'i, majta a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u yeehui tí'ixa tí ayén nu'u, tí pua'a ja'atí ayén tirá'astjire'e a'ij pej tí'ixa, tí nu'u caí ja'anáj mí'ini.

⁵³ ¿Ni tzaa yeehui piyen jaítze'e ve'ecán jín tí'it'éjvee caí í tí'it'j tí jín tí'it'éveeca'a í tayá'upua í Abraham? A'ñi pu yeehui xaa huamí'i. Majta a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'ñi mú majta huácuii. Ari mú'ee, ¿a'ine petí'ixa a'atani pej pírici?

⁵⁴ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu yeehui tí'it'j vaire'e tí pua'a niyen nesej té'antzaahuat'e. A'ii pu a'ñin pú'een tí ayén rí'i tinaatá'aca í niyá'upua, a'ñina í sej jíme'en siyen tí'ixa yee a'ñi pu a'amua Dios pú'een. ⁵⁵ Seajta mú'een, caxu yeehui ramua'ate. Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate. Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e yee canu ramua'ate, ayée nu tí'ihua'itaca setj mú'een. Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate, neajta niyen rá'astjire'e a'ij tí tí'ixaxa'a. ⁵⁶ Ajta yeehui a'ñina í Abraham tí á'amua'upua pú'een, a'ñi pu huataújtemua'ave a'ñina jime'e tí ayén tirá'amitje'te'eca'a tí ayén raasej ja'anáj xicá'ra'an nej jetzen nain jín antínmua'areere. A'ñi pu xaa raasej, ajta a'ñina jín huataújtemua'ave.

⁵⁷ Majta a'ñime í mej Israel jetze ajtème'ecan, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen raasej pe'ñina í Abraham teecan? Capu a'ij tí'iri'iri, a'ine capej xi piyen hua'apuate japuan tamuáamuata'a nine'ira'a rájcha'íi.

⁵⁸ Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ñina í Jesús tíjín:

—Ayeé nu tzaáhuatí'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí'ij caí xi Abraham huasej're, nee nu neri seijre'eca'a.

⁵⁹ Jíme'en mu'u miyen tiráanamujri'i, aj mú mi tetej titú'utu í mej jín raateátu'asixi'ín. Ajta a'ñin Jesús huaté'ávaataca'a. Aj pu'i a'uun huirájraa a'ujna teyujta'a.

9

Jesús pu raarújte ja'atí tí aracúuni'i huanú'ihuaca'a

¹ Tí'ij a'uun a'atamé'ecaa, Jesús pu ja'atí huasej tí aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a. ² Majta a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú tiraata'ihua'uri'i tíjín:

—Maestru, ¿a'atani yeehui ayén auteájturaa í Dios jemi tí ij a'ñin ayén te'aracúuni'i huanú'ihua? ¿Ni qui a'ñin auteájturaa ca'ín í vaújsimua'ame'en?

³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu yeehui ja'atí auteájturaa í Dios jemi. Capu amíjna ja'atí ayén auteájturaa, camu majta í vaújsimua'ame'en. Ayeé pu yeehui tiráaruu tí ij ayén huatasej're'en í jemin a'ij tí Dios tiraayí'iti a'ñina jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an. ⁴ Ayeé pu ruxe'eve'e tí'ij auj tújca'ari tzajta'a pí'tí'irici tej tiyen te'ñina jetze tiu'umuári'en Dios tí jín ayén yen nej'uta'íteca'a. Pu'uri yeehui a'ájna teja'uré'enejsin tí huatética'ari. Capu ché'e rí'iríista a'ame a'ájna tí ja'atí ayén tiu'umuári'en. ⁵ Ijii, netí'ij nauj niyen huaca íyen chaanaca japua, ayée nu tí'ivaire'e huá'a tzajta'a í teite tíj tatzari tí jín huá'a japua huáneeri'i mej mi miyen tí'it'j huasej mat'j mena'a pua'amé í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i, a'fín á chuaata'a e'erájtitzee. Ajta, ru'fjci'e jín rajrú'üne í xarij. Aj pu í ra'arápitijri'í á j'iseáara'an jetze a'fjna ti arácun. ⁷ Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu yeehui, u pá'ume'en pe'újna a'u ti jé'ejmuaa ti ayén téja'arájtehuua tijín Siloé. (Ayeé pu huataújmua'a a'fjna í niuucari tijín: ti huata'í'ti'ihuaca'a.)

Aj pu'í u á'ume a'fjna í ja'ati, ajta acáujista'ante. Tí'ij jí mú a'uvé'emej. Pu'uri ayén atáneerica'a. ⁸ Majta a'fime í mej á vejli'í a'uchéejme'ecaa a'u ti é'echejca'a a'fjna í ja'ati, majta a'fime, í mej mejm'í miyen rasefjraca'a t'f'ij a'fín auj limojna huauca'a, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿Ni caí yeehui a'fín pú'een ti ayén a'uun a'utacái á'aye'í ti ij limojna hua'utáhuavii í teite'?

⁹ Seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'fín pú'een. Majta seica miyen tijín:

—Capu yee a'fín pú'een, sino ayée pu'u na'a seijre'e t'j a'fjna.

Ajta a'fín, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nee nu yeehui ne'fín pú'een.

¹⁰ Mat'f'ij mi miyen tiraata'fhuu'uri'í tijín:

—¿A'iné ye'f'í pete'atáneereca'a'?

¹¹ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'fjna yeehui í mej miyen ratamuá'amua tijín: Jesús, a'fí pu xarij huateáru'üne, tí'iquí yeehui na'arápitijri'í yé nej'f'í jetze. Aj pu'í ayén tinaata'afj nej nu'u ne'uun u á'ume'en ne'újna Siloé, a'u ti jé'ejmuaa nej nu'u ni aránja'usixi'fín. Net'f'ij yeehui ni u á'ume, neajta aránja'usixi. Aj nu ni niyen mé úneereca'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹² Mat'f'ij mi miyen tiraata'fhuu'uri'í tijín:

—¿A'uné a'f'ij 'é'len a'fjna í ja'ati'?

Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu yeehui mé'e ye'émua'aree.

A'fime í mej t'f'ajta teyujta'a, a'fí mú chueere'e, majta camu a'f'ij tirájteuve a'f'ij mej rici

¹³ Mat'f'ij mi ya'uv'í'tí me'f'jna ti aracúuni'í a'f'imej jemi í fariseos. ¹⁴ Ajta, ayée pu a'f'jna p'f'í'irijca'a a'f'jna xicá'ra'an jetze mej jetzen ruse'upi tí'ij Jesús ayén raateáru'üne í xarij, ajta tiráhuua. ¹⁵ A'f'ij mú jín, a'fime í fariseos majta miyen tiraata'fhuu'uri'í a'f'ij ti a'fín te'atáneereca'a. Ajta a'fín ja'at'f'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'fí pu yeehui na'arápitijri'í yé nej'f'í jetze. Neajta niyen aránja'usixi. Ajta f'iji, nee nu yeehui neri mé úneee.

¹⁶ Majta í mej huá'a jetze ajtémecan í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui a'uun é'eme'ecan í Dios jemi a'f'jna a'iné capu ayén rá'astijre'e a'f'jna jime'e í xicaj tej jetzen tase'upi.

Majta seica miyen tijín:

—¿A'iné yeehui t'f'iri'iri ti ja'at'f'í ayén huárini ti huá'p'í'í ruxe'eve'e ti pua'a ayén nu'u te'uteáturaavecaren í Dios jemi?

A'f'ij pu jín, seica mú seicié t'f'ixajtaca'a. Majta í seica, seicié mú majta t'f'ixajtaca'a. Camu naími'í rux'f'ej mena'a miyen t'f'ixajtaca'a. ¹⁷ Mat'f'ij miyen majtáhuua'a tiraata'fhuu'uri'í tijín:

—Pajta mú'ee, ¿a'iné yeehui petí'imua'atze ja'at'f'í ti p'f'rici?, a'iné a'f'í pu timuáahuuaa pej pi atáneereca'a.

Ajta a'fín ja'at'f'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'f'í pu yeehui Dios jetze me'ecan t'f'ixaxa'a.

¹⁸ Majta a'fime í mej a'uun t'f'ajta teyujta'a, camu rá'antzaahuua ti ayén aracúuni'í huanú'ihuaca'a, ti ari huarú'j ti í ari atanee f'iji, icu. Mat'f'ij mi miyen hua'uta'afjtaca'a mej mi u a'uvé'uju'un í vaújsimua'ame'en. ¹⁹ Ayeé mú tihua'uta'fhuu'uri'í tijín:

—¿Ni tzaa yeehui a'fín pú'een á'amuyauj? ¿Ni a'fín pú'een sej siyen ti'ixa yee aracúuni'í pu huanú'ihuaca'a? ¿A'iné yeehui auj t'f'iri'iri ti ari mé úneee?

²⁰ Majta a'fime í vaújsimua'ame'en, ayée mú tiu'utaniú tijín:

—Aye'e tu xaa ramua'aree ti a'ñin tayauj píríci, teajta yeehui ramua'aree ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. ²¹Mí teajta iteen, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti 'een jime'e ti ayén ari mé úne'e nusu ja'atí ti ayén raarújte. Setá'aj yeehui siyen tiraata'íhua'u a'iné, pu'uri vásta'a. A'ñi pu ajta rusefj tiu'utaxájtaca.

²²Aye'e mú 'een jín tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en a'iné mehua'atziine'eca'a a'íme'j í mej a'uun teyujta'a tí'ajta, í mej majta meri miyen tiraax'íepi'íntare mej mi ru'irá'ite me'újna teyujta'a ja'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxájtaca yee Jesús pu nu'u a'ñin pú'een í Círístu'u ti Dios ra'antíhua'u. ²³A'íj mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en yee matá'aj raata'íhua'u me'íjna a'iné a'íjna í hua'ayauj pu'uri vástaca'a.

²⁴Majtahua'a mú miyen raatajé me'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. Aye'e mú tiraata'íxaa tíjín:

—Patá'aj piyen pena'a r'í'i tiraatá'an í Dios. Pajta caí yeehui piyen r'í'i tiraatá'acare'en pe'íjna í ja'atí a'iné a'ñi pu ateáturaave í Dios jemi.

²⁵Ajta a'ñin, ayé'e pu tihua'utá'íxaa tíjín:

—Tí pua'a yeehui ayén ateáturaave í Dios jemi nusu caí, canu xáahuí a'atzu ramua'aree, sino ayé'e nu xaa ramua'aree nej amuacá' aracúuni'i. Mí neajta íjii, nee nu hui mé úne'e.

²⁶Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné ye'í muáaruu? ¿A'iné ye'í timuáahuua pe'j pi yeehui atáneere?

²⁷Aj pu'í ayén tihua'utá'íxaa tíjín:

—Nu'uri amuaatá'íxaa. Seajta mú'een, caxu náanamujri'i. ¿A'iné 'een jime'e siyen rax'íeve'e nej neajtahua'a amuaatá'íxaate'en? Tíj seajta mú'een siyen rax'íeve'e sej seajta jamuan á'ujjhuane'en.

²⁸Majta miyen je'íhua mú a'ij pua'a tiraata'íxaa tíjín:

—Aa neti'íjtá ne'u. Mú'ee pe'j yeehui pe'íjna jamuan á'uche'ecan, tzíte'e. Teajta iteen, teen tu tiyen rá'astijre'e te'íjna í Moisés teecan. ²⁹Teen tu yeehui tiyen ramua'aree ti Dios ayén jamuan tiu'uxájtaca'a í Moisés. Ajta, jíme'en a'íjna í ja'atí, catu yeehui a'atzu ramua'aree a'u ti é'eme'ecan.

³⁰Aj pu'í ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'atí tíjín:

—¿Ni caí ne'u icu? Mú'een xu caí ramua'aree a'u ti é'eme'ecan. Mí ajta, a'ñin ayén naarújte nej ni niyen atáneere. ³¹Aye'e tu yeehui ramua'aree ti Dios caí ayén ranamua ja'atí ti ayén ateáturaave í jemin. Dios pu xaa ayén ranamua a'íjna í ja'atí ti ayén rana'amiche, ajta ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e. ³²Capu yeehui ja'anáj ja'atí ayén tiráanamujri'i ti se'j ayén raarújte a'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a ti íj ayén atáneerica'a á'ara'ani. ³³Tí pua'a hui caí Dios jemi é'eme'ecantacache'e, capu a'ij riníche'en ti naarújte'enche'e ineetzi. —Aye'e pu tihua'utá'íxaa.

³⁴Majta a'íime miyen tiraata'íxaa tíjín:

—Nain pe'j jín auteájturaa í Dios jemi mú'ee, tíj na'a pe'j yeehui piyen huanú'ihuaca'a ti yú e'iré'ene. ¿Ni tzaa mú'ee piyen auté'aca'ane pe'j piyen titáamua'aten? —Aye'e mú tiraata'íxaa.

Majta ru'irá'iteca'a.

Jesús pu nu'u hua'qjté'axi a'íme'j í mej teyujta'a tí'ajta

³⁵Ajta a'ñin Jesús, ayej ráamua'areeri'i mej miyen ru'irá'iteca'a. Tí'íj ayén yá'uteu a'íjna í ja'atí, ayé'e pu tiraata'íxaa tíjín:

—¿Ni piyen rá'atzaahuate'e pe'íjna ti teáata'a jetze airaújneijte?

³⁶Aj pu'í a'ñin ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Nevástar'a yeehui, ¿a'atani a'ñin píríci nej ni niyen rá'antzaahuate'en?

³⁷Jesús pu ayén tiraata'íxaa tíjín:

—Pepu'uri yeehui raase'j. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, a'íj pu á jamuan ayén tí'ixa.

³⁸Ajta a'ñin tevi ayej tiraata'íxaa tíjín:

—Nevástar'a, nee nu yeehui muá'atzaahuate'e.

Aj pu'í raateánajcheca'a. ³⁹Ajta a'ñin Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Aye'e nu yeehui ne'íjna jín a'uvé'eme'j íiyen chaanaca japua nej ni hua'uxjíte'en na'jmi'ica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, mej mi miyen atanéjne'ere a'íime í

mej aracúcu'unijmee, mej mi majta yeehui miyen aracúcu'unijmé'e muá'ara'ani a'fime í mej nu'u miyen atanéjne'e.

⁴⁰Majta seica í fariseos, a'úu mú vejl'i a'uté'uuca'a. Matf'ij miyen ráanamuajri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, matf'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijn:

—¿A'ii nu'u ye'í? ¿Ni tzaa yeehui teajta iteen aracúcu'unijmee?

⁴¹Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Tí pua'a yeehui siyen aracúcu'unijme'eni ti ij caí ti'tíj a'ij tejamuá'amitiejte'e, capu ri'irísta á'ame'enche'e ti ja'atf'í t'í'tíj jín mú'ejmi jetze te'u'upúa'ajte'en. Mf seajta mú'een, ayée xu yeehui ti'ixa sej nu'u siyen atanéjne'e ti ij nain jín tejamuá'amitiejte'e. A'íj xu jín, seúche'e xu á'aturaave í Dios jemi.

10

A'ijna ti huá'ajye'emua, ajta a'u ti e'iténine'i

¹Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atf'í a'uun a'uteárate cáne'axi tihua'acúraa, ti pua'a caí a'uun a'uteárate a'utí e'iténine'i sino ti pua'a ancure'ara'ani í tejcuá jetze, a'íj pu nahua'ari pú'een, ajta ti t'ítecul'ica.

²Mí ajta, a'íjn ti yeehui a'uun a'uteárate a'u ti é'epueerta, a'ii pu a'íjn pú'een ti huá'ajye'emua í cáne'axi. ³Ajta a'íjn ti t'í'icha'ii a'u ti é'epueerta, a'íj pu tira'antácuune'esin t'í'ij a'uun a'uteárate a'ijna ti huá'ajye'emua. Majta a'fime í cáne'axi, a'íj mú yeehui ranamua i niúucare'ara'an. Ajta a'íjn ja'atf'í ayén huá'ajee a'ij mej ántea'arua seij ajta seij. A'íj pu ajta hua'irájajpua.

⁴T'í'ij ari najmí'ica huirajáapuan í ruye'emua, a'íj pu huá'a cujta'a auumé'e a'ame. Majta a'fime amuacáí mú huajú'un muá'aju'un í jemin a'iné a'íj mú rá'aste a'ij ti a'íjn tihua'ixaate'e. ⁵Camu ja'anáj miyen huajú'u muá'aju'u jemin seij í mej caí ramua'ate. Camu xaa ne'u, sino muataúuruuna í jemin a'iné camu yeehui ramua'ate í niúucare'ara'an a'ijna í ja'ati í mej caí ramua'ate.

⁶Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús a'ijna jime'e í niuucari. Majta a'fime, camu yaú'itiee muá'araa a'ij ti a'íjn tihua'utá'ixaa.

Jesús pu a'íjn pírici í ta'anténine'i a'u mej a'uteárate cúrajta'a

⁷A'íj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Nee nu yeehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i í mej jetzen uteárate í cáne'axi u cúrajta'a. ⁸Matf'ij mena'a mej miyen amuacáí huatasejre necaí inee, a'íj mú nahua'ari pú'eene'e, majta mej t'ítecul'ica. Mí ajta, a'fime í cáne'axi, camu yeehui huá'unamuajri'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

⁹Nee nu yeehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i. A'atf'í na'a ti ayén a'uun a'uteárate a'ijna jime'e ti ná'antzaahuate'en inee, a'íj pu ruuri huateáturaasin t'íj na'a rusén jime'e. A'íj pu yeehui ruxiéehua huiráaye'icaa a'ame, ajta uteáru'ipiche'e a'ame. Ruxiéehua pu rateuni í t'íj huateújvair'en.

¹⁰Ajta a'íjn nahua'ari, ayée pu'u yeehui 'een jín u a'uvé'emej ti ij tiu'unáhua'an, ti ij ajta titéecui'ini, ti ij ajta najmí'ica antipúa'ajte'en. Mf neajta inee, ayée nu yeehui 'een jín mú a'uvé'emej mej mi ruuri muá'ara'ani, ti ij ayén tihua'aci'iti nain a'ij ti t'í'iseijre'e í mej jín huataújtemua'ave t'íj na'a rusén jime'e.

Jesús pu ayén tihua'amua'ate a'ijna jime'e í ti huá'ajye'emua

¹¹Nee nu yeehui ne'ín pú'een í nej xí'epi'ín jín seijre'e, í nej neajta niyen huá'ajye'emua í cáne'axi. Neajta nu niyen huámi'ini huá'a jetze me'ecan. ¹²Ajta a'íjn í mej raatá'a ti tiu'umuári'en, capu yeehui a'íjn pú'een í ti huá'ajye'emua í cáne'axi. A'íj pu jín, ti pua'a raasej ti 'íra'ave e'evé'eme, a'íj pu án huajauhua'axi'isín, ajta huataúruuna. Aj pu'i, a'íjn 'íra'ave huá'a tzajta'a a'uun a'uteáru'iti, ajta huaja'ucuí'ixi'isín í cáne'axi. ¹³Ajta a'íjn í ja'atf'í ayén huataúruuna a'iné ayée mu'u raatá'a ti tiu'umuári'en na'a, ajta capu yeehui a'atzu jetzen ruxe'eve'e a'ij ti tihua'aruuren í cáne'axi, icu.

¹⁴ 'Mí neajta inee, nee nu yeehui ne'ín pú'een i nej rí'í t'í'itevij, i nej neajta huá'ajye'emua í cáne'axi. Nee nu huá'amuajte ne'íme í cáne'axi. Majta a'íime í cáne'axi, a'íí mú yeehui nemua'ate ineetzi. ¹⁵ Ayeé pu che'atá na'a nemua'ate í niyá'upua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a ramua'ate í niyá'upua. Neajta nu huámí'ini huá'a jetze me'ecan í cáne'axi.

¹⁶ 'Nee nu yeehui neajta huá'a kujta'a huaméj seica í cáne'axi í mej caí huá'a jetze ajtéme'ecan a'íme í mej íyu seijre'e cúrajta'a. Ayeé pu yeehui ruxe'eve'e nej ni niyen huaja'uvé'ejajpuan. A'íí mú majta ra'ancure'asin í neniua. Naíjmi'i mú í cáne'axi, matíj mena'a pua'amé, a'úu mú seíre'e muá'aju'u seíj tzajta'a í cúraa. Ajta, seíj pu'u yeehui huá'a kujta'a a'umé'e a'ame.

¹⁷ 'Ayeé pu yeehui 'een jín niyá'upua neetzi xe'eve'e a'iné nee nu huámí'ini nej ni neajtahua'a huatarún. ¹⁸ Capu ja'atí ná'arí'iraj ineetzi sino nex'evi'ira'a nu jín mí'ini. Nee nu yeehui ne'íjna jín antínmua'aree nej ni niyen ahuánca'ane nej huámí'ini. Neajta ne'íjna jín antínmua'aree nej ni neajtahua'a huatarún. Ayeé pu a'íjna jín tinaa'íjca í niyá'upua. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹⁹ 'Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj mú mi já'ita'a a'utacíj a'íime í mej a'uun t'í'ajta huá'a teyujta'a í mej Israél jetze ajtéme'ecan. ²⁰ Mu'íití mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tiyaaru'u pu yeehui tzajta'an seijre'e, ajta rutímua'i. Caxu siyen rá'atzaahuate'e.

²¹ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Capu yeehui rí'írí ti ja'atí ayén t'í'ixajta ti pua'a ayén tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. ¿Ni tzaa tiyaaru'u ayén raay'ítí ti ayén yeehui raarújte'en ja'atí ti ayén arácun? Capu xaa ne'u. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e ja'atí ti pírci

²² Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica t'í'ari vejlí'i pftí'irijca matí'ij miyen me'íjna jín t'í'iyeste ja'anáj mej miyen tiu'utátui í teyuu. Pu'uri ajta a'ájna pftí'irijca ti huáseevi'í á'aye'i.

²³ Ajta a'íin Jesús, a'úu pu á'uche'ecane'e a'ujna teyujta'a, a'u ti te'ejtáavij ti Salomón rá'ajtaahuaca'a. ²⁴ Majta miyen ajteáxi'reca'a í jemin a'íime í mej me'uun t'í'ajta teyujta'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Capej yeehui piyen tá'aviitze'e. Patá'aj piyen tzaahuatí'ira'a jín taatá'ixaate'en ti pua'a pe'ín pú'een í Círíistu'u nusu pecaí.

²⁵ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu hui xaa neri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu ná'antzaahua. A'íjna í nej jín niyen rici ti huá'pí'í ruxe'eve'e, ayée nu yeehui ne'íjna jín niyen rici niuucajtze'en í niyá'upua. Ajta, a'íí pu a'íjna jín ayén t'í'inexa. ²⁶ Mí seajta mú'een, caxu yeehui ná'atzaahuate'e a'iné caxu huá'a jetze ajtéme'ecan í cáne'axi í nej huá'ajye'emua.

²⁷ 'Ajta a'íime í cáne'axi, ayée mú nenamua a'ij nej tihua'ixaate'e. Nee nu yeehui huá'amuajte, majta miyen ná'astijre'e ineetzi. ²⁸ Ayeé nu yeehui hua'atá'aca mej miyen ruurican huateáturan tíj na'a rusén jíme'e. Camu ja'anáj antipua'ari; capu yeehui rí'írí ti ja'atí ayén ná'ajajpuani'i. ²⁹ Ajta niyá'upua, í ti ayén naatátui a'íme í cáne'axi, a'íí pu nain jín antiújmua'aree. Capu yeehui ajta rí'írí ti ja'atí ayén rá'ajajpuani'i.

Jesús pu tihua'ixaate'e a'íme í mej níni'uucacu

³⁰ 'Teen tu naíjmi'i, seíj tu tena'a pírci í niyá'upua, neajta inee. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

³¹ Majta a'íime í mej me'uun t'í'ajta teyujta'a, majtáhua'a mú tetej titú'utu mej mi me'íjna jín raateátu'asixi'ín. ³² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu neri jeihua tejamaataseíjrate a'ij nej rici ti i'í xí'epi'ín. ¿Tí'itájni si jín pí tinaateátu'asixi'ín? ¿Ni qui a'íjna jíme'e nej raarújte, na'ari ti'itáj jín, ne'u?

³³ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Catu yeehui te'íjna jín muateátu'asixi'ín pej piyen ti'itáj jín rici ti i'í xí'epi'ín, sino ayée tu 'een jín muateátu'asixi'ín pej piyen a'íj pua'a ti'ixa í Dios jemi, a'iné mú'ee pepu'u, teví pena'a pírci. Pajta piyen tí'aseíjrata pej nu'u Dios pú'een. —Ayeé mú tiraata'ixaa.

³⁴ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u Dios ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej a'ímej jemi raateájtuaa í runiuuca? Ayen tijn: “Ayee pu nu'u yeehui ayén tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén hua'utamuá'a tijn: Diosi mej nu'u pú'een.”³⁵ Dios pu ayén hua'utamuá'a a'íjna jime'e mej nu'u dioosi pú'een. Ajta capu yeehui ri'irí tej tiyen ra'uré'uuna tel'jna ti ari té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

³⁶ Tí pua'a Dios ayén hua'utamuá'a, ¿a'iné tej tiyen raatámua'ati tel'jna ti niyá'upua huatéura'ate, ajta yen ya'uta'íteca'a íyen chaanaca japua? ¿Ni qui tiyen che'atá tena'a raatámua'ati a'ij ti Dios ari hua'utamuá'a í seica? A ni'íjtá ne'u. A'íj pu yeehui jín, ¿a'iné siyen se'íjna jín ti'ínexajtzi'i se'íjna jime'e mej niyen tejámuaatá'ixaa yee nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an í Dios?

³⁷ Setá'aj ná'atzaahuat'e te pua'a yeehui niyen che'atá nena'a rijca a'ij ti ajta rici í niyá'upua, na'ari ti pua'a necaí nena'a, setá'aj caí ná'atzaahuat'e. ³⁸ Jee xaa, ti pua'a niyen nena'a rijca a'ij ti ajta a'ín rici, seajta secaí siyen ahua'újca'anen sej yeehui ná'antzaahuat'en, ayée nu tejámuaatá'ixaate'en setá'aj siyen sena'a té'atzaahuat'e se'íjna jime'e a'ij nej rici sej si siyen yeehui ráamuua'aree, seajta ya'útitee xá'ara'ani tej tiyen naími'í se'íj tena'a pírici, í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Majtahua'a mú miyen tí'itese'eca'a mej mi raatéevi'i. Mí ajta a'ín, huá'a jetze ajtáaa.

Jesús pu antáaa u jetze pújme'en játe'ana jetze í Jordán

⁴⁰ Aj pu'i a'uun antáaa í Jesús u jetze pújme'en í játe'anara'an jetze a'ujna u Jordán. A'uu pu a'ará'a a'utí amuacaí a'ín huámuai'íviijhuaca'a a'íjna í Juan. A'uu pu a'uteájturaa.

⁴¹ Majta mu'íití mú u e'iré'ene í jemin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Capu yeehui ja'anáj ayén huaríj a'íjna í Juan ti'itíj mej jín a'ij tira'utasej a'íjna jime'e mej rí'í tiraateájtuaani í Dios. Mí ajta, tijn na'a mej miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e í Jesús, ayée pu yeehui ayén ti'ayajna. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴² Majta mu'íití mú me'uun huataájtuaa í Jesús jemi.

11

Jesús pu tiú'unamuajri'i a'íjna jime'e í Lázaro

¹ Ajta se'íj pu tí'icui'ica'a ti ayén ántehuaaca'a tijn Lázaro. A'uu pu e'echéjme'e chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijn Betania. A'uu mú majta e'echéjme'e í juutzeájra'an, a'íjna í María, ajta í Marta í ti i'í cu'utzeáara'an. ² Ajta a'íjna í María, a'ii pu a'ín pú'een ti ra'avé'exiri'iri'í í tavastara'a a'íjna jime'e ti naa teáarí'e. A'íj pu ajta ra'anáhuatzi'iri'í í rucipua' jime'e í ícájra'an jetze. Ajta a'ín ihuáare'ara'an tí'icui'icaa, a'íjna í Lázaro.

³ Mat'íj mi me'ín júutzimua'ame'en miyen tiraatániuucajte í Jesús tijn:

—Tavastara'a, a'íj pu yeehui tí'icui'í a'íjna í pej raxí'eve'e.

⁴ Ajta a'ín Jesús, tí'íj ayén ráamuua'areeri'í, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Capu yeehui a'íjna jín tiju'í'ineca'a ti í huámi'íni sino mej mi rí'í tiraatá'an í Dios. Ayee pu ajta a'íjna jín Dios ayén rí'í tinaatá'asin ineetzi, í nej yaujra'an pú'een.

Jesús pu jime'en ti'ixa a'íjna jime'e ti Lázaro huamí'í

⁵ Jesús pu huá'axe'eve'eca'a a'íjna í Marta, ajta í juutzeájra'an, ajta a'íjna í Lázaro. ⁶ Mí ajta a'ín, tí'íj ayén ráamuua'areeri'í ti nu'u tí'icui'í a'íjna í Lázaro, áuche'e pu a'uun a'uteájturaa hua'apua xicaj a'u ti a'ij éene'e á'aye'i. ⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e ayén tijn:

—Tiché'e yeehui teajtáhua'a te'uun a'atanén u Judea.

⁸ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijn:

—Maeestru, capu xi yeehui a'achú á'atee mej miyen tiu'utése mej muaateátu'asixi'ín tetej jime'e. ¿Ni tzaa pajtáhua'a pe'uun a'atanéjsin?

⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijn:

—¿Ni yeehui caí ayén á'atijti'í ti ayén huáneeri'í í xicaj jime'e a'achú cumu tamuáamu-ata'a hora japuan hua'apua? Capu ja'atí ayén tel'icá'acatá a'ame ti pua'a auj néeriste'e á'uche'ecane'en a'iné a'íj pu jín mé úneee a'íjna jime'e ti huáneeri'í íyen chaanaca japua.

¹⁰ Tí pua'a yeehui a'fín ja'atfí ayén tíca'ari tzejta'a á'uche'ecane'en, a'fí pu xaa a'líjcá'acata' a'ame a'iné capu huáneeri'i. A'íj pu jín huatáci'ipe tej te'uun a'atanén.

¹¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'fí pu yeehui huatácu í ta'amiigu a'fjna í Lázaro. A'uun nu a'atanénsin nej ni ráajisten.

¹² Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa a'fíme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Tavastara'a, ti pua'a yeehui ayén cutzú, a'fí pu r'íi rujni.

¹³ Ayeé pu tihua'ámitiejte'eca'a a'fímej ti Jesús a'fjna jín ayén t'f'ixajtaca'a ti ayén Lázaro cujcaa ti ij huaújse'upe'en na'a. Mí ajta, a'fjna í ti Jesús ayén t'f'ixajtaca'a, ayéé pu huataájmu'a'a ti ayén huam'íi. ¹⁴ Aj pu'i ayén e'ehuauritiéecan jín tihua'utá'ixaa tíjín:

—Pu'uri yeehui huam'íi a'fjna í Lázaro. ¹⁵ Neajta nu niyen huatántemua'ave nej caí ne'uun a'utéveeca'a a'iné a'fí pu tejámuaatéva'iri sej si siyen rá'antzaahuat'e'en set'f'ij raaseiran a'ij nej huáriní. Tiché'e yeehui te'uun á'uju'un a'u ti a'ij 'lé'en. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Ajta a'fín Tomás í mej majta miyen ratamuá'amua tíjín í mej hua'apua pú'een, a'fí pu ayén tihua'utá'ixaa a'fímej í seica tíjín:

—Tiché'e yeehui teajta te'uun á'uju'un tej ti tiyen jamuan huácui'ini.

Jesús pu ayén tihuaú'ixaa mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mej meri huácuii

¹⁷ T'f'ij Jesús a'uun a'ará'a u Betania, ayéé pu ráamua'areeri'i tíjín pu'uri ayén á'atee a'achú cumu muáacua xicaj mej ra'avá'ana a'fjna í Lázaro. ¹⁸ A'uun pu vejli'i p'f'já'arici a'ujna u Jerusalén a'achú cumu huaíca kilómetros. ¹⁹ Mu'iití mú a'uun e'iré'ene a'fíme í mej Israél jetze ajtémecan a'u mej é'eche a'fjna í Marta, ajta a'fjna í María mej mi miyen hua'utéjpu'a'ajte'en í mej jín ruxieemíjite'e ti a'fín huá'ihuara'a huam'íi. ²⁰ T'f'ij a'fín Marta ayén ráamua'areeri'i ti nu'u Jesús e'evé'eme'ecaa, aj pu'i u á'ume ti ij ra'antinájche. Ajta a'fín María, a'úu pu a'uteájturaa u chi'ita. ²¹ Aj pu'i Marta ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui piyen yé huacátijche'e, capu mi'ínfiche'e í nejá'a. ²² Mí neajta inee, ayéé nu yeehui ramua'aree ti Dios aúche'e ayén muaatá'asin t'j na'a a'ij pej tiraatáhuaviira.

²³ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—A'fí pu yeehui ajtahua'a huatarújsin a'fjna í a'ihuáara'a.

²⁴ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í Marta tíjín:

—Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ajtahua'a huatarújsin a'ájna xicájra'an ti jetzen nain te'entipua'ajte, ti ajta Dios jetzen hua'ajjájpu'a najmí'ica í mej meri huácuii.

²⁵ Ajta a'fín Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu yeehui ne'fín p'f'rici í nej hua'ajjá'apuana ná'aye'li í mej meri huácuii, neajta nu niyen hua'atá'aca mej mi ruuri muá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén ná'atzaahuat'e'e ineezti, ti pua'a a'fín ayén huámi'ini, aúche'e pu ayén ruuri a'ame. ²⁶ Ajta ja'atfí ti na'a ti ayén r'íi ti'itíjcha'íi, ti ajta ná'atzaahuat'e'e ineezti, a'fí pu caí ja'anáj mi'íni. ¿Ní qui piyen té'atzaahuat'e'e pe'fjna jime'e?

²⁷ Ayeé pu tiraata'ixaa a'fjna í Marta tíjín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Ayeé nu yeehui té'atzaahuat'e'e pej pe'fín pú'een í Cirístu'u, pajta pej yaujra'an pú'een í Dios, pej yen chaanaca japua e'icánejsin.

Jesús pu nu'u huaújyeineca'a a'u mej ye'avá'ana me'fjna í Lázaro

²⁸ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i u á'ume u chi'ita. T'f'ij i avítzi jín ya'utajé í rujuu. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Pu'uri mé e'evé'eme í maestro. A'fí pu yeehui muajé'echu'eve'e a'ujna.

²⁹ Jíme'en pu'u ayén tiú'unamuajri'i a'fjna í María, aj pu'i ca'anacan ajchee, ajta u á'ume í jemin. ³⁰ Ajta a'fín Jesús, capúu xí a'uun a'uteáruteca'a u chajta'a sino a'úu pu'u aúche'e a'utéveeca'a a'utí Marta ye'entinájcheca'a. ³¹ Majta í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, a'úu mú e'eré'ete'ecaa u chi'ita jamuan í María mej mi miyen ra'anpuá'ajte'en í mej jín ruxieemíjite'eca'a. Mat'íj miyen raasej ti a'fín María ca'anacan ajchee, ti'iquí huirájraa u chi'ita, mat'íj mi me'fín raatavén. Ayeé mú tiu'umuá'aj ti nu'u a'uun á'ume a'u mej ye'avá'ana í ihuáare'ara'an ti ij a'uun e'ehuajyeinixí'ín.

³² Tí'ij María a'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a a'fjna í Jesús, aj pu'i raasej, ajta aítave a'u ti e'era'fcajme. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástará'a, ti pua'a yeehui piyen yé huatéveecache'en, capu ayén mi'iníche'e í nejá'a.

³³ Tí'ij í Jesús ayén raasej ti ruyeineca'a. A'fí mú majta ruyeineca'a a'fíme í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, í mej majta jamuan huajú'ucaa. A'fj pu jín jéhua pu utéene í tzajta'an. Ajta jéhua pu a'ij pua'a raatá'a.

³⁴ Aj pu'i ayén tihua'uta'ihua'uri'i tíjín:

—¿A'uné jetze seye'avá'ana?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Mú a'utá'iyi'i, tavástará'a; patá'aj yeehui ya'utéesej.

³⁵ Aj pu'i huaújyeneeca'a í Jesús. ³⁶ Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a a'fíme í mej Israel jetze ajtémecantaca'a tíjín:

—Casí'i yeehui, jéhua pu raxí'eve'eca'a.

³⁷ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'fí pu yeehui sej huarújte tí aracúuni'i. ¿Ni caí ayén tiraay'íti'ihua'a ti ij ayén raatá'an a'fjna í Lázaro ti caí huámi'ini?

Lázaro pu ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite

³⁸ Ajtahua'a pu utéene í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'u mej ye'avá'ana, a'u ti é'teasta'a. Tetej pu a'itémuaaca'a a'ujna a'u ti a'utécun. ³⁹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj yeehui ra'antá'in mi tetej.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í Marta, ti juutzeájra'an pú'een a'fjna ti huam'í, tíjín:

—Aru tavástará'a, a'ij pu pua'a yeehui teáar'fe, a'iné pu'uri ayén á'atee muáacua xicaj ti a'uun avé'enami'ihuaca'a.

⁴⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni caí yeehui niyen timuaatá'ixaa pej piyen rasejran í pej jín rí'i tiraatá'an í Dios ti pua'a piyen ná'antzaahuat'e'en? A'iné ni'ijta'ne'u.

⁴¹ Matí'ij mi miyen ra'antá'fj í tetej. Aj pu'i Jesús júte'e á'ujneereca'a, ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Dios pej neya'upua. Ayee nu yeehui ne'fjna jín rí'i timuaatá'asin ne'fjna jime'e pej peri náanamujri'i. ⁴² Nee nu yeehui ramua'aree pej piyen ja'anáj ti na'a nenamua. Mí neajta niyen tiu'utaxájtaca'a ne'fjna jime'e mej jéhua yeré'eevee í teite me mi miyen rá'antzaahuat'e'en pej yeehui yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Jesús, aj pu'i ca'anín jín raatajé. Ayen tíjín:

—Lázaro yeehui, patá'aj huirájra'ani íye pua'acié.

⁴⁴ Aj pu'i huirájraa a'fjna í ti huam'ícaa. Aúche'e pu cá'ijcatzi'ihuaca'a í íicájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze, a'fjna jime'e í cixuri í mej jín hua'acaícata muá'aye'i í mi'ichite. Ajta paaui jín aránami'ihuaca'a í néerime'ara'an. Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj yeehui tiracá'ari'i, seajta ra'utáxijta.

A'fíme í mej teyujta'a tí'ivaire'e, maújchueere, majta mú rajé'icatacu me'fjna í Jesús (Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Matí'ij miyen raasej a'ij ti huarfj í Jesús, mu'íití mú miyen huataújtuua í jemin a'fíme í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, a'fíme í mej majta e'iré'ene mej ramuaare me'fjna í María. ⁴⁶ Mí majta seica, a'fímej jemi mú á'uju'un í fariseos. Majta mú hua'utá'ixa a'ij ti huarfj a'fjna í Jesús. ⁴⁷ Matí'ij mi a'fíme í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'fíme í fariseos, ayéé mú hua'utajé í jueesi mej mi nafmi'i tíujseire'en. Ayee mú tíujihua'u tíjín:

—¿A'iné yeehui terini? A'iné a'fí pu tí'ij pí na'a ayén tí'itj jín rici ti ayén huápí'i ruxe'ee'e, í mej jín a'ij teja'usefíra'a muá'ara'ani í teite. ⁴⁸ Tí pua'a yeehui tiyen raatá'acare'en ti ayén rijca, nafmi'i mú miyen huataújtuuaasin í jemin. Majta a'fíme í mej

Roma ajtéme'ecan, matf'ij miyen ráamua'aree, aj mú mi yeehui yé uvé'enejsin, mej mi titá'ari'i nain í tej jín títetateí, íyiu teyujta'a, ajta íyien chuejra'a japua, íyie Israél.

⁴⁹ Aj pu'i sejí ayén tiu'utaxájtaca'a, ti a'ájna'imua a'ájna jín ti'ítiveeca'a ti'ítij jime'e ti jaítze'e ve'ée í mej jín tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijn Caifás. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Mú'een xu yeehui caí ti'ítij mua'aree. ⁵⁰ Capu yeehui ayén tejamuá'amitiejte'e ti ayén jaítze'e titaatéva'iri ti sejí na'a ayén huámi'ini huá'a jetze me'ecan í teite caí tej naími'i antipua'are. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁵¹ Capu rusej na'a a'ij tirájteu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a sino a'í pu Dios jetze me'ecan raataxájtaca'a ti Jesús ayén nu'u huá'a jetze me'ecan mi'ini matf'ij mena'a Israél jetze mej ajtéme'ecan. ⁵² Ajta nu'u, capu a'íme na'a sino a'í pu nu'u ajta huá'a jetze me'ecan huámi'ini í yaújmuá'ame'en í Dios í mej nu'u a'imúa' ucaáfjme, ti ij a'ín nu'u ajta hua'uré'eseire'en mej mi sejí mena'a teitejra'a pu'éene'e muá'ara'ani. ⁵³ Tíj na'a a'ájna'imua ti ayén tiu'utaxájtaca'a, a'í mú miyen tiraaxí'epi'intare a'ij mej ye'í huá'ini mej mi raajé'ica.

⁵⁴ A'íj pu jín, Jesús caí ché'e rusejrata á'uche'ecane'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a. Tí'ij jí huirájraa a'ujna Judea. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti á vejli'i a'utacá'a a'u ti caí é'e tí'itijca'a. Aj pu'i chajta'a a'uteájrupi ti ayén téja'arájtehuaa tijn Efraín. A'u pu a'uteájturaa, majta a'íme í mej jamuan á'ujjhua'ane'e.

A'í mú rahuauhua a'íme í mej tí'ivaire'e teyujta'a me'ájna jime'e méjchueere

⁵⁵ Tí'ijta ari vejli'i pí'tí'irijcaa matf'ij a'íme í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a miyen me'ájna jín tí'iyestehua'a í xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i, mu'íit'í mú me'uun curé'ecjxi mej mi me'uun a'ujnén ánti Jerusalén mej mi amuacá' atí'ihuaxi'ín a'ij ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej mi miyen tiú'uyesten. ⁵⁶ A'í mú maúche'e rahuauca'a. Matf'ij me'uun a'utá'uca'a me'ájna teyujta'a, ayée mú tiú'j'ihua'uraca'a tijn:

—¿A'íné yeehui timuá'amitiejte'e mú'eetzi? ¿Ni caí yé uvé'enejsin ti yé tí'irámua'arive'esin í mej tí'iyesten?

⁵⁷ Majta a'íme í mej me'uun tí'áijta teyujta'a, majta í fariseos, ayée mú tiu'uta'ájtaca'a ti nu'u ayén huá'ini ti pua'a ja'atf'í mé'e yé'emua'areere a'úu ti a'ij 'é'en í Jesús, ti a'ín nu'u ayén tihua'utá'ixaate'en mej nu'u mi raatévi'i.

12

María pu nu'u ra'anáxiri'iri'i ícájra'an jetze í Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Tí'ij auj te'á'aturaaca a'achú cumu arájsevi xicaj mej mi miyen me'ájna jín tiú'uyesten í xicájra'an ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, a'úu pu á'ume u Betania a'ájna í Jesús. A'u pu e'echéjme'e a'ájna í Lázaro ti Jesús ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuii. ² Matf'ij mi té'ucua'iraataca'a me'ájna jime'e a'ij ti Jesús huarfj. Matf'ij mi tiraamí. Ajta a'ín Marta, ayée pu tí'ivaire'eca'a ti tihua'ateá'axi'ín. Ajta a'ín Lázaro, a'í pu huatécatii í meesa jetze jamuan a'ájna í Jesús.

³ Aj pu'i María ayén á yejjáj a'achú cumu já'ita'a liitro a'ájna í a'aseiite ti naa teáar'íe, ti ajta huápi'i jé'ihua tí'ijnajche. Naardu pu raja'ara'a ti rumua'atí. María pu ra'anáxiri'iri'i í ícájra'an jetze í Jesús. Aj pu'i rucipua' jín ra'anáhuatzi'iri'i. Ajta temua'a pu naa te'uteáarica'a nainjapua u chi'ita a'ájna jime'e í a'aseiite ti naa teáar'íe.

⁴ Mí ajta sejí ti jamuan á'uche'ecane'e, ayée pu tí'ihuaújniuuste tí'ij raasej. A'ii pu a'ín pú'een a'ájna í Judás, ti ayén te'entímu'utaca tijn Iscariotes. A'í pu ajta á'iyen avíitzi jín tiu'utátuüre'esin í Jesús. ⁵ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijn:

—¿A'íné yeehui 'een jín mecaí ráatuaa me'ájna í aceite a'íné ayée pu tí'ijnajche a'achú cumu huaíca ciento í tumin? Aj pu'i yeehui ri'iríista á'ame'enche'e mej miyen hua'utá'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Judás.

⁶ Capu ayén raataxájtaca'a a'íjna jime'e ti jetzen ruxe'leve'eca'a a'ij ti tihuá'aruure a'ímej í mej caí a'ij t'í'jviicua'i, sino ayée pu a'íjna jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'iné a'íí pu nahua'ari pú'eene'e. A'iné a'íí pu racha'íica'a í mej tzajta'an ru'ucá'ave í tumin, a'íí pu ajta ruvaire'eca'a a'íjna jime'e í tumin.

⁷ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tijn:

—Capej yeehui rá'itziite'e. Ché'e ayén huárini, a'iné a'íí pu ayén raateájtuaa a'íjna í aceite ti ij ayén ra'utámua'aree í xicá'jra'an jetze mej jetzen na'avá'anajsin. ⁸ A'íí mú yeehui mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'u t'j na'a rusén jime'e a'íime í mej caí a'ij t'í'jviicua'i. Mí neajta inee, canu niyen rusén jín mú'ejmi jemi seíre'e na'ame. A'íj pu jín, xí'epi'in huarj amíjna mí 'íta'a. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

A'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, ayée mú nu'u méje'icacatu me'íjna í Lázaro

⁹ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, mu'ití' mú miyen ráamua'areeri'í ti Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mat'íj mi me'uun e'iré'ene mej mi raasej, majta mej raasej me'íjna í Lázaro ti Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácui. ¹⁰⁻¹¹ A'íj mú jín miyen tiraax'epi'intare a'íime í mej me'uun t'í'ajta teyu'jta'a mej mí majta raajé'ica me'íjna í Lázaro, a'iné mu'íí mú miyen rá'ajaahuat'e'eca'a í Jesús me'íjna jime'e ti ayén Lázaro huarjíte. Majta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, a'íí mú miyen huataújtuaaca'a í Jesús jemi.

Ij pu icu, Jesús pu a'uun a'ujnéj u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yee ruijmua'a yee, a'íime í mej me'íjna jín ajteáxiireca'a mej mi me'uun tiú'uyesten, ayée mú ráamua'areeri'í ti nu'u a'íin Jesús e'evé'eme'ecaa a'ujna Jerusalén. ¹³ Mat'íj mí tacj xámuaj'ij antíveichixi, majta ya'upí. Mat'íj mí á'uju'un mej mi ye'entinájche. Ayeé mú t'í'ijhuaca'a tijn:

—Temua'a pu t'í'ix'epi'in. Tiché'e yeehui r'í'í tiraatá'an te'íjna ti ye'evé'eme niuucajtze'en í tavástara'a. Tiché'e yeehui r'í'í tiraatá'an te'íjna í Rey ti titaata'ájte'esin itejmi tej Israél jetze ajtème'ecan. —Ayeé mú e'leve'ejjhuajme'e.

¹⁴ Aj pu'í Jesús puuru'u huáteu ti caí xi ja'atí japuan avé'eyeijxi. Aj pu'í japuan avé'eyeijxi ti ij ayén huárini a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tijn:

¹⁵ Caxu yeehui t'í'itziíne'e mí sej se'uun huachéjme u Sión.

Casi'í yeehui mú'een, a'íí pu mé'e ve'emej í ti tejámuaata'ájte'esin.

A'íí pu ajta yeehui avé'eca japuan í puuru'u ti rayauj.

¹⁶ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, amuacaícan, camu yaú'itíee muá'araa a'ij ti huataújmua'a t'j na'a ti ayén té'eyu'usi'ihuaca'a. Mí ajta, t'í'j ari Dios ayén ra'ajjáj í Jesús, ajta ayén nain jín tira'íjca, aj mú mí xaa ra'utámua'areeri'í ti ayén jime'en té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jime'e í Jesús. Majta miyen ra'utámua'areeri'í mej miyen ráaru.

¹⁷ Majta a'íime í mej mu'íí í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'íí mú majta Jesús jamuan seijre'eca'a t'í'ij Jesús ayén tiraatajé a'íjna í Lázaro ti nu'u ayén huirájra'ani a'utí e'evé'e-namí'ihuaca'a. T'í'ij Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácui, a'íí mú á'iyen miyen tiu'utaxájtaca'a a'ij ti huarj. ¹⁸ Majta a'íime í seica í teite, mat'íj ráamua'areeri'í ti Jesús ayén t'í'itj jín huarj í huápi'í ruxe'leve'e, mat'íj mí miyen u á'uju'un mej mí ye'entinájche. ¹⁹ Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiú'íxaate'eca'a tijn:

—Ayej xaa ne'u té'eme; capu ti'itj a'ij tejamatévaire'esin sej siyen raatá'ijmii. Casi'í, matj mena'a yeehui pua'amé mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, naími'í mú rá'ajaahuat'e'e.

A'íí mú miyen t'í'ijxe'leve'e a'íime í mej Grecia é'eme'ecan mej raasej me'íjna í Jesús

²⁰ Majta seica me'uun a'uté'uaca'a huá'a tzajta'a a'íimej í mej a'uun a'ujnéj mej mí raateánajche í Dios a'ájna mat'íj t'í'yeste. A'uú mú é'eme'ecan a'íime u Grecia. ²¹ A'íí mú e'iré'ene í Felipe jemi, a'íjna ti a'uun é'eme'ecan u Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayeé mú tirájhuaviiri'í tijn:

—Mú'ee vástaa, ayée tu yeehui t'í'ijxe'leve'e tej tiu'uxáj jamuan í Jesús.

²² Ajta a'ñin Felipe, á pu a'uré'ene ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'ñjna í Andrés. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ñjna í Jesús.

Jíme'en í niuucari ti t'í'ita'ajite'e a'ij tej ye'í huárini

²³ Jesús pu ayén tiu'utaniú t'íjín:

—Pu'uri yeehui a'ájna teja'uré'ene ti Dios ayén rí'í tinaatá'an ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte. ²⁴ Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzaahuatí'ira'a jíme'e ti pua'a caí é'ejveti á chuaata'a ti ij a'uun huámi'ini a'ñjna í játze'ara'an í triigu, ayée pu rusej na'a huateáturaasin a'ñjna í játze'ara'an. Na'ari ti pua'a ayén huámi'ini, jeíhua pu yeehui jetzen a'iránejsin seica í jatzi.

²⁵ 'Ayej che'atá na'a 'leen huá'a jíme'e í teite. Tí pua'a ayén jaitze'e jetzen ruxe'eve'e ja'atí ti na'a a'ñjna ti íiyen t'í'isejire'e íiyen chaanaca japua caí ayén jetzen ruxe'eve'e ti ra'ará'astjire'en í Dios, a'ñ pu yeehui yá'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Na'ari caí, ti pua'a caí ayén a'atzu jetzen tiú'ujxe'eve'e t'íj na'a ti íiyen t'í'isejire'e íiyen chaanaca japua sino ayée pu huataúra'an ti nain á'urieni ti íiyen rájcha'í, ti ij ayén ra'ará'astjire'en í Dios, ayée pu yeehui ruurican jín huataúra'asin t'íj na'a rusén jíme'e.

²⁶ 'Tí pua'a ja'atí ayén nevaire'e pu a'ame ineetzi, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ñ ayén che'atá na'a ríjca a'ij nej ríci'í inee. Ajta, a'u ti na'a nej niyen a'utevé'e na'ame, a'ñ pu ajta ineetzi jamuan a'utevé'e a'ame a'ñjna ti nevaire'e. Tí pua'a yeehui ja'atí ayén nevaire'e, a'ñ pu í niyá'upua ayén rí'í tiraatá'asin.

²⁷ 'Pu'uri a'ij pua'a ne'ase yú ne tzaajta'a. ¿A'iné nena'a nij niyen tiu'utaxájta? ¿Ni qui niyen tiu'utaxájta ne'ñjna ti jíme'en yee: “Niyá'upua, patá'aj yeehui piyen nu'irájtuuani ti ij caí ayén tináaci'íti a'ij ti ari teja'uré'enejsin”? Mí neajta caí, canu. Canu niyen tiu'utaxájta a'iné ayée nu yeehui 'leen jín yú a'uvé'emej nej niyen yé huacati'í jiji.

A'ñ mú teite miyen ráanamujri'í t'í'ij Dios tiu'utaxájtaca'a

²⁸ 'Mí pej n'í'ia'upua, patá'aj tihua'utasejrate'en í nej jín rí'í timuaatá'asin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñjna í Jesús.

Aj pu'í júte'e e'icánamujre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Nu'uri yeehui niyen tihua'utasejrate. Neajtahua'a nu niyen tihua'utasejrate'esin.

²⁹ 'Majta a'ñime í teite í mej a'uun ajteáxiireca'a, a'ñ mú majta ráanamujri'í. Seica mú miyen raataxájtaca'a mej nu'u huatéeni. Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a ti sej nu'u ayén jamuan tiu'utaxájtaca'a ti júte'e t'í'ivaire'e í Dios ti é'esejire'e.

³⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Capu ayén yeehui tiu'utaxájtaca'a a'ñjna jíme'e ti ca'aníjra'a naatá'an ineetzi sino ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'an mú'ejmi.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e a'ij ti t'í'imi'ini

³¹ 'Pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen hua'uxjíte'en mat'íj mena'a pua'amé yen huachéjme. Pu'uri ajta a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze í nej jetzen raatamuárite'esin ne'ñjna ti yen t'í'ajta íiyen chaanaca japua. ³² Neajta inee, mat'íj meri aj neja'utavén, aj nu ni niyen na'jmi'ica huatájeevi í teite mej mi curé'ecjix'ín ineetzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³³ Ayee pu 'leen jín ayén tiu'utaxájtaca'a mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í t'í'imi'ini.

³⁴ Mat'íj miyen tiraata'ixaa a'ñime í mej me'uun ajteáxiireca'a t'íjín:

—Ayee tu yeehui tiyen ráanamujri'í te'ñjna jetze í niuucari í mej jín t'í'ajta ti a'ñ Cirístu'u nu'u ayén rusén jín ruuri huateáturaasin. A'ñ pu yeehui jín, ¿a'iné t'í'iri'iri pej piyen t'í'ixa yee ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u á ya'utavén me'ñjna ti teáata'a jetze airaájnejte? ¿A'ataani yeehui pírici'í a'ñjna ti nu'u teáata'a jetze airaájnejte?

³⁵ Aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Aúche'e pu a'atzu á'ateere mú'ejmi jemi í tatzari ti jín huanéeri'icí a'ame. Setá'aj yeehui siyen á'ujjuhua'ane'en a'ij ti tiraavíjte'e ajta auj mú'ejmi tzaajta'a ayén seijre'e í tatzari ti jín huáneeri'í, ti ij yeehui caí a'amua japua rájveti í ti huat'ica'a. A'ñjna ti yeehui ayén t'íca'amiste'e á'uche'ecan, capu ramua'aree a'u ti á'lume. ³⁶ Setá'aj siyen

huataújtuaani a'ljna jemi ti jetzen airáninei í tatzari ti jín huáneeri'i sej si siyen se'ljna jetze ajtémecanta a'ljna ti huáneeri'i.

T'í'ij raatapúa'ajtac'a a ti ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'uraa a'ljna í Jesús, ajta huatéuravaataca'a huá'a jemi.

Camu té'atzaahuate'e í teite

³⁷ A'í'í pu ari jeíhúa tiu'umuáriej huá'a jemi ti'it'j ti ayén huá'pi'i ruxe'eve'e. Mí majta a'í'ime, camúu xi jirá'ujca'anejca'a mej miyen huataújtuaani í jemin. ³⁸ Ayej tiu'ur'j t'í'ij ayén araúrasten a'í'j ti tiraataxájtaca'a a'ljna í Isaías teecan ti ajm'i t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ti ayén t'í'jín:

Nevástara'a, capu ja'atí yeehui ayén rá'antzaahua

a'í'j tej tihua'utá'ixaa.

Capu yeehui ja'atí ayén yaú'itiée já'araa a'í'j ti huataújmua'a

a'í'jna ti Dios rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén huar'j.

³⁹⁻⁴⁰ A'í'j mú jín caí rá'antzaahua a'ljna jime'e, a'í'j ti pua'amecié ayén raataxájtaca'a a'ljna í Isaías teecan t'í'jín:

A'í'í pu nu'u yeehui ayén huá'uruu mej miyen aracúcu'unijme'eni
mej mi caí atanéjne'ere.

A'í'í pu yeehui ayén huá'uruu mej mi antaújnaamuan í ru tzajta'a
mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani.

Na'ari ti pua'a pí mena'a, a'í'í mú seicié tiú'umua'atí'jche'en,
nej nu'u niyen hua'urújte'enche'e.

⁴¹ Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ljna í Isaías teecan a'ljna ti ayén raasej í ti Dios jín r'í'í tiraatá'aniche'en. A'í'í pu ajta ayén tiraataxájtaca'a a'ljna jime'e í Jesús.

⁴² Jee xaa ne'u, mu'liití í mej me'luun t'í'ajta teyujta'a, a'í'ime mú miyen rá'antzaahua. Mí majta a'í'ime, camu raxájtacuca'a huá'a tzajta'a í teite me'ljna jime'e mej huá'atziine'eca'a í fariseos, majta mej mi caí seica miyen huiirá'ite me'ljna u teyujta'a. ⁴³ Jaítze'e pu hua'aránajcheca'a mej mi teite miyen r'í'í tihua'utá'an caí í Dios.

A'í'í mú runa'jmi'i í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁴⁴ Aj pu'i Jesús ayén ruseírata tiu'utaxájtaca'a t'í'jín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ayén ná'antzaahuate'en ineetzi, capu neetzi na'a á'atzaahuate'e sino ajta pu rá'atzaahuate'e a'ljna ti yen neja'uta'íteca'a. ⁴⁵ T'í'ij a'í'ín ayén nesej ineetzi, a'í'í pu ajta rasej a'ljna ti yen neja'uta'íteca'a.

⁴⁶ Ayeé nu yeehui 'een jín mú a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni niyen huá'uruuren í teite t'j tatzari í ti jín huá'a tzajta'a huáneeri'i mej mi caí ché'e miyen t'ca'amiste'en á'ujjuhua'ane'en a'í'ime í mej miyen ná'astjire'e ineetzi. ⁴⁷ Tí pua'a ja'atí nenamua a'í'j nej ti'ixa, ajta caí ná'astjire'e, canu yeehui rá'axijte'en inee, a'í'ine canu ne'ljna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen hua'uxájte'en a'í'imej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua sino nej ni hua'irájtuaani.

⁴⁸ Jee xaa ne'u, ti'it'j pu yeehui pú'een ti ayén rá'axijte'en a'ljna í ja'ati ti ayén naaré'iti, ti ajta caí rá'astjire'e a'í'j nej ti'ixa. A'í'jna ne'u yeehui, í nej jín tiu'utaxájtaca'a, ayéé pu rá'axijte'en a'ljna xicá'jra'an jetze ti jetzen nain te'entipúa'ajte.

⁴⁹ Ayeé pu'u na'a, a'í'ine canu yeehui nesej a'í'j tirájteu a'í'j nej tiu'uxájtaca'a sino a'í'ín ti niyá'upua pú'een, a'í'í pu ayén tinaata'aj a'í'j nej ye'í'í tiu'utaxá'j, ajta í nej jime'en niyen tiu'utaxájtaca'a. ⁵⁰ Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ayén tinaata'aj ti ij ayén tejá'amuaci'iti sej siyen ruurican huateáturan t'j na'a rusén jime'e. A'í'j nu jín ayéé nu che'atá nena'a ti'ixa a'í'j ti a'í'ín niyá'upua ayén a'ljna jín tinaa'í'jca nej ni tiu'utaxá'j.

13

Jesús pu hua'aná'ja'usixi í huá'í'ca jetze a'í'imej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e

¹ Pu'uri t'ímua'a a'ljna teja'uré'enejsime'e í mej jín ra'utámua'aree ja'anáj ti Dios ayén tihua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús ti ari a'ljna teja'uré'ene í xicá'jra'an jetze ti jetzen á'ura'ani íiyen chaanaca japua ti ij a'uun a'ujnén u júte'e, ya'upuáara'an ti

é'esejre'e. Tíj na'a ti yen huatasejire fiyen chaanaca japua, a'fí pu ayén huá'axe'eve'eca'a a'fmej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ajta íjii, pu'uri ayén hua'utasejrataca'a ti nain jín huá'axe'eve'eca'a.

²Mat'íj tí'icua'aca í chumua'an, a'fí pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'fjna í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ajta ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Pu'uri a'fín Satanás ca'aníjra'a raatá'aca ti tiu'utátuiire'en í Jesús. ³Jesús pu ajta ramua'areereca'a ti a'fín ya'upuáara'an ayén nain jín tira'ljca, ti ajta ruyá'upua jemi a'uvé'emej, ajta a'úu pu ajta a'ujnéjsin í jemin.

⁴Aj pu'i ájchee a'u mej tejé'ecua'aca, ajta huiiré'uchuiiri'i í rutasi ti ru'iré'eviijca'a. Aj pu'i avá'ujji'icie cfxuri jime'e í mej jín huá'acá'iimua. ⁵Tí'ij jí a'uun atéejei í caasu jetze. Aj pu'i a'utéjche ti hua'anája'usixi'in í huá'achepuaatze'en seij ajta seij í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ajta hua'anáhuatzi'iraxi a'fjna jime'e í cfxuri ti jín avá'ujji'ici'eca'a.

Capu raxí'eve'e a'fjna í Pedro ti Jesús ayén ra'anája'usixi'in

⁶Aj pu'i a'uun e'iré'ene a'fjna jemi í Simón ti ajta i'li Pedro. Aj pu i a'fín Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástar'a, ¿ni yeehui pajta piyen na'anája'usixi'isin nechepuá jetze?

⁷Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í Jesús tíjín:

—Capúu xi a'ij timuá'amitiejte'e a'ij nej 'éen jín niyen rici, sino mejca'ihuáyee pej xaa yeehui yaú'itiée pua'amé.

⁸Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej xaa ne'u, ja'anáj piyen na'anája'usixi'isin í nechepuaatze'e.

Ajta a'fín Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a yeehui necaí niyen mua'anája'usixi'in á'achepuaatze'e, capej ché'e huá'a jetze ajtémecanta pua'amé í mej neetzi jemi sefire'e muá'aju'u.

⁹Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Pedro tíjín:

—Nevástar'a, ti pua'a yeehui ayén ruxe'eve'e, capej ayée pena'a na'anája'usixi'in í nechepuaatze'e, sino pajta pej piyen na'anája'usixi'in í nemuajca'a jetze, pajta na'avé'e-ja'usixi'in í nemu'utze'e.

¹⁰Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ari ayén hua'í'ihuaca'a, ayée pu'u ruxe'eve'e ti ayée na'a ra'aná-ja'usixi'in í chepuaatze'en, a'iné capu ché'e chueemuara'a nain japua ti ratéhua'ira'a. Seajta mú'een, caxu ché'e chueemua, sino seij pu yeehui xaa ayén chueemuara'a.

¹¹Ayee pu 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u sefj na'a chueemuara'a, a'iné a'fín pu ari ramua'areereca'a ja'atí ti a'fín pú'eene'e ti ayén tiu'utátuiire'esin í jíme'en í Jesús.

Jesús pu tihua'ixaate'e a'ij ti 'een jime'e hua'anája'usixi

¹²Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti ayén hua'anája'usixi, ajta pu huiiré'ujvijri'i í rutasi. Aj pu'i a'ujyefjxi á vejli'i a'utí í meesa a'utéjvee. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni yeehui séjmua'aree a'ij nej 'een jín niyen amuáaruu? Nee nu tejámuaatá'ixaaate'esin. ¹³Ayee xu yeehui mú'een neetamuá'amua yee Maeestru, seajta siyen tíjín Tavástar'a. Ayee pu yeehui tiraavijte'e a'iné nee nu ne'én pú'een.

¹⁴Ajta íjii, nej á'amuaavastara'a pú'een, neajta a'amua maestro, ayée nu amua'anája'usixi í á'amuaachepuaatze'e. Setá'aj yeehui siyen che'atá sena'a anaúja'usixi'in ruchepuáatze'e rujíjmua'a. ¹⁵Ayee nu ámuuatá'ti'iiiri'i seij si siyen huárini a'ij nej neri amuáaruu mú'ejmi.

¹⁶Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e a'fjna ti tí'ajta caí a'fjna ti ravaire'e. Ajta yeehui, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'fjna ti yen neja'uta'íteca'a caí í nej a'uta'í'ihuaca'a. ¹⁷Ajta íjii, setíj seri tí'ijmua'aree se'fjna, Dios pu yeehui rí'í tejámuaatá'asin ti pua'a siyen che'atá sena'a huárini.

¹⁸Canu nájmi'ica mú'ejmi jime'e niyen tí'ixa. Nee nu ramua'aree a'ij mej e'en í nej hua'avé'ehua. Neajta nu niyen ra'avé'ehua ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén tíjín: "A'fí pu nu'u yeehui í nej raatá'ínee ti tiú'ucua'ani ineetzi jamuan, a'fí pu nu'u yeehui a'utéjche ti nájcha'íire'e á'ara'ani."

¹⁹Ayee nu amuacá niyen tejá'amua'ixaate'e íjii tí'ij caí xi ayén tiú'urini seij si siyen té'antzaahuate'en nej ne'én pú'een a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa, seij si seuj té'antzaahuate'e a'ájna ti ayén tí'ineruuren.

²⁰ 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a yeehui ja'atí ayén ra'an-curé'evi'itín a'ljna nej raata'íteca'a, a'í pu ajta na'an-curé'evi'ití ineetzi. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén na'an-curé'evi'ití ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'an-curé'evi'ití a'ljna ti yen neja'uta'íteca'a. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

Í ti jín ra'antipua'ajte í Jesús ti huá'a jamuan tiú'ucuaa

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, jei'hua pu a'ij pua'a raatá'a í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i ayén e'ehuaaritiéecan jín tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Aye nu yeehui tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e, se'j ti mú'ejmi jetze ajtém'e'ecan ayén tiu'utátuiire'esin ineetzi.

²² Majta a'íme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, mua'araujsejrxaxi se'j ajta se'j. Camu a'ij tirájtouve'e a'ij ti huataújmu'a a'ljna ti Jesús ayén tiraataxájtaca'a. ²³ Ajta se'j ti a'íme'j jetze ajtém'e'ecan, a'í pu aicaújtutzi í Jesús jemi. A'í pu a'ín pú'een Jesús ti raxí'eve'eca'a.

²⁴ Ajta a'ín Simón, ti ajta i'í Pedro, a'í pu rumuájca'a jín raatajé a'ljna ti Jesús raxí'eve'eca'a. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijn:

—Patá'aj yeehui raata'íhua'u ja'atí ti pú'een ti jíme'en raataxájtaca'a.

²⁵ Ajtahu'a pu ayén aicaújtutzi í Jesús jemi. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'í tijn:

—Nevástara'a, ¿a'atani a'ín pú'een?

²⁶ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í Jesús tijn:

—Tí pua'a yeehui neri ra'ateáaru'unen í tuxa'a jetze í pan, aj nu ni raata'í'ite'esin ne'ljna í ja'atí ti a'ín pú'een.

Aj pu'i Jesús ayén ra'ateáaru'une'j í pan í tuxa'a jetze. Aj pu'i a'ljna huata'í'ite í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ayén te'entímu'utaca tijn Iscariotes. ²⁷ Jíme'en pu'u ayén ra'an-curé'í í pan a'ljna í Judás, aj pu'i Satanás ayén huatase'jre í tzajta'an. Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijn:

—Patá'aj yeehui ca'anacan piyen huárini a'ij pe'j peri tiu'umuá'aj.

²⁸ Majta í seica, camu a'atzu ya'í'itíe muá'araa a'ij ti 'een jín ayén tiraata'ixaa. ²⁹ Seica mú miyen tiraamuá'a ti Jesús ayén tiraata'ixaa ti ti'itij huánanan í mej jín tiú'uyesten na'ari ti'itij ti hua'utapua'ijve'en í mej ca' a'ij ti'ijvica'a. ³⁰ Jíme'en pu'u ayén ra'an-curé'í í pan, aj pu'i huirájraa a'ljna í Judás. Ajta pu'uri huatíca'acaa.

Í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e tej nu'u huátaxe'eve'en se'j teajta se'j

³¹ Tí'ij huirájraa a'ljna í Judás, aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Pu'uri yeehui Dios ayén rí'í tinaatá'a í nej neajta teáata'a jetze airánnejte. Neajta inee, ayée nu neri ne'ljna jín rí'í tiraatá'a í Dios ne'ljna jime'e a'ij nej huarfj. ³² Tí pua'a yeehui niyen rí'í tiraatá'an í Dios ne'ljna jime'e nej niyen huámí'ini, Dios pu ajta, ruse'j ayén rí'í tinaatá'asin a'ljna jime'e ti ayén na'ajjásin. Ajta a'í pu ca'anacan rí'í tinaatá'asin.

³³ Niyaujmua'a, a'atzu nu'u niyen yé á'ateerí mú'ejmi jemi. Mú'een xu nehuauni. Mí neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tejá'amua'ixaate'e a'ij nej neri tihua'utá'ixaa a'íme'j í mej Israel jetze ajtém'e'ecan. Capu xaa ne'u rí'írí se'j yeehui a'uun a'ujné'n a'u nej a'ujné'sin.

³⁴ Neajta nu niyen jécuaan jín tejá'amua'íjcate'en se'j siyen huaújxe'eve'en. Aye nu ruxe'eve'e se'j siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejámuaxí'eve mú'ejmi.

³⁵ Tí pua'a yeehui siyen huaújxe'eve'en, aj mú mi naímí'í miyen ramua'aréeren se'j siyen na'astijre'e.

Jesús pu tihua'íxaate'e ti nu'u Pedro tiu'utéhua'ita í jemin

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'í a'ljna í Simón ti ajta i'í Pedro tijn:

—Tavastara'a, ¿a'uné yeehui pá'ume'e pua'amé?

Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijn:

—Capúu xi yeehui rí'írí pe'j pe'uun á'ume'en neetzi cujta'a a'u nej á'ume sino méjca'í huáyee xaa pe'j piyen pe'uun nej cujta'a pá'ume'e pua'amé.

³⁷ Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tijn:

—¿A'iné 'een jín caí rí'írí jíi nej yeehui ne'uun á'ume'en á'a cujta'a mú'etzi? Nee nu yeehui á'anca'ane nej huámi'íni á jetze me'ecan.

³⁸ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tǐjín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen ahuá'aca'ane pej nu'u piyen huámi'íni neetzi jetze me'ecan? Ayee nu yeehui tzaahuati'ira'a jín tǐ'imua'ixaate'e a'ij pej pi rini. Tǐ'ij caí xi huajǐhuan í gallo, huaíca pej piyen tǐna'avé'avaata pej nu'u caí nemua'ate.

14

Jesús pu rǐ'í huá'aruure a'fime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e

¹ Caxu a'ij tité'ujmuajca. Seuche'e xu yeehui rá'atzaahuate'e í Dios, seúche'e xu seajta ná'atzaahuate'e ineetzi. ² Jéihua pu chi'i a'uun tejé'esejre'e a'u ti niyá'upua huatéechi'í í júte'e. Tǐ pua'a caí ayén ti'ayájnache'e, nee nu yeehui seicié tejámuaata'ixáate'enche'e. A'uun nu a'umé'e na'ame nej ni ne'uun rǐ'í tejá'uruuren a'u sej se'uun a'uté'e xá'aju'un. ³ Ajta, ti pua'a niyen ne'uun á'ura'ani nej ni niyen rǐ'í tejá'uruuren a'u sej a'uté'e xá'aju'un, aj nu ni yen ve'ecánejsin neajtahua'a nej ni niyen amuá'anvi'itín sej si seajta se'uun a'uté'e xá'ara'ani a'u nej neajta a'ucaí na'ame. ⁴ Seajta mú'een, xu'uri yeehui huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'í a'u nej a'umé'e na'ame. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ǐjna í Jesús.

⁵ Aj pu'í Tomás ayén tiraata'ixaa tǐjín:

—Tavastara'a, catu yeehui ramua'aree a'u pej a'umé'e pua'amé. A'ǐj tu jín catu a'atzu huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'í.

⁶ Tǐ'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tǐjín:

—Nee nu ne'ín pú'een í ti amuá'avi'itín a'ǐjna jetze í juye, nee nu neajta ne'ín pú'een í ti tzaahuati'ira'a jín tǐ'ixaxa'a, neajta nu yeehui ne'ín pú'een í ti jetzen airánine'í í sej jín ruuri xá'ara'ani. A'atǐ ti na'a ti ayén huataújtuaani í Dios jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ǐn amuacáfan huataújtuaani ineetzi jemi. ⁷ Tǐ pua'a rǐ'í setinámu'a'ati, ayée xu seajta tǐ'iramua'ati se'ǐjna í niyá'upua. Tǐj na'a ti yú auca'itǐ a'ame, mú'een xu xaa ramua'ate, seajta seri raasej.

A'ǐ mu'u naími'í í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁸ Aj pu'í a'ǐn Felipe ayén tiraata'ixaa tǐjín:

—Tavastara'a, patá'aj yeehui taatasejrate'en pe'ǐjna í ayá'upua. A'ǐj tu'u xe'eve'e iteen.

⁹ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tǐjín:

—Nu'uri xaa yeehui á'atee nej mú'ejmi jemi huaca. ¿Ni tzaa pecai xi nemua'ate, mú'ee Felipe? Ayee nu tǐ'imua'ixaate'e. Ja'atǐ ti na'a ti ayén naasej ineetzi, a'ǐ pu ajta ari raasej í niyá'upua. ¿A'iné 'een jín piyen tinaatá'ixaa yee nej nu'u amuaataséjrate'en í niyá'upua?

¹⁰ ¿Ni tzaa pecai piyen té'atzaahuate'e ti a'ǐn niyá'upua ne jemi sejre'e, neajta nu yeehui che'atá nena'a niyá'upua jemi sejre'e? Canu nesej a'ij tirájteu a'ij nej tǐ'imua'ixaate'e, sino a'ǐn niyá'upua ti ayén nej jemi sejre'e, a'ǐ pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén rici. ¹¹ Patá'aj piyen ná'antzaahuate'en ti pua'a yeehui niyen timuaatá'ixaaate'en yee niyá'upua pu nu'u ne jemi sejre'e, neajta nu jemin sejre'e í niyá'upua jemi. Na'ari caí, patá'aj pe'ǐjna jín pena'a té'antzaahuate'en a'ij nej yeehui huarj ti huápi'í ruxe'eve'e.

¹² Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jime'e. A'atǐ ti na'a ti ayén ná'astjire'e ineetzi, ayée pu che'atá na'a huá'ini a'ij nej rǐjcaa inee. Jee xaa ne'u, a'ǐ pu yeehui ayén huá'ini ti jaitze'e ruxe'eve'e caí í nej jín niyen rǐjcaa. Ayee pu 'een jín rini a'ǐjna jime'e nej ne'uun a'umé'e na'ame í niyá'upua jemi. ¹³ Neajta niyen huá'ini a'ij sej siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, nej ni rǐ'í tiraatá'an í niyá'upua.

¹⁴ Tǐ'itǐj ti na'a sej yeehui siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, ayée nu xaa rini.

Jesús pu ayén te'ataújrtziire ti a'ǐn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén nu'u huateáturaasin huá'a jemi

¹⁵ Tǐ pua'a yeehui siyen nex'eve'e ineetzi, ayée xu se'ǐjna ará'astjire'en í nej jín tejámuaata'ájte'esin. ¹⁶ Neajta nu niyen tiraatáhuaviira í niyá'upua jemi ti i a'ǐn yen amuaja'uta'itǐ'í sej ti a'amua japua huániuuni, ti i a'ǐn mú'ejmi jemi huateáturan tǐj na'a rusén jime'e.

¹⁷ 'A'li pu a'fín pú'een í xiéjñiu'ucari ti jetzen airáninei tǵ na'a ti ayén ti'ayajna. Capu rí'írí mej miyen ra'ancuré'an a'fíme í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua, a'iné capu a'ij huá'amitejte'e a'ij ti rici a'fjna í xiéjñiu'ucari. Camu yeehui majta ramua'ate. Mí seajta mú'een, ayée xu 'een jín ramua'ate a'iné a'fí pu a'amua jemi seijre'e, ajta pu mú'ejmi jemi huateáturaasin.

Jesús pu ajtahua'a tihuá'ixaate'e ti nu'u mi'ini

¹⁸ 'Canu yeehui ruséntacan amuaateátuaasin, ti caí ja'atfí ayén a'amuavaire'e sino nee nu neajtahua'a mú'ejmi jemi uvé'enejsin. ¹⁹ Capu ché'e á'ateere mej yeehui caí ché'e yé nesejran a'fíme í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. Mí seajta mú'een, mú'een xu xaa nesejran. Nee nu huatarújsin nej ni neajtahua'a ruuri ná'ara'ani, a'fj xu jín seajtahua'a ruuri xá'aju'un. ²⁰ A'ájna xicájra'an jetze nej jetzen huatarújsin, aj xu si siyen ramua'aréeren nej niyen jemin seijre'e í niyá'upua jemi, ajta yeehui a'fín, a'fí pu ajta neetzi jemi seijre'e.

²¹ Ja'atfí ti na'a ti ayén ra'ancuré'a a'ij nej tiu'uta'ájtaca'a, ti ajta ayén nain ra'ará'astejre'en, a'fí pu a'fín pú'een ti xaa nexí'eve'e. Niyá'upua pu yeehui ajta raxí'eve'e a'ame a'fjna ti ayén nexí'eve'e. Neajta inee, nee nu raxí'eve'e na'ame, neajta jemin huatasejre'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Jesús.

²² Aj pu'í sej tiu'utaxájtaca'a ti ayén ántehuaaca'a tǵjín Judás. Capu a'fjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tǵjín Iscariotes, sino sej. Ayee pu tiraata'ixaa tǵjín:

—Tavastara'a, ¿a'iné auj tǵ'írí'írí pej pi piyen pena'a téjmi jemi huatasejre'esin, pajta caí a'fmej jemi í mej yen huachéjme í chaanaca japua?

²³ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tǵjín:

—Tí pua'a ja'atfí ayén tǵ'inexe'eve'e, a'fí pu ayén ra'ará'astejsin a'ij nej tǵ'imua'ata. Niyá'upua pu ajta raxí'eve'e a'ame. Teen tu hui teajta huatasejre'esin í jemin. Teajta tiyen huateáturaasin í jemin. ²⁴ Ajta a'fín ti caí ayén tǵ'inexe'eve'e, a'fí pu ajta caí ra'ará'astejsin a'ij nej tǵ'imua'ata. Canu hui nesej a'ij tirájteu a'ij nej tejá'amua'ixaate'e sino a'fjna í niuucari, a'fj pu jetze airáninei a'fjna í niyá'upua ti yen neja'uta'íteca'a.

²⁵ Ayee nu tejámuaatá'ixaa íjii nej nauj a'amua jemi yen huaca. ²⁶ Ajta a'fín ti yeehui a'amua japua huániuumi, a'fjna í xiéjñiu'ucare'ara'an í Dios, í ti ayén tiraavjíte'e sej si raná'amiche'en, a'fí pu í niyá'upua ayén ya'uta'fíti neetzi jetze me'ecan, ti i a'fín nain jín tejamuáamua'aten. A'fí pu yeehui ajta ayén amuaatá'asin sej si siyen ra'utámua'aree nain jín a'ij nej tejámuaatá'ixaa.

Jesús pu ti'itǵjín jín hua'anpuá'ajte'e a'fímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e

²⁷ Ayee nu niyen amuaatá'asin ti ij nain jín amua'anpuá'ajte'en. A'fjna í nej jín amua'anpuá'ajte'esin, neetzi pu jetze airáninei. Capu yeehui ayén 'een a'ij ti a'fín 'een í ti huá'a jetze na'a airáninei a'fímej í mej yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua í mej me'fjna jín hua'anpuá'ajte'en í ruxí'ej teite. Caxu a'ij pua'a tité'ujmuajca. Caxu seajta tǵ'itziine'e.

²⁸ 'Xu'uri yee siyen ráanamujri'i nej niyen tejámuaatá'ixaa nej nu'u a'umé'e na'ame, neajta nu'u mú'ejmi jemi uvé'enejsin. Tí pua'a yeehui siyen tǵ'inexe'eve'ecache'e, ayée xu 'een jín rutémua'ave'ecache'e se'fjna jime'e nej ne'uun a'umé' í niyá'upua jemi a'iné niyá'upua pu jaftze'e ruxe'eve'e necal inee. ²⁹ Ayee nu amuacaf tejá'amua'ixaate'e ti caí xí ti'itǵjín a'ij huaríj sej si siyen té'antzaahuat'e'en nej ne'fín pú'een a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen ayén teja'uré'enejsin nej ne'uun a'umé'.

³⁰ 'Canu yeehui ché'e jefíhua tejámuaatá'ixaate'esin a'iné pu'uri tǵn yé uvé'enejsin a'fjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta yen japuan tǵ'ajta í chaanaca. Mí ajta a'fín, capu a'atzu rí'írí ti ayén ti'itǵjín jín na'antimuá'itín. ³¹ Che'eré yeehui, tiché'e huiráçine teyujna mej mi me'fín í mej yen chaanaca japua huachéjme, miyen ráamua'aree nej niyen raxí'eve'e í niyá'upua, neajta niyen che'atá nena'a rici a'ij ti a'fín ayén tinaata'ajf.

¹'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej ti xaa rí'en. Ajta niyá'upua pu a'fín pú'een í ti rí'i raruure í pi'ista. ²A'fí pu ra'antivé'liche tǎj na'a í pi'ista ti neetzi jetze airánineí ti ajta caí taaca. Ajta tǎj na'a í pi'ista ti xaa taaca, a'fí pu cǎj caj tira'antivé'liche ti ij jaítze'e huatáca'an. ³Xu'uri yeehui urarí'en mú'een, a'fǎjna jime'e í niuucari í nej jín neri tejámuaatá'ixaa. ⁴Setá'aj seuj siyen neetzi jemi seijre'e. Aj nu ni niyen che'atá nena'a mú'ejmi jemi seíre'e na'ame.

⁵Capu a'atzu a'ij tí'irí'irí seí seí pi'ista ayén rusej huatáca'an sino ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti auj ajtáveeca í ciyej jetze. Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Capu yeehui a'atzu a'ij tí'irí'irí seí seí tí'itǎj huamuá'itín í seí jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi ti pu'a'a secaí neetzi jemi seijre'e.

⁶'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej. Mí seajta mú'een, mú'een xu pi'ista pú'een ti neetzi jetze ajta'ú'upu'u. Tí pu'a'a ja'atí ayén neetzi jemi seijre'e, ti pu'a'a neajta inee jemin seijre'e, a'fí pu yeehui ayén jeíhua tí'imua'itín í ti jín tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

⁷Seajta mú'een, ti pu'a'a secaí neetzi jemi seijre'e, caxu tí'itǎj a'ij ruuren. ⁸Ayee pu 'een tǎj na'a ti caí ché'e ayén neetzi jemi seijre'e. Ayee pu 'een tǎj a'fǎjna í pi'ista, í ti antíveichi'ihuaca'a, ti ajta ja'atí á ya'uhua'axi ti ij huatéhuan. Ayee mú raruuren naíjmi'ica í pi'ista mej miyen raaré'eseire'en, majta án yá'uhua'axin í taij japua ti ij huateájtaani.

⁹Tí pu'a'a siyen neetzi jemi seijre'e, ti pu'a'a seajta siyen ra'ará'asten í niuucari í nej ámuuamuá'ate, ayée pu yeehui Dios ayén amuaatá'asin tí'itǎj seí a'ij tiraatáhuaviira. ¹⁰Tí pu'a'a siyen jeíhua raamuá'itín í seí jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi, a'fǎj pu a'fǎjna jín ámita'eere'e a'ame seí siyen tína'ará'astijre'e ineezi. Ayee xu se'fǎjna jín rí'i tiraatá'asin í niyá'upua. ¹¹Ayee nu che'atá nena'a neri tejamuataaxí'eve a'ij ti ajta ari tinaataxí'eve í niyá'upua. Setá'aj seuj neetzi jemi seijre'e nej ni amuaaxí'eve'en.

¹²Tí pu'a'a yeehui siyen ra'ará'asten a'ij nej neri tejamuataa'áj, aj xu si siyen neetzi jemi seíre'e xá'aju'un nej ni amuaaxí'eve'en. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tirá'aste a'ij ti tinaata'áj í niyá'upua. A'fǎj nu yeehui jín niyen jemin seíre'e na'ame ti ij ajta niyá'upua ayén naataxí'eve'en. ¹³Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e ti ij mú'ejmi jemi seíre'e á'ara'ani í nej jín netémua'ave'e, seí si seajta nain jín huataújtemua'ave'en.

Mej nu'u huaújxe'eve'en seij ajta seij í mej té'atzaahuat'e

¹⁴Ayee nu yeehui ne'fǎjna jín tejá'amua'íjcate'e seí si siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejamuataaxí'eve mú'ejmi. ¹⁵A'ii pu a'fín pú'een í ti jaítze'e muá'í'eri í ti jín ja'atí ayén raataxí'eve'en í ruxí'ej teví ti í ayén jetzen me'ecan huámi'ini.

¹⁶Mú'een xu yeehui se'fín pú'een í netéftestemua'a ti pu'a'a siyen huá'irini a'ij nej tejá'amua'aijte'e. ¹⁷Canu ché'e niyen amuaatámua'atzi yee mí seí yeehui tí'ivaire'e ineezi jemi, a'iné seíj ti ayén tí'ivaire'e, capu ramua'aree a'ij ti rici a'fǎjna ti tí'ira'aijte'e. Mí neajta inee, ayée nu amuaatámua'atzi yee mí seí netéftestemua'a, a'iné nu'uri niyen tejámuaatá'ixaa nain a'achú nej nena'a niyen ráanamujri'í í niyá'upua jemi.

¹⁸Caxu mú'een siyen na'avé'ehuaú ineezi, sino nee nu yeehui niyen amua'antíhua'u, neajta nu niyen ne'fǎjna jín tejámua'íjca seí si u á'uju'un seí si siyen tí'itǎj huamuá'itín í seí tiu'utátuiire'en í Dios jemi. Neajta niyen raxí'eve'e ti í ayén rusén jín huateáturan í seí raamuá'iti. Aj pu xaa, a'fín niyá'upua ayén amuaatá'asin tí'itǎj seí raatáhuaviira ineezi jetze me'ecan. ¹⁹Ayee nu tejá'amua'aijte'e, seí hui huaújxe'eve'en seij seajta seij.

A'fíme í mej té'atzaahuat'e miyen mú seíre'e muá'aju'un a'ímej jemi í mej fíyen chaanaca japua huachéjme

²⁰Caxu se'fǎjna á'uhua'anan. Tí pu'a'a yeehui me'fín amuájcha'íire'e í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'fí mú amuacáí neetzi tícha'íire'eca'a. ²¹A'fíme í mej yen japuan huachéjme í chaanaca a'fíme mú miyen che'atá mena'a te'á'amua'axe'eve'ecache'e tǎj í ruteftestemua'a ti pu'a'a siyen huá'a jetze ajtémecantache'e. Mí seajta mú'een, caxu huá'a jetze ajtémecan, sino nee nu yeehui amua'antíhua'u a'fíme tǎjta'a. A'fǎj mú jín miyen amuájcha'íire'e a'fíme í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

²²Caxu yá'uhua'anan a'ij nej tejámuaatá'ixaa yee jaítze'e pu ruxe'eve'e a'fǎjna ti tí'aijta caí a'fǎjna ti ravaire'e. Tí pu'a'a a'ij pu'a'a mena'a náaruú ineezi, a'fí mú che'atá

mena'a a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi. Na'ari ti pua'a miyen ra'ará'asten a'ij nej tihua'umuá'ate, a'íí mú majta ra'ará'astijre'esin a'ij sej tihua'amua'aten. ²¹ Ayee mú yeehui á'amuaruuren me'íjna jíme'e sej siyen naará'aste ineetzi, a'iné camu ramua'ate a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

²² Tí pua'a necaí yéve'ecánejniche'e, neajta caí a'ij tihua'uta'ixáate'enche'e, capu huá'aci'itíche'e ti Dios puajtzi hua'utá'an a'íjna jíme'e mej natéxieehuaa. Ajta, íjii, capu yeehui ché'e mé'e ti'itíj í mej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e me'íjna jíme'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ²³ Ja'atí ti néjcha'íire'e ineetzi, a'íí pu ajta tícha'íire'e í niyá'upua.

²⁴ Tí pua'a necaí niyen huáriniiche'e ti'itíj ti caí máaj ja'atí ayén raay'itíhuua, capu ayén tiraavíjte'ecache'en ti Dios ayén puajtzi hua'utá'an a'íjna jíme'e í mej jín auteájturaa í jemin. Mí majta a'íime, mu'uri naasej, majta néjcha'íire'eca'a ineetzi, majta miyen che'atá mena'a ráaruu í niyá'upua. ²⁵ Ayee mú yeehui miyen huaríj ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta tíjín: "A'íí pu caí raavíte'e já'araa mej mena'a miyen tinéjcha'íire'e muá'araa."

²⁶ Tí'ij a'íin yeehui yen uvé'enen a'íjna ti a'amua japua huániuuni, í nej yen ya'uta'íti mú'ejmi jemi, ti ajta Dios jemi é'eme'ecan, a'íí pu ayén tineteaxáatajme'e a'ame ineetzi. A'íí pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ata, ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi. ²⁷ Seajta mú'een, ayée pu ajta ruxe'eve'e sej siyen tinaatéaxajta ineetzi a'iné netíj nena'a yen huatasejre ti yú'é'iré'ene, mú'een xu á'ujjhuua'ane'e ineetzi jamuan.

16

Jesús pu tihua'ixaate'e ti caí hua'utamuarí'eriste'en a'ímej í mej jamuan á'ujjhuua'an

¹ Ayee nu ne'íjna jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ti'itíj jín huamuá'itichen. ² A'íime mú amu'irá'iti í teyujta'a. Jee xaa ne'u, ayée pu a'ájna teja'uré'enejsin í xicá'ra'an jetze ti jetzen ayén té'eme. Ayee pu tiraatámitejte'esin í ja'atí ti ayén tiu'utévai í Dios jemi a'íjna jíme'e ti amuáacuii mú'ejmi. ³ Ayee mú me'íjna jín tí'iruuren a'iné camu nemua'ate ineetzi, camu majta ramua'ate í niyá'upua.

⁴ Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e sej si siyen ra'utámua'aree nej niyen tejá-muaatá'ixaa ti pua'a ari ayén teja'uré'enen. Canu niyen tejámuaatá'ixaa 'ajmí'imua a'iné naúche'e nu yeehui seijre'eca'a mú'ejmi jemi. ⁵ Neajta inee, íjii nu ne'uun á'ume'e na'ame ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu ne'íhuua a'u nej a'umé.

Í ti tí'imuari'ihua í ti huaíca í ti jín tí'imuari'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

⁶ Jé'ecan xu huataújxiemiste se'íjna jíme'e nej niyen neri tejámuaatá'ixaa. ⁷ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e ti ayén tejámuaatáva'iri nej niyen á'ura'ani. A'iné ti pua'a necaí á'ura'ani, capu yé ve'ecánejsin, mú'ejmi jemi a'íjna ti yeehui á'amua japua huániuuni.

⁸ Mí neajta inee, ti pua'a niyen á'ura'ani, aj nu ya'uta'íti ne'íjna ti a'íin yé ve'ecáanen íiyen mú'ejmi jemi. ⁹ Tí'ij a'íin yé ve'ecáanen, aj pu'í ayén a'íjna jín huá'axijte'en a'ímej í mej yen japua huachéjme í chaanaca japua, a'íjna jíme'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'íjna jíme'e nej niyen ri'éne'ecán jín seijre'e. A'íí pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jíme'e ti Dios puajtzi hua'utá'asin.

¹⁰ Ayee pu 'een jín a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jíme'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné camu ná'atzaahuat'e ineetzi. ¹¹ Ayee pu ajta 'een jín huá'axijte'en a'íjna jíme'e nej niyen urarí'ene'acan jín seijre'e a'iné a'úu nu á'ume'e na'ame a'u ti é'eseijre'e í niyá'upua, a'u ti yeehui caí ché'e é'eri'iri sej naasej. ¹² Jíme'en pu'u a'íjna í niuucari ti Dios puajtzi ayén tiu'utá'asin, ayée pu huá'axijte'en a'iné pu'uri raax'epi'intare í Dios ti ayén puajtzi raatá'asin a'íjna ti tí'ajta íyen chaanaca japua.

A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu rí'í tiraateátuaasin í yaujra'an

¹³ Ayee pu na'aráanajche nej jeshua huápi'í niyen tejámuaatá'ixaate'en. Mí seajta mú'een, caxuu xí nain au'itítee xá'aju'un íjii. ¹⁴ Mí ajta a'íin yeehui í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, tí'ij uvé'enen, a'íí pu nain jín tejá'amua'aten ti ayén tí'ayajna. Capu ayén a'íjna jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti rusej na'a a'ij tirájteu

sino ayée pu'u na'a ayén tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti na'a t'l'inamua. A'íi pu ajta tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti auj teja'ur'é'enejsin.

¹⁴ 'A'íi pu yeehui ayén ra'ancuré'asin neetzi ti ne'á'a, ajta ayée pu che'atá na'a e'ehuuritiéecan jín tejámuaatá'ixaate'esin. Ayee pu a'íjna jín huarín, a'íi pu ayén r'íi tinaateátuuasin. ¹⁵ T'íj na'a ti ayén niyá'upua jemi t'í'iseijre'e, a'íi pu ajta neetzi t'í'ine'a'a. A'íj nu jín niyen raataxájtaca'a yee a'íin xiéjniu'ucari pu nu'u ayén ra'ancuré'an neetzi ti ne'á'a ti ij ajta nu'u tejámuaatá'ixaate'en e'ehuuritiéecan jime'e mú'ejmi jemi.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e ti nu'u ca'anacan mi'ini

¹⁶ 'Capu a'achú á'ateeri sej caí ché'e siyen mé'e nejé'eseijran. T'í'ij ajta capu ajta ché'e á'ateeri, sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁷ Majta seica í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú t'í'iru'ihua'uraca'a t'íjn:

—¿A'í'ine yeehui huataújmu'a'a a'íjna í niucari ti nu'u caí a'achú á'ateeri tej caí ché'e mé'e yé'eseijran, ajta nu'u caí ché'e á'ateeri tej teajtáhua'a tajéjcuatze'en raseijran? ¿A'í'ine yeehui ajta huataújmu'a'a í sej ti ayén nu'u a'íi pu ajta a'umé'e a'ame í ruyá'upua jemi?

¹⁸ Maúche'e mu'u miyen t'í'iru'ihua'uraca'a t'íjn:

—¿A'í'ine yeehui huataújmu'a'a a'íjna í niucari ti jíme'en yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri? Catu a'atzu yaú'itie a'ij ti 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a.

¹⁹ T'í'ij j'í Jesús ayén ráamu'a'areeri'i mej miyen rax'éve'eca'a mej me'íjna jín miyen tiraata'íhua'u. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa t'íjn:

—¿Ni siyen se'íjna jín t'í'iru'ihua'u a'ij ti huataújmu'a'a a'íjna í nej niyen tiu'utaxájtaca'a yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri sej caí ché'e mé'e nejé'eseijran, ajta ti caí nu'u ajta a'achú á'ateeri sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran?

²⁰ 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzaáhuati'ira'a jime'e. Mú'een xu ruyeinixi'ín, seajta huataújxiemiste'esin, majta a'íime miyen huataújtemua'ave'esin a'íime í mej yen chaanaca japua huachéjme. Mú'een xu xaa huataújxiemiste'esin. Mí ajta, a'íin í sej jín huataújxiemiste'esin, a'íj pu ajta jetzen ayén a'iránejsin í sej seajta jín huataújtemua'ave'esin.

²¹ 'Ayee pu tejá'amuaruuren t'íj ajta t'í'ijruuren í 'íita'a ti ayén ti'ijcu'í'ine ti tiyaúj a'ame. T'í'ij a'ájna teja'ur'é'enen ti jetzen tiyaúj á'ara'ani, ayée pu jéhua tirajpuaitzi a'ame. Mí ajta a'íin, ti pua'a ari huanú'ihua í pa'ari'i, aj pu'i ya'uhua'axijsin í ti jín rajpuaitzica'a a'íjna jime'e ti jéhua huápi'i rutémua'ave'e a'íne í pa'ari'i pu'uri huanú'ihuaca'a íyen chaanaca japua.

²² 'Ayee pu che'atá na'a tejá'amuaruuren mú'ejmi. Pu'uri ayén a'ájna teja'ur'é'ene í xicá'jra'an jetze sej jetzen huataújxiemiste'esin. Mí neajta inee, neajtahua'a nu á'amua'seijran. Seajta mú'een, a'ájna xu huataújtemua'ave'esin. Ajta capu ché'e ri'irísta a'ame ti ja'at'í amuá'a'ari í sej jín rutémua'ave'e.

Mata'aj mauj raatáhuavii mej mi majta ra'ancuré'an

²³ 'Ayee pu yeehui té'eme a'ájna xicá'jra'an jetze, sej caí ché'e ti'it'íj néhuaviira ineetzi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzaáhuati'ira'a jime'e, a'ájna xicá'jra'an jetze ti a'íin niyá'upua ayén amuaatá'asin t'íj na'a í sej tiraatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan. ²⁴ T'íj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, caxu yeehui xi ti'it'íj raatáhuaviiri'i ineetzi jetze me'ecan. Setá'aj siyen raatáhuavii a'íne ayée xu se'íjna jín huarín, aj xu si siyen ra'ancuré'asin, aj xu si seajta siyen nain jín huataújtemua'ave'esin.

A'íi pu Jesús nu'u hua'utéemua'iti a'íme'j í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua

²⁵ 'T'íj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, ayée nu ne'íjna jín tejámuaatá'ixaa niucari jime'e ti seicié namuajre'e. Mí ajta, a'ájna teja'ur'é'enejsin í xicá'jra'an jetze nej caí ché'e niyen seicié tejá'amua'ixaate'e na'ame, sino nee nu amitiéere'ecan jín tejámuaatá'ixaate'esin ne'íjna jime'e a'ij ti 'een niyá'upua ti é'eseijre'e.

²⁶ 'Ayee xu yeehui huá'irini se'ájna xicá'jra'an jetze sej siyen tiraatáhuavii ineetzi jetze me'ecan. Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ruxe'eve'e a'ame nej niyen raatáhuavii í niyá'upua nej ni mú'ejmi jetze me'ecan huatániuni. ²⁷ Capu xaa ne'u. Niyá'upua pu rusej

já'amuaxe'eve'e a'fjna jime'e se yeehui naataxi'leve ineetzi, seajta siyen rá'antzaahua nej ne'uun u airáane í niyá'upua jemi.

Jesús pu ayén tihua'ixaa'te'e ti nu'u a'uun a'ujnén í ruyá'upua jemi

²⁸A'uun nu airáane í niyá'upua jemi, neajta nu niyen mú a'uvé'emej íiyen chaanaca japua. Neajta íjii, ayée nu yeehui tíchesin íiyen chaanaca japua nej ni ne'uun a'ujnén í niyá'upua jemi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Jesús.

²⁹Majta a'fime, í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—Pepu'uri íjii xaa ne'u piyen e'ehuauritiéecan jín ti'ixa. Capej ché'e seicié ti'ixa, pe'fjna jime'e ti caí é'ehuáuritie. ³⁰Tu'uri xaa tiyen ramua'aree pej nain té'umua'aree, ajta yeehui ti caí ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ti'itíj jín tí'imua'ihua'ura. A'fj tu jín tiyen rá'taazahuate'e pej pe'uun airáane í Dios jemi.

³¹Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa siyen seri sicu tiná'atzaahuate'e? ³²Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaa'te'e ti a'fjna teja'uré'enejsin í xicá'jra'an jetze mej jetzen amuaatamuárite'esin. A'uu xu a'ucfjxi'isín a'u ti seíj é'eché, seíj seajta seíj. Mú'een xu yeehui mé núujisín nej ni neseíj nena'a huateáturan. Mí neajta, canu neseíj yú huateáturaasin a'iné niyá'upua pu neetzi jemi seíjre'e. ³³Ayeé nu yeehui 'een jín tejá'amua'ixaa'te'e seíj si siyen rí'í tí'iteseíjre'e í ru tza'jta'a se'fjna jime'e seíj neetzi jetze ajtémecan. Jéihua mú puafjtzí amuaatá'asin a'fime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Capu amín a'ij. Setá'aj siyen huataújtemua've'en se'fjna jime'e nej neri hua'antimuá'iti.

17

Jesús pu ru'apua niuuni rusefj

¹²Tí'íj Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i júte'e á'ujneereca'a ayén ti'ixáata, tíjín:

—Mí pej ní'iyá'upua, pu'uri hui a'fjna teja'uré'ene pej peri raaxí'epi'intare. Patá'aj tihua'utasefjrate'en í teite pej peri rí'í tinaatá'a i nej ayauj pú'een, nej ni neajta rí'í timuaatá'an mú'etzi, a'iné mú'ee pej pe'fjna jín piyen tinaa'fjca nej ni nain jín antín-mua'areere huá'a jemi í teite, nej ni niyen hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, matj mena'a pu'amé í pej naatá'tui ineetzi.

³Ayeé mú 'een jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e me'fjna jime'e mej miyen muáamua'ati mí pej mú'ee pena'a aseíj pe'ín pú'een tzaáhuati'ira'a jime'e í Dios, majta me'fjna jime'e mej miyen náamua'ati, nej Jesús pú'een, i nej neajta a'fín pú'een í Círístu'u í pej neja'uta'íteca'a.

⁴Ayeé nu 'een jín rí'í timuaatá'a huá'a jemi í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, a'iné nu'uri ra'antipuá'ajte í pej jín piyen tinaa'fjca.

⁵Ari íjii, mí pej ní'iyá'upua, patá'aj hui piyen che'atá pena'a rí'í tinaateájtuaani mú'etzi jemi a'ij pej rí'í tineetá'acare'e netí'íj ne'uun á'ucatii mú'etzi jemi tí'íj caí xi seíjre'eca'a í chaanaca.

Jesús pu huá'a japua huatániusín a'fmej í mej jamuan á'ujjuhua'an

⁶Nu'uri niyen hua'utasefjrate a'ij pej 'een ne'fime jemi í pej piyen naatátuiiri'i a'fmej í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. A'fí mú atefestemua'a mú pú'eene'e. Pajta mú'ee, mú'ee pej naatátuiiri'i. Majta a'fime, a'fí mú miyen ra'ará'astijre a'ij pej tiu'uta'ajtaca'a.

⁷⁸Mu'uri ramua'aree ti mú'etzi jetze te'iráane nain patj pena'a pe'fjna jín tinaa'fjca, a'iné ayée nu che'atá nena'a tihua'utá'ixaa a'ij pej peri tinaatá'ixaa ineetzi. Majta a'fime, ayée mú ra'ancuré'a í nej hua'utá'ixa. Ayeé mú tzaáhuati'ira'a jín ramua'areereca'a nej mú'etzi jemi a'uvé'emej, majta miyen rá'antzaahua pej piyen yen neja'uta'íteca'a.

⁹Ayeé nu huá'a jime'en muahuavii. Canu niyen muahuavii huá'a jime'en matj mena'a pu'amé miyen yen seíjre'e í chaanaca japua, sino huá'a jime'en í pej pena'a peri naatá'itiste, a'iné atefestemua'a mú pú'een. ¹⁰Matj mena'a pu'amé í mej netefestemua'a pú'een, a'fí mú majta atefestemua'a pú'een mú'etzi. Majta a'fime í mej atefestemua'a pú'een mú'etzi, ayée mú che'atá mena'a netefestemua'a pú'een ineetzi. Ayeé mú rí'í tinaatá'aca ineetzi me'fjna jime'e mej miyen rí'í ti'tiújcha'íi netj inee.

¹¹ 'Canu hui ché'e yen huateáturaasin ñiyen chaanaca japua. Mí majta a'ñime, a'ñi mú xaa miyen huateáturaasin. Neajta inee, mú'etzi jemi nu a'umé'e na'ame. Ayee nu t'l'imuahuvii patá'aj r'íi tihuá'ucha'in amuári'eri'ira'a jime'e, a'ñimej í pej naatávi'itiste mej mi miyen che'atá mena'a nañmi'i seíre'e mej señ mena'a pu'éene'en tetj iteen. ¹² Net'íj huá'a jemi huacatii, nee nu r'íi tihuá'acha'ñica'a mú'etzi jetze me'ecan. Capu ja'atí á'uvej ti huá'a jetze ajtém'e'ecan sino a'ñina ti ayén tiraavjíte'e ti ayén puajitzi ráaci'iti. Ayee pu 'een jín huarñj ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

¹³ 'Neajta jñi nu a'umé'e na'ame mú'etzi jemi. Mí neajta inee, ayée nu niyen ti'ixa net'íj nauj huá'a jemi yé huaca mej mi nain jín miyen che'atá mena'a huataújemua'ave'en netj inee t'l'inetemua'ave'e. ¹⁴ Nee nu tihua'utá'ixaa í niuucari í pej jín piyen tinaa'ljca. Majta a'ñime í mej yen huachéjme ñiyen chaanaca japua, a'ñi mú huá'ajcha'ñire'e í netéfestemua'a a'íné camu huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej ñiyen seíre'e. Neajta inee, canu neajta huá'a jetze ajtém'e'ecan.

¹⁵ 'Canu ne'ñina jín niyen muahuavii pej pi hua'irájtuaani ñiyen chaanaca japua sino patá'aj r'íi tihuá'ucha'in ti ij caí a'ñin ti a'ij pua'a t'l'itevij hua'antimúa'itin í netéfestemua'a. ¹⁶ Camu huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej yen huachéjme ñiyen chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a caí huá'a jetze ajtém'e'ecan. ¹⁷ Patá'aj r'íi tihua'uteájtuaani mú'etzi jemi pe'ñina jime'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Tj na'a pej piyen tiu'utaxájtaca'a, a'ñi pu ayén ti'ayajna.

¹⁸ 'Ayee nu che'atá nena'a tihua'uta'aíteca'a mej a'ucjxi'ín nainjapua í chaanaca patj mú'ee yen tineja'uta'íteca'a. ¹⁹ Neajta inee, ayée nu huatánne'a mú'etzi jemi huá'a jetze me'ecan mej mi majta tzaahuati'ira'a jín huataúra'an majta mú'etzi jemi.

Jesús pu ayén t'l'ijhuahuau huá'a japua, matj mena'a í mej té'atzaahuate'e

²⁰⁻²¹ 'Canu ne'ñimej nena'a jime'en muahuavii, sino neajta niyen t'l'imuahuvii ne'ñime jime'e í mej miyen té'antzaahuate'esin me'ñina jime'e a'ij mej tihua'utá'ixaate'esin, mej mi nañmi'i miyen señ mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, patj piyen neetzi jemi seíre'e, mi pej n'í'ia'upua, netj neajta inee mú'etzi jemi seíre'e. Miché'e hui majta miyen téjmi jemi seíre'e muá'ara'ani mej mi a'ñime í mej yen huachéjme ñiyen chaanaca japua, miyen té'antzaahuate'en pej yen neja'uta'íteca'a.

²²⁻²³ 'A'ñina ti huápi'i naa seíre'e í pej jín r'íi tinaatá'a, ayée nu che'atá nena'a ne'ñina jín r'íi tihua'utá'a mej mi miyen señ mena'a pu'éene'e muá'ara'ani tetj iteen, netj neajta huá'a jemi seíre'e, patj pajta mú'ee neetzi jemi seíre'e. Neajta nu ne'ñina jín r'íi tihua'utá'a mej mi nain jín señ mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi a'ñime í mej yen huachéjme ñiyen chaanaca japua, miyen ráamua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a, pajta piyen che'atá pena'a hua'utaxí'eve patj pajta tinaataxí'eve ineetzi.

²⁴ 'Ayee nu t'l'ixje'eve'e, mi pej n'í'ia'upua a'ñimej jime'e í pej piyen naatávi'itiste, mej mi me'uun a'uteáturan a'u nej a'utevée na'ame, mej mi majta miyen raaseñ me'ñina ti huápi'i naa seíre'e í pej jín r'íi tinaatá'a, a'ñina í pej jín r'íi tinaatá'a pe'ñina jime'e pej piyen nexí'eve'eca'a 'ajmi'imua tí'ij caí xi seíre'eca'a í chaanaca.

²⁵ 'Niya'upua, mi pej nain jín urarí'en, camu hui miyen muamua'ate a'ñime í mej yen huachéjme ñiyen chaanaca japua. Mí neajta inee, nee nu xaa muamua'ate. Majta í netéfestemua'a, a'ñi mú miyen ramua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a. ²⁶ Nu'uri niyen hua'utasejrate a'ij pej 'een. Neajta nu hui nauj niyen hua'utasejrate'esin mej mi miyen che'atá mena'a huaújxe'eve'en seij majta seij patj mú'ee t'ínexe'eve'e, nej ni neajta huá'a jemi seíre'e ná'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñina í Jesús.

18

A'ñi mú raatéevi'i me'ñina í Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ T'íj Jesús ayén raatapua'ajtacaa'a ti tiu'uxájtaca'a, aj pu'i á'uraa, majta a'ñime í mej jamuan a'ujuhua'ane'e. Mat'íj mi antacj jachi japua ti ayén téja'arájtehuaa tñjñ Cedrón. A'uu pu u jetze pújme'en jeñhua tiu'uvéjme'ecaa í ciyej, aseituuna ciyej. ² Ajta a'ñin í

Judás ti ayén tiu'utátuuiire'esin í Jesús jime'e, a'íi pu é'emu'a'atejca'a a'ujna a'iné mu'íi mú me'uun e'etiújseij, a'íjna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

³ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, ayéé mú hua'avé'e-huau a'íime í xantaaru'u í mej me'uun tí'icha'íi u teyujta'a. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu huaícate. Naími'lí mú tatzari tiú'isime'e, majta tí'itíj lámpara, majta í mej jín huaténe'use'en. Ajta a'íin í Judás, a'íi pu huá'uvi'itijme'e. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'utí Jesús a'utéveeca'a. ⁴ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ari ramua'areereca'a a'ij tí'itíj raruuren. Aj pu'lí hua'antinájcheca'a. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'í tijn:

—¿A'ataani seúuhuaunen?

⁵ Ayee mú tiraata'ixaa tijn:

—Jesús, tí' Nazarét é'eme'ecan.

Aj pu'lí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Nee nu ne'ín pú'een.

Ajta a'íin Judás, tí ayén tiu'utátuuiire'esin, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a í xantaaru'u. ⁶ Tí'ij Jesús ayén tihua'utá'ixaa yee tí nu'u a'íin pú'een, a'íi mú ruhuárita'a cáacij. Majta e'eráavatzi á chuaata'a. ⁷ Ajtahua'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijn:

—¿A'ataani seúuhuaunen?

Majta miyen tiraata'ixaa tijn:

—Jesús tí' Nazarét é'eme'ecan.

⁸ Aj pu'lí ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Nu'uri hui niyen tejámuatá'ixaa yee nej ne'ín pú'een. Tí' pua'a siyen neetzi huauca, setá'aj siyen hua'utá'an mej á'uciine amíime í mej nee jamuan á'ujujhua'an. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁹ Ayee pu tiuju'urj tí ij ayén aráurasten a'ij tí a'íin ari tiu'utaxájtaca'a tijn: “Capu nu'u ja'atí á'uvej tí huá'a jetze ajtémecan a'íimej pej nu'u naatátuui'í.”

¹⁰ Ajta a'íin Simón, tí ajta í'í Pedro, a'íi pu chun huitéchueeca'a. A'íi pu rú'ijcupi. Aj pu'lí a'íjna jín tiraapua'íj tí ravaire'eca'a a'íjna í tí nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. Pedro pu ayén ra'ajtavejcheca'a í naxaira'an í ja'atí. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tí tí'ivaire'e tijn Malco.

¹¹ Aj pu'lí Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijn:

—Ucárujte'e mí a'achun. ¿Ni cáí ayén ruxe'eve'e nej ne'íjna jín ra'ará'astijre'en í tí niyá'upua ayén jín tinaa'íjca?

A'uu mú yé'evi'itin í Jesús me'íjna jemi í Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Matí'ij mi a'íime í xantaaru'u, ajta a'íin í tí huá'a capitán pú'een, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi u teyujta'a, a'íi mú raatéevi'í me'íjna í Jesús. Matí'ij mi ra'amuáají'icie.

¹³ Amuacáí mú me'uun ya'uví'ití me'íjna jemi í Anás, a'iné a'íi pu a'íin pú'eene'e í mu'üneára'an a'íjna í Caifás tí a'ájna'ímua nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. ¹⁴ Ajta a'íin Caifás, a'íi pu a'íin pú'eene'e tí ayén tihua'utá'ixaa í mej Israel jetze ajtémecan tí ayén nu'u tihua'atéva'irihua'an tí se'j na'a í teví ayén huámi'ini huá'a jetze me'ecan í teite.

Pedro pu ayén tí'ixa tí nu'u cáí ramua'ate a'íjna í Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu ímuá huamé'ecaa cujta'an í Jesús. Ajta jamuan huamé'ecaa se'j tí ajta Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Ajta a'íin í se'j tí Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu ramua'atejca'a a'íjna tí nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. A'íj pu jín, jamuan í Jesús a'uun a'uteájrupi a'u tí e'eráyaujta'a a'ájna tí é'eche a'íjna í tí tí'ajta.

¹⁶ Ajta a'íin Pedro, pua'ácié pu a'uteájturaa tá'apueerta. Aj pu'lí í se'j tí Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu a'uré'ene tá'apueerta. Aj pu'lí ayén tiraata'ixaa a'íjna í'íta'a tí a'uun tí'icha'íi tá'apueerta. Aj pu'lí a'uun ya'uví'ití a'íjna í Pedro. ¹⁷ Aj pu'lí a'íin í'íta'a tí a'uun tí'icha'íi tá'apueerta, ayéé pu a'íin í Pedro tiu'utá'ixaa tijn:

—¿Ni hui pecaí pajta mú'ee huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej me'íjna jamuan á'ujujhua'ane'e?

Aj pu'lí ayén tiraata'ixaa tijn:

—Canu hui a'atzu.

¹⁸ Jé'ecan pu huáseevi'i a'ájná'ímua. Majta a'íime í mej t'ívaire'e u teyujta'a, majta a'íime í mej me'uun t'í'icha'íi, a'íi mú aúunai. Majta a'úu mú atavéejme'ecaa a'u ti á'ataa mej mi ahuájupiste'en. Ajta a'íin Pedro, a'íi pu huá'a jamuan a'utéeveca'a, ajta pu a'íin á'ujpiste'eca'a.

A'uu mú rá'avi'itin í Jesús a'íjna jemi í Caifás

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ajta a'íin ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'íi pu ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús a'íjna jime'e í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ajta a'íjna jime'e a'ij ti a'íin t'í'ímua'ataca'a.

²⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa t'íjín:

—Nee nu hui jéjre'e tihua'utá'ixaa í teite í mej yen seijre'e íyien chaanaca japua. Tí'íj p'í na'a nu tihua'amua'atejca'a huá'a teyujta'a, neajta ne'újna teyujta'a a'u mej e'etiújse'iri a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan. Canu hui ti'títj avítzi jín tiu'utaxájtaca'a. ²¹ ¿A'íné 'een jín piyen t'í'ine'íhua'u? Patá'aj piyen tihua'uta'íhua'u pe'íme'j í mej náanamujri'i. Casi'í, a'íi mú xaa ne'u miyen ramua'aree a'ij nej tiu'utaxájtaca'a. —Aye'e pu Jesús tiraata'ixaa.

²² Ajta se'j ti huá'a jetze ajtème'ecan í mej me'uun t'í'icha'íi teyujta'a, áa pu vejl'i a'utéeveca'a. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu'í ra'arájvee. Ajta ayén tira'ajte'á'ajxi t'íjín:

—¿Ni tzaa ayén tiraavíjte'e pe'j piyen t'í'ira'ixaate'e pe'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a?

²³ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa t'íjín:

—Tí pua'a neca'í ti'títj jín x'epi'ín huaríj net'íj niyen tiraata'ixaa, patá'aj hui piyen a'ij tiu'utaxájtaca'a. Na'ari caí, ti pua'a niyen x'epi'ín tiu'utaxájtaca'a, ¿a'íné 'een jín piyen na'arájvee?

²⁴ Aj pu'í a'íin Anás ayén tihua'uta'áj mej rá'anvi'itin me'íjna jemi í Caifás. Ajta, a'íin Jesús, a'íi pu auj aná'j'ic'í'ihuaca'a.

Pedro pu ajtahua'a ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Aúche'e pu a'uun rupiste'eca'a a'íjna í Simón ti ajta i'í Pedro. Aj pu'í ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i t'íjín:

—¿Ni tzaa ayén ti'ayajna pe'j huá'a jetze ajtème'ecan í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e?

Aj pu'í Pedro ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Canu.

²⁶ Ajta se'j ti ayén ravaire'eca'a í ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'uun pu a'utéeveca'a. A'íi pu ajta ihuáare'ara'an pú'eene'e a'íjna í ja'atí ti Pedro ayén ra'ajtavefjcheca'a í naxaira'an. Aj pu'í ayén a'íin í Pedro tiu'utá'ixaa t'íjín:

—Aye'j ne'ase nee nu ne'uun muajé'eseij amíjna jamuan a'u ti a'uvéjme í aceituuna cye'e.

²⁷ Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro ti nu'u caí ramua'ate a'íjna í Jesús. Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'í ayén huajjhuaca'a í gallo.

A'uu mú ya'uví'ití í Jesús a'íjna jemi í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Mat'íj mi a'íime í mej t'í'ajta u teyujta'a, a'úu mú ru'iráavi'ití me'újna a'u ti Caifás huiraca'í á'aye'í. Mat'íj mi me'uun ya'uví'ití u chi'ita a'u ti á'ucatíi í tajtuhuan ti t'í'ivaire'e huá'a jetze me'ecan í Roma mej é'eche. Pu'uri t'ín tapuá'arijme'eca, ajta mu'uri t'ín auté'hujsime'e mej tiú'uyesten. A'íj mú jín caí a'uun a'uteájrupi a'u ti a'íin tajtuhuan á'ucatíi mej mi caí ti'títj jín auteáturan í ruye'irá jime'e a'íné capu huá'a jetze ajtème'ecantaca'a a'íjna í tajtuhuan. Aye'e mú raxí'eve'eca'a mej miyen ráacua'ani í cua'ira í mej jín ra'utámua'aree me'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í.

²⁹ A'íj pu jín a'íin Pilato ayén huirájraa á pua'acé huá'a jemi. Aj pu'í ayén tihua'uta'íhua'uri'í t'íjín:

—¿Tí'itájni yeehui jín siyen tí'ijxajtzi'í sem'fjna mi ja'atí?

³⁰Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a yeehui caí ayén tí'itáj jín auteáturanche'e ti a'ij pua'a 'een, catu tiyen muuatáuiire'enche'e.

³¹Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj siyen rá'anvi'itin setá'aj rujímua'a siyen ra'uxájte'en se'fjna jime'e a'ij tí tejamuaatá'aca í a'amua ye'irá.

Matí'ij mi miyen tiu'utaniú a'fime í mej tí'ajta u teyujta'a tíjín:

—Capu hui ayén titatá'aca tej ti tiyen ja'atí huajé'ica.

³²Ayee pu tiu'urj tí ij ayén araurasten a'fjna í niuucari í tí jín Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a a'ij tí nu'u ayén tí'imi'ini. ³³Aj pu'i Pilato ajtahua'a a'uun a'uteájrupi u chil'ita. Tí'ij jí u ya'utajé í Jesús. Ayee pu tiraata'fhua'uri'í tíjín:

—¿Ni hui pe'ín pú'een í tí tihua'áijte'e a'fime í mej Israel jetze ajtémecan?

³⁴Jesús pu ayén tiraata'fhua'uri'í tíjín:

—¿Ni yeehui asej pena'a piyen a'ij tirájteu nusu sej ayén tinaatéxajtaca'a mú'etzi jemi?

³⁵Aj pu'í ayén tiraata'ixaa a'fjna í Pilato tíjín:

—¿Ni tzaa niyen Israel jetze ajtémecan? Canu xaa ne'u yeehui. A'fime í mej atetestemua'a pú'een, majta a'fime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, a'fí mú a'fín pú'een í mej mú'etzi yé vé'etua ineetzi jemi. ¿Tí'itájni hui a'ij puáaruu?

³⁶Ajta a'fín Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—A'fjna í nej jín tí'ajta, capu hui yen me'ecan í chaanaca japua. Tí pua'a ayén éene'en á'ame'enche'e, ayée mú me'fjna jín tiu'utatése'enche'e í mej nevaire'e mej mi caí miyen ná'ateevi'in a'fime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a. Mí ajta, seicie pu éene'e seijre'e í nej jín tí'ajta.

³⁷Aj pu'í Pilato ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Aa ní'ijta ne'u, mú'ee pej xaa hui tí'itáj jín tihua'áijte'e a'fime í teite.

Ajta a'fín Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Xí'epi'in pej piyen tiu'utaxájtaca'a nej nu'u tí'itáj jín tihua'áijte'e. Jee xaa ne'u ayén tí'ayajna nej ne'fjna jín huanú'ihuaca'a. Ayee nu 'een jín yen huatasejre fiyen chaanaca japua nej ni niyen ne'fjna jín tiu'utaxá ne'fjna jime'e tí ayén tí'ayajna. Matíj mena'a pua'amé í mej miyen ra'ancuré'a me'fjna tí ayén tí'ayajna, naími'í mú hui nenamua.

³⁸Aj pu'í Pilato ayén tiraata'fhua'uri'í tíjín:

—¿Tí'itájni a'fín yeehui pú'een a'fjna tí ayén tí'ayajna?

Sej pu'u huiráame, tí pua'a Jesús nusu Barrabás

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Tí'ij ayén tiu'utaxáataj, aj pu'í huirájraa, ajta a'uun a'uré'ene huá'a jemi í mej Israel jetze ajtémecan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu hui tí'itáj a'ij ayén tiná'amitiejte'e í nej jín tí'itáj jín jetze te'ujpuá'ajte'en.

³⁹Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire nej niyen amua'irátuiitze'en se'j tí aite'anami'í set'í'ij seri siyen ra'utámua'areeri'í í xicá'jra'an jetze tí Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'í í á'amuavaujsimua'aci'í. ¿Ni siyen hui raxí'eve'e nej niyen amua'irátuiitze'en nem'fjna tí ayén nu'u tejá'amua'áijte'e mí se'j Israel jetze ajtémecan? —Ayee pu tihua'uta'fhua'uri'í.

⁴⁰Matí'ij mi miyen ca'anín jín titeejjhuaca'a tíjín:

—Catu. Catu raxí'eve'e tem'fjna. Patá'aj yeehui tu'irátuiitze'en pe'fjna í Barrabás.

Ajta a'fín Barrabás, a'fí pu huá'a jetze ajtémecantaca'a a'fime í mej hua'uténe'usi'í mej mi huá'ari'í í mej jín tí'ajta a'fime í mej Roma é'eme'ecan.

19

Í curuun tí zticare'e jín cist'jhuaca'a

¹Aj pu'í Pilato ya'uv'í'iti a'fjna í Jesús mej mi ra'itévaxi'in me'fjna jime'e í cuarta.

²Matí'ij mi a'fime í xantaaru'u, zticare'e mú huatécistaca'a mej mi curuun huatétaahua.

Matí'ij mi ra'avé'emuaniiri'i. Matí'ij mi cǎxuri ru'ucáviijri'i ti jáamua'ara ti neána. ³Mu'ití'f mú ajteáxiireca'a vejl'i' í jemin. Ayee mú tí'ira'ixaate'eca'a tíjín:

—Aja'í, mi pej nu'u yeehui tihua'ajte'e í mej Israél jetze ajtème'ecan.

Matí'ij mi ra'aráavajxi.

⁴Aj pu'i ajtaha'a huirájraa a'ájna í Pilato. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casi'i mú'een, nu'uri hui niyen amuaatatuire'esin sej si siyen ráamua'aree ti cá'í ti'tí'f aj'ij tiná'amitiejte'e í nej jín ti'tí'f jín jetze te'ujpuá'ajte'en.

⁵Aj pu'i Jesús ajta huirájraa. Aúche'e pu ayén tíra'avé'emuájcaa a'ájna í curuun ti tziare'e jín cistí'huaca'a, ajta ru'ucavií'í a'ájna í cǎxuri ti jáamua'ara ti neána. Tí'ij Jesús huirájraa, aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ye'ecui, pu'uri yé huatéjvee i teáata'a.

Pilato pu ayén tí'tese'e ti raatátuaani í Jesús

⁶Majta a'áme í mej miyen tí'ajta u teyujta'a, majta a'áme í mej me'uun tí'icha'íi, jíme'en mu'u miyen raasej, aj mú mi ca'anín jín huatejí'huajraa tíjín:

—Aúutatai í cúruu jetze. Aúutatai pepu'u.

Aj pu'i Pilato ayén tiu'utaniú tíjín:

—Mú'een xu hui rá'anv'itín sej si rujímua'a sena'a rá'utatan. Mí neajta nee, capu hui aj'ij ayén tiná'amitiejte'e í nej jín ti'tí'f jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

⁷Majta a'áme í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, jéihua mú miyen tí'ira'ixaate'eca'a tíjín:

—Ayee tu yeehui tírájje'ira ti jíme'en ayén tíraav'íjete'e ti a'áin a'ájna jín huámi'íni a'ájna jíme'e ti ayén huataújsejrataca'a ti a'áí pu nu'u a'áin pú'een í yaujra'an í Dios.

⁸Tí'ij ayén ráanamujri'i a'ájna í Pilato, jaítze'e pu tiu'utátziin. ⁹Ajtaha'a a'uun uteájrapi u chí'ita. Ajta ya'uv'ití'í í Jesús. Aj pu'i ayén tíraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné yeehui ímuá pé'eme'ecan mú'ee?

Ajta a'áin Jesús, capu a'atzu huataniú.

¹⁰Aj pu'i Pilato ayén tíraata'ixaa tíjín:

—¿Ní tzaa pecá'í piyen ahuá'aca'ane pej yeehui tinaatá'ixaate'en? ¿Ní cá'í ayén tíu'utátui mú'etzi jemi, jaítze'e mú ti'tí'f jín auteájturaa í Dios jemi.

¹¹Ajta Jesús ayén tíraata'ixaa tíjín:

—Tí'í'í pua'a cá'í amuacá'í Dios ayén tímuatá'acare'enche'e pej piyen te'entí'amua'areere, capej ti'tí'f jín antí'amua'areereche'e ineetzi jemi. A'áj pu jín, a'áme í mej neetzi jíme'e tíu'utátui mú'etzi jemi, jaítze'e mú ti'tí'f jín auteájturaa í Dios jemi.

¹²Tí'j na'a ti Jesús ayén tíu'utaxájtaca'a, a'ájna í Pilato a'áí pu a'áj tí'í'í'huauca'a a'áj ti huá'íni ti ij ru'irájtuaani a'ájna í Jesús. Mí majta a'áme, í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majtaha'a mú miyen títeetjí'huajraa tíjín:

—Tí'í'í pua'a hui piyen ru'irájtuaani pemájna mi teáata'a, capej ché'e tí'tí'f jín tí'tevée pua'amé pe'ájna jemi í César ti tí'ta'ajte'e a'íne' ja'atí ti na'a ti ayén huataújsejrata ti a'áin pú'een ti tí'ta'ajte'e, a'áí pu hui ayén rájcha'íire'e a'ájna í César. —Ayee mú tíu'utaxájtaca'a.

¹³Tí'ij Pilato ayén tíhuá'unamuajri'i, aj pu'i ru'iráavi'ití'í a'ájna í Jesús. Aj pu'i Pilato án a'ujjejxi japuan í ípuari a'u mej te'je'exi'epi'intare'e. Ayee pu téja'arájtahuua a'ujna tíjín: A'u ti tetej a'umuáanijmee ti pa'atza. Ajta, ayée pu téja'arájtahuua hua'anuuca jíme'e í hebreo tíjín Gabata.

¹⁴Pu'uri a'ájna pí'tí'í'irijcaa í xicá'jra'an mej jetzen rí'í'í huaájruuren mej mi miyen me'ájna jín ra'utámua'aree a'ájna xicá'jra'an jetze ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ayén pí'tí'í'irijcaa a'atzaj cumu tacuarixpuu. Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ye'ecui ari'icu, mi ti hui tejá'amua'ajte'e.

¹⁵Majta me'ín, ayée mú títeetjí'huajraa tíjín:

—Huirávi'itichi.

Majta miyen tíjín:

—Huirávi'itichi, patá'aj rá'utatan í cúruu jetze.

Aj pu'i Pilato tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni tzaa siyen t'íjixe'eve'e nej ni hui niyen rá'utatan nemíjna ti tejá'amua'ajjte'e? Majta a'íime í mej me'uun t'íajta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa t'íjín:

—Capu hui ja'atí t'í'ita'ajjte'e sino a'íi pu'u ti César jín ti'it'éjvee.

¹⁶ T'íjta'í Pilato ayén hua'utátuii a'íjna í Jesús mej mi miyen rá'utatan í cúruu jetze.

A'íi mú rá'utatai í Jesús í cúruu jetze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Mat'íj mi a'íime í xantaaru'u miyen ya'uv'í'iti. Ajta a'íin Jesús, a'íi pu yá'uchuii í rucúruu. Mat'íj mi me'újna a'ar'á'a a'u ti ayén téja'arájtehuuaa t'íjín Mí'ichímu'uta. Ayee pu téja'arájtehuua hua'aniuuca jime'e í Hebreo t'íjín Gólgota. ¹⁸ A'u mú rá'utatai jamuan hua'apuaca, seíjta'a mú rá'utatai í seíj, majta seíjta'a í seíj. Ajta a'íin Jesús, a'úu pu já'ita'a á'utataihuaca'a. ¹⁹ Pilato pu ayén tíraata'ájtaca'a mej miyen tira'uyú'uxa jetzen í taabla ti ayén té'axajta'a t'íjín: “Jesús Nazarét ti nu'u é'eme'ecan, ti ajta nu'u tihua'ajjte'e a'íime í mej Israél jetze ajtémecan.” Mat'íj mi rá'utatai í cúruu jetze a'u ti á'ujmu'u í Jesús.

²⁰ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, mu'íití mú miyen ra'ujjve a'iné a'úu pu vejli'í p'íj'érijca'a u chajta'a jetze a'u mej yá'utatai. Ajta a'íin ti á'asiimua'ihuaca'a, hua'íca niuucari pu jín é'eyu'usi'ihuaca'a, í huá'a niuuca í Hebreo, ajta hua'aniuuca í mej Roma é'eme'ecan, ajta hua'aniuuca í Griego.

²¹ Majta a'íime í mej me'uun t'íajitaca'a u teyujta'a, ayée mú hua'ujniuste me'íjna jemi í Pilato. Ayee mú tiraata'ixaa t'íjín:

—Capej piyen hui tirá'ayu'uxa yee a'íi pu nu'u t'í'ita'ajjte'e itejmi i tej Israél jetze ajtémecan sino ayée pepu'u yee a'íi pu ayén rusejrata ti a'íin pú'een í ti t'í'ita'ajjte'e.

²² Aj pu'í Pilato ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Ché'e yeehui ayén éene'en a'iné nu'uri niyen tira'utéyu'uxaca'a a'íj nej tiraax'epi'intare.

A'íi mú ti'íjpi í t'í'icixure'ara'an í Jesús

²³ Majta a'íime í xantaaru'u, mat'íj meri rá'utatai í Jesús, mat'íj mi ti'íjpi í t'í'icixure'ara'an. Mat'íj mi mu'áacuaci'e t'í'ijseire'axi me'íjna í t'í'icixure'ara'an. T'íj na'a ti seicié t'í'ijcattí, seíj pu raac'í'í í xantaaru'u. Ajta a'íi pu avé'eturaa í síicu'ure'ara'an ti ru'ucaviíí á'ale'i. Seíj pu jín 'itzihuaca'a nainjapua. ²⁴ A'íj mú jín miyen tiu'uta'ixaa t'íjín:

—Tiché'e caí yeehui rasiújtza'ana sino tiché'e tiyen ti'ihuátamua'itín tetej jime'e tej ti tiyen ráamua'aree ja'atí ti ayén raci'í'iti.

Ayee pu ayén tiu'urj'í ti ij ayén araúrasten a'íj ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén t'íjín: “A'íi mú yeehui seexu'íjme'en huaré'upijte í t'í'inecixu. Majta mú me'ín ti'ihuaujmuat'í tetej jime'e mej mi yeehui ráamua'aree ja'atí ti raci'í'iti í nesiicu'u.” Ayee mú xaa ne'u huarj'í a'íime í xantaaru'u.

í'uuca, í mej me'uun a'uté'uuca'a vejli'í í cúruu jetze

²⁵ Majta seica, á mú vejli'í a'uté'uuca'a a'u ti a'uvéjme'ecaa í cúruu. A'íi mú a'íin pú'eené'e í náanajra'an í Jesús, ajta í juutzeájra'an í náanajra'an, ajta a'íjna í María ti íra'ara'an pú'eené'e a'íjna í Cleofas, ajtahua'a seíj, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu'í Jesús raaséj í runáana ti a'uun a'utéveeca'a. Ajta pu a'uun vejli'í a'utéveeca'a a'íjna Jesús ti raxí'eve'eca'a, ti ajta jamuan á'uche'ecane'e. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa í runáana t'íjín:

—Casí'í, mú'ee 'íita'a, mé pu huat'éjvee amíjna ti ayauj pú'een.

²⁷ Ajta ayén tiraata'ixaa a'íjna ti jamuan á'uche'ecane'e t'íjín:

—Ye'ecui yeehui, ari huat'éjvee a'íjna ti anáanaj pú'een.

T'íj na'a ti ayén tiu'utaxájtaca'a, ti yú e'iré'ene, a'íin ti jamuan á'uche'ecane'e ayén ya'uv'í'iti í náanajra'an í Jesús ti ij a'uun huat'éaturan u ruche.

T'íj Jesús huamí'í

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ T'íj jí ayén huarj'í a'íjna í Jesús. Pu'uri ramua'areereca'a ti ari nain te'entipú'ájte. T'íj ayén araúrastejsin a'íj ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ayée pu i tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Ne'f'imi'i.

²⁹ Aa pu vejli'i xa'ari a'utacatii ti avé'ejistica'a a'ájna í viinu ti antzináj. Mat'íj mi ti'it'íj huateáru'one ti ta'achira'a í viinu jime'e. Mat'íj mi jisopo ciye'ara'an jetze ru'ucáaxu'i, aj mú mi ra'ajteáxi'reca'a vejli'i í téne'ara'an jetze.

³⁰ T'íj a'áin ra'anti'i, aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Pu'uri icu. Nu'uri ra'antipua'ajte.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i a'icámu'uvajxi. Aj pu'i huamf'i a'ájna í Jesús, icu.

Xantaaru'u pu ra'ajtéjtze í itza'apuare'ara'an jetze a'ájna í Jesús

³¹ Pu'uri a'ájna pít'irijcaa í xicábra'an jetze, í mej jetzen r'íi huaújruren. Ajta a'áin xicábra'an jetze ti ra'ité'ase, a'ájna pít'irijcaa mat'íj ra'utéhujsin mej miyen tiú'uyesten me'ájna jime'e í xicábra'an jetze ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

A'íj mú jín, camu raxi'eve'eca'a a'áime í mej me'uun t'í'ajitaca'a u teuyjta'a mej mi a'áime mi'ichite miyen huateáuran me'ájna cúruu jetze t'íj ari teja'uré'enen a'ájna saabado jetze. A'íj mú jín rájhuaviiri'i me'ájna í Pilato ti a'áin ayén tiu'uta'ájta mej mi a'áime xantaaru'u miyen hua'antína'axin í huá'íica jetze a'áimej í mej huá'utatai, mej mi ca'anacan huácu'i'ini. Tí pua'a miyen huá'íini, aj pu'i r'í'irísta a'ame mej hua'acájtuaani í mi'ichite.

³² A'íj mú jín u a'uvé'uju'un a'áime í xantaaru'u. Mat'íj mi ra'antiná'axi í ru'icán jetze í seij í mej rá'utatai í Jesús jamuan. Majta miyen che'atá mena'a huar'íj í sef'í jemi. ³³ Mí ajta, mat'íj Jesús jemi á e'iré'ene, mat'íj mi raasef'í ti a'áin ari m'í'chica'a. A'íj mú jín caí ra'antiná'axi í ru'icán.

³⁴ Mí ajta sef'í í xantaaru'u, a'áí pu ra'ajtéjtze í itza'apuare'ara'an jetze ciyej jime'e ti antípiti. Aj pu'i airáaxire je'íhua í jaj, ajta í xúure'e.

³⁵ Neajta inee, í nej niyen raasef'í, nee nu niyen ti'it'exajta. Ajta ayée pu ayén ti'ayajna a'íj nej ti'it'exajta. Nee nu ramua'aree nej niyen tzáahuati'ira'a jín ti'ixa. Neajta niyen ne'ájna jín ti'it'exajta se jí seajta rá'antzaahuat'en.

³⁶ Ayee pu 'een jín tiu'uríj ti íj ayén araúrasten a'íj ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén té'axa tijín: “Camu nu'u sef'í antína'aca í cariira'an.” ³⁷ Ajta seica jetze ti ayén té'axa tijín: “A'áí mú nu'u rasejran me'ájna í mej ra'ajtéjtze.”

A'u mej ye'etéete me'ájna í Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ T'íj jí a'áin José, ti Arimatea é'eme'ecan, a'áí pu tirájhuaviiri'i a'ájna í Pilato ti a'áin raatáuiire'en í tévira'an í Jesús. Ajta a'áin José, a'áí pu ajta rá'astj're'eca'a a'ájna í Jesús. Mí ajta, a'áin ayén avítzi jín huar'íj a'íné a'áí pu huá'atzii'ne'eca'a í mej me'uun t'í'ajitaca'a u teuyjta'a. Aj pu'i Pilato ayén raatá'a. A'íj pu jín, u a'uvé'emej. Aj pu'i ra'acájtuaa í tévira'an í Jesús. T'íj jí yá'uchuii.

³⁹ Nicodemo pu ajta jamuan u a'uvé'emej. A'íi pu a'áin pú'eene'e ti t'íca'amiste'e ráamuareca'a í Jesús. Tí'it'í pu a'arájti, a'ájna í mirra ti muát'í'si ranaxca ti áloes me'ecan, tí'it'íj tu'upi. Ayee pu t'íjetejca'a a'achú cumu seité kiilu japuan tamuáamuata'a.

⁴⁰ Mat'íj mi yá'uchuii í tévira'an í Jesús. Mat'íj mi racáhuua me'ájna jime'e tí naa teáar'íe. Majta racá'ijcataka'a c'íxuri jime'e ti me'esti. Ayee mú me'ájna jín huar'íj a'íj mej tirájye'irajca'a mej hua'avé'enan í mi'ichite a'áime í mej Israel jetze ajtème'ecan.

⁴¹ Huastari pu teje'eré'eeve a'ájna vejli'i a'u mej rá'utatai me'ájna í Jesús. Ajta a'ujna, a'úu pu teásta'a seijre'eca'a ti ja'at'í a'áun ya'ujcú ti íj a'áun ja'at'í avá'anan. Ajta, capu xi ja'at'í a'áun avá'anami'ihuaca'a. ⁴² A'úu mú ye'etéete me'ájna í Jesús a'íné a'úu pu vejli'i a'utacá'a, ajta pu'uri a'ájna pít'irijcaa í xicábra'an jetze mej jetzen r'íi huaújruren a'áime í mej Israel jetze ajtème'ecan.

20

Jesús pu a'itaméj a'u mej ye'avá'ana

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ T'íj ari pít'irijcaa í tí jín te'ut'é'itíeesin í itíeeri, íiya'ata pu'u a'áun pu á'ume a'ájna í María, Magdala ti é'eme'ecan a'ujna a'u mej ye'avá'ana. Aúche'e pu huachu'íjxavi'íca'a.

Tí'ij a'uun a'ará'a, aj pu'i raasej ti ja'atí ra'antá'ij í tetej ti a'itémuaaca'a a'u ti a'utécun.
²Aj pu'i a'uun huaré'araa. Tí'ij í a'utiéchejraa a'u mej a'uté'uuca'a a'á'jna í Simón ti ajta í'i Pedro, ajta í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. A'ii pu a'á'jn pú'een í ti Jesús rax'ëve'eca'a. Aye pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mu'uri hui yá'uchuii í tavá'stara'a, me'ú'jna a'u mej yauutéj. Teajta iteen, catu ramua'aree a'u mej yaúutuua.

³Ajta a'á'jn í Pedro, ajta í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'úu mú á'uju'un a'u mej ye'avá'ana me'á'jna í Jesús. ⁴Naími'í mú me'uun a'uruá'chejraa. Ajta í seij, a'á' pu jaítze'e ca'anín a'utiéchejraa. A'á' pu jín ayén ra'umuá'iti a'á'jna í Pedro. A'á' pu jín, amuacá'í pu a'uun a'ará'a. ⁵Tí'ij a'uun a'ará'a, aj pu'í a'icaujtutzi. Ajta a'uun uténeereca'a. Tí'ij í raasej ti án á'ujpiica'a a'á'jna í c'á'xuri ti me'esti í mej jín racá'ijcataca'a. Ajta a'á'jn, capu a'uun uteá'jrupi.

⁶Ajta a'á'jn Pedro, ti cujta'an huatiéejme'e, ajta pu a'uun a'ará'a. A'u pu uteá'jrupi. Aj pu'í raasej í c'á'xuri ti me'esti ti a'uun á'ujpiica'a. ⁷A'á' pu ajta raasej í c'á'xuri í mej jín ra'avá'ana í mu'ú'tze'en. Naa pu tí'ijiri'ihuaca'a. Ajta rujá'mua'a pu án á'ujpiica'a.

⁸Tí'ij jí í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti amuacá'í a'uun a'ará'a, a'á' pu ajta a'uun a'uteá'jrupi. Jíme'en pu'u raasej, aj pu'í té'antzaahua. ⁹Majta a'á'ime, camúu xi yaú'itiéé muá'araa a'ij ti huataujmuajca me'á'jna ti ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe've'eca'a ti a'á'jn Jesús ayén a'itá'ra'ani huá'a tzajta'a í mej meri huá'cuii ti ij ajtahua'a huatarún. ¹⁰Majta a'á'ime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'í'ij mi me'uun a'uc'á'xi u ruche.

Jesús pu nu'u huatasejre a'á'jna jemi í María, Magdala ti é'eme'ecan

(Mr. 16:9-11)

¹¹Ajta a'á'jn María, a'uun pu a'uteá'jturaa á pua'acié, a'á'jna vejli'í a'u mej ye'avá'ana. A'á' pu ruyeineca'a. Tí'ij auj ruyeineca'a, a'á' pu a'icaujtutzi, a'uun pu a'uténeereca'a.

¹²Aj pu'í hua'apuaca huasej í mej júte'e tí'ivaire'e. Cuai'navi'in mú ti'it'échejca'a. An nú e'ejté'eca'a a'u mej ya'ujté. Sej pu án á'ujcatii a'u ti á'ujmu'ucca. Ajta í seij, a'u ti a'ucá'í'icajme'ecaa. ¹³Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Mú'ee, 'í'ita'a, ¿a'iné yeehui 'een jín piyen ayein?

Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'á' mú yeehui yá'uchuii í nevá'stara'a. Neajta inee, canu ramua'aree a'u mej yaúutuua.

¹⁴Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxá'jtaca'a, aj pu'í pí a'uré'ëve. Tí'ij í raasej ti a'á'jn Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mí ajta a'á'jn María, capu raamuá'a ti a'á'jn pú'een'e í Jesús.

¹⁵Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee 'í'ita'a, ¿a'iné 'een jín piyen ayein? ¿A'atajni pehuauhau?

A'á' pu ayén tí'imua'atzejca'a ti a'á'jn pú'een'e ti rí'í a'uun te'uruurée á'aye'í a'ujna í huastari. A'á' pu jín ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevá'stara'a, ti pua'a mú'ee piyen yá'uchuii, patá'aj piyen yeehui tinaatá'ixaate'en a'u pej yá'uruu nej ni ne'uun u á'ume'en nej ni rá'anchueeni.

¹⁶Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee, María.

Aj pu'í pí a'uré'ëve í jemin. Ajta ayén tiraata'ixaa a'á'jna jime'e í huá'a niuucca a'á'ime í Hebreo tíjín:

—Raboni.

(Raboni, ayée pu huataujmuua'a a'á'jna í niuucari tíjín Mí Pej Tí'imua'ata.)

¹⁷Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej x'í nemuari'e a'iné ná'uche'e a'atzu a'amua jamuan se'íre'e na'ame. Aj nu ni hui ne'uun a'ujnéjsin í niyá'upua jemi. Patá'aj pe'uun á'ura'ani huá'a jemi í ne'ihuamua'a. Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en yee nej nu'u neajtahua'a ne'uun a'ujnéjsin jemin a'á'jna ti niyá'upua pú'een, ti ajta á'amuyá'upua pú'een, jemin í ti ni'íDioj, ti ajta a'amua Dios pú'een. —Aye pu tiraata'ixaa.

¹⁸Ajta a'á'jn María ti Magdala é'eme'ecan, a'úu pu á'ume huá'a jemi í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu hui neri raasefj í tavástarara'a.

Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa a'lij ti a'fín Jesús ayén tiraata'ixaa.

A'fí mú rasefj me'fjna í Jesús, í mej tamuáamuata'a japuan sefj ará'ase
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹A'ajná'imua, tí'ij ari a'ájna píti'irijcaa í sefj jetze i itieeri, tí'ij ari huachúmua'ancaa, a'úu mú e'eré'ete'ecaa a'fíme í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta miyen aiteújna u chí'ita a'u mej anú'ujte'ecaa me'fjna jime'e mej huá'atziine'ecaa a'fímej í mej me'uun tí'ajitaca'a u teyujta'a. Aj pu'i Jesús ayén e'iré'ene huá'a jemi. A'u pu huá'a tzajta'a a'utéechaxi. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁰Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i ayén hua'utasejírate í rumuájca'a, ajta í ru'ítza'apua a'u mej tíya'upuáj a'fíme í mej rá'utatai í cúruu jetze. Majta me'fín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, huápi'i mú huataújtemua'ave matf'ij raasefj í tavástarara'a.

Jesús pu ayén tihua'a'fjcate'e a'fímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej mi tihua'utá'ixaaate'en a'fímej í teite

²¹Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a. A'iné niyá'upua pu yen neja'uta'íteca'a ineetzi, ayée nu che'atá nena'a tejámuaata'ítii inee.

²²Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ayén hua'utají'itze. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hui ra'ancuré'an se'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²³Tí pua'a hui a'fín xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiraatá'uuni'í ja'atf'í ti na'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, Dios pu xaa ayén tiraatá'uuni'ira, na'ari caí, ti pua'a a'fín xiéjniu'ucare'ara'an caí ca'aníjra'a amuaatá'an sej si caí siyen tiraatá'uuni'í, capu xaa Dios ayén tiraatá'uuni'ira. —Ayeé pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Capu té'atzaahuat'e a'fjna í Tomás ti Jesús a'itáraa huá'a tzajta'a í mí'ichite

²⁴Ajta a'fín Tomás í mej miyen ratamuá'amua tíjín í mej hua'apua, a'fí pu huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'aseca'a. A'fí pu ajta caí a'uun huá'a jemi a'utéveeca'a tí'ij Jesús ayén huá'a jemi huatasefjre. ²⁵Matí'ij miyen tiraata'ixaa me'fjna í Tomás mej nu'u miyen raasefj í tavástarara'a, aj pu'i ayén tiu'utaniú tíjín:

—Canu yeehui ja'anáj té'antzaahuat'esin ti pua'a necaf raasefj í muájca'are'ara'an jetze a'u mej ye'enajtze, ti pua'a neajta caí anáxiteta a'u ti claavu a'aná'upu'ujme'ecaa, ti pua'a neajta caí ajtéjmeini í ítza'apua'ara'an jetze.

Majtahua'a mú raasefj me'fjna í Jesús

²⁶Tí'ij ari teumé'eca a'achú cumu sei itieeri, majtáhua'a mú me'uun e'eré'ete'ecaa u chí'ita. Ajta a'fín Tomás, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a. Ajta te'iteánami'ihuaca'a í puéerta jetze. Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene. Ajta a'utéechaxi huá'a tzajta'a. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ché'e yeehui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁷Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í Tomás tíjín:

—Casi'i, huasefj í nemuajca'a. Patá'aj piyen anáxiteta. Patá'aj pajta mé vé'emeiini muá'amujca'a jime'e pej pi ajtéjmeini íyey ne'ítza'apua jetze. Pecáj ché'e piyen seicié tí'imujca sino patá'aj té'atzaahuat'e.

²⁸Aj pu'i Tomás ayén tiu'utaniú tíjín:

—Mú'ee pej pe'fín pú'een í nevástarara'a, pajta í neDioj.

²⁹Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee pepu'u piyen té'atzaahuat'e pe'fjna jime'e pej yeehui piyen neseij. Miché'e huajútemua'ave'en í mej caí naasefj, í mej majta maúche'e miyen té'atzaahuat'e. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

A'iné 'een jime'e té'eyu'usi'ihuaca'a a'fjna jetze i yu'uxari

³⁰Jéihua pu máaj ayén huarfj í Jesús ti ayén huápi'i ruxe'eve'e, mejsefíracaa a'fíme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, í ti caí á'ayu'usi'i a'fjna jetze i yu'uxari. ³¹Mí ajta a'fjna jetze i

yu'uxari, ayée pu 'leen jín té'eyu'usi'i sej si siyen rá'antzaahuate'en ti Jesús a'fín pú'leen í Círístu'u ti Dios ra'antíhua'u, ti ajta a'fín pú'leen í yaujra'an í Dios. Ayee pu ajta 'leen jín pí té'eyu'usi'i sej si siyen ruurican jín huatáuran tǵ na'a rusén jime'e se'fjna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

21

Tǵ'ij ari ajtahua'a huatarúu, Círístu'u pu tihua'ixaate'e a'fimej í mej jamuan á'uju-jhua'ane'e

¹Tǵ'ijta'i, Jesús ajtahua'a huatasefjre a'fimej jemi í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tiu'urfj. ²A'uu mú a'ut'é'uuca'a a'fjna í Simón ti ajta i'i Pedro, ajta a'fjna í Tomás í mej miyen ratamuá'amua tǵjín í mej hua'apua. A'uu mú majta a'ut'é'uuca'a a'fjna í Natanael ti a'uun é'eme'ecan a Caná, chajta'a ti a'uun huatacá'a u Galilea, majta a'fime í yaújmua'ame'en pú'ee'ne'en í Zebedeo, majta seica í mej hua'apua í mej majta jamuan á'ujujhua'ane'e. ³Ajta a'fín Simón ti ajta i'i Pedro, ayée pu tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Naúche'e nu hui u nehua'itépe'en.

Matǵ'ij mi miyen tiraata'ixaa tǵjín:

—Teen tu yeehui teajta á'uju'un tá'aju'un.

Matǵ'ij mi u á'uju'un. Majta me'uun atéeci í baarcu jetze. Muaatáxa'ai mej rúuhua'itepe'e. Majta, camu ti'itǵ huatéevi'i.

⁴Iya'ata pu'u, tǵ'ij ari tapuá'arjime'eca, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a á saata'aj. Majta a'fime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, camu raamuá'a ti a'fín pú'ee'ne'e. ⁵Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tǵjín:

—Mí sej ne'íhuaamua'a, ¿ni seri hui hua'uvívi'i í hua'ité?

Matǵ'ij mi miyen tiu'utaniú tǵjín:

—Catu. Catu yeehui a'atzu.

⁶Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Setá'aj hui ra'atéhua'axín í ruxiejmua'a ruri'irínta'an pújme'en í baarcu jetze. Amée xu yee seica teuni.

Matǵ'ij mi miyen huarfj. Jíme'en mu'u miyen huarfj, aj mú mi avé'ejisteca'a í hua'ité í xiéjmua'ari tzajta'a. Ajta, capu huatári'iristareca'a mej ra'litapín a'fjna jime'e í mej mu'licáa í hua'ité. ⁷Ajta a'fín í ti Jesús raxí'eve'eca'a, ayée pu tiraata'ixaa í Pedro tǵjín:

—Tavastara'a pu pú'leen amǵjna.

Ajta a'fín Pedro, a'fí pu te'ijvíhuáani a'utéveeca'a ti j ruxíe'ehua tiu'umuári'en. Jíme'en pu'u ayén ráanamua'jri'i ti amiigura'an ayén tiu'utaxájtaca'a yee a'fín ja'atí pu tavastara'a pú'leen, aj pu'i ucaujchejte í rusiicu'u. Aj pu'i atéjve á jaata'a. ⁸Majta a'fime í seica, cujta'an mú huajú'uca. Méraajájpua'ajme'e í xiéjmua'ari, mua'avé'ejistecan í hua'ité. Capu a'achú áuteevi'i a'ut'é'eve'e'ástime í jaj, a'achú cumu anxíte meetro. ⁹Matǵ'ij meri me'uun a'ará'a a'u ti a'uhuáchi, aj mú mi miyen tiraasefj ti a'uun á'ataaca'a, ajta ari á'ati'ixcuare'eca'a. Hua'ité mú án á'uje'etii í ti'ixcuá japua. Ajta pan pu án á'umuanaica'a.

¹⁰Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Setá'aj hui mé huaje'evé'í'in seica í hua'ité í sej seuchén hua'uvívi'i.

¹¹Aj pu'i Simón ti ajta i'i Pedro, a'úu pu ateá'jraa í baarcu jetze. Ajta ra'itajájpua'ca'a í xiéjmua'ari a'u ti a'uhuáchi. Temua'a mú tite'evé'ejistica'a í hua'ité mej vivéjme. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíte japuan hua'apuate japuan tamuáamuata'a japuan huáica. Ajta a'fín xiéjmua'ari, capu huasiújtza'an, capu amín a'ij mej miyen avé'ejistica'a.

¹²Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tǵjín:

—Iye'ej sétiú'ucuá'a.

Capu ja'atí ahuajca'ane ti ayén raata'íhua'u yee ja'atí ti pírici a'ine mu'uri ramua'a-reereca'a ti a'fín pú'ee'ne'e í tavastara'a. ¹³Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene í huá'a jemi, ajta ra'anti'í'ipi'í í pan. Aj pu'i hua'uré'e'í'ipi'í'ite. Ayee pu che'atá na'a huarfj a'fjna jime'e í hua'ité.

¹⁴Pu'uri i'i huáica ti Jesús ayén huatasefjre a'fimej jemi í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tǵ'ij ari a'itá'raa huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

Jesús pu jamuan ti'ixa í Pedro

¹⁵ Matí'ij meri tiú'ucuaa, Jesús pu ayén tiraata'ixaa í Simón ti ajta i'i Pedro tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni tzaa piyen jaítze'e nexí'eve'e mej nu'u caí amíime?

Ajta a'fín Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Mú'ee pe yeehui ramua'aree nej muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yeehui rí'i tihuá'ucha'in í neti'iríjmu'a.

¹⁶ Ajtahua'a pu Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui pénexe'eve'e?

Ayee pu tiu'utaniú tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Mú'ee pej ramua'aree nej muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rí'i huá'uruuren pe'fime í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

¹⁷ Ajtahua'a pu ayén che'atá na'a tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui piyen tzáahuati'ira'a jín nexí'eve'e?

Ajta a'fín Pedro, a'ij pu pua'a raatá'a ti Jesús ayén che'atá na'a huaíca tiraata'íhua'uri'i ti pua'a nu'u ayén raxí'eve'eca'a. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, mú'ee pej yeehui nain jín tirú'umua'aree. Mú'ee pej piyen ramua'aree nej xaa muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rí'i tihuá'ucha'in í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

¹⁸ 'Ayee nu hui t'í'ima'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Patí'ij pauj pá'arí'istaca'a, ayée pepu'u ti'ité'ache'etehua'a pej pi axíeehua á'uche'ecane'en a'ij ti timua'aránajche'ca'a.

Mí ajta, méjca'i huáyee, patí'ij peri vástacira'itan, ayée pepu'u hui ajmíejca'ataxi'isin ti ij ja'atí ayén mu'ucáchejte'en. A'íi pu muá'avi'itin a'u pej caí á'uye'imi'i. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁹ Ayee pu 'een jín tiu'utaxájtaca'a í Jesús mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í t'í'imi'ini a'íjna í Pedro, ti ajta jín rí'i tiraatá'asin í Dios. Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Paúche'e ná'astijre'e ajta pena'a caí huámí'ini.

Jíme'en a'íjna ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti ajta Jesús raataxí'eve

²⁰ Aj pu'i Pedro pí a'uré'eve t'í'ij raasej ti cujta'an huamé'ecaa a'íjna ti Jesús raxí'eve'eca'a. A'íi pu a'fín pú'eene'e ti aicá'íjtutzi án taviitze'en í Jesús matí'ij t'í'icua'aca, ti ajta tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tijín: “Tavastara'a, ¿a'atani hui maaatátuiire'esin a'íime jemi?” ²¹ Tí'ij Pedro ayén raasej, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Ari amíjna, nevástara'a, ¿a'iquí t'í'itíj raruuren?

²² Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capu hui mú'etzi jetze ruxe'eve'e ti pua'a ayén na'aráanajche ti a'fín ayén ruuri huateáturan ajta nena'a caí yen uvé'enen. Patá'aj piyen ná'astijre'e ineezi. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²³ A'íj mú jín miyen te'utánamuajri'i yee ti nu'u caí ja'anáj mi'ini a'íjna í ja'ati ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Mí ajta, capu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti nu'u caí mi'ini sino capu jetzen ruxe'eve'eca'a ti pua'a a'fín ja'atí ayén ruuri huateáturan ajta na'a caí uvé'enen í Jesús.

Ayee pu ra'antipúa'ajte í Juan

²⁴ Nee nu ne'fín pú'een í nej Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Neajta nu niyen ne'fjna jín ti'itéxajta. Neajta niyen tira'utéyu'uxaca'a. Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti ayén ti'ayajna a'ij nej ti'itéxajta.

²⁵ Capu t'í'iseicaj na'a í seica ti Jesús ayén tiú'uruu. Tí pua'a miyen nain a'uyú'uxanche'e, ayée pu tiná'amitiejte'e ti caí yen japuan á'avejri í chaanaca japua nain í yu'uxari ti ayén tiú'ujxe'eve'eca'a mej te'uyú'uxanche'e.

A'ij mej ye'í huar'ij a'fime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

Dios pu nu'u te'ataújratzziiri'i ti huá'a jamuan huateáturan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios¹ Nineuusi Teófilo, sej jetze í yu'uxari í ti amuájca, a'ij nu jetze neri ra'yuyú'uxaca'a nain a'ij ti huar'ij a'fjna í Jesús, neajta nain jime'e a'ij ti tihua'utá'ixaa í teite. ² Ajta, a'fijn í Jesús, hua'ajtávi'iti a'fmej í mej tamuáamuata'a japuan sej mej ará'ase. T'f'ij tihua'uta'ajjte'esime'e nain jime'e, a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fijn pu raatá'a ti Jesús tihua'uta'ajjte'en a'ij mej ti'iti huáruuren t'j na'a ti yú auca'tí' a'ame. T'f'iqui xaa á'uvi'itichi'ihuaca'a a'fjna í Jesús u ta japua.

³ Amuacaícan, t'f'ij huamí'í í Jesús ajta á'iyen huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite, t'f'iqui a'fmej jemi huatasej're í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Hua'apuate xicaj pu á'atee ti ayén ti'itáiseirihua'a a'fmej jemi. Jéihua pu tihua'utasejrate ti'iti jime'e í mej jín ráamua'aree t'jín ayén ti'ayajna ti ari ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ajta ayén tihua'utá'ixaate'eca'a a'fjna jime'e í Dios ti nainjapua t'f'ajta.

⁴ A'fjna ti a'uun a'utevéeca'a huá'a jamuan, ajta auj t'f'icua'acare'e huá'a jamuan. Ayee pu tihua'utá'ijmijri'í mej nu'u caí huiráci'ica'an me'újna u Jerusalén. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej raachú'eve'en ti mi'í araúrasten í ti jín ari amuacaícan te'ataújratzziiri'í í huá'aya'upua í ti ta japua é'esej're'e. Ayen t'jín:

—A'ii pu a'fijn pú'een í mej neri amuá'ixaa. ⁵ A'fjna í Juan, a'fijn pu hui huá'a-muaí'ihuacare'e jaj jime'e. Mi ajtá'í ruijmua'a, aaruijmua'a, a'fijn pu yé ve'ecánejsin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'fijn pu hui huateáturaasin mú'etzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Jesús.

⁶ Mat'f'ij mi tiú'jsej. Mat'f'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'í t'jín:

—Tavastara'a, ¿ni qui ari teja'ur'éene a'fjna xicá'jra'a jetze pej taatá'asin tej títetat'éen íyén Israel? A'fijn pu a'fijn pú'een í ti amuacaícan jín ari te'ataújratzziiri'í í tej rájya'upua ti ta japua é'esej're'e.

⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa t'jín:

—Capu a'amua jetze ruxe'eve'e sej ráamua'aree ja'anáj ti ayén tiraax'í'epi'intare í tej rájya'upua. Capu ajta a'amua jetze ruxe'eve'e ja'anáj ti teja'ur'éenejsin. ⁸ Mi seajta mú'een, t'f'ij yé ve'ecáanen a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fijn pu hui amuaatá'asin í ti jín amú'uca'anisti'iraj a'ame. Aj xu si ne jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin a'fmej í mej yen a'uchéjme íyén Jerusalén, seajta a'fmej í mej me'uun a'uchéjme u Samaaria. Aj xu sijta a'fmej í mej a'imúa antachéjme se'j chuéjra'a japua, t'j na'a ve'et'í yen seij're'e íyén í chaanaca.

⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'í á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, mej seíraca'a í teite. Aj pu i jaitiri raat'é'avaata. ¹⁰ Maúche'e mú júte'e a'unéj'nerica'a mat'f'ij mi jíye'itzi jín hua'apua huatasej're í tetecca a'fmej jemi. Naa mú cuai'navi'in te'ucavi'itim'éeca.

¹¹ Ayee mú tihua'utá'ixaa t'jín:

—Mi sej Galilea'éche, ¿a'iné'een jín júte'e sé'ujnejne'e? A'fjna í Jesús, í ti á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, a'fijn pu hui che'atá na'a ayén yé ve'ecánejsin ayajna set'f'ij seri tiraasej' a'ij ti ye'í tejá'uvi'itichi'ihuaca'a. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

¹² A'uun mú a'uté'uuca'a a'ujna Aceituunajemi, jirí jete ti á vejli'í a'utacá'a u Jerusalén. Ayee pu huatátee a'achú mej caj tihua'atá'acare'e ti ja'ati mé tanén a'fjna xicá'jra'a mej jetzen ruse'lupi. Aj mú mi u e'eráaci me'újna Aceituunajemi.

¹³ Aj mú mi me'ánna a'ujné u Jerusalén. Mat'f'ij mi a'uteájrupi u chi'ita ti rujapua tivéeme. An mú antic'ij ta'antéajti japua í chi'ij. A'uun mú a'uteájrupi cuartu tzajta'a, a'u mej e'iráat'é me'á'aye'í.

A'fijn mú me'uun e'irát'e'eca'a a'fjna í Pedro, ajta í Juan, ajta a'fjna í Santiago, ajta a'fjna í Andrés. A'fijn pu ajta a'fijn a'utevéeca'a a'fjna í Felipe, ajta í Tomás, ajtahua'a a'fjna í Bartolomé, ajta í Mateo, ajta sej ti ayén ántehuaa t'jín Santiago, yaujra'an a'fjna í

Alfeo. A'í pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'ájna í Simón mej miyen ratamuá'amua tǐjín ti a'ujca'anéecan jín ayén rini. Ajta a'ájna í Judás ti yaujra'an pú'een a'ájna í Santiago.

¹⁴ Seica mú majta me'uun a'uté'uuca'a í ihuáamua'ame'en í Jesús. Majta seica mej 'uuca pú'een. Ajta a'ájna í María, naánajra'an a'ájna í Jesús. Naíjmi'i mú tiújsej mej mi raatéjhuauni í Dios jemi. Naíjmi'i mú ramua'areereca'a mej rá'uviicua'i me'ájna jime'e mej ra'ará'astijre'en í tavástara'a.

¹⁵ Yee pu ja'anáj tiuju'urfj matí'ij naíjmi'i tiújseire'eca'a a'achú cumu anxíte japuan seité í mej ru'ihuaamua'a mej huaújmuaiteca'a me'ájna. Aj pu í a'íin Pedro, á a'utéechaxi ti í tihua'utá'ixaate'en. Ayen tǐjín:

¹⁶ —Ne'ihuaamua'a, ruxe'eve'eca'a ti a'íin araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze a'ájna jime'e í Judás. A'í pu ayén tiu'utaúra'a ti hua'utátuiire'en avíitzi'í jime'e a'ímej í teite í Jesús mej mi raatéevi'í. A'ájna jetze í yu'uxari, ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raatévai a'ájna í David teecan tǐ'ij a'íin amuacaícan raataxáj a'ij ti ye'í ti'itǐj raruuren a'ájna í Judás.

¹⁷ Judás pu hui ajta ta jetze ajtéme'ecan. Ayee pu che'atá na'a ti'itǐj jín ti'itéveeca'a tetǐj iteen. ¹⁸ Ayee pu xaa ne'u tiráaru. A'ájna í Judás, a'í pu hui chuej huánanai a'ájna jime'e í tumin mej raatá'a me'ájna jime'e ti hua'utátuii a'ájna í Jesús. Ajta á'iyen caújcu'imi'in. Tǐ'iquí nu'u acáatza í caujnari. Aj pu í á chuaata'a á é'ejve. Temua'a pu'í te'utasiújtza'an, ayée pu éene'eca'a te'iráacua í tǐ'ixayaara'an. ¹⁹ Majta me'ín í mej me'uun huachéjme a'ánna u Jerusalén, naíjmi'i mú tiú'unamuajri'í a'ij ti ti'itǐj ráaru a'ájna í Judás. A'íj mú jín miyen raatamuá'a me'ájna í chuej tǐjín Acéldama. Ayee pu huataújmua'a a'ájna í niuucari tǐjín Chuej ti nu'u Xúure'eme'e.

²⁰ Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Me'ecui xaa, pu'uri ayén teja'uré'ene a'ij tǐj té'eyu'usi'í a'ájna jetze í yu'uxari ti ayén huataújmua'a tǐjín í Tǐ'ichuiicare'ara'an ti jíme'en yee:

Ché'e nu'u huateáturan í chi'ira'an.

Ché'e nu'u caí ja'ati utéeme'en.

Ajta ayén tǐjín:

Ché'e seij te'enteárute a'ájna jime'e í ti jín ti'itéveeca'a a'ájna í ja'ati.

²¹ A'íj pu jín ruxe'eve'e tej seǐj avé'evi'itin, í ti ta jamuan á'uche'ecane'e, seij ti nain xicaj tzajta'a yé huatéveeca'a tǐ'ij auj Jesús ta jamuan seijre'eca'a.

²² Ja'atí ti ta jamuan á'uche'ecane'e tǐj na'a ti Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús, ajta tǐj na'a ti a'íin Jesús á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua. Ruxe'eve'e ti seij ti ta jamuan á'uche'ecane'e ti í ajta ayén tihua'utá'ixaate'en í teite ti ari huatarúj a'ájna í Jesús. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Pedro.

²³ Aj mú mi hua'apuaca avé'evi'iti: a'ájna í José Justo, mej majta miyen ratamuá'amua tǐjín Barsabás, majta me'ájna í Mateo. ²⁴⁻²⁵ Aj mú mi raatáhuaviiri'í í Dios. Aj mú mi miyen tǐjín:

—Tavastara'a, mú'ee pej ru'umua'aree a'ij ti ye'í tǐ'imua'atze í ru tzajta'a seij ajta í seij. Taatasejrate'e a'ájna í mej hua'apua'a mú'ee pej seǐj avé'evi'itin tǐ'ij a'íin te'enteárute a'ájna jime'e í ti jín ti'itéveeca'a a'ájna í Judás teecan. A'í pu hui airájraa tǐ'ij á'ura'ani a'u ti ayén tiye'uvǐtje'e.

²⁶ Aj mú mi raatáruureajxi me'ájna í xa'ari í mej tzajta'an ru'utéehua'axi í tetej. Aj pu í seǐj huiitáavej a'ájna jime'e ti huataniú a'ájna í Mateo. Aj mú mi raatá'a ti tiu'utévaire'en huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase.

2

Tǐ'ij huá'a jemi yé ve'ecáane

¹ Tǐ'ij a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a mej jetzen tǐ'iyestehua'a me'ájna jime'e ta'aráhua'apua í itieeri. Ayee mú ratamuá'amua tǐjín Pentecostés. Aj mú mi naími'i tiújsej a'ájna xicájra'a jetze a'ujna u chi'ita.

² Mat'íj mi ráanamujri'í ti ca'anín jín huatajújhua'anaca'a u júte'e. Jéihua pu té'usihujnaca'a a'ujna u chi'ita a'u mej e'iráte'eca'a. ³ Aj mú mi ti'itǐj huaseǐj ayée cumu

neanuri ti á'ataa. Ajta a'usíújtza'anixi cilié'ene'ejm'éle a'fjna í neanuri. Ti'iquí a'fín huá'a mu'útze'en e'erávatzijxi í ti ajtasiújtza'anixi.

⁴Ti'iquí huateájturaa í xiéjnui'ucare'ara'an í Dios huá'a jemi í teite. Mat'í'ij mi auté'jhuii mej tiu'uxáj seica jime'e í niuucari mé caí xi ja'anáj jín mé'le tejá'axa. A'fí pu hua'utá'a í xiéjnui'ucare'ara'an í Dios mej miyen tiu'utaxáj.

⁵Majta seica í teite me'uun a'uté'uuca'a í mej nainjapua cure'ecijxi í chuej japua. An mú a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Jéihua mú raxí'eve'eca'a a'fíme í mej me'ánna é'echejca'a, í mej Israél jetze ajtéme'ecan mej miyen rijca a'ij ti ti'ijxe'eve'e í Dios. ⁶Mat'í'ij ráanamujri'i ti huatajújhua'anaca'a, naíjmi'i í mej tiújseij, capu a'ij huá'amitíejte'eca'a í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú a'ij pua'a te'utasej a'iné mehuá'anamuajraca'a mej tí'ixajtaca'a a'fjna jime'e í hua'aniyuca seij ajta seij. ⁷Jéihua mú a'ij pua'a tejá'usejrac'a. Ayeé mú tiú'uríhu'a'uraca'a tíjín:

—A'iime i teteca i mej ti'ixa, a'úu mú hui Galilea é'eme'ecan. ⁸¿A'iné tiu'utári'iristareca'a mej miyen tí'ixajta tetéj iteen tí'itamua'á'amua? Taniyuca mú jín tí'ixa mem'fjna. ⁹Seica tu te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Partia, teajta seica a'ujna Media, teajta seica a'ujna Elam; teajta seica a'ujna já'ahua'a Mesopotamia. Teajta seica te'uun é'eme'ecan a'ujna Judea. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Capadocia, teajta seica a'ujna u Ponto. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Asia é'eme'ecan.

¹⁰⁻¹¹'Seica tu teajta te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Frigia, teajta seica a'ujna Panfilia. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Egipto, teajta pua'amecié a'ujna u Africa, teajta naíjmi'ici'e a'uun mej imúa te'eránamua u Cirene, teajta a'ujna u Creta, teajta a'ujna Arabia. Seica mú Roma é'eme'ecan; a'fí mú majta yé tamuaare, a'fíme í mej Israél jetze ajtéme'ecan, majta í mej huatejújrii'yustaca'a. Teen tu huá'anamua a'ij mej ti'ixa í taniyuca jime'e. A'fj mú jín tí'ixa tí naa namuajre'e a'ij ti ye'l rij á'aye'l í Dios. —Ayeé mú tihua'uríxaa.

¹²Seica mú a'ij te'utasej. Majta seica, a'ij pua'a tite'utaíjmuajteca'a. A'fí mú mi tiu'utaú'ihua'uri'l tíjín:

—¿Tí'itaqui a'ij rini?

¹³Majta seica hua'utéxieehuari'iri'l, í mej miyen tíjín:

—Nahuáj mú anti'l tí ru'l. A'fj mú jín tá'aruaj. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

í niuucari tí amuacaícan jín raataxájtaca'a í Pedro

¹⁴Ajta a'fín Pedro, a'fí pu á a'utéechaxi, majta í mej tamuaámuata'a japuan seij ará'ase. Aj pu i hua'utajé ca'anín jime'e a'fímej í teite. Ayen tíjín:

—Xáanamujri'i temua'a naa, mi sej Israél jetze ajtéme'ecan, seajta mi sej íyén a'uchéjme Jerusalén. Nich'éle a'atzu tejámuaatá'ixaate'en. ¹⁵Ayeé xu tí'ixa tíjín: “Meta'aruá a'fíme í teteca.” Camu xaa ne'u. Capu hui ayén tí'ayajna a'iné auchén pu a'ire'enejsin í xicaj. ¹⁶Mí ajta, a'ii pu a'fín pú'een í tí raaxájtaca'a a'fjna í ja'ati teecan tí ayén ántehuaaca'a tíjín Joel. A'fí pu hui a'fjna jín tí'itíveeca'a í Dios jemi tí ij Dios jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹⁷Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna tíjín:

Ayeé pu nu'u tí'ixa í Dios.

Ayeé pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze
tí'ij jetzen te'entipua'ari naíjmi'l.

Nexiejniu'uca nu u a'uta'fí'i

tí'ij huá'a tzajta'a huateáturan

í mej yen huachéjme íyén chaanaca japua.

Á'amuyajmua'a, í mej teteca, majta í mej 'uuca,

a'fí mú neniúucajtz'e tihua'utá'ixaate'esin í teite.

Ajta á'amuyajsimua'a meti'imáara mú muá'aju'un

a'ájna xicájra'a jetze.

¹⁸Neajta nexiejniu'uca u a'uta'fí'i

tí'ij huateáturan huá'a jamuan

í mej tí'ivaire'e ineetzi jetze me'ecan.

Capu amín a'ij tí pua'a meteteca nusu méjuuca.

A'íí mú majta neniucca jín tihua'utá'ixaate'esin.

¹⁹Nee nu ti'itíj amuaatasejrate'esin u ta japua í sej jín ramua'aréeren a'ij ti ti'itíj rini.

Seajta rasejran ti'itíj sej jín a'ij te'utasej ve'ecán japua tíj na'a ve'ée i chuej.

Ti'itíj xu seijran tíj xúure'e, seajta taj, seajta í tá'ajcitziu.

²⁰Ajta í xicaj, capu ché'e airáxiri.

Ajta í máxcira'i, ayée pu huataújuurejsin tíj xúure'e.

Aj pu xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze tí'ij a'íín tavástara'a yé ve'ecáanen íyén chaanaca japua.

A'íí pu nu'u ajtahua'a raajéjcuare'en naíjmi'i tíj pua'amé tí'isejre'e íyén chaanaca japua.

Naa pu nu'u ti'iseíire'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze.

Ajta, a'ájna tiú'utziíni'ire'e pu a'ame.

²¹Mí ajta, ja'ati ti na'a ti pua'a Dios huatáhuavii, a'ájna í Dios japuan pu niuuni a'ájna í ja'ati.

Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Joel.

²²Mí sej Israél jetze ajtème'ecan, xáanamujri'i se'ájna: Xu'uri ramua'aree ti Dios ra'antíhua'u a'ájna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Ayee pu ti'ayajna a'iné a'ájna í Jesús, jéihua pu ti'iti jín ayén huarj ti huápí'i ruxe'eve'e, a'ájna jime'e ti tihua'utasejrate'en í teite. A'íí pu ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e ayén huarj mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree ti Dios ra'antíhua'u.

²³Ayee pu tiraaxí'epi'intare í Dios ti sej amuaatáuiire'en í teáata'a. Ajta amucaí pu a'íín Dios ráamua'areeri'í sej ye'í huarj, mú'een xu rá'utatai í cúruu jetze. Majta seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite, a'íí mú amuaatévai. ²⁴Ajta Dios pu raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an. A'íí pu ajta japuan huaniú í ti jín rajpuaájtzi tí'ij huamí'í a'ájna í Jesús. Ayee pu huarj, a'iné capu huatári'iristareca'a tí á'ateevi'in ti a'uun é'esejre'e mi'ichite tzajta'a.

²⁵A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í David teecan a'ájna jime'e í Jesús tíjín:

Ja'anáj ti na'a nu rasej ne'ájna í tavástara'a ti yé vejli'i seijre'e ne vejli'ipua neri'iríinta'a.

A'íj pu jín caí ti'itíj né'itziite'e.

²⁶A'íj nu jín netémua'ave'e yú ne tzajta'a.

Jé'ecan nu r'íi tiratá'aca í Dios.

Neajta inee, canu r'íi a'ij

a'iné naúche'e rachú'eve'en tí'ij a'íín

ajtahua'a naatátisten i nexiejniu'uca.

²⁷Néntemua'ave'e a'iné mú'ee Dios

pej caí mé nejaúujisin a'ujna

mej a'uteáru'ipi í mi'ichite.

Capej pajta raatá'asin ti huatépete

i nehuá'ira'a ineetzi pej jéihua nexí'eve'e.

²⁸Pajta pajtáhua'a pena'a naatátisten i nexiejniu'uca

neatá'aj ruuri ná'ara'ani rusén jime'e.

Ayee pej naa tinaatá'asin nej huatántemua'ave'en

a'ujna pej a'utéveeca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í David teecan.

²⁹Ne'ihuáamua'a, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáhuati'ira'a jime'e ti a'íín David ari huamí'í, majta ra'avá'ana. Aúche'e pu yé seijre'e íyén Jerusalén a'u mej ye'avá'ana. ³⁰Mí ajta ti'itíj pu jín ti'iteteeca'a a'ájna í David teecan. A'íí pu rú'umua'areerca'a tí a'íín Dios ayén huarj a'ájna jime'e ti Dios sej a'ujyéjtza í ruhuáacixa'a a'ájna í David teecan a'ájna japua í ipuari. ³¹A'iné a'íí pu David teecan rú'umua'areerca'a a'ij ti ti'iti a'ame ja'anáj, a'íí

pu a'ljna jfn raataxjtaca'a ti a'fn Ciriistu'u huatarújsin. Ajta ti caí Dios mé rúujisin a'ujna a'u mej a'uteáru'ipi í mi'ichite, capu nu'u ajta huatejpetzi í ruhua'ira'a jetze.

³² Pu'uri hui Dios raatatiste í xiéjniu'ucare'ara'an a'ljna í Jesús t'íj ajtahua'a ruuri á'ara'ani. Teen tu tiu'uséj tel'jna jime'e. ³³ Pu'uri a'ujeyjxi ri'írinta'a í Dios u ta japua. Ajta pu'uri ra'ancuré'a a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í ti Dios jfn ayén te'ataúrtziiri'i. Ayee pu 'i cuj, í sej t'íisej íjii, ajta nain jime'e sej t'íinamua, a'úu pu hui é'eme'ecan u ta japua í Dios jemi.

³⁴ Me'ecui xaa, capu tíraa u ta japua a'ljna í David teecan. Majta ayée pu tiu'utaxjtaca'a tijn:

Ayee pu a'fn tavástar'a tiraata'ixaa a'ljna í nevástar'a tijn:

“Paúche'e yen újcatii íyee neri'írinta'a

ajta nena'a caí hua'utémua'itin

í mej muájcha'íire'e.

³⁵ Aj mú mi muaatévaire'esin mú'leetzi.”

Ayee pu tiraata'ixaa í Dios.

³⁶ A'lj mú jfn, matá'aj seica naími'i í mej íyee a'uchéjme Israél, matá'aj ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'ljna í niuucari a'ljna í Jesús sej rá'utatai, a'ii pu a'fn pú'een í ti Dios ayén raatamuá'a tijn Tavástar'a, ajta Ciriistu'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Pedro.

A'lj mej ye'í tiu'umud'aj me'ljna í teite mej ráanamujri'i me'ljna í Pedro

³⁷ Mat'íj ráanamujri'i í teite, a'lj pu pu'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi miyen tiraata'lhua'uri'i me'ljna í Pedro, majta í seica í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. Ayee mú tijn:

—Casi'i, ta'ihuaamua'a, ¿a'iné terini íjii?

³⁸ Aj pu í ayén tiu'utaniú a'ljna í Pedro tijn:

—Setá'aj naíjmi'i seicéi tihuaújmua'atziite'en se'ljna jime'e í ti ruxe'eve'e í Dios jemi, setá'aj huámua'íivijhua niuucajtze'en í tavástar'a a'ljna í Jesús. Ayee xu se'ljna jfn huárini, aj pu'í tejámuaatá'uuni'ira í Dios, ajta a'íi pu raata'íti ti xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan mú'ejmi jemi. ³⁹ A'ljna í niuucari á'amua'íiti mú'ejmi, ajta ruyaujmua'a, ajta í mej a'imuá a'uchéjme se'j chuéjra'a japua. Ayee pu tihua'aci'íiti naíjmi'ica ti hua'utájeeve a'ljna í tavástar'a, í ti Dios pú'een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Pedro.

⁴⁰ Seica niuucari pu jfn tihua'ú'ixaa. Jéihua pu hua'utá'íjmíjri'i mej mi caí miyen a'lj pua'a titetiújcha'íi mat'íj í seica í teite.

⁴¹ A'íime í mej ráanamujri'i, a'íi mú hua'újmua'íihuaca'a í mej miyen ará'ase a'achú cumu hua'íca vi'ira'a. Aj mú mi a'ímej jemi antéujsej í seica í mej té'antzaahua.

⁴² Majta naíjmi'i mú miyen tiú'ujmua'atziite'eca'a, a'íi mú tihua'ámua'atejca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. R'íi mú naa ti'it'échejca'a. Majta rujímua'a huaréuri'ipi'itehua'a í pan se'j majtáhua'a mi se'j. Majta mú ratéhuacare'e í Dios jemi.

R'íi mú tiú'urihuamua'acaa a'íime í mej amuaat'éee mé té'antzaahua

⁴³ Jé'ecan mú r'íi titeújmua'atejca'a í mej té'antzaahua. Majta me'fn í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, Dios pu hua'utévai mej mi miyen tiu'uy'íitihua'an mecaí máaj seica. ⁴⁴ Naíjmi'i mú r'íi ti'it'échejca'a í mej té'antzaahua. Majta mú naíjmi'i tiu'uré'ura'a t'j na'a a'achú ti caj ti'ipua'amé se'j ajta í se'j ti'iti cua'ira, ajta ti'iti c'íxuri.

⁴⁵ Ayee mú r'jcaa, ti pua'a caí ja'atí a'lj t'í'ijviicua'ira, se'j pu ti'it'ij tuani ti á'are'ara'an pú'een, aj pu í xaa raatá'asin í tumin a'ljna í ti caí a'lj t'í'ijviicua'i. ⁴⁶ Ja'anáj ti na'a nain t'jca'ari tzajta'a mú tiújse'írihua'a u teyujta'a. Majta mú me'uun tiújse'írihua'a a'u mej é'eche mej mi huaréuri'ipi'ite'en seexu'íjmé'en se'j majta se'j. Naíjmi'i mú t'í'icua'acaa. Jé'ecan mú rútemua'ave'eca'a í ru tzajta'a. ⁴⁷ R'íi mú tiratá'acare'e a'ljna í tavástar'a. Majta seica naa mú tiya'ítííeé muá'araa. T'j na'a nain xicaj tzajta'a, Dios pu ca'an'jra'a hua'atá'acare'e a'íimej í teite mej mi jéjcuacan jfn té'antzaahuate'en. A'lj mú jfn jaítze'e huatámu'iireca'a.

¹ Seŋ xicaj jetze pu ayén tiuju'uríj a'ŋna í Pedro, ajta a'ŋna í Juan. Naími'i mú á a'ujnéj a'ánna já'ahua'a teyuu ti a'utéjvee. Ayee mú huaríj, a'iné pu'uri teja'uré'enejca'a a'atzaj mej pua'a téníuuvé'e muá'aye'i í Dios jemi. A'atzaj pu pftí'irijca'a cumu ayée a'ucamé'eca í xicaj.

² Seica mú ja'ati á á'utu'ara'a muá'aye'i mej mi me'fn ye'itécheti a'ujna já'ahua'a tá'apueerta a'u mej miyen taja'atamuá'amua tíjn ti naa seijre'e. Ayee mú tí'ijri'irejca'a tíj na'a nain xicaj tzajta'a, t'íj a'fn tumin huá'ahuaviira í mej me'uun a'uteáru'ipi u teyujta'a. Capu ráye'ivejca'a a'ŋna í ja'ati. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a, capu ráye'ivejca'a, a'iné ciyáaxara'aca'a í ru'fíca jetze.

³ T'íj a'imej huasej a'ŋna í Pedro, ajta a'ŋna í Juan í mej me'uun a'uteárutijme'e u teyujta'a, tí'iqui tumin hua'utáhuaviiri'i. ⁴ Aj pu i a'fn Pedro ra'arásej temua'a naa. Ajta a'ŋna í Juan, ayée pu che'atá na'a naa tira'arásej. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ŋna í Pedro tíjn:

—Patá'aj hui taasej.

⁵ Tí'iquí anpuá'areca'a a'ŋna í teáata'a. Ayee pu tí'imujca a'ŋna tíjn tumin mú raatá'asin. ⁶ Ajta a'fn Pedro ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Canu plata tícha'íi, canu neajta oro tícha'íi í nej muaatapuaíjve'en. Aru ti'tíj nu tícha'íi, a'íj nu'u hui muaatá'asin. Ayee nu tí'imua'ixaate'e a'ŋna jetze me'ecan í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajchesi, patá'aj hui rájra'ani.

⁷ Tí'iquí ra'anáavi'i í muájca'are'ara'an jetze. Ajta ra'ajjáj. Jíme'en pu'u ra'ajjáj, aj pu i huaríj í ru'fíca jetze ajta nainjapua í ruchepuá jetze. ⁸ A'ŋna ti ciyáaxara'aca'a tí'iqui ájtzucu. Ajta á a'utéechaxi. Aj pu i a'utéjche ti á'uche'ecane'en. Tí'iquí huá'a jamuan u a'uteájrupi u teyujta'a í Pedro, ajta í Juan. Titzúna'iche'e pu huamé'ecaa. Rí'i pu tiratá'acare'e í Dios.

⁹ Naími'i mú raasej í teite ti ari á'uche'ecane'e a'ŋna í ti ciyáaxara'aca'a, majta ráanamujri'i ti rí'i tiratá'aca'a í Dios. ¹⁰ Maraamuá'a tíjn a'íi pu pírici í ti aj je'itécatii a'u ti é'epueerta ti ayén téja'arájtehuaa tíjn ti naa seijre'e, ajta í ti va'ri'ira huá'ahuavi'iraca'a í teite. Mat'íj mi naa rí'i tira'utasej, majta t'n tí'itziine'eca'a.

T'íj nu'u ajtahua'a tihua'utá'ixaa a'ŋna í Pedro

¹¹ Ajta a'fn í ti ciyáaxara'aca'a, a'íi pu huá'ahuavi'iraca'a a'ŋna í Pedro, ajta a'ŋna í Juan. Aa mú a'uté'uuca'a tá'apueerta ti ayén téja'arájtehuaa tíjn a'u ti Salomón e'evé'echi'ive'e. Naími'i mú a'uté'arua a'íime í teite a'u mej a'uté'uuca'a. Jé'ecan mú naa tite'utaíjmuajteca'a a'imej jemi.

¹² T'íj a'fn Pedro hua'usej, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—¿A'iné 'een jín siyen a'ij tejá'usej mi ru tzajta'a mú'een, mi sej Israél jetze ajtéme'ecan? ¿A'iné sej si jé'ecan tasej? ¿Ni siyen tí'imua'atze te jiteen tajímua'a tiráahuaa a'ŋna í ja'ati? ¿Ni ayén tejamuá'amitiejte'e te jiteen raarújte te'ŋna ti ayén mé tejá'uche'ecane'en te'ŋna jíme'e í tej raay'íiti na'ari te'ŋna jíme'e í tej caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi? Capu xaa ne'u ayén tí'ayajna.

¹³ Ajta a'ŋna í Dios, a'íi pu rí'i tihua'atá'acare'e í á'amuavajsimua'a teeca a'ŋna í Abraham teecan, ajta a'ŋna í Isaac teecan, ajta a'ŋna í Jacobo teecan. A'íi pu hua'aDioj raarújte a'ŋna í ja'ati, a'iné a'ij pu té'antzaahua a'ŋna jemi í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Dios pu ayén tiraatá'a a'ŋna ti ravaire'e ti a'fn tí'itéveeca'a tí'itij jíme'e tí jajtze'e ve'éé, a'ŋna sej mú'een tiu'utátui a'ŋna í Jesús huá'a jemi í mej tí'ajta. Ajta a'fn Pilato, rax'íeve'eca'a ti raatátuaani. Mí seajta mú'een, caxu raatax'íeve, sino ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a ti huámi'ini.

¹⁴ Caxu raatátuaa se'ŋna í ja'ati ti caí ja'anáj tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi, ajta í ti rí'i tí'itevistaca'a sino ayée xu tiraata'ixaa tí a'ŋna huatátuaani í sej tí a'ij pua'a tí'itevistaca'a.

¹⁵ Mú'een xu hui seajta raajé'ica se'ŋna í ja'ati ti hua'atá'acare'e mej ruuri muá'ara'ani í teite. Ajta Dios pu ajtahua'a raatatiste í xié'niu'ucare'ara'an ti i ajtahua'a ruuri á'ara'ani. A'íj tu xaa huasej, iteen. ¹⁶ A'íj pu jetze araújca'ane í Jesús a'ŋna í ti ciyáaxara'aca'a. Í sej raasej, sej seajta seri ramua'ate, a'íi pu rá'antzaahua í Jesús ajta tiráahuate'e. A'íj pu jín ari huaríj.

¹⁷ Me'ecui xaa ne'u, ne'ihuaamua'a, nee nu ramua'aree a'ij sej ti'titj huáruu sej caí ramua'areereca'a, majta í mej teja'amua'ijte'e, camu majta ramua'areereca'a. ¹⁸ Ajta Dios pu ra'ará'aste a'ij mej amuacaícan tiu'utaxájtaca'a a'á'imej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'á'ín Círíistu'u rajpuaítzi a'ame, a'á'jna jime'e ti nu'u Dios án yá'ujra ipuari japua.

¹⁹ Setá'aj seicié tiú'umua'ati í Dios jemi. Seajta huataújtuiire'en í Dios jemi ti ij a'á'ín tejamaata'ájt'e'en, ti ij ajta a'á'ín tejámuatá'uuni'i í sej jín auteájturaa í jemin. Aj pu hui teja'uré'enejsin a'á'jna xicájra'a jetze tí'ij jetzen tavástara'a ta japua niuuni. ²⁰ Aj pu i Dios u ye'uta'ít'i'í mú'ejmi jemi a'á'jna í Círíistu'u ti ari raatá'a ti a'á'jna jín antiújmua'areere ti tiu'uta'ájt'a nainjapua. A'ii pu a'á'ín pú'een í Círíistu'u a'á'jna í Jesús.

²¹ Ruxe'eve'e ti a'á'ín Jesús u a'utevéé á'ara'ani a'ujna u ta japua ajta na'a caí Dios tiu'ujéjcuare'en nain tjí na'a í ti íyien tí'iseijre'e í chaanaca japua. Ayeé pu a'á'ín Dios ajm'i'í te'ataújratziiri'i mat'íj tiu'utaxájtaca'a a'á'ime í mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a í Dios.

²² Ayeé pu a'á'ín Moisés tihua'utá'ixaa a'á'imej í tavaújsimua'a teeca tíjín: "Dios pu nu'u sej avé'evi'ít'i'í ja'ati ti ayén che'atá na'a jetzen me'ecan tiu'utaxájt'a netj'í inee. A'á' pu mú'ejmi jetze ajtém'e'ecanta a'ame. Xáanamujri'i'í najm'i'í a'ij ti a'á'ín tiu'utaxájt'a, setá'aj seajta rá'antzaahuat'e'en. ²³ Ti pua'a nu'u caí ja'ati rá'antzaahuat'e'en, mich'é'e raatamuárite'en. Ch'é'e caí ch'é'e a'á'ín huá'a jemi seijre'e í teite." Ayeé pu nu'u hui tihua'utá'ixaa a'á'jna í Moisés.

²⁴ Ayej xaa ne'u ti'ayajna naími'í í mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan, tjí na'a a'á'jna tí'ij a'á'ín Samuel seijre'eca'a, ajta tjí na'a ti yú e'iré'ene, a'á' mú amuaat'é'e tiu'utaxájtaca'a a'á'jna xicájra'a jetze tí'ij Dios tiraata'ájt'e'en a'á'jna í Círíistu'u. ²⁵ A'á'jna í ti Dios jín te'ataújratziiri'i, a'á' pu hui ajta mú'ejmi jemi huat'éturaasin a'íné mú'een xu naími'í huayaujmu'a'a pú'een í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Dios pu ajta te'ataújratziiri'i í runiuuca jime'e a'á'imej jemi í ruvaújsimua'a teeca. Ayeé pu a'á'jna jín tiraata'ixaa í Abraham teecan tíjín: "Naími'í í teite í mej me'uun huachéjme'e muá'aju'un í chaanaca japua, a'á' mú ra'ancuré'asin í ti i'í x'é'ep'i'in tjí na'a í ti hua'utévaire'esin a'á'imej í mej á jetze a'iránejsin." ²⁶ Tí'ij i Dios ra'antíhua'u a'á'jna í Jesús ti ravaire'e. A'á' pu u ye'uta'íteca'a mú'ejmi jemi tí'ij a'á'ín rí'í tejamaatá'an sej si najm'i'í raatapua'ajta se'á'jna í ti a'ij pua'a een. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'á'jna í Pedro.

4

Mat'íj nu'u hua'uvívi'í me'á'jna í Pedro, majta me'á'jna í Juan

¹ Maúche'e mú tihua'á'ixaate'eca'a í teite. Mat'íj mi seica áa e'iré'ene a'u mej a'uté'iuuca'a a'á'jna í Pedro, ajta a'á'jna í Juan. A'ii mú me'á'ín pú'eene'e í mej tí'icha'á' u teyuajta'a, majta a'á'ime í Saduceos. ² Capu hua'aránajche'ca'a í teite í mej miyen tihua'amua'atejca'a a'á'jna í Pedro, ajta í Juan. Majta miyen tihua'á'ixaate'eca'a ti jín Dios pu ajtahua'a raatatíste í xie'jniu'ucare'ara'an a'á'jna í Jesús. ³ Aj mú mi hua'uvívi'í. Mat'íj mi hua'íteána a'ujna já'ahua'a carcel. Camu tihua'uta'íhua'uri'í a'íné pu'uri téchuijxarijme'eca. ⁴ Majta í teite, jeihua mú tiú'unamujri'i a'ij mej tiu'uxájtaca'a. Majta rá'antzaahua. A'á' mú jín meri miyen ará'axcaa a'achú cumu anxj ví'ira'a a'á'ime í mej té'atzaahuat'e'eca'a.

Mat'íj me'uun a'uté'iuuca'a huá'a jemi í jueesi

⁵ Yee ruimua'a yee, a'á' mú tiújsej a'ánna Jerusalén a'á'ime í mej antiújmua'aree a'ánna chajta'a, majta a'á'ime í huá'avaujsimua'a, majta a'á'ime í mej tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. ⁶ A'uu pu a'utéveeca'a a'á'jna í Anás í ti hua'avastara'a, ajta a'á'jna Caifás, ajta a'á'jna í Juan, ajta a'á'jna í Alejandro. Mu'íit'í mú ma'án na'a a'uté'iuuca'a a'á'ime í mej teitestemua'ame'en pú'een a'á'jna í hua'avastara'a.

⁷ A'á' mú mi miyen tiu'uta'ájtaca'a mej hue'iráv'ít'in a'á'jna í Pedro, majta a'á'jna í Juan mej mi tihua'u'íhua'u. Aj mú mí á já'íta'a huaja'utéhuui. Mat'íj mi tihua'uta'íhua'uri'í. Miyen tíjín:

—¿A'ataani jetze xa'araujca'ane sej si siyen rici, na'ari a'atani jetze me'ecan siyen tí'iruure se'á'jna jime'e?

⁸ Aj pu i a'ñin Pedro a'ñina jetze araujca'ane a'ñina í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Mú'een mi sej antiújmua'aree fiye chajta'a, seajta mú'een mi sej huá'avaujsimua'a a'ñime í mej yen huachéjme fiye Israel. ⁹ Cunque jii sej seri t'l'ita'ihua'u se'ñina jime'e í ti'irí xá'epi'in í ti tiraac'i a'ñina í teáata'a í ti ciyáaxara'aca'a, setá'aj ráamua'aree a'ij ti 'een jín huarúj.

¹⁰ Ayeé tu tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, teajta a'achú pua'améca sej yen huachéjme fiye Israel: A'ñina í teáata'a fiye ti huatéjvee, a'ij pu jín ari huarúj a'ñina jime'e í ti'irí rá'antzaahua a'ñina í Jesús í Círistu'u ti Nazarét é'eme'ecan, a'ñina í sej rá'utatai í cúruu jetze. Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an t'ij ajtahua'a ruuri á'ara'ani.

¹¹ A'ñina í Jesús, a'ii pu a'ñin pú'een “í tetej sej méjca'i ya'uhua'axi mi sej chi'ij ájtaahuaca'a. Ayeé pu te'irá'raa ti a'ñin pu'ee'e ja'araa í tetej ti anájca.” ¹² Capu hui mé'e ja'ati seijre'e tej jetzen arátaca'anen t'ij Dios ta japua huániuuni. A'ñi pu'u na'a Dios ayén raateájtuua í Jesús itejmi jemi fiyen tej seijre'e fiyen chaanaca japua tej ti Jesús jetze arátaca'anen t'ij Dios ta japua huániuuni. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ñina í Pedro.

Mehua'anechejca'a, majta xaa hua'utátuua me'ñina í Pedro, majta me'ñina í Juan

¹³ Jé'ecan mú a'ij hua'utasej a'ñime í teteca. Ayeé mú tihua'axajta'a tijn:

—Huá'uca'anisti'i í huá'a tzajta'a amijna mi Pedro, ajta amijna mi Juan.

Majta ráamua'areeri'i tijn mej caí ja'anáj ti'ihuaújmua'ate, majta miyen tijn:

—Camu ti'itij jín titeeté'uca.

Aj mú mi hua'umuájteca'a tijn a'ñi mú jamuan á'ujuhua'ane'e a'ñina í Jesús. ¹⁴ Majta me'ñina huasej í ja'ati ti huarúj. A'uu pu a'utéveeca'a jamuan a'ñina í Pedro, ajta a'ñina í Juan. A'ij mú jín caí a'ij tiu'utaxájtaca'a yee capu ayén ti'ayajna. ¹⁵ Aj mú mi hua'uta'a'ij mej huiráçine a'ujna mej a'iráatei me'ñina í jueesi. Mat'ij mi ti'itiúrixáate'ajraa.

¹⁶ Majta miyen tijn:

—¿A'iquí tehuá'aruuren temíme mi teteca? —Ayeé mu'u tiú'urihua'uraca'a.

Majta miyen tijn:

—Capu hui ri'irí tej tiyen tiraataxáj yee capu ayén ti'ayajna a'iné najmi'i í mej fiyen a'uchéjme fiyen Jerusalén, a'ñi mú ramua'aree a'ij ti ti'itij huáruu a'ñina í tevi a'ñina jime'e í ti t'licui'ica'a. ¹⁷ Peru, tej ti caí jaitze'e méjca'i huáyeé huá'anamuajra í teite tzajta'a, tiché'e hua'utá'ijmii jii mej caí ché'e tihua'a'ixaate'e í teite me'ñina jime'e niuucajtze'en a'ñina í Jesús. —Ayeé mú tiu'utaú'ixaa.

¹⁸ Aj mú mi hua'utajé. Majta hua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí ché'e tihua'a'ixaate'e í teite me'ñina jime'e niuucajtze'en í Jesús. Majta nu'u caí ché'e miyen tihua'amua'atée í teite.

¹⁹ Ajta a'ñina í Pedro, ajta a'ñina í Juan, ayéé mú tihua'utá'ixaa tijn:

—Mú'een xu raax'epi'intaren rujímua'a ti pua'a ayén tiraavjste'e tej amua'antzaahu-ate'en mú'ejmi nusu tej rá'antzaahuat'e'en a'ñina í Dios. ²⁰ A'iné ayéé pu hui tiú'ujxe'eve'e tej raataxáj a'ñina tej teri raasej, ajta í tej teri ráanamujri'i.

²¹ Majta me'ñina í jueesi, a'ñi mú mauj hua'utá'ijmijri'i, majta hua'utáneche. Mat'ij mi hua'utá'a mej huiráçine me'ñina jime'e mej caí a'ij tirájteuve'eca'a a'ij mej ye'l tihua'ajteá'axi'in a'ñina jime'e a'iné naími'i í teite, a'ñi mú r'í tiraatá'acare'e í Dios me'ñina jime'e a'ij ti ti'itij huarúj.

²² Ajta a'ñin í teáata'a ti Jesús jetze araujca'ane a'ñina í ti huarúj, ayéé pu tirájcha'ica'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan já'ita'a.

í mej miyen t'ijhuauca're í Dios jemi

²³ Mat'ij mi hua'utátuua me'ñina í Pedro, majta me'ñina í Juan. Aj mú mi a'ucij a'ñime í mej huanámi'ihuaca'a. Mat'ij mi a'uun a'ará'a a'u mej a'uté'uca'a a'ñime í huá'a'amigustemua'a. Aj mú mi hua'utá'ixa nain a'ij mej ye'l tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej ve'ecán jín títetatef, majta í hua'avaujsi. ²⁴ Mat'ij me'ñin huá'unamuajri'i, aj mú mi naími'i miyen tiraatáhuaviiri'i í Dios. Miyen tijn:

—Tavastara'a, mú'ee pej pe'ñin pú'een í pej raatétaahuaca'a a'ñina í ta japua, pajta pe'ñina í chaanaca tej yen japuan seijre'e, pajta mú'ee raateájtuua í jaj í ti ve'ée. Naími'i tijn na'a

a'achú t'j pu'a'amé yen t'í'seijre'e, mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a. ²⁵ Mú'ee pej hui piyen tiu'utaxájtaca'a ajca'ihuá'imua pe'fjna jime'e ti ayén axiejniu'uca jetze aráu'ca'ane a'fjna í David teecan, a'fjna ti muavaire'eca'a. Ayee pu ra'uyú'uxaca'a t'jín:

¿A'íné mej mi níniu'ucacu a'fime

í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan?

Majta í teite, a'fí mú t'í'mua'ajca me'fjna jime'e
ti caí ayén te'irájra'ani.

²⁶ R'í'í mú u á'uruuren mej mi huateújne'usi'ite'en

a'fime í hua'arey íyen mej seijre'e chaanaca japua.

Majta a'fime í mej tihuá'ajte'e í teite,

a'fí mú tiú'jseire'esin,

naími'í í mej rájcha'íire'e a'fjna i tavástar'a,

majta a'fjna ti án yá'ujra í ipuari japua.

Ayee pu ra'uyú'uxaca'a a'fjna í David teecan.

²⁷ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'fjna í Heródes, ajta a'fjna í Póncio Pilato, a'fí mú hui tiú'jseij íye chajta'a huá'a jamuan í teite mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, majta huá'a jamuan í mej yéchej íye Israél. Maújmua'atziite'eca'a a'ij mej tiraatémuaitin a'fjna ti muavaire'e, a'fjna í Jesús, a'fjna ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa mú'etzi jemi. A'íi pu a'fín pú'een pej mú'ee án yá'ujra í ipuari japua. ²⁸ Ayee mú che'atá mena'a r'jcu a'ij pej ye'í amuacaícan tiraax'epi'intare ti ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani, t'í'ij ayén tiú'urini.

²⁹ Me'ecui xaa ne'u, mú'ee pej ta'ivástar'a, casi'í, pí mi t'í'itaneeche. Taatá'a í ca'aníjra'a í tatzajta'a itejmi í tej muavaire'e tetá'aj hui caí t'í'itziíne'e tej tihua'utá'ixaate'en mú'etzi jetze me'ecan. ³⁰ Patá'aj pajta ahua'aca'anen pej pi tihuá'uhuaate'en í mej t'í'icucui'í. Pajta hua'utaseíjrate'en a'fjna í pej jín peri hua'utá'a mej raay'í'itihua'an a'fjna jetze me'ecan í Jesús ti muavaire'e, ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa mú'etzi jemi. —Yee mú tiraatáhuaviiri'í í Dios.

³¹ Mat'í'ij me'fjna jín miyen huar'j, aj pu'í huateújca'atzijxi í chil'ij mej tzajta'an hui-iráte'eca'a. Aj pu'í i huateájturaa í huá'a tzajta'a a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'fjna jetze mú a'ujca'anéecan jín miyen tihua'utá'ixaa í Dios jetze me'ecan. Camu t'í'itziíne'eca'a.

A'fí mú nain tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej t'í'ijcha'íica'a

³² Naími'í í mej rá'atzaahuate'eca'a, a'fí mú r'í'í tiú'urixaaate'ecaa. Camu a'ij tihuá'axa-jtaca'a seij majta seij. Majta tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej t'í'ijcha'íica'a. Capu ja'ati a'atzu ayén ti'ixa me'fjna jime'e yee neetzi pu t'í'ine'aa. Metiu'uré'ura'ate micu, a'fime.

³³ Majta me'fín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, maúche'e mú tihuá'a'ixaaate'eca'a me'fjna jime'e ti Dios ajtahua'a raatá'iste í xiéjniu'ucare'ara'an a'fjna í Jesús. A'fj mú jetze aráu'ca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huá'pí'í mej mi tihuá'a'ixaaate'eca'a. R'í'í mú tihuá'ajcha'íica'a, seij majta seij. ³⁴ Ajta ayén éene'e, capu ja'anáj ja'ati caí a'ij t'í'ijviicua'iraca'a a'fjna jime'e naími'í mú tiú'utuaxxi a'achú mej caj t'í'ijcha'íjme'eca'a, ti'itij chuej, na'ari chil'ij. Aj mú mi miyen huar'j, u mú ye'erá'jti í tumin mej ra'ancuré'a me'fjna jime'e mej tiu'utuá'a. ³⁵ Aj mú mi tiu'utátui a'fimej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta me'fín, a'fime mú huaré'a í tumin í mej caí a'ij t'í'ijviicua'í.

³⁶ A'fj pu jín ayén tiuju'ur'j a'fjna í José, a'fjna ti t'í'ivaire'eca'a a'fimej jamuan huacix-a'astemua'ame'en í Leví teecan. A'u'u pu é'eme'ecan a'fjna í José, a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa t'jín Chipre. Ayee mú majta raatamuá'a t'jín Bernabé. A'fjna i niucari t'jín Bernabé, ayee pu huatáu'jmu'a a'fjna t'jín Tí r'í'í tihua'atá'aca a'fimej í mej ruxieem'j'ite'e.

³⁷ Se'j pu chuej t'í'cha'íica'a a'fjna í José. Aj pu 'í ráatuaa. Ajta u ye'erá'jti a'fjna í tumin. T'í'iquí a'fimej huatátui í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

5

T'í'ij nu'u Dios pua'jtzí hua'utá'a a'fjna í Ananias, ajta a'fjna í Safira

¹ Ajta a'fín í ja'ati ti ayén ántehuaa t'jín Ananias, a'fí pu se'j chuej huátua a'fjna jamuan í ru'fj ti ayén ántehuaa t'jín Safira. ² Ajta a'fjna í Ananias, ayee pu tiu'utaú'jseijrataka'a ti

nain e'erájtii í tumin. Mi ajta caí, capu. Je'icáca pu huateájtuaa í tumin í ru jemi. Ajta ti títuraaveca'a, a'fj pu huatátui a'fmej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta nain pu aumua'areereca'a a'fjna í 'fita'a.

³Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í Pedro tijn:

—Ananias, ¿a'iné 'een jime'e paraatá'a ti a'fín tiyaaru'u timuataa'afjte'en í muá'a tzajta'a? Mú'ee pej hui ráacuanamua í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pe'fjna jime'e í pej je'icáca huateájtuaa í tumin í pej raamuá'iti pe'fjna jime'e í chuej í pej ráatuaa. ⁴¿Ni caí mú'eetzi a'aaca'a patí'ij caí xi ráatuaa? Ajta, patí'ij raatua, ¿ni caí a'ij tí'iri'iristaca'a pej tiu'unájchi nain jime'e, capej a'ij pena'a? ¿A'iné pej pi tiu'umuá'aj pe'fjna jime'e? Capej a'fmej pítíu'ucuanamua í teteca, sino a'fj pej pítíu'ucuanamua í Dios. —Ayeec pu tiraata'ixaa a'fjna í Pedro.

⁵Tí'ij ráanamujri'i a'fjna í niucari, aj pu 'i á e'erájeve á vejli'i a'u ti e'era'fcajme a'fjna í Pedro. Tí'iquí huam'f'i a'fjna í Ananias. Majta naími'i í mej ráanamujri'i a'ij ti tí'itij huarfj, jé'ecan mú tiu'utátzin. ⁶Aj mú mi seica á e'iré'ene mej teteca mej teemua. Mat'f'ij mi ra'iré'e'ijcataka'a tí'itij jime'e, cñxuri. Mat'f'ij mi yá'utii. Mat'f'ij mi ra'avá'ana.

⁷Teuumé'eca a'achú cumu huaíca hora, Aj pu 'i a'fín u a'atanéj a'fjna í fra'ara'an a'fjna ti huam'f'i. Capu tí'itij mua'areereca'a a'fjna a'ij ti tí'itij huarfj. ⁸Aj pu 'i ayén tiraata'fhuauri'i a'fjna í Pedro tijn:

—Patá'aj hui naatá'ixaate'en, ¿ni qui seráatuaa se'fjna í chuej? ¿Ni qui siyen tira'an-curé'a í tumin se'fjna jime'e í chuej sej ráatuaa?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í 'fita'a tijn:

—¡Jee! Teráatuaa.

⁹Aj pu 'i a'fín Pedro ayén tiraata'ixaa tijn:

—¿A'iné 'een jín naími'i siyen tirí'umua'areereca'a sej si siyen ráaruu í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen tiráacuanamuan? Casi'i, á mú e'evé'eca'arajna a'fime í mej meri á e'evé'uju'un. A'fí mú u ye'avá'ana í á'acín. A'fí mú hui majta muá'atini mú'eetzi, micu.

¹⁰Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Pedro, aj pu 'i á e'erájeve a'utí e'era'fcajme. Ajta pu a'fín huam'f'i a'fjna í 'fita'a. Aj mú mi uteájrui a'ujna chí'ita a'fime í teemua, mat'f'ij raasej tijn pu'uri mi'íchi. Aj mú mi ru'irájchui. Majta á'iyen u ye'avá'ana a'u mej ye'etéete í cña'ara'an. ¹¹Majta naími'i í mej rá'atzaahuat'e'eca'a, majta í seica a'achú mej pua'amé í mej ráamua'areeri'i, naími'i mú tiu'utátziin temua'a naa.

Mej nu'u miyen jeíhua tiú'uruu me'fjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi

¹²Majta me'fín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, jeíhua mú miyen tiú'uruu mej mi hua'utasejrate'en í teite mej Dios jetze arájca'ane. Majta í mej té'atzaahuat'e'eca'a, a'fí mú tiújsej a'ujna já'ahua'a mej miyen tejé'emu'a'amua tijn ti Salomón e'evé'echi'ive'e. ¹³Ajta capu ja'ati á'uca'anejca'a ti ajteáxiire a'fmej jamuan a'ujna ti e'ejt'échi'ivi'i. Capu amín a'ij, a'fime í seica, rí'i mú tihua'ajcha'íica'a a'fmej í mej té'atzaahuat'e'eca'a. ¹⁴A'fj mú jín, té'antzaahua jeíhua í teite, teteca, majta 'luuca. Mu'uri jajt'e'e mu'licáa í mej rá'atzaahuat'e'eca'a me'fjna í tavástar'a.

¹⁵Majta mi autéjhuu mej hua'irájtini í mej tí'icucui'i í caaye jetze. Caama japua mú huá'ujtuaa, majta itari japua. Ayeec mú huá'uruu. Ayeec mú tí'imua'astf tijn ti pua'a nu'u ciéenime'ara'an a'fjna í Pedro huá'a japua tanén a'fmej í mej tí'icucui'i. ¹⁶Jeíhua mú majta curé'ecjixi í teite mej a'fmuá antachéjme. A'fmej mú u e'erávi'iti í mej tí'icucui'i, majta í mej huá'a tzajta'a seijre'e í tiyaaru'u. Naími'i mú huarfj.

Mej nu'u huanámi'ihuaca'a, majtáhua'a mú nu'u hua'utátuaa

¹⁷Mat'f'ij mi huá'anchueere jeíhua a'fjna ti tihua'ajte'e u teyujta'a, majta a'fime í mej huá'a jamuan á'ujjuhua'ane'e a'fime í Saduceos. ¹⁸A'fj mú jín hua'uvívi'i a'fmej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Mat'f'ij mi hua'iteáana u carcel.

¹⁹Tí'iquí t'fca'ama seij á e'iré'ene. Tí'iquí te'entacú a'fjna a'u ti é'epueerta. A'fí pu a'fín pu'een í tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'esejre'e. Aj pu 'i a'fín hua'irávi'iti. ²⁰Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Sericu, setá'aj se'uun a'utéhuiixi'in a'u ti e'eráyaujta'a já'ita'a u teyujta'a. Setá'aj hui hua'utá'ixaate'en í teite nain jime'e a'ljina i niuucari ti jime'en Dios tihua'utá'uuni'i. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'ljina í ja'ati.

²¹ Matí'ij mi miyen huarfj. Tapuá'arijme'eca mú u a'uteájrupi u teyujta'a. Aj mú mi autéhuii mej tihua'utá'ixaate'en í teite.

Majta a'fime í mej tihuá'ajite'e u teyujta'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij me'uun a'ará'a, mehua'uta'aíjtaca'a mej tiújseire'en í hua'ajueesi, majta naijmi'i í huá'avaujsimua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Israél. Matí'ij mi hua'uta'aíjtaca'a mej hue'irávi'itin me'újna a'u mej nu'u aiteánami'ihuaca'a a'fime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

²² Matí'ij mi a'ucfj seica í hua'axantaarustemua'a. Aj mú mi me'uun a'uré'ene a'ujna carcel. Mí ajta caí capu anú'ujajé'ej ja'atiitaca'a, majta a'uré'aci mej mi miyen tihua'utá'ix-aate'en. ²³ Miyen tijín:

—Aye'e tu éeni'ici'e tena'a ráateu í carcel, temua'a pu naa te'iteánami'ihuaca'a. Majta mú racha'iica'a temua'a naa í xantaaru'u. Tetí'ij te'entacú, capu anú'ujé'ej ja'atiitaca'a. —Yee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

²⁴ Tí'ij ráanamujri'i a'ljina í capitán ti jín tí'livaire'e u teyujta'a, majta í mej vivejme'en jín tí'tetate'eca'a u teyujta'a, capu a'ij tihuá'ari'iriste'eca'a a'ij mej ye'í tiu'utaxá. Jéihua mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti té'ara'ani.

²⁵ Aj pu 'i seij á e'iré'ene. Aj pu 'i hua'utá'ixa tijín:

—Casi'i, a'fime í teteca í sej hui mú'een hua'iteána, a'úu mú anú'uhuaté'uu u teyujta'a. Metihuá'amua'ate í teite.

²⁶ Ajtá'i á'iyen a'fín á'uraa a'ljina í capitán, seica jamuan í mej ravaire'e. Matí'ij mi huaja'uvé'evi'iti. Camu ca'anéeri jín a'iné mehua'atziine'eca'a í teite. Aye'e mú tí'imua'astí tijín ti pua'a mehua'uteátu'asixi'in tetej jime'e. ²⁷ Matí'ij huaja'uvé'evi'iti, aj mú mi hua'uta'aíjtaca'a mej huataújseijrata a'fimej jemi í mej tí'tetate'í jueesi jime'e mej mi me'ín tihua'uta'ihua'u í mej tí'ajta u teyujta'a.

²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ljina tijín:

—Teen tu amuaatá'ijmijri'i sej caí ché'e siyen tihuá'amua'ate í teite se'ljina jetze me'ecan í Jesús. ¿Ni siyen huarfj mú'een? Caxu xaa ne'u siyen huarfj. Seuche'e xu tihuá'amua'ate nainjapua íyien Jerusalén. Seajta siyen ta jetze tí'ljpu'a'ajte'e itejmi tijín teen tu te'fín pú'een í tej raajé'ica te'ljina í tevi. —Aye'e mú tihua'utá'ixaa.

²⁹ Aye'e pu 'i tiu'utaniú a'ljina í Pedro, majta í seica. Miyen tijín:

—Ruxe'eve'e tej rá'antzaahuate'en í Dios. Capu ayén tiú'ujxe'eve'e tej mú'etzi ántzaahuate'en mí sej 'i'i teteca. ³⁰ A'ijna ti hua'aDioj í tavaújsimua'a teeca, a'fí pu hui ajtahua'a raatatíste í ruxiéjniu'uca a'ljina í Jesús ti ij ruuri á'ara'ani.

³¹ Mí seajta mú'een, seraajé'ica. Aye'e xu hui tirá'utatai ciyej jetze. ³¹ Dios pu a'an yá'ujra ipuari japua ruri'iriinta'a pújme'en. Ajta a'ljina jín antiújmua'areere já'araa ti amuacá'á'ara'ani, ajta ti huá'a japua huániuuni í teite. Aye'e pu ráaruu í Dios tí'ij a'fín hua'utá'an a'fimej í mej Israél jetze ajtéme'ecan í mej ahuaujca'anen mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, ajta tí'ij a'fín tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

³² 'A'ij tu huasej iteen, ajta ayén che'atá na'a a'ljina í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu raatéxajtan. A'li pu a'fín pú'een í ti Dios raata'íteca'a ti huateáturan a'fimej tzajta'a í mej rá'atzaahuate'e í Dios. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa.

Gamaliel pu nu'u rá'ixaa a'ij ti ye'í huárini

³³ Matí'ij ráanamujri'i a'ljina, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'fj mú jín miyen tí'ljixe'eve'eca'a mej huá'ucui'ini.

³⁴ Aj pu 'i seij á a'utéechaxi ti ayén ántehuaa tijín Gamaliel. Fariseo pu pú'eene'e a'ljina. A'fí pu tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Naiimi'i mú rí'í tirájcha'íca'a me'ljina í Gamaliel. Aj pu 'i a'fín tiu'uta'aíjtaca'a mej hue'irávi'itin a'fimej í teteca. ³⁵ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'fimej í mej tí'ajta:

—Mú'een teteca sej íyien a'uchéjme Israél, rí'i xu'u a'ij sej ye'l huá'uruuren a'ímej i teteca. ³⁶ Xu'uri hui ra'utámua'areeri'i, ti ari á'atee ti sej huanéj ti ayén ántehuaaca'a tijn Teudas. Ayee pu hui té'ujtzaahuate'eca'a tijn jé'ecan pu ruxe'eve'e. Seica mú majta jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu muáacua ciento í teteca. Aru meraajé'ica me'íjna í ja'ati. Majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, seica mú curé'itixi. Capu ti'itij a'ij tiraatévai a'íjna í Teudas.

³⁷ Ajtahua'a hui sej huanéj, a'íjna í Judás ti Galilea é'eme'ecan. Aj pu 'i huatasejre a'íjna mat'íj hua'uté'itíee í teite. A'íi pu huaja'uví'iti mu'icáca mej mi jamuan á'ujjuhua'ane'en. Majta mú hui raajé'ica. Majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'íi mú a'ucfjxi.

³⁸ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e a'ij mej ye'l rici. Caxu hui huá'ajeeve se'íime í teteca. Miché'e huirácine, a'iné ti pua'a rujímua'a mena'a miyen tirájteu, naími'i pu tejá'uvajtzi. ³⁹ Na'ari caí ti pua'a me'íjna jetze aratjca'ane í Dios mej miyen rici, capu ra'antipua'ajte'esin. Rí'i xu'u hui sej si caí se'íjna ne'usi'ite'e í Dios, setá'aj caí huá'apua'a rátese'e se'íjna í Dios. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Gamaliel.

⁴⁰ Naími'i mú rá'antzaahua. Aj mú mi a'ímej huatajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta hua'utéevajxi. Majta hua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí ché'e tihua'ixaate'e í teite Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi hua'utátuaa.

⁴¹ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, mat'íj mi huiráci a'ujna a'u mej e'iráte'eca'a a'íime í hua'ajueesi. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e ti a'íin Dios ayén tihua'utá'a mej miyen rajpuaítzi muá'araa me'íjna jetze me'ecan í Jesús.

⁴² Mi majta, camu xaa ne'u raatapua'ajtaca'a mej caí ché'e miyen rijca. Nain tujca'ari tzajta'a, a'íi mú tihua'amua'atehua'a í teite. A'íi mú tihua'a'ixa'atehua'a ti a'íin Dios án yá'ujra í ipuari japua a'íjna í Jesús. Ayee mú tihua'a'ixa'atehua'a me'íjna teyujta'a, majta me'íjna huá'aache.

6

¹ Majta, mu'uri jaítze'e mu'icáca a'íime í mej té'atzaahuate'eca'a. Majta seica í mej raay'ítihua'a í hua'aniuuca a'íime í griego, a'íi mú autéjhuii mej tinín'iuucacun. Mehuá'a-jaaxiejvi'iraca'a a'íime í mej raay'ítihua'a í hua'aniuuca í mej Israél jetze ajtème'ecan. Miyen tijn:

—Mat'íj tiu'urá'ura'asin í ti t'icua'iri'i tijn na'a nain xicaj tzajta'a, camu hui tihua'uré'a'aca í ucarijse mej ruséxu'íjme'e á'ujjuhua'an, í mej raay'ítihua'a í hua'aniuuca a'íime í griego. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

² Aj mú mi huá'ajsej a'íime í mej té'atzaahuate'e. Mat'íj mi miyen tihua'utá'ixaa a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tijn:

—Capu hui raavfjte'e tej tiyen tiyá'uhua'anan tej tihua'utá'ixaate'en í teite Jesús jetze me'ecan tej ti tihua'umín í meesa japua.

³ Casi'i ta'ihuaamua'a, setá'aj hui arahua'apuáca avé'ehuauni í teteca mú'ejmi mej jetze ajtème'ecan. Setá'aj hua'avé'ejajpuaxi'in í mej rí'i mé tite'umuámua'aree í teite. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'íin xiéjn'iuucare'ara'an í Dios huateáturan a'íime jemi sej ajta sej temua'a naa. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej rú'umua'areere. Ten tu tiyen tihua'ijcate'en te'íjna jime'e.

⁴ Teajta iteen, teuche'e tu tiyen rí'i titeejú'u tá'aju'un te'íjna jime'e tej raatáhuavii í Dios, teajta tihua'utá'ixaate'esin í teite í niuucari jime'e. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁵ A'ii pu hua'aránajchecha'a naíjmi'ica í teite. Mat'íj mi hua'avé'ehuaa a'íime í Esteban, a'íjna ti jeíhua rá'atzaahuate'eca'a í Dios. Ajta a'íin xiéjn'iuucare'ara'an huateájturaa jemin huá'pi'i. Majta mú me'íjna avé'ehuaa me'íjna í Felipe, majta me'íjna í Prócoro, majta me'íjna í Nicanor.

Seica mú majta avé'ehuaa. Ayee mú ánte'arua tijn Timón, ajta a'íjna í Parmenas, ajta a'íjna í Nicolás. A'ii pu a'íin pú'een í ti Antioquia é'eme'ecan. Ajta, a'íi pu amuacáí rá'antzaahua í hua'aye'lira a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan.

⁶ Mat'íj mi huaja'uví'iti a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj mú mi me'ín raatáhuaviiri'i í Dios. Mat'íj mi antiújmua'aréere

muá'araa me'íjna jime'e mej nu'u hua'utévaire'en a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁷Jéhua mú ráanamujri'i í niuucari a'íme áa mej vejl'i antachéemee, majta ajca'ihua'í-mua mej antachéemee, majta a'ímuá mej a'uchéjme, naími'i mú ráanamujri'i. Majta í teite í mej huá'a jamuan á'ujjuhua'ane'e a'ánna Jerusalén, jéhua mú huatámu'íireca'a. Majta me'ín í mej títetat'éca'a u teyujta'a, mu'íití mú rá'antzaahua í niuucari.

Mat'íj nu'u raatéevi'i me'íjna í Esteban

⁸Ajta a'íjna í Esteban, jéhua pu rá'atzaahuat'eca'a í Dios, ajta jéhua pu Dios jetze arájuca'anejca'a. A'íj pu jín hua'utasejra í teite a'íj mej ye'l rí'í tiraatá'an í Dios.

⁹Majta mú seica á e'iré'ene mej mi raataxáj ti'itíj tí caí xí'ep'ín. A'íi mú a'íin pú'een í mej sej jetze é'eme'ecan u teyujta'a, mej miyen ratamuá'amua tíjín hua'ateyuu í mej huatétuihuaca'a. A'íi mú a'íin pú'een í mej Israel jetze huanéj. A'uu mú é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cirene, majta seica a'ujna já'ahua'a chajta'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Alejandria. Seica mú majta me'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cilicia, majta seica u Asia.

Mat'íj mi autéjhuii mej tirá'ixaate'en me'íjna í Esteban. ¹⁰Aru camu a'atzu raatée-mua'ítí a'íné a'íj pu jetze arájuca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jaitze'e pu rú'umua'areereca'a a'íjna í Esteban mecaí a'íime.

¹¹Mat'íj mi miyen huaríj avítzi'i jime'e. Seica mú huatajé. Aj mú mi hua'uta'áíj mej tiraaxájtzi'i tíjín: “Tu'uri ráanamujri'i tí a'íin a'íj pua'a tiraataxájtaca'a a'íjna í Moisés, ajta í Dios.”

¹²Ayee mú huá'uruu mej huá'aniniu'ucaste í teite, majta í hua'avaujsi, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Mat'íj mi raatéevi'i í Esteban. Mat'íj me'uun ya'uv'ítí a'ímej jemi í rujuéesi. ¹³Majta seica mú avé'ehuaú í mej miyen tí'ihua'ítaca'a tíjín:

—Tí'íj p'í na'a nain xica tzajta'a, a'íi pu hui a'íj pua'a tí'ixa a'íjna í teyuu, ajta í yu'uxari.

¹⁴Tu'uri tíyen tiráanamujri'i tí a'íin ayén tiu'utaxájtaca'a tí nu'u tiraatá'uuna a'íjna í teyuu a'íjna í Jesús tí Nazarét é'eme'ecan, ajta tí nu'u tá'ari'i í taye'irá í tí taatá'a a'íjna í Moisés teecan tí raateájtuaa. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵Aj mú mi ca'anín jín ra'arásej naími'i í hua'ajueesi. Ayee mú ra'utasej cumu tí tétaave'en í néerime'ara'an a'íjna í Esteban. Yee pu éene'e tíj néerime'ara'an í seij í xiéjniu'ucari tí tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi.

7

Ti nu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Esteban

¹Aj pu 'i ayén tiraatá'íhua'uri'i a'íjna tí tí'áijta u teyujta'a tíjín:

—¿Ni ayén tí'ayajna?

²Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Esteban. Ayen tíjín:

—Xáanamujri'i, ne'íhuamua'a, seajta mú'een, nevaújsimua'a. Tí'íj caí xi a'íin Abraham u a'ará'a a'ujna já'ahua'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Harán, tí'íj auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Mesopotamia, Dios pu hui hu-atasejre í jemin í Abraham. A'íjna í Dios, ayée pu seijre'eca'a cumu mej témaxcava'ara'an.

³Ayee pu a'íin Dios tiraatá'ixaa tíjín: “Huirá'jra'a ayujna aché. Majta muá'ateitestemua'a, capej huá'av'ítí sino miché'e miyen 'eene'en ayujna. Sej nu muaatasejrate'esin í chuej pej japuan seíre'e pua'amé. Patá'aj á'ura'ani pe'újna.” Ayee pu tiraatá'ixaa.

⁴Aj pu 'i a'íin Abraham huirá'jraa a'ujna Mesopotamia. Ayee pu ajta téja'arájtehuaa tíjín Caldea. Tí'íqui a'uun a'ará'a a'ujna u Harán. A'atzu hui á'ateevi'ica, tí'íqui a'íin huam'í í táatajra'an a'íjna í Abraham. Aj pu 'i Dios raata'áíj a'íjna í Abraham tí nu'u huirá'jra'ani a'ujna u Harán tí'íj á'ura'ani a'íjna chuejra'a japua sej yen japuan a'uchéjme jíi. ⁵Capu sej chuej raac'í a'íjna í Abraham, ni c'íj caj a'u tí e'ehuaújchejte'en tí'íj a'íin ayén tiraataxá'íjna jime'e yee neetzi pu ne'áa í chuej. Ajta a'íin te'ataújratziiri'i í Dios tí chuej raatá'an. Ajta ayén tiraatá'ixaa tíjín: “Tí'íj nu'u huám'íini a'íjna í Abraham, a'ímej pu c'í'ítí í yaújmua'ame'en.” Capu hui amín a'íj tí ajta caí tí'í'iríjmua'a a'íjna í Abraham a'ájna xicá'jra'a jetze tí'íj Dios jetzen ayén te'ataújratziiri'i.

⁶'Ayeé pu ajta tiraata'ixaa tijín: "Muá'ahuaacixa'astemua'a mú me'uun a'uté'e muá'aju'un sefj chuéjra'a japua a'u mej caí é'eme'ecan. Majta a'ñime í mej tí'ajta a'ujna, a'ñi mú t'huua'uta'ajjte'esin mej tiu'umuári'en puajtzi jime'e. Majta a'ij pu'a'a t'huua'ajéve muá'aju'un. Muá'ateeri a'achú cumu muáacua ciento nine'ira'a mej rajpuaítzi muá'aju'un.

⁷'Nee nu hui neajta niyen huá'aruuren mej mi miyen che'atá mena'a tirajpuaítzi muá'ara'ani a'ñime í mej a'ij pu'a'a t'huua'ajéve muá'aju'un, ché'e tí'itij jime'e nicu. Aj mú mijtá'í huiráaju'un a'ñime í a'ahuacixa'astemua'a me'újna. Majta me'ín mijmu naatévaire'e íye a'u pej á'uca." Ayeé pu hui tiraata'ixaa í Dios a'ñina í Abraham teecan.

⁸'Aj pu 'i Dios raatá'a a'ñina í Abraham tí'itij tí jín ráamua'aree tí Dios rusejé te'ataújratzi-iri'í tí nu'u chuej ráací'iti. A'ii pu a'ñin pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij í ta'antiújví'í í mej jetzen sea'araca. A'ij pu jín tí'ij teuumé'eca a'achú cumu aráhuaca xicaj tí huanú'ihuaca'a í yaujra'an í Abraham, ayée pu ráaruu í ruyauj tí ayén ántehua'aca'a tijín Isaac. Ajta a'ñina í Isaac, ayée pu che'atá na'a ráaruu a'ñina í ruyauj tí ayén ántehua'aca'a tijín Jacobo. Ajta a'ñin í Jacobo, ayée che'atá na'a huá'uruu a'ñime í ruyajmua'a, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, í mej jee tavaújsimua'a pú'een.

⁹'Majta a'ñime í tavaújsimua'a, jé'ecan mú rá'anchueere sefj í ru'ihuara'a tí ayén ántehua'aca'a tijín José. A'ñi mú ráatuaa í ru'ihuara'a. Aj mú mi seica ya'uv'í'ti sefj chuéjra'a japua tí ayén téja'arájtehuaa tijín Egipto. Ajta Dios pu raatévai a'ñina í José.

¹⁰Dios pu nu'u raatévai tí ij caí ché'e rajpuaítzi á'ara'ani. Dios pu jetze aráujca'anejca'a a'ñina í José tí ij a'ñin rú'umua'areere temua'a naa. Ajta Dios pu raatá'a a'ñina í José tí a'ñin jéhuua rí'í rá'asejrate'e a'ñina í rey, í mej miyen raatamuá'a tijín Faraón. A'ij pu jín antiújmua'areereca'a a'ñina í José a'ñina jime'e tí tiu'uta'ajta tíj na'a nainjapua a'uun tí huatacá'a u Egipto, ajta a'ujna a'u tí é'echejca'a a'ñina í rey.

¹¹'Aj pu 'i jéhuua tujri huatéxuaavireca'a a'ujna u Egipto, ajta íye a'u mej é'echejca'a a'ñime í tavaújsimua'aci'í. Ayeé pu téja'arájtehuaa tijín Canaán ayajna, a'ñina chuéjra'a japua íye a'utejé'esejre'e. Jéhuua mú hui rajpuaítzi muá'araa í teite. Capu xuaavi'ica'a tí'itij mej huácu'ani.

¹²'Tí'iquí ayén tiú'unamuajri'í a'ñina í Jacobo tijín a'úu pu nu'u é'exuaavi í tí'itij tí iráacua'ani a'ujna u Egipto. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej á'uju'un me'újna í tavaújsimua'aci'í. Amuacaícan mú huaja'uvé'emuaareca'a. ¹³Matí'ijtáhuua'a huaja'uvé'emuaareca'a me'újna u Egipto. Aj pu 'i a'ñin í José hua'utá'ixa a'ñime í ru'ihuamua'a ja'ati tí pú'een a'ñina. Ajta í José a'ij pu huatá'ixaa a'ñina í Faraón ja'atén mej pú'een a'ñime í'ihuamua'ame'en, majta ja'atén mej teitestemua'ame'en pú'een. ¹⁴Ajta á'iyen tiu'uta'ajtaca'a a'ñina í José tí ij a'uun a'ur'é'enen í táatajra'an, majta í mej jamuan é'echejca'a. Ayeé mú ará'axcaa a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a japuan anxívi.

¹⁵'Tí'iquí Jacobo, a'uun á'uraa a'ujna u Egipto. A'u pu ímuá a'umí'í a'ñina, majta a'ñime í tavaújsimua'a, a'ñi mú majta me'uun á'ucuii. ¹⁶Aj mú mi me'uun ímuá huajá'uti í mí'ichite a'ujna u Canaán. Ayeé pu téja'arájtehuaa tijín Siquem. A'u mú huaje'evá'ana a'ñina tzajta'a í tí huá'unanairi'í a'ñina í Abraham a'ñime í yaujmua'ame'en a'ñina í Hamor, tí Siquem é'echejca'a. A'achú pu tihua'unájchi a'ñina í Abraham.

¹⁷'Tí'ij a'ñina teja'ur'é'ene í xicaj tí jetzen aráuraste a'ñina tí jime'en í Dios ayén te'ataújratziiri'í í Abraham jemi tzáahuati'ira'a jime'e, jéhuua mú huatámu'iireca'a a'ñime í tavaújsimua'aci'í í mej jetzen airáne. Mu'uri mu'licáa a'ñime í teite mej me'uun a'uté'eca'a a'ujna u Egipto.

¹⁸'Aj pu nu'u í seij te'entéajrupi rey jime'e. A'ñi pu caí raamuá'a a'ñina í José teecan. ¹⁹Ajta á'iyen a'ij pu'a'a t'huua'ajcha'íica'a í teite í tej huá'a jetze airáne iteen. A'ñi pu a'ij pu'a'a huá'uruu í tavaújsimua'aci'í. Ayeé pu hui tiu'uta'ajtaca'a a'ñina í rey mej hua'iráhua'axin a'ñime í huá'ayajmua'a í mej mauj uneeca'í mej mi huácu'íni.

²⁰'A'ñina xicájra'a jetze pu huanú'ihuaca'a a'ñina í Moisés. Dios pu rí'í yá'usejiraca'a í pa'ari'í. Majta me'ín vaújsimua'ame'en a'ñina í pa'ari'í, a'ñi mú ráave'esjiri'í me'újna ruche a'achú cumu huaíca máxcira'í. ²¹Tí'ij hui a'ñina teja'ur'é'ene a'ñina xicájra'a jetze í mej jetzen huá'acui'ini a'ñime í tí'irí, seij pu japuan huaniú. 'fita'a a'ñina tí rá'ancu'uvajxi. A'ii

pu a'fín pú'eene'e í yaujra'an a'fjna í rey. A'fí pu ráave'esijri'i tíf ruyauj. ²² Matf'ij mi nain tiraamua'ate í huá'amua'atziira'a a'fíme Egipto mej é'eme'ecan. Jé'ecan pu raayf'itihua'a a'fjna í Moisés a'fjna jime'e ti tiu'utaxáj, ajta a'fjna jime'e a'ij ti ti'itfj huárúuren.

²³ A'ye pu ari tirájcha'fíca'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a a'fjna í Moisés, ajta ayén t'í'ijxe'eve'eca'a a'fjna ti u huaja'uvé'emuaree í ru'ihuaamua'a, í mej miyen hua'atamuá'a-mua tífjn yaújmua'ame'en a'fjna í Israél. Aj pu'í á'uraa.

²⁴ T'í'iquí a'uun a'ará'a. T'í'iquí sefj huasefj ti Egipto é'eme'ecan. A'fí pu a'ij pua'a raruurejca'a f'ihuaare'ara'an a'fjna í Moisés. T'í'iquí a'uun á'ume a'fjna í Moisés t'f'ij japuan huániuuni a'fjna í ru'ihuaara'a. A'fj pu jfn a'fín Moisés a'fjna huajé'ica í ja'atí ti Egipto é'eme'ecan. ²⁵ A'ye pu hui t'í'imua'ajca a'fjna jime'e mej ráamua'aree a'fíme í ihuáamua'ame'en ti a'fín Moisés Dios jetze arájca'ane t'f'ij hua'irájtuaani. Mí majta'í caí, camu.

²⁶ Yee ruijmua'ate'e yee pu huá'uteu hua'apuaca í ru'ihuaamua'a. Maújne'usi'ite'eca'a a'fíme. A'ye pu t'í'ijxe'eve'eca'a a'fjna í Moisés ti hua'utá'íjmi. T'í'iquí ayén tihua'utá'ixaa tífjn: “Mú'een teteca, mí sefj ru'ihuaamua'a, ¿a'iné sefj sí siyen a'ij pua'a ruruure mú'een rujíjmua'a?” ²⁷ Aj pu nu'u í a'fín ti a'ij pua'a raruurejca'a í sefj í ru'ihuaara'a, t'í'iquí nu'u a'fín raatátajche'ca'a í Moisés. Aj pu 'í ayén tiraata'ixaa tífjn: “¿A'ataani mua'antfihuau mú'etzi ti'itfj jime'e cumu juees, pej pi titaata'á'jte'en itejmi?” ²⁸ T'ij pajta ineetzi jé'icatan patfj tiraajé'ica pe'fjna mí ti Egipto é'eme'ecan í tajcaí.” A'ye pu tiraata'ixaa.

²⁹ T'f'ij a'fín ráanamujri'í a'fjna í Moisés, aj pu 'í huataúruu. A'uraa sefj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tífjn Madián. A'uu pu hui á'ucatii yee cumu ja'atí ti caí a'uun é'eme'ecan. A'uu pu huaténe'iche'ca'a. Ajta hua'apuaca títí'irijmua'aca'a a'fjna í Moisés.

³⁰ Teuume'eca a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a, t'í'iquí sefj huatasefjre a'fjna í Moisés jemi já'ahua'a itzítá á'vejli'í í jírí jetze ti ayén ántehuaa tífjn Sinaí. A'uu pu hui a'utéve'ca'a ti'itfj tzejta'a tu'upi ti tétaasime'eca'a a'fjna í ja'atí. A'fj pu pírici sefj ti t'í'ivaire'e u ta japua. ³¹ T'f'ij a'fjna huasefj a'fjna í Moisés, jé'ecan pu a'ij ra'utasefj. Aj pu'í ya'utése'ij temua'a naa. T'í'iquí ráanamujri'í a'fjna í tavástar'a. ³² Ayen tífjn: “Nee nu ne'fín pú'een í hua'aDioj a'fímej í á'amuavaujsimua'aci'í, í nej Diojra'an pú'een a'fjna í Abraham, neajta a'fjna í Isaac, neajta a'fjna í Jacobo.” A'ye pu tiraata'ixaa a'fjna í Dios.

'Ajta a'fín í Moisés, jeíhua pu ruvive'ca'a. Capu ché'e á'ujca'anejca'a ti raasefj.

³³ Ajta ayén tiraata'ixaa í tavástar'a tífjn: “Patá'aj ajtá'í'ipi'ín mí pej rajtáca'acai a'iné neetzi pu ne'áa mí chuej pej japuan á'uche'ecan. Nu'uri huaténe'a'aate. ³⁴ Nee nu hui neri hua'usefj a'ij mej ye'í a'ij pua'a huá'aruure í nete'ítestemua'a í mej me'uun a'uté'ij u Egipto. Nee nu ráanamujri'í a'fjna í mej jfn á'upuapua'are'e. Neajta nu'uri yé ve'ecánejsin nej ní huá'a japua huániuuni mej mí huírácí'íne a'ujna u Egipto. A'fj nu jfn inee muaata'á'ijte'esin patá'aj á'ura'ani patá'aj pe'uun á'ume'en pe'újna Egipto.” A'ye pu hui tiraata'ixaa a'fjna í Dios.

³⁵ A'fjna í Moisés, a'fí pu a'fín pú'een í mej raatíteca'a me'fjna jime'e mej miyen tiraata'ixaa tífjn: “¿A'ataani mua'antfihuau mú'etzi cumu ti'itfj jime'e juees pej pi nu'u titaata'á'jte'en itejmi?”

'Dios pu jetze rucá'anejca'a a'fjna í Moisés ti í a'fín t'í'ij hua'utá'íjme'en, ajta hua'irájtuaani. Dios pu rusefj rucá'íteca'a a'fjna í ja'atí t'f'ij a'fín huatasefjre'en í tu'upi tzejta'a ti'itfj ti tétaasime'eca'a.

³⁶ A'fjna í Moisés, a'fí pu a'fín pú'een í ti hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'fímej í tayaaxújmua'aci'í. Ajta jeíhua pu ti'itfj hua'utasefjra mej mí me'fjna jfn ráamua'aree ti Dios jetze arájca'anejca'a a'fjna í Moisés a'ujna u Egipto, ajta a'ujna já'ahua'a jaj ti ve'ée ti é'esiejre'e ti ayén téja'arájtehuaa tífjn jaj ti pa'u, ajta a'ujna já'ahua'a itzítá. Á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a ti ayén rijca'a a'fjna í Moisés.

³⁷ A'fjna í Moisés, a'fí pu hui ajta a'fín pú'ene'e í ti ayén tihua'utá'ixaa a'fímej í yaújmua'ame'en a'fjna í Israél teecan tífjn: “Dios pu nu'u sefj avé'evi'iti ti a'fín ve'ecán jfn ti'itevé'e á'ara'ani í jemin. A'fí pu nu'u ajtéme'ecan mú'ejmi jemi. Ajta nu'u ayén che'atá na'a tiu'utévaire'esin netfj nu'u inee. Setá'aj nu'u rá'antzaahuate'en.”

³⁸ Matf'ij me'ln teite tiújsej a'ujna já'ahua'a itzitá, a'ñi pu ajta á a'uteveeca'a huá'a jamuan. A'ñi pu xaa tahuáacixa'astemua'a japua huaniú jemin a'ñina í ja'ati ti t'ívaire'e í ta japua, a'ñina ti tiraata'ixaa a'ánna jirí japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Sinaí. Moisés pu ra'ancuré'a í niucari mé jetzen ruuri muá'ara'ani t'íjij á'iyen a'ñin taata'í'iten itejmi.

³⁹ Mí majta, camu á'ujca'anejca'a mej rá'antzaahuate'eno sino ayée mú t'íjixe'eve'eca'a í ru tzajta'a mej huaré'eciine a'uun pújme'en u Egipto. ⁴⁰ Ayee mú tiraata'ixaa me'ñina í Aarón. Miyen tijín: “Patá'aj santute taatétaaven mej mi me'ln amuaaté'ee muá'ara'ani, a'iné, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti ti'itij ráaruu a'ñina í Moisés, í ti tu'irájtuuaa a'ujna u Egipto.”

⁴¹ Aj mú mi me'ln santu ti'itij huaatéaahuaca'a, ti ayén seijre'eca'a t'ij viseáaru'u. Matf'ij mi tiraatámuai'ivejte me'ñina í viseáaru'u. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'ñina jime'e í mej raatéaahuaca'a rujñimua'a me'ñina í santu.

⁴² Ajta, a'ñin í Dios, a'ñi pu hui mé hua'uhua'axi. A'ij pu jín ajtáaraa a'ímej jemi mej mi sej jemi tiu'utévaire'en, a'ímej jemi í mej me'uun é'eseijre'e u ta japua, xu'ura'ave, máxcira'i, xicaj, ti'itij ti a'ij t'íiseijre'e u júte'e. Ayee pu té'eyu'usi'i a'ñina jetze í yu'uxari mej ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej títetaté'eca'a ti'itij jime'e í Dios jemi. Ayen tijín:

Mú'een yaújmua'ame'en a'ñina í Israel,

¿ni qui siyen tinaatámuai'ivejte

setí'ij á'uciinicu se'újna itzitá?

Caxu xaa ne'u.

Sira'atee hua'apuate nine'ira'a

se'újna u mu'utzitá.

Caxu xaa ne'u tinaatámuai'ivejte.

⁴³ Mi seajta, ayée xu tiráatisime'e í chi'ira'an

se'ñina í santu ti ayén ántehuaa tijín Moloc,

seajta ráachuisime'e í ti jetzen seijre'eca'a

xu'ura'ave'era'an í sej í santu

ti ayén ántehuaa tijín Renfán.

A'ii mú nu'u hui a'ñin pú'eene'e santute

í sej rujñimua'a siyen tihua'utaahuaca'a

sej si r'í'i tihua'utá'an se'ímej.

A'ij nu jín ne'uun amuaata'íti a'ujná'imua a'ujna já'ahua'a

ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Babilonia.

Ayee pu hui tihua'utá'ixaa í Dios.

⁴⁴ A'ujna itzitá, a'ñi pu jé'eseijre'eca'a huá'a jemi í tavaúsimua'a teeca a'ñina í ti curé'anami'i í inaamua a'u mej e'tiújse'iri. Ayee mú hui éene'en huaatéaahuaca'a a'ij ti ye'l a'ñin Dios tiraata'a'ij a'ñina í Moisés, t'íjij ayén tiraata'ixaa tijín ti nu'u raatétaaven ayén éene'en t'ij a'ñina í muá'atejri a'ij ti a'ñin tiraatasejra.

⁴⁵ Matf'ij ra'ancuré'a me'ñina í inaamua, aj mú mi u ye'erájtí a'íme í mej mú a'uvé'uju'un a'ñina jamuan í Josué matf'ij hua'utéemua'iti í teite a'ímej jemi í mej me'uun é'echejca'a. Dios pu hua'iráavi'iti t'íjij a'ñin hua'utá'an a'ímej í tavaúsimua'a teeca sej chuéjra'a japua mej japuan huaujchéte'ajra'ani. A'uu pu jé'eseijre'eca'a a'ñina í inaamua ajta na'a caí a'ñina teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen a'ñin huatasejre'en a'ñina í rey, í David teecan.

⁴⁶ A'ñina í David teecan, a'ii pu raac'íi ti Dios r'í'i tirájcha'íica'a. A'ij pu jín raatéjhuaa a'ñina í David í Dios jemi t'íjij Dios raatá'an ti David rá'ajtaaven í teyuu t'íjij ayén t'ívaire'e á'ara'ani t'ij chi'ira'an a'ñina í Diojra'an a'ñina í Jacobo. ⁴⁷ Capu ajta ayén teja'uré'ene sino a'ñi pu rá'ajtaahuaca'a í chi'ira'an í Dios a'ñina í Salomón.

⁴⁸ Mí ajta, Dios pu jaítze'e antiújmua'aree caí máaj ja'ati, a'ñi pu caí é'e é'eche í chi'ij tzajta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teite. A'ij pu hui jín ayén ra'uyú'uxaca'a í sej ti t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: ⁴⁹ Ayee pu t'í'ixa í tavástar'a. Ayen tijín:

Nee nu a'ujyej'ixi'isin í ne'ípuá japua u ta japua,

neajta nu'u e'eráchepuaria í chaanaca japua.

¿Ti'itáni chi'ira'a senaatétaaven ineetzi?

¿Ca'ín a'uné jetze é'eri'iri nej nu'u huánse'upe'en?

⁵⁰ ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee

i nej nain tiú'utaahuaca'a

ti a'uun tejé'eseijre'e u ta japua,

ajta ti tí'iseijre'e íyien chaanaca japua?

Ayee pu ti'ixa í Dios.

⁵¹ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Esteban. Ayen tijín:

—Mú'een xu 'i'i muári'eri. Capu hui ti'itj a'amua tzajta'a uté'ineí. Ayee xu antaújnaa-mua í ru tzajta'a, matj rijcaa í á'amuavaujsimua'aci'i. Ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a, mú'een xu caí ra'ancuré'a'ave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁵² Náfimi'i a'achú mej pua'améca í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'íime í mej a'ij pua'a huá'uruu í á'amuavaujsimua'aci'i. A'íi mú majta huá'ucuii a'íme'j í mej amuacaícan raataxájtaca'a yee a'íi pu yé ve'ecánejsin í ti ri'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

'Me'ecui xaa ne'u, mú'een mi sej caí ramua'areereca'a, mú'een xu raatéevi'i, seajta raajé'ica. ⁵³ A'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íi mú amuaatátui í ye'irá ti té'eyu'usi'i í yu'luxari jetze. Mi seajta mú'een, caxu rá'atzaahuate'eca'a. —Ayee pu'u tiu'uxájtaca'a a'íjna í Esteban.

Mej nu'u raajé'ica me'íjna í Esteban

⁵⁴ Mat'íj miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'íj mú jín temua'a tite'evá'ujche'eve í rutamej jetze. Temua'a mú tí'ijneechejca'a. ⁵⁵ Ajta a'íin í Esteban, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu jetze rucá'anejca'a. Aj pu í á'ájneereca'a í ta japua. Tí'iquí ayén éene'en tiu'uséj ti airátzaca'a a'ujna ti é'eseijre'e í Dios, ajta ti a'uun a'uteveeca'a a'íjna í Jesús, ri'írínta'a í Dios.

⁵⁶ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Esteban ayén tijín:

—Casi'i, néjsej í ti ari antácuuni í ta japua, neajta ne'íjna se'j í ti ajta huá'a jetze airáne í teite. Aj huatéjvee ri'írínta'a í Dios. —Ayee pu jemin tiu'utaxájtaca'a.

⁵⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi huiteújnaxi í rumuájca'a jime'e í runaxáita'a mej mi caí ráanamua a'ij ti ti'ixa. Majta huatejjuhuajraa ca'anín jime'e a'íime. Majta u a'utéruaacheca'a jemin. ⁵⁸ Aj mú mi ru'iráajaj me'újna u chajta'a. Mat'íj mi autéjhuii mej raateáu'asixi'ín tetej jime'e. Majta me'ín í mej tí'ijseijraca'a, a'íi mú te'ti'itjchuiixi í tiú'ujsiicu'u. Mat'íj mi á tejá'ajraj á chuaata'a jemin a'íjna í temuaj ti ayén ántehuaa tijín Saulo.

⁵⁹ Mat'íj ratú'axaca'a a'íjna í Esteban, ayée pu tiraatéjhuaú í Dios jemi, tijín:

—Jesús, nevástara'a, patá'aj ra'ancuré'an í nexiejniu'uca.

⁶⁰ Aj pu 'i tí'tunutaca'a. Ayen tijín:

—Nevástara'a, capej a'íme'j jetze pej jetzen rapua'ajte'e a'íjna í mej jín auteájturaa mú'etzi jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Tí'iquí huamí'i a'íjna í Esteban.

8

¹ Ajta a'íin í Saulo, a'íi pu tí'ijseijraca'a mat'íj raajé'ica me'íjna í Esteban.

A'ájna xicá'ra'a jetze mat'íj raajé'ica, majta á'iyen autéjhuii mej a'ij pua'a huá'uruuren ca'anín jime'e a'íme'j í mej té'atzaahuate'e, í mej me'uun a'ute'uuca'a a'ánna Jerusalén. Majta á'iyen a'ucjxi nainjapua tjí na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, majta u Samaaria. A'íi mu'u caí a'ucj a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

Saulo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'íme'j í mej té'atzaahuate'e

² Majta seica í mej ri'i tira'ará'aste í hua'aye'ira, a'íi mú ra'avá'ana me'íjna í Esteban teecan. Jéihua mú rú'uxieemiste'eca'a. ³ Ajta a'íin Saulo, a'ij pua'a pu huá'aruurejca'a a'íme'j í mej té'atzaahuate'e. A'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íi pu a'uteáru'ipiche'e u huá'achi'lita. Ajta hua'irá'ajapuana'a í teteca, ajta a'íme'j mé 'uuca. Náfmi'ica pu tí'itatú'irihua'a mej mi hua'unán.

Í ti nu'u tihua'á'ixa'atehua'a a'íjna í Felipe a'íme'j í mej Samaaria é'eme'ecan

⁴ Majta me'ln í mej a'ucjxi, a'u ti na'a mej á'ujuhua'ane'e, a'fi mú tihua'umuá'ate í teite me'ljna jime'e í niuucari í ti Dios jín hua'irájtuaani. ⁵ Aj pu 'i seij u a'atanéj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti a'uun e'ejtémecan a'ujna u Samaaria. Ayeé pu ántehuaa a'ljna í ja'ati tjín Felipe. Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ljna jetze me'ecan í Cirístu'u. ⁶ Jéihua mú rá'ajaahuat'e'ca'a í teite. Mat'íj ráanamujari'i a'ljna í Felipe, ajta mat'íj tiu'uséj a'ljn ti ti'itj huarj, jéihua mú rá'atzaahuat'e'ca'a, a'iné ayéé pu rijca mej mi ráamua'aree í ti Dios jetze arájuca'anejca'a. ⁷ Majta mu'iití huarj í mej tiyáaru'use huá'a tzajta'a sejire'eca'a; jé'ecan mú huajjhuaca'a a'fime í tiyáaru'use mat'íj huiráaci í teite tzajta'a. Majta mu'iití mú huarj í mej ciyáaxavi'i, majta í mej ru'fíca jetze ciyáaxavi'i. ⁸ A'ljn mú jín huaújtemua'ave temua'a naa a'ujna chajta'a.

A'ljna í Simón ti nu'u huáp'i tiu'urí'ire

⁹ Seij pu ajta a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tjín Simón. Jé'ecan pu rú'umuua'areereca'a a'ljna ti ti'itj a'lj huáruuren a'ljna jime'e mej a'lj te'utasej í teite. Pu'uri á'atee ti ayén rijcaa a'ljna í Simón. Jéihua pu á'ujtzaahuat'e'ca'a a'ljna jime'e ti nu'u jé'ecan ruxe'eve'e. ¹⁰ Na'fimi'i mú rá'atzaahuat'e'ca'a, tjn na'a ti'irí, majta í mej vaujsi. Míyen ti'ixáata tjín:

—Dios pu hui jetze arájuca'ane amijna mi teáata'a.

¹¹ Pu'uri a'ateevi'i a'ljna í Simón ti ayén rijcaa mej mi a'lj te'utasej. A'lj mú jín rá'atzaahuat'e'ca'a. ¹² Majta a'fi mú rá'antzaahua t'lj a'fín Felipe hua'utá'ixa a'ljna jime'e í niuucari í ti ayén t'iraxa í ti jetzen t'ajta í Dios, ajta í ti jín raxa í Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi huámuai'ivijhuaca'a í teteca, majta í 'uuca. ¹³ Ajta a'fín í Simón, a'fi pu ajta rá'antzaahua. Ajta huámuai'ivijhuaca'a. Jé'ecan pu a'lj te'utasej a'ljna jime'e a'lj ti ye'í rijcaa a'ljna í Felipe, ajta a'ljna jime'e ti ti'itj hua'utasejra í mej jín ráamua'aree ti Dios jetze arájuca'anejca'a a'ljna í Felipe. A'lj pu jín a'fín Simón a'utéjche ti á'uche'ecane'en jamuan.

A'ljna í Pedro, ajta a'ljna í Juan, a'úu mú a'uté'uuca'a u Samaaria

¹⁴ Mat'íj ráamua'areeri'i a'fime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í mej meri rá'antzaahua í niuucari í ti Dios jemi é'eme'ecan a'fime í mej Samaaria a'uchéjme, aj mú mi hua'uta'iteca'a a'ljna í Pedro, ajta a'ljna í Juan a'fime jemi.

¹⁵ Mat'íj me'uun a'ará'a, aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios t'lj huatéaturan huá'a tzajta'a a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¹⁶ A'iné caxí pu yé ve'ecáneca'a a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios t'lj huatéaturan huá'a tzajta'a. Majta a'fime í teite, na'fimi'i mú huámuai'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'ljna í Jesús. ¹⁷ Mat'íj mi me'ln í mej hua'apua, a'fi mú hua'avé'emuari'exi a'an huá'amu'utze'e a'fime í teite. Mat'íj míyen huarj, aj pu xaa yé ve'ecáane huá'a tzajta'a a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁸ Ti'iquí a'fín Simón raasej ti yé ve'ecáane a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mat'íj seij avé'emuari'e a'an mu'útze'en. Ti'iquí a'fín tumin hua'utá'ami'icaa. ¹⁹ Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Simón tjín:

—Setá'aj naatá'an nej niyen huáriní, nej seij avé'emuari'en, t'lj yé ve'ecáanen a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios t'lj a'fín huatéaturan a'ljna tzajta'a í ja'ati.

²⁰ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'ljna í Pedro tjín:

—Ché'e antipua'are mi tumin, pajta mú'ee, a'iné pej pi piyen t'imua'atze mú'ee pej tumin jín tiú'unanan í Dios ti tihua'atá'aca. ²¹ Capu hui ayén tiraavjte'e pej piyen tiu'utévaire'en pe'ljna jime'e. Capej mú'ee huatá'aci'ipua a'ljna jime'e í pej caí rí'i ti'tiá'acha'ii mua'a tzajta'a í Dios jemi. ²² Patá'aj raatapua'ajta pe'ljna jime'e í pej a'lj pua'a t'iruure. Patá'aj hui raatáhuavii í Dios, t'lj a'fín Dios timuaatá'uuni'i a'ljna jime'e í pej rájteu mua'a tzajta'a. ²³ Ayeé nu t'imuasej mú'eezi, jé'ecan pej chueere'e mua'a tzajta'a. Temua'a pej tirajpuaitzi pua'amé pe'ljna jime'e í pej auteájturaa í Dios jemi. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ljna í Pedro.

²⁴ Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'ljna í Simón tjín:

—Setá'aj raatáhuavii í Dios ti ij caí ti'itj a'lj neruuren, setj seuchén tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ A'ljna í Pedro, ajta a'ljna í Juan, a'fi mú tihua'utá'ixaa í teite me'ljna jime'e í mej raasej a'lj ti ti'itj ráaruú í Jesús, majta hua'utá'ixa í niuucari í ti jín hua'irájtuaani í Dios.

Mú'icacié mú miyen tihua'utá'ixaa í teite mej a'uchéjme a'ujna u Samaaria. Matí'ij mi a'ucfj a'ánna Jerusalén.

A'ijna í Felipe, ajta í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti Etiopia é'eme'ecan

²⁶ Tí'iquí seij tiu'uxájtaca'a jamuan a'ijna í Felipe. A'ii pu a'áin pú'eene'e a'ijna í ja'ati seij ti t'ívaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu á'ura'a aate pújme'en a'ájna juyéjra'a jetze ti Jerusalén a'uré'enine'i u jetze pújme'en a'ujna Gaza já'ahua'a.

A'ijna juyéjra'a jetze, a'ii pu a'áin pú'een ti a'uun mu'utzitá a'uré'enine'i. ²⁷ Aj pu 'i á'uraa a'ijna í Felipe. A pu a'ucamé'eca t'í'ij ja'ati antinájcheca'a ti Etiopia é'eme'ecan. A'íi pu a'áin pú'een í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a a'ijna í ja'ati. Ve'ecán jín pu ti'it'éjvee a'ijna jemi í mej jee Candace. Ayee pu huataújmua'a Candace tíjín Hua'areina í mej me'uun é'eme'ecan a'ujna Etiopia. A'ijna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a, a'íi pu antiújmua'areereca'a ti tumin seire'eca'a. A'íi pu a'ánna a'atanéj a'ánna Jerusalén t'í'ij Dios a'utéenanjche.

²⁸ Pu'uri a'uun p'íjé'ejve a'ájna chuéjra'a japua ti a'uun é'eme'ecan. A'íi pu jetze a'aracáí í carreta huamé'ecaa. Yu'uxari pu jetze té'ejjve'eca'a ti a'áin ra'uyú'uxaca'a a'ijna í ja'ati ti Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Isaías.

²⁹ Aj pu 'i a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, raatá'ixaa a'ijna í Felipe tíjín:

—Ajtéxiiri vejli'i amijna jetze mi carreta. Patá'aj ra'antinájche.

³⁰ Huatiéechijmé'e pu a'ijna í Felipe ra'antinájcheca'a a'ijna í ja'ati. Tí'iquí a'áin Felipe ráanamujri'i í ti té'ejjve'eca'a a'ijna jetze í yu'uxari a'áin ti ra'uyú'uxaca'a a'ijna í Isaías teecan. Aj pu 'i a'áin Felipe ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni peyeú'ite í pej rá'ajjve'e'?

³¹ Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'ijna í ja'ati tíjín:

—¿A'iné t'í'iri'iri nej yaú'itiéé ná'ara'ani, ti pua'a caí ja'ati naatá'itíi a'ij ti huataújmua'a í niuucari, nej ni yaú'itiéé ná'ara'ani? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í ja'ati.

Aj pu 'i raatá'inee a'ijna tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti a'áin Felipe antíra'ani í carreta jetze, ti nu'u a'ujvejxi'in jamuan.

³² Ayee pu té'axajtaca'a í ti jetzen té'ejjve'eca'a ti ayén té'esiihmua'ihuaca'a tíjín:

Meye'ujáj mej mi raajé'ica matfj nu'u hua'arujca í cáne'axi.

Ayee pu'u éene'e a'ame tíj cáne'a mej racáyejsin.

A'iné ayée pu a'ijna í cáne'a capu avé'eniui, yee cumu ti caí té'anri'ire.

Matí'ij miyen raatéxieehuataca'a, ayée pu che'atá na'a caí te'evé'eniuiuca'a a'ijna matí'ij a'ij pua'a ráaruu.

³³ Jéihua pu nu'u tiu'utatévi'iri'i a'ájna jime'e í mej ra'utéxieehuari'iri'i.

Capu ja'ati japuan huaniú a'ájna.

Capu ajta a'ij t'í'iri'iri ti ja'ati ayén tiu'utaxáj a'ájna jetze í huácaxa'astemua'ame'en a'ájna í ja'ati

a'iné a'íi pu nu'u ya'uví'ití í xiéjniu'ucare'ara'an t'í'ij caí ché'e íyien seijre'e chaanaca japua.

³⁴ Aj pu 'i a'áin ti uvé'e'atajpi'ihuaca'a, ayén tiraata'íhua'uri'i a'ijna í Felipe tíjín:

—Patá'aj naatá'ixaate'en, ¿ni rusej teúxajta na'ari ja'ati sej téxajta?

³⁵ Aj pu 'i a'áin Felipe a'ut'éjche ti raatá'ixaate'en a'ájna jime'e í ti rá'ajjve'eca'a í yu'uxari jetze. A'íj pu huataxájtaca'a a'ájna í niuucari a'ájna jime'e a'ij ti ti'it'ij ráaruu a'ájna í Jesús.

³⁶ Matí'ij mi ayée a'uré'ene a'u ti jé'ejmuaa. Aj pu 'i a'áin í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ayée pu tiraata'ixaa a'ájna í Felipe tíjín:

—Casi'i, ye'ecui ájmuaa. ¿Ni qui caí ri'irí pej náamuai'ihua ineetzi?

³⁷ Aj pu 'i Felipe ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a peté'atzaahuat'e mua'a tzajta'a, aj pu xaa ne'u huatári'iristari.

Aj pu 'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a tíjín:

—Nee nu xaa ne'u té'atzaahuat'e ti a'áin Jesús í'i yaujra'an í Dios.

³⁸ Aj pu 'i raata'áj ti huatéchaxín í carreta. Matí'ij mi acáaci í mej hua'apua. Aj mú mi atéeci á jaata'a. Tí'iquí a'áin Felipe ráamuai'ihuaca'a a'ájna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a. ³⁹ Aj mú mi aita'fj á jaata'a. Ajta á'yien a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ya'uví'ití a'ájna í Felipe

jíye'itzi jime'e. Ajta a'fín í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a capu ché'e raasej í Felipe a'ij ti huárupi. Capu amín a'ij, iyá'uraa naa tiú'ujtemua'ave'e.

⁴⁰Ajta, a'fín í Felipe, a'úu pu a'utasejre a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arajtehuuaa tijín Azoto. A'fí pu tihua'utá'ixaa í teite a'fjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuuani. Aye'e pu a'fjna jín huaríj, ajtahua'a mé yee ti huachájt'a'ajme, ajtahua'a méyee, ajta na'a caí a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arajtehuuaa tijín Cesarea.

9

Tí'ij nu'u a'fín Saulo huataújtuaa í Dios jemi

(Hch. 22:3-16; 26:9-18)

¹Ajta a'fín í Saulo, ayén auj tihua'anechejca'a ti huá'ucui'ini a'fmej í mej rá'atzaahu-ate'eca'a a'fjna í tavástar'a. A'fj pu jín a'fjna u a'uteesej a'fjna ti tihua'a'ajte'eca'a u teyujta'a. ²Aj pu 'i raatáhuaviiri'í ti a'fín raatapíj'te'en í yu'uxari í ti jín u a'uteárute u teyujta'a ajta já'ahua'a ti ayén téja'arajtehuuaa tijín Damasco. Ti pua'a nu'u a'uun huajá'uteuni í teite í mej nu'u rá'atzaahuat'e'eca'a í niuucari í mej jín r'í'í titeejú'ucaa í Dios jemi, aj pu nu'u i hua'irávi'itij hua'anaj'í'ici'exi'ín, tí'ij nu'u i huá'avi'itín u Jerusalén.

³Tí'ij ari a'uun vejli'í aumé'eca'a a'fjna Damasco, jíye'itzi jín pu jeíhua jairanéeri'í'ici já'araa. Júte'e ve'ecáane a'fjna a'u ti a'utéveeca'a a'fjna í Saulo. ⁴Tí'iquí a'fín e'erájve á chuaata'a. Tí'itij pu huánamuajri'í ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Saulo, Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?

⁵Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'í a'fjna í Saulo tijín:

—¿A'ataani pej pú'een, nevástar'a?

Aj pu 'i ayén tiu'utánamuajre tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i nej 'i Jesús, i pej a'ij pua'a neruure.

⁶Aj pu 'i tavástar'a ayén tiu'utaniú tijín:

—Ájchesi, aricu u chajta'a. Aa mú muaja'utá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huá'irini.

⁷Majta me'ín í mej jamuan a'ujujhua'ane'e, a'úu mú a'uté'uuca'a, camu ché'e avé'enui-ucua'a. Tí'itij mú xaa huánamuajri'í, aru camu ja'atij á'a a'uséj.

⁸A'uu pu 'i ájchee a'fjna í Saulo. Tí'ij mé úuneereca'a, capu ché'e atáneerica'a. Mat'íj mi ra'anaví'ira'a í muájca'are'ara'an jetze, meya'uví'iti u Damasco. ⁹Aye'e pu á'atee a'achú camu huaíca xicaj ti aracúuni'í, ajta ti caí tí'itij huácuaa; ayé'e pu che'atá na'a á'atee huaíca xicaj ti caí ye'ecare'e.

Ananias pu nu'u u huajé'emuare a'fjna í Saulo

¹⁰Seij pu a'utéveeca'a a'ujna Damasco, ja'atí ti ajta té'atzaahuat'e'eca'a. Aye'e pu ántehuaaca'a tijín Ananias. Aj pu 'i tavástar'a huatasejre jemin a'fjna í Ananias. Aye'e pu tiraatajé tijín:

—Ananias.

Aj pu 'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Ye'e nej huatéjvee, nevástar'a.

¹¹Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í tavástar'a tijín:

—Aricu, a'fjna cáyera'a jetze ti ayén téja'arajtehuuaa tijín ti huataújje'iyee. Patá'aj hui pe'uun tiu'uta'íhua'un í Judás ti é'eche ti pua'a a'uun a'utacatí a'fjna í ja'atí ti ayén ántehuaa tijín Saulo. Tarso pu hui é'eme'ecan a'fjna í ja'atí. A'fí pu rahuauhuaa í Dios jemi. ¹²Ja'atí pu nu'u huatasejre a'fjna jemi í Saulo. Tevij pu huatasejre ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Ajta ayén tiú'usejre ti a'fín Ananias nu'u ra'avé'emuarij a'án mu'úutze'en ti ij ajtahua'a atáneere. —Aye'e pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹³Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'fjna í Ananias:

—Casi'í, nevástar'a. Mu'íití mú meri naatá'ixaa a'ij ti tí'itj ruure a'fjna í ja'atí. Jé'ecan pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'fmej í mej muá'atzaahuat'e'e a'uun mej a'uchéjme a'ujna Jerusalén. ¹⁴Ajta íjii, a'fíme í mej tí'ajta u teyujta'a, a'fí mú nu'u raatá'a ti a'fín yé tanén, tí'ij hua'irávi'itín hua'anaj'í'ici'exi'ín a'fmej í mej muaná'amiche mú'eetzi.

¹⁵Ajta hua'a pu ayén tiraata'áj í tavástar'a tijín:

—Aricu. Nee nu hui ra'avé'ehua u ne'íjna í ja'ati t'íj a'ín neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej sefj chuejra'a japua é'eché, ajta í hua'arey. A'í pu hui ajta neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin í mej me'uun a'uchéjme a'ujna u Israél. ¹⁶ Ayej xaa ne'u, nee nu raatasejrate'esin ne'íjna í Saulo í ti ayén tiú'ujxe've'e ti jehua rajpuaíntzi á'ara'ani neetzi jetze me'ecan. —Ayeé pu tiraata'ixaa í tavástara'a.

¹⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í Ananias. A'u pu pu a'ará'a Judás ti é'eché. Aj pu 'i a'uun a'uteájrupi u chí'ita. Ajta á'iyen ra'avé'emuarij a'án mu'úutze'en a'íjna í Saulo. Aj pu 'i ayén raatateújte t'íjín:

—Ne'ihuaara'a, Saulo. A'í pu hui ayén tinaata'ajj í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti mú'eeetzi jemi a'utasejre pat'íj yé ve'etame'eca. Ayeé pu tinaata'ajj pej pi pajtáhua'a atáneere, ajta pej pe'íjna jetze ará'aca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Ananias.

¹⁸ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aita'cuurixi í jí'iseáara'an jetze í ti'it'íj naviira'an ti huatéehua. Aj pu'í ajtahua'a atáneereca'a. Ti'iquí a'ín ajchee a'íjna í Saulo. Ti'iquí huámuai'ivijhuaca'a. ¹⁹ Aj pu 'i xaa tiú'ucuaa. Ajta ru'uhuatáca'anisti'iri'i. A'u pu huatéajturaa huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e hua'apua, huafca xicaj, a'ujna u Damasco.

Saulo pu nu'u tihua'a'ixaate'e u Damasco

²⁰ Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u hua'atáyujta'a. Ayeé pu tihua'amua'atehua'a ti nu'u yaujra'an pú'een í Dios a'íjna í Jesús. ²¹ Naíjmi'í me'í ránanamuajri'i, a'í mú a'íj yá'usejraaca'a jé'ecan. Ayeé mú ti'ixajtaca'a t'íjín:

—¿Ni caí a'ín pú'een í ti a'íj pua'a huá'uruu a'ánna Jerusalén a'ímej í mej raná'amiche'e me'íjna í Jesús? ¿Ajta ni caí a'íjna pu jín mú a'uvé'emej t'íj amín hua'irávi'itín hua'anaj'í'ici'exi'ín t'íj hua'utátuiire'en í mej t'í'ajta a'ujna teyujta'a a'ánna Jerusalén? —Ayeé mú tiú'urixaate'ecaa.

²² Määj pu'u jaítze'e ru'uhuatáca'anisti'iri'i t'íj a'ín ayén tihua'utá'ixaate'en í teite. Jé'ecan pu hua'utéemua'iti a'ímej í juriiyu í mej Damasco é'eché a'íjna jime'e ti ayén tiraataxájtaca'a t'íjín:

—Jee, ayej ti'ayajna, a'íjna í Jesús, a'ii pu a'ín pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua!

Saulo pu nu'u huataúruu mej nu'u mi caí raatéevi'i

²³ A'atzu á'ateevi'ica, aj mú mi raaxí'epi'intare a'íme í mej Israél jetze ajtémecan mej mi raajé'ica me'íjna í Saulo. ²⁴ Nain t'újca'ari tzajta'a, majta nain t'íca'ari tzajta'a, a'úu mú e'ítete'eca'a ti é'epueerta a'u ti e'iránine'í í juye. Ajta, a'í pu ráamua'areeri'i a'íjna í Saulo t'íjín maraatévi'ira.

²⁵ Majta me'ín í seica, í mej té'atzaahuat'e, a'í mú ra'ateájra sic'íri jetze ti ve'ée. Mat'íj mi ra'acájtuaa t'íca'imua a'atzaj cumu já'ita'a t'íca'a me'íjna í Saulo í jaxu'u jetze. Aj pu 'i á'uraa.

²⁶ Ti'iquí a'uun a'ará'a u Jerusalén. A'í pu raxí'eve'eca'a ti hua'ajtéjaahuat'e'en a'ímej í mej té'atzaahuat'e. Mi majta, camu raxí'eve'eca'a a'ín méjtziime'eca'a. Camu a'atzu rá'atzaahuat'e'eca'a ti a'ín ayén té'atzaahuat'e a'íjna í Saulo. ²⁷ Capu amín a'íj, a'í pu í Bernabé, a'í pu ra'ancuré'evi'iti. Aj pu 'i ya'uv'í'iti a'ímej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta hua'utá'ixa ti nu'u a'ín Saulo, a'íjna huasej í tavástara'a t'íj nu'u á a'ume'eca juye jetze, ajta Saulo pu hua'utá'ixa tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej Damasco é'eché. A'í pu tihua'í'ixaa Jesús jetze me'ecan.

²⁸ A'íj pu jín, a'uun a'uteájturaa a'íjna í Saulo a'ánna Jerusalén. Ajta a'íme huá'a jamuan á'uche'ecane'e. Tihua'a'ixaate'eca'a Jesús jetze me'ecan tzáahuati'ira'a jime'e.

²⁹ Seica pu ajta jamuan tiu'uxájtaca'a. A'ii mú a'ín pú'een í mej t'í'ixaxa'a hua'aniuuca jime'e í griego. Jé'ihua mú tiú'urixaate'ecaa me'íjna jime'e. A'í mú rá'atese'eca'a mej raajé'ica. ³⁰ Mat'íj a'íme í mej ihuáamuame'en pú'een í mej té'atzaahuat'e, mat'íj me'ín ráamua'areeri'i, aj mú mi ya'uv'í'iti me'íjna í Saulo a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuua t'íjín Cesarea. Mat'íj mi raata'íteca'a a'uun pújme'en chajta'a ti ayén téja'arájtehuua t'íjín Tarso.

³¹ Tíj na'a a'u ti na'a mej a'uchéjme í mej té'atzaahuat'e, a'ujna já'ahua'a ti ajtémecan a'ujna Judea, ajta a'ujna Galilea, ajta a'ujna Samaaria, naími'i mú rí'i titechéjme'ecaa temua'a naa. Jé'ecan mú rucá'anejca'a í ru tzajta'a. Majta me'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti rí'i tihua'utá'a. Metí'itziíne'eca'a a'íjna jime'e ti pua'a ti'itij jín ma'uté'itzen í Dios jemi. Majta huatámu'iireca'a jefhua.

Tí'ij nu'u a'íin tiráahuua a'íjna í Eneas

³² Ajta a'íjna í Pedro, a'íi pu á'uche'ecane'e hua'amuáare í í'ihuamua'ame'en í tavástar'a. A'íimej pu ajta u ja'uvé'emuaareca'a í seica í mej té'atzaahuat'e'eca'a. A'uun mú é'echejca'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Lida. ³³ Sej pu huáteu a'ujna, teáata'a ti ayén ántehuaa tíjín Eneas. Pu'uri á'ateevi'ica aráhuaica nine'ira'a ti huáca'atii í utaatzí japua. Ciyáaxara'aca'a a'íjna í ja'ati. ³⁴ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—¡Eneas! Jesús í ti Dios án yá'ujra ípuari japua, a'íi pu hui tí'imuahuaate'en. Ájchesi, patá'aj rí'i ráaruuren mi á'utaatzí.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i ájchee í Eneas. ³⁵ Majta me'ín í mej a'uun huachéjme'ecaa a'ujna Lida, majta me'újna u Sarón, naími'i mú raasej. Majta jéjcuacan jín tiu'umuá'aj. Merá'antzaahua micu me'íjna í tavástar'a.

Tí'ij nu'u ra'ajjáj í Doorca huá'a tzajta'a a'íime í mi'ichite

³⁶ Seij ti nu'u ajta té'atzaahuat'e, a'ujna já'ahua'a pu a'utéveeca'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jope. Ífita'a a'íjna í ja'ati. Ayee pu ántehuaa tíjín Tabita. Tabita, ayée pu huataújmuua'a hua'aniuca jime'e í griego tíjín Doorca. A'íi pu ayén ríjca ti'iti jime'e ti í'í xí'epi'ín. Jéihua pu hua'atéva'irihua'a í mej caí a'ij tí'ijvii'cuat'iraca'a.

³⁷ Tí'ij Pedro auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Lida, tíjcu'ineca'a a'íjna í Doorca. Tí'iquí huam'íi. Seica mú racá'íiri'i me'íjna í mi'ichi. Mat'íj mi ru'uteájtuaa a'ánna ta'amuájca ti aité'asi í cuartu.

³⁸ A pu vejli'i pítejá'arici u Lida, a'ujna já'ahua'a Jope. Ajta a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna í Pedro a'ujna u Lida. A'íiné a'íime í mej té'atzaahuat'e'eca'a mu'uri ramua'areereca'a ti a'uun a'utéveeca'a, a'íi mú hua'uta'íteca'a hua'apuaca mej mi ya'utá'ixaate'en a'ij ti ti'itij huaríj. Ayee mú tí'ijree tíjín:

—Patá'aj hui ca'anacan á'ura'ani a'ujna Jope.

³⁹ Tí'iquí Pedro á'uraa huá'a jamuan. Tí'ij a'uun a'ará'a, a'íi mú ya'uví'iti a'ánna ti auucá'a í mi'ichi í cuartu tzajta'a. Majta me'ín mé 'uuca í mej mua'antiújjímua-jtareca'a a'íjna jime'e mej huácuui í huá'acina'ajmuua'a, a'íi mú jemin a'tavéjme'ecaa. Maújyeineca'a. Mat'íj mi tiraatasejra ti'itij cixuri, majta sícu'uri, tí'itj ti tí'itaahuacare'e a'íjna í Doorca tí'ij áuche'e ruurica'a. ⁴⁰ Aj pu 'i Pedro hua'uta'aj mej huirácíine. Aj pu 'i tí'itunutaca'a. Tí'iquí raatéjhuaa í Dios jemi. Pí pu incuré'eevee tí'ij raasej a'íjna í mi'ichi. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¡Tabita, ajchesi!

Aj pu 'i atáneereca'a. Tí'ij í raasej a'íjna í Pedro. Aj pu 'i a'ujyefjxi caama japua.

⁴¹ Ajta á'iyen Pedro pu rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu 'i ra'ajjáj. Tí'iquí a'íin Pedro, hua'utajé a'íimej í í'ihuamua'ame'en, ajta a'íimej mé 'uuca í mej antiújjímua-jtareca'a. A'íj pu hua'utasejra í ti huam'íi. Pu'uri ruurica'a a'íjna.

⁴² Majta á'iyen nainjapua ráamua'areeri'i a'íime í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Jope. Mu'ití'í mú rá'antzaahua me'íjna í tavástar'a. ⁴³ Ajta a'íin í Pedro, a'atzu pu a'uun a'uteájturaa a'ujna u Jope. Seij pu jemi á'ucatii ti navij tí'ihua'aca. Simón pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati.

10

Ti nu'u seij huatasejre a'íjna jemi í Cornelio

¹ Ajta seij a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Cesarea. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í teáata'a tíjín Cornelio. A'íi pu a'íin pí'eene'e í hua'acapítan í mej miyen ánte'arua tíjín xantaaru'u í mej Italia é'eme'ecan. ² A'íjna í

Cornelio, jeŕhua pu raná'amiche'e í Dios, majta í seica í teitestemua'ame'en. Cornelio pu ajta rá'astehua'a í hua'aye'ira a'ŕime í mej Israel jetze ajtème'ecan. Jéihua pu hua'utévai tumin jime'e, ajta rahuauca'a jeŕhua í Dios jemi.

³Ja'anáj pu ayén tiuju'urfj. A'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua já'ita'a ucame'ecaa í xicaj, tí'ij ti'tíj huatasejre. Cu xiee tevi uteájrupi u chi'ita a'u ti a'utéveeca'a a'ŕjna í Cornelio. Raasej temua'a naa. A'ii pu a'ŕin pú'een seij ti tí'ivaire'e í ta japua í Dios jemi a'ŕjna ti huatasejre. Aj pu 'i ayén tiraatajé tíjn:

—¡Cornelio!

⁴Ti'iquí rajseíra'ajraa. Tí'itziine'eca'a a'ŕjna í Cornelio. Aj pu 'i ayén tiraata'ŕhua'uril'í tíjn:

—¿Tí'itáni, nevástara'a?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'ŕjna ti tí'ivaire'e í ta japua tíjn:

—Dios pu hui ra'ancuré'a nain í pej peri ráahuaviiri'i, ajta í pej jín hua'utévai í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. ⁵Patá'aj hua'uta'ajte'en í tetecca mej u á'uju'un me'ŕjna u Jope, mej mi ya'uvé'evi'itin me'ŕjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tíjn Pedro. ⁶A'uu pu hui a'utéjvee seij jamuan ti ajta ayén ántehuaa tíjn Simón. Navij pu tí'ihua'aca a'ŕjna í Simón. A pu vejli'i é'eeche a'u ti jaj e'eve'e'ástime. A'ŕi pu hui timuaatá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huárini. —Aye pu tiraata'ixaa a'ŕjna í tí'ivaire'e í ta japua.

⁷Aj pu 'i á'uraa a'ŕjna í tevi tí'irá'ixaa a'ŕjna í Cornelio. Aj pu 'i a'ŕin Cornelio, hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e. Seij pu ajta seij huata'íteca'a ti i'í xantaaru'u. Jé'ecan pu rá'astejca'a í hua'aye'ira a'ŕjna jime'e a'ŕjna í xantaaru'u. ⁸Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti ti'tíj huárj. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej nu'u u á'uju'un u Jope.

Ti nu'u ti'tíj huatasejre jemin í Pedro

(Hch. 11:5-10)

⁹Yee ruijmua'ate'e yee, a'atzaj tacuarixpua, mat'ij meri á vejli'i aujú'uccaa u chajta'a, aj pu 'i Pedro antíraa í chí'ij japua a'u ti a'upá'atza tí'ij raatéjhuauni í Dios jemi. ¹⁰Jé'ecan pu huata'í'icuataca'a. Pu'uri ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti tiú'ucca'ani. Mat'ij mauj rí'í tí'iruurejca'a í tí'í'icua'ani, aj pu 'i ti'tíj huatasejre í jemin. ¹¹Aye pu a'ŕjna tiu'uséj ti nu'u antaájcu u ta japua. Tí'itij pu á e'icáme'eca'a á júte'e, saavana tí'itij, muáacuaci'e pu uhuá'isquínajme, ajta antijí'ici'ihuaca'a. ¹²Najmi'i mú tité'esejre'eca'a a'ŕjna jetze í saavana najmi'i í animaales, í mej muáacuaca ajta'ŕicajmee, majta í mej chuaata'a huaci'ica, í mej á'usinurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

¹³Aj pu 'i ja'ati huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Pedro, ajchesi. Iiya'a huá'ucuii patá'aj huá'ucca'ani.

¹⁴Ajta a'ŕin í Pedro, ayé pu tiu'utaniú tíjn:

—Canu xaa ne'u. Canu ja'anáj racua'ani í ti caí tatá'aca í taye'irá na'ari ti'tíj ti xána'avi'ire'e.

¹⁵Ajtahua'a ja'ati huánamuajri'i. Ayen tíjn:

—A'iné nain pu rí'í tiu'uteájtuua í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'avi'ire'e.

¹⁶Aye pu huafacajetze. Ajtahua'a tíraa júte'e u ta japua a'ŕjna í saavana.

A'ŕime í ti hua'uta'íteca'a a'ŕjna í Cornelio

(Hch. 11:11-14)

¹⁷Jé'ecan pu tí'imua'ajca a'ŕjna í Pedro tíjn a'iquí 'een jín yé tanéj a'ŕjna mi ti'tíj, a'iquí té'eme ijii a'ŕjna jime'e í hua'aye'ira. Aúche'e pu tí'imua'ajca mat'ij me'ŕin a'ará'a tá'apueerta a'ŕime í ti huaja'uta'íteca'a a'ŕjna í Cornelio. A'ŕi mú tiu'uta'ŕhua'u a'u ti é'eejca'a a'ŕjna í Simón. Mat'ij me'uun a'ará'a.

¹⁸Aj mú mi ca'anín jín hua'utajé ti pua'a nu'u a'uun á'uca a'ŕjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tíjn Pedro. ¹⁹Ajta a'ŕjna, aúche'e pu tí'imua'ajca a'ŕjna jime'e í ti huatasejre í jemin. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tíjn:

—Simón, seica mú hui muahuahuau. Mé huá'ca a'ŕime í mej muaatéhuaunen.

²⁰Ájchesi. Patá'aj acájra'ani. Pej pi á'ura'ani huá'a jamuan. Capej tí'itziine'e a'iné nee nu hua'uta'íteca'a.

²¹ Aj pu 'i acájraa a'íjna í Pedro a'u mej a'uté'uuca'a. Ti'iquí ayén tihua'utá'ixaa tífjn:

—Nee nu ne'fn pú'een i sej nehuahuau. ¿Ti'itájni jín yé sevé'uju'un?

²² Aj mú mi miyen titeetaniú tífjn:

—Aye tu 'een jín yevé'uju'un a'íjna jetze me'ecan a'íjna í Cornelio í ti hua'acápitan. Rí'í pu hui tí'itevij. Jéihua pu hui raná'amiche'e í Dios. Ajta naími'i mú rí'í tirájcha'íi í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Seij ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íi pu raatá'ixaa ti a'íin mú'eetzi huata'áijta pej nu'u á'ura'ani áa ti é'eche a'íjna, t'í'ij a'íin Cornelio muáanamua nain jime'e a'achú pej pena'a caj tihua'utá'ixaate'esin í niuucari. —Aye mú tiraata'ixaa.

²³ Ti'iquí a'íin hua'utá'inee mej uteárute u chí'ita. A'uu mú a'uteájturaa a'ujna. Yee ruujmua'ate'e yee pu á'uraa a'íjna í Pedro huá'a jamuan í mej huaíca. Majta seica mú a'ucíj í'ihuamua'ame'en í mej té'atzaahuat'e me'uun é'echejca'a a'ujna u Jope.

Pedro pu nu'u a'uun a'ará'a áa ti é'eche a'íjna í Cornelio

²⁴ Majta seij jetze í xicaj, a'úu mú a'ará'a u Cesarea. A'íi pu huá'achu'eve'eca'a a'íjna í Cornelio. A'íj pu jín hua'utajé í ru'ihuamua'a, ajta í ru'amiiugstemua'a. Naíjmi'i mú tiújsej u chí'ita. ²⁵ T'í'ij Pedro u a'uteájrupi u chí'ita, a'íi pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íin Cornelio á e'erájve á vejli'ipuan í Pedro. ²⁶ Aj pu 'i a'íin Pedro pu ra'ajjáj. Aye pu tiraata'ixaa tífjn:

—Huatéechaxi, tevi nu'u pú'een inee.

²⁷ Mat'í'ij a'atzu tiu'uxáata rujímua'a, mat'í'ij mi uteájrupi u chí'ita. Ti'iquí a'íin Pedro hua'usej í mej tiújsej jéihua í teite. ²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tífjn:

—Mú'een xu tirú'umua'aree í taye'irá ti caí taatá'aca itejmi í tej Israel jetze ajtéme'ecan tej nu'u caí tiyen titejáj'ujjhua'ane'en a'íimej jamuan í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan ni tej nu'u caí tiyen tihuá'amuare.

'Mi ajta Dios pu naatasejra ti caí ayén tiraavíjte'e nej niyen tiraaxajta yee capu amín té'aste amijna í ja'ati nusu yee xána'avi'ire'e pu sejre'e amijna. ²⁹ A'íj mú jín, naatajé me'íjna í ta'ihuamua'a nej nu'u mú a'uvé'eme'en, canu tí'itáj a'íj tiu'utaxájtaca'a. Aye pu tí'ijxe'eve'e nej ráamua'aree a'iquí 'een jín senaatajé. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

³⁰ Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Cornelio tífjn:

—Pu'uri hui teuumé muáacua xicaj, ayé nu niche huatacaí, nehuánitzi'ive'e. Neajta raatéjhua u Dios jemi, a'atjaz cumu já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj. Ti'iquí ja'ati huatasejre ineezti jemi. Naa pu tí'itemastájye'icaa a'íjna í ti ru'ucáviijca'a. ³¹ Ajta raatéjhua u tinaatá'ixaa a'íjna í ja'ati tífjn: “Cornelio, Dios pu nu'u ari ráanamujri'i a'íjna í pej raatéjhua u jemin. Ajta a'íi pu ra'utámua'areeri'i a'achú pej caj tihua'utapuaíjve í mej caí a'íj t'í'ijviicua'i.

³² Patá'aj hui hua'uta'íte mej u á'uju'un a'ujna u Jope. Miché'e nu'u ya'uvé'evi'itin me'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaa tífjn Pedro. Aa pu á'luca a'u ti é'eche í Simón, a'íjna ti navij tí'ihuua'aca. Aa pu nu'u é'eche a'ájna vejli'i jaj ti e'eve'e'ástime.” Aye pu hui tinaatá'ixaa.

³³ A'íj nu jín ca'anacan hua'uta'iteca'a mi seica mej mi muajja'utájeeve. Xí'epi'in pej huaríj pej peri mú ya'uvé'eme. Yee tu'uri, tica, naími'i u'uté'uu. Dios pu ramua'aree a'íj tej ye'í tí'ijxe'eve'e, tetá'aj naími'i ráanamua a'achú t'j na'a caj a'íin tavástara'a tímuuata'a'íj pej titaatá'ixaate'en. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Cornelio.

³⁴ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tífjn:

—Nu'uri xaa niyen tí'initiejte'e jíi tífjn ayej xaa ne'u ti'ayajna a'íjna jemi í Dios naími'i mú miyen titeetaniú tífjn Dios pu ayén che'atá na'a t'í'ijxe'eve'e naíjmi'ica jime'e t'j ajta itejmi. ³⁵ Naíjmi'ica pu a'ancure'evi'iti í Dios a'íimej í teite í mej rí'í tiratá'aca, majta mej xí'epi'in rici. Capu Dios jetze ruxe'eve'e ti pua'a seij chuejra'a japua mé'eme'ecantan me'íjna í ja'atén.

³⁶ A'ii pu hui a'íin pú'een í niuucari í ti Dios jín ayén tihua'utajé a'íimej í huáacix-a'astemua'ame'en a'íjna í Israel teecan. A'íi pu ayén tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e ti tiu'utémua'aviste'e a'íjna jime'e ti huá'a japua huaniú a'íjna í Jesús í ti Dios án ya'ujra í ipuari japua. A'íjna í ti tavástara'a pú'een itejmi, a'íi pu taatá'a tej ti rí'í titeeteáturan í Dios jemi.

³⁷ Xu'uri ramua'aree a'ij ti ye'í ti'iti huarfj a'ujna já'ahua'a tñ na'a nainjapua u Judea. A'uu pu a'utéjche a'ujna u Galilea tñ'ij a'ñin tihua'utá'ixaa í teite, ajta tñ'ij ráamuai'ihuaca'a a'fjna í Juan. ³⁸ Dios pu ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca tñ'ij a'ñin jemin huateáturan í Jesús. Ajta a'ñin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fj pu jetze aráujca'anejca'a a'fjna í Jesús. Ti'iquí á'uche'ecane'e já'araa. Aye pu í'irijcaaa í ti í'ixi'epi'in jime'e. Ajta tihua'ahua'atehua'a naíjmi'ica í mej rajpuajtzi me'fjna jime'e ti tiyaaru'u tihua'á'ajjte'eca'a. Aye pu 'i rjcaaa a'fjna í Jesús a'iné Dios pu raatévai.

³⁹ Teen tu raasefj nain jime'e a'ij ti huarfj íye a'u mej é'eche a'fime í mej Israel jetze ajtéme'ecan ajta a'ánna Jerusalén. A'fí mú rá'utatai í ciyej jetze ta'utácúruu. Aye mú hui 'een jín raajé'ica me'fjna í Jesús. ⁴⁰ Ajta, Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an tñ'ij teuomé'eca huaíca xicaj ti huam'í. A'fj pu jín ajtahua'a huatarúj a'fjna í Jesús. Ajta Dios pu hui hua'utá'a mej mi seica raasefj. ⁴¹ Camu naími'i raasefj, sino a'fí mu'u í ti hua'avé'evi'iti í Dios. Iteen tu te'ñin pú'een i tej tiu'ucuaa, teajta hua'í jamuan a'fjna í Jesús tñ'ij a'ítara'a a'u mej e'evé'enami'ihuajme í mí'ichite. Teen tu hui xaa ne'u raasefj.

⁴² A'fí pu titaata'ajj tej ti tihua'utá'ixaate'en í teite, teajta tiyen tiraataxáj yee Jesús pu a'ñin pú'een í ti Dios ra'antíhua'u a'fjna jime'e í ti hua'uxfjte'en naíjmi'ica í teite, í mej mauj ruurijme, majta í mej meri huácuii. ⁴³ Ajta í mej títetaté'eca'a me'fjna jime'e mej Dios jetze me'ecan tñ'ixaxa'ata'a, naími'i mú tiu'utaxájtaca'a me'fjna jime'e ti pua'a nu'u ja'ati ti na'a, rá'antzaahuate'en a'fjna í Jesús, nain pu nu'u jín tiraatá'uuni'ira í ti jín auteájturaa í Dios jemi niuucajtze'en í Jesús.

Ti nu'u a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu huateájturaa huá'a jemi a'fimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

(Hch. 11:15-17)

⁴⁴ Aúche'e pu tñ'ixajtaca'a a'fjna í Pedro, tñ'ij a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios yé ve'ecáane. Ti'iquí huateájturaa huá'a tzajta'a naíjmi'ica jemi a'fimej í mej ráanamuajri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Pedro. ⁴⁵ Seica mú majta á a'uté'uuca'a í mej a'fimej jetze ajtéme'ecan í mej té'atzaahuate'e, í mej majta a'fimej jetze ajtéme'ecan í mej ra'ancuré'ecura'a í runavij í ta'antiújvi'i í mej jetzen sea'araca. Jé'ecan mú r'í'í ta'utasefj a'fime me'fjna jín ti Dios ajta raateájtuaa í ruxéjniu'uca a'fime jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁴⁶ Aye mú 'een jín r'í'í ta'utasefj a'iné ayéé mú tihua'unamuajri'i í mej seica niuucari jín tñ'ixajtaca'a, majta jé'ecan mú r'í'í tiratá'acare'e í Dios.

⁴⁷ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'fjna í Pedro tñ'ij:

—Aye mú che'atá mena'a tira'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tetfj iteen. Ayej ne'ase, capu méej ja'ati ti hua'utá'ijmii mej caí rumuai'ihua a'fime í teite. Capu xaa ne'u méej ja'ati.

⁴⁸ Ajta á'iyen hua'uta'ajj mej huaújmuai'ihua niuucajtze'en a'fjna í Jesús í ti ajta Cirístu'u pú'een, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Aye pu a'fjna jín huarfj, matf'ij mi me'fñ í mej huámuai'ivijhuaca'a, a'fí mú raatáhuaviiri'i me'fjna í Pedro ti a'ñin á a'uteáturan huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj.

11

Ti nu'u tihua'utá'ixaa a'fjna jime'e í Cornelio

(Hch. 10:9-23, 44-48)

¹ Aj mú mi a'fime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta a'fime í mej ihuáamu'a'ame'en pú'een í mej me'uun a'uchéjme nainjapua í Judea, a'fí mú ráamu'a'areer-i'i tñ'ij a'fí mú majta ra'ancuré'a í niuucari í ti a'fjna jetze a'uvé'emej í Dios a'fime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ² Tñ'ij a'ñin Pedro a'ánna a'ará'a a'ánna Jerusalén, majta á'iyen a'fime í mej té'atzaahuate'e, í mej ra'antisí'iche í runavij, a'ij mú pua'a tiraatajé me'fjna. ³ Míyen tñ'ij:

—A'ij pej pua'a huarfj a'iné a'fimej pej huaja'uvé'emuaareca'a í mej caí ra'antisí'iche í runavij, pajta huá'a jamuan tiu'ucuaa. —Aye mú tiu'utaxájtaca'a a'fime.

⁴ Aj pu 'i Pedro a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en nain a'ij ti ti'itfj huarfj. ⁵ Ayen tñ'ij:

—A'uu nu chajta'a a'utéveeca'a a'ujna Jope. Neraatéhuausime'ecaa í Dios jemi. Aj pu 'i ti'itj ineezti jemi huatasejre, saavana ti'itj ti jute'e á e'icaanej. Muáacuaci'e pu ajtaujhua'isquínajmee, ajta antij'í'ici'ihuaca'a. An pu hui e'icaanej a'u nej á'ujcatii. ⁶Nee nu rasejracaa'a. Aj nu ni a'ímej huasej a'ijna tzajta'a í saavana jehua mú animaales, í mej muáacuaca ajta'ícajme, majta í mej simuáruuni, majta í mej chuaata'a huaci'ica í mej á'usinuuerejye'í, majta í mej rá'ara'ive.

⁷Net'í'ij ni ne'ijna huánamuajri'í. Aj pu 'i ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijín: “¡Pedro, ajchesil liya'a huá'ucuii, patá'aj huá'ucua'ani.” ⁸Ayee nu hui tiu'utaniú tijín: “Nevástara'a, canu xaa ne'u, a'iné canu ja'anáj ráacua ti'itj ti caí tatá'aca í taye'irá nusu ti'itj ti xána'avi'ire'e.”

⁹Ute'e pu hui pújme'en ajtahua'a ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijín: “A'iné nain pu tiú'utaahuaca'a í Dios, capej ché'e piyen ti'ixajta yee xána'avi'ire'e.” ¹⁰Huáca pu ayén tiuju'urj. Ajta á'iyen tíraa jute'e u ta japua a'ijna í saavana.

¹¹Jíme'en pu'u tíraa, seica mú hui u a'ará'a a'ujna a'u nej á'ucatii inee. Mé huácaca'a a'íime. A'uu mú nu'u huaja'uta'iteca'a u Cesarea mej mi náhuauuni ineezti. ¹²Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu naata'áj nej nu'u á'ura'ani huá'a jamuan a'ímej, nej nu'u caí huá'atziine'e. A'íi mú majta a'ucj ne jamuan a'ímei ta'ihuamua'a í mej arájsevi. Na'ími'í tu a'uteájrupi u chí'ita a'u ti é'eche a'ijna í ja'ati.

¹³A'íi pu taata'ixaa ti nu'u seij huatasejre a'ájna a'u ti é'eche. A'ijna í tevi, a'íi pu a'íin pú'eene'e seij ti nu'u tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa a'ijna í tevi tijín: “Patá'aj huá'uta'ite mi teteca a'ujna u Jope mej mi u ya'utájeeve a'ijna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. ¹⁴A'íi pu nu'u timuaatá'ixaate'esin a'ij ti ye'í Dios timuaatá'uuni'íra ajta na'ijmi'ica a'ímej á'ateitestemua'a.” Ayee pu hui tiraata'ixaa a'ijna í ja'ati.

¹⁵Net'í'ij a'utéjche nej tihua'utá'ixaate'en, aj pu 'i yé ve'ecáane a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íi pu hui a'uteájturaa huá'a tzajta'a a'ímej. Ayee pu che'atá na'a tiu'uteájturaa itejmi tzajta'a. ¹⁶Aj nu ni ra'utámua'areeri'í ne'ijna í ti ayén tiu'utaxájtaca'a í tavástara'a tijín: “Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'ijna jime'e í Juan, a'íi pu nu'u huá'u-mua'íhuacare'e á jaj jime'e. Aru a'íi pu xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturaasin mú'ejmi tzajta'a.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í tavástara'a.

¹⁷A'íj pu jín, ti pua'a Dios ayén che'atá na'a tihua'utapua'ijve'en í ti ajta taatapua'ijve itejmi tet'í'ij rá'antzaahua a'ijna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'iné auj tí'iri'íri nej ra'antimua'ítin í Dios. —Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Pedro.

¹⁸Mat'í'ij ráanamujri'í me'ijna 'íihuamua'ame'en í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, camu ché'e ti'itj xajtaca'a, sino r'í'í mú tiraatá'a í Dios tijín:

—Huateáxcui'íhua, pu'uri hui Dios hua'utá'a í mej sej chu'éjra'a japua é'eche mej mi jéjcuacan jín tiú'umua'ati mej mi ruuri muá'ara'ani tij na'a rusén jime'e.

í mej nu'u me'uun e'etiújse'íri u Antioquía

¹⁹Majta me'ín í mej a'ucjxi me'ijna jime'e í mej seica raajé'ica me'ijna í Esteban, majta a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú a'ímuá a'ucjxi. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a Fenicia, majta seica a'ujna já'ahua'a Chipre, majta seica a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Antioquía. A'ímej mú huatá'ixaa í niuucari í mej Israél jetze ajtémecan. ²⁰Majta í seica í mej Chipre é'eme'ecan a'ímej jamuan í mej Cirene é'eme'ecan, a'íi mú me'uun a'atanéj me'újna u Antioquía. Aj mú mi autéjhuii mej hua'utá'ixaate'en a'ímej í mej hua'aniuuca jín tí'ixaxa'a í griego. A'íj mú hua'utá'ixa í niuucari í ti tiu'utémua'aviste'e a'ijna jetze me'ecan í tavástara'a a'ijna í Jesús. ²¹Jéihua pu hua'utévai í tavástara'a. A'íj mú jín mu'íiti rá'antzaahua. Majta ra'ancuré'evi'iti í tavástara'a.

²²Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mat'í'ij me'ín ráanamujri'í a'ij ti ti'itj huarj, a'íj mú huata'iteca'a í Bernabé a'ujna Antioquía.

²³Tí'ij a'uun a'ará'a a'ijna í Bernabé, tí'iqui raasej ti Dios r'í'í tiú'uruu huá'a jemi. A'íj pu jín jé'ecan huatajtemua'ave a'ijna í Bernabé. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u u huateújca'anen í ru tzajta'a mej mi mauj rá'atzaahuat'e í tavástara'a.

²⁴ Ayeé pu tiú'uruu a'ljna í Bernabé, a'liné rí'i pu tí'itevistaca'a. Jé'ecan pu a'ljna jetze arájuca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jéihua pu té'atzaahuaté'eca'a. A'lj pu jín jéihua hua'utéemua'iti í teite mej mi rá'antzahuaté'en me'ljna í tavástara'a.

²⁵ Tí'ljtá'i á'uraa a'ljna í Bernabé a'ujna u Tarso ti í ráahuauni a'ljna í Saulo. ²⁶ Tí'iquí ráateu. Aj pu 'i a'uun ye'eráavi'iti a'ujna Antioquía. A'uú mú á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuaté'e a'achú cumu sejj nine'ira'a. Majta tihua'umuá'ate jéihua í teite a'ljna í Bernabé, ajta a'ljna í Saulo. A'ujna u Antioquía, majta me'ín í teite amuacaícan mú miyen hua'utamuájteca'a tíjín cristianos mú pú'een.

²⁷ A'ájna xicájra'a jetze, seica mú u a'ará'a a'ujna Antioquía Jerusalén mej e'eráaci. A'jí mú me'ín pú'eene'e í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ²⁸ Ayeé pu ántehua'aca'a sejj tíjín Agabo. A'jí pu á a'utéechaxi á já'ita'a huá'a tzajta'a. A'lj pu jetze arájuca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'ij ayén tihua'utá'ixaate'en ti nu'u huatúuri'ihua a'ame nainjapua íiyen chaanaca japua. (Ayej xaa ne'u tiuju'ur'íj tí'ij a'ín tí'ajjtaca'a a'ljna í rey ti ayén ántehuaa tíjín Claudio.)

²⁹ Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuaté'e í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Antioquía, a'jí mú raax'epi'intare mej tíhua'uta'ájt'e'en a'ímej í ru'ihuamua'a a'ujna u Judea í mej jín huatéujvair'e'en, sejj majta sejj mej miyen tíhua'utapuaájve'en a'achú mej caj tí'ijviicua'i. ³⁰ Ayeé mú huaríj. U mú tihuaja'uta'í'iri'i nain í mej tíhua'utapuaájve. Ajta a'ín í Bernabé, a'ljna jamuan í Saulo, a'jí mí hua'utátuii í huá'avaujsimua'a a'ímej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén.

12

Mat'íj nu'u raajé'ica a'ljna í Jacobo, majta ra'iteána me'ljna í Pedro

¹ Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, a'ljna í rey í Heródes, a'jí pu a'utéjche ti huá'avivi'i seica í mej té'atzaahuaté'e tí'ij a'ij pua'a huá'uruuren. ² A'jí pu raata'ájtaca'a mej raajé'ica í Jacobo, í ti ja'atzeáara'an pú'een a'ljna í Juan. A'jí mú ru'ijvejchéca'a í mu'úura'an. ³ A'liné a'jí pu ramua'areereca'a ti hua'aránajchéca'a a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan ti a'ín ayén tiú'uruu, a'jí pu ajta huatéevi'i a'ljna í Pedro, a'ájna mat'íj me'ín tí'iyestejca'a me'ljna jime'e mej racua'aca í pan ti caí cujchira'a.

⁴ Ayeé pu a'ljna jín huaríj í Heródes ti ra'iteána a'ujna carcel. Jéihua mú racha'íica'a miyen muáacua mé'e. Majtahua'a méyee memuáacua mé'e. Majtahua'a muáacua mé'e. Majtahua'a méyee muáacua mé'e. Ayeé pu a'ín tí'imua'ajca ti a'ájna ru'irájtuaani mej mi raasejj naími'i í teite. Ayeé pu tiu'umuá'aj ti ayén huá'irini, tí'ij te'enáara'an í mej tiu'uyé'este me'ljna jime'e cáne'axi mej cui'ica. ⁵ A'lj pu jín a'ín Heródes racha'íica'a a'ljna í Pedro.

Mí majta í mej té'atzaahuaté'e, a'jí mú a'ujca'anéecan jín rahuauca'a í Dios jemi me'ljna jime'e í Pedro.

Dios pu ru'irájtuaa a'ljna í Pedro

⁶ Yee ruíjmua'ate'e yee pu huatéática'areca'a ajta pu'uri ru'irájtuaaniche'e mej mi raasejj í teite. Ajta a'ín í Pedro í'icujcaa. A já'ita'a a'ure'eca'it'í anáji'ici'ihuaca'a cadeena jime'e ru'íica jetze, ajta rumuájca'a jetze. Majta í xantaaru'u mej hua'apua, a'jí mú ajtatápi'ihuajme'ecaa me'ljna jetze í Pedro. Majta seica í xantaaru'u, a'ú mú á'e'it'euuca'a tá'apueerta, mej racha'íica'a.

⁷ Aj pu 'i jíy'e'itzi jime'e, sejj huatasejre jemin. A'jí pu a'ín pú'een sejj ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástara'a jemi. Ajta uhuanéeri'icire'ajraa a'ujna u carcel. Aj pu 'i raatáruureajxi a'ljna í tevi. Raajíste a'ljna í Pedro. Ayen tíjín:

—Ca'anacan, ajchesi.

Aj pu 'i á'é'evatzijxi í cadeena á chuaata'a a'ljna ti jín jí'ici'ihuaca'a í Pedro. ⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ucá'achejte'e mua'asiicu'u, ajta ajtá'aca'acaite'e.

Aj pu 'i ayén huaríj a'ljna í Pedro. Ajtahua'a ayén tiraata'ixaa a'ljna í tí'ivaire'e u ta japua tíjín:

—Ucá'achejte'e mi sefj muá'aciixu. Patá'aj naatavájra ineetzi.

⁹ Aj pu 'li huirájraa a'fjna í Pedro, cujta'an a'fjna í ti tí'ivaire'e u ta japua. Ajta capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna a'ij ti tí'itj raruurejca'a a'fjna jamuan í ti tí'ivaire'e u ta japua. Capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna nusu tí'imaaraca'a na'a.

¹⁰ Matf'ij mi me'lun a'ur'éene a'u ti a'utéveeca'a sejj í xantaaru'u ti racha'iica'a í carcel. Majta 'á'ayee sefj jemi í xantaaru'u. Aj mú mi me'ín a'ur'éene a'utí tepuústi'i puéertara'a e'itéjvee a'u ti a'atanén í juye. Tí'iquí antaújcu rusefj a'fjna í puéerta. Aj mú mi huiráaci. A'fj mú jetze a'ucfj í juye. Matf'ij mi raatéexijte a'u ti aúu'ase í juye. Jiye'itzi jín pu á'uraa a'fjna í ti tí'ivaire'e u ta japua. ¹¹ Aj pu 'li ráamua'areeri'í a'fjna í Pedro ti ayén ti'ayajna. Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Nu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tavástar'a sejj u a'uta'íteca'a ti tí'ivaire'e u ta japua tí'ij a'fín nu'irájtuaani tí'ij caí ayén tináaruuren a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'fjna í Heródes, majta a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

¹² Tí'ij a'fín ráamua'areeri'í ti ayén ti'ayajna, aj pu 'li á'uraa. A'uu pu a'ará'a María ti é'eche, náánajra'an a'fjna í Juan ti ajta ayén ántehuaa tíjín Marcos. A'uu mú tíújsejj jeíhua í teite. A'íi mú rahuauca'a í Dios jemi. ¹³ Tí'iquí a'fín te'ejteátu'asixi a'ájna tá'apueerta a'ájna ta'anténine'i. Aj pu 'li sejj huirájraa tí'ij raasefj ja'ati ti pírici. Temuaij a'fjna, 'íita'a ti ayén ántehuaa tíjín Rode. ¹⁴ Tí'ij a'fín ráanamujri'í ti huajíhuaca'a, a'íi pu ráamua'areeri'í tíjín a'íi pu pírici í Pedro. Capu ajta te'entacú. Ayeé pu huarfj, a'íné huáp'i'i pu rútemua'ave'eca'a a'fjna í temuaij. Tí'iquí a'utiéchejraa tí'ij huaja'utá'ixaate'en ti nu'u á a'utéveeca'a á tá'apueerta a'fjna í Pedro.

¹⁵ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa me'fjna í temuaij tíjín:

—Pá'atimua'í pepu'u.

Ajta a'fín, jeíhua pu ayén tí'ixajtaca'a ti ayén ti'ayajna, tíjín:

—A'íi pu hui pírici.

Majta me'ín, miyen tíjín:

—Capu a'fín pú'een. Xiéjniu'ucare'ara'an pu pú'een.

¹⁶ Ajta aúche'e a'fín Pedro, te'ejteátu'axa'a í puéerta jetze. Aj mú mi xaa te'entacú. Matf'ij raasefj, jé'ecan mú a'ij te'utasefj. ¹⁷ Rumuájca'a pu jín hua'utá'ixa a'fjna í Pedro mej mi caí ché'e a'ij teáruuasime'en. Aj pu 'li hua'utá'ixa a'ij ti ye'í tiru'irájtuaa u carcel a'fjna í tavástar'a. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj raatá'ixaate'en se'fjna í Jacobo, seajta í seica í ta'ihuaamua'a.

Aj pu'í á'uraa. Tí'iquí u já'ahua'a yee a'ará'a.

¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee cumu tapuá'arjime'eca. Jéíhua mú á'upuapua'are'e í xantaaru'u. Camu ramua'areereca'a a'ij ti tí'itj ráaruu a'fjna í Pedro. ¹⁹ Jéíhua pu rahuaahuau a'fjna í Heródes. Capu ráateu. Aj pu 'li a'ímej huata'íhua'uri'í í xantaaru'u í mej racha'iica'a. Ajta á'iyen a'fín Heródes hua'uta'ájtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini a'ímej í xantaaru'u. Aj pu 'li a'fín huirájraa u Judea a'fjna í Heródes. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna Cesarea. A'uu pu á'atee.

Tí'ij nu'u huam'í'í í Heródes

²⁰ Ajta a'fín í Heródes, temua'a pu tihua'ajaaxiejvi'iracaa a'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna u Tiro, majta í mej Sidón é'eche. A'íi mú tíújsejj. Matf'ij mi naími'í u a'atanéj a'ujna Cesarea. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'uxáj me'fjna jamuan í Heródes. Matf'ij mi sefj huamuá'iti tumin jime'e. A'íi pu a'fín pú'een í ti ravaire'eca'a a'fjna í rey. Ayeé pu ántehuaaca'a a'fjna í ja'ati tíjín Blasto. A'íi pu hua'utévai mej mi tiu'uxáj jamuan. Matf'ij mi raatáhuaviiri'í me'fjna í Heródes tí'ij caí ché'e huá'ajaaxiejvi'ira a'ímej, sino ché'e r'í'í tí'eene'en. Majta chúziíine'eca'a a'íné a'úu pu teja'uvé'eye'icaa í tihua'acua'ira a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua a'u ti te'jé'ajta a'fjna í Heródes.

²¹ A'ájna xicájra'a jetze mej raax'epi'íntare, a'íi pu ucaújchejte í rusiicu'u í mej jín ráamua'ati ti a'fín i'irey. Aj pu 'li acáayejxi í ipuari jetze. Tí'iquí tihua'utá'ixaa naíjmi'ica í teite. ²² Matf'ij ráanamujri'í me'fjna í Heródes, ayéé mú titeetejíhuajraa tíjín:

—Dios pu hui pírici mi ti tí'ixa, capu tevi pú'een.

²³ Ajta a'ñin í Heródes, capu rí'i tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín a'iyen sejí í ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástara'a jemi, a'íí pu tiráacui'ini. Tí'iquí tiju'ineca'a. Mat'íj mi me'ñ chul'inute raatéjci'ici me'ñina í Heródes. Aj pu 'i huam'íi.

²⁴ Majta, jeihoa mú ráanamua'jri'i í niucari í mej tavástara'a jetze me'ecan tiu'utaxá-taca'a. Amuacaícan, a'íí mú ráanamua'jri'i a'íímej í mej á vejli'i antachéejmee, majta ájca'ihua í méyee mej a'uchéjme, majtáhua'a ajca'ihua'imua mej a'uchéjme. Najmi'ici'e pu huanamuáarejraa. ²⁵ Ajta a'ñin í Bernabé, ajta í Saulo, mat'íj araúrate í mej tihuaja'uta'íti'iri'i, a'íí mú a'ucíj a'ujna Jerusalén. Majta ya'uví'iti me'ñina í Juan ti ajta ayén ántehuaaca'a tijn Marcos.

13

Mat'íj amuacaícan a'ucíj majtáhua'a méyee a'ñina í Saulo, ajta a'ñina í Bernabé mej mi tihua'íixaate'en í teite

¹ Ajta, a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijn Antioquía, a'úu mú a'uté'uuca'a í teite í mej té'atzaahuat'e. Seica mú tí'ixajta'a í Dios jetze me'ecan, majta seica mú tihua'amua'atejca'a í teite. A'ii mú a'ñin pú'een a'ñina í Bernabé, ajta a'ñina í Simón, ti ajta ayén ántehuaaca'a tijn ti xu'umuara'a. Ajtáhua'a a'ñina í Lucio ti Cirene é'eme'ecan, ajta í Manaén. (A'ñina í Manaén, a'íí pu amiigura'an pu éene'e í Heródes ti tí'ajjtaca'a nainjapua u Galilea). Ajta pu a'ñin a'uun a'utéveeca'a a'ñina í Saulo.

² Ja'anáj mú téníu've'e, majta rú'itzi'ive'eca'a, aj pu i a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Sehue'evé'evi'itichi sem'ñina mi Bernabé, seajta sem'ñina mi Saulo matá'aj hui miyen tiu'utévaire'en me'ñina jime'en í nej neri tihua'utá'itiira.

³ Aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios, majta rú'itzi'ive'e. Mat'íj mi hua'avé'emuari'exi í huá'amuu'utze'e. Aj mú mi hua'uta'íteca'a mej nu'u a'uciíne.

Mat'íj nu'u me'uun a'atanéj u Chipre

⁴ A'iné a'ñina í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu hua'uta'íteca'a a'ñina í Bernabé, ajta a'ñina í Saulo, a'úu mú pújme'en a'ucíj a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijn Seleucia. Aj mú mi atéeci í baarcu jetze. Mat'íj mi a'uun jetze pújme'en antacj sejí chuéjra'a japua ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijn Chipre.

⁵ A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'ujna já'ahua'a baarcu ti a'utéche'eca. Ayee pu téja'arájtehuaa í chajta'ana tijn Salamina. Mat'íj mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti tihua'utá'ixaa í Dios. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a hua'ateyuu tzajta'a a'íímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ajta a'ñina í Juan, a'íí pu huá'a jamuan huamé'ecaa, ajta pu a'ñin huá'avaire'eca'a.

⁶ Nain japua mú ú'uciíneca'a tijn na'a á teje'eráahuachi. Mat'íj mi me'uun a'ará'a chajta'a, ti ayén téja'arájtehuaa tijn Pafos. A'uu mú ra'antinájcheca'a sejí í ti Israel jetze ajtémecan ti ayén ántehuaaca'a tijn Barjesús. Támua'aree a'ñina. Ajta tí'ihua'itaca ti nu'u tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'ñina ti támua'aree, a'íí pu ravaire'eca'a í tajtuhuan í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ántehuaaca'a a'ñina í tajtuhuan tijn Sergio Paulo. Jé'ecan pu té'umua'areereca'a a'ñina í tajtuhuan. Aj pu i hua'uta'ajjtaca'a a'ñina í Bernabé, ajta a'ñina í Saulo a'ñina jime'e ti a'ñin tajtuhuan ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'unamua a'ij ti 'een jín huaja'uta'íteca'a í Dios.

⁸ Ajta a'ñin ti támua'aree, a'íí pu ayén ántehuaaca'a tijn Elimas. A'íí pu huá'a jetze me'ecan huatéechaxi tí'ij caí té'antzaahuat'e'en a'ñina í tajtuhuan. ⁹ Ajta a'ñin í Saulo, ti ajta ayén ántehuaa tijn Pablo, a'íí pu a'ñina jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Aj pu i ra'aráaseij temua'a naa.

¹⁰ Tí'iquí ayén tiraata'ixaa tijn:

—Mú'ee pe tí'ihua'itaca, í ti tiyaaru'u a'atáata pú'een, mú'ee pe caí raxí'eeve'e najmi'i tijn na'a ti 'íxi'epi'ín. ¿Ni qui hui pecáí ja'anáj ra'antipua'ajte'esin pej caí mú'ee tihua'antiú'uuni'ira'an mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios? ¹¹ Pu'uri Dios puajtzi

muaatá'asin íjii. Pua'aracúuni pej pua'amé. Capej hui ché'e mé uunéeri pua'amé tújca'ari tzajta'a.

Tí'iquí ayén te'irájraa a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Pablo. Temua'a pu te'aracúuni'i já'araa a'íjna ti támua'arejca'a. Cu xiee ti cuj huatética'are í jemin, ajta cumu ti huamé'en cieeniste'e. Aj pu í ja'ati huáhuaa ti ra'anaví'ira'a, ayén tíjín capu mé únee.

¹² Ajta a'íjn í tajtuhuan, tí'ij raasej a'ij ti tí'itj huarj, tí'iquí rá'antzaahua a'iné a'ij pu pua'a ra'utasej a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate me'íjna jime'e í tavástara'a ti raniuuca.

Matí'ij nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Antioquía ti a'uun huatacá'a u Pisidia

¹³ Aj mú mi a'ucj, a'íjna í Pablo, majta me'íjna í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. A'uu mú atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi me'uun a'uré'ene a'ujna já'ahua'a sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Panfilia. A'uu mú a'ará'a a'ujna chajta'ana japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Perge. Tí'iquí a'íjna í Juan, a'úu pu huaja'utétuaxi. Ajta a'uun airáane u Jerusalén.

¹⁴ Majta me'ín í seica, a'íi mú huiráci a'ujna Perge. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Pisidia. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. A'uu mú a'uteájrupi huá'a teyuu tzajta'a a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Matí'ij mi huatéra'aseca'a. ¹⁵ Aj mú mi seica ra'ujjve í yu'uxari í te'anxívi, majta í seica í yu'uxari í mej te'uyú'uxaca'a í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Matí'ij mi í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú miyen tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ta'ihuamua'a, ti pua'a tí'itj sehuá'a'ixaate'ecu í teite, á'iyen sehuat'utá'ixaate'e íjii.

Tí nu'u a'íjn Pablo ayén tihua'utá'ixaa

¹⁶ Aj pu í a'íi á a'utéechaxi a'íjna í Pablo. Tí'ij í rumuájca'a jín hua'utá'íjmíjri'i tíjín mej caí a'ij teáruasime'en. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een teteca mi sej Israél jetze ajtémecan, mú'een mi sej seajta rá'atzaahuat'e í Dios, xáanamujri'i hui se'íjna í niuucari. ¹⁷ A'ijna í hua'aDioj í mej uyé'esise'ira'a a'ujna Israél, a'íi pu hua'avé'evi'ti a'ímej í tayá'upuaci'istemua'a. Aj pu í a'íjn hua'utámu'iire jéihua matí'ij mauj me'uun é'echajca'a a'u mej caí chuej é'ejcha'íca'a. A mú é'echajca'a me'íjna já'ahua'a sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Egipto. Aj pu nu'u í Dios hua'arájtuua, a'ujna chuéjra'a japua, a'iné a'íi pu ayén hua'umuá'amuat'e'ecaa.

¹⁸ A'íi pu nu'u huá'a jime'e huá'uviicua'ire hua'apuate nine'ira'a matí'ij á'ujuhua'ane'e a'ujna já'ahua'a itzitá. ¹⁹ Ajta arahua'apuáca pu antipúa'ari í teite í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í sej chuéjra'a japua, ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Canaán. Aj pu nu'u í hua'utapuaíjve í ruteftestemua'a a'ímej í mej huá'achueere'ecaa í mej amuacácan me'uun é'echajca'a.

²⁰ Jirá'atee nu'u a'achú cumu muácaua ciento japuan muácaujetze nine'ira'a ti ayén hua'utéemua'iti. Ajta á'iyen Dios pu nú'u hua'utá'a í ruyajmua'a ti tíhua'uta'ájte'en jueesi jime'e. Ayeé pu nu'u teumé'eca ajta na'a caí huatasejre a'íjna í Samuel í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²¹ Aj mú nu'u mi raatáhuaviiri'i ti Dios tihua'utá'an ti sej rey tíhua'uta'ájte'en. Aj pu í Dios ayén raatá'a ti sej tíhua'uta'ájte'en. A'ii pu nu'u a'íjn pu'éne'e a'íjna í Saúl ti yaujra'an pú'een a'íjna í Cis, í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej Benjamín jetze airáane. Saúl pu tíhua'uta'áj a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a.

²² Aj pu nu'u í Dios rá'ari'iri'i a'íjna í Saúl ti tihua'uta'ájte'ecaa. Aj pu í a'íjna huatá'a ti a'íjn í David tíhua'uta'ájte'en rey jime'e. Jíme'en pu nu'u tihua'utaxájtaca'a í Dios, ayén tíjín: “Nee nu hui ra'antíhua'u ne'íjna í David, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Isaí. Rí'í pu xáahuí tinaatá'asin ineetzi. Naíjmi'i pu ayén tí'irini a'ij nej tí'ijxe'eve'e.” ²³ Sej ti nu'u í ihuacaxa'ara'an a'íjna í David teecan, a'ii pu hui a'íjn pú'een í Jesús í ti Dios ya'uta'íteca'a a'ímej jemi í mej Israél a'uchéjme ti ij huá'a japua huániuni. Ayeé pu te'ará'aste í Dios a'íjna ti jíme'en te'ataújratziiri'i.

²⁴ Tí'ij caí xi á a'utasejre a'íjna í Jesús, a'íi pu hui Juan hua'utá'ixa a'ímej í mej Israél mé a'uchéjme. Ayeé pu tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej huámua'ívijhua, ajta mej nu'u seicié tí'umua'ati í ru tzajta'a. ²⁵ Ajta, tí'ij ari a'ájna teja'uré'enejsime'ecaa í xicájra'a

ti jetzen huámí'ini í Juan, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'ljna tijín: “Canu hui nee ne'ln pírici í sej rachú'eve'e. Sej pu a'fín pú'een, aúche'e pu mé e'evé'eme. A'ljna jemi, capu hui ayén tainavjíte'e ineezi nej ti'itij jín raatévaire'en ti'itij jime'e ti cliieen jín seijre'e. A'fí pu jítze'e ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame necaí inee.”

²⁶ Ne'ihuáamua'a, mi sej Abraham jetze huanéj, mi seajta Dios jemi té'atzaahuat'e, mú'ejmi pu hui jemi a'ame a'ljna í niuucari tijín a'amua japua huániuumi í Dios.

²⁷ Mí majta a'fmej í mej Jerusalén mé é'echejca'a, majta a'fime í mej tihuá'a'ajjte'eca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a ja'ati ti pírici a'ljna í Jesús, camu majta yaú'itiée muá'araa í niuucari í mej ra'uyú'uxaca'a a'fime í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tira'ará'aste me'ljna í niuucari me'ljna jime'e mej ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'ljna í Jesús. Camu rí'i a'lj mej ra'ujjive'eca'a a'ljna í niuucari a'lj ti ye'í huataújmu'a'a ja'anáj ti na'a tí'jítá a'ljna teja'uré'enen a'ljna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi.

²⁸ Camu hui majta a'lj tirájteu í mej jín ráamua'aree ti ayén tiraavjíte'e ti a'fín huámí'ini. Mí majta, a'fí mú Pilato huatá'ixaa ti a'fín raata'ajta mej nu'u raajé'ica. ²⁹ Mat'íj mi miyen tiujú'uruurée nain tíj na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'ljna í yu'uxari jetze, aj mú mi ra'acájtí í cúruu jetze. Mat'íj mi ra'avá'ana.

³⁰ Aru Dios pu hui ayén tiraatá'a ti huatarún í mí'ichite tzajta'a. ³¹ Ajta a'fín í Jesús, a'fí pu huataújseijrataca'a a'fmej jemi í mej amuacaícan jamuan á'ujjuhua'ane'eca'a tí'ij a'fín e'erájraa a'ujna Galilea, tí'ij a'uun a'ará'a a'ánna Jerusalén. Ijii, a'ii mú hui a'fín pú'een í mej tihua'á'ixaate'e í teite a'ljna jime'e a'ljna í Jesús.

³²⁻³³ Teajta iteen, ayée tu teja'amua'ixaate'e tel'jna í niuucari í ti amuaatatémua'av-iste'esin a'ljna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'fmej jemi í tavaújsimua'aci'i. A'fí pu hui araúrate itejmi jemi, iteen i tej huá'ayaujmu'a'a. A'lj pu jín araúrate ti a'fín raatá'a ti huatarún í mí'ichite tzajta'a a'ljna í Jesús. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a í Chuiicari jetze í ti hua'apua tijín: “Mú'ee pej ní'iyauj. Ijii nu xaa neri inee muá'iya'upua na'ame.”

³⁴ Jíme'en hui a'ljna í niuucari ti nu'u Dios ayén tiraatá'a ti huatarún ajtahua'a í mí'ichite tzajta'a tí'ij caí ja'anáj huatépete í ti ratéhua'ira'a, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a tijín: “Ayee nu che'atá nena'a tejámuaatá'asin najmí'ica a'achú pua'améca a'lj nej neri ti'itij jín te'atánratziiri'i me'ljna í David, í nej jín tiraatá'a, ti neetzi jemi seijre'e í ti x'épi'in 'een.” ³⁵ A'lj pu hui jín ayén té'eyu'usi'ihuaca'a sej jetze í Chuiicari tijín: “Capej mú'ee tí'itá'acare'en ti huatépete í ti ratéhua'ira'a a'ljna ti muavaire'e, ti ajta r'éene'ecán jín seijre'e mú'leetzi jemi.”

³⁶ Puj, ayej ti'ayajna xaa, a'fí pu hui í David hua'utévai í ruteítestemua'a a'lj ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Tí'iquí huam'í, mat'íj mi ra'avá'ana a'fmej jamuan í ruvaújsimua'a teeca. Ajta á'iyen huatejpetzi í ti ratéhua'ira'a, tzíte'e. ³⁷ Mí ajta a'fín í ti ratéhua'ira'a a'ljna ti Dios raatá'a ti huatarún, capu xaa ne'u huatejpetzi.

³⁸ A'lj nu jín niyen tí'ijxe'eve'e, ne'ihuamua'a, sej hui ráamua'aree tetj teri tejá'a-mua'ixaate'e ti Dios tejámuaatá'uuni'ira a'ljna jime'e ti Jesús huam'í mú'ejmi jetze me'ecan tu i a'fín raaté'uuna í sej jín auteájturaa í jemin. ³⁹ A'lj pu jetze hua'irátjuaa najmí'ica a'achú pua'améca mej té'atzaahuat'e. A'fí pu hua'irátjuaa najmí'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Mí ajta, a'ljna í yu'uxari ti ra'uyú'uxaca'a a'ljna í Moisés teecan, capu ja'anáj ti'itij jín hua'irátjuaniiche'e.

⁴⁰ Rí'i xu'u mú'een tí'ij caí ayén tejamuáaruuren a'lj mej mejmí'i tiu'utaxájtaca'a a'fime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ⁴¹ Miyen tijín:

Casi'i, mú'een xu ta'utéxieehuari'iri'i, ché'e utévatzin í á'amuatza'ta.

Seajta mú'een antipua'are, a'liné ayée nu rini ijii sej ché'e ruuri,

ti'itij nu jín niyen rici í sej caí ja'anáj rá'antzaahuat'esin.

Capu amín a'lj ti pua'a ja'ati ayén tejamuá'ixaate'en.

Aj pu i Pablo pu a'ljna a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'fmej í teite í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan

⁴² Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Mat'íj huirácíne, aj mú mi seica raatá'inee ti tihua'utá'ixaate'en jaítze'e a'ljna jíme'en sej jetze í xicaj mej jetzen ruse'upi. ⁴³ Tí'ij antipua'areca'a í mej ráanamujri'i í niuucari, mat'íj mi jéhuua teite a'ucj jamuan a'ljna í

Pablo, majta a'íjna í Bernabé. Seica mú a'ín pú'eene'e í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta seica í mej raataxí'eve í hua'aye'ira, a'í mú pú'een í mej Israel é'eme'ecan.

A'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, jeíhua mú tihuá'a'ixaate'eca'a. Mehuau'íjcate mej nu'u ráahuauni í ti nu'u Dios ayén tiraateátuaasin.

⁴⁴Tí'ij ajtahua'a teja'uré'ene a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi, naími'i mú e'etiújseij í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mej mi ráanamua í niuucari ti jín tí'ajta a'íjna í Dios. ⁴⁵Mat'íj mi me'ín í mej Israel jetze ajtème'ecan, mat'íj hua'usej mej jeíhua teite tiújseij, jé'ecan mú huá'anchueere. Aj mú mi autéjhui mej me'íjna jetze te'ujpuá'ajte'en ti'itij jime'e me'íjna í Pablo. A'íj mú pua'a tí'ijjeeveca'a a'ij ti t'í'ixajta'a.

⁴⁶Mat'íj mi huá'a jetze huateújca'ane a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé. Mat'íj mi miyen tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'í pu hui ruxe'eve'e tej amuacaícan tejamuá'ixaate'en í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios, mú'eetzi jemi mi sej Israel jetze ajtème'ecan. A'liné caxu ra'ancuré'asin, capu ajta a'ij tejamuá'amitiejte'e ti ayén tejámuaavítte'e sej siyen ruuri xá'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. A'íj tu jín, teri u á'uju'un huá'a jemi í mej caí Israel jetze ajtème'ecan. ⁴⁷Ayee pu hui té'eme, a'iné ayée pu titaata'áj í tavástar'a tíjín:

Nee nu amua'antíhua'u setá'aj tihua'utá'ixaate'en í mej caí Israel jetze ajtème'ecan, seajta nainjapua tíj na'a íiyen chaanaca japua.

A'í mú ramua'aréeren me'íjna í niuucari í nej jín hua'irátuaasin.

—Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁴⁸Mat'íj ráanamujri'i í mej caí Israel jetze ajtème'ecan, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Jé'ecan mú r'í tiraatá'a í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. Majta naími'i í ti Dios amuacaícan u huaja'antíhuau mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e a'u ti é'esejre'e í Dios, a'í mú rá'antzaahua. ⁴⁹A'íj pu jín, jé'ecan mú hua'utá'ixa nainjapua a'ujna chuéjra'a japua. Tí'ij pí na'a ti tápuaapua'are, jaitze'e mú teite miyen tiráanamujri'i í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin ajta mena'a caí ráanamujri'i naími'i í mej me'uun a'uchéjme.

⁵⁰Mi majta me'íjna í mej Israel jetze ajtème'ecan, a'í mú ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi tiníniu'ucacun seica í uuca í mej jé'ecan rá'atzaahuate'e í Dios, í 'uuca mej jaitze'e ti'itij jín ruxe'eve'eca'a í chajta'ana. Majta seica ca'aníjra'a hua'utá'a í toteca í mej jeíhua ti'itij jín ruxe'eve'eca'a a'ujna u chajta'a. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej mi a'ij pua'a huá'uruuren me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Aj mú mi hua'utamári a'ujna a'u mej a'uchéjme.

⁵¹Majta me'ín í mej hua'apua, a'í mú tiu'utéca'atzi í tiú'ujca'acai tí'ij cáaxin í chuej, mej mi me'ín teite miyen tiráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi. Aj mú mi a'ucj.

Aa mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Iconio. ⁵²Majta me'ín í mej té'atzaahuate'e, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta me'íjna jetze rucá'anejca'a í xiejniu'ucare'ara'an í Dios.

14

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Iconio

¹Ajta a'ín í Pablo, ajta í Bernabé, mat'íj me'uun a'ará'a a'ujna Iconio, aj mú mi a'uteájrupi hua'atéyujta'a a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan. A'u mú tihuá'ixaa í teite tzaáhuati'ira'a jime'e. A'íj mú jín, jeíhua rá'antzaahua a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²Majta seica, í mej caí té'atzaahuate'eca'a, a'í mú ca'aníjra'a hua'utá'a a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín a'ij pua'a te'utánamujri'i a'íimej í mej hua'apua.

³A'íj mú jín a'atee a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ca'anín mú jín tihua'utá'ixaa í tavástar'a jetze me'ecan. A'íj pu jín ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen huá'ini mej ráamua'aree í teite, mej Dios jetze arájca'ane í mej hua'apua.

⁴Majta í teite í mej é'echejca'a u chajta'a, a'í mú tiújse'irihua'a seica mej miyen tí'ij-mua'areereca'a a'íimej jemi í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta seica tí'ijmua'areereca'a a'íimej jemi í mej hua'apua. ⁵Aj mú mi me'ín í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta a'íime

í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'ímej jamuan í mej tihuá'ajite'e, a'íí mú miyen tiraaxí'epi'íntare mej nu'u a'íj pua'a huárini, majta nu'u hua'uteátu'asixi'in tetej jime'e.

⁶Aj mú mi ráamua'areeri'i a'ííme í mej hua'apua. A'íj mú jín huataúruu. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Lистра, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Derbe. A'uu pu jetzen ajtème'ecan a'ujna u Licaonia. Majta á'ujjuhua'ane'e tíj na'a a'u ti imuá ja'u'ástimee í chuej. ⁷Maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a í teite a'íjna í niucari ti jín Dios hua'íratuaasin.

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a me'újna u Lистра

⁸A'uu pu seij a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Lистра, tevi ti caí rá'aye'ivejca'a í ru'fíca jetze. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a. Capu huáye'icaa. ⁹A'íí pu ráanamujri'i a'íj ti t'í'ixajaca'a a'íjna í Pablo. Tí'íquí a'íín Pablo raasej. A pu temua'a naa tirú'umua'areereca'a ti a'íjna ti caí r'í'en ru'fíca jetze, a'íí pu rujni a'íjna jime'e ti té'antzaahuat'e'en. ¹⁰Aj pu i ayén tiraatajé ca'anín jime'e tíjín:

—Huatéechaxi.

Tí'íquí a'íín ájtzucu. Ajta á á'uche'ecane'e já'araa.

¹¹Mat'íj raasej a'íj ti ti'itij huáruu í Pablo, aj mú mi huajíjhuaca'a í teite runiuuca jime'e mej jime'en tí'ixaxa'a a'ujna Licaonia. Míyen tíjín:

—Í Dioksi mú yé ve'ecáane. Cu xíe muaateújteitesteca'a mej mi yé huatasejre íye itejmi jemi.

¹²Yee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amijna mi Bernabé, a'íí pu hui a'íín pú'een í Dios tej tiyen ratamuá'amua tíjín Júpiter, ajta amijna í Pablo, a'íí pu hui a'íín pú'een a'íjna í Mercurio.

Ayee mú raatamuá'a me'íjna í Pablo, a'ííne a'íí pu nu'u raataxájtaca'a.

¹³Aa pu vejli'i jé'esejre'eca'a í teyuu a'íjna ta'anténe'i a'ujna chajta'a. Ajta a'íín í puarij ti t'í'ivaire'e Júpiter jemi a'ujna teyujta'a, a'íí pu u huaja'uvé'ejajpuaca'a í tuuru'use, ajta í xuuxu'u ti tutíjhua. A'íjna í puarij, majta í teite, a'íí mú huá'ana'amiche'e í tuuru'use, majta huá'umuai'ivejtaca'a.

¹⁴Majta me'íín í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, mat'íj ráamua'areeri'i, á mú aúrupi í teite tzajta'a, meruaachijmé'e, majta antijíjhua. Mat'íj mi amuacaícan tiu'utésiujtza'anaxi í tiú'ujcixu me'íjna jime'e mej mi me'íjna jín hua'utá'íjmijra í teite. ¹⁵Míyen tíjín:

—Mú'een teteca, ¿a'ííne sej si siyen rici? Teen tu hui teajta teteca pú'een, setíj mú'een. Ayee tu 'een jín mú a'uvé'uju'un tetá'aj tejamuá'ixaate'en setá'aj mú'een raatapuá'ajta se'íjna ti caí ti'itij vaire'e, setá'aj raténa'amiche'en í Dios ti i'írúuri, tí ajta raatéaahuaca'a í ta japua ti auuteájmuua, ajta í chaanaca tej japuan yen seijre'e, ajta í jaj ti íyen seijre'e ta jamuan, ajta nain tíj na'a pua'amé tí'isejre'e íyen chaanaca japua, ajta jaj tzajta'a ti tí'isejre'e.

¹⁶'A'ájna'ímua pu hui Dios hua'utá'a í teite mej miyen éene'en seijre'e mat'íj me'íín t'í'ijxe'eve'eca'a. ¹⁷Mí ajta, tíj na'a jécua imuá tíj na'a ti yú e'íré'ene, Dios pu huá'a jemi tiu'uteájtuua í mej jime'en ráamua'aree a'íj ti ye'í huaríj í Dios. Ayee xu hui t'í'íjmua'aree ti Dios á'amuacha'íj temua'a naa. Nain pu jín tejámuatévaire'esin viite jime'e, mej huáviye, ajta ti tiú'ucíre, ajta tejámuatá'asin í sej ráacua'ani, ajta sej ri'éene'e seíre'e xá'ara'ani mí ruxéjniu'uca jetze. —Ayee pu tihuá'utá'ixaa.

¹⁸Mu'íicáca pu huatá'ixaa í teite. Xa'ichu'i pu hua'utéemua'iti mej mi caí miyen tihuá'amuai'ivejte'e.

Mat'íj nu'u raateátu'asixi me'íjna í Pablo me'újna u Lистра

¹⁹Aj mú mi seica u a'uvé'uju'un. A'uu mú e'eráaci a'ujna já'ahua'a Antioquia, majta me'újna Iconio. A'íí mú a'íín pú'een í mej Israél jetze ajtème'ecan. Mat'íj mi hua'utá'ixa í teite ti nu'u a'íj pua'a t'í'itevíj í Pablo. Mat'íj mi raateátu'asixi tetej jime'e. Ayee mú tiu'umuá'aj tíjín huam'íi. A'íj mú jín mi ya'ujáanajraa á pua'acíe í chajta'ana jetze.

²⁰Aj mú mi me'íín í mej té'atzaahuat'e'e me'uun e'etiújsej a'u mej yauujásime'e í Pablo. Mua'ajteáxiireca'a a'u mej yautéj. Jime'en mu'u jemin ajteáxiireca'a, aj pu i ájchee a'íjna

í Pablo. Ajtahua'a, pu a'uteájrupi u chajta'a. Yee ruijmua'ate'e yee, a'íí pu á'uraa a'íjna jamuan í Bernabé. A'uu mú a'ucíj u Derbe.

²¹ A'uu mú tihuaú'ixaa í niucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin. Jéhua mú hua'utéemua'íti í teite a'ujna Derbe, mej mi me'ín té'antzaahuat'e'en. Aj mú mi huaré'aci me'újna u Listra, majta me'újna u Iconio, majta u Antioquía. ²² Nainjapua mú ca'aníjra'a hua'atá'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e'e mej mi caí ratápuaapua'ajta'an mej té'atzaahuat'e'e, majta hua'utá'ixa ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati amuacaícan ayén tirajpuaitzi á'ara'ani ti i a'uun a'uteárrute a'ujna ti é'esejire'e í Dios.

²³ Majta hua'avé'ehuaú í hua'avaujsi mej mi tiu'utévaire'en u huá'a teyujta'a. Matf'ij téníuúve'e, majta hua'áritzi'live, aj mú mi ra'íjca í tavástara'a najmí'ica í mej rá'atzaahuat'e'e.

²⁴ Matf'ij antacíj a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Pisidia. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Panfilia.

²⁵ Aj mú mi me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Perge. A'uu mú tihuaú'ixaa í niucari jime'e. Aj mú mi a'ucíj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín u Atalia.

²⁶ A'uu mú baarcu jetze atéeci. Matf'ij mi antacíj yútan pújme'en a'ujna já'ahua'a Antioquía. Aa pu pítejá'arici a'u mej yaul'íjca í Dios ti hua'acha'íí á'ara'ani mej mi miyen rijca a'ij mej tihua'uta'íti'iri'í í ru'ihuaamua'a. ²⁷ Matf'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi hua'ajtésej í mej teyujta'a e'etiújse'irihua'a. Nain mú tihua'utá'ixaa í niucari jime'e a'ij ti Dios ayén tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi majta me'ín té'antzaahuat'e'en. ²⁸ Matf'ij mi me'uun á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e'e a'ujna Antioquía.

15

Matf'ij nu'u huá'a'itziite'eca'a a'íime í mej rá'astjire'eca'a í ruye'ira í mej Israel hecé ajtémecan

¹ Seica mú me'uun a'ará'a a'ujna u Antioquía. A'íí mú a'íin pú'een í mej Israél jetze ajtémecan. A'uu mú e'eráaci a'ujna Judea. Matf'ij mi autéjhuii mej tihua'umua'aten í ru'ihuaamua'a. Miyen tíjín:

—Ti pua'a secaí ra'ancuré'ecura'a í runavij í mej jetzen sea'araca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a secaí siyen huárini, seij ajta seij, capu a'ij t'í'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'í.

² Mi majta a'íjna í Pablo, ajta í Bernabé, jé'ecan mú tihua'á'ixaate'eca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj mú mi a'ímej ru'ihuaamua'a miyen tiu'íjca a'ímej í mej hua'apua, huá'a jamuan í seica mej mi a'ujciíne a'ánna Jerusalén, mej mi raaxí'epi'intare'en a'ímej jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a a'ánna Jerusalén.

³ Majta me'ín í mej tiújse'irihua'a a'ujna Antioquía, a'íí mú hua'uta'áíj. Matf'ij mi a'ucíj. A'uu mú Fenicia a'uré'ene, majta me'újna u Samaaria. Nainjapua mú tihua'utá'ixaa me'íjna jime'e mej té'antzaahuat'e'en í Dios jemi, a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín huataújtenua'ave temua'a naa a'íime í huá'a'ihuaamua'a matf'ij huá'unamuajri'í a'ij mej t'í'ixajtaca'a.

⁴ Matf'ij me'uun a'ará'a a'ájna Jerusalén a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, jé'ecan mú hua'ancuré'evi'íti temua'a naa a'íime í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi. Matf'ij mi miyen tihua'utá'ixaa nain ti Dios tiu'uteájtuaa jaítze'e huá'a jemi í seica í teite.

⁵ Majta seica a'ímej í fariseos í mej té'atzaahuat'e'e, a'íí mú a'ájna a'uté'uuca'a. Miyen tíjín:

—Jé'ecan pu hui ruxe'eve'e mej miyen huárini a'ímej í mej té'atzaahuat'e'e í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Miché'e hui ra'ará'asten nain jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Miché'e ra'antisjchixi'ín í runavij.

Matí'ij nu'u me'uun e'etiújsej u Jerusalén

⁶ Aj mú mi tiújsej a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi mej mi tí'ihuaúrixaate'en me'íjna jime'e. ⁷ Matí'ij a'atzu á'ateevi'ica mej tí'ixa, aj pu í a'íñ Pedro ájchee. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ne'íhuaamua'a, mú'een xu hui seri ramua'aree ja'anáj tí imuá Dios na'antíhuau ineetzi nej a'amua jetze ajtéme'ecan, nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e tí jín Dios tihua'utá'uuni'í í mej caí Israel jetze ajtéme'ecan mej mi rá'antzaahuat'e'en. ⁸ Ajta a'íñ Dios, í tí tirú'umua'aree a'íj tí ja'atí tí'imua'atze í ru tzajta'a, a'íí pu taatase'íjra tí a'íñ miijmu hua'ancuré'evi'iti. Ayeé pu che'atá na'a tihua'utá'a tí a'íñ xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan a'ímej tzajta'a tíj titaatá'a ítejmi.

⁹ Jemin í Dios, naími'í tu tiyen taxí'ej tena'a 'leen. A'íj tí a'íñ raajéjcuare í taxiejniu'uca tetí'ij rá'antzaahua, ayéé pu che'atá na'a tihua'ajejcuaren í huá'axiejniu'uca a'ímej. ¹⁰ A'íj pu hui jín, a'íné 'een jín siyen tirá'axijte'e í Dios se'íjna jime'e sej tihua'a'íjcate'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e ye'írá jime'e í mej caí raví'icua'iraca'a í tavaújsimua'a teeca, teajta íteen.

¹¹ Mí ajta, ayéé pu titá'amítiejte'e ítejmi tej caí tí'inajchita, te'íjna jime'e tí tavástara'a ta japua huaniú ítejmi. Ayeé pu hui che'atá na'a huá'a japua tí'iniuuni a'ímej. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹² Aj mí mú raatapuá'ajta'a naími'í í mej tí'ixajta'a. Jé'ecan mú huá'anamuajraca'a matí'ij tihua'a'ixaate'eca'a me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Nain mú hua'utá'ixa tíj na'a tí hua'utá'a í Dios í huá'a tzajta'a a'ímej í mej seij chu'éjra'a japua é'eme'ecan. Jé'ihua mú rí'í huar'íj í mej jín rí'í te'utase'íj. Dios pu hua'utévai a'ímej í mej hua'apua. ¹³ Matí'ij ra'antí'í'í mej tí'ixa, aj pu í Jacobo ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ne'íhuaamua'a, xáanamua'jri'í í nej amuaatá'ixaate'esin. ¹⁴ Amijna í Simón auchén pu hui titaatá'ixaa tí Dios huá'a jíme'en hua'utévai a'ímej í mej seij chu'éjra'a japua é'eme'ecan, seica teite tzajta'a mej mi rí'í tiraatá'an. ¹⁵ A'íj tí tí'ixa a'íjna, ayéé mú hui che'atá mena'a mejmí'í tira'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayeé pu xaa ne'u té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. ¹⁶ Ayen tíjín: Tí'íj antipua'aren, nee nu uvé'enejsin.

A'íjna í chí'ira'an í David, í tí'írí'í á'ave, nee nu neajtahua'a rajajsín.

Nee nu rá'ajtaahua jéjcuacan ne'íjna jetze í tí auj á jé'ejnee.

¹⁷ Majta í seica í teite,

miché'e naími'í ráahuauni í tavástara'a a'íime í teite í mej seij chu'éjra'a japua é'eme'ecan, mej mi náamu'a'ati a'íj nej ántehuaa ínee.

¹⁸ Ayeé pu tí'ixa í tavástara'a í tí jéjcu'a'imua hua'utá'ixa a'íjna í tí'ítíj í mej nu'u ráamu'a'ati.

¹⁹ A'íj nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e tej caí tiyen tihua'ajaaxiejvi'ira a'ímej í mej seij chu'éjra'a japua é'eme'ecan í mej mauchén té'antzaahuat'e'esin. ²⁰ Jaítze'e pu tí'ivaire'e tej tihua'uta'ítí'í yu'uxari jetze, tej tí tiyen tihua'utá'ixaate'en mej nu'u caí tí'í'icua'a í tí tí'í'icua'iri'í í mej ráamuai'ivajta'a huá'a jemi í huá'a díoosi, majta nu'u caí ruxána'acira'ate 'úcate jamuan, ajta mej caí í 'uuca ruxána'acira'ate í teteca jamuan.

'Majta mej nu'u caí racua'aca huá'ire'ara'an tí'ítíj mej raatécua'imí'in, ajta mej caí racua'aca í xúure'ara'an. ²¹ A'íi pu ayén tiú'ujxe'eve'e, a'íné mat'ij mena'a tite'utéjhuui a'ujna a'u mej a'uchéjme í teite, ayéé mú tihua'utá'ixaa a'íj tí tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, majta hua'atéyujta'a mú ra'ujjve í yu'uxari jetze tí a'íñ ra'uyú'uxaca'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

Í mej nu'u tihua'uta'ítí'iri'í a'ímej í mej seij chu'éjra'a japua é'eme'ecan

²² Aj mú mi me'íñ í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi, a'íí mú raaxí'epi'íntare mej seica avé'ehuauni í ru jemi mej mi hua'uta'íte a'íjna jamuan í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, mej mi á'ucíine a'ujna Antioquía. A'ímej mú antíhuau a'íjna í Judás tí ajta ayén ántehuaa tíjín Barsabás, majta me'íjna í Silas. A'íime í mej hua'apua, a'íi mú a'íñ pú'een hua'avaujsi í mej tí'ixí'epi'íntare'e. ²³ A'ímej mú jemi raata'íteca'a í yu'uxari tí ayén a'íjna jín tirá'axa:

“Iteen, i tej tamuaámuata'a japuan hua'apua ará'ase, teajta i tej i'i vaujsi i tej títase'iri u teyujta'a, ayée tu á'amuateujte'e mi sej té'atzaahuat'e, mi sej seáj chuéjra'a japua a'uchéjme se'újna Antioquía, seajta amen ti huatacá'a a'ujna já'ahua'a Siria, ajta se'újna já'ahua'a u Cilicia.

²⁴ “Tu'uri ráamua'areeri'i mej seica í tej caí huatá'aca, a'íi mú yé a'ucj'j íye Jerusalén. Jé'ecan mú á'amua'itziite'eca'a me'íjna jime'e í mej tejamuá'ixaa. Jé'ecan pu utéevatzí í á'amuatzajta'a. ²⁵ A'iné naími'i tu'uri tiyen tiu'utá'a í niucari jime'e, ayée pu titá'amitieje'e ti i'i xí'epi'in tej hua'antíhuauuni seica í téjmi jetze mej ajtéme'ecan. A'íimej tu ti antíhuau tej ti hua'uta'fite mú'ejmi jemi, mej mi u á'uju'u'ún í teite a'íimej jamuan í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé.

²⁶ “A'íime í mej hua'apua, a'íi mú miyen tite'ehuaújca'ane ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e mej huácui'ini a'íjna jime'e metihua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jetze me'ecan í tavástar'a í Jesús ti i'i Ciriustu'u. ²⁷ A'íj tu jín tíhua'uta'aiteca'a te'íjna í Judás, teajta te'íjna í Silas. A'íi mú tejámuatá'ixaate'esin ru'íjmu'a'a mú'ejmi jemi mej mi nain jín tejámuatá'ixaate'en í niucari jime'e a'íj tej teri tiraax'í'epi'íntare.

²⁸ “Jee xaa ne'u, ayée pu tirá'amitieje'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta itejmi, ayée pu titá'amitieje'e ti i'i xí'epi'in tej caí jéihua ti'ítj'j jín tejá'amua'íjcate'e, sino a'íj tu'u í ti jaítze'e ruxe'eve'e. ²⁹ Caxu racua'aca í huá'ahua'ira'a í ye'emuaate í mej huá'umuai'ivejtaca'a í huá'a dioosi jemi. Caxu seajta racua'aca huá'ire'ara'an í ti huatécua'imi'inihuaca'a na'ari ti'ítj'j xúure'ara'an.

“Caxu seajta tiú'ujxana'acira'ate 'úcate jamuan, majta mem'íjna í mé 'uuca, mej caí tiú'ujxana'acira'ate í teteca jamuan a'íj tej tejá'amua'ixaate'e. R'í'í xu titeeteáturaasin í Dios jemi ti pua'a siyen huárini se'íjna jime'e. Ché'e a'íj tejá'amuavaire'.”

Mat'íj a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'úu mú a'uté'uuca'a u Antioquía

³⁰ Mat'íj mi miyen huar'íj, mat'íj mi me'uun huajau'íteca'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi a'ucj'j. A'uu mú e'etiújsej naími'i í mej té'atzaahuat'e. Mat'íj mi hua'utap'j'j í yu'uxari.

³¹ Majta me'ín í huá'ihuaamua'a, mat'íj ra'ujj'jve í yu'uxari jetze, jé'ecan mú huataújtemua'ave a'iné naa pu hua'utá'a a'íjna í yu'uxari. ³² Ajta, a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'íi mú ru'íjmu'a'a mena'a antiújmu'a'areereca'a majta me'íjna jín mej mi tiu'utaxá'j í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín ca'aníjra'a jéihua hua'utá'a í huá'ihuaamua'a a'íjna jime'e í mej tihua'utá'ixaa. R'í'í mú temua'a naa tihua'utá'a.

³³ Mat'íj mi a'atzu me'uun á'atee. Aj mú mi me'ín í huá'ihuaamua'ame'en miyen tihua'utá'ixaa mej á'uc'íne rux'í'evi'ira'a jime'e a'u mej e'erá'aci, mej mi majtáhua'a me'uun e'ará'asti a'íimej jemi í mej huaja'uta'íteca'a. ³⁴ Mí ajta, a'íjna í Silas, ayée pu tira'aránajcheca'a ti a'uun a'uteáturan. ³⁵ Majta me'ín, í Pablo, ajta í Bernabé, a'íi mú a'úu na'a a'uteátjuraa a'ujna Antioquía. Majta jamuan í seica, camuché'e mú metihua'á'mua'atejca'a. Majta tihua'á'ixaate'eca'a í niucari jime'e ti jime'en rá'axa í tavástar'a'a.

Mat'íj nu'u já'ita'a a'utacj'j a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé

³⁶ A'atzu á'ateevi'lica, aj pu i a'íin í Pablo ayén tiraata'ixaa a'íjna í Bernabé t'íjín:

—Tiché'e teajtáhua'a huaja'uvé'emuaare í ta'ihuaamua'a í mej me'uun a'uchéjme nainjapua a'u tej teri huaja'utá'ixaa í niucari ti jín rá'axa í tavástar'a'a, tetá'aj ráamua'aree a'íj ti ye'í tihua'avaire'e.

³⁷ Ajta a'íin í Bernabé, a'íj pu huávi'itijme'e a'íjna í Juan, ti ajta ayén ántehuaa t'íjín Marcos. ³⁸ Mí ajta a'íjna í Pablo, capu rá'avi'itimí'lica'a a'iné a'íi pu Marcos a'uun huaja'uhua'á'xi a'ujna já'ahua'a u Panfilia. Capu ché'e t'í'imuari'eca'a huá'a jamuan.

³⁹ Jéihua mú huaújte'axi. A'íj mú jín ruséxui'ijmé'e a'ucj'jxi. Ajta a'íjna í Bernabé, a'íi pu xaa ya'uv'í'iti a'íjna í Marcos. Baarcu jetze mú a'ucj'j mej mi me'uun e'ará'asti a'ujna u Chipre. ⁴⁰ Ajta a'íin í Pablo, a'íi pu ra'antíhuau' a'íjna í Silas.

Majta me'ín í huá'á'ihuaamua'a, a'íi mú ra'íjca í Dios í ti huá'ucha'íin í tavástar'a'a a'íimej í mej hua'apua. Mat'íj mi a'ucj'j. ⁴¹ A'áa mú a'uré'ene a'ujna u Siria, ajta a'ujna Cilicia. A'u ti na'a a'úu mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'íi mú ca'aníjra'a hua'utá'aca í ru'ihuaamua'a.

16

Pablo pu nu'u ra'avé'ehuaa a'fjna í Timoteo

¹A'fjna í Pablo, ajta a'fjna í Silas, áa mú a'ucáane me'újna u Derbe, majta me'újna u Listra. A'uu mú se'j huáteu ti té'atzaahuat'e. Ayeé pu ántehuaaca'a a'fjna t'jín Timoteo. Ajta a'fjna í náanajra'an, Israél pu jetze ajtème'ecan, ajta taátajra'an, griego pu pú'eene'e a'fjna. ²Rí'í mú tirájcha'üca'a a'fjna í Timoteo a'fime ihuáamua'ame'en í mej Listra é'eme'ecan, majta í mej Iconio é'eme'ecan.

³A'fjna í Pablo, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'fín Timoteo u á'ume'en huá'a jamuan. A'fj pu jín raata'íteca'a mej ra'antisjche í naviira'an mej mi caí huataníniu'ucacun a'fime í mej Israél jetze ajtème'ecan. Ayeé pu'u, a'iné naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna a'úunimua t'j na'a a'uun ti huatacá'a, a'fí mú ramua'areereca'a ti taátajra'an a'fjna í Timoteo, a'fí pu griego pú'eene'e.

⁴Mat'íj mi me'uun a'ará'a se'j jetze í chajta'ana, a'úu mú hua'utá'ixaate'e í teite a'lj mej tiraax'íep'i'intare í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej Jerusalén a'ujteí a'lj mej tí'ijxe'eve'eca'a mej miyen huárini í teite. Mat'íj ra'antici'í í teite mej tihua'utá'ixaa, se'j jetze í chajta'a, majtáhua'a méyee miyen huar'fj, majtáhua'a méyee.

⁵A'fj pu jín, a'fime í mej tíujse'irihua'a, a'fí mú ahua'újca'ane mej mi jaítze'e té'antzaahua. Majta huatámu'iireca'a.

T'íj nu'u Pablo jemi huatase'jre a'fjna í ja'ati ti Macedonia é'eme'ecan

⁶Nainjapua mú huac'j a'ujna t'j na'a a'uun ti huatacá'a u Frigia. Aru capu hua'utá'a a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej a'uteáruete a'ujna ti ayén téja'arájtehuua t'jín Asia, mej mi tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jíme'en rá'axa í Dios niuuca. ⁷Aj mú mi a'ujna vejli'i a'atanéj a'u ti e'eve'e'ástime se'j chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuua t'jín Misia. A'uu mú a'utearutéeche'e a'fjna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuua t'jín Bitinia, aru capu a'lj t'iu'utári'iristareca'a a'iné capu hua'utá'a a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Jesús.

⁸Mat'íj mi antac'j u jetze pújme'en u Bitinia. Mat'íj mi a'uun pújme'en a'ucájrupi chajta'a ti ayén téja'arájtehuua t'jín Troas. ⁹Tíca'imua pu ti'it'j huámaaraca'a a'fjna í Pablo. Ti nu'u a'uun a'utévee után pújme'en ja'ati ti se'j chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuua t'jín Macedonia. Jé'ecan pu nu'u hua'utáhuaviiri'í ayén t'jín:

—Xa'itáciini yú jetze pújme'en, mú'een, setá'aj hui taatévaire'en itejmi. —Ayeé pu t'iu'utaxájtaca'a a'fjna í ja'ati.

¹⁰T'íj ayén tíu'umaaraca'a a'fjna í Pablo, ca'anacan tu huátacate tej ti antáciine a'ujna já'ahua'a Macedonia, a'iné ayée pu titá'amitiejte'eca'a ti a'fín Dios taatajé tej ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin.

T'íj nu'u Lidia huataújtuaa í tavástara'a jemi

¹¹Tet'íj huiráaci te'újna u Troas, a'úu tu antac'j í baarcu jetze a'ujna u Samotracia a'ujna a'u ti chuej a'utacá'a jaata'a. Yee ruijmua'ate'e yee tu e'entanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuua t'jín Neápolis.

¹²Tet'íj huiráaci te'újna, aj tu ti te'uun a'ará'a se'j jetze í chajta'a ti ayén téja'arájtehuua t'jín Filipos. A'uu mú mejm'i'í é'echejca'a a'fime í mej Roma jetze ajtème'ecan. Ajta, a'ujna Filipos, a'ii pu a'fín pú'een í chajta'a ti jaítze'e ruxe'eve'e t'j na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. A'uu tu a'atzu á'atee tej te'uun a'uté'uu.

¹³Ja'anáj mat'j pua'a rusé'upihua'a, a'úu tu huiráaci á pua'ácié u chajta'a. A'uu tu já'ahua'a a'uré'ene vejli'i jate'e tej ti ráahuauni a'u ti é'er'i'iri tej huatéjniuuni í Dios jemi. A'uu tu a'ujrá'aseca'a. Aj tu ti autéjhuii tej tihua'utá'ixaate'en í 'uuca í mej tíujse'j me'újna a'fjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. ¹⁴Se'j í 'íta'a, ayée pu ántehuaaca'a t'jín Lidia. Tiatira pu é'eme'ecan a'fjna. A'fí pu cíxuri tí'itua'aracare'e ti tí'inaca'amua. A'fí pu ajta raná'achemi'ica'a í Dios. Aj pu í Dios raatá'a ti rá'antzaahuat'e'en a'lj ti t'iu'utaxájtaca'a a'fjna í Pablo. ¹⁵A pu í huámuai'í'ivijhuaca'a, majta a'fime í 'ihuaamua'ame'en.

Aj pu í ayén titaatajé a'fjna í Lidia t'jín:

—Ti pua'a ayén tejamuá'amtiejte'e a'fjna jime'e í nej neri rá'atzaahuat'e ne'fjna í tavástar'a, setá'aj mú a'uvé'uju'un nej jamuan sej si se'uun a'uté'uu xá'ara'ani a'u nej é'eche. —Aye'e pu titaatá'ixaa.

A'fí pu ta'antimua'íti.

Tí'ij nu'u huataújtuaa í tavástar'a jemi a'fjna í 'fita'a ti huá'amua'itici í teite

¹⁶ Ja'anáj ayée pu titáaru. A'uu tu aujú'ucaa a'ujna mej ye'ana'amiche í Dios. A'uu tu ti ra'antinájchecha'a sej í temuajj ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'leca'a. 'fita'a pu pú'lene'e a'fjna. A'fjna í tiyaaru'u, a'fí pu raayí'itihua'a ti ti'itij huámua'aree. Jéihua pu huá'amua'itichistehua'a a'fjna í 'fita'a í tumin huá'a jemi í mej racha'íica'a. ¹⁷ Ti'iquí a'fín taatavén. Aa pu e'leve'ejíjhuaime'e ayén tíjín:

—Mi teteca, a'íi mú hui ravaire'e í Dios í ti ta japua é'eseijre'e naíjmi'ica japua matá'aj miyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'i.

¹⁸ Aye'e pu a'urijne'e nain xicaj tzajta'a ajta tí'ij caí ché'e rá'aviicua'í a'fjna í Pablo. Aj pu'í p'í a'uré'leve. Tí'iquí ayén tiraata'ixaa a'fjna í tiyaaru'u tíjín:

—Aye'e nu hui tí'imua'ajte'e a'fjna jetze me'ecan í Cirístu'u pej huirájra'ani pemfjna jetze mí temuajj. —Aye'e pu tiraata'ixaa.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'í á'iyen huirájraa a'fjna í 'fita'a jetze.

¹⁹ Majta me'fín í mej racha'íica'a í temuajj, matí'ij ráamua'areeri'í ti caí ché'e a'ij tí'iri'iri mej raamuá'itin í tumin a'fjna jetze, aj mú mi hua'uvívi'í me'fjna í Pablo, majta me'fjna í Silas. Matí'ij mi huaja'uví'iti a'fimej jemi í mej tí'ajta a'ujna já'ahua'a ti e'eráyaujta'a a'u mej tejé'etu'araca tí'itij. ²⁰ Matí'ij mí á huajaútuua huá'a jemi í jueesi. Miyen tí'ixáata tíjín:

—A'íime i teteca, Israel mej jetze ajtém'e'ecan, jéihua mú hui huá'ajaaxiejte'e íyuu mej a'uchéjme. ²¹ Seicéi mú hui tihuá'amua'ate í ye'irá jetze ti caí ayén titaavíjte'e ítejmi, tej tiyen tirá'antzaahuat'e'en, na'ari tej tiyen huárini iteen í tej Roma jetze ajtém'e'ecan.

²² Matí'ij mí me'fín teite hua'utá'ajaaxiejví'iri'í me'fjna í Pablo, majta me'fjna í Silas. Aj mú mí me'fín jueesi miyen tiu'uta'ájtaca'a mej nu'u tihua'acá'ari'iraxin í tihuá'acixu, majta nu'u hua'utéevajxi pi'ista jime'e. ²³ Matí'ij hua'utéevajxi jéihua, majta hua'iteáana. Majta ra'fjca ti me'fjna í tí'icha'íi ti huá'ucha'íin temua'a naa. ²⁴ A'fjna mej tirá'acha'íiraste, a'fí pu hua'uteájtuua ujca'ihuá'imua ti jaú'ase. Ajta í huá'íica, án pu ra'anárujte'axi a'fjna jetze í taabla ti ij caí huirácu'ucunen í huá'íica.

Tí'ij nu'u huataújtuaa í tavástar'a jemi a'fjna ti huá'acha'íica'a

²⁵ A'atzaj teumé'eca t'ca'imua, a'atzaj cumu já'ita'a t'ca'a, a'fí mú téníuusime'e í Dios jemi, majta tí'ichuiicaca'a a'fjna í Pablo, ajta a'fjna í Silas. Majta í seica í mej námi'ihuaca'a, a'fí mú huá'anamuajraca'a. ²⁶ Tí'ij í jíye'itzi jime'e huaté'ujca'atzijxi í chuej. Ajta í jaxu'u a'u mej é'enami'ihuaca'a, ca'anín pu jín huaté'ujca'atzijxi. Jíme'en pu'u ayén huarfj, aj pu i te'entaújuunaxi a'u ti é'epueerta, a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a, ajta tí'íjtza'anixi í cadeena í mej ján anaj'íci'ihuajme'eca'a í mej námi'ihuaca'a.

²⁷ Ajta a'fín ti tí'icha'íi, tí'ij huatáji, aj pu i raasefj ti te'entacúuni'ihuajme'ecaa a'fjna a'u ti é'epueerta. A'fí pu 'í rú'íjcupi í ruchun tí'ij i hua'újje'ica a'iné yee pu raatá'a cumu mu'uri huiráaci í mej námi'ihuaca'a. ²⁸ Mí ajta, a'fín í Pablo, ca'anacan pu huajjihuaca'a. Aye'e pu tiraatájé tíjín:

—Capej hui piyen aruure pej piyen ajé'icata. Teuche'e tu námi'í huiráatei.

²⁹ Aj pu 'í taij huahuáu. Tí'iquí á'iyen u a'uteájrupi huatíeéchijme'é a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a. Aj pu 'í á é'ejtunutaca'a a'ujna vejli'í a'u mej a'uté'uuca'a a'fjna í Pablo, ajta a'fjna í Silas. ³⁰ Tí'iquí hua'iráavi'íti. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné náarini tí'ij Dios tinaatá'uuni'í?

³¹ Matí'ij mí miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj rá'antzaahuat'e'en í tavástar'a, a'fjna í Jesús. Aj pu xaa Dios timuaatá'uuni'ira, ajta a'fimej í mej á jamuan á é'eche.

³² Matí'ij mí miyen tirá'ixaa me'fjna í ja'ati, majta a'fime í mej jamuan á é'eche a'fjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a. ³³ Yee pu 'í éene'e a'atzaj t'ca'imua a'fín ti tí'icha'íica'a, a'fí pu hua'ujá'usi í mej tzaanica'a. Matí'ij mí á'iyen hua'ujmua'íhuaca'a

a'ljna í ti t'l'icha'íca'a, majta a'fmej í mej jamuan á é'eché. ³⁴T'f'ij í huaja'uv'liti í ruche. Aj pu 'i tihua'umí. Ajta í mej jamuan á é'eché, jé'ecan mú huataújtemua'ave me'ljna jime'e mej rá'antzaahua í Dios.

Mej nu'u hua'utátuaa me'ljna í Pablo, majta me'ljna í Silas

³⁵Tapuá'arime'eca mú me'fn í jueesi hua'uta'afj í polisiiya. Ayee mú tiraata'ixaa a'ljna ti t'l'icha'íca'a t'ijn:

—Ché'e hua'irájtuaani í mej námi'í í mej hua'apua.

³⁶Aj pu í a'fn ti t'l'icha'íi, ayée pu tiraata'ixaa a'ljna í Pablo t'ijn:

—Menaata'afj í jueesi nej nu'u amua'irájtuaani. A'fj pu jfn, pu'uri rí'irí sej huiráciine. Capu ja'ati ché'e á'amuajaaxiejte'e a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ljna ti t'l'icha'íca'a.

³⁷Ajta a'fn í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa a'ljna ti t'l'icha'íca'a t'ijn:

—Aricu, hua'utá'ixaate'e í polisiiya t'ijn: “Itejmi, i tej a'fmej jetze ajtémecan í mej romanos pú'een, a'fí mú caí t'it'ij taata'íhua'ura a'fj tej t'it'ij jfn titeuteájturaa, a'fí mú majta taateevajxi mé jéjre'e teite tzajta'a, majta ta'iteáana. ¿T'it'áni? ¿Ni meri tá'axijte'en avíitzi'í jime'e? Catu xaa ne'u huiráju'un. Miché'e me'fn yéve'eré'enen matá'aj me'fn tu'irájtuaani.”

³⁸Mat'f'ij mi me'fn polisiiya miyen tihua'utá'ixaa a'fmej í jueesi a'fj ti tiu'utaxájtaca'a a'ljna í Pablo. Mat'f'ij ráamua'areeri'í ti a'fn í Pablo, ajta a'fn í Silas a'fmej jetze mú nu'u jetze ajtémecan í romano, jé'ecan mú tiu'utátziin a'fmej í jueesi. ³⁹Mat'f'ij mi u'á'uju'un a'fmej í jueesi mej mi teja'utaúuruuni'í huá'a jemi í mej hua'apua. Mat'f'ij mi hua'irájtuaa. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a mej huiráciine a'ujna chajta'a. ⁴⁰Mí majta me'fn í mej hua'apua, mat'f'ij huiráci a'ujna carcel, a'úu mú á'uju'un Lidia ti é'echejca'a mej mi hua'usefj í ru'íhuamua'a í mej té'atzaahuete'e. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi a'ucfj.

17

Mat'f'ij nu'u mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en me'ljna u Tesalónica

¹Mat'f'ij mi me'uun a'uré'ene a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa t'ijn Anfipolis, ajta ti ayén téja'arájtehuaa t'ijn Apolonia. Aj mú mijtá'í me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa t'ijn Tesalónica a'u ti hua'ateyuu é'esiejre'e a'fme í mej Israel jetze ajtémecan. ²T'fj na'a t'íjri'rejca'a a'ljna í Pablo. A'u pu a'uteájrupi hua'atéyujta'a ja'anáj ti ayén teja'uré'ene a'ljna xicájra'a jetze mat'f'ij pua'a ruse'upi. Hua'íca itieeri tzajta'a pu tihua'utá'ixaa í yu'uxari jetze.

³Ayee pu tihua'á'ixaate'eca'a ti ayén tiú'uxe'eve'eca'a ti a'fn rajpuafjti á'ara'ani a'ljna í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ajta, nu'u t'f'ij huam'fn, ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti huatarún ajtahua'a huá'a tzajta'a í mí'ichite. Ayee pu tihua'á'ixaate'eca'a t'ijn:

—A'ljna í Jesús, a'fí pu hui a'fn pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁴Mat'f'ij mi seica rá'antzaahua í mej Israel jetze ajtémecan. Aj mú mi huá'ajaahua me'ljna í Pablo, majta me'ljna í Silas, majta mú jeíhua té'antzaahua í mej me'fn pú'een í griego í mej raná'amiche'e í Dios, majta mu'iití í 'uuca í mej jaitze'e raxí'eve'e í chajta'ana.

⁵Majta a'fme í mej Israel jetze ajtémecan, jé'ecan mú huá'anchueere. A'fj mú jfn huá'ajsej seica í mej a'fj pua'a t'it'iteite í mej á'ujjuhua'ane'e a'ujna já'ahua'a a'u mej teje'etuáaj muá'aye'í. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi huataníniu'ucacun. Jé'ecan pu a'fj pua'a tiuju'uteáarij a'ujna í chajta'a.

Aj mú mi me'uun á'uju'un Jasón ti é'eché. A'fmej mú mi huáhuau í Pablo, majta me'ljna í Silas, mej mi hua'irávi'itin, majta tiu'utátuiire'en í teite jemi.

⁶Mí majta, camu huá'uteu a'fmej í mej hua'apua; seica mú huá'uteu. A'fj mú jfn a'fmej a'ujá'puaca'a me'ljna í Jasón, majta seica í ihuáamua'ame'en. A'fí mú mé huaja'ujá'puaca'a a'fmej jemi í mej t'it'ij jfn títetatef. Majta antijíhuua miyen t'ijn:

—Me'ljna i teteca í mej huá'ajaaxiejte'e nainjapua í teite í chaanaca japua, a'fj mú jfn majta meri miyen u'uvé'uju'un. ⁷Ajta a'ljna i Jasón, a'li pu hui hua'ancuré'evi'iti í ruche. Camu té'aste í ye'irá jetze í ti tiu'uta'afjtaca'a a'ljna í ta rey, a'ljna ti ayén ántehuaa t'ijn

César. Ayee mú ti'ixa ti nu'u hui seij a'fín pú'een í rey, a'fjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Jesús. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'fíme í mej a'ij pu'a'a tí'teteite.

⁸Matí'ij a'fimej huánamuajri'i, jé'ecan pu a'ij pu'a'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a í teite, majta í mej ti'itíj jín títetateí. ⁹Aj pu í a'fín í JASON, majta me'fjna í seica, tumín mú tiu'utá'a a'fimej jemi í mej títetateí mej mi hua'utátuaani caí ché'e miyen huá'aruure matfj huá'uruu u mej huaja'uvé'ejajuca'a. Majta a'fíme í mej títetateí, a'fí mú hua'utátuaa.

Matí'ij nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Berea a'fjna í Pablo, ajta a'fjna í Silas

¹⁰Matí'ij mi me'fín huá'ihuaamua'a ca'anacan hua'uta'íteca'a me'fjna í Pablo, majta me'fjna í Silas mej á'ucíne tíca'ari tzajta'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Berea. Jíme'en mu'u me'uun a'ará'a, aj mú mi a'uteájrupi hua'atéyujta'a a'fimej í mej Israél jetze ajtémecan.

¹¹A'fíme í mej Berea é'elche, jaítze'e mú rí'i naa tihuá'ajeeveca'a mecaí a'fime í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa. Naa mú rí'i tira'ancuré'a í niuucari. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'fí mú rahuauca'a í yu'uxari jetze mej mi ráamua'aree ti pu'a'a ayén ti'ayajna nusu caí a'ij ti tí'ixajtaca'a a'fjna í Pablo. ¹²A'fj mú jín mu'ití'í té'antzaahua, majta mu'ití'í í mej a'fimej jetze ajtémecan í griego. A'fí mú majta té'antzaahua í mé 'uucca í mej rí'i huaja'useijraca'a temua'a naa. Ayee mú che'atá mena'a té'antzaahua í teteca.

¹³Majta a'fíme í mej Israél jetze ajtémecan, a'fíme í mej Tesalónica é'echejca'a, matf'ij ráamua'areeri'i ti a'fín Pablo tihuá'ú'ixaa í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios a'ujna Berea, matf'ij mi me'uun á'uju'un. A'fí mú majta ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi hua'utá'iaaxiejví'i. Jé'ecan mú huá'aniu'ucaste'eca'a. ¹⁴Majta me'fín í huá'á'ihuaamua'a, a'fí mú caí á'ate; á'iyen mú raata'íteca'a ti Pablo á'ura'ani a'ujna ti e'eve'elástime í jaj ti ve'é. Majta me'fín í Silas, ajta í Timoteo, a'fí mú a'uteájturaa a'ujna u Berea.

¹⁵Majta í mej Pablo jamuan a'ucj, a'fí mú ya'uví'iti chajta'a jetze ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Atenas. Majta á'iyen huaré'aci. Mehua'uta'ítaca'a me'fjna í Silas, majta me'fjna í Timoteo mej nu'u tíujseire'en ca'anacan.

Tí'ij Pablo a'uun a'utéveeca'a u Atenas

¹⁶Tí'ij Pablo aúche'e huá'achu'eve'eca'a a'ujna Atenas, jé'ecan pu tiniú'ucaca'a í ru jetze a'fjna jime'e ti hua'usej í huá'a diosí í mej á'e'eré'ete'ecaa nainjapua a'ujna chajta'ana. ¹⁷A'fj pu jín, a'fín Pablo tihuá'á'ixaate'eca'a huá'a teyujta'a a'fimej í mej Israél jetze ajtémecan, ajta a'fimej jemi í griego í mej Dios ná'amiche'e. Ajta tíj na'a nain tújca'ari tzajta'a, a'fí pu tihuá'á'ixaate'eca'a a'fimej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ujna a'u mej tejé'etu'araca.

¹⁸Majta me'uun seica a'uté'uuca'a í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'fíme í mej jee epicúreos, majta seica í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'fíme í mej miyen huataújmu'a'a tíjín estoicos. Matí'ij mi autéjhuii mej tiu'uxáj jeíhua. Matf'ij mi autéjhuii mej miyen tirá'ixaate'en me'fjna. Ayee mú seica ti'ixa tíjín:

—¿A'iné hui ti'ixa mi ti jeíhua ti'ixa?

Majta seica miyen ti'ixa tíjín:

—Xíee ayén hui tí'ita'ixaate'e sej jime'e í niuucari ti sej jemi é'eme'ecan í Dios.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'iné Pablo pu ayén tihuá'á'ixaate'eca'a a'fjna jime'e í Jesús, ajta a'fjna ti nu'u huatarúj huá'a tzajta'a í m'ichite. ¹⁹Matí'ij mi ya'uví'iti a'ánna a'u mej e'etiújse'irihua'a jirí japua ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Areópago. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni rí'irí tej iteen ráamua'aree mi pej hui jéjcuacan jín tí'itamua'ate? ²⁰¿A'iné petí'ita'ixaate'e tí'itíj jime'e tej caí ya'ú'itíe, tej caí ja'anáj ráanamujri'i? Ayee tu hui tí'ijxe'eve'e tej ráamua'aree a'ij ti huataújmu'a'a a'fjna í niuucari.

²¹Ayee mú a'fjna jín tiraata'íhua'uri'i, a'iné naími'i í mej Atenas é'eme'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej meri me'uun a'uchéjme a'ujna Atenas, camu máaj tí'itíj avé'emua'areereca'a. A'fí mu'u pí namujraca'a í tí'ijcuacan jín tihuá'á'ixaate'eca'a í niuucari.

²² Aj pu i Pablo huatéechaxi já'ita'a huá'a tzajta'a í mej e'etiújseire'eca'a a'ujna Areópago. Ayen tijín:

—Mú'een mi sej teteca, Atenas sej é'eme'ecan, nain nu jín t'í'iseij sej jehua huá'achu'eve'e í rudiojtemua'a. ²³ Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné net'í'ij á'uche'e-cane'e nehuá'aseijraca'a a'u ti na'a sej ye'utéchajtz sej í a'amua diosis. Sej nu huasej ipuari japua ti jetzen té'eyu'usil'í ayén tijín: “Tej r'í'í tiraatá'an í Dios tej caí ramua'ate.” A'íjna sej caí ramua'ate, r'í'í xu tiraatá'aca. A'íj nu xaa jín niyen tejámuaatá'ixaate'esin.

²⁴ A'íjna í Dios ti raatétaahuaca'a í chaanaca tej japuan seijre'e, ajta nain jime'e ti ayén t'í'iseijre'e, a'íi pu hui a'íin pú'een í ti t'í'ajta naíjmi'ici'e u ta japua, ajta naíjmi'ici'e íyien chaanaca japua. Capu ayun che í Dios íyiu teyujta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teteca. ²⁵ Capu ayén tiú'ujxe'eve'e mej raatévaire'en t'í'itj jime'e ti tirá'aturaate'e a'iné a'íi pu rusej hua'atá'aca naíjmi'ica í teteca mej ruuri muá'ara'ani, mej ucayáatiye'ican, ajta hua'atá'aca naíjmi'ica t'íj na'a t'í'itj ti huá'aturaate'e.

²⁶ Ayee pu Dios ráaruu mej sejí jetze huanéj í teáata'a naími'í í teite mej mi nainjapua seijre'e íyien chaanaca japua. Ajta, a'íi pu hui raax'epi'íntare a'achú mej á'atij'ti'íren, ajta a'u mej a'uchéjme'eni. ²⁷ Ayee pu Dios a'íjna jín huarj mej mi ráahuuani me'íjna, mej mi miyen éeni'ici'e ráateuni. Mi ajta a'íin, capu a'achú a'ímuá mé'e é'seijre'e itejmi jemi.

²⁸ Ayee pu'u na'a t'í'een a'iné a'íj tu jetze ruuri í Dios, tej ti tiyen éene'e mé té'ujujhuane'en, tej ti tiyen huaté'uuca. Majta me'ín í mej t'í'ichuicaca mu'ejmi tzajta'a, seica mú majta miyen che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a a'íj mej inee tejá'amua'ixaate'e. Majta miyen tijín: “Teen tu teajta yaújmuame'en pú'een í Dios.”

²⁹ Ja'iné teen tu yaújmuame'en pú'een í Dios, capu hui ayén tiraavjíte'e tej tiyen t'í'imujca ti Dios ayén 'een t'íj t'í'itj ti taavjihu oro jime'e, nusu í plata jime'e, nusu tetej jime'e. Capu ayén 'een t'íj t'í'itj í mej raatétaahuaca'a í teite a'íj mej ye'í tirájteu me'íjna jime'e í rumua'atziira'a.

³⁰⁻³¹ A'ájna'ímua, camu ramua'arereca'a í teite a'íj ti t'í'ijxe'eve'e í Dios t'íj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'íin í Dios, capu ja'anáj hua'uxjíte a'ajna'ímua. Mi ajta, íjii pu xaa, a'íi pu tihuá'ajíte'e naíjmi'ici'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati í teite, a'íjna jime'e, ti Dios ari ayén tiraax'epi'íntare sej xicájra'a jetze ti jetzen hua'uxjíte'en naíjmi'ica í mej yen a'uchéjme íyien í chaanaca japua. A'íi pu hui huá'axijte'en a'íjna í ja'ati ti Dios ra'antíhuu'u. Dios pu ari hua'utasejra naíjmi'ica í teite ti ayén ti'ayajna a'íjna jime'e ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í ja'ati. —Ayee pu tihuá'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

³² Mat'íj ráanamujri'í ti Dios ra'ajjáj í mi'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús, seica mú rá'axiehuari'iraca'a. Majta seica miyen tijín:

—Ayee tu t'í'ijxe'eve'e pej pajtáhuua'a titá'ixaate'en pe'íjna jime'e.

³³ Aj pu í ajtáara í Pablo huá'a jetze. ³⁴ Aru maúche'e mú seica í teite á'ujujhuane'e jamuan. Merá'antzaahua micu. A'íi mú me'ín pú'een, í mej huá'a tzajta'a a'ute'uuca'a a'íjna í Dionisio, í ti huá'a jetze ajtème'ecantaca'a a'ujna Areópago, ajta sej í 'íita'a ti ayén ántehuaa tijín Dámaris, majta seica mú majta té'antzaahua.

18

T'í'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Corinto

¹ Ajta á'yen Pablo huirájraa a'ujna Atenas. T'í'iquí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Corinto. ² A'u pu yá'uteu sej ti Israel jetze ajtème'ecan ti ayén ántehuaa tijín Aquila. A'u pu é'eme'ecan a'ujna sej chuejra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Ponto. A'íjna í Aquila, ajta a'íjna í íra'ara'an ti ayén ántehuaa tijín Priscila, a'íi mú me'uun e'eráaci a'ujna já'ahua'a sej chuejra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Italia, a'iné ayee pu tiú'uxe'eve'eca'a mej nu'u a'ucíne me'újna a'íjna jime'e í hua'arey í romanos ti ayén á téja'uta'íteca'a mej á'ucíne naími'í í mej Israel jetze ajtème'ecan.

Ajta a'íin í Pablo, a'íi pu u huaja'uvé'emuaareca'a. ³ Pablo pu racú'une'epuaca'a í navij ch'i'ira'a. Ayee mú che'atá mena'a t'í'imuari'eca'a a'íimej, a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila. A'íj pu jín a'uteájturaa huá'a jamuan, ajta t'í'imuari'eca'a huá'a jamuan a'íjna í Pablo.

⁴ Nain xicájra'a jetze matfij pua'a ruse'upi, a'úu pu a'uteáru'ipiche'e huá'a teyujta'a, tihua'a'ixaate'eca'a t'í'ij ayén éeni'ici'e hua'antimua'ítin a'fme'j í mej Israél jetze ajtém'e-ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Matf'ij mi huiráaci a'ujna u Macedonia a'fjna í Silas, ajta a'fjna í Timoteo. Matf'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'utéveeca'a í Pablo, ti ajta jín antiújmua'areereca'a nain jime'e ti tihua'utá'ixaate'en í yu'uxari jetze. Naa te'ehuauritiécan jime'e, a'fí pu tihua'a'ixaate'eca'a a'fme'j í mej Israél jetze ajtém'e'ecan, a'fjna jime'e ti Jesús a'fín pú'een í tevi ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'fjna mej rachú'eve'eca'a.

⁶ Majta me'fín, camu a'atzu raxí'eve'eca'a mej ráanamua. A'fj mú jín autéjhuii mej a'ij pua'a tirájeeve. Aj pu i Pablo tiu'utéca'atzixi í tiú'ujciixu mej mi ráamua'aree tijín ma'ut'é'itze í Dios jemi. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu pú'ee'e xá'aju'u'n t'í'ij mú'ejmi jetze rájveti í puafjtzi. Nee nu hui ra'ará'aste ti tinaa'fjca. Ijii ti yú auca'ití a'ame, huá'a jemi nu a'um'é'e na'ame í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Aj pu i huirájraa u hua'atéyujta'a. Aa pu a'ará'a áa ti é'eche ja'atí ti ayén ántehuaa tijín Justo. A'fí pu raná'amiche'e í Dios, ajta a'uun é'echejca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í teyuu. ⁸ Ajta a'fín í Crispo, í ti t'í'ajta u teyujta'a, a'fí pu rá'antzaahua í tavástar'a, majta miyen che'atá mena'a naími'i ti huá'a jamuan é'echejca'a a'fjna í Crispo. Majta seica í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, matf'ij ráanamua'jri'i í niuucari, jéihua mú rá'antzaahua. Matf'ij mi huámuai'í'vijhuaca'a.

⁹ Aj pu i t'íca'imua, t'í'ij a'fín Pablo t'í'imaaraca'a, a'fí pu raasej í tavástar'a. Ayeé pu tiraata'ixaa tijín:

—Capej t'í'tziine'e. Paúche'e pej hui tihua'a'ixaate'e pua'amé. Capej tépuapua'aren.

¹⁰ Nee nu mú'eetzi jamuan yé huatéjvee. Capu ja'atí timua'antiú'uuni'ira. Capu ajta ja'atí puafjtzi muaatá'asin. Jéihua nu hui titeítstemua'a í'ye chajta'a. —Ayeé pu tiraata'ixaa í tavástar'a.

¹¹ A'fj pu jín Pablo ayén a'uun é'etee seij nine'ira'a japuan já'ita'a a'ujna Corinto. Tihua'amua'atejcaa a'fjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios.

¹² Aru t'í'ij a'fín Galión a'uun t'í'ivaire'eca'a tajtuhuan jime'e a'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Acaya, a'fime í mej Israél jetze ajtém'e'ecan, a'fí mú autéjhuii mej tiníniu'ucacun me'fjna jemi í Pablo. Matf'ij mi ya'ujáj jueesi jemi. ¹³ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í tajtuhuan tijín:

—A'fjna í teáata'a, a'fí pu hui huá'amua'itijca'a í teite mej mi miyen seicié t'í'ij-na'amiche'en í Dios. Aru capu hui ayén tihua'atá'aca í taye'irá mej miyen rijca.

¹⁴⁻¹⁵ Pu'uri t'ín tiu'utaxáatache'e a'fjna í Pablo, t'í'ij a'fín Galión, ayén tihua'utá'ixaa a'fme'j í mej Israél jetze ajtém'e'ecan tijín:

—Casi'i mú'een, mi sej Israél jetze ajtém'e'ecan, ti pua'a hui amín ti'itfj a'ij pua'a huáruu ti caí xí'epi'fín, na'ari ti'itfj huajé'ica ti huápi'i ruxe'eve'e, aj nu xaa niyen téja'amuanamuáarache'en. Mí ajta caí a'iné a'ii pu'u jín ti'ixa á'amua'ye'ira, ja'iquí huataújmua'a a'fjna? ¿Ni caí niuucari pú'een a'fjna? Ayeé pu hui tiraavj'te'e rujfímua'a sej mú'een siyen ra'antipua'ajte'en, a'iné canu nee raxí'eve'e nej raaxí'epi'íntare'en ne'fjna í niuucari. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ T'í'ij i hua'irájtuua á pua'ácié a'ujna a'u mej é'etiújse'irihua'a í jueesi. ¹⁷ Aj mú mi me'fín í mej í'í griego, naími'i mú rajv'í'i me'fjna í Sóstenes í ti t'í'ajta u teyujta'a. Matf'ij mi raat'éevajxi a'ujna jemi í tajtuhuan. Mí ajta a'fjna í Galión, capu jetzen ruxe'eve'e já'araa a'fjna jime'e.

T'í'ij nu'u Pablo a'utéjche ti mú já'ahua'a a'atanén, ajta mú á'ayee

¹⁸ Aúche'e a'atzu á'atee a'ujna Corinto a'fjna í Pablo. Tí'í'iquí hua'utateújte í ru'ihuaa-mua'a. Ajta á'iyen baarcu jetze ateájraa, ajta á'uraa jamuan a'fjna í Priscila, ajta a'fjna í Aquila. Matf'ij antáciine a'ujna já'ahua'a sefj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siria. T'í'ij caí xi u e'erájraa a'ujna u Cencrea, aj mú mi racaaye ti i ra'ará'asten ti'iti jime'e ti a'fín a'fjna jín te'ataújratziiri'i.

¹⁹ Matf'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Éfeso. A'u u pu hua'jutéhuui í Pablo a'ájna í Priscila, ajta a'ájna í Aquila. Aj pu i a'uun a'uré'ene a'ujna teyujta'a. Tihua'utá'ixaa a'íme'j í mej Israél jetze ajtémecan í mej tiújse'irihua'a a'ujna. ²⁰ A'íí mú raatajé ti nu'u jaítze'e á'ateevi'in. Mi ajta caí, capu ahuajca'ane.

²¹ Aj pu i hua'utateújte. Ayen tijín:

—Ja'anáj nu'irén yé tanéjsin ti pu'a Dios naatá'an.

Aj pu i ajteájraa í baarcu jetze. Ti'iquí a'uun Éfeso á'uraa. ²² Tí'ij a'uun a'utane, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cesarea. Amuacaícan pu a'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Tí'ij i hua'utateújte í mej tiújse'j u teyujta'a. Ajta á'iyen, a'íin a'uun a'ucáane a'ujna Antioquia. ²³ A'u u pu a'atzu á'atee a'ujna. Aj pu 'i u e'erájraa. Aa pu a'atáne a'u ti e'echáta'ajmee sexu'ijmé'e a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, se'j chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Galacia, ajtahua'a se'j ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Frigia. A'íí pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e na'jmil'ica í mej té'atzaahuat'e.

Tí'ij nu'u Apolos tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ujna Éfeso

²⁴ A'ájna xicáara'a jetze, se'j pu á e'iré'ene ti Israél jetze ajtémecan. Aye pu ántehuaa tijín Apolos. A'u u pu é'eche a'ujna chajta'ana jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Alejandria. Jé'ecan pu raay'í'tihua'a ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Ajta temua'a tiraay'í'tihua'a a'ij ti ye'í huataújmua'a í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. ²⁵ Naa pu tiú'u-mua'atejcaa a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í tavástar'a. Tiu'utaxájtaca'a a'ujca'anéecan jime'e, ajta ti temua'a naa rí'í tiu'utániuuni a'ájna jime'e í Jesús. Ajta a'íj pu'u mua'arereca'a a'ájna í ti jín Juan hua'utámua'i'ihuaca'a.

²⁶ A'íí pu a'ájna jín a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u teyujta'a a'ujca'anéecan jime'e. Matf'ij me'ín ráanamujri'i a'ájna í Priscila, ajta a'ájna í Aquila, a'íí mú raatá'ínee ti huaja'uvé'emuare a'ujna a'u mej é'eche. A'u u mú rá'ítiri'i jaítze'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a. ²⁷ Ajta tí'ij ari á'uye'imi'ica'a a'ujna já'ahua'a Acaya a'ájna í Apolo, a'íí mú ihuámua'ame'en ca'aníjra'a raatá'a. Aj mú mi tihua'uta'ítiri'i í ru'ihuaamua'a í mej a'uun é'eche mej nu'u naa temua'a tira'ancuré'evi'itin. Tí'ij a'íin Apolos a'uun a'ará'a a'ujna Acaya, jé'ecan pu hua'utévai ti Dios hua'utá'a ruxi'evi'ira'a jime'e mej rá'antzaahuat'en. ²⁸ A'ujca'anéecan jime'e pu hua'utéemua'iti í teite a'íme'j tzajta'a í mej Israél jetze ajtémecan. A'ájna yu'uxari jetze pu tihua'utasejrate ti Jesús a'íin pú'een í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua.

19

Tí'ij nu'u Pablo a'uun

¹ Tí'ij a'íin Apolos a'uun a'utéveeca'a a'ujna Corinto, Pablo pu a'ánna ímuá a'utéene mu'utzitá japua. Tí'ijtá'i a'uun a'ará'a a'ujna Éfeso. U pu huajá'uteu seica í mej té'atzaahuat'e. ² Aye pu tihua'uta'íhuu'uri'i tijín:

—¿Ni caí huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios setf'ij rá'antzaahua? Matf'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Catu xaa teen mé'e yé'enamujraca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Aj pu i Pablo ayén tihua'uta'íhuu'uri'i tijín:

—¿A'ataani niuucajtze'en jín xáamuai'ivijhuaca'a?

Matf'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'íj tu niuucajtze'en jín huatámua'i'ihuaca'a a'ájna í Juan teecan.

⁴ Pablo pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Juan pu hui huá'umuai'ihuaca'a í teite a'ájna jime'e mej mi seicié tiú'umuati í ru tzajta'a. Mi ajta, a'íí pu huá'ixaate'eca'a mej nu'u té'antzaahuat'en jemin í ti auj uvé'enejsin méjca'i huáyee. A'íí pu hui a'íin pú'eene'e a'ame í Jesús, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁵ Matf'ij ráanamujri'i, aj mú mi huámua'i'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'ájna í Jesús.

⁶ Ajta, jime'en pu'u a'íin Pablo hua'avé'emuari'exi án huá'amu'utze'e, aj pu i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huatasejre huá'a tzajta'a. Matf'ij mi autéjhuui mej tiu'uxáj

niuucari jime'e mej cáí xí raayí'tihua'a, majta mej tiu'utaxá í Dios jetze me'ecan. ⁷ Ayeé mú ará'axcaa cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua í teteca.

⁸ A'ateevi'i a'achú cumu huaíca máxcira'i tí a'fín Pablo á'uche'ecane'e hua'atáyujta'a. A'uú pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ujca'anécan jime'e. Ajta hua'atémua'itijme'e í teite a'fjna jime'e í tí Dios tí'ajta íyen chaanaca japua, ajta u ta japua.

⁹ Mí majta seica, camu jime'en tiu'utá'a í ruxéjniu'uca mej ráanamua í niuucari tí jime'en tihuá'a'ixaate'eca'a. Camu ché'le rá'antzaahuat'e'ecua'a sino ayéé mu'u a'lij pua'a tí'ixajta'a í teite tzajta'a. Tí'iquí a'fín Pablo avé'eraa huá'a tzajta'a.

Tí'iquí seica í mej té'atzaahuat'e, a'fimej pu a'uví'ti a'u mej tihuá'umua'aten, a'ujna já'ahua'a chí'ira'an jetze a'fjna tí ayén ántehuaa tíjín Tiranno. A'uú pu tihuá'a'ixaate'eca'a nain xicá'jra'a tzajta'a. ¹⁰ Ayeé pu teumé'eca a'achú cumu hua'apua nine'ira'a tí a'fín Pablo ayén tihuá'amu'a'atejca'a. A'fj pu jín naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Asia, naími'i mú ráanamujri'i í niuucari tí jetzen rá'axa í tavástar'a, a'fjna í Jesús, naími'i í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajta a'fín í Dios, ve'ecán pu jín rí'i huá'uruu í teite a'fjna jetze í Pablo mej mí naími'i naa rí'i te'utasejra í Dios jemi. ¹² Tíj ajta a'fjna í pañuura'an a'fjna í Pablo, ajta a'fjna í chíxuri tí jín avé'ujj'ic'e, tí pua'a nu'u ja'ati huá'a japua án teja'upítira'ani a'fimej japua í mej tí'icucui'i, aj mú nu'u mí huarúj naími'i, ajta nu'u hua'utamua'í í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a a'fimej í teite.

¹³⁻¹⁴ Majta seica í mej Israél jetze ajtémecantaca'a í mej á'ujjuhua'ane'e a'u tí na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'fí mú huá'amarite'eca'a í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Méjxe'eve'eca'a mej miyen huárini níucare'ara'an jime'e í Jesús.

Ayeé mú che'atá mena'a tí'ijxe'eve'eca'a ja'ati tí'iyajmua'a tí Israél jetze ajtémecantaca'a mej raatamuárite'en í tiyaaru'u tí tevi tzajta'a seijre'eca'a. Ayeé mú ará'axcaa aráhua'apua a'fime í yaújmua'ame'en a'fjna í ja'ati tí tihuá'ajte'e í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayeé pu ántehuaaca'a a'fjna í ja'ati tíjín Esceva. Matí'ij mí me'fín yaújmua'ame'en miyen tiraatajé í tiyaaru'u tíjín:

—Ayeé nu hui tejá'amu'ajte'e ne'fjna jetze me'ecan a'fjna í Jesús í tí jetzen me'ecan tí'ixa í Pablo.

¹⁵ Aj pu í ayén tiu'utaniú a'fjna í tiyaaru'u tíjín:

—Néjmua'ate hui ne'fjna í Jesús, neajta ne'fjna í Pablo. Ari mú'een, ¿a'atéenni sej pírici?

¹⁶ Jime'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'í a'fín tiyaaru'u ca'anacan huá'a jetze rájve. A'fj pu jín hua'utéemua'iti. Jé'ecan pu hua'utéevajxi. Majta me'fín, ca'anacan mú huiráaci, memuámu'a'avijmé'e, meti'ipua'ajti'ihua'ajmé'e. Matí'ij mí huataúruu. ¹⁷ Majta í mej me'uun é'echejca'a me'fjna Éfeso, naími'i mú ráamua'areeri'i tí tí'itfj huá'uruu a'fime í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'fj mú jín tiu'utátziin naími'i. Matí'ij mí rí'i tiraatá'a í tavástar'a, a'fjna í Jesús.

¹⁸ Majta mu'iití í mej té'atzaahuat'e, a'fí mú u a'uvé'uju'un mej tiraataxá mé jéjre'e tí'ti jime'e tí a'lij pua'a een í mej jín meri auteájturaa, tí'titj tí na'a í mej a'lij pua'a huarfj. ¹⁹ Majta í mej tí'ichahuaara, u mú teja'ará'í'ipi í tíu'ujyu'uxari. Aj mú mí tiu'utafj, meti'iseíracaa í teite. Matí'ij raaté'itiee a'achú tj na'a caj tí'ijnajcheca'a a'fjna í yu'uxari, ayéé pu ará'a a'achú cumu muáacua jetze ví'ira'a í plata. ²⁰ Ayeé pu ca'anín jín tí'ijnamujre'eca'a í niuucari tí jetzen rá'axa í tavástar'a, ajta méyee, ajta nainjapua mú ráamua'areeri'i.

²¹ Tí'ij ayén tiu'uríj. Tí'iquí Pablo raaxí'epi'intare tí í u huaja'uvé'emuaare a'ujna Macedonia, ajta a'ujna Acaya, ajta tí'ij a'ájna á'lume'en u Jerusalén. Ajta tí nu'u, a'ánna huajá'muaaren a'ánna Jerusalén, ruxe'eve'e pu nu'u a'ame tí a'uun á'lume'en a'ujna Roma. ²² A'fj pu jín hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e, a'fjna í Timoteo, ajta a'fjna í Erasto mej mí á'ucíne a'ujna Macedonia. Ajta a'fín í Pablo, a'uú pu aúche'e a'uteájturaa a'ujna u Asia.

Matí'ij nu'u mí autéjhui mej tíu'uritzite'en me'fjna u Éfeso me'fjna í teite

²³ A'fjna xicá'jra'a jetze, jé'hua mú huataníniu'ucacua'a í teite me'fjna jime'e tí huatasejre í hua'aye'ira í mej té'atzaahuat'e. ²⁴ Seij pu a'fín pu'éene'e tí ayén ántehuaa

tíjín Demetrio. A'í pu chí'ij ta'ahuaca ti cílieen ti plata rumua'atí. Ayee pu éene'en ta'ahuaca pu tíj dioosi ti huá'achi'i. Ayee pu ántehuaa a'íjna í hua'adioj tíjín Artemisa. Jéihua pu huá'amua'itici í mej jamuan tí'imuari'eca'a. ²⁵ Huá'ajsej a'ímej í mej jamuan tí'imuari'eca'a, ajta seica í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'eca'a tí'itij jíme'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Teteca, mú'een xu ramua'aree tej temua'a naa tí'ijmua'itici í tumin te'íjna jíme'e tej tí'imijhuaca. ²⁶ Temua'a xu tí'ijmua'aree, seajta ranamua se'íjna í Pablo, a'í pu tejá'uxajtan ti a'ímej í dioosi a'úu mé é'esejre'e u teyujta'a, teteca mú huá'ata'ahuaca. Camu nu'u dioosi pírici. A'íj pu hui jíjín ari jéihua hua'uteémua'iti í teite í mej miyun me'ecan Éfeso, ajta nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia.

²⁷ Jé'ecan pu a'ij pua'a tí'iruure, a'iné ayée pu hui tiu'utá'í'irriistari tej jéihua tejá'urieeni í tej jíjín tí'imijhuaca. Ajta a'íjna jíme'e í tatéyuu ti tzajta'an huirájvee í tadioj ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ayée pu tiu'utá'í'irriistari mej hui caí ché'e miyen tí'ijna'amiche'en. Majta, camu ché'e raatax'leve'esin í ti ve'ée a'íjna í dios í mej rana'amiche'e nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia, ajta tíj na'a íyien chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²⁸ Mat'íj ráanamuarí'li me'íjna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. Ma'utéjhuii mej téjijhuajmé'e. Miyen tíjín:

—Huápi'i pu hui ve'ée a'íjna í Artemisa, Éfeso ti é'eme'ecan.

²⁹ Ca'anacan mú a'uvaájtzime'e. Mat'íj mi huaruáachijmé'e naími'li. Me'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Mat'íj mi teite huavívi'li a'ímej í mej hua'apua, a'íjna í Gayo, ajta a'íjna í Aristarco, í mej Macedonia é'eme'ecan. A'íj mú á'ujjuhua'ane'e jamuan a'íjna í Pablo. Mat'íj mi huaja'ujápuaca'a a'ujna chí'ita a'u mej e'etiújse'irihua'a í teite.

³⁰ Ajta a'íjín í Pablo, a'íj pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti ajta a'íjín a'uun a'uteárute. Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e camu tiu'utá'a ti uteárute. ³¹ Majta seica í mej tí'ajta a'ujna Asia, í Pablo ti huá'ihuaara'a, a'íj mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e nu'u caí a'uteáru'ipiche'en a'ujna chí'ita.

³² Majta a'ímej í teite, ayée mú mauj títetéjijhuajmé'e. Seica mú seicié tí'itejijhuaca'a. Majta seica seicié. Majta já'ita'a mú ará'axcaa í mej caí ramua'areereca'a a'ij mej 'een jíjín téjijhuajmé'e, majta camu ramua'areereca'a a'ij mej 'een jíjín tíújsej. ³³ Majta me'ín í mej Israél jetze ajtémecan, seica mú miyen ca'aníjra'a tiraatá'a ti a'íjna í Alejandro tihua'utá'ixaaate'en í teite. Mat'íj mi seica ayeuutáxi a'u mej e'levé'eneje'e í teite. Majta seica miyen tira'arájee a'ij ti ye'í huárini. Ajta a'íjín í Alejandro, a'íj pu rumuájca'a jíjín hua'utá'ijmijri'li mej caí ché'e tí'ixajta. A'íj pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'a japua huataániuni a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

³⁴ Mí majta í teite, mat'íj ráamua'areeri'li ti a'íjín Israél jetze ajtémecan, naími'li mú jíjihuaca'a a'achú cumu hua'apua hora. Miyen tíjín:

—Huápi'i pu ve'ée, a'íjna í Artemisa ti Éfeso é'eme'ecan.

³⁵ Ajta a'íjín í tí'iyu'uxaca, a'íj pu xaa hua'utá'ijmijri'li mej nu'u caí ché'e tí'ixajta. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa í teite tíjín:

—Mú'een teteca, Éfeso sej é'eme'ecan, naími'li í teite í mej íyien chaanaca japua seijre'e, naími'li mú hui ramua'aree tej iteen antítamua'aree te'íjna jíme'e tej ráacha'íjín í teyuu ti tzajta'an urájca í dios ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ajta a'íjna í tetej ti u e'icájve u ta japua. ³⁶ Capu a'ij tí'iri'iri ti ja'ati rá'axiehuari'ira a'íjna. Xaatapuá'ajta mí sej téjijhua. Caxu hui tí'itij mua'aree a'ij sej tí'itij ruure.

³⁷ Mú'een xu yé huavé'evi'iti se'ímej í teteca íyiu chí'ita, se'íjna í Gayo, seajta se'íjna í Aristarco. Majta me'ín, camu hui ja'anáj tiu'unáhua u teyujta'a, camu majta a'ij pua'a tí'ixa í tadioj jemi.

³⁸ Tí pua'a hui a'íjín Demetrio, majta í mej jamuan tí'imuari'e, ti pua'a ja'ati huá'a-jaaxiejví'ira, te'entácuuni'li a'ujna í jueesi mej e'iráati. Miché'e me'ín me'uun e'ehuaújniu-uste'en. ³⁹ Ajta ti pua'a mú'een tí'itij jíjín setiú'ujcha'íire'e, rujíjmu'a'a xu raax'epi'intare'en a'ij ti tí'itij jíjín tí'itá'aca í yu'uxari jetze. ⁴⁰ Ayájna tetéj een, ayée pu hui tiu'utáci'ipe mej téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jíme'e, a'ij tej tí'itij huárui íyie chajta'a tej tiyen

tí'ita'tiite'e. Tí pua'a miyen me'íjna jín téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en, capu tí'itíj mé'e já'ahua'a te'j tiyen tiu'utá'an í mej jín taatátuaani. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'iyu'uxaca.

⁴Tí'ij antipua'areca'a ti tí'ixa, a'í pu hua'irá'iteca'a í teite.

20

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Macedonia, ajta u Grecia

¹Tí'ij antipua'areca'a í mej huaúritziite, Pablo pu hua'utajé í mej té'atzaahuete'e ti ij a'íin a'atzu ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi caí ruxieemíjte'e. Aj pu i hua'iré'echuixi seij ajta seij, ajta hua'utateújte. Tí'iquí á'uraa u Macedonia.

²Nainjapua pu huá'umuuaareca'a matíj mena'a titeechéejme'ecaa a'íme'j í í'ihuua-mua'ame'en. Jé'ecan pu ca'aníjra'a hua'utá'a a'íjna jime'e í tí jín tihua'utá'ixaa. Ajta á'iyen, a'uun a'ará'a a'ujna u Grecia. ³A'uu pu ayén á'atee a'achú cumu huaíca máxcira'i.

Tí'iquí atéye'ímijca'a í baarcu jetze ti i antára'ani a'ujna Siria. Majta a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a, a'íí mú miyen tiraaxí'epi'intare mej me'uun ye'itéchu'eve'en juye jetze ti jetzen huaméj.

Ajta a'íjna í Pablo, tí'ij nu'u i ráamua'areeri'i. Tí'iquí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín niché'e huaré'ara'ani mej ni ne'uun a'uré'enen u Macedonia. ⁴A'íí mú a'ucíj jamuan, a'íjna í Sópater ti yaujra'an pú'een a'íjna í Pirro. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í Sópater u Berea. A'íí mú majta a'ucíj a'íjna í Aristarco, ajta í Segundo, í mej Tesalónica é'eche. Gayo pu ajta á'uraa a'uun ti Derbe é'eme'ecan. A'íí mú majta a'ucíj a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Tíquico, ajta Trófimo. A'uu mú é'eme'ecan a'u ti huatacá'a u Asia.

⁵A'íí mú í ta'ihuamua'a án e'ejrá'aseca'a. Majta me'íin, a'úu mú nu'u taje'echu'eve'e muá'aju'un itejmi a'ujna chajta'a u Troas. ⁶Teajta iteen, tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e í mej racua'aca í pan ti caí levadura ranaxca, a'úu tu e'eráaci a'ujna Filipos í baarcu jetze. Anxíj xicaj tu jetze a'ará'a a'ujna Troas. A'uu tu huajá'uteu í seica. Teajta iteen, a'úu tu á'atee aráhuapua xicaj.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Troas

⁷Tí'ijta teja'uré'ene í seíj xicájra'a jetze, a'íí mú tíújseij mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í pan. Ajta a'íí pu tihua'umuá'ate a'íjna í Pablo. A'iné ayé'e pu tiu'uxe'eve'eca'a ti á'ura'ani í seíj xicájra'a jetze ti ra'ité'ase, aúche'e pu tihua'a'ixaate'eca'a ajta já'ita'a tica'imua.

⁸A'uu mú tíújseij a'ánna imuá' cuaartu jetze, ti tiú'ujhuaica. An pu ú'utaaca jeíhuua í cantiira'a. ⁹Ajta a'úu pu huiracatii temuajj ti ayén ántehuaaca'a tíjín Eutico. An pu ave'eré'eyeijxi ti anacun.

Ajta a'íin í Pablo, jeíhuua pu tihuaú'ixaa. Jé'ecan pu á'atee ti tihua'a'ixaate'e. A'íj pu jín huamuá'itiche í cutzi jime'e a'íjna í Eutico. Aj pu i ticu. Cuj pu ancuré'ejvej ti tiú'ujhuaica jetze í chí'ij. Matí'ij mi ra'ajjáj m'íchican.

¹⁰Aj pu i acájraa a'íjna í Pablo. Tí'ij i ra'avé'evii a'íjna í temuajj tí'irí m'íichi. Tí'iquí ru'ihuamua'a ayén tiu'utá'ixaa tíjín:

—Caxu tí'itziine'e. Aúche'e pu hui ruuri.

¹¹Aj pu i ajtahua'a antíraa í chí'ij jetze. Hua'uré'e'í'ipi'ite í pan. Matí'ij mi ráacua. Temua'a pu tiu'utá'axa'ii ti tihua'a'ixaate'e. Tapuá'arijme'eca pu á'uraa. ¹²Ajta a'íin í temuajj, ruurican mú a'uví'iti. Jé'ecan mú naa tiu'utaújtemua'ave.

Tí'ij nu'u i u a'ajrájraa u Troas, ti nu'u i a'uun e'ará'asti u Mileto

¹³Teajta iteen, ta'anáaté'e tu á'uju'un. Tetí'ij ti baarcu jetze atéeci. A'uu tu a'ará'a te'újna Asón, te'j ti ye'erávi'itin te'íjna í Pablo, a'iné ru'icán pu e'eráye'ímijca'a. ¹⁴Tetí'ij ráateu te'íjna í Pablo te'újna Asón, tí'iqui ta jamuan atéajraa í baarcu jetze. Tetí'ijta ti a'ucíj a'ujna já'ahua'a u Mitilene. ¹⁵A'uu tu huiráaci.

Yee ruijmua'ate'e yee tu antacíj után pújme'en. A'uu tu vejli'i e'ejtene'e a'utí e'eráhuachi ti ayén téja'arájtehuua tíjín Quio, tetí'ij ti seíj jetze í xicaj te'uun antanéj

te'újna Samos. Yee ruijmua'ate'e yee a'uun tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájte-huaa tijn Mileto.

¹⁶ Aye tu huarj a'iné Pablo pu raaxi'epi'intare ti caí a'uun a'atanén a'ujna Éfeso. Capu ajta e'etéerimi'ica'a a'ujna a'uun ti huatacá'a u Asia. Ca'anacan pu u a'uránejmica'a a'ujna Jerusalén, ti pua'a nu'u í'iri'iristan tej te'uun a'uté'uuca'a mat'ij ti'iyesten me'fjna jime'e mej ra'utámua'aree ti ari ayén teumé anxj tamuáamuata'a xicaj.

A'ij ti nu'u Pablo tihua'utá'ixaa a'fmej í vaujsi í mej me'uun é'eme'ecan u Éfeso

¹⁷ A'u pu a'utevé u Mileto, t'ij Pablo hua'uta'ajtacaa'a mej u a'uvé'uju'un í vaujsi í mej huá'a jetze ajtème'ecan a'fmej í mej tiújse'irihua'a a'ujna u Éfeso. ¹⁸ Mat'ij mi me'fn vaujsi á e'iré'ene. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Mú'een xu ramua'aree a'ij nej yé tiu'utéjvee netj nena'a amuacaícan nej yé ra'áa fiye Asia. ¹⁹ Aye nu hui t'ijvairé'e í tavástara'a tzáahuati'ira'a jime'e. Canu á'antzaahuat'e ne'fjna jime'e sino nehuányeinixi ne'fjna jime'e nejá'amuacha'ij. Neajta, jeihua nu tiu'utése ne'fjna jime'e mej a'ij pua'a tinaatajé.

²⁰ Canu ja'anáj á'atura nej caí tejá'amua'ixaate'e ti'itj ti amuaatéva'iri mú'ejmi. Netejámua'itii ne'újna teyuja'a, neajta ne'újna á'amuache. ²¹ Netihua'utá'ixaa ne'fmej í mej Israél jetze ajtème'ecan, neajta ne'fmej í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan, ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umu'a'ati í Dios jemi, majta rá'antzaahuat'e'en me'fjna í tavástara'a í Jesús a'fjna ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

²² Tj ajta fjii, a'úu nu hui Jerusalén a'um'é'e na'ame ne'fjna jime'e ti a'fn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tinaata'aj. Canu xáahuí ramua'aree a'ij ti ti'itj mu'u nejé'eruuren. ²³ A'ij nu'u xaa mua'aree, ti a'fn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuacaícan ayén tinaatá'ixaa yee a'u ti na'a ti huachá'itajme, a'úu mú nu'u ne'iteánajsin. Aye nej nu'u tirajpua'itzi na'ame.

²⁴ Capu amfn a'ij, capu ne jetze ruxe'eve'e ineetzi. Ajta netevi, capu ti'itj ranajche ineetzi jemi. A'li nu'u hui niyen t'ijjxe'eve'e, nej ra'antí'iti nej huára'ani fiyen chaanaca japua, neajta ra'ará'asten ne'fjna jime'e í Dios ti ayén tinaa'fjca nej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jetzen rá'axa í Dios, t'ij a'fn tihua'utá'uuni' rux'evi'ira'a jime'e.

²⁵ Mí seajta mú'een, nej á'amuajemi á'uche'ecane'e á'aye'i, neajta já'amua'ixaate'e jime'en í Dios ti nainjapua t'ajta, fiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Aye nu t'ijjmua'aree sej caí ché'e ja'anáj nesejran ineetzi. ²⁶⁻²⁷ A'ij nu jfn niyen tejá'amua'ixaate'e fjii, ti pua'a ja'ati yá'urieeni í rux'ejniu'uca í Dios jemi, capu Dios ne jetze rapua'ajte'e, a'iné canu ja'anáj raatapua'ajtacaa'a nej tejamuá'ixaa í niuucari, sino nain nu tejamuá'ixaa a'ij ti t'ijjxe'eve'e í Dios.

²⁸ R'í'í xu'u mú'een mi ru tzajta'a. Seajta r'í'í xu'u huá'a jetze a'fmej í teite Dios ti tejámua'fjca. Setá'aj huá'ucha'fn najjmi'ica í mej tiújse'iri í Dios jemi, í ti huá'unanai í rutevij jime'e a'fjna í Jesús.

²⁹ Aye nu nee t'ijjmua'aree net'ij á'ura'ani, seica mú a'uvé'uju'u muá'aju'un mú'etzi tzajta'a mej miyen 'een matj fira'ave tite'uteáru'ipi huá'a tzajta'a í ye'emuaate. Camu tihua'utá'uuni'ira í mej te'atzaahuat'e. ³⁰ Majta seica mú a'amua tzajta'a huatasej're'esin. Hua'itzi mú jfn tejá'amua'aten mej mi amújseire'en mú'ejmi í ru jemi.

³¹ Naa xu'u r'í'í mú'een. A'fj xu autámua'aree, t'í'iri ayén teumé huaíca nine'ira'a nej tejá'amua'ixaate'e sej neajta sej nain tujca'ari tzajta'a, nain tíca'ari tzajta'a, niyen ni te'icányé'ine'e a'amua jime'e.

³² Neajta fjii, netejá'amua'ijcate'e í Dios jemi, ne'fjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa a'achú ti caj titaatapua'jve'esin í Dios. A'fjna í niuucari pu amuaatá'asin í ca'aníjra'a, ajta amuaatá'asin sej a'uté'e xá'ara'ani huá'a jamuan í ti Dios rusej hua'avé'ejajpuaca'a.

³³ Canu ja'anáj niyen t'ijjxe'eve'eca'a nej ra'ancuré'an huá'a tumin, canu neajta í tihua'acixu a'fmej í ne'ihuamua'a. ³⁴ Aye xu hui seajta t'ijjmua'aree nej huaténvai nemuajca'a jime'e, neajta niyen che'atá nena'a tihua'utévai a'fmej í mej nej jamuan á'ujjuhua'ane'e. ³⁵ Nain nu hui jfn tiu'umuá'iej, neajta nu amua'itiri'i ti ayén tiú'ujxe'eve'e a'fjna jime'e tej hua'utévaire'en í mej caí a'ij t'ijviicua'i.

'Mú'leen xu seajta siyen tira'utámua'aree a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús tijín: "Jaítze'e pu rí'í rutémua'ave'e a'ljna í ti ti'itá'aca caí a'ljna í ti te'encuré'aca." —Ayeec pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Pablo.

³⁶ Tí'ij ayén tihua'uta'ixáate'e, aj pu i Pablo títunutaca'a huá'a jamuan a'ímej í vaujsi. Ajta raatéjhuaui í Dios jemi. ³⁷ Naíimi'í mú ru'iré'echuixi, majta tiujyeéjraa. ³⁸ A'íi pu a'íin pú'leen í niuucari ti raataxájtaca'a ti jaítze'e a'ij pua'a hua'utá'a yee mej nu'u caí ché'e ja'anáj mé'e yé'esejran. Aj mú mi u á'uju'un jamuan a'u ti e'eteájraa í baarcu jetze.

21

Tí'ij nu'u a'íin Pablo á'uraa a'ujna u Jerusalén

¹ Tetí'ij ti á huaja'uhuá'axi í ta'ihuaamua'a, tetí'ij ti atéeci í baarcu jetze. Aj tu ti antacj a'ujna u Cos. Yee ruijmua'ate'e yee tu te'uun a'urráne te'újna Rodas. Teajta te'uun huiráaci, tetí'ij tá ti te'uun a'urráne a'ujna u Pátara. ² A'uu tu ti seáj á'uteu í baarcu ti Fenicia a'umé. A'lj tu jetze atéeci. Tetí'ij ti a'ucj.

³ A'uu tu aujú'ucaa tetí'ij raasej á ti e'eráahuachi. Ayeec pu téja'arájtehuua tijín Chipre. A'uu tu taúutata'a pújme'en ajcáane, mú tu á'uju'un tena'a ajta a'ujna u Siria. A'uu mú te'irátuaaxi í ijca ti tiú'utisime'e í baarcu. A'lj tu jín acáaci. Ayeec pu téja'arájtehuua a'ujna tijín Tiro.

⁴ A'uu tu ti huá'uteu í ta'ihuaamua'a. A'uu tu ti huá'a jamuan a'uteájturaa aráhuu'apua xicaj jetze. Aj pu i xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti'itj hua'utá'ixa a'ímej. A'lj mú jín raatá'ijmijiracaa ti nu'u caí á'ura'ani a'ljna í Pablo a'ujna Jerusalén.

⁵ Tí'ij teja'uré'ene aráhuu'apua xicaj jetze, aj tu ti a'ucj. Naíimi'í í mej te'atzaahuate'e, majta í mej hua'atévilitin, majta í huá'ayaujmua'a, a'úu mú tajaútuua ti ja'u'ástimee chajta'a jetze. A'uu tu títunutaxi ja'apua'íri japua, tej ti raatéjhuauni í Dios jemi. ⁶ Tetí'ij ti hua'utateúute'e, aj tu ti atéeci í baarcu jetze. Majta me'ín í mej á taje'evá'atuaa, a'úu mú huaré'aci.

⁷ Tetí'ij huiráaci te'újna Tiro, teuche'e tu huajú'ucaa baarcu jetze. Tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna Tolemaida. Tetí'ij ti hua'utateújte í ta'ihuaamua'a. Teajta te'uun huá'a jamuan a'uteájturaa sei xicaj. ⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa í Pablo. Teajta iteen í tej jamuan á'ujjuhua'ane'e, teajta tu jamuan a'ucj. Tetí'ij ti aitaicj a'u ti pújme'en, chajta'a ti ayén teja'arájtehuua tijín Cesarea.

A'uu tu a'ará'a áa ti é'eche a'ljna í Felipe ti tejá'uxajtan teite tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'leen seáj í mej aráhuu'apua ará'ase í mej tí'ivaire'e u teuyta'a. A'uu tu a'uteájturaa te'ljna jamuan í Felipe. ⁹ Muáacuaca pu tiyaúumua'a júucajtcacan mej caí xi víiche'e. A'íi mú tí'ixajtaca'a niuucari jime'e í Dios raateájtuaa huá'a jemi.

¹⁰ A'uuun tu á'atee yee pua'an xicaj tí'ij seáj á e'iré'ene ti ayén ántehuaa tijín Agabo. A'uu pu e'erájraa a'ujna u Judea. A'ii pu pírici a'ljna í Agabo seáj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹¹ U pu a'uvé'emej ti ij támua'areeri'i. Aj pu i ra'avé'existaca'a í Pablo í puaseájrera'an. Tí'iquí a'ljna jín ra'amuáají'icie í ícájr'a'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze. Ayeec pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayeec pu hui tí'ixa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ljna ti jíme'en yee, mej nu'u ra'amuáají'ici'esin a'ljna jime'e í puaseájrera'an a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan a'ujna Jerusalén. Majta nu'u hua'utátuuiresin a'ímej í mej seij chuérja'a japua é'eme'ecan.

¹² Tetí'ij ráanamuajri'i te'ljna, iteen, majta a'íime í mej Cesarea é'eme'ecan, naíimi'í tu raatajé tí nu'u caí a'uuun á'ume'en.

¹³ Aj pu i ayén tiu'utaniú í Pablo tijín:

—¿A'íné 'een jín siyen tiú'ujyein, seajta a'ij pua'a tité'ujmuajte ineetzi jime'e? Niché'e hui huámi'ini. Ayeec nu té'enca'ane mej na'amuáají'ici'en, neajta nej huámi'ini ne'újna Jerusalén ne'ljna jime'e nej ravaire'e í tavástara'a í Jesús. —Ayeec pu titaatá'ixaa a'ljna í Pablo.

¹⁴ A'íné catu raatáviicua'iri'i tej ra'antimuá'itin, tetí'ij ti raatá'a ti u á'ume'en. Ayeec tu tiraata'ixaa tijín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástara'a.

¹⁵ Teajta á'iyen huátacate. Tetí'ij ti te'uun a'ujnéj a'ájna Jerusalén. ¹⁶ Seica í mej té'atzaahuat'e í mej Cesarea é'eme'ecan, a'íí mú a'ujnéj ta jamuan. Ajta seij ti huá'a jetze ajtém'e'ecan í mé Chipre é'eme'ecan, ayée pu ántehuaa tíjín Mnasón. Pu'uri á'atee temua'a ti té'atzaahuat'e. A'u u te'eraíxanche'e a'u ti é'eché a'ájna.

Tí'ij nu'u Pablo ye'uvé'emuareca'a a'ájna í Jacobo

¹⁷ Tetí'ij te'uun a'ará'a, naa mú rí'í tita'ancuré'evi'iti í ta'ihuaamua'a. Jé'ecan mú huataújtemua'ave. ¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu Pablo ta jamuan u á'ume tej ti ye'uvé'emuareca'a a'ájna í Jacobo. Majta í vaujsi, naími'í mú a'uun a'uté'uuca'a.

¹⁹ Aj pu'í Pablo hua'utateújte. Ti'iquí ayén tihua'utá'ixaa naíjmi'ica a'ij ti ti'titíj huaríj a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'ájna jime'e ti Dios jetze ruca'ané a'áin í Pablo, ayén Dios jetze te'araújca'anejca'a. ²⁰ Matí'ij ráanamuajri'í, aj mú mi rí'í tiraatá'a í Dios. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ájna í Pablo tíjín:

—Casi'í, ta'ihuaara'a, a'íné a'íime í mej Israel jetze ajtém'e'ecan, mu'ití mú hui té'atzaahuat'e, majta, naími'í mú raxí'eve'e ti ja'ati ayén huárini a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í yu'uxari jetze a'ájna í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. ²¹ Majta miyen ti'ixa pej nu'u tihua'amua'ate a'ímej í mej Israel jetze ajtém'e'ecan, í mej majta seíj chuéjra'a japua é'eché, mú'ee pej nu'u piyen tihua'amua'ate mej nu'u caí miyen rijca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Moisés, mej nu'u caí ra'antisíjchixi'í í hua'anavij í huá'ayaujmu'a'a, majta nu'u caí ra'ará'asten í taye'irá.

²² ¿A'íné tena'a tíjri'ni?, a'íné matí'ij ráamua'aree í teite pej yé uvé'ene, aj mú mi tiújseire'esin.

²³ Patá'aj piyen huárini a'ij tej timuaatá'ixaate'esin iteen. Muáacua mú yé muaaté'uu í teteca, í mej ti'itij jín te'ataújratziiri'í í Dios jemi. ²⁴ Patá'aj huá'anvi'itín pe'újna teyujta'a pej pi huá'ajejcuare'en huá'a jamuan, pajta tiu'unáachita í mej huá'ajijve'en. Aj pu hui xaa rí'írísta a'ame mej caújyajxi'ín. Aj mú mi ramua'aréeren ti caí ayén ti'ayajna a'ij mej timuaatá'ixaa mú'leetzi, sino pajta pej mú'ee ra'ará'astejsin í yu'uxari.

²⁵ Majta í mej caí Israel jetze ajtém'e'ecan, tu'uri tihua'uta'ítí'iri'í tej tiyen raaxí'epi'íintare mej caí hua'ira'a cua'aca mej ráamua'í'ivajtaca'a. A'íí pu hui xaa rí'írí mej ráacua'ani í mej caí ráamua'í'ivajtaca'a. Aru, camu nu'u majta xúure'e cua'aca, majta caí raacua'aca í huá'ire'ara'an í mej racácu'imin. Majta caí tiú'ujxana'acira'a í teteca 'uuca jamuan í mej caí hua'atévi'itín, majta í 'uuca, mej nu'u caí seica anteána'axcan í teteca í mej caí huá'acina'ajmu'a'a pú'een.

Mej nu'u raatéevi'í me'ájna í Pablo u teyujta'a

²⁶ Yee ruijmua'ate'e yee, Pablo pu huaja'uví'iti a'ímej í teteca. Ajta huaújjejcuare huá'a jamuan. Aj pu i teyujta'a a'uteájrupi ti i hua'utá'ixaate'en í mej tí'ájta a'ujna matí'ij ra'antipúa'ajte'en í mej rujéjcuare'en, majta me'ájna jín miyen huárini mej tiú'umuai'ivejta, seij ajta seij.

²⁷ Tí'ij ari tímua'a antipúa'arijme'eca aráhu'a'apua xicaj jetze, seica í mej Israel jetze ajtém'e'ecan, a'íí mú raasej a'ájna í Pablo a'ujna teyujta'a. A'íime a'úu mú é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. Matí'ij raasej, nainjapua mú hua'utá'ixa í teite. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej huataníniu'ucacu, matí'ijta mi raatéevi'í. ²⁸ Muaajíjhuaca'a ca'anín jime'e. Miyen tíjín:

—Mú'een teteca mi seij hui Israel jetze ajtém'e'ecan, sataatávaire'e. A'ii pu hui a'áin pú'een í teáata'a ti nainjapua á'uche'ecan, tihua'amua'ate naíjmi'ica í teite mej nu'u mé rúurieni í taye'irá, majta mej nu'u caí ra'ará'asten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, majta mej mi miyen a'ij pua'a tí'ixajta a'ájna jime'e í teyuu. Ajta a'áin, seij pu hui griegos uteárujte íy u teyujta'a, a'íj pu jín auté'ítze í taye'irá jime'e.

²⁹ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a, a'íné amuacáí mú raasej me'ájna í Trófimo ti Éfeso é'eme'ecan. A'u mú ya'usej chajta'a, jamuan a'ájna í Pablo. A'íj mú jín miyen tiu'umuá'aj ti a'uun ru'uteárujte a'ujna teyujta'a.

³⁰Nainjapua í chajta'a, jéfhua mú ru'itziite'eca'a. Majta cure'eriaáchejye'icaa. Matf'ij mi raatévi'i me'fjna í Pablo. Majta ru'irajaanajraa á pua'acé a'ujna teyujta'a. Majta á'iyen te'iteána á ti é'epueerta.

³¹Mu'uri t'n raajé'icache'e me'fjna í Pablo. T'f'ij í ráamua'areeri'i a'fjna í xantaaru'u ta'amuájca ayén tíjn mej nu'u nainjapua rú'itziite'e u chajta'a. Ajta a'fjna í xantaaru'u, ayée pu a'fjna te'entíujmua'areereca'a ti t'fhua'uta'ájte'en í xantaaru'u í mej seivi'ira'a ará'axcaa.

³²Aj pu i a'f'n xantaaru'u ta'amuájca huá'ajsej í ruxantaaru'ustemua'a, ajta a'fmej í mej anxíte t'f'ajta. Matf'ij mi u á'uju'un meruaachijme'e a'u mej a'uté'uuca'a í teite. Majta me'f'n í teite, matf'ij hua'usej me'fjna í xantaaru'u ta'amuájca jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, matf'ij mi raatapuá'ajtaca'a mej ratéva'ara'a í Pablo.

³³Aj pu i ajteáxi'reca'a í xantaaru'u ta'amuájca. T'f'ij í rajví'i a'fjna í Pablo. Aj pu i raata'ajtaca'a mej ra'amuáji'ici'en hua'apuaca jime'e í cadeena. Aj pu i ayén tihua'uta'fhua'uri'i tíjn:

—¿A'ataani pírici? ¿T'i'itájni a'ij huáruu?

³⁴Majta me'f'n í teite, seica mú miyen seicié títetéjjihuajmé'e, majta seica seicié. A'ij pu j'n caí a'ij tiráamua'areeri'i t'záahuati'ira'a jime'e a'fjna í xantaaru'u ta'amuájca a'fjna jime'e mej jéfhua téjjihuajmé'e. T'f'ij í raata'ajtaca'a mej ra'anján a'u mej e'iráati í xantaaru'u. ³⁵A'iné jéfhua mú teite, majta ca'anéeri j'n ratáca'anihua'a me'fjna í Pablo, matf'ij mi me'f'n í xantaaru'u huá'ajajni'iri'i. Matf'ij mi yá'uchuii me'fjna í Pablo, majta ra'antíuuaa me'fjna escaleera jetze ti ajtiú'upu'u í chí'ij jetze.

³⁶Majta me'f'n teite í mej raatavén, ayée mú mauj títetéjjihuajmé'e tíjn:

—Xá'ajajni'iri'i, ché'e huámí'ini.

T'f'ij nu'u Pablo rujapua huataniú

³⁷Matf'ij ru'uteáruute'esime'eca me'fjna í Pablo a'u mej e'iráati í xantaaru'u, t'i'iqui a'f'n Pablo tiraata'fhua'uri'i a'fjna í xantaaru'u ta'amuájca tíjn:

—¿Ni pecaí neetá'aca nej a'atzu timuaatá'ixaate'en?

Ajta a'f'n xantaaru'u ta'amuájca, ayée pu tiu'utaniú tíjn:

—¿Ni mú'ee peraayí'ti í hua'aniuuca í griego? ³⁸¿Ni pecaí pe'f'n pú'een í pej Egipto é'eme'ecan, í pej pauchén huá'itziite'eca'a í teite mej mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en? ¿Ni pecaí mú'ee pe'f'n pírici í pej huaja'uví'ti muácua vi'ira'a mej t'f'itecui'ica pe'f'jna a'u ti caí é'e ti'tíj?

³⁹Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Mi neajta, nee nu Israel jetze ajtémecan. A'uu nu é'eme'ecan a'ujna Tarso, chajta'ana ti jéfhua ruxe'eve'e a'uun ti huatacá'a u Cilicia. Jéfhua nu muahuavii pej naatá'an nej tihua'utá'ixaate'en í teite.

⁴⁰Aj pu i xaa raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en. Aj pu i Pablo huatéechaxi a'fjna escaleera jetze. Rumuájca'a pu j'n hua'utá'ijmijri'i mej caí ché'e téjjihuajmé'en. Matf'ij caí ché'e e'íjtéruaasime'eca, aj pu i hua'aniuuca j'n tihua'utá'ixaa í hebreo. Ayen tíjn:

22

¹—Ne'ihuamua'a, seajta nevaújsimua'a, xáanamujri'i a'ij nej tejámuaatá'ixaate'esin inee jíme'en.

²Matf'ij ráanamujri'i ti ayén tihua'utá'ixaa hua'aniuuca jime'e í hebreo, matf'ij mi huateápua'areca'a temua'a naa.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'fjna í Pablo tíjn:

³—Nee nu hui Israel jetze ajtémecan. A'uu nu ja'unú'ihuaca'a a'ujna já'ahua'a Tarso a'úu ti huatacá'a u Cilicia. Aru, ayuu nu huavé'ese yú Jerusalén. Netihuánmua'ate ne'fjna jemi í Gamaliel, ti tejténamujraca'a í yu'uxari jetze ájca'i ti ímuá é'eme'ecan. Ayee nu hui nee tiú'uvai jemin í Dios nain jime'e í nex'evi'ira'a setj mú'een rici íjii. 'Ja'anáj ímuá nu a'ij pua'a huá'aruurejca'a ne'fmej í mej té'atzaahuat'e a'fjna jime'e í niuucari í mej jetzen huajú'ucca. Nehua'utavén ajta nena'a caí huá'ucuii. Neajta naíjmi'ica huavívi'i í teteca, neajta í mej 'uuca nej ni hua'iteáanan.

⁵ A'fjna ti tihuá'ajite'e a'fmej í mej tí'ivaire'e teyujta'a, majta a'fmej í vaujsi, naími'i mú hui ramua'aree í mej yu'uxari naatapíj nej ni huaja'uvé'ejajpua u Damasco í ta'ihuamua'a í mej Israel jetze ajtème'ecan nej ni tiu'utátuuiire'en. A'uu nu á'ume nej ni hua'uvívi'iran nu í mej té'atzaahuat'e, neajta u huá'arájajpua neyujna Jerusalén tej ti puajtzi hua'utá'an.

Pablo pu tihuá'a'ixaate'e a'fjna jime'e ti a'fín tavástar'a ra'antíhu'a u (Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Netí'ij ni ne'uun aumé'ecaa juye jetze. Nu'uri tímua'a antenéesime'eca ne'újna Damasco a'atzaj cumu tacuarixpua. Ca'anacan pu hui taij huatátaaxi inee jemi. Júte'e pu e'icátatzave'e ca'anín jime'e. ⁷ Netí'ij ni ca'anacan á e'eráje á chuaata'a. Neajta á'iyen ja'ati huánamuajri'i ti ayén tinaatajé tíjín: “Saulo, ¿a'iné'een jín piyen a'ij pua'a neruure?”

⁸ Netí'ij ni niyen tiraata'íhu'a'uri'i tíjín: “¿A'ataani pej pírici mú'ee, nevástar'a?” Ajta ayén tinaatá'ixaa tíjín: “Nee nu nu'u hui a'fín pú'een Jesús nej Nazarét é'eme'ecan, nee nu a'fín pú'een í pej a'ij pua'a neruure.”

⁹ Majta me'fín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'fí mú majta raasefj í taij, majta tiu'utátziin. Mi majta, camu ráanamujri'i í ja'atí ti naatajé.

¹⁰ Netí'ij ni niyen tiraata'íhu'a'uri'i tíjín: “¿A'iné' ti'itíj neruuren, nevástar'a?”

‘Ajta a'fín tavástar'a, ayé pu hui tinaatá'ixaa tíjín: “Ájchesi, aricu a'ujna u Damasco. A'uu mú muaatá'ixaate'esin nain a'ij pej ye'f huárini.”

¹¹ Neajta aracúuni'i na'araa í taij jime'e. A'fj mú jín me'fín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'fí mú nejaútuua u Damasco.

¹² Seij pu a'uun a'utéveeca'a a'ujna ti ayén ántehuaa tíjín Ananias. Nain pu jín ra'ará'aste í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Moisés teecan. Rí'í mú tiraatajé naími'i í mej Israel jetze ajtème'ecan í mej a'uun é'echejca'a a'ujna Damasco.

¹³ Mu pu a'uvé'emej ti náamuare a'fjna. Aa vejli'i pu ne jemi huatéechaxi. Aj pu í ayén tinaatá'ixaa tíjín: “Ne'ihuara'a, Saulo, patá'aj atanéri puá'ara'ani.”

Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj nu ni atáneerica'a na'araa. ¹⁴ Ajta ayén tinaatá'ixaa tíjín: “Hua'aDioj í tavaújsimua'a teecan, a'fí pu nu'u hui mua'avé'evi'iti mú'ee'tzi pej pi ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e, pajta raseijran a'fjna ti caí ja'anáj ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi, pajta ranamuajran a'ij ti tí'itíj tí'ixa. ¹⁵ Mú'ee pe á'uche'ecane'e pua'amé teite tzajta'a pe'fjna jetze me'ecan í tavástar'a. Mú'ee pe nu'u hui huá'a'ixaate'e pua'amé a'ij pej peri tiu'uséij, pajta í pej peri ráanamujri'i. ¹⁶ Ajta íjii, ¿tí'itáni pauj chu'eve'e? Ájchesi, é'e huá'amuai'ihuachi, pajta raatajéeven niuucajtze'en í tavástar'a ti ij a'fín tímuaatá'uuni'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa.

Pablo pu tihuá'a'ixaate'e ti Dios a'fjna jín ra'antíhu'a'u ti ij tihua'utá'ixaate'en a'fmej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

¹⁷ Netí'ij ni neyun a'uvé'emej yú Jerusalén. Teyujta'a nu a'uteájrupi nej ni Dios jemi tiu'utáne'uuni'i. Neajta á'iyen tiú'umaaraca'a. ¹⁸ A'fj nu hui tavástar'a huasefj, ti nu'u ayén tinaatá'ixaa tíjín: “Ca'anacan, á'ura'a ayujna Jerusalén a'iné camu muá'antzaahu-ate'esin a'ij pej tihua'utá'ixaate'esin inee'tzi jetze me'ecan.”

¹⁹ Aj nu ni niyen tiraata'ixaa tíjín: “Nevástar'a, a'fí mú ramua'aree í nej á'uche'ecane'e hua'atéyujta'a á, neajta méyee, neajta hua'iteána í mej té'atzaahuat'e mú'ee'tzi jemi, neajta hua'utéevajxi. ²⁰ Majta ramua'aree nej ne'uun a'utéveeca'a ne'újna matí'ij raajé'ica ne'fjna í Esteban í ti tiu'utaxájtaca'a mú'ee'tzi jetze me'ecan. Nee nu hui tiu'utá'a ne'fjna jime'e mej raajé'ica. Neajta tiú'ucha'íi í tihuá'aciixu a'fmej í mej raajé'ica.”

²¹ Mí ajta a'fín tavástar'a, ayé pu tinaatá'ixaa tíjín: “Aricu, a'iné nemuata'íti imúa teite tzajta'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'fjna í Pablo.

Ti nu'u a'fín xantaaru'u ta'amuájca, a'fí pu racha'íica

²² Maúche'e mú ráanamujri'i. Aj mú mi autéjhuii mej huatejihuajra'ani. Miyen tíjín: —Xá'anvi'itichi setá'aj raajé'ica. Tena'ajtzi raata'ajtache'e mej raajé'ica.

²³ Jé'ecan mú téjijhuajmé'e. Majta tiú'ujcixu, júte'e mú tejá'uhua'anáa, majta chuej eiré'aratzí. Júte'e mú tejá'uhua'anáa. ²⁴ Majta mauj téjijhuajmé'e, ajta a'fín xantaaru'u ta'amuájca, a'fí pu hua'uta'ajj mej ru'uteájtuaani u téte'e a'u mé é'eche í xantaaru'u. Ajta tiu'uta'ajjtaca'a mej ra'iré'avajxi'in, majta tiraa'fhuu'uran me'fjna í Pablo mej mi ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen títetéjijhuajmé'e í teite. ²⁵ Matí'ij mi ra'atéeji'icie mej mi ra'iré'avajxi'in.

Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa í ti ti'itéjvee ti áa a'utéjvee ayén tijín:

—¿Ni ayén tejamaatá'aca í á'amuaye'ira seji na'iré'avajxi'in ineetzi i nej ne'uun Roma jetze e'ejtémecan? Mi majta cai xi miyen tiraaxí'epi'intare mej puájtzi naatá'an ineetzi.

²⁶ Ajta a'fín ti anxíte tí'ajta, tí'ij ráanamua'jri'i a'fjna í Pablo, a'úu pu á'ume a'fjna jemi xantaaru'u í ta'amuájca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné pena'a píjrii a'fjna jime'e í ja'ati? A'uu pu chajta'a é'eme'ecan Roma ti e'ejtémecan.

²⁷ Aj pu i a'fín í xantaaru'u í ta'amuájca, á e'iré'ene í Pablo jemi. Tí'iquí ayén tiraata'fhuu'uri'i tijín:

—Naatá'ixaate'e. ¿Ni pe'uun é'eme'ecan chajta'a ti Roma e'ejtémecan?

Aj pu'i Pablo ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee.

²⁸ Aj pu i a'fín í xantaaru'u í ta'amuájca ayén tiraata'ixaa tijín:

—Jeíhua nu tiu'unájchitaca'a inee nej ni huatenromáanota.

Tí'ij i ayén Pablo tiraata'ixaa tijín:

—Ni'i romano inee a'iné a'úu nu ja'unú'ihuaca'a.

²⁹ Majta me'fín í mej raata'fhuu'uri'i, aj mú mi avé'eci rujímua'a. Ajta a'fín xantaaru'u í ta'amuájca, a'fí pu miijmu tiu'utátziin tí'ij ráamua'areeri'i ti aiteújna a'fjna í Pablo, í ti a'uun Roma ajtémecan.

Tí'ij nu'u a'fín xantaaru'u í ta'amuájca, a'fí pu nu'u ya'ujáj huá'a jemi í jueesi

³⁰ Yee rujímua'ate'e yee, ajta a'fín xantaaru'u í ta'amuájca, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen tí'ijxajtzi'i í Pablo a'fime í mej Israel jetze ajtémecan. Tí'iquí ra'uxfjte. Ajta hua'uta'ajj mej nu'u tiújseire'en a'fime í mej tí'ajta i teyujta'a, majta í jueesi. Aj pu 'i ya'ujáj a'fjna í Pablo. Tí'iquí huá'a jemi á yaúutuaa.

23

¹ Tí'ij i hua'usefj í Pablo a'fime í huá'a jueesi í mej e'tiújseire'eca'a. Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, tíj na'a nej ché'e temuaísta, tíj na'a ti yú e'iré'ene nain nu jín te'ará'aste. Canu hui ti'itij jín auteájturaa í Dios jemi.

² Aj pu i a'fín Ananias, í ti tihua'ajte'e a'fime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, a'fí pu hua'uta'ajj mej ra'ancájveeni.

³ Ajta a'fín Pablo, ayén tiraata'ixaa tijín:

—Dios pu mua'ancávejsin mú'etzi, mi pej a'ij pua'a tí'itevij. Mú'ee pepu'u pemenuatáca pej pi na'uxfjte'en pe'fjna jetze i yu'uxari. Mi pajta, ayée pej te'uteáturaasin pe'fjna jime'e pej hua'uta'ajj mej na'ancájveeni.

⁴ Majta me'fín í mej me'uun e'eré'ete'ecaa, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné pej pi piyen a'ij pua'a tí'ijree pem'fjna í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi?

⁵ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Pablo tijín:

—Ne'ihuaamua'a, canu ramua'areereca'a ja'ati ti pú'een. Mi ajta tzij a'fín pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. Ajta, ti pua'a néjmua'areere, canu niyen tiu'utaxáatache'e, a'iné ayée pu té'eyu'usi' í yu'uxari jetze tijín: “Capej a'ij pua'a tí'ijxajta pe'fjna ti tihua'ajte'e í teite.”

⁶ Aj pu i ráamua'areeri'i í Pablo tijín seica mú pú'eene'e í mej miyen huataújmua'a tijín saduceos, majta seica miyen tijín fariseos. Aj pu i ca'anín jime'e hua'utajé tijín:

—Ne'ihuaamua'a, nee nu fariseo pírici. Huá'a jetze nu huanú'ihuaca'a a'ámej í fariseos. Ijii tí'inexajtzi'i iyecuí me'ájna jime'e nej rachú'eve'e a'ájna xicáara'an jetze mat'íj huatarún í mi'ichite.

⁷T'íj ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Pablo, aj mú mi autéjhuii mej ti'ihuaúrihua'u a'áme í fariseos, majta a'áme í saduceos. A'áj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a mej tí'itij huaxí'epi'íntare'en mat'íj tiuújje seij ajta seij.

⁸Majta me'ín í saduceos, ayée mú ti'ixá t'íj: “Camu nu'u huatarújsin í mi'ichite.” Majta miyen t'íj: “Camu nu'u seíre'e muá'aju'un í xiéjniu'ucare'ara'an mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta seíre'e muá'aju'un í huá'axiejniu'uca a'ámej í meri huácuii.”

Mí majta a'áme fariseos, nain mú jín té'atzaahuat'e'eca'a. ⁹Jé'ecan mú jeíhua jíjhuaca'a. Mu'uri jaítze'e jeíhua téjijhuajmé'e. Mat'íj mi seica huatéhuiixi. A'íi mú a'áin pú'een í mej tihuá'amua'ate í yu'uxari jetze. Majta mú me'ín pírici í mej fariseos jetze ajtémecan. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a t'íj:

—Amijna mi ja'atí, capu hui tí'itij a'ij huáruu. Ajta ti pua'a seij ari tiraata'ixaa í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e ve'ecán jime'e u ta japua tí'éesejre'e, tiché'e caí jemin niuuca'an í Dios.

¹⁰Jé'ecan mú jeíhua tiú'urixaa'te'ecaa. Mu'uri jaítze'e níniu'ucacuca'a. A'áj pu jín tiu'utátziin í xantaaru'u tí anxíte tí'ajta. Ajta ayén tiu'umuá'aj t'íj temua'a mú hui tiraatéte'eneaxi'isin a'ájna í Pablo. A'áj pu jín hua'uta'áí í xantaaru'u mej á'uju'un mej mi ru'irávi'itin ca'anéeri jime'e, mej mi me'uun rá'anvi'itin a'u mé'é'che í xantaaru'u.

¹¹Sej tíca'ari tzajta'a pu a'áin tavástara'a huatasejre vejl'i a'ájna jemi í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa t'íj:

—Uhuaté'aca'anechi mua'a tzajta'a. Ayájna patíj peri ne jemi tiu'utaniú íyen Jerusalén, ayée pej hui che'atá pena'a teja'utaxájtaca' pe'újna Roma.

Mej nu'u miyen titehuaújxi'epi'íntari'iri'i mej raajé'ica í Pablo

¹²⁻¹³Yee ruijmua'ate'e yee, seica í mej Israél jetze ajtémecan, a'á mú te'ataújratziiri'i mej raajé'ica me'ájna í Pablo. Hua'apuate japuan c'íj caj mú ará'axcaa í teteca. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a t'íj: “Camu nu'u tí'icua'ani, ní camu majta ye'en ajta mena'a caí raajé'ica.” ¹⁴A'uu mú á'uju'un a'ámej jemi í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'ámej jemi í hua'avajsi. Ayee mú tihua'utá'ixaa t'íj:

—Tu'uri hui tiyen tite'etáratziiri'i tej caí ché'e tiú'ucua'ani, ajta tena'a caí raajé'ica í Pablo. Aj tu hui tí'icua'ani, teajta ye'en. ¹⁵Ijii, ayée xu huáriní mú'een, majta í seica í jueesi, setá'aj raatáhuavii í xantaaru'u ta'amuájca tí ye'erávi'itin í Pablo, a'ájna jime'e sej si tiu'uta'íhua'u temua'a naa. Teajta iteen, tu'uri r'í'í huatarúu tej raajé'ica mat'íj caí xi yé uvé'ene.

¹⁶Mí ajta, pa'ari'í pu tí'inamuáaraca tí'ij ayén tihua'utá'ixaa. Aj pu 'í a'áin pa'ari'í a'uun á'ume a'u mej'é'che í xantaaru'u. T'íj í raatá'ixaa a'ájna í Pablo. A'ájna í pa'ari'í, a'á pu rayauj cu'utzeáara'an í Pablo.

¹⁷Tí'íquí a'áin Pablo seij huatajé í mej anxíte tí'ajta. Ayee pu tiraata'ixaa t'íj:

—Patá'aj hui rá'anvi'itin í pa'ari'í a'ájna í ta'amuájca jemi í xantaaru'u. Tí'itij pu raatá'ixaate'esin.

¹⁸Tí'íquí a'áin tí anxíte tí'ajta, ya'uv'í'ti í xantaaru'u jemi ta'amuájca. T'íj í ayén tiraata'ixaa t'íj:

—A'ájna í Pablo tí aiteánami'i, ayée pu tinaata'áj nej nu'u ye'erávi'itin íye mú'eetzi jemi ne'ájna í pa'ari'í. Tí'itij pu nu'u muaatá'ixaate'esin.

¹⁹Ajta a'áin xantaaru'u ta'amuájca, ra'amuaví'ira í muájca'are'ara'an jetze. T'íj í ya'uv'í'ti 'á'ayee. T'íj í ayén tiraata'íhua'uri'í t'íj:

—¿Tí'itájni péne'ixaate'emi'í?

²⁰Ayee pu tiraata'ixaa í pa'ari'í t'íj:

—A'áme í mej Israél jetze ajtémecan, a'á mú te'ataújratziiri'i mej muaatáhuavii í Pablo, pej nu'u ruijmua'a rá'anvi'itin huá'a jemi í hua'ajueesi matá'aj nu'u r'í'í tirámua'a-ree.

²¹ 'Aru, capej huá'atzaahuat'e. Seica mú nu'u rachú'eve'e muá'aju'un me'újna juye jetze avíitzi'i jime'e. Hua'apuate japuan cǎj caj mú ará'ase a'ǎime í teteca. Meraaxí'epi'íntarej runiuuca jime'e mej nu'u caí ti'títij cua'ani, majta nu'u caí ye'en ajta mena'a nu'u caí raajé'ica. Mu'uri rí'í huaújuu. Méjchu'eve'e mu'u mi pej raatá'an ti ayén huárini.

²² Aj pu í xantaaru'u ta'amuaǎca raata'íteca'a í pa'ari'í ti á'ura'ani. Amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej ja'ati ixaate'e a'ij pej tinaatá'ixaa.

Xantaaru'u pu a'ǎjna Pablo a'uví'iti a'ǎjna jemi í tajtuhuan ti ayén ántehuaa tíjín Félix

²³ Aj pu í hua'apuaca huatajé í mej anxíte tí'ajta. Tí'ij í ayén tíhua'uta'a'ǎj tíjín:

—Huá'ajseire'en í xantaaru'u, a'achú cumu hua'apua ciento í mej ru'icán á'uju'un, majta huaícate japuan tamuáamuata'a mej avé'ete'ete, majta hua'apua ciento í mej chun tiu'í'isin. Setá'aj á'uju'un se'újna Cesarea íjii tíca'a a'atzej aramuáacua jetze pu teuumé'eca í tíca'ari.

²⁴ Ajta hua'utá'ixa tíjín:

—Seajta seǎj té'esiirate'en í cahuaayu'u í Pablo ti japuan ave'ecaí a'umé. Setá'aj se'uun yeútuuaani í tajtuhuan jemi ti ayén ántehuaa tíjín Félix. Caxu ja'ati tá'acare'en ti a'ij raruuráa.

²⁵ Ayee pu tiraata'í'ti'iri'í a'ǎjna í Félix tíjín:

²⁶ “Claudio Lisias, í tajtuhuan ti jehua ruxe'eve'e. Ayee nu muateujte'e mú'ee Félix mi pej tajtuhuan jín ti'itéjvee, mi pej jehua ax'eve'e. ²⁷ A'ǎimej í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'ǎi mú raatéevi'í me'ǎjna í tevi. Méje'icatache'e mú, aru nee nu a'uré'ene nehua'antí'í'ití í nexantaaru'ustemua'a. Nee nu japuan huaniú a'iné neráamua'areeri'í ti a'ǎin romano pu'een. ²⁸ Neyá'uví'iti huá'a jemi í jueesi í mej tí'ixí'epi'íntare'e a'iné néjmua'areerimi'ica'a a'ǎj mej 'een jín tí'ixajtzi'í.

²⁹ “Net'í'ij ni ráamua'areeri'í mej me'ǎjna jín tí'ixajtzi'í me'ǎjna jime'e í ruye'irá. Capu ti'ítij jín auteájturaa í mej jín raajé'ica nusu í mej jín ra'iteáanan a'ǎjna í ja'ati. ³⁰ Aru net'í'ij ráamua'areeri'í mej seica í mej me'uun Israél jetze ajtéme'ecan, a'ǎi mú nu'u te'ataújratziiri'í mej raajé'ica, net'í'ij ni muata'í'ti'iri'í ne'ǎjna í tevi. Neajta nu hua'uta'a'ǎj í mej tí'ixajtzi'í mej mú'eezti huatá'ixaate'en í mej jín tí'ixajtzi'í.” Aj pu 'í a'ǎjna huata'í'ti'iri'í í tajtuhuan.

³¹ Majta me'ǎn xantaaru'u, ayée mú ráaruu a'ij ti tihua'utá'ixaa í xantaaru'u ta'amuaǎca. Tíca'a mú ya'uví'iti me'ǎjna í Pablo. Mat'í'ij mi me'uun ya'uré'enejite a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Antipatris.

³² Yee ruíjmua'ate'e yee mú a'ucǎj í mej ta'avé'ete'ete me'ǎjna Pablo jamuan. Majta í mej ru'icán huajú'ucca, a'ǎi mú huaré'aci a'u mej é'eche í xantaaru'u. ³³ Mat'í'ij a'ucané me'újna Cesarea í mej avé'ete'ete, mat'í'ij mi raatátui me'ǎjna í yu'uxari, majta me'ǎjna í Pablo.

³⁴ Ajta a'ǎn í tajtuhuan tí'ij ra'ancuré'epi í yu'uxari, aj pu í ra'ujjve. Ajta á'iyen a'ǎjna Pablo tiu'uta'íhua'uri'í ayén tíjín:

—¿Tí'itáni chuéjra'a japua pé'eme'ecan?

Tí'ij í ráamua'areeri'í ti a'uun Cílicia é'eme'ecan.

³⁵ Aj pu í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Aj nu muánamuajran mat'í'ij yé uvé'enen í mej ti'ítij jín mú'eezti jetze tí'ijpua'ajte'e. Aj pu 'í raata'ájtaca'a mej nu'u ráacha'íin í polisiya a'ujna a'u ti Heródes e'iráca.

24

Tí'ij nu'u Pablo ruseǎj rujapua huaniú a'ǎjna jemi í Félix

¹ Anxǎj xicaj pu teuumé'eca, tí'ij a'ǎn í Ananias í ti tí'ajta u teyujta'a, a'ǎi pu a'ucané a'ujna Cesarea a'ǎimej jamuan í hua'avaujsi, ajta seǎj ti abogado pírici. Ayee pu ántehuaa a'ǎjna tíjín Tértulo. A'ǎi mú ti'ítij jín jetzen te'ujpuá'ajte a'ǎjna í Pablo í tajtuhuan jemi.

² Mat'í'ij u ya'utajé í Pablo, aj pu í a'ǎn Tértulo a'utéjche ti tiraaxájtzi'í. Ayee pu tiraata'ixaa a'ǎjna í Félix tíjín:

—Tu'uri hui jéihua rí'i ti'itechéé naa taxiéehua pajta pauj mú'ee tí'ita'ajite'e. Jéihua pej rí'i tirájteuve é'e tzajta'a tetá'ajjaitze'e rí'i yee tí'itechéjme'eni. ³Nain tu teri ancuré'a. A'íj tu jín naa titaatátemua'ave nainjapua. Rí'i tu timuaatá'aca mú'ee Félix pej i'i tajtuhuan, pej jéihua naa rí'i tí'iruure. ⁴Aru tetá'aj caí mááj muá'itzee, ayée nu tí'imuahuvii pej a'atzu huatá'an í ca'aníjra'a pej a'atzu táanamua tej timuaatá'ixaate'esin.

⁵'Ja'iné amijna mi tevi, jéihua tu'uri hui tirájteuri'iri'i ti tí'itziita íyien chaanaca japua. Nain japua pu ca'anéjri hua'utá'a í teite í mej Israel jetze ajtéme'ecan mej mi huajúné'usi'ite'en. A'íj pu ajta antiújmua'aree a'ímej jime'e í mej rá'atzaahuat'e me'íjna ti Nazarét é'eme'ecan. ⁶Ajta a'íj pu huataájtese ti raatéxíeehuata í teyuu. A'íj tu hui jín rajví'i. Ayee tu tí'ijxe'eve'eca'a tej puajítzi raatá'an a'íj ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

⁷Ajta a'uun ti ta'amuájca, a'íjna í Lisias, a'íj pu a'uun a'uteájrupi. Tí'íj i tá'ajajni'iri'i ca'anéeri jime'e. ⁸Ajta ayén titaatá'ixaa tíjín mej mú'etzi jemi a'uvé'uju'un í mej tí'ijajtzi'í. Tí pua'a nu'u mú'ee asej petiraa'íhuu'u, aj pej xaa ramua'aréeren ti ayén tí'ayajna nain í tej jín tí'tíj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Tértulo.

⁹Majta me'ín í mej a'uté'uuca'a í mej Israel jetze ajtéme'ecan, a'íj mú majta naími'í mien tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee pu tí'ayajna.

¹⁰Aj pu i a'íin tajtuhuan rumuájca'a jín tiraata'ixaa a'íjna í Pablo ayén tíjín:

—Patá'aj hui tiu'utaxáj.

Tí'íj i Pablo ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Rí'i pu hui tinaatá'a nej huatánne'a inee, a'íné néjmua'aree tíjín juees pej pírici a'íjna chuéjra'a japua. Pepu'uri á'atee pej juees pírici. ¹¹¿A'íné tí'iri'iri'í pej ráamua'aree ti ayén tí'ayajna? Auchén pu tamuáamuata'a japuan hua'apua xicaj á'atee nej a'án a'ujnéj án Jerusalén nej ni rí'i tiraatá'an í Dios.

¹²Majta a'íime í mej tí'inexajtzi'í, matí'ij naateevi'í, canu hua'ajteá'axi'ica'a í teite a'ujna teyujta'a ti ve'ée tzajta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca mej huataníniu'ucacun a'ujna teyujta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca ne'újna u chajta'a. ¹³Amíime mi teite, camu majta a'íj tirájteusin í mej jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en.

¹⁴Ayee nu'u xaa tí'imua'ixaate'e. Nee nu hui ravaire'e í Dios í mej raná'amiche'e í nevaújsimua'aci'í. Nee nu ravaire'e ne'íjna jime'e í ye'irá í mej jetzen huajú'uca. A'íjna jime'e í neye'irá, ayée mú tí'ixa amíime tíjín nesej nu a'íj tirájteu. Mi neajta, canu. Nain nu hui ántzaahua a'íj ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze í ti te'anxívi, neajta nain a'achú mej caj ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

¹⁵Ayee nu hui neajta inee tirájxe'evi'ira'a í Dios jemi, matíj amíime ne'íjna jime'e mej huatarújsin í mí'ichite tzajta'a í mej meri huácuii, a'íime í mej rí'i tí'titeitestaca'a, majta a'íime í mej a'íj pua'a titeetiújcha'íica. ¹⁶Aj nu hui jín tí'itesee nej niyen rí'éene'e mé né'uche'ecane'en í Dios jemi, neajta huá'a jemi í teite.

¹⁷Tí'íj teuumé'eca a'achú pua'an nine'ira'a nej á'uche'ecan nej ni tumin hua'utá'an í neteetestemua'a, neajta tiu'utámuai'ívejtán í Dios jemi. ¹⁸Netí'ij ni u e'ehuánjejuare a'íj ti té'axa í taye'irá jime'e í yu'uxari jetze. Ayee nu ríjcaa matí'ij seica taasej me'újna teyujta'a ti ve'ée.

¹⁹A'íj mú me'ín pú'ene'e í mej me'uun é'eme'ecan a'uun ti huatacá'a a'ujna Asia. Camu jéihua á é'eteitestaca'a ineezi jemi, camu majta rú'itziite'eca'a. Tí pua'a tí'tíj a'íj meté'umua'areere ineezi jemi, miché'e me'ín ye' ve'eré'enen mú'eezi jemi mej mi me'íjna jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en. ²⁰Na'ari caí, miché'e memín mi mej ye' huaté'uu raataxáj tí'tíj í nej jín auteájturaa netí'ij ne'uun a'utéveeca'a huá'a jemi í huá'a jueesi.

²¹Tíj caí hui a'íj pú'een í tí'tíj í nej jín auteájturaa netí'ij u a'utéveeca'a huá'a jemi, netí'ij ni huajíjhuaca'a niyen tíjín: “Mú'een xu tí'inexajtzi'í jji se'íjna jime'e í nej té'atzaahuat'e a'íjna jime'e mej nu'u majtáhuua huatarújsin í mí'ichite.” —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo.

²²Tí'íj Félix ráanamujri'í, capu ra'aránajcheca'a ti raaxí'epi'íntare'en. A'íné a'íj pu rú'umua'areereca'a a'íj ti éene'e í hua'aye'ira í mej té'atzaahuat'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Che'e mi'i uvé'enen í xantaaru'u í ta'amuájca a'íjna í Lisias. Aj nu temua'a naa t'l'ijmua'areeren a'íjna í sej jín t'l'ixajtzi'i mú'een.

²³ Aj pu 'li Félix a'íjna huata'ájij í xantaaru'u ti anxíte t'l'ajta ti auj racha'íica a'íjna í Pablo. Ajta nu'u a'atzu raatá'an ti á'uche'ecane'en rusefj. Ajta mej ráamuaare í amiigustemua'ame'en, majta ti'itj tiraatá'an ti tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í Félix, aj pu í á'uraa.

²⁴ T'l'ij teuumé'eca a'achú pua'an xica, ajtahua'a pu uvé'ene a'íjna í Félix, ajta jamuan íra'ara'an ti ayén ántehuaa tíjin Drusila. A'íi pu Israel jetze ajtémé'ecan. T'l'ij í raata'ájtaca'a í Pablo ti í a'íin tiraata'íhua'u a'íjna jime'e ti pua'a ja'ati rá'atzaahuat'e a'íjna í Jesús, ti í'i Círistu'u.

²⁵ Pablo pu ayén tiraata'ixaa ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén huárini í ti í'i x'epi'in jime'e naíjmi'ica jemi, ajta nu'u ti r'í'i hua'utécha'íin. Pablo pu ajta ayén a'íjna tiu'utá'ixaa a'íjna í Félix ti Dios ayén puafjtzi tihua'utá'asin a'íime í mej yen seijre'e íiyen í chaanaca japua. A'íj pu jín tiu'utá'iziin a'íjna í Félix. Aj pu í ayén tiraata'ixaa tíjin:

—Patá'aj á'ura'ani íjii. Nemuataájeevi hui neajtahua'a net'l'ij huatáci'ipe. Aj nu ni muánamuaajan neajtahua'a.

²⁶ Mí ajta a'íin Félix ayée pu t'l'ijxe'eve'eca'a ti Pablo tumin raatá'an a'íjna jime'e ti raatátuaani. A'íj pu jín jeíhua pu raata'ájtaca'a ti tiu'uxáj jamuan. ²⁷ T'l'ij teuumé'eca hua'apua nine'ira'a, ti'iqui Félix airá'jaa ti ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e. Ti'iquitá'í seij te'enteájrui tajtuhuan jime'e. Ayee pu ántehuaaca'a tíjin Porcio Festo. Ajta a'íin í Félix, ayée pu t'l'ijxe'eve'eca'a ti r'í'éne'e huateáturan a'íimej jemi í mej Israel jetze ajtémé'ecan. A'íj pu jín caí raatátuaa í Pablo.

25

T'l'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a í Festo jemi

¹ Aj pu 'li Festo a'uun a'ará'a a'ujna t'l'ij te'enteárute tajtuhuan jime'e. Huaíca xicaj pu á'atee a'ujna Cesarea. Aj pu 'li a'ujnéj a'ájna Jerusalén. ² Majta me'ín í mej tihuá'ajte'e u teyujta'a, majta seica í mej Israel jetze ajtémé'ecan í mej ve'ecán jín títetateí, a'íi mú jemin a'ur'é'ene me'íjna í Festo. Mat'íj mi tiraaxájtzi'iri'i me'íjna í Pablo. ³ Jéihua mú rájhuaviiri'i ti'itj ti huá'a jetze ruxe'eve'eca'a ti a'íin Festo raata'ájtca mej ya'uvé'evi'itín me'íjna í Pablo. Ayee mú t'l'imua'ajca a'íimej mej raajé'ica á'já'ahua'a, juyee jetze.

⁴ Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Festo tíjin:

—Aitenami'i a'íjna í Pablo a'ujna Cesarea. Neajta inee, a'úu nu a'um'é'e na'ame ruijmua'a, na'ari aaruijmua'a. ⁵ Míché'e seica u á'uju'un ne jamuan í mej t'l'ajta ve'ecán jime'e mej mi ráamua'aree ti pua'a a'íin Pablo auté'itze ti'itj jime'e, mej mi me'ín ti'itj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Ayee pu u é'etee a'achú cumu aráhuai'ca xicaj, na'ari tamuáamuata'a xicaj a'ájna Jerusalén. Aj pu í a'ucáane a'ujna Cesarea. Yee ruijmua'ate'e yee pu a'ujyeyxi huá'a jamuan í jueesi. Aj pu í raata'ájtaca'a mej nu'u ye'eráajan me'íjna í Pablo.

⁷ T'l'ij a'íin Pablo a'uteájrui a'ujna, aj mú mi me'ín í mej Israel jetze ajtémé'ecan, a'íime í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, a'íi mú ajteáxi'reca'a. Mat'íj mi jeíhua tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e ti a'íj pua'a een. Aru capu huatá'í'iristareca'a mej raataxáj ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí.

⁸ Aj pu í Pablo tiu'utaxájtaca'a t'l'ij huaté'ujnan. Ayen tíjin:

—Canu hui ti'itj jín auteájturaa jemin í huá'ayu'uxa í mej Israel jetze ajtémé'ecan ni canu neajta ne'íjna jime'e í hua'ateyuu. Canu neajta ti'itj jín auteájturaa a'íjna jemi í ti tihuá'ajte'e a'íimej í romanos. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

⁹ Ajta a'íin í Festo, a'íné ayée pu t'l'ijxe'eve'eca'a ti r'í'i tiu'uteáturan a'íimej jemi í mej Israel jetze ajtémé'ecan, t'l'ij í ayén tiraata'íhua'uri'i tíjin:

—¿Ni mua'aráanajche pej á'ura'ani pe'ánna Jerusalén neatá'aj ne'ájna ye'ux'epi'intare'en mú'etzi jime'e?

¹⁰ Pablo pu ayén tiu'utaniú tíjin:

—Yee nu huatéjvee huá'a jemi í jueesi í mej huaíca í mej ravaire'e í ti tihuá'ajite'e í romanos. Ayeé pu hui tiraavjíte'e sej raaxí'epi'intare'en seyajna a'iné pepu'uri temua'a ramua'aree, canu ti'itij jín auteájturaa a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan. ¹¹Ti pua'a xaa na'uteáturanche'e ti'itij jime'e ti hua'atá'aca mej naajé'ica, aj nu xaa áncanénche'e nej huámí'ini. Na'ari caí, ti pua'a hui caí ayén ti'ayajna a'ij mej meri tinaaxájtzi'iri'i, capu ja'ati huataújci'ipua ti neetzi tiu'utátuiire'en huá'a jemi. Némuaahuavii ti a'ín raaxí'epi'intare'en a'íjna ti tihuá'ajite'e í romanos.

¹²Ajta a'ín í Festo, a'ímej jamuan pu tiu'uxájtaca'a í mej tirá'ixaa. Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tíjín:

—Mú'ee pe hui rájhua'u ti a'ín raaxí'epi'intare'en í ti tihuá'ajite'e í romanos, a'íjna jemi pe a'umé.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Agripa

¹³Teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj tí'ij seij a'uun a'ará'a a'ujna u Cesarea. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti rey jime'e ti'itéveeca'a. A'íi pu tihuá'ajite'e a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ayeé pu ántehuaaca'a tíjín Agripa. A'ii pu ajta a'uun a'ará'a a'íjna ti yá'uví'itín ti ayén ántehuaaca'a tíjín Berenice. A'uun mú a'uvé'uju' un mej mi raatateújte'en me'íjna í Festo. ¹⁴⁻¹⁵A'iné jeíhua mú u á'ateeri me'újna, Festo pu raatá'ixaa a'íjna í rey a'íjna jime'e í Pablo. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—A'íjna tí'ij hui Félix airájraca í ti jín ti'itéveeca'a, netí'ij ne'újna á'ucatii u Jerusalén, a'íime í mej tí'ajta huá'a teyujta'a, majta hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan, a'íi mú ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Pablo. Majta á'iyen néjhuaviiri'i nej puajtzi raatá'an. ¹⁶Ayeé nu tihuá'utá'ixaa ne'íjna jime'e ti caí taatá'aca í hua'aye'ira í romanos tej tiyen puajtzi raatá'an í Ja'atij ti a'ín huámí'ini. Amuacaí pu ayén tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'ati tiu'uxá'j huá'a jamuan í mej ti'itij jín jetzen tí'ijpuá'ajte'e ti rusej runiuuca jín huatéjnan.

¹⁷A'ij nu hui jín, matí'ij mú a'uvé'uju' un neetzi jemi, canu a'achú á'atee, sino yee ruijmua'ate'e yee nu a'ujyexi huá'a jamuan í jueesi. Netí'ij ni raata'ájtaca'a mej rá'anví'itín í Pablo. ¹⁸Majta me'ín í mej ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte, matí'ij autéjhuu mej tiu'utaxá'j, camu me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte a'ij nej tí'imua'ajca. ¹⁹A'ii mu'u jín tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e í ruyé'irá, ajta a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tíjín Jesús. Mi ajta a'ín Pablo ayén tí'ixa tíjín: “Aúche'e pu nu'u ruuri a'íjna í Jesús.”

²⁰Ja'iné canu a'atzu rájteu a'ij nej ye'l huárini ne'íjna jime'e, netiraata'íhua'uri'i ne'íjna í Pablo ti pua'a u á'uyé'imi'i a'ánna Jerusalén mej mi ye'uxí'epi'intare'en me'íjna jime'e. ²¹Ti'iquí a'ín naatáhuaviiri'i ti a'ín hui raaxí'epi'intare'en í ti tí'ita'ajite'e ítejmi í tej romanos pú'een. Netí'ij ni raata'íteca'a ti aiteánami'ihua, ajta caí capu ri'iri nej raata'íte ne'íjna jemi í ti tí'ita'ajite'e.

²²Aj pu í a'ín Agripa ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Na'aránanajche hui nej ráanamua inee ruséntacan.

Aj pu í ayén tiu'utaniú a'íjna í Festo tíjín:

—Ruijmua'a pej hui ranamuajran.

²³Yee ruijmua'ate'e yee pu a'uun a'ará'a a'íjna í Agripa, ajta a'íjna í Berenice, ajta a'íjna í Festo. Jéhua mú á'ujtzaahuate'eca'a. Matí'ij mi me'uun a'uteájrupi huá'a jamuan í mej vivejme'en jín títetate'í xantaaru'u, majta í mej ye'eráaja me'íjna í Pablo. ²⁴Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Festo tíjín:

—Agripa mi pej í'í rey, seajta mi sej yee huaté'uu ta jamuan, xaasej hui semíjna mi tevi. A'íime í mej Israel jetze ajtémecan í mej a'uun é'eche a'ánna Jerusalén, majta í mej íyén a'uchéjme ayujna Cesarea, na'mi'i mú naatáhuaviiri'i amijna jime'e í tevi. Ayeé mú títetéjijhuajmé'e tíjín: “Capu nu'u ché'e ayén tiraavjíte'e ti ruuri.”

²⁵Ayeé pu hui tiná'amítiejte'e ineetzi ti caí ti'itij jín auté'ítze ti hua'atá'aca mej raajé'ica. Ajta amijna, ayée pu tinaatáhuaviiri'i ti a'ín nu'u raaxí'epi'intare'en a'íjna í ti tí'ita'ajite'e. Netí'ij ni niyen tiu'umuá'aj tíjín niché'e raata'íte ne'újna u Roma.

²⁶ Ja'iné capu hui a'ij tiná'amitiejte'e a'ij nej ye'l tiraata'íte í nevástar'a, a'ijna ti t'í'ita'ajte'e a'ijna jime'e í tevi, nee nu yee ravé'evi'iti mú'ejmi jemi, ne'ihuaamua'a, neajta mú'eeetzi jemi, Agripa, mi pej i'i rey, patá'aj tiraa'íhua'u t'í'ij huámua'areeri'ihua a'ij nej ye'l tiraata'íte. ²⁷ Aye pu'u, a'iné ayej ne'ase capu ti'ítij vaire'e ti pu'a'a nej caí ra'uyú'uxan a'ij mej ti'ítij jín jetzen t'í'ijpu'a'ajte'e nej ni raata'íte. —Aye pu tiraata'ixaa a'ijna í Festo.

26

T'í'ij nu'u Pablo rusefj runiuuca jín huateújna a'ijna jemi í rey, a'ijna ti i'i Agripa

¹ Aj pu í Agripa ayén tiraata'ixaa a'ijna í Pablo t'í'ijn: —Nee nu muataá'asin pej tiu'utaxáj mua'a niuuca jime'e.

Aj pu í Pablo ajme'jca'ataca'a. T'í'ij í a'utéjche ti huateújnán runiuuca jime'e. ² Ayeen t'í'ijn:

—Agripa mú'ee pej i'i rey, yee pu hui tiná'amitiejte'e ti temua'a naa tineetéva'iri nej ye huatéjvee mú'eeetzi jemi nej ni huaténnan íjii í mej jín t'í'inxajtzi'í í mej Israél jetze ajtém'e'ecan. ³ Naa pu ne'ase a'iné pepu'uri ramua'aree a'ij ti 'een í hua'aye'ira í mej Israél jetze ajtém'e'ecan, pajta ramua'aree í mej jime'en rújee. A'ij nu jín niyen t'í'imuaahuavii pej náanamua temua'a naa.

A'ij ti t'í'itéchejca'a a'ijna í Pablo t'í'ij caí xi huataújtuaa í tavástar'a jemi

⁴ Na'íimi'í í mej Israél jetze ajtém'e'ecan mu'uri hui ramua'aree a'ij nej yé tiu'utéveeca net'í'ij pá'ari'ístaca'a, ajta íjii nej neri vásta'a. Canu ti'ítij a'ij huáruu a'ujna nej é'eche ni iyecuí, canu neajta ti'ítij a'ij ruure. ⁵ Mu'uri á'atee mej nemua'ate. Ti pu'a'a hua'aráanajche, í'iri'iri mej niyen tiu'utaxáj yee nain nu jín te'ara'aste'a í ye'irá í mej raax'í'epi'intare í mej i'i fariseo. Jaitze'e pu hui muá'ri'eri hua'aye'ira a'íme'j í fariseo.

⁶ Mí majta, mu'uri nu ne'aráajaj mej mi neetzi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e nej rachú'eve'e ne'íjna ti Dios jín te'ataújratziiri'í í tavaújsimua'aci'í jemi.

⁷ Majta a'íme'j í tateftestemua'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí mú majta rachú'eve'e ajta na'a caí teja'uré'enen a'íjna xicáara'a jetze mat'í'ij huatarújsin huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'ij mú hui jín raná'amiche'e í Dios. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain t'íca'ari tzajta'a mú ravaire'e. Ajta mú'ee, Agripa, pej i'i rey, a'iné ayé nu che'atá nena'a t'í'ijchu'eve'en ne'íjna, a'ij mú jín t'í'inxajtzi'í. ⁸ ¿Ni tzaa caí ri'ri'í sej rá'antzaahuat'e'en ti Dios ajtahua'a hua'utá'asen í mej meri huácuui mej mi majtáhua'a huatarún?

Pablo pu nu'u a'ij pu'a'a huá'aruurejca'a a'íme'j í mej té'atzaahuat'e

⁹ Nee nu neajta jéjca'ímua niyen t'í'imua'ajca ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej nain jín tihua'utá'íjmii í mej rá'atzaahuat'e me'íjna ti ayén ántehuaa t'í'ijn Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. ¹⁰ Neajta niyen huaríj a'ánna Jerusalén. A'íime'j í mej t'í'ajta teyujta'a, a'íí mú hui cuapée naatapíj í nej jín huatánci'ípua nej hua'íteáanan jeíhua í mej té'atzaahuat'e. Ajta, mat'í'ij huá'acui'icare'e, nee nu neajta tiu'utá'a í ca'aníjra'a ne'íjna jime'e ti na'ará-najche'ca'a.

¹¹ Mu'íití nu hui puafíjti hua'utá'a mej mi ra'antipua'ajte'en í mej rá'atzaahuat'e, mej mi majta raatéxíeehuata me'íjna í Jesús. Aye nu huá'aruurejca'a nainjapua hua'atéyujta'a, a'iné jeíhua nu huá'ajcha'ire'eca. A'u ti na'a nu huayé'ive mat'íj mena'a titeechéejme'ecaa nej ni a'ij pu'a'a huá'uruuren.

Pablo pu nu'u ajtahua'a tihua'á'ixaate'e í teite ti Jesús hu'írájtuaa

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Aye nu éeni'ici'e aumé'ecaa ne'újna Damasco. A'íime'j í mej t'í'ajta teyujta'a, a'íí mú hui naata'íteca'a, majta naatá'a í nej jín niyen rici.

¹³ Aye nu t'í'imua'ixaate'e, mú'ee pej i'i rey, a'úu nu aumé'eca juye jetze a'atzaj cumu tacuarixpua net'í'ij raasefj ti a'licátaaxi u ta japua. Temua'a pu ne jetze ti'í'irávje í taij, ajta huá'a jetze í mej ne jamuan á'ujujhua'ane'e. Jaitze'e pu huatátaaxi caí í xicaj. ¹⁴ Tet'í'ij ti a'ítavátzi. Aj nu ni ja'ati huánamuajri'í ti á'a teja'utaxájtaca'a hua'aniyuuca jime'e a'íime'j í mej Israél jetze ajtém'e'ecan t'í'ijn: “Saulo, Saulo, ¿a'iné pej pi piyen a'ij pu'a'a neruure ineetzi? Mú'ee pe ase'j á'a í puafíjti.”

¹⁵ Netí'ij ni niyen tiraata'íhua'uri'i tǐjín: “¿A'ataani pej pú'een, nevástará'a?”

‘Aj pu í ayén tiu'utaniú tǐjín: “Nee nu nu'u ne'ín pú'een í Jesús, pej a'ij pua'a neruure.

¹⁶ Ájchesi. Huatéechaxi. Ayeé nu 'een jín huatasejre mú'eetzi jemi nej ni timua'íjcate'en ne'íjna jime'e pej naatévaire'e, pajta tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij pej peri tiu'uséj inee jemi, pajta piyen tihua'utá'ixaate'esin a'ij nej nauj éeni'ici'e timuaatasejrate'esin.

¹⁷⁻¹⁸ “Nee nu nu'u á japua niuuni huá'a jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan, neajta huá'a jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ijii nu hui muaata'íti pej á'ura'ani a'ímej jemi mej mi yaú'tíite muá'ara'ani, majta ráamua'aree a'ij ti t'íjxe'eve'e í Dios, ti i caí ché'e a'ín tihua'áijte'e í Satanás sino Dios pu'u tihua'uta'áijte'esin. Aj pu nu'u xaa Dios tihua'utá'uuni'ira. Ajta hua'utá'asin mej me'uun a'uté'e muá'ara'ani a'ímej jamuan í ti Dios r'í í á tihua'jutéhuui a'íjna jime'e í mej ná'antzaahua.” Ayeé pu hui tinaatá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁹ Ayeé pu'u xaa, Agripa mú'ee pej i'í rey, nera'ará'aste ne'íjna u ta japua ti é'esejire'e.

²⁰ Netí'ij ni amuacá tihua'utá'ixaa ne'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna Damasco. Neajta a'ímej jemi í mej me'uun Jerusalén é'eche. Neajta najmí'ici'e tǐj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, a'úu nu tihua'utá'ixaa í teite, neajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jéihua nu hui hua'ujé mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a, mej mi majtáhua'a Dios jemi seíire'e muá'ara'ani, matá'aj majta miyen huárini mej mi seica ráamua'aree tǐjín: “Mu'uri seicié tiu'umuá'aj.” ²¹ A'íj mú hui jín í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'íj mú naateevi'i a'ujna teyujta'a. Méneje'icacacua'a, micu.

²²⁻²³ ‘Mí ajta, Dios pu naatévai jeihua. A'íj nu jín caí xi huamí'i sino naúche'e nu hui tihua'á'ixaate'e najmí'ica í teite, í mej t'í'iríi, neajta í mej vausí. A'ii nu'u hua'utá'ixa a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íjme í mej t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ajta a'íjna í Moisés teecan. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén éene'en riníche'en ti nu'u ayén rajpuaítzi á'ara'ani a'ín ti Dios án yá'ujra í ipuari jetze. Ajta nu'u t'í'ij huamí'in, a'íj pu a'ín pú'een'e a'ame í ti amuacá huatarújsin í mi'ichite tzajta'a. Ajta á'iyen a'ín nu'u tihua'á'ixaate'en ti ari é'esejire'e í ti jín Dios hua'utévai í teite í mej Israél jetze ajtéme'ecan, ajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Pablo pu nu'u t'í'tese'e a'ij ti ye'í tiraamuá'itin a'íjna í rey

²⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Pablo, aj pu í á'iyen huajíjhuaca'a a'íjna í Festo tǐjín:

—Pablo, pá'atimua'i mú'ee. Pá'atimua'i hui pe'íjna jime'e pej jeihua tihua'amua'ate.

²⁵ Ajta a'ín í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa tǐjín:

—Festo pej i'í tajtuhuan. Canu hui netímua'i. A'íjna jime'e í nej neri tejamuá'ixaa nemua'atziira'a jetze pu huanéj ti r'í'en, ajta ayén ti'ayajna. ²⁶ Amí pu hui rey rú'umua'aree a'íjna jime'e. A'íj pu jín l'í'irí'iri nej caí t'í'itziíne'e netiu'utaxájt jamuan. Ayej ne'ase, capu ti'ítǐj a'ij huarǐj ti caí ráamua'areeri'i, a'iné capu ti'ítǐj a'ij huarǐj avítzi'i jime'e.

²⁷ Ari mú'ee, Agripa pej i'í rey, ¿ni pecaí rá'atzaahuat'e í mej tiu'utaxájtaca'a a'íjme í mej t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan? Nee nu ramua'aree pej rá'atzaahuat'e.

²⁸ Ajta Agripa ayén tiraata'ixaa tǐjín:

—¿Ni ayén timuá'amitiejte'e pej pe'íjna jín na'antimuá'itin nej neajta inee té'antzaahuat'e'en a'íjna jime'e í niuucari ti caí ti'imuí'i?

²⁹ Ajta a'ín í Pablo ayén tiu'utaniú tǐjín:

—Tí pua'a cǐj na'a, na'ari ti pua'a jeihua, ayée nu hui t'í'ijxe'eve'e í Dios jemi, pej mú'ee, majta naámí'i mi seica í mej nenamua íjii, mej mi miyen tira'ará'asten me'íjna í Jesús netǐj inee, í nej jíme'en neri puáǐtzi huatánne'a, sino mej caí miyen tirajpuaítzi muá'ara'ani netǐj inee.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, t'í'ij i huatéechaxi a'íjna í rey, ajta a'íjna í tajtuhuan, ajta a'íjna í Berenice; majta mú huatéhuiixí í mej e'eré'ete'ecaa huá'a jamuan. ³¹ Aj mú mi huiráací rujmua'a mej mi ti'ihuaúrixaate'en me'íjna jime'e. Majta miyen tiú'urixaate'ecaa tǐjín:

—Amijna mi teví, capu hui ti'ítǐj a'ij huáruu í ti ti'ítá'aca í mej jín raajé'ica. Capu ajta ayén tiraavǐjte'e ti ayén aiteánami'ihua.

³² Ajta a'fín Agripa, a'fí pu ayén tiraata'ixaa a'fjna í Festo tijín:

—Tí pua'a a'fín caí ayén tí'ijhuauca ti a'fín raax'epi'intare'en í ti tí'ta'ajte'e, rí'irísta-ca'a pu tej ra'uxjíte'enche'e iteen.

27

Mej nu'u raata'íte me'fjna í Pablo a'ujna u Roma

¹ Mat'ij raax'epi'intare mej hua'uta'íte a'ujna Italia, mat'ij mi tiu'utátui me'fjna í Pablo, majta í seica í mej námi'ihuaca'a sefj jemi í ti anxíte tí'ajta. Ayeecan pu ántehuaaca'a a'fjna tijín Julio. A'fí pu tihuá'ajte'e í mej miyen ánte'arua tijín xantaaru'ustemua'ame'en í ti tí'ta'ajte'e.

² A'uu tu a'atéci baarcu jetze a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Adramitio. Ajta a'fín í baarcu, a'fí pu antam'é'eniche'e után pújme'en ti ij a'uun a'ure'enéniche'e a'u mej baarcu a'uté'uuve ti huatacá'a u Asia. Tet'ij ti a'ucfj, sefj pu ajta á'uraa ta jamuan ti ayén ántehuaaca'a tijín Aristarco. A'uu pu é'eme'ecan a'ujna Tesalónica, a'ujna chajta'a ti a'uun huatacá'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Macedonia.

³ Yee ruijmua'ate'e yee, tet'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuaa tijín Sidón. Ajta a'fín í Julio, a'fí pu rí'í tí'itevistaca'a a'fjna jemi í Pablo. A'fí pu raatá'a ti huá'umuaare í ru'amiigustemua'a. Majta me'fín í amiigustemua'ame'en, rí'í mú naa tira'ancuré'evi'iti í Pablo.

⁴ A'uu tu tijtá ti antáy. Tet'ij ti te'uun a'uré'ene ti e'eráahuachi, ta'úutata'a tu pújme'en ajcáane. A'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Chipre. A'uu tu pújme'en a'uré'erupi a'iné yéeme'en pu avé'ecacaa. ⁵ Tet'ijta ti antacj a'ájna vejli'i ti e'eve'e'ástime í jaj, a'uun ti huatacá'a a'ujna u Cilicia, ajta u Panfilia. Tet'ijta ti te'uun antanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Mira, ajta a'uun ti huatacá'a já'ahua'a Licia.

⁶ Ajta a'fín ti anxíte tí'ajta, sefj pu a'uun huáteu í baarcu ti Italia á'ume. A'uu pu é'eme'ecan a'fjna í baarcu a'ujna Alejandria. Aj pu a'fín taata'a'ij tej atécine te'fjna jetze.

⁷ A'fjna í baarcu, yee pu pua'an xicaj á'atee ti huaméj. Jé'ecan pu taatamuári'eriste. Xa'ichu'i tu á vejli'i a'uré'ene a'ujna ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Gnido. Aúche'e pu á e'evé'ecaca'a a'ujna. A'fj tu jín u jetze pújme'en ajcáane ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Creta. A'uu tu vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Salmón.

⁸ Tet'ijta ti mú á'uju'un muári'eri jime'e a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj. Tet'ijta ti te'uun antanéj ti baarcu a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuaa tijín Ti a'ur'én ti rí'irí ti irá'ujcheni. A'uu pu vejli'i ptejá'arici a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Lasea.

⁹⁻¹⁰ Tu'uri a'ateevi'i tej huajú'un. Pu'uri tiú'utziiini'ire'ecaa a'ujna a'u tej a'uju'ucaa, a'iné pu'uri vejli'i pí tí'irijca í ti jetzen ti huáseevi'i á'aye'i. A'fj pu jín ayén tihua'utá'ixaa a'fjna í Pablo, tijín:

—Mú'een teteca, ayée pu hui tiná'amitieje'e ineetzi ti jé'ecan tiú'utziiini'ire'e a'ame, ti pua'a taajú'un. Teyá'ujisin í baarcu, teajta í ijca, ajta ayén tiu'utári'iristari tej hui á'uveti iteen.

¹¹ Ajta a'fín ti anxíte tí'ajta, jaitze'e pu rá'antzaahua a'fjna í ja'ati ti baarcu huajájsin, ajta a'fjna ti antiújmua'aree a'fjna u baarcu jime'e. Ajta a'fjna í niuucari í ti Pablo hua'utá'ixa, capu rá'antzaahua.

¹² Ajta a'ujna mej autéjhuii, capu naa hua'é'ene'e mej mi me'uun á'ateevi'in me'fjna a'fjna xicá'ra'a jetze ti huácimujra. A'fj mú jín mu'iití miyen tiu'umuá'aj mej á'ucine me'fjna mej mi me'uun e'ará'asti me'fjna Fenice, tej ti a'atzu á'ateevi'in te'fjna, baarcu ti a'utéche'eca. A'ujna Fenice, a'úu pu Creta e'ejtéme'ecan. A'uu pu seijre'eca'a tíj na'a újtepua pújme'en, ajta ante pújme'en.

Tí'ij nu'u japuutzari hua'utá'aseca'a eeca jamuan á jaata'a

¹³ A'ujna, cíf pu tí'iré'e'écaree ye'icáa yénte pújme'en. Ayeecan mú tí'ixajtaca'a tijín rí'irí mej nu'u mauj huajú'un. Mat'ij mi a'ucfj. A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'u ti e'eve'e'ástime í jaj, a'ujna u Creta.

¹⁴ Mi ajta, capu a'achú a'ateevi'i, ca'anín jín u a'utá'eecareca'a í jirí jetze. Ca'anín pu jín raataj'itze í baarcu a'íjna ti yénteputa pújme'en a'iré'eecareca'a. ¹⁵ J'é'ecan pu yé'utajchájraa í baarcu. Capu ch'é huatári'iristareca'a tej huajú'un í eeca tzajta'a. A'íj tu jín huatáta'a ti tá'antini í eeca. ¹⁶ Aj tu ti te'uun a'uré'ene ti e'eráhuachi, chuej ti c'íleen, ti ayén téja'arájtehuuaa t'jín Cauda. Capu ayén r'i huápi'i tiú'eecaca'a a'ujna.

Ajta a'ín í baarcu ti c'íleen jín seijre'e tej raajásime'e, muári'eri tu jín ra'antítuaa í baarcu jetze ti ve'ée. ¹⁷ Mat'íj meri ra'antítuaa, aj mú mi raatacá'ane caujnari jime'e í baarcu ti ve'ée. Mu'uri t'ítziine'eca'a ti ari té'ejcacee í sej japua. Aye'e pu téja'arájtehuuaa a'ujna t'jín La Sirte. A'íj mú jín ra'acájtuaa á jaata'a í t'ítij ti ij ra'anján í eeca.

¹⁸ Yee ruujmua'ate'e yee, aúche'e pu huá'eecaca'a temua'a, jeíhua. Mat'íj mi autéjhuii mej te'etehua'axin á jaata'a í ijca mej tiú'utisime'e í baarcu jetze. ¹⁹ Huaíca xicaj tu á'atee tej te'etehua'axi tamujca'a jime'e nain ti tiú'utisime'ecaa í baarcu.

²⁰ J'é'ecan tu á'atee tej caí a'atzu raasej í xicaj, teajta í xu'ura'ave. Ajta aúche'e pu a'ij pua'a hua'é'eene'ecaa. Temua'a pu tiú'eecaca'a, majta viiyeca'a. Tu'uri tiyen t'í'imuajca tej teri muá'itiche'esin. Teajta tiyen t'í'imuajca tej caí ch'é a'ij rini.

²¹ Ajta tu'uri a'ateevi'i tej caí t'ítij cua'acaa. Aj pu i huatéechaxi huá'a tzajta'a a'íjna í Pablo. Aye'e pu tihua'utá'ixaa t'jín:

—Mú'een teteca, sena'ajtzí ná'antzaahuat'e'enche'e. Sej caí e'eráci'ica'anche'e se'újna u Creta, catu tiyen teja'urieéniche'e í ijca. ²² Aru jíii, jeíhua nu hui á'amuahuavii sej uhuatéujca'anen mi ru tzajta'a, a'íné capu ja'ati mi'ini mú'een. Tij teajta baarcu á'urieni. Capu amín t'ítij.

²³ Tíca'a, seij pu hui huatasej're inee jemi, seij ti ravaire'e í Dios í nej neajta ravaire'e inee, í ti ajta necha'íi. ²⁴ Aye'e pu tinaatá'ixaa t'jín: “Pablo, capej nu'u t'ítziine'e. Ruxe'eve'e í a'ín César raax'epi'intare'en í mej jín t'í'imuaxájtzi'i. Ajta nu'u rux'evi'ira'a pu jín Dios raatá'a mej ruuri muá'ara'ani naími'i a'achú pua'amé mej huajú'un é'e jamuan.”

²⁵ A'íj pu hui jín setá'aj uhuatéujca'anen mi ru tzajta'a, mú'een, teteca. Nee nu xaa rá'atzaahuat'e'e í Dios. Aye'e pu té'eme a'ij ti a'ín tinaatá'ixaa. ²⁶ Mi ajta, aúche'e pu hui ruxe'eve'e tej te'uun e'ará'asti a'ujna já'ahua'a ti e'eráhuachi.

²⁷ Teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muá'acua xicaj, tíca'a, aúche'e pu ráatajchijme'e í baarcu í eeca. A'íjna japua í jaj ti ayén téja'arájtehuuaa t'jín Adriático, t'íj teja'uré'ene cumu a'atjaz já'ita'a tíca'a, a'íime í mej ramuari'e í baarcu, mu'uri ramua'areereca'a tej teri ratá'asijme'e a'u ti e'eráhuachi. ²⁸ Mat'íj mi raat'é'itíee caujnari jime'e a'achú ti auut'íi. Aye'e pu aut'í'icaa a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi meetro. Capu a'atzu a'ateevi'i, majtáhua'a raat'é'itíee, pu'uri seité japuan aráhua'apua meetro aut'í'icaa.

²⁹ Mat'íj mi muá'acuaca atéehua'axi í tepúusti'i ti acaujtuáavijmee cízata'an í baarcu ti í sej jetze avá'ujnan. Met'í'itziine'eca'a tej te'ejteátu'a í tetej jetze. Majta t'í'itziine'eca'a, a'íj mú jín autéjhuii mej huatéjnuuni ajta na'a caí huatapuá'are.

³⁰ Seica mú miyen t'í'ixje'eve'eca'a mej huiráciine í baarcu jetze. A'íi mú miyen rusej'rat-aca'a mej ra'atéhua'axin í tepúusti'i ti acaujtuáavijmee. Mi majta caí miyen huaríj. Meraacájtuaa mu'u í baarcu í ti c'íleen jín seijre'e mej mi me'íjna jetze huatéujvair'en.

³¹ Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa a'íjna anxíte ti t'í'ajta, ajta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e t'jín:

—Aye'e pu hui tiú'ujxe'eve'e mej yee huatéaturan ta jamuan íiye baarcu jetze, na'ari caí, capu t'ítij a'ij tejámuaatévair'esin.

³² A'íj mú jín me'ín xantaaru'u ra'antivej'jcheca'a í caujnari í ti jín a'íjtápi'ihuaca'a í baarcu ti c'íleen jín seijre'e. Aj pu 'i atéjve á jaata'a.

³³ T'íj ari t'ín tapuá'arjime'eca, Pablo pu ayén ca'aníjra'a tihua'utá'a í huá'a tzajta'a mej nu'u t'í'icua'ani. Ayen t'jín:

—Pu'uri á'atee tamuáamuata'a japuan muá'acua xicaj sej siyen t'í'ijchú'eve'e, seajta siyen tirajpuajtzi tujri jime'e, caxu mé'e tejé'ecua'a. ³⁴ Nu'uri tejá'amuaxaate'e sej

a'atzu tiú'ucua'ani. Ayeé pu hui tiú'ujxe'leve'e sej si caí huácu'i'ini, a'iné capu ti'itíj a'ij á'amuaruuren.

³⁵ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu 'i pan huiirá'í. Tí'ij i rí'í tiraatá'a í Dios jemi, mejseíraca'a í teite. Tí'ij i ra'antíftaaraxi í pan, aj pu i a'utéjche ti ráacua'ani. ³⁶ Naími'i mú á'ujca'anejca'a. Matí'ij mi tiú'ucuaa majta a'íme. ³⁷ Ayeé tu ará'axcaa a'achú cumu hua'apua ciento japuan huaícate japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi tej aráte'ecaa í baarcu jetze. ³⁸ Matí'ij tiú'ucuaa a'achú ti hua'aránajcheca'a, matí'ij mi ra'ateájrie á jaata'a me'íjna í triigu ti ij caí ché'e tjetere í baarcu.

Tí'ij nu'u baarcu ateájrupi á jaata'a

³⁹ Tí'ij huateapuá'areca'a, camu ché'e huamuájtejcaa a'u ti pítejá'arici. Matí'ij mi raasefj a'u ti é'eri'iri ti a'utéjcheni í baarcu, a'u ti huatáseaata'a. A'uu mú tí'ijxe'leve'eca'a mej ye'use'aráichejra'ani í baarcu í sej japua ti pua'a rí'iriistan. ⁴⁰ Matí'ij mi ra'antiveíjcheca'a í caujnari í mej jín ra'lijtápe í baarcu. Majta raatáxipi í ciyej mej jetzen huajú'un. Matí'ij mi raatáxijtaca'a me'íjna í caujnari í ti jín ajtatápi'ihuajme'ecaa í paala í mej jín raatéchaxijte'en í baarcu. Majta miyen huaríj, merajcá'ane í cfxuri í ta'acáavii í baarcu jetze á ti aúneé ti ij ra'anján eeca jime'e a'íjna í cfxuri. Matí'ij mi huataúra'a ti rá'antini a'íjna í baarcu.

⁴¹ Ajta catu raatá'aseca'a a'íjna a'u ti á'useata'a a'iné sej jetze pu te'ejcáxi. Capu ché'e rí'irístaca'a mej raatáru'uxante'en a'u ti aúneé. Ajta í cftzata'an u baarcu, pu'uri teená'achijme'ecaa a'íjna jime'e ti ra'ajtéeva'ara í jaj ca'anín jime'e.

⁴² Majta me'ín xantaaru'u, mehuá'acui'icuaa naíjmi'ica í mej aiteánami'ihuaca'a mej mi caí antajaún, ajta, mej mi caí á'uci'ica'an. ⁴³ Ajta a'íin anxíte ti tí'ajta, a'íi pu ayén tí'ijxe'leve'eca'a ti japuan huániuuni tí'ij ráavaire'en a'íjna í Pablo. Aj pu jín caí hua'utá'a í xantaaru'u mej huá'ucui'ini. Aj pu i ayén tí'hua'uta'áí í mej raayí'itihua'a mej huatajaún mej nu'u anáaté'ee mua'atévatzin á jaata'a mej mi antajaún u jetze pújme'en a'u ti á'useata'a. ⁴⁴ Majta nu'u seica ciyej japua huatajaún, majta seica ciyej japua ti ti'ipá'atza í baarcu jetze ajtaná'axi. A'uu mú naími'i a'ará'a u jetze pújme'en. Capu ja'ati aujámí.

28

Tí'ij Pablo a'uun a'utéveeca'a u Malta

¹ Tetí'ij teri te'uun e'eré'etei ti e'eráhuachi, naími'i tu ruuricaa. Capu seij huamí'í. Aj tu ti ráamua'areeri'i tíjín ayéé pu téja'arájtehuua a'íjna ti e'eráhuachi tíjín Malta. ² Majta me'ín í mej a'uun é'eché, rí'í mú tí'iteteitestaca'a itejmi jemi. Matí'ij mi aúunai, aj mú mi taatajé tej ahuátapiste'en a'iné mevíyecaa, ajta huáseevi'i.

³ Ajta a'íin Pablo, ciyej pu huaré'esej tí'ij ra'anajtuua á tá'ataa. Aj pu i cu'ucu'u u airáane ti tiu'ujé'ica í taij jetze a'iné capu rá'aviicua'ireca'a ti pisti í taij. Tí'iquí Pablo tímu'iiri'i muájca'are'ara'an jetze. ⁴ Majta me'ín í mej a'uun é'eché, matí'ij raasefj ti cu'ucu'u a'án cáviijcaa muájca'are'ara'an jetze í Pablo, ayéé mú tiú'urixaate'ecaa tíjín:

—Cu xiee a'íin pú'een í ti tí'itecu'i'ica. Pu'uri xaa ráavai ti caí aujámí á jaata'a. Mí ajta, ayéé pu hui tiraavíjte'e í Dios jemi, ti caí raatá'asin ti ruuri á'ara'ani a'íjna í Pablo.

⁵ Tí'iquí a'íin Pablo, raatéeca'atzij í rumuájca'a. Aj pu i án tá'ataa huavátzi í cu'ucu'u. Capu ti'itíj a'ij ráaruu í Pablo. ⁶ Majta me'ín í teite, ayéé mú tí'imua'ijca tíjín pu'uri tén teájaasin. Majta seica miyen tíjín pu'uri tén mí'ini. Metí'ijchu'leve'eca'a a'atjaz ti ti'itíj a'ij raruuren.

A'atzu á'ateevi'ica, ajta a'íjna í Pablo, capu ti'itíj a'ij ráaruu. Aj mú mi seicié tiu'umuá'aj. Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amijna, Dios pu hui pírici.

⁷ A'ujna vejli'i chuej ti a'utacá'a, ajta a'íjna í ja'ati í ti tajtuhuan pírici a'ujna ti e'eráhuachi, a'íi pu ta'ancuré'evi'iti. Ajta, temua'a pu naa titaaxá'apua'iri'í huaíca xicaj tzajta'a. Ayeé pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Publio.

⁸ Ajta a'íin táatajra'an a'íjna í Publio, a'íi pu tí'icui'ica'a. Jéihua pu pístacare'e, ajta a'achu'itaca'a. Tí'iquí Pablo ráamuareca'a. Ajta raatáhuaviiri'í í Dios ti huarún. Aj pu

i ra'avé'emuarij é án mu'úutze'en. Tí'ij i huarúj. ⁹ Ayeé pu'u huarúj, majta mú seica u a'uvé'uju'un í mej t'l'icucui'i í mej a'uun é'eché. A'ímej pu ajta tiú'uhuaa.

¹⁰ Jé'ecan mú r'í'i titaatéje, majta nain mú títaatapuáijve a'achú ti titá'aturate'ecaa í tej jín á'uju'un. Teti'ijta ti huátacate tej ti á'uciine.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'ará'a u Roma

¹¹ Tí'ij teuumé'eca huaíca máxcira'i, aj tu ti atéeci seij jetze í baarcu ti ajta a'uun a'uteájturaa téjmi jamuan ajta t'ij na'a caí ch'éle tiú'ucimuajravi'icaa. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í baarcu u Alejandria í ti taajá'utií. Ajta, ti'it'ij pu seijre'eca'a á ti aúneé í baarcu jetze. Ti'iti pu antítaaviihuajme'ecaa hua'apua ti ayén seijre'e t'ij diosis í mej hua'apua, seij ti ayén ántehuaa tíjín Cástor, ajta í seij tíjín Pólux. Teti'ijta ti te'uun a'uc'ij tej ti te'uun u e'ará'asti, seij jetze í chajta'a. ¹² Tetí'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Siracusa. Huaíca xicaj tu á'atee te'újna. ¹³ Tetí'ij ti a'uc'ij. Tetí'ij ti te'uun vejli'i ajtéene ti e'eve'e'ástime. A'uu tu ti a'ará'a te'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Regio.

Yee ruujmua'ate'e yee yénte pújme'en pu ve'etá'ecaca'a ca'anín jime'e. Teajta seij jetze í xicaj, a'úu tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Puteoli. ¹⁴ A'uu tu huá'uteu seica í ta'ihuamua'a. Mat'í'ij mi taatajé tej te'uun a'uteájturan huá'a jamuan sei itieeri. Ayeé tu te'íjna jín huarúj, tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna u Roma.

¹⁵ Majta me'ín í ta'ihuamua'a í mej me'uun é'eché, mu'uri ramua'areeca'a tej teri te'uun á'uju'un. A'íj mú jín huiráaci u chajta'a mej mi ta'antinájche. A'uu mu' imuá'e'eráaci me'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín El Foro de Apio, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Ti huaíca chí'ij e'erá'ase a'u mej á'ujta'aruaijve'e.

Tí'ij Pablo hua'usefj, aj pu 'i r'í'i tiraatá'a í Dios, ajta jaítze'e ahuájca'ane í ru tzajta'a. ¹⁶ Tetí'ij te'uun a'ará'a te'újna u Roma, a'íj mú raatá'a ti Pablo rusefj námi'ihua. Seij pu'u racha'íca'a í xantaaru'u.

Tí'ij nu'u Pablo tihuá'a'ixaate'e a'ujna u Roma

¹⁷ Teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, aj pu i Pablo hua'utajé í mej tihuá'a'ijte'e í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Mat'í'ij tiújseij, ti'iqui Pablo ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ne'ihuamua'a, canu hui ti'it'ij a'ij huá'uruu a'ímej jemi í teite, canu neajta auté'ítze a'íjna jime'e í taye'irá. Ayeé nu éene'e, majtáhua'a mú naateevi'i me'újna Jerusalén, mat'í'ij mi a'íme hua'utátuii í romanos. ¹⁸ Metína'íhua'uri'i, majta miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej naatátuaani a'iné canu ti'it'ij a'ij huá'uruu ti ayén tiraavjíte'e mej me'íjna jín naajé'ica.

¹⁹ Canu ti'it'ij jín tihuá'axajtzi'iran í mej Israel jetze ajtéme'ecan inee. Mí majta, mat'í'ij hua'újniuuste, aj nu ni raatáhuaviiri'i ti a'ín raax'epi'íntare'en a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín César. ²⁰ A'íj nu hui jín niyen tiraatáhuaviiri'i nej yé amuaatéeseij, neajta tejamuá'ixaate'en. A'íj nu jín amují'ici'i cadeena jime'e a'iné nee nu niyen che'atá nena'a ti'ijchú'eve'e í Dios mat'ij a'íme í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

²¹ Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Capu ja'ati mú titaja'utá'iti'iri'i mú'éetzi jime'e a'ujna u Judea. Majta í ta'ihuamua'a, í mej a'uun e'eráaci, capu ajta ja'ati ti'it'ij jín ti'imua'axajtzi'i, ni capu ajta ja'ati titaatá'ixaa mú'éetzi jime'e ti'it'ij pej a'ij huá'uruu mé já'ahua'a.

²² Ajta itejmi, ta'aráanajche tej hui ráanamua a'ij pej ti'ixa mú'ee, a'iné najmi'ici'e pu a'ij pu'a'a namuajre'e a'íjna jime'e í ti jécua í niuucari pej tihua'íhuá'ixaa í teite. —Ayeé mú tiraata'ixaa me'íjna í Pablo.

²³ Mat'í'ij mi raax'epi'íntare ja'anáj mej majtáhua'a tiújseire'esin mej mi majtáhua'a ráanamua me'íjna í Pablo. Mu'it'í'í mú ajteáxiireca'a í teite a'u ti Pablo a'utéveeca'a. Tíj na'a aré'apua'a te'utéjche ajta chúmua'anímua, raatapuá'ajtacaa ti tihuá'ixaa a'íjna jime'e ti Dios tí'íajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. A'íjna í Pablo huá'atese'eca'a ti hua'utémua'itin mej mi rá'antzaahuat'e'en í Jesús. A'íjna í yu'uxari jetze pu tihua'utá'ixaa'ate'eca'a a'ín ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'ín mej ra'uyú'uxaca'a í seica í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ²⁴ Seica mú rá'atzaahuat'e'eca'a a'ij ti Pablo tihuá'a'ixaate'eca'a. Majta seica, camu a'atzu rá'atzaahuat'e'eca'a.

²⁵ Mat'íj mi caí a'lj tiu'utá'a. A'íj mu jín a'ucíjxi. Maúche'e mú seica ranamuáaraca'a a'lj ti Pablo tí'ixajtac'a. Tí'íj ra'antipua'ajte, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tzáahuati'ira'a pu hui jín tihua'utá'ixaa á'amuavaujsimua'aci'í tí'íj a'íin Isaías ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

²⁶ Aricu, huá'a tzajta'a a'ímej jemi í teitestemua'ame'en.

Patá'aj nu'u tihua'utá'ixaate'en yee mú'een xu ranamuara xá'aju'un, aru caxu yaú'itiée xá'aju'un.

Ja'ati pu nu'u xaa tejámuaatá'ixaate'esin a'íjna jime'e í niuucari, aru caxu ramua'aréeren a'lj ti huataújmua'a.

²⁷ Ayee nu nu'u huá'aruuren a'iné mu'uri hua'uteána í huá'axiejni'u'uca jetze.

Majta nácuxa'i pú'een.

Yee mú cu xiee mecaí tanamuaj.

Camu nu'u majta atanéjne'e.

Canu xaa hua'utá'asin mej mé uunéjne'ere.

Canu neajta hua'utá'asin mej ráanamua a'íme mej mi yaú'itiée muá'ara'ani í ru tzajta'a,

mej mi caí yé vé'uju'un ineetzi jemi nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayee a'íjna í Isaías í Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ 'Setá'aj hui siyen ráamua'aree mú'een, íjii ti yú aumé, ti Dios ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi miyen che'atá mena'a tira'ancuré'an í ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti nu'u huá'a japua huatániuni. A'íi mú xaa ranamuajran, micu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

²⁹ Tí'íj ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi a'ucíj í mej Israel' jetze ajtéme'ecan.

Mat'íj mi huiráaci á pua'acié. Aj mú mi tí'itiúrixáate'ajraa rujímua'a.

³⁰ Ajta a'íjna í Pablo, a'úu pu á'atee hua'apua nine'ira'a a'ujna u chi'ita í mej huataújneij tzajta'a. A'íi pu hua'ancuré'evi'itijicare'e naíjmi'ica í mej yé'emuaarecare'e. ³¹ Jéihua pu tihua'a'ixa'atehua'a a'íjna jime'e ti Dios nain jín antiújmua'aree íyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta tihua'amua'atehua'a a'íjna jime'e í tavástar'a, í Jesús ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Capu tí'itziinne'eca'a a'íjna í Pablo. Ajta capu ja'ati niu'ucami'ica'a.

A'ij ti tira'uuyú'uxaca'a í San Pablo a'fimej í mej Roma a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ A'ij nu jetze tejá'amuayú'use'e ne'fjna jime'e í nej ravaire'e í Ciríistu'u ti i'í Jesús. A'fí pu na'antíhuau ineetzi, i nej i'í Pablo nej ni ne'fjna jín te'ará'asten a'ij ti a'fín tinaa'fjca. Aye'e pu een jín na'avé'ehua huá'a tzejta'a í seica, nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'fjna jime'e í niuucari ti jín Dios huá'a japua huániuuni.

² Jéjca imúa pu Dios ayén te'ataújratziiri'i ti ayén rí'í tihua'utá'an a'fimej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'fj mú jín miyen ra'utéyu'uxaca'a me'fjna jetze í yu'uxari ti yen téjmi jemi huateájturaa. ³ Ajta a'fín í niuucari, a'fj pu jime'en raxa a'fjna ti i'í yaujra'an pú'een, ti ajta airáne a'fjna jetze í David teecan. Aye'e pu teja'uré'ene a'iné a'fí pu teáatacan huanú'ihuaca'a matj í seica.

⁴ Mí ajta a'fín í Dios, a'fí pu á'iyen ayén ra'antíhuau'u ti nain jín antiújmua'areere a'fjna jime'e ti a'fjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'fjna ti ayén raatamuá'a tjjn niyauj pu yee pú'een. Dios pu ayén nain jín tira'fjca tí'ij a'fín a'itá'aa huá'a tzejta'a í mí'ichite. A'ii pu a'fín pú'een a'fjna í ja'ati ti ayén ántehuaa Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. A'fí pu tavástara'a pú'een.

⁵ Ciríistu'u nu jetze ra'ancuré'a a'fjna ti jín í Dios rí'í tinaatá'a nej ni niyen jetzen me'ecan á'ura'ani huá'a tzejta'a í teite nej ni niyen hua'utá'inen mej mi ra'ará'astjire'en me'fjna í tavástara'a me'fjna jime'e mej té'antzaahuate'en, naími'i í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

⁶ Seajta mú'een, mú'een xu seajta huá'a jetze ajtémecan a'fime í teite, í ti Dios ajta amua'antíhuau'u mú'ejmi sej si jetzen ajtémecanta xá'ara'ani í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

⁷ A'fjna yu'uxari jetze nu niyen tejá'amuayú'use'e naíjmi'ica mí sej se'uun huachéjme se'újna u Roma, mú'een í ti Dios já'amuaxe'eve'e, ti ajta amua'antíhuau'u sej si jemin seíre'e xá'ara'ani. Ché'e ayén teja'uré'enen ti a'fín í Dios, í tej rájya'upua, ajta í tavástara'a, a'fjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, miché'e me'fín rí'í tejamuaatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

Pablo pu nu'u raxí'eve'e ti huaja'uvé'emaare u Roma

⁸ Amuacaícan jime'e, ayé'e nu naíjmi'i rí'í tiratá'aca ne'fjna í Dios í nej ravaire'e ne'fjna jime'e sej siyen tirá'astjire'e í Dios. Jamuan í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, ayé'e nu rí'í tiratá'aca, a'iné nain japua í chaanaca mu'uri ramua'aree sej siyen té'atzaahuate'e. ⁹⁻¹⁰ Ajta a'fín í Dios, í nej ravaire'e nain jín a'achú nej a'anca'anéecan jín niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jime'en raxa a'fjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'fí pu tirú'umua'aree nej ja'anáj ti na'a niyen amua'utámua'areeri'i net'íjta rahuavíraj ná'aye'i. Aye'e nu tí'ijhuavii ti ayén neetá'acare'en í Dios nej ne'uun á'amuamuaare ná'ara'ani ti pua'a ayén Dios tirá'aca'ane. ¹¹ Jéihua nu á'amuasejrami'i nej ni ca'aníjra'a amuaatá'an sej si se'fjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si jajtze'e te'utáviicua'i.

¹² Jee xaa ne'u, ayé'e nu tí'ijxe'eve'e inee, tej ti tiyen che'atá tena'a ca'aníjra'a huatá'tan itejmi jemi, a'fjna jime'e tej taxí'ej té'atzaahuate'e taxí'evi'ira'a jime'e. ¹³ Aye'e nu nejta tí'ijxe'eve'e, ne'ihuamua'a, sej siyen ráamua'aree nej mu'íit niyen raaxí'epi'íntare nej ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. Tj na'a nej amuacá niyen tiraaxí'epi'íntare nej niyen huárini, tj na'a ti yú e'iré'ene, ti'ítj pu naatá'ijmíjri'i nej ni caí ne'uun á'lume'en. Aye'e nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen che'atá nena'a tiraamuá'itín mú'ejmi jime'e í nej jín tiu'utáuiire'en í Dios jemi a'ij nej neri tiraamuá'iti huá'a tzejta'a í seica í teite í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁴ Aye'e nu neri ne'fjna jín te'atánratziiri'i í Dios jemi nej ni tihua'utá'ixaate'en a'fime í mej raayí'iti hua'aniyuca a'fime í mej Grecia é'eme'ecan, nej ni nejta tihua'utá'ixaate'en a'fime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Capu amín a'ij ti pua'a jéihua mé té'umua'aree nusu ti pua'a mecá tí'ítj a'ij té'umua'aree, naúche'e nu niyen tihua'utá'ixaate'esin

nañjmi'ica. ¹⁵ A'ñj nu jñn jehua a'anca'anéecan jñn niyen raxí'eve'e nej neajta tejámuaatá'ix-aate'en í niuucari jime'e ti jñn Dios a'amua japua huániuuni, mú'een, mi sej Roma é'eche.

Ti té'eviicua'í í niuucari

¹⁶ Capu netévi'iraste'e a'ñjna í niuucari, sino a'ñj nu jñn rí'í tiratá'aca í Dios, a'iné í niuucari jetze pu me'ecan í muári'eri'ire'ara'an í Dios í ti jñn huá'a japua huániuuni nañjmi'ica í mej ra'ará'astijre'esin, amuacaícan a'ñme í mej Israél jetze ajtémecan, majta ál'iyen a'ñime í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan.

¹⁷ A'ñjna í niuucari jetze pu ajta seijre'e a'ij ti huarj í Dios mej mi me'ñn teite miyen ri'éene'ecán jñn huateáturan í jemin. Ayee mú xaa ne'u ri'éene'ecán jñn huateáturaasin í Dios jemi tñj na'a rusén jime'e, me'ñjna jime'e mej meri té'atzaahuat'e. A'ñj pu jñn ayén té'eyu'usi'í í yu'luxari jetze tñjn: "A'ñjna ti urar'ene'acan jñn huateájturaa í Dios jemi í ru tzajta'a, a'ñ pu ruurican huateáturaasin a'ñjna jime'e ti araujca'ane a'ñjna jime'e ti té'atzaahuat'e."

Naími'í mú d'atura í Dios jemi

¹⁸ Mí ajta, júte'e pu e'evé'eme'ecan a'ñjna ti jéjre'e seijre'e ti rí'í huápi'í niu'ucami'í í Dios a'ñjna jime'e a'ij mej rici í teite a'ñjna ti a'ij pua'a 'een, a'ñjna jime'e í mej meri mé rúurie í Dios, majta a'ij pua'a tihuá'ajcha'íí í ruxí'ej teite, majta miyen tihuá'ijmí mej caí ché'e ranajche í Dios tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee mú 'een jñn huá'aruure mej mi a'ij pua'a tí'teteftesta muá'ara'ani. ¹⁹ Ajta tñj na'a ti ayén í'iri'iri ti ja'atí ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti 'een í Dios, matñj mena'a pua'amé í teite miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a a'iné Dios pu rusej ari hua'utasejrate.

²⁰ Tñj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, temua'a pu naa ayén tihuá'amitiejte'e á'aye'í a'ñime a'ñjna í tej caí rasise'í tají'í jime'e. A'ñj pu xaa ayén tirá'amitiejte'e á'aye'í a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios, ajta ti ayén huateáturan tñj na'a ti yú auca'ití a'ame, tñj na'a rusén jime'e, a'iné ayée pu 'een í Dios. Ayee pu tirá'amitiejte'e á'aye'í a'ñjna jime'e ti Dios ari raatétaahuaca'a. A'ñj pu jñn, capu rí'irí ti ja'atí ayén jetzen seij té'ujpuaapua'are'en. A'ñime mú rujñmua'a miyen pú'een.

²¹ A'ñj mú ramua'atejca'a í Dios. Majta raatéxíeehuataca'a me'ñjna jime'e mej caí ché'e ranajcheca'a me'ñjna ti í'í Dios, camu majta rí'í tiraatá'acare'e. Mí majta a'ñime, a'ñj mú jetze ucájrupi mej me'ñjna jetze tiú'umua'atí í mua'atzí'ira'a ti caí tí'itj'í vaire'eca'a. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti ayén tihua'utámitiejte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

²² Matí'ij mauj miyen tí'ixajta'a a'tijn teen tu yee rí'í metíteumuámua'aree, capu ayén te'irájraa. Jaítze'e mú caí mé uumuámua'aree muá'araa. ²³ Ayee pu tihuá'aruurejca'a asta mena'a caí raatapua'ajta'a me'ñj miyen rí'í tiraatá'an me'ñjna í Dios ti caí ja'anáj mi'ini. Ayee mu'u seij huateánajcheca'a ti ayén seijre'e tñj tevi na'ari tñj pina'a nusu tñj tí'itj'í ti muáacuaca ajta'í'icajmee ca'ñn tí'itj'í ti á'usinuuren.

²⁴ A'ñj pu jñn Dios ayén mé hua'uhuá'axi mej mi miyen ra'ará'astijre'en nañjmi'í tñj na'a ti a'ij pua'a 'een ti ayén tihuá'amitiejte'e í huá'a tzajta'a, tí'itj'í ti na'a ti a'ij pua'a 'een í mej jñn hua'ujtemua'ave'en. A'ñj mú majta miyen tí'ijri'irée muá'araa í ru jetze tñj na'a ti tiu'utévi'iraste'e.

²⁵ Ayee pu a'ñjna jñn tihuá'uruu a'iné a'ñj mú ya'uhuá'axi me'ñjna ti jime'en raxa í Dios tzáahuati'ira'a jime'e mej mi ra'ará'astijre'en me'ñjna ti hua'itzi na'a pú'een. A'ñj mú miyen hua'uté'najcheca'a, majta hua'utévai a'ñmej ti Dios huá'utaahuaca'a. Camu ché'e mi ravañre'ecu muá'araa me'ñjna í Dios, í tej tiyen rí'í tiratá'aca tñj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

²⁶ A'ñj pu jñn Dios ayén hua'utá'a mej mi miyen ra'ará'astijre'en tí'itj'í ti a'ij pua'a éene'ecan jñn huiránineica í huá'a tzajta'a, tñj na'a ti tiu'utévi'iraste'e. Ajta a'ñime í mej 'uuca í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a, a'ñj mú tiratépuaapua'ajtehua'a mej miyen tite'enteñjnaxca toteca jamuan a'ij ti a'ñn Dios tihua'uteájtuaa. Ayee mu'u 'een jñn huarj mej mi miyen seicé huári'ni ti caí a'ñn Dios ayén éeni'ici'e tihua'uteájtuaa.

²⁷ Majta a'ñime í toteca, ayée mú che'atá mena'a tiratépuaapua'ajtehua'a mej miyen tihua'anteánaxcan í 'uuca a'ij ti tiraaxí'epi'intare í Dios. Ayee mú éeni'ici'e huarj me'ñjna jime'e mej ruxí'ej toteca jamuan hua'ujxana'acira'aten a'ñjna jime'e í ti a'ij pua'a 'een ti

huá'a tzajta'a huiiráninei. Ayeé mú huarfj me'fjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e í ruxí'ej teteca jamuan. A'fj pu jín pu'uri tihua'ucfí'í a'ij ti tiraavfjte'e a'fjna jime'e í mej jefhua huápi'í a'ij pua'a huarfj.

²⁸ Ajta, a'íné capu ayén tihua'amitiejte'eca'a ti ayén raavfjte'eca'a mej miyen ráamua'ati í Dios, a'fí pu ayén hua'utá'a mej miyen tiu'umua'ati a'ij mej tirájteu rufjímua'a a'fjna jime'e í rumua'atziira'a. Ayeé mu'lu huarfj me'fjna jime'e ti caí ti'itfj vaire'e, ajta mej mi miyen t'í'ijri'irée t'fj na'a ti caí ayén tiraavfjte'e.

²⁹ Nain pu huá'a jemi seigre'e ti a'ij pua'a 'een. A'fj mú jín huaújxana'acira'ataca'a, majta a'ij pua'a titetiújcha'iica'a. Jé'ecan mú t'í'inecua'atzeca'a. Jee xaa ne'lu a'ij mú pua'a t'í'teteitestaca'a. A'fj mú jetze ucájrui: a'fí mú ti'iteúra'ate'ecare'e í ti'á'ara'an í ruxí'ej tevi. Majta t'í'tecui'ica. Jéihua mú majta ruté'axi'icaa. Majta rucuanamuajca'a rufjímua'a. Majta mú a'ij pua'a huá'aruurejca'a í ru'ihuaamua'a. Jee xaa ne'lu, ayée mú ricí. A'ij mú pua'a tiú'ujjepe'e.

³⁰ Hua'itzi mú jín tihua'á'ixaate'e í ruxí'ej teite, majta rájcha'íire'e í Dios. Majta ruxí'evi'ira'a jín hua'utéxiehuataca'a í ruxí'ej teite. Majta á'ujtzaahuete'e. Ayeé mú rusejrataca'a mej nu'lu huápi'í ruxe'eve'e. A'fj mú majta jetzen ucájrui a'ij mej ye'f huáriní mej mi a'ij pua'a tihua'utze'fjrajmua'an. Camu majta huá'astijre'e í ruvaújsimua'a.

³¹ Camu a'atzu miyen t'í'ijri'ire ti xí'epi'in 'een seigre'e. Jéihua mú majta caí arauraste í mej jín te'ataújratziiri'i. Camu majta huá'axe'eve'e í rufjímua'a. Camu a'atzu xaa ne'lu hua'acu'uvéé muá'aye'í í ruxí'ej teite.

³² Rumua'atziira'a mú jín tiru'umua'aree a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'intare ti ayén tiraavfjte'e ti ayén tiráaci'iti ti huámi'ini a'fjna í ja'ati ti ayén t'í'ijri'ire. Capu huá'a jetze ruxe'eve'e. Maúche'e mú miyen ricí. Majta ca'anfjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a t'í'ijri'irée muá'ara'ani.

2

Dios pu tzáahuati'ira'a jín tihua'axijte'e í teite

¹ Pajta mú'ee, ja'atí pej p'rici, ti pua'a piyen seij jetze t'í'ijpua'ajte'e í a'axí'ej tevi ti'itfj jime'e. Capu rí'irí pej piyen tiu'utaxáj yee capej a'fín pu'éene'e í pej jín piyen huarfj ti'itfj ti a'ij pua'a 'een. Mú'ee pej asej'í á jetze tiá'apua'ajte'e pe'fjna jime'e pej piyen che'atá pena'a ti'ití'í'acha'íi a'ij ti a'fín ti'ití'í'ucha'íi a'fjna í pej jetzen ti'itfj jín t'í'ijpua'ajte'e. ² Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti a'fín Dios ayén tihua'uxfjte'en tzáahuati'ira'a jime'e a'fimej í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi.

³ ¿Ni qui ayén timuá'amitiejte'e ti caí Dios puafjzti muaatá'asin, mú'ee mi pej piyen che'atá pena'a a'ij pua'a ti'ití'í'acha'íi t'fj ajta a'fín a'ij pua'a ti'ití'í'ucha'íi í pej jetzen t'í'ijpua'ajte'e ti'itfj jime'en? ⁴ ¿Ní qui mú'ee pej raatéxiehuataca'a pe'fjna í Dios ti jefhua huápi'í rí'í timuaatá'aca, ti ajta mua'acu'uvéé á'aye'í? Aúche'e pu té'eviuca'i mú'etzi jime'e. ¿Ni caí ti'itfj mú'etzi jetze tásiseiri ti Dios ayén rí'í timuaatá'aca pej pi seicié tiú'umua'ati í jemin?

⁵ Mí pajta mú'ee, ¿a'íné pej pi peri ra'iteána í á'axiejniu'luca pej pi caí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi? Ayeé pej ramuá'itici ti a'fín Dios jefhua huápi'í puafjzti muaatá'asin a'fjna xicájra'a jetze ti jetzen ayén huatasej're'en á jé're'e í Dios t'fj jín nain jín tité'axijte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

⁶ A'fí pu Dios nu'lu ja'atí ayén tiu'utá'asin a'ij ti nu'lu tiraavfjte'e seij ajta seij. ⁷ Majta seica, a'fí mú í mej miyen té'eviuca'i mej miyen rí'í titetiújcha'íi me'fjna jime'e mej miyen rahuaahuati ti Dios ayén rí'í tihua'utá'an, ti a'fín ajta ve'ecán jín tihua'uta'afjte'en, ti ajta ayén tihua'utá'an mej mi ruurican huateáturan í jemin t'fj na'a rusén jime'e, ayée pu xaa ne'lu tihua'aci'iti mej ruurican huateáturan í Dios jemi t'fj na'a rusén jime'e.

⁸ Ajta a'fime í mej rufjímua'a mena'a rájteuve, majta caí á'ujca'ane mej miyen ra'ará'astijre'en a'fjna jime'e ti ayén ti'ayajna, sino a'fí mu'lu me'fjna jín ra'ará'astijre'e me'fjna ti huá'a tzajta'a huiiráninei ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tihua'aci'iti ti Dios ayén hua'ajte'á'axi'isin. A'ij pu pua'a tihua'utá'asin í puafjzti a'fjna jime'e ti niu'ucami'í.

⁹ Matfj mena'a pua'amé í mej a'lj pua'a titetiújcha'íi, jé'ecan pu hua'utamuarí'eris-te'esin. Dios pu huápí'i pua'íjtzí hua'utá'asin, amuacáí a'ímej í mej Israel jetze ajtém'e'ecan, ajta á'iyen a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁰ Majta a'íime, matfj mena'a pua'amé í mej r'í'i titetiújcha'íi, Dios pu ayén r'í'i ti-hua'utá'asin. A'íi pu ajta we'ecán jín tihua'uta'ajte'esin. Temua'a pu naa hua'anpuá'a-jte'esin t'fj na'a rusén jime'e. Ayeec pu xaa ne'u tihuá'aci'iti a'íime í mej Israel jetze ajtém'e'ecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ayeec pu té'eme a'iné naími'i mú rux'íej 'leen í Dios jemi. ¹² Matfj mena'a pua'amé í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari í mej jín t'íajta, ayée mú majta á'apua'aren. Mí ajta Dios pu caí huá'axijte'esin a'íjna jime'e í niuucari. Majta a'íime í mej ra'ancuré'a me'íjna í niuucari, ti pua'a miyen t'íit'fj jín até'itze'ara'an, matfj mena'a pua'amé, a'íjna í niuucari, a'íi pu xaa t'íit'fj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin. ¹³ Ayeec pu'u, a'iné a'íime í mej urar'íene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi, camu miyen huateáturaasin me'íjna jime'e mej ranamua me'íjna í niuucari í mej jín t'íajta. Camu xaa ne'u, sino ayée mú xaa urar'íene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'lj ti tirá'axa a'íjna í niuucari.

¹⁴ Jee xaa ne'u, a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari, ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'lj ti t'íixa me'íjna jime'e mej a'lj tirájteu í ru tzajta'a, ayée pu a'íjna jín huataújmuua'a mej ru tzajta'a a'lj tirájteu me'íjna í niuucari í mej jín t'íajta.

¹⁵ A'íi mú miyen t'íitasejrate'e t'fj na'a a'lj ti a'íin t'íijxe'eve'e í niuucari í mej jín t'íajta. A'íi pu seijre'e í huá'a tzajta'a. Tzáahuati'ira'a pu jín hua'atá'aca mej xaa tirú'umua'aree a'lj ti t'íijxe'eve'e a'íjna í niuucari. Ayeec pu huá'a jetze t'íipuaapua'ajte'e í huá'amua'atziira'a, ajta a'íi pu tihua'atá'uuni'iraca.

¹⁶ Ayeec pu té'eme a'lj nej tejá'amuamua'ate. A'ájna xicájra'a jetze ti jetzen nain jín antiújmua'areere a'ame a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u, Dios pu raatá'asin ti a'íin Ciriístu'u huá'axijte'en í teteca t'fj na'a í mej jín miyen tiú'uruu avítzi jime'e.

A'íime í mej Israel jetze ajtém'e'ecan, ajta í niuucari ti Moisés raateájtaua

¹⁷ Pajta mú'ee, tiché'e tiyen mú'eetzi jín tiu'utaxáj pej nu'u pe'íjna jetze ajtém'e'ecan í Israel, pajta ra'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín t'íajta, pajta piyen á'atzaahuate'e pe'íjna jime'e pej nu'u ranajche tzáahuati'ira'a jime'e í Dios. ¹⁸ ¿Ni qui ayén t'íayajna, nusu peri ramua'aree a'lj ti a'íin t'íijxe'eve'e? ¿Ni pajta peri piyen rax'íepi'íntare'e í t'íixi'epi'ín pe'íjna jime'e pej temua'a naa tihuá'amua'ate pe'íjna jetze í niuucari í mej jín t'íajta?

¹⁹ ¿Ni qui pajta piyen t'íimua'atze pej nu'u raay'íiti pej tihuá'umua'aten a'íime í mej caí ja'anáj t'íihuaújmuua'ate? ¿Na'ari pej nu'u raay'íiti pej tihuá'utasejrate'en tzáahuati'ira'a jime'e a'lj ti 'leen í Dios? ²⁰ ¿Ni qui piyen raay'íiti pej r'í'i tihuá'umua'aten a'íime í ti caí ayén tihuá'amitiejte'e a'lj ti tiraavíjte'e, nusu piyen raay'íiti pej tihuá'umua'aten a'íime í mej caí xi huavaújse? ¿Ni qui ayén t'íayajna pej piyen raay'íiti a'íjna jime'e í niuucari í mej jín t'íajta, ti ajta ayén tzáahuati'ira'a jín té'eyu'usi'i? ¿Ni tzaa ayén t'íivaire'e a'íjna í niuucari pej pi nain jín rú'umua'areere?

²¹ Tí pua'a ayén t'íayajna mú'eetzi jemi, mi pej seica tiú'umua'aten, ¿a'iné 'leen jime'e pecáí piyen tiá'amua'ate asej? Mí pej piyen tihuá'amua'ate mej nu'u caí tiu'unáhua'an, ¿ai qui piyen caí t'íinahua'aj mú'ee? ²² Ayeec pej pajta tihuá'ixaate'e mej nu'u caí ruxána'acira'ate. ¿Ni qui mú'ee pecáí axana'acira'ate? Mí ti caí mua'aráanajche mej huá'anajche í mej caí dios pú'een, ¿ni pecáí piyen t'íinahua'aj huá'a teyujta'a tzajta'a?

²³ Mú'ee pej ca'anéeri hua'atá'aca mej mi ratéxieehua í Dios a'íjna jime'e pej caí ra'ará'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín t'íajta. Mí pajta mú'ee, mú'ee pej ahua'atzaahuate'e pe'íjna jime'e í niuucari.

²⁴ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i, t'íijn: "A'lj mú pua'a tiya'usefj í Dios a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mú'ejmi jime'e." ²⁵ Tí pua'a piyen rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín t'íajta, aj pu xaa ayén timuaatévaire'esin mej mi ráamua'aree í teite pej pe'íjna jetze ajtém'e'ecan a'íjna í Israel. Mí ajta, ti pua'a piyen t'íit'fj jín auteáturan pe'íjna

jetze í niuucari, ayée mú muáruuren matíj hua'arujca a'fmej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁶ Ajta, ja'atfí ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti pua'a a'fín ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'ajta, ¿ni caí Dios ayén tiraatá'asin a'fjna í ja'atfí ti ayén éene'en huateáturan a'fmej jemi í mej Israél jetze ajtémé'ecan tíj í ja'ati ti ra'antisíjcheca'a í runavij? Jee xaa ne'u, ayée mú rici. ²⁷ A'fjna í ja'ati ti caí ra'antisíjcheca'a í runavij ti ajta auj rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta, a'fí pu muá'axijte'en mú'leetzi a'fjna jime'e pej até'itzea'ara pe'fjna jemi í niuucari. Capu amín a'ij pej peri ra'ancuré'a pe'fjna í niuucari, pajta ra'antisíjcheca'a í á'anavij.

²⁸ Tí pua'a ja'atfí ayée na'a tí'ijri'ire mé jéjre'e, capu ayén huataújmu'a'a ti a'fín í ja'ati tzaahuatí'ira'a jín Israél jetze ajtémé'ecan. Capu xaa ne'u. Ajta a'fín í ja'ati ti ayén ra'antisíjcheca'a í runavij, capu ayée na'a tí'ivaire'e ti ij ayén seüre'e á'ara'ani mé jéjre'e í huá'ire'ara'an jetze. ²⁹ Capu ayén ti'ayajna ti ja'atfí tzaahuatí'ira'a jín Israél jetze ajtémé'ecan a'fjna jime'e ti a'fín te'ará'astijre mé jéjre'e seijre'e. A'fí pu'u xaa ruxe'eve'e ti a'fín nain jín aráurasten í ru tzajta'a. Ajta, a'fjna í tí'tí'í ti tí'ivaire'e ti ij ja'atfí ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi, capu a'fí na'a í mej miyen tí'ijri'ire í ruhuá'ira'a jime'e. Capu ajta a'fí na'a pírici í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, sino a'ii pu a'fín pírici ti a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rí'í ráaruuren í ja'ati í tzajta'an. Ajta a'fjna í mej jín rí'í tiraatá'asin a'fjna í ja'ati, capu huá'a jemi a'iránineica í teite sino Dios pu jemi airánineica.

3

Cirístu'u pu tá'ari'ira í tej jín auteájturaa í Dios jemi

¹ ¿Tí'tí'ajni jín a'ij rá'amua'araj a'fjna í ja'ati ti Israél jetze ajtémé'ecan? ¿Ni qui tí'tí'aj a'ij tiraatéva'iri ti a'fín ra'antisíjcheca'a í runavij? ² Ayej xaa ne'u. Jéihua pu tira'ancuré'asin, ajta mu'licáca pu jín raatéva'iri, a'fjna jime'e ti Dios amucaí raateájtuaa í runiucua a'fmej jemi í mej Israél jetze ajtémé'ecan.

³ Mí majta seica, camu miyen tira'ará'astijre. ¿A'iné huataújmu'a'a a'fjna í mej caí miyen tira'ará'astijre? ¿Ni qui miyen ra'uré'uuna me'fjna ti jín Dios te'ataújratiiri'í? ⁴ Camu a'atzu xaa ne'u. Ché'e ayén éene'en í Dios jemi ti a'fín Dios rusefj ayén tzaahuatí'ira'a jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Mí majta í teteca, ché'e ayén éene'en mej tí'ihua'itaca. Ché'e ayén éene'en a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín:

Mej mi ráamua'aree ti ayén ti'ayajna
a'ij pej peri tiu'utaxájtaca'a,
pej pi tiu'utémua'itín pe'fjna jime'e
mat'íj me'ín muá'axijte'en.

⁵ Tí pua'a ayén seijre'e ti Dios ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa a'fjna jime'e tej caí rá'astijre'e iteen, ¿a'iné huataújmu'a'a amfjna? ¿Ni qui tiyen tiu'utaxáj a'ij mej tí'ixaxa'a a'fíme í mej caí ramua'ate í Dios? Ayeé mú tíjín: “Capu nu'u xí'epi'ín rici í Dios a'fjna jime'e ti a'fín huataniú'ucan itejmi jemi.”

⁶ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ayén ti'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a a'fíme, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti a'fín Dios huá'axijte'en naíjmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

⁷ Rí'í'í ti ja'atfí ayén tiu'utaxáj yee: “¿A'iné leen jime'e Dios ayén auj ná'axijte'en a'fjna jime'e í nej nu'u auteájturaa í jemin? Capu ayén tiraavíjte'e a'iné Dios pu jaítze'e tzaahuatí'ira'a jín huateáturaasin a'fjna jime'e nej nu'u tí'ihua'itaca. Ajta jaítze'e mú miyen rí'í tiratá'aca í Dios me'fjna jime'e.”

⁸ Tí pua'a ayén tí'ayájnache'e a'ij ti tí'ixa a'fjna í ja'ati, ayée pu ajta rí'irístaca'a tej tiyen tiu'utaxájtache'e tíjín: “Tiché'e nu'u tiyen a'ij pua'a tirájcha'íi ti ij ayén huateáturan í tí'í'ixi'epi'ín.” Jee xaa ne'u, ayée mú seica ta jetze tí'ijpua'ajte'e tej nu'u tiyen tí'ixaxa'a. Mu'uri xaa ne'u miyen ra'antimuá'ítí ti Dios ayén a'fjna jín huá'axijte'en. Naími'í tu auteájturaa í jemin.

⁹ ¿A'iné na'aquí? ¿Ni qui ayén huataújmu'a'a ti jaítze'e naa tí'titavaire'e itejmi i tej Israél jetze ajtémé'ecan caí a'fmej? Capu xaa ne'u a'atzu, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a ti a'fín í tí'í'ij pua'a leen, a'fí pu ta'antimuá'ítí tej ti a'uté'itzee í Dios jemi naíjmi'ica iteen i tej

Israél jetze ajtém'e'ecan, majta a'ñme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ¹⁰ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijn:

Capu nu'u mé'e ja'atí
ti ayén urar'ene'acan jín seijre'e.

Capu ja'atí.

¹¹ Capu nu'u mé'e ja'atí
ti yaú'itie a'ij ti 'een í Dios jemi.

Capu nu'u mé'e ja'atí
ti ayén rahuaahuau ti ij raateánajche.

¹² Nañimi'i mú meri mé rúurie méjca'i.
Camu ché'e ti'itj jín tí'ivaire'e í jemin.

Capu mé'e ja'atí
ti ayén rí'i tí'tiújcha'ii.

Capu ja'atí xaa ne'u.

¹³ A'ij pu pua'a namuajre'e a'ij mej tí'ixaxa'a.
Runeanu mú jín tí'ihua'itaca
mej mi huá'ucuanamuan í rux'ej teite.

Ayee pu che'atá na'a tí'ivaire'e í niuucari
í mej jín tí'ixaxa'a
tj ajta í huá'ave'eri ti je'ihuajé'ica,
a'ijna ti cu'ucu'u jetze 'ajjineí.

¹⁴ Jéihua mú a'ij pua'a tiú'ujjepe'e,
majta huáp'i jéihua huá'ajaaxieje'e í rux'ej teite.

¹⁵ Ca'anacan mú a'uruáachejye'i
mej mi seij huajé'ica mé já'ahua'a.

¹⁶ A'u ti na'a mej é'eciñej,
a'ñ mú a'ujca'anéecan jín raaté'uuna
tj na'a ti a'uun tejé'eseijre'e.

Jéihua mú puajtzi hua'atá'aca í rux'ej teite.

¹⁷ Capu ayén tihuá'amitieje'e a'ij ti 'een
tí'ij Dios hua'utéjpu'a'ajte'en í teite mej mi ru'ihuaamua'atan temua'a naa.

¹⁸ Camu majta rá'atese'e í Dios.

Camu majta ratá'aca ti huá'a jemi seijre'e.

¹⁹ Teajta iteen, tu'uri tiyen ramua'aree a'ij ti ti'ixa í niuucari í mej jín tí'ajta. Ayee pu tihuá'ixaate'e a'ñmej í mej jetzen ruxe'eve'e mej miyen ra'ará'astijre'en me'ijna í niuucari. Ajta ayén huatétuihuaca'a mej mi huateáturan mej caí ché'e ti'itj xajta nañmi'i í teite me'ijna jime'e ti caí ché'e mé'e ti'itj í mej ru jetze rujpu'a'ajte'en. Ayee pu'u te'irájraa ti ij ayén ámitieere'e ti Dios huá'axijte'en nañmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua a'ijna jime'e mej auteájturaa í jemin.

²⁰ A'ij pu jín, capu ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'ijna jime'e ti a'ñ ja'atí ayén rá'astijre'e a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta. Mí teajta iteen, ayée tu 'een jín ramua'aree ti'itj ti pí'rici ti a'ij pua'a 'een te'ijna jime'e ti caí rí'írí tej nain jín ra'ará'astijre'en te'ijna í niuucari.

²¹ Ajta jii, pu'uri ayén titaatasejrate a'ij ti tí'iri'iri tej tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Tu'uri ramua'aree ti caí ayén che'atá na'a tí'ivaire'e a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta. Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a tí'ita'ixaate'e a'ijna í niuucari, majta a'ñme í mej mejmi'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²²⁻²³ Ayee pu che'atá na'a tihuá'aci'iti nañmi'ica mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi me'ijna jime'e mej miyen ra'ará'asten me'ijna í Jesús ti ajta i'i Ciriustu'u. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aci'iti a'ñmej í mej Israél jetze ajtém'e'ecan, majta a'ñmej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné nañmi'i mú rux'ej 'een í Dios jemi. Nañmi'i mú majta auteájturaa í jemin. Ajta capu ja'atí ayén raay'iti tí'ij ayén nain jín rí'i tiraatá'an í Dios.

²⁴ Ajta pu Dios rux'evi'ira'a jín ayén tíhua'uxi'epi'intari'iri'í mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'ijna jime'e ti a'ñ pu ayén rí'i tíhua'utá'a. Ayee pu 'een jín huá'a japua

huaniú a'ljna jime'e a'ij ti huarj í Cirístu'u ti ajta i'li Jesús. ²⁵ Dios pu ayén raateájtuaa í Jesús huá'a tzajta'a a'ñime í mej yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua ti ij a'ñin ayén huataura'an tñj muai'ivéjri í ti jín tiu'utanájchita a'ljna jime'e í mej té'echa'íica'a í Dios jemi. Ajta ti ij a'ñin hua'utéjpu'a'ajte'en í Dios jemi a'ljna jime'e mej rá'atzaahuat'e'e. Dios pu ayén huarj ti ij ayén tihua'utasejrate'en ti caí a'ñin a'ij pu'a'a huarj t'íj a'ñin amuacá tihua'utá'uuni'iri'í í mej jín auteájturaa í jemin. Capu a'ájná'imua puajtzi hua'atá'acare'e. ²⁶ A'ñi pu ajta ayén huarj mej mi me'ñin í mej huáteite íjii miyen raasej ti a'ñin x'epi'in huarj a'ljna jime'e ti rusej urari'en. Ayee pu ajta huarj mej mi ráamua'aree ti ajta x'epi'in rici a'ljna jime'e ti ayén tihua'axi'epi'intari'í mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, naíjmi'ica, a'achú mej pu'a'amé rá'astijre'e.

²⁷ Tí pu'a'a ayén ti'ayajna, ¿ti'itájni jín tá'atzaahuat'e'e? Catu ti'itáj jime'e, a'iné capu ché'e ayén tiraavjíte'e. ¿Ti'itájni pírici í niuucari ti taatá'ijmíjra? ¿Ni qui a'ljna jime'e tej ra'ará'astijre'en te'ljna í niuucari í mej jín t'íajta? Capu xaa ne'u a'ñin pú'een, sino a'ljna í niuucari í tej jín té'atzaahuat'e'e.

²⁸ Ayee pu xaa ti'ayajna, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e ti ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'ljna jime'e ti a'ñin ja'atí té'atzaahuat'e'e. Ajta capu ti'itáj jín raatéva'iri ti ayén ra'ará'astijre'en a'ljna í niuucari í mej jín t'íajta.

²⁹⁻³⁰ Ajta a'ñin í Dios, ¿ni qui ayée na'a pú'een huá'a Dios, í mej Israel jetze ajtémecan nusu ajta huá'a Dios pú'een a'ñime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan? Jee xaa ne'u, a'ñi pu ajta huá'a Dios pú'een a'iné sej pu'u a'ñin pú'een í Dios. A'ñi pu huá'axijte'en a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin me'ljna jime'e í mej té'atzaahuat'e'e. A'ñi pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'ñime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'iné ayée mú che'atá mena'a té'atzaahuat'e'e. ³¹ ¿Ni qui tiyen te'ljna jín ra'ur'euuna te'ljna í niuucari í mej jín t'íajta te'ljna jime'e tej tiyen té'atzaahuat'e'e? Catu xaa ne'u. Mí teajta iteen, teen tu te'ljna jín raanaíjmire'en.

4

Jíme'en a'ljna í Abraham

¹ ¿A'iné tena'a tiu'utaxáta te'ljna jime'e í tayaaxújci'í, a'ljna í Abraham teecan, í tej jetzen airáane? ¿A'iné tíraar'íre a'ljna jemi í Dios?

² Ayee xaa ne'u ti'ayajna, ti pu'a'a a'ñin Abraham ayén ri'éene'ecán jín huateáturanche'e í Dios jemi, a'ljna jime'e ti ayén ti'itáj jín te'ará'aste, aj pu xaa ri'iríista á'ame'enche'e ti a'ñin rusej ahuajtzaahuat'e'en. Mí ajta caí, capu a'atzu ri'iríistaca'a ti ayén huá'ini í Dios jemi.

³ Mí ajta, ayée pu té'axa í yu'uxari jetze tñjín: "Abraham pu rá'antzaahua a'ljna í Dios. A'lj pu jín, ayée pu Dios tiraax'epi'intari'iri'í ti a'ñin ayén urari'ene'acan jín huateájturaa í jemin." Ayee pu té'eyu'usi'í. ⁴ Niché'e seij huataxáj í niuucari. Tí pu'a'a ja'atí ti'itáj jín t'íimuari'e, ayée pu ruxe'eve'e mej tiraanájchite'en me'ljna jime'e ti a'ñin tiu'umuáriej. Camu ti'itáj raatapuaíjve'esin ruxi'evi'ira'a jime'e, sino ayée mú t'íijnajchite'en a'ij ti tiraavjíte'e.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'leen í Dios jemi. Capu a'atzu a'ij t'íiri'iri ti ja'atí ayén raamuá'itin ti ayén urari'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'ljna jime'e ti ayée na'a tiu'umuáriej ti'itáj jime'e. Mí ajta a'ñin, ti pu'a'a ayén rá'antzaahuat'e'en a'ljna ti tihua'axi'epi'intari'ire a'ímej í mej a'ij pu'a'a titetiújcha'íi mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, ti pu'a'a rá'antzaahuat'e'en na'a a'ljna í ja'ati, Dios pu a'ljna jín t'íijxi'epi'intari'iran ti ij a'ñin ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

⁶ Ajta, ayée pu che'atá na'a ra'utéyu'uxaca'a a'ljna í David teecan ti ayén té'axa ti nu'u Dios ayén rí'í tiratá'aca a'ljna í ja'ati ti Dios ayén tijil'ijx'epi'intari'ire ti ij ayén a'ñin ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu ajta nu'u jetzen ruxe'eve'e ti a'ñin ja'atí caí tiu'umuáriej ti'itáj jime'e ti x'epi'in 'een. ⁷ Ayen tñjín:

Rí'í pu tihua'utá'a a'ímej

í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'í

í mej jín auteájturaa í jemin.

Miché'e me'ljna jín huaújtemua'ave'en,
a'iné capu ché'e puaájtzi hua'utá'asin.

⁸Rí'í pu tiratá'aca a'ljna í ja'ati
ti Dios caí ayén jetzen tí'tí'j jín te'ujpuá'ajte'en
ti a'fín tí'tí'j jín auteájturaa í jemin.

⁹Ajta a'ljna í tí jín Dios rí'í tihua'atá'aca, ¿ni qui a'fimej na'a ci'iti í mej meri ra'antisjcheca'a í runavij na'ari ajta ayén tihuá'aci'iti í seica í mej caí miyen ra'antisjcheca'a í runavij? Ayee nu neri tejámuatá'ixaa ne'ljna jime'e í Abraham teecan, ti Dios ayén tiraax'epi'intari'iri'í ti a'fín rí'éene'ecán jín huateájturaa í jemin, a'ljna jime'e ti a'fín Abraham ayén rá'antzaahua.

¹⁰¿A'anajni ayén tiraax'epi'intari'iri'í í Dios? ¿Ni qui ayén ráaruu tí'ij Abraham caí xi ra'antisjcheca'a í runavij? ¿Na'ari ayén tiraax'epi'intari'iri'í tí'ij a'fín ayén ari ra'antisjcheca'a? Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna, capu Dios ayén tiraax'epi'intari'iri'í tí'ij ari ra'antisjcheca'a í runavij sino tí'ij caí xi ra'antis'iche. ¹¹Aj pu'í ayén raateájtuaa a'ljna í ye'irá mej mi miyen ra'antisjche í runavij. Ajta ayén huataujmuajca a'ljna í ye'irá ti a'fín Abraham teecan ayén rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, a'ljna jime'e tí'ij caí xi ra'antis'iche í runavij, a'fí pu rá'antzaahuate í Dios.

A'j pu jín, a'íi pu a'fín pú'een í huá'ahuacixa'a naíjmi'í a'fime í mej caí ra'antis'iche í runavij, í mej majta té'atzaahuat'e. A'j pu jín Dios ayén che'atá na'a tihuá'axi'epi'intari'ire mej mi miyen che'atá mena'a rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi tí'j a'ljna í huá'ayaaxuci'í. ¹²Ajta a'ljna í Abraham teecan, a'fí pu ajta huá'ahuacixa'a pú'een í mej ra'antis'iche í runavij. Majta a'fime, camu miyen mena'a ra'antis'iche í runavij, sino a'fí mú majta miyen éene'e rí'í titetiújcha'íi tí'j ajta a'ljna í Abraham teecan rí'í tí'ití'ijcha'íica'a, a'ljna ti tahuáacixa'a pú'een, ti ajta té'atzaahuat'e'eca'a tí'ij caí xi ra'antis'iche í runavij.

Í ti jín Dios te'ataújratiiri'í, a'fí pu raanaíjmire a'ljna jime'e tej rá'antzaahua

¹³Ajta pu Dios ayén te'ataújratiiri'í a'ljna jemi í Abraham, ajta a'fimej jemi í mej jetzen airáne ti nu'u ayén tiráaci'iti nain ti seijre'e íyen chaanaca japua. Capu Dios ayén te'ataújratiiri'í, a'ljna jime'e ti a'fín Abraham ayén rá'astijre'eca'a a'ljna í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu xaa ne'u, sino ayée pu 'een jín Dios te'ataújratiiri'í a'ljna jime'e ti a'fín Abraham teecan ayén rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'ljna jime'e ti té'atzaahuat'e'eca'a.

¹⁴⁻¹⁵Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a ayén tihuá'uci'iti a'fimej í mej rá'astijre'e me'ljna í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ché'e ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén té'antzaahuat'e'en, ajta capu ché'e tí'tí'j vaire'e í ti jín Dios te'ataújratiiri'í. Puaájtzi pu hua'atá'aca a'ljna jime'e ti caí rí'írí ti ja'atí nain jín ra'ará'astijre'en a'ljna í niuucari. Mí ajta, camu tí'tí'j jín auteáturan ti pua'a caí seijre'e a'ljna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁶A'j pu jín, a'ljna ti jín Dios te'ataújratiiri'í ayén tihuá'aci'iti a'ljna jime'e mej miyen té'atzaahuat'e'e ti ij ayén éene'e á'ara'ani ti Dios rux'í'evi'ira'a jín rí'í tihua'utá'an, ajta ti ayén tzáahuatí'ira'a jín tihuá'aci'iti naíjmi'íca a'fimej í mej me'ljna jetze airáne í Abraham teecan. Naíjmi'íca pu tí'ici'iti amuacácan a'fime í mej ra'antisjcheca'a í runavij, ajta a'fime í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuat'e'e tí'j a'ljna í Abraham teecan. A'fí pu a'fín pú'een í tahuáacixa'a, naíjmi'íca a'achú tej pua'amé.

¹⁷Ayee pu té'eyu'usi'í tí'j: "Ayee nu neri timuaax'epi'intari'iri'í mú'etzi. Mu'ití'í mú teite mú'etzi jetze a'iránejsin." A'j pu jín, ayée pu tirá'amitieje'e í Dios, ti a'fín Abraham teecan a'fín pú'ene'e já'araa í tahuáacixa'a. Abraham pu ayén rá'antzaahua a'ljna í Dios ti raay'í'iti ti ajtahua'a hua'utátisten í huá'axiejniu'uca a'fimej í mej meri huácuui. Ajta a'ljna í ti caí xi tí'iseijre'e, Dios pu runiuuca jín ayén tí'ixaxa'a tí'ij ajta ayén te'irá'ra'ani.

¹⁸Ajta a'fín í Abraham, tí'ij ayén tirá'amitieje'e'eca'a ti caí ché'e a'ij tí'írí'iristaca'a ti tí'pe'eri á'ara'ani, mí ajta, ayée pu té'antzaahua mej miyen mu'ití'í jetzen tite'iránejsin í

teite a'lj ti Dios te'ataújratziri'i í jemin. Ayen tijín: "Ayeé mú pua'amé muá'aju'u a'fime í mej mú'leetzi jetze a'iránejsin matfj xu'ura'ave pua'an."

¹⁹ Pu'uri rájcha'hica'a a'fjna a'achú cumu anxíte nine'ira'a a'fjna í Abraham. A'fj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a ti ari á'apua'aren í rutevij jetze. Ayeé pu che'atá na'a tí'imua'ajca a'fjna í ru'fj jime'e, a'fjna í Sara, ti caí ché'e ri'irístaca'a ti tiyaúj á'ara'ani.

²⁰ Capu amín a'lj. Capu raatéxieehuataca'a ti rá'antzaahuat'e'en. Jé'ecan pu ra'utámua'a-reeri'i a'lj ti te'ataújratziri'i í Dios. A'fj pu jín, huateújca'ane í ru tzajta'a ti ij jaftze'e ayén té'antzaahuat'e'en. Ajta, a'fj pu r'fj tiraatá'a í Dios.

²¹ Ayeé pu nain jín tirá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén raayí'iti ti ayén huá'irini í rumuári'er-i'ire'ara'an jime'e a'lj ti a'fjn ari te'ataújratziri'i. ²² A'fj pu jín ayén Dios tiraaxí'epi'intari'iri'i ti a'fjn Abraham ri'éene'ecán jín huateáuran í jemin.

²³⁻²⁴ Ajta a'fjna í niucari ti jime'en ayén Dios tiraaxí'epi'intari'iri'i, capu ayén té'eyu'usi'ihuaca'a ti ij ayéé na'a tiráaci'iti a'fjna sino ayéé pu ajta tí'itaci'iti itejmi. Dios pu ayén che'atá na'a titaaxí'epi'intari'iri'i itejmi tej ti teajta ri'éene'ecán jín huateáuran í jemin. Ayeé pu ajta tí'itaci'iti itejmi, i tej rá'atzaahuat'e'e a'fjna ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'fjna í Jesús ti ajta a'fjn pú'een í tavástar'a.

²⁵ A'fj pu ayén huataújtuii ti i huámi'ini ta jetze me'ecan, ti ij a'fjn tiu'unájchitaca'a ta jíme'en í tej té'echa'hica'a te'fjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu'í Dios a'fjna jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáuran í jemin.

5

Capu ché'e taci'iti itejmi í puaújtzi

¹ Ayeé pu ti'ayajna. Tu'uri ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi a'fjna jime'e í tej té'atzaahuat'e'e. Ajta a'fjn í tavástar'a, a'fjna Jesús ti ajta i'í Círístu'u, a'fj pu ayén ta'anpuá'ajte í Dios jemi. ² Pu'uri xaa ne'u ri'iri tej tiyen huatasej're'en jemin ti ij fjii, a'fj r'fj titaatá'an. Ayeé tu éeni'ici'e seijre'e ti a'fj r'fj titaatá'a. Teajta tiyen te'fjna jín tátemua'ave'e te'fjna jime'e tej teuj rachú'eve'e a'ájna xicáara'an í tej jetzen seijre'e tá'ara'ani te'fjna jamuan í Dios ti ayén r'fj huápi'i naa seijre'e mej mi me'fjna jín r'fj naa tira'utasej í teite. ³ Capu a'fj na'a, sino teajta te'fjna jín tiyen tátemua'ave'e te'fjna jime'e í tej jín rajpuaújtzi, a'ine ayéé tu tí'ijmua'aree tej tiyen raayí'iti tej te'utáviicua'i te'fjna jime'e tej tí'itj jín tirajpuaújtzica'a.

⁴ Ajta, ti pua'a tiyen raayí'iti tej tiyen te'utáviicua'i, teajta tu teri tiu'utémua'iti í Dios jemi. Tí pua'a teajta tiyen tiu'utémua'itin, aj pu xaa ayén f'iri'iri tej tiyen raachú'eve'en tej ti te'uun a'uteáuran í Dios jemi. ⁵ Capu ja'anáj taatatévi'iraste'esin tej tiyen raachú'eve'en a'ine jé'hua pu ca'anjra'a taatá'a í Dios í tatzajta'a a'fjna jime'e tej jetzen arátaca'ane a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta Dios ayén tí'ya'uta'iteca'a í ruxiejniu'uca tí'ij téjmi jemi huateáuran. ⁶ Catu a'atzu a'lj té'eviicua'iraca'a tí'ij a'ájna teja'ur'é'ene a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti a'fjn Círístu'u huá'a jetze me'ecan huámi'ini í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁷ A'ájna'ímua pu ayén tí'irini ti ja'atf ayén huataúra'an ti huámi'ini seij jetze me'ecan ti r'fj tí'itevij. Jee xaa ne'u, camu mu'fj í mej miyen huataúra'an mej mi seij jetzen me'ecan huácu'ini. Capu amín a'lj ti pua'a a'fjn ja'atf jé'ecan huápi'i r'fj tí'itevij.

⁸ Mf ajta Dios, ayéé pu 'een jín titaatasej'rate ti a'fjn huápi'i taxe'eve'e a'fjna jime'e tetf'ij teuj á'aturaave'e í jemin, Círístu'u pu xaa ta jetze me'ecan huamí'í. ⁹ Ayeé pu'u 'een jín huamí'í tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáuran í Dios jemi. A'fj pu jín ayén huarín, ayej xaa ne'u ti'ayajna tí'ij a'fjn ta japua huániuuni ti ij caí táaci'iti í puaújtzi ti ayén teja'ur'é'enejsin.

¹⁰ Ayeé pu ti'ayajna, a'ine tetf'ij teuj rájcha'hre'eca'a te'fjna í Dios, a'fj pu ayén r'fj táaruu tej ti tiyen r'fj titeeteáuran í jemin a'fjna jime'e ti a'fjn yaujra'an ta jetze me'ecan huamí'í. Ijii, a'ine a'fj pu ayén r'fj táaruu tej ti r'fj titeeteáuran í Dios jemi, ¿ni caí ayén ti'ayajna ti a'fjn tu'irájtuaani a'fjna jime'e ti ajtahua'a i'irúuri? Jee xaa ne'u, ayéé pu ti'ayajna.

¹¹ Capu a'fí na'a, sino teajta tu tiyen tátemua'ave'e jemin í Dios te'fjna jime'e ti a'fín tavástara'a, a'fjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, a'fí pu ayén r'fí titáaruu tej ti tiyen r'fí titeateáturan í Dios jemi.

A'fjna í Adán, ajta a'fjna í Ciríistu'u

¹² Aye'e pu ti'ayajna, ti a'fjna ti a'ij pua'a 'een ayén huatasefjre íyen chaanaca japua a'fjna jime'e ti seij na'a ayén auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'fjna jime'e ti a'fjna í seij ayén auteájturaa, aj pu'i ajta ayén teja'uré'ene ti huamí'i a'fjna í ja'atí. A'iné naími'i mú miyen airáane me'fjna jetze í tevi, ayée pu ajta tihua'uc'fí mej mi majta huácuii a'iné naími'i mú majta miyen auteájturaa í Dios jemi.

¹³ Jee xaa, t'f'ij caí xi huatétuihuaca'a í niuucari í mej jín t'f'ajta, mu'uri miyen á'aturaacaj í teite í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a caí seijre'e í niuucari í mej jín t'f'ajta, capu ajta xaa r'í'irísta a'ame ti ja'atí ayén ra'uxjíte'en í seij ti'itj jime'e í ti jín auteájturaa.

¹⁴ Mí ajta, t'f'ij na'a ti Dios raateáhuaca'a a'fjna í Adán asta na'a caí huatasefjre a'fjna í Moisés, naími'i mú huácuii í teite. Capu amín a'ij ti pua'a mecaí miyen che'atá mena'a huarfj a'ij ti huarfj a'fjna í Adán ti caí ayén ra'ará'astjire a'ij ti Dios ayén tira'fjca. Ajta a'fjna í Adán, a'fí pu ayén éene'e t'f'ij a'fjna ti caí xi huatasefjre.

¹⁵ Mí ajta, capu rux'f'ej na'a a'fjna ti te'irájraa a'fjna jime'e ti Dios rux'f'evi'ira'a jín taatapuaífve, ajta a'fjna ti 'airájraa ti seij na'a auteájturaa í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'iné mu'ití mú miyen huácuii me'fjna jime'e ti seij ayén auteájturaa í Dios jemi. Mí ajta, jaítze'e pu huápi'i t'f'ivaire'e a'fjna ti Dios taatapuaífve, a'iné a'fí pu ra'ur'f'uu a'fjna ti jetzen me'ecan seíre'e já'araa ti a'ij pua'a éene'eca'a ti ij ajta huá'aci'iti mu'iicáca a'ij ti í seij í tevi huarfj rux'f'evi'ira'a jime'e ti ij a'fín ayén r'f'í tihua'utá'an.

¹⁶ Ajta, a'fjna ti Dios taatapuaífve, capu ayén che'atá na'a 'een a'ij ti te'irájraa a'fjna jime'e ti í seij ayén auteájturaa í Dios jemi. T'f'ij a'fín í ja'atí ayén auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i Dios ra'uxjíte, ajta puaífjti raatá'a. Mí ajta Dios, mat'f'ij jeíhua auteájturaa í jemin, a'fí pu ayén taatapuaífve a'fjna í tej jín urar'f'ene'en jín huateáturan í jemin.

¹⁷ Aye'e pu'u xaa ne'u, a'iné ti pua'a ayén ti'ayántan í mej huácuii matfj mena'a pua'amé airáane me'fjna jetze í tevi, ayée pu ajta ayén ti'ayajna mej mi ruuri muá'ara'ani me'fjna jime'e mej ra'ancuré'a me'fjna ti jín Dios jeíhua huápi'i r'f'í tihua'utá'a, majta me'fjna jime'e miyen ra'ancuré'a ti hua'utapuaífve mej mi miyen urar'f'ene'acan jín huateáturan í jemin a'fjna jime'e a'ij ti huarfj a'fjna í tevi, a'fjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

¹⁸ Aye'e pu xaa ne'u teja'uré'ene, a'iné seij pu'u ayén auteájturaa í Dios jemi, Dios pu naíjmi'ica a'uxjíte ti ij puaífjti hua'utá'an. Aye'e pu ajta te'irájraa mej mi naíjmi'i miyen urar'f'ene'acan jín huateáturan, mej mi ruuri muá'ara'ani t'f'ij na'a rusén jime'e.

¹⁹ A'fj pu jín, ayén te'irájraa mej miyen tite'uteájturaa í Dios jemi a'fime í mej mu'f'i a'fjna jime'e ti í seij a'fjna í Adán teecan ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu ajta tihua'aci'iti mu'iicáca mej mi miyen urar'f'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'fjna jime'e ti í seij í tevi, a'fjna í Jesús, ayén aráuraste a'fjna ti jín Dios tira'fjca. ²⁰ Ajta a'fín í niuucari í mej jín t'f'ajta, ayée pu 'een jín raateájtuaa ti ij ayén jaítze'e huatasefjre'en í mej jín a'uteájturaa í Dios jemi. Mí ajta jime'en a'fjna ti nu'u ayén jaítze'e huatasefjre í mej jín auteájturaa, ayée pu ajta te'irájraa. Dios pu ajta jaítze'e r'f'í tihua'utá'a í rux'f'evi'ira'a jime'e.

²¹ Aye'e pu'u xaa ne'u, a'fjna ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi, ayée pu a'fjna hua'utéemua'iti í mej huácuii. Aye'e pu te'irájraa t'f'ij ayén che'atá na'a tiu'utéemua'iti a'ame a'fjna í ti jín Dios r'f'í titaatá'a, tej ti r'f'í éene'ecán jín huateáturan, tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani t'f'ij na'a rusén jime'e a'fjna jime'e ti a'fín tavástara'a í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, a'fí pu ayén ta japua huaniú.

6

Teen tu nu'u ruurican jín seijre'e Ciríistu'u jemi

¹ ¿A'iné huataúmua'a í nej neri jamuá'ixa? ¿Ni qui tej teuj auté'ítze'ara'an í Dios jemi ti ij jaítze'e Dios r'f'í titaatá'an?

² Catu xaa ne'u. ¿A'iné t'í'iri'iri tej tiyen teuj títe'uté'ítze'ara'an í Dios jemi, a'iné catu ché'e rá'astijre'e te'fjna ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u ché'e a'ij t'í'iri'iri tej ra'ará'asten í ti a'ij pua'a 'een.

³ Mí seajta mú'een, xu'uri siyen ramua'aree se'fjna, tet'í'ij huámua'í'ivijhuaca'a te'fjna jime'e tej teri rá'astijre'e te'fjna í Cirístu'u ti ajta i'í Jesús, teen tu teajta te'fjna jetze ajtème'ecantaca'a t'í'ij a'fín huamí'i.

⁴ Tet'í'ij huámua'í'ivijhuaca'a, ayée pu ajta titáaruu mej ta'avé'ena a'fjna jamuan í ti huamí'i, tej ti tiyen che'atá tena'a jé'cuacan jín ruuri tá'ara'ani a'ij ti ajta tiráaruu a'fjna í Cirístu'u. Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'fjna jime'e ti muári'eri'ire'ara'an huatasefjre.

⁵ Tí pua'a tiyen te'fjna jetze ajtème'ecantaca'a t'í'ij a'fín huamí'i, ayée pu ti'ayajna tej teajta jetzen ajtème'ecanta tá'aju'un te'fjna t'í'ij Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

⁶ Ayee pu'u, ayée pu titá'amitiejte'e, ti a'fín ti a'ij pua'a 'een, í tej jín a'ij pua'a ti'ítitacha'í'ica'a, Dios pu ajta ra'uxjíte jamuan í Cirístu'u matí'ij rá'utatai í Cúruu jetze, ti ij ayén antipua'are a'fjna ti a'ij pua'a 'een í tej jín a'ij pua'a ti'ítitacha'í'ica'a ti ij caí ché'e ca'aní'ra'a tejámuaata'ajíte'en a'fjna ti a'ij pua'a 'een. ⁷ Tí pua'a ja'atf ari huámí'ini, capu ché'e rí'irísta a'ame ti a'fín í ti a'ij pua'a 'een ayén tiraata'ajíte'en.

⁸ Mí teajta iteen, ayée pu titá'amitiejte'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a iteen Cirístu'u jetze ajtème'ecan a'fjna jime'e ti huamí'i, teen tu teajtáhua'a ruuri tá'aju'un te'fjna jamuan. ⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'iné Dios pu ari ra'ajjáj a'fjna í Cirístu'u huá'a tzajta'a í mí'ichite, a'fj pu jín, capu ché'e rí'irí ti Cirístu'u ajtahua'a huámí'ini. Capu ché'e rí'irí ti ra'antimua'ítin a'fjna í muári'eri'ire'ara'an í mej jín huacuí'ini.

¹⁰ T'í'ij a'fín huamí'i, ayée pu 'een jín huamí'i ti ij ra'upu'ajíte'en a'fjna ti a'ij pua'a 'een í mej jín a'ij pua'a titetiú'jcha'í'ica'a. Ajta íjii, ti Cirístu'u ajtahua'a il'irúuri, a'fj pu ayén a'fjna jín ruuri ti ij rí'í tiraatá'an í Dios. ¹¹ Ché'e ayén che'atá na'a tejamuá'amitiejte'e sej seri huacuíi sej si caí ché'e siyen ratéva'irihua'an se'fjna ti a'ij pua'a 'een. Ché'e ajta ayén tejamuá'amitiejte'e sej ruurican huateájturaa í Dios jemi a'fjna jime'e sej seri se'fjna jetze ajtème'ecan í Cirístu'u ti ajta i'í Jesús.

¹² A'fj pu jín, caxu siyen ratá'acare'en ti a'fín í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'ijte'e í a'amua tzajta'a. Caxu seajta rá'astijre'e a'fjna ti a'ij pua'a 'een ti huíráninei í a'amua tzajta'a.

¹³ Caxu seajta ratuüre'e t'j na'a ti seijre'e í á'amua jetze se'fjna jemi í ti a'ij pua'a 'een sej si siyen ratéva'irihua'an, sino setá'aj siyen huataújtuiüre'en í Dios jemi se'fjna jime'e ti ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'fín ari amua'irájtua huá'a tzajta'a a'fime í mej meri huacuíi. Setá'aj siyen tiraatáuiüre'e t'j na'a ti seijre'e á'amua jetze sej si siyen se'fjna jín ratéva'irihua'an ti'ít'ij jime'e ti x'epi'in 'een. ¹⁴ Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj tejámuaata'ajíte'esin a'fjna ti a'ij pua'a 'een, a'iné xu'uri siyen se'fjna jetze araújca'ane ti Dios rux'evi'ira'a jín rí'í tejamuatá'aca. Caxu ché'e siyen ca'anéeri jín rá'astijre'e se'fjna í niuucari í mej jín t'í'ajta.

Tí pua'a nu'u ca'anéeri mú jín t'í'ivaire'e

¹⁵ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui tiyen teuj a'ij pua'a ti'ítitacha'í'í tá'ara'ani te'fjna jime'e ti Dios rux'evi'ira'a jín rí'í titaatá'aca, teajta caí ché'e rá'astijre'e te'fjna í niuucari í mej jín t'í'ajta? Catu xaa ne'u a'atzu.

¹⁶ Mú'een xu siyen ramua'aree ti pua'a siyen huataújtuiüre'en ja'atf jemi sej si ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en, mú'een xu ca'anéeri jín raatéva'irihua'a xá'aju'un, xaa ne'u. Capu amín a'ij, ti pua'a siyen tiraatéva'irihua'an se'fjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta ayén amuaatá'asin sej huacuí'ini, na'ari ti pua'a siyen sena'a tiraatéva'irihua'an se'fjna ti x'epi'in 'een sej si siyen ruuri huateáturan í Dios jemi.

¹⁷ A'ajná'imua xu xaa siyen ca'anéeri jín raatévai se'fjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta íjii, ayée nu 'een jín rí'í tiraatá'aca í Dios ne'fjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín ra'ará'astijre'e se'fjna í niuucari í mej jín tejamuamua'ate, í sej seajta ra'ancuré'a. ¹⁸ Dios pu amua'irájtua sej si caí ché'e ca'anéeri jín ratéva'irihua'an se'fjna ti a'ij pua'a 'een. Mí ajta, ayée pu amuáaruu sej si ca'anéeri jín raatévaire'en se'fjna ti x'epi'in 'een a'fjna jemi í Dios.

¹⁹ Ayee nu ne'íjna jín e'ehuauritíecan jín tejá'amua'ixaate'e a'ij ti tihuá'aruurejca'a huá'a tzajta'a í teite a'iné ayée pu tejamuá'aturaate'e sej caí nain jaú'itie. Ayee xu sejm'i tiú'ujtuiraca'a setj séna'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í sej jín huatéjxana'acira'aten, sej si seajta siyen huárini tj na'a ti caí x'epi'in 'een í Dios jemi. A'ij pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huataújtuiire'en nain jime'e setj séna'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í ti x'epi'in 'een sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi.

²⁰ Set'ij seuj raatéva'irihua'a se'íjna ti a'ij pua'a 'een, capu a'amua jetze ruxe'eve'eca'a sej siyen ra'ará'astjire'en se'íjna ti x'epi'in 'een í Dios jemi. ²¹ ¿Tí'itájni jín a'ij tejámuaté-vaí a'ájna'ímua a'íjna, tj na'a ti ari já'amuatevi'iraste'e? Capu sein tí'itj, a'iné tj na'a ti ayén a'ij pua'a 'een, ayée pu hua'atéva'irihua'a mej mi me'íjna jín huácu'ini.

²² Mí ajta íjii, t'íj Dios amua'irájtua sej si caí ché'e ratéva'irihua'an a'íjna í ti a'ij pua'a 'een, ayée xu seri ca'anéeri jín raatéva'iri se'íjna í Dios. Ajta, ayée pu tejá'amua'íiti sej siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, sej si siyen seíre'e xá'ara'ani í jemin tj na'a rusén jime'e.

²³ Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu raamuá'itin í ja'ati ti huámi'ini ti pua'a ayén raatéva'ire'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée pu 'een jín Dios r'í titaatá'a rux'evi'ira'a jime'e tej ti tiyen ruuri huateáturan í jemin, a'íjna jime'e tej te'íjna jetze ajtémecan te'íjna í Círístu'u ti ajta í'i Jesús, í tavástar'a.

7

A'ij ti huatajmu'a'a ti pua'a 'íta'a huatéviche'en

¹ Ne'ihuaamua'a, mi sej ramua'aree a'ij ti té'axa í yu'uxari jetze í mej jín tí'ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín niuucari ayée na'a tí'ira'ajjte'e í ja'ati tj na'a ti auj ruuri. Capu ché'e tí'ira'aíte'e a'ame t'íj huámi'ini.

² Ayee pu tí'ayajna, ti pua'a 'íta'a ayén ari víche'e, ayée pu tí'ira'ajjte'e a'íjna í niuucari ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti a'ín 'íta'a ayén huateáturan jamuan í rucn tj na'a ti auj ruuri. Ajta ti pua'a a'ín cína'ara'an í 'íta'a huámi'ini, capu ché'e ayén tí'ira'aíte'e a'ame.

³ A'ij pu jín, ti pua'a nu'u seij jamuan huatéviche'en ti pua'a auj ruuri í cína'ara'an, ayée mú tiraatamuá'amuate'e muá'aju'u me'íjna í 'íta'a tijn ti huatéjxana'acira'ate. Mí ajta ti pua'a a'ín cína'ara'an ayén huámi'ini, a'íjna í niuucari capu ché'e tí'ira'aíte'e a'ame. Ajta camu ché'e miyen raamuá'amuate'e muá'aju'u tijn ti huatéjxana'acira'ate, ti pua'a seij jamuan huatéviche'en.

⁴ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, a'iné Círístu'u pu ayén rajpuaíjti já'araa í rutevij jime'e mú'ejmi jetze me'ecan a'íjna jime'e ti huam'í í cúruu jetze, capu ché'e tejá'amua'aíte'e a'ame a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. A'ij xu jín, mú'een seij jetze xu ajtémecan. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite sej si siyen raatátuiire'en í Dios jemi setj séna'a sej se'íjna jín huarj ti 'ixi'epi'in. ⁵ Ayee pu'u xaa ne'u titáaruu t'íj ayén tí'ita'ajjte'eca'a a'íjna ti a'ij pua'a 'een. A'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'íj pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huuiránineí í ta tzajta'a. Ajta a'ín ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tí'imuari'eca'a í ta tzajta'a, tetj tena'a ve'éé í ta jetze, tej ti tiyen raamuá'itin tej huácu'ini.

⁶ Ajta íjii, capu ché'e tí'ita'aíte'e a'ame a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'iné Círístu'u pu huam'í ta jetze me'ecan. A'íj pu a'íjna jetze taateájtuuaa tej ti jécuaan jín tí'itéva'irihua'an te'íjna jime'e í ye'irá ti a'íjna jetze me'ecan í xíejniu'ucare'ara'an í Dios, tej ti caí ché'e tiyen tí'itéva'irihua'an í ye'irá jime'e ti mí'ime'ecan, ti ajta té'eyu'usi'ihuaca'a.

A'íjna ti a'ij pua'a 'een ti nu'u yen seijre'e neetzi jetze

⁷ ¿A'iné huatajmu'a'a a'íjna? ¿Ni ayén huatajmu'a'a, ti a'ín niuucari í mej jín tí'ajta, ni caí a'ín pú'een í ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u, a'iné canu niyen ramua'aréerenche'e tí'itj ti pírci ti a'ij pua'a 'een ti pua'a caí huateáturanche'e ítejmi jemi a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Tí pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'íjna í niuucari tijn: "Capej tí'inecua'atze", canu ja'anáj ramua'aréerenche'e ti ayén a'ij pua'a 'een ti pua'a niyen tí'inecua'atze.

⁸ Ajta a'fjna ti a'ij pua'a 'een ti huiránineí yú ne tzajta'a, a'fí pu ayén ti'ihuaújxe'eviste neetzi jetze nej ni jeihua huáp'i ti'inecua'atze a'fjna jime'e ti a'fín niuucari ayén tinaamuá'ate a'ij ti huataújmu'a a'fjna í niuucari ti jime'en yee "capej ti'inecua'atze." Ayee pu'u, a'iné ti pua'a caí ayén seijre'e í niuucari í mej jín t'íajta, capu rí'írí tej tiyen t'íramua'areere ti'itfj ti píríci ti a'ij pua'a 'een. ⁹ Ajta jéjcu'a imuá nu niyen nexieehua á'uche'ecane'e; canu ti'itfj t'íjmu'a'areeca'a. Capu ti'ine'ajite'eca'a a'fjna í niuucari í mej jín t'íajta. Aj nu ni niyen ra'utámua'areeri'í ne'fjna í niuucari. Net'íj ni niyen tiráamu'a'areeri'í t'fj na'a í nej jín auteájturaa ne'fjna jemi í niuucari. Canu ché'e rí'í mé te'uché'ecane'e.

¹⁰ Ajta, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a ti ayén tiu'urj. A'fjna í niuucari ti jín Dios ayén tiraaxf'epi'intare ti nu'u jín rí'í titaatá'acare'enche'e, capu ayén rí'í titaatá'a tzite'e, sino ayée pu'u na'uxjíte nej ni niyen huámi'ini ne'fjna jime'e nej caí ra'ará'aste ne'fjna í niuucari.

¹¹ Ayee pu a'fjna jín te'irájraa. A'fjna ti a'ij pua'a 'een, ayée pu ti'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze a'fjna jime'e ti a'fín niuucari ayén tiu'utaxájtaca'a ti'itfj ti píríci ti a'ij pua'a 'een. Ajta á'iyen, a'fín ti a'ij pua'a 'een ayén náacuanamua nej ni caí niyen ra'ará'asten ne'fjna í niuucari. Ayee pu a'fjna jín huarj, a'fí pu í niuucari ayén na'uxjíte nej ni huámi'ini a'fjna jime'e nej caí ra'ará'astijre.

¹² A'fj pu jín, capu ti'itfj rá'aturaate'e a'fjna í niuucari í mej jín t'íajta. Ajta a'fjna ti jín ayén tihua'ajite'e, capu ajta ti'itfj rá'aturaate'e. Ayee pu 'een jín t'íajta a'ij ti tiraavjíte'e, ajta nain pu jín i'í x'epi'ín.

¹³ Ni qui ayén huataújmu'a'a ti a'fjna ti i'í x'epi'ín ayén na'uxjíte nej ni niyen huámi'ini? Capu xaa ne'u a'atzu. Mí ajta, ayée pu ruxe'eve'eca'a tej tiyen tiraatámua'ati ti'itfj ti píríci ti a'ij pua'a 'een, tej ti tiyen tiráamu'a'aree ti a'fín píríci a'fjna ti xaa a'ij pua'a 'een í Dios jemi. A'fj pu jín a'fjna ti a'ij pua'a 'een ayén ti'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze, ti i'í a'fín ti i'í x'epi'ín, ayén na'uxjíte'en nej ni ne'fjna jín huámi'ini, nej caí rá'aste ne'fjna í niuucari, ti ij ajta ayén seíre'e á'ara'ani ti jeihua huáp'i a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi a'fjna í ti'itfj ti a'fín niuucari raatá'ijmii.

¹⁴ Ayee tu ramua'aree ti a'fín niuucari a'fjna jetze me'ecan í xie'jniu'ucare'ara'an í Dios. Mí neajta inee, i nej jín ratéhua'ira'a, nee nu neajta t'í'ivaire'e nain jime'e ne'fjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁵ Ayee pu'u, canu yaú'itie a'ij nej 'een jín niyen ti'itíncha'í. A'iné í ti'itfj í nej niyen raxi'eve'e nej jín niyen huárini, canu xaa ne'u niyen ríci. Ajta, a'fjna ti caí a'atzu na'aráanajche, ayée nu ne'fjna jín ríci.

¹⁶ Ayee pu'u, ti pua'a niyen ríci ne'fjna jime'e ti caí a'atzu na'aráanajche, aj nu xaa ne'fjna jín niyen tiu'utaxá yee a'fí pu nu'u i'í x'epi'ín a'fjna í niuucari í mej jín t'íajta. ¹⁷ A'fj pu jín, ayée na'a 'een. Canu ché'e ne'fín pú'een í nej nese'j niyen ríci, sino a'fí pu a'fín pú'een í ti a'ij pua'a 'een ti tásiseiri yú ne tzajta'a.

¹⁸ Ayee nu ramua'aree ti yú ne tzajta'a a'fjna jetze í nej ratéhua'ira'a, capu ti'itfj ú'useijre'e ti x'epi'ín 'een. Nee nu xaa niyen á'anca'ane nej niyen huárini ne'fjna jime'e ti i'í x'epi'ín. Mí neajta inee, capu rí'írí nej niyen ríca.

¹⁹ Mí ajta, í nej jín niyen ríci, capu a'fín pú'een í ti i'í x'epi'ín ti ajta na'aráanajche nej niyen huárini. Ca pu xaa ne'u. Ajta, a'fjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta caí a'atzu na'aráanajche nej niyen ríca, maúche'e nu ne'fjna jín niyen ríci. ²⁰ A'fj pu jín, ti pua'a niyen ne'fjna jín ríca a'ij ti caí tina'aráanajche, canu ché'e ne'fín pú'een inee, i nej niyen ríci, sino a'fjna ti a'ij pua'a 'een ti ú'useijre'e yú ne tzajta'a, a'fí pu xaa a'fín pú'een í ti a'fjna jín ayén ríci.

²¹ A'fj pu jín, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén t'í'ineruure. Net'íj nena'a nej niyen ne'fjna jín á'anca'ane nej niyen huárini í ti i'í x'epi'ín jime'e, a'fí pu ajta neetzi jemi seijre'e a'fjna ti a'ij pua'a 'een.

²² Jee xaa ne'u, nexiejniu'uca nu jín niyen t'í'ijxe'eve'e nej niyen ra'ará'astijre'en t'fj na'a ti taateájtuaa í Dios. ²³ Ayee pu ajta tiná'amitiejte'e ti ayén t'í'ineruure net'íj nena'a ti'itéjvee í ne jetze. A'fí pu ne'use'e a'fjna ti a'ij pua'a 'een a'fjna jamuan í ti t'íajta yú nexiejniu'uca jetze. A'fí pu ajta na'antimuá'iti nej ni ca'anéri jín raatéva'irihua'a ne'fjna ti a'ij pua'a 'een ti ayén t'íajta yú nej jetze net'íj nena'a ti'itéjvee.

²⁴ Cui'i xaa ineetzi. ¿A'ataani ayén nu'irájtuaasin a'fjna jetze i nej ratéhua'ira'a ti i caí ayén tináaci'iti nej niyen huámi'ini?

²⁵ Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'i r'í'i tiratá'aca í Dios ne'fjna jime'e a'ij ti huarfj ta jetze me'ecan a'fjna í Jesús, í Círíistu'u ti ajta tavástara'a pú'een. Mí neajta inee, nexiejniu'uca nu jín ratéva'iri a'ij ti titaateájtuaa a'fjna í Dios. Netfj nena'a t'i'it'éjvee yú ne jetze, ayée nu neajta ratéva'iri a'ij ti t'i'ine'ajjte'e a'fjna ti a'ij pua'a 'een. Tej nu'u tiyen r'í'i t'i'itacha'ii taajú'un a'ij ti t'i'ijxe'eve'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

¹⁻² Rumuári'eri'ire'ara'an pu jín amua'irájtua a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen ruuri huateáturan í jemin a'fjna í Círíistu'u ti ajta i'í Jesús. Capu ch'é'e ja'anáj tejá'amua'aíite'e a'ame a'fjna í muári'eri'ire'ara'an a'fjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jamuatá'aca sej huácu'ini. A'fj pu jín, capu ch'é'e Dios ti'it'fj jín mú'ejmi jetze te'upua'ajte'esin.

³ Ajta a'fjn í Dios, a'fj pu ayén huarfj a'ij ti caí tiu'utári'iristareca'a ti ayén huárimi itejmi jemi a'fjna í niuucari í mej jín t'f'ajta. Capu a'atzu tavaire'eca'a a'fjna í niuucari a'fjna jime'e tej caí te'evíicua'ira tej ra'ará'asten. A'fj pu jín Dios mú ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'fjn ayén che'atá na'a huatasej're'en matfj a'fime í teteca í mej a'ij pua'a titetiújcha'ii í Dios jemi, ti ij ajta a'fjn huataújmuai'ivejta a'fmej jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'fjna jín huarfj t'f'ij ayén ra'uxfjte'en ti caí ch'é'e t'i'ita'aíite'e á'ara'ani a'fjna ti a'ij pua'a 'een.

⁴ A'fj pu ayén huarfj tej ti te'fjna jín tiyen ra'ará'astjire'en a'ij ti tiraavíjte'e, a'ij ti a'fjn t'f'ijxe'eve'e a'fjna í niuucari. Ayee tu xaa teri tiyen ra'ará'astjire a'iné catu ch'é'e tiyen t'i'it'itacha'ii te'fjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huiráninei í ta tzajta'a, sino tej tiyen te'fjna jetze arátaca'ane te'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁵ Majta a'fime í mej miyen t'i'itújcha'ii me'fjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huiráninei í huá'a tzajta'a a'fmej, ayée mú me'fjna jín t'i'imua'atze a'ij ti a'fjn ca'aníjra'a tihua'atá'aca a'fjna ti a'ij pua'a 'een. Majta a'fime í mej me'fjna jetze araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú me'fjna jín rahuauhuau a'ij ti t'f'ijxe'eve'e a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ⁶ T'f' pua'a ja'at'f ayén na'a a'fjna jetze t'i'imua'jca ti a'ij pua'a 'een ti huiráninei í tzajta'an, ayee pu t'f'ijci'iti ti huámi'ini.

Mí ajta ti pua'a a'fjn ja'at'f ayén tiu'utaúra'an ti ayén t'i'itújcha'ii a'ij ti a'fjn t'f'ijxe'eve'e a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu Dios ra'anpuá'ajte'en í tzajta'an, ajta ayén raatá'acare'en ti ayén ruurican huateáturan í jemin. ⁷ Ajta a'fjna í ja'ati ti a'fjna jetze tiú'umua'ati ti a'ij pua'a 'een, a'fj pu rájcha'íire'e í Dios. Capu taúra'aca ti a'fjn t'i'ira'aíite'e á'ara'ani a'fjna í niuucari ti Dios jetze airáninei. Jee xaa ne'u, capu a'atzu a'ij t'i'iri'iri ti a'fjn ja'at'f ayén ra'ará'asten rusefj.

⁸ Ayee pu'u na'a. Capu a'ij t'i'iri'iri mej r'í'i tiraatá'an í Dios a'fime í mej mena'a miyen rá'astjire'e me'fjna ti a'ij pua'a 'een ti huiráninei í huá'a tzajta'a.

⁹ Mí seajta mú'een, caxu siyen titetaúra'acare'en ti a'fjn í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'aíite'e á'ara'ani, a'iné a'fj pu ari huateájturaa mú'ejmi jemi a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'fj pu jín, a'fj pu tejá'amua'aíite'e a'ame. Ajta, ti pua'a caí ayén seij jemi huateájturaa a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Círíistu'u, a'fjna í ja'ati, capu Círíistu'u jetze ajtémecan.

¹⁰ Ajta, ti pua'a Círíistu'u ayén huateájturaa í a'amua tzajta'a, ayée pu já'amuaci'iti ti a'fjn auupuá'are í sej ratéhua'ira'a. Á'apua'aren xaa ne'u a'fjna jime'e ti huiránineica'a á'aye'i ti a'ij pua'a 'een í a'amua tzajta'a. Mí ajta, ayée xu ruuri huateájturaa í a'amua tzajta'a a'fjna jime'e ti Dios ayén amua'uxijte sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. ¹¹ Ajta, ti pua'a ayén huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an a'fjna í Dios ti ra'ajjáj a'fjna í Jesús huá'a tzajta'a í mi'ichite, a'fjna ti ra'ajjáj í Círíistu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácu'ii, a'fj pu ajta rarújte'en í sej ratéhua'ira'a a'fjna jime'e ti a'fjn xiéjniu'ucare'ara'an ari seij're'e í a'amua tzajta'a.

¹² A'fj pu jín, ayén ruxe'eve'e itejmi jemi tej ti caí ch'é'e tiyen rá'astjire'e te'fjna ti a'ij pua'a 'een ti huiráninei í ta tzajta'a. ¹³⁻¹⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a siyen ra'ará'astjire'e se'fjna ti a'ij pua'a 'een ti huiráninei í a'amua tzajta'a, ayée pu tejá'amuaci'iti sej

huácuil'ini. Mí seajta mú'een, ti pua'a siyen tira'antipua'ajte'en se'ljna ti a'lj pua'a 'een ti ayén huiiráninei í a'amua tazjta'a, ti pua'a seajta siyen huárini se'ljna jime'e sej jetzen araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tejá'amuaci'iti sej siyen ruuri huateáturan í Dios jemi, a'iné a'fime í mej miyen jetzen araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí mú yaújmua'ame'en pú'een í Dios.

¹⁵ Ajta a'fín í xiéjniu'ucare'ara'an í sej ra'ancuré'a, capu ayén tejá'amua'ajte'e sej ca'anéeri jín tiu'umuári'en, sej si seajtáhua'a rátziiine'e se'ljna ti tejá'amua'ajte'e. Capu xaa ne'u, sino a'li pu'u a'fín pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén a'amuaya'upuajtaca'a. A'fj tu jín tiyen rá'anjee í Dios, tíjín: "Táata yee, taata." ¹⁶ Ajta a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta í tamua'atzíira'a, ayée mú che'atá mena'a tí'ijmua'aree tej nu'u tiyen yaújmua'ame'en pú'een í Dios, í ti tá'iyal'upua.

¹⁷ Ajta, ti pua'a teri tiyen yaújmua'ame'en pu'éene'en í Dios, ti'itj pu a'ljna jín ajta tí'itaci'iti. Aye pu tí'itaci'iti í Dios jemi tj ajta ayén tiraaci'í í Círístu'u. Tí pua'a tiyen teajta jamuan Círístu'u rajpuajtzi, teen tu teajta jamuan Círístu'u ra'ancuré'asin te'ljna ti r'í huápi'í naa seíre'e a'ame tj na'a rusén jime'e.

A'ljna ti r'í huápi'í naa seíre'e a'ame tí'ij auj mé e'evé'eme

¹⁸ Aye pu xaa ne'u tiná'amitietje'e ineetzi. A'ljna ti caí xi seijre'e itejmi jemi, í ti huápi'í naa seíre'e a'ame ti ajta tí'itaci'iti tí'ijtáhua'a huatasefjre'en í tavástar'a, je'lhua pu jaítze'e huápi'í ruxe'eve'e a'ljna caí a'ljna í tej jín rajpuajtzi fíyen chaanaca japua.

¹⁹ Ajta, tj na'a ti ayén tí'iseijre'e ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'fí pu ari a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e a'ljna xicáara'an ti jetzen Dios hua'utasefjrata a'fime í mej yaújmua'ame'en pú'een.

²⁰ Ajta nain tj na'a a'ljna ti tí'iseijre'e, ayée pu seicié huaújrui ti ij caí ayén éene'e á'ara'ani a'lj ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Mí ajta, capu ayén rusej huaújrui sino Dios pu ruxí'eví'ira'a jín ayén raateájtuaa ti ij ayén raajé'cuare'en mejca'ihuáyee.

²¹ Nain ti tí'iseijre'e, ayée pu tí'ijchú'eve'e a'ljna xicáara'an ti jetzen Dios ayén raateáj-tuaani ti ij caí ché'e ayén ca'anéeri jín ratéva'irihua'an a'ljna ti ra'antipua'ajte'esin. Aj pu xaa ayén che'atá na'a huataujsefirata a'ame tj na'a í ti Dios raatétaahuaca'a jamuan í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Ruxiéehua pu jín naa seíre'e a'ame. ²² Aye pu tí'ijmua'aree ti ayén éene'e á'aye'í tj na'a jécua imuá ti yú e'iré'ene, ti ayén che'atá na'a tí'iseijre'e ti taújje'in a'ljna jime'e ti temua'a tirajpuajtzi á'aye'í tj fíta'a ti pua'a ayén tira'utacu'line.

²³ Mí teajta iteen, teen tu tiyen che'atá tena'a tataye'in a'iné pu'uri seijre'e itejmi jemi a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti a'fín pú'een í a'amuajca ti Dios ayén jín te'ataújratziiri'i. Ta'ataca'anéecan tu jín tiyen rachú'eve'e ti ij ayén nain jín titáaci'iti a'ljna jime'e tej yaújmua'ame'en pú'een í Dios, ti ij ajta Dios ayén ru'irájtuaani í tej ratéhua'ira'a.

²⁴ Aye pu 'een jín Dios tu'irájtuaa tej ti tiyen rachú'eve'en te'ljna í tej caí xi rasej. Mí ajta, ti pua'a teri rasej í tej rachú'eve'e, capu ché'e ruxe'eve'e tej rachú'eve'e. ¿Ni caí ayén tí'ayajna ti caí mé'e ja'atí ti ayén rachú'eve'e a'ljna ti ari rasej? Capu xaa ne'u mé'e ja'atí.

²⁵ A'iné tu'uri rachú'eve'e te'ljna ti caí xi taaci'í, a'lj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen rachú'eve'en te'caí tiyen cátaxieehuata. ²⁶ Ajta a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu tavaire'e a'ljna jime'e í tej rahuavíraa í Dios jemi, a'iné catu a'lj rini tajfímua'a, ni catu a'atzu ramua'aree tí'itj tí niuucarijra'a ayén ruxe'eve'e tej ti tiyen tiu'utéjniuuni í jemin. A'fj pu jín a'fí pu ta jetze me'ecan téniiusin. Aye pu tí'ici'ixi, cumu tícaí té'anri'ire, a'iné capu ja'atí raay'íiti ti ayén tiu'utaxáj. ²⁷ Ajta a'ljna ti ayén tirú'umu'a'aree nain jime'e a'lj tej tí'imua'atze í ta tazjta'a, a'fí pu ajta ramua'aree a'lj ti huataújmua'a a'ljna ti rahuavii a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'iné a'fí pu ayén huá'a japua huatániiusin a'lj ti a'fín ayén tí'ijxe'eve'e í Dios.

Nain tu jín tiu'utémua'itin í jemin

²⁸ Teen tu teajta tiyen ramua'aree ti Dios ayén tavaire'e ti ij nain jín ayén te'irájr'a'ani ti i a'ljna jín r'í titaatá'an itejmi, i tej raxí'eve'e í Dios. Ajta Dios pu a'ljna jín ayén taatajé tej ti tiyen ratéva'irihua'an a'lj ti a'fín ari titaaxí'epi'intari'iri'i. ²⁹ Ajta a'fime í ti Dios jécua imuá huá'amuajtejca'a ti ayén hua'irájtuaani, a'fí pu ajta jécua imuá hua'antfhuau ti ij ayén

huá'uruuren mej mi miyen che'atá mena'a seíre'e muá'ara'ani ti a'fjna í yaujra'an. Ajta ayén tiraaxí'epi'intare ti ij ayén hua'ajá'a pu'éene'e á'ara'ani, a'fí pu ajta jaítze'e vásta'a pu'éene'e á'ara'ani mecaí í seica í ru'ihuaamua'a í mej mu'í'í ti Dios huá'aya'upuaca'a.

³⁰ Ajta a'fíme í ti ayén jécua imuá hua'antíhuau, a'fí pu ajta hua'utajé. Ajta a'fíme í ti ayén hua'utajé, a'fí pu ajta ayén tíhua'uxí'epi'intari'iri'i mej nu'u ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ajta a'fíme í ti ayén tíhua'uxí'epi'intari'iri'i, a'fí pu ajta ayén hua'utá'a mej mi nain jín miyen che'atá mena'a seíre'e tíj ajta a'uun seijre'e í yaujra'an tíj na'a rusén jime'e.

³¹ A'fí pu jín, ¿a'íné tetiu'utaxájta? Tí pua'a Dios ayén ta japua niuucari, ¿ni qui auj ayén tí'iri'iri ti ja'atí ayén ta'antipua'ajte'en itejmi? Capu xaa ne'u. ³² Capu Dios ayén tiraatá'uuni'iri'i í ruyauj ti ij caí huámí'ini í cúruu jetze, sino ayée pu tíhua'utá'uui ta jetze me'ecan najjmi'ica, tetj tena'a pua'amé iteen. A'fí pu jín, ayén che'atá na'a ruxí'evi'ira'a jín ayén nain taatapuajve'esin, nain tíj na'a ti tí'iseijre'e í Círístu'u jemi.

³³ ¿A'ataani ayén tíhua'axajtzí'iran a'fímej ti Dios ayén hua'antíhuau? Capu ja'atí xaa ne'u, a'íné Dios pu rusej ayén tíhua'uxí'epi'intari'iri'i mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. ³⁴ ¿A'ataani ayén tí'ijxi'epi'intare'en ti ayén puajtzi taatá'an itejmi? Capu ja'atí, a'íné sej pu'u ta jetze me'ecan niuu a'ame. A'fí pu ajta a'uun é'eseijre'e ri'írínta'an í Dios. A'ii pu a'fín pú'een í Círístu'u ti huamí'i ta jetze me'ecan. Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ayén tiraavjíte'e tej tiyen raataxáj yee a'ii pu a'fín pú'een ti ajta a'itáraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuí.

³⁵ ¿A'ataani ayén te'entiú'uuna í Círístu'u jemi ti ij caí ché'e ayén taxe'eve'e? ¿Ni qui ayén tí'ijruuren ti pua'a tí'tíj tamuári'eriste'e na'ari ti pua'a tí'tíj ayén tá'itziite'e? Capu xaa ne'u. ¿Arí ti pua'a miyen a'ij pua'a táaruuren nusu ti pua'a tiyen tiejcu? Capu ajta a'fjna. ¿Arí ti pua'a tej caí a'ij tí'ijvícua'i?, ca'fín ¿tí pua'a ayén títaaci'iti ti tziíni'ire'e í tej te'fjna jín huácuí'ini? Capu xaa ne'u ayén te'entiú'uuna í Círístu'u jemi. ¿Arí ti pua'a miyen táacuí'ini? Capu ajta xaa ne'u.

³⁶ Ayeé pu té'eyu'usi'í tíjín:

Tíj na'a ti 'eíjninei í xicaj,
asta na'a caí u e'eteáruute,
tí'ij pína'a mú miyen huá'atu'ire'e a'fímej
mej mi táacuí'ini.

Ayeé pu tíhua'amítiejte'e
tej tiyen che'atá tena'a tí'itéva'iri
matj a'fíme í cáne'axi í mej huá'acuí'ica
mej mi miyen ráatuaani í huá'ahua'ira'a í cáne'axi.

³⁷ Capu xaa ne'u ayén ja'atí te'entiú'uuna. Tíj na'a ti ayén tí'itaruure, nain tu jín tiyen tiu'utémua'iti a'fjna jime'e ti Círístu'u ayén taataxí'eve ti ij ayén huámí'ini ta jetze me'ecan.

³⁸⁻³⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayeé pu tiná'amítiejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna ti caí tí'itj ayén te'entiú'uuna ti ij caí ché'e ayén títaaci'iti a'fjna ti jín Dios taataxí'eve. Capu amín a'ij ti pua'a tiyen ruuri huateáturan na'ari ti pua'a tiyen huácuí'ini. Camu majta miyen te'entiú'uuna a'fíme í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi, na'ari a'fíme í mej miyen tí'ivaire'e í tiyaaru'u jemi. Tí'tíj ti na'a ti a'ij seijre'e, ti pua'a auj teja'uré'enejsin na'ari ti pua'a ari ayén te'irájraa nusu muári'eri'ire'ara'an pú'een í ja'ati, capu ajta ayén te'entiú'uuna. Capu amín a'ij ti pua'a a'fín pu'éene'en ti ta japua é'eseijre'e na'ari u tajete, tí'tíj ti na'a ti ayén seijre'e, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ayén te'entiú'uuna í Círístu'u jemi, a'fjna í Jesús ti ajta tavástara'a pú'een.

9

Dios pu nu'u hua'antíhuau a'fímej í mej Israél jetze ajtémecan

¹ Ayeé nu tzaahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e í Círístu'u jemi. Canu tí'ihua'í nena'a. Ayeé nu á'anxijte'en í nemua'atziira'a jime'e nej ni niyen ráamua'ati ti pua'a ayén tiraavjíte'e nusu caí. Ajta a'fín í xiéjnu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu ajta a'fjna jín nevaire'e.

² Jé'ecan nu huatánxieemjíte'e, neajta ja'anáj ti na'a niyen rajpuajtzi yú ne tzajta'a. ³ Tí

pua'a ri'ri'ri'ri'stanche'e, ti Ciríistu'u ayén mé núurieniche'e ti ij na'antipua'ajte'en huá'a jetze me'ecan í ne'lhuuamua'a, a'ñime í mej miyen che'atá mena'a airaújnejjte netfj inee.

⁴ A'ñi mú Israél jetze ajtém'e'ecan. A'ii mú a'ñin pú'een í ti Dios huá'aya'upuaca'a. A'ñi pu ajta huatasejre huá'a jemi a'ñjna ti naa seüre'e já'araa mej mi miyen raamuare'e ti Dios a'uun huateájturaa huá'a jemi. Dios pu ajta huá'a jemi mu'licáca jín tiu'utá'a í runiuuca a'ij ti ayén té'eme'enche'e. Majta a'ñime, ayée mú ra'ancuré'a me'ñjna í niucari í mej jín tí'ajta, majta me'ñjna í ye'irá a'ij mej tí'ina'amiche'e. Dios pu ajta mu'licáca jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi. ⁵ A'ñi mú majta huá'a jetze huanéj í tavaújsimua'a jetze. Ajta, huá'a jetze pu ayén airaújnejjte a'ñjna í Ciríistu'u ti ajta a'ñin pú'een í Dios í ti nain jín antiújmua'aree. Tiché'e tiyen ri'i tiraatá'acare'en tjí na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

⁶ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti a'ñin niucari caí ti'itíj vaire'eca'a ti Dios ayén tihua'utá'a. Canu xaa ne'u, a'iné a'ñime í mej jetzen airaújnejjte í tayá'upuaci'i a'ñjna í Israél, camu naími'i miyen Israél jetze ajtém'e'ecan. ⁷ Ajta capu ayén huataújmuua'a mej naími'i yaújmua'ame'en pú'een a'ñjna í Abraham teecan ti pua'a miyen me'ñjna jetze airaújnejjte. Camu xaa ne'u. Mí ajta ayén tjín: "Ayeé pu ámitieere'e a'ame. A'ñi mu'u a'ñin pu'éene'e muá'aju'u í á'ayajmuua'a, a'ñime í mej jetzen a'iránejsin a'ñjna jetze í Isaac."

⁸ Ayeé pu'u na'a, a'ñime í mej Abraham jetze airaújnejjte, capu ayée na'a hua'ucf'i naíjmi'ica ti Dios ayén huá'aya'upuaca'a me'ñjna jime'e mej me'ñjna jetze airaújnejjte. Ayeé pu ajta tihua'aci'iti a'ñime í mej té'atzaahuat'e me'ñjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i. A'ñime pu xaa ayén ámitieere'e a'ame mej miyen yaújmua'ame'en pú'een a'ñjna í Abraham teecan. ⁹ Ayeé pu'u, a'iné Dios pu ayén te'ataújratziiri'i tjín: "A'ájna ti ari ayén tiraax'epi'intare ti ayén teja'uré'enejsin, nee nu neajtahua'a yé uvé'enejsin. Ajta a'ñin í Sara, a'ñi pu ari tiyaúj a'ame."

¹⁰ Ajta í ti jaítze'e ruxe'leve'e, ayée pu tiráaruu a'ñjna í Rebeca. A'ñi pu hua'apuaca tiyaúmuua'a já'araa. Ajta sefj pu'u a'ñin pu'éene'e í hua'atáata, a'ñjna í tayá'upuaci'i, a'ñjna í Isaac. ¹¹⁻¹³ Ajta matí'ij caí xi huanúnu'ihua í mej hua'apua, matí'ij caí xi ti'itíj a'ij huáruurejca'a, ti pua'a ti xi'epi'in 'een na'ari ti a'ij pua'a 'een, ayée pu Dios tiraata'ixaa í hua'anáanaj tjín: "A'ñjna ti vásta'a, a'ñi pu raatévaire'esin a'ñjna ti pa'ari'i." Ajta ayén tjín: "Nee nu raataxi'eve ne'ñjna í Jacobo. Neajta rájcha'ñire'eca'a ne'ñjna í Esaú." Ayeé pu 'een jín tiraata'ixaa ti ij ayén ráamuua'aree a'ij ti rici í Dios ti a'ñin sefj avé'ehuau. Capu ayén a'ñjna jín ra'avé'ehuau a'ñjna jime'e ti a'ñin ja'atí ti'itíj jín ra'ará'astijre, sino a'ñi pu ayén 'een jín ra'avé'ehuau ti a'ñin Dios rusefj raatajé.

¹⁴ A'iné tiyen te'ñjna jín tiu'utaxájta. ¿Ni qui tiyen tiu'utaxájta ti caí xi'epi'in rici í Dios? Catu xaa ne'u. ¹⁵ Ayeé pu tiraata'ixaa a'ñjna í Moisés tjín: "Nee nu niyen tiraatá'uuni'ira ja'atí ti na'a ti ayén na'aráanajche. Neajta nu niyen rá'acu'uve ja'atí ti na'a ti ayén na'aráanajche." ¹⁶ A'ij pu jín, capu ayén tí'ijci'iti sefj í ja'ati a'ñjna jime'e ti ayén raxi'eve'e rusefj. Capu ajta a'ñjna jín ti ti'itíj rici, sino a'ñjna jín pu ayén tí'ijci'iti ti Dios ayén rá'ancu'uvajxi.

¹⁷ A'ij pu jín Dios ayén tiraata'ixaa a'ñjna í Faraón tjín: "Ayeé nu ne'ñjna jín niyen timua'ljca pej te'enteárate pe'ñjna jime'e pej i'i rey, nej ni hua'utasejrate'en a'ij nej huárini í nejuári'eri'ira'a jime'e nej ni puafjtzi muuatá'an. Aj mú mi neetzi jime'e miyen tihua'utá'ixaate'esin a'u ti na'a mej huachéjme íyien chaanaca japua."

¹⁸ A'ij pu jín, Dios ayén rá'acu'uve ja'atí ti na'a ti ayén ra'aráanajche. Ajta pu ayén raatá'aca ti ayén ra'atéchaxijte'en í xiéjniu'uca ja'atí ti na'a ti ayén ra'aráanajche í Dios ti ij ayén ráaruuren. ¹⁹ Ajta sefj mú'een, ayée pu tinaatá'ixaate'esin tjín: "Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'iné 'een jime'e Dios ayén auj ta jetze tí'ijpua'ajte'e? ¿A'ataani rájcha'ñire'e í Dios?"

²⁰ Mí neajta inee, ayée nu tí'imua'ihuaú tjín: "¿A'ataani pej pú'een pej pi piyen aniúuste'e í Dios jemi mi pej i'i teáata'a? Dios pu muuatéaahuaca'a mú'heetzi." ¿Ni piyen tiraatá'ixaate'esin pe'ñjna ti muuatéaahuaca'a tjín: "A'iné 'een jime'e piyen naatéaahuaca'a"? Capej xaa ne'u.

²¹ Niché'e neajtahua'a seij timuaata'lhua'u ne'fjna jime'e í ja'ati ti xa'ari t'l'ita'ahuaca. ¿Ni caí ayén tiraavjíte'e ti a'fín seica huátaahuan í xa'ari ti naa t'l'isejre'e, ti ajta huápi'i t'l'ijnajche, ajta seica ti caí naa ti'een, ti chá'ana'a na'a jín ti'ivaire'e? Ajta nain a'fí pu jín ayén t'l'itaavijhuaca'a seij jime'e í xarij. ²² ¿A'iné pena'a tiu'utaxájta ti pua'a Dios ayén huáriniche'e ti a'fín caí huataniú'ucan, ajta ayén te'utavícuairanche'e temua'a naa a'ij mej rí'i muá'aye'i a'fíme í ti ayén tiraavjíte'e ti a'fín Dios puajtzi hua'utá'an? Aye pu 'een jín rini í Dios ti ij ayén ámitieere'e ti a'fín rumuári'eri'ire'ara'an jín puajtzi hua'utá'asin a'fímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. ²³ Ajta, ayé pu te'utavícuairanche'e ti ij ajta tiraatasejrata ti ayén huápi'i rí'i tihua'utá'a a'fímej í ti huá'ancu'uvajxi, í ti amuacáí ayén rí'i tihua'uteájtuaa ti ij ayén tihuá'uci'iti mej mi ruuri miyen éeni'ici'e huateáturan í jemin tjí na'a rusén jime'e.

²⁴ Aye pu xaa ne'u t'l'itaruuren itejmi í ti ari taatajé, itejmi í tej Israél jetze ajtémecan, ajta a'fímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ²⁵ Jee xaa ne'u, ayé pu a'fjna jín ti'ixa í Dios a'fjna jetze ti ayén ra'utéyu'uxaca'a a'fjna í Oseas teecan tjíjín:

A'fíme í mej caí amuacáí neetzi jetze ajtémecantaca'a,

nu'uri niyen hua'utámua'atzi
tjíjín mej nete'fistemua'a pú'een.

Ajta a'fjna nej caí raatax'íeve,
ayé nu neajta raatámua'atzi
tjíjín mi nej muaxe'eve'e.

²⁶ Ajta, ayé pu té'eme a'fjna
a'u mej miyen tihua'utá'ixaa í teite
mej nu'u caí nete'fistemua'a pú'een,

a'fjna mú miyen hua'utámua'atzi
mej nu'u yaújmua'ame'en pú'een í Dios ti i' ruuri.

²⁷ Ajta a'fín í Isaías teecan, ayé pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a a'fímej jime'e í mej Israél jetze ajtémecan tjíjín: “Capu amín a'ij, ti pua'a miyen mu'licáa a'fíme í huá'ayaujmu'a a'fímej í mej Israél jetze ajtémecan. Tí pua'a mej miyen a'achú ará'axca tjí na'a ti seijre'e í sej ti a'uun é'ejca a'u ti e'eve'e'ástime í jaj, capu naíjmi'ica hua'irátuaasin í Dios, sino a'fímej pu'u hua'irátuaasin í mej jín miyen huateájturaa.”

²⁸ “Aye pu té'eme, a'iné ca'anacan pu Dios ayén nain jín ra'antipua'ajte'esin ti puajtzi hua'utá'asin a'fímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua.” ²⁹ Aye pu che'atá amuacáí tira'utéyu'uxaca'a a'fjna í Isaías tjíjín:

Aye tu éene'e ta'aju'unche'e matj a'fíme
í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Sodoma,

matj majta a'fíme í mej a'uun é'echejca'a u Gomorra,
í mej caí ché'e é'esejre'e me'újna.

Mí ajta a'fín Dios, í ti tihuá'aajte'e naíjmi'ica
í mej a'uun é'esejre'e u ta japua,

a'fí pu ayén raateájtuaa itejmi jemi
mej mi miyen huateáturan a'fíme
í mej ta jetze airaújnejjte.

A'fíme í mej Israél jetze ajtémecan jíme'en í niucari ti téjmi jemi huatétuihuaca'a

³⁰ A'fj pu jín, ¿a'iné ti'itj tetiu'utaxájta? Aye pu'u xaa ne'u. A'fíme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rahuauca'a mej mi miyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Capu amín a'ij. Aye pu ajta tihua'uci'í a'fjna jime'e í mej miyen rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi me'fjna jime'e mej té'antzaahua. ³¹ Mí majta a'fíme, í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, í mej miyen rahuauca'a mej mi rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, me'fjna jime'e mej miyen ra'ará'astjire me'fjna í niucari í mej jín t'l'ajta, a'fí mú xaa caí miyen ra'ancuré'a me'fjna í mej rahuauca'a.

³²⁻³³ ¿A'iné leen jín mecaí miyen ra'ancuré'a? Ayej xaa ne'u, ayée mú leen jín hua-mua'itiche me'ljna jíme'e mej rahuauca'a mej mi miyen huárini mej ti'tíj jín te'ará'astij-re'en. Camu rahuauca'a me'ljna jíme'e mej té'antzaahuat'e'en. A'íi mú jín huamuá'itiche me'ljna jíme'e mej raatéxiehuateca'a me'ljna ti jíme'en ayén té'eyu'usi'i tijnj:

Casi'i, ayée nu raateátuasin ne'ljna
 í ja'ati ne'ljna u Sión.
 Ayeé pu tinaatéva'ire'e t'j í tetej
 í mej jetzen a'ijca'acata í tetea,
 í mej majta jetzen a'itávitzej.
 Ajta capu raatévi'iraste'esin a'ljna
 í ja'ati ti ayén rá'atzaahuat'e'en.

10

Camu nu'u raamuá'a me'ljna ti Dios raateájtuaa

¹ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, nej niyen a'anca'anéecan jín t'ljixe'eve'e yú ne tzajta'a, neajta nu rahuauhuau í Dios ti ij a'ín Dios ayén hua'irájtuaani. ² A'íime nu jín niyen ti'ixa í mej a'ujca'anéecan jín rana'amiche í Dios. Aru camu tzáahuati'ira'a jín rana'amiche. ³ Mat'íj miyen rahuauca a'ij mej ye'í huárini mej mi miyen ri'éene'ecán jín huatéaturan í Dios jemi, camu a'atzu ramua'areeca'a a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'íntare ti ij ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huatéaturan í jemin. Ayeé mu'u rahuauca me'ljna í mej jín rujímua'a mena'la rájteu. A'íj mú jín miyen raatéxiehuateca'a me'ljna í ti Dios ari ayén tiraaxí'epi'íntare.

⁴ Ayeé pu'u na'a, a'iné Ciríistu'u pu nain jín ra'ará'astijre a'ljna í niuucari í mej jín t'íajta ti ij ja'atí ti na'a ayén ri'éene'ecán jín huatéaturan í Dios jemi a'ljna jíme'e ti a'ín í ja'atí ayén té'atzaahuat'e'e.

⁵ Ajta a'ljna í Moisés teecan, ayée pu ra'uyú'uxaca'a ti nu'u a'ín í ja'ati ti rá'astijre'e a'ljna í niuucari í mej jín t'íajta, ayée pu nu'u ajta tiú'ujxe'eve'e ti a'ín a'ljna jetze ará'ujca'ane í niuucari. ⁶⁻⁷ Ajta a'ljna í ja'ati ti ari ri'éene'ecán jín huatéájturaa í Dios jemi, ayée pu ti'imua'atze tijnj: “Capej piyen té'umua'atze í a'atzejta'a ti ayén ruxe'eve'e peja'ujnén u ta japua pej ye'í rave'ecájnejte'en pe'ljna í Ciríistu'u.” Ajta ayén ti a'ljna jíme'en: “Capej piyen pej té'te'imua a'ucáanen í tajete pej ra'itátuaani í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.”

⁸ Mí ajta, ayée pu ti'ixa a'ljna ti tzáahuati'ira'a jín huatéájturaa ri'éene'ecán jín í Dios jemi tijnj: “Pu'uri mú'eetzi jemi seijre'e í niuucari pej piyen tihua'utá'ixaate'en, pajta pe'ljna jetze piyen ti'imua'atze í á'a tzajta'a.” A'ii pu a'ín pú'een í niuucari í tej tiyen tihua'a'ixaate'e tá'aye'i.

⁹ Ayeé pu'u na'a, a'iné ti pua'a mémuaseiiraca'a í teite, pej piyen raataxáj yee Jesús pu tavástara'a pú'een, ajta ti pua'a piyen té'atzaahuat'e'e í á'a tzajta'a ti Dios ayén ra'ajjá huá'a tzajta'a í mi'ichite, aj pu xaa Dios mua'irájtuaani.

¹⁰ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ja'atí pu ayén ri'éene'ecán jín huatéáturaasin í Dios jemi a'ljna jíme'e ti té'atzaahuat'e'e í ru tzajta'a. Dios pu ajta ru'irátuaasin a'ljna jíme'e ti a'ín ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a ti Dios jetze ajtémecan, meti'iseiiraca'a í teite.

¹¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í niuucari jetze tijnj: “Capu ja'anáj ratatévi'iraste'esin ja'atí ti na'a ti rá'antzaahuat'e'en a'ljna í Ciríistu'u.” ¹² Ayeé pu'u, naími'i mú rux'íej leen, a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné seij pu'u a'ín pú'een í tavástara'a ti ayén t'íta'ajte'e na'ájmi'ica ítejmi, ti ajta nain jín r'íi tihua'atá'aca a'ímej í mej miyen rahuavii ti a'ín hua'utévaire'en.

¹³ Ajta ayén té'eyu'usi'i tijnj: “Ja'atí ti na'a ti ayén rahuauhuau í tavástara'a jemi ti a'ín raatévaire'en, Dios pu ayén ru'irátuaasin a'ljna í ja'ati.” ¹⁴ Aru, ¿a'iné t'íiri'iri mej miyen rahuavira me'ljna í tavástara'a ti pua'a mej caí xi rá'atzaahuat'e'e? Capu a'ij t'íiri'iri xaa ne'u. Ajta, ¿a'iné t'íiri'iri mej miyen rá'antzaahuat'e'en ti pua'a mej caí xi rá'anamujri'i me'ljna ja'atí ti pírici? Capu a'atzu a'ij t'íiri'iri. Ajta, ¿a'iné t'íiri'iri mej miyen rá'anamua ti pua'a caí ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en? Capu xaa ne'u a'ij t'íiri'iri.

¹⁵ Ajta, ¿a'iné t'í'iri'iri mej miyen tihua'utá'ixaate'en ti pua'a mé caí huata'í'ti'ihuaca'a mej me'uun a'uju'un hua'a jemi? Capu xaa ne'u a'ij t'í'iri'iri. A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i t'ijín: “Jé'ecan tu huáp'i naa huá'aseijrate'e a'íme'j í mej huata'í'ti'ihuaca'a téjmi jemi mej mi taatá'ixaate'en me'íjna jíme'en í tavástar'a.”

¹⁶ Mí ajta, camu naími'i miyen ra'ancuré'a me'íjna í niuucari í tej jín tátemua'ave'e, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan t'ijín: “Tavastara'a, capu ja'atí ayén rá'antzaahua a'ij tej tihua'utá'ixaa.” ¹⁷ Ayee pu'u. Ja'atí pu ayén té'atzaahuat'e a'íjna jíme'e ti ayén ráanamujri'i í mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin í niuucari í mej miyen raataxájtaca'a, ayée mú 'een jín raataxájtaca'a a'iné Círístu'u pu ayén hua'uta'aj.

¹⁸ Neajta inee, ayée nu tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí ráanamujri'i. A'iné mijta, xaa ne'u. Ayen té'eyu'usi'i t'ijín:

Ayee pu nainjapua namuajre'e

a'ij mej t'í'ixaxa'a íiyen chaanaca japua.

Ajta hua'aniuca, mu'uri miyen ráanamujri'i

a'u ti na'a yen japuan í chaanaca t'j na'a auuyaúj.

¹⁹ Neajta hua'a nu niyen tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí yaú'itítee muá'araa a'íime í mej Israél jetze ajtém'e'ecan. Ajmí'i pu ayén tiu'utaniú a'íjna í Moisés teecan. Ayen t'ijín:

Ayee nu ca'anéeri jín amuaatá'asin

sej ahuaújchueere'en ne'íjna jíme'e

nej r'í'i tihua'utá'asin a'íme'j

í mej caí Israél jetze ajtém'e'ecan.

Neajta nu amuaataniú'ucaste'esin ne'íjna jíme'e

nej ni r'í'i tihua'utá'asin a'íme'j í teite

í mej caí r'í'i mé tite'umuámua'aree.

²⁰ Ajta a'íin Isaías, ayée pu huataúra'a ti ayén á jéjre'e tiu'utaxájt t'ijín:

Ayee mú na'antinájcheca'a a'íime

í mej caí náahuasime'e.

Neajta nu huatánseijrataka'a a'íme'j jemi

í mej caí nehuauca'a.

²¹ Mí ajta a'íin, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íime jíme'e í mej Israél jetze ajtém'e'ecantaca'a t'ijín:

T'í'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a,

ayée nu huá'ahuavii mej mi seicié tiú'umua'ati ineetzi jemi.

Mí ajta, camu a'atzu ná'astijre'e.

Temua'a mú tite'entaújnaamua ineetzi jemi.

11

Jíme'en í Israél, í ti Dios ra'antíhua'u

¹ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'u. ¿Ni qui ari mé hua'uhua'axi í Dios a'íme'j í mej teitestemua'ame'en pú'een? Capu xaa ne'u, a'iné capu mé núurie ineetzi, i nej neajta Israél jetze ajtém'e'ecan, a'iné a'íj nu jetze 'airáane'j í Abraham teecan, neajta hua'a jetze ajtém'e'ecan a'íime í mej airaújnejjte me'íjna jetze í Benjamín teecan.

² Jee xaa ne'u, capu ayén mé hua'uhua'axi í Dios a'íme'j í rutéftestemua'a í ti jéjcuá imuá hua'antíhuau. ¿Ni secaí siyen ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'luxari jetze ti a'íjna jín ayén té'axa a'ij ti a'íin Elías ayén tiraatéjhuau í Dios jemi ti ij a'íin puaíjtzi hua'utá'an?

³ T'ijín: “Casi'i, nevástar'a, mu'uri huá'ucuii a'íme'j í mej mú'etzi jetze me'ecan t'í'ixaxa'a. Majta miyen tiu'uté'uunaxi me'íjna í tejcuá í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Nee nu'u ni yé huatéjvee. Capu ché'e màaj ja'atí. Majta meri nejé'licatacu.” Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Elías.

⁴ Mí ajta a'íin í Dios, ayée pu tiu'utaniú t'ijín: “Ayee nu hua'uteajtuuaa mej mi miyen huatéaturan ineetzi jemi a'achú cumu aráhua'apua vi'ira'a í teite, í mej caí ja'anáj ranajcheca'a me'íjna í Baal.” Ayee pu tiraata'ixaa. ⁵ Ayee pu che'atá na'a seijre'e íjii a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een. Dios pu rux'evi'ira'a jín hua'antíhuau. ⁶ Ajta ti pua'a Dios

ayén hua'antíhuau ruxí'evi'ira'a jíme'e, capu ché'e ri'írí mej miyen ti'itíj jín te'enteáruete í jemin a'fjna jíme'e mej miyen ti'itíj jín ra'ará'astijre'en. Na'ari caí, capu ti'itíj a'ij ti'itíva'iri ti Dios ayén hua'antíhuau í ruxí'evi'ira'a jíme'e.

⁷ ¿A'iné na'aquí? A'fjna í mej a'ujca'anéecan jín rahuauca'a a'fime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, camu ra'ancuré'a me'fjna. Mí majta, a'fime í ti Dios hua'antíhuau, a'fí mú xaa ra'ancuré'a. Majta a'fime í seica, Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi antáujnaamuan í ruxíejniu'uca jetze í jemin.

⁸ Ayeé pu'u na'a, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tífjn: "Dios pu ayén huá'uruu mej mi miyen t'fú'ujtímu'ira í rumu'úu jetze. Ayeé pu huá'uruu ti ij caí a'ij tihuá'amitíejte'e í mej rasise'i, mej mi majta caí yaú'itíeé muá'ara'ani í mej ranamua. Ayeé pu'i éene'e já'araa tíf na'a ti yú e'iré'ene."

⁹ Ajta a'fín í David teecan, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tífjn: Miché'e caí ché'e miyen rutémua'ave'e me'fjna jíme'e

ti jeíhua tihuá'ucí'i,
sino miché'e seica tihuá'ari'i nain jíme'e,
majta hua'antipúa'ajte'en.

Ché'e ayén huá'a japua rájveti
a'ij ti tiraavíjte'e a'fjna jíme'e
mej auté'ítze í Dios jemi.

¹⁰ Ché'e caí ayén tihuá'amitíejte'e
a'ij ti ti'itíj tihuá'uci'iti.

Miché'e miyen títeeteújca'anen
tíf na'a ti yú auca'ití a'ame me'fjna jíme'e
mej ca'anéeri jín tí'imuari'e.

Dios pu nu'u hua'irájtuaasin a'fime í mej seij chuéjra'a é'eme'ecan

¹¹ Neajta nu niyen tejá'amua'ihu'u. ¿Ni qui miyen nain jín auté'ítze ti ij ayén huá'a japua rájveti mej rajpuaiitzi muá'ara'ani tíf na'a rusén jíme'e, ti ij caí ché'e ri'íríistan ti Dios hua'irájtuaani? Capu xaa ne'u a'atzu, sino ayée pu éene'e já'araa. A'iné a'fí mú auteájturaa í Dios jemi, Dios pu ayén rí'i tihuá'utá'a a'fimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen ruuri huateáturan í jemin. Ayeé pu 'een jín huaríj í Dios ti ij ayén huá'uruuren a'fimej í mej Israél jetze ajtème'ecan mej mi chueere'e muá'ara'ani. ¹² Ajta, ti pua'a Dios ayén jeíhua huápi'i rí'i tihuá'utá'a a'fimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'fjna jíme'e í mej miyen huamuá'itiche í jemin a'fime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, jeíhua pu jaítze'e huápi'i tihuá'utá'asin naíjmi'ica a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'anaijmire'en a'fimej í mej Israél jetze ajtème'ecan.

¹³ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e mi seij seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné Dios pu ayén tinaata'afj nej niyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi, ayée nu tiu'utánca'ane nej ni nain jín jamuaatévare'en a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁴ Ayeé nu 'een jín rici nej ne'fjna jín ca'aníjra'a hua'utá'an ne'fimej í nexí'ej teite ti pua'a ri'íríistan mej mi chueere'e muá'ara'ani nej ni je'icáca antimuá'itín mej miyen rá'antzaahuate'en.

¹⁵ Ayeé pu'u, t'fíj a'fín Dios ayén mé hua'uhuá'axi a'fimej í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, aj pu i a'fín hua'ancuré'evi'iti a'fimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ¿A'iné té'eme icu, t'fíj Dios ajtahua'a hua'ancuré'evi'itín a'fimej í mej Israél jetze ajtème'ecan? ¿Ni caí ayén seíre'e a'ame t'fíj ti pua'a Dios ayén hua'ajjájpuan huá'a tzajta'a í mej meri huácuui?

¹⁶ Niché'e seij niuucari amuaatá'ixaate'en ne'fjna jíme'e í cuaíjtzi í mej jín pan ta'ahuaca. Tí pua'a Dios huateúra'ate'en a'fjna í cuaíjtzi í mej amuacaícan raatámua'ivejte, a'fí pu ajta huateúra'ate'esin nain í pan í mej ráataahuaca'a. Ajta, ti pua'a Dios ayén huateúra'ate a'fjna í naana'a ti jetzen ajtanéj í ciyej, a'fí pu ajta huateúra'ate naíjmi'i í pi'ista ti jetzen ajta'ú'upu'u í ciyej jetze. Ayeé pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi.

¹⁷ Tiché'e tiyen raataxáj ti Dios ayén ra'antiná'axi jetzen í aceituuna je'icáca í pi'ista. Aj pu ij seij antiví'ijte í pi'ista ti seij jetze me'ecantaca'a aceituuna ti rusej ajnéj. Seajta mú'een, ayée xu se'fjna jetze ajtème'ecantaca'a í aceituuna ti rusej ajnéj. Ajta íjii,

mú'een xu seri se'fjna jetze ajtémecan ti Dios jetze ra'antiví'ijte a'fjna í pi'ista. Pu'uri amú'luca'anisti'i a'fjna ti já'ara'ara'an pírici a'fjna í aceituuna. ¹⁸ A'fj xu jín, caxu siyen á'ujtzaahuat'e se'fjna jime'e í ti Dios ari ra'antiná'axi a'fjna í pi'ista. Tí pua'a siyen á'ujtzaahuat'e setá'aj siyen tiú'umua'ati se'fjna jetze í niucari ti ayén tijín yee: “Capu ayén mú'ejmi jetze arájca'ane í naana'ara'an a'fjna í ciyej, sino mú'een xu se'fjna jetze arájca'ane í naana'ara'an.”

¹⁹ Rí'irí sej siyen t'í'axjta ti jíme'en: “Ayee pu ra'antiná'axi a'fjna í pi'ista ti ij ayén ta'antiví'ijte'axi'in itejmi í ciyej jetze.”

²⁰⁻²¹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Capu amín a'ij. Ayee pu 'een jín huá'uruu a'fjna jime'e mej caí rá'antzaahua. Mí seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'fjna jetze ajtémecan se'fjna jime'e sej siyen té'atzaahuat'e. Caxu siyen á'ujtzaahuat'e, sino setá'aj siyen t'ítizii'ne'e, a'iné Dios capu ayén tiraatá'uuni'iri'i a'fjna í pi'ista ti ajtaneá'xi í ciyej jetze ti r'én. Capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi.

²² Setá'aj siyen se'fjna jetze tiú'umua'ati í ti jín Dios amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, ajta í ti jín muári'eri hua'utá'a a'fmej. A'fj pu muári'eri hua'utá'a a'fmej í mej auteájturaa í jemin. A'fj pu ajta amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi. Ajta, ayée pu auj á'amuaruuren ti pua'a siyen á'ateevi'in sej se'fjna jetze arájca'ane ti jíme'en Dios r'í'í tejámuaatá'a. Na'ari caí, a'fj pu ajta mé amú'hua'axjisin mú'ejmi.

²³ Ajta a'fime, ti pua'a mecaí ché'e á'ateevi'in mej caí miyen té'atzaahuat'e, Dios pu ayén ajtahua'a hua'antiví'ijte'esin a'iné a'fj pu raayí'iti ti ayén huárini.

²⁴ Ayee xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu raayí'iti ti ayén huárini a'ij ti caí t'í'irineca ja'anáj ti na'a íiyen. A'fj pu amua'antiná'axi a'fjna jetze í ciyej ti 'ítzita huanéj ti ij ayén amua'antiví'ijte'en jetzen í seij í mej ra'ateáhuui. Mí ajta, a'fime í mej Israél jetze ajtémecan, a'iné a'fime amuacá'í mú'ajtémecantaca'a me'fjna jetze í ciyej, capu a'atzu muári'erista a'ame ti Dios ajtahua'a hua'antiví'ijte'axi'in a'fjna jetze, mej mi majtáhua'a teitestemua'ame'en pu'éne'e muá'ara'ani.

T'í'ij Dios hua'irátuaasin a'fmej í mej Israél jetze ajtémecan

²⁵ Ayee nu t'í'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si yaú'itíeé xá'ara'ani temua'a naa a'ij ti huataújmu'a a'fjna ti rú'avaa í Dios jemi, sej si caí á'ujtzaahuat'e ti'ítj jime'e. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mej meri antaújnaamua mu'ití'í a'fime í mej Israél jetze ajtémecan. Maúche'e mú miyen huateáturaasin asta mena'a caí miyen ara'astí muá'ara'ani a'achú mej pua'amé ti Dios ayén huá'uxi'epi'íntare mej té'antzaahuat'e'en a'fime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu i xaa Dios hua'irátuaani naíjmi'ica a'fmej í mej Israél jetze ajtémecan. A'fj pu jín ayén té'eyu'usi'i tijín:

Mu pu a'uvé'emé'e a'ame a'ujna u Sión,
a'fjna í ja'ati ti hua'irátuaani.

Ayee pu r'í'í huá'aruuren a'fime
í mej Jacobo jetze airáane mej mi caí ché'e
a'ij pua'a titetiújcha'í'í í Dios jemi.

²⁷ Neajta nu niyen te'atánratziiri'i a'fmej jemi
nej niyen huá'uruuren ne'ájna xicáara'an
nej jetzen tíhua'utá'uuni'ira
í mej jín auteájturaa neetzi jemi.

²⁸ A'fj mú rájcha'íire'e í Dios me'fjna jime'e mej raaté'ieehuataca'a me'fjna í niucari í ti jín Dios hua'irátuaani. Ayee mú me'fjna jín huaríj, ayée pu tejámuaac'í'í mú'ejmi sej si seajta ráanamua se'fjna í niucari. Mí ajta, a'fj í Dios, aúche'e pu huá'axe'eve'e a'fjna jime'e ti jéj'cua ímuá hua'antíhuu, ajta a'fjna jime'e ti ti'ítj jín te'ataújratziiri'i a'fmej jemi í huá'ahuacaxi'astemua'aci'í.

²⁹ Jee xaa ne'u, aúche'e pu huá'utévaire'esin a'iné Dios pu caí ra'uré'uuna a'fjna í niucari ti ti'ítj jín te'ataújratziiri'i. Capu ajta yá'uhua'ana a'fjna ti jín hua'utajé. ³⁰ Seajta mú'een, a'ájna'ímua xu caí seajta rá'astjre'eca'a. Mí ajta a'fj Dios pu ayén amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, a'iné a'fime í mej Israél jetze ajtémecan, camu rá'astjre'eca'a.

³¹ Ajta ijii, ayée mú 'leen jín auteájturaa í Dios jemi ti ij ajta Dios huá'ancu'uvajxi'in a'ljna jime'e ti ari amua'ancu'uvajxi mú'ejmi. ³² Ayee pu Dios hua'uxjite najjmi'lica í mej jín auteájturaa í jemin, ti ij ajta huá'ancu'uvajxi'in matj mena'a pua'amé miyen seijre'e. ³³ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Jé'ecan pu huáp'i'í tiu'uyí'íti a'ljna í Dios. Nain pu jín tirú'umua'aree. Capu a'atzu ámitieere'e a'ij ti ti'itj jín ayén tí'ixi'epi'intare'e. Capu rí'írí tej tiyen yaú'itíee tá'ara'ani a'ij ti Dios ayén ruxí'evi'ira'a jín huá'aruure í teite í mej yen japuan seijre'e í chaanaca japua.

³⁴ “¿A'ataani ramua'aree a'ij ti 'leen í mua'atzíre'ara'an í Dios? ¿A'ataani ayén raatévai í Dios ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'ljna í Dios a'ij ti ye'í huárini? Capu ja'atf xaa ne'u. ³⁵ ¿A'ataani ari ayén ti'itj tiraatapuaíjve í Dios ti ij ayén ruxe'eve'e á'ara'ani ti a'jín Dios ajta ti'itj jín ayén tirá'acha'íire'e a'ljna í ja'ati? Capu ja'atf xaa ne'u.” ³⁶ Ayee pu'u, a'iné najjmi'í pu jemin me'ecan. A'íí pu nain tiú'utaahuaca'a. Nain pu a'ljna jín ayén tí'iseijre'e ti ij ayén rí'í tiraatá'an. Teajta iteen, tiché'e teajta rí'í tiraatá'an tjí na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

12

Mej nu'u huataájtuuani í Dios jemi

¹ A'iné Dios pu ari amua'ancu'uvajxi, ayée nu tejá'amuahuavii, ne'íhuaamua'a, sej si huataájtuuani í Dios jemi í rutevij jime'e, setá'aj raatéjtuuani í Dios jemi í sej seajta jín rí'í tiraatá'an. Tí pua'a seri siyen huárini, aj xu si raatévaire'en a'ij ti tiraavjíte'e, sej ruuri jín huataájmuai'ívejta. ² Caxu siyen titetaúra'acare'en sej siyen che'atá sena'a titetiújcha'íí matj a'fime í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Caxu xaa ne'u siyen rijca mú'een, sino setá'aj siyen seicé huaájruuren se'ljna jime'e sej seri huaájjeucjare í á'amuamua'atziira'a jetze. Aj xu siyen ramua'aréeren a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, seajta siyen ramua'aréeren ti'itj ti i'í xí'epi'in í Dios jemi, ti'itj ti ayén tira'aráanajche, nusu a'ij sej huárini sej si nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e.

³ A'iné Dios pu a'ljna jín tinaa'ljca nej ni niyen tejamuáamua'aten, ayée nu tejá'a-mua'ixaate'e najjmi'lica mú'ejmi. Ché'e caí ja'atf ayén á'ujtzaahuate'e, a'iné capu ayén tiraavjíte'e. Caxu xaa ne'u siyen rijca, sino setá'aj siyen rí'í mé tite'umuáamua'aree í ru jetze. Setá'aj siyen se'ljna jetze tiú'umua'ati a'ij ti ti'itj jín Dios ari tejámuá'ljca, seij ajta seij. Ayee pu xaa ne'u tiraavjíte'e.

⁴ Ayee pu'u na'a. Tetj tena'a pua'amé tej tiyen ratéhua'ira'a, ajta capu tí'iseicaj na'a tjí na'a ti'itéjvee í ta jetze. Capu ajta tí'iseicaj na'a í ti jín titaatéva'iri tetj tena'a tiyen ti'itéjvee, sino ayée pu'u ti'imuí'í.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'leen tej teri Círístu'u jetze ajtéme'ecan. I tej mu'itf ará'ase, ayée tu najjmi'í tí'itaseijrata tej seij tena'a jetze ajtéme'ecan í tevi. Ajta ja'atf ti na'a ti ta jetze ajtéme'ecan, a'íí pu ajta huá'a jetze ajtéme'ecan í seica, a'achú mej pua'amé.

⁶ Capu ayén ruxí'ej na'a titaac'íí itejmi a'ljna í tej jín teri ratéva'iri. A'íj pu jín, tiché'e tiyen tiraatévaire'en, a'ij ti a'jín Círístu'u ayén rí'í titaatá'a. Tí pua'a ayén tiraac'íí seij í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan, ché'e a'jín ayén jetzen me'ecan tiu'utaxájta a'achú ti caj tirú'umua'aree. ⁷ Tí pua'a ayén tiraac'íí seij í ja'ati ti ayén hua'utévaire'en í seica, ché'e ayén hua'utévaire'en, na'ari ti pua'a ayén tiraac'íí ti ayén tihua'umua'aten í seica, ché'e ayén tihua'umua'aten.

⁸ Tí pua'a ayén tiraac'íí a'ljna í ja'ati ti ayén raayí'itihua'an ti ca'aníjra'a hua'utá'an í seica, ché'e ayén ca'aníjra'a hua'utá'an. Seica pu ayén tihua'uc'íí mej miyen tihua'utapuaíjve'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. Miché'e miyen ruxí'evi'ira'a jín temua'a naa tihua'utapuaíjve'en. Ajta a'jín ti ayén antiújmua'aree a'ljna jime'e ti tí'ajta teuyjta'a, ché'e a'jín a'ujca'anéecan jín tí'ivaire'e. Ajta a'jín ti huá'acu'uve a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'í, ché'e a'jín rutémua'ave'ecan jín huá'ancu'uvajxi'in.

A'ij mej ye'í ti'itijcha'íí í mej té'atzaahuate'e í Dios jemi

⁹ Ayee pu ruxe'eve'e sej tzáahuati'ira'a jín huaájxe'eve'en sej seajta seij. Setá'aj raatéxieehuate'en se'ljna ti a'ij pua'a 'leen, seajta ra'ará'astijre'en se'ljna ti i'í xí'epi'in.

¹⁰ Setá'aj siyen huaájxe'eve'en sej seajta seij tjí ru'íhuaamua'a naa. Setá'aj seajta

huateújca'anen temua'a naa se'ljna jime'e sej rí'i tiu'utá'an sej seajta sej. ¹¹ Caxu raaxiéehuata sej ratéva'irihua'an í tavástara'a, sino sa'ujca'anéecan xu jín siyen se'ljna jetze huateújca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² Setá'aj huaújtemua'ave'en se'ljna jime'e sej siyen ti'itj'j jín t'í'ichu'ev'e'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Setá'aj seajta siyen te'utáviicua'i se'ljna jime'e í sej jín rajpuaiítzi xa'aye'i. Seuche'e xu rahuaviira í Dios. Caxu raatápuaapua'ata'an. ¹³ Setá'aj siyen tihua'uré'an í sej t'í'ijcha'íi a'íme'j jemi í mej caí a'ij t'í'ijviicua'i. Setá'aj seajta siyen rux'evi'ira'a jín hua'ancuré'evi'itín í á'amua'xi'ej teite í ruche. ¹⁴ Aye'e xu seajta siyen huá'uruu'en a'íme'j í mej a'ij pua'a á'amuaruure. Setá'aj rí'i tihua'utá'an. Caxu siyen rahuaviira í Dios jemi t'í'ij a'íin puaiítzi hua'utá'an, sino rí'i xu tihua'utá'an.

¹⁵ Setá'aj siyen huaújtemua'ave'en a'íme'j jamuan í mej rutémua'ave'e. Aye'e xu seajta huárini sej huataújxiemiste'en a'íme'j jamuan í mej ruxiéemiste'e.

¹⁶ Setá'aj siyen rí'i t'í'itechejca t'j'j í ru'ihuaamua'a naa. Caxu á'ujtzaahuat'e'e, sino setá'aj siyen anteújseire'en huá'a jamuan í mej caí ti'itj'j jín títet'é'u'upu'u ti jeshua ruxe'ev'e'e. Caxu siyen á'ujtzaahuat'e'e í ru tzajta'a sej nu'u rí'i mé tite'umuámua'aree temua'a naa caí máaj ja'atí.

¹⁷ T'í' pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a á'amuaruure mú'ejmi, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a raruure mú'een. Rí'i xu'u setá'aj siyen sena'a huárini t'í'ij ayén rí'i tihuá'amitiejte'e na'jmi'ica í teite sej x'í'epi'in rí'ci.

¹⁸ Setá'aj siyen huárini, set'j'j sena'a sej caj tirú'umua'aree, ti pua'a ri'iriistan, setá'aj rí'i titetiújcha'íi huá'a jemi í seica í teite, a'achú mej pua'amé.

¹⁹ Caxu puaiítzi ratá'acare'en í ja'atí ti ari a'ij pua'a amuáaruu, sino ch'é'e a'íin Dios ayén puaiítzi raatá'an. Aye'e xu huárini, a'íné ayé'e pu té'eyu'usi'i t'j'j: "Aye'e pu t'í'ineci'ipua inee'tzi nej puaiítzi raatá'an ne'ljna í ja'atí ti a'ij pua'a muáaruu. Nee nu raatá'asin ne'ljna a'ij ti tiraav'j'te'e."

²⁰ Mí seajta mú'een, ayé'e xu huárini a'ij ti té'eyu'usi'i t'j'j: "T'í' pua'a i'licuatá a'ljna ti muájcha'íire'e, patá'aj tiraamín. Ajta ti pua'a huata'í'imin a'ljna í ja'atí, patá'aj jaj raatá'an. T'í' pua'a piyen huárini, ayé'e pe'j puaiítzi raatá'asin pe'ljna jime'e pe'j x'í'epi'in ráaruu. A'í' pu xaa, a'í' pu tirajpuaiítzi a'ame temua'a naa."

²¹ Caxu ratá'acare'en ti a'ljna ti a'ij pua'a 'een ayén amuaamuá'itín, sino setá'aj siyen tiraamuá'itín se'ljna ti a'ij pua'a 'een se'ljna jime'e sej x'í'epi'in rí'ci.

13

¹ Aye'e pu tiú'ujxe'ev'e'e ti ja'atí ti na'a ayén hua'ará'astjire'en a'íme'j í mej ti'itj'j jín antiújmua'aree. Dios pu ayén raax'í'epi'íntare mej miyen ti'itj'j jín títetate'én. A'lj pu jín Dios ayén hua'antíhuau. ² A'lj pu jín, ti pua'a ja'atí caí huataúra'an ti ij ayén hua'ará'astjire'en, a'í' pu ajta mé rúhuua'ana a'ljna ti Dios ayén raateájtuua íiyen chaanaca japua. Ajta, ti pua'a ja'atí ayén huárini, puaiítzi pu a'ljna japua rávaijtzi.

³⁻⁴ T'í' pua'a ja'atí ayén rí'i ti'ití'ijcha'íi, capu ruxe'ev'e'e ti a'íin ja'atí ayén huá'atziine'e a'íme'j í mej ti'itj'j jín antiújmua'aree. Mí ajta, a'ljna ti a'ij pua'a ti'ití'ijcha'íi, ayé'e pu xaa ne'u tiraav'j'te'e ti a'íin ayén huá'atziine'e a'íime'j í mej t'í'ajjta. T'í' pua'a piyen t'í'ijxe'ev'e'e pe'j caí ti'itj'j jín rá'tziine'e pe'ljna ti t'í'ajjta, patá'aj piyen huárini ti'itj'j jime'e ti i'li x'í'epi'in. T'í' pua'a piyen huárini, ayé'e pu rí'i timuaatá'asin a'ljna ti t'í'ajjta, a'íné Dios pu a'ljna jín ra'antíhuua'u ti ij a'íin ti'itéva'irihua'an jemin. Mí ajta, ti pua'a piyen a'ij pua'a t'í'itá'acha'íi, aj pe'j xaa rá'tziine'e pua'amé, a'íné a'í' pu a'ljna jín antiújmua'aree ti puaiítzi jamuaatá'an. A'í' pu xaa ne'u t'í'ivaire'e í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan ayén puaiítzi hua'utá'an a'íme'j í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi.

⁵ A'lj pu jín, ayén tiú'ujxe'ev'e'e sej siyen hua'ará'astjire'en a'íme'j í mej ti'itj'j jín títetate'én ti ij caí ayén a'amua japua rá'jveti í puaiítzi. Aye'e pu ajta ruxe'ev'e'e a'ljna jime'e sej siyen ra'ará'astjire'e í Dios. ⁶ Aye'e pu ajta tiú'ujxe'ev'e'e sej seajta se'ljna jín t'í'inajchita a'ljna ti á'amua'jijve'e, a'íné a'íme'j í mej miyen á'amua'jijve'e, a'í' mú t'í'ivaire'e í Dios jemi. T'í'ij p'í' na'a nain xicaj tzajta'a, ayé'e mú me'ljna jín t'í'ivaire'e.

⁷ T'í' pua'a piyen ja'atí té'echa'íire'e, patá'aj piyen tiraaná'chite'en a'achú pe'j caj tirá'acha'íire'e, na'ari ti pua'a piyen pe'ljna jín té'echa'íi í mej Góbieerno jemi muaij'jve'e,

patá'aj piyen che'atá pena'a tihua'unájchite'en. Ajta ti pua'a piyen pe'ájna jín té'echa'íi í mej muájjve'e me'ájna jime'e í pej tí'titu'araca, patá'aj pajta piyen pe'ájna jín tiu'unájchita. Tí pua'a ayén tiraavjíte'e pej piyen rí'í tihuá'ájcha'íi a'ímej í mej tí'ajta, patá'aj piyen huárini. Na'ari ti pua'a ayén tiraavjíte'e pej rí'í tihuá'uteájtaani a'ímej í mej tí'tet'é'u'upu'u, patá'aj piyen rí'í tihuá'utá'an.

⁸ Setá'aj nain jín jín'unájchita sej si caí ché'e tí'títj jín té'echa'íi í á'amuxi'ej tevi jemi. Ayee xu'u sena'a se'ájna jín tirá'acha'íire'e í seij sej huaújxe'eve'en seij seajta seij, a'íné a'ájna tí ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íi pu a'ájna jín ari ra'ará'astjire a'ájna í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹ Ayee pu tihua'uta'aj tíjín: "Capej tí'ixana'acire'e." Ajta ayén tíjín: "Capej tí'itecui'ica." Ajta í'í tí ayén tíjín: "Capej tí'inahua'aj." Ajta í'í tí ayén tíjín: "Capej tí'inecua'atze." Na'íjmi'í í niuucari tí ayén 'een, ajta tí'títj tí a'íj tí ra'ité'ase, na'íjmi'í tíj na'a tí ayén, a'íi pu ará'ase a'ájna jetze í niuucari tí ayén té'eyu'usi'í tíjín: "Patá'aj piyen raxí'eve'e í axí'ej tevi patj asej tí'axe'eve'e."

¹⁰ Tí pua'a ja'atí ayén záahuati'ira'a jín raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íi pu caí ja'anáj a'íj pua'a raruuren. A'íj pu jín, a'ájna í ja'atí nain jín ra'ará'astejsin a'ájna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹¹ Setá'aj siyen huárini se'ájna jime'e sej seri rú'umua'aree tí'títj tí xicáara'an jetze pí'tí'irici. Pu'uri ayén teja'ur'é'ene sej rí'í huaújruren sej si atanéjne'ere temua'a naa, a'íné pu'uri jaítze'e vejlí'í a'ájna xicáara'an tí jetzen Dios ta japua niuuni. Pu'uri xaa ne'u jaítze'e vejlí'í tí caí vejlí'itaca'a tet'í'ij amuacáí té'antzaahua.

¹² Pu'uri jaítze'e huatíca'a a'ájna tí jetzen tí'ajta a'ájna tí a'íj pua'a 'een. Pu'uri ajta vejlí'í a'ájna xicáara'an tí jetzen Círístu'u ta japua niuuni. A'íj pu jín, tiché'e tiyen mé rúihua'axin tíj na'a tí a'íj pua'a 'een tej tiyen amuacáí te'ájna jín tiyen ríjcaa. Tiché'e teajta te'ájna jetze arátaca'anen í tej jín raatémua'ítin te'ájna í tej jín tí'itese'e.

¹³ Tiché'e tiyen rí'í tí'títacha'íica a'íj mej tí'íjri'íre í teite mej néeriste'e á'ujjuhua'an. Tiché'e teajta caí ché'e tiyen a'íj pua'a éene'ecan jín tí'iyeste, teajta caí ché'e a'íj pua'a tí'íteta'arua, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e huá'a jamuan í mej tíu'unecua'atziste'e, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e seij jamuan tí caí a'íj pú'een í pej ya'úvi'ítin. Tiché'e teajta caí tiyen ne'use'e tájímua'a. Capu ajta xí'epi'ín tej tiyen a'atachueere'e tájímua'a.

¹⁴ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'í tí'tetí'íjcha'íica a'íj tí tí'tití'íjcha'íica'a í tavástar'a, a'ájna í Jesús tí ajta Círístu'u pú'een. Caxu ché'e siyen se'ájna jetze tí'imujca a'íj sej ye'í huárini sej si siyen ra'ará'astjire'en se'ájna tí a'íj pua'a 'een tí huíráninee í á'amuatjajta'a.

14

Catu nu'u rá'axijte'e í taxí'ej tevi

¹ Tí pua'a ja'atí caí xí tí'urú'umua'aree a'íj tí huataújmu'a'a tí ayén ra'ará'astjire'en í tavástar'a, setá'aj ra'ancuré'evi'ítin ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu siyen sena'a rá'axijte'e se'ájna jime'e a'íj tí tirá'amítiejte'e a'ájna. ² Ayee pu tí'íjmu'a'aree rusej í Dios jemi tí nú'u ayén tí'ítá'aca tí nain tíu'uca'aní, ajta a'ájna í seij, tí caí temua'a naa tí'urú'umua'aree a'íj tí 'een í Dios jemi, ayée pu tirá'amítiejte'e tí ayée na'a tí'ítá'aca tí ráacua'ani tí te'ejné'í á'chuaata'a.

³ Ayee pu tíu'ujxe'eve'e tí a'íin í tí nain tí'ícu'a'a caí ayén raxí'éehuata a'ájna tí caí nain tí'ícu'a'a. Ajta a'íin tí caí nain tí'ícu'a'a, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e tí a'íin caí rá'axijte'e a'ájna tí nain tí'ícu'a'a, a'íné Dios pu ajta ayén ra'ancuré'evi'ítin a'ájna í ja'atí.

⁴ Pajta mú'ee, mí pej caí nain tí'ícu'a'a, ¿a'atani ayén a'ájna jín tímu'ájca pej piyen rá'axijte'en í ja'atí tí seij jemi tí'ivaire'e? Capu ja'atí, a'íné seij pu'u tí'ira'ajjte'e. Ajta a'íin í ja'atí, a'íi pu ará'astjire'esin a'ájna tí tí'ira'ajjte'e. Na'ari tí pua'a caí ayén huárini, a'íi pu jemin muá'ítiche'en. Mí ajta, a'ájna tí nain tí'ícu'a'a, a'íi pu xaa ará'astjire'esin, a'íné tavástar'a pu ca'aníjra'a raatá'asin tí ij ayén ra'ará'astjire'en.

⁵ Ajta seij jemi, ayée pu tirá'amítiejte'e tí sei xicaj ayén jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi caí seica xicáara'an jetze. Ajta seij jemi, ayée pu tirá'amítiejte'e tí ruxí'ej na'a ayén 'een nain xicáara'an jetze. Miché'e miyen rujímua'a mena'a tiraaxí'epi'íntare'en temua'a naa, a'íj tí té'umua'atze í ru tzajta'a í tí xí'epi'ín 'een í Dios jemi.

⁶ A'íjna ti ayén tirá'amitiejte'e ti se'j xicáara'an jetze jaítze'e ruxe'eve'e, ayée pu tiraaxí'epi'intare í tavástar'a jemi. Ajta a'íin ti nain tí'licua'a, ayée pu ajta rici í tavástar'a jemi, a'íné a'íjna í ja'ati ajta pu rí'i tiratá'aca í Dios. Ajta a'íin ti caí nain tí'licua'a, a'íi pu ayén che'atá na'a tí'licua'a í tavástar'a jemi. A'íi pu ajta rí'i tiratá'aca í Dios.

⁷ Ayee pu'u, a'íné tetéj tena'a pua'amé iteen, capu ja'atí ayén ruse'j ruuri. Capu ajta ayén ruse'j mí'ini. ⁸ Tí pua'a tiyen i'irúuri, ayée tu i'irúuri tej ti rí'i tiraatá'an í tavástar'a na'ari ti pua'a tiyen huácui'ini, ayée tu che'atá tena'a cui'ini tej ti huatátatuui're'en í tatevij jime'e te'íjna jemi. A'íj pu jín, capu amín a'ij ti pua'a tiyen i'irúuri nusu ti pua'a tiyen huácui'ini. Teuche'e tu tavástar'a jetze ajtémecan. ⁹ A'íj pu jín, Círíistu'u ayén huamí'i, ajta a'itáara huá'a tzajta'a í mí'ichite ti ij a'íin ayén hua'avastara'a pu'éene'e á'ara'ani a'ímej í mej meri huácuii, ajta a'ímej í mej mauj i'irúuri.

¹⁰ Pajta mú'ee, í pej caí xi tirú'umua'aree temua'a naa, ¿a'íné 'een jín piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a? Pajta mú'ee, í pej nain jín ti'itá'aca, a'íné 'een jín piyen raxiéehua pe'íjna í a'ihuáara'a. Capu a'atzu ayén tiraavíjte'e sej siyen rijca, a'íné na'jmi'i tu tiyen huatasej're'esin a'íjna jemi í Dios ti ij a'íin ayén tá'uxijte'en na'jmi'ice itejmi.

¹¹ Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'i tíjín:
Ayee pu ti'ixa a'íjna í tavástar'a tíjín:
A'íné nee nu ruuri, ayée pu ti'ayajna,
mat'j mena'a pua'amé
mej yen chaanaca japua seijre'e,
a'íi mú titunutaxí'isin ineetzi jemi.
A'íi mú majta, miyen rí'i tinaatá'asin
me'íjna jime'e í nej Dios pú'een.

¹² A'íj pu jín, a'achú tej pua'amé tej yen seijre'e, na'jmi'i tu tiyen tiu'utaxájta mé jéjre'e í Dios jemi a'ij tej ti'itíj jín huaríj.

Tej nu'u caí ca'aníjra'a raatá'an í ta'ihuara'a tí'ij ti'itíj jín auté'itze

¹³ A'íj pu jín, tiché'e tiyen raatapuá'ajta tej tiyen té'ataxijte'e tajímua'a. Aru tiché'e tiyen raaxí'epi'intare'en í ta tzajta'a tej ti caí ché'e ti'itíj jín raatamuári'isten í ta'ihuara'a, nusu tej ti caí ché'e ca'aníjra'a raatá'an ti ij ti'itíj jín huamuá'itichen í Dios jemi.

¹⁴ Ayee nu tirú'umua'aree inee, a'íné ayée nu tiú'unamuajri'i ne'íjna jemi í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ayén ti'ayajna. Tíj na'a ti se'j racua'aca ti tí'licua'iri'i pú'een, capu ruse'j na'a raxana'ave'e a'íjna ti racua'aca. Mí ajta, tí pua'a a'íjna jemi í ja'atí ayén tirá'amitiejte'e ti ti'itíj ayén xána'avi'ire'e, a'íjna jemi pu xaa ayén 'een, ti ayén xána'avi'ire'e.

¹⁵ Tí pua'a piyen ca'aníjra'a ratá'aca í a'ihuáara'a ti a'íin caí ayén racua'aca í ti'itíj í pej xaa racua'aca, rí'írísta a'ame pej raapuájtzite'en í tzajta'an a'íné, a'íjna jemi, a'íi pu xána'avi'ire'e a'íjna ti ráacua. Capej xí'epi'in huaríj. Capej xaa ne'u raxí'eve'e í a'ihuáara'a pe'íjna jime'e pej ca'aníjra'a raatá'a ti ayén huárini a'ij ti tiraapuájtzitare. Capej mú'ee rá'apua'ajte'e í a'ihuáara'a a'íné Círíistu'u pu ari jetzen me'ecan huamí'i. ¹⁶ Capej ché'e piyen ti'ití'acha'íi. Na'ari caí, ayée mú seica miyen ti'ijxáatzi'ire'e muá'ara'ani me'íjna ti ayén timuá'amitiejte'e ti xí'epi'ín 'een.

¹⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'íné a'íjna ti ayén titaac'íi ti Dios ayén tí'ta'ajte'e na'jmi'ice itejmi, capu ayén a'íjna jín tej tiyen tí'licua'a na'ari tej tiyen ye'eca. Capu xaa ne'u, sino ayée tu rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Teajta rí'i titeeteájturaa í ta tzajta'a. Ajta, a'íi pu ca'aníjra'a taatá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej ti tiyen huatátatemua'ave'en.

¹⁸ Jee xaa ne'u, ja'atí ti na'a ti ayén ravaire'e í Círíistu'u, a'íjna í ja'atí ayée pu rí'i tiratá'aca í Dios. Majta me'ín í teite, ayée pu ajta hua'aráanajche ti ayén tí'ijri'ire a'íjna í ja'atí.

¹⁹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuatácanen tej ti tiyen rí'i ti'itítacha'íi tej tiyen ta'ihuamua'a tá'ara'ani temua'a naa, tej teajta rí'i huátaruuren tajímua'a tej ti jaítze'e raayí'itihua'an a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

²⁰ Caxu se'íjna jín raaté'uunan se'íjna ti Dios ayén raateájtuaa huá'a jemi í á'amua'ihuamua'a se'íjna jime'e sej nain tí'licua'a. Naa pu ti'irí'een tíj na'a ti tí'licua'iri'i. Mí ajta, ti pua'a ja'atí a'íjna jín ca'aníjra'a raatá'an í ru'ihuara'a ti a'íin ihuáare'ara'an ayén

ráacua'ani a'ljna ti rajpuaíjtzi í Dios jemi, a'lj pu jín ayén auteáturaasin í Dios jemi a'ljna í ja'ati ti ayén ca'aníjra'a raatá'a í ru'ihuara'a.

²¹ A'lj pu jín, jaítze'e pu ayén tiraavjíte'e pej caí piyen racua'aca í hua'ira'a ca'ín pej caí piyen raye'eca í nahuáj. Jee xaa ne'u patá'aj caí piyen ti'itíj jín a'lj huárini ti ayén ca'aníjra'a raatá'acare'en ti a'fín a'ihuáara'a ti'itíj jín auteáturan í Dios jemi. ²² Tí pua'a ayén timuá'amitiejte'e ti ayén ti'irí'een í Dios jemi pej piyen ti'itíj huácu'a'ani, patá'aj piyen asej pena'a aviítzi jín tirú'umua'areere. Capej piyen tí'ixajta mé jéjre'e, teite tzajta'a. Ché'e huaújtemua'ave'en a'ljna í ja'ati ti caí rumua'atzíira'a jín á'ujxijte'e a'ljna jime'e a'lj ti ti'itíj jín rici, a'iné a'fí pu ari ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén ti'irí'een í Dios jemi.

²³ Mí ajta a'fín í ja'atí, ti pua'a caí xi temua'a naa tiraaxí'epi'intare ti ayén ti'irí'een í Dios jemi ti ij ti'itíj huácu'a'ani, ti pua'a ayén racua'aca, a'fí pu a'ljna jín a'uxijte'en ti a'lj pua'a rici a'iné a'fí pu caí té'atzaahuat'e ayén ráacua. Ajta, ti'itíj ti na'a ti ja'atí ayén jín rici, ti pua'a caí ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén ti'irí'een í Dios jemi ti ayén huárini, a'fí pu a'ljna jín auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a ayén rijca, a'iné capu té'atzaahuat'e'eca'a.

15

Tej nu'u rí'í tihua'atá'acare'en í taxí'ej teite

¹ Teajta iteen, í tej temua'a naa tirú'umua'aree a'lj ti 'leen í Dios jemi, ayée pu tiraavjíte'e tej te'utáviicua'i te'ljna jime'e a'lj mej tí'ljri'ire a'fíme í mej caí xi yaú'itie temua'a naa í Dios jemi. Tiché'e caí tiyen tena'a rahuauca itejmi jime'e a'lj ti titá'amitiejte'e, sino tiché'e rí'í tihua'utá'an í seica. ² Ayee pu titaavjíte'e itejmi, a'achú tej pua'amé, tej ti rí'í tiraatévaire'en í ta'ihuara'a ti ij a'fín jaítze'e raayí'itihua'an a'lj ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

³ Ayee pu xaa ne'u Ciriístu'u ajta ayén huaríj. Capu ayée na'a rahuauca'a a'lj ti tira'aránjcheca'a, sino ayée pu tira'ará'aste a'lj ti té'eyu'usi'i tíjín: "Ayee pu neetzi japua rájve mej na'ajteá'axi'ín mú'etzi jetze me'ecan."

⁴ Ayee pu'u, a'iné nain tíj na'a ti a'ajná'imua é'eyu'usi'ihuaca'a, ayée pu 'leen jín té'eyu'usi'ihuaca'a tej ti jetzen huátamua'aten, ti ij a'fín ti é'eyu'usi'ihuaca'a ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti tiyen te'utáviicua'i, teajta tiyen rachú'eve'e ti Dios ayén tu'irájtuani.

⁵⁻⁶ Ajta a'fín Dios ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si siyen huateújca'anen, ajta sej si te'utáviicua'i, ché'e a'fín ajta amuaatá'acare'en sej rí'í titetiújcha'í rujfímua'a sej si siyen ru'ihuamua'a xá'ara'ani temua'a naa a'achú sej pua'amé. Ché'e Dios rí'í tejamaatá'acare'en a'ljna jime'e sej seuj siyen rá'astijre'e í Ciriístu'u ti ajta i'í Jesús, sej sí najjmi'i siyen rí'í tiraatá'an se'ljna í Dios ti ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'ljna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u. Setá'aj siyen rí'í tiraatá'acare'en a'achú sej tirú'umua'aree í á'amuatjajta'a.

Naíjmi'ica pu nu'u tihua'aci'iti í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'esin

⁷ Setá'aj siyen che'atá sena'a ancuré'ujvi'itín seij seajta seij a'lj ti Ciriístu'u ajta amua'ancuré'evi'iti mú'ejmi sej si siyen se'ljna jín rí'í tiraatá'an í Dios.

⁸⁻⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti a'fín Ciriístu'u ayén a'ljna jín te'enteájrupi ti ij hua'utévaire'en a'fímej í mej runavij a'antisi'liche a'ljna jime'e mej miyen ráamua'aree ti Dios tzaáhuati'ira'a jín araúraste a'lj ti ari te'ataújratziiri'i. Ciriístu'u pu nain jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi í huá'ahuacaxa'astemua'aci'í mej mi a'fíme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a majta miyen rí'í tiraatá'asin í Dios me'ljna jime'e ti a'fín huá'ancu'uvajxi. Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín:

A'lj nu jín rí'í timuaatá'asin huá'a tzajta'a a'fímej

í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Ayee nu ti'ichu'íca na'ame

nej ni ne'ljna jín rí'í timuaatá'an.

¹⁰ Ajtahua'a ayén tíjín:

Setá'aj huataújtemua'ave'en huá'a jamuan

í teitestemua'ame'en í Israél teecan,
mú'een mí seij seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajtahua'a seij ayén tijín:

Setá'aj rí'i tiraatá'an í tavástar'a,
naíjmi'i mú'een, a'achú sej pua'amé,
mí sej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Setá'aj seajta siyen tiu'utáchuiica í jemin
sej se'íjna jín rí'i tiraatá'an, naíjmi'i mú'een,
mí teite, mí sej yen huachéjme chaanaca japua.

¹² Ajtahua'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan
tijín:

Seij pu airaújnejte'esin a'íjna jetze í Isaí.

A'íi pu ayén huatasejre'esin

ti ij ayén tihua'uta'aíjte'en naíjmi'ica a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Majta a'íime, ayée mú rájchu've'esin

tí'ij a'íin hua'irájtuuani.

¹³ Ajta a'íin í Dios ti ayén ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen raachú'eve'en, ché'e a'íin ayén
rí'i tejamuaatá'an sej si jéhua huápi'i huataújtemua'ave'en, ti ij ajta amua'anpuá'ajte'en
temua'a naa se'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e se'íjna í tavástar'a. Ché'e a'íin ajta ayén rí'i
tejamuaatá'an sej si jáitze'e siyen raachú'eve'en se'íjna jime'e sej se'íjna jetze araujca'ane
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁴ Ayeé pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna mú'ejmi jime'e sej siyen nain jín rí'i
titetiújcha'íi seij seajta seij. Nain xu ú'umua'aree í ti ruxe'eve'e, seajta siyen raayí'iti sej si
huaúritii seij seajta seij.

¹⁵⁻¹⁶ Ayeé nu jéhua ahuánca'ane nej ni niyen tejámuuatayú'use'en ti'itíj jime'e. Capu
tí'iseicaj na'a, canu neajta tí'itziine'eca'a nej niyen huaríj, sino ayée nu neajtahua'a ti'itíj
jín amua'utámua'areeri'i ne'íjna jime'e, a'íiné Dios pu ayén tinaa'íjca. Ayeé nu ne'íjna jín
te'enteájrupi nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree nej
niyen raatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en a'ímej í
mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'ij ti ari huaríj í Dios. Ayeé mú éene'e muá'aju'u tíj
muai'ivéjri ti seij raateájtuaa í Dios jemi ti ij ayén rí'i tiraatá'an.

Jee xaa ne'u, a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ayén huá'aruuren mej mi miyen
urarí'ene'acan jín huatéaturan í Dios jemi. ¹⁷ A'íj nu jín huápi'i huatántemua'ave'e jemin í
Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús ne'íjna jime'e nej niyen ravaire'e í Dios.

¹⁸⁻¹⁹ A'íj nu'u jín niyen á'anca'ane nej tejamuá'ixaate'en ne'íjna jime'e ti Ciríistu'u
ari ayén tiú'uruu a'íjna jime'e nej ravaire'e mej mi me'ín í mej seij chuéjra'a japua
é'eme'ecan miyen ra'ará'astijre'en me'íjna í Dios. Ayeé mú 'een jín rá'astijre'e me'íjna
jime'e mej miyen ráanamujri'i a'ij nej tiu'utaxájtaca'a, majta miyen naasej ineetzi a'ij
nej ti'itíj jín huaríj, nej niyen huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utasej, a'íiné
Dios pu raateájtuaa í rumuá'iri'eri'ire'ara'an ineetzi jemi a'íjna jime'e nej ne'íjna jetze
aránca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

A'íj nu jín nain japua neri tihua'utá'ixaa ne'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u.
Nainjapua tíj na'a a'uun mej huachéjme u Jerusalén, neajta méyee a'u mej e'eré'ete'ecaa
ajta nena'a caí ne'uun imuá'a atanéj ne'újna a'u mej a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a
u Ilírico, nain nu jín tihua'utá'ixaa í Ciríistu'u jetze me'ecan.

²⁰ Tíj na'a nej a'utéjche nej ra'ará'astijre'en í tavástar'a ti yú e'iré'ene, ayée nu ahuán-
ca'ane nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e a'u mej caí xi ja'anáj yá'unamujri'i,
nej ni caí niyen che'atá nena'a ne'íjna jetze autéjcheni a'u ti ari seij teja'umuáriej.

²¹ Mí neajta inee, ayée nu huaríj a'ij ti té'eyu'usi'i tijín:

A'íi mú rasejran me'íjna

í ti caí xi ja'atí a'íjna jín tihua'utá'ixaa.

Majta mú yaú'itiée muá'aju'u me'íjna

í mej caí xi ja'anáj ráanamujri'i.

Pablo pu nu'u á'uye'imi'i u Roma

²² A'íj pu jín, mu'liití mú naatá'ijmíjri'i nej caí niyen ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. ²³⁻²⁴ Aru íjii, a'iné capu ché'e mé'e é'eri'iri nej ne'uun teja'umuári'en t'j na'a ayun ti huacá'a, ajta a'iné pu'uri teja'uume a'achú pua'an nine'ira'a nej niyen tí'ixje'eve'e nej amuja'uvé'emuaare, ayée nu t'l'imua'atze nej niyen huárini netí'ij ne'uun á'ume'en u España. Ayee nu t'l'ixje'eve'e inee nej ne'uun amuja'utésejira netí'ij ne'uun á'ume'en, tej ti a'atzu huátatemua'ave'en tajímua'a, sej si seajta naatévaire'en nej ni neajtahua'a u á'ume'en a'u nej á'ume.

²⁵ Mí neajta inee, íjii, u nu a'umé'e na'ame u Jerusalén nej ni hua'utévaire'en a'ímej í mej me'uun é'eche í ta'ihuamua'a, í mej Dios jemi seijre'e.

²⁶ Majta a'ímej í mej me'uun Macedonia huachéjme, majta a'ímej í mej me'uun Acaya é'eme'ecan, ayée pu hua'aránajcheca'a mej ti itíj hua'utá'an a'ímej í mej caí a'ij t'l'ijviicua'i, í mej me'uun é'eche u Jerusalén.

²⁷ Ayee pu tihua'aránajcheca'a mej miyen huárini. Jee xaa ne'u, ayée mú ti-huá'acha'íire'eca'a, a'iné a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihua'uc'í mej ra'ancuré'an me'íjna í ti jín Dios r'í'i tihua'utá'a a'ímej í mej Israél jetze ajtém'e'ecan-taca'a. A'íj mú jín, a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan miyen tihua'acha'íire'e mej miyen ti'itíj tihua'utá'an me'íjna í mej jín huateúvair'e'en.

²⁸ Ayee nu amuacaí hua'utátuure'esin ne'íjna í mej tiu'utá'a í ta'ihuamua'a. Netí'ij nain jín ra'anticí'in, aj nu ni ne'uun a'umé mú'ejmi jemi. Neajta á'iyen u a'umé'e na'ame u España. ²⁹ Ayee nu rú'umua'aree ti ayén té'eme a'ájna netí'ij ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti a'ín tavástara'a ayén nain jín r'í'i titaatá'an najmí'ica itejmi. Capu ti'itíj a'ij tita'aturáate'e a'ame.

³⁰ Ayee nu tejá'amuhavii, ne'ihuamua'a, mi sej seajta ra'ará'astjire'en í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círístu'u, sej si siyen tinaatévaire'en se'íjna jime'e í nej jín tí'tese'e. Setá'aj siyen t'l'ijhuaviira í Dios ineetzi jime'e.

³¹ Setá'aj siyen t'l'ijhuaviira ti ij a'ín Dios ayén nu'irájtuaani mej mi caí a'ij neruure a'íme í mej caí miyen ra'ará'astjire'e í tavástara'a, a'íme í mej Judea huachéjme. Setá'aj seajta siyen rahuaviira mej mi me'ín í mej Dios jemi seijre'e, í mej Jerusalén é'eme'ecan, mej mi miyen ra'ancuré'an í nej jín hua'utévaire'en.

³² Ayee xu huárini nej ni ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti pua'a Dios ayén neetá'acare'en, tej ti tajímua'a huátatemua'ave'en, tej ti teajta ca'aníjra'a huatá'an seij teajta seij.

³³ Ajta a'ín í Dios ti r'í'i ta'anpuá'ajte, ché'e a'ín ayén huateáuran najmí'ica jemi, mú'ejmi. Ché'e ayén teja'ur'é'enen.

16

Pablo pu huá'ateujte'e í ru'amiugstemua'a

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í ta'ihuaara'a ti 'fita'a, a'íjna í Febe. A'í pu huá'avaire'e a'ímej í mej e'etiújse'iri a'ujna já'ahua'a Cencrea.

² Ayee nu tejá'amuhavii seej si siyen ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'ij ti tiraavíjte'e itejmi jemi, í tej Dios jemi seijre'e. Setá'aj siyen ra'ancuré'evi'itin a'iné a'í pu ajta rá'astjire'e í tavástara'a. Setá'aj siyen nain jín raatévaire'en t'j na'a ti tirá'aturaate'e, a'iné a'í pu ari mu'icáca huatévaí í teite, ajta pu neetzi huatévaí.

³ Setá'aj hua'utateújte'en se'ímej í Priscila, seajta se'íjna í Aquila. A'í mú majta miyen neetzi jamuan t'l'imuari'e tej ti najmí'i raatévaire'en te'íjna í Círístu'u ti ajta i'í Jesús. ⁴ A'í mú miyen huatá'ura'a mej mi neetzi japua huániuuni. Ayee mú t'n me'íjna jín huacúii. Jé'ecan nu ne'íjna jín t'l'intemua'ave'e. Majta a'íme, ayée mú majta tiú'ujtemua'ave'e mat'j mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri, a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri a'u mej é'eche a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Setá'aj seajta siyen tiraatateújte'en se'íjna í ne'amiigu í Epeneto, ti a'uun é'eche u Acaya ti ayén amuacaí huataújtuiiri'í í Círístu'u jemi.

⁶ Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í María, a'íjna ti ari jehua tiu'umuári'ej mú'ejmi jemi. ⁷ Setá'aj seajta hua'utateújte'en se'ímej í Andrónico, seajta í Junias. A'í mú majta nee jamuan aiteánami'ihuaca'a. Majta a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase,

a'ñi mú temua'a naa huá'amuaite me'fjna í mej hua'apua, í mej majta amuacá ra'ará astijre í Círístu'u nee caí inee.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a tiraateújte'en se'fjna í Ampliato, í mej jéfhua raxí'eve'e í tavástara'a jemi. ⁹ Ayee xu seajta tiraateújte'en se'fjna í Urbano tí ta jamuan ravaire'e í Círístu'u. Setá'aj siyen tiraateújte'en se'fjna í Estaquis, í ne'amiigu í mej neajta jéfhua raxí'eve'e. ¹⁰ Setá'aj se'fjna huatateújte'en í Apeles. A'ñi pu jéfhua rá'uviicua'iri'í í Círístu'u jetze me'ecan, ajta ayée pu tiu'utéemua'iti. Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'fmej í mej Aristóbulo jamuan é'eche.

¹¹ Setá'aj seajta raateújte'en í ne'ihuaara'a, se'fjna í Herodión. Ajta a'fime í mej Narciso jamuan é'eche, í mej majta rá'astijre'e í tavástara'a, setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utateújte'en.

¹² Setá'aj seajta se'fmej huatateújte'en a'fjna í Trifena, seajta se'fjna í Trifosa. A'ñi mú 'úucaj pú'een, í mej majta jéfhua huápi'i tí'imuari'e í tavástara'a jemi. Setá'aj siyen raateújte'en se'fjna í Pérsida, í ne'amiigu í mej neajta jéfhua raxí'eve'e. A'ii pu a'ñin pú'een sejí í 'íta'a tí ajta jéfhua huápi'i ari tiu'umuáriej í tavástara'a jemi.

¹³ Setá'aj seajta raateújte'en se'fjna í Rufo, tavástara'a tí ra'antíhua'u. Setá'aj seajta siyen raateújte'en se'fjna náanajra'an a'fjna í Rufo, a'iné a'ñi pu ayén tináacha'ii cumu nej yaujra'an i'í pú'ee'een. ¹⁴ Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'fmej í Asíncrito, seajta se'fjna í Flegonte, seajta se'fjna í Hermas. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'utateújte'en í seica, se'fjna í Patrobas, seajta se'fjna í Hermes, seajta a'fmej í ta'ihuaamua'a í mej huá'a jamuan e'eré'etei. ¹⁵ Setá'aj seajta se'fmej huatateújte'en se'fjna í Filólogo, seajta se'fjna í Julia, seajta se'fjna í Nereo, seajta í juutzeájra'an tí 'íta'a, seajta se'fjna í Olimpas, setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en naíjmi'ica a'fmej í mej huá'a jamuan e'eré'etei, í mej majta Dios jemi seijre'e.

¹⁶ Setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en seij seajta seij a'ij tí tiraavíjte'e í Dios jemi. Matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri mej mi raanáche í Dios, naími'í mú miyen tejá'amuateújte'e.

¹⁷⁻¹⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, mú'een, ne'ihuaamua'a. Rí'í xu'u mú'een a'fmej jemi í mej ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si já'íta'a a'utá'iiine, majta miyen á'amuauari'ériste'e sej siyen aut'éitzen í Dios jemi. A'ñi mú meri ajtacíj a'fjna jetze a'ij sej seri tíraarí'ire. Caxu huá'a jamuan á'ujujhua'ane'en, a'iné matíj mena'a mej miyen 'een, camu a'atzu ravaire'e í tavástara'a, a'fjna í Círístu'u. Rujíimua'a mu'u ravaire'e. Ayee mú me'fjna jín huá'acuanamua í teite í mej caí tí'itíj jín á'atura. Ayee mú me'fjna jín tihua'á'ixaate'e niuucari jime'e tí ayée na'a naa namuajre'e, nusu tí'itíj í mej jín ahuaújtzaahuate'en a'fime í mej miyen ranamua.

¹⁹ Naími'í mú meri miyen ráanamujri'í sej seri rá'astijre'e í tavástara'a. A'fj nu jín huápi'i netémua'ave'e mú'ejmi jime'e. Mí neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej siyen támu'a'aree sej si siyen ríjca a'ij tí ayén tiraavíjte'e í Dios jemi, sej si seajta caí siyen huataúra'an sej siyen ríjca se'fjna jime'e tí a'ij pua'a 'een. ²⁰ Ajta a'ñin í Dios tí rí'í ta'anpuá'ajte, ca'anacan pu nain jín ra'antipua'ajte'esin a'fjna í Satanás, tí ij ayén amuaatá'an sej nain jín raatémua'itín se'fjna í tiyaaru'u.

²¹ A'ñi pu ayén yé á'amuaateújte'e a'fjna í Timoteo, tí ne jamuan tí'imuari'e. Yé mú majta á'amuateújte'e í ne'ihuaamua'a a'fjna í Lucio, ajta í Jasón, ajta a'fjna í Sosípater.

²² Neajta inee, í nej i'í Tercio, í nej neajta niyen rá'ayu'uxa í Pablo jetze me'ecan ne'fjna í yu'uxari, nee nu neajta á'amuateújte'e í tavástara'a jetze me'ecan. ²³ Ajta a'fjna í Gayo, í nej jemin yé huaca ajta tí rí'í tihua'atá'aca naíjmi'ica a'fmej í mej miyen yé tíújse'iri meyajna, a'ñi pu ajta yé á'amuateújte'e. ²⁴ Majta a'fime, í Erasto tí a'fjna jín tí'itíjvee íyee chajta'a tí tumin tíse'iri, ajta a'fjna í ta'ihuaara'a, a'fjna í Cuarto, a'ñi mú majta yé á'amuateújte'e.

Í tí jín ra'antipua'ajte

²⁵ Tiché'le tiyen rí'í tiraatá'an te'fjna í Dios tí ayén raayí'ítí tí ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen rí'í títeíújcha'íica a'ij nej tejá'amua'ixaate'e ná'aye'í ne'fjna jime'e í niuucari tí jime'en raxa a'ij tí huarfj í Jesús tí ajta i'í Círístu'u. A'fjna í niuucari, a'ii pu a'ñin pú'een

í ti Dios jín ari titaatasejrate a'íjna ti ayén rú'avaataca'a tǵj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene.

²⁶ Mí ajta íjii, Dios pu ari titaatasejrate. A'íjna í Dios ti seijre'e tǵj na'a rusén jime'e, a'í pu ayén tiu'uta'aíjtaca'a tej tiyen ráamua'aree te'íjna jetze í mej jetzen ra'utéyu'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu tí'ijxe'eve'e mej mi naimi'i matǵj mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, mej mi rá'antzaahuate'en, majta ra'ará'astijre'en í jemin.

²⁷ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en tǵj na'a rusén jime'e te'íjna í Dios ti a'ín rusej nain jín támua'aree. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en a'íjna jime'e ti ta japua huaniú a'íjna í Jesús ti ajta i'i Cirištu'u. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, í ti se'j

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻²Inee, i nej i'í Pablo, í ti Dios na'antíhuau ruxí'eví'ira'a jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Círístu'u jetze me'ecan ti ajta a'íin pú'een í Jesús, ne'íjna jamuan í ta'ihuaara'a í Sóstenes. Yee nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi sej se'uun e'etiújse'iri se'újna Corinto sej si raateánajche í Dios, mi sej rí'í t'í'teseijre'e se'íjna jime'e ti a'íin Círístu'u, ti ajta Jesús pú'een, mú'ejmi huatéura'ate, ajta mú'ejmi huatajé sej si jemin seijre'e. Mú'een xu seajta huá'a jemi seijre'e matíj mena'a pua'amé mej yen seijre'e t'íj na'a ve'ée í chaanaca í mej majta miyen ti'ixa ti yee Jesús pu hua'avastara'a pú'een. Jee xaa ne'u, a'íi pu a'íin pú'een í hua'avastara'a, ajta ayén che'atá na'a tavástarara'a pú'een itejmi.

³Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta í tavástarara'a a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een, miché'e me'íin rí'í tejamaatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

Í ti jín Dios rí'í tihua'utá'a

⁴⁻⁵Ja'anáj ti na'a nu niyen rí'í tiraatá'aca í Dios nej ranajche mú'ejmi jime'e, a'íné jeíhuua pu rí'í tejamaatá'a í Dios a'íjna jime'e sej seri jemin seijre'e í Círístu'u, ti ajta Jesús pú'een, a'íne a'íjna jemi mú'een xu seri nain te'encuré'a ti tejámuatéva'iri í sej jín tihua'utá'ixaate'en í teite, ajta í sej jín ya'ú'tiíe xá'ara'ani a'ij ti 'een í Dios jemi. ⁶Ayee pu 'een jín amuáaruu a'íné mú'een xu temua'a naa tihua'utá'ixaa í teite í Círístu'u jetze me'ecan. ⁷A'ij pu jín caí t'í'ti jama'utéturaate í ti jín Dios rí'í tejamaatá'a. A'ij xu jín, seuj rachú'eve'e ti yen huatéseijre'en í tavástarara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

⁸A'íi pu ajta ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'í ajta na'a caí nain te'entipua'are, ti ij caí ja'ati t'í'ti jín a'mua jetze t'í'ijpua'ajte'e a'íjna xicáara'a ti jetzen tihua'axiejte'en í teite a'íjna í tavástarara'a, í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een. A'íi pu xaa tihua'axiejte'en a'achú mej pua'amé yen huachéjme í chaanaca japua. ⁹Ayee pu té'eme a'íné Dios pu ayén araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'í. Ajta, a'íi pu amuaatájé sej si siyen ruuristan jamuan í yaujra'an a'íjna í tavástarara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

Pablo pu ayén tihua'a'íhua'u t'íjn: "¿Ni qui ayén huatámu'iire í Círístu'u?"

¹⁰Mi neajta inee, ayéé nu jeíhuua tejá'amuahuavii niuucajtze'en a'íjna í tavástarara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círístu'u sej si ruxí'ej sena'a t'í'ixajta, sej si caí ché'e já'ita'a a'utací'ica'an, sej si seajtáhuua'a rí'í huaújruuren, sej si se'íjna jín anteújseire'en na'íjmi'í sej si siyen che'atá se'j sena'a jín siyen t'í'ixi'ep'íintare'e.

¹¹Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e, ne'íhuamua'a, a'íné a'íime í mej Cloé jemi é'eche, a'íi mú miyen tinaatá'ixaa mú'ejmi jime'e sej nu'u rújaaxiejvi'í rújímua'a sena'a. ¹²A'íjna jime'e í sej nu'u rújaaxiejvi'í, ayéé pu huataújmua'a sej siyen ríci, ti se'j ayén ti'ixa yee: "Nee nu Pablo jetze ajtéme'ecan." Ajta se'j ayén yee: "Neajta inee, Apolos nu jetze ajtéme'ecan." Ajta se'j ayén yee: "Nee nu Pedro jetze ajtéme'ecan" na'ari yee: "Nee nu Círístu'u jetze ajtéme'ecan."

¹³Niché'e a'atzu tejámuata'íhuua'u. ¿Ni qui ayén seicié huaújruu í Círístu'u ti ij ayén huatámu'iire? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui miyen ná'utatai í cúruu jetze ineetzi í nej i'í Pablo mú'ejmi jetze me'ecan? Camu xaa ne'u a'atzu. Ari íjii, ¿ni qui niyen a'amuamua'íhuua'a neniúcajtze'e í nej i'í Pablo? Canu xaa ne'u a'atzu.

¹⁴⁻¹⁵Jé'ecan nu rí'í tiratá'aca í Dios nej caí ja'ati huámua'íhuua'a sino a'ímej nu'u ne'íjna í Crispo, neajta ne'íjna í Gayo. Ayee nu'u huaríj sej si caí se'íjna jín á'ujtzaahuate'e se'íjna jime'e sej huámua'í'ivijhuua'a neniúcajtze'e. ¹⁶⁻¹⁷Neajta nu huá'umuai'íhuua'a a'ímej í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanas. Ayee pu'u xaa ne'u, canu cui'í ramua'aree ti pua'a neajtahuua'a se'j huámua'íhuua'a nusu necaí.

Jee xaa, capu Círístu'u ayén ne'uta'íteca'a nej ni huá'umuai'íhuua í teite sino ayéé pu 'een jín ne'uta'íteca'a nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í ti jín Dios hua'irájtuuani. Capu ayén ne'uta'íteca'a nej ni ne'íjna jín tihua'utá'ixaate'en nej jeíhuua

huápi'i raay'iiti í huá'amua'atziira'a a'fmej í teteca í mej nu'u rí'i tiu'uy'iiti. Capu xaa ne'u, sino ayée pu'u a'fjna jín ne'uta'íteca'a ti ij ayén tí'ivaire'e á'ara'ani í muári'eri'ire'ara'an a'fjna í niuucari ti jíme'en raxa í Círístu'u, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

Círístu'u pu a'fín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios

¹⁸ Ayee pu'u, a'liné a'fmej jemi í mej a'uvá'itzi, ayée pu tihuá'amitiejte'e tej huatétati-mua'i te'fjna jime'e tej tiyen tihuá'ixaate'e ti Círístu'u ayén huamí'i huá'a jetze me'ecan í cúruu jetze. Mí teajta iteen, í ti Dios tu'irátuaasin, téjmi pu ayén titá'amitiejte'e ti a'fín niuucari a'fín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios. ¹⁹ A'liné ayée pu té'esiimua'i tijín:

Nee nu yee ra'antipua'ajte'esin

í huá'amua'atziira'a a'fmej

í mej nu'u jéfhua huápi'i raay'iiti.

Neajta nu yee raaté'uuna nain

í mej meri raarí'ire a'fime

í mej temua'a tirú'umua'aree.

²⁰ Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'uné a'ij 'é'en a'fjna í ti temua'a tirú'umua'aree? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a. Ajta a'fín ti tiú'ujmua'ate, ¿a'uné a'ij 'é'en a'fjna? Capu ajta mé'e já'ahua'a. Na'ari í seij ti ayén huápi'i raay'iiti ti tiu'utaxá' a'fmej jemi í mej fjii huáteite, ¿a'uné é'esejre'e? Capu ché'e mé'e é'esejre'e a'liné Dios pu ari raatasejrataca'a ti caí ti'titi a'ij huataújmu'a'a í huá'amua'atziira'a a'fmej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

²¹ Mí ajta a'fín í Dios, ayée pu raaxí'epi'íntare rumua'atziira'a jime'e ti caí rí'írísta a'ame mej miyen mé'fjna jín ráamua'ati huá'amua'atziira'a jime'e a'fime í mej miyen íyen seijre'e. Ayee pu 'een jín ayén raaxí'epi'íntare í Dios a'liné ayée pu raxí'eve'eca'a ti ayén hua'irájtuaani a'fjna jime'e mej miyen rá'atzaahuate'e a'fjna í niuucari ti nu'u caí a'ij huataújmu'a'a, í niuucari tej tiyen tihuá'ixaate'e.

²² Majta me'fín, í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú tí'ijhuavii í Dios jemi í mej jín rí'i naa te'utasej, ajta a'fime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'fí mú rahuahuau í mua'atziira'a mej mi me'fjna jín nain au'itíeé mu'ara'ani. ²³ Mí teajta iteen, ayée tu tihuá'ixaate'e te'fjna jime'e í Círístu'u í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ajta a'fín í niuucari í tej jín tihuá'ixaate'e, ayée pu a'fjna jín hua'utájaaxiejte'esin a'fmej í mej Israél jetze ajtémecan. Ajta a'fime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihuá'amitiejte'e ti caí a'ij huataújmu'a'a.

²⁴ Mí majta a'fime, í ti Dios hua'utajé, ti pua'a a'fime í mej Israél jetze ajtémecan na'ari mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihuá'amitiejte'e ti Círístu'u a'fín pú'een í muári'eri'ire'ara'an ti jín Dios hua'irájtuaani, ajta a'fí pu a'fín pú'een í mua'atziira'a ti jín Dios tí'ajta.

²⁵ Jee xaa ne'u, a'fjna ti nu'u caí a'ij huataújmu'a'a, a'fjna ti Dios jemi é'eme'ecan, jaítze'e pu raay'iiti caí í huá'amua'atziira'a í teteca. Ajta a'fjna ti nu'u caí rú'uca'anisti'i í Dios, jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í huá'amuari'eri'ira'a í teteca. ²⁶ ¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Casi'i, a'ij ti 'een mú'ejmi tzajta'a ti Dios ayén amuaatajé. Caxu mu'íi mí seij jéfhua huápi'i rú'umua'aree í huá'amua'atziira'a a'fmej, í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Caxu seajta mu'íi mí seij se'fjna jín antiújmua'aree í ti jéfhua huápi'i ruxe've'e nusu se'fjna jetze airaújnejte a'fmej í mej ruxiéehua á'ujjuhua'ane'e. Caxu xaa ne'u.

²⁷ Mí ajta a'fín Dios, a'fí pu hua'antíhuau a'fmej í mej caí a'ij té'umua'areereca'a ti ij a'fín hua'utatévi'iraste'en a'fmej í mej miyen rusejrrata mej nu'u jéfhua huápi'i té'umua'aree. Dios pu ajta ayén hua'antíhuau a'fmej í mej caí ti'itij jín antiújmua'aree a'fmej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua ti ij ajta hua'utatévi'iraste'en a'fmej í mej ve'ecán jín títetateí.

²⁸⁻²⁹ Jee xaa, Dios pu ayén hua'antíhuau a'fmej í mej caí huá'a jetze tí'ica'anejca'a, ajta a'fmej í mej huá'axieehuataca'a. Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu ayén a'fjna jín hua'antíhuau a'fmej í mej caí seijre'e a'fmej jemi í teteca ti ij ayén hua'antipua'ajte'en a'fmej í mej títetateí íyen chaanaca japua, ti ij caí ja'ati ayén á'ujtzaahuate'e í Dios jemi.

³⁰ Mí seajta mú'een, xu'uri jemin seijre'e í Círístu'u a'fjna jime'e a'ij ti tejámuaaxí'epi'íntari'iri'i í Dios. Círístu'u pu jemi é'eme'ecan í Dios mua'atziira'a í tej jín tirú'umua'aree

a'ij ti 'leen í Dios jemi. A'íi pu ajta ta japua huaniú tej ti ri'éene'ecán jín a'uteáturan í jemin. Círístu'u pu mú'ejmi huateúra'ate. A'íi pu ajta tiu'utana'jchitaca'a a'amua jime'e í sej jín té'echa'ca'a. ³¹ A'íj pu jín, ayén té'eyu'usi'i tijín: "Tí pua'a yee ja'ati ayén raxí'eve'e ti tí'itij jín a'ujtzaahuat'e'en, ch'é'e a'íin ayén huárini a'íjna jime'e a'ij ti tavástara'a ayén rí'í tiraatá'a."

2

Ayee pu'u na'a tihuá'ixaate'e a'íjna jime'e í Círístu'u í mej rá'utatai

¹⁻² Neajta inee, ne'ihuaamua'a, netí'ij amuacá á mú ja'uvé'emuuaareca'a nej ni tejá-muaatá'ixaate'en í niuucari tí jín Dios te'ataújratziiri'i, canu cui'i niyen ne'íjna jín tejamuá'ixaa ne'íjna jime'e í niuucari tí huápi'i jín naa namuajre'e, canu neajta ne'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í tetecca sino ayée nu tiraaxí'epi'intare nej a'íi na'a yaú'itíée ná'ara'ani mú'ejmi jemi ne'íjna í Jesús tí ajta Círístu'u pú'een, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

³ Neajta, netí'ij ne'luun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ayée nu amua'aséijrate'ecaa tí nu'u caí nú'uca'anisti'i. Cu xíee nej tí'itziíne'eca'a. Jee xaa, jeíhua nu névivejca'a.

⁴ Ajta a'íin í niuucari, í nej jín tejamuá'ixaa, capu ayén éene'e tíj a'íjna tí huápi'i naa namuajre'e, tí ajta huá'amua'atziira'a jetze airánineica í mej jín huá'amua'itici í teite. Capu xaa ne'u, sino ayée nu ne'íjna jín tejámuatá'ixaa sej sí ráamua'aree nej ne'íjna jetze aránca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íi pu jemin me'ecan í muári'eri'ira'a í nej jín niyen rici. ⁵ Ayee nu ne'íjna jín huaríj, sej sí caí se'íjna jetze arájca'anen í huá'amua'atziira'a í tetecca sino sej sí se'íjna jetze arájca'anen í muári'eri'ire'ara'an í Dios se'íjna jime'e í sej té'atzaahuat'e'e.

A'íjna tí rú'avaataca'a í Dios jemi, tí ajta ari titaatasejrate

⁶ Mí teajta iteen, teen tu xaa te'íjna jín tejamuá'ixaa sej jime'e í mua'atziira'a a'ímej tzajta'a í mej meri tiu'unáijmi'ire. Ajta a'íin í mua'atziira'a, capu huá'a jetze huanéj a'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Capu ajta huá'a tzajta'a me'ecan a'ímej í mej tí'ajta íyen chaanaca japua, í mej majta a'uvá'itzi. ⁷ Jee xaa ne'u, teen tu tiyen raxa í Dios mua'atziira'a jime'e tí caí rí'iri tí ja'ati ayén rusej a'ij tirájteuni, í mua'atziira'a tí rú'avaataca'a tí jime'en ajmí'i imúa tí'ij caí xí huatasejre í chaanaca. Dios pu ayén tiraaxí'epi'intare tí ayén tí'itaci'iti itejmi a'íjna tí huápi'i naa seíire'e á'ara'ani.

⁸ Mí majta a'íime, í mej yen tí'ajta íyen chaanaca japua, capu a'atzu a'ij tihuá'amitiejte'eca'a a'íjna tí rú'avaataca'a, a'íné tí pua'a miyen ramua'aréerecajche'e, camu miyen tirá'atánche'e í tavástara'a, í tí ajta huápi'i naa tí'iseijre'e á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Mí ajta, ayée pu té'eyu'usi'i tijín:

A'íjna tí yee Dios rí'í ráaruu a'ímej jime'e

í mej raxí'eve'e,

capu ja'ati ayén raasej,

capu ajta a'ij tihuá'amitiejte'eca'a

a'ij tí té'eme'enche'e.

¹⁰ Mí ajta a'íin, Dios pu taatasejrate a'íjna jime'e tí téjmi jemi raatejtuua a'íjna í ruxéjniu'uca tí ij a'íin ayén táataa'ítii. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an, nain pu jín ayén tirá'amitiejte'e, ajta nain pu tirú'umua'aree a'ij tí tirá'amitiejte'e í Dios.

¹¹ Ayee pu'u, a'íné huá'a jime'e í tetecca, a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í teáata'a, a'íi pu'u tirú'umua'aree a'ij tí tirá'amitiejte'e a'íjna í ja'ati. Ayee pu che'atá na'a 'leen í Dios jemi. Capu ja'ati tirú'umua'aree a'ij tí tirá'amitiejte'e í Dios sino a'íi pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² Mí teajta iteen, catu te'íjna ancuré'a í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca sino a'íi pu téjmi jemi huatejturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej tí yaú'itíée tá'ara'ani a'ij tí Dios ari ruxí'evi'ira'a jín rí'í titaatá'a. ¹³ A'ii pu a'íin pú'een í tej amua'ixaa. Capu a'íin na'a pú'een í huá'amua'atziira'a í mej jín tá'itíiri'i í tetecca sino a'ii pu a'íin pú'een í niuucari tí ayén jín tá'itíiri'i í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee tu rici tej huaú'ixaa a'ij tí huataújmuua'a í mua'atziira'a tí Dios jemi é'eme'ecan te'íjna jime'e í niuucari tí a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a taatá'a tej tiyen tiu'utaxáj.

¹⁴ Ajta a'ljna ti caí jemin huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu caí ra'an-cure'asin a'ljna ti jemin é'eme'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'iné capu ti'titi a'lj huataújmua'a a'ljna jemi í ja'ati. Capu ri'irí ti a'fín yaú'itíeé á'ara'ani a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti ja'ati ayén jetzen araújca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti ij ayén tirá'amitiejte'e a'lj ti huataújmua'a.

¹⁵ Ajta a'fín ti jetzen araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, nain pu ayén tirá'amitiejte'e a'ame ti pua'a ayén tí'ivaire'e nusu caí. Mi ajta, capu ri'irí ti seij ayén rá'axijte'en a'ljna í ja'ati, ti pua'a tí'ivaire'e nusu caí. ¹⁶ Ayen tíjín: “¿A'ataani yee tirú'umua'aree a'lj ti tirá'amitiejte'e í tavástarara'a ti ij a'fín ja'ati ayén tirá'itíiii?” Mi teajta iteen, ayée pu ayén titá'amitiejte'e a'lj ti ajta tirá'amitiejte'e í Círístu'u.

3

Mej nu'u tí'imuari'e jamuan í Dios

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuamua'a, ti caí huatári'iristareca'a nej niyen tejá-muaatá'ixaate'en tíj a'fíme í ti huá'a jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino tíj a'fíme í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, mi sej seuchén huataújtuiiri'i í Círístu'u jemi. ² Netí'ij tejamaamí, canu cua'lira jamuaamí sino a'fj nu'u amua'ant'l'ite í léechi a'iné caxu xi yá'ujepí'ira'a í cua'lira. Seajta íjii, seúche'e xu siyen 'een. Caxuu xi teja'ujepí'ira'a.

³ Seúche'e xu siyen e'en matfj a'fímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. A'iné ayée pu seijre'e mú'ejmi tzafta'a cumu sej ruchueere'e, seajta sej rújaaxiejvi'i. ¿Ni caí ayén huataújmua'a sej seuj huá'a jemi ajtémé'ecan a'fímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca? Jee xaa ne'u, mú'een xu siyen tí'ijri'ire a'lj mej tí'ijri'ire í seica í teteca. ⁴ Ayee xu rici. Seij ti mú'ejmi jemi ajtémé'ecan ayén tí'ixa tíjín: “Nee nu Pablo jetze ajtémé'ecan.” Ajta í seij ayén tíjín: “Neajta inee, Apolos nu jetze ajtémé'ecan.” ¿Ni secaí siyen che'atá sena'a rici matfj a'fíme í teteca í mej caí jetzen seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? Jee xaa ne'u, ayée xu rici.

⁵ Niché'e a'atzu tejá'amua'ihua'u. ¿A'iné tí'itij jín tí'ivaire'e a'fjna í Apolos, na'ari tí'itájni jín na'antínmua'aree inee, inee i'i Pablo? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Teen tu'u ravaire'e í tavástarara'a jemi. Ayee xu 'een jín té'antzaahua í tavástarara'a jemi se'ljna jime'e tej tiyen ravaire'e, a'lj tíj a'fín títaa'ljca seij ajta seij. ⁶ Ayee nu tí'ivaire'e tíj ja'ati ti ayén tíu'uhuii, ajta a'fín í Apolos, a'fí pu ayén tí'ivaire'e tíj ja'ati ti tíu'ípuaa. Ajta a'fín í Dios, a'fí pu raavájsi'iri'i ti ij huáçire.

⁷ A'fj pu jín, a'ljna ti tíu'uhuii, capu tí'itij jín ruxe'eve'e. Ajta a'fín ti tíu'ípuaa, capu tí'itij jín ruxe'eve'e, sino a'fí pu xaa í Dios ti raavájsi'iri'i ti i huáçire, a'fí pu xaa a'fín pú'een í ti ruxe'eve'e. ⁸⁻⁹ Naíjmi'i mú tí'ivaire'e a'ljna ti tí'ihuiite'e, ajta a'ljna ti tí'ípuaa á'aye'i. Ruxí'ej mu'u tí'ivaire'e, ajta Dios pu ayén hua'utá'asin a'lj ti tiraavítte'e a'ljna jime'e í ti raci'icípua í ti jín tiu'umuáriej, a'iné teen tu jamuan tí'imuari'e í Dios.

Seajta mú'een, ayée xu tí'itij jín tí'ivaire'e tíj a'u mej teje'etaseehua, ajta tíj chí'ij ti Dios rá'ajtaahua.

¹⁰ Mi neajta inee, a'iné Dios pu jeíhua huápi'i naa tinaatá'a nej ni niyen tiu'umuári'en, ayée nu huarj tíj ja'ati ti chí'ij ájtaahua. Nee nu ra'itátaahuaxi ne'ljna ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u tíj ja'ati ti temua'a naa raayí'iti. Ajta í seij, a'fí pu japuan té'ajtaahua. Ajta ayén ruxe'eve'e ti rí'i naa tirá'ajtaahua ti ij caí a'lj pua'a éene'e ájci'ipiuhua. ¹¹ A'iné, jime'en a'ljna ti a'itátaavijhua, seij pu'u pú'een, ajta a'ii pu a'fín pú'een í Jesus ti ajta Círístu'u pú'een. Capu máaj ja'ati ti ayén tí'ivaire'e tíj a'ljna ti a'itátaavijhua.

¹²⁻¹³ Ajta, ayée pu seíre'e a'ame ti tí'itij ti jín japuan ájtaavijhuaca'a ti pua'a a'ljna jime'e í oro nusu plata jime'e na'ari tetej jime'e ti huápi'i tí'ljnajche. Ajta ayén che'atá na'a seíre'e a'ame ti pua'a ayén ájtaavijhuaca'a a'ljna jime'e í ciyey na'ari íxaj jime'e ca'fín huácíxa'a jime'e. Jee xaa ne'u, ayée pu seíre'e a'ame í tí'titi í mej jín tiu'umuáriej í teite, seij ajta seij, matfj mena'a pua'amé mej íyey seijre'e í chaanaca japua. A'ljna xicáara'a jetze, ayée pu Dios raaxí'epi'intare'en a'lj tí'een, a'iné ayée pu teja'uré'enejsin tíj tajj ti jín hua'utasejrate'esin. Ajta a'ljna í tajj, a'fí pu raatémua'atzi ti pua'a xí'epi'in metiu'umuáriej seij ajta seij nusu mecaí.

¹⁴Ti pua'a ayén té'eviuca'i í taij tzajta'a a'ljna ti jín ja'ati tiu'umuáriej, ayée pu tí'iraci'iti a'ljna í ja'ati a'ij ti tiraavjíte'e. ¹⁵Na'ari caí, ti pua'a huateájtani í ti jín tiu'umuáriej í ja'ati, nain pu á'ujisin. Ajta a'fín í ja'ati, Dios pu xaa ru'irátuaasin aru ayée pu éene'e a'ame tíj ja'ati ti xa'ichu'i a'uun ráavai í taij tzajta'a.

¹⁶Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'ljna jime'e sej se'fín pú'een í chi'ira'an í Dios. Ajta mú'ejmi tzajta'a pu huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¹⁷Ti pua'a ja'ati ayén raaté'uuna a'ljna í chi'ira'an í Dios, Dios pu ra'antipua'ájte'esin a'ljna í ja'ati a'iné pu'uri Dios huateúra'ate a'ljna í chi'ij, sej mú'een se'fín pú'een í chi'ira'an í Dios.

¹⁸⁻¹⁹Caxu rucuanamua rufjímua'a. Ti pua'a ayén tirá'amitiejte'e se'j í ja'ati ti ayén rí'i tirú'umua'aree a'ljna jime'e í huá'amua'atziira'a a'fme'j í mej fjii huáteite, ché'e a'fín caí ché'e ayén á'ujtzaahuate'e a'ljna jime'e í huá'amua'atziira'a. Ché'e a'fín ayén ra'ancuré'an í mua'atzíira'a ti tavástara'a jetze é'eme'ecan, a'iné a'ljna í huá'amua'atziira'a a'fme'j í mej fjii huáteite, capu tí'ti a'ij huataújmu'a í Dios jemi. Ayee pu xaa té'esiímua'i tíjín: "Dios pu huá'avivi'ira'an a'fme'j í mej miyen á'ujtzaahuate'e me'ljna jime'e mej tí'lihua'itaca í rumua'atziira'a jime'e."

²⁰Ajta ayén té'eyu'usi'i tíjín: "Tavastara'a pu ramua'aree ti caí tí'tij vaire'e í huá'amua'atziira'a a'fme'j í mej nu'u jéihua huápi'i té'umua'aree."

²¹⁻²²A'fj xu jín, caxu ché'e siyen á'ujtzaahuate'e se'ljna jime'e sej nu'u se'j jetze ajtémecan í teáata'a. Naími'i pu ayén tejá'amuaci'iti, ti pua'a niyen tejá'amuavaire'e inee, i nej i'i Pablo na'ari a'fín Apolos ayén tejá'amuavaire'e nusu a'ljna í Pedro. Ti pua'a ayén a'ljna jín rí'i tejamuá'ta'an í Dios a'ljna jime'e tíj na'a ti iyen seijre'e chaanaca japua nusu sej siyen ruuri huateáturan na'ari sej siyen huácu'i'ini, tí'ti a'ij ti ayén fjii tí'iseijre'e ca'fín tí'ti ti ayén teja'uré'enejsin, naími'i pu ayén tejá'amuavaire'en.

²³Seajta mú'een, ayée xu se'ljna jetze ajtémecan í Círístu'u, ajta a'fín Círístu'u, a'fí pu ajta Dios jetze ajtémecan.

4

Í mej jín antiújmua'aree a'fme'j ti Dios tihua'uta'íti'ire

¹Ayee pu ruxe've'e ti ayén tejamuá'amitiejte'e itejmi jime'e tej tiyen ravaire'e í Círístu'u, ajta ti ayén titaal'jca a'ljna jime'e í ti rú'avaa í Dios jemi. ²Ajta, a'ljna ti ravaire'e, ayée pu tiú'ujxe've'e ti a'fín í ja'ati ayén araúrasten nain jime'e a'ljna í ti jín tira'ljca. ³⁻⁴Mi neajta inee, capu ne jetze ruxe've'e ti pua'a mú'een siyen na'uxjíte'en, na'ari miyen na'uxjíte'en a'fme'j í mej fjii huáteite me'ljna jime'e a'ij ti tihua'amitiejte'e. Jee xaa ne'u, canu nese'j á'anxijte'en, a'iné canu nee nese'j ramua'aree tíj tí'tij jín na'uteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'ij, capu ayén huataújmu'a a nej neri xí'epi'in 'een í Dios jemi. Tavástara'a pu a'fín pú'een í ti ná'axijte'en.

⁵A'fj xu jín siyen huárini. Caxu tí'ti jín huá'axijte'e ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen a'ljna xicáara'a ti jetzen Dios ari raaxí'epi'intare. Setá'aj seuj rachú've'e se'ljna í tavástara'a tí'ij ajtahua'a yé uvé'enen. Aj pu xaa, a'fín raatasejrata tíj na'a ti rú'avaataca'a a'u ti a'utíca'a. A'fí pu ajta raatasejrata í ti ayén tihua'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a í teite. Aj pu í ayén tihua'aci'iti ti Dios ayén rí'i tihua'utá'asin naíjmi'ica a'ij ti tiraavjíte'e se'j ajta se'j.

⁶Mi neajta inee, nain jín í nej neri tejamuá'ixaa, ayée nu tejámuaatá'itíiiri'i neetzi jime'e neajta ne'ljna jime'e í Apolos nej ni ne'ljna jín jamuaatévaire'en. Caxu yá'uhua'anan se'ljna í niuucari ti ayén tíjín: "Setá'aj siyen araúrasten se'ljna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'i." Caxu siyen ahuájtzaahuate'en se'ljna jime'e sej nu'u se'j jetze ajtémecan. Caxu seajta raatéxiehuata í se'j. ⁷¿Ni tzaa ja'ati ayén a'ljna jín timua'ljca a'ljna jime'e ti jaítze'e ruxe've'e caí í ti jín antiújmua'aree í axí'ej tevi? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui piyen tí'ti tí'ijcha'íi í pej caí ra'ancuré'a se'j jemi? Capu xaa ne'u. Ajta, ti pua'a ayén tí'ayajna pej piyen ra'ancuré'a, ¿a'iné 'een jime'e piyen á'tzaahuate'e? Capu ayén tiraavjíte'e, a'iné Dios pu ayén muaatapuajve.

⁸Mú'een xu nu'u seri huatájuxai temua'a naa. Seajta nu'u seri huateú'chijteaanitaca'a. Mú'een xu nu'u caí taatá'inee, seajta siyen tí'ajta rufjímua'a sena'a. Oojala cuj tén ayén teja'uré'enen sej siyen tiu'ita'áijta. Jéihua huápi'i nu niyen tí'ijxe've'e. ⁹Ayee nu 'een

jín niyen tejá'amua'ixaate'e a liné ayée pu tiná'amitiejte'e ti Dios ayén taatasej'rataca'a mú'ejmi jemi tej iteen a'fín pú'een í tej caí ti'itij jín antítamua'aree, teajta teen tu a'fín pú'een í mej majta jíme'en meri raax'epi'intare tej nu'u huácui'ini a'u mej titejé'ecui'lica. Dios pu ayén taatasej'rataca'a naíjmi'lica jemi í mej ta japua seijre'e, ajta huá'a jemi í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'u ti na'a nainjapua.

¹⁰ Ayee xu t'í'ixaxa'a mú'een tej nu'u tatámua'i te'fjna jíme'e tej tiyen ravaire'e í Círístu'u. Mí seajta mú'een, sej nu'u huápi'i naa tirú'umua'aree í Círístu'u jemi. Capu nu'u tú'uca'anisti'i itejmi. Mí seajta mú'een, ayée xu nu'u nain jín té'evii'cu'a'i. Jé'ecan mú nu'u r'í'í tejamuatá'aca mú'ejmi. Majta métaxana'ave'e mú nu'u itejmi.

¹¹ T'fj na'a ti yú e'iré'ene, ajta fji, ayée tu tena'a jí'itiejcu, teajta l'licu. Temua'a tu titecá'ixure'e. Jé'ecan mú a'ij pua'a taruure. Catu teajta mé'e é'eche. ¹² Ca'anín tu jín t'í'imijhuaca tamujca'a jíme'e. Ti pua'a a'ij pua'a meti'itaxájta, teen tu tiyen r'í'í tihua'atá'aca. Ajta ti pua'a a'ij pua'a métaruure, teen tu tiyen rá'aviicu'a'i. ¹³ Ajta, mat'fij teite hua'itzi tátaavjire'e itejmi, r'í'í tu naa tihuá'ajee. T'fj na'a ti yú e'iré'ene ajta fji, ayée pu tihuá'amitiejte'e itejmi jíme'e tej nu'u jé'fhu huápi'i huá'axana'aviste'e, tej nu'u tiyen huá'aseijrate'e huá'a jemi t'fj í xáiri í mej mé rúuriera í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

¹⁴ Canu ne'fjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni niyen amuaataté'viraste'en, sino nej ni r'í'í jamuaatá'itii mú'een, mí sej siyen ná'aseijrate'e cumu niyaujmua'a í nej jé'fhu huápi'i já'amua'xe'eve'e. ¹⁵ Tij caí mu'ití'í mú tejamuá'itiiiri'í í Círístu'u jetze me'ecan. Capu a'ij ámitieere'e a'achú mej pua'amé ará'ase. Mí ajta, sej pu'u í ti á'amua'upujtaca'a, neajta inee, nee nu ne'fín pú'een í nej á'amua'upujtaca'a í Círístu'u jemi ne'fjna jíme'e nej tejamuá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani. ¹⁶ A'fj nu jín niyen tejá'amua'aje sej siyen titeejú'un net'fj inee.

¹⁷ A'fj nu jín niyen amuaata'it'iri'í ne'fjna í Timoteo í nej neajta ya'upuáara'an pú'ene'e í tavástar'a'a jemi, í nej neajta jé'fhu huápi'i rax'í'eve'e. A'fj pu amuaatánamua'jriste'esin a'fj nej ti'itíncha'íi jemin í Círístu'u ti ajta i'í Jesús. Ayee nu che'atá' hena'a tihuá'itii a'fme'j í seica, a'u ti na'a mej e'tiújse'íri. ¹⁸ Seica mú'een, xu'uri á'ujtzaahuat'e. Cu xiee ti cuj ayén tejamuá'amitiejte'e nej caí ché'e ne'uun mú a'atanén.

¹⁹ Mí neajta inee, nee nu xaa ca'anacan ne'uun a'atanéjsin mú'ejmi jemi ti pua'a ayén tineetá'acare'en í tavástar'a'a. Aj nu xaa ramua'aréeren ti pua'a siyen ti'itii'jcha'íi muári'eri'ire'ara'an jíme'e í Dios na'ari sej niuucari sena'a jín siyen ti'itii'jcha'íi. ²⁰ Ayee pu'u xaa ne'u, a liné a'fjna í Dios, capu niuucari na'a jín ti'áajta sino rumuári'eri'ire'ara'an jíme'en.

²¹ ¿A liné set'fjixe'eve'e mú'een? ¿Ni qui niyen ne'fjna jín u á'ume'en nej ni puafjtzi amuaatá'an na'ari nej niyen ne'fjna jín amuja'uvé'emuaare ne'fjna jíme'e nej á'amua'xe'eve'e, nej ni neajta cua'anín jín tejamuá'ixaate'en?

5

Rá'axijte'e sej ti jé'fhu huápi'i a'ij pua'a ti'itii'jcha'íi

¹ Ayee nu tiú'unamua'jri'í ti ayén ti'ayajna ti nú'u sej ti mú'ejmi jemi ajtémecan t'í'ixana'acire'e a'fjna jíme'e ti jamuan hui'lica a'fjna ti raté'viti'ín í ya'upuáara'an. Jé'ecan pu a'ij pua'a seijre'e a'fjna. Majta a'fme í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rici. ² Mí seajta mú'een, a'fj xu jín á'ujtzaahuat'e. ¿Ni caí ayén tiraavjite'e sej se'fjna jín huataújxiemiste'en? Jee xaa ne'u. Setá'aj raatamuárite'en se'fjna í ja'ati ti ij caí ché'e seijre'e mú'ejmi jemi.

³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Yé nu imuá huaca inee. Mí neajta, a'úu nu á'uca mú'ejmi jemi nemua'atziira'a jíme'e. Nu'uri niyen ra'uxjite ne'fjna í ja'ati ti ayén rici net'fj niyen ráruurénche'e ti pua'a ne'uun á'ucati'jche'e. ⁴ Ayee xu huá'ini set'fj e'tiújseire'en niuucajtze'en í tavástar'a'a, a'fjna í Jesús, ajta net'fj ne'uun mú'ejmi jemi é'eseijre'e nemua'atziira'a jíme'e. Setá'aj siyen se'fjna jetze arájca'anen í muári'eri'ire'ara'an í tavástar'a'a í Jesús sej si raatátuiire'en se'fjna í ja'ati í Satanás jemi ti ij a'fín tiyaaru'u ra'upuá'ajte'en í tévira'an, ti ij ajta Dios ru'irájtuaani í xié'niu'ucare'ara'an í ja'ati a'fjna xicáara'a ti jetzen tiu'ita'áajta í tavástar'a'a.

⁶ Capu xí'epi'in sej siyen se'fjna jín á'ujtzaahuat'e a'iné ayéé pu tiu'uteújnaxca mú'ejmi jemi t'j ajta tiu'uteújnaxca í mej rajnájchite'esin í cua'jtzí. C'j mu'u caj tírajnájchite'esin. Ajta á'iyen nainjapua huaneájxi'isin. ⁷ A'íj xu jín, setá'aj mé rúurieni se'fjna ti m'ime'ecan sej si siyen huaujéjcuare'en t'j a'fjna í cua'jtzí ti caí ti'titi ránaxcaca'a. Ayee xu huá'irini a'iné pu'uri huataújmua'í'ivejtaca'a a'fjna í Ciri'istu'u ti téjmi jetze me'ecan huam'í'í ti ij caí pua'jtzí táaci'í'iti. ⁸ A'íj pu jín, tiché'e tiyen tiú'uyesten a'íj ti tiraavjíte'e í Dios jemi, tetá'aj caí ché'e tiyen a'íj pua'a ti'títacha'í'í, teajta caí ché'e ti'tit'j jín auteáturan í Dios jemi sino tiché'e tiyen rí'í ti'títacha'í'í tzáahuati'ira'a jime'e, tiché'e teajta tiyen tena'a tiu'utaxá'j niuucari jime'e ti ayén ti'ayajna.

⁹ Nu'uri niyen tejámuuatá'í'ti'iri'í í yu'uxari jetze sej caí huá'a jamuan tiújse'í'irihua'an a'í'imej í mej tí'ixana'acire'e. ¹⁰ A'í'ijna í niuucari ti jime'en yee "í mej tí'ixana'acire'e", capu ayén huataújmua'a ja'ati ti na'a ti a'íj pua'a ríjca í Dios jemi, ti pua'a a'íj pua'a ti'tiújcha'í'í nusu ti huá'pí'í ti'inecua'atze ti je'lhua tí'íjcha'í'í na'ari tí'inahua'aj ca'ín se'j na'amiche ti caí Dios pú'een. Ti pua'a ayén huataújmua'ati, ayéé pu ruxe've'e a'ame sej siyen ajtá'icine na'íjmi'ica jemi í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

¹¹ Mí ajta, ayéé pu huataújmua'a í mej jín tejámuuatá'í'ti'iri'í sej caí ché'e jamuan á'u-jujhua'ane'en se'j ti ayén tamuari t'j ta'lhuaara'a ti pua'a a'ín ja'ati ayén tí'ixana'acire'e nusu huá'pí'í ti'inecua'atze ti je'lhua tí'íjcha'í'í na'ari rana'amiche ti caí Dios pú'een ca'ín a'íj pua'a tiú'ujjepe'e. Caxu seajta jamuan á'ujujhua'ane'en ti pua'a ayén rutahuaíve'e na'ari tí'inahua'ara. Caxu seajta tí'icua'a jamuan se'j ti ayén rici. ¹²⁻¹³ Canu ne'fjna jín antínmua'aree ne niyen hua'uxjíte'en a'í'imej í mej caí téjmi jetze ajtémecan sino a'í'í pu Dios huá'axjíte'en. Mí seajta mú'een, mú'een xu xaa se'fjna jín antiújmua'aree sej siyen hua'uxjíte'en a'í'imej í mej 'a'amua jetze ajtémecan. Setá'aj raatamuárite'en se'fjna í ja'ati ti a'íj pua'a ti'tiújcha'í'í.

6

A'íj mej nu'u ye'í tiraax'í'epi'íntare'en rují'mua'a

¹ Ti pua'a siyen tiú'ujaaxiejví'ira, ¿a'iné tí'iri'í'iri ti ja'ati ayén huatúra'an ti a'uun á'lume'en huá'a jemi í jueesi í mej caí téjmi jetze ajtémecan i tej té'atzaahuat'e'e mej mi me'ín miyen raax'í'epi'íntare'en? ¿A'iné 'een jime'e secaí rují'mua'a raax'í'epi'íntare'en a'í'imej jemi í mej jemin seijre'e í Dios? ² Xu'uri ramua'aree tej tiyen hua'uxjíte'en na'íjmi'ica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Ti pua'a ayén té'eme sej hua'uxjíte'en se'í'imej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ¿ni tzaa secaí raay'í'iti sej siyen raax'í'epi'íntare'en se'fjna ti caí ti'titi jetzen ruxe've'e?

³ Casi'í, teen tu teajta huá'axjíte'e a'í'imej í mej ta japua tí'ivaire'e. A'íj pu jín, capu a'atzu muá'í'eri tej tiyen raax'í'epi'íntare'en a'fjna ti téjmi jetze ayén tí'íjninei íjii tej huáteite. ⁴ Ajta ti pua'a ayén ruxe've'e sej siyen raax'í'epi'íntare'en se'fjna ti mú'ejmi jetze tí'íjninei íjii, ¿a'iné 'een jime'e siyen se'fjna jín tihuá'íjcate'e mej mi jueesi jín antiújmua'areere a'í'imej í mej caí rí'í tihuá'axe've'e í teite?

⁵ Ayee nu 'een jín tejá'mua'íxaate'e nej ni amuaataté'í'iraste'en. ¿Ni tzaa caí rí'í'iri ti mú'ejmi jemi se'j seijre'e ti ayén raay'í'iti ti temua'a naa ra'uxjíte'en a'fjna jime'e í mej rú'jaaxiejví'í í ta'íhuuamua'a í mej majta té'atzaahuat'e'e? ⁶ Mí seajta mú'een, ayéé xu tí'í'iri'í'ire. Se'j pu ayén runiúuste'e í ru'íhuuara'a, ajta ayén rici huá'a jemi í mej caí té'atzaahuat'e'e.

⁷ Xu'uri se'fjna jín huamuá'í'tiche se'fjna jime'e ti ja'ati ayén runiúuste'e a'fjna jemi í ru'íhuuara'a. Ayee pu tejámuuaté'vá'iri sej siyen huatúra'an ti ja'ati ayén a'íj pua'a amuáaruuren nusu ti ayén ti'titi amuaanáhua'í. ⁸ Mí seajta mú'een, ayéé xu rují'mua'a se'ín pú'een í sej a'íj pua'a huá'aruuree xa'aye'í, seajta siyen tihuá'anahua'í. Ayee xu huá'aruuree í ru'íhuuamua'a a'í'iquí nu'u mejá'mua'íhuuamua'a.

⁹ Mú'een xu ramua'aree temua'a naa ti caí ayén tihuá'ací'í'iti a'í'imej í mej a'íj pua'a ti'tiújcha'í'í mej me'uun a'uteá'urute a'u ti Dios tejé'í'ajta. Caxu taúra'acare'en ti ja'ati á'amuaacuanamua. Camu a'uun a'uteá'ruti a'í'ime í mej a'íj pua'a ríjca na'ari a'í'ime í mej rana'amiche a'fjna ti caí Dios pú'een nusu a'í'ime í mej tí'ixana'acire'e í rux'í'ej tevi jamuan

ca'ín a'ñime í mej ruxí'ej teteca jamuan t'í'ixana'acire'e. ¹⁰ Capu ajta tihuá'aci'iti a'ñime í mej t'í'inhua'ara nusu í mej jeñhua huápi'i t'í'inecua'atze mej t'í'ijcha'íica ca'ín í mej rutá'aruajve'e na'ari í mej a'ij pua'a tiú'ujjepe'e o mej avíitzi jín t'í'inhua'aj. Camu xaa ne'u seíre'e muá'aju'u í Dios jemi.

¹¹ Seajta mú'een, je'icáj xu huá'a jetze ajtème'ecantaca'a. Mi ajta Dios, a'ñi pu ari tejámuaacá'ari'iri'i í sej jín auteájturaa í jemin. A'ñi pu ajta huateira'ate mú'ejmi. Ajta a'ñina jime'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, mú'een xu ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi niuucajtze'en a'ñina í tavástara'a, í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

Ti'ití ti rí'en í ta jetze

¹² Nain pu l'ixi'epi'ín. Ajta ayée pu tinaatá'aca nej niyen huárini. Mi ajta, capu nain ayén t'í'ivaire'e. Naíjmi'i pu i'i xi'epi'ín, ajta ayée pu xaa tinaatá'aca nej niyen huárini. Mi neajta inee, canu huatáne'a'asin ti ti'iti na'antimua'itín nej ni ne'ñina jín ca'anéeri jín tiraatévaire'en. ¹³ Ajta a'ñina ti t'í'icua'iri'i, a'ñi pu ayén t'í'ivaire'e í jucáj jetze. Ajta a'ñina í jucáj, a'ñi pu ajta ayén t'í'ivaire'e ti cua'ira te'aráyeyixi'ín.

Mi ajta Dios, a'ñi pu ra'antipua'ajte'esin í jucáj, ajta í cua'ira. Ajta í tej ratéhua'ira'a, capu ayée na'a t'í'ivaire'e tej ti te'ñina jín t'í'ixana'acire'e sino tej ti te'ñina jín raatévaire'en í tavástara'a. Ajta í tavástara'a, a'ñi pu ajta raatévaire'esin a'ñina í tej ratéhua'ira'a. ¹⁴ Ajta a'ñin Dios, a'ñi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ra'ajjáj í tavástara'a huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'ñi pu ajta ta'ajjájpu a'itejmi.

¹⁵ Xu'uri ramua'aree ti Círístu'u jetze ajtème'ecan a'ñina í sej ratéhua'ira'a. ¿A'liné huataújmua'a a'ñina? ¿Ni qui nej ra'anténajchite'e jamuan í 'íta'a ti t'í'iteji'ivi í rutevij jime'e ne'ñina ti Círístu'u jetze ajtème'ecan? Capu xaa ne'u. ¹⁶ ¿Ni qui siyen ramua'aree ti a'ñin ti ayén anteújnaxca jamuan í 'íta'a ti t'í'iteji'ivi í rutevij jime'e, ayée pu huaújrui mej mi seíj mena'a tévira'an pú'eene'en? ¹⁷ Mi ajta, a'ñin ti ayén huataújtuiire'en í tavástara'a jemi, ayée pu ruruuren ti a'ñina jamuan seíj na'a pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an tzajta'a.

¹⁸ Setá'aj nain jín raatapuá'ajta sej siyen t'í'ixana'acire'e. Ajta seica jime'e í mej jín ateáturaave í Dios jemi, naimi'i pu ayén caí rutevij jín a'ij tiú'uruure. Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén t'í'ixana'acire'e, a'ñi pu a'ij pua'a raruure í rutevij. ¹⁹⁻²⁰ Casi'i, ayée pu t'í'ivaire'e í a'amuatevi t'ij teyuu ti tzajta'an huuirájca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'ñi pu a'amua tzajta'a seíjre'e. Ajta, mú'een xu ra'ancuré'evi'iti í Dios. Mú'een xu caí se'ñina jín antiújmua'aree í rutevij a'liné a'ñi pu tiu'utanájchitaca'a mú'ejmi jetze me'ecan. A'ñi pu jín ayén ruxe'eve'e sej siyen raná'amiche'en í rutevij jime'e.

7

Jíme'en a'ñimej í mej néjne'iche, majta í mej víche'e

¹ Jíme'en a'ñina í sej seri mé tineja'uta'í'iri'i, ayée pu temua'a t'í'ixi'epi'ín ti caí ja'ati neiche. ² Mi ajta, ayée mú'jeñhua me'ñina jín t'í'ixana'acire'e. Miché'e miyen huárini, a'achú mej pua'amé. Miché'e huáneiche í teteca, seíj ajta seíj. Majta a'ñime í 'uucca, miché'e majta huavíche'en, seíj ajta seíj. ³ Ajta a'ñin í teáata'a, ché'e ayén ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e a'ñina jemi í ru'íj. Ajta a'ñin 'íta'a, ché'e ayén che'atá na'a ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e í rucín jemi.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'liné a'ñin fra'ara'an, capu ayén a'ñina jín antiújmua'aree í rutevij jime'e sino a'ñi pu xaa ayén antiújmua'aree í cína'ara'an. Ajta a'ñin cína'ara'an, capu ajta ayén a'ñina jín antiújmua'aree í rutevij jime'e, sino a'ñina fra'ara'an, a'ñi pu xaa a'ñina jín antiújmua'aree. ⁵ Caxu ché'e sena'a ajtac'í'ica'an sino se'ñina jime'e sej seri siyen raaxí'epi'íntare sej a'atzen a'atevi'in sej huatéjniuuni í Dios jemi. Setá'aj á'iyen ajteáxiire t'í'ij caí a'ñin Satanás ayén ca'aníjra'a jamuaatá'an sej seíj jamuan ti'ihuaujxana'acira'aten a'ñina jime'e sej caí á'ujcu'uvejca'a.

⁶ Canu niyen tejá'amua'ití'i sino ayée nu ne'ñina jín ca'aníjra'a jamuaatá'aca sej siyen rici. ⁷ Neajta inee, ayée nu t'í'ijxe'eve'e mej mi miyen 'eene'en netíj inee, matíj mena'a pua'amé í teteca. Mi ajta a'ñin Dios, a'ñi pu ari ayén tiraatá'a seíj ajta seíj a'ij ti a'ñin t'í'hua'uxí'epi'íntari'iri'i.

⁸ Mi neajta inee, ayée nu tihuá'ixaate'e ne'ñimej í mej caí xi huanéjne'icheca'a, majta a'ñimej í mej majta caí xi víche'ejme, majta a'ñimej í mej huaújseistareca'a. Jíme'en a'ñimej,

matfj mena'a pua'amé, ayée pu i'i xí'epi'in mej mi miyen 'éene'e huateáturan netfj inee. ⁹ Aru, ti pua'a caí ri'írí mej á'ujcu'uvée, miché'e huanéjne'iche, majta huáviichen. Jáitze'e pu hua'atéva'iri mej miyen huárini mej caí rajpuaíjtzi muá'ara'ani í ru tzajta'a.

¹⁰ Mi neajta inee, canu niyen tihua'ijcate'e a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej víche'ejme sino a'í pu tavástar'a ayén tihua'ajjte'e. Ché'e caí a'ín íra'ara'an ajtáye'ican a'íjna jemi í rucín. ¹¹ Ajta, ti pua'a ayén ajtára'ani, ché'e ayén éene'e huateáturan ti rusejtan. Na'ari caí, ché'e ajtahua'a ra'anténaxca a'íjna í rucín. Ajta a'ín í cína'ara'an, ché'e ayén che'atá na'a huárini. Ché'e caí ajtáye'ican a'íjna jemi í ru'íj.

¹² Ajta, a'ímej jime'e í seica, capu ayén tihua'ixaate'e í tavástar'a sino inee, nee nu niyen tihua'ixaate'e. Ché'e ayén huárini a'íjna í ta'ihuaara'a ti a'íjna tévi'itín í 'íta'a ti caí té'atzaahuat'e. Ti pua'a a'ín 'íta'a á'ujca'ane ti jamuan huateáturan, ayée pu tiu'ujxe'eve'e ti a'ín ta'ihuaara'a caí mé rúurieni. ¹³ Ayen che'atá na'a 'een jime'en í 'íta'a ti ra'anténexcaca'a sejí teáata'a ti ajta caí té'atzaahuat'e. Ti pua'a a'ín ajta ayén á'ujca'ane ti jamuan huateáturan, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti caí mé rúurieni í rucín.

¹⁴ Ayee pu a'íjna jín ruxe'eve'e, a'iné Dios pu ajta huateúra'ate a'íjna í cína'ara'an ti caí té'atzaahuat'e a'íjna jime'e niuucajtze'en í íra'ara'an. Ajta a'ín í íra'ara'an ti ajta caí té'atzaahuat'e, Dios pu ajta ayén huateúra'ate a'íjna íra'ara'an niuucajtze'en í ta'ihuaara'a. Na'ari caí, a'í mú xána'avi'ire'e muá'aju'u í yaújmua'ame'en. Mi ajta í Dios, a'í pu ari huateúra'ate a'ímej. ¹⁵ Mi ajta a'ín ti caí té'atzaahuat'e, ti pua'a ayén ajtára'ani, ché'e ayén 'eene'en. Capu ché'e ayén ruxe'eve'e mej naími'í huaté'en. Ajta a'ín í ta'ihuaara'a nusu a'ín í tajuu, ayée pu tihua'aci'iti mej mi ruxiéehua raaxí'epi'intare'en, a'iné Dios pu ayén taatajé tej ti temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani.

¹⁶ Ché'e ayén 'eene'en a'iné mi pej íra'ara'an pú'een, capej ramua'aree ti pua'a piyen ru'irájtuaani í á'acín nusu pecáí. Pajta mú'ee, mi pej cína'ara'an pú'een, capej pajta ramua'aree ti pua'a piyen ru'irájtuaani í á'a'íj nusu pecáí.

¹⁷ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. Ayee nu tihua'ijcate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri nainjapua teyujta'a, a'achú mej pua'amé, mej mi miyen tiyen titeejú'un a'íj ti tavástar'a ayén tihua'uxí'epi'intari'iri'í sejí ajta sejí, a'íj ti ajta Dios tihua'utajé. ¹⁸ Ti pua'a ari anti-síjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati t'íj Dios raatajé, ché'e a'ín ja'ati caí ayén tí'ites'e ti ra'avá'anan í ti antisíjchi'ihuaca'a. Ajta, ti pua'a caí xí'antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati t'íj Dios raatajé, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín ja'ati caí ra'antisí'iche í runavij. ¹⁹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné capu a'íj huataújmua'a í Dios jemi ti pua'a ja'ati ra'antisíjche í runavij nusu caí ayén ra'antisíjche'ca'a. ²⁰ A'íj pu jín, ja'ati ti na'a, ché'e a'ín ayén éene'e huateáturan a'íj ti 'eene'e t'íj Dios ayén raatajé.

²¹ Ti pua'a pauj ca'anéeri jín t'ímuari'eca'a t'íj Dios muaatajé, capej pe'íjna jín a'íj té'amujca. Aru ti pua'a ayén t'í'irí'ristan pej pi ra'antimú'itín, pej pi pajta axiéehua á'uche'ecane'en, patá'aj piyen huárini. ²² Ayee pu'u na'a t'í'een, a'iné a'íjna ti ca'anéeri jín t'ímuari'eca'a t'íj tavástar'a raatajé, pu'uri ayén ruxí'evi'ira'a jín t'í'ivaire'e í tavástar'a jemi. Ajta a'ín ti ruxiéehua t'ímuari'eca'a t'íj tavástar'a raatajé, a'íj pu ari ca'anéeri jín t'í'ivaire'e í jemin.

²³ Círíftu'u pu tiu'utanájchitaca'a í sej jín té'echa'íica'a í Dios jemi. A'íj pu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej ca'anéeri jín t'ímuari'e huá'a jemi í teteca. ²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuamua'a, setá'aj siyen che'atá sena'a 'eene'en huateáturan í Dios jemi sejí seajta sejí setfj 'eene'e t'íj a'ín amuaatajé.

²⁵ Jíme'en a'íme í mej caí víche'ejme, capu ti'itij jín tinaa'íjca í tavástar'a sino ayée nu tejá'amua'ixaate'e a'íj ti ayén tiná'amitiejte'e ineetzi í mej caí at'é'itzea'ara a'íjna jime'e ti a'ín ná'ancu'uvaxi í tavástar'a. ²⁶ A'iné pu'uri t'ín tejá'uré'enejsin í tej jín rajpuaíjtzi tá'aju'un, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e sej siyen 'eene'en huateáturan setfj 'een íjii.

²⁷ Ti pua'a peri sejí tévi'itine'en, capej piyen rahuauca a'íj pej ye'í huárini pej mé rúurieni. Na'ari ti pua'a pauj asej á'uche'ecane'en, capej piyen rahuauca pej huaténeiche.

²⁸ Mi ajta, ti pua'a sejí huaténeiche, capu a'ín ti'itij jín auteajturaa í Dios jemi. Ajta ti pua'a

sej í 'fita'a ayén huatéviiiche'en, capu ajta ti'itij jín auteájturaa. Camu xaa ne'u a'lj pua'a rici sino ayée pu hua'utamuári'eriste'esin me'fjna jime'e mej meri naími'i á'ujjhuua'an.

Mi neajta inee, ayée nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e a'liné canu raxí'eve'e ti ayén tejamuáaruunen. ²⁹ Casi'i, ne'ihuaamua'a, ayée pu huataájmuua'a a'fjna í niuucari i nej já'amua'ixaate'e. Pu'uri tñ tejauré'enejsin a'fjna xicáara'a ti ayén titaaxí'epi'intari'iri'i. Tíj na'a fjii ti yú auca'ití'a'ame, miché'e miyen ti'itijcha'íi a'fjime í mej néjne'iche. Miché'e miyen ríjca matíj a'fjime í mej caí xi huanéjne'icheca'a.

³⁰ Majta a'fjime í mej ruxieemíjte'e, miché'e miyen 'eene'en yee cumu mej caí ruyein. Majta a'fjime í mej rutémua'ave'e, miché'e majta miyen 'eene'en yee cumu mej caí ché'e na'anaj. Ajta a'fjime í mej tí'inanaave, ché'e ayén tihuá'amitiejte'e mej caí ti'iti tícha'íi.

³¹ Ajta a'fjime í mej miyen me'fjna jín ruvaire'e ti íyen tí'isejire'e chaanaca japua, miché'e caí nain jín ruvaire'e, a'liné pu'uri tñ te'entipua'ajte nain tñ na'a ti yen tí'isejire'e íyen chaanaca japua.

³² Neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e mú'ejmi jime'e sej caí ti'itij jín a'lj té'ujmuajca a'liné a'fjna ti caí neiche, ayée pu a'fjna jetze ruxe'eve'e a'fjna jime'e í ti tiráaci'iti í tavástar'a jemi. A'lj pu jín ayén rí'i ti'itijcha'íi tí'ij ayén rí'i tiraatá'an a'fjna í tavástar'a. ³³ Mi ajta a'fjn ti neiche, ayée pu a'fjna jetze ruxe'eve'e a'fjna jime'e ti yen tí'isejire'e íyen chaanaca japua ti ij ayén a'fjna jín rí'i tiraatá'acare'en a'fjna í ru'fj. A'lj pu jín caí ché'e rí'írí ti nain jín tiraatévaire'en í tavástar'a.

³⁴ Aye pu che'atá na'a 'een jíme'en í 'fita'a ti rusejí á'uche'ecan, ti ajta caí víche'e. Aye pu a'fjna jetze ruxe'eve'e a'fjna jime'e ti tí'iraci'iti í tavástar'a jemi. Aye pu ajta a'fjna jetze ruxe'eve'e ti rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, nain jime'e í rutevij jetze, ajta í ruxiéjniu'uca jime'e. Mi ajta, a'fjn í 'fita'a ti ari víche'e, ayée pu a'fjna jetze ruxe'eve'e a'fjna ti yen tí'isejire'e íyen chaanaca japua ti ij ayén rí'i tiraatá'acare'en í rucín.

³⁵ Canu ne'fjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni ti'itij jín amuaatá'ijmii sino nej ni ti'itij jín amuaatévaire'en sej si siyen rí'i ti'itijcha'íi a'lj ti tiraavíjte'e, sej si nain jín raná'amiche'en í tavástar'a.

³⁶ Ajta a'fjna í ja'ati ti ayén tiyáuj ti caí xi víche'e, ti pua'a ayén rá'amitiejte'e ti caí xí'epi'in rici ti raatá'ijmii, ajta ti pua'a ari mú á'ume'en í ti jín temuaístaca a'fjna í 'fita'a, ché'e a'fjn ya'upuáara'an ayén huárini a'lj ti tirá'amitiejte'eca'a. Capu ti'itij jín tiú'ujxana'acira'aten í Dios jemi, ché'e a'fjn 'fita'a huatéviiiche'en. ³⁷ Mi ajta a'fjna í ja'ati, ti pua'a ayén temua'a naa tiraaxí'epi'intare í ru tzajta'a tiracha'íi á'aye'i í ruyauj a'lj ti 'een, ajta ti pua'a caí ja'ati ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti huatéviiiche'en a'fjna í yaujra'an, a'fjna í ja'ati, a'fj pu xaa xí'epi'in rici.

³⁸ A'lj pu jín, xí'epi'in rici a'fjna í ja'ati ti ayén ratá'acare'en í ruyauj ti huatéviiiche'en. Ajta a'fjn í ja'ati ti ayén racha'íi á'aye'i í ruyauj a'lj ti 'een, ti ij caí huatéviiiche'en, a'fj pu jaítze'e xí'epi'in rici. ³⁹ Ajta, a'fjna í 'fita'a ti ari víche'e, a'fj pu ca'anéeri jín naími'i sejire'e jamuan í rucín tñ na'a ti auj ruuri a'fjna í cína'ara'an.

Ajta, ti pua'a huámi'ini a'fjna í cína'ara'an, pu'uri rí'írí ti ajtahua'a ruxí'evi'ira'a jín huatéviiiche'en a'fjna jamuan ja'ati ti ra'aráanajche. Sejj pu'u ruxe'eve'e, ti ayén huatéviiiche'en a'lj ti tiraavíjte'e í tavástar'a jemi. ⁴⁰ Mi ajta a'fjna í 'fita'a, jaítze'e pu í Dios rí'i tiratá'aca ti pua'a ayén 'éeni'ici'e huateáturan a'lj ti 'een. Aye pu tiná'amitiejte'e ineetzi. Ajta ayej ne'ase ti ajta ayén che'atá na'a tirá'amitiejte'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

Í *cua'ira* í mej tí'imuai'ivajtaca í rudioosi

¹ Jíme'en í *cua'ira* í mej tí'imuai'ivajtaca í rudioosi jemi, ayée tu ramua'aree. Naíjmi'i tu mé úumua'aréjme. Ajta, ayée pu tí'irineca ti ja'ati ayén a'fjna jín á'ujtzaahuat'e ti jehua mé úumua'aree. Mi ajta, ja'ati pu rí'i a'lj tí'ijr'i'ire ti pua'a rí'i tí'ijxe'eve'e í ruxí'ej tevi. ² Ajta a'fjna í ja'ati ti ayén tí'imua'atze í ru tzajta'a ti jehua mé úumua'aree, a'fj pu caí mé úumua'aree a'lj ti ye'í tiú'ujxe'eve'e í Dios jemi. ³ Mi ajta, Dios pu ramua'ate a'fjna í ja'ati ti rí'i tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁴ A'íj pu jín, jíme'en a'ljna í cua'ira í mej tihuá'amuai'ivejte'e í rudioosi, ayée tu ramua'aree mej caí r'í'i miyen seijre'e íyien chaanaca japua í mej nu'u dioosi pú'een. Teajta, teen tu ramua'aree tí seij na'a í Dios tí íyien seijre'e.

⁵ Jee xaa ne'u, mé mu'íi í mej jee dioosi pú'een, tí pua'a íyien mej seijre'e chaanaca japua nusu a'uun mej é'eseijre'e u ta japua, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mej i'imu'íi í mej dioosi pú'een, majta i'imu'íi í mej tí'itij jín títetatei.

⁶ Mí teajta iteen, ayée tu t'í'ijmua'aree tí, itejmi jemi, seij na'a í Dios í tej rájya'upua. Nain pu a'ljna jemi tiu'utasejre. Teajta iteen, naími'í tu te'ljna jín seijre'e tej tí r'í'i tiraateájtuuani í jemin. Ajta seij pu'u í tavástara'a, a'ljna í Jesús tí ajta Ciri'istu'u pú'een. Nain pu tiú'utaavijhuaca'a a'ljna jemi. Teajta iteen, naími'í tu te'ljna jetze arátaca'ane tej tí ruuri.

⁷ Mí majta, camu naími'í miyen che'atá mena'a tí'ijmua'aree, sino seica, ayée mú t'í'jri'irejca'a mej huá'ana'amiche'en í mej caí dioosi pírici. A'íj pu jín, tí pua'a miyen ráacua'ani í cua'ira í mej ramuai'ivajtaca, aúche'e pu ayén tihuá'amitiejte'e mej majta me'ljna na'amiche e tí caí Dios pú'een me'ljna jíme'e mej ráacua me'ljna í cua'ira mej ráamuai'ivajtaca'a. Ayee mú a'ljna jín raacua'an, tí'iqui a'lj pua'a hua'atá'acare'e a'ame í huá'axiejniu'uca jetze a'ljna jíme'e tí a'lj pua'a huárini a'ljna í huá'axiejniu'uca.

⁸ Aru, casi'í mú'een, capu tí'ití jín titatéva'iri í cua'ira í Dios jemi. Capu a'atzu a'uva'jtzí tí pua'a tecaí ráacua'ani. Capu ajta titatéva'iri tí pua'a teráacua'ani. ⁹Mí seajta mú'een, r'í'i xu'u sejí caí siyen a'lj pua'a ráaruuren seij í ja'ati tí caí jeshua té'eviuca'í, setá'aj caí siyen ca'aníjra'a tiraatá'acare'en tí a'ín ayén auteáturan Dios jemi se'ljna jíme'e tí i'í x'epi'in mú'ejmi jemi.

¹⁰ Casi'í mú'ee, mí pej r'í'i t'í'ijmua'aree. Tiché'e tiyen tiraataxáj yee ja'ati tí caí jeshua té'eviuca'í í ru tzajta'a, ajta a'íi pu muasej, pej pe'uun tejé'ecua'a pe'ljna teyujta'a a'u mej raná'amiche'e í hua'adioj. Tij ca'aníjra'a pepu'u raatá'asin a'ljna í ja'ati t'í'ij a'ín ajta ráacua'ani í cua'ira í mej raatámuai'ivajtaca'a. ¹¹Ayee pu a'ljna jín huaríj, aj pu'í a'uva'jtzí a'ljna í a'ihuáara'a tí caí jeshua té'eviuca'í, tí ajta jetzen me'ecan huam'íi í Ciri'istu'u. A'uva'jtzí, ícu, a'ljna jíme'e pej ca'aníjra'a raatá'a pe'ljna jíme'e pej nú'u r'í'i t'í'ijmua'aree a'lj tí 'een í Dios jemi.

¹² A'íj pu jín, set'í'ij siyen auteáturan a'ímej jemi se'ljna jíme'e sejí a'lj pua'a huá'uruu í huá'ama'atziira'a jetze í mej caí jeshua té'eviuca'í, mú'een xu seajta se'ljna jín auteáturaave í Ciri'istu'u jemi. ¹³A'íj pu jín, tí pua'a ne'ihuáara'a a'uva'jtzí a'ljna jíme'e tí ráacua í cua'ira í mej ráamuai'ivajtaca'a, canu ja'anáj racua'ani ne'ljna í cua'ira nej ní caí ca'aníjra'a raatá'an tí ayén huárini a'ljna tí jín a'uva'jtzí.

9

A'lj tí tihua'atá'aca a'íime í mej tiu'uta'ajti'ire

¹Neajta inee, nexiéehua nu á'uche'ecan. Neajta nu ne'ín pú'een sejí tí Dios ne'uta'íteca'a nej ní jetzen me'ecan tiu'utaxáj. Neajta nu raasej ne'ljna í Jesús, í tavástara'a. Seajta mú'een, xu'uri neetzi jemi seijre'e a'ljna jíme'e nej tí'ivaire'e í tavástara'a jemi. ²Tí pua'a caí ayén tihuá'amitiejte'e í seica jemi tí Dios ayén ne'uta'íteca'a, mú'ejmi jemi pu xaa ayén tejama'á'amitiejte'e a'iné mú'een xu se'ín pú'een í tej jín tiyen ramua'aree tí Dios ayén a'ljna jín tinaa'íjca.

³Ayee nu huatánne'a a'ímej jemi í mej nej jíme'en tí'ihua'u. ⁴¿Ní caí ayén titaatá'aca tej tiú'ucua'ani, ajta tej huayé'en? Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna. ⁵¿Ní caí ayén che'atá na'a titaatá'aca tej sejí tévi'itine'en tí ajta té'atzaahuat'e matj í seica í tí Dios hua'uta'íteca'a, majta a'íime í ihuáamua'ame'en í tavástara'a, ajta a'ljna í Pedro?

⁶Ari iteen, í nej i'í Pablo, ajta a'ljna í Bernabé, ¿ní qui teen tena'a te'ín pú'een í tí ayén ruxe'eve'e tej tamuájca'a jín tiu'umuári'en? ⁷Capu ja'ati tí ayén tí'ivaire'e xantaaru'u jíme'e ayén tejaju'ajchite'en rusej. Ajta capu ja'ati ayén caí racua'ani í táca'ira'an í tí ráahuii. Capu ajta ja'ati ayén caí ra'anti'isin hua'aleechi tí huá'aseire'e í ye'umuuate.

⁸Canu niyen tí'ixa a'lj mej tirájteu rujímua'a mena'a í teteca sino ayée pu che'atá na'a té'eyu'usi'í jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹⁻¹⁰ Ayeé pu té'lesiimua'i í yu'uxari jetze, ti Moisés teecan ra'yuyú'uxaca'a tijín: "Capej ra'ancánaamuan í puuya t'íj a'fín atáye'icaa rayuu í triigu." ¿Ni qui jetzen ruxe'eve'e í Dios a'fjna í puuya, na'ari téjmi na'a jíme'en ayén ti'ixa? Jee xaa ne'u. Nain pu jín téjmi jín ayén tiu'utaxájtaca'a. Ayeé pu 'een jín téjmi jíme'e ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'iné ayée pu tiraavjíte'e ti a'fín ja'ati ti tase'ehuaca ayén rachú'eve'e ti ti'tij ráaci'iti a'fjna jíme'e ti tiú'utaseehuaca'a. Ajta, a'fín ti t'ítza'anaca, ayée pu ajta ayén tiraavjíte'e ti ayén rachú'eve'e ti ti'iti ráaci'iti a'fjna ti huáci'reca'a.

¹¹ Ti pua'a teri raateájtuaa mú'ejmi jemi te'fjna ti Dios jemi é'eme'ecan t'íj r'í a'amuaruuren, ¿ni qui ayén a'ij pua'a tejá'amuasejrate'e ti ayén t'ítaci'iti je'icáj a'fjna í sej jín huateújvaire'en íyen chaanaca japua? ¹² Ti pua'a ayén tiraavjíte'e ti ayén tihuá'uci'iti í seica je'icáj í sej jín huateújvaire'en, jaítze'e pu ayén tiraavjíte'e ti ayén t'ítaci'iti itejmi.

Mi teajta iteen, catu tiyen rici sino nain tu jín té'eviiuca'i tej ti caí ra'antánaamuan sej si caí ché'e ra'ará'astjire'en í niuucari ti jíme'en raxa í Círístu'u. ¹³ Xu'uri ramua'aree a'ij mej rici a'fime í mej t'ívaire'e u teyujta'a. Ayeé mú racua'aca me'fjna í mej seica me'uun te'utetútuhua'a mú á'aye'i u teyujta'a. Majta a'fime í mej me'uun t'ívaire'e a'u mej tejé'emuai'ivajta, a'fí mú majta miyen racua'aca je'icáj í mej me'uun raatámua'i'ivajta-ca'a.

¹⁴ Ayeé pu che'atá na'a 'een, tavástar'a pu ayén tiu'uta'ájtaca'a ti ayén tiraavjíte'e ti ayén tihuá'uci'iti a'fimej í mej tihua'utá'ixaate'esin í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, mej mi me'fjna jín huateújvaire'en mej tiu'utaxáj me'fjna jíme'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

¹⁵ Mi neajta inee, canu ja'anáj huatánne'a nej ne'fjna jín huaténvaire'en a'ij ti tiraavjíte'e ineezti jemi. Canu neajta ne'fjna jín tejá'amuayu'use'e sej si siyen huárini ineezti jemi. Jaítze'e pu na'aráanajche nej huámi'ini caí ja'ati ayén tiná'ari'í a'fjna í nej niyen ne'fjna jín huateáturaasin.

¹⁶ Capu xaa ne'u ayén tineetá'aca nej ne'fjna jín ahuántzaahuat'e'en ne'fjna jíme'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani a'iné Dios pu ayén a'fjna jín tinaa'fjca. Puaíjtzi pu naatá'asin ti pua'a necaí niyen tihua'utá'ixaate'en.

¹⁷ Jee xaa ne'u, ti'iti pu ayén t'í'ineci'ítíche'en ti pua'a niyen nex'í'evi'ira'a jín tihua'uta'ixáate'enche'e. Mi ajta caí, capu, a'iné Dios ayén a'fjna jín tinaa'fjca. ¹⁸ Ti pua'a ayén ti'ayajna, ¿ti'ítajni ayén t'í'ineci'iti ineezti? A'íi pu a'fín pú'een, nej caí hua'ajíve'e netihuá'ixaate'e, neajta caí huaténvaire'en ne'fjna jíme'e í nej jín antínmua'aree.

¹⁹ A'fj pu jín, nee nu niyen nexiéhua naa tejá'uche'ecan nain jíme'e. Capu ja'ati t'í'ine'ajjte'e. Mi neajta inee, r'íi nu neri huánruu najjmi'ica jemi t'j ja'ati ti ca'anéeri jín t'í'imuari'e nej ni jaítze'e hua'umuá'itin. ²⁰ A'fimej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan, ayée nu huánruu yee cumu nej Israél jetze ajtème'ecanta nej ni hua'umuá'itin í mej Israél jetze ajtème'ecan.

Jee xaa ne'u, capu ruxe'eve'e nej niyen rá'astjire'e í niuucari í mej jín t'í'ajta. Capu amín a'ij, ayée nu huánruu t'j ja'ati ti ayén rá'astjire'e nej ni hua'umuá'itin a'fimej í mej rá'astjire'e í niuucari í mej jín t'í'ajta. ²¹ Neajta, a'fimej jemi í mej caí rá'astjire'e í niuucari í mej jín t'í'ajta, ayée nu neajta huánruu t'j ja'ati ti caí ayén rá'astjire'e nej ni neajta hua'umuá'itin a'fimej í mej caí rá'astjire'e í niuucari í mej jín t'í'ajta.

Mi neajta inee, nee nu xaa sej niuucari ará'astejsin í Dios jemi, í niuucari ti jín titá'itiiri'í í Círístu'u. ²² A'fimej jemi í mej caí a'ij t'í'ijviicua'i, neajta nu niyen huánruu t'j ja'ati ti caí a'ij t'í'ijviicua'i nej ni hua'umuá'itin a'fimej í mej caí a'ij t'í'ijviicua'i. Najjmi'ica jemi nu niyen huánruu t'j na'a ti seijre'e nej ni seica huamuá'itin nain jín a'ij nej ye'f rici. ²³ Ayeé nu 'een jín rici ne'fjna jíme'e nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani, ti ij ajta t'í'ineci'iti í ti jín Dios r'íi tihua'utá'asin a'fimej í mej ra'ará'astjire'esin me'fjna í niuucari.

²⁴ Xu'uri ramua'aree a'ij mej t'í'ijri'ire a'fime í mej ru'acheca a'u mej é'ehua'acaca. Naími'í í mej ru'acheca, ayée mú che'atá mena'a t'í'tese'e mej tiu'umuá'itin. Mi ajta, sej pu'u a'fín pú'een í ti t'í'mua'itin, ajta ra'ancuré'asin í mej raatapuafjve'esin. Setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utése'en sej si seajta siyen ti'iti huamuá'itin í Dios jemi.

²⁵ A'ati ti na'a ti huá'a jamuan ti'echeca, ayée pu á'ujcu'uve nain jime'e ti ij ayén curuun ancure'e'l'in ti a'uva'jzti. Mi teajta iteen, ayée tu tí'itese'e tej ti curuun ancure'e'l'in ti naa seíre'e a'ame t'ij na'a rusén jime'e. ²⁶⁻²⁷ A'íj nu jín, canu ché'e nena'a ti'echeca. Canu neajta ché'e nena'a ti'itatú'axa í eeca tzajta'a, sino ayée nu te'ejténtu'axa í ne jetze, neajta inee raamuá'ti ná'aye'i ca'anéeri jime'e t'í'ij na'ará'astijre'en í nej ratéhua'ira'a. Ayee nu 'een jín rici ti ij caí Dios naaré'e'ite net'í'ij neri niyen tihua'utá'ixaa í seica.

10

Mej nu'u caí raná'amiche'en me'íjna ti caí Dios pú'een

¹ Ayee nu t'í'ijxe'eve'e inee, sej ra'utámua'aree ti jaitiri e'ecáave'e huá'uvi'itijme'e í tavá'jsumua'aci'i. Majta á'iyen jaata'a antac'j. ² A'íi mú huámuai'ivijhuaca'a jamuan a'íjna í Moisés teecan t'í'ij auj e'ecáve'e'ca'a a'íjna í jaitiri, majta mat'í'ij antaju'ucaa jaata'a. ³ Naími'lí mú majta ráacua me'íjna í cua'ira ti a'uun a'uvé'emej Dios ti é'esejre'e. ⁴ Majta me'íjna anti'lí í jaj ti ajta a'uun a'uvé'emej Dios jemi, a'iné a'íi mú jetze ra'anti'lí me'íjna jetze í tetej ti huá'a jamuan huamé'ecaa. Ajta a'íin í tetej, a'íi pu a'íin pú'eene'e í Círístu'u.

⁵ Mi majta a'íime, mu'iiti mú caí r'íi tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín Dios ayén hua'antipúa'ajte a'ujna a'u ti caí é'eti'itijca'a.

⁶ Ajta, ayée pu 'een jín té'uyu'usi'ihuaca'a ti ij ayén titaatá'itíi itejmi tej ti caí tiyen te'íjna jetze tiyen titeejú'un a'íjna jetze ti a'ij pua'a een mat'j a'íime huar'j. ⁷ Caxu huá'anajche í mej caí dios pú'een, mat'j seica a'íime huar'j. Caxu huá'anajche xaa ne'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'lí tijn: "A'íime mú teite miyen a'ujrá'aseca'a mej mi tiú'ucua'ani, mej mi majta huayé'en. Mat'í'ij mi miyen ájhuiixi mej tiu'utéene'en."

⁸ Jé'ecan pu ruxe'eve'e sej caí siyen che'atá sena'a tiú'ujxana'acira'aten mat'j seica a'íime huar'j. Majta, ayée mú huácuii sej xicaj tzajta'a a'achú cumu seité japuan huaíca vi'ira'a í teite. ⁹ Tiché'e caí t'íiti jín ra'íhua'ura í tavástara'a mat'j seica a'íime miyen huar'j. Mat'í'ij mi á'upua'areca'a, mat'í'ij cu'ucu'use hua'uché'. ¹⁰ Teta'aj teajta caí a'ij tena'a ti'itenuuca'an mat'j majta seica miyen huar'j. Ajta a'íin ti te'entípuaapua'ate, a'íi pu hua'antipúa'ajte a'íimej.

¹¹ Jee xaa ne'u, ayée pu 'een jín tihua'uruu ti ij Dios ayén titaatá'itíi. Mi ajta, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jime'e t'í'ij r'íi táaruuren itejmi, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicaj ti jetzen te'entipúa'ari í chaanaca i tej japuan yen seijre'e.

¹² A'íj pu jín, ti pua'a ayén ja'ati sej tirá'amitiejte'e ti caí r'íriistan ti ti'itij jín até'itze'ara'an í tavástara'a jemi, ché'e a'íin r'íi tiu'umé'en ti ij caí auteáuran. ¹³ Tíj na'a ti ayén a'amua japua rájve ti ij ca'aníjra'a amuaatá'an sej si ti'itij jín auteáuran í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a huá'a japua rájve mat'j mena'a pua'amé'íyen seijre'e chaanaca japua. Ajta a'íin Dios, capu ja'anáj até'itzea'ara mú'ejmi jemi.

A'íj pu jín, Dios caí ja'anáj raatá'asin ti ti'itij ayén huápi'lí ca'aníjra'a jamuaatá'an sej si auteáuran í Dios jemi se'íjna jime'e sej caí ché'e te'utáviicua'i. Mi ajta a'íin, t'í'ij auj ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si ti'itij jín auteáuran, Dios pu ajta amuaatá'asin a'ij sej ye'lí huárini sej si ajtáciine, sej si seajta te'utáviicua'i.

¹⁴ A'íj xu jín, ayée xu huárini, mi nej já'amuaxe'eve'e. R'íi xu'u mú'een, sej si caí ja'anáj huá'ana'amiche'en a'íimej í mej caí dioosi pú'een. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e t'íj teite í mej r'íi meteuumuámua'are. Setá'aj rujímua'a siyen tiraax'epi'íntare'en ti pua'a xí'epi'ín net'í'ixa na'ari necaí.

¹⁶ A'íjna í vaasu í tej jetzen ye'eca tej ti tiyen r'íi tiraatá'an í Dios, a'íi pu ajta ayén huataájmuua'a tej naími'lí huatétavaire'en te'íjna jime'e Círístu'u ti raxuure'e. Ajta a'íjna í pan tej ra'antitá'ara'a tá'aye'i, teen tu teajta naími'lí huatétavaire'en te'íjna jime'e ti Círístu'u ta japua huaníu'í rutevij jime'e. ¹⁷ Ajta, a'iné sej pu'u í pan, ayée pu huataájmuua'a i tej 'íi mu'íi, tu'uri se'j tena'a teitejra'an pú'een tej se'j tena'a jetzen ajtémecan, a'iné naími'lí tu se'j tena'a cua'aca í pan.

¹⁸ Casi'i, xu'uhuaájmuua'atzi se'íjna jetze a'ij mej t'í'ijri'ire a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. A'íime í mej racua'aca í mej t'í'imua'í'ivajtaca, a'íi mú majta naími'lí t'í'ivaire'e í Dios jemi.

¹⁹ ¿A'liné ne'u huataújmu'a'a í nej ti'ixa? ¿Ni qui jeíhua jetzen ruxe'leve'e í cual'ira í mej t'l'imuai'ivajta huá'a jemi í mej caí dioosi pú'een? Capu xaa ne'u. Ari a'ljna tí caí dios pú'een, ¿ni qui jeíhua jetzen ruxe'leve'e a'ljna? ²⁰ Capu xaa ne'u, sein. Aye'e pu huataújmu'a'a í nej tejá'amua'ixaate'e. A'ljna í mej t'l'imuai'ivajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu raatámua'ivajta í Dios jemi sino a'ímej jemi mu'u í tiyáaru'use. Canu raxí'eve'e sej hua'utévaire'en a'ímej í tiyáaru'use.

²¹ Capu rí'írí sej siyen jetzen ye'eca í vaasu í mej jín r'í'í tiraatá'aca í tavástara'a tí pua'a seajta seuj se'ljna jetze ye'eca í vaasu í mej jín rana'amiche í tí caí Dios pú'een. Capu ajta rí'írí sej jetzen t'l'icua'a í meesa í mej jetzen ra'utámua'aree í tavástara'a tí pua'a seajta seuj se'ljna jetze t'l'icua'a í meesa mej jetzen huá'ana'amiche'e í tiyáaru'use.

²² Na'ari caí, ayé'e tu a'ljna jín rini, ca'aníjra'a tu raatá'asin í Dios tí a'fín chueere'e á'ara'ani a'ímej jemi í tiyáaru'use tí ij ayén huataniú'ucan itejmi jemi. Ajta, a'í'í pu jeíhua huá'p'i jaítze'e ruca'ané tecaí iteen.

Tej nu'u r'í'í tiraatá'an í taxí'ej tevi

²³ Nain pu nu'u ayén tineetá'aca. Mi ajta, capu nain ayén tineetéva'iri. Nain pu xaa ayén tineetá'aca. Mi ajta, capu nain ayén rí'í neruure. ²⁴ Seajta, setá'aj siyen huaújruuren seij saajta seij. A'ati tí na'a, ché'e caí ayén rahuauca í tí jín r'í'í huatévaire'en, sino ché'e ayén rahuauca a'ij tí ye'í huárini tí r'í'í tiraatá'an í rux'í'ej tevi.

²⁵⁻²⁶ Setá'aj siyen ráacua'ani tí'ítí tí na'a í mej ratua a'ujna mej é'esejre'e í mej t'l'itu'araca. Caxu seajta siyen tiú'urihua'ura tí pua'a ayén a'ij pua'a amuáaruuren í á'amua'iejniu'uca jetze nusu caí, a'liné tavástara'a pu ra'áa í chuej í tej japuan huachéjme. A'í'í pu ajta ra'áa t'j na'a tí íiyen t'l'isejre'e.

²⁷ Tí pua'a seij tí caí té'atzaahuat'e ajta amuaata'inen sej jamuan tiú'ucua'ani, patá'aj puyen ahua'aca anen pe'j pe'uun á'ume'en jamuan a'ljna í ja'ati, patá'aj nain tiú'ucua'ani t'j na'a tí án teje'etia'asin mú'etzi jemi. Capej t'l'ihua'u pena'a tí ij caí a'ij pua'a muáruuren í axiejniu'uca jetze.

²⁸⁻²⁹ Mi ajta, tí pua'a ja'ati ayén timuaatá'ixaate'en yee tí nu'u huatámua'ivijti'ihuaca'a, ayé'e pe'j huárini pe'j caí racua'aca pe'ljna jime'e pe'j raxí'eve'e pe'j raatévaire'en pe'ljna í ja'ati tí ayén timuaatá'ixaa, pajta pe'ljna tí caí a'ij pua'a raruuren í xiejniu'ucare'ara'an a'ljna í ja'ati.

Jee xaa ne'u, capu a'ij raruuren í á'axiejniu'uca. ¿A'liné 'een jime'e ayén tiu'utá'ijmii neetzi jemi nej ní caí niyen huárini a'ij tí tineetá'aca nej ní caí a'ij pua'a raruuren í xiejniu'ucare'ara'an í nex'í'ej tevi? ³⁰ ¿A'liné a'ij t'l'iri'iri tí ja'ati ayén a'ij pua'a t'l'inexajta a'ljna jime'e nej r'í'í tiratá'aca í Dios ne'ljna jime'e í cual'ira nej nexí'eehua ráacua?

³¹ Aye'e pu'u na'a, setá'aj sena'a tí'ítij jín rí'í, tí pua'a setí'icua'aca na'ari seye'eca nusu tí'ítí sej a'ij ruure, setá'aj siyen huárini setá'aj r'í'í tiraatá'acare'en í Dios jemi. ³² Setá'aj siyen huárini sej sí caí a'ij pua'a tihua'atá'acare'en se'íme í mej Israel jetze ajtémecan nusu se'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari se'íme í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.

³³ Aye'e nu t'l'itese'e nej r'í'í tihua'atá'acare'en na'ijmi'lica nain jime'e tí ij ayén tihua'uci'ítí í tí hua'atéva'iri, tí ij ajta Dios hua'irájtuaani. A'í'í nu jín caí niyen nena'a rahuauca í tí neetzi téva'iri.

11

¹ Neajta inee, ayé'e nu tiu'umé t'j ajta Círístu'u tiu'umé. Setá'aj seajta mú'een siyen che'atá sena'a huárini net'j inee.

A'ij mej nu'u ye'í huárini í 'uuca teyujta'a

² Mi seajta mú'een, xí'epi'in xu huaríj se'ljna jime'e sej nain jín néjmu'aree, seajta seuj rá'astijre'e í ye'irá í nej jamuaatá'itiri'í. ³ Mi neajta inee, ayé'e nu t'l'ijxe'leve'e sej siyen ráamua'ati tí Círístu'u ayén antiújmu'aree a'ímej jemi, mat'j mena'a pua'amé seijre'e í teteca. Aye'e mú che'atá mena'a í teteca tite'entiújmu'aree a'ímej jemi í ru'íjta'amua'a. Ajta Dios pu ayén antiújmu'aree í Círístu'u jemi.

⁴ A'í'í nu jín, ayé'e nu tejá'amua'ixaate'e. A'ati pu ayén raatéxiehuata a'ljna tí jín antiújmu'aree tí pua'a utemúcu'utzi huatéjniuuni. ⁵ Ajta, tí pua'a 'íta'a ayén

antimuá'avi'i huatéjnuuni, nusu antimuá'avi'i t'í'ixajta í Dios jetze me'ecan, a'íi pu ajta raatéxíeehuata a'íjina í ti t'í'ira'ajite'e. Ayee pu che'atá na'a tiu'utévi'iraste'e t'íj 'íita'a ti ayén caújyen rumu'úu jetze.

⁶Ayee pu'u xaa ti'ayajna, a'íné ti pua'a 'íita'a caí ayén a'í'ujca'ane ti ra'avá'anan í rumu'úu, ayén tiraavíjte'e ti a'íin 'íita'a caújiseaxi'in í rumu'úu jetze. Mi ajta, ti pua'a ayén tirá'amitiejte'e ti tiu'utévi'iraste'e ti ayén caújiseaxi'in, ch'é'e a'íin ayén ra'avá'anan í rumu'úu.

⁷Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'leve'e ti antimuá'avi'i seijre'e í teáata'a a'íné a'íi pu a'íin taavíjra'ara'an pú'een í Dios, ajta a'íi pu a'íin pú'een í ti r'í'i tiratá'aca. Mi ajta a'íin 'íita'a, a'íi pu a'íin pú'een í ti r'í'i tiratá'aca í teáata'a. ⁸A'íné a'íjina í teáata'a, capu ayén a'íjina jetze huatétaavijhuaca'a í 'íita'a jetze sino a'íin 'íita'a, a'íi pu xaa a'íjina jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a jetze. ⁹Capu ajta ayén huatétaavijhuaca'a í teáata'a a'íjina jime'e t'í'ij raatévaire'en í 'íita'a sino a'íin 'íita'a, ayée pu huatétaavijhuaca'a a'íjina jime'e t'í'ij raatévaire'en í teáata'a.

¹⁰A'íj pu jín ayén ruxe'leve'e ti a'íin 'íita'a ayén ra'avá'anan í rumu'úu ti ij ayén seijre'e ti a'íin ra'ástijre'e a'íjina ti t'í'ira'ajite'e. Ayee pu ajta ruxe'leve'e ti ij caí a'íj pua'a hua'atá'acare'en a'íimej í mej t'í'ivaire'e í ta japua. ¹¹Mi ajta, camu rujímu'a'a seijre'e í 'íu'uca í tavástar'a'a jemi. Camu majta rujímu'a'a seijre'e í tete'ca jemi. ¹²Ayee pu'u na'a a'íjina jime'e ti a'íin 'íita'a a'íjina jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a, ajta a'íin teáata'a, ayée pu a'íjina jetze airaújnejte'e í 'íita'a. Ajta nain pu Dios jemi teja'uvé'eme.

¹³Setá'aj siyen rujímu'a'a sena'a tiraaxi'epi'intare'en ti pua'a ayén tiraavíjte'e ti pua'a 'íita'a ayén antimuá'avi'i huatéjnuuni í Dios jemi. ¹⁴¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e a'íjina jime'e í tej ratéhua'ira'a ti ayén tiu'utévi'iraste'e ti pua'a teáata'a ayén cáati'ire? ¹⁵Mi ajta, ti pua'a 'íita'a ayén cáati'ire, a'ii pu a'íin pú'een í ti jín r'í'i tiratá'aca í Dios a'íné ayée pu raateájtuua í cipua í jemin ti ij ayén ra'avá'anan. ¹⁶Ti pua'a ja'ati ayén huárini ti tájaaxiejvi'i a'íjina jime'e, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee catu seicié tiyen ti'ítitacha'íi, majta a'íime í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi, camu yee majta seicié miyen ti'ítitacha'íi.

A'ij mú pua'a rici mat'í'ij e'etiújseire'en

¹⁷Ajta í nej neri jamuaatá'ixaate'esin, canu r'í'i tejámuuatá'asin a'íné set'í'ij mú'een e'etiújseire'en, caxu rí'en jín e'etiújseire'en sino a'íj pua'a xu'u rí'ica. ¹⁸⁻¹⁹Amuacaícan, ayée nu yé ráamu'a'areeri'i sej já'íita'a a'utací'íca set'í'ij se'uun e'etiújseire'en. Mi neajta inee, t'ímu'a'a nu t'ín té'atzaahuat'e a'íné ayée pu ruxe'leve'e mej seica airáaju'lun mú'ejmi jemi í mej seicié t'í'imu'a'atze sej si siyen hua'utámua'ati a'íimej í mej mú'ejmi seijre'e, í mej majta tzáahuati'ira'a jín miyen rici.

²⁰Mú'een xu seajta siyen huárini. Set'í'ij e'etiújseire'en, caxu se'íjina jín t'í'í'uca'ani í sej jín ra'utámua'aree í tavástar'a'a ta japua huaniú. ²¹Caxu xaa ne'u, sino t'í'ij a'íjina teja'uré'enen sej siyen tiú'ucua'ani, set'í'ij sena'a pua'amé siyen rici seij seajta seij. Ayee xu anáat'é'e t'í'í'uca'ani í sej te'ucá'ini'eme'ecaa. Ajta í seica í mej caí miyen te'ucá'ini'eme'ecaa, capu ch'é'e tihuá'aci'iti, sino metiéecuj mú muá'aju'u. Majta seica miyen huápi'i huatétea'aruaijsin.

²²¿A'íi tá'uj na'a? ¿Ni tzaa secaí huachéjme a'u sej tejá'ucua'ani, a'u sej seajta a'uyé'en, na'ari seri huá'axíeehua a'íimej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, nusu sej siyen raxi'eve'e sej a'íj pua'a tihua'utá'an a'íimej í mej caí ti'iti t'ícha'íi? ¿A'íné na'a í nej jín tejá'amu'a'ixaate'e? ¿Ni qui niyen r'í'i tejamuá'ixaate'en ne'íjina jime'e sej siyen ti'ítitacha'íi? Canu xaa ne'u.

Mat'í'ij nu'u ra'utámua'aree í tavástar'a

(Mt. 26:26-29; Mk. 14:22-25; Lk. 22:14-20)

²³Ayee pu'u na'a, í ti nevástar'a'a raateájtuua ineezi jemi, a'íj nu'u neajta mú'ejmi jemi huatéájtuua. A'ajná'ímua t'íca'ari tazjta'a t'í'ij aví'tzi'i jín huatátuiri'ihuaca'a í tavástar'a'a, a'íjina í Jesús, a'íi pu raati'í'ipíi í pan. ²⁴T'í'ij r'í'i tiraatá'a í Dios, aj pu'í ra'antí'taaraxi, ajta ayén tihua'utá'ixaa t'íjín: "A'íi pu a'íin pú'een í nej ratéhua'ira'a í nej jín mú'ejmi japua niuuni. Setá'aj siyen ráacua'ani sej si se'íjina jín na'utámua'aree."

²⁵ Mat'ij tiú'ucuaa, ayée pu che'atá na'a huaríj a'fjna jime'e í vaasu í mej jetzen huayé'en. Ayee pu tihua'ixaate'e tijn: "Ayee pu huataújmu'a a'fjna í vaasu. A'ii pu a'fín pú'een í niuucari ti jéjcu'a í ti jín Dios ti'itij jín te'ataújratziiri'í a'fjna jime'e nej ra'iráxire'esin í nexuure'e. Ajta, a'fjna í ye'irá í sej jín huayé'en se'fjna jetze í vaasu, setj sena'a sej siyen rici, sej siyen se'fjna jín na'utámua'aree." Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

²⁶ A'ij pu jín, setj sena'a sej racua'ani se'fjna í pan, seajta sej huayé'en se'fjna jetze í vaasu, ayée xu se'fjna jín tihua'utá'ixaate'en a'ij ti huataújmu'a ti a'fín tavástar'a huam'í. Mú'een xu siyen tihua'utá'ixaate'esin tjj na'a ti yú auca'itf'í a'ame ajta na'a cáf uvé'enen í tavástar'a.

A'ij mej nu'u ye'í tirácu'a'ani í mej jín ra'utámua'aree í tavástar'a

²⁷ A'ij pu jín, ja'ati ti na'a ti ayén ché'e na'a ráacu'a'ani a'fjna í pan, nusu cha'a na'a na'a huayé'en a'fjna jetze í vaasu a'ij ti cáf tiraavjíte'e, ayée pu jetzen ujpuá'ari ti raatéxiehuataca'a í Ciriístu'u ti ayén rajpuafjtzica'a í rutevij jime'e, ti ajta ra'iráxire í ruXuure'e. ²⁸ A'ij pu jín, ché'e ayén huárini ja'ati ti na'a ti ayén amuacáí rá'amitiejte'e a'ij ti 'een í ru tzajta'a í Dios jemi ti ij ayén ráamu'a'aree ti ari ayén tiraavjíte'e. Aj pu xaa, ri'irísta a'ame ti ayén ráacu'a'ani í pan, ajta ti huayé'en í vaasu jetze.

²⁹ Ayee pu 'een jín ayén ruxe'eve'e ti ja'ati ayén rá'amitiejte'e a'ij ti huataújmu'a a'fjna ti ratéhu'a'ira'a í tavástar'a. Ti pua'a ja'ati cáf ayén rá'amitiejte'e a'ij ti huataújmu'a í ye'irá, ajta cha'a na'a na'a ráacu'a'ani í pan, ajta cha'a na'a na'a huayé'en í vaasu jetze, Dios pu ayén puafjtzi raatá'asin a'fjna jime'e ti cáf rí'í huaujúruu a'ij ti tiraavjíte'e. ³⁰ A'ij mú jín mu'itf'í cáf ché'e huá'aca'anisti'í í mej a'amua jetze ajtéme'ecan, majta t'í'icucui'í. Majta seica meri huácu'í.

³¹ A'ij pu jín, ti pua'a ayén amuacáí tá'amitiejte'e a'ij ti 'een í tatzajta'a í Dios jemi, capu ayén puafjtzi táaci'íti. ³² Ajta, tjj na'a ti tavástar'a ayén tá'axijte'en, a'fí pu a'fjna jín puafjtzi taatá'asin ti ij cáf puafjtzi táaci'íti na'fjmi'ica jamuan í mej yen huachéjme, íyeyn chaanaca japua.

³³ A'ij xu jín, mú'een, ne'ihuamua'a, ayée xu huárini. Set'ij u e'etiújseire'en, setá'aj huaujxe'eve'en sej seajta sej sej si na'mi'í tiú'ucua'ani. ³⁴ Ti pua'a ja'ati ayén jefhua t'í'icuata, ché'e a'fín a'uun tejá'ucua'ani u ruche. Na'ari cáf, Dios pu amuá'axijte'en set'ij u e'etiújseire'en. Neajta inee, net'ij ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, aj nu ni jaitze'e rí'í á'amuaruuren.

12

f'í ti nu'u jín tihua'fjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

¹ Ayee nu t'í'ijxe'eve'e sej ráamu'a'aree a'ij ti 'een a'fjna í ti jín tejámuaa'fjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

² Xu'uri sicu ramua'aree a'ij sej t'í'ijri'irejca'a set'ij cáf xi té'atzaahuate'eca'a. A'íme'j xu jemi á'ujca'anejca'a í mej cáf dioosi pú'een, í mej majta cáf t'í'ixaxa'a. Mú'een xu huá'ajahuate'eca'a a'ij ti ye'í tejamuá'amitiejte'eca'a. ³ A'ij nu jín niyen tejá'amu'a'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén a'fjna jetze aráu'jca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an, capu ja'anáj ca'aníjra'a raatá'asin a'fjna í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj yee: "Ché'e Dios puafjtzi raatá'an a'fjna í Jesús." Mí ajta, ti pua'a ja'ati cáf a'fjna jetze aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu a'atzu ajta ri'irí ti a'fín ayén tiu'utaxáj yee: "Jesús pu vástare'ara'an pú'een."

⁴ Capu t'í'iseicaj na'a í ti jín tejámuaa'fjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mí ajta, sej pu'u a'fjna í xiéjniu'ucari. ⁵ Capu t'í'iseicaj na'a í sej jín t'í'ivaire'e í Dios jemi. Mí ajta, sej pu'u í ti tavástar'a pú'een. ⁶ Capu ajta t'í'iseicaj na'a í sej jín t'í'imuari'e. Mí ajta, sej pu'u í Dios ti nain jín t'í'imuari'e huá'a jamuan í teteca, a'achú mej pua'amé íyeyn seijre'e.

⁷ Ajta na'fjmi'ica jemi, a'fín xiéjniu'ucari ayén huatase'fjre ti ij ti'iti jín tihua'íjcate'en sej ajta sej, mej mi me'fjna jín tihua'utávaire'en na'fjmi'ica. ⁸ Sej pu ayén a'fjna jín tiraafjca a'fjna í xiéjniu'ucari ti ayén tiu'utaxáj temua'a pu naa raay'í'itihua'acan jime'e. Ajtahua'a sej, a'fín xiéjniu'ucari rusej pu ajta a'fjna jín tiraafjca í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti tirú'umu'a'aree.

⁹ A'ljna í xiéjniu'ucari, rusefj pu ajta ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati té'atzaahuat'e, ajta sefj pu ayén tiratá'aca ti a'fín ja'ati tihuá'ahua'atehua'an. ¹⁰ Ajta sefj, a'fí pu ayén tiratá'aca í ja'ati ti ayén rijca í mej jín r'í tira'utasefj. Ajta sefj ti ayén tihua'utá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan a'ljna jime'e ti a'fín xiéjniu'ucari ca'aníjra'a ratá'aca. Ajta í sefj, ayée pu tiratá'aca ti raay'í'tihua'an ti raatámitiejte'en tí'titi ti xiéjniu'ucari pú'een. Ajta sefj raay'í'titi ti tiu'utaxáj seica jime'e í hua'aniuuca í mej seica chuejra'a japua é'eme'ecan. Ajta sefj í ja'ati, ayée pu ratá'aca ti raay'í'tihua'an ti ayén tiu'utaxáj a'lij ti huataújmu'a'a a'ljna ti raataxájtaca'a í sefj.

¹¹ Tíj na'a mej miyen jín rici, a'fí pu rusefj ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ljna í xiéjniu'ucari. A'fí pu rusefj ayén hua'atá'aca naíjmi'ica, sefj ajta sefj, a'lij ti a'fín tihua'ux'í'epi'íntari'iri'í.

Sefj pu'u í tej jetzen ajtème'ecan

¹² Ayee pu che'atá na'a 'een í Círístu'u jemi a'lij ti 'een a'ljna jime'e ti sefj ratéhua'ira'a. Sefj pu'u ti ratéhua'ira'a, ajta jéihua pu ti'imul'í ti jetzen tí'isejre'e. Mi ajta, ti pua'a ayén tí'imul'í ti jetzen sejre'e, sefj pu'u pú'een í tévira'an.

¹³ A'lj pu jín, set'í'ij huámuai'í'ivijhuaca'a, sefj pu'u í xiéjniu'ucari ti mú'ejmi tzajta'a huatéjrturaa ti ij ayén amuáaruuren sej si sefj sena'a tévira'an pú'eene'e xá'ara'ani jamuan í Círístu'u. Capu amín a'lij, ti pua'a Israel jetze xa'ajtème'ecan na'ari siyen sefj chuejra'a japua é'eme'ecan nusu siyen ca'anéeri jín tí'imuari'e ca'fín siyen ruxiéehua á'ujjuhua'an. Sefj pu'u í xiéjniu'ucari sefj jetzen arájca'ane. ¹⁴ Ajta, capu tí'iseicaj na'a ti jetzen sejre'e í tévira'an sino tí'imul'í.

¹⁵ A'lj pu jín, ti pua'a a'fín íicájra'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu muájca'a pú'een, canu neajta ajtème'ecan í tévira'an jetze, capu ayén tí'ayajna. A'fí pu a'fín naxaira'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu jí'isi pú'een, canu neajta jetzen ajtème'ecan í tévira'an, capu ajta ayén tí'ayajna. A'fí pu xaa tévira'an jetze ajtème'ecan a'ljna í naxaira'an.

¹⁷ Tí pua'a nain tévira'an a'fín pú'eene'en í jí'isi, ¿a'iné tí'iri'iri ti huiiténamuajra? Capu a'lij tí'iri'iri. Ajta, ti pua'a nain tévira'an a'fín pú'eene'en í ti jín huiteájnamua, ¿a'iné tí'iri'iri ti tiú'í'ichue? Capu xaa ne'u a'lij tí'iri'iri.

¹⁸ Mi ajta a'fín Dios, ayée pu éene'en tiu'uteájtuua í ti jetzen sejre'e í tévira'an í Círístu'u a'lij ti a'fín tiraax'í'epi'íntare. ¹⁹ Tí pua'a naími'í ti jetzen sejre'e ayén sefj na'a pú'eene'en, ¿a'uné é'esejre'e a'ame í tévira'an? Capu mé'e já'ahua'a a'ame. ²⁰ Mi ajta, ayée pu tí'imul'í ti tévira'an jetze tí'isejre'e, ajta sefj pu'u í tévira'an.

²¹ A'lj pu jín, capu rí'írí ti a'fín jí'isi ayén tiraata'ixaate'en í muájca'a tí'jín: “Capej nej jetze ruxe've'e mú'ee.” Capu ajta rí'írí ti a'fín mu'úura'an ayén che'atá na'a tiraata'ixaate'en í íicaj yee: “Capej nej jetze ruxe've'e mú'ee.”

²² Mi ajta, a'fín ti jetzen sejre'e ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ruca'ané, a'fí pu xaa ayén jaítze'e ruxe've'e caí í seica. ²³ Ajta, a'fín ti jetzen sejre'e í tej tiyen ratéxíeehuata te'ljna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti caí tí'itij vaire'e, a'fí tu jaítze'e rí'í tiratá'aca te'ljna jime'e í tej jín rí'í tiraatéchejte'en. Ajta a'fín ti jetzen sejre'e ti ajta tiu'utévi'iraste'e ti pua'a ayén sejre'e mé jéjre'e, a'lij tu tiyen rí'í tí'itéche'ete a'lij ti tiraavíjte'e. ²⁴⁻²⁵ Ajta, í seica ti jetzen sejre'e, ti ajta caí ayén tiu'utévi'iraste'e, catu tiyen rí'í tiratéche'ete.

Mi ajta Dios, ayée pu éene'en huatéájtuua í tévira'an tí'ij ayén jaítze'e rí'í tiratá'acare'en a'ljna ti tirá'aturaate'e mej mi caí já'ita'a a'utáciine í mej tévira'an jetze ajtème'ecan sino mej mi miyen che'atá mena'a ahuaúcu'uven sefj majta sefj. ²⁶ A'iné ti pua'a sefj ayén tirajpuaíjti, naími'í mú miyen che'atá mena'a tirajpuaíjti muá'aju'un. Ajta ti pua'a ayén tiráaci'iti sefj tí'itij jín rí'í tiu'uteáuran, naími'í mú majta jamuan huataújtemua've'esin. ²⁷ Ayee pu ajta xaa ne'u tí'een mú'ejmi jime'e. Mú'een xu tévira'an pú'een í Círístu'u. Naími'í xu jetzen ajtème'ecan, sefj seajta sefj.

²⁸ Ajta a'fín Dios ari hua'antíhuau a'fimej í mej tí'titi jín tihua'utévaire'en í mej u'e'tiujse'iri teyujta'a. Amuacá, a'fí pu hua'antíhuau a'fimej í tí'í hua'uta'íteca'a mej á'ujujhuane'en metihuá'ixáate'e, ajta á'iyen a'fimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'an. A'fí pu ajta hua'antíhuau a'fimej mej mi miyen tihuá'umu'aten, majta í mej miyen tiu'umuári'en í mej jín naa rí'í te'utasefj í teite, ajta a'fimej í mej tihuá'ahua'atehua'an.

Majta a'ímej í mej ti'iti jín hua'utévaire'en, majta í mej ti'itij jín antiújmua'aree, majta a'ímej í mej seica niuucari jín tí'ixaxa'a. Naíjmi'ica pu ayén tiu'utá'a í Dios.

²⁹ ¿Ni qui naíjmi'ica ayén tiu'utá'a mej mi miyen á'ujjuhua'ane'en metihua'ixáate'e? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui majta naíjmi'i miyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan? Camu majta xaa ne'u. Na'ari ¿ni qui naíjmi'i miyen tihua'amua'aten? Camu xaa ne'u. ¿Ni qui naíjmi'ica ayén tiu'utá'a mej mi tiu'umuár'en í mej jín naa rí'í te'utasej í teite? Camu xaa ne'u. ³⁰ Jari qui a'íjna, ¿ni naíjmi'i miyen tihua'ahuate'e nusu miyen seij niuucari jín tí'ixaxa'a na'ari miyen tiu'utaxá a'ij ti huataújmua'a í ti raataxájtaca'a í seij? Camu xaa ne'u naíjmi'i miyen tite'entiújmua'aree. ³¹ Seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen sej si siyen ráateuni í Dios jemi se'íjna ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti pua'a siyen tí'ijxe'eve'e. Mi neajta inee, naúche'e nu jamuaatá'itíira a'ij sej jaítze'e rí'éeene'en jín tí'iteseijre'e.

13

Mej nu'u huaújxe'eve'en seij majta seij

¹ Ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi nej niyen tí'lira'ixaate'e, capu ti'itij vaíre'e. Ayee nu éene'e na'ame í jemin tǵ í tepúusti'i ti ayén 'een tǵ taampu í ti jín ja'ati ché'e na'a tí'iruajte'e na'ari tǵ tuxa'a í ti ru jetze rájvitze. Capu amín a'ij ti pua'a niyen seica niuucari jín tirá'ixaate'en nusu ne'íjna jime'e í hua'aniyuca í mej tí'ivaíre'e u ta japua. ² Ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi, capu ajta ti'iti vaíre'e nej raayí'iti nej tiu'utaxá Dios jetze me'ecan. Ti pua'a neyau'itíee nain tǵ na'a tí'ru'avaa í Dios jemi, nusu nej nain ú'umua'aree na'ari niyen té'atzaahuate'e nej ni niyen tiraata'ajte'en í jiri ti pua'a í uun tǵchen a'u ti a'utáca. Ti pua'a niyen raayí'iti, canu ti'itij jín tí'ivaíre'e ti pua'a necaí neajta raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

³ Ayee pu che'atá na'a 'een ti pua'a niyen tihua'uré'e'a'ate'en nain tǵ na'a nej tí'ijcha'í na'ari ti pua'a neajta niyen huatánne'an í ne jime'e mej mi naateáaira, canu neajta ti'iti mua'itín ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

⁴ Ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, ayé pu 'eene'e a'ame. A'í pu a'ateevi'i ti te'utávicua'i a'ame, ajta rí'í tirá'ancu'uvajxi'isin í seij. Capu ajta chueere'e, ajta capu á'ujtzaahuate'e. ⁵ Ajta a'ín ti raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, capu jíyey'itzi jime'e runeeste ti huataniú'ucan, ajta capu rájcha'íire'e í seij. Capu ajta te'entiú'uunaca, ajta caí rahuauca í ti jetzen ruxe'eve'e. Capu ajta ra'utámua'areeri'i ti pua'a ja'ati ayén a'ij pua'a ráaruuren.

⁶ Ayee pu ajta 'een í ja'ati ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi. Capu a'íjna jín huataújtemua'ave'esin a'íjna jime'e ti a'ij pua'a een sino a'ij pu jín huataújtemua'ave'esin a'íjna jime'e ti tzaahuati'ira'a jín ayén huarǵ. ⁷ Ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'í pu nain jín tiraatá'uuni'ira. Nain pu ajta jín té'atzaahuate'e ti a'ín Dios rí'í tiraatá'asin. A'í pu ajta nain jín tí'ijchú'eve'e ti Dios nain jín araúrastejsin. Nain pu ajta jín té'evicuá'í í ti jín tirajpuajtzi.

⁸ Capu ja'anáj huatépua'ari tej ti tiyen tí'itaxe'eve'e. Mi ajta, a'í pu xaa huatépua'ari tej tiyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Ajta, tej tiyen seica niuucari jín tí'ixaxa'a, a'í pu ajta huatépua'ari. Ajta, a'íjna ti téjmi jemi huateájturaa tej ti temua'a naa tirú'umua'areere, a'í pu ajta huatépua'ari.

⁹ Ayee pu'u xaa, catu nain jín tirú'umua'aree. Catu teajta nain jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. ¹⁰ Mi ajta, tǵ'ij ayén huatasejre'en í ti ari huaújnajmire, aj pu xaa huatépua'ari í ti á'aturaacaj.

¹¹ Netǵ'ij nauj pá'ari'istaca'a, ayé nu che'atá nena'a tí'ixaxa'ata'a tǵ pa'ari'í, neajta niyen tí'imua'atzejca'a tǵ pa'ari'í. Ajta íjii, í nej neri vásta'a, ayé nu neri mé rúurie nej niyen mé teúmua'arejca'a tǵ pa'ari'í.

¹² Ajta íjii, ayé tu che'atá tena'a rase'e'í í Dios tetǵ taciéenime'e tí'isise'ij 'ájte'ehua jetze, í tej caí temua'a rasej'í. Mi ajta, a'íjna xicáara'a ti mé'e vé'eme, aj tu xaa rasejran í jetzen, temua'a naa. Íjii, je'icáj nu caj te'umua'aree. Mi ajta, a'íjna xicáara'a jetze, nain nu jín yaú'itíee na'ame tǵ ajta Dios tí'inemua'ate. ¹³ A'íj pu jín, tí'ihuaica ti íjii ayén seijre'e itejmi jemi. A'ii pu'u a'ín pú'een: tej té'atzaahuate'e, tej rachú'eve'e ti Dios nain jín raanajmire'en, tej huátaxe'eve'en. Ajta a'ii pu a'ín pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e, tej huátaxe'eve'en seij teajta seij.

14

Jíme'en í mej seǵ niuucari jín tiu'utaxáj

¹ Setá'aj siyen rahuauca sej huaújxe'eve'en seǵ seajta seǵ. Ayeé pu 'i'eene'e, seúche'e xu siyen seajta rahuauca ti Dios rí'i tejamaatá'acare'en a'ǵjna jíme'e, í muári'eri'ire'ara'an ti a'ǵjna jemi seǵre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, seǵ si siyen tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan.

² Mí ajta, a'ǵn í ti raayí'iti ti seǵ niuucari jín tiu'utaxáj, capu ayén tihua'ixaate'e í teite a'iné camu yaú'itiée muá'aju'u a'ǵj ti ti'ixa. A'ǵi pu'u jamuan ti'ixa í Dios a'ǵjna jíme'e ti rú'avaa jemin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Mí ajta, a'ǵn ti Dios jetze me'ecan t'ixaxa'a, a'ǵi pu xaa a'ǵmej ti'ixáate'e í teteca ti ij rí'i huá'uruuren, ti ij ajta ca'aníjra'a hua'utá'an, ti ij ajta rí'i tihua'utájeeve. ⁴ Ajta a'ǵn ti seǵ niuucari jín t'ixaxa'a, a'ǵi pu ruseǵ rí'i ruruure. Mí ajta, a'ǵn ti Dios jetze me'ecan t'ixaxa'a, a'ǵi pu rí'i huá'aruuren naǵmi'ica í mej a'uun e'etiújse'iri teyujta'a.

⁵ Ayeé nu xaa t'ijxe'eve'e seǵ naǵmi'i siyen seica niuucari jín tiu'utaxáj. Mí neajta inee, jaítze'e nu niyen t'ijxe'eve'e a'ǵjna seǵ Dios jetze me'ecan t'ixaxa'ata'an.

Casi'lí mú'een, ti pua'a caí mé'e já'ahua'a ja'ati ti ayén tihua'ixaate'en a'ǵmej jemi í teite a'ǵj ti huataújmua'a a'ǵjna ti raataxájtaca'a a'ǵjna ti seǵ niuucari jín t'ixaxa'a, ti pua'a caí ja'ati ti ayén raayí'iti, capu a'ǵj t'iri'iri ti rí'i huá'uruuren a'ǵmej í mej e'etiújse'iri teyujta'a. A'ǵj pu jín jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ame a'ǵjna ti Dios jetze me'ecan t'ixaxa'a caí a'ǵjna í ja'ati ti seǵ niuucari jín t'ixaxa'a.

⁶ Casi'lí, ne'ihuaamua'a, ti pua'a ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi nej tejámuatá'ixaate'en seǵ jíme'e í niuucari í seǵ caí yaú'itie, canu ti'iti jín a'ǵj tejámuatávaire'esin. Ayeé pu té'eme ti pua'a necaí tejámuatá'ixaate'en ne'ǵjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, nusu ti pua'a necaí Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a necaí ti'itij jín tejámuatá'ixaate'en ti ca'aníjra'a jamuaatá'an ca'ǵn ti pua'a necaí tejamaatá'itiii.

⁷ Ayeé pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti ja'ati ayén e'ehauritiécan jín tiu'utáciuina a'ǵjna jetze í c'ísiti'ira'a ti caí uráxiejniu'uca na'ari a'ǵjna jetze í mej jetzen ruxité jín t'icuinaaca. Ti pua'a caí e'ehauritiécan jín tiu'utáciuina í c'ísiti'ira'a jetze, ¿a'iné auj t'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree ti'iti ti chuiicarira'a pú'een? ⁸ Ajta, ti pua'a caí e'ehauritiécan jín huatánamujre'en í corneeta jetze, capu ja'ati rucaten ti ij u a'uvé'ene'use'en.

⁹ Ayeé pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi, ti pua'a siyen tihua'utá'ixaate'en í teite niuucari jíme'e í mej caí yaú'itie. ¿A'iné t'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree a'ǵj ti huataújmua'a í seǵ raataxájtaca'a? Capu a'ǵj t'iri'iri. Capu ti'itij vaire'e a'ame í seǵ raataxájtaca'a.

¹⁰ Temua'a pu ti'imuí'í í niuucari ti úyen namujre'e chaanaca japua. Ajta naǵmi'lí mú' mien e'ehauritiécan jín t'ixaxa'a. ¹¹ Mí ajta, ti pua'a necaí ramua'aree a'ǵj ti huataújmua'a í niuucari, ayée nu seǵre'e na'ame í jemin í ti raxa tǵ ja'ati ti seǵ chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ajta a'ǵjna ti ti'ixa, a'ǵi pu ajta ineezi jemi ayeǵ éene'e seǵre'e a'ame tǵ ja'ati ti seǵ chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹² A'ǵj pu jín, mí seǵ huápi'i raxí'eve'e ti a'ǵn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti'itij amuaatá'an, ayée pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jíme'e, setá'aj ahuaujca'anen seǵ hua'utémua'itin í seica se'ǵjna jíme'e seǵ rí'i huá'uruuren a'ǵmej í mej u e'etiújse'iri teyujta'a.

¹³ Mí ajta a'ǵn ti seǵ niuucari jín t'ixaxa'a, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ǵn ja'ati ayén raatáhuavii ti a'ǵn Dios ayén raatá'an í muári'eri'ire'ara'an ti jín yaú'itiée á'ara'ani a'ǵj ti ti'ixa.

¹⁴ Ayeé pu xaa ne'u t'í'een, a'iné ti pua'a niyen ne'ǵjna jín raatéjhuauni seǵ jíme'e í niuucari, nexiejniu'uca pu xaa ajta huaténiiusin. Mí ajta, nemua'atziira'a pu caí ti'iti jín t'ímua'itin. ¹⁵ Ari inee, ¿a'iné nerini? Nexiejniu'uca nu jín xaa huaténiiusin. Neajta niyen che'atá nena'a nemua'atziira'a jín niyen rini. Neajta nu tiu'utáchiuica nexiejniu'uca jíme'e, neajta í nemua'atziira'a jíme'e. ¹⁶ Ti pua'a piyen rí'i tiraatá'an í Dios á'axiejniu'uca jíme'e, ¿a'iné t'iri'iri ti ja'ati ti caí mú'ejmi jetze ajtémecan ayén huaténiiuuni yee ché'e ayén té'ara'ani t'í'ij ayén muáanamua peǵ piyen rí'i tiraatá'aca í Dios? Capu rí'iri a'iné a'ǵjna í ja'ati, capu yaú'itiée a'ame a'ǵj peǵ tiu'utaxájta. ¹⁷ Rí'iriista pu a'ame peǵ piyen temua'a naa rí'i tiraatá'an í Dios. Mí pajta mú'ee, capeǵ a'ǵj rí'i ráaruu í axé'ej teví.

¹⁸ Ayee nu 'leen jín jéhua rí'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e nej jaítze'e niyen tí'ixaxa'a seica jime'e í niucari secaí naími'i mú'een. ¹⁹ Neajta, net'íj huá'a jemi a'utéveeca a'ímej í mej e'etiújse'iri teyujta'a, nej ni niyen tihua'utá'itíi, jaítze'e pu na'aráanajche ineezi nej e'ehuauritiéecan jín tihua'utá'ixaate'en anxíj niucari jime'e necaí nej niyen tiu'utaxáj tamuaamua'a vi'ira'a niuuca sejí jime'e í niucari í mej caí yaú'itie.

²⁰ Ne'ihuaamua'a, caxu ché'e siyen tí'imuaajca matíj í tí'iríi, sino setá'aj siyen éene'en seijre'e matíj í tí'iríi se'íjna jime'e sej caí a'ij pua'a rici. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a tíu'umua'atí matíj a'íme í mej meri vaujsi. ²¹ Ayee pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niucari í mej jín tí'ajta tójín: "Ayee nu tihua'utá'ixaate'esin a'íjna í teitejra'a ne'íjna jime'e í mej seica niucari jín tí'ixaxa'a. A'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íi mú tihua'utá'ixaate'esin. Mi majta a'íme í nete'efestemua'a, camu na'ará'astjire'esin ineezi."

²² A'íj pu jín, a'íjna í niucari í mej caí yaú'itie, capu ayén tí'ivaire'e ti í tihua'utá'itíi a'ímej í mej té'atzaahuat'e sino ayée pu tí'ivaire'e huá'a jemi í mej caí té'atzaahuat'e.

²³ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna. Casi'i, ¿a'iné tí'ití metiu'utaxájta í seica í mej caí té'atzaahuat'e, na'ari í seica í mej caí rí'i mé titeumuamua'aree ti pua'a a'uun ma'uteáruite a'u sej e'etiújse'iri? Seajta mú'een, ti pua'a xaa siyen naími'i tí'ixáata xá'aju'un seica jime'e í niucari í mej caí yaú'itie, ¿a'iné tihua'amitiejte'e a'ímej? ¿Ni qui siyen nu'u tite'eteújtímu'a'irí'i? Jee xaa ne'u.

²⁴ Ajta, ti pua'a sejí a'uun a'uteáruite mú'ejmi jemi ti caí té'atzaahuat'e nusu ti caí mú'ejmi jetze ajtém'e'ecan, seajta mú'een, ti pua'a xaa naími'i seti'ixáata xá'aju'un í Dios jetze me'ecan, ayée pu tiraatámítiejte'esin sej naími'i rá'axíjte'en a'íjna jime'e ti a'ín ayén auteájturaa í Dios jemi. ²⁵ Aj pu'i ayén huatasejíre'esin tíj na'a tí ru'a'avaataca'a u tzajta'an. Ajta a'ín teáata'a, á e'erávajtzi á chuaata'a. A'íi pu raaténajchi í Dios, ajta ayén tiu'utaxájta yee ti Dios mú'ejmi jemi seijre'e.

Mej mi naín jín miyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e

²⁶ ¿A'iné sena'a si rini, ne'ihuaamua'a? Setá'aj siyen huárini setj sena'a sej e'etiújseire'esin. Setá'aj naími'i rí'i huaujruuren tí'ití jime'e, ti pua'a sejí tí'ichuicami'i, nusu sejí tí'ití jín tihua'itíirami'i na'ari tí'ixajtami'i í ti jetzen raateájtuuaa í Dios ca'ín sejí niucari jín tí'ixajtami'i, na'ari seij ayén raxí'eve'e ti tihua'utá'ixaate'en a'ij ti huataújmu'a'a í niucari ti raataxájtaca'a í seij. Setá'aj siyen huárini sej rí'i huá'uruuren naíjmi'ica.

²⁷ Tí pua'a seica miyen raxí'eve'e mej seica niucari jín tiu'utaxáj, miché'e miyen 'eene'en mej hua'apua mé'e na'ari mej huaíca mé'e. Miché'e miyen tiu'utaxáj seij majta seij. Ajta, ché'e sejí ayén tihua'utá'ixaate'en a'ij ti huataújmu'a'a. ²⁸ Ajta, ti pua'a caí mé'e ja'atí ti ayén raay'ítí ti ayén tihua'utá'ixaate'en a'ij ti huataújmu'a'a, ché'e a'ín caí tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ché'e a'ín rusejí tí'ixajta í ru jemi, ajta í Dios jemi.

²⁹ Majta a'íme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, miché'e miyen éene'en tí'ixajta, mej hua'apua mena'a, na'ari mej huaíca mena'a. Majta í seica, miché'e miyen tiraaxí'epi'íntare'en a'ij ti tí'ixa í seij. ³⁰ Ajta, ti pua'a jíye'ítzi jín tí'ití raateájtuuaani sejí jemi, ché'e a'ín tí'ixa ayén raatapuá'ajta.

³¹ Ayee pu tí'irí'iri sej naími'i Dios jetze me'ecan tiu'utaxáj sej si tihua'utá'itíi naíjmi'ica, sej si seajta ca'aníjra'a hua'utá'an. ³²⁻³³ Majta a'íme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu ruxe'eve'e mej majta raay'ítí tihua'an mej tiraa'íjcate'en í ruxéjníu'uca huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ayee pu ruxe'eve'e a'íné capu Dios cha'a na'a huá'aruuren mej mi caí xí'epi'ín ruruure sino a'íi pu hua'utépu'a'ajte'esin.

Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'ij mej meri tí'ijri'ire naíjmi'i í seica í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. ³⁴ Caxu hua'atá'acare'en a'ímej í 'uuca, mej mi tí'ixajta mat'íj e'etiújseire'en u teyujta'a. Capu a'ij tí'irí'iri mej tí'ixajta sino mej ra'ará'astjire'en a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze í mej jín tí'ajta. ³⁵ Tí pua'a miyen raxí'eve'e mej tí'ití huámua'aree, miché'e miyen tihua'uta'íhua'u í rucína'astemua'a í ruche. Ayee pu xaa ne'u, a'íné ayée pu tiu'utévi'iraste'e ti pua'a 'íta'a tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a.

³⁶ ¿A'ii tá'uj na'a? ¿Ni mú'ejmi jetze a'uvé'emej í niucari ti jíme'en raxa í Dios, na'ari ayén na'a mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a? Capu xaa ne'u. ³⁷ Tí pua'a ja'atí ayén

tirá'amitje'te' e í ru jetze ti a'ñ rusefj a'ñn pú'een sefj ti t'l'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, na'ari a'ñn jetze araujca'ane í xiéjñiu'ucare'ara'an í Dios, ché'e a'ñn ayén ráamua'ati nej niyen ne'fjna jín tejá'amuayu'use'e a'ij ti a'ñn tinaa'ljca í tavástara'a. ³⁸Ti pua'a a'ñn ja'ati caí ayén ráamua'ati, caxu seajta mú'een siyen rá'astjire ti 'ij ayén tihuá'uci'iti.

³⁹A'fj pu jín, ne'ihuaamua'a, naa pu t'l'ixi'epi'in sej ca'anín jín rahuaca sej Dios jetze me'ecan ti'ixajta. Seajta, setá'aj caí huá'ijmijra í mej seica niucari jín t'l'ixajta. ⁴⁰Ayee pu'u na'a, setj sena'a sej siyen rici, setá'aj siyen x'l'epi'in éene'ecan jín rijca a'ij ti tiraavj'te'e.

15

Cirístu'u pu a'itá'aa huá'a tzajta'a í mi'ichite

¹Neajta nu niyen tejá'ama'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, sej si ra'utámua'aree a'ij nej éene'en jín tejamuá'ixaa ne'fjna í niucari ti jín Dios jamua'irátuaasin, í sej seajta ra'ancuré'a, í sej seajta seuj siyen jemin seijre'e. ²A'ii pu a'ñn pú'een í niucari ti jín Dios amua'irátuaasin ti pua'a seuj siyen rá'astjire'e a'ij nej neri tejámuatá'ixaa. Na'ari caí, capu ti'itij a'ij tejá'amuavaire'e ti pua'a seicié sena'a tirá'antzaahua.

³Ayee na'a, a'iné ayée nu che'atá nena'a a'amua jemi raateájtuaa ne'fjna í nej neajta ra'ancuré'a í ti jaítze'e ruxe'eve'e te' ráamua'aree ti a'ñn Cirístu'u huam'f'i ta jetze me'ecan ti jítitaatá'uuni'i í te'j jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. ⁴Mat'f'ij nu'u ra'avá'ana, ajta, t'l'ij ayén teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

⁵Aj pu 'i a'fjna jemi huatasefjre í Pedro, ajta á'iyen huá'a jemi í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. ⁶Ajta á'iyen a'fme'j jemi huatasefjre í mej miyen a'ará'ase a'achú cumu anxj'j ciento japuan c'j caj mat'f'ij na'jmi'i u e'etiú'jseire'eca'a. Maúche'e mú mu'f'i ruuri, majta seica, meri huácuii.

⁷Ti'iquí ajta a'fjna jemi huatasefjre í Jacobo, ajta á'iyen na'jmi'ica jemi í ti hua'antíhuau.

⁸⁻⁹Ajta, neetzi jemi pu'uqui te'entipua'ajte ti ayén huatasefjre. Tij ayée nu huanú'ihua-ca'a mat'f'ij caí xi nechú'eve'eca'a, a'iné nee nu ne'ñn pú'een í ti jaítze'e c'fíleene'en jín ti'it'éjvee huá'a jemi ti Dios hua'antíhuau. Jee xaa ne'u, capu ayén tiraavj'te'e nej niyen raataxáj yee nee nu huá'a jetze ajtém'e'ecan a'fme'j í ti Dios hua'antíhuau, a'iné nee nu huá'p'i a'ij pua'a huá'uruu a'fme'j í mej e'etiú'jse'irihua'a mej mi raaténajche í Dios.

¹⁰Mi ajta Dios, a'f'i pu r'f'i tinaatá'a. A'fj nu jín nee nu ne'ñn pú'een sefj ti Dios na'antíhuau. Ajta jé'ecan pu huá'p'i tiu'utévai ti a'ñn ayén r'f'i tinaatá'a a'iné jaítze'e nu ca'anín jín tiu'umuá'iej mecaí í seica. Mi ajta, Dios pu a'ñn pú'eene'e ti ca'anj'ra'a naatá'a. Canu nese'fj nena'a tiu'umuá'iej. ¹¹Capu amín a'ij. Capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a a'fime mé tiu'umuá'iej nusu inee. Na'fmi'i tu tiyen che'atá tena'a tihuá'ixaate'e. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a té'antzaahua.

Mat'f'ij a'itajú'un í mi'ichite

¹²Ajta, ti pua'a teri tiyen tejamuá'ixaa ti Dios ra'ajjáj í Cirístu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, çá'iné 'een jime'e miyen ti'ixáata muá'aye'i seica, í mej a'amua jetze ajtém'e'ecan a'fjna jime'e mej nu'u caí ché'e huatarú'jsin a'fme í mej meri huácuii?

¹³Ayee nu tejá'ama'ixaate'e. Ti pua'a ayén mecaí ché'e huatarún a'fime í mej meri huácuii, capu ajta Dios ra'ajjáj í Cirístu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite. ¹⁴Ajta, ti pua'a Dios caí ra'ajjáj í Cirístu'u, capu ti'iti vaire'e í te'j teri tejamuá'ixaa, ajta capu ti'itij vaire'e sej siyen té'atzaahuat'e. ¹⁵Ajta, ayée pu té'eme te'j t'ihua'itaca tena'a te'fjna jime'e í te'j jín tiu'utaxájtaca'a te'fjna jime'e í Dios, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a yee: "A'f'i pu ra'ajjáj í Cirístu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite." Mi ajta caí capu, ti pua'a mecaí ché'e huatarún í mej meri huácuii. Jee xaa ne'u, ti pua'a ayén 'een mat'f'j seica t'l'ixaxa'a, capu Dios ayén ra'ajjáj.

¹⁶Ayee pu'u, ti pua'a Dios caí hua'ajá'puxaxi'f'i a'fme'j í mej meri huácuii, ayée pu huataú'jmuua'a ti caí Dios ajta ra'ajjáj í Cirístu'u. ¹⁷Ti pua'a caí ra'ajjáj a'fjna í Cirístu'u, capu ti'itij vaire'e sej siyen té'atzaahuat'e. Ajta, ti pua'a caí ra'ajjáj, capu ayén a'amua japua huaniú í sej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁸Ajta a'fime í mej miyen té'atzaahuat'e í Cirístu'u jemi muácuii, mu'uri á'uvej. ¹⁹Ti pua'a ayée na'a auj titaatéva'iri te'j teuj 'i'ruuri

tej tiyen rá'atzaahuat'e é Círístu'u, jaítze'e pu a'lj pua'a t'ítitaruure ti caí a'lj tihuá'aruure najm'lica a'ímej í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

²⁰Mi ajta xaa, ayée pu ti'ayajna ti Círístu'u a'ítáara huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'ii pu a'ín pú'een í ta'anáayeijxi í tej jín ramua'aree mej majta huatarújsin a'ímej í mej meri huácuii.

²¹Ayee pu'u na'a, a'íné ayée pu tihuá'aci'iti í teite mej miyen huácui'ini me'ljna jime'e ti seij na'a í teáata'a ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a tihuá'aci'iti mej huatarún me'ljna jime'e ti ajta seij na'a í teáata'a huatarún huá'a tzajta'a í mi'ichite. ²²A'íné naími'i mú miyen cui'lica me'ljna jime'e ti a'ín Adán auteájturaa í Dios jemi, ayée mú che'atá mena'a huatarújsin me'ljna jime'e mej me'ljna jetze ajtémecan a'ljna í Círístu'u.

²³Mi ajta, ayée pu tihuá'aci'iti a'lj ti t'íhua'ux'í'epi'íntari'iri'í í xicáara'an jetze ti ayén tiraavjíte'e. Amuacá pu huatarún a'ljna í Círístu'u. Ajta a'iyen, t'íj yé uvé'enen, a'íme mú huatarújsin a'ímej í mej Círístu'u jetze ajtémecan. ²⁴Aj pu 'i nain te'entipua'ajte. Amuacá pu Círístu'u a'ímej antipua'ajte'esin matj mena'a títeté'u'upu'u, ajta a'ímej í mej ti'itij jín antiújmua'aree. Aj pu'i xaa tiu'utátuiire'esin í Dios jemi tj na'a a'ín ti jín antiújmua'areeca'a.

²⁵Ayee pu'u, a'íné ayée pu ruxe've'e ti a'ín Círístu'u ayén tiu'ita'ájta ajta na'a caí hua'utémua'itin matj mena'a pua'amé mej rájcha'íire'e. ²⁶Ajta í ti jín te'entipua'ajte ti raatémua'itin í ti rájcha'íire'e, a'ii pu a'ín pú'een í ti jín ú'umi'ini. ²⁷Ajta, t'íj ayén ti'ixa ti nu'u a'ín nain tiu'utémua'iti, capu xaa ne'u ayén huataújmua'a ti a'ín ajta raatémua'iti a'ljna í Dios ti ayén raatá'a ti nain jín antiújmua'aree.

²⁸T'íj tiu'utémua'itin nain tj na'a ti íyén t'íiseijre'e, ajta júte'e ti tejé'eseijre'e, a'ljna ti i'i yaujra'an pú'een í Dios, a'í pu rusej huataújtuaasin a'ljna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree, matj mena'a pua'amé í mej íyén seijre'e chaanaca japua, ajta u ta japua.

²⁹Ti pua'a p' na'a ayén seicié éene'en, ¿a'lj ti huatéjmua'atiche'e mej miyen t'íjiri'ire í teite mej huamui'ivijhua a'ímej jetze me'ecan í mej meri huácuii? Ti pua'a mecaí ché'e miyen huatarún í mej meri huácuii, ¿a'íné 'een jime'e miyen hu'aniucajtze'e rumuai'ihuaca?

³⁰Teajta iteen, ¿a'íné 'een jime'e tiyen á'ataca'ane tj na'a tej tiyen huácui'ini puajtzi jime'e?

³¹Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ne'ljna jime'e nej ahuántzaahuat'e'en mú'ejmi jime'e í Círístu'u jemi, a'ljna í Jesús ti ajta tavástar'a pú'een. T'íj p' na'a nain xicaj tzajta'a, ayée pu tiná'amitiejte'e ineezti nej neri mi'ímica. ³²Ti pua'a mecaí huatarún í mej meri huácuii, ¿a'íné ti'itij tineetéva'iri nej niyen teáata'a pú'een, ti pua'a niyen huaténe'use'en huá'a jamuan í ti'itén a'ujna já'ahua'a u Éfeso?

Ayee mú xaa t'í'ixaxa'a tijjín: "Tiché'e yee tiu'ucua'ani, teajta ti'iti antiyé'en, a'íné ruijmua'a tu cui'ini."

³³Caxu ratá'acare'en ti ja'ati á'amucuanamua ti'itij jime'e. Casi'i, a'íme í mej a'lj pua'a titetiújcha'íi, ayée mú nu'u a'lj pua'a ca'aníjra'a hua'atá'aca í mej r'í titetiújcha'íi mej mi majta miyen che'atá mena'a a'lj pua'a huárini.

³⁴Setá'aj seajtáhua'a rí'í mé titeumuámua'are'en, setá'aj seajta raatapua'ajta í sej jín até'itzaara í Dios jemi. Camu tzáahuati'ira'a jín ramua'ate í Dios seica í mej a'amua jetze ajtémecan. Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatatévi'iraste'en.

A'lj mej seíre'e muá'aju'u mat'íj huatarún í mi'ichite

³⁵Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén tiu'uta'íhua'u tijjín: "¿A'íné ye'í t'í'iri'iri mej huatarún í mi'ichite? ¿Ti'itájni tévira'an jín miyen seíre'e muá'aju'u?"

³⁶Mi neajta inee, ayée nu tiraatá'ixaate'esin yee, mi pej caí mé úmua'aree. A'ljna í jatzi pej raahuáste, capu ajnéjsin ti pua'a caí amuacá a'utátzi'ite. ³⁷Pat'íj t'í'ihuaste'e, capej pe'ljna huaste'e í cipej ti ajnéjsin sino a'lj pej huaste'en í jatzi ti pua'a ti'iti triigu nusu ti'iti seica. ³⁸Ajta a'ín í Dios, a'í pu ayén ratá'aca í cýe'ara'an a'lj ti ari tiraax'í'epi'íntari'iri'í, seij ajta seij í jatzi.

³⁹Ajta, capu rux'í'ej na'a 'een í hua'ira'a. Seij pu seicié éene'e téhua'ira'a í teáata'a. Ajta seicié mú éene'en téhua'ira'a í ye'emuaate. Majta a'íme í pina'ase, a'í mú majta seicié éene'en téhua'ira'a. A'í mú majta í hua'ité, seicié mú majta éene'en téhua'ira'a.

⁴⁰ Ajta ti júte'e t'iseijre'e, ajta ti íyeyen t'iseijre'e chaanaca japua, capu rux'ej na'a t'í'een. Ajta, se'j pu a'fín pú'een í ti naa tihuá'aseijrate'e a'fjna ti júte'e t'iseijre'e. Ajta se'j pu ajta a'fín pú'een í ti naa tihuá'aseijrate'e a'fjna ti t'iseijre'e íyeyen chaanaca japua. ⁴¹ A'fjna í xicaj, a'fí pu se'j a'fín pú'een ti naa tihuá'aseijrate'e. Ajta í máxcira'i, capu rux'ej na'a ayén tihuá'aseijrate'e. Majta a'fíme í xu'ura'ave, camu majta rux'ej mena'a miyen 'leen.

⁴² Ayee pu che'atá na'a éene'en t'iseijre'e a'fjna jime'e í mej huatarújsin a'fíme í mej meri huácui. A'fjna í tévira'an ti huanú'ihuaca'a, a'fí pu á'apua'aren. Ajta a'fín ti Dios ra'ajjásin, capu ché'e ja'anáj á'apua'aren a'fjna. ⁴³ A'fjna tévira'an, ayée pu huanú'ihuaca'a mej caí rí'i tiratá'acare'en. Ajta, t'í'ij Dios ra'ajján, a'fí pu temua'a naa rí'i tiraatá'asin. T'í'ij huanú'ihua a'fjna í tévira'an, capu a'atzu ruca'ané. Ajta, t'í'ij Dios ra'ajján, a'fí pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ra'ajjásin.

⁴⁴ Ayee pu éene'en nu'ihuan ti ij te'utáviicua'i íyeyen chaanaca japua. Ajta, ayée pu éene'en ra'ajjásin ti ij ayén jetzen araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ti pua'a ayén seijre'e í tévira'an ti ayén te'utáviicua'i íyeyen chaanaca japua, ajta pu ayén che'atá na'a seijre'e í tévira'an ti jetzen araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁴⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu té'eyu'usi'i tijín: "A'fjna í tevi, a'fjna í Adán ti amuacaf huatasejre, a'fí pu ayén éene'en ruuri huatájturaa." Ajta a'fjna í tevi, a'fjna ti ajta Adán pírici í tu'uvé'teajti, ayée pu éene'en huatájturaa xiéjniu'ucari ti ayej a'uj tihua'atá'aca mej miyen ruuri muá'ara'ani.

⁴⁶ Capu amuacaf huatasejre a'fjna ti jetzen araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino a'fjna ti rusej te'utáviicua'i íyeyen chaanaca japua. T'í'ij a'fín ayén huatasejre'en, aj pu xaa huatasejre'esin a'fjna ti a'fín xiéjniu'ucare'ara'an jetze araujca'anen. ⁴⁷ Ajta, a'fín í teáata'a, í ti amuacaf huatasejre, a'fí pu chuej jín huatétaavijhuaca'a. A'fj pu jín, íyeyen mej chuej japua me'ecan. Ajta í teáata'a, í ti hua'apua ti huanéj, a'fí pu júte'e é'eme'ecan.

⁴⁸ Majta a'fíme í mej yen japuan huachéjme íyeyen chaanaca japua, ayée mú 'leen t'j ajta 'leen í tevi ti chuej japua me'ecan. Majta a'fíme í mej jetzen ajtémecan a'fjna ti júte'e é'eme'ecan, ayée mú majta 'leen t'j 'een a'fjna í ja'ati. ⁴⁹ A'ij tej teri tiyen 'leen tévira'an jime'e a'fjna í tevi ti chuej japua me'ecan, ayée tu che'atá tena'a éene'e tá'aju'un tévira'an jime'e a'fjna í tevi ti júte'e é'eme'ecan.

⁵⁰ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'lhuaamua'a. Capu rí'irí ti a'uun a'uteárute a'u ti Dios tejé'ajta ja'ati ti na'a ti auj ayén seijre'e tévira'an jime'e a'fjna í tevi ti chuej japua me'ecan. Ajta, a'fjna í ja'ati ti á'apua'aren, capu rí'irí ti ayén tiráaci'iti a'fjna ti caí ja'anáj á'apua'aren.

⁵¹ Xáanamujari'i mú'een, a'iné ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ti'itij jime'e ti rú'avaat-aca'a í Dios jemi. Catu naími'i cui'ini, sino Dios pu naíjmi'ica seicié taruuren itejmi. ⁵²⁻⁵³ Ayee pu té'eme a'fjna xicáara'a ti jetzen huatánamujre'en í trompeeta ti jime'en nain te'entipua'ajte. T'í'ij a'fín ti ta japua tí'ivaire'e ucáajijhua í trompeeta jetze, aj pu'i ayén seíire'e a'ame t'í'ij mej huatémáxcava'axi'in jíye'itzi jime'e. Aj pu'i Dios hua'ajjájpuaxi'isin a'fíme í mej meri huácui mej mi caí ché'e ja'anáj auupuá'are. Teajta iteen, seicié tu huatétaruurejsin, a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti a'fín ti á'apua'aren ayén seicié huaújruren ti ij caí ché'e auupuá'are. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'fín ti mi'ini, ajta ayén seicié huaújruren ti ij caí ché'e huámi'ini.

⁵⁴ T'í'ij seicié huaújruren a'fjna ti á'apua'aren ti ij caí ché'e auupuá'are, ajta t'í'ij ari seicié huaújruru a'fjna ti mi'ínfiche'e ti ij caí ché'e huámi'ini, aj pu xaa ayén teja'uré'enejsin a'ij ti amuacaf té'eyu'usi'ihuaca'a, a'fjna í niuucari ti jime'en raxa yee: "Nain pu hui jín raatémua'iti a'fjna í ti huá'acui'ica. ⁵⁵ Mi pej huá'acui'ica, ¿a'uné a'ij 'een í pej jín hua'uteémua'iti? Capu mé'e é'eseijre'e xaa ne'u." Ajta ayén tijín: "Mi pej jín tihua'upuaf, ¿a'uné a'ij 'een? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a."

⁵⁶ Ajta a'fjna ti jín tihuá'apuaajte'e a'fjna ti ajta huá'acui'ica, a'li pu a'fjna jetze araujca'anen í mej jín até'itzeara í Dios jemi. Ajta a'fjna í niuucari í mej jín t'í'ajta, a'li pu a'fín pú'een ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen auté'itze'ara'an í Dios jemi.

⁵⁷ Mi ajta, tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en te'íjna í Dios ti ayén titatá'aca tej tiyen tiu'utémua'itín te'íjna jime'e tej jetzen ajtémecan í tavástará'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciristu'u pú'een.

⁵⁸ A'íj xu jín siyen huárini, ne'ihuaamua'a, mi nej já'amuaxe'eve'e huápi'i. Setá'aj rí'i tí'itesejre'e ja'anáj ti na'a, setá'aj seajta te'utáviicua'i ti ij caí ja'ati amua'ari'i í á'amuamua'atziira'a. Setá'aj seajta a'ujca'anéecan jín tiu'umuári'en í tavástará'a jemi ja'anáj ti na'a, a'iné xu'uri ramua'aree ti jé'ecan huápi'i tejámuatéva'iri. Caxu huáapua'a sena'a tí'imuari'e tavástará'a jetze me'ecan.

16

Jíme'en í tumin í mej huá'uhuaaviiri'í huá'a jime'e í ru'ihuaamua'a

¹Jíme'en í tumin sej raseire'e sej si jín hua'utévaire'en a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, ayéé nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e a'ij nej neri tihua'u'íjca a'ímej í mej e'tiújse'iri nainjapua u Galacia.

²Ayee xu huárini seij seajta seij, a'íjna xicáara'a ti jetzen te'ute'ititén í itieeri. Ché'e seíj ayén ra'ajtá'an í ruche a'achú ti caj tí'ixe'evi'ira'a, ti pua'a Dios raatá'a jefhua nusu cáj na'a. Ché'e a'íjn rájseire'en tój na'a seíj itieeri ti ij caí ché'e ayén ruxe'eve'e sej rajsé'irihua'an a'ájna netí'ij ne'uun e'ará'asti, aj nu ni niyen hua'ur'épijtesin í yu'uxari a'ímej í sej hua'antihuau mej mi me'íjna jín majta ra'anú'an a'ujna u Jerusalén í sej seri rájseij sej hua'utapuaíjve'esin. ⁴Ti pua'a ajta ayén tiná'amitietje'te ti ayén titaatéva'iri nej neajta ne'uun á'ume'en, a'íí mú majta á'uju'u muá'aju'u neetzi jamuan.

A'ij ti nu'u huárini tí'ij a'uun á'ume'en seíj chuéjra'a japua

⁵Netí'ij ne'uun amuacá a'atanén u Macedonia, aj nu ni amúumuamarin. Mi neajta inee, nauj mi'í ne'uun u a'atanén u Macedonia. ⁶Tij necaí a'atzu mú'ejmi jemi á'ateeri, na'ari niyen á'ateevi'in tój na'a ti huáseevi'i a'ame sej si siyen naatévaire'e se'íjna jime'e a'u ti na'a nej á'ume. ⁷Canu niyen raxí'eve'e nej íjii nena'a amuaaséij nej ni a'atzu nena'a amuaamuaare, sino ayéé nu raxí'eve'e nej ni á'ateevi'in nej ne'uun á'ucati mú'ejmi jemi, ti pua'a ayén tinetá'acare'en í tavástará'a.

⁸⁻⁹Mi neajta inee, a'úu nu a'utevéé na'ame ne'újna u Éfeso ajta na'a caí teja'ur'é'enen a'ájna matí'ij tí'iyeste me'íjna jime'e ta'aráahua'apua ti ará'ase i itieeri. Jee xaa, ayéé nu huárini a'iné naa pu tináavai a'íjna jime'e í nej tí'imuari'e nej ni jefhua huápi'í raatévaire'en í tavástará'a. Capu amín a'ij mej jefhua néjcha'íire'e.

¹⁰Ajta, tí'ij a'uun a'atanén a'íjna í Timoteo, setá'aj rí'í tirájcha'íica temua'a naa, a'iné a'íí pu ayén che'atá na'a tí'ivaire'e í tavástará'a jemi netíj inee. ¹¹Ché'e caí ja'ati raxiéehuata. Tí'ij ajtahua'a u a'arájra'ani, setá'aj raatá'an tój na'a ti ayén ruxe'eve'e ti ij ajtahua'a yé ra'asti neetzi jemi. Ayee nu rachú'eve'e ti a'íín yé huácatii huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a.

¹²Ajta a'íjna í ta'ihuaara'a, a'íjna í Apolos, jé'ecan nu ca'aníjra'a raatá'acare'e ná'aye'í ti mú'ejmi jemi a'atanén huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a. Mi ajta a'íín, capu á'uye'imi'í já'araa. Aj pu nu'u a'uun a'atanésin mú'ejmi jemi tí'ij huatáci'ipéca.

Í niuucari ti jín ra'antipua'ajte

¹³Rí'í xu'u mú'een. Setá'aj rí'í tí'itesejre'e se'íjna jime'e sej rá'astijre'e í tavástará'a. Setá'aj seajta huatéjca'anén í ru tzajta'a. Setá'aj seajta arajúca'anén se'íjna jetze í xiejniu'ucare'ara'an í Dios sej si te'utáviicua'i. ¹⁴Setíj sena'a sej siyen rici, setá'aj siyen ríjca se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

¹⁵⁻¹⁶Xu'uri ramua'aree a'íí mú a'íín pú'een í mej amuacá huataújtuiiri'í í tavástará'a jemi ayujna Acaya a'ííme í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanas. A'íí mú majta meri me'íjna jín autéjhuui mej hua'utévaire'en a'íímej í mej Dios jetze ajtémecan. Ayee nu ca'aníjra'a amuaatá'aca, ne'ihuaamua'a, sej si huá'atzaahuate'e a'íímej, seajta nájmi'ica í teite í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetíj iteen, í mej majta tzáahuati'ira'a jín tí'ivaire'e í tavástará'a jetze me'ecan.

¹⁷Nee nu xaa huatántemua'ave matí'ij yé ra'áa, a'íjna í Estéfanos jamuan a'íjna í Fortunato, ajta a'íjna í Acaico. A'íí mú xaa rí'í tinaatá'a me'íjna jime'e mej yé náamuaareca'a mú'ejmi jetze me'ecan tí ij caí tí'ítí ná'aturaate'e. ¹⁸A'íí mú rí'í tinaatá'a yú ne tzajta'a. Majta mú rí'í amuaatá'asin mú'ejmi í a'amua tzajta'a. Ayee pu tiú'ujxe'eve'e sej rí'í tihua'utá'an naíjmi'ica í teteca mej miyen 'een matíj a'íime í mej huaíca.

¹⁹Yé mú á'amuateujte'e a'íime í mej e'etiújse'íri hua'atéyujta'a tí a'u tí seijre'e tíj na'a tí a'u tí huatacá'a íyie Asia. Ajta a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila, a'íí mú temua'a naa á'amuateujte'e niuucajtze'en í tavástar'a. Ayee mú che'atá mena'a yé á'amuateujte'e naíjmi'í í mej e'etiújse'íri a'u mej é'eché a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila. ²⁰Naími'í í ta'ihuaamua'a í mej yé huatéí, a'íí mú majta á'amuateujte'e. Setá'aj huaújteujte'en temua'a naa, xu'iteújpi'ítze'axí'í niuucajtze'en í tavástar'a.

²¹Neajta inee, í nej Pablo pú'een, nemuajca'a nu jín tejá'amuyau'use'e nej ni neajta amuaateujte'en.

²²Tí pua'a ja'atí caí raxí'eve'e í tavástar'a, ché'e ayén puaíjtzí ráaci'ítí. Ché'e yé uvé'enen í tavástar'a.

²³Ché'e a'íin tavástar'a, a'íjna í Jesús, ché'e a'íin rí'í tejamuatá'acare'en. ²⁴Jéihua nu neajta já'amuaaxe'eve'e ne'íjna jime'e sej seajta se'íjna jetze ajtémecan í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Yee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto é'eme'ecan, í ti hua'apua

A'í pu tihua'ateujte'e

¹ Inee, i nej i'í Pablo, nee nu se'j ne'ín pú'een ti Dios ayén tinaa'íjca rux'í'evi'ira'a jíme'e nej ni nyen tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ti'iti tí'iseijre'e í Círístu'u jemi, í ti ajta i'í Jesús. Jamuan a'íjna í ta'ihuara'a a'íjna í Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi se'j e'etiújse'iri se'j si raateánajche í Dios, mi se'j Corinto a'uchéjme, teajta tiyen tihua'ayu'use'e na'íjmi'ica í mej Dios jemi seijre'e, mat'j mena'a í mej me'uun a'uchéjme t'j na'a ti a'uun huatacá'a u Acaya.

² Ché'e a'íjna í Dios, í tej rájya'upua, ajta a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een, miché'e r'í'í tejamuaatá'acare'en, majta r'í'í tejamua'anpuá'ajte'en se'j si temua'a naa ru'ihuáamua'ataa xá'ara'ani.

í ti nu'u jín rajpua'íjti í Pablo

³ Tiché'e r'í'í tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een. A'íjna í Dios, a'í pu a'ín pú'een í tej rájya'upua ti ajta nain jín ta'acu'uvé'e á'aye'i. A'í pu a'ín pú'een í Dios ti ajta nain jín r'í'í taarú'u.

⁴ A'í pu ajta r'í'í taarú'u a'íjna jíme'e í tej jín á'aviicua'ire'e tá'aye'i tej ti tiyen che'atá tena'a r'í'í hua'anrú'ure'en a'ímej í mej ti'itij jín á'aviicua'ire'e. A'íj tu jín tiché'e tiyen r'í'í hua'anrú'ure'en te'íjna jíme'e í ti jín Dios ajta r'í'í taarú'u.

⁵ Aye'j xaa ne'u ti'ayajna ti temua'a naa ayén tí'itaci'ípuaca a'íjna ti jín ajta rajpua'íjzica'a a'íjna í Círístu'u. Ayen che'atá na'a Círístu'u ajta temua'a naa r'í'í taarú'u tej ti te'utáviicua'í.

⁶ Ti pua'a tiyen ti'itij jín á'aviicua'ire'e, ayée pu ajta tí'ivaire'e ti ij Dios r'í'í amua'anrú'ure'en, ajta amua'irájtuani. Ajta, ti pua'a Dios ayén r'í'í ta'anrú'ure'e, ayée pu ajta tí'ivaire'e ti ij ajta a'ín r'í'í amua'anrú'ure'en. Aye'e pu xaa tejá'amuaruure mú'ejmi ti pua'a siyen che'atá sena'a temua'a naa te'utáviicua'í í se'j jín rajpua'íjti tet'j iteen tirajpua'íjti.

⁷ Aye'e pu titá'amitiejte'e se'j siyen xaa ne'u té'eviicua'í, a'íné ayée tu tí'ijmua'aree ti ayén che'atá sena'a te'j amuaci'ípuaca se'j siyen rajpua'íjti tet'j iteen, ajta Dios pu ayén che'atá na'a r'í'í amua'anrú'ure'e a'ame mú'ejmi t'j ajta r'í'í tita'anrú'ure'e a'ame itejmi.

⁸ Aye'e tu tí'ijxe'eve'e, ta'ihuamua'a, se'j ráamua'aree a'ij tej tirajpua'íjzica'a tet'íj te'uun a'uté'eca'a a'ujna u Asia. Jé'ecan tu huápi'í á'aviicua'ire'eca'a, ajta na'a ca'í utéevatzi í tatzajta'a. Aye'e pu titá'amitiejte'eca'a te'j ca'í ché'e a'ij huárini.

⁹ Jee tzáte'e, ayée pu titá'amitiejte'eca'a í tatzajta'a te'j huácu'íni. Mi ajta, ayée pu a'íjna jín táaruu tej ti ca'í tajímua'a á'atatzaahuate'e sino tej ti te'íjna jetze arátaca'anen í Dios ti hua'ajjá'apuana í mej meri huácu'ii.

¹⁰ A'í pu ayén tu'irájtuua ti ij ca'í ayén titáaci'íti tej te'íjna jín huácu'íni ti huápi'í a'ij pua'a seijre'e. A'í pu ajta aúche'e tu'irátuaasin. Jee xaa ne'u, ayée tu tí'ijchú'eve'e ti a'ín ajtahua'a tu'irájtuuaani.

¹¹ Mi ajta, ayée pu tiú'ujxe'eve'e se'j se'íjna jín taatévaire'en, se'j rahuaviira í Dios itejmi jíme'e, mej mi majta mu'í'í miyen r'í'í tiraatá'acare'en í Dios itejmi jíme'e me'íjna jíme'e ti a'ín Dios ayén che'atá na'a r'í'í titaatá'a itejmi a'ij se'j seri mu'í'íití tirájhuaviiri'í.

A'íné nu'u 'een jíme'e ca'í u a'atanéj u Corinto a'íjna í Pablo

¹² A'íj tu xaa jín á'atatzaahuate'en. Ajta a'ín í taxiejniu'uca ayén tí'ita'ixaate'e ti ayén ti'ayajna tej tiyen r'í'í ti'itítacha'í huá'a jemi í mej íyén seijre'e chaanaca japua, teajta jaitze'e r'í'í ti'itítacha'í mú'ejmi jemi. T'j na'a te'j tiyen huar'j, ayée tu tzáhuati'ira'a jín tiyen rijcaa í Dios jemi, nain jíme'e a'ij ti tiraav'íjte'e. Catu tiyen tí'ijr'í'irejca'a a'ij mej tí'ijr'í'ire í teteca mej íyén seijre'e í chaanaca japua sino Dios pu ayén r'í'í titaatá'a.

¹³⁻¹⁴ Ajta, í nej tejá'amuayu'use'e, ayée pu'u na'a a'ín pú'een a'ij se'j sena'a tiraay'í'iti se'j ra'ujjve'en, a'ij se'j sena'a seajta tiyeu'ítie. Aye'e nu neajta tí'ijxe'eve'e se'j ráamua'aree nain jíme'e te'j te'ín pú'een í se'j jín r'í'í tiraatá'asin í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen

ráamua'areeri'i. Seajta mú'een, mú'een xu se'fín pú'een í tej jín rí'i tiraatá'asin a'fjna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'esin a'fjna í tavástara'a, a'fjna í Jesús.

¹⁵ A'iné ayée pu tiná'amitiejte'eca'a, ayée nu tiraaxí'epi'intare nej amuacá' ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi nej ni neajtahua'a rí'i tejamuatá'an.

¹⁶ Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a nej amuáamuaare netí'ij ne'uun á'ume'en u Macedonia, neajta netí'ij ne'uun pí é'ejvete neajtahua'a á'amuamuaaren. Neajta niyen raxí'eve'eca'a sej siyen tiraaxí'epi'intare'en í sej jín naatévaire'e nej ni ne'uun á'ume'en u Judea.

¹⁷ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui siyen tiná'asejrate'e ti caí rí'irí sej ná'antzaahuat'e'en se'fjna jime'e nej nu'u caí tzáahuati'ira'a jín tí'ixi'epi'intare'e? Mí neajta inee, canu xaa ne'u niyen 'een, a'iné canu niyen tí'ijr'i'ire matí'í a'fime í teteca í mej ruijímua'a tí'imua'atze tíjín "jee." Mí ajta, capu ayén te'iráame.

¹⁸ Mí ajta Dios, a'fí pu caí ja'anáj até'itzea'ara. A'fj pu jín, a'fjna í tej teri amuaatá'ixaa, capu ayén 'een ti hua'apuaca jín huataújmua'a. A'fjna ti jime'en raxa yee "jee", capu ajta ayén huataújmua'a yee "capu."

¹⁹ Ajta a'fjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'fjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een, teen tu tiyen jíme'en amuá'ixaa inee, jamuan a'fjna í Silvano, ajta a'fjna í Timoteo. A'fjna í Ciriístu'u, nain pu jín tihuaujmua'atziite'e, ajta raxí'epi'intare'e. A'fjna jemi tí'í na'a í niuucari ti jíme'en raxa yee "jee", ja'anáj ti na'a pu ayén te'iráame tíjín "jee."

²⁰ Ajta nain í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'fí pu araúrastejsin í Ciriístu'u jetze. A'fj tu jín tiyen tí'ixaxa'a yee "jee." Yee pu ti'ayajna í jemin. Ayee tu jín rí'i tiratá'aca í Dios.

²¹ Mí ajta Dios, a'fí pu a'fín pú'een í ti rí'i titájcha'íi itejmi. A'fí pu ajta rí'i tejamuájcha'íi mú'ejmi jemin í Ciriístu'u.

²² A'fí pu itejmi huatúra'ate, ajta raateájtuaa í ruxiejniu'uca itejmi jemi tej ti ráamua'aree ti a'fín raanaíjmire'en í ti ari taatá'a.

²³ Dios pu rú'umua'aree a'fj nej tí'imua'atze. Canu tí'ihua'i nena'a. Canu ché'e nena'a tí'ixi'epi'intare'e sino rí'i nu tí'ixi'epi'intare'e. Ayee nu 'een jín caí ne'uun a'atanéj mú'ejmi jemi nej ni caí amuaatamuári'eriste'en.

²⁴ Catu xaa ne'u tiyen tejá'amua'ajjte'e sej si ca'anéeri jín ra'ará'astjire'en í tavástara'a, sino a'amua jamuan tu tí'imuari'e sej si se'fjna jín huataújtemua'ave'en, a'iné mú'een xu rá'astjire'e xa'aye'i temua'a naa.

2

¹ Mí neajta inee, ayée nu tihuánxi'epi'intari'iri'i nej caí neajtahua'a amuáamuaare nej ni caí neajtahua'a amuaatáxiemijte'en.

² Jee xaa ne'u, ti pua'a niyen amuaatáxiemijte'en, ¿a'atéenqui mena'a mi me'fín pu'éene'e muá'aju'u í mej naatatémua'aviste'esin? Capu ché'e sein ja'ati, a'iné mú'een xu se'fín pú'een í nej amuaatáxiemijte'en.

³ Ayee nu 'een jín niyen tejamuatayú'use nej ni ramua'areere sej caí naatéxiemijte'esin netí'ij ne'uun e'ará'asti, a'iné ayée pu tiraavjíte'e sej naatatémua'aviste'en. Mí ajta, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a sej siyen 'een najmí'i mú'een sej se'fjna jín huataújtemua'ave'en se'fjna jime'e í nej neajta jín netémua'avi.

⁴ Netí'ij tejamuatayú'use, jefhúa pu a'fj pua'a né'asejca'a, neajta neyeine temua'a. Jee xaa, huápi'i pu nú'ucui'ica'a yú ne tzajta'a, a'iné canu raxí'eve'eca'a nej amuaatáxiemijte'en, sino ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a sej ráamua'aree nej jefhúa huápi'i já'amua'axe'eve'e.

Mej nu'u tiraatá'uuni'i a'fjna ti auteájturaa í Pablo jemi

⁵ Mí ajta, ti pua'a ja'ati ayén tí'ti jín a'fj tiú'uruu ti í ja'ati huataújxiemiste'en, capu ayén neetzi na'a huáruu sino je'icáj pu ajta mú'ejmi ayén huáruu. Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni caí jefhúa amuaatamuári'eriste'en najmí'ica mú'ejmi.

⁶ Pu'uri a'fí pu'u, í mej mu'ití meri miyen puaíjtzi raatá'a a'fjna í ja'ati ti ayén huarfj.

⁷ A'fj pu jín, ayée pu ari tiú'ujxe'eve'e sej tiraatá'uuni'i, seajta rí'i ra'anrú'ure'en. Na'ari caí, a'fí pu muá'itiche'en nain jime'e a'fjna jime'e ti jefhúa huápi'i ruxieemjíte'e.

⁸ A'lj nu jín niyen ca'anfjra'a amuaatá'asin sej seajtáhua'a siyen tiraatasejrate'en sej seuj raxí'eve'e. ⁹ Ayee nu 'een jín tejamuaatayú'use nej ni amuaatéesej a'lj sej titetiújcha'íi mú'een, ajta nej ni ráamua'aree ti pu'a'a siyen nain jín té'aste.

¹⁰⁻¹¹ Ja'ati ti na'a sej tiraatá'uuni'i, nee nu neajta niyen che'atá nena'a tiraatá'uuni'ira. Ti pu'a'a niyen ti'iti jín tiraatá'uuni'iri'i, ti'iti ti na'a, ayée nu 'een jín tiraatá'uuni'iri'i nej ni a'amua japua huániuuni í Círístu'u jemi ti ij caí a'fín Satanás ti'iti jín ta'antimuá'itín, a'iné teen tu xaa ramua'aree a'lj ti a'fín éeni'ici'e tí'imuari'e.

A'lj pu nu'u pu'a'a tiraatá'acare'e a'ljna í Pablo tí'ij auj á'ucatii u Troas

¹² Net'íj ne'uun a'ará'a ne'újna u chajta'a ti ayén téja'arajtehuuaa tíjín Troas, nej ni ne'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa í Círístu'u, nevástara'a pu ayén naatá'a nej ni nexiéehua temua'a naa tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹³ Mi neajta, jeíhua nu huáp'i tí'imujca ne'ljna jíme'e nej caí ráateu í ne'ihuaara'a, ne'ljna í Tito, ti caí a'uun a'utéveeca'a. A'lj nu jín hua'utateúte'e, ne'uun á'ume u Macedonia.

Tej nu'u tiu'utémuaitín jamuan í Círístu'u

¹⁴ Ajta, temua'a tu r'í'i tiraatá'asin te'ljna í Dios ti ayén taatá'aca temua'a naa tej tiu'utémuaitín jamuan í Círístu'u. Cu xiee tej cuj iteen já'ita'a huajú'un, ajta a'fí pu Círístu'u amucaí huamé'en, majta ta cújta'a huajú'un í tej teri hua'utéemua'iti. Ajta a'u ti na'a tej já'ita'a huajú'un, Dios pu ayén raruure ti téjmi jetze airáninei a'ljna ti naa té'eeca í mej jín ráamua'ati.

¹⁵ Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi. Cu xiee tej cuj iteen ráatisin í ti naa té'eeca a'ljna jíme'e tej tiyen Círístu'u jetze ajtéme'ecan. Ayee tu che'atá tena'a seijre'e huá'a jemi í ti Dios hua'irátuaasin, ajta huá'a jemi í mej á'apua'aren.

¹⁶ Ayee pu 'een, a'fímej jemi í seica í mej á'apua'aren, ayée pu huá'a jemi té'eeca tíj ti'iti ti huam'í'í í mej jín majta á'apua'aren. Ajta a'fíme í seica í ti Dios hua'irátuaasin, ayée pu huá'a jemi té'eeca tíj ti'iti ti ruuri ti naa teáar'e í mej jín hua'ujrujte'en. ¿A'ataani ayén á'avejren tí'ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi? Capu xaa ne'u mé'é'e ja'ati ti ayén á'avejren.

¹⁷ Mi teajta iteen, catu tiyen e'en matj í seica, í mej mu'íití, í mej miyen huateújvaire'en í mej jín ramuá'itici me'ljna jíme'e mej ramuari'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. Mi teajta iteen, ayée tu zaaahuati'ira'a jín ti'ititacha'íi a'iné Dios pu ta'antíhuau. Teajta iteen, ayée tu í Dios jemi tí'ixaxa'a tíj seij í Círístu'u jetze me'ecan tí'ivaire'e.

3

A'ljna í niuucari ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'i í Dios

¹ ¿Ni qui ayén tejamuá'amitiejte'e tej teajtáhua'a autéjhuui tej tajjímua'a tiyen r'í'i ti'itá-ta'aca mú'ejmi jemi? Na'ari, ¿ni qui ayén ruxe'eve'e ti ja'ati ayén yu'uxari autéyu'uxan í ti jín r'í'i tejamuaatá'aca itejmi jíme'e nusu ayén tiú'ujxe'eve'e sej ra'utéyu'uxan í sej jetzen r'í'i ti'itá-ta'aca itejmi? Seica jemi pu xaa ayén tiú'ujxe'eve'e, aru itejmi jemi, capu.

² Mú'een xu rujjímua'a sena'a se'fín pú'een í ti titaatéva'iri tíj yu'uxari í tej jín huatáasejrata huá'a jemi, matj mena'a pu'a'amé mej yaten seijre'e mej mi ra'ujjv'e'en, mej yaú'itíee muá'ara'ani.

³ Mú'een xu xaa siyen 'een tíj yu'uxari ti Círístu'u jetze a'uvé'emej. Mi ajta, capu tetej jetze a'uyú'usi'ihuaca'a sino a'fín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu raateajtuua mú'ejmi jemi tí'ij ayén a'amua tzajta'a te'useíre'e á'ara'ani mi sej seuj ruuri.

⁴ Ayee tu té'atzaahuate'e a'iné Círístu'u pu ayén tí'seijre'e í Dios jemi.

⁵ Capu ayén tiraavíjte'e tej tajjímua'a tiyen tiu'utaxáj yee téjmi pu jetze seijre'e í muári'eri'ira'a tej ti tiyen raay'í'itihua'an sino a'ljna í tej jetzen arátaca'ane, a'fí pu a'uun a'uvé'eye'i í Dios jemi.

⁶ Ajta a'fín Dios, a'fí pu ayén ta'antíhuau tej ti tiyen te'ljna jín tiu'utévaire'en, a'ljna í niuucari ti jéjcuac ti Dios ajta jín te'ataújratziiri'i. Teajta iteen, catu te'ljna jín tí'imuari'e ti á'áyu'usi'i tetej jetze, sino a'lj tu jíme'en ti ayén seijre'e ti jetzen airáninei í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Ajta a'ñin í niuucari ti á é'eyu'usi'ihuaca'a í tetej jetze, a'ñi pu ayén hua'atá'aca mej mi miyen ja'ati a'uxjíte'en ti ij a'ñin huámi'ini. Mi ajta, a'ñin í xiéjnium'ucare'ara'an í Dios, a'ñi pu ruurican a'ihuateájtuaani.

⁷ Mi ajta a'ñin í niuucari í mej jín miyen ja'ati a'uxjíte'en t'íj a'ñin huámi'ini, ayée pu á é'eyu'usi'ihuaca'a tetej jetze ti a'ur'é'tzatzaihuaca'a. Jé'ecan pu huápi'i naa seijre'eca'a t'íj Dios ayén raateájtuaa a'ñina jemi í Moisés. Ajta a'ñin Moisés, ayée pu huápi'i tetáatiye'icaa í néerime'ara'an jetze. Majta a'ñime í mej Israél jetze ajtémecan, capu ri'irístaca'a mej ra'arásej í Moisés a'ñina jime'e ti ayén huápi'i tetáatiye'icaa í néerime'ara'an jetze. Mi ajta, a'ñi pu tépua'arijme'eca'a.

⁸ Ajta a'ñin ti jín t'í'ivaire'e a'ñina í xiéjnium'ucare'ara'an í Dios, ¿ni caí ayén jé'huua huápi'i jaítze'e naa seíre'e á'ara'ani?

⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Ti pua'a ayén jé'huua huápi'i naa seijre'eca'a a'á'áná'imua t'íj Dios raateájtuaa í niuucari í mej jín ja'ati a'uxjíte'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti jaítze'e huápi'i naa seíre'e á'ara'ani a'ñina í niuucari ti raatá'aca í ja'ati ti a'ñin ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi.

¹⁰ Jee tzíte'e, ayée pu ti'ayajna, a'ñi pu ajmí'i huápi'i naa seijre'eca'a a'ñina í niuucari ti raateájtuaa í Moisés jemi. Ajta jji, capu ché'e naa seijre'e a'ñina jime'e ti ari seíj huatasejre ti jaítze'e huápi'i naa seijre'e.

¹¹ Ajta, ti pua'a ayén naa éene'en huatasejre a'ñina ti ajta tépua'ari, jaítze'e pu huápi'i naa seíre'e a'ame a'ñina í ti ayén huateáturaasin t'íj na'a rusén jime'e.

¹² A'íné tu'uri tiyen rachú'eve'e í Dios jemi ti ayén te'irájra'ani, a'íj tu jín tiyen taxiéehua tihuá'ixaate'e, teajta caí t'itziine'e.

¹³ Catu tiyen rici a'íj ti a'ñin Moisés huaríj ti c'ixuri jín arájna í runéerime jetze mej mi caí ra'arásej a'ñime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, mej mi caí raasejra t'íj a'ñina tépua'arijme'en a'ñina ti tetáatiye'icaa.

¹⁴ Majta me'ín, a'ñi mú caí huataúra'a mej yaú'itiée muá'ara'ani. Ayee mú huaríj. Cu xiee mej cuj arájna c'ixuri jime'e. Tíj na'a a'á'áná'imua ti yú e'iré'ene, ayée pu 'een seijre'e. Mat'íj ra'ujíve'e me'íjna í niuucari ti mi'ime'ecan í ti jín Dios ayén amuacáí te'ataújratiiri'i, aúche'e pu ayén seijre'e í mej jín aránami'i, ajta capu xi ja'ati hua'utáxiixi, a'íné a'ñi pu'u raay'í'iti í Círístu'u.

¹⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu t'í'een jji, ja'anáj ti na'a ti ayén ruxe'eve'e mej ra'ujíjve'en a'ñina í yu'uxari ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, maúche'e mú miyen aránami'ihuajmee mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani.

¹⁶ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén huataújtuiire'en í tavástar'a jemi, Dios pu ra'utáxijsa a'ñina ti jín aránami'ihuaca'a.

¹⁷ Ajta a'ñin í ti i'í tavástar'a, ajta a'ñin í ti i'í xiéjnium'ucare'ara'an, a'ñi mú ruxí'ej 'een, ajta a'u ti a'ñin é'eseijre'e í xiéjnium'ucare'ara'an í tavástar'a, a'úu pu é'eri'iri ti ja'ati ruxiéehua á'uche'ecane'en í Dios jemi.

¹⁸ Mi teajta iteen, ayée tu éeni'ici'e seijre'e. Ayee tu seijre'e. Cu xiee tej caí aranami'ihuajmee, teajta tiyen che'atá tena'a temua'a naa t'í'tasejrata t'íj ajta a'ñin tavástar'a temua'a naa tiú'ujsejrata. Teen tu seicié huatétaruurejsin tej ti tiyen seíre'e tá'ara'ani t'íj tévira'an í tavástar'a, tej ti jaítze'e temua'a naa r'í'í t'í'tasejratáa tá'aju'un t'íj na'a ti yú auca'ití a'ame. Ajta, a'ñi pu jetzen airáninei í tavástar'a jetze, ajta a'ñina jamuan í ruxiéjnium'uca.

4

A'ñi mú nu'u t'í'ivaire'e í Círístu'u jemi

¹ Teajta iteen, teen tu te'íjna jín t'í'ivaire'e í Dios jemi a'ñina jime'e ti a'ñin Dios ayén tá'ancu'uvajxi. A'íj tu jín caí muá'ítiche'e.

² Mi teajta iteen, tu'uri raatéxiéehuataca'a tej ti tiyen a'íj pua'a rijca avíitzi jime'e, tej ti teajta caí tiyen rijca a'ñina ti tiu'utévi'iraste'e, tej ti caí t'í'itij jín tacuanamua. Catu á'ataca'ane tej tiyen t'í'itij jín tiu'uhuá'ita. Catu teajta á'ataca'ane tej seicié tiu'utaxáj te'íjna jime'e í niuucari ti jime'en raxa í Dios, sino ayée tu jé'iyecan jín t'í'ixaxa'a t'záahuatí'ira'a jime'e. Ayee tu te'íjna jín rici tej ti tiyen tiu'utasejrata huá'a jemi mat'íj

mena'a pua'amé í teite tej ti ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

³ Ajta, ti pua'a ayén a'utanámi'i í niuucari í tej jín tihuá'ixaate'e, ayée pu'u na'a a'utanámi'i huá'a jemi í mej á'apua'are.

⁴ A'ii mú a'íin pú'een í ti hua'utánamua í huá'amua'atziira'a tzajta'a a'íjna í dios ti naíjmi'ica tí'ajjte'e í mej íjii huáete. Ayee pu 'een jín huá'uruu mej mi caí yaú'itiéé muá'ara'ani í niuucari ti ayén tí'ivaire'e tíj tatzari ti hua'atátzavi'i í huá'a tzajta'a mej mi miyen ráamua'ati me'íjna í tavástarara'a ti ayén huápi'i naa seijre'e. A'íi pu ajta a'íin pú'een í ti nain jín ruxí'ej 'een tíj í Dios.

⁵ Ayee pu xaa ti'ayajna, a'iné catu tajíimua'a tena'a tihuá'ixaate'e, sino a'íjna í tej jíme'en tihuá'ixaate'e, a'íi pu a'íin pú'een í Jesús ti ajta í'í Círístu'u. A'ii pu ajta a'íin pú'een í tavástarara'a. Teajta iteen, ayée tu tejá'amuavaire'e mú'ejmi Jesús jetze me'ecan.

⁶ Ajta a'íin í Dios, ayée pu ajmí'i ímuá ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Ch'é'e á'ataaca í tajj a'ujna a'utí a'utíca'a." A'íi pu ajta utétatzeareca'a yú tatzajta'a, ti ij a'íin ayén taatá'an tej yaú'itiéé tá'ara'ani, a'ij ti 'een jín huápi'i naa seijre'e í Dios a'íjna jíme'e ti Círístu'u a'íjna jemi seijre'e.

Tej nu'u tiu'utémua'iti te'íjna jíme'e ti Dios jetze airáninei

⁷ Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi tíj xa'ari ti xarij jín taavíjhua, í tej tzajta'an teri ruuhuásej í ti jín Dios r'í'i titaatá'a, í ti ajta huápi'i tí'íjnjache. Ayee pu 'een í ti seijre'e ti a'íin muári'eri'ire'ara'an ti nain jín tiu'utémua'itin, capu téjmi jetze airáninei, sino a'ij pu'u jetze í Dios.

⁸ Nain tu jín rajpuaíjtzi iteen. Mí teajta, catu a'atzu muá'itiche'en. Capu ajta a'ij tá'amitieje'e a'ij ti té'eme. Mí teajta iteen, teen tu a'ij tirájteuve a'ij tej huári'ni.

⁹ A'íime í teite, a'ij mú pua'a xaa táruurée muá'aye'i. Mí ajta Dios, capu mé túuhua'ana. A'íi mú xaa tá'ajípua. Mí ajta, camu ta'antipúa'ajte'esin.

¹⁰ A'u ti na'a tej é'eciine, ayée tu che'atá tena'a ti'lipuaíjtí'ihua tá'aju'un, a'ij ti éeni'ici'e huam'í í Jesús. Ayee tu te'íjna jín rini, a'iné teen tu rá'aviicua'i, ajta ayén che'atá na'a seijre'e jemin í tej ratéhua'ira'a a'íjna ti jín Jesús ajta taatá'aca tej teuj ruuri.

¹¹ A'iné iteen, í tej teuj ruuri, ayée pu tí'itaruure, ja'anáj ti na'a tu á'ataca'ane tej huácu'ini niuucajtze'en í Jesús. Ajta a'íjna jemi í tej ratéhua'ira'a, ti ajta á'apuapua'are, a'íjna jemi pu ajta seíire'e a'ame í muári'eri'ira'a ti jín ajtahua'a ruuri a'íjna í Jesús.

¹² A'íj pu jín, teen tu tiyen rajpuaíjtzi te'íjna jíme'e tej tiyen á'ataca'ane tej huácu'ini. Mí seajta mú'een, ruxíéehua xu r'í'i ti'itechéjme se'íjna jíme'e tej iteen rajpuaíjtzi.

¹³⁻¹⁴ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín: "Nee nu té'antzaahua. A'íj nu hui jín niyen tiu'utaxájtaca'a."

Ayee pu che'atá na'a 'een itejmi jemi. Teen tu teajta té'atzaahuate'e, teajta tiyen tí'ixaxa'a te'íjna jíme'e tej teri ramua'aree ti a'íjna í ti ra'ajjáj í tavástarara'a, a'íjna í Jesús, huá'a tzajta'a í mí'ichite, a'íi pu ajta ta'ajjájpuaxí'isin jamuan í Jesús. A'íi pu ajta taataseíjrata mú'ejmi jamuan tej ti naími'i huateáturan í jemin.

¹⁵ Ajta nain ti ayén tiu'uríj, a'íi pu tejámuatéva'iri mú'ejmi, a'iné set'íj jaítze'e huatá-mu'íire se'íjna jíme'e ti Dios r'í'i tejámuatá'aca, jaítze'e xu huataújtemua'ave'esin sej si huápi'i r'í'i tiraatá'an í Dios.

A'íjna ti á'apuapua'are, ajta a'íjna ti seíire'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e

¹⁶ Ayee tu jín caí cataxiéehuajye'i. Jee xaa, a'íjna í tej ratéhua'ira'a ti mé jéjre'e seijre'e, a'íi pu á'apuapua'are'e. Mí ajta í ti yú tatzajta'a seijre'e, a'íi pu rujéjcuare'e ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a.

¹⁷ Ajta a'íjna í tej jín cáj caj rajpuaíjtzi, ti ajta caí jéihua ruxe'leve'e, a'íi pu ayén r'í'i taruure tej ti tiyen ra'ancuré'an te'íjna ti huápi'i naa seíire'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Capu a'atzu ratí'ase a'íjna ti íjii seijre'e. Ajta, jéihua pu jaítze'e ruxe'leve'e caí í tej jín rajpuaíjtzica'a.

¹⁸ A'íj tu jín, catu á'ataca'ane a'íjna jemi í ti tí'itaavíjhua, ti ajta mé jéjre'e seijre'e, sino a'ij tu jemi á'ataca'ane te'íjna ti caí taavíjhua, í ti ajta caí mé jéjre'e seijre'e, a'iné a'íjna ti

ayén taavíjhua, capu a'ateeri. Mi ajta, a'íjna ti caí taavíjhua, ti ajta caí mé jéjre'e seijre'e, a'íi pu xaa á'ateeri t'íj na'a rusén jime'e.

5

Capu nu'u té'eviicua'i í tej ratéhua'ira'a

¹ Ajta a'íjna í tej ratéhua'ira'a, ayée pu titaatéva'iri t'íj inaamua tej jeten chejca. Teajta tiyen tí'ijmua'aree ti pua'a huaté'uune a'íjna í inaamua, teuche'e tu huatéechi'i í ti Dios jemi é'eseijre'e, ti ajta caí muájca'a jín taavíjhua. Júte'e pu e'esejre'e a'ame t'íj na'a rusén jime'e.

² Teajta iteen, tej teuj íiyen seijre'e chaanaca japua, teen tu taxiéjniuuste'e yú tatzajta'a, teajta tiyen taxieemijte'e te'íjna jime'e tej t'íj te'uun a'uteároute te'íjna chi'ita ti júte'e é'eseijre'e ti ajta Dios jín ta'icánajsin.

³ Ayee pu a'íjna jín rini ti ayén ta'icanán, catu ti ché'e muámua'avijmé'e mé á'ujujhua'ane'e tá'aju'un. ⁴ Ayee pu tí'een, a'iné íjii tej teuj jeten huachéjme a'íjna í inaamua, jé'ecan tu tayein yú tatzajta'a, te'íjna jime'e ti ayén tamuári'riste'e tí'ití jime'e. Capu a'íi na'a tej tiyen rátziiine'e ti Dios ayén tá'ari'i a'íjna ti jín ta'icánajsin, sino tej huápi'i tiyen tí'ijxe'leve'e ti a'íin jaítze'e ta'icáanan, ti ij a'íin ti á'ateeri t'íj na'a rusén jime'e nain tí'icáanan a'íjna ti á'apuapua'are.

⁵ Ajta, a'íin ti ayén r'íi taruure tej ti tiyen te'íjna ancuré'an, a'ii pu a'íin pú'een í ti Dios rusej raateájtuua itejmi jemi, í ruxiéjniu'uca tej ti tiyen ráamua'aree ti Dios a'íjna jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi.

⁶ A'íj tu jín, ja'anáj ti na'a, a'íi pu ca'aníjra'a tatá'aca, a'iné ayée tu ramua'aree tetí'ij teuj tiyen ruuri seijre'e te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a, teen tu caí xi te'uun a'ujte'í í tavástar'a jemi. Ayee pu'u xaa ne'u tí'een, a'iné ayée tu 'een jín yé á'ujujhua'an te'íjna jime'e tej rá'atzaahuate'e. Catu te'íjna jime'e tena'a yé á'ujujhua'an tej ti te'íjna jetze arátaca'anen a'íjna tej tí'isise'ij teyajna.

⁸ Temua'a pu ca'aníjra'a tatá'aca, ajta jaítze'e pu ta'aráanajche tej tíhuini te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a tej ti te'uun é'eseijre'e a'u tej a'utéechi'i í tavástar'a jemi.

⁹ A'íj tu jín, tiyen tí'itese'e tej tiyen r'íi tí'itítacha'íi tej tiyen r'íi tiraatá'an í tavástar'a. Capu amín a'ij, ti pua'a tiyen a'ímuá seijre'e nusu tiyen jemin seijre'e.

¹⁰ Jee xaa ne'u ti ayén tí'een, a'iné ayée pu tiú'ujxe'leve'e tej naíjmi'i tiyen huatátaseijrata a'ujna a'u ti a'utáca í Círístu'u ti ij a'íin tá'uxijte'en naíjmi'ica itejmi. Aj pu xaa ayén tí'ijci'ití a'ij ti tiraavíjte'e seij ajta seij a'ij ti tí'ití tiu'umuá'ití a'íjna jime'e a'ij ti huarj t'íj auj ruurica'a, ti pua'a x'épi'ín huarj nusu a'ij pua'a huarj.

A'íjna ti Dios raajéjcuare

¹¹ A'íj tu jín, tu'uri ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'leve'e tej jeshua huápi'i rá'atase'e í tavástar'a, ayée tu 'een jín tí'itese'e tá'aye'í tej ti hua'utémua'itin í teteca mej mi ra'ancuré'an í ti ayén tí'ayajna itejmi jetze. Ajta a'íin í Dios, a'íi pu ramua'aree a'ij tej e'en. Ajta, ayée nu tí'ijxe'leve'e ti ayén che'atá na'a tejmuá'amitiejte'e í a'amua xiéjniu'uca tzajta'a.

¹² Catu teajtáhua'a mú'ejmi jemi ra'irá'aca í tej jín ahuátatzaahuat'e'en, sino teen tu jamuatá'aca í sej jín huataújtemua'ave'en itejmi jime'e sej si siyen raayí'itihua'an sej huatáaniuni a'ímej jemi í mej miyen me'íjna jín ahuáújtzaahuat'e'en me'íjna jime'e a'ij ti ja'ati huaújse'irataca mejse'iraca'a í teite, í mej majta caí huá'a jetze ruxe'leve'e a'ij ti 'een a'íjna í ja'ati í ru tzajta'a.

¹³ Ti pua'a ayén tí'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a tej nu'u tatímu'a'i, ayée tu 'een jín tatímu'a'i tej ti tiyen raatévaire'en í Dios. Na'ari caí, ti pua'a tiyen r'íi mé titeumuámua'aree, ayée tu 'een jín rici tej ti r'íi jamuaatévaire'en mú'ejmi.

¹⁴ A'ii pu xaa a'íin pú'een í ti tí'itá'ajte'e ti a'íin Círístu'u taxe'leve'e. Ayee pu titá'amitiejte'e itejmi ti seij na'a huam'íi huá'a jetze me'ecan, naíjmi'ica, a'achú pua'amé í teite. Ajta, ti pua'a ayén tiu'urj, a'íj mú jín naíjmi'i jamuan huácuui.

¹⁵ Ayee pu ajta 'een jín huá'a jetze me'ecan huam'íi mej mi a'íime í mej mauj ruuri mej caí ché'e rujíimua'a mena'a a'ij tirájteuve'en a'ij mej ye'í jetze me'ecan huam'íi, ti ajta huatarú huá'a tzajta'a í mi'íchite.

¹⁶ A'íj pu jín, íjii ti yú auca'ití a'ame, catu ché'e tiyen ja'ati mé 'usise'ij a'ij ti titá'amitie-jte'e í tatzajta'a a'íjna jime'e í tej jín raasej mé jéjre'e. Jee xaa, ayée tu tejmi'í t'íjsejiraca'a í Ciri'istu'u t'íj a'íin auj tevi na'a pú'een'e. Ajta íjii, catu ché'e tiyen rasis'e'í.

¹⁷ A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati ayén Ciri'istu'u jetze ajtéme'ecan, a'í pu a'íin pú'een sefj ti Dios ari raajéjcuare. Pu'uri mé teuvázi a'ij ti t'íitiújcha'íica'a ti mí'ime'ecan jime'e. Nain pu jéjcuacan jín seijre'e í jemin.

Tej nu'u rí'í huá'uruuren mej mi ri'éene'en huateáturan í Dios jemi a'íjna í tej jime'en ti'ixa

¹⁸ Naíjmi'í t'íj na'a a'íjna í tej jime'en ti'ixa, a'í pu jemi é'eme'ecan í Dios ti ayén táaruu tej ti teajtáhua'a ri'éene'en huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti Ciri'istu'u ayén ta japua huaniú. A'í pu Dios ajta ayén a'íjna jín titaa'íjca tej ti teajta tiyen huá'uruuren í teite mej mi majtáhua'a ri'éene'en huateáturan í jemin.

¹⁹ Aye pu huataújmua'a ti a'íin Dios ayén huá'uruu a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua mej mi majtáhua'a ri'éene'en huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti Ciri'istu'u huá'a japua huaniú. A'íj pu jín caí ayén Dios hua'uxíjta a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin, sino a'í pu a'íjna jín titaa'íjca a'íjna jime'e í niuucari í tej jín rí'í huá'uruuren mej mi majtáhua'a ri'éene'en huateáturan í jemin.

²⁰ A'íj tu jín, teen tu te'íin pú'een í ti Dios taata'íteca'a tej ti tihua'utá'ixaate'en í Ciri'istu'u jetze me'ecan. Dios pu ayén tihua'ájee a'íjna jime'e í niuucari í tej jín tihua'íxaate'e. A'íj tu jín tiyen tejá'amuaaje setá'aj siyen seajtáhua'a ri'éene'en huateáturan í Dios jemi.

²¹ Ajta a'íin í Dios, ayée pu ráaruu í Ciri'istu'u téjmi jetze me'ecan. A'íjna ti caí ja'anáj ti'íti jín auteájturaa í jemin, a'í pu Dios ayén ráaruu ti japuan rájveti nain í puaíjzti ti taci'ítífiche'en ítejmi a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi, tej ti jamuan í Ciri'istu'u tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

6

A'ij ti nu'u een ja'ati ti Ciri'istu'u jetze me'ecan ti'ivaire'e

¹ A'íne'í teen tu naíjmi'í t'í'imuari'e, ayée tu teajtáhua'a tejá'amuaaje sej siyen ra'ancuré'an í ti jín Dios rí'í tejámuaatá'asin sej si siyen jeíhua huápi'í raatátúire'en í jemin a'íjna í sej jín tiu'umuáriej.

² A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'í t'íjín:

Ayee nu muáanamuajr'í

a'íjna xicáara'an ti jetzen ari huax'íepi'in.

Neajta, niyen muaatévai

a'íjna xicáara'an nej hui jetzen mua'irájtuaa.

Casi'í, mú'een, pu'uri ayén teja'uré'ene a'íjna xicáara'a ti jetzen ari huax'íepi'in sej ra'ancuré'an. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna p'í'írici a'íjna xicáara'a ti jetzen Dios amua'irájtuaani.

³ Teajta iteen, catu tiyen hua'utamuarí'eriste'e ti'íti jime'e ti tihua'antiú'uuni'í, sino ayée tu rí'í ti'ítitacha'íí tá'aye'í ti íj caí ja'ati a'ij ti'ítaxajta.

⁴ Mí teajta iteen, ayée tu mú'ejmi jemi tasej'rata matj a'ímej í mej ti'ivaire'e í Dios jemi nain jime'e. Capu amín a'íj, ti pua'a tiyen jeíhua huápi'í ti'ítij jín á'aviicua'ire'e nusu tiyen tirajpuaíjzti na'ari ti'íti tamuarí'eriste'e ca'ín ti'íti a'ij pua'a taruure.

⁵ Teuche'e tu tiyen che'atá tena'a ti'ivaire'e, tíj majta miyen taatévajxi'in nusu ta'iteáanan na'ari taatamuárite'en a'u ti na'a tej á'ujjhua'an ca'ín tej muári'eri jín ti'ímuari'e, nusu tej huatáxa'aire'en tej atanéjne'eri na'ari tej huatatiéjcuca'a.

⁶ Aye pu ajta seijre'e tej tiyen ti'ivaire'e í Dios jemi a'íjna jime'e tej caí ti'íti jín a'ij pua'a rici, teajta temua'a naa tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios, teajta temua'a tu té'evicua'í huá'a jemi í seica. Teen tu teajta rí'í tihua'jcha'íí í taxí'ej teite, teajta te'íjna jetze arátaca'ane í xéjníu'ucare'ara'an í Dios. Teajta tu tzáahuati'ira'a jín huá'axe've'e.

⁷ Aye tu teajta jé'iyecan jín ti'ixaxa'a. Catu ti'ihua'í tena'a. Teajta te'íjna jín ti'ímuari'e í muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios. Teajta tu tiyen seijre'e te'íjna jamuan í tej jín tiu'utése'en nain jime'e ti ta jetze seijre'e tej ti tiyen huárini ti naa 'een í Dios jemi.

⁸ Ti pua'a miyen rí'i titaatá'an na'ari miyen taatéxieehua, nusu miyen a'ij pua'a tí'itaxajta ca'ín rí'i metihuá'a'ixaate'e itejmi jime'e, teuche'e tu tiyen tí'ivaire'e. Ayee mú majta tí'itaxáata muá'aju'u tej nu'u tí'ihua'itaca. Mi teajta iteen, tzáahuatí'ira'a tu jín tiyen rici.

⁹ Capu ajta ta jetze ruxe'eve'e ti pua'a mecaí tamua'ate nusu métamua'ate. Ayee tu teajta huá'a jemi seijre'e cu xiee tej cui'icu. Mi teajta iteen, teuche'e tu ruuri. Pua'jtzí mú tá'ate'e aru camu tá'apua'ajte'en.

¹⁰ Ayee tu seijre'e cumu tej taxieemijte'e. Mi teajta iteen, ja'anáj ti na'a tu tátemua'ave'e. Catu a'ij tí'ijviicua'i. Mi teajta, ayée tu huá'aruuren mu'iití mej mi huateújchijteaanita. Catu nu'u tí'iti tí'icha'íi. Mi teajta, nain tu xaa tí'ijcha'íi.

¹¹ Ayee nu e'ehuauritiéecan jín tejamuá'ixaa nain jime'e, mú'een, mi sej Corinto a'uchéjme. Jéihua nu á'anca'ane mú'ejmi jemi. ¹² Catu tí'iti á'amuamuaire'e mú'ejmi, sino mú'een xu rujíimua'a sena'a rumuaire'e se'jina jime'e a'ij ti tejamuá'amitiejte'e í á'amuatzajta'a. ¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amuahuavii sej si seajtáhua'a ahuaujca'anen itejmi jemi. Ayee nu xaa tejá'amuá'ixaate'e cumu sej tí'iríi pú'eenen.

Tej nu'u caí hua'ajtéja'ahuatéhua'an a'ímej í mej caí té'atzaahuat'e

¹⁴ Caxu hua'ajtéja'ahuatéhua'an a'ímej í mej caí té'atzaahuat'e. Xu'uuhaujímua'atzi a'jina jime'e, ¿a'íné tí'irí'iri mej sej mena'a teitejra'a pú'eenen a'jina ti urarí'en í Dios jemi, ajta a'jina ti a'ij pua'a tí'ití'ijcha'íi? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'iri. Ari a'jina, ¿ni qui ruxí'ej na'a seijre'e í néeriste'e, ajta í tí'ca'ari tzajta'a? Capu xaa ne'u.

¹⁵ ¿Tí'itájni a'ij metí'ixi'epi'intare'en a'jina í Círístu'u, jamuan a'jina í Satanás? Capu xaa ne'u tí'iti. Ajta a'ín ti té'atzaahuat'e, ¿ni qui ayén ruxí'ej na'a ra'ancuré'asin tíj ajta ra'ancuré'asin a'jina ti caí té'atzaahuat'e? Capu xaa ne'u tí'iti.

¹⁶ ¿Tí'itájni a'ij metí'ixi'epi'intare'en a'íime í mej tí'ivaire'e teyujta'a a'ímej jamuan í tí'itén í mej huá'ana'amiche'e í mej caí Dios pú'een? Capu xaa ne'u tí'iti. Teajta iteen, ayée tu tí'ivaire'e í Dios jemi tíj teyuu ti tzajta'an huuirájca í Dios tí'irúuri. A'íj pu jín ayén tíu'utaxájtaca'a tíjín:

Nee nu u'uchée na'ame huá'a tzajta'a.

Neajta nu huá'a Dios pu'éene'e na'ame.

Majta a'íime, a'íi mú nete'fistemua'a pu'éene'e muá'aju'u.

¹⁷ Ayee pu tí'ixa í tavástara'a tíjín:

A'íj xu jín ajtá'íine huá'a jemi

sej si rujíime'en á'ujujhua'ane'en.

Caxu tí'iti muari'e ti xána'avi'ire'e.

Neajta nu niyen rí'i amua'ancuré'evi'iti.

¹⁸ Ajta ayén tí'ixa í tavástara'a

tí nain jín antiújmua'aree tíjín:

Nee nu á'amuaya'upua pu'éene'e na'ame.

Seajta mú'een, ayée xu niyaujmua'a pu'éene'e xá'aju'un,

setíj sena'a sej tetecca pú'een,

ajta mi sej 'uuca. Yee pu'u.

7

¹ A'íné Dios pu ayén te'ataújrátziiri'i, mú'een ta'ihuaamua'a í tej já'amuaxe'eve'e, tiché'e tíyen mé tírúuríeni tíj na'a tí ayén tí'itaxana'aviste'e, tí a'jina jetze airánineica í tatevíj jetze nusu í ta tzajta'an, tej ti raana'íjmire'en a'jina tí tita'aturáate'e tej tí ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Teta'aj tíyen huárini te'jina jime'e tí Dios ayén huateúra'ate itejmi jemi.

Pablo pu huá'axe'eve'e a'ímej í mej Corinto é'eche

² Caxu ra'antánaamuan í á'amuaxiejniu'uca itejmi jemi, a'íné catu a'ij pua'a amuáaruu. Catu teajta ja'atí ca'aníjra'a huatá'a tí ij a'ij pua'a tí'ití'ijcha'íi. Jee xaa ne'u, catu ja'atí tíu'uhua'ítze tej tí'itíj jín huatétavaire'en.

³ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni ti'itij jín ama'uxfjite'en. Canu a'atzu, a'iné nu'uri niyen tejamuá'ixaa tej tiyen á'ataca'ane mú'ejmi jemi, ti pua'a tiyen naími'i huácui'ini nusu tiyen naími'i ruuri huateáturan.

⁴ Jé'ecan nu nexiéehua tejá'amua'ixaate'e, canu a'ij ti'tiziiine'e nena'a. Jéihua nu á'antzaahuate'e mú'ejmi jime'e, neajta jéihua nu r'í'i té'ennemua'ate. Neajta huápi'i nu netémua've'e nain jime'e í tej rajpuajtzi.

A'íi mú seicié tiu'lumuá'aj

⁵ Mi teajta iteen, tetí'ij te'uun a'ará'a u Macedonia, capu a'atzu huatári'iristareca'a tej huátase'upe'en, sino teen tu rajpuajtzica'a nain jime'e, t'ij na'a ti ayén titáaru. Jé'ecan tu á'aviicua'ire'eca'a huá'a jemi í teite, teajta ti'tiziiine'eca'a í tatzajta'a.

⁶ Ajta a'íin í Dios ti r'í'i hua'anrú'ure'e á'aye'i í mej a'ij té'ujmua'ate, a'íi pu ayén r'í'i táaru a'íjna jime'e ti a'íin yé uvé'ene í Tito.

⁷ Ayee pu xaa a'íjna jín r'í'i táaru, ajta a'íjna jime'e ti a'íin Tito ajta r'í'i táaru ajta a'íjna jime'e sej amuacá'i r'í'i ráaru a'íjna í ta'ihuaara'a. A'íi pu xaa titaatá'ixaa mú'ejmi jime'e, sej nu'u jéihua huápi'i siyen ti'ijxe'eve'e sej naasefj, sej nu'u temua'a seajta tiújxieemijte'e, ajta nu'u temua'a mú'ejmi jetze ruxe'eve'e a'ij ti ti'inevare'e ineetzi. A'íj nu jín jaitze'e huatántemua've.

⁸ Mi neajta inee, capu ché'e a'ij pua'a ne'ase nej niyen amuaatéxieemijte ne'íjna jime'e a'ij nej tejámuaatá'tiiri'i. Amuacá'i pu xaa, a'ij pua'a né'asejca'a, aru capu ché'e, a'iné a'atzu pu'u á'atee sej ruxieemijte'eca'a.

⁹ Mi ajta, canu ne'íjna jín netémua've'e ne'íjna jime'e sej huataújxieemiste, sino a'íj nu jín nena'a netémua've'e sej siyen huataújxieemiste sej si seicié ti'tiújcha'íica'a. Ayee pu xaa ne'u a'ij pua'a amuaatá'a sej si siyen huataújxieemiste'en jemin í Dios. A'íj pu jín, catu tajfímua'a tena'a puajtzi amuaatá'a.

¹⁰ Jee xaa ne'u. Ti pua'a ja'atí ayén huataújxieemiste'en í Dios jemi ti ij seicié ti'tiújcha'íica'a, capu xaa a'ij pua'a tiraatá'asin, sino Dios pu ru'irátuaasin. Na'ari ti pua'a ja'atí ayée na'a ruxieemijte'e matfj a'íime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ayée pu teja'uré'enejsin ti auupuá'are.

¹¹ Aru casi'i mú'een, a'ij ti tejamuáaru a'íjna jime'e sej siyen huataújxieemiste'en í Dios jemi. Huápi'i pu ca'aníjra'a amuaatá'a sej ráahuauni í ti jín Dios tejámuaatá'uuni'i. Jé'ecan xu huataníniu'ucacuca'a se'íjna jime'e ti a'ij pua'a éene'e. Jé'ecan xu seajta ti'tiziiine'eca'a se'íjna jime'e ti a'amuaci'tífiche'e í puajtzi. Seajta jé'ecan huápi'i á'ujca'anejca'a ineetzi jime'e, seajta huápi'i xu a'ij té'ujmua'ate. Mú'een xu seajta temua'a naa puajtzi raatá'a a'íjna ti a'ij pua'a ríjca. Ijii tu xaa tiyen ramua'aree sej caí ti'ti jín auteájturaa a'íjna jime'e ti a'ij pua'a éene'e.

¹² A'íj pu jín temua'a tiu'utévai í nej amuaata'íti'iri'i. Mi neajta inee, canu ne'íjna jín amuaata'íti'iri'i ne'íjna jime'e í ja'atí ti ayén auteájturaa, canu neajta amuaata'íti'iri'i ne'íjna jime'e ti ja'atí sefj jemi auteájturaa, sino ayée nu'een jín amuaata'íti'iri'i ti ij ayén amuaatámitiejte'en mú'ejmi í Dios jemi a'achú sej caj á'ujca'ane téjmi jemi.

¹³ A'íj tu jín teri r'í'i huarfj í tatzajta'a. Capu ajta a'íi na'a tej teri r'í'i huarfj, sino teajta tiyen te'íjna jín huatátatemua've'e te'íjna jime'e ti a'íin Tito ayén che'atá na'a rutémua've'e, a'iné mú'een naími'i xu r'í'i tiraatá'a í tzajta'an.

¹⁴ Jee xaa, nu'uri nejmí'i ahuántzaahua í Tito jemi mú'ejmi jime'e. Seajta mú'een, caxu a'atzu naatatévi'iraste. A'iné nain í tej teri tejamuá'ixaa, ayée pu ti'ayajna, ayée pu che'atá na'a ayén ti'ayajna í tej jime'en ahuatátzaahuate jemin í Tito. ¹⁵ Ajta jaitze'e pu a'íin ayén ahuaújca'ane mú'ejmi jemi, a'iné a'íi pu ayén ra'utámua'areeri'i a'ij sej mú'een naími'i titá'astijre'e. A'íi pu ajta a'íjna atamuá'areeri'ihua'a á'aye'i sej siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'iti, sej siyen jéihua huápi'i ti'tiziiine'eca'a.

¹⁶ Neajta inee, nee nu netémua've'e, a'iné nain nu jín á'anca'ane mú'ejmi jemi, a'iné mú'een xu xaa araúrastejsin.

8

A'ij mej nu'u tiu'utapuaífve'e a'íime í mej e'etiújse'iri teyujta'a

¹ Ta'ihuaamua'a, ayée tu t'ijxe'eve'e se j ráamua'aree a'ij ti Dios rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej u e'etiújse'iri a'u ti na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia.

² Mat'ij mauj jeíhua huápi'i á'aviicua'ire'eca'a, ajta jeíhua tihuá'aturaate'eca'a í mej jín huateúvaire'en, mi majta, jeíhua mú huápi'i rútemua'ave'eca'a. A'íj pu jín ayén te'irájraa mej miyen ruxí'evi'ira'a jín tiu'utévai me'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i ará'aseca'a í Dios jemi.

³ Ayeé nu tihua'utéxajta í mej miyen tiu'utapuaíjve a'achú mej caj t'íjviicua'iraca'a. Jee xaa, a'íj mú ruxí'evi'ira'a jín jaítze'e miyen huarfj.

⁴ Ca'anín mú jín tájhuaviiri'i tej tiyen hua'utá'an mej tiu'utévai're'en me'íjna jime'e mej hua'utévai're'en a'ímej í mej e'etiújse'iri í mej ajtème'ecan í tavástara'a jetze.

⁵ Mi majta a'íjme, camu miyen mena'a tiu'utapuaíjve a'ij tej t'íjchu'eve'eca'a. Amuacaf mú huatasejíre í tavástara'a jemi, majta á'iyen itejmi jemi me'íjna jime'e ti ayén t'íjx- e'eve'eca'a í Dios.

⁶ A'íj tu jín teri ca'aníjra'a raatá'a te'íjna í Tito ti a'íj ayén raanaíjmire'en mú'ejmi jemi a'íjna ti jín amuacaf a'utéjche mú'ejmi tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a tiu'utapuaíjve'en ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁷ Ajta íjii, a'íné jaítze'e pu ayén tejamaac'í mú'ejmi ca' í seica, nain jime'e, ti pua'a sej rá'atzaahuat'en í tavástara'a na'ari sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti ayén t'í'ayajna nusu sej rú'umua'areere a'ij ti 'een í Dios jemi, ca'ín seajta nain jín á'ujca'ane itejmi jemi, seajta taxe'eve'e. A'íj pu jín, ayée tu t'í'ijxe'eve'e. Ayeé xu huárini sej si seajta hua'utémua'itín se'íjna jime'e í sej jín rí'i tihua'utá'asin.

⁸ Canu ne'íjna jín tejámuaata'ajte'esin, sino ayée nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si huataújseijrata sej siyen che'atá sena'a tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e se'ímej í mej Jerusalén e'etiújse'iri matfj í seica í mej a'ujca'anéecan jín hua'utévai í ru'ihuaamua'a.

⁹ Jee xaa, xu'uri ramua'aree í ti jín rí'i titaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús, ti ajta Círístu'u pú'een. A'íj pu ayén nain t'í'ijcha'íica'a, mi ajta a'íj pu u júte'e ayén éeni'ic'e huataújseijrataca'a t'ij sefj ti ca'í a'ij t'í'ijviicua'í ti ij mú'ejmi japua huániuuni, sej si siyen se'íjna jín seíre'e xá'ara'ani sej se'íjín pu'éene'e xá'ara'ani í sej ra'ancuré'asin í jemin se'íjna jime'e ti a'íj Círístu'u ca'í a'ij t'í'ijviicua'iraca'a.

¹⁰ Ayeé pu tiná'amitiejte'e a'íjna jime'e í sej hua'utévai're'en. Ayeé pu i'í xí'epi'ín sej íjii raanaíjmire'en í sej jín autéjhuui í ru'usí, í sej amuacaf se'íjna jín te'ataújratziiri'i, seajta amuacaf siyen ríjcaa.

¹¹ Mi seajta mú'een, íjii setá'aj raanaíjmire'en í sej jín siyen ríjcaa. A'íné mú'een xu a'ujca'anéecan jín huataúra'a sej siyen huárini, setá'aj siyen che'atá sena'a se'íjna jín raanaíjmire'en sej siyen tiu'utá'an a'achú sej caj t'í'ijcha'íi.

¹² A'íné, ti pua'a ja'ati á'ujca'ane ti ti'iti tiu'utá'an, ayée pu xí'epi'ín tirá'aseijrate'e í Dios ti a'íj ja'ati ayén tiu'utá'a a'achú ti caj t'í'ijcha'íi. Capu a'atzu jetzen ruxe'eve'e í Dios ti'iti ti a'ij ca'í t'í'ijcha'íi a'íjna í ja'ati ti xaa ti'iti tiu'utá'a.

¹³⁻¹⁴ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e ti ij ca'í hua'utamuarí'eriste'en í seica. Canu neajta ne'íjna jín á'amua'ijcate'e ti huápi'i muári'eri mú'ejmi jemi. Ayeé nu'u ni niyen t'í'ijxe'eve'e sej si ruxí'ej sena'a te'utáviicua'í. A'íj pu jín, ayén t'í'ivaire'e í sej jeíhua t'í'ijcha'íi íjii sej si se'íjna jín hua'utévai're'en í ti tihuá'aturaate'e. Ajta, méjca'ihua yee, a'íj mú miyen che'atá mena'a amuaatévai're'esin me'íjna jime'e í mej jeíhua t'í'ijcha'íi ti ij ca'í ti'iti tejamaú'aturaate'e mú'ejmi.

¹⁵ Ayeé pu xaa ne'u, a'íné ayée pu té'eyu'usi'í t'íjín: "Capu nu'u ti'iti turaaveca a'íjna jemi ti jeíhua rájseij. Ajta, capu nu'u tirá'aturaate'eca'a a'íjna ti c'j na'a rájseij."

Tito pu a'uun a'atanéjsin

¹⁶ Me'ecui xaa, jeíhua tu huápi'i rí'í t'í'ira'ate'e í Dios ti ayén ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í Tito ti ayén a'ujca'anéecan jín amuaatamuá'areeri'í netfj inee.

¹⁷ A'íj pu xaa ayén ra'ancuré'a a'íjna í tej jín ca'aníjra'a raatá'a, ajta a'íjna jime'e, ti jeíhua á'ujca'anejca'a. A'íj pu rusefj huataúra'a ti ij a'uun u á'ume'en mú'ejmi jemi.

¹⁸ Teajta iteen, ta'ihuaara'a tu huata'iteca'a ti ij ajta jamuan u á'ume'en. A'íjna í ta'ihuaara'a, najmí'icí'e mú rí'í t'í'iseij me'íjna jime'e a'ij ti a'íñ tihuá'ixaate'e á'aye'í í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

¹⁹ Ajta, a'íime í mej me'uun e'etiújse'iri í Dios jemi, a'íí mú ra'antíhua'u ti ij a'íñ ta jamuan á'uche'ecane'en tej ti naími'í tiyen aráta'asten te'íjna jime'e í tej hua'utá'asin, tej ti te'íjna jín rí'í tiraateájtuaani í tavástara'a. Teajta tiyen 'een jín raata'iteca'a ti a'uun á'ume'en mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree tej teuj á'ataca'ane tej tiyen hua'utévaire'en í mej caí a'ij t'í'ijvica'a'í.

²⁰ Aye'e tu t'í'itese'e ti ij caí ja'ati ayén t'í'itaxajtzi'ira a'íjna jime'e tej nu'u a'ij pu'a'a rici te'íjna jime'e tej ramuari'e a'íjna í mej miyen a'ujca'anécan jín tiu'utá'a, ti ti'ímu'íí.

²¹ Aye'e pu'u xaa ne'u, a'íné catu tiyen tena'a t'í'itese'e tej ti tiyen rijca a'ij ti tiraavíjete'e í tavástara'a jemi, sino tej ti tiyen che'atá tena'a rijca a'ij ti tiraavíjete'e huá'a jemi í tetecca.

²² Teajta a'ímej jamuan í mej hua'apua, teajtáhua'a tu se'ij huata'íti í ta'ihuaara'a, í ti ari mu'íití huataújsejrataca'a ti a'íñ temua'a naa á'ujca'anejca'a mu'íití jime'e. Ajta íjii, jaítze'e pu á'ujca'ane a'íjna jime'e ti jéshua huápi'í té'atzaahuate'e mú'ejmi jemi.

²³ Ajta, a'íjna í Tito, a'íi pu a'íñ pú'een ti neetzi jamuan t'í'ivaire'e mú'ejmi jime'e. Najmí'í tu t'í'ímuari'e. Majta a'íime í mej hua'apua í ta'ihuaamua'a, a'íi mú a'íñ pú'een í mej hua'uta'iteca'a a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri. A'íi mú a'íñ pú'een í mej huá'a jetze me'ecan t'í'ivaire'e í teite majta me'íjna jín rí'í tiraatá'aca í Círístu'u.

²⁴ A'íj xu jín, setá'aj siyen hua'utasejrate'en se'ímej í tetecca sej tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e, mej mi najmí'í miyen ráamua'aree nainjapua a'u mej e'etiújse'iri mej mi ta'utátzaahuate'en a'ij ti tiraavíjete'e tej tiyen á'atatzaahuate'e mú'ejmi jime'e.

9

A'ij tej ye'í huárini tej ti hua'utévaire'en í seica

¹ Jíme'en a'íjna í tej jín huá'avaire'e a'ímej í ti Dios rí'í tihuá'ajcha'íi, capu a'atzu ruxe'eve'e tej tiyen tejamaatayú'use.

² A'íné nu'uri ramua'aree sej seri á'ujca'ane sej si siyen huárini ruxí'eví'ira'a jime'e. A'íj nu jín niyen á'antzaahuate'e huá'a jemi í mej me'uun a'uchéjme t'íj na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. Aye'e nu tihuá'ixaate'e yee pu'uri ayén á'atee se'ij nine'ira'a í sej seri rí'í huaújrúu. Ajta, xu'uri ca'aníjra'a hua'atá'aca a'íjna jime'e sej siyen a'ujca'anécan jín tiu'utévaire'en.

³ Mí neajta inee, ayé'e nu 'een jín ta'ihuaamua'a huata'íti mú'ejmi jemi ti ij caí ayén te'irájra'ani tej huáapua'a tena'a ahuátatzaahuate'en a'íjna jime'e sej caí xi rí'í huaújrúu, a'íj nej neri tihuá'utá'ixaa mú'ejmi jime'e.

⁴ Na'ari caí, ti pu'a'a seica í mej me'uun Macedonia é'eme'ecan miyen me'uun ne jamuan á'uju'un, teajta tiyen amuaáteumi sej caí xi rí'í huaújrúuren, aj pu xaa taatatévi'iraste'esin itejmi. Capu amuaatatévi'iraste'esin mú'ejmi, sino itejmi pu xaa a'íjna jime'e tej mú'ejmi jín ahuátatzaahuate.

⁵ A'íj pu jín ayé'e pu tinaatámítietje ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen ca'aníjra'a hua'utá'an í ne'íhuaamua'a mej mi me'uun á'uju'un mú'ejmi jemi, mej mi amuaacé rí'í amuaáruuren me'íjna jime'e í sej jín te'ataújratziiri'í sej tiu'utapuaíjve'en. Aye'e pu'u, a'íné canu raxí'eve'eca'a nej ca'anéeri jín amuaata'aíjete'en sej si tiu'utapuaíjve'en sino sej si ruxí'e-ví'ira'a jín tiu'utá'an.

⁶ Caxu yá'uhua'anan. Tí pu'a'a c'íj sena'a tiu'utá'an, c'íj xu'u seajta te'ancuré'asin. Ajta, ti pu'a'a jéshua setiu'utá'an, jéshua xu seajta te'ancuré'asin.

⁷ Aye'e pu tiú'ujxe'eve'e sej siyen huárini, se'ij seajta se'ij. Ché'e ja'ati ti na'a ayén tiu'utá'an a'ij ti ari tiraaxí'epi'íntare í ru tzajta'a. Ché'e caí ayén ramuájche'e, a'íné jé'ecan pu ra'aráanajche í Dios ti ja'ati rutémua'ave'e tiu'utapuaíjve'en.

⁸ Ajta a'íñ í Dios, a'íí pu raayí'íti ti ayén raatámu'iiren nain jime'e í ti jín rí'í tejamaatá'an sej si siyen ja'anáj ti na'a te'encuré'a'ave'en t'íj na'a ti tiú'ujxe'eve'e. A'íí pu ajta ayén raatámu'íirejsin ti ij ayén ti'ici'ípée a'íjna jetze setíj sena'a sej jín tiu'umuári'en ti xí'epi'ín 'een.

⁹ Aye'e pu té'eyu'usi'í t'íjñ:

A'íi pu a'ímuá tihua'urá'ate.

A'íi pu ajta tihua'apuaíjve
a'ímej í mej caí a'íj tí'íjviicua'i.

Ajta, t'íj na'a ti ayén rici ti xí'epi'in 'een,
a'íi pu ayén huateáturaasin í Dios jemi
t'íj na'a rusén jime'e.

¹⁰ Ajta a'íin ti tí'itá'aca í imue'eri ti jín ja'ati ayén tiu'uhuaste'en, a'íi pu ajta ayén tiu'utá'asin, ajta raatámu'iiren í sej jín huateújvaire'en sej si jaítze'e siyen tiu'umuári'en a'íjna jime'e tí xí'epi'in 'een.

¹¹ Jéihua pu huápi'i raatámu'iirejsin nain jime'e ti tejamuá'aturaate'e sej si ruxí'evi'ira'a jín tihua'utá'an temua'a naa.

A'íj tu jín iteen, temua'a tu rí'i tiraatá'asin í Dios

¹² A'iné t'íj na'a sej siyen se'íjna jín tí'ivaire'e, mú'een xu siyen hua'atéva'iri a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, se'íjna jime'e í ti tihua'aturaate'e. Ajta, caxu a'íi sena'a jín tí'ivaire'e, sino ajta mú'jeihua rí'i tiraatá'aca í Dios jemi me'íjna jime'e a'íj sej huaríj.

¹³ Ayee pu'u, a'iné ayée xu se'íjna jín tihua'avaire'e, a'íi mú' me'íjna jín ramua'aréeren a'íj sej tirá'aste í tavástara'a. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jín rí'i tiraatá'asin í Dios sej rá'astijre'e, seajta ra'ancuré'a'aca í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayee xu seajta rí'i tiraatá'asin í Dios se'íjna jime'e í sej temua'a naa tihua'utapuaíjve a'ímej í mej Jerusalén a'uchéjme, seajta naíjmi'ica.

¹⁴ Majta a'íime, ayée mú' á'ujca'ane mú'ejmi jemi, majta miyen rahuaahuau í Dios jemi mú'ejmi jime'e, me'íjna jime'e ti Dios jeihua huápi'i rí'i tihua'utá'a a'íj sej tí'titi jín huaríj.

¹⁵ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an í Dios temua'a naa te'íjna jime'e ti a'íin ayén taatapuaíjve a'íjna ti ayén huápi'i tiú'ujxe'leve'e í ti jíme'en caí rí'irí tej tiyen rí'i tiraatá'an a'íj ti tiraavíjte'e.

10

Pablo pu nu'u tí'iseijrata a'íj tí Dios tiraata'áj

¹ Neajta inee, i nej í'i Pablo, ayée nu ca'aníjra'a amuatá'aca ne'íjna jime'e nej niyen che'atá nena'a rí'i tí'tífncha'íi t'íj ajta í Círíistu'u ti ayén te'utáviicua'iri'i mat'íj a'íj pua'a ráaruu, ti ajta hua'ancu'uvajxi í teite. Nee nu ne'ín pú'een í mej miyen tí'ixaxa'a nej nu'u tí'tíziine'e tí pua'a mú'ejmi jemi naatéveeca, neajta nu'u huaténca'ane yú ne tzajta'a mú'ejmi jemi net'íj nu'u ye'ímuá huatéveeca.

² Mí neajta inee, ayée nu amuaatáhuaviira sej caí siyen rijca net'íj ne'uun a'utéveeca mú'ejmi jemi, setá'aj caí ca'aníjra'a neetá'acare'en nej niyen huatánseijrata nej niyen che'atá nena'a neca'ane yú ne tzajta'a net'íj niyen tí'ihuánxi'epi'intari'ire nej niyen huatánseijrata huá'a jemi í mej miyen tí'itaxajtzi'i tej nu'u tiyen tí'títacha'íi mat'íj a'íime í mej íyén huachéjme chaanaca japua.

³ Teajta iteen, teen tu á'ujjuhua'an íyén chaanaca japua tatevij jime'e í tej ratéhua'ira'a. Mí teajta iteen, catu tiyen tatevij jín ne'use'e.

⁴ A'iné a'íjna í tej jín ne'use'e, capu a'uun a'uvé'emej í huá'amua'atziira'a jetze í mej rutevij jín á'ujjuhua'an, sino a'úu pu a'uvé'emej í tej jetzen arátaca'ane tej ti muári'eri'ire'ara'an jín raaté'uuna te'íjna í mej jín téujnaamua.

⁵ Teen tu ra'uré'uunaca t'íj na'a í huá'amua'atziira'a í mej jín huá'acuanamua í teite. Teen tu ramuá'itici í huá'amua'atziira'a, t'íj na'a í mej jín á'ujtzaahuate'e mecaí ratá'aca í ruxéjniu'uca mej ráamua'ati í Dios. T'íj na'a huá'amua'atziira'a, ayée tu che'atá tena'a raruure t'íj í xantaaru'u ti ja'ati seíj huatéevi'i, ajta tiu'utátuuiire'en a'íjna jemi tí'tí'ajta. A'íj tu jín t'íj na'a í huá'amua'atziira'a tej tiyen ramuá'itici, teen tu Círíistu'u jemi tí'tiuiire'e tí íj ayén ra'ará'astijre'en.

⁶ Teajta iteen, tu'uri rí'i huatarúu tej ti tiyen huárini set'íj rí'i raanaíjmire'en sej rá'astijre'en í Dios. Tí pua'a a'íjna seíj ayén raatéxiehuata tí caí ché'e ayén ra'ará'astijre'en, puaíjti tu raatá'asin naíjmi'ica ja'ati tí na'a tí ayén rini.

⁷ Me'ecui xaa, setá'aj siyen se'ljna jetze tiú'umua'ati í ti ayén ti'ayajna. Ti pua'a ja'ati ayén tirá'amitiejte'e ti a'fín Círístu'u jetze ajtémecan, ché'e a'fín ajta ra'utámua'aree í ru tzajta'a tej teajta tiyen che'atá tena'a iteen í Círístu'u jetze ajtémecan t'j ajta a'ljna.

⁸ Capu amín a'lj, ti pua'a inee jaítze'e na'ahuántzaahuat'e'en ne'ljna jime'e í ti jín nevástara'a tinaa'ljca. Capu a'ljna jín ayén tinaa'ljca nej ni amua'antipua'ajte'en sino nej ni r'í'í amuáaruuren. Mí neajta inee, canu ja'ati huatá'asin ti a'fín ayén naatatévi'iraste'en.

⁹ Aye'e nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ayén tinejá'usejra nej nu'u tejá'amua-muarite'e ne'ljna jime'e a'lj nej tejá'amua'ayuse'e.

¹⁰ A'iné ayée mú t'í'ixaxa'a t'jín t'j na'a ti rá'ayu'uxaca, ca'aníjra'a pu tatá'aca, ajta ca'anéri pu jín t'í'ita'ajte'e a'ljna í yu'uxari jetze. Mí ajta a'fín, ti pua'a nu'u yé huatéveeca itejmi jemi, capu á'ujca'ane ti ayén titaatá'ixaate'en. Ajta, capu nu'u a'atzu ruxe'eve'e a'lj ti t'í'ixáata a'ame.

¹¹ Majta a'fime í mej miyen t'í'ixaxa'a, miché'e miyen ráamua'aree t'jín ayée tu che'atá tena'a t'í'ixaxa'a í yu'uxari jetze ti pua'a ye'imuá taaté'uuca tet'j teajta t'í'ixaxa'a ti pua'a te'uun mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a.

¹² Mí teajta iteen, catu á'ataca'ane tej tiyen raataxá'yee teen tu huá'a jetze ajtémecan í seica. Catu teajta tiyen yee ayée tu che'atá tena'a 'een mat'j í seica í mej miyen r'í'í ruruure mú'ejmi jemi. Majta a'fime, ti pua'a miyen tiú'ujsejra seij ajta seij, majta miyen á'ujtzaahuat'e'e ru'jímua'a, ti pua'a miyen ríjca, camu xaa ne'u miyen r'í'í mé titeumuámua'aree.

¹³ Mí teajta iteen, ayée tu tena'a á'atatzaahuat'e'e a'lj ti ayén tiraav'ijte'e. Aye'e tu rici a'achú ti caj Dios ayén taaté'itiiitze tej ti tiyen ahuátatzahuat'e'en mú'ejmi jime'e.

¹⁴ Catu tiyen huá'pi'í mú a'uc'í'ca í ti jín Dios taaté'itiiitze ti pua'a tiyen te'uun a'atanén mú'ejmi jemi sino teen tu te'fín pú'een í tej amuacá tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Círístu'u.

¹⁵ Catu huá'pi'í á'atatzaahuat'e'e te'ljna jime'e í mej jín tiu'umuá'riej í seica, sino ayée tu t'í'ijxe'eve'e iteen, sej jaítze'e té'antzaahuat'e'en, tej ti jaítze'e tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi.

¹⁶ Teen tu tiyen rax'í'eve'e tej te'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jime'en raxa í Círístu'u, huá'a jemi í mej a'imuá a'uchéjme seij chuéjra'a japua, ti ij caí ayén ruxe'eve'e tej tiyen á'atatzaahuat'e'e te'ljna jime'e a'lj ti tiu'umuá'riej í seij, a'ujna a'u ti ayén tirá'itiiitze.

¹⁷ Ayen t'jín: "A'ljna ti ayén á'ujtzaahuat'e'e, ché'e a'fín a'ljna jín á'ujtzaahuat'e'e a'lj ti Dios ayén r'í'í tiraatá'a."

¹⁸ Aye'e pu'u xaa t'í'een, a'iné a'ljna ti rusej r'í'í tiú'ujsejrata, capu a'fín pú'een a'ljna ti Dios ayén ra'ancuré'evi'iti sino a'ljna í ja'ati ti a'fín tavástara'a ayén r'í'í t'í'ijsejra.

11

Pablo pu tzáahuati'ira'a jín ti'itéjvee í tavástara'a jemi

¹ Aye'e nu t'í'ijxe'eve'e sej si a'atzu te'utáviicua'í se'ljna jime'e nej ni niyen netímua'ira jín netejá'amua'ixaate'e. Jee xaa, setá'aj a'atzu te'utáviicua'í neetzi jemi.

² T'j caí ti a'fín Dios ayén naatá'a nej ni niyen amua'anchueere'en mú'ejmi, a'iné nee nu niyen raax'í'epi'íntare sej si siyen a'lj sena'a jemin huatéaturan í Círístu'u sej caí t'í'iti jín até'itze'ara'an, yee cumu sej huatéviche'en í jemin.

³ Mí neajta inee, ayée nu éeni'í'ice'e t'í'itziine'e ti pua'a ayén che'atá na'a ja'ati amuaacuanamuan t'j a'fín í cu'ucu'u ayén tiráacuanamuan í rumua'atziira'a jime'e a'ljna í Eva. Aye'e nu neajta éeni'í'ice'e t'í'itziine'e, ti pua'a ayén a'lj pua'a amuáaruuren í á'amua'atziira'a jetze sej si caí ché'e tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í Círístu'u, sej si caí ché'e siyen nain jín raná'amiche'en.

⁴ Aye'e pu t'í'een, a'iné ti pua'a ja'ati mú a'uvé'eme'en ti ajta ayén t'í'ixaxa'a seica jime'e í niuucari ti jime'en raxa í Jesús, ti caí rux'í'ej 'een a'lj tej teri tejamuá'ixaa, mú'een xu xaa r'í'í tira'ancuré'evi'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a seij ayén huatéaturan mú'ejmi jemi í xiéjniu'ucari ti caí a'fín pú'een ti Dios amuacá raateájtuaa mú'ejmi jemi, mí seajta mú'een, naa xu temua'a tira'ancuré'evi'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a siyen ra'ancuré'an seij í niuucari

ti ajta caí ruxí'ej 'leen a'ij ti 'leen í sej amuacaí ra'ancuré'a, temua'a xu naa tirá'astijre'e se'íj'na.

⁵ Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi, nej caí niyen jaítze'e ciliéene'e jín t'í'ivaire'e mecaí a'íime í mej nu'u miyen tiu'uta'á'jti'ire mej mi jéíhua huápi'i ve'ecán jín tiu'utévaire'en.

⁶ Ti pua'a ayén t'í'een nej nu'u caí niyen ne'íj'na jín tihuá'amua'ate nej ni temua'a naa tiu'utaxáj huá'a jemi í teite, capu amán a'ij, a'íné temua'a nu naa inee r'í'i tirú'umua'aree ne'íj'na jime'e a'ij nej t'í'ixaxa'a. Nain tu jín tiyen temua'a naa tejamuataase'íj'rate mú'ejmi jemi, teajta na'jmi'ica jemi.

⁷ ¿Ni qui necaí auteájturaa í Dios jemi ne'íj'na jime'e nej niyen huánruu nej ni ciliéene'e jín tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi ti ij Dios huápi'i tejamuataá'an mú'ejmi a'íj'na jime'e nej huáapua'a nena'a tejámuataá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Dios? Canu xaa a'atzu a'íj'na jín auteájturaa í Dios jemi.

Single line Composer ⁸ Nee nu huajá'uriiri'i a'í'mej í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi nej ni ne'íj'na jín huaténvaire'en nej ni neajta amuaatévaire'en mú'ejmi.

⁹ Ajta, net'í'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ajta jéíhua pu tiná'aturaate'eca'a, canu ti'itij jín amuaatamuarí'eriste a'íné a'íime í ne'ihuamua'a í mej me'uun a'uvé'uju'un, a'íi mú miyen naatá'a í ti tiná'aturaate'eca'a. Ayee nu nain jín huaráj nej ni caí amuaatá'jaaxiejte'en. Neajta naúche'e nu niyen ne'íj'na jín rici.

¹⁰ Tíj na'a ti ayén ti'ayajna Ciriístu'u jemi, a'íi pu ajta neetzi jemi seijre'e. A'íj nu jín caí raatá'asin ti ja'ati ayén naatá'íjmii nej ni caí ch'é'e tihua'utá'ixaate'en tíj na'a a'u ti huatacá'a u Acaya a'íj'na í nej jín a'utántzaahuat'e'en.

¹¹ ¿A'íné 'één jime'e? ¿Ni qui a'íj'na jime'e nej caí já'amuaxe'eve'e? Capu xaa ne'u. Dios pu xaa ramua'aree tíj'ín ne'já'amuaxe'eve'e.

¹² Neajta, a'ij nej rici, naúche'e nu jaítze'e niyen rini nej ni ra'antipua'á'ajte'en ne'íj'na jime'e í mej jín á'ujtzaahuat'e'e mej nu'u miyen che'atá mena'a t'í'imuari'e tet'íj iteen.

Single line Composer ¹³ Mat'íj mena'a mej miyen 'een mat'íj a'íime, a'íi mú caí tzáahu-ati'ira'a jín huata'í'ti'ihuaca'a. A'íi mú hua'itzi jín t'í'imuari'e, majta miyen tiú'ujsej'rata ti nu'u Ciriístu'u hua'uta'íteca'a.

¹⁴ Teajta iteen, catu r'í'i tira'utase'íj te'íj'na jime'e. Teen tu teri tiyen ramua'aree ti a'íin Satanás ajta ayén rusej'rata ti a'íin pú'een se'íj ti t'í'ivaire'e u ta japua'a u ti á'üneeri'i rusén jime'e.

¹⁵ A'íj pu jín, capu a'ij taatéjteuuve ti pua'a a'íime í mej miyen t'í'ijvaire'e í Satanás jemi miyen che'atá mena'a tiú'ujsej'rata mej nu'u me'íj'na jín t'í'ivaire'e í ti x'í'epi'ín 'één jime'e. Majta, ayée mú te'entipua'á'ajte a'ij mej meri tiraamuá'ítí me'íj'na jime'e a'ij mej ti'itij huáruu.

Í ti nu'u jín tirajpua'á'jtzi a'íj'na í San Pablo

¹⁶ Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ixaate'e: caxu siyen t'í'inesej'ra nej nu'u net'ímua'i. Na'ari caí, ti pua'a siyen t'í'inesej'ra, setá'aj siyen na'ancuré'evi'itín tíj se'íj ti rut'ímua'i nej ni neajta a'atzu ahuántzaahuat'e'en.

¹⁷ Canu ne'íj'na jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íj'na jime'e ti ayén tinaa'íjca í tavástarara'a, sino nej niyen net'ímua'iracan jín ti'ixa nej ni tzáahuati'ira'a jín ahuántzaahuat'e'en.

¹⁸ A'íné mul'ití mú miyen á'ujtzaahuat'e'e me'íj'na jime'e a'ij mej ti'ití'ijcha'íi í ru jetze, ayée nu che'atá nena'a á'antzaahuat'e'en a'ij nej ti'itíncha'íi í ne jetze.

¹⁹ Mí seajta mú'een, jéíhua xu r'í'i mé tite'umuámua'aree. A'íj xu jín temua'a naa te'ataví'icua'i a'í'mej jemi í mej rut'ímua'i.

²⁰ Ti pua'a ja'ati ayén tejámuataa'á'jte'en sej si ca'anéeri jín tiu'umuári'en, mú'een xu siyen te'ataví'icua'i. Na'ari, ti pua'a ja'ati ayén amua'ari'i í sej jín huaté'ujvaire'en, mú'een nu seajta te'ataví'icua'i se'íj'na jime'e. Seajta siyen che'atá sena'a rici ti pua'a ja'ati amuaacuanaman nusu ti pua'a ja'ati á'ujtzaahuat'e'e mú'ejmi jemi na'ari ti pua'a ayén amu'itéjveeni.

²¹ Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'i t'í'itevi'ira'a tej caí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane mat'íj a'íime.

Mi ajta, ti'iti ti na'a ti jín ja'ati ayén á'ujtzaahuat'e, ayée nu che'atá inee ne'íjna jín á'antzaahuat'e.

²² ¿Ni qui miyen nu'u a'ímej jetze ajtémecan í mej miyen hua'atamuá'amua tijín Hebreos? Nee nu neajta a'ímej jetze ajtémecan. ¿Ni qui miyen nu'u me'íjna jetze airáane a'íjna í Israél? Ayee nu che'atá inee ne'íjna jetze airáane. Na'ari, ti pua'a miyen nu'u Abraham jetze airaíjneijte. Neajta nu inee a'íjna jetze airánnejte.

²³ ¿Ni qui miyen nu'u tí'ivaire'e Ciriístu'u jetze me'ecan? Jaitze'e nu inee niyen tí'ivaire'e. Ijii nu xaa netímua'iracan jín tejá'amua'ixaate'e. Jaitze'e nu jéihua tí'imuari'e mecaí a'íime. Jaitze'e nu jéihua aiteánami'ihuaca'a mecaí a'íime. Mu'iiti mú naatéevajxi. Canu ché'e ramua'aree a'achú mej pua'amé miyen náaru. Neajta nu mu'iiti tén huamfi.
²⁴ Anxívi pua'amé mú miyen náaru a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, mej miyen na'it'éevajxi navij puásire'ara'a jime'e ayén pua'amé seité japuan tamuáamuata'a japuan aramuáacua.

Single line Composer ²⁵ Huaíca pua'amé mú na'it'éevajxi ciyej jime'e. Majta seíj naaté-tu'asixi tetej jime'e. Huaíca pua'amé pu a'ucárupi í baarcu í nej tzajta'an yé'icacare'e. Ayee nu neajta á'atee seíj t'íca'ari, neajta seíj tújca'ari nej ne'uun jaj japua huajaújsime'e.

²⁶ Jéihua nu a'imúa huayé'ive í juye jetze, neajta jéihua nu tiu'utátziin ne'íjna jime'e nej antáye'icáa í játe'ana japua, neajta ne'ímej jime'e í nahua'ari, ajta a'ímej jemi í nej hua'axí'ej Israél jetze ajtémecan na'ari a'ímej jemi í mej seíj chuejra'a japua é'eme'ecan. Neajta niyen che'atá nena'a tiu'utátziin a'u nej á'uye'icaa ti pua'a chajta'a na'ari a'u ti caí mé'e é'e ja'ati nusu játe'ana jetze ti ve'éé, neajta a'ímej jemi mej miyen tí'ihua'itaca me'íjna jime'e mej nu'u ta'ihuaamua'a pú'een.

²⁷ Jéihua nu rá'uviicua'iri'i, neajta jéihua rajpuaíjtzica'a. Mu'iiti nu pua'amé huatáxa'ai nej atanee ne'íjna jime'e í nej tiu'utátziin. Neajta nu rajpuaíjtzica'a ne'íjna jime'e nej huata'l'icuataca'a, neajta nej huata'l'imi. Mu'iiti nu pua'amé necaí tiú'ucuaa, neajta huatéxaami, neajta caí ti'it'échejca'a.

²⁸ Ajta í'i, tíj na'a nain tújca'ari tzajta'a, ayée pu ti'inemuári'eriste'e a'íjna jime'e ne jé'ecan a'ij té'enumua'ate a'ímej jemi í mej nainjapua e'etiújse'iri í Dios jemi.

²⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a seíj caí rú'uca'anisti'ira ti huá'a jetze ajtémecan í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, ayée pu ajta caí neetzi tinú'uca'anisti'í í jemin. Ajta, ti pua'a ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an seíj ti ajta huá'a jetze ajtémecan ti ij a'íin ayén aut'éitzen í Dios jemi, jé'ecan pu naatájaaxiejte'esin.

³⁰ Ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej ti'iti jín ahuántzaahuat'en, ayée nu huárini nej niyen ne'íjna jín á'antzaahuat'en ne'íjna jime'e í ti caí nú'uca'anisti'í.

³¹ Ajta a'íin í Dios ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús, a'íi pu ramua'aree nej caí tí'ihua'í. Tiché'e rí'í tiraatá'an a'íjna í Dios tíj na'a rusén jime'e.

³² Net'íj ne'uun a'ut'éveeca'a u Damasco, a'íjna í tajtuhuan ti a'íin rey ra'antíhua'u, a'íi pu racha'íica'a í chajta'a, a'ujna u Damasco, ti ij a'íin ayén naateevi'í.

³³ Mí neajta inee, ayée nu éeni'icí'e huirájraa mej na'acájtuaa sicíri jetze a'ujna a'u ti anacun í jaxu'u jetze.

12

Ti'iti pu xaa huataseíjre í Pablo jemi

¹ Naúche'e nu á'antzaahuat'e. Capu a'ij rini ti caí ti'iti jín tineetéva'iri. Nu'uri ne'íjna jín tejámuatá'ixaate'esin a'ij ti ti'iti tiu'utaseíjre ineetzi jemi, ajta a'íjna ti tavástara'a ayén naataseíjra.

² A'ati nu niyen mua'ate ti Ciriístu'u jetze ajtémecan ti ja'anáj ayén tiráaru. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua nine'ira'a ti Dios júte'ímua ya'uví'iti a'u mej é'eseíjre'e í mej Dios jemi tí'ivaire'e. Canu ramua'aree ti pua'a a'íin ja'ati náuche'e ayén seíjre'e í rutevij jime'e nusu caí. Dios pu xaa ramua'aree.

³ Nee nu xaa ramua'aree ti Dios ayén ya'uví'iti u júte'ímua a'ujna a'u ti naa hua'éen. Canu ramua'aree ti pua'a auj seíjre'e í rutevij jime'e nusu caí ché'e, sino a'íi pu í Dios ramua'aree.

⁴ A'uu pu ayén éeni'ic'e tejá'anamua a'jina ti caí a'ij t'l'iri'iri ti ja'ati raataxá j'iyen chaanaca japua, a'iné capu ayén á'achauutzijre'e ti ja'ati ayén raataxá j'iyen chaanaca japua.

⁵ Canu ne j'ime'en á'antzaahuate'en, sino a'ij nu xaa jín á'antzaahuate'en ne'jina í ja'ati. Ajta ti pua'a niyen ne j'ime'en á'antzaahuate'e, a'ij nu jín a'utántzaahuate'esin ne'jina j'ime'e í ti caí nú'uca'anisti'i.

⁶ Mí ajta, ti pua'a niyen ca'aníjra'a ti litáne'a'acare'en nej ni a'utántzaahuate'en, canu ne'jín pú'eene'e na'ame sej ti cha'a na'a ti'ixa, a'iné nee nu tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájta. Mí neajta inee, canu niyen rini ti ij caí ja'ati ayén huápi'i t'l'ineseijra ineezti a'ij ti caí tiraavíjte'e, sino ché'e a'jín ayén t'l'ineseijra a'ij nej rici, ajta a'ij nej ti'ixa.

⁷ A'iné jé'ecan pu huápi'i tiú'ujxe'eve'eca'a a'jina ti huatasej're ineezti jemi, nej ni caí huápi'i ahuántzaahuate'en, Dios pu ayén raateájtuaa ineezti jemi ti'iti ti né'itziite'eca'a í netevi jetze. Cu xiee ti kuj t'zicare'e na'ajéjtze i ne jetze. A'jín pu a'jín pú'eene'e í ti Satanás ya'uta'íteca'a ti ná'itziite'en nej ni caí huápi'i ahuántzaahuate'en.

⁸ Huaíca pua'amé nu niyen ne'jina jín tirájhuvaiiri'i í tavástara'a ti ná'ari'i a'jina ti nú'ucui'ica'a yú ne tzajta'a.

⁹ Ajta a'jín í tavástara'a, a'jín pu ayén tinaatá'ixaa t'jín: "A'jina í nej nex't'evi'ira'a jín rí'i timuaatá'aca, ayée pu á'vejre mú'eezti, a'iné ayée pu raana'jímire'en í nemuári'eri'ira'a a'jina j'ime'e í ti caí mú'uca'anisti'i."

A'jín nu jín, niyen nex't'evi'ira'a jín ahuántzaahuate'en ne'jina j'ime'e ti caí nú'uca'anisti'i ti ij a'jín muári'eri'ire'ara'an í Círístu'u ayén neetzi jemi huateáturan. ¹⁰ A'jín nu jín, niyen nex't'evi'ira'a jín á'anca'ane í Círístu'u jetze me'ecan nej ni ne'jina jín te'utávicu'a'i a'jina ti caí nú'uca'anisti'i nusu í mej a'ij pua'a t'l'inejee na'ari a'jina ti nemuári'eri'ira'a ca'jín mej a'ij pua'a neruure na'ari mej puajtzi tinaatá'aca. Ayee nu á'anca'ane a'iné t'j na'a ti caí nú'uca'anisti'i, a'jín nu jetze aranca'ane í tavástara'a ti íj rí'i t'inetá'aca ineezti.

Pablo pu huápi'i a'ij t'é'ujmua'ate huá'a jemi í mej Corinto e'etiújse'iri

¹¹ Jee xaa ne'u, nee nu xaa net'fmu'a'i. Mú'een xu ca'anéeri naatá'a nej ni niyen huá'ini. Mí ajta, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'ecache'en sej siyen rí'i na'anrú'ure'en, a'iné canu xaa ne'u jaítze'e ciliéene'e jín t'l'ivaire'e mecaí a'jime í mej nu'u huápi'i ve'ecán jín t'l'ivaire'e ti eeri'i Dios nu'u hua'ant'fhuau. Capu amín a'ij nej caí ti'iti jín antínmua'aree.

¹² Xu'uri tiu'uséj mú'ejmi jemi ti ayén huarj t'j na'a ti ayén rijca í ja'ati ti Dios raata'íteca'a. A'jina í mej jín naa rí'i tira'utasej, ajta a'jina ti jín Dios tihua'u'itiiiri'i, ajta a'jina ti ayén huarj a'jina j'ime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios, na'jimi'i pu ayén tiu'utasej're mú'ejmi jemi net'íj nauj t'é'evicu'a'iraca'a a'jime jemi í mej néjcha'í're'e.

¹³ ¿Ti'itájni ayén caí tejamaac'í'i ti ajta caí ayén tihua'uc'í'i a'jime í mej pua'amecié e'etiújse'iri? Capu ti'iti xaa ne'u, sino a'jina í nej caí ja'anáj ti'it'ij jín muári'eri amuaatá'a. Setá'aj tinaatá'uuni'i nej caí ne'jina jín x'epi'ín p'í amuaaruu.

Huaíca pu jín ayén ti'ixa a'jina í Pablo ti huaja'uvé'emuuaare

¹⁴ Casi'i, mú'een, nu'uri neajtahua'a rí'i huánruu nej ni neajtahua'a amuja'uvé'e-muaare. Pu'uri huaíca teja'ur'é'enejsin. Neajta, canu a'atzu ti'it'ij jín muári'eri amuaatá'asin, a'iné canu rúuhuaumen ti mú'ejmi á'amua'a, sino nej mú'ejmi a'uvé'e-huauni. Ayee nu rici a'iné capu ayén tiraavíjte'e mej me'jín t'l'irí'i miyen ruvaújsimua'a ti'iti tá'acare'en, sino a'jime í vaújsimua'ame'en, a'jín mú'miyen ti'iti hua'utá'aca í ruyaujmua'a.

¹⁵ Nee nu xaa nex't'evi'ira'a jín ti'iti á'ujisin neetzi ti ne'áa na'ari niyen raaxíjte'en t'j na'a ti neetzi ne'áa nej ni jamuaatévaire'en mú'ejmi. Ajta, ti pua'a niyen jaítze'e já'amuxe'eve'e, ¿ni qui ayén huataújmua'a sej caí ché'e siyen nex't'eve'e ineezti?

¹⁶ Ché'e ayén 'eene'en nej caí ti'iti jín muári'eri á'amua'ate. Ayee xu ti'ixa nej nu'u huápi'i rú'umua'aree nej hua'itzi jín ti'it'íncha'í'ica'a, neajta nu'u hua'itzi jín amujá'urie.

¹⁷ ¿Ni niyen ti'iti jín amujá'urie ne'jina j'ime'e nej seica huata'íteca'a mú'ejmi jemi? Canu xaa ne'u.

¹⁸ Nee nu ca'aníjra'a raatá'a ne'jina í Tito ti ij a'jín á'ume'en mú'ejmi jemi. Neajta jamuan raata'íteca'a ne'jina í ta'ihuaara'a. ¿Ni qui ti'iti jín amujá'urie a'jina í Tito? Capu xaa ne'u.

¿Ni tecaí iteen tiyen che'atá tena'a ti'itítacha'íi tǵ ajta a'ǵjna? ¿Ni tecaí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane mú'ejmi jemi tǵ ajta a'ǵjna? A'íné tǵtá xaa ne'u.

¹⁹ Tǵ na'a nej niyen tejá'amua'ixaate'e, ayén tejamuá'amitiejte'e tej tiyen ta japua huatétanan mú'ejmi jemi. Mi teajta iteen, catu, sino í Dios jemi tu tiyen tejá'amua'ixaate'e te'ǵjna jime'e tej Cirístu'u jetze ajtéme'ecan, tej ti nain jǵn rǵ'í amuaáruuren mú'ejmi, í tej já'amuaxe'eve'e.

²⁰ Ayeé nu 'een jǵn tǵ'itziine'e ti pua'a neri ne'uun e'ará'asti, neajta niyen éeni'icǵ'e amuáateuni sej caí siyen ti'tiúǵcha'íi a'ǵ nej tǵ'ǵxe'eve'e, seajta siyen éeni'icǵ'e naaté'uuni mú'een nej caí niyen 'een a'ǵ sej seajta tǵ'ǵxe'eve'e. ¿Ni qui siyen mú'een xu tiúǵté'axi'isin nusu siyen ahuaúǵchueere'en na'ari siyen tiníniú'ucacu? ¿Ni qui siyen já'ita'a a'utajú'un na'ari seajta siyen a'ǵ pua'a ti'ihuaúǵxajtzi'i nusu a'ǵ pua'a setiú'ujxajta? ¿Ni qui majta seica miyen á'ujtzaahuat'e muá'aju'u, majta a'ǵ pua'a rij muá'aju'u?

²¹ Ayeé nu neajta éeni'icǵ'e tǵ'itziine'e ti ayén Dios naatatévi'iraste'en mú'ejmi jemi netǵ'ǵ neajtahua'a ne'uun e'ará'asti. Tij caí ayén tiú'ujxe'eve'e a'ame nej ne'ǵjna jǵn huaténxiemijte'en ne'ǵjna jime'e í mej mu'íitǵ, a'ǵme í mej a'amua jetze ajtéme'ecan, í mej majta amuacá auteáǵturaa í Dios jemi. A'ǵ mú a'ǵn pú'een í mej majta caí xi seicǵé tiu'umuá'aj mej mi raatapúa'ajta í mej jǵn auté'itzea'ara, tǵ na'a ti a'ǵ pua'a seǵre'e í Dios jemi, mej ruxána'acira'ate'eca'a, mej majta rutevij jǵn raamuá'itǵjci í tumin, mej caí ti'titi á'astǵre'e, a'ǵjna í mej jǵn miyen a'ǵ pua'a ti'itíúǵcha'íi.

13

Pablo pu tihua'ǵjmǵ

¹ Nu'uri hua'apua jama'uvé'emuareca'a, neajtahua'a nu neri tǵn a'atanéjsin mú'ejmi jemi. Ayeé nu rǵni a'ǵ ti té'eyu'usi'ǵ tǵjǵn: “Mej mi tzaahuati'ira'a jǵn seǵ a'uxǵte'en, ayéé pu ruxe'eve'e mej miyen tiu'utaxáǵ hua'apua í teite nusu hua'íca.”

^{2,3} Ayeé nu tihua'utániuuche í mej mejmǵ'i auteáǵturaa í Dios jemi, neajta naǵmǵ'ica í seica. Ijii, nej ye'ímuá huatéǵvee, nu'uri neajtahua'a niyen che'atá nena'a tihua'a-níuuche netǵ huarǵ netǵ'ǵ hua'apua amuáamuaareca'a. Ti pua'a neajtahua'a ne'uun a'atanén, canu ché'e tǵhua'utá'uuni'ira, a'íné mú'een xu siyen raxǵ'eve'e nej ti'titi jamuaataseǵrate'en í sej jǵn ráamua'aree ti a'ǵn Cirístu'u ayén ca'anǵra'a tinaatá'aca nej ni niyen tiu'uxáǵ a'ǵjna jetze me'ecan. Ajta a'ǵn Cirístu'u, capu ayén 'een mú'ejmi jemi tǵ seǵ ti caí rú'uca'anisti'ǵ, sino jé'ecan pu huáǵ'ǵ tiu'umuáǵieǵ mú'ejmi jemi a'ǵjna jime'e í rumuáǵ'eri'ire'ara'an.

⁴ A'ǵ pu xaa jǵn ayén á'utataihuaca'a í cúruu jetze a'ǵjna jime'e ti caí rú'uca'anisti'iraca'a í rutevij jetze. Mi ajta íjii, a'ǵ pu ruuri seǵre'e a'ǵjna jime'e í muáǵ'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, itejmi, ayéé pu che'atá na'a caí tǵ'uca'anisti'ǵ a'ǵjna jime'e tej Cirístu'u jetze ajtéme'ecan. Mi teajta iteen, í tej jǵn tǵ'ivaire'e mú'ejmi jemi, teen tu ruuri tá'aju'un í jemin te'ǵjna jime'e tej jetzen arátaca'ane í Dios.

⁵ Setá'aj siyen huaúǵmua'atziite'en aísǵ ti pua'a siyen rá'astǵre'e se'ǵjna jime'e sej té'atzaahuat'e nusu secaí. Setá'aj huatéǵseǵ temua'a naa í ru jetze. ¿Ni qui ayén ari tejamuá'amitiejte'e ti a'ǵn Jesús, ti ajta Cirístu'u pú'een, a'ǵn mú'ejmi jemi huatéáǵturaa? Na'ari caí, nusu seri huamuá'itiche.

⁶ Ayeé nu tǵ'ǵxe'eve'e ti ij ayén tejamuá'amitiejte'e tej caí huamuá'itiche iteen.

⁷ Mi teajta iteen, ayéé tu tǵ'ǵhuavii í Dios sej si caí ti'titi jǵn auteáuran. Catu tiyen ta jǵme'en rahuahuauu ti ij ayén tejamuá'amitiejte'e tej tiyen te'ǵjna jǵn te'ará'asten, sino sej si siyen huáǵni a'ǵ ti tiraavǵte'e. Capu amǵn a'ǵ, ti pua'a ayén tejamuá'amitiejte'e tej huamuá'itiche nusu tecaí.

⁸ Ayeé nu 'een jǵn niyen tejá'amua'ixaate'e, a'íné catu te'ǵjna jǵn antǵtamua'aree tej raatá'ǵjmǵ te'ǵjna ti tzaahuati'ira'a jǵn seǵre'e, sino teen tu te'ǵjna jǵn antǵtamua'aree tej ti tiu'utévaire'en te'ǵjna jime'e ti tzaahuati'ira'a jǵn seǵre'e.

⁹ Teen tu xaa tiyen tátemua'ave'e te'ǵjna jime'e ti caí tǵ'uca'anisti'ǵ itejmi, teajta te'ǵjna jime'e sej mú'een seri huatéǵjca'ane í ru tzajta'a í tavástara'a jemi. Ayeé tu mú'ejmi jime'en tǵ'ǵhuavii ti ij Dios ayén amuaanaǵmire'en.

¹⁰ Ayee nu ye'imuá huatéjvee niyen tejá'amuayu'use'e ti ij caí ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani nej ni niyen amuaatamuári'eriste'en ne'íjna jime'e ti nevéstara'a ayén tinaa'íjca nej ni r'í'í amuáaruuren. Capu xaa ne'u a'íjna jín ayén tinaa'íjca nej ámuaaté'uuna.

Huá'ateujte'e, a'í'í pu ajta ra'antipúa'ajte

¹¹ Setá'aj huaújtemua'ave'en, ne'ihuaamua'a. Setá'aj r'í'í huaújruuren se'íjna jime'e a'ij sej ti'ití'íjcha'í'í. Setá'aj seajta siyen rá'astijre'e í nej jín á'amuahuvii. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a r'í'í tiú'umua'ati, setá'aj seajta ruxiéehua tí'itechejca. Tí'í pua'a siyen huárini, a'í'í pu mú'ejmi tzajta'a huateáturaasin a'íjna í Dios ti ayén já'amuaxe'eve'e, ti ajta amua'anpuá'ajte'en.

¹² Setá'aj siyen huaújteujte'en, xu'iteújpi'ítze'axi'ín se'íjna jime'e sej naími'i Círíistu'u jetze ajtémecan.

¹³ Naími'i í mej té'atzaahuate'e, í mej majta íiye tiújse'iri, a'í'í mú' á'amuateujte'e.

¹⁴ Ché'e ayén mú'ejmi jemi huateáturan a'íjna í ti jín r'í'í tejamuaatá'aca í tavástarala, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. Ché'e ajta já'amuaxe'eve'e í Dios. Ché'e ajta a'í'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan mú'ejmi jemi naíjmi'ica. Ché'e ayén teja'uré'enen. Antipúa'areca'a.

A'ij t̄i tira'uyú'uxaca'á í San Pablo a'fimej í mej Gálatas a'uchéejme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

^{1,2} Inee, inee i'li Pablo, naíjmi'ica jamuan í ne'ihuaamua'a í mej nee jamuan yé huateí, teen tu yé tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mi sej e'etiújse'ire mu'licacié u Galacia. Nee nu ne'fín pú'een sefj í ti Dios neja'uta'íteca'a. Capu teví na'a neja'uta'íteca'a, capu ja'atf ajta na'antíhuau sino a'fí pu'u í Jesús ti i'li Círístu'u, ajta í táatajra'an ti a'fín pú'een í Dios ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

³ Ché'e a'fín í Dios í tej rájya'upua, ajta a'fín í tavástar'a a'fjna í Jesús ti ajta i'li Círístu'u, miché'e me'fín rí'í tejamuaatá'an rux'evi'ira'a jime'e, miché'e majta rí'í tejamuhuatépu'a'ajte'en í á'amuatjajta'a. ⁴ Ché'e ayén éene'en, a'iné a'fí púu í tavástar'a huataúra'a ti huámi'ini ta jetze me'ecan ti ij a'fín tu'irájtuuani a'fimej tzajta'a í mej a'ij pu'a'a titetiújcha'íi í mej yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua. Aye'e pu t'íjxe'eve'e í Dios í tej rájya'upua ti a'fín Jesús ayén huárini. ⁵ A'fj pu jfn tiché'e tiyen rí'í tiraatá'an t̄j na'a rusén jime'e. Aye'e pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

Capu máaj niuucari í ti jfn hua'irátuaasin a'fjna í Dios

⁶ Jé'ecan nu a'ij pu'a'a te'utánmu'a ne'fjna jime'e sej siyen ca'anacan mé rúhuhua'ana se'fjna ti amuaatajé sej si ra'ará'astijre'en sej a'iné Círístu'u pu a'amua japua huaniú rux'evi'ira'a jime'e. Mú'een xu mé rúhuhua'ana sej si seicié tira'ancuré'an seica í niuucari í sej nu'u jfn huataújtemua'ave'en.

⁷ Mí ajta caí, capu a'atzu a'fín pú'een sej í niuucari í ti jfn Dios amua'irátuaasin. Ayej ne'ase seica mú á'amua'itziite'e sej si caí ché'e rí'í títé'ujmu'ate. Tij mecaí miyen t'ítese'e mej seicié ráaruuren í niuucari ti xaa a'ij t'ítj jime'en t'í'iraxa í Círístu'u. ⁸ Aru ti pu'a'a ja'atf ayén seicié tejá'amua'ixaate'e í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puajtzi raatá'an. Capu amín a'ij ja'atf ti pú'een ti ayén seicié tejá'amua'ixaate'e, ti pu'a'a inee na'ari sej ti t'í'ivaire'e u ta japua.

⁹ Tu'uri tiyen tejá'amua'ixa. Teajtáhua'a tu tiyen tejá'amua'ixaate'e yee ti pu'a'a ja'atf ayén seicié tejá'amua'ixaate'e seica í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puajtzi raatá'an.

¹⁰ ¿A'iné setí'imua'atze mú'een neetzi jime'e? ¿Ni qui yee nej niyen ráahuasin í teite tzajta'a mej mi rí'í tinaasej nusu nej niyen ráahuasin í Dios jemi ti a'fín xaa rí'í tinaasej? ¿Ni qui ayén tejamuá'amitiejte'e nej ne'fjna jfn niyen t'ítese'e nej ni rí'í tihua'utá'an í teite? Tí pu'a'a ayén té'eme'enche'e nej ne'fjna jfn t'ítese'e, capu ché'e rí'íríista á'ame'enche'e nej niyen nicu t'í'ijvare'e í Círístu'u.

Capu nu'u rusej a'ij tirájteu a'ij ti t'ítj jfn t'í'ivare'e í Círístu'u jemi

¹¹ Aye'e nu t'í'jxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si ráamua'ati ti caí ja'atf rusej a'ij tirájteu í niuucari í nej jfn tejamuá'ixaa. ¹² Canu ra'ancuré'a teite jemi. Capu ja'atf ayén tineemuá'ate, sino í Círístu'u, a'fí pu tinaatasejrate a'fjna ti avítzi'ihuaca'a í Dios jemi.

¹³ Seajta mú'een, xu'uri ráamua'areeri'i a'ij nej t'í'jri'irejca'a í jécua'ímua net'íj nauj rá'astijre'eca'a í hua'aru'ejra a'fime í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Na'aranca'anécan nu jfn a'ij pu'a'a huá'aru'ejca'a a'fimej í mej Círístu'u jemi sejre'eca'a. Nee nu t'ítese'eca'a nej hua'antipua'ajte'en naíjmi'ica. ¹⁴ Jaítze'e nu rá'astijre'eca'a í nevaújsimua'a teecan tihua'aye'ira caí a'fime í nex'ej teite, í mej Israél jetze ajtéme'ecan, í mej majta miyen t'ítetei net'íj inee. Naíjmi'ica nu huatémua'iti ne'fjna jime'e í nej raayí'itihua'a í taye'irá.

¹⁵⁻¹⁶ Mí ajta Dios, a'fí pu na'antíhuau net'íj caí xi huanú'ihua. A'fí pu ajta naatajé a'fjna jime'e ti ná'ancu'uvajxi rux'evi'ira'a jime'e. T'í'ij i ra'aránajcheca'a nej ráamua'ati a'fjna ti i'li yaujra'an nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en huá'a tzajta'a a'fimej í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan. T'í'ij Dios ayén náaru, canu ja'atf jemi a'atanéj ti ij a'fín tinaamuá'aten a'ij nej t'ítj jfn niyen huárini. ¹⁷ Canu neajta ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ni huá'umuare

a'fimej í mej amuacaí antíhuaviihuaca'a netí'ij caí xi inee, sino á'iyen nu ne'uun a'atanéj u Arabia. Aj nu ni'ijta' ne'uun a'ume u Damasco.

¹⁸ Huaíca nine'ira'a nu ne'uun é'etee. Aj nu ni ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ni ráamua'ati ne'fjna í Pedro. Neajta nu jamuan á'ucatii a'achú cumu hua'apua itieeri. ¹⁹ Seij nu neajta ne'uun a'uséj ne'fjna í Jacobo ti i'i juutzeájr'aan í tavástar'a. Canu máaj ja'atí a'uséj ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'fime í mej antíhuaviihuaca'a. ²⁰ Ayeé nu tejá'amuaxaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti a'fín Dios ajta ramua'aree nej caí hua'itzi jín tejá'amuayu'luse'e.

²¹ Neajta á'iyen, ne'uun u a'ará'a ne'újna í seij chuéjra'a japua u Siria, neajta ne'újna u Cilicia. ²² Majta a'fime í mej me'uun a'uchéjme í mej majta Círístu'u jemi seijre'e, capu ja'atí nemua'ajcaa.

²³ A'fí mu'u niuucari namuajraca'a tijín: "A'fí pu yeehui a'fín pú'een í ti ajmí'í a'ij pua'a taruurejca'a. Mí ajta fji pu yeehui ayén tihuá'a'ixaate'e á'aye'í í teite mej mi miyen tira'ará'astjire'en í ye'irá'í ti ajmí'í ra'antipua'ajte'emi'ícaa." ²⁴ Majta a'fime, rí'í mú tiraatá'aca í Dios ineetzi jime'e.

2

A'fí mú nu'u ra'ancuré'evi'iti a'fimej í mej tiu'uta'afjti'ire

¹ Tí'ij ari ayén teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua nine'ira'a, neajtahua'a nu ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén ne'fjna jamuan í Bernabé. Neajta nu ne'fín a'uví'ití í Tito. ² A'uu nu a'ujnéj ne'fjna jime'e ti Dios ayén ca'aníjra'a naatá'a. A'uu nu tihuá'utá'ixaa nain jime'e í niuucari a'ij nej ye'í tihuá'ihuá'ixaate'esin ne'fimej í mej caí Israél jetze ajtémecan. Aru avíitzi nu jín niyen huarfj huá'a jemi í mej nu'u tihuá'ajte'e. Ayeé nu een jín huarfj ti ij caí ja'atí tina'antiú'uuni'í a'fjna jime'e a'ij nej rici. Tí pua'a ayén tina'antiú'uuni'í, capu ché'e ti'ití huatévaire'esin a'ij nej rici.

³ Mí ajta caí, capu ayén te'irájraa a'ij mej í seica, t'fíjxe'eve'eca'a a'liné a'fime í mej tihuá'ajte'eca'a, camu miyen raata'iteca'a a'fjna jime'e í mej ra'antisíjchixi'ín í runavij, a'liné huá'a jetze pu ajtémecan í griego a'fjna í Tito. ⁴ Ayeé pu een jín huatasejre itejmi jemi a'liné seica mú avíitzi jín uteájrupi itejmi tzajta'a mej mi tájeeve a'ij tej ti'itítacha'fí iteen í Círístu'u jemi ti a'fín ari tu'irájtuua. A'fí mú miyen rusejrataca'a mej nu'u téjmi jetze ajtémecan.

Mí majta caí, camu. Metí'ihuahitaca mu'u. Ayeé mu'u raxí'eve'eca'a micu mej mi titaata'ajte'en ca'anéjri jime'e. ⁵ Catu a'atzu hua'utá'a mej mi miyen titaatémua'itín, a'liné ayéé tu t'fíjxe'eve'eca'a ti auj rí'írísta á'ara'ani sej ráanamua tzáahuati'ira'a jime'e í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin.

⁶ Majta a'fime, í mej nú'u huápi'í mú ruxe'eve'e, camu máaj a'ij tirájteu mej mi majta me'fín raanaajmire'en a'ij nej tihuá'ihuá'ixaa í teite í mej caí Israél jetze ajtémecan. Ajta, capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a mej miyen huápi'í ruxe'eve'e nusu mecaí, a'liné Dios pu ruxí'ej na'a hua'ancuré'evi'itici í teite, matíj mena'a pua'amé.

⁷ Mí majta me'fín, matí'ijta'íj ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti a'fín Dios ayén che'atá na'a tinaata'ajte'eca'a ineetzi t'ij ajta ayén a'fj tiu'uta'ajte'eca'a a'fjna í Pedro. Tihuá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén tinaata'ajte'eca'a nej ni tihuá'utá'ixaate'en a'fimej í mej caí Israél jetze ajtémecan ne'fjna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuuaani. Mí ajta a'fín, í Pedro, Dios pu ayén tiraata'ajte'eca'a ti ayén tihuá'utá'ixaate'en a'fimej í mej Israél jetze ajtémecan.

⁸ Ayeé pu'u na'a, a'liné a'fín ti t'ímuari'eca'a í Pedro jamuan ti ij tiraata'ajte'en ti a'fín huá'a jamuan u á'ume'en í mej Israél jetze ajtémecan, a'fí pu ayén che'atá na'a t'ímuari'eca'a ineetzi jamuan nej ni huá'a jamuan u á'ume'en í mej caí Israél jetze ajtémecan.

⁹ Majta me'fín í mej huaíca, a'fjna í Jacobo, ajta a'fjna í Pedro, ajta a'fjna í Juan, a'ii mú a'fín pu'éene'e í mej jee antiújmua'aree a'fimej jemi í seica í mej Dios jemi seijre'e. Tí'ij ari ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén rí'í tinaatá'a, aj mú mi temua'a naa tina'ancuré'evi'iti, majta me'fín temua'a naa te'encuré'evi'iti me'fjna í Bernabé. A'fí mú xaa miyen tiraaxí'epí'intare itejmi jime'e tej nu'u huá'a jamuan u á'uju'un a'fimej í mej

caí Israél jetze ajtémecan tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en, majta miyen ru jetze mej nu'u a'fmej jemi u á'uju'un í mej Israél jetze ajtémecan.

¹⁰ A'fí mu'u tájhuaaviiri'i tej nu'u a'fmej autámua'aree teuche'e í mej caí a'ij té'eviicua'i tej nu'u hua'utévaire'en. Neajta inee, nee nu xaa ahua'ncane nej ni nex'evi'ira'a jín niyen huárini.

Pablo pu ra'ajté'axi a'fjna í Pedro a'ujna já'ahua'a u Antioquía

¹¹ Ajta a'fín í Pedro, t'f'ij a'uun a'atanéj u Antioquía, nee nu ra'ajté'axi í jemin, a'iné a'fí pu a'ut'é'itzee ti'tifj jíme'e. ¹² Mat'f'ij caí xi á a'atanéj seica í teteca jamuan a'fjna í Jacobo, ayée pu rijcaa a'fjna í Pedro. Huá'a jamuan pu tí'icua'acare'e a'fmej í mej caí Israél jetze ajtémecan. Mí ajta a'fín, mat'f'ij e'iré'ene a'fme í seica, Pedro pu ayén a'ut'éjche ti ajtára'ani huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtémecan. Capu ché'e huá'ajaahuat'eca'a a'iné huá'atziinne'eca'a a'fmej í mej huá'a jetze ajtémecan a'fme í mej miyen ra'antis'f'iche í runavij.

¹³ Majta í seica í mej Israél jetze ajtémecan, camu majta miyen huarfj jé'iyecan jime'e sino miyen hua'itzi jín rusefjrataca'a a'ij ti ajta huarfj a'fjna í Pedro. A'fj pu jín te'uteujhua'itze ajta a'fjna í Bernabé. ¹⁴ T'f'ij ayén tiná'amitiejte'eca'a mej caí miyen r'f'i titetijcha'f'ica'a tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'itamua'ate í niuucari, mat'f'ij neseíracaa í teite niyen tiraata'ixaa ne'fjna í Pedro tíjín: "Mú'ee pej huá'a jetze ajtémecan í mej Israél jetze huanéj. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u ti'ti'á'acha'f'í mat'f'ij a'fme í mej caí Israél jetze ajtémecan. Pecaj xaa ne'u piyen ti'ti'á'acha'f'í. ¿A'iné een jime'e piyen huá'aruure pe'fmej í mej caí Israél jetze ajtémecan mej mi miyen te'araúrasten tihua'aye'ira a'fme í mej Israél jetze ajtémecan?"

Dios pu ayén na'fmi'f'ica huirátuaasin mat'f'ij mana'a mej té'atzaahuat'e

¹⁵ Teen tu huá'a jetze ajtémecan te'fjna jime'e tej Israél jetze huanéj. Catu huá'a jetze ajtémecan a'fmej í mej aut'é'itzea'ara í Dios jemi. ¹⁶ Teen tu tiyen ramua'aree a'ij ti een í Dios jemi ti ja'at'f'í r'f'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu xaa ne'u ti'tif'í a'ij tiraatévaire'en a'fjna í ja'at'f'í ti pua'a nain jín araúrasten a'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta, sino a'fí pu xaa r'f'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi ti pua'a a'fín ra'ará'astijre'en í Jesús ti ajta i'f'í Círífistu'u. Teajta iteen, ayée tu teajta iteen teri rá'atzaahuat'e te'fjna í Círífistu'u ti ajta i'f'í Jesús tej ti tiyen r'f'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'fjna jime'e tej ra'ará'astijre'en te'fjna í Círífistu'u. Catu xaa ne'u ra'ará'astijre'e te'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta a'iné capu ja'at'f'í r'f'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a ra'ará'astijre'en a'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁷ Ari ti pua'a ayén te'irájra'ani tej tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín huateáturan mat'f'ij a'fme í mej caí Israél jetze ajtémecan te'fjna jime'e tej tiyen ráahuasin tej ti tiyen r'f'éene'ecán jín huateáturan jemin í Círífistu'u, ¿a'iné na'acui huataújmua'a? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti Círífistu'u ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen a'ij pua'a ti'tif'í tacha'f'í? Capu xaa ne'u, capu a'atzu. ¹⁸ Mí neajta inee, ti pua'a neajtahua'a nena'a ra'ut'éjcheni nej ra'ará'astijre'en í nej nejm'f'í raatapuá'ajta'ca'a nej niyen rá'astijre'eca'a, ti pua'a niyen huárini neajtahua'a, ayée pu huataújmua'a tíjín yee na'ut'é'itze ti'tifj jime'e net'f'ij amuacaican raatapuá'ajta'ca'a.

¹⁹ A'fj pu jín, net'f'ij rá'astijre'eca'a í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu teja'uré'ene ti caí huatá'f'iristareca'a nej nain jín aráne'astijre'en. A'fj pu jín ayén pu huataújmua'a, cu xiee nej huam'f'í jemin a'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta nej ni ruurican huateáturan í Dios jemi. ²⁰ Naac'f'í ajta ineetzi mej mi miyen náaruuren mat'f'ij rá'utatai í Círífistu'u í cúruu jetze. A'fj nu jín caí ché'e nena'a ruurican huateájturaa sino ruurican nu huateájturaa a'iné Círífistu'u pu ruurican seijre'e neetzi jetze. Ajta a'ij nej r'f'í ti'tincha'f'í f'jii nej nauj ratéhua'ira'a, ayée nu aránca'ane ne'fjna jime'e nej ra'ará'astijre'en ne'fjna ti i'f'í yaujra'an pú'een í Dios. A'fí pu icu naataxf'íve, ajta huataúra'a ti huám'f'ini neetzi jetze me'ecan.

²¹ A'fj nu jín caí mé rúujisin ne'fjna í ti Dios jín r'f'í tinaatá'a rux'evi'ira'a jime'e. Ayej xaa ne'u, ti pua'a r'f'irístanche'e ti ja'at'f'í ayén r'f'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi

a'fjna jíme'e ti nain jín ra'ará'asten a'fjna jíme'e í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ché'e tí'itf huatevaüre'enche'e ti huamí'i í Ciríistu'u.

3

Jíme'en a'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta, ajta í mej té'atzaahuat'e

¹ Mú'een, mí sej Galacia a'uchéjme, caxu a'atzu mé úumua'aree mú'een. ¿A'ataani á'amuaaxiéenereca'a sej si siyen a'ij pua'a mé titeumua'aren? Mú'ejmi jemi tu temua'a naa tejámuaatá'ixaa mej rá'utatai me'fjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u.

² Niché'e seij tejámuaata'íhua'u. ¿A'íné sej si éeni'ici'e ra'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? ¿Ni qui se'fjna jín sej rá'astjire'eca'a í niuucari í mej jín tí'ajta na'ari se'fjna jín sej rá'atzaahuat'e'eca'a í sej ráanamujri'i itejmi jemi? ³ ¿Ni tzaa siyen rí'i huápi'i caí mé teúmua'aree? Ayeé xu ra'utéjhuii sej si siyen araújca'ane se'fjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¿Ni tzaa ayén tejamua'amitiejte'e sej si siyen raanaíjmire'en sej ra'ará'astjire'en í tavástara'a se'fjna jíme'e sej ru jetze a'ij tirájteu rujímua'a sena'a? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

⁴ Naíjmi'i tíj na'a í ti Dios jín rí'i tejamuaatá'a, ¿ni qui ayén tejamuáaruu ti ij ayén éene'e á'ara'ani ti nain tejá'uveti? Mí ajta, capu xaa ne'u a'ij ámitieere'e ti pua'a nain tejá'uveti nusu caí. ⁵ ¿A'íné een jíme'e Dios raata'iteca'a í ruxiejniu'uca ti a'fín mú'ejmi jemi huateáturan? Ajta, ¿a'íné een jíme'e Dios ayén tiu'umuáriej mú'ejmi jemi a'fjna jíme'e ti raaré'an í tí'imuari'ihua ti huápi'i ruxe'eve'e? ¿Ni qui ayén huaríj a'fjna jíme'e sej ra'ará'astjire se'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Capu a'atzu xaa ne'u, sino ayée pu'u huaríj a'fjna jíme'e sej rá'atzaahuat'e'eca'a í tej teri tejamuá'ixaa.

⁶ Ayeé pu che'atá na'a té'atzaahuat'e'eca'a a'fjna í Abraham teecan a'ij ti Dios tiraata'ixaa. A'ij pu jín, Abraham rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. 'Setá'aj siyen ráamua'aree se'fjna ti jíme'en yee matíj mena'a pua'amé í mej té'atzaahuat'e, a'ii mú nu'u a'fín pú'een í mej jetzen airáane a'fjna í Abraham teecan.

⁸ Ajta, jéjcuá ímuá, a'fí pu ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze ti Dios ayén tihua'atá'acare'en a'fímej í mej caí Israél jetze ajtémecan mej mi rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'fjna jíme'e í mej té'atzaahuat'e, micu. Ajta a'fín í Dios, amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa a'fjna í Abraham teecan a'fjna í niuucari ti jíme'en Dios hua'irájtuaani, ayén tíjín: "Naíjmi'ica í teite í mej huachéjme íiyen chaanaca japua, nee nu yee rí'i tihua'utá'asin mú'eetzi jíme'e."

⁹ A'fj pu jín, naíjmi'ica í mej té'atzaahuat'e, Dios pu rí'i tihua'utá'asin jamuan a'fjna í Abraham teecan ti ajta rá'atzaahuat'e'eca'a í Dios.

¹⁰ Mí ajta a'fíme í mej ra'ará'astjire me'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta, naíjmi'ica pu puafjtzi huatá'asin í Dios, a'íné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: "Puafjtzi pu yee tiraatá'asin ja'atí ti na'a ti caí nain jín ra'ará'astjire'en a'ij ti ye'í té'axa jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta."

¹¹ Ajta a'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta, capu rí'irí ti a'fín ayén ráaruuren í ja'ati tí'ij ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi. Ayeé pu'u éene'e já'araa a'íné ayée pu ajta té'eyu'usi'i tíjín: "A'fí pu hui ti rí'éene'e jín huateájturaa í Dios jemi, a'fí pu yee ruuri a'ame a'fjna jíme'e, icu, ti a'fín ayén té'atzaahuat'e."

¹² Tí pua'a ja'atí ayén ra'ará'astjire'en í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'fjna ja'atí té'antzaahuat'en, sino ché'e ra'ará'astjire'en pu'u a'fjna í niuucari a'íné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: "A'fjna ti yee ayén ra'ará'astjire'en a'ij ti té'eyu'usi'í í niuucari jetze, a'fí pu yee a'fjna jín rí'i tí'ití'ujcha'í a'ame."

Single Line Composer ¹³ Ajta a'fjna í Ciríistu'u, a'fí pu tu'irájtuua ti ij caí puafjtzi táaci'iti a'fjna jíme'e tej caí rá'astjire'e í niuucari í mej jín tí'ajta. Puafjtzi pu xaa raac'íi ta jetze me'ecan a'íné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: "Puafjtzi pu yee raatá'asin ja'atí ti na'a mej rá'atatan í cíyey jetze." ¹⁴ Ayeé pu a'fjna jín tiráaruu ti ij ayén tihua'uci'iti a'fímej í mej caí Israél jetze ajtémecan a'fjna í ti jín Dios rí'i tiraatá'a a'fjna í Abraham teecan, ti ij ajta tej te'fjna jín té'atzaahuat'e tej tíj ra'ancuré'an te'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ij ti a'fín ari te'ataújratiiri'i.

Jíme'en í niuucari í mej jín tí'ajta ajta a'fjna ti jín Dios te'ataújratiiri'i

¹⁵ Casi'i, ne'ihuamua'a, tiché'e te'fjna jín tiu'utaxáj a'ij ti t'l'irineca tej ti teuj yen huachéjme fiyen chaanaca japua. Tí pua'a ja'atí ari ra'uyú'uxaca'a í cuapée jetze í mej jín ra'ancuré'an í ti'á'ara'an í ja'atí ti huam'í, ti pua'a ari ayén té'eyu'usi'ihua a'ij ti tiraavjíte'e, capu ri'írí ti ja'atí ti'ítí mááj jetzen ra'uyú'uxa. Ruxe'eve'e mej ra'ará'astjire'en a'ij ti té'eyu'usi'ihua.

¹⁶ Me'ecui xaa, Dios pu ayén ajm'í te'ataújratziiri'í ti'ítíj jime'e a'fjna jemi í Abraham teecan, ajta a'fmej jemi í mej jetzen a'iránejsin. Aru, capu ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tihuá'uci'ítífiche'e í mej mu'íití a'iránejsin a'fjna í Abraham teecan jetze, sino ti ayén tiráaci'ítíiche'e í ti sefj na'a a'iránejsin. Ajta a'fín ti sefj na'a, a'ii pu a'fín pú'een í Cirístu'u.

¹⁷ Ayeé pu huataújmu'a a'fjna. Amuacaícan, Dios pu ayén raatá'a í runiuuca í Abraham jemi a'ij ti teja'uré'enejsin. T'f'ijta ari teuomé'eca a'achú cumu muáacuacientos nine'ira'a japuan seité japuan tamuáamuata'a, aj pu'í Dios hua'utá'a a'fjna í niuucari í mej jín t'íajta. A'fj pu jín, capu ri'írí ti a'fín niuucari ra'uré'uuna a'fjna ti jín Dios amuacaícan tihuau'fjca í Abraham teecan jemi. A'fj pu jín aúche'e t'í'ivaire'e a'fjna í ti jín tihuau'fjca.

¹⁸ Ayeé pu'u t'í'een, a'iné ti pua'a ti'ítí ayén tiráaci'ítí sefj í ja'atí a'fjna jime'e ti a'fín niuucari í mej jín t'íajta ayén tiraatá'aca, capu ché'e ayé na'a caí huatasefjre'enche'e a'fjna ti jetzen huanéj a'fjna í Abraham teecan a'ij ti ayén Dios tihuau'fjca ti ayén té'eme'enche'e. Ajta a'fín í niuucari í mej jín t'íajta, capu Dios rusefj raateájtuaa huá'a jemi, sino a'fime í mej t'í'ivaire'e í ta japua, a'fí mú majta raax'epi'intare mej mi huá'a jemi raateájtuaani me'fjna í niuucari.

¹⁹ Tí pua'a ayén een, ¿a'iné ti í Dios hua'utá'a a'fjna í niuucari í mej jín t'íajta? Ayej xaa ne'u, ayéé pu een jín raateájtuaa huá'a jemi mej mi ráamua'aree nain jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayeé pu éene'e á'ame'enche'e ajta na'a caí huatasefjre'enche'e a'fjna ti jetzen huanéj a'fjna í Abraham teecan a'ij ti ayén Dios tihuau'fjca ti ayén té'eme'enche'e. Ajta a'fín í niuucari í mej jín t'íajta, capu Dios rusefj raateájtuaa huá'a jemi, sino a'fime í mej t'í'ivaire'e í ta japua, a'fí mú majta raax'epi'intare mej mi huá'a jemi raateájtuaani me'fjna í niuucari.

²⁰ Ayeé pu'u na'a, ti pua'a ayén seijre'e sefj ti f'ixi'epi'in, a'fí pu tihuau'té'vairé'esin na'fjmi'ica í mej t'í'irixaate'e, mej mi ra'antipua'ajte'en. Mí ajta, seij pu'u pú'een í Dios. Rusefj pu ayén tihuau'fjca, ajta rusefj pu raana'fjmire.

Jíme'en í ti jín t'í'ivaire'e a'fjna í niuucari í mej t'íajta

²¹ ¿A'iné na'a jí? ¿Ni qui ayén huataújmu'a'a ti seicé té'axa a'fjna jetze í niuucari í mej jín t'íajta, ajta seicé té'axa a'fjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í? Capu xaa ne'u, a'iné ti pua'a ayén t'í'irí'iriistache'e ti taatá'acare'en tej rúurijche'e í Dios jemi a'fjna í niuucari ti huateájturaa a'fmej jemi, aj pu xaa, icu, ri'írí'istaca'a tej ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'fjna jime'e tej rá'astjire'e te'fjna í niuucari í mej jín t'íajta.

²² Mí ajta, a'fjna í niuucari jetze, ayéé pu té'axa mej nu'u na'ími'í miyen auteájturaa í Dios jemi, a'achú mej mena'a pua'amé yen huachéjme fiyen chaanaca japua. Ayeé pu een jín té'axa ti ij a'fjna jín ri'írí'istan ti a'fín Dios te'ataújratziiri'í ti tihuá'uci'ítí a'fjna jime'e mej ra'ará'astjire'en me'fjna í Jesús ti ajta í'í Cirístu'u. Jee xaa ne'u, ayéé pu'u na'a ti a'fjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í, a'fmej pu t'í'icí'ítí a'fmej í mej miyen té'atzaahuat'e.

²³ T'f'ij caí xi huatasefjre í Cirístu'u tej ti tiyen ra'ará'astjire'en, ayéé pu éeni'icí'e seijre'eca'a cumu tej aiteánami'ihuaca'a a'fjna jime'e ti ca'anín jín tacha'í a'fjna í niuucari í mej jín t'íajta. Ayeé tu éene'e huateájturaa a'á'j'ímua t'ij na'a ti yú e'iré'ene t'ij f'iji ayén huatasefjre a'fjna í tej teri t'icú rá'atzaahuat'e. ²⁴ A'fj pu jín, ayén pu tacha'í a'fjna í niuucari ajta na'a caí huatasefjre'en í Cirístu'u tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan a'fjna jime'e tej ra'ará'astjire te'fjna í Cirístu'u.

²⁵ Me'ecui xaa ne'u, a'iné ari huatasefjre í tej jemin rá'astjire'e, capu ché'e tacha'í a'fjna í niuucari í mej jín t'íajta.

²⁶⁻²⁷ Na'ími'í xu yaújmu'a'ame'en pú'een í Dios se'fjna jime'e sej rá'astjire'e se'fjna í Cirístu'u ti ajta í'í Jesús, a'iné Cirístu'u pu á'amuanee're sej sí'í siyen éene'e xá'ara'ani t'fj a'fjna, set'fj sena'a pua'amé huámuai'í'vijhuaca'a í jemin.

²⁸ A'íj pu jín, caí ché'e me'é já'ahua'a í ti Israél jetze ajtémé'ecan, na'ari ti jí'í Griego. Capu ajta mé já'ahua'a í Círístu'u jemi í ti jí'í sejí ti ca'anéeri jín t'í'imuari'e nusu í ti ruxiéehua jín t'í'imuari'e. Capu ajta jetzen ruxe'eve'e í Círístu'u ti pua'a ja'atí teáata'a pú'een'en nusu 'íta'a na'a, a'iné najími'í xu Círístu'u jetze ajtémé'ecan. Mú'een xu xaa sejí teitejra'a pú'een í jemin.

²⁹ Ajta, ti pua'a siyen Círístu'u jetze ajtémé'ecan, a'íj xu jín seajta yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan, ajta a'íj pu tejá'amuaci'íti a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í.

4

Círístu'u pu'u raayí'íti ti rí'í taateájtuaani t'í'íj Dios taatéya'upuajta

¹ Niché'e niyen neajta sejí tiu'utaxáj. A'íjna í ja'ati ti ayén nain tiráaci'íti, meenti auj pá'arí'ista, ayée pu che'atá na'a een t'íj ajta sejí ti ca'anéeri jín t'í'imuari'e. Capu amín a'íj ti ari nain ti'á'ara'an pú'een. ² Ruxe'eve'e ti a'íin hua'ará'astjire'en a'ímej í mej racha'íi, í mej me'íjna jín antiújmua'aree mej tiú'ucha'íin nain í ti'á'ara'an ajta na'a caí ari ayén te'araúrasten a'achú pua'an nine'ira'a ti ari p'íti'ihuájxi'epi'íntari'iri'í í táatjra'an jemi.

³ Ayee pu che'atá na'a éene'e já'araa itejmi jemi. T'í'íj caí xí teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen t'í'itaci'íti a'íjna í ti ari p'íti'ihuájxi'epi'íntari'iri'í, ayée tu éeni'ici'e seijre'eca'a matjí a'íme í mej ca'anéeri jín t'í'imuari'e a'iné teuche'e tu rá'astjire'eca'a í tihuá'aye'ira í mej rujímuua'a mena'a rájteu í mej Israél jetze ajtémé'ecan.

^{4,5} Mí ajta Dios, t'í'íj ari teja'uré'enen a'íjna xicájra'a ti jetzen ayén raaxí'epi'íntare, a'íj pu ruyauj a'uta'íteca'a ti yé ve'ecáanen. Ajta a'íin yaujra'an, a'íj pu huanú'ihuaca'a í 'íta'a jetze, ajta ayén tiraa'íi ti ayén tira'ará'astjire'en í niuucari í mej jín t'í'íajta, ti ij a'íin hua'irájtuaani a'íme í mej ca'anéeri jín rá'astjire'eca'a me'íjna í niuucari í mej jín t'í'íajta, tej ti tiyen ra'anuré'an nain a'íj ti tiraavíjte'e ti titáaci'íti a'íjna jime'e ti Dios ayén taatéya'upuajta'a.

⁶ A'iné mú'een xu yaújmua'ame'en pú'een í Dios, Dios pu ye'uta'íteca'a í ruyauj xiejniuu'uca t'í'íj a'íin xiejniuu'ucare'ara'an huatéaturan í á'amuatzajta'a. A'li pu a'íin pú'een í xiejniuu'ucari ti ayén rájee t'íjín: "Abba, mi pej ní'ya'upua." ⁷ A'íj xu jín caí ché'e ca'anéeri jín t'í'imuari'e sino xu'uri yaújmua'ame'en pú'een. A'iné mú'een xu'uri yaújmua'ame'en pú'een, Dios pu ajta ayén amuáaruu ti ti'it'íj tejamuáaci'íti.

Pablo pu a'íj té'ujmuajca a'ímej jime'e í mej té'atzaahuat'e

⁸ Jéjca imuá, set'í'íj caí xí ramua'ajcaa í Dios, mú'een xu ca'anéeri jín tihuá'avaire'eca'a a'ímej í mej caí miyen huatasejre mej mi dioosi pu'éene'en muá'ara'ani sino teite mu'u miyen t'í'íjxe'eve'eca'a. ⁹ Aru íjii, sej seri ramua'ate í Dios nusu íjii ti Dios rí'í tejamuatá'a a'íjna jime'e ti á'amuamujte mú'ejmi, za'iné auj t'í'iri'iri'í ti ti'it'í ca'aníjra'a amuaatá'an sej si'í seajtáhua'a ra'ará'astjire'en í tihuá'aye'ira ti caí ti'it'íj vaire'e, í ti caí amuaatá'acare'e sej rí'í me títumuámu'are'en? ¿Ni qui siyen huataúra'an sej seajtáhua'a ca'anéeri jín tiu'utévaire'en se'íjna jime'e í niuucari?

¹⁰ Mú'een xu siyen tiraayí'íti'ihua'an se'íjna jime'e ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen ti'it'í a'íj huaríj na'ari í máxcira'í ti jetzen ti'it'í teja'uré'enejsin nusu a'ájna t'í'íj ari p'íti'irici víta'ari tza'jta'a ca'ín xíjcata'a. Seajta se'íjna autámu'areeri'í í nine'ira'a í mej jetzen miyen t'í'íjri'íre ti'it'íj jime'e. ¹¹ A'íj nu jín niyen t'í'itziine'e mú'ejmi jime'e. Ayej ne'ase capu ti'it'íj huatévaí nain í nej jín tiu'umuáriej mú'ejmi tza'jta'a.

¹² Ne'ihuamua'a, ayée nu tejá'amuahuavii sej siyen ríjca net'íj inee. Ayee nu neajta ti'it'íncha'íica'a set'íj mú'een, set'í'íj caí xí ramua'ajcaa í niuucari í mej jín t'í'íajta. Net'í'íj ne'uun á'ucatii a'amua jamuan, caxu ti'it'íj jín auteájturaa inee'ti jemi. ¹³ Net'í'íj amuacáican tejámuatá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani, ayée nu t'í'icui'íican jín niyen huaríj. ¹⁴ Jéihua pu huápi'í amuaatamuári'eristareca'a a'íjna jime'e nej niyen t'í'icui'íicaa. Ná seajta mú'een, caxu naataxána'ajve. Caxu seajta naatéxíeehuataca'a, sino temua'a xu naa t'í'í'ancuré'evi'it'í yee cumu nej a'íin pu'éene'en sejí ti t'í'ivaire'e u ta japua na'ari nej inee a'íin pu'éene'en í Círístu'u rusejíj ti ajta i'í Jesús.

¹⁵ ¿A'íi tá'uj tzaa huaríj sej si caí ché'e siyen rí'í naa tiú'ujtemua'ave'e set'íj sejm'í'í éene'e net'í'íj ne'uun á'ucatii a'amua jamuan? Jee xaa ne'u, rí'ír'í nej niyen raataxáj

tzáahuati'ira'a jíme'e yee ti pua'a ri'irístanche'e a'ájna'imua sej siyen huárini, ayée xu ra'itatu'utú'unche'e í á'amua'jisi, seajta naatatú'utu'ute'enche'e ineetzi. ¹⁶ ¿A'iné na'a qui? ¿Ni seri néjcha'íire'e se'ájna jíme'e nej niyen tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e?

¹⁷ Majta a'fime í teite, jéhua mú á'aviicua'ire'e mej mi amuaatémua'itin mej mi rují-mua'a mú'ejmi jíme'e huaújtemua'ave'en. Ayee mú tí'ijxe'eve'e tej tij já'ita'a a'utáciine sej si caí ché'e á'aviicua'ire'e téjmi jamuan sino sej si siyen sicu rí'í tihuá'axe'eve'e a'fimej. ¹⁸ Naa pu x'í'epi'in ti pua'a ja'atí á'aviicua'ire'e sej si rí'í tiraatéxe'eve'en. Ajta capu ayén ruxe'eve'e nej ne'uun á'ucatií a'amua jamuan. A'fí pu'u ché'e a'fín a'utéviicua'ire'en a'ij ti tiraavjíte'e a'ájna jíme'e tí'í'ixi'epi'in.

¹⁹ Mí sej ní'iti'irijmua'a, jéhua nu tirajpuafítzi na'ame mú'ejmi jíme'e, ayén cumu í 'íta'a ti ra'utacu'ine pa'ari'í jíme'e. Ayee pu té'eme ajta sena'a caí siyen che'atá sena'a rí'í titetiújcha'íí t'j a'ájna í Círístu'u. ²⁰ Canu a'atzu ramua'aree a'ij nej ye'í huárini mú'ejmi jíme'e. Rí'í cu nena'a ne'uun á'ucati'jche'e mú'ejmi jemi nej ní'í caí ché'e tejá'amua'yuse'e nena'a, sino nej ni tejamuá'ixaate'en seneseíraca.

A'ájna í Agar, ajta a'ájna í Sara, í tej jíme'en yaú'itíee tá'ara'ani í mej hua'apua

²¹ Setá'aj siyen tinaatá'ixaate'en mú'een mí sej siyen rax'í'eve'e sej si ra'ará'astijre'en se'ájna í niuucari í mej jín tí'áijta, ¿ni tzaa secaí siyen tiráanamua'jri'í a'ij ti té'axa a'ájna jetze í niuucari? ²² Ayee pu té'eyu'usi'í ti nu'u hua'apuaca típe'eristemua'a í mej teteca a'ájna í Abraham teecan. Seij pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'ájna í 'íta'a ti nu'u ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a, ajta í se'j, a'fí pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'ájna í 'íta'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e.

²³ A'ájna ti huanú'ihuaca'a a'ájna jetze í 'íta'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a, a'fí pu nu'u che'atá na'a ayaana éene'en huanú'ihuaca'a matj í tí'irí. Ajta nu'u í se'j, a'ájna ti nu'u huanú'ihuaca'a jetzen í 'íta'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e, a'fí pu a'ájna jín huanú'ihuaca'a ti nu'u Dios ayén jín te'ataújratziiri'í.

²⁴ Rí'irí tej tiyen raataxáj ti ayén huataújmua'a a'ájna í niuucari ti ayén té'eyu'usi'í. A'fime í 'uuca í mej hua'apua, ayée mú huataújmua'a í niuucari ti hua'apua ti jín Dios tihuau'ijca í teteca jemi. Seij niuucari pu a'uun é'eme'ecan í jiri japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sinaí. A'j mú jetzen a'iránejsin a'fime í tí'irí í mej tiu'utévaire'esin ca'anéeri jíme'e. Ajta a'ájna í niuucari, a'j pírici a'ájna í 'íta'a ti ayén ántehuaa tíjín Hagar. ²⁵ A'ájna í Hagar, ayée pu huataújmua'a a'ájna í jiri í Sinaí, ti a'uun a'utacá'u u Arabia. Ayee pu ajta huataújmua'a chajta'a ti é'esejre'e u Jerusalén, a'iné aúche'e pu ca'anéeri jín tí'imuari'e jamuan í yaújmua'ame'en.

²⁶ Ajta a'ájna í Jerusalén ti ta japua é'eme'ecan, a'fí pu ruxiéehua á'uche'ecan. Ajta a'fí pu pu'een í tanáana. ²⁷ Ayee pu'u na'a a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín:

Pajta mú'ee, ti caí ché'e mua'utacu'ini, patá'aj ca'anín jín huá'ayeinixi'in.

Ayee pej huárini, a'iné pepu'uri jaítze'e tiyaúumua'a pua'amé mí pej caí ja'anáj autájucat-aca'a caí a'ájna í 'íta'a ti rucín jamuan huáhuu.

²⁸ Seajta mú'een, ne'ihuamua'a, ayée xu che'atá sena'a sejjre'e t'j a'ájna í Isaac ti a'ájna jín airáne ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'í. ²⁹ A'ajna'imua a'ájna í yaujra'an ti ayén che'atá na'a éene'en huanú'ihuaca'a matj í tí'irí, a'fí pu a'ij pua'a tiráaruu a'ájna í yaujra'an ti ayén huanú'ihuaca'a a'ájna jíme'e í tí'imuari'eri'ire'ara'an í xiéjnu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jji, ayée pu che'atá tí'irineca.

³⁰ Mí ajta, ¿a'iné té'axa í yu'uxari jetze? ¿Ni qui ayén tíjín yee: "Patá'aj yeehui raatamuárite'en pe'ájna í 'íta'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'e, pajta yeehui í yaujra'an"? Jee xaa, a'iné capu yee ja'anáj tí'ití tí'ijci'iti a'ájna í yaujra'an í 'íta'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'e, sino "nain pu yee tí'ijci'iti a'ájna í yaujra'an í 'íta'a ti ruxiéehua á'uche'ecan." ³¹ A'j pu jín, ne'ihuamua'a, catu te'ájna jetze airáne a'ájna í 'íta'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a. Catu xaa ne'u, sino a'j tu jetzen airáne a'ájna í 'íta'a ti ruxiéehua á'uche'ecane'e.

¹ Ciriŕistu'u pu tu'irájtuaa tej ti taxiéehua á'ujjuhua'ane'en. A'fj xu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej siyen ca'anéeri jín tí'imuari'e. A'fj pu xaa á'amuaári'eristée a'ame.

² Neajta inee, i nej i'i Pablo, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pu'a siyen huataúra'an mej ra'antisíjchixi'ín í a'amua navij tzajta, capu ché'e a'atzu jamuaatévaire'esin í Ciriŕistu'u. ³ Neajta nu niyen tiraatá'ixaate'esin tzaáhuati'ira'a jíme'e ja'atí ti na'a ti ayén huataúra'an mej ra'antisíjche í naviira'an jetze, ayée pu ajta ruxe've'e ti a'fín nain jín ra'ará'astijre'en tífj na'a a'lij ti té'eyu'usi'í jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁴ Mú'een, mi sej nu'u siyen rahuaahuu sej si ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, mú'een xu seri mé rúurie se'fjna í Ciriŕistu'u. Mú'een xu ajtacj jemin a'fjna í tí rí'í tejamaatá'a. ⁵ Mí teajta iteen, teen tú te'fjna jetze arátaca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios te'fjna jíme'e tej té'atzaahuate'e. Ayee tu een jín arátaca'anéecan jín rachú'eve'en ti ayén titáaci'iti tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'lij tej tí'ixje've'e.

⁶ Ayee pu'u tí'een, a'iné í Ciriŕistu'u jemi, capu a'atzu jetzen ruxe've'e ti pu'a ja'atí ari ra'antisíjcheca'a í runavij nusu caí. Mí ajta, a'fj pu xaa jetzen ruxe've'e ti ja'atí ayén hua'utaxí'eve'en í teite a'fjna jíme'e ti té'atzaahuate'e tzaáhuati'ira'a jíme'e.

⁷ Temua'a xu sejmí'i siyen tí'ijri'irejca'a. ¿A'ataani tejamaa'antiú'uuni'iri'í sej si caí ché'e siyen rá'astijre'e se'fjna í niuucari ti ayén tí'ayajna? ⁸ Capu xaa ne'u ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca a'fjna ti á'amuajee, sino seij pu ja'atí jetze me'ecan.

⁹ Ayej ne'ase ti ayén che'atá na'a á'amua'uure tífj ajta ayén raruure í pan í mej rana'achite me'fjna í levadura tí'tí. Aj pu'i rárutixi'ín nain japua í pan tzajta'a. ¹⁰ Ayee pu tina'amitiejte'e ti tavástar'a caí amuaatá'a sej seicié tiú'umua'ati. Ajta a'fín í ja'atí ti tejamaa'antiú'uuni'í, tavástar'a pu puajtzi raatá'asin, ja'atí ti na'a ti ayén rici.

¹¹ Ayee nu tejá'amua'ihua'u, ne'ihuaamua'a, ti pu'a niyen nena'a tejá'amua'ixaate'e ti ayén nu'u tiú'ujxe've'e mej ra'antisíjche í runavij, ¿a'liné een jín miyen mauj a'lij pu'a neruure? Tí pu'a niyen tejá'amua'ixaate'e, capu ché'e ja'atí nejaaxiéete'e a'ame a'fjna jíme'e nej niyen tejá'amua'ixaate'e ti Ciriŕistu'u huamí'í í cúruu jetze. ¹² Ajta jíme'en a'fmej í mej tejamaa'antiú'uuni'í, ayée pu tina'aránanajche ineezi, ti ru'uráxuaahua í nahuaa ti ij nain jín hua'atésijchixi'ín.

¹³ Mí seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, Dios pu ayén amuaatajé sej si'í ruxiéehua á'ujjuhua'ane'en, sicu. Ayee pu í éene'e, caxu huataúra'an sej si siyen ché'e sena'a tí'ijri'irée a'lij ti tejamaa'amitiejte'e í tí a'ij pu'a a'een jíme'e, sino setá'aj huateúvair'e'en rujímua'a se'fjna jíme'e sej huaújxe've'e'en. ¹⁴ Setá'aj siyen rí'í titetiújcha'íi a'niucj ti na'a tí té'axa jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta, nain pu araúrastejsin seij jíme'e í niuucari ti ayén yee: "Patá'aj yee raxí'eve'e pe'fjna í axí'ej teví patfj asefj tí'axe've'e." ¹⁵ Tí pu'a seuj siyen a'lij pu'a a' tiú'uxajta, na'ari seuj siyen titetiújcha'íire'e se'fjna jíme'e sej chueere'e, rí'í xu'u mú'een sej si caí ahuájpu'ajte'en rujímua'a.

Jíme'en a'fjna ti ta tzajta'a huiránineica, ajta a'fjna ti a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios airánineica

¹⁶ A'fj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj siyen tí'ijri'irée sej se'fjna jetze arájuca'ane'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si caí siyen ra'ará'astijre'en se'fjna í tí a'lij pu'a a'een ti huiránineí í a'amua tzajta'a. ¹⁷ Ayee pu'u, a'iné í x'í'evi'ire'ara'an tí a'lij pu'a a'een ti huiránineí í tzajta'an í ja'atí, a'fj pu rájcha'íire'e í x'í'evi'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'fj mú miyen tiújcha'íire'e. A'fj xu jín caí ja'anáj á'aturaaven tí'tíj jíme'e sej si caí siyen huárini a'lij sej riníche'en.

¹⁸ Mí ajta, tí pu'a a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen ra'ará'astijre'en a'lij tí a'fín tí'ixje've'e, capu ché'e mú'ejmi jetze te'upuá'ajte'en tí'tíj jíme'e a'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁹ Temua'a pu tirá'amitiejte'e a'lij tí rici tí pu'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a tí a'lij pu'a a'een tí huiránineí í tzajta'an. Ayee mú rici í teite, metí'ixana'acire'e, majta a'lij pu'a a' titejá'ujjuhua'ane'en. Cha'a na'a mú taúra'aca seica jamuan í teite. ²⁰ A'fj mú majta huá'anajche a'fmej í mej caí dioosi pú'een, majta mú huá'achahua'iraca í ruxí'ej teite. Jé'ecan mú tiújcha'íire'e muá'aye'í seica jamuan. Camu majta rí'í tí'iru'ixaate'e. Majta mú á'ujchuéere muá'aye'í. Jé'ecan mú majta runé'usi'ite'e muá'aye'í me'fjna jíme'e

mej tiú'uteúra'ate'en nain. Já'ita'a mú a'utac'íca muá'aye'i. Majta téhuicare'e muá'aye'i seica jemi me'fjna jime'e mej seicié t'íimua'atze.

²¹Jé'ecan mú majta t'í'inecua'atze í tihua'áa í seica, majta rutá'aruaijve'e. Meta'aruáj mú ruxiéehua á'ujuhua'ane'e muá'aye'i jamuan í mej t'í'yeste t'í'itfj jime'e. Tífj na'a ti ayén a'ij pua'a een, ayée mú rici a'fime í mej ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'fime í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi, capu xaa ne'u ayén tihua'áci'iti mej me'uun a'uteáru'e a'u ti Dios é'eseijre'e.

²²Mí majta a'fime í mej jetzen arájca'ane me'fjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú rí'í titetiújcha'íi. Mehuá'axe'eve'e mú muá'aye'i í seica í teite. Maújtemua'ave'e mú muá'aye'i. Temua'a pu naa rí'í huateápua'areca'a í huá'a tzajta'a. Majta raay'í'iti mej te'utáviicua'i me'fjna jime'e ti huá'amuarí'eriste'e. Rí'í mú majta tihua'acha'íi muá'aye'i í ruxí'ej teite. Rí'í mú t'í'teteite a'fime. Camu t'í'tífj jín auté'itzeaara í seica jemi.

²³Rí'í mú t'í'tiújcha'íican jín mé á'ujuhua'an. Camu majta rí'í a'ij rij muá'aye'i. Ajta a'fime jime'en í teite mej miyen 'een, capu mé'e já'ahua'a seij í niuucari ti ayén huá'a jetze t'í'tífj jín te'upua'ajte'en. ²⁴Majta a'fime, í mej jetzen ajtémecan í Círístu'u, mu'uri nain t'í'teca'a me'fjna jime'e í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a mej mi cá' ché'e a'ij pua'a titetiújcha'íi. ²⁵Tí pua'a tiyen ruurican huateáturan í Dios jemi te'fjna jime'e tej jetzen arátaca'anen te'fjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tiché'e teajta tiyen rí'í t'í'títacha'íi te'fjna jime'e tej teajta jetzen arátaca'anen te'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an jetze.

²⁶Tiché'e cá' á'atatazahuate'e t'í'tífj jime'e. Tiché'e teajta cá' ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti huatétane'usi'ite'en tajíimua'a. Tiché'e teajta cá' tihua'anecua'atzi'ira í tihua'áa í taxí'ej teite.

6

Mej nu'u huateújvaire'en sefj ajta sefj

¹Ne'ihuaamua'a, ti pua'a sefj mú'een auteáturan t'í'tífj jime'e, setá'aj siyen huárini. Ché'e sefj mú'een rí'í ráaruuren. Ajta a'fín ti rí'í ráaruurejsin, ché'e a'fín pu'éene'e í ti jaitze'e araujca'anée a'fjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e ajta rí'í t'í'tiújcha'íican jín ayén rí'í ráaruuren, ajta cá' yá'uhua'anen ti í'iri'iri ti t'í'tí ca'aníjra'a raatá'an ti ij ayén che'atá na'a auteáturan tífj ajta í sefj. ²Sej si ra'ará'astijre'en í niuucari ti Círístu'u jetze me'ecan. Ruxe'eve'e sefj siyen huateújvaire'en sefj ajta sefj se'fjna jime'e ti ja'atf te'utáviicua'i a'fjna ti raatamuári'eriste'e.

³Ayee pu'u, a'liné ti pua'a ja'atf ayén tiraatámítiejte'le ti a'fí na'a rusefj jeíhua ruxe'eve'e, ti pua'a cá' t'í'tí, a'fí pu rucuanamuan rusefj í ru tzajta'a. ⁴Mí ajta, ché'e ayén éene'en ti ja'atf ti na'a ayén tiráamua'ati a'ij ti t'í'imíjhuaca rusefj. Tí'ijta ayén huarín, aj pu xaa rí'íriista a'ame ti ahuaújtzaahuate'en, aru a'fí pu'u na'a a'fjna jime'e ti ari tiú'uruu rusefj. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame ti a'fín ayén ahuaújtzaahuate'en a'fjna jime'e ti ayén nu'u jaitze'e ruxe'eve'e cá' í ruxí'ej tevi. ⁵Ché'e ayén éene'en a'liné ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atf ti na'a ayén rá'aviicua'iran a'fjna jime'e ti raatamuári'eriste'e.

⁶Ajta a'fime ti ja'atf ayén tihua'amua'ate a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, miché'e me'fín cíf tiraatá'an í t'í'jín huateújvaire'en a'fjna ti tihua'amua'ate.

⁷Caxu siyen rucuanamua. Capu rí'í'í sefj raatéxiehuata í Dios, a'liné a'fí pu tiu'utanáj-chita a'ij ti tiraavíjte'e. A'achú sefj caj tiu'utá'an, ayée pu che'atá na'a tejá'amua'áci'iti.

⁸A'fjna í ja'atf ti ayén t'í'tiújcha'íi ti ij ayén rí'í tiraatá'an í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í tzajta'an, ayée pu t'í'iraci'iti ti tejá'urieeni a'fjna jime'e í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een.

Ajta a'fín í ja'atf ti ayén rí'í t'í'tiújcha'íi ti ayén rí'í tiraatá'an a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu t'í'iraci'iti ti ayén ruurican huateáturan í Dios jemi tífj na'a rusén jime'e.

⁹Tiché'e cá' taxieemíjte'le te'fjna jime'e tej tiyen raruure í t'í'í xí'epí'in, a'liné t'í'ij a'ájna teja'uré'enen ja'anáj ti huaújxi'epí'intare, ti pua'a teca'í amua'acán raatéxiehuata, a'ájna xicá'jra'a jetze pu xaa t'í'taci'iti nain a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁰A'fj pu jín, tífj na'a ti ayén

tí'itaci'ti tej tiyen huárini, tiché'e tiyen rí'i tihuá'ucha'in í taxi'ej teite. Teta'aj jaítze'e rí'i tihuá'ucha'in a'ímej í mej majta ta jamuan té'atzaahuate'e.

Mej nu'u rí'i tiraasefj ti ij caí ja'atf huá'ucuanamua

¹¹ Rí'i xu'u mú'een tiraasefj a'ij nej ve'ecán jín tira'uyú'uxaca'a í nemuajca'a jime'e. ¹² Mí majta, a'íme í mej á'amua'itziite'e, ayée mu'u een jín tí'itese'e sej si ca'anéjri jín ra'ajtásiichixi'in í runavij mej mi rujímua'a mena'a huatéú'jvairé'en. Camu raxí'eve'e ti puajtzi hua'utá'an a'íjna jime'e mej nu'u majta ra'ará'astijre'en me'íjna í Círíistu'u í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. ¹³ A'íí mú huataúra'a mej mi ra'ajtasíjche í runavij, mi majta caí camu ra'ará'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta. Ayee mu'u raxí'eve'e mej mi amuaataséjrate'en a'íme í mej Israél jetze ajtémé'ecan mej mi me'íjna jín ahuaújzahuate'en a'íme jemi í sej nu'u ra'ajtasíjcheca'a í runavij.

¹⁴ Mí neajta inee, ché'e nu'u caí ja'anáj ahuántzaahuaté'en tí'itíj jime'e sino ché'e a'íí pu'u na'a tí Círíistu'u nej jetze me'ecan rajpuajtzi já'araa í cúruu jetze. A'íj nu jín caí ché'e ra'ará'astijre'en í tihuá'aye'ira a'ímej í mej yen chaanaca japua huachéjme. A'íj mú majta jín néjcha'íire'e ineetzi. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné capu ché'e tí'itíj ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a ja'atf ra'ajtasíjcheca'a í runavij nusu caí. A'íi pu'u xaa Dios jetze ruxe'eve'e ti a'íín ja'atf seicié tiú'umua'ati ti ij rujéjcuatze'en huatéaturan jemin í Dios.

í ti jín ra'antipua'ari

Single Line Composer ¹⁶ Ché'e Dios hua'utéjpuajte'en, ajta huá'ancu'uvajxi'in a'achú mej mena'a pua'amé ra'ará'astijre'e a'íjna í niuucari, a'iné a'íi mú a'íín pú'een í mej Israél jetze ajtémé'ecan, í teitejra'a í ti Dios hua'antíhuau.

¹⁷ A'íj pu jín íjii tí yú auca'ití a'ame, ché'e caí ché'e ja'atf né'itziite'e, a'iné temua'a nu neri nicu tí'icápita'inara'a ne'íjna jime'e í nej rajpuajtzi í Jesús jetze me'ecan.

¹⁸ Ché'e a'íín tavástara'a, a'íjna í Jesús tí ajta í'í Círíistu'u, ché'e a'íín rí'i tejamuaatá'an í a'amua tzajta'a, mi sej ne'ihuaamua'a pú'een. Ayee pu'u, ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Éfeso a'uchéjme'ecaa

Pablo pu tihuá'iti a'ímej í mej e'etiújse'iri hua'atáyujta'a a'ujna u Éfeso

¹Inee, i nej i'í Pablo, nee nu se'ij pírci ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni ti'tíj jín tiraatévaire'en a'íjna í Círístu'u ti ajta i'í Jesús. Ayee nu tejá'amuayu'use'e mú'ejmi, mī sej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, mi sej Éfeso é'eche. Nain xu jín araúraste a'ij ti ari tejámua'íjca a'íjna í Círístu'u ti ajta i'í Jesús. ²Ajta a'íin í Dios, í tej rájya'upua jamuan, ajta a'íin í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círístu'u, miché'e me'ín rí'í tejamuáacha'íin, majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Jíme'en a'íjna ti jín rí'í titatá'aca a'íjna í Círístu'u

³Tiché'e rí'í tiraatá'an te'íjna í Dios í ti ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círístu'u, a'íné a'íin Dios, a'íin pu ayén taatapuajíve nain t'ij na'a í é'esejre'e u ta japua ti ij titáaci'iti jamuan í Círístu'u.

⁴Ayee pu ti'ayajna, a'íné jécua ímuá, t'íj caj xi raatétaahuaca'a í chaanaca í tej yen japuan seijre'e, a'ájná'imua Dios pu ta'antíhuau jamuan í Círístu'u tej ti tiyen urar'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a, tej ti caí ti'it'ij jín auteáturan í jemin. ⁵⁻⁶A'íné jeíhua pu huápi'í taxe'eve'eca'a, ayéé pu titaax'epi'íntari'iri'í ti a'íin ruse'ij tayá'upua á'ara'ani a'íjna jime'e ti Círístu'u ayén huáriní ti ta jetze me'ecan huámi'ini.

Dios pu ayén titaax'epi'íntari'iri'í í ruxí'evi'ira'a jime'e. Ayee éene'e á'ara'ani, tej ti tiyen rí'í tiraatá'an a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'í naa seijre'e ti a'íin Dios ayén rí'í titáacha'íin. Ajta ruxí'evi'ira'a jín ayén rí'í titáacha'íin jamuan a'íjna í ti raxí'eve'e, a'íjna í Círístu'u. ⁷A'íi xaa tiu'utanájchitaca'a a'íjna í tej jín té'echa'ica'a í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire ta jetze me'ecan ti ij Dios ayén titaatá'uuni'í í tej jín jemin auteájturaa. Ayee tu een jín ramua'aree ti Dios rí'í titáacha'íi ruxí'evi'ira'a jime'e, nain jime'e ti tejé'esejre'e u ta japua.

⁸Nain pu ayén taatapuajíve a'íjna jime'e ti a'íin nain jín rí'í mé teuúmua'aree, ajta nain jín yaú'itie a'íjna í Dios. ⁹Ajta, ayéé pu taatá'a tej ráamua'ati ti'ití ti pírci ti rú'avaa a'íjna jime'e a'ij ti t'íjxe'eve'e, a'íné ayéé pu ra'aránjcheca'a ti ayén huáriní t'íj a'íin ayén tiraax'epi'íntare ti'ití ti jín ti'itevéé a'ame í Círístu'u.

¹⁰Ayee pu raax'epi'íntare ti ayén éene'e a'ame t'íj teja'uré'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen nain araúrastejsin, ti ij Círístu'u hua'amu'úu pu'eene'e a'ame najjmi'í mat'ij mana'a pua'amé é'esejre'e u ta japua, ajta mat'ij mana'a pua'amé yen seijre'e íyen chaanaca japua.

¹¹⁻¹²Teajta iteen, i tej amuacáí rá'antzaahua te'íjna í Círístu'u, Dios pu ajta ta'antíhuau ti ij ti'ití táaci'iti jamuan í Círístu'u. A'íi pu jécua ímuá taax'epi'íntari'iri'í a'ij ti ayén tira'aránjcheca'a. A'íi pu a'íin pú'een í ti Dios nain jín rí'í tiú'uruuren a'ij ti ari ti'ihuaújxi'epi'íntari'iri'í tej ti tiyen rí'í tiraatá'an te'íjna jime'e ti jeíhua huápi'í naa t'í'isejre'e í jemin.

¹³Seajta mú'leen, mi sej siyen ráanamujri'í í niucari ti ayén ti'ayajna, í ti Dios jín amua'irátuaasin, mú'leen xu seajta rá'antzaahua. Ajta, ayéé pu che'atá na'a tej amuaac'íi jamuan í Círístu'u t'ij ari Dios ayén te'ataújratziiri'í ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan mú'ejmi jemi.

¹⁴Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ii pu a'íin pú'een í ti téjmi jemi huateájturaa, í tej teajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ti'ití táaci'iti a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios titaatátuúire'esin a'íjna jime'e í Círístu'u ti ta jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a tej ti rí'í tiraatá'an te'íjna jime'e ti jeíhua huápi'í naa t'í'isejre'e í jemin.

Pablo pu rahuaahuau í Dios jemi ti a'íin ayén hua'atá'acare'en mej temua'a naa rí'í titá'umua'ati

¹⁵⁻¹⁶A'íj nu jín, t'ij na'a nej amuacáí ráanamujri'í sej siyen rí'í rá'astjre'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús, seajta siyen rí'í tihuá'ajcha'íi najjmi'íca a'ímej í teitestemua'ame'en í Dios, t'ij

na'a ti yú e'iré'ene, canu ja'anáj raatapuá'ajtaca'a nej niyen tí'ijteujtzil'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e, neajta nu rahuauhuau mú'ejmi jime'e.

¹⁷ Ayeé nu nauj niyen rahuauhuau jemin a'ljna ti ya'upuáara'an pú'een í tavástarara'a, a'ljna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u. Ayeé nu rahuauhuau ne'ljna í ya'upuáara'an ti huápi'i naa seijre'e ti ij a'fín xiéjnui'ucare'ara'an ayén amuaatá'an sej si r'í'i mé titeumuámua'aree, sej si seajta r'í'i tiyaú'itiéé xá'ara'ani a'ljna ti ari huataseijre mú'ejmi jemi sej si siyen tiráamua'ati temua'a naa í Dios.

¹⁸ Ayeé nu neajta rahuauhuau sej si seajta yaú'itiéé xá'ara'ani tzáahuati'lira'a jime'e í a'amua tzajta'a sej si siyen ráamua'aree ti'ití ti pírici í sej rachú'eve'e, í ti jín amuaatajé í Dios, sej si seajta siyen ráamua'aree a'ij ti een tíj na'a pua'amé ti r'í'i huápi'i naa seijra a'ame a'ljna ti huá'aci'iti a'fimej í teitestemua'ame'en í Dios.

¹⁹⁻²⁰ Neajta nu niyen rahuauhuau sej si siyen ráamua'aree ti caí ámitieere'e, ti huápi'i jeshua raayí'iti í Dios ti ti'itíj jín ayén huáruuren í téjmi tzajta'a a'ljna í rumuári'er-i'ire'ara'an jime'e. Teen tu tiyen rá'atzaahuat'e'e a'ljna jime'e ti ari jeshua huápi'i r'í'i tiú'uruu í rumuári'er-i'ire'ara'an jime'e a'ljna jime'e a'ij ti huaríj í Ciriístu'u jime'e tí'ij ayén raatarújte huá'a tzajta'a í mi'ichite, ajta ya'uví'iti u ta japua. Tí'ij í án yá'ujra í ipuari japua ruri'iriinta'a pújme'en.

²¹ Ciriístu'u pu a'ljna jín te'enteájrui í ti jaítze'e ve'ée caí mááj ti'ití ti u júte'e é'eseijre'e. A'fí pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itíjvee caí mááj ja'atí ti tí'ajta na'ari ja'atí ti ti'ití jín antiújmua'aree nusu teví ti ca'anéeri jín tiu'uteémua'iti o ja'atí ti a'ljna jín ti'itíjvee ti amuájca jime'e. Jaítze'e pu ajta ayén tiú'ujxe'eve'e í niuucari í tej jín tiyen ratamuá'amua te'ljna í Ciriístu'u caí mááj sej í niuucari í tej jín ja'atí huatamuá'a. Ayeé pu xaa ne'u che'atá een íjii ti me'ecan, ajta ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

²² Ajta a'fín Dios, a'fí pu raatá'a ti Ciriístu'u nain jín antiújmua'areere, ajta a'fí pu ra'antíhua'u ti tiu'utévaire'e a'ljna jime'e ti a'fín pu'éene'e á'ara'ani í hua'amulúu nain jime'e í huá'a jemi í mej e'etiújse'iri mej mi raateánajche í Dios.

²³ Majta a'fíme í mej e'etiújse'iri, ayée mú che'atá mana'a ajtémecan a'ljna jetze í hua'amulúu tíj ja'atí ratéhua'lira'a í ru jetze, a'iné a'ljna í Ciriístu'u ti ajta hua'amulúu pú'een, a'fí pu huá'anaijmire'en nain jime'e. A'iné a'li pu a'fín pú'een í ti raanaíjmire'en tíj na'a ti é'eseijre'e ti Dios raatétaahuaca'a.

2

Dios pu nu'u hua'irájtuaa mej mi caí ché'e ti'itíj jín te'uteáturan í jemin

¹ Seajta mú'een, ayée xu 'eene'e sej mi'ichica'a í Dios jemi a'ljna jime'e í sej jín auteájturaa í jemin, ajta a'ljna í sej a'ij pua'a ríjcaa. ² Ayeé xu a'ij pua'a titetiújcha'íica'a setí'ij seuj siyen ríjcaa a'ij mej rici íjii a'fíme í mej yen japuan seijre'e í chaanaca japua.

A'ájna'imua a'fí xu siyen á'astijre'eca'a se'ljna ti a'ij pua'a een ti ajta a'ljna jín antiújmua'aree ti ayén tíhua'uta'ájte'en a'fimej í mej xiéjnui'ucari pú'een í mej seijre'e eeca tzajta'a. A'ii pu a'fín pú'een í xiéjnui'ucari ti ari tí'iumuari'e huá'a tzajta'a a'fimej í mej huá'a jetze ajtémecan a'fimej í mej caí ja'atí á'astijre'e.

³ Teajta iteen, amuacaícan tu naími'i tiyen huá'a jetze ajtémecantaca'a a'fimej. Ayeé tu che'atá tena'a rá'astijre'eca'a a'ij ti titá'amitijte'eca'a a'ljna jime'e ti'ití ti huanéj í ta jetze nusu ti'ití ti huataseijre í tamua'atzíra'a jime'e. Tíj na'a ti seijre'eca'a í ta jetze, teen tu raatá'acare'e ti a'fín titaata'ájte'en. Ayeé tu éene'eca'a matj í seica í ti Dios puajtzi hua'utá'asin.

⁴ Mí ajta Dios, a'fí pu jeshua huápi'i taataxí'eve. A'fí pu jín, naa pu tá'ancu'uvajxi ruxí'evi'lira'a jime'e. ⁵ Tetí'ij teuj tiyen éene'e tej mi'ichica'a a'ljna jime'e í tej jín auteájturaa í jemin, a'fí pu taatarújte jamuan í Ciriístu'u. A'fí pu amua'irájtua a'ljna jime'e ti huápi'i r'í'i tejamuájcha'íi ruxí'evi'lira'a jime'e.

⁶ Ajta, Dios pu taajíste jamuan í Ciriístu'u. A'fí pu ajta a'ljna jamuan án taja'urá'atzaca'a a'ujna u júte'e a'u ti tí'ajta a'ljna í Ciriístu'u ti ajta i'í Jesús. ⁷ Ayeé pu een jín huaríj ti ij ayén éene'e á'ara'ani tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e. A'fí pu taataseijrate'esin ti r'í'i huápi'i titájcha'íi a'ljna jime'e ti a'fín ta japua huaniú a'ljna í Ciriístu'u ti ajta i'í Jesús.

⁸ A'íi pu amua'irájtua a'íjna jime'e ti a'íin rí'i tejamuájcha'íi a'íjna jime'e sej rá'antzahua. Dios pu ayén amuaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu rujímua'a sena'a a'ij tirájtue. ⁹ T'í'ij caí ja'atí á'ujtzaahuat'e, a'íj pu jín caí rí'iri ti ja'atí rusej raamuá'itin a'íjna jime'e a'ij ti x'í'epi'in jín rici.

¹⁰ Aye pu'u na'a, a'íné teen tu te'íin pú'een í Dios ayén rusej táaruurejsin a'ij ti tirá'amitieje'e. Jéjcuacan pu ayén táaruu í tatzajta'a jamuan a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús tej ti tiyen huárini a'íjna jime'e ti i'í x'í'epi'in a'ij ti a'íin amuacaícan rí'í tiráaruu téjmi jime'e.

Ciríistu'u pu ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a

¹¹⁻¹² A'íj pu jín caxu siyen yá'uhua'anan ti a'ájná'imua ayée xu 'leene'e sej caí Ciríistu'u jemi huaté'uuca. Ajta mú'een xu caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

Ayej xaa ne'u ti ayajna, a'íime í mej miyen huataújmu'a tijín: "Í tej ra'antisí'iche í tanavij"; ayée mú amuaatamúa'a mú'ejmi tijín "Mí sej caí siyen ra'antisí'iche í runavij." Aye mú tejá'amuaxa me'íjna jime'e sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Caxu seajta yá'uhua'anan ti a'ájná'imua, ayée xu caí ajtémecantaca'a a'ímej jetze í ti Dios huá'a jemi raateájtuaa í niuucari í ti jín te'ataújratziiri'í ti ayén rí'í tihua'utá'an. Capu ajta mé'e já'ahua'aca'a í sej jín rachú'eve'en. Ajta, capu huatasejre mú'ejmi jemi í Dios íyen chaanaca japua.

¹³ Mí ajta íjii, mí sej a'ímua' a'uté'uuca'a a'u tej teajta iteen jé'esejre'eca'a, xu'uri vejl'i huaté'uu téjmi jemi a'íjna jime'e ti a'íin Ciríistu'u ayén a'amua japua huaniú a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire. ¹⁴ A'íi pu a'íin pú'een í ti ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a naíjmi'ica mú'ejmi, ajta itejmi. A'íi pu ayén táaruu tej ti tiyen sej tena'a teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani. A'íi pu raaté'uu a'íjna ti te'entanámi'ihuaca'a, a'íjna í tej jime'en tané'usi'ite'eca'a.

¹⁵ A'íi pu ra'antipua'ajte í rutevij jime'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, nain jime'e í mej jín tihua'a'ijmíira. Aye pu een jín huarj í ij ayén huá'uruuren í ru jetze a'ímej í mej hua'apua mej mi sej mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani. Aye pu a'íjna jín huarj, a'íi pu hua'utéepua'ajte í mej hua'apua.

¹⁶ A'íj pu ajta jín ayén huarj tej ti teajtáhua'a a'uté'uu tá'ara'ani í Dios jemi í tej hua'apua a'íjna jime'e í rutevij í mej rá'utatai í cúruu jetze. Aye pu een jín huarj, a'íi pu ra'antipua'ajte í tej jín tané'usi'ite'eca'a.

¹⁷ A'íi pu mú pa'uvé'emej ti í ayén tejámuaatá'ixaate'en a'íjna jime'e í niuucari í ti jín amua'anpuá'ajte'en mí sej a'ímua' a'uté'uuca'a. Aye pu che'atá na'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej vejl'i'í seijre'eca'a a'íjna jime'e í niuucari í ti jín ajta hua'utéepua'ajte a'ímej.

¹⁸ Aye pu'u, Ciríistu'u ta japua huaniú, tej ti, i tej hua'apua, sej tena'a jín í xiéjniu'ucari tiyen jamuan tiu'utaxáj te'íjna jamuan í tej rájya'upua. ¹⁹ A'íj xu jín caí ché'e se'íin pú'een í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari a'íime í mej caí a'ij rumuari, sino xu'uri huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi. Jee xaa ne'u, xu'uri huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

²⁰ Naíjmi'í tu tí'ivaire'e tá'aju'un t'íj sej í chí'ij ti tzajta'an é'esejre'e í Dios. A'íime í ti hua'utajé í Jesús, majta a'íime í mej mejm'í'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ayée mú tí'ivaire'e muá'aju'un t'íj tetej ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u. Ajta a'íin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, a'íi pu a'íin pú'een í tetej ti esquineero jín tí'ivaire'e.

²¹ Naími'í tu tí'tavi'iraxi'isin jetzen te'íjna í Ciríistu'u, teajta naími'í tu huatéju'u tá'aju'un tej ti tiyen tí'ivaire'e tá'ara'ani t'íj teyuu ti jetzen Dios huirájcati. ²² Seajta mú'een, jetzen a'íjna í Ciríistu'u, mú'een xu seajta tí'jvi'iraxi'isin sej si siyen tí'ivaire'e xá'ara'ani t'íj chí'ij ti jetzen huirájcati í ruxéjniu'uca jime'e a'íjna í Dios.

3

Pablo pu nu'u a'íjna jín antiújmua'aree ti raateájtuaani a'íjna í niuucari huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtémecan

¹ A'fj nu jfn niyen rici inee, i nej i'i Pablo, i nej neajta aiteánami'i ne'fjna jime'e nej t'ívaire'e jemin í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús ne'fjna jime'e nej tejá'amua'ixaate'e mú'een mi sej caí Israél jetze ajtème'ecan.

² Tij secai seri ráanamuajri'i se'fjna jime'e ti Dios ayén rí'i tinaateájtuaa a'fjna jime'e ti ayén tinaa'fjca nej ni tejámuata'ixaate'en mú'ejmi. ³ Nu'uri c'j caj tejámuata'ítiiiri'i a'fjna jime'e ti Dios naatasefjrate mé jéjre'e ti'ití ti p'rici í ti rú'avaataca'a í jemin.

⁴ Setí'ij ra'ujjiven a'ij nej tejá'amua'yu'use'e ne'fjna jetze i yu'uxari, aj xu xaa yaú'itiée xá'aju'un a'ij nej tiyeú'itie temua'a naa ne'fjna jime'e ti rú'avaataca'a a'fjna jetze í Ciríistu'u.

⁵ Capu xaa ne'u hua'utasefjrate a'ímej í seica í teite í mej caí ché'e ye'e já'ahua'aca'a, í mej jécua ímuá seijre'eca'a. Mí ajta fjii, a'fjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén hua'utasefjrate a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi mej mi miyen tiraatévaire'en. A'fj pu ajta ayén t'fhu'utasefjrate a'ímej í mej t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁶ A'ii pu a'fjn pú'een í ti rú'avaataca'a ti a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan, ayée pu tihuá'aci'iti jamuan a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan, mej mi naími'i anteújseire'en mej mi miyen 'eene'en mej seij mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi naími'i ra'ancuré'an a'fjna ti te'ataújratziiri'i ti ayén ríníche'en a'fjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús.

⁷ A'fj nu jfn niyen te'enteájrui ne'fjna jime'e nej niyen t'ívaire'e nej tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jime'en raxa í Dios. A'fj pu ayén rí'i tinájcha'ii a'fjna jime'e ti ayén naatapua'ijve rux'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tiu'umuá'í'en ne'fjna jime'e í muá'eri'ire'ara'an í Dios.

⁸⁻⁹ Aye pu een, nee nu ne'fjn pú'een í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e mecaí í seica í mej cílieen jfn títeté'upu'u í Dios jemi. Capu amín a'ij, aúche'e pu Dios ayén rí'i tinájcha'ii ti a'fjna jfn tinaa'fjca nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íimej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan mej mi ráamua'aree a'ij ti een Ciríistu'u jemi ti t'í'iseijre'e, ti caí ámitíeere'e na'jmi'i t'j na'a ti'ipua'amé ti t'í'itaci'iti a'fjna jemi t'j na'a rusén jime'e, nej ni tihua'utá'ixaate'en na'jmi'ica temua'a naa a'ij ti Dios tiraax'epi'intare a'ij ti té'eme a'fjna jime'e í ti rú'avaa. Jécua ímuá t'j na'a ti yú'e'iré'ene, a'fj pu rú'avaataca'a í Dios jemi, í ti nain tiú'utaahuaca'a t'j na'a ti'ipua'amé ti t'í'iseijre'e.

¹⁰⁻¹¹ Aye pu tiraax'epi'intare mej mi miyen ra'antícuuna a'fjna í ti rú'avaataca'a a'ímej jemi í mej e'tiújse'iri u teyujta'a mej mi a'ímej hua'usej í mej t'í'ajta u ta japua, majta a'ímej í mej t'í't'j jfn antiújmua'aree a'uun ti Dios é'eseijre'e, mej mi miyen ráamua'aree ti caí t'í'iseicaj na'a í Dios ti jfn ayén huar'j í rumua'atzíira'a jime'e, a'fjna ti jécua ímuá ayén tiraax'epi'intare t'j na'a rusén jime'e. A'fj pu ari ra'antici'í a'fjna jime'e ti a'fjn Ciríistu'u, a'fjna í Jesús ti ajta i'i tavástar'a pú'een, a'fj pu ta japua huaniú.

¹² A'iné tu'uri rá'atzaahuat'e te'fjna, ajta a'fjna jime'e ti a'fjn Ciríistu'u huam'í'i ta jetze me'ecan, a'fj pu jfn ari rí'irí tej ti caí t'í'itziíine'e ja'anáj ti na'a te'uun e'ará'asti í Dios jemi.

¹³ A'fj nu jfn niyen tejá'amua'huavii, sej caí ruxíémiste'e a'fjna jime'e nej niyen tira-jpua'jtzi mú'ejmi jetze me'ecan, a'iné jeíhua pu huápi'í tejá'amua'ci'iti ti ayén t'í'ineruure.

Ciríistu'u pu nú'u taxe'eve'e

¹⁴⁻¹⁵ A'fj nu jfn niyen t'fntunuta jemin í tej rájya'upua í tej jetzen ra'ancuré'a a'ij ti huataújmua'a seij ajta seij í teitestemua'ame'en, í mej u júte'e é'eseijre'e, majta í mej yen chaanaca japua huachéjme, mat'j mana'a pua'amé í teitestemua'ame'en í Dios.

¹⁶⁻¹⁷ Aye nu t'í'ijhuavii ti a'fjn Dios ca'an'jra'a amuaat'an í a'amua t'zajta'a sej si siyen se'fjna jetze aráu'jca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e a'fjn Dios ajta ayén rí'i tejá'amua'cha'ii a'fjna jime'e ti a'fjn amuaaré'epijte a'fjna ti naa je'icáj t'í'iseijre'e í jemin, ti ij a'fjn Ciríistu'u a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi, a'fjna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

¹⁸ Aye nu neajta t'í'ijhuavii sej si siyen amua'ci' huaújxe'eve'en nain jime'e, sej si seajta siyen nain jfn te'utáviicua'i se'fjna jime'e sej huápi'í huaújxe'eve'en, sej si seajta á'iyen se'fjna jetze aráu'jca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si ráamua'aree nain jime'e í ti jfn Ciríistu'u já'amua'xe'eve'e. T'j na'a a'u ti é'eseijre'e aaté'imua, ajtepuá'imua, aac'ímua, a'fj pu xaa a'uun e'ará'asti ti ij a'uun amuaax'íeve'en.

¹⁹Jee xaa ne'u, ayée nu t'i'ijhuavii mú'ejmi jime'e sej si siyen ráamua'aree í ti jín Círístu'u já'amuaxe'eve'e, a'fjna ti caí ámitieere'e nain jime'e, t'í'ij a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi najjmi'i t'fj na'a í ti jín Dios amuaanaíjmire'en.

²⁰⁻²¹Ajta a'fín í ti jelhua huápi'i raayí'iti ti ayén huárini a'fjna jime'e í tej caí raayí'iti tej rahuavii nusu ti caí ayén titá'amitiejte'e a'fjna jime'e ti a'fín t'ímuari'e í ta tzajta'a í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e, tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an a'u tej e'etítase'iri í jemin. Jamuan a'fjna í Círístu'u ti ajta i'li Jesús, tiché'e tiyen che'atá tena'a rí'i tiraatá'an t'fj na'a ti yú auca'ití'í a'ame t'fj na'a rusén jime'e. Yee pu icu. Ché'e ayén teja'uré'enen.

4

Naími'i mú sefj mana'a teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'iné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios hua'upua'ajte

¹A'fj nu jín, inee, i nej aiteánami'i a'fjna jime'e nej ravaire'e í tavástar'a, ayée nu tejá'amuahuavii sej si siyen rí'i titetiújcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e a'iné Dios pu amuaatajé.

²Sej si caí ti'ití'j jín á'ujtzaahuat'e sino ayée xu'u cumu sej caí ti'ití'j jín ti'ití'jvee. Sej si huá'ancu'uvajxi'in sej si te'utáviicua'i sefj seajta sej a'fjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

³Setá'aj huateújca'anen sej si sej sefj sena'a teitestemua'ame'en pú'ee'enen a'iné a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fj pu rí'i tejamuáaseire'esin a'fjna jime'e ti ari amua'anpuá'ajte.

⁴Ayee pu'u t'í'een, a'iné sefj mu'u í teitestemua'ame'en í mej yen seijre'e, ajta sej pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu che'atá na'a een ti sefj na'a a'fjna sej jetzen rachú'eve'e a'fjna ti jín amuaatajé í Dios.

⁵Sefj pu'u í tavástar'a, ajta sefj pu'u a'fín pú'een í tej rá'atzaahuat'e, ajta sefj pu'u jín í niuucajtze'en í mej jín muái'ivijhuaca'a. ⁶Ajta sefj pu'u í Dios, í tej naími'i rájya'upua. A'fj pu nain jín antiújmua'aree. A'fj pu ajta nain jín t'ímuari'e t'í'ij nain tiu'unajjmi'ire'en. A'fj pu ajta najjmi'i jemi seijre'e itejmi jemi.

⁷Ajta itejmi, ayée pu títataapuaíjve í Círístu'u sefj ajta sej a'fjna í ti jín rí'i t'í'itacha'íica'a a'ij ti a'fín titaaxí'epi'íntari'iri'i. ⁸A'fj pu jín ayén té'eyu'usi'i t'í'ijn:

T'í'ij nu'u a'fín a'ujnéj u ta japua,
a'fj pu nu'u huaja'uvi'ití'í a'ímej
ti ij hua'iteáanan najjmi'ica
í ti hua'utéemua'iti.

A'fj pu ajta nu'u hua'uré'epijte a'ímej
í rute'festemua'a a'fjna
ti jín rí'i t'íhuájcha'íica'a.

⁹Ajta a'fjna i niuucari ti ayén raxa yee: "A'fj pu nu'u a'ujnéj u ta japua", ¿a'iné huataújmua'a a'fjna? ¿Ni qui ayén huataújmua'a yee a'fj pu ajta amuacaí yé ve'ecáane íiyen chaanaca japua? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna ti ayén huataújmua'a.

¹⁰A'fjna ti yé ve'ecáane, a'fj pu a'fín pú'een í ti a'uun a'ujnéj anná'imua u ta japua ti ij raanaíjmire'en t'fj na'a ti t'í'ipua'amé ti nainjapua t'í'iseijre'e.

¹¹A'fj pu a'fín pú'een í ti seica antíhuau, mej mi te'enteárute me'fjna jime'e í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ajta seica, mej mi miyen tiu'utévaire'en me'fjna jime'e mej tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. A'fj pu ajta seica antíhuau mej mi miyen á'ujjuhua'ane'en mej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti jín Dios hua'íratuaasin, ajta seica, mej mi miyen me'fjna jín antiújmua'areere mej mi rí'i tihua'ucha'in í me'jetíjse'iri. Ajta seica, a'fj pu ayén tihua'utá'a mej mi tihua'umua'aten í teite.

¹²Ayee pu een jín hua'antíhuau mej mi rí'i huá'uruuren í huá'a tzajta'a í mej huaté'uu í Dios jemi, mej mi a'fime majta tiu'utévaire'en a'fjna jime'e mej mi tiújvi'iraxi'in jamuan í Círístu'u. ¹³Ayee tu een jín huarín, aj tu xaa e'ará'asti tej ti sefj tena'a jín rá'antzaahuat'e'en, tej ti tiyen che'atá tena'a ráamua'ati te'fjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Aj tu xaa, nain jín teri huavaújse a'fjna jime'e tej teri tiu'unajjmi'ire'en a'ij ti Círístu'u titaaxí'epi'íntari'iri'i tej ti tiyen 'eene'en t'fj ajta a'fín een.

¹⁴Ayee tu teajta te'fjna jín huarín, catu ché'e tiyen 'éene'e tá'aju'un matí'j í t'í'iri'i mej mana'a tejá'unamuajran, me'fjna jime'e mej caí xi ramua'aree yee ayée pu t'í'ixi'epi'in

o capu ayén tí'ixi'epi'in. Catu ché'e tiyen cha'a tena'a titeejú'un tǵ í jaitiri ti a'fín eeca ayén ráatajchi a'u ti na'a pújme'en. Capu ché'e ri'írřista a'ame mej mi miyen chá'a mana'a titáacuanamuan me'fjna jime'e a'ij ti tihua'aráanajche mej titá'ixaate'en a'fime í teteca í mej raayí'iti temua'a naa mej jín e'ihuácuanamuan me'fjna jime'e ti hua'itzi na'a pú'een.

¹⁵ Mí teajta iteen, ayée tu tí'ixáata tá'aju'un jé'iyecan jime'e a'iné tétaxe'eve'e. Ayeé tu een jín huarín, aj tu xaa nain jín titavi'iraxi'isin jamuan í ti tamu'úu pú'een, ti i'í Círřistu'u.

¹⁶ Ajta a'fjna jetze, naíjmi'ica pu ayén vaujsi'í í rute'ítestemua'a, ajta naíjmi'í mú tiújvi'iraxi'isin nainjapua tǵ mana'a mej antiújna'amiche. Ayeé pu té'eme a'fjna jime'e mej huaújxe'eve'en seǵ majta seǵ, ajta a'fjna jime'e matǵ mana'a pua'amé miyen tí'imuari'e me'fjna jime'e a'ij ti tihua'uc'í seǵ ajta seǵ.

A'fí mú nu'u jécuatze'en seǵre'e í Círřistu'u jemi

¹⁷ A'fj nu jín, niyen tejá'amua'íjcate'e. Ayeé nu tejá'amua'íjcate'e í tavástara'a jetze me'ecan seǵ si caí ché'e siyen titetiújcha'íi matǵ a'fime í mej caí Israél jetze ajtém'e'ecan. Capu ti'itǵ vaire'e í huá'amua'atziira'a.

¹⁸ Camu rí'í tiyeú'itíe, majta a'imúa mú a'uteajturaa a'u ti caí é'eseǵre'e í Dios ti i'í ruuri, a'fjna jime'e mej caí ramua'aree a'ij ti een í Dios jemi me'fjna jime'e mej ra'antaná í ruxejniu'uca.

¹⁹ Camu ché'e rutévi'ira'a. A'fj mú jín miyen huataúra'a mej miyen huárini a'ij ti ti-huá'amitíeje'e, ti'ití ti hua'aráanajche í huá'a tzajta'a mej mi nain jín tiú'uxana'acira'aten. Majta me'ín, camuché'e á'ujcu'uvée ráahuasin mej majtáhua'a miyen a'ij pua'a huárini.

²⁰ Mí seajta mú'een, caxu siyen raamuá'a se'fjna jemi í Círřistu'u, seǵ si siyen che'atá sena'a a'ij pua'a huárini matǵ a'fime.

²¹ Ayeé ne'ase xu'uri ráamu'a'reeri'í, ti ajta a'fín tejamuamuá'ate tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti een a'fjna jemi í Jesús.

²² Ayeé pu tejamuamuá'ate a'fjna jime'e a'ij seǵ seǵm'í ti tetiújcha'íica'a, seǵ si yá'uhua'axin a'ij seǵ seǵm'í ti tetiújcha'íica'a, a'iné ayée pu a'ij pua'a á'amuaruurejca'a a'fjna jime'e ti á'amucuanamujca'a a'fjna í á'amua'mua'atziira'a ti tí'ihua'itaca.

²³⁻²⁴ Ajta, seǵ si siyen huaujéjcuare'en se'fjna jime'e a'ij seǵ mé titeumuámua'aree seǵ si siyen rí'í ti tetiújcha'íi a'ij ti tejáamuaxí'epi'íntari'iri'í seǵ si siyen 'eene'e xá'ara'ani tǵ í Dios ti nain jín ayén rici tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tiraavíjte'e, ajta a'fí pu urar'én.

²⁵ A'fj pu jín, ayén ruxe'eve'e seǵ raatapuá'ajta seǵ caí siyen tiú'ujcanamua, sino ayée xu jé'iyecan jín tiraata'ixaate'en í ruxí'ej tevi, a'iné naími'í tu seǵ tena'a jetze ajtém'e'ecan í teítestemua'ame'én.

²⁶⁻²⁷ Tí pua'a siyen ti'itǵ jín huataníniu'ucacu, caxu se'fjna jín ti'itǵ jín auteáturaave'en í Dios jemi. Caxu seajta siyen á'ateevi'in seǵ seri níniu'ucacu ti'itǵ jime'e. Ayeé nu tejá'amua'íjcate'e seǵ caí raatá'asin ti a'fín tiyaaru'u ayén avítzi jín huataseǵre'en mú'ejmi tzajta'a.

²⁸ Ajta a'fjna ti ti'inahua'ara, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ché'e tí'inahua'aj sino ché'e rumujca'a jín tiu'umuári'en ti'itǵ ti a'ij tiratéva'iri ti ij ayén ti'itǵ huamuá'itín í ti jín hua'utévaire'en a'fime í mej caí a'ij tí'ijviicua'í.

²⁹ Caxu ti'itǵ xajta ti a'ij pua'a namujre'e, ajta ti caí ti'itǵ vaire'e sino a'fj xu'u huataxáj í niucari ti i'í xí'epi'in a'fjna jime'e ti hua'atéva'iri mej mi jaízte'e yaú'itíe muá'ara'ani a'ij ti tihua'ataraate'e, ti ij ajta rí'í tihua'utá'an a'fime í mej ranamua. ³⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tiraatá'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fjna ti rujímu'a'a amuaatéhuii ajta na'a caí teja'uré'enen a'fjna xicájra'a ti jetzen Dios amua'irátuaasin.

³¹ Setá'aj raatapuá'ajta nain jime'e í seǵ jín a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, na'ari í seǵ jín tí'íjaaxieje'e nusu í seǵ jín níniu'ucacu ca'fín í seǵ jín hua'atajǵivi í teite o seǵ jín a'ij pua'a tihua'áxa. Nain tǵ na'a ti a'ij pua'a een, setá'aj siyen raatapuá'ajta. ³² Setá'aj rí'í ti tetiújcha'íi, seajta ahuaújcu'úven seǵ seajta seǵ. Setá'aj siyen tiu'utaáruumi'í seǵ seajta seǵ a'iné Dios pu ajta tejámuuatá'uuni'iri'í a'fjna jime'e ti Círřistu'u a'amua japua huaniú.

5

A'ij mej ye'í rí'í ti'itǵ jime'e muá'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios

¹ A'fj xu jín siyen tite'huaújca'anen sej si siyen rí'i tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a a'ij ti te'urarí'en í Dios, a'iné xu'uri yaújmu'a'ame'en pú'leen í Dios ti já'amuxaxe'eve'e. ² Setá'aj siyen rí'i titetiújcha'íi se'fjna jime'e sej huaújxe'eve'en a'iné Círístu'u pu ayén che'atá na'a taataxi'eve. A'íi pu huataújmuai'ivejtaca'a ta jetze me'ecan í Dios jemi. A'iné a'íi pu a'fjna jín rí'i tiraatá'a í Dios, a'fj pu jín ayén éene'e seijre'e t'ij muai'ivejri ti naa teáarí'e u ta japua a'fjna jime'e ti a'íin ayén ta jetze me'ecan huaniú.

³ Caxu a'atzu raatá'acare'en ti ayén huárini mú'ejmi tzajta'a sej huaújxana'acira'aten na'ari sej ti'ití jín a'ij pua'a huárini nusu sej huápi'i ranecua'atze í tumin. Capu xaa ne'u ayén tiraavíjte'e mej miyen huárini a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'leen í Dios, í ti hua'utehuui í ru jemi.

⁴ Caxu seajta hua'atá'acare'en mej miyen t'í'ixajta niuucari jime'e ti a'ij pua'a namuajre'e na'ari ti cá'í'itíj vaire'e nusu í mej jín tité'exieehuari'i. Capu a'atzu i'í xi'epi'ín mej miyen a'ij pua'a t'í'itejeeve sino miché'e rí'i tiraatá'an í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a t'í'itevistáa a'fjna jime'e ti tiú'ujxana'acira'aten nusu a'fjna jime'e ti a'ij pua'a mé' teúumua'aree ca'ín a'fjna jime'e ti huápi'i raxi'eve'e ti jeíhua t'í'ijcha'íi, capu ja'anáj raci'iti ti a'fjna a'uun a'uteároute Dios ti é'eseijre'e a'ájna í xicájr'a ta jetzen tiu'uta'ajta a'fjna í Círístu'u, a'iné a'íin ti huápi'i raxi'eve'e ti jeíhua t'í'ijcha'íi, ayée pu seijre'e í Dios jemi t'ij se'j ti ayén rana'amiche ti'ití ti cá'í Dios pírici.

⁶ Caxu raatá'acare'en ti ja'atí amuáacuanamua a'fjna jime'e í niuucari ti hua'itzi na'a pú'leen, a'iné Dios pu jeíhua huápi'i puaijtzí hua'utá'asin a'íime í mej miyen t'í'ihuá'itaca. A'íi mú' a'íin pú'leen í mej cá'í'itíj se'fjre'e í Dios. ⁷ A'fj xu jín, caxu hua'ajteánaxcan a'íimej.

⁸ A'ájna'ímua xu seajta siyen titetiújcha'íica'a mat'j a'íime í mej t'íca'amiste'e á'ujujhua'an. Mí seajta íjii, ayée xu een mat'j a'íime í mej néeriste'e á'ujujhua'an. Ayee xu seri 'een a'fjna jime'e ti Círístu'u a'amua japua huaniú. A'fj xu jín, seuj siyen rí'i huárini mat'j a'íime í mej néeriste'e á'ujujhua'an.

⁹ Ayee mú' xaa ne'u rí'i titetiújcha'íi í mej néeriste'e á'ujujhua'an mej miyen nain jín rici ti xi'epi'ín jime'e, rajta miyen rici a'ij ti tiraavíjte'e, ajta ti tzáahuati'ira'a jime'e seijre'e.

¹⁰ Setá'aj seajta máhuauini sej yaú'itíee xá'ara'ani a'ij sej rí'i tiraatá'an í Dios.

¹¹⁻¹² Caxu a'atzu hua'ajteánaxcan huá'a jemi í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi í mej t'íca'amiste'e á'ujujhua'an, sino ayée xu hua'utasefjrate'en ti cá'í'itíj vaire'e a'ij mej rici, a'iné ayée pu tiu'utévi'iraste'e ti ja'atí ayén t'í'ixajta a'ij mej avítzi jín rici a'íime í mej cá'í ja'atí á'astijre'e.

¹³⁻¹⁴ Mí ajta, na'íjmi'i pu huatasefjre'esin a'ij ti een ti pua'a ja'atí raatétatzavi'i, a'iné a'fjna í tatzari, nain pu jín t'í'isejrata a'ij ti een. A'fj pu jín, ayén té'eyu'usi'i t'íjín: Huatá'jisi mí pe'j i'í cutzú.

Ajta ajchesi amájna huá'a tzajta'a í mí'ichite.

Ajta a'íin Círístu'u pu muatétatzavi'ira.

¹⁵ Rí'i xu'u mú'leen, sej si siyen rí'i titetiújcha'íi mat'j a'íime í mej rí'i me t'íteumuámua'aree. Caxu siyen 'eene'en mat'j a'íime í mej seicié me t'íteumuámua'aree. ¹⁶ Setá'aj siyen ahuaújca'anen sej si nain jín siyen huárini a'ij ti t'í'ixi'epi'ín íjii ti auj huaxí'epi'ín a'iné a'ij pua'a mú' miyen rici í mej huáteemua íjii.

¹⁷ A'fj xu jín, caxu seicié me t'íteumuámua'aree sino ayée xu ahuaújca'anen sej si siyen yaú'itíee xá'ara'ani a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í tavástara'a. ¹⁸ Caxu siyen ta'aruu a'iné ti pua'a siyen huárini, a'ij pu pua'a á'amuaruuren ajta seca'í nain jín á'uveti. Mí seajta mú'leen, setá'aj nain jín araujca'anen se'fjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁹ Set'í'ij u e'etíujseire'en, setá'aj siyen t'í'ihuáúrixaa'te'en se'fjna jime'e í chuiicari í sej seajta jín t'í'icuiina, seajta í sej jín rí'i tiraatá'an í Dios. Setá'aj siyen tiu'utáchuiica, seajta tiu'utácuina í a'amua tzajta'a sej si siyen rí'i tiraatá'an í tavástara'a.

²⁰ Seajta, setá'aj siyen huárini ja'anáj ti na'a sej t'í'ijteujtzi'ire'e í Dios í tej rájya'upua nain jime'e ti t'í'iseijre'e niuucajtze'en í tavástara'a, a'fjna í Jesús ti ajta i'í Círístu'u.

A'ij mej ye'í' rí'i titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej víche'ejme

²¹ Setá'aj siyen huárini sej siyen huataúra'an sej huaújvair'e'en sefj seajta sej se'fjna jime'e sej rá'astjire'e se'fjna í Círístu'u.

²² Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, setá'aj siyen huataúra'an sej siyen che'atá sena'a hua'ará'astjire'en í rucína'astemua'a setj seri tirá'astjire'e se'fjna í tavástara'a. ²³ Ayee xu een jín huárini a'iné a'fín í cína'ara'an í 'fita'a, ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aree a'fjna jemi í ti ratévi'titín t'fj ajta a'fín Círístu'u te'entiújmua'aree najmí'ica jemi í mej e'etiújse'iri í jemin. Ajta Círístu'u pu hua'irátuaasin.

²⁴ Me'leucui xaa, a'iné a'fí mú rá'astjire'e me'fjna í Círístu'u a'fíme í mej e'etiújse'iri í jemin, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej mi a'fíme í mej víche'ejme mej mi hua'ará'astjire'en a'fíme í rucína'astemua'a nain jime'e.

A'ij mej ye'í r'í'í titetiújcha'íi muá'ara'ani a'fíme í mej néjne'ichejme

²⁵⁻²⁶ Seajta mú'een, mi sej huá'acinastemua'a pú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'axe'leve'e í ru'fjta'amua'a t'fj ajta a'fín Círístu'u t'fhu'utaxí'eve a'fíme í mej e'etiújse'iri í jemin. A'fí pu ajta huataúra'a ti huámi'ini huá'a jetze me'ecan ti ij ajta rujfímua'a hua'utehuui í ruteftestemua'a. A'fí pu hua'ujéjcuare a'fjna jime'e ti huá'ari'iri'í í mej jín auteájturaa í jemin. A'fí pu ajta r'í'í huá'uruu í huá'a tzajta'a a'fjna jime'e mej rá'antzaahua me'fjna í niuucari ti a'fín raateájtuaa huá'a jemi.

²⁷ A'fí pu Círístu'u ajta huataújtuiire'esin í ru jemi. Ayee mú sefíre'e muá'aju'un t'fj ja'atí ti sícu'uri jín ucaújchejte ti caí a'atzu ti'it'fj cámeijr'í'í, ti caí a'atzu huatétzu'uta, ti caí ti'it'í tirá'aturaate'e. Ayee mú naa sefíre'e muá'aju'un t'fj ti'it'fj ti témaxcava'ara'a. Naa mú urar'ene'e muá'aju'un, majta camu ti'it'fj jín a'aturáa muá'aju'un t'fj'ij caí ja'atí ti'it'fj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'en.

²⁸ Ayee pu ruxe'eve'e mej mi a'fíme í mej ne'íche'ejme miyen che'atá mana'a tihuá'axe'leve'e í ru'fjta'amua'a mat'fj majta tiú'ujxe'leve'e í ru jetze. A'fín ti ayén raxí'eve'e í ru'fj, a'fí pu ajta ayén ruxe'eve'e rusefj.

²⁹ Ayee pu'u t'í'een, a'iné capu ja'atí ja'anáj ayén rájcha'íire'eca'a í rutevij, sino a'fí pu ti'ijmí'cua, ajta r'í'í pu ayén che'atá na'a raaxá'apuai t'fj ajta a'fín Círístu'u r'í'í t'fhu'axa'apuai a'fíme í mej e'etiújse'iri í jemin.

³⁰ Teen tu xaa títavi'iraxi jamuan a'fjna í Círístu'u. ³¹ Ayen t'fj'jín: "A'fj pu nu'u jín, ja'atí pu ayén mé rúujisin í rutáata, ajta í runáana ti ij nu'u huaténe'iche a'fjna jamuan í ru'fj. Majta nu'u a'fíme í mej hua'apua, ayée mú nu'u sefj mana'a teitejra'a pu'eene'e muá'ara'ani." Yee pu'u xaa ne'u.

³² A'fí pu pú'een ti'it'fj ti huápi'í ruxe'eve'e ti ajta avíitzi jín ayén t'í'een. Mí neajta inee a'ij nu jíme'en ti'ixa ne'fjna í Círístu'u, neajta ne'fíme jime'e í mej e'etiújse'iri í jemin.

³³ Mí seajta mú'een, setj sena'a sej ne'íche'ejme, ayée pu tiú'ujxe'leve'e sej siyen che'atá sena'a huá'axe'leve'e í á'amua'ijste'emua'aca setj seajta tiú'ujxe'leve'e í rutevij jetze. Ajta a'fíme í mej víche'ejme, ayée pu ajta tiú'ujxe'leve'e mej hua'ará'astjire'en í huá'acinastemua'a.

6

A'ij mej ye'í r'í'í titetiújcha'íi muá'ara'ani a'fíme í mej yaújmua'ame'en pú'een

¹ Seajta mú'een, mi sej í'í t'í'irí'í, setá'aj hua'ará'astjire'en í ruvaújsimua'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e í tavástara'a jemi. ² Ayen t'fj'jín: "Patá'aj nu'u r'í'í tihuá'utá'an í a'atáata, ajta a'anáana." A'fí pu a'fín pú'een í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'í ti'it'fj jime'e í pu'a ja'atí ayén ra'ará'astjire'en. ³ Ajta ayén t'fj'jín: "T'í ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta nu'u á'ateevi'in pej ruuri puá'ara'ani fíyen chaanaca japua."

⁴ Seajta mú'een, mi sej huá'aya'upua pú'een, caxu muári'eristan í ruyaujmua'a jemi mej mi caí huataniú'ucan, sino r'í'í xu tihuá'ucha'ín. Sej si tihuá'umua'aten, seajta tihuá'utá'ixaate'en temua'a naa a'ij ti t'í'ijxe'leve'e í tavástara'a.

⁵ Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jín t'í'ivaire'e sefj jemi, setá'aj hua'ará'astjire'en a'fíme í mej fíyen chaanaca japua tejá'amua'ijte'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'ará'astjire'en setj seajta tirá'astjire'e tzáahuati'ira'a jime'e se'fjna í Círístu'u, a'fjna jime'e sej r'í'í huataújsejrata, seajta siyen t'í'itziine'e ti pu'a secaí nain jín te'ará'asten.

⁶ Setá'aj siyen a'ujca'anéecan jín tihua'utévaire'en a'ímej í mej tejá'amua'ajite'e ti pua'a miyen tejá'amua'seij nusu mecaí. Setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utévaire'en setíj seajta tiraatévaire'en se'íjna í Cirístu'u. Setá'aj siyen se'íjna jín araúrasten a'ij ti t'í'ixje'leve'e í Dios nain jíme'e a'achú sej ú'ucaca'ane í ru tzajta'a.

⁷ Setá'aj siyen che'atá sena'a ruxí'evi'ira'a jíme'e tihua'utévaire'en yee cumu tavástara'a jemi xu t'í'ivaire'e. Jee xaa ne'u, caxu tetecca sena'a jemin t'í'ivaire'e a'iné ayée xu ramua'aree ti a'ín tavástara'a ayén tiraatapuaíjve'esin naíjmi'ica a'ij ti t'í'ití huáruu ti i'í xí'epi'in. Capu amín a'ij ti pua'a a'ín ja'atí ca'anéeri jín t'í'imuari'e nusu ayén ruxí'evi'ira'a jín t'í'ivaire'e.

⁹ Seajta mú'een, mi sej tihua'ajite'e, ayée xu che'atá sena'a r'í'í tihua'ajcha'íi a'ímej í mej mú'ejmi jemi t'í'ivaire'e. Caxu huá'aneche a'iné xu'uri ramua'aree ti a'ín ti a'uun é'esejre'e u ta japua, a'íj pu tihua'ajite'e a'ímej í mej mú'ejmi jemi t'í'ivaire'e. A'íj pu ajta tejá'amua'ajite'e mú'ejmi. Ajta í jemin, na'mi'í xu ruxí'ej 'een, mi sej tihua'ajite'e, seajta mi sej ca'anéeri jín t'í'imíjhuaca.

Jíme'en í tej jín tiu'utése'en

¹⁰ Tíj íjii, setá'aj siyen huatéjca'anen a'íjna jíme'e sej jetzen araujca'anen í tavástara'a sej nain jín tiu'utémuaitin í muári'eri'ire'ara'an jíme'e. ¹¹ Setá'aj r'í'í titecaujnan nain jíme'e í ti Dios raateájtuaa mú'ejmi jemi í sej jín t'í'itese'e t'íj ajta xantaaru'u ti nainjapua caujnan, sej si te'utáviicua'í nain jíme'e ti tiyaaru'u avítzi jín tiraaxí'epi'intare a'ij ti huárini ti amuaatémuaitin.

¹² Ayee xu huárini a'iné catu xaa ne'u a'ímej jamuan t'í'itese'eca'a í tetecca sino huá'a jamuan a'ímej í mej t'í'itíj jín antiújmua'aree, majta a'ímej í mej t'í'ajta, a'íme í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een, í mej majta títeteatí t'í'itíj jíme'e ti t'í'ca'amiste'e seijre'e íyien chaanaca japua, ajta í mej é'esejre'e u ta japua.

¹³ A'íj xu jín nainjapua caujnan se'íjna jíme'e ti Dios raateájtuaa mú'ejmi jemi sej si jín t'í'itese'e t'í'ij a'ájna teja'uré'enen í xicaj ti jetzen huatasejre'en a'íjna ti a'ij pua'a een. Ayee xu huárini ti ij caí a'ín mé jamaútaxin a'u sej a'uté'uuca'a. Seajta mú'een, set'íj seri raateémua'iti, ayée xu huárini, setá'aj se'uun a'uté'uu pua'acíe xá'ara'ani.

¹⁴ Ayee xu seíre'e xá'aju'un, nain í sej siyen tiu'utaxáj, jé'iyecan xu jín siyen raataxáj. Ajta nain a'ij sej ricí, ayée xu siyen raruuren a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. A'íj pu xaa ayén tejámuaatévaire'esin t'íj ajta t'í'ivaire'e a'íjna í puaasi ti jín avá'ujj'í'icie í xantaaru'u, ajta a'íjna ti jín antaújnaamua í rútaaviitze'e.

¹⁵ Setá'aj siyen che'atá sena'a r'í'í huaújruren t'íj ajta seíj ti rí'éene'e jín ajtaújca'acaite'e ti í a'uun japuan é'eye'live a'u ti a'ij pua'a jau'én. Setá'aj siyen huatéjca'anen sej si siyen te'utáviicua'í sej tihua'utá'ixaate'en í teite se'íjna jíme'e í niuucari ti jín Dios hua'anpuá'ajite'esin. ¹⁶ Seajta se'íjna jíme'e, setá'aj siyen huárini, setá'aj nain jín rá'antzaahuate'en í tavástara'a. Ayee xu een jín huarín, mú'een xu raay'í'tihua'an sej huatéjnan t'í'ij caí t'í'itíj jín amua'antipua'ajite'en a'íjna í tiyaaru'u.

¹⁷ Setá'aj seajta rá'ancuré'an a'íjna ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayee pu tejámuaatéva'iri t'íj ajta tiraatéva'ire í xantaaru'u a'íjna ti jín utemúucu'utzi. Ajta í'í, setá'aj siyen ru'itéchueeca a'íjna í chuun ti ruxí'ejta'a ajcamíimijmee ti amuaatáchuiite'esin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna ti ruxí'ejta'a ajcamíimijmee, a'íj pu a'ín pu'een í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

A'iné een jíme'e miyen huatéjniuuni, ajta a'ij mej ye'í huárini

¹⁸ Setá'aj siyen araujca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si rahuauca í Dios jemi t'í'ij pí na'a se'íjna jíme'e nain t'í'ití ti a'ij tejamuá'aturaate'e. A'íj xu jín, seúche'e xu atanéjne'ere. Caxu raxíéhuata sej siyen huá'a jíme'e rahuauca í Dios jemi naíjmi'ica a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi.

¹⁹ Setá'aj siyen rahuauca í Dios jemi neetzi jíme'e ti ij a'ín Dios ayén naatá'an a'ij nej niyen tiu'utaxáj ja'anáj ti na'a, nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í teite, nej ni niyen caí t'í'itziine'e ti t'í'ití jíme'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jíme'e ti é'aviitzi'í a'íjna jíme'e a'ij ti Cirístu'u ta japua huaniú.

²⁰ A'íj nu jín neri aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tihuá'ixaate'e í teite í Jesús jetze me'ecan. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira í Dios jemi nej ni cáí tí'itziine'e tí'itíj jime'e nej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ayén tínaavíjte'e ineetzi nej niyen huárini.

Pablo pu huá'ateujte'e, ajta ra'antipud'ajte

²¹ Ajta a'íin Tíquico, í ne'ihuaara'a í nej raxí'eve'e ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e í tavástara'a jemi netíj inee, a'íi pu cáí tí'itíj jín até'itzea'ara í Dios jemi. A'íi pu nain tejámuaatá'ixaate'esin sej si ráamua'aree a'ij tí'í'inevaire'e, sej si seajta ráamua'aree a'ij nej rici.

²² Ayee nu een jín mú'ejmi jemi raata'íti sej si ráamua'aree a'ij tí'ítavaire'e, ti ij ajta a'íin rí'i tejamuaatá'an.

²³ Ché'e Dios hua'utéjpu'ajte'en najjmi'ica í sej ru'ihuaamua'a. Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u, miché'e me'ín amuaataxe'eve'en a'iné mú'een xu té'atzaahuate'e.

²⁴ Ché'e a'ij tihuá'avaire'e najjmi'ica í mej rusén jín raxí'eve'e me'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Filipos a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹Inee, i nej i'í Pablo, ajta a'íjna i Timoteo, iteen i tej ravaire'e te'íjna í Jesus í Ciri'istu'u, ayée tu tejá'amuayu'use'e na'íjmi'ica mú'een, mi sej rá'atzaahuat'e se'íjna í Jesus í Ciri'istu'u, majta me'íime í mej tejá'amua'ajjte'e, majta me'íime í mej tejá'amuavaire'e ti'itij jime'e. Na'íjmi'ica tu tejá'amuayu'use'e mi sej Filipos a'uhuachéjme.

²Ché'e a'íin Dios í ti tá'íya'upua, ajta a'íin í tavástar'a a'íjna í Jesus ti ajta i'í Ciri'istu'u, miché'e me'ín r'í'í tejá'amuacha'íi muá'ara'ani, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í á'amua'iejnii'uca jetze mi sej mu'íi, sej si x'í'epi'ín ru'íhuuamua'a xá'ara'ani temua'a naa.

Pablo pu huá'ahuaviitze'e a'íime í mej té'atzaahuat'e

³Jé'ecan nu netémua'ave'e í Dios jemi ja'anáj ti na'a nej huáhuu í Dios jemi mú'ejmi jime'en netí'íjtá amua'utámua'aree. ⁴Ja'anáj ti na'a nej huahuauca í Dios jemi na'íjmi'ica jime'e mú'een, jé'ecan nu t'í'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi netí'íjtá á'amuaamua'areere.

⁵Ayee nu'u caj t'í'irici inee a'íjna jime'e í sej naatévai tej ti hua'utá'ixaate'en í teite te'íjna í niucari ti jime'en raxa í Dios. Senaatévai í jécua, seajta íjii. ⁶Nee nu neajta jépi'ín tejá'umua'aree ti a'íjna í ti a'utéjche ti r'í'í amuáaruuren í a'amua tzajta'a, a'íi pu xaa ne'u raana'íjmire'esin a'íjna xicá'jra'a jetze t'í'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Jesus ti ajta ayén ántehuaa í Ciri'istu'u.

⁷Ayee pu tiraavíjte'e nej niyen ti'íhuánmua'aten mú'ejmi jime'e a'iné mú'ejmi nu a'amua jemi á'anca'ane. Ti pua'a niyen í'inami'ihua, na'ari ti pua'a nej a'íjna jetze huatániuni í niucari ti a'íjna jetze raxa í Dios, na'ari niyen tiraataxáj yee temua'a pu i'í x'í'epi'ín amijna i niucari, na'ími'í tu ra'ancuré'a'ave í tej jín rajpua'íitzi, teajta a'achú ti caj taatapua'íjve í Dios.

⁸Dios pu ramua'aree nej je'íhua a'íj pua'a té'enenmua'ate mú'ejmi jime'e. Ayee nu che'atá a'amua jetze á'anca'ane a'íj ti a'íin ajta a'amua jetze á'ujca'ane a'íjna í Jesus ti ajta i'í Ciri'istu'u.

⁹Ayee nu t'í'ijhuavii í Dios jemi na'íjmi'í jime'e mi sej ru'íhuuamua'a, sej si jaítze'e hua'újxe'eve'en ru'íjímua'a t'íj na'a ti yú auca'it'í a'ame, setá'aj caí ti'itij jín auté'ítzen, setá'aj siyen raay'í'itihua'an jaítze'e, setá'aj nain jín r'í'í mé titeumuámua'aree í Dios jemi.

¹⁰Neajta nu niyen t'í'ijxe'eve'e ti ij ayén amuaatámitiejte'en í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti ij caí ti'it'í a'amua tzajta'a tásiseiirihua'an ti a'íj pua'a een, ti ij caí ja'at'í ti'itij jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en a'íjna xicá'jra'a jetze t'í'ij yéj uvé'enen a'íjna í Ciri'istu'u í ti Dios án yá'ujra í ípuari japua.

¹¹Setá'aj siyen huá'irini ti'it'í ti í'ixi'epi'ín a'íjna jemi í Jesus ti ajta i'í Ciri'istu'u t'íj na'a ti yú a'ucá'a. Aj mú mi xaa je'íhua r'í'í tiraatá'asin í Dios.

Nain pu nu'u jín tiu'utévaire'esin í Ciri'istu'u jemi

¹²Casi'í, ne'íhuuamua'a, ayée nu t'í'ijxe'eve'e sej ráamua'aree a'íjna jime'e, a'ij ti ti'it'í náaru, í netí'íj tiu'utévaí niucajtze'en í Dios mej mi jaítze'e ráanamua. ¹³Pu'uri jéjre'e seijre'e nej námi'í ne'íjna jime'e nej t'í'ivaire'e í Ciri'istu'u jetze me'ecan. Temua'a mú ramua'aree a'íime í xantaaru'u í mej racha'íi a'íjna ti ve'ecán jín ti'it'éjvee, majta í seica. Na'ími'í mú ramua'aree.

¹⁴Majta í seica í ne'íhuuamua'a, í mej majta ti'ixa í Ciri'istu'u jetze me'ecan, mu'uri á'ujca'anejca'a me'íjna jime'e nej námi'í. Mu'uri ti'ixa ca'anisíj jime'e. Camu ti'itij jín t'í'itzi'íine'e.

¹⁵Mi majta seica miyen ti'ixa í Ciri'istu'u jetze me'ecan, a'iné je'íhua mú chueere'e neetzi jime'e, mej néjcha'íire'e. Majta seica miyen ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e.

¹⁶A'íime í mej ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e, ayée mú rici a'iné men'íixe'eve'e. A'íi mú ramua'aree nej námi'í a'íjna jime'e nej ne'íjna jín t'í'ixajta'ca' í Ciri'istu'u jetze me'ecan.

¹⁷ Mi majta í seica, a'íí mú rujíimua'a mena'a a'ij tirájteu mej tiu'utaxáj í Círístu'u jetze me'ecan. Camu ti'íxa tzáahuati'ira'a jíme'e sino ayée mú t'íimua'atze ti pua'a miyen ti'íxa, aj nu ni jaítze'e tirajpuaitzi na'ame íyu nej námi'i.

¹⁸ Aru, ¿a'iné í'irini? A'íi pu a'íín pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í mej t'íixaxa'a í Círístu'u jetze me'ecan. A'íj nu jín netémua'ave'e. Capu ne jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í ti'íxa, ti pua'a met'íixajta jé'iyecan jíme'e nusu mecaí. Ayej ti'ayajna. Mi neajta inee, jaítze'e nu máaj netémua'ave'e.

¹⁹ Ayeé nu'u, nee nu ramua'aree ti xí'epi'ín te'iráame neetzi jemi a'iné mú'een xu rahuaví í Dios jemi. Ajta a'íín í xiéjniu'ucare'ara'an í Círístu'u, a'íí pu i ajta naatévai.

²⁰ Jé'ecan nu rachú'eve'e, ayée nu neajta t'íixje'eve'e, nej ni caí ja'anáj t'ítevi'ira'a í Dios jemi. Huápi'í nu raxí'eve'e nej niyen a'ahuánca'ane'en nej niyen rí'í tiu'utánseijrata mej mi ráamua'aree í nej Círístu'u nu jetze neca'ane ti pua'a niyen irá'ateevi'ín nej í'irúuri ná'ara'ani na'ari nej huámi'íni.

²¹ Ayeé pu tiná'amitiejte' ineetzi, ti pua'a niyen irá'ateevi'ín nej í'irúuri ná'ara'ani, nain nu jín tiu'utévaire'esin ne'íjna jemi í Círístu'u. Mí neajta, ti pua'a neri huámi'íni, nee nu xaa tiu'utémuaiti í ta japua.

²² Ti pua'a niyen irá'ateevi'ín nej í'irúuri ná'ara'ani, aj nu xaa ne'u nain t'íiseijran a'ij nej t'íimuari'e. Aj nu xaa ne'u tiu'utémuaiti. A'íj nu xaa caí mua'aree ti'ítij ti jaítze'e í'ixi'epi'ín, tij nej irá'ateevi'ín nej ruuri nusu nej ca'anacan huámi'íni.

²³ Jé'ecan nu ráamua'areeri'í í nexiejniu'uca jíme'e. Aru canu xáahuí ramua'aree ti'ítij ti jaítze'e na'aránanajche. Jé'ecan pu ayén ne'astí á'aye'í nej á'ura'ani neatá'aj a'utevéé ná'ara'ani í Círístu'u jemi. Jaítze'e pu í'ixi'epi'ín tzíte'e nej á'ura'ani. ²⁴ Mi ajta jaítze'e pu a'amua jetze ruxe'eve'e nej ruuri ná'ara'ani.

²⁵ Ayej ne'ase, ayén ti'ayajna nej yen huacaí ná'ara'ani. Ayen nu huacaí na'ame sej si jaítze'e rá'antzaahuat'e'en, sej si jaítze'e huaújtemua'ave'en. ²⁶ A'íj pu jín netí'íjtáhuua'yé huacaí ná'ara'ani a'amua jemi, jé'ecan xu huataújtemua'ave'esin, seajta rí'í tiraatá'an í Círístu'u ti í'í Jesús, a'iné a'íí pu naatévai ineetzi.

²⁷ Me'ecui xaa, huápi'í pu ruxe'eve'e sej siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e, setíj tiráana-muajri'í se'íjna jetze í niucari ti jetzen raxa í Dios. Ti pua'a ne'uun a'atanén nej tejá-muaatá'ixaate'en na'ari nej ye'umua'ati ye'imua, ayée nu raxí'eve'e nej ni ráamua'aree sej sej té'atzaahuat'e' naíjmi'í. Setá'aj naíjmi'í tiu'utése'en ti ij caí ja'ati amuaamuaitin sej si caí ché'e rá'atzaahuat'e'en í niucari ti jetzen raxa í Dios.

²⁸ Mú'een xu caí siyen tihuá'ítziine'e setiu'utatése'e sej ti'ihuáurixaate'en huá'a jamuan í mej amuájcha'íire'e. Ti pua'a siyen huárini, aj mú xaa ráamua'aree mej huaatépuua'are. Mí seajta mú'een, Dios pu amua'irájtuaani.

²⁹ Ayeé pu'u na'a, a'iné Dios pu amuaatá'a sej rajpuajtzi xá'ara'ani Círístu'u jetze me'ecan, seajta rá'antzaahuat'e'en. ³⁰ Ayeé tu teri taxí'ej antí'uuve te'íjna jíme'e setíj amuacaícan naasej í nej jín t'íitese'eca'a, seajta seúche'e xu ranamuajran nej t'íitese'e naúche'e.

2

Círístu'u pu nu'u ti'ítí jín ti'itéveeca'a, aj pu i antíraa í júte'e

¹⁻² Mú'een xu Círístu'u jetze ruca'ané í a'amua tzajta'a. A'íí pu ajta rí'í amuaatá'aca ti a'íín já'amua'ave'e í Círístu'u sej si xí'epi'ín huárini, a'iné xu'uri ra'ancuré'evi'ítí í xiéjniu'ucare'ara'an, seajta seica xu tihuá'umua'atziire'e, seajta xu seica á huá'acuíve. A'íj nu jín á'amua'huavíi sej rí'í tinaatá'an nain jíme'e, sej si siyen ruxí'ej tiú'umua'ati temua'a naa naíjmi'í, sej si siyen ruxí'ej titehuajje'ave'e'en, sej si ruxí'ej tirájteuve'en seíj ajta mí seíj, sej si mú'een rujíimua'a ráahuauni.

³ Ché'e caí ja'ati rusej rájteuve'en í ti jín ahuajtzaahuat'e'en. Ajta ché'e caí ja'ati teúura'ate'e, sino ché'e a'íín ayén tiraatámítiejte'en ti jaítze'e t'íivaire'e í seíj caí a'íjna.

⁴ Ché'e caí ja'ati a'íí na'a rahuauca a'íjna í ti jetzen ruxe'eve'e rusej, sino ché'e ajta raatévaire'en í seíj a'íjna jíme'e ti ajta a'íjna jetze ruxe'eve'e.

⁵ Setá'aj siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati a'ij ti tiu'umuá'aj a'íjna í Círístu'u ti ajta í'í Jesús.

⁶ Ajta a'fín í Círístu'u, ayée pu í éene'e i'í Dios, capu ayén tirá'amitiejte'eca'a ti ayén titeúura'ate'e ti ayén aúche'e ruxí'ej'éene'en í Dios jemi. ⁷ Sinu áa pu ti'itíá'a í ruxí'evi'ira'a jime'e í ti jín ti'itevéé já'araa u ta japua. Aj pu í a'fín huasejre tǵ í ja'ati mej ti'ira'ajjte'e. Ayee pu huanú'ihuaca'a tetǵ iteen.

⁸ Ajta pu ayén tevi pu'éene'e tetǵ iteen. Ajta a'fín, capu ve'ecán jín ti'itvéeca'a, sino huataúra'a ti huámi'ini. Huamǵ'i, icu, í cúruu jetze. ⁹ A'fǵ pu jín Dios anti'ímua ra'antítuaa. Aj pu í raatá'a ti te'enteárate ti'itǵ jime'e ti jaǵtze'e ve'ée caí máàj ti'iti.

¹⁰⁻¹¹ A'fǵ pu jín, a'fǵna xicáara'an jetze tǵ'ij te'entipúa'ajte'en nain, matǵ'ij ráamua'aree tǵjǵn: "Pu'uri tǵ'ajta í Jesús", aj mú xaa títunutaxí'in naími'i í mej é'esejre'e u ta japua, majta í mej yen seijre'e úyen chaanaca japua, majta í mej é'esejre'e u tajete, matá'aj naími'i miyen raataxáj yee: "A'ii pu tavástar'a pú'een a'fǵna í Jesús ti i'í Círístu'u." Ayee mú me'fǵna jín huarín, aj mú mi rǵ'i tiraatá'asin í Dios í tej rájya'upua.

A'fime í mej té'atzaahuat'e miyen nu'u tí'ivaire'e mej hua'utátatzavi'i í mej yen a'uchéjme úyen chaanaca japua

¹² Seajta mú'een, mi nee á'amua'ixe'eve'e, ja'anáj ti na'a nej á'ucatii a'amua jamuan, ja'anáj ti na'a, ayée xu huarǵ netǵ tejamuá'ixaa. Seajta újii, nej yé ímuá huatáca, setá'aj siyen che'atá sena'a huárini. Seúche'e xu siyen rijca, a'ij nej tejá'amua'ixaate'e. Setá'aj raanaǵmire'en í ti auj tejamuá'aturate'e a'amua tzajta'a. Rǵ'i xu'u mú'een nain jime'e, sej si caí ti'itǵ jín auté'ítzen í Dios jemi.

¹³ Ayee pu'u, a'íné Dios pu amuaatá'aca í ca'anǵra'a, sej si siyen rijcaa í ti l'ixi'epi'in a'ij ti a'fín tira'aránanajche. Ajta a'fǵ pu tejámuatévaire'esin sej si raanaǵmire'en.

¹⁴⁻¹⁵ Naǵjmi'i tǵ na'a ti ayén ruxe'eve'e sej siyen huárini, setá'aj caí jime'en runiúuste'e, na'ari sej caí jime'en a'ij pua'a tiú'j'ixaate'e tǵ'ij caí ja'ati ti'iti jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en.

Sej si seajta ti'iterǵ'ene'en í a'amua tzajta'a, sej si siyen teitestemua'ame'en pu'éene'en xá'ara'ani í Dios, sej si caí ti'itǵ jín auteáturan í Dios jemi, úyen chaanaca japua sej huápuaseaaruve'en huá'a tzajta'a í mej a'ij pua'a tí'iteteite, í mej caí xǵ'epi'in me tǵteumuámua'aree. Seajta huá'a tzajta'a á'uciine sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios taajéjcuare'e itejmi.

Ayee xu se'fǵna jín huarín, mú'een xu huasejre'en á jéjre'e huá'a jemi í teite. Xíee sej cu mú'een hua'atátzavi'ira a'fime.

¹⁶ A'fǵ nu jín ahuántzaahuat'esin ne'ájna xicáara'an jetze tǵ'ij ajtahua'a uvé'enen a'fǵna í Círístu'u. Ayee nu niyen ahuántzaahuat'esin ti jé'ecan naa tináavai nej ne'fǵna jín tí'itese'eca'a, ajta ayén naa tináavai ne'fǵna jime'e í nej tiu'umuáriej.

¹⁷ Mú'een xu tiu'utámua'i'ivejta se'fǵna jime'e sej tí'ivaire'e í Círístu'u jemi, seajta se'fǵna jime'e sej rá'atzaahuat'e. Ajta, ti pua'a méneje'ican ayajna mej mi raanaǵmire'en í sej jín seri siyen tiu'utámua'i'ivejtaca'a, naúche'e nu netémua'ave'e ne'fǵna jime'e nej a'atzu tejámuatévai. Mú'ejmi nu jetze netémua'ave'e.

¹⁸ Seajta mú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huaǵjtemua'ave'en, seajta neetzi huatá'an í nej jín huatántemua'ave'en.

Jíme'en a'fǵna í Timoteo, ajta a'fǵna í Epafrodito

¹⁹ Ajta, ti pua'a ayén neetá'acare'en í nevástar'a a'fǵna í Jesús, ayée nu raxǵ'eve'e nej ca'anacan Timoteo tiu'uta'íti'i mú'ejmi jemi nej ni huatántemua'ave'en netǵ'ij ráamua'aree a'ij ti tejá'amua'aire'e mú'ejmi. ²⁰ Capu mé'e ja'ati ayajna tǵ amijna ti ayén che'atá na'a tí'imua'atze netǵ inee, ti ajta ayén rahuauca tzáahuati'ira'a jime'e a'fǵna ti a'amua jetze ruxe'eve'e.

²¹ Mǵ majta mi seica, naími'i mú rahuauca í ti huá'a jetze ruxe'eve'e. Camu a'atzu rahuauca í ti jetzen ruxe'eve'e í Círístu'u ti i'í Jesús. ²² Aru xu'uri mú'een ramua'aree ti a'fín Timoteo, pu'uri tiu'utasejrataca'a ti caí auté'ítze a'íné pu'uri tinaatévai a'fǵna jime'e nej tihua'utá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Jé'ecan pu tiu'umuáriej ne jamuan tǵ seij yaujra'an tí'imijhuaca jamuan í táatjra'an.

²³ A'íj nu jín néjxe'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi netíj neri ráamua'areere al'ij ti ye'í tinaat'évaire'esin ineetzi. ²⁴ Mí neajta inee, naúche'e nu rachú'eve'e í nevástara'a, nej ni nesej ca'anacan a'atanén.

²⁵ Ajta, ayej ne'ase, ayée pu ruxe'eve'e nej amuacaícan mú'ejmi jemi raata'íte í ne'ihuaara'a, a'íjna í Epafrodito. A'ii pu a'áin pú'een í sej mú'een neja'uta'ti'iri'i ineetzi jemi ti a'áin tinaatá'an ti'titi ti ná'aturaate'e. A'íi pu tiu'umuáriej nee jamuan, teajta naíjmi'i tu tiu'utése'eca'a. ²⁶ Jé'ecan pu xaa á'amuaseijrami'i. Ajta a'íj pua'a raatá'a a'íjna jime'e í sej ráamua'areeri'i ti a'áin tijcu'ineca'a.

²⁷ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti t'ícuil'ica'a. Tín pu huamí'i. Mí ajta, Dios pu rá'acu'uvejca'a a'íjna. Ajta ayén che'atá na'a ná'acu'uvejca'a ineetzi nej ni caí nexiéemiste'eche'e. Pu'uri naací'i í nej jín rajpuaíiti ná'aye'i.

²⁸ A'íj nu jín neri jaítze'e raxí'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi sej si huaújtemua'ave'en seti'íjtáhua'a raaséj. Mí neajta inee, nej ni caí ché'e niyen t'íinexieemiste'e.

²⁹⁻³⁰ Setá'aj ra'ancuré'evi'tin í tavástara'a jetze me'ecan. Setá'aj huaújtemua'ave'en a'íjna jemi í Epafrodito. Seajta rí'i tihuá'ajcha'íica í teteca t'íj amíjna, se'íjna jime'e ti t'n huamí'i ti t'ímuari'eca'a í Círístu'u jetze me'ecan. A'íi pu ayén huataújtuaa ti huamí'ini t'íj tináavaire'en ineetzi. Capu ayén tejamuac'íi mú'ejmi sej si siyen huárini a'iné sej caí yé já'ahua'aca'a.

3

Jíme'en a'íjna ti xaa t'íivaire'e í Dios jemi

¹ Pu'uri íjii, ne'ihuaamua'a, setá'aj huaújtemua'ave'en jemin í tavástara'a. Nu'uri niyen tejámuaata'ti'iri'i. Nu'uri neajtahua'a nena'a tejá'amua'iti'i. Capu né'luna'aviste'e neetzi jemi nej niyen ríci, a'iné a'íi pu á'amuacha'íj a'ame.

² Rí'i xu'u mú'een, a'ímej jemi í teteca í mej miyen á'ujjuhua'an matíj í tzi'ici í ti caí ja'ati huá'ajye'emua. A'íj mú pua'a ríci a'íime í teteca, mej ruhua'íra'a ajtasí'iche. Metiú'ítzíte'e, micu.

³ Mí teajta iteen, a'ii tu a'áin pú'een í tej tanavij a'antis'íche tzáahuati'ira'a jíme'e. Ajta a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu xaa taatá'aca í tej rí'i tiratá'acare'en í Dios. Jé'ecan tu jetzen huatátatemua'ave'esin í Círístu'u ti ajta i'í Jesús. Teajta iteen, catu xaa rá'atzaahuate'e te'íjna jime'e í tej rájteu í tatzajta'a.

⁴ Ti pua'a seíj ayén tirá'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e ti rá'atzaahuate'e a'íjna í ti tirájteu í ru tzajta'a, ché'e a'áin ráamua'aree ti jaítze'e ayén tiraavíjte'e ineetzi jemi.

⁵ T'íj teumé'eca aráhuaca xicaj nej jetzen huanú'ihuaca'a, mena'antisíjcheca'a í nenavij jetze. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee yaújmu'ame'en a'íjna í Israel teecan. Neajta i'í huáacixa'ara'an a'íjna í Benjamín teecan. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee hebreo pú'een. Ayeé nu huanú'ihuaca'a. Neajta nu hua'aniuca jín t'íixaxa'a. Jíme'en a'íjna í yu'uxari ti ra'yuy'uxaca'a a'íjna í Moises teecan, nee nu i'í fariseo.

⁶ Ayeé nu rí'i huápi'i t'íitese'eca'a ne'íjna jime'e í neye'írá. A'íj nu jín a'íj pua'a tihuá'ajtea'axí'ica'a í mej rá'atzaahuate'eca'a me'íjna í Jesús. Neajta, canu ja'anáj ti'tíj jín auteájturaa a'íjna jime'e í nej t'íjye'iraca'a. ⁷ Nain a'achú ti caj ti'ípua'amé, jé'ecan pu ne jetze ruxe'eve'eca'a í nej nejmí'i t'íjye'iraca'a.

Ajta íjii, ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti caí ché'e ti'tíj vaire'e a'íjna jíme'e nej neri ravaire'e ne'íjna í Círístu'u. ⁸ Ajta ál'iyen, í ti jaítze'e ruxe'eve'e, a'íj ti ti'ti tináaci'í'íche'e, pu'uri ayén tiná'amitiejte'e t'íj yee tiú'ítzíte'e. Niché'e yee mé rúhuu'axin.

A'ii pu'u, jé'ecan pu jaítze'e tineet'éva'iri nej ráamua'ati ne'íjna í nevástara'a, a'íjna í Círístu'u ti ajta i'í Jesús. Ne'íjna jime'e í Círístu'u, nain nu mé huahuá'axi. Cu xiee, xai'iri ti cu pú'ee'een a'íjna ti ajmí'i na'aránajcheca'a. Ayeé pu tiná'amitiejte'e íjii ti ayén een jíme'e. Nee nu mé rúuriexí ne'íjna jime'e nej ni tiu'utémua'itin í Círístu'u jemi.

⁹ Ayeé nu'u t'íimua'atze ne'íjna jime'e, nej ni huatévée ná'ara'ani í Círístu'u jemi, nej ni caí ti'ti jín auteáturan í Dios jemi. Canu ché'e niyen t'íimua'atze yee nee nu rí'i t'íitevij ne'íjna jime'e nej yee nain jín ra'ará'astijre a'íj ti té'axa í yu'uxari jetze, sino ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios í nej rí'i t'íitevij, a'íjna jime'e nej rá'atzaahuate'e í Círístu'u.

¹⁰ A'ii pu a'fín pú'een í nej raxí'eve'e neata'aj ráamua'ati ne'fjna í Círístu'u, neajta ráamua'ati í muári'eri'ira'a í ti jín Dios ra'ajjáj í Círístu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, neajta rajpuaítzi na'ame í Círístu'u jamuan, nej ni niyen seíre'e ná'ara'ani tǵ a'fjna í Círístu'u tǵ'íj huamí'í.

¹¹ A'fj nu jín rachú'eve'en nej raatá'ase a'fjna xicáara'an jetze matǵ'ij a'itá'icine í mi'ichite ti pua'a necaí a'ij huárini inee.

A'fj pu nu'u tǵ'itese'e ti ayén tira'ará'asten ti jíme'en Círístu'u raatá'aseca'a

¹² Caxí nu xaa ne'u raatá'aseca'a ne'fjna í nej caí xi auté'itze'ara'an; canu neajta xíi nain ra'ará'astjire. Naúche'e nu huátieen nej ni raatá'ase ne'fjna í ti jíme'en naatá'aseca'a í Círístu'u ti i'í Jesús ti ij a'fín huatéura'ate'en ineetzi.

¹³ Ne'ihuua'mua'a, canu niyen tejá'amua'ixaate'e yee nu'uri raana'ijmire, sino ayée nu'u rici: canu ché'e niyen ne'fjna jín tǵ'imua'atze yee í tu'uvé'eteajtǵi sino netǵ'itese'e nej ni raatá'ase í ta'amuájca.

¹⁴ Aye'e nu een jín rici, nej ni raatá'ase a'u ti a'utavií í júmi'Inari, nej ni ti'iti huamuá'itin í ti jín Dios né'ejee u júte'e í Círístu'u jemi, a'fjna jemi ti ajta i'í Jesús. ¹⁵ Naími'i a'achú tej caj ti'ípua'amé í tej teri vaujsi, tiché'e tiyen che'atá tena'a tiú'umua'ati. Na'ari caí ti pua'a siyen seicié tiú'umua'ati ti'itǵ jíme'e, ti caí ayén tejámua'avǵte'e, Dios pu tejámuaataseǵrate'esin.

¹⁶ A'fj tu'u, tiché'e tiyen ra'ará'astjire'en te'fjna jíme'e í tej teri raatá'aseca'a.

¹⁷ Ne'ihuua'mua'a, setá'aj siyen ti'ihuau'iritiejte'en netǵ rici inee. Seajta mú'een, ayée xu tiú'umua'ati se'fjna jíme'e í mej miyen rici a'ij tej tejamuá'ixaa. Neajta nu xaa huányeinixi ne'fjna jíme'e í nej neri'itǵhua'a niyen tejá'amua'ixaate'e.

¹⁸ Rǵ'í xu'u mú'een, a'iné mu'íi nu tejámuaatá'ixaa, ne'fjna jíme'e í nej neri'itǵhua'a niyen tejámuaatá'ixaate'esin, neajta nu neye'inen ne'fjna jíme'e, í mej mu'íitǵ seicié miyen tǵ'imua'atze. Aye'e mú rici, cu xíee mej cu rájcha'íire'e í Círístu'u ti a'fín huamí'í í cúruu jetze.

¹⁹ Aye'e pu tihua'aci'iti í mej yá'urieeni í huá'axiejniu'uca ti auj ruurica'a. Me'e-huaújpua'arixi'isin, micu. Jaftze'e pu huá'a jetze ruxe'eve'e mej jéhua tiú'ucua'ani. A'fj pu jín hua'axaye pu pú'een í huá'a Dios. Majta miyen á'ujtzaahuat'e me'fjna jíme'e í mej jín tiu'utatévi'ira'ata. A'ii mu'u jetze tiú'umua'ati a'fjna ti é'esejre'e íiyen chaanaca japua.

²⁰ Mi teajta iteen, a'úu tu é'eme'ecan u ta japua. Teajta jé'ecan tu rachú'eve'e ti a'uun e'icáanen a'fjna ti tu'irájtuaani, í tavástara'a, a'fjna í Jesús ti i'í Círístu'u.

²¹ A'fj pu seicié táaruuren tǵ na'a a'fín ratéhua'ira'a ti naa sejre'e, a'fjna í rumuári'er-i'ire'ara'an jíme'e, í ti jín tiu'utémua'itin naǵmi'i ti yé sejre'e íiyen chaanaca japua, ajta naǵmi'i ti án é'esejre'e u ta japua.

4

Tej nu'u rǵ'í huátaruuren í tavástara'a jemi

¹ Aye'e pu'u, ne'ihuua'mua'a í nej já'amuaxe'eve'e. Jé'ecan nu á'amuasejramí'í, a'iné mú'een xu a'fín pú'een í nej jín huatántemua'ave'e, í nej raamuá'iti. Xa'ahuauájca'anen mi ru tzajta'a sej si tiu'utévaire'en seúche'e í tavástara'a jemi, mú'een mi nej já'amuaxe'eve'e.

² Nee nu huá'íjee amímej, ne'fjna í Euodia, neajta ne'fjna í Sintique, mej mi antiǵjci'ipi-ire'en mej mi ru'ihuua'mua'a muá'ara'ani í tavástara'a jemi.

³ Pajta mú'ee, mi pej xaa neetzi jetze ajtévaire'e, nee nu mahuavii í pej hua'utévaire'en amímej í uuca, a'iné a'fj mú majta najtévaire'eca'a ineetzi, tetǵ'ij tihua'utá'ixaate'eca'a í niuucari ti jín Dios tu'irájtuaani. Majta jetzen rajtévaire'eca'a a'fjna í Clemente, majta huá'a jetze mi seica í mej neetzi jetze najtévaire'eca'a. Aye'e pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze a'ij mej ánte'arua mej mi a'uté'uu muá'ara'ani ruurican tǵ na'a rusén jíme'e í Dios jemi.

⁴ Ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a, ajta nain tǵca'ari tzajta'a, sehuaujtemua'ave'e mú'een í tavástara'a jemi. Neajtahua'a nu tejámuaatá'ixaate'esin yee: Sehuaujtemua'ave'e.

⁵ Setá'aj naími'i siyen tirámua'aree sej caí ti'iti teúura'ate'e, sino será'uviicua'í temua'a naa a'ímej í mej seicié tǵ'imua'atze. Pu'uri yé veǵli'í huatéjvee í tavástara'a.

⁶ Caxu t'í'imujca ti'itij jíme'e, sino nain xu tiraata'ixaate'en í Dios jemi a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e, setá'aj raatáhuavii nain jíme'e, seajta r'í'i tiraatá'an í Dios.

⁷ Aj pu xaa Dios amuaatá'asin í sej jín r'í'i huárini í ru tzajta'a. Capu ja'ati ramua'aree a'ij ti ye'í t'í'iri'iri ti ayén r'í'i tejamuaatá'an í ru tzajta'a. A'íj pu xaa Dios amuaatépua'ajte'esin í á'amuaaxiejni'uca, ajta í á'amuaamua'atziira'a a'íjna jíme'e í sej jetzen aratújca'ane í Ciríistu'u ti i'í Jesús.

Mej nu'u r'í'i tiú'umua'atzi me'íjna jetze ti xí'epi'in een

⁸ Seajta á'iyen, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jetze ti'iti ti ayén ti'ayajna, na'ari ti'iti ti ayén raavíjte'e sej si r'í'i tiraatéjtuuani nusu ti'iti ti ayén raavíjte'e ti tiráaci'iti se'íj.

Seajta siyen jetzen tiú'umua'ati ti'iti ti jé'iyecan, ca'ín ti'iti ti naa seijre'e. Ti pua'a ti'iti t'í'ixi'epi'in na'ari ayén tiraavíjte'e sej r'í'i tiraata'ixaate'en, setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati.

⁹ Ajta, ti'iti ti na'a nej tejamuaamuá'ate, nusu ti'iti sej ra'ancuré'a neetzi jetze, na'ari nej tejámuatá'ixaa, setá'aj siyen huárini. Ajta a'íjn í Dios pu amuaatévaire'esin sej si naa r'í'i titeeté'uuca.

Jíme'en í mej jín raatapuaíjve

¹⁰ Jé'ecan nu huatántemua'ave'e í nevástara'a jemi, ne'íjna jíme'e í sej seajtáhua'a sena'a na'utámua'areeri'i. Mú'een xu ramua'areereca'a tzíte'e ti'iti ti ná'aturaate'eca'a. Ayee pu'u, capu tejamuatá'a a'ij sej ye'í tinaatévaire'en.

¹¹ Canu niyen ti'ixu yee canu a'ij t'í'ijviicua'i. Canu xaa ne'u. Nu'uri raar'í're a'ij nej tirá'aviicua'íran ne'íjna jíme'e a'achú nej caj t'í'ituaave.

¹² Nee nu ramua'aree a'ij nej ye'í huárini ti pua'a nej caí a'ij t'í'ijviicua'i nusu ti pua'a yee net'í'ituaave inee. Nee nu neri raar'í're nej nain jín tiu'utémua'itín ne'íjna jíme'e í nej juxa na'ari ti pua'a ne'í'icua. Ajta ti pua'a ti'iti na'avé'eturaate'en, na'ari ti pua'a ne'caí ti'itij t'í'cha'íi, neajta niyen raar'í're nej tiu'utémua'itín. ¹³ Nain nu jín tiu'utémua'itín, ne'íjna jíme'e nej Ciríistu'u jetzen aránca'ane.

¹⁴ Mí seajta mú'een, xí'epi'in xu huaríj se'íjna jíme'e sej siyen tinaatévai íiye nej a'íjna jín t'í'itese'eca'a.

¹⁵ Seajta mú'een, mí sej Filipos é'eche, xu'uri ramua'aree a'ij ti 'eene'e set'í'ij xa'ichu'í te'ará'aste amuacaícan í sej c'íj rá'antzaahua í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.

Net'í'ij neri huiramé'eca ne'újna Macedonia, mú'een xu'u naatévai se'íjna jíme'e í tej na'íjmi'í tiu'umuá'iej. Mú'een xu xaa tinaatapuaíjve inee. Seajta mú'een xu te'encuré'a neetzi jemi. A'u ti na'a mú' tiújse'irihua'a mí seica, camu a'atzu miyen huaríj set'íj mú'een.

¹⁶ Ajta, net'í'ij ne'uun a'utéveeca'a a'ujna Tesalónica, caxu se'íj sena'a tineja'uta'í'iri'iri'í a'íjna jíme'e í t'í' tiná'aturaate'eca'a.

¹⁷ Canu xaa rahuauca sej seajtáhua'a tinaatá'an, sino a'ij nu'u huauca í ti tejamuá'aci'iti aúche'e. ¹⁸ Nain nu neri ancuré'a. Neajta xaa ne'u jaítze'e aúche'e. A'íné Epafródito ari tinaatá'a a'achú sej caj tineja'uta'í'iri'iri'í, jé'hua nu t'í'ijcha'íi neri í sej tineja'uta'í'iri'iri'í. Yee pu 'een t'íj muai'ivéjri ti naa teáarí'e, ti naa 'een, ti ra'aráanajche í Dios.

¹⁹ Ajta a'íjn í Dios í nej t'í'ijvaire'e, a'íj pu nain tejámuatapuaíjve'esin rux'í'evi'ira'a jíme'e a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e. Ayee pu tejámuatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e, a'íné a'íjn pu nain t'í'ijcha'íi jamuan a'íjna í Ciríistu'u, í ti i'í Jesús.

²⁰ Tiché'e jé'ecan tiraatate'újtzi're í Dios, a'íjna í tej rájya'upua. Tiché'e r'í'i tiraataxáj t'íj na'a rusén jíme'e. Ché'e ayajna.

A'íjna ti jín ra'antipua'ari

²¹ Setá'aj hua'utatedjte'en neetzi jetze me'ecan na'íjmi'íca í mej a'uté'uu í Dios jemi a'íjna jíme'e ti a'íjn Ciríistu'u huá'a japua huaniú.

Majta í ne'ihuaamua'a í mej ayajna huatéf, a'íj mú' majta huá'ateujte'e. ²² Na'íjmi'í í mej ye'í huatéf ayajna, í mej ye'í huatéf'uu í Dios jemi, a'íj mú' á'amuateujte'e tzíte'e, a'íjme í mej huá'a jetze ajtémé'ecan í huá'ateitestemua'a a'íjna ti i'í César.

²³ Ché'e a'íjn í tavástara'a, a'íjna í Ciríistu'u ti i'í Jesús, ché'e a'íjn r'í'i tejá'amuacha'íi á'ara'ani.

A'ij t'i tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'fmej í mej Colosas a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

^{1,2}Inee, í nej í'í Pablo, nee nu neajta huá'a jetze ajtémecan a'fmej í ti t'ihua'uta'ajj a'fjna í Jesús, í ti ajta í'í Ciríistu'u. Ayee nu t'ivaire'e í Ciríistu'u jemi, a'iné ayée pu t'íjxe'eve'e í Dios. Jamuan nel'fjna í ne'ihuaara'a, a'fjna í Timoteo, ayée nu tejá'amuayu'use'e mi sej Colosas é'eche, mú'een mi sej a'uté'uu í Dios jemi.

Ayee tu tejá'amuateujte'e mú'een, mi sej seúche'e té'eviuca'i, se'fjna jime'e sej rá'atzaahuat'e se'fjna í Ciríistu'u. Ché'e a'fín í ti tá'íya'upua í ti í'í Dios, ché'e amín r'í'í tejá'amuacha'fí á'ara'ani, ché'e ajta amua'anpuá'ajte'en í á'amua'xiejni'uca tzajta'a.

Pablo pu huá'ahuaviitze'e a'fmej í mej té'atzaahuat'e

³Ja'anáj ti na'a tej t'í'ijhuavii te'fjna í Dios, í ti rájya'upua a'fjna í tavástar'a, a'fjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u, ja'anáj ti na'a tej t'í'ijhuavii mú'ejmi jime'e, jé'ecan tu tátemua'ave'e í Dios jemi. ⁴Ayee tu rici te'fjna jime'e tej teri yá'umua'areeri'í sej nu'u rá'atzaahuat'e se'fjna í Ciríistu'u ti í'í Jesús, seajta nu'u jé'ihua huá'ixe'eve'e najjmi'ica í mej a'uté'uu í Dios jemi.

⁵Ayee xu rijca, a'iné seúche'e rajchú'eve'e se'fjna í ti Dios á'amua'ine'e í ta japua. Tet'f'ij caí xí tejamuaatayú'use, mú'een xu seri sejm'í'í ráanamujri'í se'fjna í niucari ti jime'en raxa í Dios a'atzáhuati'ire'e jime'e. ⁶A'fjna í niucari ayén che'atá na'a huatasejre mú'ejmi jemi t'f'ij ajta huatasejre nainjapua í chaanaca. Ayee pu sejire'e teite tzajta'a t'f'ij cিয়ে'í ajvaujse'esin, ti ajta antatáca'a.

Ayee pu che'atá na'a t'í'iruure mú'ejmi jemi. T'f'ij aúche'e na'a set'f'ij amuacaícan ráamua'areeri'í iye'ehuaritiéecan jime'e ti Dios tzíte'e r'í'í á'amua'ha'fí t'f'ij na'a a'fín niucari te'utéjche ti r'í'í amú'aruuren. ⁷Najjmi'í t'f'ij na'a a'fjna, a'fí pu tejamuamua'ate a'fjna í Epafras ti ta jamuan t'í'ivaire'e. Jé'ecan tu rax'f'eve'e te'fjna. Ajta a'fín, huápi'í pu ta jetze me'ecan t'í'ivaire'e í Ciríistu'u jemi. Capu ti t'í'it'f'ij jín ateáturaaveca.

⁸A'fí pu ajta ari titaatá'ixaa í sej r'í'í huápi'í ru'ihuaamua'a sejire'e se'fjna jime'e sej jetzen araujca'ane í xíejni'u'ucare'ara'an í Dios.

⁹A'fí tu jín, catu ja'anáj raatapuá'ajta'a tej Dios t'í'ijhuavii mú'ejmi jime'e. Nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene t'í'ij amín titaatá'ixaa, ayée tu rici. Dios tu t'í'ijhuavii ti í a'fín tejamuamua'aten nain jime'e sej si ráamua'aree a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios, sej si temua'a mé titeumuamua'aree, ti ij a'fín xíejni'u'ucare'ara'an í Dios amuaatá'an sej si ráamua'aree a'ij sej ye'í huárini e'ehauritiéecan jime'e temua'a naa.

¹⁰Ayee tu een jín t'í'ijhuavii sej si siyen huárini a'ij ti tihua'uvjíte'e a'fmej í mej ramua'ate a'fjna í tavástar'a. Teajta sej si siyen r'í'í raatá'an se'fjna jime'e í sej jín t'í'ijhuacare'e. Setá'aj siyen éene'en t'f'ij cিয়ে'í ajvaujse'esin, ti ajta antatáca'a. Ajta sej si jaítze'e raay'í'it'ihua'an a'ij ti een í Dios. ¹¹Ché'e Dios amuaatá'an nain í ca'aníjra'a í á'amuatza'ajta'a a'fjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í tej jín r'í'í tira'utase'fjra. Aj xu si jetzen araujca'anejsin sej si te'utáviicua'í, sej si seajta seuj raachú'eve'en a'ij ti t'í'it'f'ij á'amuaruuren, sej si seajta huájtemua'ave'en.

¹²Ayee xu een jín t'í'ijteujtz'ire'e xá'ara'ani í ti tá'íya'upua, a'iné a'fí pu amuaatá'a sej si ra'ancuré'an se'fjna í ti tejamuáci'iti sexu'ijmé'en a'ájna a'ut'í ja'anáj ti na'a huáneeri'í. Ayee pu che'atá na'a tejá'amuaci'iti se'f'ij ajta mi sej t'f'ij ayén tihuá'aci'iti í seica í mej huaté'uu í Dios jemi.

¹³Ayee pu té'eme, a'iné a'fí pu tu'irájtuua a'ujna a'u ti a'ut'íca'a ja'anáj ti na'a t'í'ij caí ché'e t'f'it'a'ajíte'en a'fjna ti a'uun antiújmua'aree. Dios pu taja'aráavi'iti a'ujna a'u ti tejé'ajta a'fjna í yaujra'an ti huápi'í rax'f'eve'e. ¹⁴Ayee pu tiu'utanájchitaca'a í tej jín té'echa'f'ica'a í Dios jemi a'fjna jime'e ti a'fín yaujra'an ta jetze me'ecan huamí'í, ajta titaatá'uuni'iri'í í tej jín auteájturaa í jemin.

Dios pu nu'u ta'anpuá'ajte a'fjna jime'e ti Ciríistu'u huamí'í ta jetze me'ecan

¹⁵ Ajta a'fín í yaujra'an, a'ii pu a'fín pú'een í tej jetzen ráamua'aree a'ij ti een í Dios í tej caí rasise'i. A'ii pu ajta a'fín pú'een í ti amuacá seijre'eca'a tí'j caí xí mé'e jé'e tí'tíjca'a.

¹⁶ A'fj pu jamuan Dios nain tiú'utaahuaca'a, t'j na'a ti'ipua'amé í ta japua ti tejé'eseijre'e, ajta t'j na'a pua'amé ti tejé'eseijre'e íyén chaanaca japua, nain í tej rasise'i, ajta nain í tej caí rasise'i.

Majta me'ín í xiéjnu'ucari í mej tejé'ajta u ta japua, Dios pu nain huá'utaahuaca'a a'achú mej pua'amé. Aj pu i hua'antíhuau mej mi miyén che'atá mana'a tiu'utévaire'en í ta japua matj tajtúhuani, a'ajhuáase, muayajtúumua'a ti ve'ée, pixca muayúu, ajta tenáantzi. Nain pu tiú'utaahuaca'a jamuan í Círíistu'u, ajta Círíistu'u pu hua'ancuré'e-vi'iti.

¹⁷ Círíistu'u pu ayén seijre'eca'a t'fj caí xí mé'e é'e tí'tíitaca'a. Ajta nain pu Círíistu'u jetze arájca'ane tí ij te'utáviicua'iran. ¹⁸ A'ii pu a'fín pú'een í ti ve'ecán jín antiújmua'aree ruteestemua'a jime'e, a'fmej í mej té'atzaahuat'e. A'ii pu a'fín pú'een í ti jetzen tiu'unéj nain tí'iseijre'e, ajta a'ii pu a'fín pú'een í ti amuacá a'itáara huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'fj pu jín ayée pu éene'e á'ara'ani tí jaítze'le ve'etí a'ame nain jime'e.

¹⁹ Ayee pu'u, ra'aránajcheca'a í Dios tí Círíistu'u ayén che'atá na'a éene'e á'ara'ani í ruxí'ej Dios nain jime'e. ²⁰ Ajta, ra'aránajcheca'a tí Círíistu'u jamuan hua'utéjpu'ajte'en í mej rájcha'íire'e mej mi rí'i titeeteáturan í Dios jemi. Naíjmi'ica a'fmej í mej ta japua tejé'eseijre'e, majta a'fmej í mej yen seijre'e íyén chaanaca japua, a'fj pu hua'utépu'aj-taca'a a'fjna jime'e tí Círíistu'u ra'iráaxire í ruxuure'e í cúruu jetze, t'fj huamí'i ta jetze me'ecan.

²¹ Seajta mú'een, amuacá, caxu xí'epi'ín éene'e í Dios jemi, seajta rájcha'íire'eca'a í a'amua tzajta'a se'fjna jime'e a'ij sej ye'í tí'jri'irejca'a. ²² Mí ajta Dios pu arí amua'anpuá'a-jte a'fjna jime'e tí Círíistu'u huamí'i jetzen í cúruu. Círíistu'u pu a'amua japua huaniú a'fjna jime'e tí tirajpuajtzica'a í ru jetze. Aj pu i amuá'avi'itin í Dios jemi, mú'een mí sej a'uté'uu xá'aju'un jemin. Caxu ché'e ja'anáj tí'tíj jín auteáturan í Dios jemi. Capu ajta ja'atí mú'ejmi jetze tí'tíj jín te'upuá'ajte'esin.

²³ Ayee pu té'eme tí pua'a seuj te'utáviicua'í sej té'atzaahuat'e, ajta tí pua'a secaf yá'uhua'anan í sej seuj rachú'eve'en a'ij tí'ixaxa'a í niuucari tí jín Dios amua'irájtuaani. A'ii pu a'fín pú'een í niuucari í mej meri tihua'utá'ixaa nainjapua. Mí neajta inee, Dios pu ajta ayén tinaa'fjca nej ni ne'fjna jín tiu'utévaire'en.

Pablo pu nu'u a'fjna jín antiújmua'aree tí hua'utévaire'en a'fmej í mej e'etiújse'íri í Dios jemi

²⁴ Ajta íjii, nee nu huatántemua'ave'e ne'fjna jime'e tí ayén tejámuaatéva'irihua'an í nej jín tirajpuajtzí na'araa. Neajta niyén raanaíjmire'en í ne jetze jime'e í tí te'á'atura mej mi ráamua'aree a'ij tí tirajpuajtzica'a a'fjna í Círíistu'u. A'fj nu jín nehuá'avaire'e a'fmej, í tí jín Círíistu'u antiújmua'aree, a'fime í mej í'í teitestemua'ame'en. ²⁵ Nee nu xaa té'enteájrupi ne'fjna jime'e tí jín Dios ayén tinaa'fjca nej ni niyén huárini a'ij tí Dios ayén tiraaxí'epi'íntare. A'fj nu jín tejámuaatá'ixaate'esin nain jime'e í niuucari tí jetzen raxa í Dios.

²⁶ A'fjna í niuucari, a'ii pu a'fín pú'een í tí rú'avaa tí Dios ramua'areereca'a avíiti jime'e, ajca'íhuá'imua, nain xicaj tzajta'a tí yú e'iré'ene. A'fj í mej amuacácan é'echejca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij tí Dios ríníche'en. Aru íjii, pu'uri tihua'utá'ixaa mé jéjre'e huá'a jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi. ²⁷ Ayee pu raaxí'epi'íntare í Dios tí tihua'utá'ixaate'en mé jéjre'e mej mi ráamua'aree tí jé'ecan pu naa seijre'e a'fjna í tí rú'avaa huá'a tzajta'a í teite í mej miyén a'uchéjme nainjapua, íyén í chaanaca japua. A'ii pu a'fín pú'een í Círíistu'u tí a'amua tzajta'a é'eseijre'e. A'fj pu ajta amuaatá'asin sej si rasejran tí jé'ecan pu naa seijre'e í Dios jemi.

²⁸ Teajta iteen, ayée tu tihua'ixaate'e í teite a'ij tí tí'tíj huáruu a'fjna í Círíistu'u. Naíjmi'ica tu rí'í tí'ixáate'e, teajta iye'ehuaritiéecan jín tu tihua'amua'aten mej mi ráamua'aree tzaahuatí'ira'a jime'e tí tiu'utátuiire'en pua'a ayén tí'ayajna nusu caí. Ayee tu een jín rici tej tí urarí'ene'acan jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'fjna xicájra'a jetze tet'fj huá'anvi'itin naíjmi'ica í Círíistu'u jemi.

²⁹ A'íj nu jín niyen ca'anín jín tí'imijhuaca, neajta niyen tí'itese'e nain jime'e a'achú ti caj t'ínetá'aca í ca'aníjra'a, neajta nain jín í nej jín á'anca'ane.

2

A'ij pu nu'u té'ujmua'ate a'ímej jemi í mej Colosas a'uchéjme

¹ A'íj nu jín niyen raxí'eve'e se j si ráamua'aree nej a'amua japua tí'itese'esin jeihua. Ayee nu che'atá nena'a huá'a japua tí'itese'e a'ímej í mej Laodicea é'eche, neajta a'ímej í mej caí ja'anáj naasej neneerime jetze.

² Ayee nu een jín rici mej mi huateújca'ane í ru tzajta'a, mej mi majta najjmi'í ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa me'íjna jime'e í mej huaújxe'eve'e rujímua'a. Ayee nu raxí'eve'e ti tihuá'aci'iti ti'ití ti jé'ecan tihua'utéva'irihua'an mej mi yaú'itiée muá'ara'ani nain jime'e, mej mi majta ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna ti rú'avaata í Dios jemi. A'íi pu a'ífn pú'een a'íjna ti í'í Círístu'u. ³ Najjmi'í í ti ruxe'eve'e tej ti rí'í mé titeumuámua'aree, jaítze'e pu titaatéva'irihua'an caí tumin ti rú'avaata teásta'a. Ajta a'ífn í Círístu'u, a'íi pu taatá'asin tej ti yaú'itiée tá'ara'ani nain jime'e, tej ti ráamua'aree tzaahuatí'ira'a jime'e.

⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ij caí ja'atí amuaacuanamuan a'íjna jime'e í niuucari í ti caí jé'iyecan jín namuajre'e. ⁵ Canu xaa ye'eche a'amua jamuan, sino ayée nu ye'ímuá yé huaca. Capu amán a'ij. Jéihua nu amua'atamuá'areeri yú ne tzajta'a, cu xiee nej cu vejli'í a'utéjvee mú'ejmi jemi. Jé'ecan nu huatántemua'ave'e ne'íjna jime'e nej neri ramua'aree í se j rí'í ru'ihuaamua'a temua'a naa, Seajta te'utáviicua'í se'íjna jime'e í se j rá'atzaahuate'e se'íjna í Círístu'u.

Dios pu nu'u hua'unajjmi'e í Círístu'u jemi

⁶ A'íné xu'uri autéjhuii se j rá'antzaahuate'en se'íjna ti a'ífn pú'een í ti í'í tavástar'a, a'íjna Jesús ti ajta í'í Círístu'u, setá'aj siyen rí'í titeeté'uuca a'ij ti tiraavjíte'e a'íjna jemi. ⁷ Setá'aj siyen se'íjna jetze ucarute í se j rájteuni í Círístu'u jemi se j siyen che'atá sena'a te'utáviicua'í tíj ciyej ti ajtanána'ajme téte'imua chuaata'a. Xu'uri cáj caj yaú'itie í Círístu'u jemi. Setá'aj siyen tihuaújmu'a'aten se j si yaú'itiée xá'ara'ani nain jime'e, se j si jaítze'e te'utáviicua'í se'íjna jime'e í se j rá'atzaahuate'e a'ij mej meri tejamuamuá'ate. Setá'aj seajta huápí'í tiraatateújzti'ire'en í Dios.

⁸ Rí'í xu'u mú'een, caxu hua'atá'acare'en mej amuaatémua'itín seica jime'e niuucari í mej jín tí'ihua'itaca. Ayee mú' tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tejamuá'ari'í í se j jín té'atzaahuate'e me'íjna jime'e a'ij mej tirájteu rujímua'a, í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e. A'íjna, í mej tí'ixaxa'a, camu a'ij tirájteu í Círístu'u jemi, sino ayée mu'u tejá'amua'ixaate'e me'íjna jime'e í mej rujímua'a mena'a tirájteu, na'ari í mej jín tí'imua'ata me'íjna jime'e í mej rájye'irajca'a í jéjca.

⁹ Ayee pu'u, a'íné nain tíj na'a ti Dios een, a'íi pu huateájturaa í Círístu'u jemi í ru jetze.

¹⁰ Ajta Dios pu ayén amuaanaajjmi'e í Círístu'u jemi se j si ruuri xá'ara'ani jemin. Ajta a'ífn í Círístu'u, a'íi pu a'ífn pú'een í ta'anájca huá'a jemi matíj mena'a pua'amé é'esejre'e í xéjniu'ucari í mej te'ájta, majta a'íime í mej títeté'u'upu'u u ta japua.

¹¹ Seajta mú'een, xu'uri ra'ará'aste se'íjna jime'e í mej ra'antis'í'icheca í runavij. Mí seajta, caxu ra'ará'aste se'íjna jime'e í mej teteca miyen amuaáruu í rumuájca'a jime'e sino Círístu'u pu'u ayén ra'ará'aste mú'ejmi jetze me'ecan tí'íj huamí'í í cúruu jetze. A'íi í pu nain amua'ari'iri'í í se j jín a'ij pua'a ríjca ti ij caí ché'e tejámuata'ájte'en í a'amua jetze.

¹² Ayee pu tirá'amitíejte'e í Dios ti ayén tejamuáruu set'íj huámuai'ivijhuaca'a. Xiee se j cu mú'een ava'ujnáa í Círístu'u jamuan. Ayen che'atá na'a tíj se j mú'een a'itá'íne í mí'ichite tzajta'a jamuan í Círístu'u. Ayee pu een a'íjna jime'e se j mú'een rá'atzaahuate'e se'íjna jime'e í muári'eri'ira'a Dios ti jín ra'ajjáj a'íjna í Círístu'u huá'a tzajta'a í mí'ichite.

¹³ A'ájná'imua, ayée xu'éene'e í ru tzajta'a, seúche'e xu mí'ichite pu'éene'e í Dios jemi, se'íjna jime'e í se j auteájturaa u Dios jemi, seajta se'íjna jime'e í mej caí miyen amua'antisíjchixi í á'amuanavi jetze. Mí ajta íjii, Dios pu ajtahua'a amuaatatíste í

á'amuaxiejniu'luca sej si a'uté'uu xá'ara'ani í Círístu'u jamuan. Nain pu ari tejámuuatá'u-uni'iri'i í sej jín auteájturaa í jemin. ¹⁴ A'íi pu xaa ra'ur'é'uu a'íjna ti té'eyu'usi'ihuaca'a, í ti jetzen rá'axajta'ca'a í niuucari ti jíme'en téjmi jetze ti'títj jín te'ujpuá'ajte, í tej jíme'en té'echa'íica'a. A'íi pu antipua'ari'ira'a a'íjna jíme'e ti rá'utatai í cúruu jetze jamuan a'íjna í Círístu'u.

¹⁵ Majta me'ín í xiéjniu'ucari í mej tí'ajta, majta í mej títetatef í ta japua, Círístu'u pu huajá'uriiri'í í mej jín antiújmua'areerca'a. A'íi pu ajta hua'utatévi'iraste mé jéjre'e. Hua'ave'ejápuajmé'e, pu a'iteájrta. Hua'utéemua'iti a'íjna jíme'e ti huam'íi í cúruu jetze.

Mej nu'u ráahuauni a'íjna ti í júte'e é'eme'ecan

¹⁶ A'íj pu jín, miché'e mi caí á'amuamuare'e me'íjna jíme'e a'ij sej tiú'ucua'ani, a'ij sej ye'íi titey'é'en, nusu a'íjna xicájrta'a ti jetzen ayén nu'u ruxe'eve'e sej tiú'yuesten ti te'ute'itíén í máxcira'í, na'ari ti te'ará'asti ja'anáj mej ruse'upi. ¹⁷ Naíjmi'í títj na'a ti ayén tí'een, cu xiee ti ja'atí huácien jetze á'uche'ecan. Ayeé pu tí'ivaire'e tej ti tiyen ráamua'aree a'ij ti teja'ur'é'enejsin.

Mí ajta, í ti xí'epi'ín tín, a'ii pu a'íin pú'een, a'íjna í Círístu'u. ¹⁸ Majta me'ín í mej hua'aráanajche mej rucínive'e jéjre'ecitze'e, a'íime í teteca mú nu'u tíhua'utateújtzi'ire'e a'ímej í mej títetatef í ta japua. Mí seajta mú'een, caxu hua'atá'acare'en miyen tejamua'ari'iran me'íjna jíme'e í sej seri raamuá'iti í Dios jemi. A'íi mú xaa rucínive'e me'íjna jíme'e mej mi nain tiu'utaxáj a'ij mej nu'u tiu'usefj a'ij ti tí'een u ta japua. Majta jeíhua ahuajtzaahuate'en me'íjna jíme'e í huá'amua'atziira'a í mej rujímua'a mana'a tirájteu. ¹⁹ Mu'uri mé rúurie me'íjna í ta'anájca í tej jetzen airáneajxi'ín, í tej jetzen arátaca'ane tej ti tiyen che'atá tena'a naími'í huavaújse'en a'ij ti Dios titatá'aca títj ajta tiújvi'iraxi'ín í cari táata'a jamuan.

²⁰ Casi'í mú'een, Círístu'u pu a'amua japua huaniú tí'ij huam'íi, ajta camu ché'e tejá'amua'ajjte'e me'íjna jíme'e í huá'amua'atziira'a í seica í teteca. Tí pua'a ayén, a'iné een jín siyen che'atá sena'a tí'ijri'ire matíj í seica í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej tejámuuata'ajjte'en me'íjna jíme'e a'ij mej meri tí'ijri'irejca'a. ²¹ Ayeé mú tejá'amua'ixaate'e tíjín: "Caxu ra'ajtamua'amuante'en. Caxu ra'ajtácu'a'an. Caxu ra'ajtémijhua'an."

²² Naíjmi'í títj na'a í niuucari ti ayén een, naími'í pu jíme'en raxa ti'tíi ti antipua'ari a'íjna jíme'e í mej raaxín. ²³ Ayeé xaa ne'u, ayéé pu tíhua'amitíejte'e ti i'í xí'epi'ín ti pua'a ja'atí ra'ará'astijre'en a'íjna jíme'e í niuucari ti ayén een. Cí xiee r'íi mú mé titeumuá'mua'aree, cu xiee ti tí'itíá'a í ti jín tí'títeveeca'a rux'í'evi'ira'a jíme'e, cu xiee puajtzi pu raatá'an í ru jetze.

Mí ajta, capu ti'títj vaire'e sino ayéé pu'u mej mi huataúra'an rujímua'a mana'a micu.

3

A'ij mej nu'u ye'í huárini a'íime í mej té'atzaahuate'e

¹ Ayeé pu tirá'amitíejte'e í Dios í sej seri seajtáhua'a huatarúu jamuan í Círístu'u. A'íi j pu jín, ayéé pu ruxe'eve'e sej siyen tiú'umua'ati se'íjna jíme'e í ti tejé'esejre'e u ta japua a'u ti Círístu'u nain jín antiújmua'aree u Dios jemi.

² Setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jíme'e u ti tejé'esejre'e u ta japua. Caxu siyen sena'a tiú'umua'ati se'íjna jíme'e u ti tí'isejre'e íiyen chaanaca japua. ³ Ayeé xu huárini, a'iné xu'uri huácuii u Círístu'u jamuan. Ajta, Círístu'u pu amuaaté'ine u ta japua u Dios jemi u sej jín ruuri xá'ara'ani jemin.

⁴ Ajta a'íin u Círístu'u, a'íjna tej jetzen arátaca'ane tej i'í ruuri, tí'ij a'íin huatasejre'en mé jéjre'e, aj tu ti tiyen che'atá tena'a huatasejre'en jamuan. Nain pu ayén naa tí'isejre'e á'ame huapi'í mej mi naíjmi'í naa r'íi tira'utasefj.

Jíme'en í mej mejm'íi tí'ijri'irejca'a, ajta í ti jéjcuacan jín sejre'e

⁵ A'íi j pu jín, setá'aj siyen raatpuá'ajta naíjmi'í títj na'a ti a'ij pua'a een, ti a'amua jetze airániineica. Caxu huá'a jamuan jí'ipite'en u sej caí naíjmi'í jí'ipi. Caxu ché'e siyen ríjca í ruxána'acire'e jíme'e. Caxu seajta taúra'acare'en ti tejámuuata'ajjte'en í a'amua jetze ti airániineica. Caxu ché'e rahuauca í ti a'ij pua'a een.

Seajta ili, caxu t'limuajche'e. Ja'atí ti ayén t'limuajche'e, ayée pu che'atá na'a een u Dios jemi t'j a'ljna í ja'atí ti raná'amiche'e í ti caí Dios pú'een. ⁶Pu'uri teja'uré'enejsin ti 'utévatzjysin í puaj'jtzi huá'a japua í mej caí me'ljna jín ra'ará'astjire'e í Dios. Jé'ecan mú tirajpuafítzi muá'aju'un.

⁷Seajta mú'een, ayée xu amuacaícan rijca'a nain jíme'e ti a'lj pua'a een, set'lj seúche'e rá'astejca'a nain ti ayén. ⁸Ajta j'iji, ayée pu ruxe'eve'e sej ti'icaúra'ari'i naíjmi'i t'j na'a ti ayén een: Caxu níniu'ucacu, ni caxu rújaaxiéevi'lira, ni caxu ruté'axi'i, ni caxu a'lj pua'a éene'en, ni caxu a'lj pua'a tihuá'ixaate'e huá'a jemi í teite. Caxu seajta a'lj pua'a t'ixajta.

⁹Caxu t'iru'ixaate'e hua'itzi jíme'e se'j ajta se'j, a'iné xu'uri raatapúa'ajta'ca'a se'ljna ti m'ime'ecan ti ú'usejre'eca'a í a'amua jetze. Seajta nain mé úurieni a'lj ti ye'í rijca'a a'ljna ti m'ime'ecan. ¹⁰Ari mú'een, xu'uri ti'ihuaújchejte se'ljna jíme'e ti ti'ir'een, ti ti'ijéjca. Dios pu auj amuaajéjcuare'esin í a'amua tzajta'a sej si siyen éene'e xá'ara'ani t'j a'ljna ti amuaateájtuua fíyen chaanaca japua, sej si nain jín ráamua'ati.

¹¹Ajta í Dios, capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a ja'at'í Israél jetze ajtème'ecan nusu ti pua'a i'í Griego pú'ee'enen. Capu ajta jetzen ruxe'eve'e ti pua'a peri ra'ará'aste pe'ljna jíme'e mej mua'antisjcheca'a á'a navij nusu pe'caí. Capu amín a'lj ti pua'a a'imuá pé'eme'ecan, na'ari se'j chuéjra'a japua pe'eche. Capu ajta a'lj i'irini ti pua'a seica pe'jemin t'ivaire'e na'ari pe'jpiyen tihuá'ajte'e í seica. Ayee pu'u, Cirístu'u pu xaa a'fín pú'een í ti ruxe'eve'e. Nain pu jín ra'ará'asten. Ajta a'fín pu huateáturaasin huá'a tzajta'a í rufestestemua'a a'u ti na'a mej mena'a a'uchéjme.

¹²Ayee pu'u, Dios pu amua'ant'lhua'u. Xu'uri huaaté'uu jemin, ajta a'fí pu amua'ixe'eve'e. Sej si siyen huárini a'lj ti tiraavj'jte'e. Setá'aj ahuaujcu'úven se'j seajta se'j. Setá'aj r'í huá'acha'í'í í seica, caxu á'ujtzaahuate'e, caxu seajta ruciinive'e. Setá'aj siyen te'utáviicua'i ti'ití ti a'lj te'já'amuaruure.

¹³Setá'aj siyen rá'uviicua'i se'j seajta se'j. Setá'aj seajta tiu'utaúruuni'i ti pua'a se'j rájaaxie'jte'en í rux'ej tevi. A'iné tavástara'a pu ari mú'ejmi tiu'utá'uuni'iri'i, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utaúruuni'i se'j seajta mi se'j. ¹⁴Ajta, í ti jaítze'e ruxe'eve'e caí máa niuucari, setá'aj siyen huaújxe'eve'en. A'ii pu a'fín pú'een í se'j jín avaujsej'jtare'en se'j si se'j sena'a teitejra'a pu'éene'en xá'ara'ani. Ajta, a'fí pu amuaanaíjmire'esin.

¹⁵Ché'e Cirístu'u amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a sej si ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa. Ayee pu tejamuatajé í tavástara'a sej si siyen x'epi'in éene'e se'j ajta mi se'j, a'iné naími'i xu ruseáx'uitare'en. Seajta siyen ti'ijte'ujtzi'ire'en í Dios.

¹⁶Setá'aj siyen tiú'umu'a'ati je'lhua se'ljna jíme'e í niuucari ti jíme'en raxa í Cirístu'u se'j si ráamua'aree a'lj se'j tihuá'umua'aten í seica, a'lj se'j ye'í r'í mé titeumuámua'are'en se'j si tihuá'a'ixaate'en nain e'ehuauritíecan jíme'e. Seajta chuiicari xu jín tiraatate'ujtzi'ire'en í Dios. Ayee xu tiu'utáchuuiica í ru tzajta'a se'ljna jíme'e chuiicari ti yu'uxari jetze me'ecan, nusu chuiicari ti Dios jetze raxa, na'ari ti'ití ti r'í amuaatámua'atziite í x'éjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁷Ayee pu'u, set'j sena'a ti'ixa, set'j sena'a rici, setá'aj siyen huárini nain jíme'en niuucajtze'en í tavástara'a a'ljna í Jesús. Setá'aj tiraatate'ujtzi'ire'en í Dios í tá'iyau'upua jamuan í Cirístu'u.

A'lj mej ye'í huárini í mej té'atzaahuate'e a'fímej jemi í teite

¹⁸Mú'een, mi se'j víche'e, setá'aj ra'ará'astjire'en a'fímej jemi á'amua'inastemua'a, a'iné ayée pu tiraavj'jte'e í tavástara'a jemi. ¹⁹Seajta mú'een, mi se'j neiche, setá'aj r'í tihuá'ajcha'í'í xá'ara'ani temua'a naa a'fímej í se'j hua'á'uvi'itín. Caxu a'lj tihuá'ajevee.

²⁰Seajta mú'een, mi se'j hua'atá'atájmu'a, setá'aj siyen nain jín hua'ará'astjire'en mat'j mena'a tejamuá'ixaate'en a'fíme í ruvaújsimua'a, a'iné a'fí pu r'í tiraatá'asin a'ljna í tavástara'a.

²¹Seajta mú'een, mi se'j huá'avaujsimua'a, caxu huáp'i'í hua'ajte'á'axi'i a'fímej í ruyaujmu'a'a mej mi caí a'lj pua'a té'ujmuajte.

²²Seajta mú'een, mi se'j t'ijti'ire'e, setá'aj nain jín ra'ará'astjire'en a'fímej í mej te'já'amu'a'ajte'e. Setá'aj siyen tiu'umuári'en temua'a naa set'j sena'a tiraav'í'iti a'iné mú'een xu rá'atzaahuate'e se'ljna í tavástara'a. Caxu raatapúa'ajta se'ljna jíme'e t'íj caí mé'e

já'ahua'a a'ájna í ti tejá'amua'ajjte'e. Seica mú miyen rici. Aj mú caj t'ímuari'e ti pua'a a'áin ti tihua'ajjte'e ti hua'aseijra. Ayee mu'u rici mej mi rí'i raata'an.

²³ Mí seajta mú'een, setáj sena'a rici, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'umuári'en tzaahu-ati'lira'a jime'e setáj tiraatévaire'enche'e se'ájna í tavástarara'a. Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en mej mi amuaaséj a'áme í teteca. ²⁴ Xu'uri ramua'aree í a'áin tavástarara'a, a'áí pu ajta tejámuatanájchite'esin í ti rujímua'a. Aúche'e pu tejá'amuaci'iti a'ájna sej raamuá'iti, a'íné a'ii pu a'áin pú'een í sej t'íjvairé'e a'ájna í tavástarara'a ti ajta i'í Círíistu'u.

²⁵ Mí ajta, a'áin í ti a'ij pua'a rici, ayée pu che'atá na'a a'ij pua'a t'íjci'iti. Ruxí'ej pu tihua'aruuren í Dios jemi, capu ja'atí jaítze'e rí'en caí í sejí í jemin.

4

¹ Seajta mú'een, mi sej tihua'ajjte'e, setá'aj tihua'utapua'ájve'en tój na'a í ti ruxe'eve'e, tój na'a ti ayén tiraavíjte'e ti tihua'aci'iti. Ayee xu huárini a'íné xu'uri ramua'aree ti sejí ajta tejá'amua'ajjte'e mú'ejmi. Júte'e pu é'eseijre'e a'ájna.

Jíme'en í ti te'entipua'ari, ajta í ti jíme'en ca'aníjra'a hua'utá'asin

² Setá'aj sej rahuaviira í Dios jemi. Caxu a'ij ruaaca. Seajta mú'een, seúche'e t'íjiteujtzi'ire'e í Dios. ³ Seajta, setá'aj siyen sej rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e ti ij Dios ayén taatasejrate'en a'ij ti ye'í t'ítí huáruuren tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í niucari, tej ti te'ájna hua'utasejrate'en í Círíistu'u, a'ájna í rú'avaata í Dios jemi. A'áj pu jín, nu'uri aiteánami'i.

⁴ Seuche'e xu seajta rahuaviira í Dios jemi neetzi jime'e nej ni e'ehuauritiécan jín tihua'a'ixaate'en a'ij ti tiraavíjte'e nej niyen rici.

⁵ Ayee xu ríjca mú'een, caxu ché'e sena'a á'ujjuhua'ane'en huá'a jamuan í mej caí té'atzaahuatée'e, sino ayée xu'u ríjca matáj teite í mej rí'i metíteumuámua'aree. Ja'anáj ti na'a ti í'iri'iri sej siyen huárini í ti i'í x'í'epi'ín, ayée xu'u ríjca. ⁶ Setá'aj rí'i hua'atá'acare'en se'ájna jime'e sej siyen t'í'ixaxa'a, mej mi me'ájna jín ráamua'aree í sej caí ruciínive'e. Seajta siyen tihua'a'ixaate'en mej mi huajíjxin, mej mi rí'éene'e muá'ara'ani.

Jíme'en í ti te'entipua'ari

⁷ Ajta a'áin í Tíquico a'ájna í ta'ihuaara'a í Círíistu'u jemi, a'áí pu tejámuata'ixaate'esin nain a'ij ti t'í'inevaire'e ineetzi. Jéihua nu raxí'eve'e nemíjna. A'ii pu ari rí'i tináavaí ara'axcáacan jime'e. Capu ja'anáj á'ítzee. Ajta, naíjmi'i tu t'í'ivaire'e í tavástarara'a jemi. ⁸ A'áí j nu jín neraata'ítí mú'ejmi jemi ti ij ayén tejámuata'ixaate'en a'ij ti t'ítivaire'e, ti ij rí'i jamuaatá'an.

⁹ Neajta nu jamuan raata'ítí ne'ájna í Onésimo, í ti mú'ejmi jetze ajtémecan. Jé'ecan tu teajta raxí'eve'e te'ájna í ta'ihuaara'a. Capu ajta ja'anáj á'ítzee. A'áí mú nain jín tejámuata'ixaate'esin a'ij ti t'í'iruure iyecuí.

¹⁰ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a, a'áí mú á'amuateujte'e, amuacaícan a'ájna í Aristarco ti ajta ayajna aiteánami'i nee jamuan, ajta a'ájna í Marcos, ti i'í neuseájra'an pírici a'ájna í Bernabé. Xu'uri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini a'ájna jime'e, ti jíme'en yee ti pua'a a'áin a'uré'enen mú'ejmi jemi a'ájna í Marcos, setá'aj ra'ancuré'evi'itín temua'a naa.

¹¹ Ajta a'áin í Jesús, í ti ajta ayén ántehuaa tíjín Justo, a'áí pu ajta á'amuateujte'e. A'íme í mej huaíca, a'ii mu'u a'áin pú'een í mej Israel jetze ajtémecan, í mej miyen neetzi jetze té'ejtévaire'e tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í teite jíme'en í Dios tí t'í'ajta íyen chanaca japua. Jé'ecan mú rí'i naatá'a ineetzi.

¹² Ajtahua'a sejí pu á'amuateujte'e, a'ájna í Epafras. A'áí pu ajtémecan mú'ejmi jetze, ajta pu ravaire'e a'ájna í Jesús tí i'í Círíistu'u. Ja'anáj ti na'a pu t'í'itese'e a'ájna jime'e ti rahuavii í Dios jemi mú'ejmi jime'e, sej si te'utáviicua'i, sej si caí t'ítíj jín auteáuran, sej si seajta ra'ará'astijre'en nain jime'e a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios. ¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén t'í'ayajna. A'ájna í Epafras, jé'ecan pu t'í'itese'e mú'ejmi jime'e, ajta a'ámej jime'e í mej me'uun a'uchéjme, a'ájna já'ahua'a Laodicea, majta í mej sejí jetze é'eché í chajta'a a'ájna Hierápolis. ¹⁴ A'áí mú majta á'amuateujte'e, a'ájna í Lucas, í ti tihua'ahua'ate, í tej raxí'eve'e, ajta a'ájna í Demas.

¹⁵ Setá'aj siyen hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan a'ímej í ta'ihuaamua'a Laodicea mej a'uchéjme, seajta se'íjna í Ninfas. Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej e'etiújse'iri a'u ti é'eché í Ninfas.

¹⁶ Setá'ij seri ra'ujjive se'íjna i yu'uxari sej si najjmi'i ráanamua, setá'aj siyen tiu'uta'íte mej mi hua'utánamuajriste'en a'íime Laodicea mej é'eché. Ajta í se'íj í yu'uxari, Laodicea ti é'eme'ecan, setá'aj seajta ra'ujjive'en sej si seajta najjmi'i ráanamua. ¹⁷ Seajta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'íjna í Arquipo yee: “R'i pepu'u mú'ee, pej pi nain jín ra'ará'asten í tavástar'a ti tímuaa'íjcate.”

¹⁸ Inee, i nej i'i Pablo, a'ij nu jetze já'amuateujte'e a'íjna i nej ra'uyú'uxaca'a nemuajca'a jime'e. Caxu yá'uhua'anan í nej aiteánami'i. Ché'e a'ij tejá'amuavaire'e. Ayee pu icu.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti seij

A'í mú huá'ateujte'e í mej Tesalónica e'etiújse'iri

¹Inee Pablo, ajta a'íjna í Silvano, ajta a'íjna í Timoteo, ayéé tu tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mí sej Tesalónica é'eche, sej seajta tiújse'iri í Dios jemi, seajta jemin í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u. Ayee tu t'íjxe'eve'e ti Dios r'í'í tejamuáacha'íin, ti ajta r'í'í amúáaruuren a'amua tzajta'a sej si r'í'í ru'ihuaamua'a xá'ara'ani.

Jíme'en í mej jín hua'utájuyete mej mi té'antzaahuate'en a'íme í mej Tesalónica é'eche

^{2,3}Ja'anáj ti na'a tu r'í'í tiraatá'aca í Dios jemi mú'ejmi jime'e. Ja'anáj ti na'a tej huavii í Dios, teajta tu rá'ixaate'e mú'ejmi jime'e, a'iné mú'een xu jéihua t'í'imuari'e se'íjna jime'e sej rá'astjire'e se'íjna í tavástar'a. Seajta siyen che'atá sena'a jéihua t'í'imuari'e se'íjna jime'e sej raxí'eve'e sej hua'utévaire'en í seica í mej é'esejre'e í Dios jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj raatéxiehuataca'a í sej rachú'eve'e í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u t'í'ij a'íin amua'iráttuaani, a'u sej yé'epuaíjtza'ca.

⁴Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mí sej ta'ihuaamua'a. Tu'uri ramua'aree ti Dios já'amua'e'eve'e, ajta a'í'í pu amua'avé'ehuauxi. ⁵Ayee tu een jín ramua'aree a'iné tet'í'ij tiyen tejamuá'ixaa í niuucari jime'e ti jíme'en raxa í Dios, caxu ché'e sena'a ráanamujri'í sino a'íj xu jín muári'erí'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj xu jín temua'a naa yaú'itiée xa'araa í ru tzajta'a. A'íj xu seajta jín rú'umua'areereca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari. Mú'een xu seajta siyen tasejrac'a ti'itén tej teitejra'an pu'eene'e, teajta tiyen t'í'ivaire'eca'a mú'ejmi jime'e. Ayee tu huarj'íj mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree a'íj ti tiraavjíte'e í tavástar'a jemi.

⁶Seajta mú'een á'iyen xu siyen che'atá sena'a huarj'íj tet'íj iteen, ajta t'íj a'íin huarj'íj í tavástar'a, a'iné jéihua xu rajpuaíjtza'ca. Capu amín a'íj. Seuche'e xu huataújtemua'ave, a'iné a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í'í pu ca'anjra'a amuaatá'a í a'amua tzajta'a. ⁷A'íj mú jín, naími'í a'íime í mej e'etiújse'iri, a'achú mej mena'a pua'amé í mej me'uun é'eme'ecan u Macedonia, majta í mej me'uun é'eme'ecan u Acaya, a'í'í mú r'í'í tejá'amuaseij mú'ejmi a'íj sej rici. ⁸Capu a'úu na'a á'anamujre'e mú'ejmi jemi í niuucari ti jíme'en raxa í tavástar'a, sino nainjapua pu namujre'e a'íjna jime'e sej seri rá'astjire'e í Dios. A'íj pu jín caí ché'e ruxe'eve'e te'í'iti huataxá'j te'íjna jime'e.

⁹Jee xaa ne'u, seica mú t'í'ita'ixaate'e a'íj tej tite'utéhuii tej tiu'umuári'en a'amua tzajta'a. Seajta nu'u, set'í'ij rá'antzaahua í Dios, seajta nu'u huaja'uhua'axi se'ímej í mej caí Dioosi pú'een. Xu'uri nu'u ravaire'e se'íjna ti i'í Dios tzáahuati'ira'a jime'e, ti ajta ruuri rusén jime'e. ¹⁰Xu'uri nu'u íjii rachú'eve'e se'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios ti a'íin ajtahua'a u e'icáanen u ta japua, a'íjna Dios ti raatarujte huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'í'í pu a'íin pú'een í Jesús. A'í'í pu tu'irátuaasin t'í'ij caí puaíjtzi táaci'íiti ti Dios hua'utá'asin a'ímej í mej yen chaanaca japua huachéjme.

2

A'íj ti teja'umuáriej a'íjna í Pablo huá'a jemi

¹Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, temua'a xu ramua'aree ti naa titáavai tet'í'ij amuáa-muaareca'a. ²Amuacá'í mú xaa a'íj pua'a táaruu a'íime í mej Filipos é'eche. Jéihua tu rajpuaíjtza'ca te'íjna. Xu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna. Capu amín a'íj. A'iné Dios pu ca'anjra'a taatá'a, a'íj tu jín teuj á'ataca'anejca'a tej tiyen tejamuáatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Jéihua mú taatamuári'eriste xaa ne'u.

³Catu te'íjna jín autéhuii tej tiyen tejamuáatá'ixaate'en hua'ítzi jime'e, sino teen tu tiyen ámuáatá'ixaate te'íjna jime'e tej jé'íyecan jín t'í'ixaxa'a. Catu teajta t'í'itese'e tej amuaacuanamuan.

⁴Mi teajta iteen, ayéé tu tejá'amua'ixaate'e a'iné ayéé pu tira'aránajcheca'a í Dios ti a'íjna jín ta'ant'íhuau tej ti amua'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Catu

tiyen tí'itese'e tej rí'i tihua'utá'an í teite, sino tej rí'i tiraatá'an í Dios ti tirú'umua'aree a'lj tej tej a'luhuátamua'atzi í tatzajta'a.

⁵Xu'uri ramua'aree tej caí ja'anáj tiyen tejámuaatá'ixaa tena'a te'íjna jime'e í niuucari ti naa á'amuanamujriste'e. Catu teajta tiyen tasej'rataca'a tej ti'titij ancure'an. Dios pu rú'umua'aree tej tiyen rici tzaahuati'ira'a jime'e.

⁶Catu ja'anáj tiyen rahuauhau mú'ejmi jemi sej rí'i titaatá'an. Catu teajta tiyen rahuauhau seica jemi. Rí'írístaca pu tej tiyen tejámuaatá'íj'te'enche'e ca'anéeri jime'e a'íjna jime'e ti Círístu'u ta'antíhuau. ⁷Mi teajta iteen, catu tiyen huaríj, sino rí'i tu ti'títacha'íica'a mú'ejmi jemi. Ayeé tu che'atá tena'a rí'i tejámujcha'íca'a t'j a'íin í hua'anáànaj í ti'írú rí'i tihuájcha'íi.

⁸Jé'ecan tu á'amua'axe'eve'eca'a. A'íj pu jín, ayén ta'aránajche'ca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaa'te'en í niuucari ti Dios jín amua'íratuaasin. Teajta tiyen á'ataca'anejca'a tej tejámuaatá'an nain t'j tena'a tej tí'íjcha'íica'a, ayéé tu teajta á'ataca'anejca'a tej huácu'ini mú'ejmi jetze me'ecan. Ayeé tu tí'imua'atzejca'a a'íné jé'ecan tu á'ataca'ane mú'ejmi jemi. ⁹Tij secaí seuj ramua'aree, ta'íhuamua'a, tej jé'íhua tiu'umuá'riej, teajta tej rajpuaíjtica'a.

Jee xaa, teti'u'umuá'riej t'jca'ari tzajta'a, teajta t'ca'ari tzajta'a tej ti caí ja'ati huata-muá'riste'en tej amuaatá'ixaa'te'en í niuucari jime'e ti jín Dios amua'íratuaasin.

¹⁰Mú'een xu taasej a'lj tej ti'títacha'íica'a mú'ejmi jemi, mi sej té'atzaahuat'e. Nain tu jín tiyen huaríj a'lj ti tiraavíj'te'e í Dios jemi. Catu ja'anáj ja'ati a'lj pua'a huáruu. Catu teajta tí'itij jín auteajturaa. Dios pu ajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna. ¹¹Mú'een xu ramua'aree a'lj tej rí'i tí'itítacha'íica'a mú'ejmi jemi naíjmi'ica a'achú sej pua'amé. Ayeé tu che'atá tena'a tejámua'íitiiri'í sej teajta sej t'j tihuá'ítii í hua'atáata a'ímej í tí'írú.

¹²A'íj tu jín, ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen rí'i titetiújcha'íi a'lj ti tiraavíj'te'e í Dios jemi. Teajta tiyen huaríj sej si huateújca'anen í ru tzajta'a. Jé'ecan tu á'amua'jee sej si siyen huá'riini a'lj ti tiraavíj'te'e í Dios jemi, a'íné a'li pu a'íin pú'een í ti á'amua'jee sej si se'uun e'ará'asti a'u ti a'íin tejé'ajta í Dios, sej si seajta se'uun ye'encure'an í sej jín naa se'íre'e xá'aju'un t'j na'a rusén jime'e. ¹³Ten tu xaa tejámua'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Seajta mú'een, set'íj ráanamujri'í, caxu se'íjna jetze ra'ancure'a í mej ché'e mena'a tí'ixaxa'a í tete'ca sino ayéé xu tiyaúchueere'e ti Dios jetze me'ecan í niuucari. Jee xaa ne'u, a'íj pu jetze me'ecan, ajta a'íi pu rí'i á'amuaruuren í a'amua tzajta'a, mi sej té'atzaahuat'e. A'íj tu jín ja'anáj ti na'a tu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi te'íjna jime'e sej siyen ra'ancure'a í niuucari.

¹⁴Seajta mú'een, ta'íhuamua'a, ayéé xu huaríj, cu xiee sej huá'íjchueca'a a'ímej í mej Judea a'uchéjme, í mej majta e'etiújse'iri teyujta'a mej mi raateánajche í Dios, a'íné a'íi mú majta ajtémecan í Círístu'u jetze. Ayeé xu che'atá sena'a tirajpuaíjtica'a a'ímej jemi í ruxá'ej teite a'lj mej tirajpuaíjtica'a a'íime í mej Judea é'eme'ecan.

¹⁵Majta a'íime í seica, í mej caí té'atzaahuat'e'eca'a, a'íi mú raajé'ica í tavástara'a ti ajta i'í Jesús. Majta huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta taatamuá'ri itejmi. A'íj mú pua'a tiraatá'aca í Dios jemi. Majta mú huájcha'íre'e naíjmi'ica í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

¹⁶Ayeé mú een jín miyen rici mej mi tá'íjmíjra tej ti caí ché'e hua'utá'ixaa'te'en í niuucari ti Dios jetze me'ecan a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan. Camu a'atzu raxí'eve'e ti Dios hua'irájtuaani í hua'axí'ej teite. Ayeé mú me'íjna jín huarín, a'íi mú raamuá'ítin ti Dios puaíjtzi hua'utá'an t'j na'a rusén jime'e a'íjna jime'e mej jé'íhua huá'pí'í auteajturaa jemin í Dios. Pu'uri xaa a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

Pablo pu ayén tí'íjxe'eve'e ti ajtahua'a huá'umuaree

¹⁷Ayeé nu tejá'amua'ixaa'te'e. Tet'íj ca'anéeri jín ajtacíj, catu mé amuhua'axi, sino jé'íhua tu tí'imua'atzejca'a mú'ejmi jime'e. Capu a'atzu á'ateevi'ica tet'íj caí ché'e huá'apua'a tej tiyen ye'ímuá huaté'en. A'íj tu jín jé'íhua huá'pí'í tiu'utése tej ti a'atanén mú'ejmi jemi. ¹⁸Jé'íhua tu tiyen tí'íjxe'eve'eca'a tej te'uun a'atanén a'u sej é'eche. Jee xaa ne'u, ayéé nu tí'íjxe'eve'eca'a inee, í nej i'í Pablo. Canu ja'anáj caí tí'íjxe'eve'eca'a. Mi ajta a'íin í Satanás, a'íi pu na'antánaamua.

¹⁹ Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e ti'iti í nej jíme'en ti'ijchú'eve'e, í nej jíme'en netémua'ave'e, í nej jíme'en ahuántzaahuate'en ne'íjna jime'e nej tí'imua'itín ne'íjna xicáara'a jetze tí'ij ajtahua'a huatasej're'en í tavástar'a ti ajta i'i Jesús. ¿Ni secaí mú'een se'íin pú'een?

²⁰ Jee xaa ne'u, mú'een xu se'íin pú'een, í nej jíme'en a'utántzaahuate'esin, í nej jíme'en huatántemua'ave'esin.

3

A'ij mej tirajpuaítzi muá'aju'un

¹ Tetá'ij caí ché'e té'eviicua'i tej caí ramua'aree a'ij ti tejá'amua'aire'eca'a, ayée pu titá'amitíeje'eca'a itejmi ti ayén jaítze'e tiraavíj'te tej tiyen tajíimua'a huateáturan teyujna Atenas. ²⁻³ A'íj tu jín, te'íin Timoteo tiu'uta'ítí'iri'i ti u a'atanén mú'ejmi jemi. A'íjna í Timoteo, a'íi pu a'íin pú'een í ta'ihuaara'a, ajta Dios pu ra'avé'ehuau ti ij ta jamuan á'uche'ecane'en tej tihua'utá'ixaate'en í niucari ti jíme'en raxa a'ij ti huaríj í Círístu'u. Ayee tu een jín tiraata'ítí'iri'i ti ij a'íin Timoteo ca'aníjra'a amuaatá'an sej si huateújca'anen í ru tzajta'a, ti ij caí seij raatéxieehuata a'íjna jime'e ti jéihua tirajpuaítzi jíii. Xu'uri temua'a ramua'aree ti ari tiraaxí'epi'íntari'iri'i tej tiyen tirajpuaítzi tá'ara'ani.

⁴ Jee xaa ne'u, tetá'ij te'uun a'uté'eca'a mú'ejmi jemi, ayée tu amuaacácan tejamuá'ixaa tej tiyen tirajpuaítzi tá'ara'aniche'e te'íjna jime'e mej a'ij pua'a taruurénche'e. Ajta ayén tejá'ur'éene. A'íj xu seri mua'aree. ⁵ Neajta nu tiraatániu'uche nej ni ráamua'aree a'íj ti tejá'amua'aire'eca'a, ti pua'a seuj té'atzaahuate'e. Canu ché'e té'eviicua'iraca'a, a'iné nu'uri tí'itziíine'eca'a ne'íjna jime'e ti a'íin tiyaaru'u amuaatamuarí'eriste'en mú'ejmi jemi sej si caí ché'e té'antzaahuate'en, tí'ij caí ché'e ti'iti vaire'e á'ara'ani naíjmi'í í tej jín tiu'umuáriej mú'ejmi jemi.

⁶ Aru a'íin í Timoteo, pu'uri mú'ejmi jemi u e'erájraa. Tí'ita'ixaate'e a'íjna í tej jíme'en tátémua'ave'e sej nu'u seuj té'atzaahuate'e, seajta huaújxe'eve'e seij seajta seij. Seajta nu'u seuj rutémua'ave'e setí'ij'tá ta'utámua'aree itejmi. Mú'een xu nu'u raxí'eve'e sej taasej. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a huápi'i tí'íjxe'eve'e tej amuaaséj.

⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, mú'een ta'ihuaamua'a. Jé'ecan pu rí'í taatá'a tetá'ij ráamua'areeri'í seij seuj siyen té'atzaahuate'e. Pu'uri xaa rí'iri tej te'utáviicua'í nain jime'e í tej jín rajpuaíjtzi, ajta í tej jín taxiemiste'eca'a. ⁸ A'iné mú'een xu seuj té'eviicua'í seij seuj rá'atzaahuate'e í tavástar'a, pu'uri ajtahua'a í'iri'iri nej rí'í mé tiu'utéveeca. ⁹ A'íj tu jín jé'ecan huápi'i tí'íj'teujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e te'íjna jime'e tej jéihua huápi'í tátémua'ave'e í mú'ejmi jemi a'iné mú'een xu rí'í titatá'aca.

¹⁰ Nain tújca'ari tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, ca'anín tu jín rahuavii ti Dios ayén tatá'acare'en tej ti teajtáhua'a amuaaséj, teajta tejámuaat'éaire'en tej raanaíjmire'en ti'iti ti na'a ti tejamuá'aturaate'e a'íjna jime'e sej rá'atzaahuate'e í tavástar'a.

¹¹ Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástar'a ti ajta i'i Jesús, miché'e me'ín taatá'acare'en tej ti te'uun a'atanén mú'ejmi jemi. ¹² Ché'e a'íin tavástar'a ruxí'eví'ira'a jín amuaatá'an sej si jéihua huápi'í huaújxe'eve'e seij seajta seij, sej si seajta siyen che'atá sena'a tihua'uxe'eve'en naíjmi'ica í teite a'achú mej mena'a pua'amé í á'amua'í'ej teite tetj iteen tejá'amua'axe'eve'e.

¹³ Ché'e ajta a'íin amuaatá'an í ca'aníjra'a í á'amuatza'ajta'a sej si caí ti'ítij jín auteáturan í Dios jemi í tej rájya'upua, sej si seajta siyen urarí'enejme'eni í a'amua tzajta'a a'íjna xicáara'an jetze tí'ij ajtahua'a huatasej're'en a'íjna í tavástar'a ti ajta i'i Jesús, jamuan naíjmi'í í mej tí'ivaire'e u ta japua.

4

A'ij mej ye'í huáriní mej mi rí'í tiraatá'an í Dios

¹ Ajta jíii, ta'ihuaamua'a, tu'uri tiyen tejámuaatá'ixaa a'ij sej ye'í titetiújcha'íi sej si rí'í tiraatá'an í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen rí'í titetiújcha'íi. Mi teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ahuavii Jesús jetze me'ecan sej si siyen jaítze'e rí'í titetiújcha'íi. Ten tu ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si jaítze'e rí'í titetiújcha'íi tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame. ² Xu'uri xaa ramua'aree ti'iti ti niucarijra'a pú'een í tej jín teri amua'íxaa Jesús jetze me'ecan.

³ Ayee pu t'l'ijxe'leve'e í Dios sej si urarí'ene'en xá'ara'ani, ajta nu'u sej raatapúa'ajta sej ja'ati jamuan tiú'ujxana'acira'ate. ⁴ Ayee pu t'l'ijxe'leve'e sej siyen t'l'ijmua'areere sej siyen ráaruuren í rutevij sej si siyen huárini a'ij ti tiraavjíte'e ti pua'a ja'ati huaténé'iche. Ché'e a'ín ayén ratévi'itine'en mej mi raasej í seica ti x'epi'ín huarj nain jime'e.

⁵ Ché'e a'ín caí ché'e na'a ratévi'itine'en a'ij mej rici a'hime í teitejra'a í mej caí rá'astijre'e í Dios, matj mena'a pu'a'amé yen huachéjme fiyen chaanaca japua, í mej ché'e mena'a néjne'iche a'ij ti tihua'amitiejte'e rumua'atzíra'a jime'e ti a'ij pu'a'a een. ⁶ Ajta nu'u ayén tiú'ujxe'leve'e ti ja'ati caí ja'anáj auteáturan a'ijna jime'e ti a'ij pu'a'a ráaruuren í ruxí'ej tevi a'ijna jime'e ti ruxána'acira'aten jamuan fra'ara'an í ru'ihuaara'a. Ayee pu'u, a'íné Dios pu puajtzi raatá'asin a'ijna ti ayén rini. Tu'uri tejm'i tiyen tejámuaatá'ixaa. ⁷ Capu ayén titaatájé í Dios tej ti tiyen tiu'uxána'acire'eno sino a'í pu ayén ta'antíhuau tej ti urarí'enejme'eni í tatzajta'a.

⁸ A'ij pu jín, ti pu'a'a ja'ati caí rá'atzaahuat'e a'ij tej tejá'amua'ixaate'e te'ijna jime'e, a'í pu caí mé rúhuhua'axijsin í niucari ti teteca jemi é'eme'ecan. Capu a'atzu, sino a'í pu xaa mé rúhuhua'axijsin í Dios ti ruxéjnie'uca huata'iteca'a ti mú'ejmi jemi huateáturan. ⁹ Capu a'atzu ruxe'leve'e nej niyen tejá'amua'ayuse'e a'ijna jime'e sej huaújxe'leve'en sej si temua'a naa tiú'urihuaamua'atan. Dios pu ari ramua'aree sej siyen huaújxe'leve'en.

¹⁰ Jee xaa, ayej ti'ayajna sej huá'axe'leve'e í ru'ihuaamua'a na'ijmi'ica a'achú mej pu'a'amé a'u mej a'uchéjme t'j na'a a'utí huatacá'a u Macedonia. Mí teajta iteen, ayée tu'u ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si seuj jaitze'e huaújxe'leve'en.

¹¹⁻¹² Ten tu teajta tiyen tejá'amua'ijcate'e sej si r'í'í titetiújcha'íi ti ij caí ti'ti á'amua'axie-jte'e, sej si antiújmua'areere se'ijna jime'e a'ij ti tiraac'íi sej ajta sej. Ajta i'i, ché'e ja'ati tiu'umuári'en í rumuarí'eri'ire'ara'an jime'e sej ajta sej a'ij ti tirú'umua'aree. Ayee tu amuaacácan tejámuaa'ijca mej mi r'í'í tejamuaaséj a'hime í mej té'astijre'e í tavástar'a jemi, ajta ti ij caí ti'ti tejamua'aturate'e.

T'í'ij ajtahua'a yen huatasej're'en í tavástar'a

¹³ Jime'en a'ímej í mej meri huácuii, ayée mú sej're'e: cu xiee mej cu'utzu. Ayee tu t'l'ijxe'leve'e sej ráamua'aree tzaahuati'ira'a jime'e sej si caí ché'e ruxiéemiste'e matj a'hime í seica í mej caí rachú'leve'e í tavástar'a. ¹⁴ Ayee tu té'atzaahuat'e iteen: t'í'ijta Jesús huamí'í, a'í pu ajtahua'a huatarúj. A'ij tu jín tiyen teajta té'atzaahuat'e ti a'ín Dios ajtahua'a hua'araví'itin jamuan í Círístu'u a'ímej í mej meri huácuii a'ijna jime'e í mej majta meri ra'ar'astijre me'ijna í Jesús.

¹⁵ Ayee tu tejá'amua'ixaate'e í tavástar'a jetze me'ecan ti ayén éene'e á'ara'ani. Catu anáaté'ee tá'aju'un iteen i tej tiyen ruuri sej're'e yen chaanaca japua t'í'ij amín ajtahua'a huatasej're'en í tavástar'a sino a'hime í mej meri huácuii, a'í mú xaa anáaté'ee muá'aju'un.

¹⁶ T'í'ij Dios raataxájta í niucari ti jín t'í'ihua'uta'ájte'en, a'ú pu e'icánamuáare'e a'ame ti ja'ati ucáajijhua í trompeeta jetze a'ujna Dios ti é'esej're'e. Ajta u e'icáajijhua a'ijna ti jemin t'l'ivaire'e. Aj pu xaa í tavástar'a u e'icánejsin u júte'e. Majta me'ín í mej huácuii, í mej anáaté'ee ra'ar'astijre, a'í mú a'itajú'un a'u mej e'leve'enámí'ihua'ime'ecaa. ¹⁷ Teajta á'iyen iteen, i tej teuj ruuri, i tej yen sej're'e í chaanaca japua, a'í pu ajta tá'avi'itin í jaitiri jetze huá'a jamuan í mej mauchén huatarúj. Ayee tu se'ire'e tá'aju'un jamuan í tavástar'a t'j na'a rusén jime'e.

¹⁸ A'ij xu jín, r'í'í xu tiu'utaúra'an mú'een ru'íimua'a se'ijna jime'e i niucari i nej já'amua'ixaate'e.

5

Mej nu'u huaújcaten ti pu'a'a yee uvé'enen í tavástar'a

¹ Ta'ihuaamua'a, capu a'atzu ruxe'leve'e tej te'ijna jín tejá'amua'ayuse'e a'atzaj ti pu'a'a yee uvé'enen í tavástar'a, ti'ti ti xicáara'an jetze ajtahua'a huatasej're'esin. ² Xu'uri ramua'aree temua'a naa ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ayee pu huatasej're'esin t'j nahua'ari ti uteáruti t'ca'ari tzajta'a a'u ti tejé'enhua'an.

³ Majta me'ín í teite, ayée mú ti'ixáata muá'aju'un tijín: “Capu ché'e ti'iti a'ij rici. Pu'uri tiu'lu'puá'areajraa.” Ti pua'a meri miyen tí'ixajta, aj pu i a'ájna teja'uré'enejsin í xicáara'an ti jetzen hua'antipua'ajte'esin. Ayee pu seíire'e a'ame tíj 'líta'a ti ra'utacu'line. Capu huatári'iristari mej huatá'uuna mej mi caí rajpuaítzi muá'ara'ani.

⁴ Mi seajta mú'een, ta'ihuamua'a, caxu ché'e tíca'amiste'e seijre'e. A'íj pu jín, caí ché'e mú'ejmi japua cájveti a'íjna xicáara'an jetze. Capu ayén teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi tíj í nahua'ari ti a'uun a'uteáruti tíca'ari tzajta'a. ⁵ Capu a'atzu xaa ne'u, a'iné mú'een xu huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej a'ájna é'eseijre'e a'u ti á'üneeri'i í Dios jemi. Mú'een xu huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej á'ujjuhua'an tújca'ari tzajta'a. A'íj pu jín, ayén tiraavíjte'e tej tiyen huárini.

⁶ A'íj tu jín caí ché'e tiyen ríj tá'aju'un matíj í seica í mej miyen seijre'e. Cu xíee mej cu'utzu. Tiché'e tiyen é'ene'e tá'ara'ani tej atanéjne'ere, tej rí'í mé titeumuámua'aree. ⁷ Majta me'ín í mej cu'utzu, ayée mú tí'itecu'utzu tíca'amiste'e, majta me'ín í mej rutá'aruaijve'e, a'í'í mú rutá'aruaijve'e tí'ij auj huatíca'a.

⁸ Mi teajta iteen, a'iné teen tu huá'a jetze ajtémecan a'íme jemi í mej néeriste'e á'ujjuhua'an í Dios jemi, tiché'e tiyen rí'í titejá'ujjuhua'ane'en. Tiché'e teajta rá'antzaahuatelen í tavástar'a. Ti pua'a tiyen huárini, a'í'í pu tavástar'a ta japua niuuni. Tiché'e teajta huátaxe'evelen seij teajta seij. Ti pua'a tiyen huárini, ayée pu xaa huatári'iristari tej tiyen tí'ijchú'ev'e ti Dios tu'irájtuaani.

⁹ Ayee pu een a'iné capu Dios ayén tiraaxí'epi'íntare itejmi jemi tej ti tiyen tirajpuaítzi tá'ara'ani te'ájna jime'e ti Dios tí'itij jín tita'uxíjte'en. Capu xaa ne'u, sino ayée pu Dios ayén titaaxí'epi'íntari'irí'í ti a'í'ín tavástar'a ti ajta i'í Jesús ti i'í Círístu'u, a'í'í pu tu'irátuaasin. ¹⁰ A'í'í pu huam'í'í ta jetze me'ecan tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani jamuan í tavástar'a, tetíj tena'a a'achú tej pua'amé. Capu amín a'ij, tej teuj ruuri na'ari teri huácuui, na'ími'i tu huateáturaasin jemin tíj na'a rusén jime'e.

¹¹ A'í'í xu jín ca'aníjra'a tiu'utá'an seij seajta seij. Setá'aj seuj tiu'utévaire'en. Jee xaa, xu'uri siyen rici seij seajta seij.

Pablo pu rí'í tihuá'ixaate'e a'í'ime í mej té'atzaahuat'e

¹² Mi sej ta'ihuamua'a, ayée tu tejá'amua'huavii sej si rí'í tihuájcha'í'í se'í'imej í ruvaújsimua'a, í mej rí'í tí'imijhuaca mú'ejmi jemi, í mej majta me'íjna jín antiújmua'aree mej tejamuámua'aten a'ij ti tí'ijxe'ev'e í tavástar'a. A'í'í mú majta ca'aníjra'a amuaatá'aca. ¹³ Ché'e ayén tejamuá'amitiejte'e mej jelhua huápí'í rí'í tí'titeite a'í'jna jime'e mej miyen tí'imijhuaca mú'ejmi jemi, sej si siyen rí'í tí'iteseijre'e í ru tzajta'a.

¹⁴ Ayee tu teajta tejá'amua'huavii sej si rí'í tihuá'utá'ixaate'en a'í'imej í mej caí tí'imuari'ecu mej mi majtáhua'a tiu'umuári'en. Sej si ca'aníjra'a hua'utá'an a'í'imej í mej caí rucacá'ane í ruxéjniu'uca jetze. Setá'aj seajta hua'utévaire'en a'í'imej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Setá'aj naíjmi'ica á'acu'uvee.

¹⁵ Rí'í xu'u mú'een ti ij caí ja'ati ayén che'atá na'a a'ij pua'a ráaruuren í ruxí'ej tevi ti ajta a'ij pua'a ráaruu a'íjna. Ayee xu tí'itese'e sej si ja'anáj ti na'a rí'í tihuájcha'í'í seij seajta seij, seajta naíjmi'ica. ¹⁶⁻¹⁷ Setá'aj rutémua'ave'e ja'anáj ti na'a. Caxu ja'anáj ratapua'ajtacare'en sej huatéjniuuni í Dios jemi.

¹⁸ Setá'aj nain jín tí'ijteujtzi're'e í Dios a'iné ayée pu tí'ijxe'ev'e sej siyen huárini a'iné Jesús, í ti i'í Círístu'u, a'í'í pu a'amua japua niuuni. ¹⁹ Caxu ra'antánaamuan se'í'jna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tihuá'aseijra a'í'imej í mej tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino rí'í xu tihuá'unamua temua'a naa a'ij mej tí'ixa. ²¹ Naa xu temua'a tiu'uta'íhua'un tí'iti ti na'a i'í xí'epi'ín na'ari caí. Caxu ja'anáj yá'uhua'anan í ti i'í xí'epi'ín. ²² Ti pua'a tí'iti ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'ij pua'a een, caxu ja'anáj siyen ríjca tí'iti ti na'a ti ayén a'ij pua'a é'eene'en.

²³ Ajta a'í'ín Dios, a'í'jna ti amua'anpuá'ajte'en, ché'e a'í'ín amuaaté'avaa ti ij nain jín amuaanajmire'en. Ché'e Dios amuaaté'avaa mú'ejmi sej si caí tí'iti jín a'aturáa u á'amua'axiejniu'uca tzajta'a nusu á'amua'atziira'a jetze na'ari í rutevij jetze a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yé uvé'enejsin í tavástar'a, a'í'jna í Jesús ti ajta i'í Círístu'u.

²⁴ Capu a'atzu até'itzea'ara a'íjna ti ayén tejamuaatajé. A'í pu ajta araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i.

Í ti jín ra'antipua'ajte

²⁵ Ta'ihuáamua'a, setá'aj rahauca í Dios jemi téjmi jime'e.

²⁶ Setá'aj seajta hua'utateújte'en temua'a naa najmí'ica í ta'ihuaamua'a.

²⁷ Ayee nu tejá'amua'íjcate'e jemin í tavástara'a sej raata'ájta mej hua'utánamuajris-te'en a'íjna i yu'uxari najmí'ica í ta'ihuaamua'a.

²⁸ Ajta a'íin tavástara'a, í Jesús ti ajta i'i Ciriístu'u, ché'e a'íin r'íi tejamuáacha'íin mú'ejmi. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti hua'apua

Pablo pu tihua'ayu'use'e a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, jamuan í seica

¹ Inee í nej i'li Pablo, jamuan í Silvano, ajta a'íjna í Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi sej Tesalónica é'eche, seajta mi sej e'etiújse'iri jemin a'íjna í Dios í tej rájya'upua, seajta jemin í tavástara'a a'íjna í Jesús ti ajta i'li Círístu'u. ² Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een, miché'e me'ín r'í í tejamuáacha'íin, majta amua'anpuá'ajte'en temua'a naa a'amua tzajta'a.

Dios pu nu'u huá'axijte'en í mej a'ij pua'a ti'tiújcha'íi t'íj yé uvé'enen í tavástara'a

³ Ayee pu xaa ne'u t'íj'ixi'epi'ín tej tiyen t'íj'iteujtzi'ire'e í Dios ja'anáj ti na'a mú'ejmi jime'e. Ayee pu tiraavjíte'e a'íné t'íj na'a ti yú auucá'a, jaitze'e xu mú'een té'atzaahuate'e, ajta jaitze'e xu mú'een huaújxe'eve'e seij seajta seij.

⁴ A'íj tu jín r'í í tejá'amuaxa í seica jemi í mej e'etiújse'iri mej mi t'íj'iteujtzi'ire'e í Dios. Ayee tu een jín r'í í tejá'amuaxa a'íné mú'een xu rá'aviúa'í temua'a naa í sej jín rajpuaíjti. Seajta mú'een, seúche'e xu rá'astijre'e í tavástara'a. ⁵ A'íj tu jín ramua'aree ti Dios ayén t'í'ixi'epi'íntare'e a'ij ti tiraavjíte'e. Ajta ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios ti ayén tiraavjíte'e sej se'uun u a'uteárute a'u ti tejé'ajta. A'íj xu jín rajpuaíjti xa'aye'í íjii.

⁶ Dios pu ajta ayén che'atá na'a een najm'íca jemi. A'íj pu sej huatá'asin a'ij ti tiraavjíte'e. Majta a'íime í mej tejamu'a'antiú'uuni'iri'í, a'íj pu puaíjti hua'utá'asin a'ij mej meri puaíjti tejamu'aatá'a mú'ejmi. ⁷ Ajta Dios pu amuaatá'asin sej huaújse'upe'en ta jamuan a'íjna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasej're'esin u júte'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús. A'íj pu huá'a jamuan huatasej're'esin a'ímej í mej ta japua t'í'ivaire'e. Ayee pu seíire'e a'ame, cu xiee ti t'í'itechejca a'íjna jime'e ti teátaasin.

⁸ A'íj pu puaíjti hua'utá'asin a'ímej í mej caí ramua'ate í Dios, majta í mej caí ra'ará'astijre í niuucari ti jime'en raxa a'ij ti huarj í tavástara'a a'íjna í Jesús. ⁹ A'íj pu puaíjti jín hua'utá'asin ti caí ja'anáj antipua'ari. A'íj pu ajta hua'uré'iti mej mi me'uun a'uteárute a'u ti caí é'esejre'e í mej jín ráamu'a'aree ti Dios nainjapua t'í'ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

¹⁰ Ayee pu huá'aruuren a'íjna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yen uvé'enejsin mej mi r'í í tiraatá'an a'ímej í teitestemua'ame'en í mej jemin huaté'uu. Majta naími'í í mej meri ra'ará'astijre, a'íj mú r'í í te'utasejra me'íjna jemi. Ayee pu ajta che'atá na'a tejamuáaci'iti sej raasej a'íjna jime'e sej rá'antzaahuate a'ij tej tejamuá'ixaa. ¹¹ A'íj tu jín, ja'anáj ti na'a tu rahuauhuaú í Dios jemi mú'ejmi jime'e. Ayee tu rahuauhuaú ti ayén tiraatámitiejte'e í Dios ti ayén tiraavíte'e á'aye'í ti amua'antíhua'u. Ché'e a'íin raanaíjmire'en najm'í'í t'íj na'a sej seri jín te'ataújratziiri'í ti x'epi'ín een. Ché'e a'íin raanaíjmire'en a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an, ajta najm'í'í t'íj na'a sej jín tiu'umuári'en a'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e. ¹² Ayee tu een jín rahuauhuaú sej si r'í í tiraatá'an se'íjna í tavástara'a a'amua tzajta'a. Ché'e a'íin tavástara'a ajta r'í í tejamu'aatá'an mú'ejmi. Ayee tu t'í'ijxe'eve'e a'íné a'íjna í Dios, ajta í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'li Círístu'u, a'íj mú r'í í tejá'amuacha'íí muá'aju'un t'íj na'a rusén jime'e.

2

Jime'en a'íjna í ja'ati ti caí ja'ati á'astijre'e, ti ajta rájcha'íire'e í Dios

¹⁻² Jime'en a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'li Círístu'u, t'í'ij a'íin tájseire'en í ru jemi, ayée tu tejá'amuahuavii, ta'ihuamua'a, sej caí t'í'itziine'e. Caxu ti'itá'acare'en ti ja'ati tejamu'a'antiú'uuni'iran, ti ayén t'í'ixajta yee pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin í tavástara'a.

Caxu rá'atzaahuate'e ti pua'a ayén tejá'amu'a'ixaate'e yee nee nu ti'ixa Dios jetze me'ecan ne'íjna jime'e, na'ari ti pua'a ja'ati ayén yee ayée nu te'encuré'anamuajri'í t'íj jín yee pu'uri teja'uré'ene. Caxu seajta rá'atzaahuate'e ti ja'ati mú'ejmi jemin a'uré'enen,

ayén teja'amua'ixaate'e yee yu'uxari nu a'arápi ti a'fín Pablo ra'utéyu'uxaca'a ti jetzen té'eyu'usi'i ti yee ari teja'uré'ene a'fjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin.

³ Caxu ja'ati tá'acare'en ti amuáacuanamua ti'iti jime'e, a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti amua'ayén teja'uré'enen mej mé rúurieni í Dios, majta autéhuisin mej rájcha'íire'e muá'aju'u. Aj pu i huatasejre'esin a'fjna í ja'ati ti caí ti'iti á'astjire'e. A'í pu huá'a jetze ajtéme'ecan a'fmej í ti Dios hua'antipua'ajte'esin.

⁴ A'í pu ajta rájcha'íire'e matíj mena'a pua'amé í mej miyen huataújmu'a tijín diosis mej pírici. A'í pu ayén á'ujtzaahuat'e ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e caí mááj ti'iti í mej miyen rateánajche. A'í pu jín ayén huarín, aj pu i a'uun a'uteárate teyujta'a a'u mej ya'uténajche í Dios. Aj pu i a'fjna japua a'ujyefjxa í ipuari japua, ajta a'uun huataúsejrate ti nu'u a'fín pu'een í Dios.

⁵ ¿Ni qui secaí ché'e ramua'aree nej niyen ne'fjna jíme'en tejámuaatá'ixaa netf'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi? Jee xaa ne'u, seúche'e xu ramua'aree. ⁶ Seajta siyen ramua'aree ti'iti ti pírici ti rá'íjmii ti ij caí ca'anacan huatasejre'en a'fjna í ja'ati ajta na'a caí ari teja'uré'enen ja'anáj ti pua'a huaújxi'epi'íntari'iri'i. ⁷ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Pu'uri tí'imuari'e a'fjna ti rú'avaa ti caí ti'iti á'astjire'e. Mi ajta a'fín ti rá'íjmii, aúche'e pu ayén raateánajsin ajta na'a caí yá'uvi'itin.

⁸ Aj pu xaa huatasejre'esin mé jéjre'e a'fjna ti caí ti'iti á'astjire'e. Ajta a'fín tavástar'a, a'fjna í Jesús, a'fín pu rájé'ícatan. A'í pu rá'apua'ajte'en a'fjna í runiuuca jime'e, ajta a'fjna jime'e ti naa seíire'e a'ame tí'ij ajtahua'a huatasejre'esin í tavástar'a.

⁹ Ajta a'fín ti caí tí'ij á'astjire'e, a'fín pu amua'acá huatasejre'esin jíme'en í muári'er-i'ire'ara'an a'fjna í Satanás. Jéihua pu ayén raruuren mej mi naa r'í' tira'utasej í teite. Jéihua pu huá'acuanamuan a'fjna jime'e í ti jín hua'utasejrate'esin, í mej jín ramua'aréeren a'ij ti té'eme. ¹⁰ Ayece pu een jín huá'acuanamuan nain jime'e a'ij ti tirú'umua'aree mej mi a'upuá'arixi'in í teite a'iné camu huatáura'a mej raataxf'eve'en í ti ayén ti'ayajna ti ij Dios hua'irájtuaani.

¹¹⁻¹² A'fj pu jín Dios tiu'uta'ajta ti a'uun a'uteáturan huá'a jemi a'fjna ti huá'acuanamua mej mi ca'anéeri jín rá'antzaahuat'e'en í ti hua'itzi na'a, ti ij Dios hua'ux'epi'íntari'ire'en ayén tihua'axijte'en mej miyen a'ij pua'a huaríj a'fjna jime'e mej rá'atzaahuat'e í ti caí ayén ti'ayajna, sino ayée pu hua'aránajche'a mej miyen huárini í ti a'ij pua'a een í Dios jemi.

Dios pu nu'u hua'antíhuau tí'ij hua'irájtuaani

¹³ Seajta mú'een, mi sej ta'ihuaamua'a, jéihua pu já'amuaxe'eve'e í tavástar'a. Ajta, ayée pu tiraavíjte'e tej tuyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios tíj na'a mú'ejmi jime'e a'iné jéj'cua ímuá Dios pu amua'antíhuau'u ti ij a'fín amua'irájtuaani a'fjna jime'e ti a'fín xie'jnu'ucare'ara'an ayée amuaatéhuii, ajta a'fjna jime'e sej rá'atzaahuat'e í ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

¹⁴ Ayece pu een jín Dios ayén amuaatájé a'fjna jime'e í tej tejamuá'ixaa í Ciríistu'u jetze me'ecan ti ij ayén tejamuá'í'iti sej siyen che'atá sena'a naa seíire'e xá'ara'ani tíj ajta ayén naa sejre'e u ta japua í tavástar'a, a'fjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

¹⁵ A'fj xu jín, mi sej ta'ihuaamua'a, setá'aj huatéjca'anen í ru tzajta'a. Seajta mú'een, ayée xu huárini se'fjna jime'e, ti'iti tej a'ij tejamuamuá'ate, nain tíj tena'a tejámuaatá'itii-iri'i nusu tej amua'ixaa, caxu yá'uhua'anan.

¹⁶⁻¹⁷ Yee pu icu, ta'ihuaamua'a, ché'e ayén té'ara'ani, mej miyen amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a, majta ca'anjra'a amuaatá'an sej si siyen tiu'umuári'en se'fjna jime'e nain jime'e ti tí'imuari'ira'a ti i'í x'epi'in, sej si seajta siyen tihua'utá'ixaaate'en. Ché'e ayén r'í' amuáaruuren a'fjna í tavástar'a, a'fjna rusej í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, ajta í Dios í tej rájya'upua, í ti taxe'eve'e tíj na'a rusén jime'e, ajta ayén taatá'a a'ij tej tiraachú'eve'en a'fjna jime'e ti r'í' titáacha'íin.

3

Pablo pu ayén tihua'ahuavii mej rahuavii ti a'fín Dios hua'irájtuaani

¹ Casi'i, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen rahuaviira téjmi jime'e tej ti ca'anacan tihua'utá'ixaaate'en í niuucari jime'e í tavástar'a ti raxa nafjmi'ici'e mej miyánna huachéjme, mej mi

majta ráanamua a'íime í mej á ímuá a'uchéjme ajta na'a caí nainjapua huánamujre'en. Setá'aj siyen rahuaviira mej miyen che'atá mena'a ra'ará'astijre'en í niuucari setjímú'een tira'ará'astijre. ²Setá'aj seajta rahuaviira ti a'íin tavástar'a tu'irájtuuani mej mi caí a'ij táaruuren í teteca í mej a'ij pu'a'a titetiújcha'íi, í mej majta a'ij pu'a'a tí'titeite.

Ayee xu rahuaviira a'íné camu náimi'í té'atzaahuat'e. ³Ajta a'íin í tavástar'a, capu ja'anáj até'ítzea'ara. A'í pu xaa ca'aníjra'a amuaatá'asin sej sí te'utáviicua'í. Ajta, a'íi pu rí'í tejá'amuacha'íi a'ame t'í'ij caí amuaatémua'itín a'íjna ti a'ij pu'a'a een.

⁴Teajta iteen, ayée pu titá'amitiejte'e a'íjna jemi í tavástar'a se siyen huárini a'ij tej teri tejámuata'áj. Ajta, ayée pu che'atá na'a titá'amitiejte'e sej seuj siyen huárini méjca'íhua yee.

⁵Ché'e a'íin tavástar'a ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a titehuaújxe'eve'en seij seajta seij t'j ajta Dios tejá'amuaxe'eve'e mú'ejmi. Ché'e a'íin ajta amuaatá'an í ca'aníjra'a sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'í t'j ajta Círístu'u te'utáviicua'íri'í.

Ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej tiu'umuári'en

⁶Ayee tu tejá'amua'ijte'e, ta'íhuaamua'a, niuucajtze'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círístu'u, sej si siyen caí titejá'ujjhuua'ane'en jamuan seij á'amua'íhuaara'a ti ajta i'í huá'ína'ase'e, ti caí t'í'imijhuaca, ti caí ayén che'atá na'a rí'í t'í'ití'ijcha'íi a'ij tej teri tejámuá'ixaa mú'ejmi. ⁷Mú'een xu rujímua'a seri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini, sej si siyen che'atá sena'a huárini tetjímú'een.

Catu a'atzu huá'ína'ase'eca'a tet'í'ij teuj mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a. ⁸Catu huáapua'a tena'a tiú'ucuaa seij jemi, sino tetiu'unájchitaca'a ticu. Nain t'jca'ari tzajta'a, teajta nain t'íca'ari tzajta'a, tetiu'umuáriej ca'anín jime'e. Jéíhua tu te'utáviicua'íri'í te ti caí t'í'ití'ij amuaatamuári'eriste'en.

⁹Jee xaa ne'u, ayée pu tiraavjíte'eca'a tej huáapua'a tena'a tiú'ucua'ani. Capu amín a'ij. Seicié tu huaríj te ti amuáamua'aten a'ij sej huárini, sej si siyen che'atá sena'a rí'í titetiújcha'íi. ¹⁰Ayee xaa ne'u ti'ayajna. Tet'í'ij teuj a'uté'uuca'a mú'ejmi jemi, ayée tu tejámuata'ájte a'íjna jime'e yee: Ti pu'a'a ja'ati caí jírá'ujca'ane ti tiu'umuári'en, caxu raatá'acare'en ti a'íin tiú'ucua'ani.

¹¹Ajta íjii, ayée tu t'í'ínamua t'jín seica a'íime, a'íi mú huá'ína'ase'e. Camu t'í'ití'ij jín t'í'ímuari'e sino ayée mu'u ruciñnive'e mej mi tiú'ítzíte'e. ¹²Ayee tu ca'aníjra'a hua'utá'asin najmí'ica í mej miyen 'een, ayée tu t'í'íhua'uta'ájte'esin a'íjna jemi í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círístu'u, mej mi tiu'umuári'en, mej caí ché'e a'ij mena'a t'í'it'í'íreurejre'en, mej mi rujímua'a raamuá'itín í mej jín huateújvair'e'en.

¹³Seajta mú'een, ne'íhuaamua'a, caxu raxiéehuata sej siyen huárini a'ij ti tiraavjíte'e.

¹⁴Ti pu'a'a ja'ati caí á'ujca'ane ti ra'ará'astijre'en a'ij tej tejá'amuayu'use'e te'íjna jetze i yu'uxari, ayée xu huárini. Setá'aj ráamua'ati se'íjna í ja'ati, seajta siyen tiyá'uhua'axin ti ij huataujt'í'í'irata a'íjna í ja'ati. ¹⁵Mí seajta mú'een, caxu siyen a'ij pu'a'a raruure t'j ja'ati ti amujcha'íire'e, sino ayée xu rí'í tiraatájeeve a'íné á'amua'íhuaara'a pu pú'een.

A'í pu rí'í tihua'utéatuaasin, ajta ra'antipúa'ajte

¹⁶Ajta a'íin tavástar'a ti tiu'utépu'a'ajte, ché'e a'íin rusej amua'anpu'a'ajte'en a'amua tzajta'a, ja'anáj ti na'a, ajta nain jime'e. Ché'e a'íin tavástar'a huateáturan mú'ejmi jemi.

¹⁷Inee Pablo, nemuajca'a nu jín tejá'amuayu'use'e a'íjna i yu'uxari jetze i mej jín amuaatateújte'e. Ayee nu té'eyu'uxaca nainjapua í t'í'íneyu'uxa. A'íj xu jín ráamua'aree ti ayén ti'ayajna nej ra'uyú'uxaca'a nesej. ¹⁸Ajta a'íin tavástar'a, a'íjna í Jesús, ti ajta i'í Círístu'u, ché'e a'íin rí'í tejámuá'acha'íin najmí'ica mú'ejmi.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ijna í Timoteo, í ti seij

A'ijna yu'uxari jetze pu rateújte'e

¹Inee, i nej i'i Pablo, nee nu ne'ín pú'een seij ti ravaire'e a'ijna í Círístu'u ti ajta Jesús pú'een. Ayeé pu éeni'ici'e na'antíhuau a'iné ayée pu tinaata'aj í Dios ti tu'irájtuaa, ajta í Círístu'u ti ajta i'i Jesús, í tej rajchú'eve'e.

²Ayeé nu yé tí'imua'yuse'e mú'ee, Timoteo, pej piyen nemuari yee niyauj a'iné mú'ee pej pajta piyen che'atá pena'a tzáahuati'ira'a rá'astijre'e í tavástar'a netíj inee. Ayeé nu tí'ijhuahuaua mú'eetzi jíme'e ti a'ín í Dios í ti tá'iyá'upua, ajta a'ín í Círístu'u ti ajta Jesús í i'i tavástar'a, miché'e me'ín rí'i timuaacha'íj mu'ara'ani, miché'e majta mu'áncu'uvajxí'in, miché'e majta rí'i mu'uhuáruuren í á'a tzajta'a.

Jíme'en í mej hua'itzi jín tí'imua'ata

³Netí'ij ne'uun aumé'ecaa u Macedonia, ayée nu timuaatáhuaviiri'i pej pe'uun a'uteáturan a'ujna Éfeso. Neajthua'a nu niyen tí'imua'huavii pej pe'uun a'uteáturan pej pi piyen tihua'utá'ijmíi í seica í teteca mej mi caí ché'e miyen tihuá'amua'ate me'ijna jíme'e í niuucari ti hua'itzi jín namuajre'e.

⁴Mata'aj caí ché'e me'ijna namuajra a'ij mej ti'itíj tihuá'a'ixaate'e me'ijna jíme'e a'ij metiteejnéj í huácaxa'astemua'ame'en. Cu xiee mecaí ja'anáj ra'antipua'ajte'esin mej miyen raataxáj yee a'ii pu a'ín pú'een ti ayén huanéj í seij jetze, ajta í seij, seij pu ajta jetzen huanéj asta mena'a caí e'ar'á'asti í Dios jemi. Na'íjmi'í t'j na'a, ayée pu'u tí'ivaire'e mej mi huateújne'usi'ite'en í teite me'ijna jíme'e í mej caí a'ij tirú'umua'aree. Capu ti'itíj vaire'e mej mi raana'ijmire'en a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. T'í'ij ja'atí ayén raana'ijmire'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén tirá'antzaahuat'e'en í Dios.

⁵Ayeé tu een jín tí'imua'ijcate'e mej mi hua'íjxe'eve'en seij majta seij me'ijna jíme'e í mej urarí'en í ru tzajta'a, majta í mej rí'i mé titeumuámua'arejme, majta í mej tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í tavástar'a.

⁶Seica mú meri ya'uhua'axi mej miyen 'eene'e. A'íj mú jín autéjhuii mej miyen tiu'utaxáj me'ijna jíme'e í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e.

⁷Ayeé mú tí'ijxe'eve'e mej te'enteáruite me'ijna jíme'e mej tihuá'umua'aten a'ij ti huataújmua'a í niuucari í mej jín tí'ajta ti Moises ra'uyú'uxaca'a. Mí majta a'íime, camu a'atzu yaú'itie a'ij mej ti'ixa. Camu majta ramua'aree a'ij ti een me'ijna jíme'e í mej jín miyen raataxáj yee ayée pu ti'ayajna.

⁸Teen tu ramua'aree ti tí'ivaire'e a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta, Moises ti ra'uyú'uxaca'a. Tí ij ayén tí'it'éva'irihua'an, ayée pu ruxe'eve'e mej nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

⁹Teajta, tiyen tí'ijmua'aree tíjín ayée mú een jín ra'uyú'uxaca'a a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta mej mi hua'utá'ijmíi a'íimej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Camu me'ijna jín hua'utá'ijmíijra a'íimej í mej rí'i mé titeumuámua'aree í ru tzajta'a. A'íime mú xaa me'ijna jín hua'utá'ijmíijra í mej caí ranamuajracu a'ij ti tirá'axa í niuucari í mej jín tí'ajta, majta a'íimej í mej caí rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Majta seica, a'ii mú a'ín pú'een í mej rá'axieehuari'í í hua'aye'ira, majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej rutáata cui'ica, na'ari runàana, ja'atí ti na'a ti tí'itecui'ica.

¹⁰Ayeé mú majta í niuucari jín hua'utá'ijmíijra a'íimej í mej xána'acira'a 'úcate jemi, majta a'íimej í mej che'atá mena'a xána'acira'a huá'a jamuan í tí'iríi ca'ín huá'a jamuan seica í teteca. Ayeé mú che'atá seica me'ijna jín í niuucari hua'utá'ijmíijra a'íimej í mej seica vivi'í mej mi tihua'umuáriste'en ca'anéeri jíme'e, majta a'íimej í mej tí'ihua'itaca, majta a'ín í mej tí'itecuanamuajca. Tí'itíj ti na'a ti caí naa 'een, ti seicié 'een, a'íi mú hua'utá'ijmíijra me'ijna jíme'e í niuucari í mej jín tí'ajta, tí'itíj ti na'a mej caí ranamuajracu í niuucari ti rí'i tiú'uruure í tiú'utzajta'a.

¹¹ A'ljna i niuucari ti r'i tiú'uruure, a'fi pu a'ljna jín ayén tirá'axa a'lj ti t'í'iraxa í niuucari ti naa namuajre'e, ti ajta jín Dios tu'irájtuaani. Ajta a'fín Dios, a'fi pu a'ljna jín tinaa'ljca ineetzi nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'ljna jime'e í niuucari. A'lj nu jín r'i tiraatá'asin í Dios.

A'fi pu t'í'ijteujtzi'ire'e a'ljna jime'e ti Dios rá'ancu'uvajxi

¹² J'élecan nu t'í'ijteujtzi'ire'e ne'ljna í Círístu'u ti ajta i'í Jesús í tavástara'a í nej jetzen aránca'ane. Ayee nu een jín t'í'ijteujtzi'ire'e a'iné ayée pu tirá'amitiejte'eca'a nej caí ti'it'íj jín auté'ítze. A'fi pu na'antfihuau ineetzi nej ni raatévaire'en.

¹³ Jéjcuá imuá nu a'lj pua'a t'í'ixaxa'ata'a í Dios jemi, neajta a'lj pua'a huá'aruurejca'a a'fimej í mej rá'astijre'e í tavástara'a. Jéihua nu huá'ane'usi'ite'eca'a. Aru capu amín a'lj, Dios pu ná'ancu'uvajxi a'ljna jime'e nej caí ramua'areereca'a a'lj nej rijca, neajta caí té'atzaahuat'e'eca'a.

¹⁴ Jéihua pu huápi'i r'i tinéjcha'fi já'araa í tavástara'a. A'fi pu ajta ayén naatá'a nej ni rá'antzaahua ne'ljna í Círístu'u ti ajta ayén ántehuaa t'íjín Jesús. Ayee pu ajta naatá'a nej ni rax'íeve'e ná'ara'ani.

¹⁵ Ayee nu t'í'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén ti'ayajna ti a'ljna jín mú pa'uvé'emej íyien chaanaca japua a'ljna í Círístu'u ti ajta i'í Jesús t'í'ij a'fín hua'irájtuaani a'fimej í mej a'lj pua'a titetiújcha'fi. Ché'e caí ja'at'í ayén t'í'ixajta yee capu ayén ti'ayajna. Nee nu ramua'aree a'iné nee nu ne'fín pú'een í nej jaítze'e a'lj pua'a ti'itíncha'fíca'a caí máaj ja'at'í.

¹⁶ A'lj pu jín Dios ná'ancu'uvajxi ineetzi i nej a'fín pú'een í nej jaítze'e a'lj pua'a ti'itíncha'fíca'a t'í'ij a'fín Círístu'u ti ajta i'í Jesús tihua'utasejrate'en í teite a'lj ti een jime'e í Círístu'u raayí'iti ti ja'at'í tiu'utá'uuni'i nain jime'e t'íj na'a ti a'lj pua'a een. A'fi pu ayén t'í'ijxe'eve'eca'a mej mi miyen raasej a'fimej í mej rá'antzaahuat'enche'e mej mi me'uun a'uteáturan jemin ruurican t'íj na'a rusén jime'e.

¹⁷ A'lj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e tej r'i tiraatá'an t'íj na'a rusén jime'e, teajta tiraatateujtzi'ire'en te'ljna ti Tajtuhuan jín ti'itéjvee, ti caí ja'anáj rupuata'atan, ti ajta caí ja'anáj mi'ini, í tej caí ja'anáj rasej taj'í jime'e. A'ii pu a'fín pú'een í ti a'fi na'a caj ti'íDioj.

¹⁸ Niyauj, mi pej i'í Timoteo, ayée nu t'í'imua'ixaate'e a'ljna jime'e í mej amuacaícan á jemi tiu'utaxájtaca'a a'fimej í mej t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Patá'aj piyen tiu'utatése'en temua'a naa pe'ljna jime'e í pej jín t'í'ivaire'e í tavástara'a jemi.

¹⁹ Patá'aj paj te'atzaahuat'e'e, pajta mú'ee r'i ti'iti'á'acha'fi puá'ara'ani í a'atzajta'a t'í'ij caí a'uun huatasejre'en ti'it'íj ti tiu'utévi'iraste'e. Seica mú meri me rúuhua'axi mej té'atzaahuat'e'eca'a, majta, a'fi mú raatéxiehuataca'a mej r'i té'usejre'ecaa í ru tzajta'a. Ayee mú jín huarín, nain pu e'ehuaújpua'arixi í mej jín té'atzaahuat'e'eca'a.

²⁰ A'fimej jemi nu t'í'ixa í mej hua'apua, a'ljna í Himeneo, ajta a'ljna í Alejandro. A'fimej nu neri tiu'utátui í Satanás jemi mej mi ráamua'ati mej caí ché'e a'lj pua'a tiraatá'an í tavástara'a a'ljna jime'e a'lj mej rici.

2

Jíme'en a'lj mej ye'í sej huatéjnuuni

¹⁻² Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén ruxe'eve'e sej si siyen huárini. Setá'aj naíjmi'lica jín huatéjnuuni. A'lj xu jín siyen tiraatáhuavii, seajta siyen huá'a jemi huatéjnuuni, seajta t'fhuat'ateujtzi'ire naíjmi'lica jemi, a'fimej í mej Tajtuhuan jín títeté'u'upu'u, majta a'fimej í mej t'í'ajta. Ayee xu huárini tej ti r'i yee t'í'itechejca, teajta ra'ará'asten í taye'irá jime'e, teajta r'i tirájcha'fi tá'ara'ani í tavástara'a t'í'ij caí ja'at'í tájaaxiejte'e.

³⁻⁴ Ayee pu tiraavíjte'e sej si siyen huárini. Ayee pu tira'aráanajche a'ame í Dios ti tu'irájtuaa, a'iné a'fi pu ayén t'í'ijxe'eve'e ti naíjmi'lica huirájtuaani, mej mi ráamua'aree nain t'íj na'a ti ayén ti'ayajna a'ljna jemi. ⁵ Ayee pu'u t'í'een, a'iné seij pu'u í Dios, ajta seij pu'u a'fi pú'een ti huá'a japua huániuuni í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta pu teáata'a pírici. A'ii pu a'fín pú'een í Círístu'u ti ajta i'í Jesús.

⁶ A'fi pu huataújmuai'ívejritaca'a t'í'ij a'fín tiu'utanájchita nain jime'e í mej jín auteájturaa í teite í Dios jemi. A'ii pu a'fín pú'een a'ljna ti Dios tihua'utá'ixaa á jéjre'e, a'atzaj ti pua'a raax'íep'i'intare.

⁷ Mí neajta inee, a'íj pu jín na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna jíme'e nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Canu tí'íhuua'i. Nee nu xaa tihua'amua'ate a'ímej í mej té'atzaahuat'e í tavástara'a jemi, neajta tihua'utá'ixaate'esin tzáahuati'ira'a jíme'e a'ímej í mej majta Israel jetze ajtém'e'ecan.

⁸ A'íj nu jín niyen tí'ijxe'eve'e matíj mena'a a'úu mej a'ucajímee, miché'e huatéjniuuni í Dios jemi, miyen rí'í tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a majta caí níniu'ucacu, majta caí rújaaxíéevi'ira.

⁹ Ajta a'íime í 'uuca, ayée nu che'atá tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tí'itechejca a'íj ti tiraavíjte'e, miché'e miyen caí tí'itechejca me'íjna jíme'e ti tiu'utévi'iraste'e sino me'íjna jíme'e ti caí a'íj pua'a tihua'asejrate'e. Miché'e caí ayée mena'a teva'ujhua'atehua'an í rucipúa jetze a'íjna jíme'e ti huápí'i tí'ijnajche, miché'e majta caí ayée mena'a te'ucarújte'ejmé'en cumu ti'itíj oro ti ti'ipu'éene'ejmee, miché'e majta caí huápí'i ayée mena'a te'ecamuátzi'ivi'íjmé'e me'íjna jíme'e ti'itíj perla, nusu mecaí ayée mena'a ti'iteújche'ete-hua'an me'íjna jíme'e í cáixuri ti huápí'i tí'ijnajche. ¹⁰ Miché'e miyen huárini í 'uuca mej mi seica miyen ráamua'areere mej rí'í tí'iteteite. Miché'e miyen tiú'uruuren a'íj ti tí'ixí'epi'in, a'iné ayée pu tihua'uvíjte'e a'ímej í 'uuca í mej miyen tiú'ujsejrata mej miyen rá'astíjre'e í Dios jemi.

¹¹ Ayee pu ruxe'eve'e a'ímej jemi í mej 'uuca mej mi ráari'iren miyen tí'inamuáara, majta miyen tihua'ará'astíjre'en í tetecca. ¹² Canu hua'atá'aca a'ímej í 'uuca mej mi tihua'umua'aten u teyujta'a í tetecca, ni mej majta tihua'uta'ájte'en. Ruxe'eve'e ti a'íin 'íita'a a'uun teyujta'a caí avé'eniucca'an. ¹³ Ayee pu'u tí'een, a'iné Dios pu amuacaícan Adán huatétaahuaca'a. Ajta á'iyen a'íin Eva huatétaahuaca'a.

¹⁴ Ajta, a'íin Adán, a'íi pu ramua'areereca'a a'íj ti rijcaa tí'íj auteájturaa í Dios jemi. Capu ja'atí ráacuanamua. Mí ajta a'íin Eva, Satanás pu xaa ráacuanamua. A'íj pu jín a'aturáa já'araa í Dios jemi.

¹⁵ Aru Dios pu hua'íratuaasin a'ímej í 'uuca matí'íj a'íime tiyaúmua'a muá'ara'ani ti pua'a miyen á'ateeren mej té'atzaahuat'e, majta mej rí'í tihua'ájcha'íi í seica. Majta mej urarí'enejme'eni í ru tzajta'a me'íjna jíme'e mej miyen huárini a'íj ti tiraavíjte'e.

3

Jíme'en a'íj mej ye'í huárini a'íime í mej tí'ájta teyujta'a

¹ Ayej xaa ne'u tí'ayajna a'íjna í niuucari. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti a'íin antiújmua'areere a'íjna jíme'e ti hua'acha'íi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'íi pu xaa raxí'eve'e ti tiu'umuári'íhuua ti i'í xí'epi'in. ² A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'e ti ayén éene'en a'íjna ti ayén antiújmua'aree a'íjna jíme'e ti hua'acha'íi. Ruxe'eve'e ti caí tí'itíj jín a'aturáa mej mi caí a'íj pua'a tí'ixajta í teite, ajta ti se'íj na'a neiche. Ajta ayén ruxe'eve'e ti rí'í tí'itíjcha'íi, ti cáj na'a tí'iyee'eca í tí'itíj nahuáj, ajta ti caí tiú'ujxajtave'e, mej mi rí'í tí'itíjcha'íi í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e ti hua'ancuré'evi'itin temua'a naa a'ímej í mej ramuáaren a'ájna ti é'eche, ajta ti raay'í'itihua'an ti tihua'umua'aten temua'a naa.

³ Ajta ayén ruxe'eve'e ti caí rutahuaíve'e, ajta ti caí runé'use'eve'e, sino ti rí'í tejá'ucati a'ímej jemi í teite, ajta ti caí tí'itíj jín tí'íjaaxiejta. Ayee pu ajta ruxe'eve'e ti caí ramuájche'e í tumín ti ramuá'itici. ⁴ Ayee pu ruxe'eve'e ti raay'í'itihua'an ti tihua'uta'ájte'en temua'a naa a'ímej í mej jemin é'eche, ajta í yaújmu'a'ame'en. Ayee pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej ra'ará'astén a'íj ti tiraavíjte'e. ⁵ Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a caí raay'í'itihua'an ti tihua'uta'ájte'en a'ímej í mej jemin é'eche, capu a'íj tí'iriri'iri ti huá'ucha'íin a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri í teyujta'a mej mi tiraatateújtzi'ire'en í Dios.

⁶ Ruxe'eve'e ti ari á'atee ti té'antzaahua. Na'ari caí, a'íi pu a'ujtzaahuat'e'en a'íjna jíme'e ti ve'ecán jín tí'itíjvee. Tí pua'a ayén té'ujtzaahuat'e, Dios pu ayén che'atá tí'íjxi'epi'intare'en a'íj ti ari tiraaxí'epi'intare í tiyaaru'u jemi.

⁷ Ajta ayén ruxe'eve'e mej jemin ramua'areere ti rí'í tí'itevíj a'íime í mej caí té'atzaahuat'e. Na'ari caí, seica mú ra'utéxiehuari'ira, ajta a'íin tiyaaru'u, a'íi pu jíme'en ayén tiraatémua'ití.

A'íj mej ye'í huárini a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a

⁸ Jíme'en a'fíme í mej t'ívaire'e u teyujta'a, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen r'í'í mé tité'ujujhua'ane'en mej caí t'í'ihua'ita, mej mi rá'antzaahuate'en í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e mej caí jehhua raye'eca ti'itíj nahuáj, majta mej caí ramuájche'e í tumin mej ramuá'itici a'fjna jíme'e mej huá'ucuanamua í seica.

⁹ Ayee pu ajta ruxe'eve'e mej nain jín té'atzaahuate'en a'fjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, a'ij ti tiú'uruu í tavástara'a. Jé'ecan pu ruxe'eve'e mej miyen tirú'umua'areere í ru tzajta'a ti ayén ti'ayajna.

¹⁰ Tí pua'a miyen t'í'ijxe'eve'e mej mi tiu'utévaire'en u teyujta'a, a'fí pu ruxe'eve'e mej me'fín teite amuacaícan miyen tiraaxi'epi'intare'en a'fimej jemi í mej t'í'ivaire'ecu. Tí pua'a caí ti'itíj a'ij tihuá'aturaate'e, aj pu ri'irísta a'ame mej miyen tiu'utévaire'en.

¹¹ Ayee pu che'atá na'a t'í'een a'fimej jemi í 'uuca í mej huajá'uvi'itín. Jé'ecan pu ruxe'eve'e mej miyen r'í'í mé tité'ujujhua'ane'en. Ruxe'eve'e mej caí a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e, majta caí rutá'aruajve'e, mej caí ti'itíj jín até'itze'ara'an.

¹² Majta a'fíme í mej t'í'ivaire'e u teyujta'a, ayée pu ruxe'eve'e ti sefj na'a neiche, ajta ti raay'íitihua'an ti temua'a naa t'í'hua'uta'afjte'en í ruyaujmua'a, ajta a'fimej í seica í ruteíestemua'a.

¹³ Tí pua'a sefj r'í'í tiu'utévaire'en u teyujta'a, ayée pu raamuá'itín mej r'í'í tiraatá'an í teite me'fjna jíme'e ti r'í'í tiu'utévai. Ajta pu Dios raatáca'anisti'ire'esin ti ij auj t'í'ivaire'e, ajta caí t'itziíime'e a'iné a'fí pu té'aste a'fjna í Círístu'u jemi ti ajta il'í Jesús.

Jíme'en í niucari ti jé'íyecan jín namuajre'e, ti ajta titaatasefjrate í Dios

¹⁴⁻¹⁵ Ijii, nej t'í'imuyu'use'e, ayée nu t'í'ijxe'eve'e nej ca'anacan ne'uun a'utevéé ná'ara'ani mú'etzi jemi. Aru ti pua'a ná'ateevi'in niyájna, ayée nu t'í'ijxe'eve'e pej ráamua'aree a'ij mej ti'itíj jín huárini a'fíme í teitestemua'ame'en í Dios, a'fíme í mej e'etiújse'iri u teyujta'a mej mi tiraatateújtzi'ire'en me'fjna í Dios ti i'irúuri. A'ii mú a'fín pú'een í mej tihuá'a'ixaate'e í niucari ti ayén ti'ayajna í Dios jemi. Majta a'fíme, camu taúra'aca mej seicéi tihua'utémua'itín.

¹⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, capu hua'itzi na'a. Huápi'i pu muári'eri ti ja'atí ráamua'ati a'fjna ti rú'avaa í Dios jemi, í tej jín tiyen t'í'iy'e'ira, a'iné ayée pu tiuju'uríj:

A'fí pu ayén huatasefjre tehuá'ira'acan jíme'e.

Ajta a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios,

a'fí pu ayén té'axajta'a

ti ayén ti'ayajna í Círístu'u jemi.

Majta a'fíme í mej ta japua t'í'ivaire'e, a'fí mú raasefj.

Majta a'fíme í teitejra'a

mej yen huachéjme íyien chaanaca japua,

seica mú miyen tihua'utá'ixaa a'ij ti a'fín huaríj.

Majta a'fíme í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua,

mu'íiti'í mú té'antzaahua a'fjna jemi.

Ajta Dios pu ya'uví'iti í ta japua

ti ij a'uun nain jín antiújmua'areere á'ara'ani.

4

Jíme'en a'fimej í mej raatéxáeehuatá muá'aju'u mej mi caí ché'e té'atzaahuate'en

¹ Ajta a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu ayén t'í'ixa e'ehuauritéecan jíme'e ti nu'u ayén té'eme méjca'ihua yee t'í'ij te'entipua'arijme'en. Seica mú nu'u yá'uhua'axíjsin í mej té'atzaahuate'e. A'fíme mú nu'u namuaara muá'aju'u í xiéjniu'ucari í mej tihuá'ahuaitze'e, majta mú ranamuajran a'ij ti a'fín tiyaaru'u tihuá'amua'aten.

² A'fj pu jín ayén huatasefjre'esin mej miyen hua'itzi jín tihuá'amua'aten me'fjna jíme'e a'fíme í mej t'í'ihua'itaca, í majta a'ij pua'a titetiújcha'í. Capu ri'irí ti ja'atí hua'tutatévi'imua'an. A'iné camu miyen ríci a'ij mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a ti ayén tiraavíjte'e, cu xiee tiyaaru'u pu huá'ataxi'í í hua'amuí'úu jetze.

³ A'fí mú hua'utá'íjmíjra í teite mej caí huateneíchen, mej caí huatéviche'en. Majta miyen tihua'uta'afjte'esin mej caí ráacua'ani ti'itíj ti t'í'icua'irí'í. Aru a'fín Dios, nain pu

yen tiu'uteájtuaa mej mi ra'ancuré'an í teite í mej té'atzaahuate'e, majta ramua'aree ti'itíj ti ayén ti'ayajna, mej mi me'fjna jín tiraatateújtzi'ire'en.

⁴⁵ A'iné temua'a pu tí'irí'een naíjmi'í tǵ na'a ti Dios tiú'utaahuaca'a, capu ayén tiraavíjte'e ti ja'atí ti'itǵ mé úrieni sino ché'e a'fín ra'ancuré'an. Ché'e ajta a'fjna jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios jemi, a'iné pu'uri a'uun e'avíitzi'ire'e í Dios jemi a'fjna jime'e ti a'fín Dios ari ayén tiu'utátuiire'esin tǵ'ij huatéjnuuini í Dios jemi.

Jíme'en a'fjna ti temua'a naa tǵ'ivaire'e í Jesús jemi

⁶ Patá'aj piyen tihua'utá'an mej mi ráamua'ati í a'ihuáamua'a a'fjna i nej neri muaatá'ixaa. Tǵ pua'a piyen huárini, temua'a pej tiu'utévaire'esin í Círístu'u jemi ti ajta i'í Jesús. Petiu'utévaire'esin pe'fjna jime'e tǵ na'a pej pá'ari'istaca'a, mú'ee pej ranamuájraca'a í niuucari pej jetzen té'antzaahua, í niuucari í mej temua'a naa timuaamuá'ate.

⁷ Capej rá'atzaahuate'e a'fjna í niuucari ti caí Dios jemi é'eme'ecan, ti'itǵ mej tǵ'imuarita ti caí ayén ti'ayajna, ti caí ti'itǵ vaire'e. Patá'aj piyen ámua'ate pe'fjna jime'e pej piyen huárini a'ij ti tǵ'ijxe'eve'e í Dios.

⁸ Cǵ pu caj tǵ'ivaire'e ti pua'a piyen huá'acua'ajte'en pe'fjna jime'e pej raatá'an í a'atzajta'a pej pi huaté'aca'ane í mua'atévira'a jetze. Aru tǵ'ivaire'e tǵ na'a naíjmi'ica ti pua'a piyen ámua'ate pe'fjna jime'e pej piyen huárini a'ij ti tǵ'ijxe'eve'e í Dios. Tǵ'ivaire'e íjii pej yen huateáturan íyen chaanaca japua, ajta timuaatéva'ire pej pi ruuri puá'ara'ani tǵ na'a rusén jime'e.

⁹ Ayee nu tǵ'imua'ixaate'e tzáhuati'ira'a jime'e ti ayén ti'ayajna. Ché'e caí ja'atí ayén seicié tǵ'ixajta. ¹⁰ Ayee tu een jín tǵ'imíjhuaca, teajta tǵ'itese'eca'a tej tiyen raachú'evé'en te'fjna jemi í Dios ti i'irúuri, ti ajta rǵ'í tihua'atá'aca naíjmi'ica í teite jaítze'e. A'í pu ajta hua'irátuaasin a'fmej í mej té'atzaahuate'e.

¹¹ Paúche'e tihua'amua'ate, pajta pauj tǵhua'uta'ajte'en pe'fjna jime'e nej yé tǵ'imuayu'use'e. ¹² Capej tǵ'itá'acare'en ti ja'atí muacáxieehuata a'fjna jime'e pej pauj temuaj, sino ayée pepu'u rǵ'í tejá'uche'ecane'en temua'a naa mej mi a'fime í mej té'atzaahuate'e miyen che'atá mena'a á'ujjuhua'ane'en patǵ mú'ee a'fjna jime'e a'ij pej tihua'ixaate'e, a'ij pej rǵ'í ti'titi'á'acha'ii, ajta a'ij pej tihua'axe'eve'e. Miché'e majta miyen che'atá mena'a timuá'ijchue patǵ mú'ee a'fjna jime'e a'ij pej tirá'astijre'e í tavástarala, ajta a'ij pej te'urar'í'en í a'atzajta'a.

¹³ Ayee pej rijca asta necaí uvé'enen, patá'aj piyen hua'utánamuajriste'en í yu'uxari jetze í teite tzajta'a, pajta tihua'utá'ixaate'en, pajta tihua'umua'aten. ¹⁴ Capej raxíeehuata a'fjna ti Dios muatatapua'íjve matǵ'ij mej vaujsi mua'ajtamuariej, majta tiu'utaxájtaca'a mú'leetzi jime'e í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ Patá'aj piyen raruure pe'fjna jime'e, patá'aj nain jín tǵ'amua'ate mej mi naími'í miyen tiraasej pej raanaíjmire'en í ti mú'leetzi jemi huateájturaa. ¹⁶ Rǵ'í pepu'u pe'fjna jime'e a'ij pej ti'itǵ ruure, pajta a'ij pej ti'itǵ tihua'amua'ate. Patá'aj piyen te'utáviicua'í pe'fjna jime'e a'iné ti pua'a piyen huárini, mú'ee pej asej huiirá'atuaasin, pajta hua'irátuaasin a'fmej í mej muánamuajran.

5

A'ij ti ye'í ti'itíújcha'íi á'ara'ani a'fmej jemi í mej té'atzaahuate'e

¹ Capej a'ij pua'a ti'ljteá'axi'í seij ti ari vástacira'í, sino rǵ'í pej tiraatájeeve cumu a'atáata pepu'u. Ajta a'fime í teteca í mej caí xi vaujsicira'í, patá'aj rǵ'í tihua'utájeeve cumu a'ihuáamua'a pepu'u. ² Patá'aj rǵ'í tihua'utájeeve í 'uuca í mej meri ucarijse cumu a'anáana pepu'u, majta a'fmej í mej caí xi ucarijse cumu á'acu'utzimua'a pepu'u na'ari á'ajjuutzimua'a. Patá'aj rǵ'í tihua'utájeeve a'ij ti tiraavíjte'e nain jime'e.

³ Ajta a'fime í 'uuca í mej meri huaújseistareca'a, ti pua'a ayén ti'ayajna mej huaújseistareca'a, majta í mej caí a'ij tǵ'ijviicua'í, patá'aj hua'utévaire'en. ⁴ Na'ari caí, ti pua'a auj tiyaúumua'a ca'fín auj tǵ'ie'ecuajmua'a, ayée pej huárini. Miché'e a'fime mi'í rǵ'í ráaruuren mej me'fjna jín te'ará'asten mej hua'utévaire'en í rux'fej teite. Matǵ'ij miyen

huarín, mu'uri xaa tiu'unájchitaca'a me'ljna jime'e í mej té'echa'ica'a ruvaújsimua'a jemi na'ari ruye'ecuajmua'a jemi. Ajta a'ii pu a'ñin pú'een í tí rí'í tiratá'aca í Dios.

⁵ Patá'aj piyen huárini, ti pua'a ja'atí xaa huaújseistareca'a, ti ajta caí a'ij t'l'ijviicua'i, a'ñi pu xaa té'antzaahuat'e í Dios jemi, ajta téniúuve'e nain xicaj tzajta'a, ajta nain t'ca'ari tzajta'a ti 'ij ayén t'l'ijhuaviira ti 'ij Dios raat'évaire'en.

⁶ Ajta a'ñin í 'íta'a ti huaújseistareca'a, ti pua'a ayén rí'í tira'aránanajche a'ljna jime'e ti naa seijre'e jemin, cu xíee ti huamí'í í Dios jemi. Mí ajta, aúche'e pu ruuri. ⁷ Patá'aj pajta hua'utánamuajriste'en í teite pe'ljna í niucari mej mi caí ti'it'ij jín a'aturáa muá'ara'ani, t'l'ij ajta caí ja'atí ti'it'ij jín huá'a jetze t'l'ijpua'ajte'e.

⁸ Tí pua'a ja'atí caí tihua'utévaire'en a'fmej í rufestestemua'a, a'fmej í mej jaítze'e vejl'i'í jemin é'eché, a'ñi pu a'ljna jín mé rúurie ti rá'atzaahuat'e'eca'a í Dios jemi. Jaítze'e pu a'lij pua'a rici caí sejí ti a'ij pua'a ti'it'ijcha'íi, ti ajta caí ja'anáj rá'atzaahuat'e'e.

⁹ Jíme'en a'fmej í mej huaújseistareca'a, a'fmej pepu'u auyú'uxan í mej miyen rájcha'íi a'achú cumu huaícate nine'ira'a o jaítze'e nine'ira'a. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ja'anáj t'l'ixana'acire'e jemin í rucín teecan.

¹⁰ Ayee pu ajta ruxe'eve'e, mej naími'í ramua'areere í teite ti pua'a xí'epi'ín huarj'íj t'l'it'ij jime'e, ti rí'í tihua'uxá'apua'iri'í í tí'irí'í ca'ín ti hua'ancuré'evi'iti a'fmej í mej rámuarecare'e nusu ti hua'anája'usixi í huá'íica jetze a'fmej í mej huaté'uu í Dios jemi na'ari ti hua'utéva'i a'fmej í mej tihua'amuári'eriste'e o ti ayén huataúra'a ti ayén huárini ti'it'ij ti a'ij t'l'ixi'epi'ín.

¹¹ Ajta a'ñme í mej huataújseistareca'a, í mej mauj téemuastaca'a, capej piyen huá'ayu'uxa jetzen í cuapée, a'iné t'l'ij ari jaítze'e hua'utá'asi mej huavíche'en, majta caí ché'e raxí'eve'e muá'aju'u mej tiu'utévaire'en í Círíistu'u jemi, a'ñi mú xaa huaté'viche'esin.

¹² Tí pua'a piyen hua'uyú'uxan í cuapée jetze, ajta ti pua'a miyen huaté'viche'en, a'ñi mú rajpua'itzi muá'aju'un í Dios jemi a'iné mu'uri ra'utéxiehuari'iri'í í mej amuacaícan jín te'ataújratziiri'í í Dios jemi. ¹³ Ajta a'ljna jime'e, ayée mú t'l'ijri'ire mej á'ujjuhua'ane'en í huá'achi'í tzajta'a méyee, majta méyee. Ayee mú jín mé'ujjuhua'an a'iné ayée mú rici a'ij ti t'l'it'ij tihua'aránanajche. Ayee mú á'ujjuhua'an méyee, majta méyee mej jeíhua tiú'ujxajtave'e, majta jeíhua tiú'urihua'uve'e me'ljna jime'e a'ij ti rici í xí'ejra'an tevi. Ajta, ayée te'irájra'ani mej jeíhua tiú'ujxajtave'e ti caí ayén tiraavj'jte'e.

¹⁴ Ayee pu tí'irineca a'fmej jemi í mej mauj téemuastaca'a í mej huataújseistareca'a. A'j'íj nu jín niyen t'l'imua'ixaate'e tíj'ín mich'é huaté'viche'en mej mi tiyaúumua'a muá'ara'ani. Mich'é majta rí'í tiu'umuári'en a'u mé é'eché mej mi caí raatá'an me'ljna ti tájcha'íire'e ti t'l'it'ij jín huá'a jetze te'ujpua'ajte'en. ¹⁵ Ayee pu tí'ayajna mej seica meri mé rúurie í mej amuacaícan te'ataújratziiri'í í Dios jemi mej mi ra'ará'asten me'ljna í Satanás.

¹⁶ Ajta a'ñin 'íta'a ti ajta té'atzaahuat'e, ti pua'a á mé é'eché jemin seica í mej huaújseistareca'a, ché'e a'ñin hua'utévaire'en ti ij caí huá'amuári'eriste'e a'fmej í mej t'l'ivaire'e u teyujta'a. Tí pua'a ayén huárini, aj pu xaa huatá'í'iristari a'fmej jemi í mej teyujta'a t'l'ivaire'e mej mi hua'utévaire'en í mej caí a'ij t'l'ijviicua'i í mej huaújseistareca'a.

¹⁷ Patá'aj piyen huá'uruuren a'fmej í mej antiújmua'aree u teyujta'a. Tí pua'a xí'epi'ín merici, ayée pu tiraavj'jte'e pej temua'a rí'í tihua'atá'acare'en t'l'it'ij jime'e ti tihuá'aturate'e. Patá'aj jaítze'e rí'í tihua'utá'an a'fmej mej mi'í huaté'jca'anen me'ljna jime'e mej tihua'utá'ixaate'en, majta mej tihuá'umua'aten.

¹⁸ Ayee pej huárini, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíj'ín: "Caxu ra'amua'í'iqui-hua'an mi puuya ti rayún í triigu ruíca jime'e sino ché'e rí'íriistan ti c'j caj tirá'acua'ani."

Ajta pu ayén té'eyu'usi'í tíj'ín: "Ayee pu tiraavj'jte'e mej mi tiraanájchite'e ja'atí ti t'l'imijhuaca a'achú ti caj tiraamuá'it'i."

¹⁹ Tí pua'a ja'atí t'l'it'ij jín jetzen t'l'ijpua'ajte'e seij ti hua'acha'íi u teyujta'a, ti pua'a a'ñi na'a t'l'ijpua'ajte'e, capej ranamuajra. Aru ti pua'a mé hua'apua na'ari mehuaíca miyen jetzen t'l'ijpua'ajte'e, aj pej xaa ráanamua.

²⁰ Majta a'ñime í mej hua'acha'ñi í teite teyujta'a, ti pua'a a'ij pua'a mé titetiújcha'ñi í Dios jemi, patá'aj hua'ajteá'axi'in, meti'inamuáaraca í teite, mej mi ráamua'aree í seica mej mi caí miyen tité'itzee ti'titj jime'e ti caí x'ep'i'in.

²¹ Jemin í Dios, neajta jemin í Círístu'u ti ajta i'i Jesús, neajta huá'a jemi í mej tí'ivaire'e í ta japua, Dios ti hua'antíhuau, ayéé nu tí'imua'ijcate'e patá'aj nain jín na'ará'astijre'en a'ij nej neri timuá'ixaa. Capej ti'titj jín a'ij rijca pe'ijna jime'e pej seij jaítze'e xe'eve'e, pajta seij caí piyen tí'ixe'eve'e sino patá'aj piyen che'atá pena'a huá'uruuren na'jmi'ica.

²² Capej a'iyé'itze'e pej ra'avé'emijhua'an seij í ja'atí ti'titj ti a'ij jíme'en pej pi caí jamuan auteáturan í Dios jemi. Patá'aj asejñ rí'i tihuá'acha'ñin patá'aj caí ti'titj jín auteáturan í Dios jemi, seij jamuan í tevi.

²³ Patá'aj raatapuá'ajta pej caí a'ñi pena'a jaj ye'eca. Patá'aj cáj caj ti'titj nahuáj tiu'uyé'en a'iné jéhuua pej tí'icui'i muá'a tzajta'a.

²⁴ A'ijna jime'e í seica í teteca, á jéjre'e pu seijre'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij amuacaícan puajtzi hua'utá'an. Ajta seica jime'e, capu a'ij ámitieere'e amuacaícan í mej jín auteájturaa í Dios jemi, sino méjca'i huáyee xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen huatasejre'esin. ²⁵ Ayee pu che'atá na'a een a'ájna jime'e í tí' x'ep'i'in í mej jín meri tiu'utévai, a'ñi pu á jéjre'e seijre'e. Na'ari ti pua'a caí amuacaf ámitieere'e, méjca'i huáyee pu huatasejre'esin. Capu rí'írí ti huatéuravaa tñj na'a rusén jime'e.

6

¹ Ayee pu ruxe'eve'e mú'ejmi jemi setj sena'a pua'amé mej ca'anéeri jín tejá'amua-muariste'e ti i ayén tejamuá'amitiejte'e ti ayén raavjíte'e sej hua'ará'astijre'en a'ñimej í mej tejá'amua'ajte'e. Na'ari ti pua'a secaí siyen huárini, a'ñi mú' a'ij pua'a tiu'utaxájta me'ájna jime'e í tej tiyen ratamuá'amua tijn Dios ti ta'ivástara'a, majta me'ájna jime'e a'ij tej tí'imua'ata.

² Ajta, a'iné a'ñi mú' í mej tejá'amua'ajte'e, a'ñi mú' majta té'atzaahuat'e, ayéé xu huárini. Caxu huá'axieehuari'ira se'ájna jime'e sej ru'ihuaamua'a í tavástara'a jemi, sino ayéé xu jaítze'e tihua'utévaire'en. Ayee xu huárini a'iné jaítze'e pu tihuá'aci'iti a'ñimej í mej tejá'amua'ajte'e a'ájna jime'e sej siyen tihua'utévaire'en, majta miyen té'atzaahuat'e, ajta Dios pu huá'axe'eve'e. A'ii pu a'ñin pú'een í ti ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten. Pajta, patá'aj ca'anjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini.

Jíme'en í ti tzáahuati'ira'a jín tájcha'ñire'e

³⁻⁴ Seica mú' miyen tí'imua'ataca me'ájna jime'e ti caí ayén tí'ayajna, ti seicié een a'ájna jime'e í niuucari tí' rí'i táaruuren ti jíme'en taamuá'ate í tavástara'a í Jesús ti ajta i'i Círístu'u. Majta miyen tí'imua'ataca a'ájna jime'e ti seicié een a'ájna jime'e í niuucari tí' tzáahuati'ira'a jín tí'ixa í Dios jemi. Tí' pua'a ja'atí ayén éene'en, capu tí'itj'í' ú'umua'aree sino á'ujtzaahuat'e pu'u. Jéihuua pu tiú'urihua'uve'e nain jime'e, ajta runé'use'eve'e a'ájna jime'e a'ij ti huataújmuua'a seij í niuucari. A'ii pu a'ñin pú'een í ti te'iráaye'i ti ayén rici. Muaújchueere' ru'jímua'a na'ari muaújtese'e. Majta a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e ca'ñn sei pu ayén tí'ijxajtzi'i í rux'ej tevi ti ij a'ij pua'a ráaruuren.

⁵ Ja'anáj ti na'a muaújtese'e a'ñime í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. A'ñi pu tyaara'u tihuá'ari'iri'i í mej amuacaícan jín ru'umua'areeca'a tzáahuati'ira'a jime'e. A'ij pu jín ayén tihuá'amitiejte'e mej miyen tiraamuá'itin me'ájna jime'e mej huataújsejirata mej nu'u Círístu'u jemi tí'ivaire'e. ⁶ Mí ajta, ti pua'a ja'atí rí'i huá'uruuren a'ájna jime'e tí' rá'astijre'e í Dios, jéihuua pu a'ájna jín raamuá'itin, ti pua'a ajta rutémua'ave'e.

⁷ A'iné tetf'ij huatasejre íiyen chaanaca japua, catu tí'itj'í' uvé'eneijte. Ajta, tetf'ij huiráñine tiyánna chaanaca japua, catu tí'itj'í' á'atini. ⁸ Ayee pu éene'e, tiché'e huátate-mua'ave'en te'ájna jime'e tej tí'ijcha'ñi í tej tí'icua'a, ajta í tej jín tí'itétache'ete.

⁹ Majta a'ñime í mej miyen rax'leve'e mej huatéujchijteaaniti, ayéé mú' een matf'ij a'ñime í tí'itén ja'atí tí' caujnari jín hua'utééj'ici'e. A'ñi pu hua'utánamua í huá'a tzajta'a mej mi jéihuua tí'ixxe'eve'e, mej caí jín rí'i mé teuúmuámua'are'e, ti jéihuua a'ij pua'a tiú'uruure. A'ii pu a'ñin pú'een í ti nain tihuá'ari'ira, ti hua'antipuá'ajte'esin rusén jime'e.

¹⁰ A'iné a'ij pu jetze airánineí na'jmi'i t'j na'a ti a'ij pua'a seijre'e a'ljna jime'e mej huápi'i tumin necua'atze'e. Majta seica, a'fi mú meri ra'atéxiehuateca'a í mej té'atzaahuat'e me'ljna jime'e mej jéihua huápi'i ranecua'atze'e í tumin. Mat'íj miyen huárini, jéihua mú rajpuaítzi muá'aju'u.

Tí nu'u t'ítese'e temua'a naa t'íj raatémua'itin í ti x'epi'in 'een

¹¹ Pajta mú'ee, mi pej rá'astijre'e í Dios, patá'aj caí a'atzu té'aste pe'ljna jime'e sino ayéé pepu'u huárini. Patá'aj piyen tiráahuauuni pej urar'ene'en í a'atzajta'a, pajta patá'aj r'i t'íchejca í Dios jemi. Pajta patá'aj té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee pepu'u pajta tiráahuauuni pej huá'axe'eve'e temua'a naa í teite, pej te'utáviicua'i, pajta ayén huat'éapua'ajte'e mi a'atzajta'a.

¹² Patá'aj t'ítese'e temua'a naa pej pi raatémua'itin pe'ljna ti x'epi'in een a'ljna jime'e pej té'atzaahuat'e. Patá'aj t'ítese'e pe'ljna huatémua'itin pej ruuri puá'ara'ani rusén jime'e í Dios jemi, a'iné a'lj pu jín Dios muaatajé a'ájna xicáara'an pej jetzen raatá'a á'aniucua meti'isefiraca'a í teite. X'epi'in pej raataxájtaca'a pej nu'u ra'ará'astijre'en í tavástar'a jemi.

¹³ Ayee nu t'íimua'ijcate'e ti'it'ij jime'e jemin í Dios ti na'jmi'ica hua'atá'aca mej ruuri muá'ara'ani, ajta jemin í Ciriístu'u ti ajta i'i Jesús ti ajta x'epi'in tiu'utaxájtaca'a t'íj a'fín t'íixaate'eca'a jemin a'ljna í tajtuhuan ti ayén ántehuaaca'a t'íj Póncio Pilato.

¹⁴ Ayee nu t'íimua'ijcate'e pej piyen ra'ará'astijre'en nain jín a'lj nej neri tímuaata'áj, pej pi caí ti'it'ij jín auteáuran, ti ij caí ja'at'í t'íit'ij jín mú'eetzi jetze te'ujpuá'ajte'en. Patá'aj paj piyen rijca t'j na'a ti yú auca'iti a'ame asta caí ajtahua'a yé huatasej're'en í tavástar'a, a'ljna í Jesús ti ajta i'i Ciriístu'u.

¹⁵ Ajta ayén té'eme t'íj Dios ayén raaxí'epi'intare'en yee pu'uri raavíjte'e ti ajtahua'a huatasej're'en. Ajta a'fín Dios, a'ii pu a'fín pú'een í tej r'i tiraatá'aca, í ti ruse'j nain japua t'íajta. A'fi pu huá'amu'ucán pú'een a'fimej í mej Tajtuhuan jín títete'u'upu'u. A'ii pu ajta a'fín pú'een í hua'avastara'a a'fimej í tej tiyen hua'atamuá'amua t'íj yee tavástar'a, í mej miyánna seijre'e íyen chaanaca japua.

¹⁶ A'fi pu'u na'a a'fín pú'een í ti caí ja'anáj mi'ini, ajta a'fín pu a'uun á'luca a'u ti ayén jéihua á'utaaca a'u tej caí a'arájvee í jemin. Capu ja'at'í ja'anáj raase'j, ajta capu r'i'írí ti ja'at'í ruj'í jín raase'j. Tich'é e r'i tiraatá'an, ajta ch'é e a'fín nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani rusén jime'e.

¹⁷ Ayee pej t'ihua'uta'ájte'en a'fimej í mej chíjteaani pú'een, í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua mej mi caí huá'axiehuata í seica í mej caí a'ij t'íjviicua'i. Mich'é e majta caí me'ljna jín á'ujtzaahuat'e me'ljna jime'e mej jéihua t'íjcha'íi ti huápi'i t'íijnajche, a'iné capu r'i'írí mej ráamua'aree a'lj ti t'ihua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee. A'lj pu jín, mich'é e rá'atzaahuat'e í Dios ti rux'evi'ira'a jín taatapua'jve'esin na'jmi'i t'j na'a tej ti te'ljna jín huátatemua'ave'en.

¹⁸ Patá'aj t'ihua'uta'ájte'en mej mi miyen huárini í ti i'i x'epi'in jime'e, mej mi jéihua huápi'i miyen tiu'umuári'en me'ljna jime'e ti x'epi'in, mej mi rux'evi'ira'a jín t'ihua'utá'an í mej caí a'ij t'íjviicua'i, mej mi rá'ujca'ane mej tiu'an temua'a naa a'ljna mej t'íjcha'íi. ¹⁹ Tí pua'a miyen huárini, jéihua mú huápi'i raté'avaata í Dios jemi ti t'ihua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee rusén jime'e. Ayee mú miyen huárini, a'fi mú xaa ramua'aréeren mej me'uun te'enteáruite í Dios jemi mej mi ruuri muá'ara'ani rusén jime'e. A'ii pu a'fín pú'een í ti t'ihua'atéva'irihua'an tzáte'e.

Jíme'en í ti ra'antipuá'ari

²⁰ Mú'ee, mi pej i'i Timoteo, patá'aj r'i'i pena'a pej pi nain jín te'ará'asten Dios ti jíme'en timua'ájca. Capej a'atzu rá'aste í mej jéihua tiú'ujxajtave'e me'ljna jime'e í niuucari ti caí ti'it'ij vaire'e, ajta ti seicié 'een. Ayee mú té'ujtzaahuat'e mej tirú'umua'aree, aru capu ayén ti'ayajna. Camu a'atzu rú'umua'aree.

²¹ Majta seica meri huá'unamujri'i. Ayee mú jín huarín, mat'íj mi me'fín ca'anacan ya'uhuá'axi í mej té'atzaahuat'e. Aj mú mi ajtac'j í tavástar'a jemi, micu. Yee pu í cu. Ch'é e a'lj t'íimuvaire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ijna í Timoteo, i ti hua'apua

Pablo pu rateújte'e

¹ Inee, nee nu i'i Pablo, ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jíme'e nej ni raatévaire'en í Círístu'u ti ajta i'i Jesús a'ijna jíme'e ti Dios ayén te'ateújratziiri'i ti taatá'asin tej ruuri tá'ara'ani rusén jíme'e jamuan te'ijna í Círístu'u ti ajta i'i Jesús.

² Ayeé nu yé tí'imuyau'use'e mú'ee pej i'i Timoteo, mi pej n'í'yauj. Ché'le a'ín Dios ti tá'iyá'upua, ajta a'ín í tavástar'a, í Círístu'u ti ajta i'i Jesús, miché'le me'ín r'í'i timuaatá'an, miché'le muá'ancu'uvaxi'ín, majta r'í'i tímua'anpuá'ajte'en í a'atzajta'a.

Te'anxájta jíme'en a'ijna í Círístu'u

³ Tíj na'a teti'íjta mua'utámua'aree, nain xicaj tzajta'a na'ari nain tíca'ari tzajta'a, neti'íjta téniuusime'en, nee nu tí'ijteujtzi'ire'e mú'leetzi jíme'e í Dios jemi í nej jemin caí tí'itíj jín auteájturaa nej ravaire'e. Ayeé nu che'atá nena'a jemin ravaire'e matíj me'ín tí'ivaire'eca'a í nehuáacixa'astemua'a teecan.

⁴ Nee nu mua'utámua'aree í pej jín ayein. A'ij nu jín jeíhua raxí'eve'e nej neajtahua'a muasefíj nej ni ne'ijna jín huatántemua'ave'en.

⁵ Nee nu ra'utámua'areeri'i pej té'atzaahuat'e tzaahuati'ira'a jíme'e. A'í pu amua-caícan té'antzaahua í á'aye'ecua a'ijna í Loida teecan, ajta á'iyen a'anána Eunice ayén che'atá na'a té'antzaahua. Ajta íjii ayéé pu tiná'amitiejte'e ineetzi pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuat'e í tavástar'a jemi.

⁶ A'ij nu jín niyen tí'imua'ajte'e pej pajtáhua'a ahua'aca'anen pej tiu'utévaire'en nain jíme'e a'ij ti Dios timuaatá'a neti'íj mua'avé'emuarij í nemuajca'a jíme'e. ⁷ Patá'aj ahua'aca'anen temua'a naa a'iné capu ayén tiraatá'a í Dios tej tiyen tí'itziine'e. Capu a'atzu, sino a'í pu titaatá'a tej te'ijna jetze arátaca'ane, teajta tej ti taxe'eve'e, teajta tej ti r'í'i metiteumuámua'aree. ⁸ A'ij pej jín caí tí'itevi'ira'a pej tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij ti tiú'uruu í tavástar'a. Capej pajta tí'itevi'ira'a pe'ijna jíme'e nej rá'astijre'e. Mí pajta mú'ee, patá'aj ne jamuan huatá'an tej ti naími'i rajpuaiitzi tá'ara'ani, tej ti Dios jetze arátaca'ane tej tiyen huárini mej mi jaítze'e ráanamua í niucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

⁹ A'ij tu jetze arátaca'ane í Dios ti tu'irájtuaa itejmi, ajta titaatá'ajca tej ti tiyen urari'ene'en tá'ara'ani í tatzajta'a. Capu a'ijna jín tu'irájtuaa a'ijna jíme'e tej tí'itíj jín tiu'utévai. Capu xaa ne'u. Ayeé pu'u na'a tu'irájtuaa a'ijna jíme'e a'ij ti amuaicaican tiraaxí'epi'intare, ajta a'ijna jíme'e ti r'í'i titaatá'a. A'í pu ajmí'i r'í'i titaatá'a jamuan í Círístu'u ti ajta i'i Jesús. Tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca tej yen japuan puasearuve'e, a'í pu ayén r'í'i titaatá'a.

¹⁰ Aru íjii, pu'uri á jéjre'e seijre'e a'ij ti r'í'i titaatá'a a'ijna jíme'e ti huatasefíjre a'ijna ti tu'irájtuaa, a'ijna í Círístu'u ti ajta i'i Jesús. A'í pu ra'antipuá'ajte a'ijna í mej jín cui'ini. Ajta, a'í pu taatá'a tej raasefíj í tej ruuri tá'ara'ani rusén jíme'e tej raará'astijre'en í niucari ti jín Dios tu'irátuaasin.

¹¹ Ajta ineetzi, Dios pu na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'ijna í niucari, neajta ne'ijna jín tiu'utévaire'en, neajta nej tihua'umua'aten. ¹² A'ij nu jín niyen nena'a rajpuaijti. Mí neajta, canu tí'itevi'ira'a a'iné nee nu ramua'ate ne'ijna í nej rá'astijre'e. Ajta ayén tiná'amitiejte'e ti a'ín raayí'ti ti raté'avaa í nej jíme'en tira'íjca tí'ij a'ájna huatasefíjre'en a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios ayén na'uxíjte'en a'ij ti tiraavíjte'e.

¹³ Ayeé pepu'u pajj tihua'umua'aten pe'ijna jíme'e a'ij pej tináanamujri'i, í neniucua jíme'e í ti r'í'i tihua'utarújte'en. Patá'aj pajj piyen rá'astijre'e í tavástar'a, patá'aj pajta pajj piyen huá'axe'eve'e í teite.

¹⁴ Patá'aj r'í'i tiraté'avaa í ti jín Dios timua'íjca. Patá'aj r'í'i te'uhuaté'aca'anen pe'ijna jíme'e xíejniu'ucare'ara'an í Dios tej jetze ará'aca'ane pej pi r'í'i tiraté'avaa, a'iné a'ín xíejniu'ucare'ara'an yé huateáturaasin téjmi jemi.

¹⁵ Pepu'uri ramua'aree í mej mé núurie naími'i a'íime í mej a'uun é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. A'í mú huá'a jetze ajtéme'ecan a'ijna í Figelo, ajta a'ijna í Hermógenes.

¹⁶ Ayeé nu tí'ijxe'eve'e ti a'ín tavástar'a r'í'i huá'ancu'uvaxi'ín í teitestemua'ame'en a'ijna

í Onesíforo a'iné jéihua pu yé nev'etui í nej jín huarún. Capu ajta raatatéviraste nej aiteánami'ihuaca'a.

¹⁷ Mí ajta a'ín Onesíforo, t'í'ij a'uun a'utéveeca'a u Roma, a'í pu náahuu muári'eri jíme'e. Aj pu i xaa náateu. ¹⁸ Ché'e tavástar'a ayén tiraatá'an tí Dios r'í'í rá'ancu'uvaxi'ín a'ájna xicá'ra'a tí jetzen tavástar'a ajtahua'a huatasej're'en. Mú'ee pe ramua'aree temua'a naa na'jmi'í t'í'j na'a í tí jín tinaatévai net'í'ij ne'uun á'ucatii u Éfeso.

2

Jíme'en a'ájna tí ravaire'e í Círístu'u t'í'j xantaaru'u

¹ Pajta mú'ee, pej ní'yauj, patá'aj huaté'aca'anen í a'atzajta'a pe'ájna jíme'e tí Dios r'í'í timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'astij're'e í Círístu'u tí ajta i'í Jesús. ² Ayee pepu'u huárini. A'ájna pej peri neetzi huánamuajri'i a'í'j nej tihua'utá'ixaa í teite, seica mej tí'ise'íraca'a, patí'j pena'a tináanamuajri'i, a'í'j pepu'u jín tihua'uta'á'jte'en seica í tetea í mej r'í'í titetiú'cha'í'í, mej mi raay'í'í tihua'an mej tihuá'umua'aten í teite. Patá'aj te'utá'viicua'i ta jamuan.

³ Patá'aj r'í'í tiraatévaire'en í Círístu'u tí ajta i'í Jesús. Patá'aj piyen che'atá' pena'a te'utá'viicua'i ta jamuan a'ájna jíme'e í pej rajpua'í'jti t'í'j ajta xantaaru'u tí t'í'ivaire'e te'utá'viicua'i a'ájna jíme'e tí rajpua'í'jti. ⁴ Ajta, ja'at'í'í tí na'a tí t'í'ivaire'e t'í'j xantaaru'u, t'í'ij a'í'ín r'í'í raatá'an a'ájna tí tí'ira'ajite'e, a'í'í pu'u na'a jetzen ruxe'eve'e a'í'j mej rici' í mej i'í xantaaru'u.

⁵ Ayee pu che'atá' na'a 'een a'í'ime í mej me'uun a'uteá'route mej mi tiu'utatése'en huá'a jamuan í mej huatériuache. Tí'í'j seij raamuá'ítin a'ájna í curuun, ayée pu tiú'ujxe'eve'e tí a'í'ín ayén tiu'utatése'en a'í'j mej tiraax'í'epi'ítare a'í'ime í mej tí'ajita. ⁶ Ajta a'ájna tí jéihua t'í'imijhuaca japuan í ruchuej, ayée pu tiraaví'jte'e tí amuacaí'can tirá'aci'ítí a'ájna tí tiú'ucü'reca'a. Aj pu tihuá'aci'ítí í seica. ⁷ Patá'aj pe'ájna jetzen piyen t'í'imua'atze a'í'j nej t'í'imua'ixaate'e, a'iné tavástar'a pu muaatá'asin pej ya'ú'ítiee puá'ara'ani nain jíme'e a'í'j tí huataú'jmu'a'a.

⁸ Patá'aj ra'utámua'aree pe'ájna jíme'e í Jesús tí ajta i'í Círístu'u. A'í'í pu ajtahua'a huatarú' huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'í'í pu ajta huácaxa'ara'an pu'een a'ájna í David teecan. A'í'í pu a'í'ín pu'een í niuucari í nej tihuá'ixaate'en í teite. ⁹ A'í'j nu jín niyen rajpua'í'jti, mej miyen na'aná'ají'iquí'en a'í'j mej tihua'aná'ají'iquí í mej a'í'j pua'a titetiú'cha'í'í. Aru naú'che'e nu tihua'utá'ixaate'esin a'iné capu a'í'j t'í'iri'iri mej raté'avaa a'ájna í niuucari tí Dios jetze raxa a'u nej aiteánami'í. ¹⁰ A'í'j nu jín nain jín te'utá'viicua'ira ne'í'imej jemi í tí Dios hua'antí'huau, tí'í'j ajta Círístu'u tí ajta i'í Jesús hua'iráj'jtuani mej mi jemin huaté'aturan rusén jíme'e a'u tí á'luneeri'í temua'a naa.

¹¹ Ayee nu t'í'imua'ixaate'e tzá'ahuatí'ira'a jíme'e seij niuucari tí ayén t'í'jín:

Tí pua'a tej tiyen jamuan huácuii,
teen tu teajta jamuan ruuri tá'ara'ani.

¹² Tí pua'a tej tiyen te'utá'viicua'í'í í tej rajpua'í'jti,
teen tu teajta jamuan tí'aí'ita tá'aju'un.

Na'ari caí, tí pua'a tiyen mé ruurieni,
a'í'í pu ajta mé tú'uhua'axijsin itejmi.

¹³ Tí pua'a tiyen t'í'ite'uté'ítze'ara'an í Dios jemi,
a'í'í pu caí ja'anáj a'uté'ítzeesin itejmi jemi
a'iné capu r'í'irí tí a'í'ín rusefj ratí'te í ru jetze.

Jíme'en a'ájna í ja'ati tí x'í'epi'ín seij're'e

¹⁴ Patá'aj pauj pe'ájna jín tihua'utá'ixaate'en mej mi me'ájna jín ra'utámua'aree a'í'j nej neri timuá'ixaa. Patá'aj r'í'í tihua'utá'ixaate'en í Dios jemi mej mi caí tiú'ujtesí're'e rují'mua'a niuucari jíme'e a'iné capu tí'ítí'j vaire'e sino a'í'j pu pua'a na'a huá'aruure a'í'imej í mej ranamua. ¹⁵ Patá'aj piyen pe'ájna jín t'í'itese'e nain jín a'achú'í'í pej caj tirú'umua'aree pej pi huatá'asej'rata í Dios jemi patí'j seij í tí Dios raataxá'jtaca'a t'í'jín x'í'epi'ín pej huarí'j. Ayee pej piyen éene'e pua'amé t'í'j seij tí t'í'imijhuaca tí caí ja'anáj auteá'jturaa tí'ítí'j jíme'e tí

raatavé'iraste'en. A'iné a'íi pu xí'epi'in rijca a'íjna jime'e ti t'l'imua'ata a'ij ti tiraavjíte'e a'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna.

¹⁶ Capej huá'ajaahuat'e a'ímej í mej jéhua tiú'ujxajtave'e, a'iné a'íime í mej miyen tiú'ujxajtave'e, jaítze'e mú mé rúujipua í ye'irá ti ayén ti'ayajna asta mena'a caí ché'e ti'tíj xajta ti xí'epi'in 'een. ¹⁷ Jéhua mú a'ij pua'a tiú'uruure a'íime í mej miyen tiú'ujxajtave'e, t'j na'a ti tiu'umé a'ij mej t'í'ixa, jaítze'e pu a'ij pua'a huá'aruuren í teite. Ayee pu t'í'irineca a'ímej jemi í mej hua'apua, a'íjna í Himeneo, ajta a'íjna í Fileto.

¹⁸ A'íi mú meri mé rúuhua'axi í niuucari ti ayén ti'ayajna a'iné ayée mú t'í'ixaxa'a mej nu'u meri majtáhua'a huatarúj í mi'ichite. Mu'uri seica huatémua'iti a'ij mej té'antzaahuat'e'en.

¹⁹ Mí ajta, Dios ayén tiú'uruu ti ij caí ti'tíj ta'antipua'ajte'en itejmi. Cu xiee t'j chi'ij ájtaahuaca'a ti cimieentu japua rú'ujche ti caí ri'íri ti ja'atí ra'anján, ajta, ti á'ayu'usi'i ti ayén t'í'jn: "Tavastara'a pu huá'amua'jte a'ímej í ruteítestemua'a"; ajta ti ayén t'í'jn: "Naími'i mat'j mena'a pua'amé í mej miyen raataxáj yee ti rá'astijre'e í tavástarara'a, miché'e me'ín mé rúuhua'axin í mej a'ij pua'a jín titetiújcha'íi."

²⁰ Jéhua pu ti'tíj a'uun té'usejre'e chi'ij tzajta'a ti ve'ée. Capu a'íi na'a seijre'e ti'tíj ti taavjíhua í oro jime'e na'ari plata jime'e sino ajta pu a'íin té'usejre'e ti ciyej jín t'l'itaavjíhua, ajta xarij jime'e. Seica ti a'uun te'irá'a, ayée pu t'í'ivaire'e mat'íj t'í'yeste, ajta seica ti ajta a'uun te'irá'a, cha'a na'a pu jín t'í'ivaire'e.

²¹ Ayee pu t'í'een. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti t'í'ivaire'e í Dios jemi t'j a'íjna í ti'tíj ti ayén t'í'ivaire'e mat'íj t'í'yeste, ayée pu ruxe'eve'e ti mé rúurieni naími'i t'j na'a ti a'ij pua'a 'een. Aj pu xaa ayén tiraavíte'e a'ame ti ij tiraatévai're'en í tavástarara'a, ti ij tavástarara'a ayén raté'avaa ti ij tiraatévai'rihua'an ti'tíj jime'e ti xí'epi'in 'een.

²² Patá'aj pauj mé rúuhua'axin í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íi í mej teemua. Patá'aj piyen huárini huá'a jamuan í mej miyen t'í'ixa yee mej rá'astijre'e í tavástarara'a me'íjna jime'e í mej urarí'en í ru tzajta'a. Patá'aj piyen rijca a'ij ti t'í'ixe'eve'e í Dios. Patá'aj pajta huá'axe'eve'e í teite. Pajta piyen hua'anpuá'ajte'en í huá'a tzajta'a í a'ihuámua'a.

²³ Capej huá'astijre'e a'ímej í mej jéhua tiú'ujxajtave'e a'iné pepu'uri ramua'aree ti ayée na'a t'í'ivaire'e mej mi tiú'ujaaxiejte'en í teite í mej rí'í mé titeumuámua'aree.

²⁴ Ajta, capu ayén tiraavjíte'e seij ti tavástarara'a vaire'e ti ayén éene'e á'uche'ecane'e ti seica jamuan t'í'ijaaxiejta. Capu a'atzu, sino ché'e a'íin rí'í tihuá'umua'aten. Ché'e ajta caí niu'ucami'i te'utáviucua'i. ²⁵⁻²⁶ Ajta a'íin ti ravai're'e í tavástarara'a, ayée pu ruxe'eve'e ti ruxiéhua rí'í huá'uruuren a'ímej í mej rájcha'íire'e a'ij ti a'íin t'í'imua'ataca. Ruxe'eve'e ti a'íin ra'utámua'aree yee rí'íri ti Dios hua'utá'an mej mi seicé tiú'umua'ati mej mi ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna, mej mi majtáhua'a rí'í mé titeumuámua'aree muá'ara'ani. Mat'íj miyen huárini, rí'írísta pu a'ame mej huírácíine a'u ti tiyaaru'u huáj'e'itéaana a'u ti ayén huá'uruu a'ij ti a'íin t'í'ixe'eve'eca'a mej ra'ará'astijre'en.

3

A'ij mej éene'e muá'aju'u í teite t'í'ij te'entipua'ajte'en nain

¹ Ayee xaa ne'u ti'ayajna ti ayén té'eme méjca'ihua yee t'í'ij te'entipua'arijme'en nain. Jéhua mú rajpua'ítzi muá'aju'u. ² Ayee mú éene'e muá'aju'u í teite. Ayee mú raxí'eve'e muá'aju'un seica í teite a'ij ti a'ímej tihuá'amitiejte'e seij ajta seij. Majta jéhua huáp'i raxí'eve'e mej tumin t'í'ejre'en. Jéhua mú á'ujtzaahuat'e muá'aju'u, majta jéhua huá'axiehuata muá'aju'u í ruxí'ej teite. Jéhua mú a'ij pua'a tiu'uxáatave'e muá'aju'u.

Camu huá'atzaahuat'e muá'aju'u í ruvaújsimua'a. Camu majta rí'í tihuá'utá'asin a'ímej í mej ti'tíj jín hua'utévai. Jéhua mú a'ij pua'a titetiújcha'íi muá'aju'un. ³ Camu huá'axe'eve'e muá'aju'u í teite. Camu majta tihuá'utá'uuni'ira sino jéhua mú a'ij pua'a tiu'uxáatave'e muá'aju'u. A'íi mú majta simuáruuni muá'aju'u. Merájcha'íire'e mú muá'aju'u nain jime'e ti i'í xí'epi'in.

⁴ Avíitzi mú jín tiu'utátuüre'esin í ruxí'ej tevi. Camu a'atzu á'ujcu'uvé'e muá'aju'u. Jéhua mú á'ujtzaahuat'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti ayén tihuá'amitiejte'e mej jéhua

ruxe'eve'e. Jéihua mú raxí'eve'e muá'aju'u mej miyen huárini a'ij ti tihua'aránanajche. Majta camu raxí'eve'e muá'aju'u í Dios.

⁵ Aru a'fíj mú majta miyen huataújsejirata í teite jemi mej nu'u rá'astjire'e í Dios, aru camu a'fíjna jetze araujca'anée muá'aju'u. Xíj mu'u mena'a tí'titese'fíre'e muá'aju'un. Capej huá'ajaahuate'e mú'ee.

⁶ Ayee mú 'een matíj a'fíme í mej hua'itzi jín uteáru'ipi u huá'achi'ita í teite mej mi hua'utémua'itín a'fímej í uuca í mej caí té'evii'ua'í í ru tzajta'a, í mej ruxi'émiste'e me'fíjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Majta miyen huataura'aca ti tí'títj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini tí'títj ti a'ij pua'a 'een, ti ajta hua'aránanajche.

⁷ Ja'anáj ti na'a miyen tihuá'anamuajran í mej tihuá'amua'ate mej mi jaítze'e yaú'itíée muá'ara'ani tí'títj ti jéjcuca. Camu ja'anáj huataura'asin mej ráamua'ati í niuucari tí ayén tí'ayajna.

⁸ Ajta a'fíme í teteca í mej tihuá'amua'ate, ayée mú che'atá mena'a tirájcha'ire'e í tí ayén tí'ayajna matíj a'fíme í mej Moisés teecan mej tícha'íire'eca'a, a'fíme í mej hua'apua. A'ii mú a'fín pú'eene'e a'fíjna í Janes teecan, ajta a'fíjna í Jambres teecan.

Ajta a'fíme í mej miyen 'een, ayée mú a'ij pua'a mé titeumuámu'aree. Camu a'atzu té'atzaahuate'e tzaáhuati'ira'a jime'e. ⁹ Camu ché'e á'ateeri mej miyen rici a'iné ayée che'atá na'a tihuá'aruuren a'ij ti tihuá'uruu í seica í mej hua'apua. Naími'i mú ramua'aréeren tí caí tí'títj vaíre'e a'ij mej tí'ixaxa'a.

Pablo pu ra'antipud'ajte í tí jín tira'ljcate'e a'fíjna i Timoteo

¹⁰ Mí pajta mú'ee ramua'aree nain jime'e a'ij nej éeni'ic'i'e á'uche'ecan, í nej jín tí'imíjhuaca. Mú'ee pej pajta ramua'aree nej tzaáhuati'ira'a jín té'atzaahuate'e, neajta té'evii'ua'í temua'a naa í nej jín rajpuajtzi. ¹¹ Mú'ee pej ramua'aree temua'a naa mej a'ij pua'a náaruu, nej jéihua rajpuajtzi na'araa. Mú'ee pej ramua'aree tí'títj ti a'ij náaruu a'ujna já'ahua'a u Antioquía, ajta a'ujna u Iconio, ajta a'ujna u Listra. Jéihua nu te'utáviicua'irí'i í nej jín rajpuajtzi'ca'a. Ajta nevástara'a pu nu'irájtuaa nain jime'e í nej rajpuajtzi'ca'a.

¹² Ayéj xaa ne'lu, ayén che'atá na'a tí'iruuren ja'atí ti na'a tí'titese'e tí ra'ará'astjire'en í Círístu'u tí ajta í'í Jesús. A'ij mú pua'a raruuren me'fíjna í ja'atí.

¹³ Ajta a'fíme í mej a'ij pua'a tí'teti'jcha'íi, majta a'fíme í mej caí tzaáhuati'ira'a jín miyen rici, maúche'e mú jaítze'e a'ij pua'a 'eene'e muá'aju'u í ru tzajta'a. Maúche'e mú jaítze'e huá'acuanamua muá'aju'u seica í teite. Majta jaítze'e mú te'uteúhuaitze'esin ru'jímua'a.

¹⁴ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj piyen té'atzaahuate'e a'ij pej tíraarí'ire, pe'fíjna jetze tí ayén timuá'amítiejte'eca'a. Patá'aj piyen pauj té'atzaahuate'e a'iné mú'ee pe ramua'aree a'ij mej timuamua'ate. ¹⁵ Pajta, tíj na'a pat'íj pá'arí'ista, mú'ee pe ramua'areereca'a a'ij tí té'eyu'usi'í a'fíjna jetze í yu'uxari tí Dios ru jemi raaté'avaataca'a. A'ii pu a'fín pú'een í niuucari tí muaatá'asin pej r'íi mé teuúmua'aree tí ij Dios mua'irájtuaani a'fíjna jime'e pej rá'antzaahua í Círístu'u tí ajta í'í Jesús.

¹⁶ Naíjmi'i tíj na'a tí té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tí Dios ru jemi raaté'avaataca'a, a'úu pu é'eme'ecan í Dios jemi a'iné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu rumuári'eri'ire'ara'an jín hua'utá'a mej mi miyen tira'uyú'uxa. Ajta tí'ivaíre'e mej mi jín tihuá'umua'aten í teite na'ari mej mi jín hua'utá'ixaate'en í mej jín ráamua'aree í mej jín auteájturaa í Dios jemi, mej mi r'íi huá'uruuren. Ajta pu tí'ivaíre'e mej mi tihuá'umua'aten a'ij tí tí'ixi'epi'ín í Dios jemi, ajta a'ij tí caí tí'ixi'epi'ín mej mi urarí'ene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. ¹⁷ Ajta ayén tiraaté'ava'irí a'fíjna í ja'atí tí rá'astjire'e í Dios tí a'fín í yu'uxari jín hua'ujnajmire'en naími'i tíj na'a tí ruxe'eve'e tí ij ayén huárini tí'títj tí a'ij tí'ixi'epi'ín.

4

¹ Ayee nu 'een jín tí'imua'ljcate'e jemin í Dios, ajta jemin í Círístu'u tí ajta í'í Jesús. A'iné Círístu'u pu raaxí'epi'íntare'en a'fímej jemi í mej mauj yen huachéjme íyen chaanaca japua, ajta a'fímej jemi í mej meri huácuii. A'fí pu ajtahua'a huatasejire'esin tí'ij tiu'uta'á'jta nainjapua.

² Patá'aj mú'ee tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Pajta patá'aj hua'utáhuavii ca'anín jime'e mej mi ráanamua tí pua'a miyen tí'té'ujca'ane mej ráanamua na'ari mecáf

ranamuajracu. Patá'aj rí'i huá'uruuren a'ímej í mej caí xí'epi'in metíteumuámua'aree. Patá'aj hua'utá'ijmii mej mi caí a'ij pua'a rijca. Patá'aj pajta hua'utá'an í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

Rí'i pepu'u pe'íjna jime'e pe'j pi te'utáviicua'i huá'a jemi í teite, pajta pe'íjna jime'e pe'j tihua'umua'aten temua'a naa. ³ Aye'e pe'j huárini a'íné a'ájna pu teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze mej jetzen caí ché'e te'evíicua'ira muá'aju'u mej ráanamua í ti i'í xí'epi'in a'ij pe'j ti'ihuá'amua'ateca. Mí majta a'íme, seica mú huatá'jeevi a'ímej mej ráanamua me'íjna jime'e a'ij mej rujímua'a mena'a tirá'jtu. ⁴ A'íi mú yá'uhua'axijsin í ti ayén ti'ayajna mej mi rá'antzaahuat'e'en í niuucari ti cha'a na'a pu'u ti'ixa.

⁵ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj nain jín rí'i mé teuúmu'a'aree. Patá'aj pajta te'utáviicua'i ti pua'a ti'itíj muaatamuári'eristen. Neajta nu niyen tí'imua'ijcate'e pe'j rí'i te'j'á'uche'e-cane'en pe'j pi tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irájtu'aani. Patá'aj nain jín te'ar'á'asten í pe'j jín anti'amua'aree pe'íjna jime'e í pe'j jín tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁶ Aye'e pu'u tí'een a'íné ayée pu tiná'amitie'jete' í tjí nena'a nej rajpuajt'zica'a ti ayén tí'ivaire'e í Dios jemi cumu muai'ivé'jri í mej án ye'jxíre'esin japuan í mej jetzen tí'imua'í'vajta. Pu'uri teja'uré'ene a'ájna xicáara'a nej jetzen huámi'íni.

⁷ Jéihua nu rá'uviicua'iri'í nej niyen huárini a'ij ti tiraavíjete' í Dios jemi. Nu'uri ra'antic'í'í í nej jín avé'enmua'areereca'a. Canu raaté'xíeehuataca'a sino nerá'astijre'eca'a í nevástara'a.

⁸ A'íj pu jín Dios raaté'avaataca'a ineetzi jemi ti'itíj ti tináaci'iti a'ájna jime'e nej urarí'ene'en í ne tzajta'a. Nevástara'a pu raaxí'epi'intare'en a'ij ti tiraavíjete'e; a'íi pu a'ájna naatátistejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen ayén tí'iraxi'epi'intari'iran ineetzi jime'e. Ajta, capu neetzi na'a huatátistejsin, sino na'íjmi'ica a'achú pua'améca í mej aráujca'anéecan jín rajchú'eve'e ti a'íin ajtahua'a huatase'jre'en huá'a jemi.

Pablo pu tí'irixaate'e a'ij ti ye'í huárini

⁹⁻¹⁰ Patá'aj huatá'aca'anen tjí na'a ti tí'iri'iri pe'j yetanén neetzi jemi, a'íné Demas pu mé núurie a'ájna jime'e ti jaitze'e ra'aránajcheca'a í ti ayén tí'iseijre'e íyen chaanaca japua. Crescente pu a'uun á'ume a'ujna já'ahua'a ti huatacá'a u Galacia. ¹¹ Ajta a'ájna í Lucas, a'íi pu'u yé huaté'ajturaa neetzi jemi. Patá'aj raatá'inen pe'íjna í Marcos ti pua'a mé'e piya'use'íj ti ajamuan yé tanén. Patá'aj ye'erávi'itín, a'íné a'íi pu netéva'iri í nej jín tí'ivaire'e í Dios jemi. ¹² Neraata'íteca'a ne'íjna í Tíquico ti a'uun á'ume'en u Éfeso.

¹³ Pat'í'ij mú a'ará'jra'ani, patá'aj mú neja'ará'ijre'en í nej ra'iteváara ná'aye'í í nej ne'uun ye'uteá'jtua a'ájna jemi í Carpo, a'ujna Troas ti é'eche. Pajta, patá'aj mú tineja'ará'ijre'en í yu'uxari, ajta í seica í cuapée, neetzi ti tí'ine'aa.

¹⁴ Ajta a'íin í Alejandro ti tepúusti'í tí'ita'ahuaca, jéihua pu a'ij pua'a náaru. Aru tavástara'a pu ayén raruuren a'ij ti tiraavíjete'e a'ájna jemi a'ájna jime'e a'ij ti náaru.

¹⁵ Pajta mú'ee, rí'i pepu'u pe'íjna jemi tí'ij a'íin caí muaatémua'itín, a'íné jéihua pu rájcha'íire'eca'a a'ij te'j tihua'utá'ixaate'eca'a í teite.

¹⁶ Net'í'ij amuacaícan huatánne'a'aca'a, capu ja'atí neetzi jime'e huatée'chaxi ti ne japua huániuuni. Naími'í mú mé núurie. Ché'e Dios caí pua'íjti hua'atá'acare'en a'ájna jime'e a'ij mej huaríj. ¹⁷ Mí neajta nee, a'íj nu jetze ará'anca'ane í tavástara'a. A'íi pu naatá'a í ruca'aníjra'a nej ni nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite, mej mi naími'í ráanamua a'íme í mej caí Israél jetze ajtémé'ecan. Ajta a'íi pu nu'irájtuua nej ni caí ca'anacan huámi'íni.

¹⁸ Tavástara'a pu naatévaire'esin nain jime'e tí'ij caí a'íin ti a'ij pua'a 'een naatémua'itín tí'itíj jime'e. A'íi pu nu'irájtuuaasin ti ij ná'avi'itín u júte'e a'u ti a'íin te'jé'ajta nej ni ne'uun a'utevé'e ná'ara'ani. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an tjí na'a ti yú aumé tjí na'a rusén jime'e. Ché'e ayén té'ara'ani.

í ti jín ra'antipua'ajte

¹⁹ Patá'aj naatate'jti'itze'en a'ájna í Prisca, ajta a'ájna í Aquila, ajta a'ímej í teiteste-mua'ame'en a'ájna í Onesíforo. ²⁰ Ajta a'íin í Erasto, a'úu pu a'uteá'jturaa a'ujna chajta'ara'a jetze u Corinto. Neajta Trófimo nu a'uun a'uteá'jtuaa tí'icui'ican a'ujna chajta'ara'a jetze u Mileto.

²¹ Patá'aj huatá'aca'anen pej yetanén amuacaícan ajta caí xi a'ájna p'fejá'arici ti huáseevi'i á'aye'i. A'íi mú yé muatateújte'esin a'íjna í Eubulo, ajta a'íjna í Pudente, ajta a'íjna í Lino, ajta a'íjna í Claudia, majta naími'i í ta'ihuaamua'a í mej té'atzaahuate'e.

²² Ché'le a'íin tavástara'a huateáturan mú'etzi jemi. Ché'le a'íin rí'i timuaatá'an. Yee pu'u. Pu'uri antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ijna í Tito

Pablo pu tí'ijyu'use'e a'ijna í Tito

¹Inee, i nej i'í Pablo, ayéé nu tí'ivaire'e í Dios jemi. Ajta a'íin í Jesús ti ajta i'í Círístu'u, a'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en ne'íjna jime'e mej mi jaítze'e té'atzaahuat'e a'íime í Dios ti hua'antíhuau, mej mi majta jaítze'e yaú'itíée muá'ara'ani tzaahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a a meri yaú'itíée muá'ara'ani tzaahuati'ira'a jime'e, aj mú mi rí'í titetiújcha'íi muá'aju'u me'íjna jime'e í ruye'irá. ²A'íj mú jín rachú'eve'e muá'aju'u mej miyen ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, a'iné ayéé pu te'ataújratiiri'í í Dios jécua ímuá. Ajta a'íjna í Dios, capu tí'ihua'itaca.

³Ajta a'íin Dios, a'iné pu'uri teja'uré'ene ja'anáj ti pua'a hua'íjxi'epi'intari'ire, a'í pu taatá'a tej ráamua'aree í runiuuca jime'e. A'íj pu jín ayén tinaata'aj a'íjna í Dios ti tu'irájtuuani nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íjna jime'e ti Dios te'ataújratiiri'í. Jee xaa ne'u, a'íj nu jín tí'itétjvee í tavástar'a jemi.

⁴Ayee nu tí'imuyau'use'e, mi pej i'í Tito, mi pej pajta niyauj pu'éene'e pua'araa tzaahuati'ira'a jime'e pe'íjna jime'e pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuat'e netj inee. Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej miyen muáruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í Círístu'u ti ajta i'í Jesús, í ti tu'irájtuuani, miché'e rí'í timuáacha'in, miché'e majta mua'anpuá'ajte'en í á'a tzajta'a.

í ti jín tí'imijhuaca a'ijna í Tito a'ujna u Creta

⁵Ayee nu 'een jín muaja'uteájtuua a'ujna u Creta í chuej ti e'eráhuachi í jaj japua pej pi rí'í ráaruuren í tí'áaturaacaj, pej pi pajta hua'antíhuauani a'íj nej neri timuá'ixaa a'ímej í mej te'enteáruute vaujsi jime'e nain japua matj mena'a mej huachéjme a'ujna u Creta.

⁶Ajta ayéé pu ruxe'eve'e ti ayén 'een a'íjna í ja'atí ti te'enteáruute vásta'a jime'e, ti cáí tí'itíj'jín a'aturáa, ajta ti seij na'a tévi'itine'en í'íta'a. Majta í yaújmu'a'ame'en a'íjna í ja'atí, ayéé pu ruxe'eve'e mej té'atzaahuat'e, tí'ij cáí ja'atí a'íjna jín huá'a jetze te'upua'ajte'en mej a'ij pua'a titetiújcha'íi na'ari mej cáí tí'itíj' á'astjire'e.

⁷Ja'atí ti ayén vásta'a jín tí'itétjvee, a'íj pu xaa ayén antiújmu'a'aree a'íjna jime'e ti Dios jetze me'ecan tí'ivaire'e a'ímej jemi í teite. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti rí'í tí'itíj'cha'íi, ti cáí tí'itíj' jín a'aturáa. Ruxe'eve'e ti cáí ayén á'ujtzaahuat'e, ajta ti cáí ca'anacan huataniú'ucan, ajta ti cáí rutahuái'e. Ajta, ayén che'atá na'a ruxe'eve'e ti cáí ayén runé'use'eve'e, ajta ti cáí a'íjna jín ruvaire'e a'íjna jime'e í tumin mej tí'ipua'ívi u teyujta'a, na'ari ti cáí tí'inecua'atze ti jeíhuua tí'ijcha'íi.

⁸Mí ajta a'íin, ché'e ayén éene'e á'ara'ani ti ruxí'evi'ira'a jime'e hua'ancuré'evi'itín matj mena'a pua'amé ramuáaren, ti ajta a'íjna jetze ucarute a'íjna jime'e ti xí'epi'in 'een. Ajta pu ayén ruxe'eve'e ti a'íin rí'í mé teuúmu'a'aree, ti ajta rí'í tí'itíj'cha'íi, ti ajta urarí'en í ru tzajta'a. Ajta i'í, ayéé pu ruxe'eve'e ti ruca'ané í ru tzajta'a ti ij cáí tí'itíj' jín auteáuran a'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een.

⁹Ruxe'eve'e ti a'íin ajta yaú'itíée temua'a naa í niuucari ti ayén tí'ayajna a'ij tej teri tíhuua'umuá'ate ti ij cáí ja'anáj yá'uhua'anán. Tí pua'a ayén huá'íni, aj pu xaa raayí'tíhuua'a a'ame ti ij tíhuá'umu'a'aten tzaahuati'ira'a jime'e a'ij ti ayén tiraavjíte'e. A'íj pu ajta raayí'tíhuua'a a'ame ti hua'utému'a'itín a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

¹⁰Ayee pu ruxe'eve'e a'iné mu'ití'í mú mé á'ujujhuua'an í mej cáí tí'itíj' á'astjire'e. Jéihuua mú tíhuá'amua'ate me'íjna jime'e í niuucari ti cáí tí'itíj' vaire'e, ti ajta tíu'ucuanamua. A'ímej mú jetze ajtéme'ecan a'íime í mej ra'antis'íche í runavij.

¹¹Jé'ecan pu ruxe'eve'e tej hua'utá'íjmíi mej mi cáí ché'e miyen tí'ixajta a'iné jeíhuua mú tíhuua'antiú'uuni'ira matj mena'a pua'amé ruteftestemua'a seij í ja'atí, majta méyee. Ayee mú 'een jín miyen tíhuá'amua'ate a'íjna jime'e í tí cáí ayén tiraavjíte'e mej mi avítzi jín raamuá'itín í tumin í mej rujímu'a' huatéjvaire'en.

¹²Seij ti huá'a jetze ajtéme'ecan, ti nu'u huá'a jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayén tiu'utaxáj-taca'a a'ímej jime'e tíjín: "Na'ímí'í mú tí'ihua'itaca a'íime í mej Creta huachéjme. A'ij mú

hui pua'a t'l'iruure a'fime í mej huá'ina'ase'e. Majta jehhua huápi'i juxaaveca ajta mena'a caí anajúcataxi'in."

¹³⁻¹⁴Jee xaa, ayée pu ti'ayajna a'ij ti tiraataxájtaca'a. A'ij pu jín, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen huárini. Patá'aj ca'anín jín hua'ajte'a'axi'in mej mi té'antzaahuat'e'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tiraavjíte'e, mej mi caí ché'e ranamuajra í niucari ti caí ti'itj'j vaire'e ti ajta a'fime jetze huanéj a'fime í mej Israel jetze ajtém'e'ecan, mej mi caí ché'e ranamuajra a'ij mej tihuá'ajte'e a'fime í teteca í mej caí raataxi'eve' í ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

¹⁵Ajta a'fimej jemi í mej urari'ene'en seijre'e í ru tzajta'a, ayée pu tihuá'amitejte'e ti naími'i t'j na'a ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'fí pu t'l'ivaire'e í ruyé'irá jime'e. Majta, camu a'atzu taúra'aca ti ti'itj'j hua'utáxana'ave'en ti a'ij pua'a 'een. Mí ajta a'fimej jemi í mej a'ij pua'a seijre'e í ru tzajta'a, capu ti'itj'j 'irí'en. Jéhua mú a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. Majta, camu ché'e raayí'ti mej miyen huaruitiejte'en yee a'fí pu ayén tiraavjíte'e nusu a'fí pu caí ayén tiraavjíte'e.

¹⁶Ayee mú t'l'ixaxa'a t'jín: "Teen tu ramua'ate í Dios." Mí majta caí, camu ramua'ate a'iné camu miyen rici a'ij ti t'l'ijxe'eve'e í Dios. Jé'ecan mú tiú'uxana'avi'iste'e. Camu ti'itj'j á'astijre'e. Camu majta ti'itj'j jín a'ij t'l'ivaire'e í Dios jemi.

2

Jíme'en í niucari ti rí'i huá'aruure

¹Mí pajta mú'ee, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten mej mi miyen rí'i titetiújcha'íi a'ij ti tiraavjíte'e a'fjna jime'e mej té'atzaahuat'e'e tzáahuati'ira'a jime'e. ²Patá'aj piyen tihuá'umua'aten í mej vaújsicira'i mej caí jehhua rayé'ecare'en í nahuáj, sino c'j mu'u, mej mi seica rí'i tihua'usej. Ruxe'eve'e mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en, majta mej rí'i titetiújcha'íi me'fjna jime'e mej rá'astijre'e í tavástar'a. Ajta ayén ruxe'eve'e mej huá'uxe'eve'en í ruxí'ej teite, ajta mej mi te'utáviicua'i temua'a naa.

³Patá'aj piyen che'atá pena'a tihuá'umua'aten a'fimej í ucarijse mej mi majta rí'i titetiújcha'íi. Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tiú'ujeeve seij ajta seij. Capu ajta ayén tiraavjíte'e mej jehhua rayé'ecare'en í nahuáj, sino mej mi ráari'iren mej tihuá'umua'aten ti'itj'j ti a'ij t'l'ivaire'e. ⁴Miché'e me'fín jucarijse miyen tihuá'umua'aten í mej 'uuca í mej mauj teemua mej mi miyen tihuá'uxe'eve'en í rucína'astemua'a, majta í ruyaujmu'a'a.

⁵Ayee pu ruxe'eve'e mej rí'i metiteumuámua'aree a'fime í mej mauj teemua, mej mi caí tiú'uxana'acira'aten. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e mej nain jín t'l'ijcha'íi í ruche. Ajta, mej mi rí'i huá'acha'íi í ruféftestemua'a. Miché'e majta hua'ará'astijre'en í rucína'astemua'a. Na'ari, ti pua'a mecaí miyen huárini, í seica í mej huá'aseij, camu ché'e raataxi'eve'esin mej ra'ará'astijre'en í tavástar'a'a.

⁶Ayee pej che'atá pena'a ca'aníjra'a hua'utá'an í teteca í mej mauj teemua mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en me'fjna jime'e a'ij mej rici. ⁷Pajta mú'ee, patá'aj piyen asej'rata huá'a jemi t'j sej ti ari aráuraste nain jime'e a'ij nej neuchén timuá'ixaa, a'fjna jime'e a'ij pej rici ti i'i xí'epi'in jime'e. Patá'aj tihuá'umua'aten tzáahuati'ira'a jime'e, pajta piyen tihua'utasej'rate'en ti huápi'i ruxe'eve'e mej mi miyen huárini.

⁸Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehauritiéecan jime'e a'ij ti tiraavjíte'e mej mi caí miyen seicié t'l'ixajta. Ayee pej huárini ti i hua'utatévi'iraste'en a'fimej í mej muájcha'íire'e me'fjna jime'e mej caí ti'itj'j jín huatániuusin ti a'ij pua'a namuajre'e mej jín titaaxájtzi'i.

⁹Patá'aj piyen tihua'utá'jeeve a'fimej í mej t'l'imuari'e ca'anéeri jime'e, mej mi hua'ará'astijre'en a'fimej í mej tihuá'ajte'e. Miché'e miyen tiu'umuári'en mej mi nain jín rí'i tihua'utá'an. Ayee pu ruxe'eve'e mej caí a'ij mena'a tihuá'ajeeve a'fimej í mej tihuá'ajte'e. ¹⁰Mej mi majta caí tihua'anáhua'ira, sino mej mi nain jín hua'ará'astijre'en, matá'aj caí ti'itj'j jín até'itze'ara'an. Tí pua'a miyen huárini, ayée mú 'een jín ca'aníjra'a hua'utá'asin í seica mej mi majta raataxi'eve'en, mej majta ra'ará'astijre'en a'ij tej tihuá'amua'ate a'fjna jime'e ti Dios tu'irájtuaani.

¹¹Jee xaa, pu'uri mé jéjre'e seijre'e ti Dios ari rí'i tihuá'acha'íi í teteca a'fjna jime'e ti Dios jírá'ujca'ane ti hua'irájtuaani najmí'ica. ¹²A'ij tu jín ramua'aree ti ayén ruxe'eve'e

tej ra'antipua'ajte'en nain jime'e ti a'ij pua'a 'leen í Dios jemi, ajta nain jín tej rájhuausin íyien chaanaca japua, ti caí ayén á'ateere rusén jime'e.

Ajta, ayée pu ruxe'eve'e tej tiyen rí'i ti'ititacha'íi a'ij ti tiraavíjete, a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í Dios. Ajta ayén ruxe'eve'e tej rí'i mé titeumuámua'are'en tetj tena'a tej tiyen á'ateeri íyien japuan í chaanaca ti yen seijre'e.

¹³Teajtáhua'a tu teuj rachú'eve'en í tej jín huatátatemua'ave'e a'ájna xicáara'an ti jetzen teja'uré'enejsin í tej rachú'eve'en ti ajtahua'a yé huatasejre'esin a'ájna í Dios ti nain jín antiújmua'aree, ti ajta tu'irájtuaani. A'íi pu a'íin pú'een í Jesús ti ajta i'í Cirístu'u.

¹⁴A'íi pu huataúra'a ti huámi'ini ta jetze me'ecan ti ij a'íin tiu'unájchita nain jime'e a'ij tej té'echa'íica'a iteen, te'íjna jime'e tej caí a'atzu ra'ará'astijre í Dios. Ayee pu 'een jín ajta huam'íi ta jetze me'ecan ti ij rí'i táaruuren í tatzajta'a tej ti teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani, tej ti ahuátaca'anen tej ti tiyen huárini i ti 'í'ixi'epi'in jime'e.

¹⁵A'íi pu a'íin pú'een í ti ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an nain jime'e í pej jín antí'amua'aree. Patá'aj pajta hua'ajteá'axi'in. Capej hua'atá'acare'en ti ja'atf' a'ij pua'a t'í'imuaseijra.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuate'e

¹Patá'aj hua'ul'jcate'en í teite mej mi miyen huá'astijre'en a'íimej í mej t'í'ajta, majta a'íimej í mej ti'itj jín antiújmua'aree. Miché'e miyen huárini a'ij mej t'í'ijxe'eve'e í mej t'í'ajta. Miché'e majta ahuauájca'anen mej mi me'ájna jín tiu'umuári'en ti'itj ti a'ij t'í'ixi'epi'in. ²Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tihuá'ajevee í ruxí'ej teite sino patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa, mej mi majta rí'i tihuá'ucha'in í seica. Miché'e majta rí'i ti'ihuaurixaate'en mej caí a'ij mena'a pua'a tiú'ujevee.

³Capej yá'uhua'anen a'ij tej éene'e jéjcuá imuá tetf'ij caí xi té'atzaahuate'eca'a. Catu ti'itj ú'umua'areereca'a. Catu teajta ti'itj á'astijre'eca'a. Ti'itj ti na'a pu tacuanamuajca'a. Cu xiee tej ravaire'eca'a ca'anéri jime'e í ti ta tzajta'a seijre'eca'a ti a'ij pua'a 'leen. Ajta ti'itj ti ta'aránajcheca'a ti caí xí'epi'in jime'e, a'ij tu teajta vaire'eca'a.

Ayee tu ti'ititacha'íica'a tej huá'ajcha'ire'eca í taxí'ej teite. Seica mú majta tájcha'ire'eca'a itejmi. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a iteen tajjímua'a tu tájxaaxiejvi'iraca'a seij teajta seij.

⁴Mí ajta a'íin í Dios í ti tu'irájtuaa, a'íi pu taatá'a tej tiyen raasej í a'íin rí'i temua'a t'í'itacha'íi. A'íi pu ajta taxe'eve'e. ⁵A'íi pu xaa tu'irájtuaa. Capu a'ájna jín tu'irájtuaa a'ájna jime'e tej tiyen huarj í ti 'í'ixi'epi'in sino a'ájna jime'e ti a'íin tá'ancu'uvajxi. A'íi pu taajéjcuare í ruxéjniu'uca jime'e. Cu xiee tej teajtáhua'a huanúnu'ihuaca'a í Dios jemi, a'ájna jime'e ti tá'ari'iri'í ti xána'avi'ire'eca'a í ta jetze.

⁶Ruxiejniu'uca pu xaa huateájtuaa itejmi jemi nain jime'e í ruxí'evi'ira'a a'ájna jime'e ti ta japua huaniú a'ájna í Jesús ti ajta i'í Cirístu'u. ⁷Ayee pu 'een jín raateájtuaa téjmi jemi ti i a'íin ayén tiraaxí'epi'intare'en tej ti caí ché'e ti'itj jín auteáturan í jemin a'ájna jime'e ti tá'ancu'uvajxi. Ayee tu 'een jín seijre'e tej ti teri rachú'eve'e t'í'ij titáaci'iti méjca'ihua yee tej ruuri tá'ara'ani jemin t'j na'a rusén jime'e.

⁸Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. A'ij nu jín niyen t'í'ijxe'eve'e pej mú'ee ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi rá'antzaahuate'en netj nena'a neri timuá'ixaa a'íimej í mej meri rá'astijre'e í Dios. Miché'e majta rí'i mena'a me'ájna jetze ucarute mej rí'i titetiújcha'íica me'ájna jime'e ti 'í'ixi'epi'in. Tí pua'a miyen huárini, a'íi mú xaa rí'i tiraatá'asin í Dios, majta hua'utévaire'en najjmi'ica.

⁹Mí majta seica, jeíhua mú me'ájna jín tiú'urihua'ura muá'aju'u me'ájna jime'e ti caí ámitéere'e, majta seica me'ájna jetze ucáruti mej miyen ti'ixáata muá'aju'u yee a'atani tévira'an jetze huanéj í ruhuáacixa'astemua'aci'í. Majta seica, ayée mú tiú'urihua'ura muá'aju'u me'ájna jime'e yee a'iquí huataújmua'a a'ájna í niuucari ti ra'uyú'uxaca'a a'ájna í Moisés teacan. Ayee mú 'een jín miyen autéhujsin mej mi já'íta'a a'utácíne, majta mej

mi huatéujne'usi'ite'en. Na'jmi'i mat'ij mena'a miyen 'een mat'ij a'fime, camu ti'it'ij voire'e. Capej huá'ajaahuat'e.

¹⁰ Tí pua'a ja'at'í ayén tejá'amua'itziite'e sej si siyen a'utehuini sej si já'ita'a a'utáciine, ayée pej ráaruuren. Patá'aj sej pana'a raatá'ijmii na'ari hua'apua. Tí pua'a auj ayén rijca ti caí muá'astijre'e, patá'aj raata'ite mé já'ahua'a. ¹¹ Tí pua'a caí muá'astijre'e, ayée pepu'u 'een jín piyen tiráamua'aree ti a'ín í tevi seicié na'a tí'imua'atze ti caí ayén tiraavijte'e. Pu'uri Dios raaxí'epi'intari'iri'i a'íjna jime'e ti pua'ijtzi raatá'asin.

Pablo pu tí'ira'ixaate'e

¹² Nee nu muaata'íti'ira mú'leetzi jemi ne'íjna í Artemas, neajta ne'íjna í Tíquico. Mat'ij me'uun e'ará'asti a'u pej a'utéjvee, aj pej xaa ahua'aca'anen a'achú pej caj tirú'umua'aree pej yé tanén neetzi jemi, ayujna Nicópolis. Ayee nu tiraaxí'epi'intare nej niyen neyun á'ateeri t'ij na'a a'ájna ti huáseevi'i a'ame.

¹³ Patá'aj piyen huárini nain t'ij na'a ti í'iri'iri pej hua'utévaire'en pe'íjna í Zenas, pajta pe'íjna í Apolos. A'íjna í Zenas, a'ii pu a'ín pú'een sej ti tí'ixi'epi'intare'e. Patá'aj hua'utévaire'en mej mi me'uun a'aráciine. Patá'aj piyen r'í'i ráaruuren ti ij caí ti'it'ij tihua'aturate'e. ¹⁴ Majta a'fime í tate'ítestemua'a, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen tiraay'í'itihua'an mej me'íjna jetze ucarute mej miyen rijca í ti í'ixi'epi'in jime'e mej mi me'íjna jín huatéujvaire'esin. Na'ari caí, camu ti'it'ij jín huatéujvaire'esin.

Í ti jín ra'antipua'ajte

¹⁵ A'í mú yee muateujte'e mat'ij mena'a pua'amé mej yé huaté'uu ne jamuan. Patá'aj piyen tihua'utateujte'en ta jetze me'ecan a'ímej í mej taxe'eve'e, í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuat'e. Ché'e r'í'i tejá'amuavaire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ljna í Filemón

Pablo pu tirá'ayu'use'e í Filemón

^{1,2} Inee, i nej i'í Pablo, ayée nu een jín aiteánami'i a'ljna jime'e nej ra'ará'astijre í Ciríistu'u ti ajta Jesús pú'een. Jamuan í ne'ihuaara'a a'ljna í Timoteo, ayée tu tí'imuyau'use'e mi pej i'í Filemón, mi pej ta jamuan tí'imijhuaca, mi tej muaxe'eve'e jeíhuua, ajta a'ljna ti i'í Apia, a'ljna í 'íta'a ti tajuu pú'een ti ajta té'atzaahuat'e'e, ajta mi Arquipo, í ti ayén che'atá na'a té'evii'cu'a í tetj iiteen. Teen tu tihuá'ayu'use'e najjmi'ica í mej a'uun e'te'iu'je'iri a'u pej é'eche.

³ Ajta a'ín Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín tavástar'a, a'ljna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, miché'e r'í'í tejamuá'acha'ín, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Filemón huá'axe'eve'e í teitestemua'ame'en í Dios, ajta rá'astijre'e í tavástar'a

⁴ Tj na'a nej amua'utámua'aree, ayée nu r'í'í tiratá'acaa ná'aye'i í Dios netj nena'a tí'ijhuavii. ⁵ Ayee nu een jín tí'ijteujtzi'ire'e ná'aye'i ne'ljna jime'e nej niyen tí'inamua pej jeíhuua huá'pi'i rá'astijre'e í tavástar'a, a'ljna í Jesús. Pajta jeíhuua huá'pi'i huá'axe'eve'e a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁶ Ayee nu tí'ijhuavii í Dios jemi pej pi piyen huatá'asejrata tzáahuati'ira'a jime'e pej nain jín rá'astijre'e í tavástar'a mej mi í seica ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti een tj na'a pua'amé tí'itaci'iti a'ljna jime'e tej rá'atzaahuat'e'e í Ciríistu'u. ⁷ Jé'ecan nu netémua'ave'e mú'etzi jemi. Jee xaa ne'u, r'í'í pej naatá'a a'ljna jime'e pej ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

Pablo pu Onésimo japuan huániuusin

⁸ Nee nu xaa ne'ljna jín antínmua'aree nej tí'itj jín timuaata'ájte'en a'ij pej tí'iti huáruuren a'ljna jime'e tí Ciríistu'u na'antíhuau. ⁹ Mí neajta caí, canu niyen rini nej timuaata'ájte'en ca'anéeri jime'e. A'í'í pu'u na'aráanajche nej niyen timuaatáhuavii a'iné jeíhuua nu muaxe'eve'e inee, i nej neri vástacira'i pú'een, neajta neri aiteánami'i ne'ljna jime'e nej rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. ¹⁰ Ayee nu tí'imuahuvii ne'ljna jime'e í niyauj a'ljna í Onésimo, ti ari ajta té'atzaahuat'e'e a'ljna jime'e nej niyen raatéya'upuajtaca'a ayujna a'u nej aiteánami'i.

¹¹ Jé'cua imuá, capu tí'iti timuaatéva'i. Mí ajta a'ín, pu'uri tineetéva'iri ineetzi, ajta pu mú'etzi tí'itéva'iri. ¹² Nu'uri ní raata'íti mú'etzi jemi ne'ljna í nej jeíhuua huá'pi'i raxí'eve'e. ¹³ Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a ti yé huatéaturanche'e nee jamuan ti ij naatévaire'enche'e mú'etzi jetze me'ecan nej nauj yé aiteánami'i ne'ljna jime'e nej tihuá'ixaate'e í teite Ciríistu'u jetze me'ecan.

¹⁴ Mí neajta inee, canu tí'ijxe'eve'eca'a tí'ití pej caí neetá'acare'en sino nej niyen Onésimo japuan huániuuni. Tí pua'a piyen tí'itj jín naatévaire'enche'e, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a pej piyen huá'ri ni á'axe'evi'ira'a jime'e. Canu xaa ne'u raxí'eve'eca'a pej ca'anéeri jín piyen huá'ri niiche'e.

¹⁵⁻¹⁶ Tj caí ayén een jín a'atzu á'atee tí imuá a'ij huárupi tí ij ajtahua'a mú'etzi jemi huatéaturan tj na'a rusén jime'e, tí ij a'ín huatéaturan mú'etzi jemi tj muá'ihuaara'a pej jeíhuua raxí'eve'e. Capu ché'e ca'anéeri jín muatévaire'esin sino a'ihuáara'a pu a'ame. Jé'ecan pu ruxe'eve'e ineetzi jemi a'ljna í ja'atí. Aru jaitze'e pu ruxe'eve'e mú'etzi jemi a'iné tevi pu pú'een, ajta a'ihuáara'a pú'een í tavástar'a jemi.

¹⁷ A'lj nu jín niyen muahuavii tí pua'a piyen tinaasej'ri'i nej á jamuan tí'imuari'e. Patá'aj piyen che'atá pena'a ra'ancuré'evi'itín pe'ljna í Onésimo patj tina'ancuré'evi'iti ineetzi. ¹⁸ Tí pua'a tí'itj jín a'ij pua'a muáaruu na'ari tí pua'a tí'itj jín timuá'acha'íre'e, neetzi pej huajjve'en.

¹⁹ Nemuajca'a nu jín tí'imuyau'use'e. Inee, i inee i'í Pablo, nee nu tí'imuanajchite'en. Mí neajta inee, canu a'atzu ne'ljna jín timuaatá'ixaate'esin ne'ljna jime'e í pej tiná'acha'íre'e pe'ljna jime'e tí timuá'aci'iti pej ruuri pua'amé tj na'a rusén jime'e. ²⁰ Ayee nu tí'ijxe'eve'e,

ne'ihuaara'a, pej pi ti'itij jín naatévaire'en í tavástara'a jemi. Patá'aj ca'aníjra'a naatá'an í Círíistu'u jemi.

²¹ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén ti'ayajna pej piyen huárini a'ij nej tí'imuahuvii. A'íj nu jín yé tí'imuayu'use'e. Nu'uri ramua'aree pej piyen jaítze'e rini a'ij nej cáí tí'imuahuvii. ²² Ajta a'íjna jime'e, patá'aj piyen huárini. Patá'aj seij rí'i huáruuren í cuaartu nej ni ne'uun huiirájcati, a'iné ayée nu rachú'eve'e ti Dios neetá'acare'en nej neajtahua'a ne'uun a'atanén mú'eetzi jemi a'íjna jime'e pej piyen raatáhuaviiri'í í Dios jemi.

Seica mú raatateújte, ajta í niuucari ti jín ra'antipúa'ajte'esin

²³ A'íj pu ajta yé muateujte'e a'íjna í Epafras ti nej jamuan yé aiteánami'i, a'íjna jime'e ti ajta rá'astijre'e í Círíistu'u ti ajta i'í Jesús. ²⁴ A'íj mú majta yé muateujte'e a'íjme, a'íjna í Marcos, ajta í Aristarco, ajta Demas, ajta í Lucas. A'íi mú a'íjn pú'een í mej nej jamuan tí'imuari'e.

²⁵ Ajta a'íjn tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Círíistu'u, ché'e a'íjn ruxí'evi'ira'a jín rí'í tejamuáacha'íjn. Yee pu'u, ché'e ayén teja'ure'enén.

Í ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan

A'í pu yaujra'an tí'ita'ixaate'e í ruyá'upua jetze me'ecan

¹ Ayee pu jécua ímuá, Dios mu'ití tihua'utá'ixaa í tavaúsimua'aci'i, mu'icáca jime'e í niuucari. A'ajná'imua Dios pu ayén seica huata'íteca'a mej mi tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. ² Mí ajta íjii, tej huáteite, tǵ na'a ti nain araúrastejsin, a'ín Dios ayén tira'íjca í ruyauj ti ij a'ín titaatá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan. A'í pu ajta ayén tíra'antíhua'u tǵij nain tǵ'ijci'iti a'íjna í yaujra'an. Dios pu ajta jamuan tiú'utaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e.

³ Ajta a'ín í yaujra'an, ayée pu nain jín che'atá na'a rí'i huápi'i naa seijre'e tǵ ajta í Dios. Ajta a'tévira'an, ayée pu che'atá na'a seijre'e tǵ ajta í Dios. A'í pu ajta raví'i tǵ na'a ti íyen tí'iseijre'e í chaanaca japua, ajta u ta japua. Runiuuca pu jín huápi'i antiújmua'aree, a'í pu ayén rici tǵ'ij á'ateevi'in. Tǵ'ij a'ín yaujra'an tihua'acá'ari'iri'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i a'uun a'ujyélxí ipuari japua rurí'iríinta'a a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti júte'e é'eseijre'e.

Ajta a'ín yaujra'an, jaítze'e pu ve'ecán jín tí'itéjvee mecaí a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁴ Ayee pu 'een jín huarǵ, ajta ayén tel'irájraa ti a'ín ayén huápi'i jaítze'e ri'éene'e já'araa mecaí a'ímej í xiéjniu'ucari í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta jeíhua pu jaítze'e tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti jín Dios ari raatamuá'a í ruyauj caí a'íjna í niuucari ti ajta jín hua'utamua'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. ⁵ Ayee pu'u xaa, Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seǵ ti huá'a jetze ajtémecan tǵ ayén tiraata'ixaa í ruyauj tíjín:

Mú'ee peǵ niyauj pú'een.

Neajta inee, íjii nu mua'antíhuau.

Ajta ayén tíjín:

Nee nu ya'upuáara'an pu'éene'e na'ame.

Ajta amín, amí pu niyauj pu'éene'e a'ame.

⁶ Ajta, tǵ'ij ayén ye'eráavi'iti íyen chaanaca japua a'íjna ti jécua ímuá seijre'eca'a, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Miché'e me'ín raateánajche matǵ mena'a pua'amé
í mej tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ Ajta, ayée pu huá'a jime'e tí'ixa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tíjín:

Ayee pu huá'aruure a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

mej mi miyen seijre'e tǵ eeca,

majta mej mi miyen seijre'e tǵ taj ti á'ataa

a'íime í ti tihua'ajte'e.

⁸ Mí ajta, jíme'en í ruyauj, ayée pu tí'ixa tíjín:

Mú'ee, mí peǵ Dios pú'een,

mú'ee peǵ antí'amua'aréere pua'amé

tǵ na'a rusén jime'e.

Pepu'uri icu ru'itéechui í 'itǵ í mej jín ráamua'aree

peǵ urarí'en jín seijre'e,

peǵ pajta xǵ'epi'in tí'ajta a'ij ti tiraavǵte'e.

⁹ Mú'ee peǵ raataxǵeve mej rǵ'i tí'itíjcha'íi

tzáahuati'ira'a jime'e.

Ajta, capu a'atzu mua'aránajcheca'a

mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íica'a.

A'íj pu jín, a'ín Dios í peǵ jemin seijre'e,

a'í pu ayén rǵ'i tímuaateájtuaa

patá'aj jaítze'e huatá'atemua'ave'en

mecaí a'íime í mej mú'eetzi jamuan seijre'e.

¹⁰ Ajta ayén tíjín:

Mú'ee, nevástar'a, jéj'cua imuá' pej raatétaahuaca'a í chaanaca.

Ajta, t'j na'a ti íiye seijre'e u ta japua,
amuáj'ca'a pej j'ín raatétaahuaca'a.

¹¹ A'í'í pu te'entipua'ajte t'j na'a pua'amé
ti t'íseijre'e.

Mí pajta mú'ee, paúche'e pej huatévée pua'amé.

Ajta t'j na'a ti tiú'utaavijhuaca'a,
ayée pu tiu'utémí'ime'ecantari
t'j c'íxuri ti caí ch'é'e ti'it'íj vaíre'e.

¹² Ayee pej raatéxu'uta'inaxí'isin t'j c'íxuri ti mí'ime'ecan,
í mej raateájtutzi.

Naími'i pu seicié ruruuren.

Mí pajta mú'ee, paúche'e piyen che'atá pena'a seijre'e
t'j na'a rusén jime'e.

Capej ja'anáj á'apua'aren.

¹³ Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti ta japua tí'ivaire'e sino ruyauj pu xaa ayén
tiu'utá'ixaa t'j'ín:

Patá'aj yé a'ujyej'xí'in nejrí'irínta'a.

Patá'aj piyen huácati ajta nena'a caí hua'antimuá'itín
a'í'imej í mej muáj'cha'íire'e
mej mi miyen timua'ará'astijre'en mú'eetzi.

¹⁴ Capu xaa ne'u ayén tihua'utá'ixaa a'í'imej í mej ta japua tí'ivaire'e a'iné a'í'í mú a'í'ín
pú'een í xiéjniu'ucari ti Dios ayén tihuá'ajite'e mej mi miyen tí'ivaire'e mé'ujujhua'ane'en,
mej mi hua'utévaire'en a'í'imej í ti huá'ací'iti ti Dios hua'irájtuaani.

2

Tej nu'u ra'ará'astijre'en í tej ráanamujri'i

¹ A'í'j pu j'ín ayén ruxe'eve'e tej jaitze'e temua'a naa ra'ará'astijre'en tel'j'na í tej
ráanamujri'i, tej ti caí yá'uhua'axin. ²⁻³ Jee xaa ne'u, a'í'j'na í niuucari í mej mejmí'i
raataxájtaca'a a'í'ime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'í'í pu xaa tí'ivaire'eca'a. Ajta ja'atí ti na'a
ti caí ti'it'íj j'ín ra'ará'astijre, ayée pu puaíjtzi ancure'a a'í'j ti tiraavíjite'eca'a. Tí pua'a ajmí'i
ayén tihuá'uruu: ¿A'iné auj ti'irí'iri ti caí puaíjtzi taatá'an ti pua'a tiyen tiraatéxieehua
tel'j'na í niuucari ti j'ín Dios tu'irátuaasin, ti ajta jéíhua huápi'í ruxe'eve'e?

Amuacaícan, tavástar'a pu ayén raataxájtaca'a. Ajta á'iyen, seica mú taata'ixaa a'í'ime
í mej ráanamujri'i. ⁴ Dios pu ajta te'anxájtaca'a a'í'j'na jime'e ti ayén huar'j ti'it'íj jime'e ti
huápi'í ruxe'eve'e, ajta ti'it'íj í tej j'ín r'í'í te'utasej. A'í'í pu ajta raateájtuaa í ruxiéjniu'uca
huá'a jemi a'í'j ti tira'aránajcheca'a ti ij a'í'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén hua'utá'an a'í'j mej
ye'í tiraayí'itihua'an.

Ciríistu'u pu ayén huanú'ihuaca'a mat'j a'í'imej í júutzimua'ame'en

⁵ Ajta, capu Dios ayén a'í'j'na j'ín tihuau'íjca a'í'imej í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'í'j'na
j'ín antiúj'mua'areere muá'ara'ani í chaanaca mej japuan huachéjme'e muá'aju'u, a'í'j'na í
chaanaca í tej jime'en ti'ixaa. ⁶ Ayee pu ja'atí ja'anáj ayén tí'ixajtaca'a t'j'ín:

Mú'ee Dios, mú'eetzi jemi ti caí a'atzu ti'it'íj j'ín ruxe'eve'e í tetecca, mat'j mena'a pua'amé.
¿A'iné 'een j'ín piyen ra'utámua'areeri'í?

Ajta, a'í'ín ti jetzen airaújnejite í teáata'a,
¿a'iné 'een j'ín piyen r'í'í tiraatá'aca

pej piyen r'í'í tirá'j'cha'í'í?

⁷ Ayee pej ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in
ti jaitze'e ciliéene'e j'ín ti'itevéé á'ara'ani
caí a'í'imej í mej ta japua tí'ivaire'e.

Mí pajta mú'ee, r'í'í pej tiraatá'a pe'í'j'na jime'e
pej ra'antíhua'u ti jéíhua huápi'í tirá'ací'iti
mej mi naími'i naa r'í'í tira'utasej.

⁸ Pajta piyen ti'it'íj j'ín tira'íjca

tí'ij a'ñin ayén tihua'a'aíte'e a'ame í teite
mej mi naími'i ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en.

Tí pua'a ayén a'ñina jín tira'ljcatache'e mej mi naími'i ra'ará'astijre'en, capu mé'e jé'e tí'tijtaca'a tí caí ra'ará'astijre'eca'a. Mí ajta íjii, ayée pu jepi'in seijre'e mej caí xi naími'i miyen rá'astijre'e.

⁹ Mí ajta itejmi, ayée pu jepi'in seijre'e jíme'en a'ñina í Jesús. Dios pu ayén ráaruu tí ij a'atzu á'ateevi'in jaítze'e ciliéene'e jín tí'itevé'e á'ara'ani mecaí a'ñime í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta íjii, Dios pu ayén r'íi raateájtuaa, ajta ve'ecán jín tira'ljca, a'ñina jíme'e tí a'ñin Jesús ayén rajpuaítzi já'araa a'ñina jíme'e tí huam'íi. Dios pu ayén r'íi tihua'utá'a í teite a'ñina jíme'e tí a'ñin Jesús ayén najjmi'ica jetze me'ecan huam'íi.

¹⁰ Nain pu tiraac'íi a'ñina, ajta nain pu ayén jemin tí'iseijre'e a'ñina jíme'e tí ayén nain tiú'utaahuaca'a. Ayee pu'u xaa ruxe'eve'eca'a tí a'ñin hua'irájtuaani mu'licáca í ruyaujmua'a mej mi jemin huateáturan t'j na'a rusén jíme'e. A'íj pu jín ayén tiraavjíte'e tí ayén raanaíjmire'en a'ñina tí já'ita'a vé'ejvee a'ñina jíme'e tí ayén rajpuaítzi já'araa, a'ñina tí hua'irátuaasin í ruyaujmua'a. ¹¹ Ajta a'ñin tí huateúra'ate a'ñimej, ajta a'ñimej tí a'ñin ari hua'itévi'itici, naími'i mú seíj mena'a jetze ajtéme'ecan. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e tí a'ñin ayén hua'atamuá'amuate'en tíjín: "Ne'ihuaamua'a mú pú'een."

¹² Ajta ayén tíjín:

Nee nu hua'utánamuajriste'esin
a'íj pej ántehuaa huá'a jemi í ne'ihuaamua'a.
Nee nu r'íi timuaatá'asin huá'a tzajta'a
a'ñimej í mej e'etiújse'iri.

¹³ Ajtahua'a ayén tíjín:

Nee nu á'anca'ane í jemin.
Ajtahua'a rujéjcuatze'e, ayén tíjín:
Yee nu huatéjvee huá'a jamuan í yaújmua'ame'en
tí Dios naatávi'itiste.

¹⁴⁻¹⁵ Majta a'ñime í yaújmua'ame'en, ayée mú miyen che'atá mena'a éene'en téhua'ira'a, majta miyen éene'en téxuure'e, a'íj pu jín Jesús ayén huaújrúu tí'ij ayén che'atá na'a éene'en tehuá'ira'aca'a, ajta ayén éene'en téxuure'eca'a matj a'ñimej. Ayee pu 'leen jín huarj tí'ij ayén ra'antipua'á'ajte'en a'ñina í tí a'ñina jín antiújmua'aree í mej jín huácu'i'ini í teite. A'ii pu a'ñin pú'een í tyaaru'u.

A'íj pu jín Jesús huá'a jetze me'ecan huam'íi, tí ij ajta hua'irájtuaani a'ñimej í mej ca'anéeri jín seijre'eca'a t'j na'a mej auj ruuri mej miyen tí'tizii'ne'eca'a mej huácu'i'ini. ¹⁶ Jee xaa ne'u ayén tí'ayajna, capu ayén huaújrúu matj a'ñimej í mej ta japua tí'ivaire'e tí'ij hua'utévaire'en sino ayée pu huaújrúu matj a'ñimej í mej Abraham jetze airaújneijte.

¹⁷ A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'eca'a tí a'ñin ayén seicié huaújrúuren tí ij ayén éene'en seijre'e matj a'ñime í ihuáamua'ame'en nain jíme'e tí ij ayén a'ñina jín te'enteárate í Dios jemi, tí ij ayén nain jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, tí ij ajta ayén huá'ancu'uvajxi'in í teite tí ij ajta caí ja'anáj tí'it'ij jín até'itze'ara'an, tí ij ajta huá'ari'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁸ Pu'uri xaa ne'u r'í'irí tí a'ñin ayén hua'utévaire'en a'ñimej í mej á'aviicua'ire'e tí't'it'ij jíme'e, a'ine' a'ñi pu ari rajpuaítzi já'araa, ajta rá'uviicua'liri'i.

3

Jaítze'e pu ve'ecán jín tí'it'ejvee í Jesús caí a'ñina í Moisés

¹ A'íj pu jín, ayée xu huárini, ne'ihuaamua'a, mí tí Dios amua'itévi'itici, a'ine' mú'ejmi pu huatá'ínee a'ñin tí júte'e é'eseijre'e sej si naími'i siyen huateáturan í jemin. Setá'aj siyen se'ñina jetze tiú'umua'ati se'ñina jetze í Jesús tí Dios ayén a'ñina jín tira'ljca tí títaatá'ixaate'en a'ñina jíme'e í niuucari í tej rá'astijre'e. A'ñi pu Jesús ajta nain jín tí'ivaire'e í Dios jemi tí ij taatévaire'en itejmi. ² Ayee pu che'atá na'a Jesús pu nain jín araúraste a'ñina jemi tí ayén ra'ant'ihua'u t'j ajta a'ñin Moisés ayén nain jín araúraste tí'ij ajm'i'í tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios.

³ Mí ajta, Dios pu ayén tiraax'i'epi'intari'liri'í tí ayén tiraavjíte'e tí jaítze'e r'íi tiraateájtuaani a'ñina í Jesús caí a'ñina í Moisés. Jee xaa ne'u, jaítze'e tu r'íi tiratá'aca te'ñina tí chí'í

ta'ahuaca tecaí te'fjna í chi'i. ⁴ Ayee pu ti'ayajna a'iné tñj na'a ti tí'iseijre'e í chi'i, ja'atf pu rá'ajtaahuaca'a. Mí ajta Dios, a'fí pu nain tiú'utaahuaca'a tñj na'a ti tí'iseijre'e.

⁵ Ajta a'fín Moisés, nain pu jín araúrate tí'ij auj tí'ivaire'eca'a í chi'ira'an jetze í Dios. Ayee pu 'een jín huarfj, a'fí pu ajta ayén te'anxájtaca'a a'ij mej méjca'i huáyee ti'utaxájtache'e. ⁶ Mí ajta a'fín Cirístu'u, a'fí pu ayén nain jín araúrate tí'ij tí'ivaire'eca'a í ruche.

Jee xaa, a'fí pu yaujra'an pú'eene'e a'fjna ti huatéechi'i. Teajta iteen, teen tu teitestemua'ame'en pú'een, teen tu teajta te'uun a'ujteí í chi'ira'an jetze, ti pua'a tiyen te'utáviicua'i tej taxiéehua tejá'uxajtane'en te'fjna í tej jín tátemua'ave'e te'fjna jime'e í tej rachú'eve'e.

A'fí mú nu'u huaújse'upe'en í Dios jemi a'fime í mej teitestemua'ame'en pú'een

⁷ A'fí xu jín, setá'aj ráanamua temua'a naa a'ij ti tí'ixa a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tíjín:

Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁸ Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
í a'amua tzajta'a matfj a'fíme
í mej ajca'ihuá'ímua huataújtze'ire ineetzi.

A'fjna xicáara'an mej jetzen a'ij tiráataahuaca'a
mej mi neja'upua'ajte'en a'fjna a'u ti caí é'eti'itijca'a.

⁹ A'uú mú miyen a'ij tiráataahuaca'a mej mi naamuá'itín,
majta miyen me'uun é'tee
a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a
mej tí'iseij netfj nena'a rijcaa.

¹⁰ A'fí nu jín hua'utájaaxiejvi'iri'i ne'fímej
í teitejra'a.

Neajta niyen tiu'utáneixaa yee ja'anáj ti na'a
a'fí mú a'ij pua'a tí'imua'atze í ru tzajta'a.

Majta, camu a'atzu ramua'aree a'ij nej tí'ijxe'eve'e.

¹¹ A'fí nu jín, neniú'ucara'a
nu jín niyen te'atánratziiri'i
mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Ayee pu xaa tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Dios.

¹² Rf'i xu'u, ne'ihuaamua'a, ti ij caí ayén huatasejre'en mú'ejmi jemi sefj ti a'ij pua'a tí'ití'ijcha'íi í ru tzajta'a, ti ajta caí té'atzaahuatze'e. Caxu raatá'acare'en sefj ti ayén 'een ti a'fín ayén á'ujca'ane ti mé rúurieni a'fjna í Dios ti i'irúuri. ¹³ Seajta mú'een, setá'aj ca'aníjra'a huataúra'an sefj seajta sefj tñj na'a nain xicáara'an tzajta'a sefj seuj ruuri ti ij caí sefj mú'een ayén ra'antánaamuan í ru tzajta'a a'fjna jime'e ti ayén ráacuanamua a'fjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e sefj siyen huárini, a'iné ayée pu ti'itfj tí'itaci'iti jamuan í Cirístu'u ti pua'a tiyen teuj te'utáviicua'i tñj na'a rusén jime'e í tej jín tátemua'ave'e te'fjna jime'e í tej rachú'eve'e tet'fj tite'utéjhuii.

¹⁵ Ayee pu xaa a'ij ti té'uyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze tíjín:

Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
í a'amua tzajta'a matfj a'fíme
í mej ajca'ihuá'ímua huataújtze'ire ineetzi jemi.

¹⁶ Majta a'fíme, í mej ráanamua'jri'i, majta ra'utéxiehuari'iri'i, a'ii mú a'fín pú'een í ti Moisés teecan hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto. ¹⁷ Ajta a'fíme, í ti Dios ayén á'atee hua'apuate nine'ira'a ti huá'ajaaxiejvi'í a'fímej, a'ii mú a'fín pú'een í mej auteájturaa í Dios jemi, majta á'upua'areca'a me'újna já'ahua'a a'u ti caí é'eti'itijca'a. ¹⁸ A'fí mú majta me'fín pú'een í ti

huá'a jíme'en Dios ayén te'ataújratziiri'i mej nu'u caí ja'anáj me'uun a'uteáruti a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'ájna jime'e mej caí ra'ará'astjire.

¹⁹Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ayén hua'ucí'i mej me'uun a'uteárute a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'ájna jime'e mej caí té'antzaahua.

4

Dios pu taatá'asin tej ti jemin e'ehuatase'upe'en

¹Aúche'e pu ayén tí'ivaire'e í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti í'iri'iri tej te'uun a'uteárute a'u ti a'ín taatá'asin tej te'uun e'ehuatase'upe'en. A'áj pu jín, tiché'e rí'i tena'a ti ij caí ayén te'irájra'ani ti sejí mú'een tí'itj jín auté'itzen ti ij caí ráaci'iti ti a'uun a'uteárute. ²Ayee pu'u, ayée pu che'atá na'a taací'i í niuucari ti jín Dios tu'irájtuani, tjí ajta tihua'ucí'i a'ímej. Mí ajta, capu a'atzu a'ij tihua'utévai í mej ráanamujri'i a'ájna jime'e mej caí té'antzaahua matí'ij ráanamujri'i.

³Ajta íjii, iteen i tej té'antzaahua, teen tu te'uun a'uteáruti a'u tej e'ehuatase'upe'en. Ayee pu huataújmua'a ti ayén tí'itaci'iti a'iné ayée pu Dios tiu'utaxájtaca'a huá'a jime'e tíjín:

Neniú'ucara'a nu jín te'atánratziiri'i
mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Mí ajta, tjí na'a a'ájna'imua ti raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, pu'uri cí'ipihuaaca'a í ti jín Dios tiu'umuáriej. ⁴Jee xaa ne'u, a'iné mé já'ahua'a pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna jime'e í xicáara'an ta'aráhua'apua. Ayen tíjín:

Ajta a'ájna xicáara'an jetze í ta'aráhua'apua,
Dios ayén raatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej.
Tí'iquí huaújse'upe.

⁵Ajta, teuche'e tu te'íjna jíme'en tí'ixa í niuucari ti jíme'en tiraataxájtaca'a í Dios tíjín: Camu nu'u ja'anáj me'uun a'uteáruti mej mi neetzi jamuan e'ehuaújse'upe'en.

⁶A'áj pu jín, camuché'e mú miyen seijre'e seica í mej xaa me'uun a'uteárute mej mi jamuan í Dios e'ehuaújse'upe'en. Mí majta a'íime, í ti amuacaí huá'a jemi raateájtuaa í niuucari ti jín Dios hua'irátuaaníche'en, camu me'uun a'uteájrupi me'ájna jime'e mej caí ra'ará'astjire. ⁷A'áj pu jín, pu'uri jehua a'ateevi'i tí'ij a'ín Dios raatá'a a'ájna í David teecan ti ayén tiu'utaxájtaca'a Dios ayén raaxí'epi'intare ja'anáj ti ayén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti ayén raatamuá'a tíjín "íjii." Ayee pu a'ájna jín tiu'utaxájtaca'a tíjín: Tí pua'a íjii seráanamua a'ij ti tí'ixa í Dios, caxu ra'antánaamuan í á'amuatzajta'a.

⁸Ajta, ti pua'a a'ín Josué teecan ayén hua'uta'aníche'en mej huaúuse'upe'enche'e, capu ayén raataxájtanche'e í Dios a'ájna jime'e í sejí jetze í xicaj. ⁹⁻¹⁰A'áj pu jín, aúche'e pu tura huá'a jemi í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios mej mi jamuan huaújse'upe'en, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute ti ij e'ehuaújse'upe'en í Dios jamuan, a'íi pu ayén che'atá na'a raatapuá'ajta í ti jín tí'imuari'e tjí ajta Dios tiraatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej. ¹¹A'áj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen nain jime'e taca'aníjra'a tej ti te'uun a'uteárute, ti ij caí ja'atí ayén che'atá na'a huárini a'ij mej mejmí'i huaríj a'íime, í mej caí te'ará'aste me'ájna jime'e mej caí té'antzaahua.

¹²Ajta a'ín í niuucari ti Dios jetze airáninei, a'íi pu e'ihuarújte'en, ajta tí'imíjhuaca huápi'i. Temua'a pu te'urú'ipi í tatzajta'a. Jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í chun ti hua'apua jín ajcámími, ti ajta huápi'i antámími, í mej majta jín rasi'icheca í carij ti ruví'i, majta jín ra'utasí'iche í tu'utanaj. A'uu pu xaa urú'ipi a'ájna í niuucari í xiéjniu'ucare'ara'an jetze í tevi, ajta í mua'atzíire'ara'an jetze. Temua'a pu raayí'iti ti ayén raatámítiejte'en a'ij ti sejí tí'imua'atze, ajta a'ij ti sejí tí'ijxe'eve'e ti ayén huárini. ¹³Tí'itj ti na'a ti ayén tí'iseijre'e, ti ajta a'ájna jetze ajtème'ecan a'ájna ti Dios ayén tiu'utaahuaca'a, tjí na'a ti'ipua'amé, ayée pu jéjre'e seijre'e í jemin. Ajta ayén ruxe'eve'e tej náimi'i tiyen tiu'utasejrata í jemin. Ajta, capu tí'itj rú'avaa í jemin.

Jesús pu a'íin pú'een í tì jaitze'e ve'ecán jín tì'it'éjvee t'í'ij ta japua huáníuuni

¹⁴ Ayeec nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri seijre'e í ta jemi sefj tì ve'ecán jín tì'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi. Ajta a'íi pu ari a'uun a'ujnéj u ta japua. A'íj pu jín, tiché'e tiyen taca'aníjra'a jín teuj rá'astijre'e te'íjna í tej te'atzaahuate'e. ¹⁵ A'iné a'íi pu ve'ecán jín tì'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi, a'íi pu raay'íiti tì ayén tá'ancu'uvajxi'in a'íjna jime'e tej caí tácacanej í ta tzajta'a. A'íi pu che'atá na'a nain jín tirajpuajítzica'a tetj iteen tirajpuajítzi. Ajta, a'íi pu caí tì'it'íj jín até'itzeaaara.

¹⁶ A'íj pu jín, tiché'e tiyen taxí'evil'ira'a jín ajteáxiire te'ájna vejli'i a'u tì a'ut'éjvee í ipuari a'u tì a'íin e'ecájca í Dios tì ij a'íin ayén tá'ancu'uvajxi'in, t'í'ij ajta rí'i titaatá'an, tì ij ajta taat'évaire'en ja'anáj tì na'a tì ruxe'leve'e.

5

Jesús pu ve'ecán jín tì'it'éjvee í Dios jemi ta jetze me'ecan

¹ Ayeec nu 'een a'íjna jime'e ja'atí tì na'a tì ayén ve'ecán jín tì'ivaire'e í Dios jemi. Amuacáí mú miyen ra'avé'ehuausin huá'a tzajta'a í teite. Mat'í'ij mi miyen tì'ira'íjcate'en tì ij a'íin huá'a japua huáníuuni í Dios jemi. A'íi pu ajta tiu'utámuaí'ivajta a'íjna í mej raatapuaíjve'esin í Dios, ajta a'íjna í ye'emuaate í mej hua'utámuaí'ivajta me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ² A'iné a'íjna í ja'atí ajta ramua'aree tì caí rusej té'evii'cuai, a'íi pu ajta raay'íiti tì huá'ancu'uvajxi'in a'ímej í mej caí a'íj tirú'umua'aree, ajta a'ímej í mej tì'it'íj jín até'itzeaaara í Dios jemi. ³ A'íj pu jín ruxe'leve'e tì a'íin amuacáican ayén tiu'utámuaí'ivajta a'íjna jime'e tì a'íin rusej tì'it'íj jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'íyey, ayée pu ruxe'leve'e tì ayén che'atá na'a huárini huá'a jime'e í teite í mej miyen che'atá mena'a tì'it'íj jín tite'uteájturaa í Dios jemi.

⁴ Ajta, capu ja'atí ayén rusej te'enteáru te'ájna jime'e tì ayén tiu'ut'évaire'en í Dios jemi, sino tì pua'a Dios ayén a'íjna jín tira'íjcate'e a'íj tì ayén tira'íjca a'íjna í Aarón teecan. ⁵ A'íj pu jín, capu ayén rusej huataújtuaa a'íjna í Jesús tì ayén ve'ecán jín te'enteáru tì ij ayén tiu'ut'évaire'en í Dios jemi. Capu xaa ne'u, sino Dios pu ayén tiraata'ixaa t'íjín:

Mú'ee pej niyauj p'íríci.

Ijii nu niyen muaatéya'upuataca'a.

⁶ Ajta pua'amecié pu ayén tì'ixa t'íjín:

Mú'ee pej piyey pe'íjna jín tì'ivaire'e í Dios jemi

t'íj ajta ve'ecán jín tì'ivaire'e

a'íjna í Melquisedec t'íj na'a rusén jime'e.

⁷ T'í'ij auj yen seijre'eca'a íyey chaanaca japua, Jesús pu ayén huatéenu, ajta raat'éjhuaa a'íjna jemi tì raay'íiti'ihua'a tì ru'irájtuaani. Jéihua pu ayén hua'újyeineca'a a'íjna jemi t'í'ij a'íin caí raatá'acare'en tì huám'íini. Ajta a'íin Dios ayén ráanamujr'i a'íjna jime'e tì ayén huataúra'a tì ayén aráurasten a'íj tì t'í'ixe'leve'eca'a í Dios.

⁸ Ayeec pu í yaujra'an pu pú'ee'e, aúche'e pu ayén rí'i ráaruu tì ayén ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e í tì jín rajpuajítzica'a. ⁹ Ajta, t'í'ij Dios ayén raana'íjmire, Jesús pu a'íjna jín te'enteájrupi a'íjna jime'e tì a'íin ayén hua'irájtuaani t'íj na'a rusén jime'e na'íjmi'ica a'ímej í mej rá'astijre'e. ¹⁰ Ajta Dios ayén a'íjna jín tira'íjca tì ij ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'ut'évaire'en í Dios jemi t'íj ajta tiu'ut'évai a'íjna í Melquisedec.

Mej nu'u jaitze'e yaú'itíée muá'ara'ani í Dios jemi

¹¹ Jéihua tu tejá'amua'ixaate'ecu te'íjna jime'e. Mí ajta, jé'ecan pu muári'eri tej tiyen temua'a naa tejámuaatá'ixaate'en a'iné caxu ca'anacan yaú'itíée xa'aju'un. ¹² Jee xaa ne'u, íjii tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, ayée pu tiraavíjte'ecache'en sej siyey rujímua'a sena'a tihuá'umua'aten í seica.

Mí ajta caí caxu, sino ayée pu ruxe'leve'e tì ja'atí ayén ajtahua'a tejamuáamua'aten í mej jín aut'éjhuiica mej tihuá'umua'aten me'íjna jime'e í niuucari tì Dios jetze a'uvé'eye'i. Ayeec xu'een mat'íj a'íime í t'í'irí í mej rumua'atí léechi ye'eca, mej caí xi yá'ujepi'ira'a í cua'ira.

¹³ Ja'atí tì na'a tì ayén 'een t'íj pa'arí'i tì léechi jín ruuri, capu xi yaú'itie a'íjna í niuucari í mej jín tihuá'umua'aten a'íj tì ye'í sej rí'i tì'it'íjcha'íí í Dios jemi. ¹⁴ Mí ajta, a'íjna í niuucari tì ayén tì'ivaire'e t'íj í cua'ira í mej racua'aca í mej vaujsi, ayée pu tihuá'aci'iti mej mi me'íjna jín tihuá'umua'aten a'ímej í mej meri vaujsi, í mej majta meri raay'íiti tì ayén

tihua'amitiejte'e te pu'a'a ti'itfj ayén t'í'ixi'epi'in nusu caí. Ayeé pu 'een jín miyen raayf'iti me'fjna jime'e mej miyen r'í'i ti'itíujcha'íi í Dios jemi.

6

¹ A'fj pu jín, tiché'e tiyen mé rúuhua'axin te'fjna í mej jín amuacaí titá'tiitiri'i jíme'en í Cirístu'u tej ti tiyen jaitze'e huavaújse'en í Dios jemi. Tiché'e caí ché'e te'fjna jetze ucáaju'un, a'fjna í niucari ti jíme'en raxa tej seicié tiú'umua'ati te'fjna jime'e í ye'irá ti caí ché'e ti'itfj vaire'e í Dios jemi, nusu ti jíme'en raxa tej rá'atzaahuat'e'en í Dios. ² Ajta seica ti ayén tí'ita'ajjte'e tej nu'u huatámuai'ivijhua na'ari tej nu'u hua'avé'emuari'en ca'ín ti jíme'en raxa a'ájna xicáara'an í mej jetzen a'itajú'un a'fime í mej meri huácuii. Ajta, a'fjna í niucari ti jíme'en raxa ti Dios ayén huá'axijte'en seij ajta seij a'ij ti tí'iraci'iti t'fj na'a rusén jíme'e. Na'fjmi'lí t'fj na'a í tej teuchén tiraataxájtaca'a, ayée pu'u 'een í mej jín amuacaí titá'tiitiri'i. Pu'uri ruxe'ev'e tej jaitze'e huavaújse'en í Dios jemi. ³ Ayeé tu te'fjna jín rini ti pu'a'a Dios ayén titaatá'acare'en.

⁴ Mí majta seica, ayée mú meri huarfj. Seij pu ja'anáj ayén tihua'amitiejte'eca'a ti ayén ti'ayajna a'fjna í niucari. Mu'uri ja'anáj raamuá'a a'fjna ti Dios hua'utapua'fve ti ajta júte'e a'uvé'emej. Ajta a'fín xiéjnui'ucare'ara'an í Dios ayén huá'a tzajta'a huatéajturaa.

⁵ A'fí mú majta raataxi'ev'e a'fjna í niucari ti i'ir'en, ti ajta Dios jemi u a'uvé'emej. Majta mú ra'ancuré'a me'fjna í muári'eri'ira'a ti jín Dios ayén tiu'uta'ajta t'fj na'a rusén jíme'e.

⁶ Mat'fij mi mé rúurie. A'fj pu jín capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ayén hua'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a seicié tiú'umua'ati. Capu xaa ne'u, a'iné a'fí mú majtáhua'a rujímua'a rá'utatan í cúruu jetze me'fjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Majtahua'a mú á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite, a'fí mú majta rá'axieehuari'i.

⁷ Ayeé pu che'atá na'a tí'irineca huá'a tzajta'a í teite t'fj ajta ayén tí'irineca í chuej japua mat'fij huatéviiye. Dios pu ayén r'í'i tiratá'aca a'fjna í chuej ti pu'a'a mat'fijta huatéviiye, ayén japuan tiu'unén a'fjna ti tihua'atéva'iri a'fimej í mej japuan tí'ihua'aste. ⁸ Mí ajta, ti pu'a'a japuan tiu'unén a'fjna ti tétzicare'e, ajta a'fjna ti tiú'uxu'uhua'ate'e mat'fij huatéviiye, capu ti'itfj vaire'e a'fjna í chuej. Jee xaa ne'u, ayée pu tí'iri'iri ti ayén té'eme ti Dios a'ij pu'a'a ráaruuren, ajta ayén tiraateátaiira.

Tí nu'u r'í'i na'a ne'u t'ín ahuá'avaire'e mej mauj ruuri

⁹ Capu amín a'ij tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, mi tej já'amua'axe'ev'e, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mú'ejmi jime'e ti caí ayén tejamuáaci'iti a'fjna ti a'ij pu'a'a 'een, sino sej siyen ra'ancuré'asin t'fj na'a ti ayén ti'ise'fíre'e a'ame a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios amua'irájtuaani. ¹⁰ Dios pu xaa ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiraavfjte'e í sej jín tiu'umuáriej, sej seajta hua'utaxf'ev'e í Dios jetze me'ecan a'fimej í ti hua'irávi'itici í Dios. Capu a'atzu yá'uhua'ana í Dios sej seri jín tihua'utévai, sej seajta seúche'e ti'itfj jín tihua'atéva'iri.

¹¹ Ayeé tu tí'ijxe'ev'e mú'ejmi jime'e sej si siyen che'atá sena'a a'araujca'anéecan jín siyen rijca seica jime'e ti ij Dios ayén amuaana'fjmire'en a'fjna jime'e í sej jín rachú'ev'e ajta na'a caí nain te'entipua'are. ¹² Setá'aj caí siyen huá'ina'ase'e sino siyen che'atá sena'a huá'ini mat'fij a'fimej í mej ra'ancuré'asin me'fjna ti jín Dios te'ataújratiiri'i ti ayén tihua'uci'iti a'fjna jime'e mej té'atzaahuat'e, majta mej te'utáviicua'iri'i.

Ayeé pu té'eme a'ij ti Dios te'ataújratiiri'i

¹³ T'í'ij Dios ayén te'ataújratiiri'i a'fjna í Abraham jemi, a'fí pu ayén ruse'fj tiraata'ixaa í runiuuca jime'e, a'iné capu mé'e já'a hua'aca'a ja'atfí ti jaitze'e ve'ecán jín ti'itévée'ca'a ti ij ayén niúucare'ara'an jín tiraatá'an. ¹⁴ Ayeé pu tiraata'ixaa t'í'ijn: "Huápi'i nu r'í'i timuaateátuaasin. Jéihua nu huápi'i hua'utámu'iirejsin í á'ayaujmu'a."

¹⁵ Ajta a'fín Abraham, t'í'ij a'ateevi'i ti ayén rachú'ev'e ruxf'evi'ira'a jime'e, aj pu'i ayén ra'ancuré'a a'fjna ti jín Dios te'ataújratiiri'i.

¹⁶ Jee xaa ne'u, a'iné ayée mú t'í'ijri'ire í tete'ca mej runiuuca ti'itá'aca a'fjna jime'e í niucacajze'en a'fjna ti jaitze'e ve'ecán jín ti'itévée' mecaí a'fime. Ajta ja'anáj ti na'a mej ti'itfj jín tiújtea'axi'in, ayée mú ramua'aree ti ari r'í'i ti'ihua'úxi'epi'intare t'í'ij se'fj runiuuca jín ayén ti'itá'aca. ¹⁷ A'fj pu jín, t'í'ij Dios ayén tiraaxf'epi'intare ti ayén tihua'utase'fjrate'en

temua'a naa a'fmej í ti tihuá'aci'iti mej mi ráamua'aree ti caí a'atzu ri'írí ti seicié huárini a'fjna jime'e a'ij ti a'fín ari tiraax'epi'intare, a'fí pu ajta ayén runiuuca jín tiraataxájtaca'a.

¹⁸ A'fj pu jín, t'íhua'apua pu t'íseijre'e ti caí ja'atí raay'í'ti ti seicié tiú'uruuren í tatzajta'a, ti jíme'en caí ri'írí ti Dios ayén tiu'utéehua'ita: a'li pu a'fín pú'een, a'fjna í ti jín te'ataújratiiri'i, ajta runiuuca ti jín tiu'utaxájtaca'a. A'fj tu jín huatétaca'anen temua'a naa, iteen i tej jemin ajteáxiireca'a ti ij a'fín tacha'i á'ara'ani, tej ti tiyen ra'ancuré'an í tej rachú'eve'e, a'fjna ti ajta ayén raateájtuaa itejmi jemi.

¹⁹ Ajta a'fín í tej rachú'eve'e, ayée pu ca'aníjra'a tatá'aca ti ij caí ti'itíj tá'itziite'e í tatzajta'a, ti ij caí ti'itíj ta'antimú'á'itin. Cu xiee a'fí pu a'uteájrupi u ta japua, huarita'an a'fjna í cáixuri ti já'ita'a e'ecaavii.

²⁰ Ajta a'fín í Jesús, a'fí pu amuacá a'uteájrupi ti ij a'fín ta japua huániunu, a'fjna jime'e ti Dios ayén a'fjna jín tira'íjca ti i a'fín ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi t'j na'a rusén jime'e t'j ajta a'fjna í Melquisedec.

7

Jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Jesús caí í Melquisedec

¹³ Ajta a'fín Melquisedec, capu tíya'upuaca'a, ajta capu tinánaca'a. Capu ajta ámitieere'e ja'atí ti jetzen airaújneijte, capu ajta ayén ámitieere'e ja'anáj ti huanú'ihuaca'a na'ari ja'anáj ti huamí'i. A'fj pu jín, ayée pu che'atá na'a huaújrui t'j ajta se'j ti yaujra'an pú'een í Dios. Ajta a'fí pu ayén ve'ecán jín ti'itevéee a'ame í Dios jemi t'j na'a rusén jime'e. A'ajná'imua a'fí pu ajta a'fjna jín ti'itéveeca'a í rey jime'e a'fmej jemi í mej Salem é'echejca'a, ajta ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'fjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

Ajta a'fjna í mej jín miyen ratamuá'amua t'jín Melquisedec, ayée pu huataújmua'a t'jín "Rey ti r'í'í naa t'íajta". Ajta a'fjna ti rey pú'een ti Salem é'eme'ecan, ayée pu huataújmua'a t'jín "Rey ti r'í'í tihuá'ajcha'íi mej mi ruxiéhua t'í'itezejre'e". A'fí pu ra'antinájcheca'a a'fjna í Abraham teecan t'í'ij a'uun pu p'j'é'ejve a'u ti huajá'ucuii a'fmej í reeyejte. Ajta, a'fín Melquisedec ayén r'í'í tiraateájtuaa. T'í'ij jí Abraham ayén raatapuaíjve tamuáamuata'a pua'amé ti a'fjna jetze ajtème'ecantaca'a t'j na'a ti ayén tihuá'ari'iri'i.

Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'fjna í Melquisedec

⁴ Setá'aj siyen se'fjna jetze tiú'umu'a'ati ti huápi'i ve'ecán jín ti'itéveeca'a í Dios jemi a'fjna ti tayaaxúj pú'een. Ajta a'fjna í Abraham teecan, a'fí pu ayén raatapuaíjve a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé ti a'fjna jetze ajtème'ecantaca'a t'j na'a ti ayén tihuá'ari'iri'i.

⁵ Jee xaa ne'u, a'fíme í mej Leví jetze airaújneijte í mej majta ti'it'j jín títetate' í Dios jemi, ayée mú tiu'uta'ajti'ire mej miyen hua'utáhuavii í teite a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé í mej t'í'ijcha'íi a'ij ti té'eyu'usi'i a'fjna jetze í yu'uxari í mej jín t'í'ajta. Ayee mú xaa ne'u huá'ahuaviiraca'a í ru'íhuamua'a. Capu amín a'ij, ti pua'a a'fí mú majta Abraham jetze airaújneijte a'fíme í ihuáamua'ame'en.

⁶ Mí ajta amín, í ti caí huá'a jetze ajtème'ecan, a'fí pu ra'ancuré'a a'fjna Abraham jemi a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé. A'fí pu ajta r'í'í raateájtuaa a'fjna í Abraham. Ajta Dios pu ti'it'j jín te'ataújratiiri'i a'fjna jemi í Abraham. ⁷ Ajta, naími'i mú miyen ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti a'fín ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee ayén r'í'í tiratá'aca í Dios jetze me'ecan a'fjna ti ciliéene'e jín ti'itéjvee.

⁸ Ajta, ayée pu t'í'irineca íyen chaanaca japua mej mi miyen ra'ancuré'an me'fjna í tamuáamuata'a ti pua'amé a'fíme í teite í mej majta cui'ica. Mí ajta, ayée pu ti'iteúxajta ti a'ájna'imua, a'fí pu ayén ra'ancuré'a a'fjna ti auj jín ruuri.

⁹⁻¹⁰ A'fj pu jín, ri'írí tej tiyen raataxáj yee a'fí pu Leví ajta ayén tiu'unájchitaca'a a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé a'fjna jime'e ti aúche'e huatasej're'esin a'fjna jetze í ruyaaxu, a'fjna í Abraham teecan. Leví pu xaa tiu'unájchitaca'a a'fjna t'í'ij Melquisedec ayén ra'antinájcheca'a a'fjna í Abraham teecan.

Cirístu'u pu ve'ecán jín ti'itevéee a'ame t'j na'a rusén jime'e

¹¹ Ajta, ti pua'a ri'irístanche'e ti hua'unajmire'en í teite í Dios jemi a'ájna jíme'e mej ve'ecán jín títetateí a'íme í mej Leví jetze ajtème'ecan, capu a'atzu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti seáj ayén huatasejre'en ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévai'en tój ajta tiu'utévai a'ájna í Melquisedec, ti ajta caí Leví jetze ajtème'ecantaca'a. Capu xaa ne'u ayén ruxe'eve'e á'ame'enche'e, a'iné a'áin niuucari í mej jín ti'ajta, a'í pu ayén huatasejre huá'a jemi í mej Leví jetze ajtème'ecantaca'a.

¹² Mí ajta xaa, ti pua'a ayén ruxe'eve'e mej seicié huárini mej mi hua'antíhuani a'ámej í mej te'enteáruite í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej seicié ráaruuren í niuucari í mej jín tiu'uta'ájta.

¹³ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, a'iné a'ájna í tej jíme'en raxa, seáj pu teitejra'a jetze ajtème'ecan, ajta capúu xi ja'anáj ja'atí ayén ti'itíj jín tiu'utévai í Dios jemi, ti ajta a'ájna teitejra'a jetze ajtème'ecan.

¹⁴ Jee sein, a'áin tavástar'a ayén Judá jetze airaújnejite. Ajta a'áin Moisés teecan capu ja'anáj ti'itíj huataxájtaca'a a'ájna jíme'e í teitejra'a, ti huá'a jetze huatasejre'enche'e a'áme í mej ve'ecán jín ti'itevéé muá'aju'unche'e í Dios jemi.

¹⁵ Jee xaa, ayée pu ti'ayajna xaa ne'u, ti seáj ayén huatasejre ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín ti'itíjvee í Dios jemi tój ajta a'ájna í Melquisedec. ¹⁶ Ajta a'áin, capu ayén a'ájna jín tira'ájca a'ájna jíme'e ti ayén araúrasten a'íj mej tira'uyú'uxaca'a a'áme í teteca í mej cui'ica a'íj ti tiu'ujxe'eve'e ti seáj jetzen airaanen t'íj ti'itíj jín te'enteáruite í Dios jemi.

Capu xaa ne'u ayée na'a, sino a'í pu a'ájna jín ayén te'enteájrupi a'ájna jíme'e ti ayén ruurican seíre'e a'ame tój na'a rusén jíme'e. Ajta, capu ri'irí ti ja'atí ra'upuá'ajte'en. ¹⁷ Ajta, ayén jíme'en tiu'utaújxajtaca'a tójín:

Mú'ee pe piyen che'atá pena'a

ve'ecán jín ti'itevéé pua'amé í Dios jemi

tój na'a rusén jíme'e tój ajta a'ájna í Melquisedec.

¹⁸ Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ari ayén ra'uré'uu a'ájna í niuucari ti amuacá raateájtuua a'ámej jemi í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a. Ayee pu a'ájna jín huaríj a'iné camu té'eviicua'iraca'a a'áme í mej ve'ecán jín títetate'eca'a, ajta capu ti'itíj tiu'utévai a'ájna í niuucari. ¹⁹ Jee xaa, capu ti'itíj huanajmire a'ájna í niuucari í mej jín t'íajjtaca'a, sino a'í pu xaa t'íj Dios ayén raateájtuua itejmi jemi a'ájna ti jaítze'e rí'en í tej rachú'eve'e, í tej teajta jín vejli'i ajteáxiire jemin í Dios.

²⁰ Ayee pu ajta 'een jín jaítze'e tí'ivaire'e a'ájna í tej rachú'eve'e a'ájna jíme'e ti Dios ayén runiuuca tiu'utá'an, ayén raateájtuua itejmi jemi. Majta a'ámej í seica, ayée pu Dios caí runiuuca jín tiu'utá'a a'ámej jíme'e. Capu amín a'íj, maúche'e mú ve'ecán jín te'enteájrupi í Dios jemi.

²¹ Mí ajta a'ájna í Jesús, a'í pu a'ájna jín ayén te'enteájrupi niuucajtze'en a'ájna ti jíme'en tiu'utaxájtaca'a tójín:

Tavástar'a, mú'ee pej ve'ecán jín ti'itevéé pua'amé

í Dios jemi tój na'a rusén jíme'e,

ajta a'íj pu caí ja'anáj ruhuárita'a cáame.

²² A'íj pu jín, ayén éene'e já'araa ti a'áin Jesús a'áin pú'eene'e í tej jín ráamua'aree ti jeíhua huápí'i jaítze'e rí'en a'ájna í niuucari ti jéjcuca í ti jín Dios te'ataújratziiri'i itejmi jemi.

²³ Majta a'áme í mej mejmí'i ve'ecán jín tiu'utévai í Dios jemi, mu'ití mú miyen ará'aseca'a me'ájna jíme'e mej caí a'achú á'atee mej miyen me'ájna jín tiu'utévai'en a'ájna jíme'e mej cui'icaa.

²⁴ Mí ajta amín í Jesús, a'iné amí pu ayén seíre'e a'ame tój na'a rusén jíme'e, a'í pu ajta ve'ecán jín ti'itevéé a'ame í Dios jemi tój na'a rusén jíme'e. ²⁵ A'íj pu jín, a'í pu raayí'iti ti nain jín hua'irájtuaani a'ámej í mej huataújtuire'en í Dios jemi me'ájna jíme'e me' rá'astjire'e me'ájna í Jesús. Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné ayée pu 'een jín ruurican huateáturaasin ti ij huá'a japua huániuni.

²⁶ A'íj pu ajta jín, ayée pu tiraavíjte'eca'a ti ayén ta japua huániuni seáj ti ayén 'een tój a'ájna ti ayén ve'ecán jín ti'itíjvee í Dios jemi. A'í pu ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itíj jín a'íj pua'a hua'aruuren í teite. Capu ajta ti'itíj jín até'itzeaara í Dios jemi. Ajta, capu ayén ti'itíjcha'í matíj í seica í mej a'íj pua'a

tí'itesejire'e í Dios jemi. Dios pu ajta ayén rí'í raateájtuaa ti ij a'fín ayén jemin a'uteáturan júte'ímua u ta japua.

²⁷ Ajta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'fjna Jesús ayén tiu'utámuaí'ivejta í ru jíme'en nain xicaj tzajta'a, capu ajta huá'a jíme'en í teite matj tí'ijri're a'fime í seica í mej ve'ecán jín tí'tetateí í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu sefj na'a huarfj nain jime'e tí'ij a'fín rusefj huataújmuai'ivejtaca'a. ²⁸ Ajta, a'fjna í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée pu hua'antíhuauca mej mi ve'ecán jín tiu'utévaire'en a'fime í teite í mej caí té'eviuca'í í ru tzajta'a. Mí ajta, a'fjna í niuucari í tí jín Dios te'ataújratiiri'i, a'fí pu ayén ra'antíhuau' a'fjna í yaujra'an ti ari huatéújnaimire tífj na'a rusén jime'e.

8

Jesús pu ve'ecán jín ti'itétjvee u ta japua

¹ Ajta a'fjna í tej jíme'en ti'ixa, ayée pu huataújmuua'a. Pu'uri sefj ayén ve'ecán jín ti'itétjvee í Dios jemi ti ayén ta japua niuuca. A'fí pu ari a'uun a'ujjeíjxi ruri'irínta'a a'u ti e'ecájca a'fjna ti huápí'í naa seijre'e a'ujna júte'e. ² A'u pu tí'ivaire'e u teuyjta'a, a'fjna jetze í inaamua ti tzáahuati'ira'a jín a'utétjvee a'u ti Dios é'esejire'e. Capu teví rá'ajtaahuaca'a sino tavástara'a pu'u.

³ Ayee pu tí'ijci'icipua ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín ti'itétjvee í Dios jemi ti a'fín raateájtuaani í meesa japua a'fjna ti tiu'utapuaíjve'en, ajta í ti'itén mej hua'utámuaí'ivejtaca'a. A'fj pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'fín Jesús ajta tí'itétj huatámuaí'ivejta.

⁴ Tí pua'a a'fín ayén huatéveecache'en íyey chaanaca japua, capu a'atzu rí'iríistanche'e ti a'fín ayén ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'iné maúche'e mú seica miyen seijre'e í mej miyen me'fjna jín tí'imuaí'ivejtaca í mej jín tiu'utapuaíjvee í Dios jemi, a'ij ti té'eyu'usi'í a'fjna jetze í niuucari í mej jín tí'aijta. ⁵ Majta a'fime, ayée mú tí'ivaire'e a'fjna ti ayén seijre'e tíj cíeenime'ara'an a'fjna ti júte'e é'esejire'e.

Majta, matí'ij miyen aráuásten í hua'aye'ira, ayée mú tí'ira'ijchue a'ij ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e í júte'e í Dios jemi. A'fj pu jín, tí'ij Moisés teecan ayén a'utecheníche'en tí rá'ajtaahua a'fjna í inaamua ti Dios ayén tiraatá'itíiri'i, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: "Patá'aj hui piyen nain jín huárini a'ij nej timuaataseíjrate patí'ij pe'uun a'utéveeca'a í jirí japua."

Círístu'u pu nu'u raateájtuaa itejmi jemi í niuucari ti jaítze'e rí'en caí í ti mí'ime'ecan

⁶ Mí ajta íjii, Círístu'u pu'uri ayén ra'ancuré'a ti ayén a'fjna jín tiu'utévaire'en a'fjna jime'e ti jaítze'e rí'en í Dios jemi caí a'fjna í mej jín tí'ivaire'e íyey chaanaca japua. Ayee pu che'atá na'a jaítze'e rí'en a'fjna í niuucari í tí jín ta japua huaniú. Ayee pu 'een jín jaítze'e rí'en a'iné jaítze'e pu rí'en a'fjna í niuucari í tí Dios ayén raatá'a, tí ajta jaítze'e rí'en a'fjna í tí jín te'ataújratiiri'i tí tí'itaci'iti.

⁷ Ajta a'fín niuucarijra'a í tí jín amuacá Dios te'ataújratiiri'i, tí pua'a ayén caí tí'itétj jín te'utéturaanche'e, capu a'atzu huataujci'ipuáache'e tí sefj ayén huáteuni í tí jín Dios ayén te'ateújratiira. ⁸ Mí ajta Dios, ayée pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte mej caí a'atzu aráuáste me'fjna jime'e í niuucari tí amuacá raateájtuaa huá'a jemi. A'fj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Ayee pu tí'ixa í tavástara'a yee me'ecui xaa, ne'u.

Pu'uri a'fjna xicáara'an jetze teja'uré'enejsin

nej jetzen jécucan jín niuucari tihua'utá'asin

í mej jín te'atánratiira ne'ímej jemi

í mej Israél jetze ajtéme'ecan,

neajta huá'a jemi í teitestemua'ame'en a'fjna í Judá.

⁹ Canu niyen che'atá nena'a éeni'ici'en

í niuucari hua'utá'asin netíj tihua'utá'a

a'fimej í huá'avaujsimua'aci'í,

a'fjna xicáara'an nej jetzen hua'utévai,

neajta hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto,

a'iné camu á'atee mej miyen huárini

a'ij nej ne'fjna jín tihua'íjca ne'fjna jetze

í niuucari nej raateájtuaa a'ímej jemi.
Mí ajta, capu ché'e nej jetze ruxe'eve'eca'a
nej rí'i tihuá'ucha'in.

¹⁰ A'ii pu a'fín pú'een í niuucari tí jéjcu
í nej jín te'atánratziira a'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtème'ecan.

Ayee pu ajta ti'ixa í tavástara'a tíjín:
Tí'ij te'entipúa'are a'ájna xicáara'an jetze,
ayée nu ca'aníjra'a hua'utá'asin
mej mi ra'utámua'aree í ru tzajta'a
í niuucari í nej jín tí'ajta.

Ayee nu raateátuaasin í neniucca huá'axiejniu'uca jetze,
sej neajta sej, temua'a naa.

Neajta nu inee huá'a Dios pu'éene'e na'ame.
Majta a'íime, a'íí mú nete'fetestemua'a muá'aju'u.

¹¹ Majta a'íime, camu ché'e miyen tihua'utá'itiiira
í ruxí'ej teite yee setá'aj ráamua'ati í tavástara'a.

Camu xaa ne'u, a'iné naími'i
mú miyen nemua'atée muá'aju'u,
matíj mena'a pua'amé í teite,
a'íime í mej ciliéene'e jín títetateí,
majta a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

¹² Neajta inee, nee nu niyen tihua'utá'uuni'ira
í mej jín a'ij pua'a tí'itiiújcha'iica'a ineetzi jemi.

Neajta, canu ché'e ja'anáj niyen ra'utámua'areeri'i
í mej jín neetzi jemi auteájturaa.

¹³ Ayee pu'u na'a, a'iné tavástara'a pu ayén jíme'en ti'ixa yee “jéjcuacan nu jín niuucari huateátuaasin”, ayée pu 'een jín ajta ayén tiraaxí'epi'intare tí ari mí'ime'ecan a'ájna í niuucari tí amuacaí huá'a jemi raateájtuaa. Ajta a'fín tí ari mí'ime'ecánta já'araa, ajta caí ché'e tí'itíj vaire'e, pu'uri tén antipúa'ari nain jíme'e.

9

í inaamua ti yen seijre'eca'a íiyen chaanaca japua

¹ Ajta jíme'en í niuucari tí amuacaí a'ímej jemi raateájtuaa, ayée pu jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raná'amiche'en í Dios, ajta a'ij tí éene'e seíire'e a'ame a'ájna í inaamua. ² Ajta a'fín í inaamua, hua'apua pu jín ájtaavijhuaca'a í mej tzajta'an te'irá'a í mej jín tí'ina'amiche'e. Ajta tzajta'an í tí á jéjre'e ájtaavijhuaca'a, a'úu pu a'utéveeca'a a'ájna tí antitátzajmee, ajta a'ájna í meesa tí ajta japuan e'etíá'a a'ájna í pan tí Dios jemi huatétuiihuaca'a. Ayee pu téja'arájtehuaa tí nu'u “a'ájna a'u tí Dios huatéúra'ate.”

³ Ajta, huarita'an a'ájna cíxuri tí já'ita'a e'ecáavij tí hua'apua, a'úu pu sej a'utéveeca'a í inaamua. Ayee mú te'etamuá'amua tíjín “A'ájna tí Dios huápi'i huatéúra'ate”. ⁴ A'uu pu tzajta'an seijre'eca'a a'ájna tí oro jín taavijhuaca'a, mej majta japuan tí'imuai'ivejta'care'e cítzive'eri jíme'e. A'uu mú majta ru'uteájtuaa a'ájna í chí'ira'an tí oro jín nain japua cámeijri'ihuaca'a, tí ajta urámuaaca'a a'ájna tetej tí jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ájna í niuucari tí jín Dios amuacaí te'ataújratziiri'i. A'uu pu ajta huiirájcati a'ájna í xa'ari tí oro jín taavijhuaca'a, tí ajta tzajta'an urámuaanica'a a'ájna í cua'ira, a'ájna í mej miyen ratamuá'amua tíjín maná. A'uu pu ajta huiiráca'atii a'ájna í Aarón itzj tí jetzen te'ejtaneájxi.

⁵ Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta huápi'i naa seijre'e, a'úu mú japuan utiú'uaca'a a'íime í mej hua'apua. A'íí mú ru'ana jín ra'avá'anajca'a a'ujna a'u tí Dios tihua'utá'uuni'iracare'e. A'iné tí'imuí í mej me'uun te'irá'a, capu cí'ipe tej íjii tiu'utaxáj seexu'ijmé'en nain tíj na'a.

⁶ Matf'ij meri nain rfi'í tiú'uruu, ja'anáj ti na'a mú me'uun a'uteáru'ipiche'e tzajta'an í ti amúajca í inaamua a'ñime í mej ve'ecán jín t'l'ivaire'eca'a í Dios jemi mej mi miyen huárini a'ij mej me'ñjna jín tite'entiújmua'aree a'ij ti tiú'ujxe'leve'e.

⁷ Ajta í sejí jetze í inaamua, sejí pu'u a'uun a'uteáru'ipi t'j na'a sei nine'ira'a jime'e. A'ñi pu a'ñin pu'éene'e a'ñjna ti jaítze'e ve'ecán jín t'l'ivaire'eca'a í Dios jemi. Ajta a'ñjna huajásime'e a'ñjna í xúure'e ti jín tiu'utámuai'ivejta í rujñmua'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'ñimej jime'e í teite, í mej jín Dios jemi auteájturaa.

⁸ Ajta a'ñin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu jíme'en t'l'ita'ixaate'e ti ayén huataúj-mua'a ti caí xi te'entácuuni'i tej ti te'uun a'uteáru'ite a'ájna ti jéñhua huápi'i huateúra'ate í Dios ti pua'a auj a'uun a'utevéeca a'ñjna í inaamua ti á jéjre'e é'esejre'e. ⁹ Ajta a'ñin ti á jéjre'e é'esejre'e, ayée pu huataújmu'a í hua'aye'ira í mej jñi huáteite. Ayee mú t'l'ijri'ire a'ñime í mej miyen araurasten me'ñjna í ye'irá. A'ñi mú t'l'itatú'iri í Dios jemi ti'it'j ti na'a mej ti'ipuajve'e, majta í mej raatámuai'ivajta.

Mí ajta, t'j na'a ti ayén 'een í mej raatámuai'ivajta, capu a'ñin pú'een í ti xaa raanañmire'en í mua'atziire'ara'an a'ñjna ti rana'amiche í Dios. ¹⁰ Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu'u a'ñjna jín t'l'ivaire'e í mej racua'aca nusu mej raye'eca na'ari í mej jñ huaté'ñhuaxi'in, nañjmi'i t'j na'a pu a'ñin pú'een í mej mena'a jín t'l'ajta a'ij ti huárini í rujñmua'a. Ayee pu ti'ihuaújxi'epi'intare mej miyen rici asta na'a caí Dios ayén raanañmire'en t'j na'a ti t'l'isejre'e.

Í xúure'e ti jín huajñnaimjire í niuucari ti jéjcu

¹¹ Ajta jñi, Círístu'u pu ayén huatasejre itejmi jemi a'iné a'ñi pu ve'ecán jín ti'it'éjvee í Dios jemi ti ij ayén a'ñjna jín rfi'í titaatá'an t'j na'a ti i'ixi'epi'in 'een ti auj ayén teja'uré'enejsin. A'u pu já'ita'a a'uteájrupi í inaamua jete ti jaítze'e t'l'ivaire'e, ti ajta jéñhua jaítze'e huateújnaimjire, a'iné capu ayén ájtaavijhuaca'a muájca'a jime'e. ¹² Sejí pu'u a'uun a'uteájrupi a'ujna ti Dios ayén huateúra'ate. Ajta, capu a'ñin huajásime'e a'uun a'uteájrupi í hua'axuure'e a'ñimej í caurasi nusu a'ñimej í viseáru'use, sino ruxuure'e pu jín a'uun a'uteájrupi ti ij raatáhuauuni ti tiu'utanájchita huá'a jetze me'ecan í teite t'j na'a rusén jime'e í mej jñ auteájturaa í Dios jemi.

¹³ Jee xaa ne'u, c'j pu caj t'l'ivaire'eca'a mej miyen huá'aruuren a'ñime í mej ti'it'j jín auteájturaa í Dios jemi, mej miyen hua'uté'ñraxi'in me'ñjna jime'e í hua'axuure'e í caurasi, ajta í hua'axuure'e í tuuru'use. Majta mú jñ hua'acáviviiraca í nasj'ra'an í viseáru'u ti huáacaj í mej raateái. ¹⁴ A'j pu jñ jéñhua pu huápi'i jaítze'e jamuaaté'ñraxi'in í a'amua mua'atziira'a jetze a'ñjna jime'e í xúure'e ti Círístu'u ra'iráaxire. Ajta, a'ñjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti rusén jñ sejre'e, a'j pu jetze huateújca'anejca'a ti ij ayén caí ti'it'j jñ a'aturáa t'ij huataújmuai'ivejtaca'a í Dios jemi. Ayee pu 'een jñ huarfj sej si siyen raatapúa'ajta sej rá'astjire'e se'ñjna í ye'irá ti caí ché'e ti'it'j vaire'e, sej si tiu'utévaire'en se'ñjna jemi í Dios ti i'irúuri.

¹⁵ A'j pu jñ, a'ñi pu a'ñin pú'een ti ayén tiraaxi'epi'intare ti Dios jéjcuacan jñ te'ateújratziira huá'a jemi ti hua'utajé mej mi miyen ra'ancuré'an a'ñjna ti tihua'aci'iti t'j na'a rusén jime'e a'ij ti Dios te'ataújratziiri'i. Ayee pu té'eme, a'iné Círístu'u pu huami'i a'ñjna jime'e ti ij huá'ari'i í mej jñ auteájturaa í Dios jemi matf'ij mauj rá'astjire'eca'a me'ñjna í niuucari í ti amuacá jñ te'ataújratziiri'i í Dios.

¹⁶ Ayee pu t'í'een, ti pua'a ayén sejre'e í cuapée ti jetzen té'eyu'usi'i ti nu'u ayén t'l'iraci'iti sejí í ja'ati, amuacácan pu ayén ruxe'leve'e ti a'ñjna í ja'atf huámi'ini ti ayén cuapée jñ te'ataújratziiri'i. ¹⁷ Jee xaa ne'u, aj pu xaa ayén t'l'ivaire'e a'ñjna í cuapée ti pua'a ayén huámi'ini a'ñjna í ja'atf ti a'ñjna jñ te'ataújratziiri'i. Ajta, ti pua'a auj ruuri a'ñjna í ja'ati, capu a'atzu tiratéva'iri í sejí a'ñjna í cuapée í ja'atf ti ayén t'l'iraci'iti.

¹⁸ A'j pu jñ, ayée pu ajta ayén ruxe'leve'eca'a ti a'ñin niuucari ti amuacácan jñ te'ataújratziiri'i í Dios, a'ñi pu ajta a'ñjna jñ ti'ihuaújxi'epi'intari'iri'i a'ñjna jime'e ti ti'it'j ruxuure'e airáaxire. ¹⁹ T'f'ij a'ñin Moisés teecan ayén tihua'utánamuajriste nañjmi'ica í teite t'j na'a ayén té'eyu'usi'ihuaca'a jetzen í niuucari í mej jñ t'l'ajta, a'ñi pu tírajnájchi a'ñjna í hua'axuure'e í viseáru'u, ajta jamuan í hua'axuure'e í caurasi a'ñjna í jaj jamuan, ajta

jamuan a'ljna í muxaj ti pa'u, ajta jamuan a'ljna í hisopo pi'ista. Aj pu ij, a'ljna jín, ayén raatétzutijraxi í yu'uxari ti jír'i, ajta hua'utétzutijraxi najjmi'ica í teite.

²⁰ Ayeé pu a'ljna jín huaríj, aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa títjín: "A'ii pu a'fín pú'een í xúure'e ti jín ayén tiú'uxi'epi'itarí'ihuaca'a a'ljna í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'í mú'ejmi jemi. Ayeé nu ne'ljna jín huaríj a'ij ti a'fín titaata'aj." ²¹ Ajta a'fín Moisés teecan, ayén che'atá na'a xúure'e jín raatétzutijraxi a'ljna í inaamua, ajta tój na'a ti'ipua'amé í xa'ari, ajta í tuxa'a í mej jín tí'ivaire'e a'ujna inaamua jete.

²² Jee xaa ne'u, ayén tí'ayajna. Jíme'en a'ljna í niuucari í mej jín tí'ajta, tfmua'a mú tñ nain huatáu'í'iraxi xúure'e jíme'e. Ajta, ti pua'a caí tí'títj ra'iráxire'en í ruxuure'e, capu a'ij tí'ír'i'iri ti ayén tihua'utá'uuni'í í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

Í muai'ivéjri ti xaa jaítze'e rí'en

²³ A'lj pu jín ayén ruxe'eve'eca'a mej miyen raaté'íiraxi'ín tój na'a ti ayén seijre'eca'a tój ciénime'ara'an pú'een a'ljna ti júte'e é'eseijre'e. Ajta ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raaté'íiraxi'ín a'ljna ti júte'e é'eseijre'e a'ljna jíme'e í muai'ivéjri ti jaítze'e rí'en caí í mej jín miyen tí'íjri'ire íyén chaanaca japua.

²⁴ Ajta a'fín Ciríistu'u, capu a'uun a'uteájrupi inaamua jete ti muájca'a jín ájtaavijhuaca'a, ti ajta ayén 'een tój ciénime'ara'an a'ljna ti júte'e é'eseijre'e, sino a'úu pu u ta japua a'uteájrupi í Dios jemi ta jetze me'ecan.

²⁵ Ajta, capu a'uun a'uteájrupi ti ij mu'íití huataújmuai'ivejta tój ajta a'fín ti ve'ecán jín tí'ivaire'e íyén chaanaca japua. Ayeé pu tój na'a sej nine'ira'a jetze a'fí pu a'uteáru'ipi a'ljna ti Dios huatáu'ra'ate ti ij raatétzutijraxi'ín xúure'e jíme'e ti a'fín rusej caí ra'iráxire, sino sej pu'u a'uun a'uteájrupi a'ljna í Ciríistu'u. ²⁶ Na'ari caí, ayée pu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti a'fín mu'íití rajpua'ítzi á'ame'enche'e tój na'a ti huatasejre í chaanaca tej japuan yen seijre'e.

Mí ajta, ayée pu xaa ne'u tí'ayajna ti a'fín sej na'a ayén huatasejre íjii ti ari nain te'entipua'ajte ti ij ra'antipua'ajte'en í mej jín até'ítze'ara í Dios jemi. Ayeé pu 'een jín ra'antipua'ajte a'ljna ti rusej huataújmuai'ivejtaca'a. ²⁷⁻²⁸ Ajta, ayée pu tí'ihuaujxi'epi'ín-tarí'iri'í a'ímej jemi í teite ti sej na'a ayén tiráaci'iti í teáata'a ti huámi'ini, ajta á'iyen Dios rá'axijte'en. Ayeé pu che'atá na'a 'een ti a'fín Ciríistu'u sej na'a huataújmuai'ivejtaca'a huá'a jetze me'ecan í teite ti ij huá'ari'í í mej jín mu'íití auteájturaa í Dios jemi. Ajta, a'fí pu ajtahua'a huatasejre'esin huá'a jemi í mej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e. Capu ché'e puajtzi hua'utá'asin a'ljna jíme'e í mej jín á'atura í teite sino a'fí pu icu hua'irátuaasin.

10

Capu rí'ír'i ti a'fín niuucari í mej jín tí'ajta ayén hua'unajmire'en í teite

¹ Ajta a'fín í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu'u na'a 'een tój ciénime'ara'an tój na'a ti í'ixi'epi'ín ti ayén teja'uré'enejsin. Capu a'fín pú'een a'ljna ti tzáhuati'ira'a jín seijre'e í Dios jemi. Ajta, a'iné ayée pu ruxe'eve'e mej miyen che'atá mena'a tiu'utámuai'ivejta tój na'a sej nine'ira'a jíme'e, a'lj pu jín capu a'atzu a'ij tí'ír'i'iri ti a'fín niuucari ayén hua'unajmire'en a'ímej í mej jemin ajteáxiiri í Dios jemi.

² Na'ari caí, ti pua'a pí na'a, ¿ni qui mecaí raatapua'ajtanche'e mej miyen tiu'utámuai'ivejta? Jee xaa ne'u, a'iné ti pua'a miyen tihua'utá'uuni'irache'en í mej jín auteájturaa í Dios jemi, camu ché'e miyen ra'utámua'aréerejche'e mej tí'itíj jín auteájturan.

³ Mí ajta, ayée mú me'ljna jín ra'utámua'aree tój na'a sej nine'ira'a í mej jín Dios jemi auteájturaa me'ljna jíme'e mej miyen tí'imuai'ivejtaca. ⁴ Ayeé pu'u na'a, a'iné capu rí'ír'i ti ayén a'ljna jín tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'ljna jíme'e í hua'axuure'e a'ímej í tuuru'use, majta a'ímej í caurasi. ⁵ A'lj pu jín, tí'íj a'fín Ciríistu'u yen huatasejre íyén chaanaca japua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a títjín:

Capej piyen raataxí'íve nej tí'itíj tiu'utámuaí'ivejta na'ari nej tí'itíj tiu'utátuiire'en mú'eezti jemi, sino ayée pej rí'í náaruu í nej ratéhua'ira'a.

⁶ Capu a'atzu mua'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámuaí'ivejta mú'eezti jemi

í mej hua'uteátaj na'ari
 í mej miyen tiu'utátuiri'í mú'etzi jemi a'fjna jime'e
 í mej jín auteájturaa mú'etzi jemi.

⁷Netf'ij ni niyen tiu'utáneixaa yee:

“Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej
 nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'eve'e,
 mú'ee, mi pej Dios pú'een, a'ij tí neetzi jime'e
 té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tí jíri'í.”

⁸Amuacáí pu ayén tiu'utaxájtaca'a yee tí Dios caí ra'aránajcheca'a mej miyen tiu'utá-muai'ivejta na'ari mej tí'títj tiu'utátuiri'en í jemin. Ajta yee tí caí raatax'íeve mej miyen tiu'utámuaí'ivejtaca'a í mej hua'uteátaj nusu mej me'fjna jín tiu'utámuaí'ivejtaca'a me'fjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Naími'í títj na'a mej miyen tí'imuaí'ivejta, ayée pu t'fhu'uta'afj mej miyen huárini a'fjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹Ajta á'iyen ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'eve'e mú'ee, mi pej Dios pú'een.” Ayee pu huataújmu'a a'fjna tí raataxájtaca'a tí a'fín ari ra'ur'í'uu a'fjna í niuucari tí amuacáí huatétuuihuaca'a tí ij raateájtuaani í tu'uvé'eteajti. ¹⁰Ajta, a'íné ayén rux'í'eví'ira'a jín mú a'uvé'emej, a'fí pu ajta ayén tu'iráavi'ti títj na'a rusén jime'e a'fjna jime'e tí ayén huataújmuai'ivejtaca'a í rutevíj jime'e a'fjna í Jesús tí ajta Círíistu'u pú'een.

Círíistu'u pu ayén tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi

¹¹Ajta ja'atí tí na'a tí ve'ecán jín tí'it'éjvee í Dios jemi, ayée pu nain tójca'ari tzajta'a tí'ivaire'e a'fjna jime'e í tí jín tira'fjca. Ja'anáj tí na'a ayén che'atá na'a tí'imuaí'ivejtaca, a'fjna tí caí tí'it'íj vaire'e tí ij tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹²Mí ajta a'fín Círíistu'u, t'f'ij ayén sejí na'a tí'utámuaí'ivejtaca'a tí ij ayén tihua'utá'uuni'í títj na'a rusén jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'fí pu a'uun a'ujyefjxi rí'írínta'a í Dios. ¹³⁻¹⁴Aj pu'í a'ut'éjche tí raachú'íeve'en asta na'a caí temua'a naa tihua'utémua'itin naíjmi'íca í mej rájcha'íire'e, a'íné sejí pu jín í muai'ivéjri, ayén hua'unajmire títj na'a rusén jime'e a'ímej í tí hua'iráavi'í'iti. ¹⁵Ajta a'fín xiéjnu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu che'atá na'a tí'ixa itejmi jemi. Amuacáí pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

¹⁶Ayee pu tí'ixa í tavástara'a tí jime'en yee:

A'íi pu a'fín pú'een í niuucari
 í mej jín te'atánratziiri'í huá'a jemi
 tí'íj te'entipua'are a'fjna xicáara'an jetze.

Nee nu niyen hua'utá'asin mej mi miyen ra'utámua'aree í ru tzajta'a
 í niuucari í mej jín tí'ajta.

Neajta nu niyen raateátuaasin me'fjna í niuucari
 í huá'amua'atziira'a jetze.

¹⁷Ajta ayén tí'ixa tíjín:

Canu ché'le ra'utámua'areeri'í
 í mej jín neetzi jemi auteájturaa
 na'ari í mej jín a'ij pua'a tí'ití'ujcha'íica'a.

¹⁸A'fj pu jín, camu ché'le miyen tí'imuaí'ivejtaca me'fjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'íné Dios pu ari tihua'utá'uuni'iri'í.

Mej nu'u te'utáviica'í

¹⁹Ajta íjii, ne'íhuamua'a, ayée pu tí'itá'aca tej tí taxiéehua te'uun a'uteárute teyujta'a a'u tí Dios e'irájca a'fjna jime'e tí a'fín Jesús ra'iráaxire í ruuxure'e ta jetze me'ecan.

²⁰A'fj pu jín ayén jéjcuacan jín taatájuyete í tej japuan huajú'un tej tí teajta jál'ita'a a'uteárute a'u tí e'ecáaviij a'fjna í c'íxuri tej tí te'uun tzajta'an ruurican jín huateáturan te'fjna jemi a'fjna jime'e tí rujíme'en huataújmuai'ivejtaca'a. Ajta a'fín í c'íxuri, yee pu huataújmu'a í tévira'an a'fjna í Jesús. ²¹Ajta, íjii pu ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í jemin ta jetze me'ecan í tej te'festemua'ame'en pú'een í Dios.

²²A'fj pu jín, tiché'le tiyen vejli'í ajteáxíire í jemin tetfj teite í tej tzáahuati'ira'a jín urar'í'en seijre'e í ta tzajta'a. Tiché'le taxiéehua jemin ajteáxíire te'fjna jime'e tej tiyen rá'atzaahuate'e tí ayén tí'ayajna tí a'fín Dios r'í'í titaatá'asin a'fjna jime'e tí a'fín Círíistu'u

ari taaté'iraxi í taxiejniu'uca jetze tej ti caí ché'le ra'utámua'aree í tamua'atzíra'a jetze a'fjna ti a'ij pua'a 'een. Nain pu jín icu, taaté'iraxi í ta jetze.

²³ Tiché'le tiyen te'fjna jín te'utáviicua'i tej teuj tiyen té'atzaahuat'e a'ij tej teri tihua'utá'ixaa í teite a'fjna jime'e í tej rachú'eve'le. Ché'le caí ti'it'ij ayén ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti caí ché'le té'atzaahuat'e í Ciriístu'u, a'iné a'íi pu caí ja'anáj ti'it'ij jín até'itzeaa ra ti runiuuca jín te'ataújratiiri'i itejmi jemi. ²⁴ Tiché'le tiyen huárini tej ti ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij tej ti huátaxe'eve'en, teajta tiyen huárini ti x'ep'i'in jime'e.

²⁵ Tiché'le caí raxiéehuata tej tiyen caí ché'le e'etítase'irihua'an a'ij mej tí'ijri'ire í seica, sino tiché'le jaítze'e ca'aníjra'a huatáta'an tej ti tiyen rí'i ti'ihuátaxe'eve'en tet'ij ta'ihuua-mua'a te'fjna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti a'ájna xicáara'an jetze ari teja'uré'enejsin.

Mej nu'u caí ché'le a'ij pua'a ti'it'ijcha'íi

²⁶⁻²⁷ Mí ajta, ti pua'a tiyen taxí'evi'ira'a jín teuj tiyen a'ij pua'a ti'tit'it'acha'íi tet'ij teri ráamua'areeri'i a'ij ti tirá'axa a'fjna jetze í yu'uxari ti tzáahuati'ira'a jín té'axa, capu ché'le tí'itaci'iti se'ij í mua'ivéjri í ti jín Dios titaatá'uuni'i, sino a'íi pu'u xaa ayén tí'itaci'iti a'fjna ti tzi'íni'ire'e, ti a'íin Dios puajtzi jín taatá'asin. Huápi'i pu puajtzi jín hua'utá'asin a'íimej í mej rájcha'íire'e. Aye pu a'fjna jín huá'aruuren t'ij tajj ti nain jín tí'ita'iraca a'fjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'í.

²⁸ Jíme'en a'fjna í niucari ti ra'utéyu'uxaca'a a'fjna í Moisés teecan, ti pua'a hua'apua, na'ari hua'ica meti'ise'iraca'a ti ja'atí ayén ti'it'ij jín auteájturaa a'fjna jemi í niucari í mej jín tí'ajta, ti pua'a miyen raataxáj yee a'íi pu ti'it'ij jín auteájturaa, camu ché'le rá'ancu'uvajxi'isin, sino méjje'icatan. ²⁹ Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a tí'iraci'iti a'fjna í ja'atí ti pua'a mé rúurieni a'fjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Jéihua pu huápi'i jaítze'e puajtzi jín tiraatá'asin a'fjna jime'e ti a'fjna í ja'atí ayén raatéxíehuataca'a a'fjna í xúure'e ti jín raax'epi'íntare a'fjna í niucari ti jín Dios te'ataújratiiri'i, ti ajta jín Dios ru'iráavi'iti. A'íj pu ajta jín raataniú'ucaste a'fjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³⁰ Aye pu té'eme, a'iné tu'uri ramua'ate a'fjna ti ayén raataxájtaca'a tíjín: "Aye pu tí'ineci'icipua ineetzi nej ni puajtzi raatá'an ne'fjna í ja'ati." Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Tavastara'a pu huá'axijte'en í rufestestemua'a."

³¹ Jee xaa ne'u, jéihua pu huápi'i tzi'íni'ire'e ti Dios ti i'irúuri ayén ra'uxijte'en se'ij ti a'ij pua'a ti'it'ijcha'íi í jemin.

Ruxe'eve'le mej nu'u te'utáviicua'i

³² Setá'aj ra'utámua'aree a'ij ti éeni'ici'le sejpre'eca'a a'ájna'ímua, set'íj amuacá ra'an-curé'a se'fjna í tavastara'a. Aj xu si te'utáviicua'iri'í se'fjna í se'j jín huáviicua'ire. Jéihua xu rajpuajtzi'aca'a. ³³ A'ajna'ímua ne'u mú miyen amá'uxíeehuari'iri'í, meti'ise'iraca'a í teite. Majta, a'ij mú pua'a amuáaruu. A'ajna'ímua ne'u, mú'een xu seajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'íimej í seica, í mej miyen che'atá mena'a rajpuajtzi'aca'a, a'iné naími'í xu ru'ihuamua'a pú'een.

³⁴ Mú'een xu huá'ancu'uvajxi a'íimej í mej aiteánami'ihuaca'a. Seajta siyen se'fjna jín huataújtemua'ave temua'a naa mat'íj miyen tejama'ari'iri'í í se'j tí'ijcha'íica'a. Aye pu 'een jín siyen huataújtemua'ave, a'iné xu'uri ramua'areeca'a ru'ijímua'a se'j siyen tí'ijcha'íi í Dios jemi se'fjna ti tejá'amua'a ti jaítze'e r'én, ti ajta ayén se'íire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

³⁵ A'íj pu jín, caxu yá'ujjipuan í se'j a'ujca'anéecan jín rachú'eve'le, a'iné jéihua pu huápi'i tejá'amua'í'iti a'fjna jime'e se'j siyen te'utáviicua'iri'í. ³⁶ Jee xaa ne'u, ayé pu ruxe'eve'le se'j siyen te'utáviicua'í, se'j si seajta siyen huárini a'ij ti a'íin tí'ijxe'leve'le ti í ayén tejama'aci'iti a'fjna í ti jín Dios te'ataújratiiri'í mú'ejmi jemi.

³⁷ Aye pu'u na'a, a'iné capu a'atzu á'ateeri a'ij ti té'eyu'usi'í tíjín:

A'fjna ti yé uvé'enejsin,

a'íi pu xaa huatase'jre'esin.

Capu ché'le á'ateeri.

³⁸ Ajta a'íin ti rí'éne'ecán jín huateájturaa ineetzi jemi,

a'íi pu a'fjna jín ruuri a'ame

a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e.
Mí ajta, ti pua'a a'íin caújxiehuata,
capu a'atzu na'aranáache a'ame yú ne tzajta'a.

³⁹ Mí teajta iteen, catu huá'a jetze ajtémecan í mej miyen caújxiehuataca, a'íime í ti Dios hua'antipua'ajte'esin. Catu xaa ne'u, sino teen tu huá'a jetze ajtémecan í mej té'atzaahuat'e, a'íime í ti Dios hua'irátuaasin t'j na'a rusén jime'e.

11

A'íime í mej té'antzaahua

¹ Ayeé pu tí'een tej tiyen té'atzaahuat'e, a'íj tu jín tiyen ramua'aree ti ayén té'eme a'íjna í tej jín tí'ichu'eve'e. A'íj tu ajta jín ramua'aree ti ayén tí'ayajna í tej caí rasise'i. ² A'íjna jín mej té'antzaahua a'íime í mej mejmi'i seijre'eca'a í tavaújsimua'aci'i, a'íj pu jín Dios ayén rí'i tihua'utéxajtac'a.

³ A'íjna jín tej té'atzaahuat'e, a'íj pu jín ayén titá'amitiejte'e ti naíjmi'i t'j na'a íjii ti tí'iseijre'e, ayéé pu 'een jín huataseijre a'íjna jime'e ti caí seijre'eca'a, a'íné Dios pu ayén raataxajtac'a.

⁴ A'íjna jín ti ayén té'antzaahua a'íjna í Abel teecan, a'íj pu jín ayén tiu'utámuai'ivejtaca'a í Dios jemi tí'it'ij jime'e ti jaítze'e rí'éene'ecán jín seijre'eca'a í Dios jemi caí a'íjna ti jín tiu'utámuai'ivejtaca'a a'íjna í Caín teecan. A'íj pu jín Dios ayén jime'en tiraataxajtac'a ti a'íin Abel rí'éene'ecán jín huateájturaa í jemin a'íjna jime'e ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín tiu'utámuai'ivejtaca'a. Ajta a'íin í Abel, a'íi pu xaa huamí'i. Mí ajta, aúche'e pu tí'ita'ixaate'e a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁵ A'íjna jín ti té'antzaahua a'íjna í Enóc, a'íj pu jín Dios ayén ya'uví'iti u ta japua ti ij caí ráaci'iti ti huámí'ini. Majta í seica, camu mé'e yá'uteu a'íjna jime'e ti Dios ya'uví'iti. Ayeé mú jime'en tiu'utaxajtac'a ti nu'u ra'aránajcheca'a í Dios a'ij ti tí'ití'ijcha'íica'a. ⁶ Ajta ti pua'a ja'atí caí té'atzaahuat'e, capu a'atzu rí'írí ti a'íin ja'atí ayén huárini a'ij ti tira'aránajche í Dios.

Ayeé pu tí'een, a'íné ti pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti vejli'i ajteáxiire í Dios jemi, amuacaf pu ayén ruxe'eve'e ti a'íin ja'atí ayén té'antzaahuat'en ti Dios seijre'e, ajta ti a'íin Dios ayén rí'i tihua'atá'aca a'íimej í mej a'ujca'anéecan jín rahuauhuau.

⁷ A'íi pu ajta té'antzaahua a'íjna í Noé teecan. A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraatániu'uche a'íjna jime'e ti nu'u ayén teja'ur'éenejsin, aj pu'i a'íin Noé rá'antzaahua, ajta á'iyen raatáaahuaca'a a'íjna í canuuhua'a ti ve'éé, tí'ij ajta jín hua'utévai í rute'íestemua'a mej mi caí huácu'ini. Ayeé pu a'íjna jín huaríj, a'íi pu hua'utá'a a'íimej í mej íyeyen japuan seijre'eca'a í chaanaca mej ráamua'aree mej caí x'í'epi'in rijca'a í Dios jemi. A'íj pu jín, ayéé pu tiraací'i a'íjna í Noé teecan tí'ij ayén rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁸ Ayeé pu che'atá na'a té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan. A'íj pu jín ayén ra'ará'astijre tí'ij Dios ayén raata'íteca'a ti a'uun á'ura'ani a'ujna a'u ti yé'eci'iti. A'íj pu jín, a'íin caí ramua'areereca'a a'u ti á'lume, a'íi pu a'uun á'uraa. ⁹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'íi pu á'ucatii a'u ti caí é'eme'ecan, a'ájna sefj chuejra'a japua ti jime'en Dios ayén te'ataújratiiri'i ti ayén yé'eci'iti. A'u'u pu á'ucatii navij chí'ira'a jete a'íjna jamuan í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan, í ti huá'a jemi Dios ayén che'atá na'a a'íjna jín te'ataújratiiri'i ti ayén tihua'uci'iti t'j ajta tí'ijci'iti a'íjna í Abraham teecan.

¹⁰ A'íj pu jín ayén huaríj a'íné ayéé pu tí'ijchu'eve'eca'a ti a'uun a'uteáruite a'ájna chajta'a ti caí ja'atí ja'anáj raté'uuna a'íjna jime'e ti Dios rusefj ráasiimua'a a'ij ti seíre'e a'ame, ajta rá'ajtaahuaca'a.

¹¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Sara teecan, a'íj pu jín Dios ayén tiraatá'a ti ayén pa'ari'i huataseijre'en í jetzen, capu amín a'ij ti ari huáp'i ucaristaca'a. Ayeé pu a'íjna jín ayén tiraací'i a'íjna jime'e ti ayén tirá'amitiejte'eca'a ti a'íin Dios ayén arauastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratiiri'i. ¹² A'íj mú jín miyen airáane mu'ití me'íjna jetze sefj ti ari á'ame'erejca'a. Ayeé mú mu'ití huataseijre í yaújmua'ame'en mat'j mena'a pua'amé

í xu'ura'ave í mej júte'e é'esejre'e, nusu matíj majta miyen ará'aseca'a tíf í sej ti a'uun é'ejca a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ayee mú mul'iicáa ti caí rí'irí ti ja'atí hua'uté'itien.

¹³ Naími'i a'íime mej caí xí ra'ancuré'aca'a me'íjna ti jín Dios te'ataújratiiri'i a'íjna jime'e mej té'antzaahua, a'íi mú huácuui. Cu xiee mu'uri a'ímuá rasefíra, majta a'ímuá a'uté'uu maraateújte me'íjna ti tihuá'aci'iti a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Ayee mú me'íjna jín huaríj, ayée mú majta me'íjna jín tiraataxájtaca'a yee mej caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej íiyen huachéjme chaanaca japua, majta ca'aníjra'a jín u e'eráaci í ruche.

¹⁴ Ajta, ti pua'a miyen t'íixajta í teite matíj a'íime, ayée pu huataújmua'a a'íjna í mej miyen t'íixa tíjín mu'uri sejí chuéjra'a úuhuaumen a'u mej a'uté'en. ¹⁵ Ajta a'íjna í sejí chuéjra'a í mej nu'u rúuhuaumen, capu a'ájna ptej'arici a'u mej u e'eráaci, a'iné ti pua'a miyen ra'utámua'aréerejche'e me'íjna í chuéjra'a í mej japuan e'eráaci, ayée pu rí'irístaca'a mej huaré'eciínejche'e.

¹⁶ Mí majta a'íime, mu'uri miyen raxí'eve'eca'a mej a'uun a'uté'en sejí chuéjra'a japua ti jaítze'e r'íen. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tíjín sejí chuéjra'a mú úuhuaumen ti ta japua é'esejre'e. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e í Dios mej miyen raatámua'ati tíjín huá'a Dios pu pú'een, a'iné a'íi pu ari r'íi ráaruu sejí chajta'a a'u mej a'uteáturan tíf na'a rusén jime'e.

¹⁷⁻¹⁸ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan, a'íj pu jín t'íij Dios ayén raatésej, a'íi pu raatámua'ívajtaca'a í ruyauj a'íjna í Isaac teecan. A'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín te'ataújratiiri'i í Dios, a'íi pu ajta ayén titaúura'acare'e ti raatámua'ívajta í ruyauj ti sejí na'a pú'een, ti ajta jime'en Dios ayén raataxájtaca'a tíjín: "Naími'i í mej a'iránejsin mú'etzi jetze, ayée mú raatámua'atzi tíjín huá'aya'upua pu pú'een a'íjna í Isaac."

¹⁹ A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a a'íjna í Abraham ti a'íin Dios raayí'itihua'a ti hua'ajjájpuan a'íime í teteca í mej meri huácuui. Ajta, t'íij Dios ayén raatáu'i í yaujra'an, ayée pu tiraatámitiejte ti a'íin Isaac a'itáraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

²⁰ A'íjna jín ti mé'e ajta té'antzaahua, a'íjna í Isaac teecan, a'íj pu jín ayén rájhuaviiri'i í Dios ti a'íin r'íi tihua'uteájtuaani mejca'ihuáyee í yáujmua'ame'en a'íjna í Jacobo teecan, ajta a'íjna í Esaú teecan.

²¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Jacobo teecan, a'íj pu jín t'íij ari á'ame'erejca'a, aicaújtuta japuan í ru'it'íj, r'íi tihua'uteájtuaa sejí ajta sejí í yáujmua'ame'en a'íjna í José teecan. A'íi pu ajta raná'miche'e í Dios.

²² A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í José teecan, a'íj pu jín, t'íij ari vástacira'itaca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e mej nu'u miyen huiráaju'un a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a mej mi sejí chuéjra'a japua a'uté'en. Ajta pu ayén t'íhua'uta'áj a'u mej téje'evá'anan í t'íicariira'an.

²³ A'íjna jime'e mej té'antzaahua í vaújsimua'ame'en a'íjna í Moisés teecan, a'íj pu jín, t'íij huanú'ihuaca'a, a'íi mú raaté'avaataca'a huaíca máxcira'i jime'e a'iné ayée pu tihuá'amitiejte'eca'a ti naa seijre'eca'a a'íjna í pa'ari'i. Majta, camu raatátziin a'íjna í ti jín tiu'uta'ájtaca'a a'íjna í rey mej nu'u huá'ucui'ini í t'íiríi mej teteca.

²⁴ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Moisés teecan, t'íij ari vástaca'a, capu huataúra'a mej miyen raatámua'ati tíjín yaujra'an pu pú'een a'íjna í 'íta'a í rey ti rape'eri. ²⁵ Ayee pu tiraax'ep'íintare ti ayén rajpua'ítzi á'ara'ani a'íimej jamuan í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, capu a'atzu ra'aránajche'ca'a ti ayén a'atzu á'ateevi'in huataújtemua'ave'en a'íjna jime'e ti ayén huá'rini a'íjna ti a'lj pua'a 'een í Dios jemi.

²⁶ Ayee pu tirá'amitiejte'eca'a ti ayén jaítze'e ratéva'iri mej miyen tirá'uxieehuari'i Círístu'u jetze me'ecan caí ti ayén tiratéva'iri tíf na'a ti huápi'i t'íijnajche í mej t'íjcha'íi a'íime í mej t'íajtaca'a a'ujna u Egipto. Ayee pu 'een jín ayén rachú'eve'eca'a a'íjna ti t'íiraci'iti í Dios jemi.

²⁷ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'uun pu e'erájraa u Egipto. Ajta, capu raatátziin ti pua'a jeíhua huápi'i huataniú'ucan a'íjna í rey, sino temua'a pu te'utáviicua'iri'i. Cu xiee ti kuj a'ímuá rasefíreca'a a'íjna í Dios ti caí seijre'e.

²⁸ A'fjna jime'e ti té'antzaahua, a'fj pu jín ayén te'ará'aste a'fjna xicáara'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'i. Ayee pu 'een jín ra'ajtépitiraxi xúure'e jime'e ti i caí ayén tihuá'uci'iti a'fjna ti huá'acui'ini a'fmej í mej anáaté'ee huanúnu'ihuaca'a.

²⁹ A'fjna jime'e mej té'antzaahua í teite, a'fj mú jín miyen antacj í jaj japua ti ve'ée ti ayén téja'arajtehuaa tijín Jaj ti Pa'u. Ayee mú japuan antacj tñj chuej ti huáchi. Mí majta, a'fime í mej Egipto é'eme'ecantaca'a, matí'ij miyen raataxi'eve mej miyen che'atá mena'a huárini, matí'ij mi auujámij.

³⁰ A'fjna jime'e mej té'antzaahua í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a, a'fj pu jín matí'ij meri aráhua'apua xicaj pua'amé atáujnajcheca'a a'ujna chajta'a, aj pu'i á'avatzi í jaxu'u í ti jín ré'enami'ihuaca'a a'ujna chajta'a, u Jericó.

³¹ A'fjna jime'e ti té'antzaahua a'fjna í Rahab teecan, a'fjna í 'fita'a ti huá'ajjve'eca'a mej mi jamuan ji'ipite'e, a'iné a'fí pu temua'a naa hua'ancuré'evi'iti a'fmej í mej miyen te'uhuaré'ixi'ere'en í chajta'a, a'fj pu jín caí huamí'i huá'a jamuan í mej caí ra'ará'astijre í Dios.

³² ¿Tí'itájni neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Capu tí'ici'ipe nej niyen tejámuuatá'ix-aaate'en a'ij mej huarfj a'fjna í Gedeón teecan, ajta a'fjna í Barac teecan, ajta a'fjna í Sansón teecan, ajta a'fjna í Jetté teecan, ajta a'fjna í David teecan, ajta a'fjna í Samuel teecan, majta a'fime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

³³ Ayee mú hua'utéemua'iti a'fmej í mej títetate'eca'a í rey jime'e sefj chuéjra'a japua, majta rí'i tiu'uta'ajtacaa'a, majta ra'ancuré'a a'fjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i. Majta seica miyen hua'ancáanajxi huá'ateni'itze'e í muajyéte. Matfj mena'a mej miyen huarfj, ayée mú me'fjna jín huarfj a'fjna jime'e mej té'antzaahua.

³⁴ Majta seica miyen ra'ujé'ica í tajj ti ij caí hua'uteáaira, majta seica huataúruu mej mi caí huá'ucui'ini. Ayee pu tihuá'uruu a'fmej í mej caí rucacá'anejca'a. Ca'aníjra'a pu xaa hua'utá'a mej mi miyen huatéujca'anen temua'a naa. Matí'ij mi miyen hua'utéemua'iti matfj mena'a mej jín huané'use, majta hua'utamúári a'fmej í xantaaru'u í mej seifj chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ³⁵ Majta a'fime í 'uuca, ayée mú majtáhua'a hua'ancuré'evi'iti í ruteftestemua'a í mej majtáhua'a aita'c'ij huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

Majta seica, ayée mú rajpua'ítzi muá'araa me'fjna jime'e mej caí hua'atá'acare'e mej hua'irájtuaani a'u mej hua'iteána. Ayee mú 'een jín huarfj me'fjna jime'e mej miyen rachú'eve'eca'a í mej majtáhua'a huatarún mej mi me'uun ruuri a'uteáturan sefj chuéjra'a japua ti jaitze'e rí'en. ³⁶ Majta seica miyen rajpua'ítzi muá'araa me'fjna jime'e mej huá'uxieehuari'iri'i nusu mej hua'utéevajxi na'ari mej hua'anáji'ici'exi cadeena jime'e na'ari mej hua'itéanajxi.

³⁷ Ayee mú majta huá'uruu. Mehua'uteátu'asixi tetej jime'e. Majta já'ita'a hua'utavefjchixi. Majta huá'ucuii chun jime'e ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee. Ayee mú 'eene'en tí'itéchejca'a me'fjna jime'e í hua'anavij í cáne'axi nusu í hua'anavij í caurasi. Camu a'ij tí'ijviicua'iraca'a. Jéihua mú rajpua'íjtzica'a. Majta a'ij mú pua'a tihuá'ajcha'íica'a. ³⁸ Camu huatéechi'ica'a: a'u ti na'a mú á'ujjuhua'ane'eca'a, a'u ti caí é'e tí'ititaca'a, majta a'u ti a'ujríme'eca'a. Majta a'úu mú é'echejca'a a'u ti é'eteasta'a, majta me'újna cuunísta'a, ajta a'u ti na'a ti huacúunijmee tñj na'a úyen chaanaca japua.

Mí majta a'fime, jehua mú huá'p'i'í jaitze'e tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mecaí a'fmej í mej caí huá'axe'eve'eca'a. ³⁹⁻⁴⁰ Dios pu ayén rí'i tihuá'uteájtuaa naíjmi'ica a'fjna jime'e mej té'antzaahua. Mí majta a'fime, camu xi ra'ancuré'a a'fjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'fjna jime'e ti Dios ari titaaxí'epi'íntari'iri'i itejmi jemi a'fjna ti jaitze'e rí'en ti a'fín ayén téjmi jamuan hua'unajmire'en a'fmej.

12

A'fj ti ye'í rí'i tí'itíujcha'íi a'fjna ti Círístu'u jemi seifjre'e

¹ A'iné jehua mú ta jemi huaté'uu í mej tí'iseifj, tiché'e tiyen raatéxiehua te'fjna jime'e ti ayén tamuarí'eriste'e, tiché'e teajta raatapuá'ajta te'fjna í tej jín até'itzaara í Dios jemi,

te'fjna ti ja'anáj ti na'a tatéji'iqui. Tiché'le tiyen te'utáviicua'i temua'a naa tej ti xí'epi'in rijca te'fjna jime'e í ti jín Dios titaafjca tej ra'antipua'ajte'en íyien chaanaca japua.

² Tiché'le temfjna jetze arátaca'anen í Jesús, a'fjna ti amuacáí taatasejrate a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. A'íí pu ajta ayén taanaíjmire'en í Dios jemi a'fjna jime'e tej tiyen té'antzaahuat'e'en. A'íné a'íí pu ayén ramua'areereca'a ti ayén tiráaci'iti a'fjna ti jín huataájtemua'ave, a'fj pu jín ayén rá'uviicua'iri'i mej rá'utatan í cúruu jetze. Capu jetzen ruxe'eve'eca'a mej miyen me'fjna jín puajtzi raatá'an ti ayén ratatévi'ira'aste'eca'a. Ajta íjii, án pu e'ecájca rí'irínta'a a'fjna í ípuari a'u ti japuan Dios e'ecájca.

³ Setá'aj siyen se'fjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti a'ín huarfj ti ayén te'utáviicua'iri'i temua'a naa a'fmej í mej jeíhua huápi'i rájcha'íire'eca'a í Dios jemi. Setá'aj siyen se'fjna jetze ra'utámua'aree sej si caí cua'ana, ti i caí utévatzín í a'amua tzajta'a. ⁴ Caxuu xí siyen á'aviicua'ire ajta sena'a caí ra'iráaxire í á'amua'uure'e se'fjna jime'e sej se'fjna jamuan á'aviicua'ire'e tñ na'a ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi. ⁵ Seajta siyen ya'uhua'axí se'fjna í niuucari ti jín Dios ayén ca'aníjra'a ámuuatá'aca, tñ hua'atáata ayén tihua'á'ixaate'e í ruyaujmua'a tñjín:

Niyauj, capej rá'axieehuata
ti tavástara'a ayén tí'imua'itíiii,
capej pajta piyen axieemiste'e
ti pua'a a'ín puajtzi muaatá'an.

⁶ Capej xaa ne'u piyen huárini,
a'íné tavástara'a pu ayén tí'ira'itíiii
a'fjna ti raxí'eve'e,
ajta ayén puajtzi ratá'aca ja'atí ti na'a
ti ayén ra'ancuré'evi'iti tñ ruyauj.

⁷ Ruxe'eve'e sej siyen te'utáviicua'i a'íné Dios pu á'amua'itíi. Aye'e pu che'atá na'a á'amua'uure tñ sej teáata'a ayén huá'aruure í ruyaujmua'a. Ja'atí ti na'a ti ya'upuáara'an pú'een ayén tihua'ítíiii í ruyaujmua'a a'achú mej pua'amé. ⁸ Tí pua'a ayén tihua'uci'iti matfj mena'a pua'amé í mej yaújmua'ame'en pú'een ti huá'aya'upua ayén tihua'ítíiii, ajta ti pua'a ja'atí caí ayén tejá'amua'itíiii, a'fj xu jín caí yaújmua'ame'en pú'een, sino a'íime xu pú'een í mej chá'a mena'a huanúnu'ihuaca'a, í mej caí tía'upua.

⁹ Ajta í'i, naími'i tu tetfj tena'a pua'amé tiyen tíya'upuaca'a, teajta tu tiyen huá'astíjre'eca'a te'fjna jime'e mej titá'itíiiri'i. A'fj pu jín, jeíhua pu jaitze'e ayén tiraavítje'e tej tiyen ra'ará'astíjre'en te'fjna í tayá'upua ti rusén jín seíjre'e, tej ti jemin ruuri tá'ara'ani. ¹⁰ A'íime í tayá'upua, ayée mú a'atzu mena'a a'ateevi'i miyen titaatá'itíiiri'i a'ij ti tihua'aránajcheca'a.

Mí ajta a'ín Dios, ayée pu 'een jín ayén tí'ita'itíiii ti ij rí'í táaruuren, tej ti tiyen urarí'ene'acan jín huateáturan tñ ajta a'fjna. ¹¹ Jee xaa, capu naa tiu'ase ti pua'a auj tí'ita'itíiira, sino teen tu rajpuajtzi. Mí ajta, t'í'ij ajtahua'a rí'í titaatépua'ajte'en tej ti rí'í t'ítacha'íí tá'ara'ani te'fjna jime'e ti ayén titaatá'itíiiri'i a'fjna jime'e í tej rajpuajtzi'ca'a.

Mej nu'u caí ti'itfj jín auteáturan

¹² A'fj pu jín, setá'aj huateújca'anen. Caxu siyen seíjre'e tñ ja'atí ti ruxiéemiste'e, ti caí rucan'é í rumuájca'a jetze, ajta rutunúj jetze. ¹³ Setá'aj rí'í huajúruuren nain jime'e sej si temua'a naa titejú'un í Dios jemi, sej si caí ché'le a'ij pua'a huatzúna'iche'en, sino sej si huarún temua'a naa. ¹⁴ Setá'aj se'fjna jín tiu'utatése'en sej ruxiéehua naa tí'teseíjre'e naíjmi'ica jemi í tetecca. Setá'aj seajta sej siyen rí'éne'ecán jín huateáturan í a'amua tzajta'a, a'íné ti pua'a ja'atí caí ayén urarí'ene'e í ru tzajta'a, capu ja'anáj raseíjran í tavástara'a.

¹⁵ Caxu raatá'acare'en ti seíj mú'een ayén tí'itfj jín auteáturan ti ij caí ché'le Dios ayén rí'í tiraatá'an. Rí'í xu'u mú'een ti caí ayén huataseíjre'en mú'ejmi jemi ja'atí ti ayén seicié á'amua'uuren ti ij ayén tejamaa'ítziite'en, ti ajta ayén ca'aníjra'a hua'utá'an jeíhua í teite mej mi miyen tí'itfj jín auté'ítzen í Dios jemi.

¹⁶ Rí'í xu'u seajta, t'í'ij caí ja'atí ayén tiú'ujxana'acira'ate na'ari raatéxieehua a'fjna ti Dios raateájtuuaa ítejmi jemi tñ a'fjna í Esaú. A'íí pu ayén ráatuua a'fjna ti raci'ití'iche'en, ti

á'are'ara'an pu'éene'e a'fjna jime'e ti Israél jetze ajtéme'ecan. A'fí pu ajta a'fín pu'éene'e ti amuacá huanú'ihuaca'a. Ajta ayée pu 'een jín ráatuaa a'fjna jime'e ti huatá'icuataca'a.

¹⁷ Seajta seri ramua'aree a'ij ti te'irájraa. T'íj ajtahua'a ayén raataxi'eve ti ayén tí'iraci'iti a'fjna ti jín Dios ayén r'í tiraateájtuaani, ayée pu raaré'iteca'a a'fjna í ya'upuáara'an. Capu ché'e huatá'iristareca'a ti caújxiehuata. Capu amín a'ij ti ajta ruyeine rájhuau.

A'fjna í jírí, í Sinaí, ajta í seáj í Sión

¹⁸ Ajta, caxu siyen che'etá sena'a ajteáxiireca'a í Dios jemi mat'j a'fime í mej me'uun a'atanéj jírí jetze a'u ti caí hua'utá'a mej japuan á'ujjuhua'ane'en, a'u ti jetzen je'huua á'ataaca'a, a'u ti a'utíca'aca'a. Huápi'í pu xaa huatíca'aca, ajta jé'ecan mú viiyeca'a japuutzari jime'e. ¹⁹ Ajta ayén ja'at'í ucájijhuaca'a trompeeta jetze. Aj pu i seáj ayén tiu'utaxájtaca'a. Huápi'í pu tziíni'ire'eca'a í ti namuajre'eca'a. A'fj mú jín miyen tirájuhaviiri'í í teite ti a'fín caí ché'e ayén tihuá'a'ixaate'e.

²⁰ Ayee mú huar'j a'iné camu a'atzu rá'aviicua'ireca'a me'fjna ti ayén t'fhuua'uta'áj tíjín: "Tí pua'a tí'it'íj ayén japuan á'uche'ecane'en í jírí, capu amín a'ij tí'it'íj ti pírici, setá'aj siyen raateá'u'asixi'in tetej jime'e." ²¹ Jee xaa ne'u, huápi'í pu tziíni'isí seijre'eca'a í ti raasej'j a'fjna í Moisés teecan. A'fj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Nénevivej ne'fjna jime'e nej tí'it'íiine'e."

²² Mí ajta, caxu siyen se'újna ajteáxiireca'a, sino sej xu'u jetze, a'fjna í jírí ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sión, a'u ti é'eseijre'e a'fjna í chajta'a a'u ti á'uca í Dios ti ruuri, a'ujna u Jerusalén ti júte'e é'eseijre'e. A'uú mú majta e'etiújseijre mu'it'í í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'újna tiú'uyesten. Majta ayée mú pua'amé ti caí r'í'írí ti ja'at'í ayén hua'uté'itien a'achú mej ará'ase.

²³ Mú'een xu seajta huá'a jamuan ajteáxiireca'a í mej miyen e'etiújseijre me'fjna jime'e ti ayén che'atá tihuá'aci'iti tíj ayén tiráaci'iti a'fjna í yaujra'an ti amuacá huanú'ihuaca'a. A'fí mú majta meri á'ayu'usi'í me'újna u ta japua. Seajta mú'een, ayée xu jemin ajteáxiireca'a se'fjna jemi ti huá'axijte'e í teite. A'ii pu a'fín pú'een í Dios ti na'fjmi'ica tí'ajjte'e.

Mú'een xu seajta huá'a jamuan e'etiújsej'j í huá'axiejnui'uca a'fimej í tetea í mej urar'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi, a'fime ti ajta Dios hua'una'fjmiere.

²⁴ Xu'uri seajta ajteáxiireca'a se'fjna jemi í Jesús, a'fjna ti ayén raax'epi'intare a'fjna jime'e í niuucari tí jaítze'e r'í'en, ti ajtahua'a jín te'ataújratziiri'í í Dios. Ajta a'fín í xuure'ara'an ti a'fín ra'iráaxire, jaítze'e pu r'í'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi caí í ti Abel teecan ya'urie, a'iné a'fjna í ti Jesús ayén ra'iráaxire, a'ii pu a'fín pú'een í ti jín Dios r'í'í titaatá'a itejmi.

²⁵ R'í'í xu'u mú'een, sej si caí siyen raatéxieehua se'fjna ti tejá'amua'ixaate'e. Jee xaa ne'u, camu huateújvai a'fimej mat'íj raatéxieehuaataca'a a'fjna ti fíyen chaanaca japua tihuua'utajé. A'fj pu jín, capu a'atzu a'ij huatá'iristari tej tiyen huatétavaire'en tí pua'a tiyen raatéxieehua te'fjna ti ayén tí'itajee tí júte'e é'eseijre'e.

²⁶ A'ajná'imua, a'fí pu raatáruureajxi í chaanaca tí'ij tiu'utaxájtaca'a. Mí ajta f'jii, pu'uri ajtahua'a ayén te'ataújratziiri'í tíjín: "Neajtahua'a nu niyen raatáruureajxi'isin ne'fjna í chaanaca, neajta na'fjmi'í tíj na'a ti é'eseijre'e u ta japua." ²⁷ A'fjna í niuucari tí jime'en yee "neajtahua'a nu raatáruureajxi'isin", ayée pu huataújmua'a ti amuacá raatáruureajxi'isin tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a. Aj pu'í tí'it'í'asin tí ij ayén huateáturan a'fjna tí caí r'í'írí tí ja'at'í ayén raatáruureajxi'ín.

²⁸⁻²⁹ A'fj pu jín, tiché'e te'fjna jín huatátatemua'ave'en te'fjna jime'e ti ayén tí'itaci'iti tej te'uun a'uteáturan seáj chuéjra'a japua tí caí ja'at'í raay'í'iti tí raatáruureajxi'ín. A'fj pu jín, tiché'e teajta tiyen raná'amiche'en te'fjna í Dios a'ij tí tira'aráanajche. Tiché'e tiyen rá'tziíne'e ra'arástijre'en, a'iné a'fjna í Dios í tej rana'amiche, ayée pu 'een tíj tajj tí nain tí'itá'iraca.

¹ Setá'aj seuj hua'újxe'eve'en tǵ ru'ihuaamua'a. ² Caxu yá'uhua'anan sej temua'a naa hua'ancuré'evi'itín í ta'ihuaamua'a í sej caí huá'amuajte a'iné matǵ'ij seica miyen huarǵj, ayéé pu te'irájraa mej caí ramua'areerca'a miyen hua'ancuré'evi'iti a'fmej í mej ta japua tí'ivaire'eca'a.

³ Setá'aj hua'utámua'aree se'fmej í mej aiteánami'i yee cumu mú'een xu seajta huá'a jamuan aiteánami'i. Setá'aj seajta hua'utámua'aree se'fmej í mej a'ij pua'a huá'aruure a'iné naími'i tu seǵ tena'a jetze ajtéme'ecan.

⁴ Miché'e naími'i miyen tí'imujca ti í'ixi'epi'in mej huanéjne'iche í teite. Caxu hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixana'acire'e í mej meri néjne'iche a'iné Dios pu xaa huá'axijte'en a'fmej í mej a'ij pua'a ti'itíjcha'ii, majta a'fmej í mej tí'ixana'acire'e.

⁵ Caxu siyen huataúra'an sej siyen jaitze'e rax'leve'e í tumin secaí mááj tí'iti. Setá'aj siyen se'fjna jín huataújtemua'ave'en se'fjna jime'e sej caj tí'ijcha'ii, a'iné ayéé pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í tavástara'a tǵjín: "Canu ja'anáj mé mú'jáujjisin. Canu neajta ja'anáj mú'já'uhuá'axijsin." ⁶ A'fj pu jín, rí'írí teǵ tiyen taxíéehua tiu'utaxáǵ yee:

Tavástara'a pu nevaire'e,
a'fj nu jín caí tí'itziine'e
a'ij mej neruuren í teite.

⁷ Setá'aj hua'utámua'aree a'fmej teteca, í mej tejamuá'itíiri'i me'fjna jime'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'emej. Setá'aj se'fjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti huá'a jemi te'irájraa sej si siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en se'fjna í Jesús matǵ a'fime.

⁸ Ajta a'fín í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een, ayéé pu che'atá seǵjre'e fjii, tǵ ajta seǵjre'eca'a jéjcau imuá, tǵ ajta ayén seǵire'e a'ame tǵ na'a rusén jime'e. ⁹ Caxu huataúra'an ti ja'atǵ ayén amuaacuanaman a'fjna jime'e í niuucari mej ché'e mena'a jín tejá'amua'itíiii ti seicié huataújmua'a a'ij teǵ tejamuá'itíiri'i iteen. Mǵ seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen í ru tzajta'a se'fjna jime'e ti Dios tí'tǵj jín rí'í tejamuataá'a. Capu a'atzu a'ij tí'irí'iri sej se'fjna jín sej huateújca'anen í ru tzajta'a se'fjna jime'e í ye'irá'í ayén tihuá'ajjte'e tí'tǵj cua'ira mej ráacua'ani. Capu a'atzu hua'utévai a'fmej í mej me'fjna jín ra'ará'astijre.

¹⁰ Ajta ayéé pu Dios raateájtuaa itejmi jemi í mej japuan tí'imuai'ivajtaca ti jime'en caí ayén hua'atá'aca mej jetzen tiú'ucua'ani a'fmej í mej me'uun tí'ivaire'e í inaamua jete. ¹¹ Ayeé pu che'atá na'a tiráaruu a'fjna í Jesús tǵ ajta a'fín ti ve'ecán jín tí'itéjvee í Dios jemi ayén huá'aruurejca'a a'fmej í ye'emuaate í mej hua'utámua'ivajtaca'a me'fjna jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi í teite. Tǵ'ij ari huá'ucuii, aj pu'lí a'uun raatétuaacare'e í hua'axuure'e a'ujna inaamua jete. Ajta í huá'a hua'ira'a, a'fí pu a'uun raatétuaacare'e á pua'acé'í a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, ti ij a'uun raateátiiri.

¹² Ajta a'fín Jesús, ayéé pu che'atá na'a tirajpuaájtzica'a á pua'acé'í chajta'aj jetze ti ij ayén rí'éne'ecán jín hua'iráví'itín í ruteístemua'a a'fjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e. ¹³ A'fj pu jín, tiché'e tiyen jemin ajteáxiire á pua'acé'í a'u teǵ teǵm'í a'uchéjme'ecaa teǵ ti tiyen che'atá tena'a te'utáviicua'i te'fjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e tǵ ajta a'fín te'utáviicua'iri'i.

¹⁴ Ayej xaa ne'u ayén tiraavǵjte'e a'iné capu ayén raateájtuaa itejmi jemi chajta'a ti íiyen seǵjre'e chaanaca japua ti á'ateevi'in sino teuche'e tu ráahuausin te'fjna ti ayén auj huataseǵjre'esin. ¹⁵ A'iné Jesús pu ayén ta japua huaniú, tiché'e tiyen ja'anáj ti na'a niuucajtze'en rǵ'í tiraateájtuaani í Dios jemi. A'íi pu a'fín pú'een í teǵ jín tí'imuai'ivajtaca, a'fjna í niuucari í teǵ jín huatátatemua'ave'en, í teǵ teajta jín ra'utámua'aree. ¹⁶ Caxu yá'uhua'anan sej siyen rǵjca se'fjna ti í'ixi'epi'in, seajta siyen tihuá'utévaire'en í seica se'fjna jime'e í sej tí'ijcha'ii, a'iné temua'a pu ra'aráanajche í Dios sej siyen se'fjna jín rǵ'í tiraatá'acare'en a'ij sej rici. Tij siyen tiu'utámua'ivejta í Dios jemi.

¹⁷ Setá'aj hua'ará'astijre'en se'fmej í mej miyen antiújmua'aree teuyjta'a. Setá'aj siyen huá'ri a'ij mej tejá'amua'ajjte'e, a'iné a'fí mú'á'amuacha'fj muá'aye'í me'fjna jime'e sej si siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Majta mú' miyen ramua'aree ti ayén ruxe'leve'e mej raatánamujriste'en í Dios a'ij mej tí'tǵj jín huarǵj. Miché'e miyen ruxíéehua tejamuataá'itíiii, a'iné capu a'atzu a'ij tejámuatáva'iri ti pua'a miyen huataújxiemiste'en me'fjna jime'e sej muá'ri'eri hua'atá'aca.

A'fjna ti jín ra'antipua'ajte

¹⁸ Ayee pu titá'amitiejte'e yú tatzajta'a tej nain jín xí'epi'in rici, teajta tiyen tí'ijxe'eve'e tej tiyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. A'íj xu jín, setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e. ¹⁹ Neajta nu niyen á'amuajee ca'anín jime'e sej si jaitze'e siyen huárini sej rájhuavii í Dios jemi ti ij ajtahua'a naatá'an nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'utéveeca.

²⁰⁻²¹ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti rí'i tu'uhuatépua'ajte'en, ti ajta ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í tavástara'a a'íjna ti Jesús pú'een. A'ii pu a'íin pú'een ti ayén ve'ecán jín antiújmua'aree a'íjna jime'e ti hua'acha'íi á'ara'ani í ruteftestemua'a t'íj se'íj ti huá'a cujta'a huamé'en í cáne'axi. Ayee pu éeni'ici'e seijre'e a'íjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén raaxí'epi'íntare'en a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i t'íj na'a rusén jime'e.

Ché'e a'íin Dios ayén amuaanaíjmire'en nain jime'e ti xí'epi'in 'een sej si siyen huárini a'ij ti a'íin tí'ijxe'eve'e. Ché'e a'íin ayén amuáaruuren sej si siyen 'eene'en seijre'e a'ij ti tira'aráanajche a'íjna jime'e ti a'íin Jesús ti ajta Círístu'u pú'een ayén a'amua japua huaniú. A'íj pu jín, tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en t'íj na'a rusén jime'e.

²² Ne'ihuaamua'a, ayé'e nu tejá'amua huavii sej siyen rá'uviicua'i se'íjna í niuucari í nej jín ca'aníjra'a amuatá'aca, a'iné c'íj nu'u caj niyen tejámuaatá'itiiiri'i. ²³ Setá'aj ráamua'aree mej meri raatátuaa í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo. Tí pua'a ca'anacan yé ra'asti, nee nu rá'avi'itín neetzi jamuan, aj nu ni a'umé'e na'ame mú'ejmi jemi tej ti naími'i amuaaséj.

²⁴ Setá'aj hua'utateújte'en a'íimej í mej nain jín antiújmua'aree mú'ejmi jemi, seajta naíjmi'ica í ti Dios huateúra'ate. Majta a'íime í mej miyun Italia é'eme'ecan, a'íi mú naíjmi'i yé á'amuateujte'e.

²⁵ Ché'e a'íin Dios rí'i tejámuaatá'acare'en naíjmi'ica mú'ejmi. Yee pu'u xaa. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'fjna í Santiago

Santiago pu huá'ateujte'e

¹ Inee Santiago, i nej tí'ivaire'e í Dios jemi, neajta ne'fjna í tavástar'a jemi, a'fjna í Jesús ti ajta Ciriistu'u pú'een, ayée nu ne'fjna jetze tejá'amuateujte'e, mi sej huá'a jetze ajtéme'ecan a'fmej í teitejra'a í mej huá'a jetze airaújneijte a'fmej í huá'avaujsimua'aci'í í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, seajta mi ti Dios amuaar'é'itixi a'u ti na'a seij chuéjra'a japua.

Jíme'en í ja'ati ti xaa té'atzaahuat'e, ti ajta naa tirú'umua'aree

² Tí pua'a ayén tejamuáaci'iti t'ij na'a a'fjna í sej jín á'aviicua'ire'e, setá'aj siyen tiú'umua'ati ti xí'epi'in 'een, setá'aj seajta se'fjna jín huataújtemua'ave'en.

³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri ramua'aree ti pua'a ayén a'fjna jín amuaaruuren ti ij Dios ayén amuaatésej ti pua'a siyen rá'astijre'e nusu secaí, a'fí pu ajta ayén á'amuaaruuren sej si te'utáviicua'i. ⁴ Setá'aj seajta siyen rí'í ráaruuren sej si nain jín te'utáviicua'i, a'iné set'fij siyen se'fjna jín huarín, ayée xu nain jín araarástejsin í Dios jemi, seajta siyen runajimire'en. Capu ti'ití tejamuá'utéturaate'esin.

⁵ Tí pua'a rá'aturaate'e seij ti ij naa tirú'umua'aree a'ij ti ye'í huárini, ché'e a'fín ayén raatáhuavii í Dios. Ajta a'fín Dios, ayée pu a'fjna jín raatá'asin, a'iné a'fí pu ruxí'eví'ira'a jín jehhua huápi'í tihua'atá'aca í rute'fistemua'a. Ajta, a'fí pu caí hua'ajtea'axi'isin.

⁶ Mí ajta, ché'e a'fín í ja'ati ayén a'fjna tiraatáhuavii a'fjna jime'e ti ayén ti'ayajna ti xaa té'atzaahuat'e, icu. Ché'e a'fín caí a'ij mé'e tejé'eti'itititan, a'iné a'fjna í ja'ati ti xaa a'ij pu pu'a'a na'a tirá'amitiejte'e, ayée pu che'atá na'a 'een t'ij ajta 'een í jaj ti aujruur'éjee í eeca jime'e.

⁷⁻⁸ Capu a'atzu xí'epi'in mé teúumua'aree a'fjna í ja'ati a'fjna jime'e ti hua'apuaca jín á'ujca'ane ti ij ayén huárini. Capu a'atzu ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti huárini ti'itij jime'e. Ajta ja'ati ti ayén 'een, capu a'atzu ra'ancuré'asin í tavástar'a jemi.

⁹ Ajta a'fín í ta'ihuaara'a ti caí a'ij tí'ijviicua'i, ché'e a'fín a'fjna jín huataújtemua'ave'en a'fjna jime'e ti Dios ayén jehhua huápi'í rí'í tiraatá'asin.

A'fí pu tiu'utépua'ajte a'fjna ti ch'ijteaani tí'ijcha'íi

¹⁰ Ajta a'fín í ta'ihuaara'a ti ajta ch'ijteaani pú'een, ché'e a'fín ayén rí'í tiratá'acare'en í Dios a'fjna jime'e ti ayén tiráaci'iti a'fjna ti raataté'viraste'esin. A'fí pu xaa ayén che'atá na'a tiu'utépua'ari t'ij ajta a'fjna í xuuxu'u ti tu'upi jetze xuta'a.

¹¹ Jee xaa, t'í'ij u e'ijnén í xicaj, a'fí pu 'i a'fín tu'upi ayén huatéhuasin í xicaj jime'e. Ajta a'fín xuuxu'ura'an, a'fí pu cávatzijsin. Ayee pu 'i tiu'utépua'ari í ti jín naa seijre'eca'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren a'fjna í ch'ijteaani. A'fí pu á'apua'aren nain jime'e ti jehhua huápi'í tí'ijcha'íica'a.

Tí pua'a ti'ití ayén ca'aníjra'a ti'itá'acare'en ti ja'ati a'ij pua'a huárini í Dios jemi

¹² Rí'í pu tiraatá'aca a'fjna í ja'ati ti pua'a ayén rá'aviicua'i a'fjna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini ti a'ij pua'a een í Dios jemi, a'iné t'í'ij ari ayén te'utáviicua'i a'fjna ti jín raatamuári'eriste, Dios pu ayén tiraatá'asin a'fjna ti ayén raamuá'iti, ti ayén ruurican huateáturan a'u ti Dios é'eseijre'e t'ij na'a rusén jime'e. Ayee pu a'fjna jín te'ataújratziiri'í í Dios ti ayén hua'utá'asin najjmi'ica a'fmej í mej miyen raxí'eve'e me'fjna í Dios.

¹³ Tí pua'a ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca seij í ja'ati ti ayén ráaruuren a'fjna ti a'ij pu'a'a een í Dios jemi, ché'e caí a'fín ayén tiu'utaxáj yee Dios pu ayén ca'aníjra'a raatá'aca t'í'ij ayén huárini a'iné capu rí'irí ti Dios ayén ca'aníjra'a raatá'an ti í a'fín ja'ati ayén a'ij pu'a'a huárini. Jee xaa ne'u, capu ajta a'atzu rí'irí ti ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an í Dios t'í'ij a'fín Dios ayén huárini a'fjna ti a'ij pu'a'a een. Ajta a'fín í Dios, capu ja'anáj ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca í ja'ati t'í'ij a'fín ja'ati ayén huárini a'fjna ti a'ij pu'a'a een.

¹⁴ Mí ajta, ti pua'a ayén ca'aníjra'a raatá'an í ja'ati ti ayén huárini a'fjna ti a'ij pu'a'a een í Dios jemi, ayée pu xaa a'fjna jetze á'ujca'ane a'fjna jetze í ruxí'eví'ira'a ti jetzen airáninei í

tzajta'an. A'íi pu a'ájna jín á'ujca'ane ti ayén tirá'amtiejte'e ti naa seijre'e a'ájna í ti'iti ti a'íj pua'a een. ¹⁵ Jíme'en pu'u ayén raax'epi'intare ti ayén huárini, aj pu 'i ayén auteáturaasin í Dios jemi. Ajta, ti pua'a ari huataújnajmire'en a'ájna ti a'íj pua'a een í Dios jemi, aj pu 'i mí'ini a'ájna í ja'ati ti a'uté'itzee í Dios jemi.

¹⁶ Ne'ihuaamua'a, mi nej jeíhua huápi'i já'amuaxe'eve'e, caxu huataúra'an ti ja'ati ti'iti jín amuaacuanamuan. ¹⁷ Tíj na'a ti x'epi'in 'een, ti ajta caí ti'iti jín á'atura ti ayén r'íi tejamuáaci'iti ja'anáj ti na'a, a'úu pu é'eme'ecan u ta japua, a'ájna jemi í tej rájya'upua, a'ájna ti nain tiú'utaahuaca'a a'ájna ti ayén tí'itatzave'e ti júte'e é'eseijre'e. Mi ajta, a'ájna jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén che'atá na'a tí'iseijre'e itejmi jemi. Capu a'atzu seicié ruruurejca, capu ajta ayén ráaruurejsin tí'ij ayén huatética'are itejmi jemi.

¹⁸ Rux'í'evi'ira'a pu jín, ayén taatá'a tej tiyen huatasejre'en í chaanaca japua a'ájna jíme'e ti téjmi jemi raateájtuaa í runiuuca ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e. Ayee pu 'een jín huaríj tej ti tiyen che'atá tena'a éeni'ici'e seijre'e tá'ara'ani tíj ajta a'ájna ti amuaaícan jín huatasejre'e éloote í mej majta ratatú'irihua'a mú á'aye'i í Dios jemi.

A'íime í mej rá'astjire'e í niuucari

¹⁹⁻²⁰ A'íj pu jín, setá'aj siyen ráamua'aree a'íj sej ye'í huárini, ne'ihuaamua'a, mi nej já'amuaxe'eve'e. R'íi xu'u, sej si ráanamua temua'a naa. Mi seajta, caxu ca'anacan tíhua'utá'ixaate'esin í teite. Caxu seajta ca'anacan huataníniu'ucacu, a'iné capu r'í'iri ti ja'ati ayén ráaruuren a'ájna ti x'epi'in 'een í Dios jemi ti pua'a ayén niu'ucara'a jín ti'itíujcha'íi. ²¹ A'íj pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta nain jíme'e ti a'íj pua'a een, ti ajta xána'avis'i seijre'e. Mi seajta mú'een, setá'aj siyen ruxieemíjte'e ra'ancuré'an se'ájna í niuucari ti mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a, ti ajta jín Dios ayén raay'í'iti ti amua'irájtuaani.

²² Seajta mú'een, caxu siyen sena'a ranamuajra a'íj ti tí'ixa í niuucari sino seajta siyen huárini a'íj ti tejá'amua'itíi. Na'ari caí, ayée xu rucuanamuáa xá'aju'un rujíimua'a sena'a. ²³ Ayee pu 'een a'ájna í ja'ati ti caí ayén rici a'íj ti tí'ixa í niuucari sino ayée na'a rusej ranamuajra. Ayee pu 'een tíj a'ájna í ja'ati ti rucíeenime'e sej í 'ájte'ehua jetze. ²⁴ Jíme'en pu'u rusej, aj pu í tíchesin, ajta á'iyen yá'uhua'axijsin a'íj ti seijre'eca'a í cíeenime'ara'an.

²⁵ Ajta a'íin ti temua'a naa tirá'asej a'ájna í niuucari ti jín Dios tí'ajta, ti ajta caí ti'iti jín á'atura, ti ajta Dios jín ru'irájtuaani, ayée pu Dios r'íi tiraatá'asin ti pua'a a'íin pu'éene'e a'ame seij ti ayén r'íi ti'itíujcha'íi a'íj ti a'íin niuucari tí'ixa. Na'ari caí ti pua'a a'íi na'a pu'éene'e a'ame seij ti ayée na'a ranamuajra, ajta ca'anacan yá'uhua'axin, capu r'í'iene'en huatéturaasin í Dios jemi.

²⁶ Tí pua'a ja'ati ayén tiú'ujxajta í ru tzajta'a yee ti temua'a naa tirá'astjire'e í ruyé'irá, ajta ti pua'a a'íin ja'ati caí raatapuá'ajta ti a'íj pua'a tíhua'axajta í rux'í'ej teite, a'íi pu ayén rucuanamua í ru tzajta'a. Capu ti'iti vaire'e a'ájna í ye'irá'jra'an a'ájna í ja'ati.

²⁷ Ayee mú rici a'íime í mej miyen ra'ará'astjire'e í ye'irá ti r'í'iene'en jín seijre'e í Dios jemi, ti ajta caí ti'itíj jín á'atura jemin í tej rájya'upua. Miché'e ayée mena'a ríjca: mej mi miyen huá'umuaree a'ímej í mej ti'iti jín rajpuajtzi me'ájna jíme'e í mej x'í'ejcanta muá'araa nusu mej antiú'isejtareca'a; mej mi majta ahuaújcu'úven, mej mi caí huaújxana'acira'aten a'ímej jamuan í mej chaanaca japua huachéjme.

2

Mej mi caí a'íj pua'a huajá'usejira í rux'í'ej teite

¹ Ne'ihuaamua'a, a'iné mú'een xu rá'astjire'e í tavástara'a, a'ájna í Jesús ti ajta Círistu'u pú'een, ti ajta nain jín antiújmua'aree í Dios jemi, a'íj pu jín, setá'aj siyen rux'í'ej sena'a huajá'usejira najmí'ica í teite. Capu amín a'íj, ti pua'a seij chíjteaani pú'een nusu caí.

² Tiché'e tiyen tiraataxáj yee hua'apua mú me'uun a'uteáruti a'u sej e'etiújse'iri. Ajta í seij, ayée pu aniira ucárújte'e, ajta naa éene'e tí'itechée. Ajta í seij, a'íi pu caí a'íj tí'ijviicua'i, ajta ayén mí'ime'ecan ucachée.

³ Seajta mú'een, ayée xu temua'a naa ra'ancuré'evi'itin se'ájna ti naa éene'e tí'itéchén, seajta siyen tiraata'ixaate'en tíjín: "Ííye'e jí, patá'aj yé a'ujyejxí'in a'u ti jajtze'e á'u-jxe'eve'e." Ajta, jíme'en a'ájna ti ayén mí'ime'ecan ucáachen, siyen che'e na'a xu'u tiraata'ixaate'en tíjín: "Patá'aj mé huatéveeca nusu yé a'ujyejxí'i yé ne'ícata'a."

⁴ Ti pua'a siyen rijca, ¿ni qui siyen ruxí'ej sena'a tihuá'usejira í ruxí'ej teite? ¿Ni qui secaí siyen ruruure matíj a'ñme í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, í mej majta huá'axijte'e í ruxí'ej teite? Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ti pua'a siyen caí ruxí'ej sena'a tihuá'usejira í ruxí'ej teite, ayée xu ruruure matíj a'ñme.

⁵ Casí'i, xáanamuajri'i, ne'ihuamua'a. Dios pu ayén hua'avé'ejajpuaxi a'ñmej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i a'ñmej tzajta'a í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua, mej mi jeíhua huápi'i tí'ijcha'íica í Dios jemi me'íjna jime'e mej té'atzaahuat'e, ti ij ajta ayén tihuá'uci'íiti mej jamuan tiu'uta'aíjta tíj na'a Dios ari a'íjna jín te'ataúratziiri'i huá'a jemi í mej raxí'eve'e.

⁶ Mí seajta mú'een, xu'uri raatéxieehuataca'a se'íjna ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Majta a'ñme í mej chíjteaani pú'een, a'íí mú a'ñin pú'een í mej puajítzi amuaatá'aca. Majta miyen amua'aví'itijcica huá'a jemi í mej tí'ixi'epi'íntare'e. ⁷ A'íí mú majta a'ij pua'a tí'ijxa me'íjna í niuucajtze'en sej jín siyen ánte'arua, í sej seajta rí'í tiratá'aca.

⁸ Xí'epi'ín xu rici ti pua'a siyen tzáahuati'ira'a jín ra'ará'stijire'en se'íjna í niuucari ti jín Dios tí'íajta ti ayén jíme'en tí'ixia í niuucari jetze tíjín: "Patá'aj piyen raxí'eve'e í axí'ej tevi patíj asej tí'axe'eve'e." ⁹ Mí ajta, ti pua'a secaí siyen ruxí'ej sena'a tihuá'usejira í teite, ayée xu seri auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'íín í niuucari ti jín Dios tí'íajta, ayée pu ari ayén ama'uxijte a'íjna jime'e sej caí rá'aste se'íjna í niuucari.

¹⁰ Ayee pu'u na'a, a'íiné tí pua'a ja'ati ayén nain jín te'ará'aste a'íjna í niuucari mej jín tí'íajta, ajta ti pua'a ayén seíj jín auteáturan í niuucari jemi, ayée mú rá'axijte'e tí nain jín auteájturaa. ¹¹ A'íiné a'íín ti ayén raataxájtaca'a tíjín: "Capej tí'axana'acira'ate", a'íí pu ajta ayén raataxájtaca'a tíjín: "Capej tí'itecui'ica." A'íj pu jín, ti pua'a piyen caí tí'ihuá'axana'acira'aten, mí pajta piyen xaa tiu'ujé'ica, a'íj pej jín peri auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'íajta.

¹² A'íj pu jín, setá'aj siyen tí'ixajta, seajta siyen rí'í tí'itíújcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e tí Dios ayén a'íjna jín amua'axijte'en a'íjna jemi í niuucari tí jín amua'irájtuaani.

¹³ Jee xaa ne'u, ti pua'a ja'ati caí ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, capu Dios ayén rá'ancu'uvajxi'ísin a'íjna xicáara'an tí jetzen títé'axijte'en. Na'ari caí, ti pua'a ja'ati ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, Dios pu rí'í tiraatá'asin a'íjna xicáara'an jetze.

A'íjna tí jín ja'ati té'atzaahuat'e, ajta tí jín rí'í tí'itíújcha'íi

¹⁴ Ne'íhuamua'a, ¿a'íiné tí'ití jín tiratéva'iri seíj í ja'ati tí pua'a ayén na'a tí'ixajta yee tí té'atzaahuat'e, ajta caí ayén tí'ití jín rijca í mej jín ramua'aree tí ayén tí'ayajna tí a'íín ja'ati té'atzaahuat'e? ¿Ni rí'írí tí a'íín ayén ru'irájtuaani tí ayén na'a té'atzaahuat'e? Capu xaa ne'u.

¹⁵⁻¹⁶ Tiché'e tiyen tiraataxáj yee tí ja'ati ayén huárini tí a'amua jetze ajtémecan. Capu amín a'ij, tí pua'a teáata'a pírici, na'ari ííta'a. A'íí pu ayén caí tí'itíechen, ajta caí tí'ití tícha'íi tí ráacua'ani tíj na'a seíj xicaj jetze. Ajta a'íín ja'ati ayén á a'íre'enen seíj jemi tí ajta mú'ejmi jetze ajtémecan. Aj pu 'í ayén tiraata'ixaate'en a'íjna tí tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í ja'ati, ayée na'a tiraata'ixaate'en yee "Aricu, ché'e rí'í mu'u timuajé'evaire'e." Ajta caí tí'ití raatá'an tí jín huatéújvaire'en. ¿A'íiné na'aquí té'leme a'íjna jemi tí caí tí'ití tíhua'utá'a, a'íjna í ja'ati tí ayée na'a té'atzaahuat'e? ¿Ni qui temua'a naa? Capu a'atzu xaa ne'u.

¹⁷ A'íj pu jín, tí pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí tí'ití jín ayén rici tí jín raataseíjrate'esin yee ayej tí'ayajna tí a'íín ja'ati té'atzaahuat'e, capu a'atzu a'ij tí'itíva'íri.

¹⁸ Mí ajta, ja'ati pu ayén tiu'utaxájta tíjín: "Seíj pu ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta í seíj, a'íí pu ayén tí'ití jín tí xí'epi'ín 'éen rici." Mí neajta inee, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee patá'aj naataseíjrate'en í pej jín té'atzaahuat'e pej caí piyen tí'ití tí xí'epi'ín 'een jín tí'iruure.

Mí neajta inee, ayée nu timuaataseíjrate'esin tí ayén tí'ayajna nej té'atzaahuat'e ne'íjna jime'e í nej tí'ití jín niyen rici tí xí'epi'ín 'een.

¹⁹ Ayee pepu'u té'atzaahuat'e tí seíj na'a pú'een í Dios. Xí'epi'ín pej rici. Ayee mú che'atá mena'a té'atzaahuat'e a'ñme í tiyáaru'use, majta ruvivé. ²⁰ Mí pej caí rí'í mé teúumua'aree, ¿ni tzaa piyen raxí'eve'e nej niyen temua'a naa timuaataseíjrate'en tí caí

ti'iti a'ij ti'itéva'iri ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'iti jín ayén rici ti xí'epi'in 'een?

²¹ A'ijna í tayá'upuaci'i a'ijna í Abraham teecan, urarí'ene'acan pu jín huat'eájturaa í Dios jemi a'ijna jime'e ti raatámua'i'ivajtac'a í ruyauj í tetej japua, a'ijna í Isaac. ¿Ni caí ayén ti'ayajna? Jee xaa ne'u. ²² A'ij pu jín, ayée tu ramua'aree ti a'ijna a'ij ti huaríj, ayée pu jamuan ti'itéva'iri a'ijna ti ajta té'atzaahuat'e. Ajta, ayée pu raana'ijmire ti té'atzaahuat'e'eca'a a'ijna í Abraham a'ijna jime'e a'ij ti huaríj. ²³ Ti'iquí ayén araúaste a'ijna ti ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: "Abraham pu rá'antzaahua a'ijna í Dios, ajta ayée pu tiraaxí'epi'itari'iri'i ti a'íin ayén ri'éene'ecán jín huat'eájturaa í Dios jemi." Matí'ij mi miyen raatamuá'a tíjín: "Ti amiigura'an pú'een í Dios."

²⁴ A'ij pu jín, ayée pu ámitieere'e ti seij ayén ri'éene'ecán jín huat'eájturaasin í Dios jemi a'ijna jime'e a'ij ti ajta rici, capu a'íi na'a jín ti té'atzaahuat'e. ²⁵ Ayee pu che'atá na'a tiráaru a'ijna í Rahab teecan, a'ijna í 'íita'a ti ramuá'iticijca í tumin í rutevij jime'e. Tí'ij a'íin ayén rí'i hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej rá'eeve'eca'a, aj pu 'i seíj jetze í juye hua'uta'íteca'a. Tí'ij ayén a'ijna jín huaríj, aj pu 'i ayén urarí'ene'acan jín huat'eájturaa í Dios jemi. ²⁶ A'liné, capu ri'írí ti ja'ati ruuri á'ara'ani ti pua'a caí uraxiejniu'uca, ayée pu che'atá na'a caí ti'itij vaire'e ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'iti a'ij ruure ti xí'epi'in 'een.

3

A'ij ti'itij jín tí'ivaire'e neanureáara'an í seij

¹ Setá'aj caí siyen huatúra'an seij mu'ití se'ijna jín te'enteáruite se'ijna jime'e seij tihua'amua'atée í seica a'liné xu'uri ramua'aree ti jaítze'e ca'anín jín tá'axijte'en í Dios itejmi, i tej tiyen tí'imua'ata ti caí ayén tihua'axijte'en a'ímej í mej caí miyen tí'imua'ata.

² Jee xaa, naími'i tu tiyen tí'itij jín tite'uté'itze'ara. Ajta ti pua'a ja'ati caí ayén ti'iti jín até'itze'ara'an a'ijna jime'e a'ij ti a'íin tí'ixa, ayée tu tí'ijmua'aree ti a'íin pú'een ti ri'éene'ecán jín seijre'e, ajta ti a'íin raayí'iti ti ayén á'ujcu'oven í rutevij jime'e tí'ij caí tí'itij jín auteáturan.

³ Casi'i, ayée tu hua'ancárujti'iraca huá'atene'en í cahuaayu'u te'ijna í xaachin mej mi ta'ará'astijre'en. A'ij tu jín, te'ijna jín tiyen hua'aré'eca'ani. ⁴ Ajta a'ijna í baarcu, ti ajta temua'a tí'ive'ée. A'íi pu eeca ayén ráatajchi ca'anín jime'e. Mi ajta, a'ijna jín í ciyej ti jaata'a atéjvee, ayée pu tí'ivaire'e ti ij a'íin í ti ramuari'e ayén raajájsime'en í baarcu a'u ti a'íin ayén yé'exe'eve'e.

⁵ Ayee pu che'atá na'a cflieene'en seijre'e í ta jetze a'ijna í taneanúj. Mi ajta, ayée pu á'ujca'ane ti ve'ecán jín ahua'íjzaahuat'e'en. Teajta iteen, temua'a tu teri tiyen ramua'aree ti ayén ri'írí ti tajj ti c'j na'a teájtaani, ayée pu ve'ecán jín tiu'uré'ataasin.

⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a seijre'e í taneanúj tíj tajj. Ayee pu ajta seijre'e tíj na'a ti a'ij pua'a een í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íi a'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. A'íi pu tajá'ujjipua tíj na'a í ta jetze. A'ijna ti a'ij pua'a een ti jetzen 'aíjninei í taneanúj, a'íi pu ca'aníjra'a ratá'aca í tiyaaru'u ti ayén huá'íni. A'íi pu ajta a'ijna jín ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen runiú'ucara'a jín a'ij pua'a tí'iteseijre'e matíj mena'a pua'amé miyen yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée mú tiraayí'iti í teite mej hua'umuá'acante'en matíj mena'a pua'amé yen seijre'e a'ímej í tí'itén mej íyen xuaa, majta í mej rá'ara'ive, majta í mej sínuurive á chuata'a, majta í mej jaata'a á'axuaa. Mu'uri miyen tihua'umuá'acaante naíjmi'ica.

⁸ Mi ajta, capu ja'ati ayén raayí'iti ti ruseíj ayén raamuá'acante'en í runeauj. Ayee pu 'een a'ijna í neanuri tíj a'ijna ti a'ij pua'a een, ti caí ja'anáj tí'itij jín té'astijre'e. Ajta a'íin ti jetzen 'aíjninei, ayée pu che'atá na'a 'een tíj huá'ave'eri ti tiu'ujé'ica.

⁹ A'ij tu jín taneanúj tiyen rí'i jín tiratá'aca te'ijna í tavástar'a, te'ijna í tej teajta rájya'upua. Teajta te'ijna jín tiyen a'ij pua'a tihua'axa te'ímej í teteca í ti Dios ayén huá'utaahuaca'a miyen seíre'e tíj í tévira'an. ¹⁰ Ajta, ayée pu tí'irineca tej a'ij tena'a jín í taneanúj tiyen rí'i tí'itá'aca, teajta tiyen te'ijna jín a'ij pua'a tí'ixa. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'íhuamuua'a, ti caí ayén tiraavíjte'e.

¹¹ Niché'e sefj jín miyen tejámuuatá'ixaate'en. Jíme'en a'fjna a'u ti e'ejaíjxa, ¿ni qui ri'irí ti a'uun miijmu ayén ajnén a'fjna í jaj ti rumua'atf jamuan í jaj ti antzjví'i? Capu a'atzu xaa ne'u.

¹² Ne'ihuaamua'a, ayée pu che'atá na'a 'een a'fjna jime'e í huaréj, a'iné capu ri'irí ti a'fjna jetze ayén huatáca'an a'fjna í aceituuna. Ajta a'fjna jetze í uuva, capu ri'irí ti ayén jetzen huatáca'an a'fjna í huaréj. A'fj pu jín, ayén che'atá na'a caí ri'irí ti jaj ti rumua'atf a'uun ajnén a'u ti e'ejaíjxa, ti ajta jetzen ajnén a'fjna í jaj ta'antzjví'i.

Mua'atzíra'a ti júte'e é'eme'ecan

¹³ Ti pua'a ja'ati mú'ejmi jemi seijre'e ti rí'i mé teuúmu'aree, ti ajta yaú'itie temua'a naa, ché'e a'fín ayén a'fjna jín tejamuataasejrate'en a'fjna jime'e ti rí'i ti'itíjcha'íica'a, ti ajta ayén rusejrata ti caí ve'ecán jín antiújmua'aree. Ayee xu se'fjna jín ramua'aree ti a'fín ja'ati tzáahuati'ira'a jín rí'i mé teuúmu'aree.

¹⁴ Mi seajta mú'een, ti pua'a siyen huápi'i chueere'e í ru tzajta'a, ajta ti pua'a siyen ca'anín jín tí'itese'eca'a sej siyen ra'antimuá'itin a'ij sej t'í'ijxe'eve'e í ru tzajta'a, caxu siyen se'fjna jín á'ujtzaahuat'e. Caxu seajta t'í'ihua'ita, se'fjna jime'e a'ij sej rici. ¹⁵ Tíj na'a ti ayén 'een, capu ayén tiraavjíte'e. Capu ajta a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e sino yen pu chaanaca japua huatasejre. A'uu pu eiráninei huá'a mua'atzíra'a jetze a'fime í mej rujímua'a mena'a a'ij tirájteuve a'ij mej rici.

Jee xaa ne'u, tiyaaru'u pu ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini. ¹⁶ A'u ti na'a mej miyen chueere'e, ajta a'u ti na'a mej miyen ca'anín jín tí'itese'e mej mi miyen ra'antimuá'itin a'ij mej t'í'ijxe'eve'e, a'úu mú miyen ché'e mena'a a'ij pua'a ti'itíjcha'íi muá'aye'i, majta miyen rá'astjire'e ti'iti ti na'a ti a'ij pua'a een.

¹⁷ Ajta a'fín mua'atzíra'a ti a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e, ayée pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen rí'éene'ecán jín se'fíre'e muá'ara'ani, mej mi majta temua'a naa tiú'urihuamua'atan, majta ruxí'evi'ira'a jín miyen rí'i tí'iteseijre'e. A'fí pu ajta ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi huá'astjire'e a'fimej í mej tihuá'ajíte'e, mej mi majta ruxí'evi'ira'a jín huá'ancu'uvajxi'in í ruxí'ej teite. Nain mú jín miyen rici ti'itíj jime'e ti rí'i tí'iseijre'e. Ti pua'a miyen ti'itíj jín te'ataújratzii, ayée pu té'eme mej miyen huárini. Camu t'í'ihua'itaca.

¹⁸ Ajta a'fime í mej miyen rahauhuau a'ij mej huárini mej mi hua'utéjpu'ajte'en í ruxí'ej teite mej mi caí ché'e miyen runé'usi'ite'e, ayée mú tiu'utátuúire'esin í Dios jemi a'fjna ti rí'éene'ecán jín seijre'e í jemin me'fjna jime'e mej ruxí'evi'ira'a jín rí'i tí'itíjcha'íica'a, majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a huárini.

4

A'iné 'éen jime'e maújne'usi'ite'e í teite

¹ Ayee pu tí'irineca mú'ejmi tzajta'a. Xu'uri já'ita'a a'utací'ica, seajta runé'usi'ite'e. ¿A'uné jetze e'iraaye'i a'fjna ti ca'aníjra'a amuatá'aca sej si siyen rici? ¿Ni caí a'uun e'iraaye'i í a'amua tzajta'a? Jee xaa ne'u, a'fí pu pírici í á'amua'atzi'ira'a ti ayén ca'aníjra'a amuatá'aca sej runé'usi'ite'e.

² Ayee xu raxí'eve'e sej jehua t'í'ijcha'íica. Mi seajta caí, caxu siyen tí'ijcha'íi. A'fj xu jín siyen tí'itecui'ica. Seajta jehua huápi'i tí'inecu'atze. Mi seajta mú'een, caxu siyen rá'acuvjire'e. A'fj xu jín siyen autéjhuica sej runé'usi'ite'en, seajta rújaaxiejví'i. Ayee xu 'een jín secaí t'í'ijcha'íi se'fjna jime'e sej caí siyen rahauhuau í Dios jemi.

³ Na'ari caí, ti pua'a siyen raatáhuavii, capu ayén tejamuata'aca a'fjna jime'e sej caí siyen jé'iyecan jín raatáhuaviiri'i, a'iné ayée xu éeni'ici'e raxí'eve'eca'a sej si ché'e sena'a raaxjíte'en a'ij ti tejamuá'amitije'te'eca'a, sej si se'fjna jín huataújtemua'ave'en.

⁴ Mi sej siyen ruxána'acire'e, ¿ni tzaa secaí siyen ramua'aree a'ij ti seijre'e í Dios jemi? Ti pua'a ja'ati ayén hua'ajtéjaahuat'e'en a'fimej í mej íyen chaanaca japua huachéjme, ti pua'a ayén che'atá na'a huárini a'ij mej tí'ijrí'ire, a'fí pu ajta ayén éeni'ici'e huateáturan í Dios jemi ti seij ti rájcha'íire'e. A'fj pu jín, ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e ti hua'ajtéjaahuat'e'en temua'a naa a'fimej í mej íyen seijre'e í chaanaca japua, a'fí pu ajta ayén éene'e a'ame tíj seij ti rájcha'íire'e í Dios.

⁵Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Na'ari caí, capu ti'iti jín a'ij huataújmu'a a'ájna í niuucari ti ari á'ayu'usi'i, ayén tijín: “Jé'ecan pu chueere'e a'ájna jemi í xiéjniu'ucare'ara'an ti ayén raateájtuaa itejmi tzajta'a.”

⁶Mi ajta a'áin Dios, ayée pu jaitze'e e rí'i titatá'aca tej ti tiyen ra'ará'astijre'en. A'áj pu jín, ayén té'eyu'usi'i tijín: “Dios pu ayén huá'ajcha'ire'e a'ámej í mej á'ujtzaahuat'e. Mi ajta, a'áí pu rí'i tihua'atá'aca a'ámej í mej ruxieemíjte'e í jemin.”

⁷A'áj pu jín, setá'aj siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Setá'aj seajta rájcha'ire'e se'ájna í tiyaaru'u. Ti pua'a siyen huárini, aj pu xaa t'chesin mú'ejmi jemi. ⁸Setá'aj ajteáxiire vejli'i í Dios jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'i Dios ajta huateáturaasin vejli'i mú'ejmi jemi. Setá'aj caí ché'e ti'iti jín a'ij rijca ti a'ij pua'a seijre'e, mi sej até'itzae'ara í Dios jemi. Seajta, setá'aj raatátuure'en í á'amua'xiéjniu'uca í Dios jemi ti ij a'áin ayén huateúra'ate'en mú'ejmi, mi sej siyen ruseijrata sej nu'u caí ti'itij jín até'itzae'ara í Dios jemi.

⁹Setá'aj a'ij pua'a te'utaújmu'a'ati se'ájna jime'e í sej jín auteájturaa í Dios jemi, setá'aj seajta huataújxiemiste'en, seajta huaúyeyinixi'in. Setá'aj caí ché'e siyen ti'itij jín na'anaa sino setá'aj siyen huataújxiemiste'en se'ájna jime'e a'ij sej sejmi'i rijcaa. Setá'aj seajta caí ché'e huá'a jemi rutémua'ave'e sino ché'e ayén a'ij pua'a amuaatá'asti. ¹⁰Setá'aj siyen ruyeyne setira'ará'astijre'en í tavástara'a jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'i rí'i tejámuaatétuaasin.

Tej nu'u caí rá'axijte'e í ta'ihuaara'a

¹¹Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta seij seajta seij, ne'ihuaamua'a, a'iné ti pua'a ja'ati ayén a'ij pua'a t'lijxajta í ru'ihuaara'a, na'ari ayén rá'axijte'e, a'áí pu ajta a'ij pua'a t'lijxa a'ájna í yu'uxari í mej jín t'íajta. A'áí pu ajta ayén rusej raaxí'epi'intare ti caí ché'e ti'iti vaire'e a'ájna í niuucari. Seajta mú'een, ti pua'a siyen rujímua'a sena'a raaxí'epi'intare'en ti caí ché'e ti'iti vaire'e í niuucari í mej jín t'íajta, caxu ché'e siyen rá'astijre'e a'ij ti tiraavíjte'e sino xu'uri siyen huaújrúu t'j a'áme í mej t'ixi'epi'intare'e.

¹²Mi ajta, sej pu'u a'áin pú'een ti ayén raateájtuaa a'ájna í niuucari í mej jín t'íajta. Ajta, a'ii pu a'áin pú'een ti ajta seij na'a ayén t'ixi'epi'intare'e. A'áí pu'u na'a raayí'iti ti amua'irájtuaani, ajta ayén che'atá na'a, a'áí pu'u na'a raayí'iti ti amua'antipua'ajte'en. Ti pua'a ayén, ¿a'iné 'een jín piyen t'ímua'atze pej pe'ájna jín anti'amua'aree pe'ájna jime'e pej piyen rá'axijte'e í a'ihuaara'a?

Tej nu'u caí ramua'aree a'ij ti te'emé'e a'ame

¹³Rí'i xu'u mú'een, mi sej siyen t'ixaxa'a tijín sej nu'u se'uun á'uju'u xá'aju'un fjii nusu ruijmua'a já'ahua'a chajta'a jetze, sej nu'u se'uun siyen á'ateeri a'achú cumu se'j nine'ira'a sej ti'itij jín teja'umuári'en sej si se'ájna jín tumin huamuá'itin. ¹⁴Ayee xu t'ixaxa'a a'ij sej huárini.

Mi seajta mú'een, caxu ramua'aree a'ij ti té'eme ruijmua'a, ti pua'a seuj ruuri xá'aju'un nusu secaí. Ayee xu 'een t'j a'ájna pixcaari ti a'atzu a'ateevi'í huatasej're'esin, ajta á'iyeen a'upuá'arixi'isin. ¹⁵A'áj pu jín ayén tiraavíjte'e sej siyen tiu'utaxáj yee ti pua'a nu'u a'áin tavástara'a ayén amuaatá'acare'en, sej siyen ruuri huateáturaasin, aj xu si seajta siyen huárini ti'iti jime'e nusu í seij jime'e.

¹⁶Mi seajta mú'een, caxu siyen t'ixaxa'a sino ayée xu á'ujtzaahuat'e se'ájna jime'e a'ij sej rujímua'a sena'a a'ij tirájteu. A'ájna í sej jín á'ujtzaahuat'e, t'j na'a pua'amé ti ayén 'een, ayée pu a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi. ¹⁷Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén rú'umua'aree a'ij ti tiraavíjte'e ti ayén huárini ti'iti jime'e, a'áí pu auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a caí ayén huárini.

5

Miché'e nu'u rí'i tiráanamua a'áme í mej chíjteani pú'een

¹Rí'i xu'u mú'een, mi sej chíjteani pú'een. Setá'aj huaúyeyine, seajta ruxieemíjte'e huajj'hua se'ájna jime'e ti t'ín ari a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze sej jetzen rajpuaítzi xá'aju'un. ²Pu'uri t'í'ipeti t'j na'a í sej seri t'í'ijsej á sej é'eche. Ajta, í tejá'amua'ixu, mu'uri t'í'iráaci'ixi a'áme í tejpua'si. ³Ajta pu'uri tiu'uteú'jchuitaamua

a'ljna í oro í sej jejhua rájcha'íi. Ajta a'ljna í plata í sej seajta tí'ljsej, ayée pu che'atá na'a tiu'uteújchuitaamua.

Ajta a'ljna tí jín tiu'uteújchuitaamua, a'íi pu rusej amuaatéxajta, ajta tí'ij ayén amua'axijte'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren t'j tajj tí raateátaiira í á'amuahua'ira'a. Ayee xu se'ljna jín tí'ljsej tí jejhua huápi'í tí'ljnajche sej sí se'ljna jín huataújtemua'ave'en íjii tí nain ari te'entipua'ajte.

⁴ Mi seajta mú'een, ayée xu hua'itzi jín huá'ari'iri'í í mej raamuá'iti í teteca, í mej tiu'uré'evejcheca'a í á'amuavi'ira'ata'a. Ajta a'fín tavástar'a pu'uri ramua'aree a'ij sej huarfj a'íné a'fín tí nain jín antiújmua'aree pu'uri huá'unamuajri'í í mej me'ljna jín runiúuste'e a'fime í mej tí'imuari'eca'a mú'ejmi jemi.

⁵ Ayee pu caí tí'itij tejamuá'aturaate'e, siyen ruxiéehua tí'it'échejca'a íiyen chaanaca japua. Ayee xu che'atá sena'a ruxiéehua tí'icua'acare'e. Cu xiee sej tiú'ujci'ímite'e mej mi amuaacui'ini t'j viseáaru'u tí teáruu. ⁶Mú'een xu seajta ra'uxjfte, seajta raajé'ica se'ljna tí rí'í tí'ití'ujcha'íca'a. Ajta a'fín, capu a'atzu amuaatá'ijmijri'í.

Ca'anjra'a pu hua'utá'asin mej mi temua'a naa te'utáviicua'í

⁷ A'fj xu jín ne'ihuaamua'a, setá'aj temua'a naa te'utáviicua'í ajta na'a caí yé uvé'enen í tavástar'a.

Casi'í, autámua'areeri'í a'ij tí rici a'ljna tí chuej japua tí'imijhuaca. Ayee pu rachú'eve'e ajta na'a caí tiú'ucíre a'ljna tí ájninei á chuaata'a, tí ij ayén ra'ancuré'an í táca'ira'an tí jejhua huápi'í ruxe'eve'e. Ayee pu rachú'eve'e mej autejhuini mej huatéviye a'ljna víta'ari tzajta'a, ajta mat'íj atácheni.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a rachú'eve'en. Setá'aj huatéujca'anen í a'amua tzajta'a, a'íné pu'uri t'n yé uvé'enejsin a'ljna í tavástar'a.

⁹ Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta sej seajta sej, ne'ihuaamua'a, tí ij caí Dios ayén che'atá na'a amua'uxjfte'en mú'ejmi. Rí'í xu'u mú'een, a'íné pu'uri t'n yé uvé'enejsin a'ljna tí ayén tí'ixi'epi'íntare'e.

¹⁰ Setá'aj siyen hua'utámua'aree se'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í tavástar'a jetze me'ecan. Setá'aj siyen tiráari'íren se'íme jemi a'ij mej huarfj me'ljna jime'e mej te'utáviicua'iri'í í mej jín rajpua'íjtzica'a.

¹¹ Casi'í, xa'utámua'areeri'í mú'een. Ayee pu titá'amitije'te'e tí Dios rí'í tihua'utá'a a'ímej í mej tí'itij jín te'utáviicua'iri'í. Xu'uri ráamua'areeri'í se'ljna í tí jín te'utáviicua'iri'í a'ljna í Job teecan. Seajta, xu'uri ráamua'areeri'í a'ij tí tí'ití jín tavástar'a ayén tiraax'epi'íntari'iri'í a'ljna jemi, tí a'fín tavástar'a ayén rí'í tirájcha'íi já'araa, ajta ayén rá'ancu'uvajxi.

Seica í niuucari tí jín ca'anjra'a hua'atá'aca

¹² Ajta, a'ii pu a'fín pú'een tí jaítze'e ruxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej caí tí'itij jín te'ataújratzi'iracare'en, caxu siyen rijca í ta japua tí é'eme'ecan jime'e, nusu í chaanaca jime'e, ní caxu tí'ití jime'e sino ché'e ayén éene'e á'ara'ani. Tí pua'a siyen raataxáj yee "jee", ché'e ayén teja'uré'enen. Na'ari, tí pua'a siyen raataxáj yee "capu", ché'e ajta ayén teja'uré'enen. Ayee xu a'ljna jín huá'ini tí ij caí Dios ayén ama'uxjfte'en.

¹³ Tí pua'a sej tí mú'ejmi jetze ajtémecan ayén rajpua'íjtzí, ché'e a'fín ayén huatéjni-uuni í Dios jemi tí'ij Dios ayén rá'ancu'uvajxi'ín. Na'ari tí pua'a sej ayén rutémua'ave'e, ché'e a'fín chuiicari jín rí'í tiraatá'acare'en í Dios.

¹⁴ Tí pua'a sej tí mú'ejmi jetze ajtémecan ayén tí'icui'icaa, ché'e a'fín hua'utájeeve a'ímej í vaujsi í mej teyujta'a tí'ívaire'e mej mi me'ljna jín huatéjniuuni, mej mi majta niu-ucajtze'en í tavástar'a miyen ra'avé'ehuaate'en me'ljna í já'ara'ara'an a'ljna í aceituuna.

¹⁵ Tí pua'a miyen té'atzaahuate'e muaatéjniuuni, ayée pu a'ljna jín Dios ayén ru'irátuaasin a'ljna tí tí'icui'icaa. Tavástar'a pu xaa rarújfte'en, ajta ayén tiraatá'uuni'ira tí pua'a a'fín ja'atí tí'itij jín auteájturaa í jemin.

¹⁶ A'fj pu jín, setá'aj siyen a'ij tiu'utaxáj sej seajta sej í sej jín auteájturaa í Dios jemi, seajta siyen huatéjniuuni sej jime'e, seajta sej, tí ij Dios ayén amuaarújfte'en.

Jee xaa ne'u, jé'ecan pu tí'ívaire'e tí'itij jime'e tí pua'a ja'atí tí urar'ene'acan jín sejire'e ayén huatéjniuuni í Dios jemi. ¹⁷ Ajta a'ljna í Elías, ayée pu che'atá na'a tí'iteátaca'a tetfj

iteen. Ajta, ca'anín pu jín huatéjniuuve'e mej caí huatéviiye. A'íj pu jín, ayén á'atee a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí huáviiyeca'a. ¹⁸ Ti'iquí ajtahua'a huatéeniu. Majta á'iyen huatéviiyeca'a. Ajta a'ín ti tiu'uhuásti'ihuaca'a á chuaata'a ayén tiú'ucüireca'a.

¹⁹ Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén ruhuárita'a ti'icáame ti ij caí ché'e ayén té'atzaahuate'e, ayée pu té'eme ti pua'a seij ayén raatémua'itín t'íj ajtahua'a té'antzaahuate'en. ²⁰ Ja'ati ti na'a ti ayén raatémua'itín a'íjna ti auteájturaa í Dios jemi ti ij a'ín ayén raatapuá'ajta a'íjna ti jín até'itzea'ara, a'í pu ayén raatévaire'esin a'íjna jime'e ti caí yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti jín ruuri. A'í pu ajta a'íjna jín ayén huárini ti jéfhua huáp'i tiraatá'uuni'i a'íjna í Dios a'íjna ti jín auteájturaa í jemin.

Ayee pu'u xaa. Antipuá'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'ijna í San Pedro, í ti sej

Pedro pu huá'ateujte'e a'imej í mej té'atzaahuat'e

¹ Inee, Pedro, ti Dios naata'íteca'a nej tiu'utévaire'en í jemin, yee nu á'amuateujte'e mú'ejmi, mi sej sej chuéjra'a japua a'uchéjme a'u mej amuaaré'itixi, t'ij na'a a'u ti huatacá'a u Ponto, ajta a'ujna u Galicia, ajta a'ujna u Capadocia, ajta a'ujna u Asia, ajta a'ujna u Bitinia, a'u ti na'a sej a'uté'uu.

² A'í pu ayén amua'antíhua'u a'ijna jime'e ti jéjcuá imúá ayén tejámuaaxí'epi'íntari'iri'í a'ij ti tejamuáaruuren a'ijna í Dios í tej rájya'upua. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an ayén amua'iráavi'iti sej si siyen huateáturan í Dios jemi, a'ijna jime'e sej seri rá'astjire'e se'ijna í Círístu'u ti ayén ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén mú'ejmi japua huániuumi.

Ché'e a'íin Dios ayén rí'í tejamuatá'acare'en, ajta ché'e ayén amua'anpuá'ajte'en temua'a naa.

A'ijna ti rachú'eve'e a'ijna ti té'atzaahuat'e

³ Tiché'e rí'í tiraatá'acare'en te'ijna í Dios, ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'ijna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een. A'iné a'í pu jeíhua huáp'i tá'ancu'uvajxi, a'í pu ayén taatá'a tej ti jéjcuacan jín huanúnu'ihua tej ti tiyen raachú'eve'en te'ijna, í tej jín ruuri tá'aju'un a'ijna jime'e ti a'íin Dios ayén ra'ajjáj huá'a t'zajta'a í mi'ichite a'ijna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een. ⁴ A'í pu ajta ayén titaatá'asin ti ayén titáaci'iti a'ijna ti cá ja'anáj huataújtuaasin, ti cá ajta ja'anáj huatéchueemuari, ti ajta cá ja'anáj e'ehuájpu'a'arixi'isin. Dios pu ayén amujtá'are a'ujna u ta japua.

⁵ A'í pu ajta ayén rí'í á'amua'acha'í a'ijna jime'e í muári'eril'ire'ara'an, a'iné mú'een xu siyen té'atzaahuat'e. Ajta pu'uri ayén rí'í ruurijhua ti ij a'íin ayén huatasej're'en a'ijna ti jín amua'irájtuaani a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain jín te'entipúá'ajte.

⁶ A'í xu jín siyen temua'a naa rutémua'ave'e se'ijna jime'e ti Dios ayén rí'í tejámuaatá'asin. Mí ajta íjii, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen se'ijna jín ruxieemíj'te sej mu'icáj jín rajpuaj'tzi. ⁷ A'ye pu 'een jín ayén á'amuaruure mej mi miyen rí'í tiraatá'acare'en í Dios mú'ejmi jime'e a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasej're'en a'ijna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

Jee xaa ne'u, a'í mú majta miyen rí'í amuaateátuaasin, majta rí'í tejamua'utasej'ra a'iné mú'een xu siyen se'ijna jín te'utáviicua'iri'í í sej jín rajpuaj'tzica'a se'ijna jime'e sej té'atzaahuat'e. A'ye pu t'í'ivaire'e sej siyen rajpuaj'tzi ti ij Dios ayén ráamuaree sej t'záahuati'ira'a jín té'atzaahuat'e. A'íj pu jín jaítze'e ayén t'í'ivaire'e í Dios jemi sej siyen rajpuaj'tzi cá a'ijna í oro, í mej taij jín raaté'uuna ti ij rumua'at'í á'ara'ani.

⁸ Ajta a'íin Círístu'u, mú'een xu cá ja'anáj raasej, ayée xu seuj raxí'eve'e. Seajta, cá xi raasej íjii, seúche'e xu siyen té'atzaahuat'e, seajta siyen se'ijna jín rí'í rutémua'ave'e. Capu ayén rí'irí ti ja'at'í ayén raataxáj yee a'achú ti caj rí'í tiratá'aca a'ijna jime'e ti ayén tejá'amua'aci'iti a'ijna ti huáp'i naa seíire'e a'ame. ⁹ A'ye xu ra'ancuré'asin ti Dios ayén amua'irájtuaani a'ijna jime'e sej siyen té'atzaahuat'e.

¹⁰ Majta a'íime í mej t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'í mú mejmí'í miyen tiu'utaxájtaca'a me'ijna jime'e ti jín Dios ayén rí'í tejámuaatá'aniche'e. A'í mú majta a'ujca'anéecan jín t'í'ihuauca'a, majta me'ijna jín t'í'imua'atzejca'a mej mi yaú'tiíe muá'ara'ani.

¹¹ A'ye mú t'í'ihuauca'a ti'ítíj ti xicáara'an jetze ayén teja'uré'enejsin, ajta a'ij ti éene'e á'ame'enche'e a'ájna xicáara'an jetze ti jime'en raataxájtaca'a a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti ajta ayén huatéj'turaa huá'a jemi. Camu a'atzu yaú'tiíeeca'a a'ij ti huataújmua'a a'ijna ti jime'en amua'acá raataxájtaca'a yee ti a'íin Círístu'u ayén rajpuaj'tzi á'ara'ani, ti ajta nu'u á'iyen Dios rí'í raateátuaasin mej mi rí'í tiye'useíra muá'ara'ani.

¹² A'ye pu Dios hua'utá'a mej mi miyen ráamuaree mej ca' rujímua'a miyen t'í'ixaj'taca'a sino ayée mú me'ijna jín t'í'ivaire'eca'a mú'ejmi jime'e, mat'íj miyen jín tiu'utaxájtaca'a a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen tiu'utaxájtaca'a me'ijna jime'e í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin a'ij sej seuchén

tiráanamujri'i. Dios pu u ta japua ya'uta'íteca'a í ruxíejni'uca ti ij a'fín huá'a jamuan huateáturan. Majta a'fíme í mej ta japua tí'ivaire'e, mauche'e mú miyen raxí'eve'e mej miyen yaú'ítíe muá'ara'ani a'fjna ti jín Dios amua'irátuaasin.

Ca'anfjra'a pu hua'utá'asin mej mi rí'i tí'itíújcha'íi muá'ara'ani

¹³ A'fj xu jín, setá'aj huatéújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta rí'i te'utaújmu'a'ati sej si temua'a naa nain jín raachú'leve'en a'fjna ti ayén tejamuáaci'iti í ti jín Dios rí'i tejámuatá'asin a'fjna xicáara'an jetze ti jetzen huatasejre'esin a'fjna í Jesús ti ajta íi' Círístu'u. ¹⁴ Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini matíj tí'irí'í í mej huá'astijre'e í ruvaújsimua'a. Setá'aj caí ché'le siyen a'fj pua'a tí'itíújcha'íi a'fj ti ajm'í' ca'anfjra'a amuatá'acare'e a'fjna í ti a'amua tzajta'a huiránineica setí'ij caí xi yaú'ítieeca'a a'fj ti tiraavjíte'e í Dios jemi.

¹⁵⁻¹⁶ Jee xaa ne'u, setá'aj caí a'fj pua'a rijca, sino setá'aj siyen nain jín rí'éene'ecán jín tí'itesejre'e tíj ajta rí'éene'ecán jín tí'isejre'e a'fjna ti amuaatajé. Setá'aj siyen nain jín huárini a'fj sej tí'itíújcha'íi, a'iné ayéé pu té'eyu'usi'í tíjín: "Setá'aj siyen rí'éene'ecán jín tí'itesejre'e a'iné nee nu neajta rí'éene'ecán jín sejre'e."

¹⁷ Ajta a'fín Dios ayén ruxí'ej na'a huá'axijte'en í teite a'fj ti sejí huarfj. A'fj pu jín, tí pua'a siyen raatamuá'amuate'en yee rutáata, setá'aj rá'atése'e setíj sena'a seuj íiyen típuasearuv'e'le chaanaca japua. ¹⁸⁻¹⁹ Ayee pu tiraavjíte'e sej siyen rí'í' tí'itíújcha'íi a'iné xu'uri ramua'aree tí'itíj tí píríci tí jíme'en Círístu'u ayén tiu'utanájchitaca'a a'fjna í sej jín té'echa'hica'a í Dios jemi sej si caí ché'le siyen tí'ijri'iréé a'fj sej sejm'í' tí'ijri'irejca'a se'fjna jíme'e í ye'irá tí caí tí'itíj vaire'eca'a, í mej amuatá'ití'iri'í í á'amua'avausimua'aci'í.

Capu Círístu'u a'fjna jín tiu'utanájchitaca'a a'fjna jíme'e í oro, na'ari a'fjna jíme'e í plata, tí ayén á'apua'are, sino a'fj pu a'fjna jín tiu'utanájchitaca'a a'fjna jíme'e í ruxuure'e tí huápi'í tí'ivaire'e. Ayee pu Círístu'u huataújmuai'ivejtaca'a tíj cáne'a, tí caí a'atzu cápita'ina, tí caí tí'itíj jín á'atura.

²⁰ Ayee pu Dios ra'antíhuua'u tí'ij caí xi raatetéahua a'fjna í chaanaca tí'ij ayén a'fjna jín tiu'utévare'en. Ajta, íjii tí nain te'entípuá'ajte, Círístu'u pu ayén huatasejre tí ij a'amua japua huániuuni.

²¹ Ayee xu 'een jín siyen rá'atzaahuat'e í Dios se'fjna jíme'e a'fj tí huaríj a'fjna í Círístu'u. Ajta Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite. Tí'ijta'í ayén rí'í tí raateájtuua tí ij ayén nain jín antiújmu'a'areere tíj na'a rusén jíme'e. A'fj xu jín siyen té'atzaahuat'e, seajta tí'ichu'leve'e.

Ca'anfjra'a pu hua'utá'asin mej nu'u huaújxe'eve'en

²² A'iné mú'een xu siyen rá'antzaahua se'fjna í niuucari tí ayén tí'ayajna sej si seajta siyen huá'axe'leve'e í ru'íhuamua'a, a'fj xu jín seri rí'í uhuaújruu í a'amua tzajta'a. A'fj xu jín, setá'aj siyen a'ujca'anécan jín huaújxe'leve'en sej seajta seij, temua'a naa.

²³ Ché'le ayén teja'uré'enen a'iné caxu jéjcuacan jín huanúnu'ihuaca'a a'fjna jíme'e tí á'apuapua'are sino a'fjna jíme'e tí caí ja'anáj á'apua'aren. A'ii pu a'fín pú'een í niuucari tí Dios jemi a'uvé'eye'í. A'fj pu taarújíte'leve, ajta ayén rusén jín á'ateeri.

²⁴ Jee xaa ne'u, ayéé pu che'atá na'a té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín:

Matíj mena'a pua'amé mej ratéhua'ira'a,
ayéé mú e'en tíj a'fjna í ixaj.

Ajta í mej jín á'ujtzaahuat'e,
ayéé pu 'een tíj a'fjna í xuuxu'ura'an
a'fjna í ixaj.

Ayee pu tí'irineca tí ayén huatéhuan
a'fjna í ixaj,
ajta cávatzijsin a'fjna í xuuxu'ura'an.

²⁵ Mí ajta a'fín í niuucari
tí Dios jemi a'uvé'eye'í,
a'fj pu rusén jín seíre'e a'ame.

Ajta a'fín í niuucari, a'ii pu a'fín pú'een í mej tejámuatá'ixaa, í sej seajta jín huataújtemua'ave.

2

Ca'anjra'a pu hua'utá'asin mej mi jaitze'e yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti tiú'ujxe'eve'e

¹ A'ij pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej raatapuá'ajta se'íjna jime'e sej a'ij pua'a huá'aruure í ruxí'ej teite nusu sej huá'acuanamua ca'ín sej hua'itzi jín rusejrata. Setá'aj seajta caí rucheere'e sej seajta sej. Seajta setá'aj caí a'ij pua'a tihuá'axajta í ruxí'ej teite. ^{2,3} Setá'aj siyen éene'en matíj í ti'iríi í mej jeihua huápi'i tzi'icuj mej mi me'íjna jín huavaújse'en me'íjna jime'e í huá'a tzi'lime í hua'anáànaj. Setá'aj siyen che'atá sena'a raxí'eve'e ti ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén a'íjna jín tejamaata'itii a'íjna jime'e í niuucari ti r'éene'ecán jín seijre'e ti ij a'íjna jín r'íi amuaaruuren ti ij ayén tejá'amuaci'iti ti a'íin Dios ayén amua'irájtuaani, a'iné xu'uri ráamua'areeri'í ti a'íin tavástara'a ayén r'íi tejá'amuacha'ii á'aye'i.

Jíme'en í Ciríistu'u í ti tetej pú'een ti e'ihuateájtuaani

⁴ Ayeé xu seri ajteáxi'reca'a se'íjna jemi ti ayén 'een tíj tetej ti i'irúuri. Majta í teteja, meruuhua'axi me'íjna í tetej. Mí ajta Dios, a'íi pu ra'avé'ehuau a'íjna jime'e ti r'íi huápi'i tiu'utévaire'en.

⁵ Seajta mú'een, ayée pu che'atá na'a Dios r'íi á'amuaruuren sej si siyen che'atá sena'a 'eene'en tiu'utévaire'en tíj í tetej ti i'irúuri í ti jín chí'í irá'ajtaahua. Ayeé pu á'amuaruuren sej si se'íj sena'a seijre'e í teite ti mú'ejmi jamuan huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen r'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi, sej si ve'ecán jín tiu'utévaire'en í jemin.

A'íj xu jín, setá'aj siyen r'íi xá'aju'un sej se'íjna jín tiu'utámua'i'vejta se'íjna jime'e ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén amuaatá'asin, sej si siyen ra'utámua'aree ti ij ajta Dios ayén ra'ancuré'an a'íjna í muai'ivéjri a'íjna jime'e a'ij ti huarj a'íjna í Jesús ti Ciríistu'u pú'een.

⁶ Ayeé pu t'í'een, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín:

Casi'í, xaase'íj.

Nu'uri ra'ateájra a'ujna u Sión, se'íj í tetej,
í nej ra'avé'ehuau
ti i ayén tiu'utévaire'en
nej japuan rá'ajtaahua í chí'ij.

Ajta a'íin í tetej,
jeihua nu huápi'i r'íi tiraateájtuaa.

Ajta, capu a'atzu rí'irí
mej miyen tiu'utatévi'ire'e
ja'atí t'í na'a ti ayén ra'ará'astijre'en
a'íjna í tetej.

⁷ Ajta, mú'ejmi jemi í sej té'atzaahuat'e, jé'ecan pu naa tejama'á'asejrate'e a'íjna í tetej. Mí majta a'íimej jemi í mej caí á'ujca'ane mej té'antzaahuat'en, ayée pu té'eme a'ij ti té'eyu'usi'í tíjín:

A'íjna í tetej í mej mé rúhuhua'axi
a'íime í mej rá'ajtaahua í chí'ij,

Dios pu ayén ra'avé'ehuau
ti ayén tiu'utévaire'en
ti japuan rá'ajtaahua í chí'ij.

⁸ Ajta, ayén tíjín:

A'íj pírici í tetej
í mej jetzen a'ijcá'acata í teite,
ajta í mej jetzen a'itávitzej.

Ayeé mú 'een jín jetzen a'ijcá'acata
me'íjna jime'e mej caí rá'astijre'e
me'íjna í niuucari í mej ráanamujri'í.

Ayeé pu 'een jín ayén tihua'uxí'epi'íntari'iri'í tí'ij Dios ayén huá'uruuren.

Jíme'en a'íimej í mej Dios jetze ajtémecan

⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu 'een tǎj seica í teite í ti Dios hua'antǎhuau, sej si siyen jamuan huateáturan. Mú'een xu seajta se'ǎn pú'een a'ǎime í sej sej chuejra'a japua é'eme'ecan ti Dios ayén huateúra'ate. Mú'een xu seajta teitestemua'ame'en pú'een í Dios sej si siyen tihua'utá'ixaate'en í sej jǎn rǎí tiratá'aca se'ǎjna ti ayén amuaatajé. Setá'aj caí ché'le siyen á'ujuhua'ane'en a'u ti a'utíca'a, sino sej si se'uun a'uteáturan í jemin a'u ti á'uneeri'i sej si se'uun rǎí tiyé'eseijra.

¹⁰ A'ájna'ímua, caxu teitestemua'ame'en pú'eene'eca'a í Dios. Mí seajta íjii, xu'uri mú'een teitestemua'ame'en pú'een í Dios. A'ájna'ímua, capúu xi amua'acu'uvejca'a a'ǎjna í Dios. Mí ajta íjii, a'ǎí pu ari amua'acu'uve.

A'ij mej ye'l huárini a'ǎime í mej té'atzaahuat'e

¹¹ Ayee nu tejá'amuahavii mi nej já'amuaXe'eve'e sej siyen sejre'e matǎj a'ǎime í mej sej chuejra'a japua é'epuasearuve'e, na'ari matǎj a'ǎime í mej hua'utamuári. Caxu siyen taúra'acare'en sej siyen rá'astijre'e se'ǎjna ti a'amua tzajta'a huiiránineí ti a'ij pua'a 'een, ti ajta tǎ'itese'e a'ǎjna jetze í á'amuaXiejniu'uca.

¹² Setá'aj siyen rǎí titeetiújcha'ǎica huá'a jemi í mej sej chuejra'a japua é'eme'ecan ti ij xǎ'epi'ǎn te'irájra'ani ti pua'a miyen tǎ'itǎj jǎn a'ij pua'a tejá'amuaXajta. Tǎ pua'a siyen rǎjca, ayée mú raseíira muá'aju'u sej xǎ'epi'ǎn huarǎj se'ǎjna jime'e í mej jǎn a'ij pua'a tejá'amuaXajta'aca'a, majta miyen rǎí tiraatá'asin me'ǎjna í Dios a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'esin itejmi jemi í tavástara'a.

¹³ Setá'aj siyen huá'astijre'e matǎj mena'a pua'amé í teite í mej tǎ'itǎj jǎn antiújmua'aree a'ǎiné ayée pu titaatá'tiitiri'i í tavástara'a. Tiché'le rá'astijre'e te'ǎjna ti a'ǎjna jǎn tǎ'itǎjvee ti nain jǎn tiu'uta'ájta, a'ǎiné a'ǎí pu a'ǎn pú'een ti jaítze'le ve'ecán jǎn tǎ'ivaire'le.

¹⁴ Tiché'le teajta huá'astijre'e a'ǎimej í tajtúhuaani, a'ǎiné a'ǎjna ti nain jǎn tǎ'ajta, a'ǎí pu ayén hua'uta'íteca'a mej mi puaǎjtzǎ hua'utá'an a'ǎimej í mej a'ij pua'a tǎ'itǎjcha'ǎi, mej mi majta rǎí tihua'atá'acare'en a'ǎimej í mej miyen rǎi a'ij ti tiraavǎjte'le. ¹⁵ Ayee pu xaa tǎ'ijxe'eve'le í Dios sej siyen rǎí titeetiújcha'ǎica sej si se'ǎjna jǎn hua'antimua'itǎn a'ǎimej í mej caí mé úumua'aree, mej mi caí ché'le miyen a'ij pua'a tǎ'ixajta, ti caí tǎ'itǎj vaire'le.

¹⁶ Setá'aj siyen rǎjca matǎj a'ǎime í mej ruxiéehua tǎ'imijhuaca. Mí seajta mú'een, caxu siyen titeetaújtutuhua'an sej a'ij pua'a huárini, seajta siyen jetzen rujpuá'ajte'en sej nu'u xǎ'epi'ǎn huarǎj se'ǎjna jime'e í mej ruxiéehua á'ujuhua'an. Setá'aj siyen rǎí titeetiújcha'ǎica matǎj a'ǎime í mej ravaire'le í Dios. ¹⁷ Setá'aj rǎí tihua'ajcha'ǎi naǎjmi'ica a'ij ti tiraavǎjte'le. Setá'aj huá'axe'eve'le í ta'ihuamua'a í mej majta té'atzaahuat'e. Setá'aj rá'atase'e í Dios. Setá'aj seajta rǎí tiraateájtuaani a'ǎjna í tajtuhuan ti nain jǎn tǎ'ajta íyen chuejra'a japua.

A'ij ti tiu'utévai í Ciriistu'lu

¹⁸ Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jǎn tǎ'imijhuaca, setá'aj hua'ará'astijre'en a'ij ti tiraavǎjte'le a'ǎimej í mej tejá'amua'afite'le. Setá'aj huá'astijre'e a'achú mej pua'amé. Caxu a'ǎimej sena'a ti pua'a miyen rǎí tejamuájcha'ǎi, na'ari mej rǎí tǎ'iteteite, na'ari ti pua'a a'ij pua'a metǎ'iteteite, setá'aj naǎjmi'ica á'astijre'le.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu Dios rǎí tiraateátuaasin a'ǎjna í ja'ati ti pua'a a'ǎn ayén ra'utámua'aree í Dios, ajta a'ǎn ayén te'utáviicua'i ti pua'a sej ayén puaǎjtzǎ raatá'an ti caí ayén tiraavǎjte'le. ²⁰ Aru ti pua'a ayén puaǎjtzǎ muáaci'iti a'ǎjna jime'e pej piyen a'ij pua'a huarǎj, ti pua'a piyen pe'ǎjna jǎn te'utáviicua'i temua'a naa, capu a'atzu a'ij timuaatéva'iri. Na'ari caí, ti pua'a peri xǎ'epi'ǎn huarǎj, ti pua'a pe'ǎjna jǎn rajpuaǎjtzǎ, pajta piyen te'utáviicua'i temua'a naa, Dios pu rǎí timuaateátuaasin.

²¹ Jee xaa ne'u, Dios pu ayén a'ǎjna jǎn amuaatajé sej siyen rajpuaǎjtzǎ, seajta te'utáviicua'i, a'ǎiné a'ǎjna í Ciriistu'lu a'amua jetze me'ecan pu rajpuaǎjtzǎ ja'araa.

Ayee pu a'ǎjna jǎn huarǎj, tǎ'ij mú'ejmi huata'itǎi sej si siyen che'atá sena'a huárini a'ij ti a'ǎn amua'acu'uve.

²² Capu tǎ'itǎj jǎn auteájturaa í Dios jemi. Capu ajta ja'anáj tiu'uhua'itaca'a. ²³ Matǎ'ij miyen ra'ajté'axi, a'ǎí pu caí ayén hua'ajté'axi a'ǎimej. Matǎ'ij puaǎjtzǎ raatá'a, ni capu ayén tihua'uxájtzi'iri'i, sino ayée pu huataújtuiiri'i a'ǎjna jemi ti ayén tzáahuati'ira'a jǎn tihua'axijte'le.

²⁴ A'íi pu rusej rajpua'íitzi já'araa í ru jetze í ta jetze me'ecan a'fjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayeé pu a'fjna jín huarj tej ti tiyen raatapuá'ajta í tej jín até'itzea'ara í Dios jemi. Mú'een xu se'fjna jín huarj se'fjna jime'e ti a'fín rajpua'íjtzica'a.

²⁵ A'ájna'imua, ayée xu seijre'eca'a matj í cáne'axi ti caí ja'atí huá'aseire'e. Mí ajta fjii, xu'uri se'fjna jemi tiújseij, se'fjna jemi ti a'amua cujta'a huamé'en, ti ajta a'fjna jín antiújmua'aree ti nain jín a'amua japua huániuuni.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej á'uruuvi'itín

¹ Seajta mú'een, mí sej víche'ejme, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'astijre'e se'fmej í rucína'astemua'a. Ayeé xu huárini sej si siyen 'éeni'ici'e hua'antimua'itín í seica í mej caí rá'aste í niuucari ti jime'en raxa í Círlistu'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ruxe'eve'e a'ame sej tihua'utá'ixaate'en sej si hua'utémua'itín sino siyen sena'a huá'amua'itín se'fjna jime'e sej r'í'í ti'itíjcha'íi. ² A'íi mú xaa miyen ra'ancuré'asin í niuucari mat'ij raasej sej siyen tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios, seajta sej caí ti'itíj jín á'atura a'fmej jemi í rucína'astemua'a.

³ Majta a'fime í mej víche'ejme, capu ayén tiraavjite'e mej miyen mena'a r'í'í huaújru-uren me'fjna jime'e ti jéjre'e seijre'e, ti pua'a a'fjna jime'e mej miyen r'í'í ti'ihuaújcista, nusu mej miyen ti'itíj jín ucaújrujtí'iraxi'ín ti oro jín taavjhua na'ari mej miyen rí'éene'ecán jín tiu'uteújchejte'en c'íxuri jime'e ti tí'í'ij.

⁴ Capu a'íi na'a ayén tiraavjite'e sino miché'e miyen r'í'í tihuá'aseijrate'e me'fjna ti rú'avaa í huá'a tzajta'an, me'fjna ti caí ja'anáj á'apua'aren. Miché'e caí miyen ti'itíj jín huá'amuari'eriste'e í rucína'astemua'a. A'ii pu a'fín pú'een ti je'ihua huá'pí'í ruxe'eve'e í Dios jemi.

⁵ Ayeé mú éeni'ici'e r'í'í huaújruu ajca'ihuá'imua a'fime í 'uuca í mej rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, í mej majta té'antzaahua í Dios jemi. ⁶ Ayeé mú che'atá mena'a hua'ará'astijre í rucína'astemua'a tíj a'fjna í Sara teecan ayén ra'ará'astijre a'fjna í Abraham teecan. Ajta, pu ayén raatamuá'a tíjín “nevástara'a.” Seajta mú'een, mí sej víche'ejme, ayée xu yaújmua'ame'en pu'éene'e xá'aju'un a'fjna í Sara ti pua'a siyen nain jín r'í'í huárini, seajta caí ti'itíj jín tí'itzi'íne'e.

⁷ Seajta mú'een, mí sej néjne'iche, setá'aj siyen r'í'í tihuá'ajcha'íi í ru'fjta'amua'a. Setá'aj siyen r'í'í tihua'uteájtuaani a'iné camu miyen ruca'ané setj mú'een, mí sej teteca pú'een. Naími'i xu seajta siyen che'atá sena'a ra'ancuré'asin se'fjna ti jín Dios r'í'í tejámuaatá'asin sej si ruuri huateáturan í Dios jemi. Ayeé xu r'í'í tihuá'ajcha'íi í ru'fjta'amua'a ti ij caí ti'itíj jín amuaatamuarí'eriste'en a'fjna jime'e í sej jín raatáhuaviira í Dios.

Mej mi nu'u ruxiéhua a'uteáturan

⁸ Yee pu'u xaa, ayée xu huárini, naíjmi'i mú'een. Setá'aj siyen che'atá sena'a rahuauca í Dios jemi sej si siyen ru'ihuaamua'aca temua'a naa. Setá'aj ahuaujúcu'ujen sej seajta sej, setá'aj siyen seajta huaújxe'eve'en. Setá'aj seajta siyen ahuaujca'anen a'fmej jemi í mej rajpua'íjtzi sej si r'í'í tihua'utá'an. Seajta mú'een, setá'aj caí ti'itíj jín á'ujtzaahuate'e.

⁹ Tí pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a amuáaruuren, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a raruure. Na'ari, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tejá'amuaaxajta, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a tí'ijxajta, sino setá'aj siyen r'í'í tiraatá'an, a'iné ayée pu a'fjna jín Dios tejámuaatáj sej si siyen huárini ti ij ajta a'fín Dios ayén ti'itíj jín r'í'í tejámuaatá'an.

¹⁰ Ayeé pu a'fjna jín té'eyu'usi'i tíjín:

Tí pua'a ja'atí ayén rax'í'íve'e
 ti á'ateevi'ín ruuri,
 ti ajta r'í'í tiraatévaire'en
 nain xicaj tzajta'a,
 ché'e a'fín ayén huárini
 ti caí a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e,
 ti caí ajta ayén tí'ihua'itacare'en.

¹¹ Ché'e a'fín raatapuá'ajta
ti a'ij pua'a ti'itíújcha'íi,
ajta ché'e a'fín ayén huárini
ti xí'epi'in jín seijre'e.

Ché'e ajta a'fín ayén rahuauca
ti rí'í t'í'iseijre'e huá'a jemi í teite.

Ché'e ahuaújca'anen ti ayén huárini.

¹² Jee xaa, rí'í pu tihuá'aseij í Dios
a'fimej í mej rí'í ti'itíújcha'íi.

A'fí pu huá'anamua
mat'íj miyen t'í'ijhuaviira í jemin.

Ajta ayée pu tavástar'a
a'ij pua'a tihuá'aseij
a'fimej í mej a'ij pua'a ti'itíújcha'íi.

¹³ Tí pua'a nu'u siyen rajpuajtzi se'fjna jime'e sej rí'í ti'itíújcha'íi, ni caí ja'atí ayén mé'eseijre'e ti ayén a'ij pua'a amuáaruuren a'fjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín t'í'tese'e sej siyen huárini ti'it'íj jime'e ti 'í'ixi'epi'in. Capu xaa ne'u. Capu mé'e ja'atí xaa ne'u. ¹⁴ Mí ajta, ti pua'a siyen se'fjna jín rajpuajtzi se'fjna jime'e sej xí'epi'in jín huaríj, capu amín a'ij. Dios pu rí'í tejámuaatá'asin. A'fj xu jín, caxu huá'atziinne'e, caxu seajta a'ij pua'a tité'ujmuajca.

¹⁵ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'í tiraateájtuaani í ru tzajta'a se'fjna í Cirístu'u, a'iné a'fí pu tavástar'a pú'een. Ja'anáj ti na'a xu siyen rí'í huájruuren sej si siyen huateájnan huá'a jemi í mej miyen me'fjna jín tejá'amua'ihua'ura í sej jín t'í'ichu'eve'e í ru jemi.

¹⁶ Mí seajta, setá'aj siyen sena'a rijca, setá'aj caí á'ujtzaahuate'e siyen tihuá'ixaate'e, setá'aj seajta rá'atese'e se'fjna í sej jamuan t'í'ixa. Setá'aj siyen rí'í te'utaújmu'ati í rumua'atzíira'a jime'e sej si caí ti'it'íj jín á'aturaacaj, ti ij ayén tihua'utatévi'iraste'en a'fimej í mej a'ij pua'a á'amuaruure me'fjna jime'e mej miyen a'ij pua'a tejá'amua'axa a'ij sej rí'í se'fjna jime'e sej rí'í ti'itíújcha'íi í Cirístu'u jemi.

¹⁷ Ayeé na'a, a'iné ti pua'a Dios ayén t'í'jxe'eve'e sej ti'it'íj jín rajpuajtzi, jaítze'e pu rí'í tejámuaatéva'iri sej siyen se'fjna jín rajpuajtzi sej xí'epi'in rí'í caí ti pua'a siyen se'fjna jín rajpuajtzi se'fjna jime'e sej a'ij pua'a rí'í.

¹⁸ Ajta a'fín Cirístu'u, ayén sefj na'a huamí'í a'fjna jime'e í mej jín na'jmi'í miyen auteájturaa í Dios jemi. A'fjna ti caí ti'it'íj jín auteájturaa, ayén huá'a jetze me'ecan huamí'í a'fimej í mej a'ij pua'a titeetiújcha'íica ti ij ayén huá'anvi'itín í Dios jemi. A'fjna í mej miyen raajé'ica í Cirístu'u ti ratéhua'ira'aca'a, Dios pu ajta ayén ruxéjniu'uca jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

¹⁹ Ajta a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en a'fimej í xiéjniu'ucari í mej me'uun tajete aiteánami'ihuaca'a. ²⁰ Majta a'fime í xiéjniu'ucari, a'ájna'ímua mú miyen caí ra'ará'astijre, a'ájna xicáara'a jetze ti jetzen Dios auj ayén té'eviicua'iraca'a, ajta ayén rachu'eve'eca'a t'í'ij auj a'fín Noé ratéaahuajme'e a'fjna í baarcu ti ve'ée. Ajta a'fí pu seica huatévai mej mi me'uun uteájrupi í baarcu tzajta'a mej mi caí aujámín í jaj jime'e. Ayeé mú ará'aseca'a aráhuauca.

²¹ Ajta a'fín í jaj ayén huataújmu'a í sej jín huámua'í'ivijhuaca'a, a'fjna ti ajta jín Dios ayén amua'irájtua. Capu ayén huataújmu'a ti Dios ayén amua'ari'iri'í í chuej ti ca'ame'e í a'amua jetze, sino ayée pu huataújmu'a sej siyen rájhuaviiri'í í Dios ti ayén amuaatá'an sej rí'í'eenecán jín huateáuran í rumua'atzíira'a jetze í Dios jemi, a'fjna jime'e ti ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'fjna í Jesús ti Cirístu'u pú'een.

²² Ajta íjii, án pu a'ujnéj u ta japua ti ari a'uun e'ecáca rí'í'irínta'an pújme'en í Dios. A'fí pu ajta ari a'fjna jín antiújmua'aree ti tihua'uta'ájt'e'en a'fimej í mej ta japua t'í'ivaire'e, ajta a'fimej í mej ti'it'íj jín antiújmua'aree, ajta a'fimej í mej ve'ecán jín títeté'u'upu'u, mat'íj mena'a pua'amé í mej xiéjniu'ucari pú'een.

4

A'ij ti t'l'ijxe'eve'e í Dios tej tiyen huárini

¹ A'iné a'fín Círístu'u pu ayén ru jetze rajpuaítzi já'araa, setá'aj siyen se'fjna jetze tiú'umua'ati sej si siyen che'atá sena'a huárini, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ru jetze rajpuaítzi já'araa, ayée pu ari raatapuá'ajtacaa ti ti'itfj jín até'itzeeara í Dios jemi. ² Ayee pu a'fjna jín a'ateevi'i ti ruuri a'fjna í ja'atí a'fjna jime'e ti a'fjna jetze aráu'jca'ane a'ij ti t'l'ijxe'eve'e í Dios t'fj na'a ti auj a'ateevi'i a'ame. Capu ché'e a'fjna jetze a'ujca'ane a'ame a'fjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jetzen huiiráninei.

single line composer ³ Ché'e ayée na'a 'eene'en a'ij ti ari tiu'ur'fj t'fj na'a mej amuacáí huatasefjre í teteca t'fj na'a ti yú e'iré'ene a'ij ti tihua'aráanajche a'fme'j í mej se'ij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Tej ti caí ché'e tiyen tena'a t'l'ijri'ire mat'fj a'fime. Ayee mú ruxána'acira'ate'eca'a, majta á'ujca'ane me'fjna jetze ti a'ij pua'a 'een. Majta ruta'aruaijve'e, majta mej huápi'i t'l'yestehua'a. A'fí mú majta e'etiú'se'iri mej mi na'ími'i miyen raná'amiche'en a'fjna ti caí Dios pú'een.

⁴ Ajta j'ii, ayée mú a'ij pua'a tejá'use'ij sej caí ché'e huá'ajaahuat'e sej siyen caí ti't'fj á'astijre'e sej huá'a jamuan á'ujjuhua'ane'en. A'fj mú jín miyen a'ij pua'a á'amuaruure.

⁵ Mí ajta, ayée pu tihua'aci'iti mej miyen tiu'utaxá'j a'ij mej titeetiú'jcha'fca me'fjna jemi ti ari r'f'i hua'ú'ruu ti ij ayén hua'ux'fje'en a'fme'j í mej ruuri, ajta a'fme'j í mej meri huácuii. ⁶ A'iné a'fí pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'fme'j í mej meri huácuii t'fj ajta titá'axijte'en itejmi i tej teuj ruuri. A'fj pu jín ajta ayén tihua'utá'ixaa a'fme'j í mej huácuii a'fjna í niucari ti jín Dios hua'irájtuaani ti ij a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'an mej miyen ruuri huateáturan t'fj na'a rusén jime'e t'fj ajta í Dios.

A'ij ti nu'u té'eme t'fj nain te'entipua'ajte

⁷ Pu'uri t'fj nain te'entipua'ajte. A'fj xu jín siyen r'f'i tirá'jteuve'en, seajta siyen nain jín á'ujcu'uve sej si siyen t'l'ijhuauca í Dios jemi a'ij ti tiraav'fje'e. ⁸ Ajta, a'ii pu a'fín pú'een ti jaf'tze'e ruxe'eve'e sej caí ti't'fj jín a'aturáa, setá'aj siyen hua'ú'jxe'eve'en temua'a naa a'iné ti pua'a siyen hua'ú'jxe'eve'en, ayée xu seajta tiu'utá'uuni'ira mu'licáca jime'e ti se'fj ayén ti't'fj jín auteájturaa mú'ejmi jemi. ⁹ Setá'aj caí a'ij pua'a ti'ixáata sino setá'aj huateú'vare'en se'ij seajta se'ij.

¹⁰ Ayee xu seajta huárini a'ij ti tiraav'fje'e a'fme'j jemi í mej ravaire'e a'fjna í Dios, a'iné capu t'l'iseicaj na'a í ti jín r'f'i tejamuaatá'a sej si se'fjna jín tiu'utévare'en. Setá'aj siyen huateú'vare'en se'ij seajta se'ij se'fjna jime'e a'ij ti Dios se'fj tiu'utapuaijve.

¹¹ A'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxá'j, ché'e a'fín ayén huárini ti ayén Dios jetze me'ecan t'l'ixajta. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén ti't'fj jín t'l'ivaire'e, ché'e a'fín ayén huárini ti a'fjna jetze aráu'jca'ane í Dios. Ayee xu 'een jín siyen huárini mej mi nain jín r'f'i tiraateájtuaani me'fjna í Dios me'fjna jime'e ti a'fín Jesús, ti Círístu'u pú'een, ayén hua'utá'a í ca'an'fjra'a mej mi miyen huárini. Ayee mú r'f'i tiraatá'asin me'fjna í Círístu'u, a'iné a'fí pu ajta ayén nain jín antiú'jmua'aréere a'ame t'fj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'ur'é'enen.

A'ij mej ye'f huárini mat'f'ij tirajpuaítzi muá'aju'u a'fime í mej té'atzaahuat'e

¹² Mú'een, mi nej já'amua'xe'eve'e, ti pua'a siyen ti't'fj jín á'aviicua'ire'e se'fjna í sej jín huápi'i rajpuaí'fjzi, ti ajta ca'anín jín a'amua japua rájve, caxu siyen a'ij té'ujmua'jca, sete'entixáata yee ti caí xi ja'anáj ayén t'l'ise'ijre'e í chaanaca japua, a'iné ayée pu 'een jín ayén tejamuáaruu ti ij Dios ayén amuaatése'ij, a'isí ti pua'a secaí urar'ene'acan jín se'ijre'e nusu secaí. ¹³ Caxu a'ij té'ujmua'jca sino ayée xu huataú'jtemua'ave'en a'iné xu'uri rajpuaí'fjzi í Círístu'u jamuan sej si seajta siyen huataú'jtemua'ave'en se'fjna jime'e ti r'f'i tejamuaatá'asin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasefjre'esin a'fjna í mej jín naa r'f'i tira'utase'fjra í tavá'stara'a.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Tí pua'a miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta me'fjna jime'e sej siyen Círístu'u jetze ajtème'ecan, Dios pu a'fjna jín r'f'i tejamuaatá'aca. Ajta a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ajta ayén ca'an'fjra'a tata'aca tej ti tiyen r'f'i tiraateájtuaani í Círístu'u, a'fí pu xiéjniu'ucare'ara'an ajta mú'ejmi jemi se'ijre'e.

¹⁵ Mí ajta, jíme'en ja'atí ti na'a ti mú'ejmi jetze ajtémecan, ché'le amín caí ayén a'ájna jín tirajpuaíjtzi a'ájna jime'e ti seáj huajé'lica, na'ari ti'titj huanahua nusu ti a'ij pua'a ti'ti'itujcha'ii, ca'ín ayén rijca ti caí jetzen ruxe'leve'e.

¹⁶ Mí ajta, ti pua'a seáj ayén a'ájna jín á'aviicua'ire'e a'ájna ti jín rajpuaíjtzi a'ájna jime'e ti Ciriístu'u jetze ajtémecan, ché'le a'áin caí t'ítevi'ira'atan, sino ché'le rí'i tiraatá'an í Dios a'ájna jime'e ti Ciriístu'u jetze ajtémecan.

¹⁷ Aye'e pu'u xaa ne'u, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij Dios ayén hua'uxjíte'en í teite. Ajta, ayén autéchesin ti huá'axjíte'en í ruteftestemua'a. Ajta, ti pua'a ayén autéjcheni itejmi jemi, ¿a'iquí té'eme í ti huá'aci'iti a'ímej í mej caí rá'astijre'e a'ájna í niuucari ti Dios rí'i titaateájtuuani itejmi jemi? ¹⁸ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tijn: "Tí pua'a muári'eri jín Dios ayén ru'irájtuua a'ájna í ja'ati ti rí'i ti'ti'itujcha'íica'a, ¿a'iquí éene'e a'ame huá'a jemi í mej a'ij pua'a t'íijxa í Dios, majta a'ímej jemi í mej a'ij pua'a ti'ti'itujcha'ii? Capu a'atzu a'ij xaa ne'u tihua'utévaire'esin."

¹⁹ A'íj pu jín, miché'le miyen huárini ti'titj jime'e ti xí'epi'in 'een, a'ij ti tiraavjíte'e a'íme í mej ti'titj jín á'aviicua'ire'e me'ájna í mej jín rajpuaíjtzi me'ájna jime'e ti Dios ayén tihua'utá'a. Miché'le miyen raatá'uire'en í ruxíejniu'uca a'ájna jemi ti hua'utéaahuaca'a ti ajta caí ja'anáj ti'titj jín até'itzeaa.

5

Pedro pu ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í vaujsi

¹ Aye'e nu ca'aníjra'a hua'atá'aca, ne'ímej í mej vaujsi pú'een, í mej mú'ejmi jetze ajtémecan. Nee nu neajta vásta'a pú'een. Neajta nu niyen tiu'uséij a'ájna ti jín rajpuaíjtzi-ica'a a'ájna í Ciriístu'u. Aye'e pu che'atá na'a t'í'ineci'iti ineetzi tjj ajta tihua'aci'iti a'ímej í mej majta Jesús jamuan á'ujujhua'ane'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasejíre'esin a'ájna ti huápi'i naa ti'iseíire'e a'ame í Dios jemi.

² Aye'e nu tejá'amua'íjcate'e sej rí'i tihua'ucha'in a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'ij ti a'áin ari a'ájna jín tejámuaa'íjca. Caxu ca'anéeri jín siyen rijca sino ruxí'evi'ira'a jime'e xu'u, a'ij ti Dios t'í'ijxe'leve'e. Caxu seajta se'ájna jín siyen rijca sej si ti'titj jín huamuá'itin, sino ayé'e xu'u a'ujca'anéecan jín tiu'utévaire'en. Na'ari caí, ayé'e xu tiu'utatévi'ira'ata se'ájna jime'e sej ti'titj huamuá'iti.

³ Setá'aj caí á'ujtzaahuat'e sej ve'ecán jín antiújmua'aree sej siyen tihua'uta'áijte'en mej mi ca'anéeri jín miyen ti'titj jín huárini a'íme í mej huá'acha'ii.

Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica huá'a jemi a'ij ti tiraavjíte'e. 'Tí pua'a siyen huárini, ayé'e pu tejá'amua'íjca'aree ti ayén che'atá na'a rí'i t'í'itacha'íica tjj ajta ayén rici a'ájna ti rí'i tihua'acha'ii í rucáne'axistemua'a. A'íi pu ayén amuaatátistejsin a'ájna í curuun ti caí ja'anáj a'upuá'arixi'isin, ti ajta rí'i ti'iseíire'e a'ame í Dios jemi tjj na'a rusén jime'e.

single line composer ⁵ Seajta mú'een, mí sej seuj teemua, setá'aj siyen huá'astijre'e se'ímej í vaujsi. Setá'aj na'jmí'i siyen huárini, sej si siyen huárini secá'á'ujtzaahuat'e se'í seajta se'í, a'iné ayé'e pu té'eyu'usi'i tijn:

Dios pu muári'eri hua'atá'aca
a'ímej í mej á'ujtzaahuat'e.

Mí ajta, a'íi pu ayén rí'i tihua'atá'aca
a'ímej í mej caí miyen á'ujtzaahuat'e.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej e'etiújse'iri

⁶ Setá'aj siyen huataúra'an sej c'liene'ecan jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'ájna ti nain jín antiújmua'aree, ti ij a'áin ayén ve'ecán jín tejámuaa'íjcate'en ja'anáj ti ayén tejámuaaxí'epi'ántari'iri'i. ⁷ Setá'aj siyen se'ájna jemi í Dios raateájtuuani tjj na'a í sej jín a'ij té'ujmua'ate a'iné jehua pu tí'imua'atze mú'ejmi jime'e a'ij ti tejá'amua'aree.

⁸ Setá'aj temua'a naa tité'ujcu'uvee, seajta rí'i t'íte'ixi'ere'e, mú'een, se'ájna jime'e ti a'áin tiyaaru'u, í ti amujá'á'ire'e, ayén éeni'ici'e á'uche'ecan tjj muajye ti á'ujijhuan a'ájna jime'e ti ayén rahuahuau a'ájna ti raatéc'i'ime.

⁹Setá'aj siyen huatéjca'anen se'ljna jime'e sej té'atzaahuat'e sej si caí ratá'acare'en ti a'ljna í tiyaaru'u amua'antimuá'itin. Ayee xu seajta ramua'aree ti ayén huá'aruure a'imej í á'amua'ihuaamua'a í mej miyen huacá'jme a'u ti na'a í chaanaca japua. Ayee pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén huá'anajjmire'en mej mi miyen che'atá mena'a a'ljna jín á'aviicua'ire'e í mej jín rajpuaíjtzi setíj seajta mú'een.

¹⁰Ajta a'jín í Dios ti nain jín r'í'i ti'itá'aca, a'ljna ti ayén amuaatajé ti ij ayén tejamuáaci'ti a'ljna í sej jín naa r'í'i tiyé'usejira í Ciríistu'u jemi t'j na'a rusén jime'e, ayée pu á'amuaruuren. Setí'ij a'atzu á'ateevi'in sej ti'it'j jín á'aviicua'ire'e í sej jín rajpuaíjtzi, a'jín pu rusej ayén amuaanajjmire'en, ajta ayén ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'i. A'jín pu ajta ayén amuaatá'asin sej siyen huatéjca'anen temua'a naa.

¹¹Ché'e a'jín ayén a'ljna jín ti'itéveeca'a ti ayén nain jín antiújmua'areere t'j na'a ti yú auca'ití a'ame, t'j na'a rusén jime'e.

Ayee pu ra'antipua'ajte

¹²Ayee nu c'j caj tejá'amuyau'use'e ne'ljna jamuan í Silvano ti ayén tiná'amitiejte'e ti a'jín pú'een se'j í ne'ihuaara'a ti caí ti'it'j jín até'itzeaaara. Ayee nu ne'ljna jetze tejá'amua'ixaate'e ti a'ii pu a'jín pú'een í ti tzaahuati'ira'a jín Dios ayén r'í'i titatá'aca. Neajta ne'ljna jetze niyen ca'aníjra'a amuatá'aca sej si caí ja'anáj yá'uhua'anan a'ij nej tejá'amua'ixaate'e.

¹³A'jime í mej yé huaté'uu íiye Babilonia, í ti Dios ajta hua'antíhuau, yé mú á'amua-teujte'e. A'jín pu ajta yé á'amuateujte'e í niyauj, a'ljna í Marcos. ¹⁴Setá'aj huaújteujte'en xu'iteújpi'itze'axi'ín se'ljna jime'e sej huaújxe'eve'e, se'j seajta se'j. Ché'e a'jín Dios r'í'i amua'anpuá'ajte'en najjmi'ica mú'ejmi mi sej Ciríistu'u jetze ajtémecan. Ayee pu'u xaa. Antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti hua'apua

A'í pu huá'ateujte'e a'íjna í Pedro

¹ Inee Simón, i nej neajta Pedro pú'een, a'ij nu jetze tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e nej ravaire'e ne'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een. A'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en í jemin. Seajta mú'een, Dios pu ayén amua'irájtua mú'ejmi, a'íjna í Dios ti urarí'ene'acan jín seijre'e, sej si siyen che'atá sena'a té'atzaahuate'e tetj iteen. A'ii pu a'ín pú'een ti jeíhua huápi'í tejámuatéva'iri.

² Ché'e ayén jaítze'e tejá'amuaci'iti ti r'í tejámuatá'acare'en, ajta ti r'í tejámu'a'apua'ajte'en a'íjna jime'e sej seri ramua'ate í Dios, seajta se'íjna í Jesús, ti ajta tavástar'a pú'een.

A'ij mej r'í titetiújcha'ii muá'ara'ani a'íime í mej té'atzaahuate'e

³ Rumuári'eri'ira'a pu jín Dios ayén titaatá'a nain ti ruxe'eve'e í tej jín ruuri huateáturan í jemin, í tej teajta jín tiyen r'í ti'itítacha'ii a'ij ti a'ín ayén tí'ijxe'eve'e. Ayee pu 'een jín ayén r'í titaatá'a a'íjna jime'e tej tiyen raamuá'a te'íjna ti ayén taatajé tej ti tiyen huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e ti ij ayén titáaci'iti a'íjna í tej jín r'í tiyé'useijra, te'íjna jime'e ti a'ín ayén nain jín antiújmu'a'aree.

⁴ A'iné ayén 'een í jemin, a'í pu ayén titaatá'a a'íjna í niuucari ti jín ve'ecán jín te'ataújratziiri'í, ti ajta jeíhua huápi'í ta jetze ruxe'eve'e tej ti te'íjna jín huatáta'uuna ti ij caí a'ij pua'a táaruuren a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a seijre'e í teite í mej yen seijre'e chaanaca japua, tej ti teajta tiyen che'atá tena'a ri'éene'ecán jín seijre'e tíj ajta í Dios.

⁵ A'íj xu jín, setá'aj siyen huateújca'anen sej se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín té'atzaahuate'e se'íjna jime'e sej seajta tzáahuati'ira'a jín r'í ti'itíujcha'ii. Seajta setá'aj siyen se'íjna jín ra'ajténaajmire'en sej jín r'í ti'itíujcha'ii se'íjna jime'e sej temua'a naa tirú'umua'aree.

⁶ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín r'í tirú'umua'aree se'íjna jime'e sej seajta nain jín á'ujcu'uvé'e. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín á'ujcu'uvé'e se'íjna jime'e sej seajta te'utáviicua'i. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín siyen té'eviicua'i se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios.

⁷ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios se'íjna jime'e sej temua'a naa huateúrihuaamua'ata. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej siyen r'í tiu'teúrihuaamua'ataca'a se'íjna jime'e sej siyen titehuájxe'eve'en.

⁸ Setá'aj siyen nain jín ra'ajténaajmire'en a'iné ti pua'a siyen r'í titeetiújcha'íica temua'a naa, ayée pu á'amuaruure a'ame sej jeíhua huápi'í tiu'utévaire'en sej si temua'a naa ti'tíj jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín ramua'ate se'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

⁹ Na'ari caí, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'aturaate'e ti ayén nain jín ra'ajténaajmire'en í ti jín té'atzaahuate'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ja'atí ti arárun, ti caí á'imua' tí'iseijrave. A'í pu ari ya'uhuá'axi ti Dios ayén tiraatá'uuni'iri'í a'íjna ti ajmí'í jín auteájturaa í jemin.

¹⁰ A'íj xu jín, ne'íhuaamua'a, setá'aj siyen jaítze'e huateújca'anen sej si siyen huárini ti ij ayén ámitteere'e ti Dios ayén amuaatajé, ajta amua'antíhuau. Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj ayén á'amuaruuren ti Dios ayén mé amúhuua'axin tíj na'a rusén jime'e.

¹¹ Mí ajta, ayée pu tejá'amuaci'iti sej si temua'a naa se'luun a'uteárute a'u ti rusén jín teja'uta'áijta a'íjna í tavástar'a ti tu'irájtuaa, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

A'ij ti 'een jín té'eyu'usi'í a'íjna i yu'uxari

¹² A'íj nu jín niyen rini nej ja'anáj ti na'a niyen tejá'amua'ixaate'e sej siyen tira'utámua'aree se'íjna. Capu amín a'ij sej seri ramua'aree, seajta seri te'utáviicua'iri'í se'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuate'e.

¹³⁻¹⁴ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavjíte'e nej niyen huárini tǵ na'a nej nauj yen sejire'e, nej ni ca'anǵra'a amuaatá'acare'en sej si siyen tira'utámua'aree a'ij sej huárini, a'iné nu'uri niyen ramua'aree ti ari vejl'i pǵ'irici a'ájna xicáara'an jetze nej jetzen mi'ini. Ayee nu ne'ǵna jǵn ramua'aree a'iné a'ǵi pu tavástar'a, a'ǵna í Jesús, ti ajta Círǵistu'u pú'een, ayée pu tinaatá'ixaa.

¹⁵ Neajta nu niyen huaténca'anejsin nej ni niyen tejamuá'itǵii ti ij ayén huatári'iristare sej siyen ja'anáj ti na'a tira'utámua'aree netǵ'ij caí ché'e mé'e a'ahua'atan.

Pedro pu te'anxáta a'ǵna jime'e ti rǵi tiyé'usejira a'ǵna í Círǵistu'u

¹⁶ Tetǵ'ij te'ǵna jamuá'ixa a'ij ti éeni'ici'e huatasejre'esin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'ǵna í tavástar'a, a'ǵna í Jesús ti ajta Círǵistu'u pú'een, ti ij ayén nain jǵn antiújmua'areere, catu rá'astjire'eca'a te'ǵna í niuucari í mej ruǵǵmua'a mena'a rájteu, í mej miyen tǵ'imua'atzejca'a. Catu xaa ne'u tajǵmua'a tena'a rájteu sino tajǵ'isin tu jǵn naa rǵi tiyé'useǵra ta'araa ti a'ǵi pu nain jǵn antiújmua'aree.

¹⁷ Ajta, Dios ayén rǵi tiraateájtuaa, ajta rǵi tiraatá'a a'ǵna jime'e ti huápi'í tǵ'isejire'e u ta japua tǵ'ij Dios ayén jǵme'en tiu'utaxájtaca'a tǵjǵn: "A'ii pu a'ǵn pú'een í niyauj, í nej jeǵhua huápi'í raxǵ'eve'e. A'ǵi pu ajta rǵi tǵineetá'aca ineetzi."

¹⁸ Teajta iteen, ayée tu ráanamujajri'í te'ǵna í niuucari ti júte'e je'icánamujajre tetǵ'ij te'ánna a'uté'uuca'a te'ǵna jamuan a'ánna í jǵri jetze ti Dios huateúra'ate.

ǵ niuucari mej jǵn tǵ'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan

¹⁹ Ajta a'ǵna í tej ya'useǵj, a'ǵi pu ayén aráuraste a'ǵna ti ajmǵi ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'ǵna í yu'uxari jetze í mej jǵme'en tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan. A'ǵj tu jǵn teri jaǵtze'e temua'a naa tirú'umua'aree ti ayén ti'ayajna a'ǵna ti ajmǵi ayén té'eyu'usi'ihuaca'a.

Rǵi pu tejámuaatévaire'esin ti pua'a siyen che'atá sena'a ra'ará'astjire'en tǵj ajta ja'atǵ ayén temua'a naa te'atáne tatzari jǵme'e a'u ti a'utǵca'a. Setá'aj siyen che'atá sena'a ra'ará'astjire'en tǵj ajta ja'atǵ ti ayén atáne ajta na'acai huatasejre'en a'ǵna í xu'ura'ave ti tapuá'arijme'eca u jé'ljninei. Setá'aj siyen ra'ará'astjire'en ajta na'acai a'ǵn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan í a'amua tzajta'a.

²⁰ Amuacá, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen ráamua'aree ti caí ja'atǵ ja'anáj ruseǵj a'ij tirájteu a'ij ti huatájmu'a'a a'ǵna í niuucari í mej miyen tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan ti ayén raateájtuaa itejmi jemi.

²¹ Capu ja'atǵ ja'anáj ruseǵj a'ij tirájteu ti ayén tiu'utaxáǵ í Dios jetze me'ecan sino a'ǵna xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu ca'anǵra'a hua'utá'a mej miyen tiu'utaxáǵ, a'ǵmeǵ í mej me'ǵna jǵn tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan.

2

A'ǵime í mej caí tzáahuati'ira'a jǵn tihuá'amua'ate

¹ Aj mú mi huá'a tzajta'a í teite miyen huatasejre seica í mej hua'itzi jǵn tihuá'u'itiiri'í. Ayee mú che'atá mena'a huatasejre'esin mú'ejmi jemi a'ǵime í mej majta hua'itzi jǵn tejamuatá'itǵiira. Avǵitzi mú jǵn miyen raateátuaasin mú'ejmi jemi me'ǵna í niuucari ti amuá'ujǵsin, í mej jǵn mé ruurieni me'ǵna í tavástar'a ti ajta huá'a jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a í mej té'echa'ǵca'a í Dios jemi. A'ǵj pu jǵn tihuá'aci'iti ti a'ǵn Dios ayén ca'anacan hua'antipua'ajte'en.

² Majta mu'itǵi mú miyen hua'ará'astjire'esein mej mi miyen che'atá mena'a ti'ihuájx-ana'acira'aten matǵj a'ǵime. Ayee mú 'een jǵn seica miyen a'ij pua'a ti'ijxáata muá'aju'u me'ǵna í niuucari í tej jǵme'en huajú'un me'ǵna jǵme'e a'ij mej rǵi a'ǵime í mej hua'itzi jǵn tejámuaatá'itǵiira.

³ Ayee mú 'een jǵn miyen mú'ejmi jǵme'en tǵ'imua'itǵn me'ǵna jǵme'e mej huápi'í raxǵ'eve'e mej jeǵhua tǵ'ijcha'ǵca. A'ǵj mú jǵn miyen hua'itzi jǵn amuaatémua'itǵi. Tǵj na'a ajca'ihuá'ǵmua tǵ'ij Dios ayén hua'uxǵjte, tǵj na'a jǵii aúche'e pu aráurastejsin a'ǵna í niuucari ti huá'a jǵme'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta ayén ti'ayajna ti Dios auj ayén hua'antipua'ajte'esin.

Single Line Composer ⁴Jee xaa ne'u, Dios pu caí tihua'utá'uuni'iri'i a'fmej í mej mejm'i ta japua t'l'ivaire'eca'a, a'fmej í mej majta miyen ti'itíj jín auteájturaa í jemin, sino a'úu pu ayén huaje'etéehua'axi u tajete a'u ti puajtzi hua'atá'acare'e a'ame. A'uu pu hua'uteájtuaa a'u ti e'etécun mej mi me'uun é'enam'i'ihua a'u ti a'utíca'a. A'uu mú e'avítzi'ihua muá'aju'u ajta na'a caí Dios ayén hua'uxíj'te'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain te'entipua'ajte.

⁵Capu ajta tihua'utá'uuni'iri'i a'fmej í mej jécua imúa yen seijre'eca'a, sino ayée pu tiu'utá'a ti a'fín jaj ayén t'ijste nainjapua í chaanaca ti ij a'ájna jín puajtzi hua'utá'an a'fmej í mej caí a'atzu rá'astijre'eca'a í Dios.

Mí ajta, a'fí pu xaa raatévai a'ájna í Noé ti ayén tihua'utá'ixaa a'ij mej ye'l' huárini mej mi x'epi'in jín seijre'e í Dios jemi. Ajta Dios ayén hua'utévai a'fmej í seica í mej miyen aráhua'apua ará'aseca'a.

⁶A'fí pu ajta hua'uxíj'te a'fmej í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í chajta'a jetze ti hua'apua, a'ujna u Sodoma, ajta u Gomorra. Nain pu jín hua'uteátaij. Ayeé pu 'een jín huá'uruu ti ij ayén titaatá'ti'ii a'ij ti huá'aruuren a'fmej í mej caí a'atzu rá'astijre'e í Dios.

⁷Mí ajta, a'fí pu raatévai a'ájna í Lot, a'ájna ti r'í'i ti'itíj'cha'íca'a í jemin, a'ájna ti ajta a'ij pu'a'a ará'aseca'a a'ij mej ríjcaa í mej miyen hua'újxana'acira'ate a'fme í mej caí a'atzu ti'itíj'á'asteca'a.

⁸Ajta a'fín í tevi ti r'í'i ti'itíj'cha'íca'a í Dios jemi, a'iné a'fí pu nain t'ujca'ari tzajta'a ayén huá'a tzajta'a é'echejca'a, jéhua pu rajpuajt'zica'a í ru tzajta'a ti r'í'ene'ecán jín seijre'eca'a. Ayeé pu 'een jín tirajpuajt'zica'a a'ájna jime'e ti ayén raasej, ajta ráanamujri'i í mej a'ij pu'a'a ríjcaa a'fme í mej caí ti'itíj'á'asteca'a.

⁹A'fí pu jín, Dios ayén raay'í'ti ti ayén ru'lijrájtuaani a'ájna jetze ti jín rajpuajtzi a'ájna í ja'atí ti r'í'i ti'itíj'cha'í. A'fí pu ajta ayén raay'í'ti ti hua'iteáanan a'fmej í mej a'ij pu'a'a ti'itíj'cha'í ti ij ayén puajtzi hua'utá'an a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huá'axijte'en najm'i'ca.

Single Line Composer ¹⁰Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti ayén tihuá'aci'iti a'fmej í mej jetzen á'ujca'ane me'ájna jetze ti jéhua a'ij pu'a'a ti'iseijre'e, mej mi miyen ti'ihuá'újxana'acira'aten me'fmej jamuan í ruxí'ej teteca. Ayeé pu che'atá na'a a'ij pu'a'a t'iseijre'e mej caí a'atzu ti'itíj'jín te'áste. Ayeé mú á'ujca'ane mej miyen huárini a'ij ti tihuá'amitije'te. Jéhua mú á'ujtzaahuat'e. A'fí mú majta caí rá'tzi'ine'e miyen á'ujca'ane mej a'ij pu'a'a tihuá'axajta a'fmej í mej ta japua é'eseijre'e.

¹¹Mí majta a'fme í mej ta japua t'l'ivaire'e, camu miyen á'ujca'ane mej miyen a'ij pu'a'a tihuá'axajta a'fmej í teteca me'ájna jemi í tavástara'a. Mí majta a'fme, jaitze'e mú rucacá'ane, majta jaitze'e ve'ecán jín anti'ujmua'aree mecaí a'fmej í teteca.

¹²Majta a'fme í teteca, ayée mú a'ij pu'a'a ti'ixáata muá'aye'l' me'ájna jime'e í mej caí a'atzu yaú'itie. A'fí mú jín miyen che'atá mena'a seijre'e matfj a'fme í ye'emuaate í mej caí tivejául'itie, í mej ché'e mena'a á'ujj'hua'an. Ayeé mú 'een jín huanúnu'ihuaca'a mej mi teite hua'uvívi'in, majta huá'ucui'ini. Majta a'fme í teteca, ayée mú che'atá mena'a antipua'ari me'ájna jime'e í mej jín a'ij pu'a'a huá'uruu a'fmej í mej amuacai r'í'i titeetíj'cha'íca.

¹³Ayeé pu che'atá na'a tihua'utá'asin ti ja'atí ayén tihuá'ari'ira í mej t'íj'cha'í matfj majta a'fme rujímua'a mena'a miyen tihuá'ari'iri'í í seica í mej t'íj'cha'íca'a. Ajta a'ájna í mej ti'itíj'jín huata'jtemua'ave'en, ayée mú t'ujca'ari tzajta'a ruxí'éehua t'iteseijre'e me'ájna jime'e ti jetzen huíráninei. Ayeé mú che'atá mena'a seijre'e huá'a tzajta'a í teite t'j ti'itíj' ti é'ihuameijra, t'j ajta a'ájna ti jín cápita'inaca'a. Ruxí'éehua mú rutémua'ave'e me'ájna jime'e mej amuáacuanamua muá'aju'u mat'íj' majta miyen t'íyeste mú'ejmi jamuan.

¹⁴Ayeé mú jetzen á'ujca'ane me'ájna jetze í j'íta'a matfj mena'a mej miyen ranecua'atze mej mi miyen jamuan ti'ihuá'újxana'acira'aten. Camu majta ja'anáj raatapua'ajta mej miyen á'atura í Dios jemi. Majta, ayée mú ca'aníjra'a hua'atá'aca a'fmej í mej caí xí té'eviicua'i, mej mi majta miyen che'atá mena'a auteáturan í Dios jemi. Temua'a mú t'raarf'ire a'ij mej ti'itíj'jín huárini mej mi miyen tiraatévi'i ti'itíj' ti na'a mej miyen

tí'ixje've'e'le me'fjna jime'e mej chueere'e. A'ii mú a'fín pú'een í teitejra'a ti Dios puajtzi hua'utá'asin.

¹⁵ Mu'uri ajtací í juye jetze í mej japuan huajú'un a'fime í ti r'í'í tihuá'amitiejte'e. Majta meri me'fjna jetze ucájrupi t'j ajta ayén ucájrupi a'fjna í Balaam teecan ti yaujra'an pú'eene'e a'fjna í Beor teecan. Ajta a'fjna í Balaam, ayée pu ra'aránajchecha'a ti ti'it'íj huamuá'itín a'fjna jime'e ti a'ij pua'a huárini.

¹⁶ Mí ajta, puuru'u, ti caí té'anrí'ire, ayée pu tiu'utaniú t'j teáata'a. Aj pu'i ra'ajté'axi a'fjna í Balaam a'fjna jime'e ti a'ij pua'a rijcaa. Ayee pu a'fjna jín huaríj, a'fí pu ayén raatá'ijmíjri'i a'fjna ti ayén rusej'rataca'a ti nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ti caí ti'it'íj jín ayén huárini a'fjna jime'e ti rutí'mua'i.

¹⁷ Ayee mú che'atá mena'a tí'ivaire'e a'fime í teteca t'j a'u ti e'ejajxa a'u ti caí jaj 'e'ejmí'ie na'ari í jaitiri ti eeca ráatajchi, ajta ti jetzen caí víjvi'iyee. Ayee pu tihuá'aci'ti mej me'uun a'uteáuran u tajete a'u ti huápi'i a'utí'ca'a t'j na'a rusén jime'e.

¹⁸ Ayee pu a'fjna jín ayén tí'irineca a'fjna jime'e mej miyen ca'anín jín á'ujtzaahuate'e me'fjna jime'e í niucari ti caí a'ij huataúj'mua'a. Majta miyen ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen tiú'umua'ati me'fjna jetze ti huá'a jetze huiránineí ti ayén rusej' a'ij tí'irájteu. Ayee mú a'fjna jín huaríj, a'fí mú miyen majta ca'aníjra'a hua'atá'aca a'fime í mej camuché'le tihuá'j sin huá'a jemi mej mi majtá'hua'a ti'it'íj jín auteáuran í Dios jemi me'fjna jime'e mej hua'itzi jín tihuá'ajte'e a'fime í teteca.

¹⁹ Ayee mú ti'it'íj jín tí'te'eteúratziiraca'a mej nu'u tihua'utá'an mej mi ruxiéehua á'ujjhuane'een. Mí ajta, capu rí'írí a'liné a'fí mú rují'mua'a mena'a miyen ca'anéeri jín tí'ivaire'e me'fjna jime'e mej a'ij pua'a ti'it'íjcha'íi, a'ine ja'atí ti na'a ti ayén ca'anéeri jín tí'ivaire'e, a'fí pu ayén ravaire'e a'fjna í ja'atí ti ari ra'antimua'iti.

²⁰ Ajta ti pua'a meri miyen raatapuá'ajta'a mej miyen che'atá mena'a a'ij pua'a ti'it'íjcha'íi mat'j í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ti pua'a miyen raatapuá'ajta'a me'fjna jime'e mej ra'ancuré'a me'fjna í tavástara'a ti ajta ayén tu'irájtuuani, a'fjna í Jesús ti ajta Cirištu'u pú'een, ti pua'a miyen me'fjna jín huaríj, majtá'hua'a mú miyen a'ij pua'a huateáarij ti ij ajtahua'a hua'utémua'itín a'fjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée mú jaítze'e a'ij pua'a ti'iteseíre'e muá'aju'u tí'ij nain te'entipua'are caí ti jéjcua mej imuá seijre'eca'a.

²¹ Mana'ajtzí caí ja'anáj ráamua'atijche'en me'fjna í ye'irá ti naa tí'iseijre'e í Dios jemi mecaí miyen ramua'areere, majta yá'uhua'axin a'fjna í niucari ti jín Dios ayén huateáurate, ti ajta ayén raateájtuaa a'fime jemi ti ij a'fjna jín tihua'uta'ajte'en.

²² Ayee pu xaa tihuá'uruu a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze t'jín: "A'fjna í tzi'í ajtahua'a pu mú a'uvé'emej a'utí ejjárj tí'ij ráacua'ani í rujára'iri." Ajta ti ayén t'jín: "A'fjna í tuiixu ti hua'í'ihuaca'a, ajtahua'a pu mú a'uvé'emej a'u ti jaú'í'ihuaca'a í xarij jime'e ti ij ajtahua'a ayén hua'í'ihua."

3

T'í'ij uvé'enejsin í tavástara'a

¹² Mú'een, nej ja'amua'xe've'e, a'fí pu a'fín pú'een í nej hua'apuaca jetze jín tejá'amua'yuse'e. Ayee nu che'atá nena'a ne'fjna jime'e í ti hua'apua, ca'aníjra'a nu jín amuatá'aca sej si siyen tzaáhuati'ira'a jín tiú'umua'ati se'fjna jetze í nej jín niyen amuatá'aca sej ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'fime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, setá'aj siyen che'atá sena'a ra'utámua'aree í niucari í ti jín tejamuata'a'íj a'fjna í tavástara'a ti ajta a'fín pú'een a'fjna ti amua'irátuaasin. A'ii pu a'fín pú'een í niucari ti a'fín ayén tiraateájtuaa itejmi jemi tej ti tiyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi.

³ Ayee xu ramua'aree ti ayén té'eme a'fjna xicáara'an jetze ti jetzen nain te'entipua'ajte. A'fí mú huatasej're'esin a'fime í mej amua'axieehuari'i mej mi rá'axieehuari'ira í niucari ti téjmi jemi raateájtuaa. Ayee mú me'fjna jín á'ujjhuane'e muá'aju'u mej miyen rá'astj're'e a'fjna ti ayén tihuá'amitiejte'e t'j na'a a'ij ti tihua'aránajche ti a'ij pua'a 'een.

⁴ Ayee mú ti'ixáata muá'aju'u t'jín: "A'ii tá'uj huaríj a'fjna í ti jín Dios ayén te'ataújratzi-iri'í ti nu'u yé huatasej're'esin. Tij caí, capu ayén teja'uré'enejsin a'ine áuche'e pu ayén che'atá na'a seijre'e t'j ajta ayén seíre'e á'aye'í t'j na'a a'fjna xicáara'an mej jetzen huácuui

í tavaújsimua'aci'í tǵ na'a ajta íjii. Ayee pu che'atá na'a aúche'e seijre'e tǵ ajta seijre'eca'a a'ájna tǵ'íj Dios ayén raatétaahuaca'a í chaanaca.”

⁵ Ayee mú 'een jín miyen ti'íxa me'ájna jime'e mej miyen ruxí'evi'ira'a jín taúra'aca miyen yá'uhua'axín ti jéjcu'aímua Dios ayén runiuuca jín tiu'uta'ájtaca'a ti ayén huatasejre'en a'ájna í ta japua. Ajta a'áin í chaanaca, ayée pu tiu'utétaavijhuaca'a tǵ'íj ayén ajnén á jaata'a. Ajta a'áin ti japuan seijre'e, ayée pu ajta a'ájna jín ruuri á'aye'i a'ájna jime'e í jaj.

⁶ Ajta a'áime í mej jéjcu'aímua japuan huachéejme'ecaa í chaanaca japua, a'áí mú jín e'ehuaújpua'arixi me'ájna jime'e ti a'áin jaj ayén huatámi'yeyca'a, ajta hua'ujámiste.

⁷ Mí ajta íjii, ayée pu tǵ'íjci'íti a'ájna í ta japua ti íjii seijre'e, ajta a'ájna í chaanaca í tej yen japuan seijre'e í tej íjii huáteite, Dios pu ayén racha'íi ti ij ayén raateátiira. Ayee pu ari raaxí'epi'intare ti ayén huárini a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen hua'axijte'en í runiuuca jime'e, ajta hua'apua'ajte'en a'ámej í teite í mej caí a'atzu rá'astijre'e.

⁸ Setá'aj caí siyen tiyá'uhua'axín, ti seǵ xicaj ayén che'atá na'a tǵ'ítie'í Dios jemi tǵ ajta tǵ'ítie'í a'achú cumu seǵ vi'ira'a nine'ira'a. Ajta, seǵ vi'ira'a nine'ira'a ayén che'atá na'a tǵ'ítie'í Dios jemi tǵ seǵ xicá'ra'a.

⁹ Tí pua'a Dios ayén caí ca'anacan araúrasten a'ájna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i, capu ayén huataújmua'a ti caí ja'anáj a'ájna jín araúrasten a'íj mej tǵ'imua'atze í seica sino temua'a pu ayén té'eviicua'i mú'ejmi jemi a'ájna jime'e ti caí raxí'eve'e ti ja'atǵ ayén á'uveti. Capu xaa ne'u ayén raxí'eve'e sino ayée pu raxí'eve'e mej naími'i miyen huataújtuiire'en í jemin me'ájna jime'e mej seicíé tiú'umua'ati mej mi caí ché'e a'íj pua'a rijca.

Single Line Composer ¹⁰ Mí ayée pu che'atá na'a teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasejre'esin í tavástara'a tǵ ajta nahua'ari ayén avíitzi jín huatasejre'en í tǵca'ari tzajta'a. Ajta a'áin í ta japua, ayée pu huatánamujre'esin tǵ'íj antipua'are. Ca'anín pu jín tiu'utátzi'iti. Ajta tǵ na'a ti ayén tiú'utaavijhuaca'a, a'áí pu ayén huataújtuaasin a'ájna jime'e ti rǵ'í huateátaasin. Ajta a'ájna í chaanaca, ajta nain tǵ na'a japuan tǵ'iseijre'e u ti tiú'utaavijhuaca'a, naíjmi'i tǵ na'a raateátiira.

¹¹ A'íné nain pu ayén huataújtuaasin, ayée pu tiú'ujxe'eve'e seǵ siyen rǵ'í titeetiújcha'íica, seǵ si rǵ'í tǵ'ítiseijre'e í Dios jemi nain jime'e a'íj seǵ ricí, seǵ si seajta nain jín ra'arástijre'en í Dios.

¹² Setá'aj siyen rahuauca, seajta siyen a'ujca'anéecan jín ti'íjchú'eve'e ayén teja'uré'enen a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen Dios te'entipua'ajte. Ayee pu a'ájna jín huataújtuaasin a'ájna í ta japua a'ájna jime'e ti tajj raateátiira. Ajta a'ájna ti jín nain tiú'utaavijhuaca'a tǵ na'a ti tǵ'iseijre'e, a'áí pu ajta huataújtuaasin a'ájna jime'e ti rǵ'í tiraateátiira.

¹³ Mí teajta iteen, a'íné a'áí pu a'ájna jín te'ataújratziiri'i ti ayén huárini, a'íj tu jín tiyen rachú'eve'e seǵ í ta japua ti jéjcu'a, ajta seǵ í chaanaca ti ajta jéjcu'a a'u ti e'eseíre'e a'ame a'ájna ti rǵ'íe'ne'ecán jín seijre'e matǵ mena'a me'uun seíre'e muá'aju'u.

Í niuucari ti jín ra'antipua'ajte

¹⁴ A'íj xu jín siyen huárini, mi nej já'amuaxe'eve'e, a'íné ayée xu seri rachú'eve'e ti ayén teja'uré'enejsin. Setá'aj siyen titeeteújca'anen seǵ siyen éeni'ici'e seijre'e í jemin seǵ temua'a naa ru'ihuaamua'atan, seǵ si caí tǵ'ítǵ jín á'aturaacaj, ti ij a'áin Dios caí tǵ'ítǵ jín a'amua jetze te'ujpuá'ajte'en.

¹⁵ Setá'aj se'ájna jetze tiú'umua'ati ti Dios ayén amua'irátuaasin a'ájna jime'e ti raayí'iti ti te'utáviicua'i mú'ejmi jemi.

Ajta a'áin í ta'ihuaara'a í tej raxí'eve'e, a'ájna í Pablo, Dios pu ayén raatá'a ti yaú'itiéé á'ara'ani temua'a naa. A'áí pu ayén che'atá na'a tejamuatayú'use nain jime'e tetǵ iteen.

¹⁶ Ajta a'ájna jetze ti a'áin ra'utéyu'uxaca'a, a'ájna jetze ayén namujre'e seica í niuucari ti ayén muári'eri ti ja'atǵ ayén yaú'itiéé á'ara'ani. Ajta seica í teite í mej caí tǵ'ítǵ ú'umua'aree, í mej majta caí xi té'eviicua'i í mej jín té'atzaahuat'e, ayée mú tǵ'ítise'e mej mi miyen seicíé tiyaú'itiéé muá'ara'ani, mej mi majta tihuá'a'itiira a'íj ti caí ayén tiraavǵte'e a'ájna ti Pablo ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'ájna ti té'eyu'usi'i a'ájna jetze í yu'uxari ti

Dios ayén raateájtuaa itejmi jemi. Tí pua'a miyen me'íjna jín huárini, ayée pu tihuá'aci'ti mej antiújpua'ajte'en.

¹⁷ A'iné xu'uri amuacaí siyen ramua'aree, mú'een mi nej já'amuaxe'eve'e, rí'í xu'u mú'een ti ij caí ja'atí ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen che'atá sena'a titecaújxieehuata í Dios jemi matíj a'íime í mej a'ij pua'a tí'iteteite, í mej caí tí'itíj á'astijre'e. Rí'í xu'u sej si caí se'íjna tejá'uhua'axin í sej jín té'eviicua'i se'íjna jime'e sej huá'astijre'e se'ímej teitejra'a. Seajta mú'een, setá'aj siyen huaújnaijmi'ire'en í ru tzajta'a se'íjna jime'e tí a'ín tavástar'a rí'í tejamuatá'aca, a'íjna tí ajta amua'irájtua, a'íjna í Jesús tí ajta Círístu'u pú'een.

¹⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a huaújnaijmi'ire'en se'íjna jime'e sej ramua'ate. Tiché'e rí'í tiraateájtuaani íjii, teajta tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen. Yee pu'u. Pu'uri antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti seij

í niuucari ti ruurican e'ihuateájtuaani

¹Jíme'en a'íjna í Jesús ti Ciríistu'u pú'een, a'í pu jécua imuá seijre'eca'a tǵ na'a ti yú e'iré'ene. A'í pu ajta a'íjn pú'een í tej ráanamujri'í a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a. Teen tu teajta tajǵí jín raasejǵ, teajta tiyen raamuá'a ja'atí ti pú'eene'e, teajta tiyen tamuájca'a jín ra'ajtamuariej te'íjna ti niuucari pú'een ti ajta ruurican e'ihuateájtuaani. ²Ajta, a'í pu huatasejǵre a'íjna ti ruurican e'ihuateájtuaani.

Teajta iteen, teen tu raasejǵ. Teajta tiyen tiraataxájta, teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna ti rusén jín i'í ruuri, ti ajta jemin seijre'e í rutáata í Dios. Ajta, a'í pu téjmi jemi huatasejǵre.

³A'ij tu teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna í tej raasejǵ, teajta í tej ráanamujri'í, seij si seajta mú'een siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati tetǵ iteen t'ímua'atze tej ti najǵmí'í ta'ihuamua'a tá'ara'ani. Jee xaa ne'u, teen tu jemin seijre'e, te'íjna í Dios jemi í tej rájya'upua. Teen tu teajta tiyen che'atá tena'a jemin seijre'e te'íjna jemi í ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, í ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁴Ayee tu 'een jín tiyen tejá'amuyayuse'e í ij ayén raanaǵjmi'ire'en í ti jamuaatá'aca seij jíme'en rutémua'ave'e.

Dios pu téjmi jemi seijre'e ti ayén che'atá na'a 'een tǵ tatzari

⁵A'í pu a'íjn pú'een í niuucari í ti Ciríistu'u ayén titaatá'ixaa ti nu'u a'íjn Dios ayén téjmi jemi seijre'e tǵ tatzari ti ayén tátatzavi'í í ta tzajta'a, ajta nu'u capu a'atzu jemin seijre'e ti'itǵí ti a'ij pua'a 'een, ti ayén che'atá na'a 'een tǵ tǵca'ari.

⁶Tǵ pua'a tiyen te'íjna jetze tiyen mé titejǵ'ujujhua'ane'en a'u ti a'utǵca'a teajta rá'an-tixáata tiyen titeejǵ'un a'u yee tej Dios jemi seijre'e, catu jé'iyecan jín tiyen ti'títacha'í sino tet'íhual'itaca tu'u.

⁷Mǵ teajta iteen, ti pua'a tiyen che'atá tena'a te'íjna jetze tiyen titeejǵ'un, te'íjna jetze ti tátatzavi'í, a'í pu rǵí taruure tej ti tiyen temua'a naa ta'ihuamua'a tá'ara'ani. Ajta, a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, a'í pu ajta tá'ari'ira nain tǵ na'a í tej jín ateáturaaveca í Dios jemi. A'í pu ayén taruure a'íjna jíme'e ti ari huamǵ'í ta jetze me'ecan. A'ij pu jín ayén tira'iráaxire í ruxuure'e.

⁸Tǵ pua'a tiyen tiraataxáj yee tej nu'u caí ti'itǵí jín ateáturaaveca í Dios jemi, ayée tu tajǵmua'a tena'a tacuanamua. Ajta, a'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna, capu téjmi jemi seijre'e. ⁹Mǵ teajta iteen, ti pua'a tiyen tiraataxáj í tej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée tu ti'íjmua'aree ti Dios ra'ará'astejsin a'íjna jíme'en ti jín te'ataújratiiri'í ti nu'u ayén titaatá'uuni'í nain jíme'e í tej jín auteájturaa í jemin. Teen tu teajta tiyen t'íjmua'aree ti ayén tiraavǵje'e ti Dios ayén titaatá'uuni'í.

¹⁰Tǵ pua'a tiyen tiraataxáj yee tej nu'u caí ja'anáj ti'itǵí jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pu huataújmua'a í tej teri tiyen te'íjna jíme'en raatamuá'a í Dios ti nu'u a'íjn ti'íhual'itaca. Ajta a'íjna í niuucari ti ayén téjmi jemi raateájtuaa, capu xaa ne'u a'atzu téjmi jemi seijre'e.

2

Ajta a'íjna í Ciríistu'u, a'í pu ti'ixi'epi'intare'e itejmi jetze me'ecan

¹Mǵ seij niyaujmua'a, mi nej huápi'í jǵ'amuaxe'eve'e, ayée nu 'een jín tejá'amuyayuse'e seij si caí ti'itǵí jín auteáturan í Dios jemi. Mǵ ajta, ti pua'a ja'atí ayén ti'itǵí jín teuteáturan í Dios jemi, seij pu tayá'upua jemin seijre'e ti ta jetze me'ecan ti'ixi'epi'intare'e. A'í pu a'íjn pú'een a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'í pu urarǵ'ene'acan jín seijre'e í Dios jemi. ²Ciríistu'u pu ajta ta jetze me'ecan rǵí tiraatá'a í Dios ti ij caí puajǵtzi taatá'an a'íjna jíme'e í tej jín auteájturaa í jemin. Ayee pu ajta che'atá na'a huá'a japua huaniú najǵmí'ica a'achú mej pua'amé í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

³Tǵ pua'a tiyen tirá'astijre'e a'ij ti a'íjn titaata'aǵj, ayée tu a'íjna jín tiyen t'íjmua'aree tej jé'iyecan jín tiyen t'íjmua'ate. ⁴Tǵ pua'a seij ja'atí caí rá'astijre'e a'ij ti titaata'aǵj, ajta ti

pua'a a'á'jna í ja'ati ayén tiu'utaxáj yee ti nu'u ayén tí'l'ijmua'ate a'á'jna í Jesús, a'á'jna í ja'ati, ayée pu tí'ihua'itaca. Ajta, capu jé'iyecan jín ti'tiú'jcha'íí.

⁵ Mí ajta, ti pua'a a'á'jna í ja'ati ayén tira'ará'asten a'á'jna i niuucari í ti téjmi jemi huatétuihuaca'a, ayée tu te'á'jna jín tí'l'ijmua'aree ti ayén raana'á'jmire í tzajta'an a'á'jna í ja'ati ti a'á'jn jé'iyecan jín raxí'eve'e í Dios nain jíme'e. Ayee tu teajta te'á'jna jín tí'l'ijmua'aree tej tiyen te'á'jna jemi seijre'e í Dios. ⁶ Ajta ti pua'a ja'ati ayén tiú'ujsejirata ti a'á'í pu miijmu ayén nu'u urarí'ene'acan jín seijre'e jemin í Dios, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e ti a'á'jn ja'ati ayén che'atá na'a rí'í ti'tiú'jcha'íí tí ajta a'á'jn Círístu'u rí'í ti'tiú'jcha'ííca'a.

Ajta a'á'jna í niuucari ti jé'juacan jín tí'ita'á'ijte'e

⁷ Mí nej já'amuaxe'eve'e, canu jé'juacan jín tejá'amuayu'use'e í ti jín titaata'á'í í Dios, sino a'á'j nu jín tejá'amuayu'use'e ne'á'jna í niuucari ti jé'juca imuá Dios ayén a'á'jna jín titaata'á'í tíj na'a ti jé'juca imuá seijre'eca'a mú'ejmi jemi tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'á'jna ti jé'juca imuá jín titaata'á'í í Dios, a'á'í pu a'á'jn pú'een í niuucari í sej ráanamujrí'í.

⁸ Mí neajta ínee, neajta nu jé'juacan jín tejá'amuayu'use'e ti ayén ti'ayajna a'á'jna jemi, ajta mú'ejmi jemi, a'á'íne pu'uri te'entipua'ári a'á'jna ti a'uun é'esejire'e a'u ti a'utíca'a. Ajta pu'uri a'uté'jche ti huatatátzave'en a'á'jna ti jé'iyecan jín tátatzaví'í.

⁹ Tí pua'a ja'ati ayén tiú'ujsejirata ti a'á'jn miijmu ari nu'u a'uun á'ume a'u ti á'üneerí'í, mí ajta a'á'jna í ja'ati, a'á'í pu ru'ihuaara'a tícha'í'ire'e, a'á'í pu ajta aúche'e a'uun aumé a'u ti a'utíca'a a'u ti caí á'atatzave'e.

¹⁰ Ajta a'á'jn í ja'ati tí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'á'í pu xaa a'uun aumé a'u ti á'atatzave'e í tavástar'a. Ajta capu ti'tíj jín a'aturáa í Dios jemi. ¹¹ Mí ajta, a'á'jn í ti rájcha'í'ire'e í ru'ihuaara'a, a'á'í pu a'uun é'esejire'e a'u ti a'utíca'a. A'á'í pu xaa auj aumé a'u ti a'utíca'a, ajta capu ramua'aree a'u ti á'ume a'á'íne tíca'ari pu ayén ráaruu ti íj ará'cun.

Tej nu'u caí tí'ixe'eve'e a'á'jna ti yen seijre'e i chaanaca japua

¹² Ayee nu 'een jín tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mí sej niyaujmua'a a'á'íne Dios pu ayén tejámuaatá'uuni'irí'í í sej jín auteájturaa í jemin a'á'jna jíme'e a'íj ti huaríj a'á'jna í Jesús.

¹³ Seajta mú'een, mí sej huá'avaujsimua'a pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'á'íne mú'een xu ramua'ate se'á'jna ti tíj na'a jé'juca imuá seijre'eca'a, ajta tíj na'a ti yú e'iré'ene seijre'e. Seajta mú'een, mí sej teemua, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'á'íne mú'een xu seri ra'antimua'í'iti se'á'jna í xié'jniu'ucari ti a'íj pua'a 'een.

Seajta mú'een, mí sej yaújmua'ame'en pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'á'íne mú'een xu ramua'ate se'á'jna í tej rájya'upua. ¹⁴ Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuayu'use'e mí sej huá'avaujsimua'a pú'een a'á'íne mú'een xu seri ramua'ate se'á'jna ti jé'juca imuá seijre'eca'a tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuayu'use'e mí sej teemua a'á'íne mú'een xu temua'a naa té'eví'ucua'í. Ajta a'á'jna í niuucari ti Dios ayén téjmi jemi raateájtuaa, a'á'í pu mú'ejmi jemi seijre'e a'á'íne mú'een xu rá'astjire'e. Mú'een xu seajta seri ra'antimua'í'iti se'á'jna í xié'jniu'ucari ti a'íj pua'a 'een.

¹⁵ Ayee nu tejá'amua'á'jcate'e sej caí siyen tihuá'á'jchuej a'á'ímej í mej yen japan huachéjme í chaanaca. Setá'aj caí seajta siyen tí'íjxe'eve'e tíj na'a í ti tí'iseijre'e íyén chaanaca japua. Ja'ati ti na'a tí raxí'eve'e hua'aye'ira í mej yen huachéjme íyén chaanaca japua, capu ajta cui'í raxí'eve'e í Dios.

¹⁶ Ayee pu xaa ne'u tí'ayajna, a'á'íne tíj na'a ti ayén tí'iseijre'e íyén chaanaca japua, yen pu me'ecan. Tíj na'a í mej miyen tí'té'ujca'ane a'á'j tí tzajta'an tásiseiiri, ajta tíj na'a í mej rasej'í ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mí me'á'jna jíme'e tí'imecua'atzen, ajta ná'íjmi'í tíj na'a í mej jíme'en á'ujtzaahuat'e, nain tíj na'a ti ayén 'een, a'á'j pu jetze mé je'evé'eme í huá'amua'atziira'a í mej yen seijre'e íyén chaanaca japua. Capu Dios jemi é'eme'ecan.

¹⁷ Ajta tíj na'a tí huá'a jetze ruxe'eve'e a'á'ímej í mej yen seijre'e íyén chaanaca japua, ajta a'á'jna tíj na'a í mej jetzen tí'té'ujca'ane, a'á'í pu xaa te'entipua'á'jte'esin.

Mí ajta a'á'jna í ti ayén tí'rá'astjire'e a'á'íj ti tí'íjxe'eve'e í Dios, a'á'í pu ruuri huateáturaasin í jemin tíj na'a rusén jíme'e.

A'á'jna ti nu'u ayén tí'ayajna, ajta a'á'jna ti nu'u hua'ítzi pú'een

¹⁸ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'á'jna xicáara'an tí jetzen nain te'entipua'á'jte'esin. Mú'een xu seajta seri ráanamujrí'í ti a'á'jn ayén huatasej're'esin a'á'jna tí rájcha'í'ire'e í Círístu'u. Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna mej meri mu'í'ití huatasej're

í mej rájcha'íire'e í Círístu'u. A'íj tu jín tiyen tí'íjmua'aree ti ari tímua'a teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'an jetze ti nain te'entipua'ajte'esin.

¹⁹ A'íi mú ta jemi tíhuui. Mí majta, camu ta jetze ajtémecantaca'a. Tí pua'a miyen ta jetze ajtémecantache'e, a'íi mú ta jemi huateáturanche'e. Mí majta, ayée mú 'een jín ajtacíj ti ij ayén huatasejre'en mej caí najmí'i ta jetze ajtémecan.

²⁰ Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ari huateájturaa mú'ejmi jemi, ajta a'íi pu ayén tejamuuaatá'a í mua'atzíira'a sej si nain jé'iyecan jín tiú'umua'ati.

²¹ Canu ne'íjna jín tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e sej caí jé'iyecan jín ramua'aree se'íjna ti ayén ti'ayajna sino ne'íjna jime'e sej xaa siyen ramua'aree. Ajta ti'itíj ti ayén hua'itzi pú'een, capu a'iránineica a'íjna jetze ti jé'iyecan jín ayén ti'ayajna.

²² ¿Ni secaí ramua'aree ja'ati ti a'íin pú'een ti tí'ihua'itaca? Jee xaa, a'ii pu a'íin pú'een í ti ayén tí'ixa yee ti caí Jesús a'íin pú'een í Círístu'u. A'ii pu a'íin pú'een ti rájcha'íire'e a'íjna í Círístu'u, a'íjna í ja'ati ti ayén che'atá na'a mé rúujipua a'íjna í tej rájya'upua, ti ajta mé rúujipua a'íin ti yaujra'an pú'een í Dios. ²³ Ja'ati ti na'a ti mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een, capu ajta rí'i tí'isejre'e a'íjna jemi í tej rájya'upua. Mí ajta, a'íin ti ayén tiraataxáj yee Jesús pu a'íin pú'een a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti pua'a ayén huárini, a'íi pu ajta rí'i tí'iseíire'e a'ame í Dios jemi.

²⁴ Seajta mú'een, ayée xu huárini. Ché'e a'íin niuucari í sej jéjcuu ímuá ráanamuaajri'i, ché'e ayén mú'ejmi jemi huateáturan. Ajta a'íjna í niuucari í sej jéjcuu ímuá ráanamuaajri'i, ti pua'a ayén mú'ejmi jemi huateáturan, ayée xu seajta mú'een naímí'i rí'i tí'tiseíire'e xá'aju'un se'íjna jemi tí yaujra'an pú'een í Dios, seajta se'íjna jemi í tej rájya'upua. ²⁵ Ajta a'ii pu a'íin pú'een í ti jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi ti ayén titáaci'iti tej tiyen rusén jín ruuri tá'ara'ani í jemin.

²⁶ Ayee nu tejá'amuayu'use'e ne'ímej jime'en í mej miyen tejá'amuahua'itze'e. ²⁷ Mí seajta mú'een, aúche'e pu mú'ejmi jemi seijre'e a'íjna í mua'atzíira'a ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tejamuuaatá'a. A'íj pu jín caí ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén tejamuua'itíiii, a'iné a'íjna í mua'atzíira'a, ayée pu tejá'amuua'itíiii nain jime'e. A'íi pu ajta jé'iyecan jín tejá'amuua'itíiii, ajta caí tejá'amuahua'itze'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'ij ti ari tejámuuaatá'itíiiri'i, setá'aj najmí'i huateáturan í jemin.

²⁸ Ajta i'i, mí sej yaújmua'ame'en pú'een, setá'aj siyen naímí'i huateáturan í jemin tej ti tiyen a'ataca'anéecan jín ra'ancuré'evi'itin a'ájna xicáara'an í jetzen huatasejre'esin. Setá'aj seajta siyen huárini ti ij caí ta'atatévi'iraste'e a'íin. ²⁹ Tí pua'a seri mú'een ramua'aree ti a'íi pu ara'axcáacan jín seijre'e í Dios, xu'uri seajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ja'ati ti na'a ti ayén x'íepi'in tí'itíujcha'íi, a'íjna í ja'ati, a'íi pu xaa a'íin Dios jetze airáane.

3

Í yaújmua'ame'en í Dios

¹ Jee xaa ne'u, setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati ti a'íin í tej rájya'upua, ayén jehua huáp'i taataxí'eve a'iné a'íi pu xaa taatéya'upuajtaca'a. A'íj tu jín, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. A'íj mú jín caí tamuaaje a'íime í mej yen huachéjme í chaanaca japua me'íjna jime'e mej caí raamuá'a.

² Mí nej já'amuaxe'eve'e, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Mí ajta caí xi a'ij ámitieere'e a'ij tej éene'e tá'aju'un. Mí teajta iteen, ayée tu tí'íjmua'aree ti ayén tí'itaci'iti a'ájna xicáara'an jetze í ti jetzen huatasejre'esin. A'íi pu seicié taruuren yé ta jetze tej ti tiyen che'atá tena'a éene'e tá'ara'ani tíj ajta a'íin éene'e seijre'e u ta japua a'iné a'ájna tu rasejran te'íjna a'ij ti 'een.

³ Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén tí'ijchú'eve'e a'íjna ti ayén tiráaci'iti, ayée pu a'íjna jín rí'i ruruuren ti ayén che'atá na'a rumua'atzíira'a jime'en rí'éene'e seíire'e á'ara'ani tíj ajta a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een. ⁴ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti tí'itíj jín até'itzaara í Dios jemi, a'íi pu ajta raatéxieehuata a'íjna í niuucari ti jín Dios tí'ajta. Ajta tíj na'a í mej jín até'itzaara, ayée pu seijre'e í Dios jemi ti ayén che'atá na'a 'een í mej jín raatéxieehuata me'íjna í niuucari ti ajta jín Dios tí'ajta.

⁵ Ajta, xu'uri ramua'aree ti ayén 'leen jín huatasejre a'ljna tí'ij ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itj jín até'itzaara í Dios jemi a'ljna í Jesús, ti ajta Cirístu'u pú'een. ⁶ Ajta, ja'ati ti na'a ti Dios jemi seijre'e capu ajta á'atura í jemin. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén ti'itj jín até'itzaara í Dios jemi, a'ljna í ja'ati capúu xi yaú'itíeé já'araa a'lj ti 'leen a'ljna, capu ajta xi raamuá'a.

⁷ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, caxu raatá'acare'en ti ja'ati ayén tejá'amucuanamua. Ja'ati ti na'a ti ayén x'epi'in ti'itj jín a'í pu ayén che'atá na'a ri'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi tjí ajta a'ljna í Jesús, ti ajta Cirístu'u pú'een.

⁸ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ti'itj jín auté'itzaara í Dios jemi, a'í pu a'ljna jetze ajtème'ecan í tiyaaru'u, a'iné a'ljna í tiyaaru'u, ayée pu tjí na'a jécua imuá te'utéjche ti ayén te'uté'itzaara tjí na'a í ti 'iri yé e'iré'ene. Ayee pu 'leen jín huatasejre a'ljna ti yaujra'an pú'een í Dios ti ij raaté'uuna nain í muári'eri'ire'ara'an í tiyaaru'u.

⁹ Capu até'itzaara í Dios jemi ja'ati ti na'a ti Dios jetze airáne. Capu ti'itj jín até'itzaara a'ljna jime'e ti jemin seijre'e a'ljna ti Dios ayén raateájtuaa. Capu ri'iri ti a'ín ja'ati ayén ti'itj jín te'uté'itzaara'an a'iné a'í pu Dios jetze airáne. ¹⁰ Ayee pu a'ljna jín té'emitieere'e ja'atén mej pú'een í yaújmua'ame'en í Dios, ajta ja'atén mej pú'een í yaújmua'ame'en í tiyaaru'u. Capu Dios jetze airáne ja'ati ti caí x'epi'in ti'itj jín a'í ajta caí raxí'eve'e í ru'ihuara'a.

Tej nu'u huátaxe'eve'en seij teajta seij

¹¹ Ajta, a'ii pu a'ín pú'een í niucari sej ráanamujari'i tjí na'a jécua imuá tjí na'a ti yú e'iré'ene ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij. ¹² Tej ti caí nu'u tiyen huárini a'ij ti ráaru a'ljna í Cañ teecan ti a'ljna jetze airáne a'ljna ti a'ij pua'a 'leen. Ajta ayén tiraajé'ica í ru'ihuara'a. ¿Ni secaí ramua'aree a'ij ti 'leen jín raajé'ica? Ayee pu a'ljna jín tiraajé'ica a'ljna jime'e ti a'ij pua'a ti'itj jín a'í ca'ca a'ljna. Mí ajta, x'epi'in pu ti'itj jín a'í ca'ca a'ljna í ihuá'ara'an.

¹³ Ne'ihuamua'a, caxu a'ij tité'ujmujca ti pua'a miyen tejamuájcha'ire'e a'í me'e í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. ¹⁴ Ayee tu te'ljna jín tí'ijmua'aree tej caí ché'e mi'ichjta seijre'e í Dios jemi sino tu'uri tiyen ruurican jemin huateájturaa a'ljna jime'e tej huá'axe'eve'e te'imej í ta'ihuamua'a.

Mí ajta, ja'ati ti na'a ti caí raxí'eve'e í ru'ihuara'a, a'í pu aúche'e ayén mi'ichjta seijre'e í Dios jemi. ¹⁵ Jee xaa ne'u, a'ljna í ja'ati ti rájcha'ire'e í ru'ihuara'a, a'ii pu a'ín pú'een ti tí'itecui'ica. Seajta mú'een, xu'uri siyen tí'ijmua'aree ti caí rusén jín ruuri huateáturaasin í Dios jemi ja'ati ti na'a ti ayén tí'itecui'ica. ¹⁶ Ayee tu te'ljna jín tí'ijmua'aree a'ij ti 'leen ti pua'a ja'ati jé'iyecan jín raxí'eve'e í ru'ihuara'a. A'í pu Jesús ti Cirístu'u pírici, a'í pu ta jetze me'ecan huamí'i. A'ij pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen che'atá tena'a huacui'ini huá'a jetze me'ecan í ta'ihuamua'a.

¹⁷ Mí ajta, ti pua'a ja'ati ti ayén jé'hua huápi'i tí'ijcha'í í mej jín huateújvairé'en íyen chaanaca japua, ti pua'a ajta ayén rasejra ti a'ín ihuá'ara'an caí a'ij tí'ijviciua'i, ajta ti pua'a caí rá'ancu'uvajxi'in ti ij ti'itj jín raatévairé'en, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'ljna ti jé'hua tí'ijcha'í ayén tí'ixáata a'ame ti nu'u raxí'eve'e í Dios.

¹⁸ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, tiché'e caí tiyen tena'a tí'ixajta tej nu'u taxe'eve'e seij teajta seij. Tiché'e caí te'ljna jín tena'a tiyen tí'ixajta taniuuca jime'e sino tiché'e jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'ljna jime'e tej ti'itj jín hua'utévairé'en í ta'ihuamua'a.

A'ij ti nu'u ye'í tí'iri'iri tej nu'u caí tí'itziine'e í Dios jemi

¹⁹ Tí pua'a tiyen te'ljna jín huárini, aj tu xaa tiyen tí'ijmua'areeren tej tiyen jé'iyecan jín rí'i tí'ititacha'í te'ljna jemi í niucari ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a teajta te'ljna jín tiyen huárini, aj tu ti caí ché'e a'ij pua'a tite'utátamujte í taxiejniu'uca jetze te'ljna jemi í Dios.

²⁰ Tí pua'a ayén tá'axijte'e í taxiejniu'uca, capu ruxe'eve'e tej tiyen tí'itziine'e a'iné jaitze'e pu ve'ecán jín tí'itj jín tí'itj jín caí í taxiejniu'uca. Ajta, a'í pu nain té'umua'aree.

²¹ Mí nej já'amua'ame'en pú'een, a'í pu caí tí'itj jín tá'axijte'e í taxiejniu'uca, ayee pu 'leen jín rí'iri tej caí tí'itj jín tí'itziine'e í Dios jemi. ²² Ayee tu teajta te'ljna jín tiyen tira'ancuré'asin te'ljna jemi tí'itj ti na'a tej raatáhuaviira. Ayee pu a'ljna jín tí'itaci'iti a'ljna jime'e tej

tiyen tirá'astijre'e a'lij ti a'ñin tí'ita'ajjte'e, ajta a'ñina jime'e tej tiyen rí'í ti'títacha'íi a'lij ti tira'aráanajche.

²³ A'ii pu a'ñin pú'een a'ñina ti jín ayén tí'ita'ajjte'e tej ti tiyen té'antzaahuat'e'en ti a'ñin Jesús yaujra'an pú'een í Dios, ajta a'ii pu a'ñin pú'een í Círístu'u ti Dios ra'antíhua'u, tej ti teajta tiyen titehuátaxe'ev'e'en seij teajta seij a'lij ti a'ñin titaata'a'áj. ²⁴ Ajta a'ñin ti ayén rá'astijre'e a'lij ti Dios tí'ajjta, a'íi pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e í Dios t'íj ajta Dios jemin tí'iseijre'e a'ñina í ja'ati. Ayee tu te'ñina jín tí'ijmua'aree ti a'ñin Dios ta jemi seijre'e a'ñina jime'e ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ta jemi huateájturaa.

4

A'ñina í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'ñina í xiéjniu'ucari ti rájcha'íire'e í Círístu'u ¹ Mí nej já'amuaxe'ev'e'e, setá'aj caí rá'atzaahuat'e'e ja'ati ti na'a ti ayén ruseijrata ti nu'u a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a raatá'a ti tiu'utaxáj, sino setá'aj amuacaícan hua'utéeeseij seij sí ráamua'aree tí'itíj ti xiéjniu'ucarira'a ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj. Setá'aj siyen huárini a'iné a'ñime í mej caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, mu'ití'í mú meri huá'a tzajta'a huatasejre a'ñimej jemi í mej yen seijre'e íyien chaanaca japua.

² Ayee tu te'ñina jín tiráamua'aree ti pua'a a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan nusu caí. Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxáj yee a'ñin Jesús pu Círístu'u pú'een, a'íi pu nu'u ajta ayén tehuá'ira'atacan jín huatasejre íyien chaanaca japua, ti pua'a a'ñina í ja'ati ayén tiraataxáj, a'íi pu a'ñin pú'een ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan.

³ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén seicíe tiraataxáj yee ti Jesús caí ayén tehuá'ira'atacan jín huatasejre, a'íi pu caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino a'íi pu ayén ca'aníjra'a ratá'aca a'lij ti tiu'utaxáj a'ñina í xiéjniu'ucari ti rájcha'íire'e í Círístu'u. Xu'uri siyen tiráanamujri'í ti a'ñin yen huatasejre'esin íyien chaanaca japua. Jee xaa ne'u, pu'uri yen seijre'e huá'a tzajta'a í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua.

⁴ Mí seij yaujmua'ame'en, mú'een xu Dios jetze ajtém'e'ecan. Seajta seri hua'utémua'ití se'ímej í mej hua'itzi jín tí'ixaxa'a se'ñina jime'e ti a'ñin í ti mú'ejmi jemi huateájturaa, jaitze'e pu ve'ecán jín antiújmua'aree caí a'ñina ti yen seijre'e íyien í chaanaca japua.

⁵ Mí majta a'ñime, a'íi mú huá'a jetze ajtém'e'ecan a'ñimej í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua. A'íj pu jín, t'íj na'a mej miyen tí'ixáata muá'aye'í, a'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj a'ñina í huá'amua'atziira'a a'ñimej í mej yen seijre'e íyien chaanaca japua. Majta a'ñime í mej yen seijre'e, a'íi mú miyen tihuá'anamua.

⁶ Mí teajta iteen, teen tu Dios jetze ajtém'e'ecan. Ja'ati ti na'a ti ayén ramua'ate í Dios, a'íi pu ayén tanamuj. Ajta a'ñina í ja'ati ti caí ramua'ate í Dios, a'íi pu ajta caí tanamuj. Ayee tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree ti pua'a ja'ati ayén jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a hua'itzi jín tí'ixaxa'a.

Dios pu huápi'í taxe'ev'e'e itejmi

⁷ Mí nej já'amuaxe'ev'e'e, tiché'e tiyen titehuátaxe'ev'e'en seij teajta seij a'iné Dios pu rusej ayén ca'aníjra'a titatá'aca tej ti tiyen huátaxe'ev'e'en. Ajta a'ñin ti huá'axe'ev'e'e í ruxí'ej teite, a'íi pu Dios jetze airáane, ajta a'íi pu ramua'ate í Dios. ⁸ Mí ajta, a'ñin ti caí huá'axe'ev'e'e í ruxí'ej teite, a'íi pu caí xi ramua'ate í Dios, a'iné Dios pu jé'iyecan jín rusej taxe'ev'e'e, nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a.

⁹ Ayee pu a'ñina jín téjmi jemi huatasejre ti Dios ayén taxe'ev'e'e a'ñina jime'e ti a'ñin ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti seij na'a pú'een ti ij yé uvé'enen íyien chaanaca japua tej ti ruuri huateáturan í Dios jemi te'ñina jime'e ti a'ñin ta japua huaniú.

¹⁰ Ayee pu a'ñina jín ayén éeni'icí'e seijre'e ti Dios ayén taxe'ev'e'e. Catu teen amuacáí raataxí'ev'e'e í Dios, sino a'íi pu amuacáí taataxí'ev'e'e itejmi, ajta ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'ñin ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij caí Dios ayén puáijtzi titaatá'acare'en.

¹¹ Mí nej já'amuaxe'leve'e, a'iné Dios pu'uri ayén titaataxí'leve, ayée pu tiú'ujxe'leve'e tej tiyen che'atá tena'a huátaxe'leve'en seij teajta seij. ¹² Capu ja'ati ja'anáj raasej í Dios. Mí ajta, ti pua'a tiyen tí'itaxe'leve'e seij teajta seij, Dios pu ayén téjmi jemi seijre'e, ajta a'íi pu téjmi jemi runaíjmire'e a'íjna ti jín Dios ayén tí'itaxe'leve'e.

¹³ Aye'e tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree tej tiyen jemin seijre'e, ajta ti ayén a'íin téjmi jemi seijre'e a'íjna jime'e ti ayén téjmi jemi raateájtuaa í ruxiéjniu'uca. ¹⁴ Teajta iteen, teen tu tiyen tiraasej, teajta tiyen tirataxájtave ti a'íin í tej rájya'upua, a'íin ayén tí'ya'uta'iteca'a í ruyauj ti ij ayén hua'irájtuaani a'íimej í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua.

¹⁵ Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxájtave Jesús pu nu'u ajta Círistu'u pú'een, a'íi pu ajta a'íin pú'een ti yaujra'an pírici í Dios. Dios pu jemin seijre'e a'íjna í ja'ati. Ajta a'íin í ja'ati, a'íi pu ayén che'atá na'a seijre'e í Dios jemi.

¹⁶ A'íj tu jín tiyen tí'ijmua'aree, teajta tiyen tirá'atzaahuate'e ti ayén tí'itaxe'leve'e í Dios, a'iné Dios pu ayén ja'anáj ti na'a tí'itaxe'leve'e. Ajta a'íin í ja'ati ti ayén seijre'e ti huá'axe'leve'e í ruxí'ej teite, a'íi pu ajta jemin seijre'e í Dios. Ajta Dios pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e a'íjna í ja'ati.

¹⁷ Aye'e pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén huaújnaijmi'ire itejmi jemi tej ti caí tí'itziíine'e a'íjna xicáara'an ti jetzen huá'axijte'en, a'íjna jime'e tej tiyen che'atá tena'a seijre'e íyien chaanaca japua tíj ajta a'íjna, te'íjna jime'e tej huá'axe'leve'e í taxí'ej teite. ¹⁸ Tí pua'a ja'ati ayén rachú'leve'e a'ame a'íjna xicáara'an jetze ti Dios jetzen huá'axijte'en, capu ayén tí'itziíine'e, a'iné ti pua'a a'íjna í ja'ati nain jín ayén tí'ijxe'leve'e í Dios, a'íj pu jín raatépua'ajte'esin í ru tzajta'a a'íjna ti jín tí'itziíine'e ti Dios puajtzi raatá'an.

Aye'e pu xaa ne'u ti'ayajna a'iné ti pua'a ja'ati ayén tí'itziíine'e, a'íi pu ajta ti'itíj jín rajpuajtzi á'aye'i. Ajta a'íin ti tí'itziíine'e, capu u huateújnaijmire í ru tzajta'a ti a'íin ayén tí'ijxe'leve'e í ruxí'ej tevi.

¹⁹ Aye'e tu te'íjna jín tí'ijxe'leve'e í Dios a'iné Dios pu amuacá ayén titaataxí'leve itejmi.

²⁰ Tí pua'a ja'ati ayén tí'ixajta yee a'íi pu nu'u raxí'leve'e í Dios, ajta ti pua'a rájcha'íire'e í ru'ihuara'a, ayée pu tí'ihua'itaca a'íjna í ja'ati. Aye'e pu tí'een, a'iné ti pua'a a'íin caí raxí'leve'e í ru'ihuara'a ti ayén mé tí'irusise'iran, capu a'atzu a'íj tí'iri'iri ti a'íjna í ja'ati ayén raxí'leve'e a'íjna í Dios ti caí ja'anáj rasise'i.

²¹ Ajta a'ii pu a'íin pú'een í niucari ti jín a'íin ayén titaataa'áj. Ché'e nu'u a'íin ti ayén tí'ijxe'leve'e í Dios, ché'e a'íin ajta ayén tí'ijxe'leve'e í ru'ihuara'a.

5

Tej nu'u teri hua'utémua'ití te'íjna ti a'íj pua'a 'een, ti ajta yen japuan seijre'e íyien í chaanaca japua

¹ Ja'ati ti na'a ti ayén té'atzaahuate'e ti Jesús a'íin pú'een a'íjna í Círistu'u ti Dios ra'antíhua'u, a'íjna í ja'ati, a'íi pu ajta Dios jetze huanéj. Ajta a'íin ti ayén tí'ijxe'leve'e a'íjna ti ya'upuáara'an pú'een, a'íi pu ajta ayén huá'axe'leve'e a'íimej í ti ayén hua'utéya'upuaj-taca'a.

² Aye'e tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree tej jé'iyecan jín huá'axe'leve'e te'íimej í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios te'íjna jime'e tej tiyen tí'ijxe'leve'e í Dios, teajta tiyen tirá'astijre'e a'íj ti a'íin tí'ita'ajte'e. ³ Ajta, ayée pu huataújmua'a a'íjna í tej nu'u raxí'leve'e í Dios tej ti tiyen te'íjna jín ra'ará'astijre'en te'íjna í ti jín tí'ita'ajte'e. Ajta, capu muári'eri tej tiyen te'íjna jín ra'ará'astijre'en te'íjna ti jín Dios ayén tí'ita'ajte'e.

⁴ Aye'e pu a'íjna jín ayén tí'een a'iné ja'ati ti na'a ti ayén Dios jetze airáane, a'íi pu hua'antimuá'itici a'íimej í mej yen seijre'e íyien chaanaca japua. Ajta, ayée tu te'íjna jín hua'antimuá'itici te'íjna jime'e tej té'atzaahuate'e.

⁵ A'ii pu a'íin pú'een ti hua'antimuá'itici a'íimej í mej yen seijre'e íyien chaanaca japua. A'íi pu a'íin pú'een ti ayén té'atzaahuate'e ti Jesús a'íin pírici ti yaujra'an pú'een í Dios.

A'íjna ti nu'u raataxájtave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna jíme'en a'íin ti yaujra'an pú'een í Dios

⁶ Ajta a'íjna í Jesús ti Círistu'u pú'een, a'ii pu a'íin pú'een ti ayén huatasejre itejmi jemi. Aye'e tu te'íjna jín ramua'aree ti a'íi pu jé'iyecan jín téjmi jemi huatasejre tí'ij ayén huámua'í'ivijhuaca'a, ajta ayén tira'iráaxire í ruxuure'e tí'ij huam'í. Dios pu ayén

tiraataxájtaca'a a'ájna jíme'en í Jesús tí'íj a'áin huámuai'íviijhuaca'a. Ajta ayén che'atá na'a jíme'en tiraataxájtaca'a tí'íj Jesús huamí'i, majta raseíreca'a í teite. ⁷ Ajta a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'áí pu ayén raataxájtave a'ájna jíme'en a'iné a'áí pu jé'iyecan jín tí'ixaxa'a.

⁸ Jee xaa ne'u, mehuaíca í mej miyen raataxájtave. A'ii pu a'áin pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an tí Dios téjmi jemi raateájtuaa. A'ii pu ajta a'áin pú'een í niuucari í tej ráanamujri'i tí'íj Jesús ayén huámuai'íviijhuaca'a. A'ii pu ajta a'áin pú'een í tej jín ra'utámua'aree tí Cirístu'u ayén tiu'umf'i í cúruu jetze. Majta me'ájna í mej huaica, naíjmi'i mú miyen che'atá mena'a tiraataxájtave.

⁹ Ajta, tí pua'a tiyen tira'ancuré'an a'íj mej tí'ixa í teite mej yen japuan seijre'e íyien chaanaca japua, ayée pu jaítze'e ayén tiraavjíte'e tej tiyen tira'ancuré'an a'íj tí ajta tí'ixa í Dios a'iné jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íj tí a'áin tí'ixa. A'ii pu a'áin pú'een tí jíme'en Dios raataxájtaca'a, tí raataxájtaca'a a'ájna jíme'e í ruyauj.

¹⁰ Ja'ati tí na'a tí rá'atzaahuat'e a'ájna tí yaujra'an pú'een í Dios, a'ájna í ja'ati, a'áí pu jemin seijre'e a'ájna tí jíme'en huataújxajtaca'a. Ajta ja'ati tí na'a tí caí rá'atzaahuat'e í Dios, a'áí pu ayén tí'ixa tí nu'u tí'ihua'itaca í Dios a'ájna jíme'e tí caí rá'antzaahua a'ájna tí jíme'en Dios raataxájtaca'a í ruyauj jíme'e.

¹¹ Ajta, a'ii pu a'áin pú'een tí jíme'en raataxájtaca'a, tí jíme'en Dios ayén taatá'a tej tí tiyen ruuri huateáturan í jemin tíj na'a rusén jíme'e. Ajta, ayée tu 'een jín ruuri tá'aju'un te'ájna jíme'e tí a'ájna jetze tí yaujra'an pú'een, a'íj pu jetze airánine í tej jín ruuri tá'ara'ani. ¹² Ja'ati tí na'a tí jemin seijre'e a'ájna tí yaujra'an pú'een í Dios, a'áí pu ajta jemin ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jíme'e. Mí ajta, ja'ati tí na'a tí caí jemin seijre'e a'ájna tí yaujra'an pú'een í Dios, capu ajta ruuri huateáturaasin í jemin tíj na'a rusén jíme'e.

Tej tiyen ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jíme'e

¹³ Ayee nu 'een jín niyen tejamaatayú'use sej si siyen tiráamua'aree sej siyen jemin ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jíme'e mí sej siyen té'atzaahuat'e se'ájna jemi tí yaujra'an pú'een í Dios.

¹⁴ Ajta, a'ii pu a'áin pú'een tí ca'aníjra'a tatá'a tej tí tiyen taxiéehua ajteáxiire í jemin. Tí pua'a tiyen tí'itj tiraatáhuavii a'íj tí tiraavjíte'e í jemin, ayée tu tiráamua'aree tí a'áin ayén tí'itanamua. ¹⁵ Ajta tí pua'a tiyen tiráamua'aree tí a'áin ayén tí'itanamua tíj na'a a'íj tej tí'itj tiraatáhuaviira, a'íj tu jín tiyen teajta tiráamua'aree tí ayén titaatá'asin a'íj tí tiraavjíte'e a'ájna jíme'en í tej raatáhuaviiri'i.

¹⁶ Tí pua'a ja'ati ayén tí'ijseijra tí a'áin ihuáare'ara'an ayén te'uté'itzaaara'an tí'itj jíme'e tí caí ayén tí'ijci'iti tí huámí'ini, ché'e a'áin ja'ati ayén a'ájna jín tiraatáhuavii í Dios. Tí pua'a ayén a'ájna jín huárini, Dios pu ajta ayén tiraatá'asin tí a'áin ruuri huateáturan í jemin a'ájna í ihuáare'ara'an tí ayén tí'itj jín te'uté'itzaaara tí caí ayén a'ájna jíme'en tiraáci'iti tí huámí'ini.

Mí ajta, ayée pu ajta seijre'e í mej jín auté'itzaaara'a tí a'ájna jín ayén tiráaci'iti tí ja'ati huámí'ini. Canu niyen tejá'amua'íjcate'e sej si se'ájna jín siyen tiraatáhuavii.

¹⁷ Matj mena'a miyen me'ájna jín a'íj pua'a tí'iterici, a'ii pu ajta a'áin pú'een í mej jín auté'itzaaara í Dios jemi. Ajta, aúche'e pu téjmi jemi seijre'e í mej jín auté'itzaaara tí ajta caí ayén tiráaci'iti tí ja'ati a'ájna jíme'en huámí'ini.

Í tí nu'u jín te'entipúa'ajte'esin

¹⁸ Teen tu tiyen tí'ijmua'aree tí caí tí'itj jín auté'itzaaara í ja'ati tí ayén Dios jetze airáane, sino a'ájna í ja'ati tí Dios jetze airáane, a'áí pu ayén té'ujcu'uve, ajta caí í xiéjniu'ucari tí a'íj pua'a 'een capu ra'ajtamíjhua a'ájna í ja'ati.

¹⁹ Teen tu teajta tiyen tí'ijmua'aree tej Dios jetze ajtème'ecan. Majta a'áime í seica í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua, naíjmi'i mú rá'astijre'e me'ájna í xiéjniu'ucari tí a'íj pua'a 'een.

²⁰ Teajta tu tiyen tí'ijmua'aree tí a'áin tí yaujra'an pú'een í Dios yen huataseíjre. A'áí pu ajta ayén taatá'a tej tí tiyen tiyau'itíe tá'ara'ani tej tí tiyen tiráamua'ati te'ájna tí ayén tí'ayajna. Teen tu teajta te'ájna jemi seijre'e tí ayén tí'ayajna.

Jee xaa ne'u, teen tu teajta jemin seijre'e te'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een. A'íi pu a'íin pú'een í Dios ti nain jín ajta jé'iyecan jín seijre'e, ti ajta ayén titatá'aca tej tiyen ruuri huateáturan í jemin t'íj na'a rusén jime'e.

²¹ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, r'íi xu'u se'íjna jime'e, sej si caí raná'amiche'en ti'it'íj ti na'a ti caí Dios pú'een.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'fjna í San Juan, í ti hua'apua

A'fjna ti ayén ti'ayajna, ajta a'fjna ti jín Dios taxe'eve'e

¹Inee, i nej vásta'a pú'een, a'ij nu jetze yé muateujte'e, mú'ee mi pej hua'anáanaj pú'een a'fimej í mej me'uun e'etiújse'iri, mú'ee ti Dios mua'antíhuau. Yee nu neajta huá'ateujte'e í á'ayaujmu'a í mej rá'astijre'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Ayee nu niyen jé'iyecan jín tejá'amuaxe'eve'e, majta miyen che'atá mena'a tejá'amuaxe'eve'e matíj mena'a pua'amé í mej miyen tí'ijmu'a'aree í niuucari ti ayén ti'ayajna. ²Ayee tu te'fjna jín tejá'amuaxe'eve'e te'fjna jime'e ti a'fín niuucari ti ayén ti'ayajna, ayée pu téjmi jemi seijre'e, ajta ayén téjmi jemi seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

³Ché'e a'fín Dios í tej rájya'upua, a'fjna jamuan í Jesús ti Círístu'u pú'een, a'fjna ti ajta yaujra'an píríci í Dios, ché'e a'fín ayén r'í'í tejamuata'acare'en, ajta jamua'ancu'uvajx'ín, ajta jamuaatépua'ajte'en sej si siyen jé'iyecan jín r'í'í ti'tiújcha'íi, sej si seajta huataújx-e'eve'en sej seajta sej.

Tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej

⁴Jé'ecan nu netémua'ave'e ne'fjna jime'e nej niyen tiráamu'a'areeri'i mej seica í mej mú'etzi jetze ajtémecan miyen che'atá mena'a jé'iyecan jín miyen r'í'í ti'tiújcha'íi a'ij ti titaata'aj'í a'fjna í tej rájya'upua.

⁵Ajta íjii, mi pej hua'anáanaj pú'een, ayée nu ti'itíj jín tí'imuahavii. Canu jéjcuacan jín tí'imuyau'use'e ne'fjna jime'en ti Dios ayén a'fjna jín titaata'aj'í sino a'ij nu jín tí'imuyau'use'e ne'fjna jime'en ti jéjcuca ímuá téjmi jemi raateájtuaa tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej.

⁶Ayee pu a'fjna jín té'emitieere'e tej sej teajta sei jé'iyecan jín tira'ará'astijre'en a'ij ti a'fín tí'ita'ajte'e, tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en. Ajta, a'ii pu a'fín pú'een í ti jín titaata'aj'í. A'íj pu jín, a'iné ayée xu jéjcuca ímuá tiráanamujri'i tíj na'a ti yú e'iré'ene, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej nu'u siyen titehuáújxe'eve'en.

Í mej tí'icuanamuan

⁷Ayee pu a'fjna jín tiú'ujxe'eve'e sej siyen huárini, a'iné a'fime í mej tiú'ucuanamujca, mu'uri mu'iití huatasejre huá'a tzajta'a a'fimej í mej yen huachéjme í chaanaca japua. A'í mú miyen avíitzi jín tí'ixaxa'a ti nu'u a'fín Jesús ti ajta Círístu'u pú'een ayén nu'u caí tiu'uteújtestacaa. A'ii mú a'fín pú'een í mej tiú'ucuanamujca, í mej majta rájcha'íire'e í Círístu'u. ⁸R'í'í xu'u mú'een, tí ij caí ayén amuáaruuren mí a'amua tzajta'a sej si caí yá'urieeni í sej jín tiu'umuáriej sino ti ij ayén naíjmi'i tejamuáaci'iti í sej raamuá'iti í Dios jemi.

⁹Ja'atí ti na'a ti ayén ríci rusej a'ij ti tirájteuve, ajta ti caí ayén tirá'astijre'e a'fjna í niuucari ti jín Círístu'u ayén titá'itíiri'i, capu seijre'e í Dios jemi a'fjna í ja'ati.

Mí ajta, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'astijre'e a'fjna ti jín ayén titá'itíiri'i, a'fí pu rájya'upua í Dios. Ayee pu che'atá na'a seijre'e a'fjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

¹⁰⁻¹¹Tí pua'a ja'atí mú'ejmi jemi mú a'uvé'eme'en ti caí ayén tirá'astijre'e a'fjna í niuucari ti téjmi jemi raateájtuaa, caxu rateújte'e, caxu seajta ra'ancuré'evi'itíjcare'en a'u sej é'leche, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'itin, a'fí pu jamuan ajta ayén ríci tí a'ij pua'a 'een.

Í ti nu'u jín te'entipua'ajte'esin

¹²A'iné capu tí'iseicaj na'a í ti tiú'ujxe'eve'e í nej jín tejámuata'íxaate'en, sino tí'imuíi, a'íj nu jín caí rax'í'eve'e nej niyen tejámuata'ítí'i a'fjna í yu'uxari jetze sino ayée nu tí'ijchú'eve'e nej nesej u á'ume'en mú'ejmi jemi tej ti naíjmi'i taseíra tá'ara'ani, tej ti tiyen tenaími'i tihua'utá'íxaate'en tej ti nain jín huátatemua'ave'en.

¹³Majta a'fime í mej yaújmu'a'ame'en pú'een, í mej jamuan e'etiújse'iri me'fjna á'ajuu í ti Dios ra'antíhuau, a'fí mú yé á'amuateujte'e. Ayee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti huaíca

Rí'i pu nu'u naa tí'ijxajtac'a a'íjna í Gayo

¹Inee í nej vásta'a pú'een, yé nu muateaujte'e, mú'ee Gayo mi nej muaxe'eve'e. Jee xaa ne'u, tzáahuatí'ira'a nu jín muaxe'eve'e.

²Ayee nu tí'ijhuavii mú'eetzi jíme'e, mi nej muaxe'eve'e, ti ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta caí tí'ijcuí'ine. Nee nu ramua'aree pej rí'éene'ecán jín seijre'e mua'a tzajta'a. ³Jéihua nu huatántemua'ave ne'íjna jíme'e mat'í'ij yé ra'áa seica í ta'ihuaamua'a, mat'í'ij miyen tinaatá'ixaa pej nu'u tzáahuatí'ira'a jín rí'i tí'iti'á'acha'íi, a'iné mú'ee pej xaa piyen rá'astijre'e pe'íjna ti ayén ti'ayajna.

Tí nu'u hua'utévaire'en í ru'ihuaamua'a ti nu'u caí huá'amuajte

⁴A'ii pu a'íin pú'een ti huápi'í rí'i naa tinaatá'aca nej ni niyen tiráanamua mej miyen tzáahuatí'ira'a jín rí'i tí'itiú'jcha'íi muá'aye'i í niyaujmua'a.

⁵⁻⁶Mí nej muaxe'eve'e, xí'epi'ín pej rici t'íj na'a pej piyen ti'it'íj jín tihua'atéva'iri í ta'ihuaamua'a. Ajta jaítze'e pu xí'epi'ín jín seijre'e í Dios jemi ti pua'a piyen hua'utévaire'en pe'ímej í pej caí huá'amuajte a'iné a'íi mú miyen raataxájtaca'a huá'a jemi í mej yé tí'ijse'iri mú'eetzi jíme'en pej nu'u piyen huá'axe'eve'e í a'axí'ej teite. Ayee nu tí'imuhavii patá'aj piyen tihua'utévaire'en temua'a naa ti ij caí tí'it'íj huá'aturaate'e mat'í'ij a'ucfíne a'iné ayée pu tiraavíjte'e a'íjna jíme'e mej miyen tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷A'í mú me'íjna jetze me'ecan u e'eraáci, majta camu ti'it'íj ancuré'a a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁸A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen temua'a naa tihua'ancuré'evi'itín, teajta hua'utévaire'en tí'it'íj jíme'e í mej miyen rici tej ti huá'a jamuan na'íjmi'í tiu'umuá'ri'en te'íjna jetze me'ecan tí ayén ti'ayajna.

Diótrfes pu nu'u a'íj pua'a tí'itiú'jcha'íi

⁹Nu'uri tí'it'íj tihua'uta'íti'iri'í a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri. Mí ajta a'íin Diótrfes, ti huápi'í ra'aráanajche ti nain jín antiú'jmua'areere huá'a jemi, a'íi pu caí ra'ancuré'aca'a a'íjna í niuucari. ¹⁰A'íj nu jín, net'í'ij ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, nee nu niyen tejámuaatá'asin sej ra'utámua'aree a'íj ti a'íin rici, ti ayén a'íj tí'inexa a'íjna jíme'e í niuucari ti hua'itzi pú'een. Ajta, capu a'íi na'a ayén tira'aráanajche ti ayén neruure, sino a'íi pu ajta caí hua'ancuré'evi'itíjca í ta'ihuaamua'a.

Jee xaa, a'íi pu ajta ayén huá'íjmii a'ímej í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej miyen tihua'ancuré'evi'itín. Ajta, a'íin Diótrfes, a'íi pu ayén tihua'amuarite'e mej mi caí ché'e me'uun e'etiújse'irihua'an.

Tí nu'u rí'í tí'itiú'jcha'íi a'íj tí tiraavíjte'e

¹¹Mí nej muaxe'eve'e, capej piyen che'atá pena'a ríjca t'íj a'íjna ti a'íj pua'a tí'itiú'jcha'íi, sino patá'aj piyen che'atá pena'a ríjca t'íj ajta a'íin tí xí'epi'ín tí'itiú'jcha'íi. Ja'atí tí na'a tí xí'epi'ín rici, a'íi pu Dios jetze ajtéme'ecan. Mí ajta, ja'atí tí na'a tí a'íj pua'a rici, a'íi pu caí ja'anáj raamuá'a í Dios.

Demetrio pu nu'u rí'í tí'itiú'jcha'íi

¹²Mí ajta, jíme'en a'íjna í Demetrio, na'ími'í mú miyen rí'í tí'íjxa. Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna tí a'íin ayén tzáahuatí'ira'a jín tí'itiú'jcha'íi. Nee nu neajta niyen tiraataxájtave ne'íjna í Demetrio. Seajta mú'een, ayée xu siyen tí'íjmua'aree neetzi jíme'e nej jé'iyecan jín niyen tiraataxájtave.

Í tí jín te'entipua'ari

¹³Net'í'ij tí'imuyau'use'eca'a, ayée pu ca'aníjra'a tineetá'aca nej jé'hua timuaatá'ix-aate'en. Mí neajta inee, canu niyen raataxí'eve nej niyen timuaatayú'use'en í yu'uxari jetze. ¹⁴Ayee nena'a éenil'ici'e tí'ijxe'eve'e nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'atanén tej tí na'íjmi'í tiu'utaxá'j temua'a naa.

¹⁵ Ché'e Dios mua'anpuá'ajte'en. A'í mú í ta'amiigustemua'a yé muateujte'e. Patá'aj mú'ee piyen neetzi jetze me'ecan hua'utateújte'en naíjmi'ica í ne'amiigustemua'a í mej me'uun a'uté'uu. Ayee pu'u xaa, nu'uri ra'antipuá'ajte.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'fjna í San Judás

Judás pu tihua'ayu'use'e a'fmej í ti Dios hua'utajé

¹ Inee, i nej i'li Judás, nee nu seij pírici ti tí'ivaire'e a'fjna jemi í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Nee nu neajta juutzeájra'an pú'een a'fjna í Jacobo. Ayee nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi ti amuaatajé í Dios, a'fjna í tej teajta rájya'upua. A'fí pu ajta á'amuacha'íí a'ame ti ij ayén tejamuáaci'iti seij siyen sefire'e xá'aju'un jemin í Ciríistu'u. ² Ché'e ayén tejamuáaci'iti ti Dios, ayén amua'ancu'uvajxi'in temua'a naa, ti 'ij ajta nain jín amua'anpuá'ajte'en seij si siyen huápi'i huaújxe'eve'en sefj seajta seij.

*Jíme'en a'fmej í mej hua'itzi jín tihua'itíi
(2 Pedro 2:1-17)*

³ Ayee pu'u, ne'ihuaamua'a mi nej já'amuaxe'eve'e, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen ne'fjna jín tejámuaata'íti'í ne'fjna jíme'e ti Dios tu'irátuaasin tetfj tena'a pua'amé tej tiyen rá'astjire'e. Mi ajta, ca'aníjra'a pu naatá'aca nej ni niyen ca'anéeri jín tejámuaatayú'use'en nej ni niyen tejamuatahuavii seij siyen tiu'utatése'en seij si seuj ra'ará'astjire'en se'fjna í niuucari ti seij na'a raateájtuua huá'a jemi í ti Dios huateúra'ate.

⁴ Seica mú avíitzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi. A'li mú a'fín pú'een í mej caí rá'astjire'e í Dios. Majta seicié pu ayén tihua'amitiejte'e a'fjna í niuucari í tej jín ráamua'areeri'í ti huápu'a'a pu rí'i titaatá'a a'fjna ti tí'ita'ajte'e, a'fjna í tavástara'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Ayee pu tihua'amitiejte'e ti nu'u a'fín tavástara'a ayén rí'í tihua'utá'a mej mi miyen ché'e mana'a a'ij pua'a titeetiújcha'íca a'ij ti tihua'amitiejte'e. Ayee mú me'fjna jín huarín, a'fí mú majta mé rúujpua í tavástara'a. Ajta ayén tihua'aci'iti a'ij ti ajmí'i té'eyu'usi'ihuaca'a í mej jín rajpuai'tzi muá'aju'un.

Jíme'en í ti Dios ajmí'i hua'uxíjte

⁵ Ayee nu raxí'eve'e nej niyen amuaatá'an sej ra'utámua'aree ti a'fín tavástara'a xaa hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'fmej í rute'fistemua'a. Aj pu'í á'iyen a'fín ayén hua'upuá'a-jte a'fmej í mej caí ra'ará'astjire.

⁶ Majta a'fíme í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta caí araúraste me'fjna jíme'e í ti jín Dios hua'antíhuau, sino maraatexiéehuataca'a me'fjna jíme'e í mej jín títeté'u'upu'uca'a u ta japua a'u mej a'uté'eca'a mej mi pua'amecié ti'íiti jín te'entearute ti jaitze'í jín seijre'e. A'fí pu jín, Dios ayén hua'iteána a'u ti a'utíca'a. A'uu mú aiteánami'ihua muá'aju'un táj na'a ti yú auca'ití a'ame táj na'a rusén jíme'e, ti i a'fín Dios ayén puajtzi hua'utá'an a'fjna xicáara'an tí'ij huá'axijte'en najjmi'lica matíj mana'a pua'amé seijre'e.

⁷ Ayee pu che'atá na'a Dios hua'uxíjte a'fmej í mej Sodoma é'echejca'a, majta í seica í mej Gomorra é'eme'ecantaca'a, majta seica í mej a'ímuá antachéejme'ecaa. Ayee mú huataúra'a a'fíme mej mi huaújxana'acira'aten, mej mi majta seicié tí'ihuáújxana'acira'aten a'ij ti caí tiraavjíte'e, teáata'a jamuan í ruxí'ej teáata'a. Ayee mú tiu'utase'fjriti'ihuaca'a mej me'fín pú'een í mej miyen tirajpuajtzi muá'aju'un me'fjna jetze í tajj ti caí ja'anáj á'ami'íni.

⁸ Majta a'fíme í mej avíitzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi, ayée mú che'atá mana'a me'fjna jetze tí'imua'atze yee mej ruxíéehua ruxána'acira'aten. A'fí mú jín a'ij pua'a raruure í tévira'an a'fjna í Moisés teecan. Capu xaa ayén ca'anín jín ra'uxíjte sino ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Ché'e a'fín tavástara'a mua'ajteá'axi'in.”

⁹ Mi ajta a'fín Miguel ti jéhua tí'iti jín tí'ivaire'e í ta japua, capu ayén huataúra'a ti ayén ca'anín jín ra'uxíjte'en a'fjna í tiyaaru'u mat'fíj tí'itese'eca'a me'fjna jíme'e a'ij mej ráaruure í tévira'an a'fjna í Moisés teecan. Capu xaa ayén ca'anín jín ra'uxíjte sino ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Ché'e a'fín tavástara'a mua'ajteá'axi'in.”

¹⁰ Mi majta a'fíme í teteca, ayée mú ché'e mana'a a'ij pua'a tí'ixaxa'a me'fjna jíme'e ti'íiti ti a'ij mej caí yaú'ítie. Ajta ayée mú me'fjna jín rujímua'a aújpua'ajte'en me'fjna jíme'e í

mej rujímua'a a'ij tirájteuve, ajta a'ájna ti a'ij pua'a tihuá'amitiejte'e. Ayeé mú 'een matfj í ti'ítí mej caí raay'ítí mej tiú'umua'ati. A'áj mú jín rujímua'a aújpua'ajte'en.

¹¹ Cui'í xaa, Dios pu puaájtzi hua'utá'asin a'ímej. Ayeé mú che'atá mana'a a'ij pua'a titetiújcha'íí tǵ ajta a'ájna í Caín. Huáapua'a mú miyen huataura'a mej mi miyen jeíhua huápi'í raamuá'itin í puaájtzi. Ayeé mú che'atá mana'a tǵ huarǵ a'ájna í Balaam teecan ti jeíhua huápi'í auté'ítze í Dios jemi. Ayeé mú che'atá mana'a ehuájpu'a'arixi'ín tǵ ajta á'upua'areca'a a'ájna í Coré tǵ'íj a'íín ca'anín jín raatéxíeehuataca'a a'ájna ti jín antiújmua'areerca'a a'ájna í Moisés teecan.

¹² Setǵ sena'a e'etiújseire'en sej si naími'í tiú'ucua'ani se'ájna jime'e se j huaújxe'e've'en, a'íime mú a'ij pua'a rǵj muá'aye'í. Ayeé mu'u, camu a'ij mena'a ti'ícuca'a mú'ejmi jamuan, majta miyen ti'íseire'e mú'ejmi jemi tǵ cǵxuri ti ti'ícámejir'í. A'íí mú rujímua'a mena'a tiú'ujmi'ícuaca, majta, camu tihuá'ami'ícuaca í seica. Ayeé mú 'een tǵ jaitiri mej caí jetze vǵv'í'iyej sino eeca pu ráatisin. Ayeé mú majta 'een tǵ ciyej ti caí taaca tǵ'íj caí ché'e xǵcata'a pǵt'í'irijca, ti pua'a ja'ati rá'íjcuta. Cu xíee hua'apua pu huatéehua nain jime'e.

¹³ Majta miyen 'een tǵ í jaj ti á'ujruuréjvee ca'anín jime'e, ti ajta jetzen aamǵcua'iri ájninei. Ajta a'ájna ti huá'a jetze airáinei a'ímej í teite, ayeé pu hua'utatévi'iraste'en. Majta mú miyen 'een tǵ xu'ura'ave í mej mauj á'ujjuhua'an a'u ti a'utǵca'a. Ayeé pu tihuá'aci'ítí mej me'uun a'uteáturan a'u ti jeíhua huápi'í a'utǵca'a.

¹⁴ Ajta a'íín í Enóc, a'ájna ti aráhua'apua jetze ti'íte a'íime í mej Adán jetzen airáane, a'íí pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e tǵ'íj ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tǵjín: "Casi'í, xaaseíj, tavástara'a pu yé ve'ecánejsin huá'a jamuan í mej ravaire'e í ta japua, a'íime ti ajta huateúra'ate." ¹⁵ A'íí pu huá'axi'epi'íntari'íran naíjmi'íca, ajta a'áj pu jín huá'axijte'en naíjmi'íca í mej rájcha'íire'eca'a í Dios a'ájna jime'e í mej a'ij pua'a rǵjcaa ti caí ayén tiraavǵjte'e í Dios jemi. A'íí pu ajta a'ájna jín huá'axijte'en a'ájna jime'e mej miyen jeíhua huápi'í a'ij pua'a ti'íxajta'a í Dios a'íime í mej auteájturaa í jemin mej mi caí miyen huá'ini a'ij ti tiraavǵjte'e í jemin." Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Enóc.

¹⁶ A'íime í teite, a'íí mú a'íín pú'een í mej ti'ítí jín runiúuste'e, í mej níniu'ucacu. Ayeé mú ti'ítí'íjcha'íí a'ij ti tihuá'amitiejte'e í huá'a tzajta'a. Ca'anín mú jín ti'ixáata muá'aye'í mej mi me'ájna jín á'ujtzaahuat'e. Majta miyen rǵ'í tihuá'ajee í teite mej mi ti'ítí jín hua'utémuá'itin.

Ca'anǵra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej té'atzaahuat'e

¹⁷ Mí seajta mú'een, mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan a'íime í ti hua'antǵhuau í tavástara'a, a'ájna í Jesús ti ajta Círǵstu'u pú'een.

¹⁸ Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén teja'uré'enejsin tǵjín: "A'ájna, tǵ'íj ari nain te'entipua'aríjme'en, a'íí mú huataseíjre'esin a'íime í mej tité'exíeehuari'ira muá'aju'un, í mej miyen ti'ítí'íjcha'íí muá'aju'un a'ij ti tihuá'amitiejte'e í huá'a tzajta'a, tǵ na'a ti caí ayén tiraavǵjte'e í Dios jemi." ¹⁹ A'íí mú a'íín pú'een í mej ca'anǵra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utaci'íca'an. A'íí mú rujímua'a mena'a a'ij tirájteu a'ij mej rici. Camu a'atzu jetzen araújca'ane í xíéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²⁰ Mí seajta mú'een, mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj ca'anǵra'a tiu'utá'an seíj seajta seíj, sej si te'utá'íicu'í se'ájna jime'e se j ra'ará'astijre'en se'ájna ti Dios ayén huateúra'ate. Setá'aj seajta araújca'anen se'ájna jetze í xíéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen huatéjniuuni í Dios jemi. ²¹ Setá'aj seuj ra'utámua'aree tǵ na'a ti yú auca'it'í a'ame ti a'íín Dios ayén já'amuaxe'eve'e. Setá'aj seajta siyen rachú'eve'e se'ájna í tavástara'a, a'ájna í Jesús ti ajta Círǵstu'u pú'een ti ij a'íín a'ájna jín amuá'ancu'uvajxi'ín a'ájna jime'e ti ayén teájmuatá'asin sej siyen jemin ruurican huateáturan tǵ na'a rusén jime'e.

²² Setá'aj seajta ca'anǵra'a hua'utá'an seica í mej caí rǵ'í té'atzaahuat'e. ²³ Setá'aj seajta hua'irájtuaani seica, muári'eri jime'e. Ayeé pu seíire'e a'ame. Cu xíee sej hua'irájtuaani í tajj jetze. Seajta seica, í ti ti'ítzi'íni'ire'e jime'e, setá'aj huá'ancu'uvajxi'ín. Rǵ'í xu'u mú'een, a'íné jeíhua mú huápi'í xána'avisí'í seíire'e muá'aju'un a'ájna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

I níuucari ti jín ra'antipua'ajte'esin

²⁴⁻²⁵ Ajta a'ñin í Dios ti seij na'a pú'een, a'ii pu a'ñin pú'een ti tu'irájtuaani. A'ñi pu raay'i'iti ti ca'aníjra'a amuaatá'an sej si caí ti'iti jín até'itze'ara'an í jemin. A'ñi pu ajta amuaatéhuiite'esin í jemin a'u ti r'í'i huápi'i naa tí'iseijre'e. Mú'een xu caí ti'iti a'aturáacan jín se'uun huaté'en, seajta huápi'i xu huataújtemua'ave'esin. Tiché'e tiyen r'í'i tiraatá'an, a'iné a'ñi pu a'íjna jín ti'itájvee a'íjna jime'e ti jaítze'e ve'éé. A'ñi pu ajta nain jín tí'ajta, ajta nain jín antiújmu'a'aree. A'ñi pu ajta ayén téjmi japua huaniú a'íjna jime'e ti Ciriístu'u tu'irájtuaa tí'ij caí xi huataseüre'e í chaanaca tej japuan seijre'e. Tiché'e tiyen te'íjna jín r'í'i tiraatá'an tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

Í niuucari ti jíme'en raxa í Jesús ti a'fín tiraatasejrate a'fjna í Juan

Í niuucari ti jín ra'utéjche

¹ Ayee nu ne'fjna jín tiu'utaxájta ne'fjna jíme'e í niuucari í ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta jíme'en raxa í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. Dios pu ayén raatá'a ti a'fín Ciriístu'u ajta hua'utasejrate'en a'fmej í mej ravaire'e mej mi ráamua'aree ti Dios arén ayén raaxí'epi'intare a'ij ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ajta a'fín Ciriístu'u, ayée pu a'fjna jín hua'utá'ixa a'fjna jíme'e ti seij a'uta'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e í júte'e ti ij ayén raatasejrate'en a'fjna í Juan.

² Nee nu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna a'fjna í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan, ti jíme'en raxa a'ij ti huaríj a'fjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een.

³ Ché'e rutémua'ave'e a'fjna í ja'ati ti ayén huá'anamuajriste'e a'fjna í niuucari ti Dios jemi a'uvé'emej. Miché'e majta rutémua'ave'e a'fime í mej miyen ranamua, majta miyen rá'astjire'e a'ij ti té'eyu'usi'i a'fjna jetze, a'iné pu'uri tén teja'uré'enejsin.

Juan pu tihua'ayu'use'e a'fmej í mej e'etiújse'iri ta'aráhua'apua teyuu

⁴ Neajta inee, i nej i'i Juan, ayée nu tejá'amuyau'use'e mi sej se'uun e'etiújse'iri arahua'apuacié a'u ti huacá'a u Asia. Ché'e a'fín rí'i tejamuata'tan, ajta amua'anpuá'ajte'en a'fjna ti jécua imuá seijre'eca'a, ti ajta íjii seijre'e, ti ajta ayén auj seíire'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ché'e ayén che'atá na'a amuáaruuren a'fjna xiéjniu'ucare'ara'an ti a'uun é'eselijre'e a'u ti Dios á'ujca ipuari japua. A'fí pu aráhua'apua jín tí'ivaire'e.

⁵ Ché'e ajta a'fín rí'i tejamuata'tan, ajta amua'anpuá'ajte'en a'fjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. A'fí pu caí ja'anáj ti'iti jín até'itzea'ara a'fjna jíme'e ti ayén te'anxájta í Dios jetze me'ecan. A'li pu ajta a'fín pú'een í ti amuacaí a'itáara huá'a tzajta'a a'fmej í mi'ichite. A'li pu ajta a'fín pú'een ti tihua'ajte'e najmí'ica í mej títetaté'íyén chaanaca japua. A'fí pu taxe'eve'e, ajta ruxuure'e jín tacá'íjxi í tej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁶ A'fí pu ajta ayén taatá'a tej ti jamuan tiu'uta'ajta, ajta tej ti teajta raatévaire'en te'fjna í Diojra'an, í ti ajta rájya'upua í Ciriístu'u. Tiché'e tíyén rí'i tiratá'acare'en tíj na'a rusén jíme'e. Ché'e a'fín ajta nain jín tiu'uta'ajta, tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jíme'e.

⁷ Casi'i, xaasej, a'fí pu jaitiri jetze yé ve'ecánejsin. Naími'i mú rasejran matfj mena'a mej raajé'ica. Majta naími'i í huá'ateitestemua'a, matfj mena'a pua'amé'íyén seijre'e í chaanaca japua, a'fí mú ruyé'ínen me'fjna jíme'e mej huataújxiemiste'esin matfj raasej.

⁸ Ayee pu tí'ixa a'fjna í tavástar'a, ti ajta Dios pú'een ti seijre'e, ti ajta jécua imuá seijre'eca'a, ajta ti seíire'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ayen tíjín: "Nee nu ne'fín pú'een í ta'amujca, neajta, í netu'uve'eteajti."

Juan pu raasej í Ciriístu'u

⁹ Mi neajta inee, i nej i'i Juan, i nej á'amua'ihuaara'a pú'een, ayée nu che'atá nena'a a'amua jamuan rajpuajtzi ne'fjna jíme'e nej Ciriístu'u jetze ajtème'ecan. Naími'i tu tiu'uta'ajta Ciriístu'u jamuan. Teajta naími'i tu tíyén té'eviuca'í. A'u nu á'ucatií a'ujna jaata'a ti e'eráahuachi ti ayén téja'arajtehuaa tíjín Patmos. A'u nu aiteanámi'ihuaa'a ne'fjna jíme'e nej tihua'utá'ixaa ne'fjna jíme'e í niuucari ti jín raxa í Dios, ti ajta a'fjna jín raxa a'ij ti huaríj a'fjna í Jesús.

¹⁰ Tí'ij ari a'ájna pí'tí'irijcaa matfj'ij rana'amiche í tavástar'a, a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rájve neetzi jemi. Netfj'ij ni niyen ráanamujri'i u nehuarita'a ti ja'ati ca'anín jín naatajé. Ayee pu namujre'eca'a tíj ti pua'a ja'ati ucáajijhua trompeeta jetze.

¹¹ Ayen tíjín:

— Patá'aj hui ra'utéyuu'uxa í yu'uxari jetze a'ij pej tí'iseij. Pajta hua'uta'fí huá'a jemi í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í Dios jemi, a'uun ti huacá'a u Asia. Tíj na'a a'ujna u Éfeso, ajta a'ujna u Esmirna, ajta a'ujna u Pérgamo, ajta a'ujna u Tiatira, ajta a'ujna u Sardis, ajta a'ujna u Filadelfia, ajta a'ujna u Laodicea.

¹²Netf'ij ni p'í a'uré'leve nej ni raasefj ne'fjna í ja'ati ti ne'jé'ejeeveca'a. Netf'ij niyen huarfj, ayée nu éeni'ici'e tiu'uséij ti'iti ti japuan antitátzajmee, oro ti jín taavíjhua'a. Ayeé pu pua'amé ará'aseca'a aráhua'apua í cantiira'a.

¹³Ajta, a'úu pu já'ita'a a'fjna ti japuan antitátzajmee, sefj pu a'uun huateveeca'a ti ayén seijre'eca'a t'fj tevi. Ayeé pu éene'e te'ucávijcaá c'ixuri jime'e ti t'fí'ij, ajta puaasi pu jín avé'ejí'ici'ihuaca'a ti oro jín taavíjhua.

¹⁴Cuaiínara'an pu huíjmu'uccaa, ajta cuaiínavi'ican pu cáci'puaca'a. Ayeé pu seijre'eca'a t'fj cáne'a muxaj ti cuaiína, ti ajta seijre'e t'fj í seeri. Jé'ecan pu ajta ayén seijre'eca'a í j'í'iseáara'an jetze t'fj taj ti á'ataa.

¹⁵Ajta, ayée pu seijre'eca'a í íicá'jra'an jetze t'fj ti'iti ti cámeijri'ihua, ti mesti. Naa pu ti'itemastá'jye'icáa t'fj cobre mej án ya'uxire í taj tzajta'a. Ajta, t'f'ij a'fín tí'ixajtaca'a, ayée pu namuajre'eca'a t'fj jób'e'ana ti síhuájna ti huatámi'yeca'a.

¹⁶A'íi pu ruri'irínta'a ru'ité'a'aca'a í rumuájca'a jetze, í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ajta a'fín í niucari ti jetzen ajnneica'a, ayée pu seijre'eca'a t'fj chun ti ruxí'ejta'a tejamíimijme. Ajta ayée pu té'ataaca'a í ru jetze t'fj í xicaj tí nain jín airáxi'ixire.

¹⁷Jíme'en nu'u raasefj, aj nu ni e'erá'jve a'u ti e'era'f'icajme. Cu xiee nej cu huámi'ini. Mí ajta a'fín, ruri'irínta'a jín í rumuájca'a na'ajtamuariej. Ayeé pu tinaatá'ixaa t'fjín:

—Capej hui t'f'itziíine'e. Nee nu ne'fín pú'een í nej amuájca, ajta nej uvé'eteajtí.

¹⁸Nee nu ne'fín pú'een í nej í'irúuri. Nee nu huam'í. Mí neajta, íjii, neajtahua'a nu í'irúuri t'fj na'a rusén jime'e. Neajta nu ne'fjna jín antínmua'aree nej ni raax'epi'intare'en mej huácu'ini na'ari mej ruuri muá'ara'ani, neajta nej ni hua'iteáanan a'ujna a'u mej é'ecui'ini na'ari nej hua'irájtuaani ne'fjna.

¹⁹Me'ecui xaa, patá'aj pe'fjna autéeyu'uxa í pej peri raasefj, í ti íjii seijre'e, ajta í ti auj seijre'e, ajta ti auj ayén teja'uré'enejsin.

²⁰A'ímej jime'e í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase í pej hua'usefj í nej hua'ité'a'acaa neri'irínta'a pújme'en í nemuajca'a jetze, ajta a'fjna í ti aráhua'apua ti japuan antitátzajmee, ayée nu'uri timuata'ixaaate'esin mat'fj mena'a pua'amé rú'avaataca'a mú'eetzi jemi. Me'fjna í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase, a'íi mú a'fín pú'een í mej me'fjna jín antiújmua'aree mej mí huá'ucha'íin í mej e'etiújse'iri huá'a teyujta'a. Ajta, í ti aráhua'apua ti japuan antitátzajmee, a'íi mú me'fín pú'een í teite í mej arahua'apucié e'etiújse'iri í mej rana'amiche í Dios.

2

Í niucari ti tihua'ayu'use'e í ta'aráhua'apua teyuu: A'fime í mej Éfeso e'etiújse'iri

¹Patá'aj piyen tiraata'f'ití'í pe'fjna í ti a'fjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri nu Éfeso ti jíme'en yee: “Ayeé pu tí'ixa a'fjna í ti hua'ité'a'acaa ruri'irínta'a a'ímej í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ayeé pu tí'ixa a'fjna ti huá'a tzajta'a án é'eye'ive í ti oro jín taavíjhua, ti ajta antitátzajmee.

²“Nee nu hui niyen t'f'ijmua'aree a'ij sej titetiújcha'íi, sej seajta temua'a naa té'eviuca'í. Seajta mú'een, caxu hua'ancuré'evi'itici'í a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi sino ayée xu seri huá'umua'areeri'í a'ímej í miyen rusefjrataca'a mej nu'u a'fín pú'een í ti Dios hua'ant'fluau; mej nu'u tiu'utévaire'en tavástara'a jetze me'ecan. Mí majta a'fime, camu a'fín pú'een. Ayeé mu'u ruhuá'itaca'a.

³“Nee nu niyen t'f'ijmua'aree sej raay'f'iti sej te'utáviuca'í nain jime'e. Mú'een xu seajta rajpua'f'itzi xa'aye'í. Seajta mú'een, caxu raatéxíeehuataca'a sej na'ará'astijre'e.

⁴“Mí neajta ínee, ayée nu tejá'amua'ixaaate'e í sej jín auteajturaa íneetzi jemi. Xu'uri raatéxíeehuataca'a í sej siyen nex'íeve'e set'f'ij amuaca'í t'f'ínex'e'eva'eca'a.

⁵“Setá'aj siyen se'fjna jetze tiú'umua'ati a'ij sej éeni'ici'e mé núurie. Setá'aj siyen seicié tiú'umua'ati sej sí siyen che'atá r'f'í titetiújcha'íi set'f'ij amuaca'í ríjca. Na'ari seca'í siyen huárini, nee nu ne'uun mú'ejmi jemi e'etanéjsin nej ni amuá'ari'í a'fjna í ti antitátzajmee í ti ajta mú'ejmi jemi seijre'e. Ayeé nu xaa rini ti pua'a seca'í seicié tiú'umua'ati.

⁶ “Mi seajta mú'een, xí'epi'in xu rici a'íjna jíme'e ti caí a'atzu amua'aráanajche a'ij mej ye'f rici a'íime í mej miyen hua'atamuá'amua'tijín: í mej ca'anéeri jín t'l'ajta. Ayeé pu che'atá caí tina'aráanajche ineetzi.

⁷ “Ajta a'íin í ti huiteájnamua, ché'e a'íin rí'i tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna jíme'e a'íjna í ja'atí ti tiu'umuá'itín, ayéé nu raatá'asin ti a'íin ja'atí ayén ráacua'ani a'íjna jetze í ti seijre'e í cijej ti jín i'irúuri á'ara'ani, a'íjna í cijej í ti a'uun e'etávee a'u mej a'utajtemua'ave'len jemin í Dios.”

Í mej Esmirna e'etiújse'iri

⁸ Patá'aj pajta piyen tiraata'ítí'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Esmirna ti jíme'en yee: “Ayeé pu ti'ixa a'íjna í ti a'íin pú'een í ta'amúa'jca, ajta í ti a'íin pú'een í tu'uvé'eteajti, a'íjna í ti huamí'i, ti ajta ajtahua'a huatarúj.

⁹ “Nee nu niyen t'l'ijmua'aree í sej jín rajpuaíjtzí, seajta mú'een, secaí a'ij t'l'ijviicua'i. Mi seajta mú'een, neetzi jemi xu ch'íjteaani pú'een temua'a jeíhua. Nee nu neajta ramua'aree mej jeíhua huá'pi'i t'l'ihua'itaca a'íime í mej miyen rusej'rataca mej nu'u me'íjna jetze ajtème'ecan í Israél. Mi ajta, capu ayén ti'ayajna sino a'íi mú'jemin e'etiújse'iri í Satanás.

¹⁰ “Caxu rátziihne'e í sej rajpuaítzí xá'aju'un. Casi'i, a'íjna í tiyaaru'u, a'íi pu a'uun amua'utétuaasin seica jamuan a'u mej títejé'enaamuaca. Ayeé pu a'íjna jín á'amuaruuren mej mi amuaatéesej ti pua'a siyen tiná'astijre'e nusu secaí. Ayeé xu pua'an xicaj rajpuaítzí xá'aju'un a'achú cumu tamuáamuata'a xicaj. Tí pua'a siyen nain jín te'utáviicua'i ineetzi jemi, seajta caí a'ij sena'a ti pua'a miyen amuaacui'ini, nee nu ne'íjna amuaatá'asin ne'íjna í curuun í sej jín i'irúuri xá'aju'un t'j na'a rusén jíme'e.

¹¹ “Ajta a'íin í ti huiteájnamua, ché'e a'íin rí'i tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna í ja'atí ti tiu'umuá'itín, capu a'atzu raci'ítí ti a'íin ayén che'atá rajpuaítzí á'ara'ani mat'j a'íime í mej yá'ujisin í rux'éjniu'uca í ti auj ruurica'a.”

Í mej Pérgamo e'etiújse'iri

¹² Patá'aj pajta piyen tiraata'ítí'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Pérgamo ti jíme'en yee: “Ayeé pu ti'ixa a'íjna í ti ru'itéechui í chun í ti rux'íejta'a tejcámíimijme.

¹³ “Nee nu hui ramua'aree a'u sej a'uchéjme, a'ujna a'u ti tejé'ajta a'íjna í Satanás. Mi seajta mú'een, seúche'e xu ná'astijre'e ineetzi. Caxu raatéxiehuataca'a sej ná'atzaahu-ate'e ineetzi se'ájna xicáara'a ti jetzen seijre'eca'a a'íjna í Antipas teecan, a'íjna ti ayén huataújsej'rataca'a ti a'íin neetzi jetze me'ecan t'l'ivaire'eca'a. Capu ti'ítí jín auteájturaa ineetzi jemi a'íjna í ja'atí. Mi majta, a'íi mú'raajé'ica mú'ejmi tzajta'a, me'íjna a'u ti tejé'ajta a'íjna í Satanás.

¹⁴ “Mi seajta mú'een, ti'ítí xu jín auteájturaa ineetzi jemi. A'uu mú'ésejre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen tirá'astijre'e a'íjna í niuucari í mej jín miyen che'atá tihuá'a-mua'ate t'j ajta a'íin Balaam teecan tiraamuá'ate a'íjna í Balac teecan ti ayén hua'itzi jín hua'utémua'itín a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, mej mi miyen ráacua'ani me'íjna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtaca'a a'ímej jemi í mej caí dios pú'een, ajta mej tiú'uxana'acire'e.

¹⁵ “Ayeé mú'che'atá mena'a seijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen majta rá'astijre'e í hua'aye'ira a'ímej í mej ca'anéeri jín t'l'ajta, í mej jee nicolaitas. Mi seajta mú'een, ayéé xu seuj hua'atá'aca mej me'uun é'esejre'e.

¹⁶ “A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seicié tiú'umua'ati. Na'ari secaí siyen huárini, nee nu mú'ejmi jemi e'etanéjsin, nej ni hua'uténe'usi'ite'len a'ímej a'íjna jíme'e nej niyen tiu'uta'a'ijta sej ca'anéeri jín hua'utamuá'rite'len.

¹⁷ “Ajta a'íin ti huiteájnamua, ché'e a'íin temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjni-u'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta a'íin í ti tiu'umuá'itín, ayéé nu raatapuaíjve'esin a'íjna í cual'ira ti júte'e é'aviitzi'i. Neajta nu tetej raatátistejsin ti cuánara'a. Ajta a'íjna jetze í tetej, jéjcuacan jín pu té'eyu'usi'i a'ij ti ari

ántehúaa a'ljna í ja'ati. Ajta capu mé'le ja'ati ayén ramua'aree a'lj ti té'eyu'usil' sino a'jí pu'u í ja'ati ramua'aree í nej raatátistejsin ne'ljna í tetej."

Í mej Tiatira e'etiújs'e'iri

¹⁸Patá'aj pajta piyen tiraata'ít'i pe'ljna í ti a'ljna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújs'e'iri u Tiatira ti jíme'en yee: "Ayeé pu yee ti'ixa a'ljna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti ajta ayén éene'en aj jí'isijmee t'j taj ti atíújmeme, ti ajta ayén éene'en tí'íicajme t'j cobre ti'iti í mej tiracámejiri'i.

¹⁹"Nee nu ramua'aree a'lj sej titetiújcha'íi. Mú'een xu hui siyen ruxe'eve'e seij seajta seij. Seajta, siyen rux'evi'ira'a jín tí'ivaire'e. Seajta té'eviicua'l temua'a naa. Seajta íjii, jaítze'e xu r'íi titetiújcha'íi secaí sejm'íi.

²⁰"Mí ajta, a'íi pu caí na'aráanajche a'lj sej rici. Mú'een xu ratá'aca ti a'fín 'íita'a ayén a'utéveeca mú'ejmi jemi, a'ljna í 'íita'a ti ayén ánehúaa tíjín Jezabel. Ayeé pu rusejrata ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mí ajta, capu a'fín pú'een a'iné a'íi pu ayén hua'ítzi jín tíhuá'amua'ate mej mi tí'ihuá'jxana'acira'aten mej mi majta miyen ráacua'ani me'ljna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtaca'a a'ímej jemi í mej caí dios pú'een.

²¹"Nu'uri á'atee nej raatá'a ti seicicé tiú'umua'ati. Mí ajta a'fín, capu a'atzu á'ujca'ane ti ayén seicicé huárini a'ljna jime'e ti tí'ixana'acire'e.

²²"Me'ecui xaa, ayée nu án ye'erájisin utaatzí japua a'u mej é'ecu'ucutzu í mej tí'icucui'i. Majta a'íime í mej jemin tí'ixana'acire'en, ayée nu jéhuua huápi'i puafjti hua'utá'asin ti pua'a mecaí raatéxíehuata mej miyen a'lj pua'a rici t'j ajta a'ljna.

²³"Neajta nu huá'acui'ini ne'ímej í yaújmua'ame'en a'ljna í 'íita'a. Majta naími'i, a'achú mej pua'amé e'etiújs'e'iri í Dios jemi, a'íi mú ramua'aréeren nej ne'fín pú'een í ti rú'umua'aree a'lj ti tirá'amitíeje'e sejí í rumua'atzíira'a jetze, ajta a'lj ti té'umua'atze í ru tzajta'a. Neajta, ayée nu amuaatá'asin sejí neajta sejí a'lj ti ayén tiraavíjte'e a'ljna jime'e a'lj ti sej tí'itiújcha'íica'a.

²⁴⁻²⁵"Sej seajta mú'een, mí seica, mí sej se'uun Tiatira é'eche, mí sej seajta caí siyen tirá'astijre'e se'ljna í niuucari ti hua'ítzi pú'een, caxu se'ljna ri'iree í mej jee jéhuua huápi'i ruxe'eve'e í Satanás jemi. A'lj nu jín, canu máa a'lj tí'itíj jín tejá'amua'íjcate'e sino setá'aj siyen huárini sej seuj rá'astijre'e a'lj sej seri tíraar'íire. Setá'aj siyen huárini asta nena'a caí neajtahua'a yé uvé'enen.

²⁶"Ajta a'fín ti tiu'umuá'ítin, ti ajta ayén che'atá na'a r'íi tí'itiújcha'íi netj'íinee, ajta na'a caí nain te'entipua'are, nee nu ne'ljna jín tí'ira'íjcate'en ti ij a'fín tíhuua'uta'aíjte'en a'ímej í mej sejí chuéjra'a japua a'uchéjme.

²⁷"Ca'anéeri pu jín tíhuua'a'áite'e a'ame. Ayeé pu che'atá na'a tíhuua'antipua'ajte'esin a'ímej í mej rájcha'íire'e t'j ja'ati ayén tiraatétaaraxi'ín í xa'ari ti xarij jín taavíjhua. Ayeé nu che'atá nena'a tí'iti jín tí'ira'íjcate'en t'j ajta a'fín niyá'upua ayén tí'iti jín tinaa'íjca.

²⁸"Neajta niyen huateáturan í jemin ti ij a'fín ayén tátzave'e á'ara'ani t'j a'ljna í xu'ura'ave ti a'íjninei tapuá'arijme'eca.

²⁹"Ajta a'fín ti huíteájnamua, ché'le a'fín ja'ati temua'a naa tiráanamua a'lj ti a'fín xíejniu'ucare'ara'an í Dios ayén tíhuua'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújs'e'iri í Dios jemi."

3

Í mej Sardis e'etiújs'e'iri

¹Patá'aj piyen tiraata'ít'i pe'ljna ti a'ljna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújs'e'iri u Sardis ti jíme'en yee: "Ayeé pu tí'ixa a'ljna ti jemin seijre'e í xíejniu'ucare'ara'an í Dios ti arahua'apuáca jín tí'imuari'e. Nee nu neajta ru'it'é'aa í xu'ura'ave í mej aráhuua'apua ará'ase. Ayeé nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín tí'imuari'e. Ayeé mú tí'ixaxa'a se'nu'u ruuri se'ljna jime'e sej jéhuua tí'imuari'e. Mí seajta mú'een, neetzi jemi xu siyen mi'íichi.

²"Setá'aj atanéjne'ere, setá'aj seajta r'íi ráaruuren se'ljna ti auj mú'ejmi jemi seijre'e, ti ajta ari t'ímua'a mi'íini, a'iné ayée pu tiná'amitíeje'e ineetzi sej caí tí'itíj jín araúraste í Dios jemi.

³“Setá'aj siyen ra'utámua'aree í sej ra'ancuré'a, í sej seajta ráanamujri'i. Setá'aj se'íjna jín araúrasten, seajta seicié tiú'umua'ati. Ti pua'a secái siyen atanéjne'ere, nee nu mú a'uvé'emé'e na'ame mú'ejmi jemi t'j nahua'ari. Seajta mú'een, caxu ramua'aréeren a'atzaj nej pua'a ne'uun e'etanéjsin mú'ejmi jemi.

⁴“Mí majta, seica mú mú'ejmi jemi seijre'e í mej caí miyen ti'iti jín tite'á'atura í ru jetze. A'íí mú á'ujjuhua'ane'e muá'aju'u ineetzi jamuan, majta á'ujjuhua'ane'e muá'aju'u mej cuaiñavi'in tiu'uchén, a'íné ayée pu tihua'uv'jite'e a'ímej.

⁵“A'íjna í ti t'ímua'itín, ayée pu hui'éene'e ti'iteché'e a'ame cuaiñavi'ican. Neajta inee, canu ra'uré'uuna í ti jín ántehuaa í yu'uxari jetze í mej jetzen á'ayu'usi'i a'ímej í mej rusén jín huateáturaasin í Dios jemi, sino nee nu neajta niyen tiraataxáta í ti jín ántehuaa jemin í niyá'upua, neajta huá'a jemi í mej jemin tí'ivaire'e í niyá'upua.

⁶“Ajta a'íín í ti huiteájnamua, ché'e a'íín ja'ati temua'a tiráanamua a'ij í tihua'a'ixaate'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ímej í mej e'etiújse'iri jemin í Dios.”

Í mej Filadelfia e'etiújse'iri

⁷“Patá'aj pajta tiraata'ítí'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íí a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Filadelfia ti jíme'en yee: “Patá'aj piyen ti jíme'en yee, ayée pu tí'ixa a'íjna í Dios í ti r'í'í tirájcha'íí, a'íjna í ti ajta tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'íí pu yee ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti hua'atá'aca mej mi me'uun a'uteáruete a'u ti e'irájca a'íjna í ti jetzen huanéj í David teecan. Ti pua'a a'íín te'antácuuna, capu rí'írí ti ja'ati te'iteáanan. Ajta, ti pua'a a'íín te'iteáanan, capu ajta rí'írí ti ja'ati te'antácuuna.

⁸“Nee nu ramua'aree a'ij sej ríci. Casí'i, xaasej. Nu'uri niyen amuaatá'a sej si siyen ruxiéehua se'uun a'uteáruete. Ajta, capu rí'írí ti ja'ati amuaatá'íjmíi. Nee nu ramua'aree ti caí jeíhua amú'uca'anistí'i. Mí seajta mú'een, seúche'e xu ra'ará'astijre'e a'ij nej tejama'íxaa. Caxu seajta nexiéehua.

⁹“Me'ecui xaa, ayée nu huá'aruuren ne'ímej í mej miyen ruseijrata mej nu'u Israél jetze ajtéme'ecan. Camu xaa ne'u a'íjna jetze ajtéme'ecan sino metí'ihua'itaca mu'u. A'íí mú jemin e'etiújse'iri í Satanás. Ayee nu ca'anéeri jín huá'aruuren mej mi mú a'uvé'uju'un mej títunutaxí'ín mú'ejmi jemi mej mí majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

¹⁰“A'íné mú'een xu siyen ra'ará'astijre'e a'ij nej neri tejámua'íjca, sej siyen che'atá sena'a te'utáviicua'í net'j neajta inee te'utáviicua'íri'í, ayée nu r'í'í tejá'amuacha'íí ti ij caí ayén tejamaúac'ítí a'íjna mej jetzen miyen á'aviicua'ire'e muá'aju'u, a'íjna xicáara'a t'í'ij ayén teja'uré'enejsin t'í'ij huá'a japua rájveti naj'jmi'ica í mej íiyen huachéjme í chaanaca japua. Mí'í mú a'uvé'uju'un mej títunutaxí'ín mú'ejmi jemi mej mí majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

¹¹“Mu nu e'icáame inee ca'anacan. Rí'í xu'u, setá'aj siyen huárini setá'aj rí'í tirájcha'íí xá'ara'ani í sej seri t'í'ijcha'íí í Dios jemi. Caxu raatá'acare'en ti ja'ati á'amuanahua'ira í curuun í sej seri raatéemua'ítí.

¹²“Ajta a'íín ti tiu'umuá'itín, ayée nu ti'itij jín tiraata'íjcate'esin t'í'ij ti'itevé'e a'ame u téyujra'an í neDioj. A'íí pu a'uun a'uracalí a'ame t'j na'a rusén jime'e. Neajta nu ra'acáchajta ne'íjna jetze í ti jín ántehuaa í neDioj, neajta í ti jín téja'arátjehuaa chajta'ara'an í neDioj, a'ujna u Jerusalén í ti jéjcuu, í ti ajta a'uun e'icaanej u ta japua a'u ti é'eseijre'e í neDioj. Neajta nu niyen jetzen ra'acáchajta í nej jéjcuacan jín ántehuaa.

¹³“Ajta a'íín ja'ati ti huiteájnamua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij í a'íín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

Í mej Laodicea e'etiújse'iri

¹⁴“Patá'aj pajta piyen tiraata'ítí'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íí a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Laodicea. Piyen ti jíme'en yee: “Ayee pu tí'ixa a'íjna ti ayén tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a t'íjín: Ayen ti'ayajna, a'íjna ti ajta tzáahuati'ira'a jín a'íj tí'ixa Dios jime'e. Ajta capu ayén tí'ihua'itaca. A'íí pu ajta a'íín pú'een í ti Dios jamuan tiú'utaahuaca'a t'j na'a ti tí'iseijre'e íjii.

¹⁵“Nee nu ramua'aree a'ij sej titetiújcha'íí. Caxu a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'iti ineetzi. Caxu seajta ca'anéeri jín naatamuári, sino chá'ana'a xu'u siyen titetiújcha'íí.

Ayee pu tina'aránanajche sej a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'itin na'ari ca'anéeri jín sej naatamuárite'en.

¹⁶ “Ayee xu t'l'ivaire'e t'j jaj ti c'j na'a t'l'ipisti. Caxu siyen t'l'ivaire'e t'j jaj ti jehhua pisti nusu ti jehhua cimujra. A'j nu jín niyen á'amuaruuren t'j ja'ati ti ayén jaj ajtztitzee ti caí x'í'epi'in rá'amencate'e. Nee nu ca'anéeri jín mé amúuhua'axiisin.

¹⁷ “Ayee xu t'l'ixaxa'a yee sej seri ch'jteaani sej pú'een, ti yee jehhua huápi'i r'i'i tejamuáavai, ti yee caí ti'iti tejamuá'aturaate'e. Mi seajta mú'een, caxu siyen t'l'ijmua'aree sej xána'avis'i, seajta siyen a'ij pua'a huá'asejrate'e huá'a jemi í teite. Mú'een xu xaa caí a'ij t'l'ijviicua'i, seajta aracúcu'unijmee, seajta siyen muámua'avijm'é.

¹⁸ “A'j nu jín, niyen tejá'amuhavuij sej si neetzi jemi ráananan se'fjna í oro ti taij jetze rutá'ahuaca sej si siyen huateújchijteaanita. Setá'aj siyen neetzi jemi ráananan í c'fxuri ti naa t'l'icuaína sej si se'fjna jín ucaújchejte'axi'in ti ij caí ayén seijre'e í sej jín t'l'itevi'ira'a se'fjna jime'e sej muámua'avijm'é. Setá'aj seajta neetzi jemi ráananan se'fjna í ti'iti í sej araujhuaate'en í ruj'i'i jetze t'j'ij ri'iristan sej ti'iti huasej.

¹⁹ “Ayee nu hua'ajteá'axi'ica'a, neajta puajtzi hua'atá'aca a'ímej í nej huá'axe'eve'e. A'j j nu jín, setá'aj seicé tiú'umuua'ati, seajta a'ujca'anéecan jín na'ará'astijre'en.

²⁰ “Me'ecui xaa, nee nu a'it'éjvee tá'apueerta, nete'ejteáatu'axa. Tí pua'a ja'ati ayén náanamua nej rájee, ti pua'a a'ín ajta tina'antácuune'en, aj nu ni jemin uteáruti tej ti naími'i tiú'ucua'ani tajjmuua'a.

²¹ “Ajta a'ín í ti tiu'umuá'itin, ayée nu raatá'asin ti ne jamuan a'ujyejxi'in a'u nej tejé'ajta a'iné ayée pu tináaru ineeetzi. Net'ij tiu'utéemua'iti, aj nu ni án niyá'upua jamuan a'ujyejxi a'u ti a'ín tejé'ajta.

²² “Ajta a'ín í ja'ati ti huiteájnamua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'tiújse'iri í Dios jemi.”

4

A'íj mú raná'amiche'e u ta japua

¹ T'ij raatapuá'ajta'ca'a ti tiu'uxájtaca'a, aj nu ni niyen éeni'ici'e tiu'uséj. Sej nu huasej í puéerta ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Ajta a'ín í nej amuacaícan ráanamujri'i, ajtahua'a pu t'l'ine'ixaate'eca'a. Ayee pu namuajre'eca'a t'j ja'ati ti ucáajijhua trompeeta jetze. t'j'jín:

—Yen vejnéechi nej ni timuataasejrate'en a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti ayén teja'uré'enen méjca'i huáye.

² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu neetzi jemi ru'uté'aa. Ayee nu éene'en tiu'uséj cumu a'u ti ipuari a'utéjvee u ta japua. Ajta a'fjna japua í ipuari, ja'ati pu jetzen acájca.

³ Ajta a'ín ti jetzen acájca, ayée pu naa éene'en ti'itéechen. Ayee pu seijre'eca'a t'j tetej ti huápi'i t'l'ijnajche, ti pa'u í tetej, ajta ti teúumua ajta í ti ranaxca. Ajta ayén seijre'eca'a t'j í seij í tetej í ti pa'u ti ajta naa t'l'imesti. Cu'uxaí pu ajta atavijca'a a'u ti a'utéveeca'a í ipuari. Ayee pu rú'aravi'i seijre'eca'a t'j a'fjna í tetej mej miyen ratamuá'amua t'j'jín esmeralda.

⁴ Ajta, seica í ipuari atavéejme'ecaa a'u ti a'utéjvee a'fjna í ipuari. Seité japuan muáacua pu ará'aseca'a a'fjna í ipuari. Majta me'ín í vaujsi, a'íj mú acaté'etejme'ecaa jetzen í seica í ipuari. Majta miyen seité japuan muáacua ará'aseca'a a'íme í vaujsi. Majta cuaiínavi'in mú ti'itéchejca'a, majta curuun te'utearújte'emé'e ti oro jín taavijhuaca'a.

⁵ A'ájna sej japua í ipuari miyen témaxcava'ara'a, majta téniuuca'a. Ajta, án ti e'evé'eevee í ipuari, tatzari pu a'atátime'ecaa ti ayén pua'amé aráhua'apua. Ajta a'ín í tatzari, a'ii pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti aráhua'apua jín t'l'imuari'e.

⁶ Ajta a'ujna a'u ti e'evé'eevee, ayée pu éene'e huámuan á chuaata'a a'fjna jime'e ti naa t'l'imesti, ti ajta t'l'itatjaz. Ayee pu seijre'eca'a t'j a'fjna í tetej mej miyen ratamuá'amua t'j'jín cristal.

Majta a'íme í mej muáacua ará'ase í mej ruuri, a'úu mú uhua'ú'upu'ujme'ecaa t'j na'a ti'ipua'amé í ipuari. T'í'ij p'í na'a mú t'l'iseij, nain japua, t'j na'a júte'imua, ajta íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'ñin í ti sefti, ayée pu arasejre'e tñj muajye. Ajta í ti hua'apua, ayée pu arasejre'e tñj puuya. Ajta a'ñin ti ruuri ti huaíca, ayée pu te'ecánee tñj teáata'a, ajta a'ñin í ti muáacua, ayée pu seijre'eca'a tñj cua'ira'ave ti rá'ara'ive.

⁸ Majta a'ñime í mej muáacua, í mej majta i'i ruuri, a'ñi mú arajsevica ajtá'anájme. T'ñj pí na'a mú t'ñisej nainjapua tñj na'a júte'imua, majta íyien chaanaca japua. Nain tñjca'ari tzajta'a, majta nain tñca'ari tzajta'a, a'ñi mú jemin t'ñichuicaca'a í Dios. Camu ja'anáj raatapuá'ajta mej miyen ti'ichuúca tñjñ:

R'ñi pu t'ñisejre'e, temua'a pu urarí'ene'acan jín seijre'e,
xí'epi'in pu een seijre'e tñj na'a rusén jime'e í tavástar'a,
a'ñjna í Dios ti nain jín antiújmua'aree,
a'ñjna í ti rusej seijre'eca'a, ti ajta seijre'e íjii,
ti ajta seíre'e a'ame tñj na'a rusén jime'e.

⁹ Majta miyen r'ñi tiratá'aca, majta raná'amiche'e, a'ñi mú majta t'ñjiteujtzi're'e muá'aye'i me'ñjna ti a'ñin ípuari jetze acájca, ti ajta ruuri tñj na'a rusén jime'e.

¹⁰ Matj mena'a miyen rici í mej muáacua, í mej majta ruuri, a'ñi mú majta miyen rici a'ñime í mej vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase. A'ñi mú aicaújtuxijsin me'ñjna jemi í ti ípuari jetze acájca, mej mi raateánajche me'ñjna ti i'i ruuri tñj na'a rusén jime'e, majta raatátuiire'esin í jemin í tiu'ujcúrun. Majta miyen ti'ichuúca tñjñ:

¹¹ Ayee pu timuaavijte'e mú'eetzi,
mí pej tavástar'a pú'een, mí pej pajta i'i Dios.

Tej ti tiyen r'ñi timuaatá'an,
tej ti tiyen muaná'amiche'en.

Pej pi nain jín antí'amua'aréere,
a'iné mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a,
nain í ti seijre'e íjii.

Ayee mú 'een jín huatasejre me'ñjna jime'e pej piyen tira'utéeca'ane á'axe'evi'lira'a jime'e. A'ñj mú jín miyen huátaavijhuaca'a.

5

Í ti jiri'i ti jetzen té'eyu'usi'i, ajta í Cáne'a

¹ Net'ñj ni ayén éene'en tiu'uséj, ti a'ñjna í ti acájca í ípuari jetze, ruri'irínta'a pu ru'itépíjcaa í yu'uxari í ti ruxí'ejta'a té'esiímua'ihuaca'a, ajta, á'avijti'ihuaca'a arahua'apuáca jime'e í xijca.

² Neajta ja'ati huasej ti júte'e t'ñivaire'e. A'ñjna í ja'ati jé'ecan pu huápi'i uráca'anée. Ca'anín pu jín tiu'utáhuau. Ayee pu tñjñ:

—¿A'ataani ayén huataújci'ípua ti a'ñin ra'ajsiújtza'anaxi'in í ti jín á'avi'ijti'ihuajmee, ajta í ti raatáxijta í yu'uxari? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

³ T'ñiquí ayén te'irájraa. Tñj na'a a'ujna já'ahua'a u júte'e, ajta íyien chaanaca japua, ajta u tajete, capu mé'e ja'ati ti ayén tiu'utaúci'ípua í ti ayén tiraatáxijta, ajta ti ra'usej a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a.

⁴ Neajta inee, jeihua nu huápi'i neyeineca'a ne'ñjna jime'e mej caí rateuve'eca'a sej ti ayén tiu'utaúci'ípua í ti ayén tiraatáxijta í yu'uxari nusu ti ra'usej, ajta ti ra'ujjve'en.

⁵ T'ñiquí seij ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ñimej í vaujsi, ayée pu tinaatá'ixaa tñjñ:
—Capej ayeine. Me'ecuí xaa, a'ñjna mej miyen ratamuá'amua tñjñ í Muajye í ti huá'a jetze ajtémecan a'ñimej í mej Israél jetze airáane, a'ñjna í mej majta miyen ratamuá'amua tñjñ A'ñjna í ti David jetze airaújneijte, a'ñi pu ari tiu'utémua'iti t'ñj a'ñin ayén tira'ajsiújtza'anaxi'in í ta'aráhua'apuáca jín á'avi'ijti'ihuajmee, ti ajta raatáxijta.

⁶ Neajta niyen éene'en tiu'uséj tñj t'ñiti í Cáne'a, ayée seijre'eca'a tñj í mej meri raajé'ica. A'uu pu a'utéveeca'a jemin í ípuari. A'ñi pu ajta huá'a tzajta'a seijre'eca'a í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ñimej í mej aitecajme'ecaa a'ñime í vaujsi.

Ajta a'ñjna í Cáne'a, arahua'apuáca pu ájta'ehuájme'ecaa, ajta arahua'apujmé'en pu ájji'isijme'ecaa. Ajta a'ñin j'iseáara'an í ta'aráhua'apua, a'li pu a'ñin pú'een í xéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti nainjapua u ya'uta'íteca'a íyien chaanaca japua.

⁷ Ajta a'fín í Cáne'a, a'úu pu a'uvé'emej a'fjna jemi í ti e'ecájca í ipuari jetze. Tí'iquí ra'ancuré'epi a'fjna í yu'uxari í ti rí'irínta'a seijre'eca'a a'fjna í ti ipuari jetze acájca.

⁸ Tí'ij ra'ancuré'epi a'fjna í yu'uxari, a'fime í mej muáacua í mej ruuri, majta a'fime í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, a'fí mú miyen a'imuá aicaújtuxi me'fjna jemi í Cáne'a. Matfj mena'a pua'amé te'ité'i'ica'a me'fjna í aarpa, majta tuxa'a ti oro jín tí'itaavijhuaca'a. Cuaane'e pu avé'ejistíjme'ecaa a'fjna jetze í tuxa'a. Ajta a'fjna í cuaane'e, a'ii pu a'fín pú'een í mej raatáhuaviiri'i í Dios a'fime í mej rí'i tí'iteseijre'e í Dios jemi.

⁹ Matf'ij mi miyen jéjcuacan jín tiu'utáchuicaca'a tíjín:

Ayee pu tiraavíjte'e pej mú'ee piyen ra'ancuré'epin, pajta raatáxijta a'iné memuaajé'ica.

Pajta mú'ee, pepu'uri tiu'utánájchitaca'a

pe'fjna jime'e í á'axuure'e

í mej jín té'echa'ica'a í Dios jemi,

pej pi tiu'utátuiire'en í Dios jemi í teite

mej nainjapua é'eme'ecan.

A'fí mú huá'a jetze ajtéme'ecan matfj mena'a

sefj jetze mej airaújnejjte

nusu a'achú pua'amé í mej sefj niucari jín tí'ixaxa'a

nusu matfj mena'a pua'amé

í mej teitestemua'ame'en pú'een.

A'u ti na'a mej é'eseijre'e sefj japua í chuej,

a'úu mú é'eme'ecan.

¹⁰ Pajta mú'ee, pepu'uri piyen rí'i huá'uruu

mej mi miyen me'fín teitestemua'ame'en

pú'eene'en muá'ara'ani a'fjna í ti tí'ajta,

mej mi majta tí'itij jín tiu'utévaire'en

me'fjna jemi í Dios.

Mí majta a'fime, a'fí mú tiu'uta'ájta

íyien chaanaca japua.

Ayee mú tiu'utáchuicaca'a.

¹¹ Netf'ij ni atáneereca'a. Netf'ij ni huá'unamuajri'i a'fimej í mej u ta japua tí'ivaire'e. Mé mu'icáa huápi'i. Capu a'atzu rí'iri ti huá'uté'itien, ni capu ámitieere'e a'achú mej pua'amé. Ayee mú pua'amé matfj í xu'ura'ave. A'fí mú me'uun atavéejme'ecaa me'fjna jetze í ipuari, majta a'fimej jetze í mej muáacua í mej ruuri, majta a'fimej jetze í vaujsi.

¹² A'fí mú miyen ca'anín jín tiu'utáchuicaca'a tíjín:

Tiché'e tíyen rí'i tiraatá'an te'fjna í Cáne'a

í mej raajé'ica.

Jee xaa, ayée pu tiraavíjte'e ti a'fín ayén tira'ancuré'an a'fjna tí Dios jín tira'íjcate'e,

ajta tíj na'a tí jemin tí'iseijre'e í Dios,

ajta í mua'atzíira'a í tí jín tiu'uta'ájta,

ajta í muári'eri'ire'ara'an í tí jín nain jín tiu'utémua'itin.

Tiché'e rí'i tiraatá'an, teajta ahuátatzaahuat'e'en te'fjna jemi,

tiché'e teajta huátatemua'ave'en

te'fjna jemi í Cáne'a.

Ayee mú tiu'utáchuicaca'a.

¹³ Netf'ij ni niyen tíhuá'unamuajri'i í mej tí'ichuíca, matfj mena'a pua'amé mej u ta japua é'eseijre'e, majta a'fimej mej íyien seijre'e í chaanaca japua, majta a'fime, matfj pua'amé u tajete mej é'eseijre'e, majta a'fimej í mej japuan é'eseijre'e í jaj tí ve'ée, majta matfj mena'a pua'amé a'aseijre'e í jaj tzajta'a. Naími'i mú miyen tí'ichuícaca'a tíjín:

Tiché'e rí'i tiraatá'an te'fjna í tí acájca í ipuari jetze, teajta te'fjna í Cáne'a.

Tiché'e rí'i tiraatá'an, tiché'e teajta rí'i tirájcha'ii,

teajta rí'i tiraateájtuuani,

teajta raatá'an tí nain jín antiújmua'areere á'ara'ani tíj na'a tí yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹⁴ Majta a'fime í mej muáacua í mej ruuri, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen.

Majta a'ñime í vaujsi, a'ñi mú aicaújtuuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

6

Í ti arahua'apuáca jín á'avijiti'ihuaca'a

¹ Net'í'ij ni raasej ti a'ñin Cáne'a sejí antína'acaca'a í ti jín á'avijiti'ihuaca'a í yu'uxari. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj nu ni ráanamujri'i sejí ti huá'a jetze ajtème'ecan í mej ruuri, í mej majta muáacua. Ayee pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a. Cu xiee mej kuj huaténjuuni. Ayen tijín:

—liya'a jíi.

² Neajtahua'a nu atáneereca'a ti pua'a á a'utéjvee a'ljna í cahuaayu'u í ti cuañara'a. Ajta a'ñin ti avé'eca, a'ñi pu t'únami'i huitéhueeca'a rumuájca'a jetze. Ajta, a'ñi pu huirájjraa ti ij hua'antimuá'itín. A'u ti na'a pu á'uye'icaa ajta na'a caí na'jmi'ica antimuá'iti.

³ Ti'iquí ajtahua'a ra'antína'acaca'a. Net'í'ij ni niyen tiráanamujri'i t'í'ij a'ñin ti hua'apua ti ajta huá'a jetze ajtème'ecan í mej ruuri, í mej muáacua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—liya'a jíi.

Single Line Comp ⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, sejí pu huirájjraa í cahuaayu'u ti pa'useáarara'a. Ajta ayée pu tiraatá'a a'ljna ti avé'eca ti ij a'ñin ayén hua'ítziite'en í teite í mej yen sejjre'e í chaanaca japua mej mi caí ché'e ru'ihuamua'a muá'ara'ani sino mej mi huaújcui'ini sejí ajta sejí. A'ñi pu jín, a'ñi pu ra'ancuré'echui sejí í chun í ti ve'ée, í ti ajta te'ejcamíimijmee ruxí'ejta'a.

⁵ Aj pu 'i hua'icacajetze ra'antína'acaca'a. Net'í'ij ni niyen tiráanamujri'i ti ajta sejí ti huá'a jetze ajtème'ecan í mej ruuri, í mej muáacua, a'ñi pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—liya'a jíi.

Net'í'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa, á pu a'utéjvee sejí í cahuaayu'u ti xuluumua'a. Ajta a'ñin í ti avé'eca, a'ñi pu ráachuisime'le í mej jín te'ecá'itíeera.

⁶ Net'í'ij ni ja'ati huánamujri'i. Cu xiee huá'a tzajta'a á'a teja'utaxájtaca'a í mej ruuri, a'ñimej í mej muáacua. Ayen tijín:

—Sei medida í triigu, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame t'j ja'ati ayén tiraamuá'itín sejí xicaj jíme'e. Ajta hui hua'ica medida í triigu ti t'í'ijjímé'en hu'jmuaiyujme, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame t'j ja'ati ayén tiraamuá'itín sejí xicaj jíme'e. Mi seajta mú'een, caxu yá'ujjpuan a'u mej tejé'ehuaste'e aceituuna ti'iti na'ari uuva ti'iti sino miché'le me'ljna jín huateújvairé'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁷ Ti'iquí ayén í ti muáacua antína'acaca'a. Jíme'en pu'u ayén ra'antína'acaca'a, aj nu ni ráanamujri'i ti a'ñin í ti muáacua ti ajta huá'a jetze ajtème'ecan í mej ruuri. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—liya'a jíi.

⁸ Neajtahua'a nu atáneereca'a. Net'í'ij ni raasej ne'ljna í cahuaayu'u í ti c'j t'í'iteu-umua'a. Ajta a'ñin í ti avé'eca, ayée pu ántehuaa tijín I nej huá'acui'ica. Ajta í sejí í ti kujta'an huamé'ecaa, ayée pu ajta ántehuaa tijín I nej huá'a chil'ij pú'een í mi'ichite. Dios pu ayén hua'utá'a mej mi me'ljna jín antiújmua'areere je'icáj a'ñimej í mej yen huachéjme í teite íyien chaanaca japua mej mi huá'ucui'ini a'ñimej í teite me'ljna jíme'e mej tiújne'usi'ite'en nusu tujri jíme'e na'ari cu'ini'ira'a jíme'e o a'ñimej jíme'e í ti'itén í mej ti'itecá'imeca.

⁹ Ti'iquí í ta'anxívi antína'acaca'a. Net'í'ij ni ne'ljmej huasejí í huá'axiejniu'uca a'ñimej í mej me'ljna jín huacuihuaca'a me'ljna mej ra'ará'astijre me'ljna í niucari ti jíme'en raxa í Dios, majta me'ljna jíme'e mej ra'ancuré'a í niucari Cirístu'u ti raateájtuua í huá'a jemi. Majta a'ñimej, án mú e'ejt'eca'a í ípuari jete.

¹⁰ Majta ca'anín jín jíjhuaca'a tijín:

—Tavastara'a, mi pej ri'éene'ecán jín sejjre'e, mi pej tzáahuati'ira'a jín t'í'ixaxa'a, za'achúni auj á'ateeri ajta pena'a caí piyen tiraaxí'epi'íntare'en pe'ljmej jíme'e í mej táacuui, pej pi puajtzi hua'utá'an pe'ljmej í mej án japuan huachéjme a'ánna chaanaca japua?

¹¹ Tí'iquí hua'uré'epijte í c'ixuri í tí títí'ijme, tí ajta t'í'icuaína. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u mauj a'atzu tiu'uchú'leve'en ajta na'a caí ayén te'araúrasten a'achú tí ari huá'uxí'epi'íntari'iri'í a'ímej jemi í mej ruxí'ej tí'titij jín t'í'ivaire'eca'a, ajta a'ímej í huá'a'ihuaamua'a í mej miyen che'atá mena'a éeni'icí'e cui'ini matj a'íme.

¹² Tí'iquí í ta'arájsevi antína'acaca'a. Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa ne'u. Jé'ecan pu huápi'í huatéújca'atzi í chaanaca. Ajta a'í'ín í xicaj, huatéxu'umuareca'a. Ayee pu seijre'eca'a t'j a'í'jna í c'ixuri tí xu'umua í mej jín t'í'teújche'etehua'a muá'aye'í tí pua'a maújxiemijte'e. Ajta a'í'jna í máxcira'í, a'í'í pu huatépa'ureca'a. Ayee pu seijre'eca'a t'j xúure'e.

¹³ Majta a'í'ime í xu'ura'ave, a'í'í mú miyen che'atá mena'a é'ejvatzi'ixi í chuej japua t'j a'í'jna í táca'ira'an í huaréj tí auj seijre'e t'í'ij huáseevi'í á'aye'í. Tí pua'a a'í'ín cíye'ara'an huataújrueajxi'in eeca jime'e, naíjmi'í pu cávaijtzí í táca'ira'an.

¹⁴ Ajta í ta japua tí tejé'eseijre'e, a'í'í pu e'ehuájpu'arixi. Ayee pu che'atá na' huatéseijre t'j ajta ja'ati yu'uxari huatéejire. Ajta t'j na'a a'utí a'u jirime, ajta t'j na'a a'utí e'erahuáchijmee í jaj japua, naíjmi'í pu huaré'axi. Capu ché'e mu'u é'e seíre'e já'araa í jírí.

¹⁵ Majta naími'í í mej yen japuan seijre'eca'a íyén chaanaca japua, á mú ahuáruavaat-aca'a já'ahua'a teásta'ana tzajta'a, majta jaj tzajta'a a'ujna jírí jetze. Ayee mú huarj a'í'ime í mej tí'titij jín títetateí, tí pua'a tajtuhuan pú'een nusu presideente pú'een na'ari í mej tihua'ájte'e í xantaaru'u nusu í mecaí mej chíjteaani pú'een nusu í mej jehua rucaca'anéjme. Naími'í matj mena'a pua'amé yen seijre'e íyén chaanaca japua, miyen huatéuravaataca'a. Capu amín a'ij tí pua'a ruxí'ej mena'a á'ujjuhua'ane'e a'ij tí tihua'aráanajche, na'ari ca'anéeri mú jín t'í'imuari'eca'a.

¹⁶ Ayee mú tihua'utajé me'í'jna í jírí, majta me'í'jna í tejet tijjín:

—Setá'aj yeehui ta japua rájveti sej si ta'avé'enan tí ij caí taasej a'í'jna í tí acájca í ipuari japua, ajta tí ij caí puájtzí táaci'í'ti a'í'jna jemi í Cáne'a í tí ari niu'ucami'í.

¹⁷ Jee xaa, pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'í'jna xicáara'a mej jetzen puájtzí taatá'asin me'í'jna jime'e mej meri níniu'ucacu, majta capu ja'ati raayí'í'ti tí te'utáviicua'í a'í'jna jime'e.

7

A'í'ime í mej Israél jetze ajtémecan, í tí Dios hua'avé'ejajpuaxi

¹ Neajta á'iyén muáacuaca huasej í mej t'í'ivaire'e u ta japua. Aa mú a'uté'luuca'a. Seij pu a'uun jé'eseijre'eca'a u jetze pújme'en Teijmata'a, ajta seij a'ujna já'ahua'a Huáahuata pújme'en, ajta seij Cuameche pújme'en. Ajta í seij, a'úu pu a'utéveeca'a Tzareeme'en pújme'en. Majta a'í'ime í mej muáacuaca, a'í'í mú caí hua'atá'acare'e í eeca tí huatá'eecare í chuej japua na'ari í jaj japua nusu cíyey tzajta'a.

² Netí'ij ni seij huasej tí t'í'ivaire'e u ta japua. A'u pu pújme'en e'evé'eme'ecaa a'u tí 'aíjnine'í xicaj. A'í'í pu ru'iteátüca'a a'í'jna í tí jín Dios hua'ajtiyú'uxaxij huá'acuaatze'e tí ayén té'axa mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een. Aj pu 'í a'í'ín teví ayén ca'anín jín hua'utajé a'í'ime í mej me'í'jna jín antiújmua'areereca'a mej a'ij pua'a ráaruuren í chaanaca, majta í jaj tí ve'é.

³ Ayee pu tihua'utá'ixaa t'jín:

—Caxu xi puájtzí raatá'a í chaanaca na'ari í jaj tí ve'é nusu í cíyey ajta tena'a caí hua'a-jtiyú'uxaxi'ín huá'acuaatze'e te'í'imej í mej ravaire'e í taDioj. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Netí'ij ni niyen tiráanamujri'í a'achú mej pua'amé í tí hua'ajtiyú'uxaxij í huá'acuaatze'e. Ayee mú pua'améca a'achú cumu anxíte japuan hua'apuate japuan muáacuca vi'ira'a. A'í'í mú huá'a jetze ajtémecan matj mena'a teitestemua'ame'en mej pú'een í mej airájnejme me'í'jna jetze í Israél.

⁵ Majta a'í'ime í mej me'í'jna jetze airájnejte í Judá, ayéé mú ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'í'ime í mej me'í'jna jetze airájnejte í Rubén, ayéé mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'í'ime í mej me'í'jna

jetze airaújneijte í Gad, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

⁶ Majta a'ñime í mej me'ñjna jetze airaújneijte í Aser, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'ñime í mej me'ñjna jetze airaújneijte í Neftalí, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta mú miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a a'ñime í mej me'ñjna jetze airaújneijte í Manasés.

⁷ A'ñimej jime'e í seica, í mej Simeón jetze airaújneijte, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'ñime í mej Leví jetze airaújneijte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'ñime í mej Isacar jetze airaújneijte, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

⁸ Naími'i mú miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a ara'ástime'ecaa a'ñime í teitestemua'ame'en í mej Zabulón jetze airaújneijte, majta í mej me'ñjna jetze airaújneijte í José, ayée mú che'atá ará'axcaa matj í seica. Majta a'ñime í mej Benjamín jetze airaújneijte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa.

Jíme'en í mej mu'íi í mej majta cuaiínavi'in ti'itéechen

⁹ Net'íj ni neajtahua'a atáneereca'a, neajta hua'usej í seica í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Ayee mú temua'a t'ítemu'iicaa. Capu ri'irístaca'a ti ja'ati hua'uté'itien. A'u ti na'a mú é'eme'ecantajme'ecaa, matj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matj mena'a pua'amé í teite í mej seicié t'í'ijye'ira, majta naíjmi'i mej seicié t'í'ixax'a. A'uú mú a'uté'uuca'a jemin í Cáne'a. A'ñí mú cuaiínavi'in ti'ítechéjme'ecaa a'ñime, majta tacj mú huiitepijme'ecaa.

¹⁰ Ca'anín mú jín miyen t'í'itejijhuaca'a tijn:

Ca'anéeri pu jín tu'irájtuaa a'ñjna í taDioj í ti acájca í ipuari jetze, ajta a'ñjna í Cáne'a.

¹¹ Majta a'ñime í mej t'í'ivaire'e u ta japua, a'ñí mú atavéejme'ecaa a'u ti a'utéveeca'a í ipuari, majta a'u mej a'uté'uuca'a a'ñime í vaujsi, majta a'ñime í mej muácua í mej ruuri. Mat'íj mi aicaujtuuxi í jemin í ti acájca í ipuari jetze mej mi raateánajche í Dios.

¹² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijn:

Ché'e ayén teja'uré'enen.

Tu'uri tiyen r'í'i tiraatá'asin,

teajta tiyen r'í'i tiya'usefira tá'aju'un,
a'iné a'ñí pu nain té'umua'aree.

A'íj tu jín tiyen r'í'i tiratá'acare'e tá'aju'un,
teajta r'í'i tiraatetúutuhua'a tá'aju'un.

A'ñí pu taDioj jemi sefire'e a'ame í
muári'eri'ire'ara'an, ajta í ca'aníjra'a
tj na'a ti yú auca'ití a'ame tj na'a rusén jime'e.

¹³ Aj pu 'i seij í ti vástacira'i ayén tinaata'íhua'uri'i tijn:

—¿A'atéenni mej pú'een a'ñime í mej cuaiínavi'in ti'ítechéjme? ¿A'uné jetze ma'uvé'e-ju'un?

¹⁴ Net'íj ni niyen tiraata'ixaa tijn:

—Mú'ee vásta'a, mú'ee pej ramua'aree pej piyen tinaatá'ixaate'en.

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tijn:

—A'ii mú hui me'ín pú'een í mej te'utáviicua'iri'i í mej jefhua huápi'i rajpuaítzi muá'araa. A'ii mú meri tiu'ujá'usi í tiú'ujcixu, majta tiú'ucuaínare í tihuá'acixu me'ñjna jime'e mej ra'ará'astijre me'ñjna í Círístu'u í ti huá'a jetze me'ecan huamí'i.

¹⁵ A'íj mú hui jín miyen iyee seijre'e jemin í ipuari ti jetzen acájca a'ñjna í Dios. A'ñí mú majta ravaire'e teyujta'a a'u ti a'ñín Dios é'eselijre'e. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain t'íca'ari tzajta'a, a'úu mú ravaire'e. Ajta a'ñín ipuari jetze ti acájca, a'ñí pu huá'acha'ín a'ñjna jime'e ti rusej huá'a jemi huateáturaasin.

¹⁶ Camu hui ché'le huatatújritze'esin, camu majta ché'le huata'l'ícu. Capu ajta ché'le huá'acucui'i a'ame í hua'amuíúu í xicaj jime'e. Capu ajta ché'le hua'atafíxi'ira a'ame í xicaj.

¹⁷ 'A'íné a'íi pu Cáne'a a'íjna jetze á a'utéjvee í ípuari. A'íi pu huá'acha'íi a'ame. A'íi pu huá'avi'titin a'ájna a'u ti jé'ejmuua í mej jín ruuri muá'ara'ani. Ajta a'íin Dios, a'íi pu r'íi tihua'utá'asin mej mi caí ché'le ti'titi jín ruxiéemiste'e.

8

Í ti jín aráhua'apua á'avijti'ihuaca'a, ajta í cítzive'eri

¹ Tí'íquí a'íin Cáne'a ra'antína'acaca'a a'íjna í ti jín á'avijti'ihuajme'ecaa, a'íjna í ta'aráhua'apua. Aj pu 'i nainjapua tiu'upuá'areajraa u júte'e. Ayeé pu á'atee a'achú cumu já'ita'a hora ti caí ti'titi namuajre'eca'a.

² Net'íj ni hua'usej í mej aráhua'apua, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua. A'íi mú a'íin pu'leen í mej Dios jemi huaté'uuca. Mat'íj mi te'encuré'í í trompeeta, í ti aráhua'apua.

³ Aj pu 'i seij mú a'uvé'emej ti ajta tí'ivaire'e u ta japua. A'íi pu jetzen ajteechaxi a'íjna í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ajta ti'titi huiitéjajnaca'a cítzive'eri. Sej pu raatatíste í cuaane'e ti ij a'íjna rajnájchite'en a'íjna jamuan í niuucari í mej jín raatáhuacare'e í Dios jemi mat'j mena'a pua'amé í mej r'íi tí'itesejre'e í Dios jemi. Ajta, a'íjna í hua'aniuuca, án pu jé'esejre'eca'a japuan a'íjna í ti oro jín taavjhuua í mej japuan tí'imuai'ivajtaca ti ajta jemin a'utéjvee a'íjna í ípuari.

⁴ Aj pu 'i temua'a té'ejcítziujtarixi a'íjna í cuaane'e a'íjna jamuan í niuucari í mej jín raatáhuacare'e í Dios jemi. A'íj pu jetzen ájctizuijtareca'a a'íjna í muájca'are'ara'an a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua.

⁵ Aj pu 'i rájtii a'íjna í cítzive'eri, ajta ra'avé'ejiste a'íjna í tajj ti a'uun a'uvé'emej a'íjna japua í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Aj pu 'i á ya'ucáaxire í chaanaca japua. Jíme'en pu'u ayén huarj, aj nu ni ráanamujri'i. Cu xiee muaténiiuu. Jé'ecan pu temua'a tí'téca'arajnajme'e. Majta témxcava'ara'a. Ajta huateújca'atzijxi í chaanaca.

Jíme'en í trompeeta í mej te'ité'í'ica'a

⁶ Majta a'íime í mej aráhua'apua ará'ase, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua, a'íime í mej trompeeta te'ité'í'ica'a, a'íi mú r'íi huaújruu mej mi me'íjna tzajta'a ucáajijhuua.

⁷ Ajta a'íjna ta'amuájca, a'íi pu ucáajijhuaca'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ayén huarj, mat'íj mi téetej cáavatzí a'íjna jamuan í tajj, xúure'e ti ranaxca. Nainjapua pu huavátzi íiyen chaanaca japua. Ajta je'icáj pu tiu'uré'ataa. Ajta a'íin í ciyej, je'icáj pu ajta tiu'uré'ataa. Ajta í ixaj, naími'i pu huaré'ataa a'íjna.

⁸ Ajta a'íin í ti hua'apua í ti tí'ivaire'e u ta japua, a'íi pu ajta ucáajijhuaca'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Ajta ti'titi pu ateájrie í jaj jetze í ti ve'ée. Cu xiee jiri na'a a'íjna í ti'titi í ti ajta teátaasime'e. Tí'íquí á a'ucájrupi á jaata'a. Aj pu 'i je'icáj seicié huaújruu í jaj tjí xúure'e.

⁹ Majta je'icáj mú huácuii í mej me'uun é'echejca'a. Majta, me'ín í baarcu í mej japuan é'eciineca'a í jaj, je'icáj mú majta huateána'axi.

¹⁰ Ajta a'íin í ti hua'íca, a'íi pu ajta ucáajijhuaca'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ucáajijhuaca'a, aj pu 'i xu'ura'ave ti ve'ée e'icájve u júte'e. Ayeé pu té'ataaca'a tjí tatzari. Aj pu 'i á e'erájve je'icáca japua í játe'ana, ajta je'icáca japua a'u ti e'ejaxavi'ijme.

¹¹ Ajta a'íin í xu'ura'ave, ayée pu ántehuaaca'a tijín Ta'antzjví'i. Je'icáj pu antzjví'i jí'araa í jaj. Majta í teteca, mu'liití mú huácuii me'íjna jime'e mej ra'í me'íjna í jaj í ti antzjví'i.

¹² Ajta a'íin ti muácua, a'íi pu ajta ucáajijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huarj, ti'titi pu ra'ajteátu'a í xicaj, ajta í máxcira'i, ajta je'icáj í xu'ura'ave mej mi caí ché'le miyen a'atáatime'eni. Je'icáj tújca'ari tzajta'a, camu ché'le á'ataaca'a, ajta je'icáj tíca'ari tzajta'a, camu majta ché'le á'ataaca'a.

¹³ Net'íj ni niyen á'ujneereca'a. Júte'ímua pu sej rá'ara'aca'a í cua'íra'ave. Net'íj ni niyen ráanamujri'i ti ayén tí'ixajtaca'a tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, cui'i xaa, a'fime hui í mej íyien japuan huachéjme í chaanaca, a'iné jeíhua mú hui rajpuaítzi muá'aju'u mat'íj miyen ucáajijhua í seica í mej huaíca í trompeeta jetze. Pu'uri hui tñn ayén teja'uré'enejsin.

9

¹ Aj pu 'i a'fín ta'anxívi ayén ucáajijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huaríj, net'íj ni raasej í xu'ura'ave ti ari e'licájve u júte'e, ajta án e'erájve í chaanaca japua. Ajta a'fín, a'fí pu ra'ancuré'echui a'fjna í yaavi í ti jín ra'antácuuna a'u ti e'etécun ti caí ayén té'emitieere'e a'achú ti ucátee.

² Aj pu 'i a'fí pu ayén ra'antacú a'fjna ti e'etécun ti ayén caí ámitieere'e a'achú ti ucátee. Jíme'en pu'u ra'antacú, ayée pu huitácitziujtareca'a t'j tel'itácitziúuta á'aye'i í hoorno tzajta'a ti ve'ée. Ajta a'fín í xicaj, ajta í máxcira'i, a'fí mú a'utanámi'ihua muá'araa me'fjna jime'e í citzij ti aítácitziujtaca'a a'ujna a'u ti e'etécun.

³ Mat'íj mi vítzi'ise huiitac'í citzij tzajta'a. Ayeé mú tihua'utá'a mej mi miyen tiú'uche'eve'en mat'íj a'fime í teaxcátee.

⁴ Ayeé mú tihua'ul'jca mej nu'u caí a'ij pua'a raruure í ixaj ti ájninei í chuej japua na'ari tu'upi ti'iti nusu cívej. A'ii mu'u nu'u a'fín pú'een í mej a'ij pua'a huá'aruuren, a'fimej í teite í ti caí té'eyu'usi'í huá'acuaatzi jetze mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁵ Ayeé mú tihua'utá'a mej miyen á'ateeri a'achú cumu anxíj máxcira'i mej puaíjtzí hua'utá'an í teteca. Majta, camu miyen tihua'utá'a mej huá'ucui'ini. Ajta, a'fjna í mej jín puaíjtzí hua'utá'asin, ayée pu che'atá na'a 'een ti pua'a teaxca raache'en í ja'ati.

⁶ Ayeé pu té'eme a'fjna xicáara'a jetze. Ayeé mú rahuauni í teteca mej huá'ucui'ini. Mí ajta, capu a'ij tiu'utá'í'riistari. Jéihua mú huá'pí'í jetzen á'ujca'ane mej huá'ucui'ini mej mí caí ché'e rajpuaíjtzí. Mí majta, ca'anéeri mú jín te'utáviicu'ira.

⁷ Majta me'fín vítzi'ise, ayée mú seijre'eca'a mat'íj cahuaayu'use í mej meri hua'acáanajxi mej mí japuan huané'use'en. Ti'iti mú ave'erújte'eme'eca'a í rumu'úu jetze. Ayeé pu seijre'eca'a t'j curuun ti oro jín taavíjhuaca'a. Ajta, hua'aneerime ayén seijre'eca'a mat'íj teite.

⁸ Ayeé mú majta éene'e cácipuaca'a mat'íj 'uuca, majta miyen éene'e antátamejca'a mat'íj muajyéte.

⁹ Nainjapua mú ti'licácaujnaca'a ti'itij jime'e t'j tepúusti'í pú'ene'e. Majta, jeíhua huá'pí'í cá'arajnaca'a mat'íj tirá'ara'ixi. Yee pu 'eene'e namuajre'eca'a mat'íj a'fime í cahuaayu'use í mej ca'anín jín ru'uvé'ejapuaime'e í carreta í mej tzajta'an huaté'uuca'a a'fime í mej uné'use'en.

¹⁰ Ayeé mú éene'e huácuasi mat'íj teaxcátee. Ajta a'fjna í huá'amuari'eri'ira'a í mej jín miyen éene'e á'ateeri anxíj máxcira'i mej puaíjtzí hua'utá'asin í teteca, a'fí pu huá'acuasi seijre'e.

¹¹ Ajta a'fín ti tihua'áijte'e, a'ii pu a'fín pú'een í xiéjniu'ucari ti nain jín antiújmua'aree a'ujna ti e'etécun ti caí ámitieere'e a'achú ti caj ucátee. Ayeé pu ántehuaa hua'aniyuca jime'e a'fime í Hebreos t'jín Abadón. Ajta hua'aniyuca jime'e í Griego, ayée pu ántehuaa t'jín Apolión. Ayeé pu huataújmua'a t'jín: A'ijna ti e'ihua'j'ica.

¹² Pu'uri sej mú á'ume í mej jín rajpuaítzi muá'ara'ani. Ajta aúche'e hua'apua á'atura ti ayén teja'uré'enenen.

¹³⁻¹⁴ Aj pu 'i a'fín ti arájsevi, a'fí pu ajta ucáajijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén ucáajijhuaca'a, net'íj ni ja'ati huánamuajri'í ti a'uun t'í'ixajtaca'a a'u ti a'utéjvee a'fjna í mej japuan tí'imuai'í'vajtaca. Ayeé pu tiraata'ixaa a'fjna ti ucáajijhuaca'a t'jín:

—Patá'aj huá'íjxistaxi'ín a'fimej í mej muá'acua í mej majta aiteánami'í a'ujna vejli'í játe'ana jetze ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuaa t'jín Eufrates.

¹⁵ Aj pu 'i huá'uxistaca'a a'fimej í mej muá'acua, í mej majta aiteánami'íhuaca'a ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enenen í xicáara'an mej jetzen huá'ucui'ini je'icáj í teite í mej yen japuan huachéjme. Pu'uri p'fí'í'huaju'xí'epi'íntare a'atzaj ti pua'a, ti'itáani xicáara'an, ajta ti'itáani máxcira'ira'an, ajta ti'itáani nine'ira'a ti ayén huá'ini.

¹⁶ Majta me'ín í xantaaru'u, í mej avé'ete'ete, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu seité vi'ira'a pua'amé mej mé'e, majta ayée mú pua'amé a'achú cumu tamuáamuata'a vi'ira'a í mej miyen pua'amé mej mé'e. Ayee nu tiú'unamuajri'i a'achú mej pua'amé ará'aseca'a.

¹⁷ Neajta, ayée nu éene'e hua'usejí í cahuaayu'u netí'ij niyen tiú'umaaraca'a. A'íime í mej avé'ete'ete, ayée mú anteújna í rútaaviitze'e tí'itij jime'e tí ayén seijre'e tíj tajj tí á'ataa, ajta í tí cuatujmua, ajta í tí teúumua. Majta a'íime í cahuaayu'u, ayée mú 'eene'e huíjmu'uu matíj muajyéte. Ajta í tí án huá'atene'e jetze a'íjnineica'a í tajj, jamuan í citzij, ajta a'íjna tí teúumua tí ayén té'eeca tíj tepúusti'i.

¹⁸ Matí'ij je'icáj huácuihuaca'a í tetecca í tí hua'íca jetze í mej jín puajtzi hua'utá'a, a'íjna jín í tajj, ajta a'íjna í citzij, ajta a'íjna í tí ayén té'eeca tíj tepúusti'i, tíj na'a pua'amé a'íjnineica'a án huá'atene'e í cahuaayu'u.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée mú tiraayí'iti mej titéecui'ini me'íjna jime'e í rutene'e. Ayee mú majta éene'e huácuasi matíj cu'ucu'use, majta miyen éene'e huíjmu'uu. Majta í mej jín puajtzi hua'utá'a í tetecca.

²⁰ Majta me'ín í seica í mej yen japuan seijre'eca'a íyen chaanaca japua, í mej caí huácui-ihuaca'a me'íjna jime'e í cuí'ini'ira'a, camu raatéxíeehuataca'a í mej tí'ti huátaahuan í tí caí Dios pú'een. Camu majta raatapuá'ajta'a mej miyen raná'amiche'en me'íjna í tiyaru'u na'ari me'íime í tí'ti tévira'a tí ayén taavíjhua oro jime'e na'ari plata jime'e nusu cobre jime'e ca'ín tetej jime'e o cíyey jime'e, tí'ti tí na'a, mej caí atanéjne'e. Camu majta huíteánajca'amua. Camu majta rací'nivejme.

²¹ Majta a'íime í teite, camu majta raatapuá'ajta'a mej caí tí'itecui'ica. Majta me'íjna í chahuaiiri camu majta raatapuá'ajta'a mej caí ramuari'e me'íjna í tí tiu'utéhua'itaca'a tí'ij aráurasten í hua'aye'ira. Majta í teite, mauche'e mú miyen ruxána'acire'eca'a, majta tiú'unahua'iraca'a.

10

Í tí ta japua tí'ivaire'e, ajta a'íjna tí jíri'i tí ajta jetzen té'eyu'usi'i

¹ Netí'ij ni neajtahua'a seíj huasejí tí tí'ivaire'e u ta japua. Jé'ecan pu ruca'ané a'íjna, ajta júte'e pu ve'ecáme'ecaa. Jaitiri pu racánajca'a, ajta cu'uxaí atavíjca'a í mu'úura'an jetze. Ayee pu té'ajtaave'e í néerime'ara'an tíj í xicaj, ajta ayén seijre'eca'a í ícá'jra'an tíj tí'ti tí teátaasin.

² A'íi pu ru'itépíjcaa í rumuájca'a jetze í yu'uxari tí cflieen. Pu'uri autácuuri'ihuaca'a. Aj pu 'i e'era'ícataca'a í jaj japua í tí ve'ée a'íjna jime'e í ru'íca ruri'írínta'a pújme'en. A'íi pu ajta e'era'ícataca'a í chuej japua í seíj jime'e í ru'íca ru'úutata'a pújme'en.

³ Aj pu 'i ca'anín jín huajíjhuaaca'a. Ayee pu namuajre'eca'a tíj muajye tí'íji'ihuaca. Jíme'en pu'u ayén tiu'ujíjhuaaca'a, matí'ij mi huatéeniú a'íime í mej aráhua'apua ará'ase.

⁴ Matí'ij miyen huatéeniú, nee nu ra'ayú'uxaache'e. Neajta á'iyen ráanamujri'i í ja'atí tí júte'e neja'utajé ayén tíjín:

— Patá'aj ru'umua'areere a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í mej huatéeniú a'íime í mej aráhua'a-pua ará'ase. Capej rá'ayu'uxa.

⁵⁻⁶ Ajta a'íin í tí ta japua tí'ivaire'e í nej raasejí tí jaj japua e'era'ícataca'a, ajta chuej japua ajta e'era'ícataca'a, a'íi pu ajmeíjca'ataca'a, ajta ayén te'ataúratziiri'i tí nu'u ari teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'an tí jetzen nain te'entipué'ari. A'íj pu jetze te'ataúratziiri'i í niuucajtze a'íjna tí rusén jín ruuri. A'ii pu a'íin pú'een í Dios tí ta japua a'utéjmuua huatétaahuaca'a, ajta naíjmi'ica tí a'uun é'eseijre'e. A'íi pu ajta raatétaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e. A'íi pu ajta raatétaahuaca'a tíj na'a tí japuan tí'iseijre'e, ajta í jaj tí ve'ée, ajta tíj na'a tí a'uun é'eseijre'e.

⁷ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'atí tí nu'u a'íjna a'araúastejsin a'íjna í tí rú'avaa í Dios jemi a'ij tí a'íin Dios te'ataúratziiri'i huá'a jemi í mej ravaire'eca'a me'íjna jime'e mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'íjna pu nu'u ayén a'araúastejsin a'íjna xicáara'an tí jetzen ucáajijhua í tí ta japua tí'ivaire'e í tí aráhua'apua pú'een.

⁸ Aj pu 'i a'íin í nej ráanamujri'i tí júte'e teja'utaxájtaca'a, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Aricu, a'ljna jemi patá'aj ra'ancuré'i'in í yu'uxari ti autácuuri'i muájca'are'ara'an jetze a'ljna ti ta japua tí'ivaire'e, ti a'uun japuan huatéjvee í jaj japua, ti ajta a'uun japuan huatéjvee í chuej japua.

⁹ Net'íj ni ne'uun á'ume ne'ljna jemi ti ta japua tí'ivaire'e. Ayee nu tiraata'ixaa ti naata'í'ite'en í yu'uxari ti c'lieen. Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ye'ecui, ne'u. Patá'aj hui raatéjcu'ani. A'íi pu mua'atzíivite'e a'ame mua'ca'are'ara'an jetze a'ljna ti ta japua tí'ivaire'e. Net'íj ni raatéjcu'aa. Jé'ecan pu naa tinú'u-cacarejca'a í neteni jaítze'e tíj searate. Ajta, net'íj yá'uxij, jé'ecan pu ná'atzíjvire'eca'a yé nejucáatze'e.

¹⁰ Net'íj ni ra'ancuré'i ne'ljna í yu'uxari ti c'lieen. A'uu nu ye'encuré'íi í muájca'are'ara'an jetze a'ljna ti ta japua tí'ivaire'e. Net'íj ni raatéjcu'aa. Jé'ecan pu naa tinú'u-cacarejca'a í neteni jaítze'e tíj searate. Ajta, net'íj yá'uxij, jé'ecan pu ná'atzíjvire'eca'a yé nejucáatze'e.

¹¹ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ayee pu ajta ayén tiú'ujxe'eve'e pej pajtáhua'a tiu'utaxáj a'ímej jemi í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta sejí niucari jín tí'ixaxa'a, pajta huá'a jime'e í mej tihuá'ajte'e.

11

Jíme'en í mej hua'apua í mej te'anxájta

¹ Aj pu 'i ja'ati naatá'chui tí'iti ciyej í mej jín tí'itíeeraca a'achú ti huatátee. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Íiya'a jíi, patá'aj hui raaté'itien a'achú ti antayaúj í teyuu a'u mej yé'ana'amiche í Dios, patá'aj pajta raaté'itien a'achú ti auuyaúj a'ljna í mej japuan tí'imuai'ivajta. Patá'aj pajta hua'uté'itien a'achú mej pua'amé í mej me'uun rana'amiche.

² Pajta, capej hui pe'uun ra'itíiee a'achú ti antayaúj a'ujna á pua'acíe ti e'eráyaujta'a. Patá'aj rujímua'a raateájtauani a'iné Dios pu ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen á'ateere a'achú cumu hua'apuate japuan hua'apua máxcíra'i mej me'uun ra'avé'echetzi'inaxi'in me'ljna chajta'a ti Dios ayén rusefj huatéúra'ate.

³ Neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'asin a'ímej í mej hua'apua í mej ca'aníjra'a tí'itá'aca inee jime'e í muári'eri'ira'a mej mi miyen á'ateevi'in a'achú cumu seivi'ira'a japuan tamuáamuata'ate japuan huaícate xicaj mej tihua'utá'ixaate'en neetzi jetze me'ecan. Ayee mú me'ljna jín tí'itíeechen me'ljna jime'e í mej jín tí'iteújche'ete a'íme í mej ruxíeemiste'e me'ljna ti seij huam'íi.

⁴ A'íi mú hui a'íin pú'een í huaréj í ti tí'ihua'apua í ti jemin e'etávee í tavástarala ti íyen tí'ajjta chaanaca japua. A'íi mú hui majta me'ín pú'een í mej hua'apua í meta'antitátzajmee. A'íi mú xaa jemin seijre'e í tavástarala.

⁵ Ti pua'a ja'ati ayén tí'íjxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, taij pu 'ajínineí án huá'ateni'itze'e, ajta huá'amua'tici a'ímej í mej huá'ajcha'ire'e. Jee xaa, ti pua'a hui ja'ati ayén tí'íjxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, ayée pu tí'ihuaújxi'epi'íntare a'ljna jemi í ja'ati mej me'ín raajé'ica.

⁶ Majta a'íime í mej hua'apua, a'íj mú hui jín antiújmua'areere muá'aju'u mej hua'utá'ijmíi í viite mej mi caí ch'ée viiye mat'íj mauj tihuá'ixaate'e í teite. A'íj mú jín miyen tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej seicíe ráaruuren í jaj tí'ij ayén huataújru'ure'en tíj xúure'e. Ayee mú che'atá mena'a jín tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej puajtzi hua'utá'an a'ímej í teite í mej íyen seijre'e í chaanaca japua. Nain mú hui jín puajtzi hua'utá'asin í cui'ini'ira'a jime'e tíj na'a ti ayén tihua'aráanajche.

⁷ Mat'íj ra'antipua'ajte'en í mej jín naatéxajta, aj pu 'i tí'iti a'uun a'itaméj a'u ti e'etécun í ti caí ámitíeere'e a'achú ti ucátee. A'íi pu hui hua'uténe'usi'ite'esin, ajta huá'acui'ini, ajta, hua'utému'iti.

⁸ A'uu mú majta a'uté'e muá'aju'u í mi'ichite caaye jetze a'ujna já'ahua'a chajta'a jetze ti ve'éé í ti nu'u ayén téja'arájtehuaa tíjín Sodoma, ajta ayén tíjín Egipto. A'uu pu hua'avastara'a á'utataihuaca'a í cúruu jetze.

⁹ Ayee mú mi'ichite huáruuren a'íime í teteca mej nain japua huachéjme, a'u ti na'a sejí chuéjra'a japua, a'íime í mej sejí niucari jín tí'ixaxa'a, a'achú mej pua'amé ará'ase í

teitejra'an. Huaíca xicaj japuan já'ita'a mú hua'asefira muá'aju'u í mi'ichite. Majta, camu huatá'acare'e muá'aju'u ti ja'ati hua'avé'enan.

¹⁰ Majta a'íime í mej íyien huachéjme í chaanaca japua, jeíhua mú huataújtemua've'esin me'íjna jime'e í mej meri huá'ucuii. A'íi mú majta me'íjna jín t'l'iyesten, majta tiu'u-taújpuaijve'esin ti'iti me'íjna jime'e í mej caí ché'e huá'itziite'e a'íime í mej hua'apua í mej t'l'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, í mej majta nu'u puafjtzí hua'utá'a a'ímej í mej íyien seijre'e i chaanaca japua.

¹¹ T'l'ij teuumé'eca huaíca xicaj japuan já'ita'a, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu huatejturaa a'ímej jemi í mej hua'apua. Ajtahua'a pu hua'utatáste í huá'axiejniu'uca í mej jín ruuri. Mat'íj mi ájhuiixi. Majta jeíhua tiu'utatáziin a'íime í mej hua'usej.

¹² Mat'íj mi ráanamuajri'í ti ja'ati ca'anín jín u e'icájijhuaca'a u júte'e ayén tijín:

—líya'a, xá'ajcínichi seyujna júte'e, jaitiri jetze u ta japua.

Mat'íj mi ticíj, mehua'asefira'ca'a í mej huá'ajcha'ire'eca.

¹³ Jíme'en mu'u ticíj, aj pu 'í huatejca'atzixi í chaanaca temua'a naa. Ajta je'icáj pu é'evatzixi í tihuá'achi'í í ti a'uun a'uvéjme'ecaa. Majta aráhua'apuavi'ira mú huácuui í teite t'l'ij huatejca'atzixi. Majta a'íime í seica í teite, jeíhua mú huáp'í tiu'utatáziin, majta r'íi tiraatéje í Dios.

¹⁴ Pu'uri mú a'ume í mej jín rajpuafjtzí í ti hua'apua. Ajta pu'uri t'n teja'uré'enejsin í ti huaíca í mej jín rajpuafjtzí muá'aju'u.

í trompeeta ti aráhua'apua

¹⁵ Aj pu 'í a'íin ti júte'e t'l'ivaire'e, a'íjna ti aráhua'apua pú'een, a'íi pu ajta ucájijhuaca'a. Neajta huá'unamuajri'í mej ca'anín jín t'l'ixajtaca'a u júte'e, miyen tijín:

Pu'uri xaa te'enteájrupi í tavástar'a,

a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u.

Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti tihua'uta'ajte'en

a'ímej í mej huachéjme a'ánna chaanaca japua.

A'íi pu tihua'uta'ajte'esin t'j na'a

ti yú auca'it'í a'ame t'j na'a rusén jime'e.

¹⁶ Majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, í mej majta huá'ípuari japua e'eré'etei í Dios jamuan, a'íi mú aicaújtuuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

¹⁷ Miyen tijín:

R'íi tu timuaatá'aca, tavástar'a,

mí pej Dios pú'een,

mí pej pajta nain jín ant'íamua'aree,

mí pej pajta seijre'e íjii,

mí pej pajta seijre'eca'a jéjcuá ímuá.

¹⁸ Majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan,

mat'j pua'amé, jeíhua mú huáp'íi níniu'ucacuca'a.

Pajta mú'ee, pepu'uri huataniú'ucaca'a.

Pu'uri a'ájna teja'uré'ene a'íjna xicáara'a pej jetzen huá'axijte'en a'ímej í mej meri huácuui.

Patá'aj r'íi tihua'utá'an pe'ímej í mej muavaire'e,

a'íime í mej mú'ee'tzi jetze me'ecan t'l'ixaxa'a,

majta a'íime í mej mú'ee'tzi jemi r'íi t'l'iteseijre'e.

Patá'aj r'íi tihua'utá'an mat'j pua'amé muá'astijre'e.

Capu amín ti pua'a miyen ve'ecán jín títetate'en na'ari ciliéene'e jín metítetateén.

Patá'aj pajta hua'antipua'ajte'en a'ímej

í mej meri hua'upuá'ajte a'ímej

í mej íyien chaanaca japua huachéjme.

Ayee mú tiu'utaxajtaca'a a'íime í mej seité japuan muáacua ará'ase.

¹⁹ Aj pu 'í a'íin í teyuu a'u ti Dios é'eseijre'e u ta japua, a'íi pu antácuunareca'a. Ajta a'uun teyujta'a seijre'eca'a a'íjna í chí'ij ti c'lieen ti ajta tzajta'an urácatii í niuucari ti jín te'ataújratziiri'í í Dios. Mat'íj mi huatémaxcava'axi a'ujna teyujta'a, majta téniuuca'a.

Jéihua pu ca'anín jín ti'itéca'arajnajme'e. Huateújca'atzijca'a í chuej, majta cáavatzí í téetej.

12

í 'hita'a, ajta í cu'ucu'u

¹ Aj pu 'i ti'iti huatasejre u júte'e í nej jín rí'i te'utasej. 'hita'a pu seijre'eca'a ti ayén éene'en ti'itéchejca'a cfxuri jime'e ti naa ti'itetáatiye'i t'j í xicaj. Ajta máxcira'i japua újveeca'a a'ájna í 'hita'a. A'íi pu curuun ajta u'uteárujte'ecaa tí jetzen seijre'eca'a ti'iti cumu xu'ura've. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

² Pu'uri autájucaca'a, ajta ruyeineca'a a'ájna jime'e ti rá'acuí'icaa a'iné pu'uri t'n tiyaúj a'ame.

³ Ajtahua'a seij huatasejre. Me'ecui xaa, a'ájna í cu'ucu'u í ti pa'u, í ti vivéj. Arahua'a-puáca pu huijmu'uu, ajta tamuáamuata'a ave'ehuájme. A'íi pu ajta ru'uteárujte'ecaa í curuun í ti aráhua'apua.

⁴ Ajta, rucuasi pu jín hua'aré'ana je'icáca a'ímej í xu'ura've í mej júte'e é'eseijre'e. Aj pu 'i hua'ajájpuaca'a. Aj pu 'i huaje'icáhua'axi íiyen chaanaca japua. Ajta a'ín í cu'ucu'u, áa pu vejli'i jemin a'utéchaxi a'ájna í 'hita'a ti ari t'n tiyaúj a'ame t'íj raatéci'ime t'íj huanú'ihua í uneeca'i.

⁵ Aj pu 'i tiyaúj já'araa, teáatacan. A'ii pu a'ín pú'een ti ca'anéri jín t'ihua'uta'ájte'esin mat'j mena'a pua'amé í mej chaanaca japua é'eme'ecan. Ajta a'ín uneeca'i, Dios pu ya'uv'í'iti u ta japua a'u ti é'eseijre'e í ipuari tí japuan acájca í Dios.

⁶ A'ájna í 'hita'a, áa pu huataúruu a'ujna pújme'en a'u ti caí é'e ja'atí, a'u ti ajta Dios rí'i yá'uruurijte. A'uu pu á'ateeri a'achú cumu seivi'ira'a japuan tamuáamuata'ate japuan huáicate xicaj. Ajta a'ín í Dios, a'íi pu racha'íi a'ame.

⁷ Mat'íj mi autéjhuii mej huaténe'use'en í ta japua. A'ájna í Miguel, majta í mej jamuan tí'ivaire'eca'a, a'íi mú rané'usi'ite'eca'a me'ájna í cu'ucu'u, majta me'ájna í mej ravaire'eca'a í cu'ucu'u.

⁸ Mat'íj mi hua'utéemua'iti me'ájna í cu'ucu'u, majta a'ímej í mej ravaire'eca'a. Capu ché'e hua'utá'a mej me'uun a'uté'uuca'a u ta japua.

⁹ Mat'íj mi ye'icájrie me'ájna í cu'ucu'u ti vivéj, a'ájna í cu'ucu'u ti jécua ímuá seijre'eca'a, a'ájna í tej tiyen ratamuá'amua t'jín tiyaaru'u, teajta í tej tiyen ratamuá'amua t'jín Satanás. A'ii pu a'ín pú'een a'ájna í ti huá'acuanamua mat'j mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Aj mú mi aye'icájrie íiyen chaanaca japua, jamuan í mej ravaire'eca'a.

¹⁰ Net'íj ni ráamua'areeri'i ti ja'atí a'uun ta japua a'utéveeca'a. Tí'iquí ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a ayén t'jín:

—Pu'uri hui xaa ayén teja'uré'ene ti a'ín í taDioj ari hua'irájtuaa a'ímej í mej rá'astijre'e. Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti ij t'ihua'uta'ájte'en najmí'ica t'j na'a rusén jime'e. Pu'uri hui nain jín tira'ájca a'ájna í Cirístu'u ti ari ra'ant'ihua'u, a'iné pu'uri ya'ucájrie a'ájna ti tihuá'axajtzi'i í ta'ihuaamua'a. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain t'ca'ari tzajta'a, a'íi pu hui ayén tihuá'axajtzi'i a'ájna jemi í Dios.

¹¹ 'Majta me'ín í ta'ihuaamua'a, a'íi mú me'ájna jín ra'antimuá'iti me'ájna jime'e ti a'ín Cáne'a ra'iráaxire í ruxuure'e t'j muai'ivéjri í Dios jemi, majta mú ra'antimuá'iti me'ájna jime'e mej miyen tihua'utá'ixaate'eca'a a'ájna jime'e í niuucari í ti jime'en raxa í Cirístu'u. Camu a'atzu raatéxiehuataca'a mej rá'astijre'e. Capu amín a'ij ti pua'a ja'atí ayén huá'aneche ti huá'ucui'ini. Maúche'e mú rá'aviicua'i.

¹² 'Setá'aj siyen hua'újtemua'ave'en mí sej seyun seijre'e ta japua, seajta mú'een, mí sej seyun tí'ivaire'e. Seajta mú'een, mí sej seyun huachéjme se'újna chaanaca japua, seajta mú'een, mí sej se'uun a'uté'uuca'a í jaj japua, cui'i xaa, a'iné mú'ejmi jemi ari huatasejre a'ájna í tiyaaru'u. Ajta í'iniu'ucami'i huápi'i a'iné pu'uri ramua'aree ti caí ché'e á'ateeri, a'iné Dios pu'uri ra'iteánajsin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Dios.

¹³ Ajta a'ín í cu'ucu'u, t'íj ráamua'areeri'i ti a'uun é'ejve í chaanaca japua, aj pu 'i raatavén a'ájna í 'hita'a í ti tiyaúj já'araa.

¹⁴ Ajta Dios pu ayén tiraatá'a a'fjna í 'fita'a ti ráavaire'en t'fij ca'anacan t'fcheni a'u ti a'lj éene'e a'fjna jemi í cu'ucu'u. Ajta Dios pu ti'ijmícua a'ame. Aj pu 'i a'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'ati, a'u ti ajta Dios rí'i tiyá'uruurijtze. A'u pu á'ateeri a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a.

¹⁵ Aj pu 'i a'fín cu'ucu'u jeíhua jaj aixxíre án ruténe'etze'e t'fij ya'ujaujite'en, ajta rá'ujamiste'en a'fjna í 'fita'a.

¹⁶ Ajta a'fín í chuej, a'fí pu raatévai a'fjna jime'e ti a'utátzi'ite t'fij ateárate í jaj, í ti ra'ijxíre í cu'ucu'u án ruténe'etze'e.

¹⁷ Aj pu 'i a'fín cu'ucu'u raatájaaxiejvi'iri'i a'fjna í 'fita'a. Ajta á'uraa. Aj pu 'i a'utéjche ti hua'uténe'usi'ite'en a'fimej í seica, í mej yaújmua'ame'en pú'een a'fjna í 'fita'a. A'ii mú a'fín pú'een í mej miyen rá'astijre'e a'lj ti tihuá'ajite'e í Dios, í mej majta te'anxáta me'fjna jime'e í Jesús.

13

Jíme'en í mej hua'apua í mej majta huápi'i á'atesi'ire'e seijre'e

¹ Ajta a'fín í cu'ucu'u, a'fí pu a'uun a'utéechaxi ja'apuaíri japua, a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée.

Net'fij ni ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e huasej. A'fí pu í jaj tzajta'a ti ve'ée a'itamé'eca'a. Tamúamuata'a pua'améca pu ave'ehuájme, ajta arahua'apuáca huíjmu'uu. Curuun pu te'uteárújti'ihuaca'a í ru'e'ehuáj jetze seij ajta seij, ajta ayée pu té'eyu'usi'i a'fjna jetze í mu'úura'an a'lj ti ántehuaa ti a'lj pua'a namuajre'e í Dios jemi.

² Ayee pu seijre'eca'a a'fjna í ti'iti í nej raasej. Ayee pu éene'e seijre'eca'a t'j jíripu. Ayee pu éene'e ti'fícajme t'j juutze'e. Ayee pu ajta 'een anténi t'j muajye. Ajta a'fín í cu'ucu'u, a'fí pu nain raatátui a'fjna í ti'iti í rumuári'eri'ire'ara'an, ajta t'j na'a ti jín t'f'ajta, ajta í ti jín jeíhua antiújmua'aree.

³ Cu xiee ti'ipuaíjti'ihuaca'a seij í mu'úura'an t'fij huámi'ini. Ajta, ajtahua'a pu huarúj a'fjna í ti ti'ipuaíjti'ihuaca'a. A'fj pu jín naíjmi'i mat'j mena'a mej yen huachéjme íyén chaanaca japua, jé'ecan mú r'í'i tira'utasej, majta ra'ará'astijre me'fjna í ti'iti.

⁴ Majta me'fín í teteca, a'fí mú raateánajcheca'a me'fjna í cu'ucu'u a'iné pu'uri a'fín cu'ucu'u raatátui a'fjna í ti'iti ti huápi'i á'atesi'ire'e í ti jín antiújmua'aree. Majta me'fín teite raateánajcheca'a me'fjna í ti'iti. Ayee mú t'jín:

—¿A'ataani ayén 'een t'j amijna mi ti'iti? ¿A'iné auj t'f'iri'iri ti ja'ati raaténe'usi'ite'en ti ij raatémua'itin? Capu xaa ne'u ja'ati. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Ca'aníjra'a pu raatá'a t'fij á'ujtzaahuat'e huápi'i í Dios jemi. Ayee pu tiraatá'a ti ayén á'ateevi'in ti a'fjna jín antiújmua'areere ti jeíhua huápi'i a'lj pua'a t'f'ixajta. Ayee pu á'ateere a'achú cumu hua'apuata máxcira'i japuan hua'apua.

⁶ Aj pu 'i a'utéjche ti a'lj pua'a t'f'ixajta í Dios jemi a'fjna jime'e ti rusej ayén huaújrúu t'j í Dios. Jé'ecan pu a'lj pua'a tirá'ixaa a'fjna í Dios, ajta a'fimej í mej a'uun é'eseijre'e í Dios jemi u ta japua. A'fí mú ti'ivaire'e mat'j ch'ira'an í ti tzajta'an seijre'e í Dios.

⁷ Ajta a'fín í cu'ucu'u, a'fí pu ca'aníjra'a raatá'a t'fij hua'uténe'usi'ite'en a'fimej í mej r'í'i t'f'iteseijre'e í Dios jemi. Ajta ayén tiraatá'a t'fij hua'utémua'itin. Ayee pu ajta tiraatá'a ti a'fjna jín antiújmua'areere t'fij t'f'huá'uta'ajte'en mat'j mena'a pua'amé yen seijre'e íyén chaanaca japua, a'fime teitejra'a, mat'j mena'a mej sej jetze airaújneijte majta a'fime í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan, t'j na'a í ti seijre'e í hua'aniuuca.

⁸ Mat'j mena'a pua'amé íyén huachéjme í chaanaca japua, a'fí mú raná'amiche'e muá'aju'u, mat'j mena'a í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze í ti ra'áa a'fjna í Cáne'a í ti huamé'ere t'fij caí xi huatasejre í chaanaca. A'ijna í yu'uxari, a'ii pu a'fín pú'een ti jetzen té'eyu'usi'i a'lj ti ántehuaa seij ajta seij mat'j mena'a pua'amé ruuri huatéaturaa jemin í Cáne'a t'j na'a rusén jime'e.

⁹ Ti pua'a ja'ati huiteájnamua, ché'e a'fín temua'a naa tiráanamua.

¹⁰ Ti pua'a p'f'i'ihuáujxi'epi'íntare'en, mej sej huatév'íiran mej ra'iteáanan, a'fí mú xaa raatév'íira. Ti pua'a ja'ati titéecui'ini chun jime'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá

a'ljna jín tiú'umi'ini. Ayee pu Dios ayén tihua'utajé a'fmej í mej rí'i tí'itesejre'e í jemin mej mi te'utáviicua'i, mej mi majta rá'atzaahuat'e.

¹¹ Netí'ij ni sefj huasefj í ti'iti ti a'litanej á chuaata'a. Hua'apuaca pu ave'ehuájme'e tíj cáne'a. Ayee pu ajta tí'ixaxa'a tífj í cu'ucu'u.

¹² A'fí pu rá'ará'astjire a'ljna jetze me'ecan í ti'iti í ta'amuájca tífj na'a í ti jín antiújmua'a-ree. Ayee pu ca'anéeri jín tihua'áijte'e matfj mena'a mej íyén seijre'e chaanaca japua mej mí raateánajche me'ljna í ta'amuájca ti huarúj í ti tí'ipuaíjti'ihuaca'a a'ljna jime'e í ti huamí'i.

¹³ Ayee pu tí'imijhuaca a'ljna í ti ravaire'e mej mi tí'itij jín rí'i tira'utasefj. Jee xaa, ne'u, ayée pu tiraayí'iti ti taij u e'icájrieni u júte'e, mejseíraca'a í teite.

¹⁴ A'fí pu huá'acuanamua í teite í mej yen seijre'e íyén chaanaca japua a'ljna jime'e ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini a'ljna jetze me'ecan í ta'amuájca. Aj pu 'i ayén tihua'u'fjca mej mi ratetáahuan tí'iti tévira'a ti ayén seijre'e tíj a'ljna í tí'iti ta'amuájca, a'ljna í ti tiu'upuáijti'ihuaca'a a'ljna jime'e í chun, ajta a'ljna í tí'iti ti huarúj.

¹⁵ Ajta a'fín í ta'amuájca, ayée pu ajta tiraatá'a a'ljna í ti ravaire'e tí'ij xíéjniu'ucari raatátisten a'ljna í tí'iti tévira'a tí'ij tiu'utaxáj. Ayee pu ajta tiraatá'a ti a'ljna jín antiújmua'areere ti ayén tihua'uta'áijte'en mej raajé'ica ja'ati ti na'a í ti caí á'ujca'ane ti raateánajche a'ljna í tí'iti tévira'a.

¹⁶ A'fí pu ajta tihua'áijte'e mej mi anaújyu'uxaxí'in í rumuájca'a jetze na'ari mej araujyú'uxaxí'in í rucuaatzi jetze naíjmi'í í teite. Capu tihua'utá'uuni'ira ti pua'a ja'ati ayén cílién jín tí'it'éjvee nusu ve'ecán jín tí'it'éjvee, ti pua'a chíjteaani pú'een nusu caí a'ij tí'ijviicua'i. Capu ajta ti pua'a miyen ruxiéehua á'ujjuhua'ane'en na'ari mej ca'anéeri jín tí'imuari'e.

¹⁷ Tí pua'a caí ja'ati é'eyu'usi'ihua a'ij ti ántehuaa a'ljna í tí'iti na'ari í ti jín tí'itiej, capu rí'íríista a'ame ti a'ljna í ja'ati tí'iti huánanan. Capu ajta rí'íríista a'ame ti tí'iti huátuaani. A'fj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati rí'i mé teuúmua'aree. Ché'e a'fín yaú'itíéé á'ara'ani a'ij ti huataújmua'a a'ljna í tí jín tí'itiej a'ij ti ántehuaa a'ljna í tí'iti. A'ljna í tí jín tí'itiej, a'úu pu a'uvé'emej a'fmej tzajta'a í teteca. Ayee pu tí'itiej a'achú arájsevi sieentu japuan huacate japuan arájsevi.

14

Jíme'en í mej mu'fí mej jécjucan jín tí'ichuíca

¹ Netí'ij ni atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! An pu huatéveeca'a a'ljna í Cáne'a jirí japua í tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Sión. A'fí mú majta jamuan me'ánna huaté'uuca í mej anxíte japuan hua'apuatae japuan muáacua ví'ira'a ará'ase. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a aj huá'acuaatze'e a'ij ti ántehuaa a'ljna í Cáne'a, ajta a'ij ti ántehuaa a'ljna í tí rájya'upua.

² Netí'ij ni ráanamujr'i'í ti ja'ati u ta japua teja'utaxájtaca'a. Ayee pu namuajre'eca'a tíj jaj ti sihuájna ca'anín. Ayee pu ajta namuajre'eca'a matfj mej téniuuca'an huápí'i. Ajta í niuucari í tí jín tiu'utaxájtaca'a, ayée pu namuajre'eca'a matfj a'fíme í mej tí'icuíina a'ljna jetze í aarpa.

³ Majta miyen tí'ichuicaca'a sefj jime'e í chuiicari í tí jécjua a'ljna jemi í Dios, majta a'fmej jemi í mej muáacua í mej ruuri, majta a'fmej jemi í vaujsi í mej seít'e japuan muáacua ará'ase. Capu ja'ati raayí'itihua'a ti tiu'utáchuicaca a'ljna jime'e í chuiicari sino a'fí mu'u í mej anxíte japuan hua'apuatae japuan muáacua ví'ira'a ará'ase, í tí a'fín Cáne'a tiu'unájchitaca'a í mej jíme'en té'echa'íica'a í Dios jemi. Matfí'ij mí mauj iyá'ujjuhua'ane'en íyén chaanaca japua.

⁴ A'fí mú a'fín pú'een í mej caí tí'ihuaújxana'acire 'úucate jemi a'iné a'fí mú urarf'ene-me'eca jín á'ujjuhua'ane'e. A'fí mú a'fín pú'een í mej miyen á'ujjuhua'ane'e a'ljna jamuan í Cáne'a a'u ti na'a ti á'ume. A'fí pu hua'irájtuaa huá'a tzajta'a a'fmej í mej yen seijre'e íyén chaanaca japua. Ajta a'fín í Cáne'a, a'fí pu ayén che'atá na'a huávi'itíste'esin í Dios jemi tíj ja'ati tiu'utáuiire'esin í Dios jemi a'ljna í 'í'iciri ti amuacá ajtanéj. Jamuan í Dios, a'fí pu ajta hua'ancuré'evi'iti.

⁵ Ajta a'fíme, camu a'atzu tí'ihua'itaca, sino temua'a mú urarf'ene'en seijre'e í Dios jemi.

A'íj mej tiu'utaxájtaca'a í mej huaíca í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁶Netí'íj ni sejj huasej ti ta japua tí'ivaire'e. Júte'e pu rá'ara'aca'a t'í'íj tihua'utá'ixaate'en í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'en matíj mej na'a rusén jime'e. A'íí pu rá'ara'aca'a t'í'íj tihua'utá'ixaate'en matíj mena'a pua'amé yén huachéjme i chaanaca japua, matíj mena'a pua'amé í mej sejj chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite, matíj mena'a pua'amé í me'ín pú'een í teitestemua'ame'en, majta naíjmi'i a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

⁷Aj pu 'i ca'anín jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Setá'aj rá'atése'e í Dios, setá'aj seajta rí'í tiraateájtuuani a'iné pu'uri ayén teja'uré'ene a'ájna ti jetzen Dios hua'axijte'en naíjmi'ica í teite. Setá'aj raná'amiche'en a'ájna ti raaté-taahuaca'a í ta japua, ajta í chaanaca, ajta í jaj ti ve'éé, ajta a'u ti na'a ti huajaixavi'ijmee.

⁸Aj pu 'i sejj ti tí'ivaire'e u ta japua í ti hua'apua, a'íí pu cujta'an tiu'uxájtajme'e. Ayen tíjín:

Single Line Comp —Pu'uri á'ave. Nain pu jín á'ave a'ájna í Babilonia a'ájna í ti hua'utétimua'iraste a'ájna jime'e ti huá'a jamuan huateújxana'acire matíj mena'a pua'amé sejj chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'ájna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

⁹⁻¹⁰Aj pu 'i sejj ti ta japua tí'ivaire'e, a'ájna í ti huaíca, a'íí pu ajta cujta'an tiu'uxájtajme'e ca'anín jime'e tíjín:

—Tí pua'a hui ja'ati raná'amiche'en a'ájna í tevi ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'ájna í tevi, ajta ayén tira'utéca'anen mej rá'usiimua'an í cuaatzeájra'an jetze nusu muájca'are'ara'an jetze a'íj ti ántehuaa a'ájna í ti'iti í ti huápi'i á'atesi'ire'e, Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'ájna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i. Ajta a'áin í ja'ati, ti'iti pu hui antí'isin ti ayén ráaruuren tíj a'ájna í huá'ave'eri ti caí ti'iti ranaxca, í mej jín huá'acui'ica. A'íí pu ajta rajpuaítzi a'ame í taij jime'e, ajta a'ájna jime'e ti ayén té'eeca tíj tepúusti'i. Ayee pu hui tirajpuaítzi a'ame huá'a jemi í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'ájna jemi í Cáne'a.

¹¹Ajta a'áin í citzij ti ájcitziu a'ájna jime'e í mej jín rajpuaítzi, ayée pu hui á'ateeri tíj na'a rusén jime'e ti ajcitzíuuta a'ame. Capu ajta hua'atá'aca mej huaújse'upe'en tújca'ari tzajta'a nusu t'íca'ari tzajta'a. Ayee mú hui tirajpuaítzi muá'aju'u a'íime í mej rana'amiche me'ájna í ti'itij, ajta í tevi, matíj mena'a mej miyén ra'ancuré'a í mej jín huá'a jetze ra'uyú'uxa a'íj ti ántehuaa a'ájna í ti'iti.

¹²A'íj pu jín, Dios ayén tihua'ajee a'ímej í mej rí'í tí'itesejre'e í jemin mej mi te'utáviicua'i, a'ímej í mej rá'astijre'e a'íj ti tiu'uta'ájtaca'a í Dios, a'ímej í mej majta rá'atzaahuate'e me'ájna í Jesús.

¹³Netí'íj ni ráanamujri'i ti ja'ati júte'e teje'icáxajtaca'a. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Patá'aj piyén tira'utéeyu'uxa yee: “Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, mich'é'e rí'í titeúj-muajte'e a'íime í mej rá'atzaahuate'e í tavástar'a.” Ajta a'áin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tíjín: “Jee xaa ne'u, rí'í pu Dios tihua'utá'a a'iné pu'uri rí'írí mej huaújse'upe'en, mej mi caí ch'é'e ti'iti jín á'aviicua'ire'e, a'iné pu'uri tihua'ucí'í í mej raamuá'iti me'ájna jime'e mej tiu'umuáriej.”

í ti chuej japua tiú'uciire

¹⁴Netí'íj ni neajtahua'a atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! A'íj nu huasej í jaitiri ti cuaiina. Sejj pu ajta a'áin japuan újcatii ti ayén sejjre'eca'a tíj teáata'a. A'íí pu curuun uteárujte'ecaa ti oro jín taavíjhuaca'a, ajta ru'itéchueeca'a ruri'írínta'a pújme'en í chun ti aicaújtuta ti ajta temua'a naa te'entámími.

¹⁵Aj pu 'i sejj ti ta japua tí'ivaire'e a'uun a'irájraa u teyujta'a. A'íí pu ca'anín jín ayén tiraatájé a'ájna ti jaitiri japua án á'ujcatii tíjín:

—Patá'aj hui mi chun jín raaré'evejche í ti ari tí'iciire, patá'aj tiu'uré'atzaana, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene í pej jetzen tiu'uré'atzaana. Pu'uri hui jeíhua tí'iciire, ajta ari huaré'eca'anaca'a í chaanaca japua.

¹⁶Ajta a'áin í ti jaitiri japua án á'ujcatii, a'íí pu ca'anín jín tiu'uré'evejcheca'a í chaanaca japua, ajta tiu'uré'etzaj tíj na'a ti tiú'uciireca'a.

¹⁷ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e ajta a'uun e'irájraa u teyujta'a. A'íi pu ajta ru'itéchueeca'a sefj í chun ti aicaujtuta, ti ajta temua'a naa te'entámiimi.

¹⁸ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, a'uun e'irájraa a'u ti a'utéjvee a'íjna í mej japuan tí'imua'ívajtaca. A'íi pu a'íin pú'een í ti a'íjna jín antiújmua'aree í taij jime'e. Aj pu 'i ayén tiraatajé a'íjna í ti ru'itéchueeca'a í chun ti aicaujtuta, ti ajta antámiimi. Ayen tijjín:

—Patá'aj hui raaré'evejche, pajta rájseire'en í táca'ira'an í pi'ista ti a'uun a'uvéjme í chaanaca japua a'iné pu'uri cuasi a'íjna í uuva.

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu 'i a'íin ayén raaré'evejcheca'a í chaanaca japua, ajta rájseij a'íjna í ti tiú'uciireca'a í chaanaca japua. Aj pu 'i a'uun ya'ucáhua'axi a'íjna tzajta'a í mej jín rajaachi í uuva a'u ti Dios ya'ujáche a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

²⁰ Aa mú ya'ujáche á pua'ácié á chajta'a. Xúure'e pu airámi'yeca'a a'íjna í mej rá'ajache. Temua'a pu te'utí'í já'araa. Ayee pu te'utí'í a'utí'í imuá a'atá'ase í xáachime'ara'an jetze í cahuaayu'u. Ajta, ayée pu a'uyaúcan japua huami'yéjraa a'achú cumu huaíca ciento kilómetros.

15

A'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta í puaíjtzi ti aráhua'apua

¹ Net'íij ni neajtahua'a sefj huasefj í ti ta japua jeíhua ruxe'leve'e. Jé'ecan nu rí'í tira'utasefj. A'íi mú a'íin pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua, í mej aráhua'apua ará'ase. A'íj mú jín antiújmua'aree me'íjna jime'e í puaíjtzi í ti ayén ará'ase a'achú cumu aráhua'apua. A'íi pu a'íin pú'een í ti nain jín te'entipua'ajte í ti jíme'en Dios ayén puaíjtzi hua'utá'asin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

² Net'íij ni ti'iti huasefj. Naa pu tí'imesti. Aa pu a'umuáanijme'ecaa, cu xiee viidrio na'a, taij ti tzajta'an seijre'e. Majta a'íime í mej raatémua'iti me'íjna í tevi ti huápi'i tesí'ire'e, majta í tevi ti ravaire'e, majta í ti jín ti'itiéé á'aye'i í ti jín ayén ántehuaa, a'úu mú huaté'uuca'a a'utí'í e'leve'e'ástime a'íjna í viidrio ti amuáanijmee. A'íi mú te'it'í'íca'a rumuájca'a jetze me'íjna í aarpa ti Dios hua'utapuaíjve mej mi me'íjna jín tiu'utacuíina í amín.

³ Majta miyen me'íjna jín tí'ichuicaca'a me'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Moisés ti tí'ivaire'eca'a í Dios jemi, majta me'íjna jime'e a'ij ti huaríj í Cáne'a. Miyen tijjín:

Jé'ecan pej huápi'i rí'í naa huaríj
 patí'ij tu'irájtuaa mú'ee, tavástara'a,
 mí pej Dios pú'een, pej pajta nain jín antí'amua'aree.
 A'íj tu jín rí'í te'utasefj.
 Tíj na'a a'ij pej rici, xí'epi'in pej rici,
 pajta tzaahuati'ira'a jín raaxí'epi'intare'e,
 mí pej piyen tí'ajta
 tíj na'a tí yú auca'ití'í a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁴ Naími'i mú miyen rí'í timuaateájtuaani,
 majta rí'í timuaatá'asin, mú'ee'tzi,
 mí pej tavástara'a pú'een,

a'iné mú'ee pej asefj ri'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

Naíjmi'i í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íi mú a'uvé'uju'u muá'aju'u mej mi muateánajche,

a'iné pepu'uri tíhua'utasefjrate pej piyen xí'epi'in huaríj a'ij ti tiraavíjite'e.

⁵ Net'íij ni atáneereca'a ti pua'a arí te'entacuíni'u u teyujta'a a'u ti e'irácacii a'íjna í ti te'anxáta a'íjna jime'e í Dios.

⁶ Mat'íij mí me'uun a'iráací u teyujta'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e í mej aráhua'apua ará'ase. Mu'uri ráatisime'e í puaíjtzi í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Cíxuri mú majta ti'iteché'e ti mé'e ti'itetáatiye'i temua'a naa. Majta mú avé'ejí'ici'ihuajme'ecaa án rútaavítze'e puaasi jime'e ti oro jín taavíjhua.

⁷ Ajta seij í mej muáacua í mej ruuri, a'íi pu hua'uré'e'í'ipi'ite a'íme'j í mej aráhua'apua ará'ase a'íjna í tuxa'a í ti avé'ejistijmee í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios í ti i'irúuri rusén jime'e. Seij ajta seij pu hua'uré'e'í'ipi'ite a'íjna í tuxa'a.

⁸ Aj pu 'i temua'a téjcitziujtareca'a u teyujta'a a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, jeíhúa pu huápi'i huatáztareajraa. Aj pu 'i temua'a te'uhuájisteca'a u teyujta'a a'íjna í citzij. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti seij a'uun a'utéarute u teyujta'a ajta mena'a caí ra'antipua'ajte'en í mej aráhua'apua ará'ase mej puaíjtzi hua'utá'an í ti ajta aráhua'apua ará'ase.

16

Í *cutzape'e* ti a'íjna jín avé'ejiste a'íjna jime'e ti Dios huápi'i niu'ucami'i

¹ Net'íj ni seij huasej í ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a u teyujta'a. Tí'iquí ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Sericu, setá'aj hui á ya'ucáxire'en í chaanaca japua t'íj na'a í ti avé'ejisti í *cutzape'e* jetze í ti aráhua'apua ará'ase mej mi ráamua'aree ti huápi'i niu'ucami'i í Dios.

² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna, aj pu 'i seij u a'uvé'emej. Tí'iquí á ya'ucájrie í chaanaca japua í *cutzape'e* jetze ti aramuáacua. Aj pu 'i huá'a japua rájve a'íjna í ti jín í'icá'atzata í ti a'ij pua'a té'eece, ajta í ti a'ij pua'a seijre'eca'a. Ayee pu tihua'uruu a'ímej ti huá'a jetze té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij ti ántehuaa a'íjna í tí'iti, majta a'ímej í mej raateánajcheca'a.

³ Ajta, í ti hua'apua, a'íj pu ajta á ya'ucájrie í *cutzape'e* í ti aramuáacua japuan í jaj ti ve'ée. Jíme'en pu'u ayén huarj, aj pu 'i seicé huájruu í jaj t'íj xúure'e ti airámi'iyeca'a tevi jetze ti huam'i. Ajta, naíjmi'i í mej jaj tzajta'a chejca'a, a'íj mú huácuii.

⁴ Ajta í ti huaíca, a'íj pu á ya'ucájrie a'íjna í seij í ti *cutzape'e* jetzen aramuáacua í játe'ana tzajta'a, ajta japuan a'u ti e'ejajxajme. Jíme'en pu'u ayén huarj, t'íj na'a ti tí'iseijre'e seicé pu huájruu t'íj xúure'e.

⁵ Net'íj ni ráanamua'jri'i í ti a'íjna jín antiújmua'aree í jaj, a'íj pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Xí'epi'in pej hui huarj pe'íjna jime'e pej hua'uxjite, mú'ee, mi pej jécua imuá seijre'eca'a, pajta íjii pej pauj seijre'e.

⁶ Naa pu hui xí'epi'in a'iné a'íime í teteca mu'uri huá'ucuii a'ímej í mej mú'etzi jemi r'i tí'iteseijre'e, majta a'ímej í mej mú'etzi jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'íj pej jín peri hua'utá'a mej majta xúure'e huayé'en. Ayee mú hui éeni'ici'e ra'antimua'iti.

⁷ Net'íj ni ráanamua'jri'i ti ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a jetzen a'u mej tejé'emuai'ivajata. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Jee xaa ne'u, tavástar'a, mi pej Dios pú'een, mi pej hui pajta nain jín antí'amua'aree. Tzáahuati'ira'a pej jín huá'axijte'e. Naa pu tiraavjite'e a'ij pej tihua'utá'a.

⁸ Ajta í ti muáacua, a'íj pu á ya'ucájrie í *cutzape'e* a'íjna japua í xicaj. Ajta ayén tiraatá'a a'íjna í xicaj ti huá'uta'ixi'iri.

⁹ Majta a'íime í teteca, huá'ataixi'i a'íjna jime'e ti huápi'i téjxicaca'a. Majta a'ij pua'a tiraatajé í Dios í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti puaíjtzi hua'atá'aca. Camu raatéxieehuataca'a a'íjna ti a'ij pua'a een a'ij mej ricí, camu majta r'i tiraatá'a í Dios.

¹⁰ Ajta í te'anxívi, a'íj pu ajta á ya'ucájrie a'íjna í *cutzape'e* a'íjna japua a'u ti e'ecájca a'íjna í tí'iti ti a'ij pua'a een. Jíme'en pu'u ayén huarj, huápi'i pu huateática'areca'a a'u ti tejé'ajta. Majta a'íime í teteca, a'íj mú avá'ujche'eve'e í runeanu jetze me'íjna jime'e mej jeíhúa huápi'i rajpuaíjtzica'a.

¹¹ Majta jeíhúa mú a'ij pua'a tiraatajé me'íjna í Dios í ti ta japua é'eseijre'e me'íjna jime'e mej jeíhúa huápi'i rajpuaíjtzica'a. Camu majta a'atzu raatéxieehuataca'a a'ij mej rijcaa ti a'ij pua'a een.

¹² Ajta í ti arájsevi, a'íj pu ajta á ya'ucájrie í *cutzape'e* a'íjna japua í játe'ana í ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Eufrates. Jíme'en pu'u ayén huarj, aj pu 'i nainjapua ateáxi'i í játe'ana. Ayee pu 'een jín ateáxi'i mej mi antáciine a'íime í mej tí'ajta a'u ti e'ejninei í xicaj.

¹³ Net'íj ni hua'usej í mej huaíca í mej aijnéjxi huá'ateni'itze'e a'íjna í cu'ucuu, ajta a'íjna í tí'iti ti a'ij pua'a een, ajta a'íjna ti huá'a jetze me'ecan tí'ixaxa'a hua'itzi jime'e. Ayee mú seijre'eca'a matj teecujse. A'ii mú a'íin pú'een í xiéjnui'ucari í mej a'ij pua'a 'een.

¹⁴ A'ii mú majta a'fín pú'een í xiéjniu'ucari í mej tiyaaru'u jetze ajtémecan. A'fí mú á'ujujhua'an nainjapua í chaanaca mej mi huá'ajseire'en a'fímej í mej t'l'ajta íyien chaanaca japua mej mi huaténe'use'en a'fjna xicáara'an ti huápi'i ruxe'ev'e t'f'ij a'fín huatasej're'en í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

¹⁵ Aye'e pu t'ijín: "Me'ecui xaa, yee nu hui uvé'enejsin t'fj nahua'ari ti avíitzi jín a'uteáru'ipi í huá'a chi'ita. R'fí pu tiraatá'a a'fjna ti a'atáne'e, ajta jín ti'itéechen t'f'ij caí mua'avi'i á'uche'ecane'en, mejsei'fra í teite í ti jín t'l'itevi'ira'a." Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Majta a'fíme í mej huaíca, a'úu mú huá'ajsej a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arajtehuaa hua'aniyuca jime'e í hebreos t'ijín Armagedón.

¹⁷ Ajta í ti aráhua'apua, a'fí pu á ya'ucájríe í cutzape'e. Jíme'en pu'u ayén huar'fj, aj pu 'i sejj ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a ti a'uun a'uteveeca'a teyujta'a. A'ujna, a'u ti a'utejvee í mej japuan t'f'imuai'ivajtaca, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna t'ijín:

—Pu'uri icu, antipua'areca'a.

¹⁸ Mat'f'ij mi huatémaxcava'axi, majta ténuyuca'a. Jéihua pu ajta t'f'ica'arajnacaa'a. Ajta jé'ecan huápi'i huateújca'atzixi í chaanaca. T'fj na'a ti yú e'iré'ene mej yen huatasej're í teteca íyien chaanaca japua, capu ja'anáj ayén huateújca'atzixi. Jé'ecan pu huápi'i xaa huateújca'atzixi.

¹⁹ Ajta a'fjna í chajta'a í ti ve'é'e, huaíca pu autátzi'iteca'a. Ajta é'evatzixi í huá'achajta'a í mej sejj chuejra'a japua é'eme'ecan. A'fí pu Dios, ajta ra'utámua'areeri'i a'ujna u Babilonia t'f'ij puajtzi raatá'an t'f'ij t'f'iraci'iti í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios.

²⁰ Ajta t'fj na'a a'u ti e'eráhuachi í jaj tzajta'a, a'fí pu e'ehuaújpua'arixi. Capu ajta ché'e sejjre'eca'a a'u ti á'ujfíme.

²¹ Majta mú téetej cáavatzi, temua'a mevivejmé'e. Temua'a pu t'ijetjme'ecaa a'achú cumu huaícate kiilu. A'fímej pu japua rájve í teteca. Majta a'fíme í teteca, a'ij mú pua'a tiraatájé me'fjna í Dios me'fjna jime'e í téetej a'iné jéihua mú rajpuajtzica'a mej miyen cáavatzi í téetej.

17

Dios pu ra'ujxíjte a'fjna í 'fita'a ti rutuaaca'a

¹ Aj pu 'i sejj ti ta japua t'f'ivaire'e, ti ajta sejj huíteát'f'ica'a í cutzape'e ti aráhua'apua ará'ase, a'fí pu mú a'uvé'emej, ajta ayén tinaatá'ixaa t'ijín:

—Íiya'a jíi, nee nu muatasejrate'esin a'fjna ti jín Dios ra'uxíjte'en a'fjna í 'fita'a ti ve'ecán jín ti'itéveeca'a, ti ajta ramuá'itica'a í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'ii pu a'fín pú'leen í ti a'uun á'ujca í jaj japua ti ve'é'e.

² Majta a'fíme í mej t'f'ajta íyien chaanaca japua, a'fí mú huateújxana'acire me'fjna jamuan í 'fita'a. Majta a'fíme í mej íyien huachéjme chaanaca japua, a'fí mú majta huateájta'arua me'fjna jime'e ti a'fín 'fita'a ayén hua'utá'a mej majta jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten.

³ Aj pu 'i a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'fí pu neja'uví'iti a'fjna a'u ti caí é'e ti'iti. A'uun ne 'fita'a huasej'j ti a'fjna japua á'ujcatii í ti'iti ti pa'u. Ajta a'fín í ti'iti, jéihua pu jetzen é'eyu'usi'ihuaca'a í ti jín ayén ántehuaaca'a, ti ajta jín a'ij pua'a t'f'ijxa í Dios. Arahua'apuáca pu huíjmu'uu a'fjna í ti'iti, ajta tamuáamuata'a pua'améca ave'ehuájme'e.

⁴ T'f'ínacumua í ti ti'itéechen, ajta c'fj caj t'f'ipa'u. Jéihua pu huápi'i ucárujti'ihuaca'a a'fjna í ti oro jín taavíjhua, ajta tetetj ti huápi'i t'f'ijnajche, ajta perla ti'iti. A'fí pu ajta ru'iteát'f'ica'a í cutzape'e í ti oro jín taavíjhua. Ajta a'fjna jetze í cutzape'e, ti'iti pu avé'ejisti í ti tiú'uxana'avi'iste'e, ajta í ti jín huateújxana'acire a'fjna í 'fita'a.

⁵ Ajta ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í cuaatzejra'an jetze a'ij ti ántehuaa.

Neajta inee, canu yaú'itíe'e na'araa ne'fjna í niuucari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a ti jíme'en yee: "Babilonia, í ti ve'ecán jín ti'itéjvee. Hua'ana'ana a'fímej í 'luuca í mej ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'ii pu a'fín pú'een ti jetzen a'uun a'uvé'emej í ti tiú'uxana'avi'iste'e íyien chaanaca japua."

⁶ Netí'ij ni raasefj ti a'fín 'fita'a tahuáaca'a a'fjna jime'e í hua'axuure'e a'fíme í mej r'fí t'ítesejre'e í Dios jemi, majta a'fíme í mej huácuihuaca'a me'fjna jime'e mej rá'astjire'e me'fjna í Jesús. Jé'ecan nu a'ij te'utasefj netí'ij raasefj.

⁷ Ajta a'fín í ti ta japua t'í'ivaire'e, ayée pu tinaatá'ixaa tífjn:

—¿A'iné 'een jín piyen te'utasefj? Nee nu muaatá'ixaate'esin a'ij ti huataújmua'a a'fjna ti caí ámitieere'e a'fjna jime'e í 'fita'a, ajta a'fjna í t'ítiti ti japan avé'eca, í ti ajta arahua'apuáca huífmu'uu, ajta ti tamuáamuata'a ave'ehuájme.

⁸ A'fjna í t'ítiti pej hui raasefj, a'fí pu ajmí'í huatasefjre, ajta íjii, capu ché'e ye'e já'ahua'a. Ajta, aúche'e pu a'itaméj a'ujna a'utí e'etécun ti caí a'ij ámitieere'e a'achú ti ucátee. Méjca'í huáyee pu ajta á'apua'aren a'fjna í t'ítiti. Majta a'fíme í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua, í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a a'fjna jetze í yu'uxari a'ij mej ántea'rua, a'fjna í yu'uxari ti jé'cua imuá jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a matfj mena'a pua'amé ruuri huateáturaa í Dios jemi, ayée mú r'fí tiya'usefira muá'aju'u matfj'ij raasefj me'fjna í t'ítiti a'iné a'fí pu ajmí'í huatasefjre, ajta a'ájná'ímua í'iruurica'a, ajta caí ché'e mé iye'ahua'a. Ajta, aúche'e pu huatasefjre'esin.

⁹ A'fjna í niuucari, ti hui ja'ti yaú'itíée á'ara'ani, ruxe'eve'e ti a'fjna jetze tiú'umua'ati temua'a naa. A'fjna í ti arahua'apuáca huífmu'uu, ayée pu hui huataújmua'a tífjn: A'fjna í jírí ti aráhua'apua ará'ase ti japan a'ujca a'fjna í 'fita'a.

¹⁰ A'fí mú majta a'fín pú'een í mej t'í'ajta, í mej majta aráhua'apua ará'ase. Mua'anx'ívi í mej meri á'upua'areca'a. Sej pu'u auj t'ítiti jín t'ítéjvee. Ajta í seij, capu xi seijre'e. Í ti ayén huatasefjre'esin, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti c'j na'a caj té'eteevi'in.

¹¹ Ajta, a'fín í t'ítiti ti ajmí'í huatasefjre, ajta íjii capu ché'e ye'e já'ahua'a, a'ii pu a'fín pú'een í ta'aráhua'ica. A'fí pu ajta huá'a jetze ajtémecan a'fimej í mej aráhua'apua ará'ase. A'fí pu hui ajta á'apua'aren.

¹² Ajta a'fjna í ti tamuáamuata'a ave'ehuájme, ayée pu hui huataújmua'a tífjn tamuáamuata'a mú ará'ase í mej t'í'ajta. Majta a'fíme, camúu xi me'fjna jín tite'enteájrupi mej mi tiu'uta'a'ajta. Maúche'e mú ra'anuré'asin mej mi c'j mena'a caj tité'eteevi'in a'achú cumu sefj hora mej tiu'uta'a'ajta jamuan í t'ítiti.

¹³ Na'fjmi'í mú miyen rux'í'ej t'í'ímua'atze. Majta mej raatátuiire'en me'fjna í t'ítiti matfj mena'a í mej jín antiújmua'aree, ajta í huá'amuari'eri'ira'a. ¹⁴ A'fí mú hui raatène'usi'ite'esin me'fjna í Cáne'a.

¹⁵ Ajta a'fín í Cáne'a, a'fí pu hua'utémua'iti a'iné a'ii pu a'fín pú'een í tavástar'a í ti ajta tihuá'ajte'e a'fimej í ti hua'avásta'a pú'een í teite. A'ii pu hui ajta a'fín pú'een í tajtuhuan ti na'fjmi'ica t'í'ajte'e í seica í tajtúhuaani. Majta a'fíme í mej jemin seijre'e í Cáne'a, a'ii mú a'fín pú'een í ti hua'utajé, ti ajta hua'ant'íhuau. A'ii mú majta a'fín pú'een í mej caí até'itzae'ara í jemin.

¹⁵ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tífjn:

—A'fjna í jaj ti ve'ée í pej hui raasefj, í ti ajta japan á'ujca a'fjna í 'fita'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e, a'ii mú a'fín pú'een í teitestemua'ame'en a'fjna í 'fita'a, majta í teitejra'an, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta sefj jín t'í'ixaxa'a í niuucari.

¹⁶ Ajta a'fjna ti tamuáamuata'a ave'ehuájme, í mej t'í'ajta a'fjna jamuan í t'ítiti, a'fí mú rájcha'fíre'e muá'aju'u me'fjna í 'fita'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. Majta hua'aré'e'itixi'isin í teite í mej rá'ajaahuate'eca'a. Majta ca'anéeri jín tiracá'ari'ira t'j na'a í ti t'ítitechen. Majta raatécí'ime í huá'ire'ara'an. Majta ra'ateáaira.

¹⁷ Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'asin mej mi miyen tira'ará'sten a'ij ti a'fín t'í'jxe'eve'e me'fjna jime'e mej rux'í'ej mena'a tiú'umua'ati. Majta raatátuiire'en í t'ítiti jemi matfj mena'a t'ítiti í mej jín antiújmua'aree. Ayee mú raruuren ajta na'a caí ayén te'araurásten a'ij ti Dios ari tiraataxájtaca'a.

¹⁸ Ajta, a'fjna í 'fita'a í pej raasefj, a'ii pu a'fín pú'een í chajta'a ti ve'ée í ti tihuá'ajte'e a'fimej í tajtúhuaani í mej t'ítiti jín títetateí a'u ti na'a íyien chaanaca japua. —Ayee pu tinaatá'ixaa a'fjna í ti ta japua t'í'ivaire'e.

18

A'uu pu é'evatzijxi a'ujna u Babilonia

¹Neajta sefj huasefj í ti ta japua tí'ivaire'e. Aa pu ta japua ve'ecáme'ecaa a'fjna. Jéihua pu huápi'i tí'itij jín antiújmua'aree. Nain japua pu ajta huatátzareajraa íyien chaanaca japua a'fjna jime'e ti tétaave'e á ru jetze.

²Aj pu 'i ca'anín jín huajíjhuaca'a ayén tíjín:

—Pu'uri hui é'evatzijxi, pu'uri xaa hui é'evatzijxi a'ujna u Babilonia, í chajta'a ti vivéjme. Mu'uri hui me'uun a'uchéjme a'fime í tiyaaru'u. Pu'uri ajta huá'achi'i pú'een í xiéjniu'ucari í mej xána'avisi'i sejjre'e. A'uu mú 'é'e á'aseca, matfj mena'a pua'amé í pina'ase í mej xána'avisi'i sejjre'e, í tej caí a'atzu huá'axe've'e.

³Ayee pu hui tiráaruu, a'iné a'fí pu ca'aníjra'a hua'utá'a matfj mena'a pua'amé í mej sejj chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a a'ij pua'a huá'ini tífj ajta huarfj a'fjna í Babilonia. A'fj pu hui jín Dios ayén che'atá na'a puafjtzi tihua'utá'asin a'iné jé'ecan pu huápi'i niu'ucami'i a'fjna í Dios. A'fime í mej íyien tí'ajta í chaanaca japua, matfj mena'a pua'amé jamuan huatéújxana'acire. Majta a'fime í mej tí'itua'araca íyien chaanaca japua, a'fí mú hui meri huatéújchijteaanitaca'a me'fjna jime'e mej jeshua huápi'i tí'inecu'a'atzeca'a mej huápi'i tí'ijcha'íica a'fime. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í ti ta japua tí'ivaire'e.

⁴Netf'ij ni sefj huánamuajri'i ti júte'e teje'icáxajtaca'a ayén tíjín:

—Setá'aj hui se'uun huirácíine mi sejj neteéftestemua'a pú'een, sejj si caí seajta siyen auté'itzen tífj a'fjna, ti íj caí puafjtzi amuaatá'an í Dios a'ij ti a'fín raatá'asin a'fjna í 'fita'a.

⁵Jee xaa, a'fjna í ti jín ayén huarfj, a'fí pu hui ari nain jín auteájturaa í Dios jemi. Pu'uri xáahuí ámitieere'e íjii u ta japua Dios ti é'esejjre'e. Ajta a'fín Dios, a'fí pu ari ra'utámua'areeri'i tífj na'a ti jín a'ij pua'a tí'itíjcha'íi.

⁶Ché'e ayén tí'iraci'iti tífj ajta a'fín puafjtzi tihua'utá'a í ti hua'utéemua'iti. Ché'e ajta hui hua'apua tiu'utanájchita tífj na'a sefj jime'e ti ayén huarfj ti a'ij pua'a een. Ajta a'fín í vaasu ti jetzen raye'eca a'fjna ti jín huatéújtimua'ira, ché'e hui ayén ra'avé'ejisten a'fjna jime'e í ti hua'apua ará'ase í ti jín huatéáthuan.

⁷A'fí pu hui ahuáujtzaahua rusefj, ajta huatáújsejjrataka'a a'fjna jime'e ti jeshua huápi'i tí'ijcha'íica'a. Ché'e ruxf'ej na'a tiráaci'iti tí'ij rajpuafítzi á'ara'ani, ajta ti huatáújxiemiste'en. Ayee pu hui tí'ixa í ru tzajta'a tíjín yee: “A'fí pu a'fjna jín tí'itéjvee í 'fita'a ti tí'ajta, ajta ayén tíjín ti caí rusefjtaca'a, ti caí ja'anáj ruxieemfjte'e a'ame.”

⁸A'fj pu hui jín ca'anacan japuan rávaijtzi sefj xicaj jime'e ti rajpuafítzi á'ara'ani. Aj pu xaa tíjcu'íini, ajta ruxieemfjte'e a'ame. Ajta ayén tirajpuafítzi a'ame tújri jime'e. Ajta huatéáta'irí'ihua, a'iné jeshua pu raayí'iti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e í tavástarara, a'fjna í Dios ti ra'uxfjte'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e.

⁹Ajta a'fime í tajtúhuaani í mej tí'ajta íyien chaanaca japua, í mej majta jamuan huatéújxana'acire, majta jamuan huatéújchijteaanitaca'a, matf'ij raasefj a'utí é'ejcitzi a'fjna jime'e ti teátaasin, a'fí mú ruyeinixi'in, majta jfjhuan me'fjna jime'e í chajta'a.

¹⁰Majta me'fín, á mú ímuá a'uhuístira'asin me'fjna jime'e mej rátziiine'e í ti jín rajpuafítzi a'ame. Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u tíjín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee mi hui pej chajta'a pú'een ti ve'éé, mi pej jeshua tí'itij jín anti'amua'aree, mi pej hui Babilonia pú'een, sefj xicaj pu jín ayén teja'uré'ene ti Dios ma'uxfjte'e.

¹¹⁻¹²Majta a'fime í mej tí'itua'araca íyien chaanaca japua, a'fí mú majta ruyeinixi'in, majta ruxieemfjte'e muá'aju'u me'fjna jime'e í chajta'a a'iné capu ché'e mé'e ja'ati ti tihua'unanai í mej tí'itua'araca tí'ti ti na'a mej tí'itici, ti pua'a oro, nusu plata, na'ari tetej ti temua'a tí'ijnajche, tí'ti perla. Majta seica cáxuri tí'itua'araca. Capu ché'e ja'ati tihua'anairan í ti tí'imesti, í ti nacamua, ti ta'atí, ti pa'u. Camu majta ché'e huá'anairan muá'aju'u í cíyee mej ta'araca ti jeshua tí'ijnajche na'ari tí'ti cobre nusu tepuústi'i nusu a'fjna í tetej í mej racaamete, í mej jín te'entámíimite'en í tepuaij na'ari í chun.

¹³Camu majta ché'e miyen tihua'anairan í mej cual'ira tíjnájchite'en tí'ti tzencá, na'ari tí'ti ti na'a ti naa té'eecca nusu cuaane'e na'ari tí'ti mirra, na'ari cuaane'e ti

cuaiina, ti'iti nahuáj, na'ari aceite, na'ari hariina ti rí'en, ti'iti triigu, ajta ye'emuaate mej seijre'e huáacasi, na'ari cáne'axi, ajta cahuaayu'u. Ajta, a'ljna í carreta mej ru'uve'ejáapuaj muá'aye'i í cahuaayu'u, majta a'fmej í mej ca'anéeri jín ti'imuari'e ruxf'ej teite jemi, camu mi ché'e tihuá'ananairan.

¹⁴ Aye pu teja'uré'ene a'ij ti ajmí'i té'eyu'lusi'ihuaca'a ayén tijín: "A'ljna ti temua'a ti'irí'een, í pej huápi'i raxf'eve'eca'a, capu ché'e seíire'e a'ame mú'etzi jemi. Ajta, najmí'i t'j na'a ti huápi'i t'ljnajche, ajta ti naa seijre'e í pej jín á'atzaahuate'e asej, pepu'uri tejá'urie. Capej ché'e t'ite'uuni."

¹⁵ Majta a'fime í mej t'itu'araca, í mej majta me'ljna jín huateújchijteaanitaca'a me'ljna jime'e mej tihuá'ananairaca'a, a'fí mú a'imuá huahuístira'asin, me'ljna jime'e mej rátziiine'e muá'aju'u ti Dios puajtzi raatá'a. Maúyjeenixi'in, majta ca'anín jín huataújxieemiste'esin.

¹⁶ Aye mú ti'ixáata muá'aju'u tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee pej chajta'a pú'een, ti ve'ée, í pej pe'ljna ti'itéchejca'a í ti mesti ti naa 'een, pajta pe'ljna jime'e ti nacamua, pajta í ti pa'u jime'e, í pej ucá'arujti'iri'i pe'ljna í ti oro jín taavjhuua, pajta pe'ljna jime'e í tetej ti huápi'i t'ljnajche, pajta pe'ljna jime'e í perla ti'iti.

¹⁷ Se'j hora pu hui jín, najmí'i tiu'uré'axi t'j na'a ti huápi'i t'ljnajcheca'a.

Majta a'fime í mej ramjhuaca me'ljna í baarcu, majta a'fime í mej t'imijhuaca me'ljna jetze í baarcu í mej é'eciine í jaj japua, majta najmí'i í mej hua'ité vivi'i, a'úu mú imuá huahuístiraa.

¹⁸ Mat'ij raasej me'ljna í citzij ti ajtí'imua ájcitzijtaca'a, ti té'ajtaiira í chajta'a, mat'ij mi huateújjeineajraa. Miyen tijín:

—¿Ti'itájni máa chajta'a seijre'eca'a t'j amijna? Capu hui mé'e é'e chajta'a.

¹⁹ Mat'ij mi ti'iti avá'ujratziiraxi ti'iti ti muiini í rumu'úu jetze, mej ruyein, majta ruxieemj'te. Aye mú ti'iteijhuaca'a tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee hui chajta'a ti ve'ée, a'iné mú'etzi mú jetze huateújchijteaanitaca'a mat'j mena'a pua'amé mej tihuá'a'ajte'eca'a a'fime í mej baarcu jetze antaci'ica í jaj japua. A'fí mú hui jín huateújchijteaanitaca'a me'ljna jime'e pej je'lhua huápi'i t'ljicha'iica'a. —Aye mú tiu'utaxájtaca'a a'fime í teite.

²⁰ Seajta mú'een, mi sej ta japua é'eseijre'e, setá'aj huataújtemua'ave'en, seajta mú'een, mi sej rí'i t'iteseijre'e í Dios jemi, seajta mú'een, mi ti Dios amua'antíhuua'u, sej sil'i tihuá'utá'ixaate'en í teite, seajta mú'een, mi sej Dios jetze me'ecan t'lixaxa'ata'a. Setá'aj huataújtemua'ave'en se'ljna jime'e ti Dios ayén tejámuaxf'epi'intari'iri'i a'ljna jime'e ti ra'uxájte a'ljna í 'fita'a.

²¹ Aj pu 'i sej ti ta japua t'ivaire'e, ti ajta je'lhua huápi'i ruca'ané, a'fí pu tetej ájtí ti ayén seijre'eca'a t'j a'ljna í mej jín te'á'atí'ixica. Aj pu 'i ra'ateájrie í jaj tzajta'a ti ve'ée. Aye pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Aye pu hui che'atá na'a éeni'ici'e raaté'uuna a'ljna í chajta'a ti ve'ée, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia. Capu ché'e mé'e é'e seíire'e a'ame.

²² Camu ché'e miyen namuáare'e muá'aju'u a'fime í mej t'icuinaca a'ljna jetze í aarpa nusu a'fime í mej t'icuinaca rachuicari jime'e. Camu hui majta namuáare'e muá'aju'u mú'ejmi jemi a'fime í mej t'icisite'e cí'siti'ira'a jetze na'ari a'fime í mej ucáajil'huua muá'aye'i í trompeeta jetze. Majta a'fime í mej t'imijhuaca, mat'j mena'a pua'améca, a'ij mej mena'a tiraayf'iti, camu hui ché'e mú'ejmi jemi seíire'e muá'aju'u. Camu xaa ne'u a'atzu. Camu majta ché'e namuáare'e muá'aju'u a'fime í mej té'atixica.

²³ Ajta, capu hui ché'e a'atáa a'ame mú'ejmi jemi í tajj ti huatátza á'aye'i í huá'achi'i tzajta'a. Capu ajta ché'e ayén namuáare'e a'ame mej xahuuaani'i jín tiu'utaxá'j a'fime í mej mauchén huanéjne'icheca'a, ajta mej mauchén huáviiche, a'iné a'fime í mej mú'ejmi jemi t'itu'araca'a, a'ii mú me'fín pú'eene'e í mej yen japan seijre'eca'a í chaanaca, í mej majta vivejmé'en jín títetaté'eca'a. Pajta piyen tihuá'ucuanamua mat'j mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan pe'ljna jime'e pej piyen huatá'aseijrataka'a pej huápi'i naa seijre'e a'fimej jemi mej mi miyen huárini ti a'ij pua'a een í Dios jemi.

²⁴ A'ii pu ajta a'ñin pú'een ti huá'ucuii naíjmi'lica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan t'íxaxa'ata'a, majta a'ímej í mej r'íi t'í'itesejre'eca'a í Dios jemi. Jee xaa ne'u, a'íi pu huá'ucuii mat'j mena'a pu a'íamé huá'ucuihuaca'a íiyen chaanaca japua, t'j na'a jécua imuá, ti ajta íjii.

19

A'íi mú ti'ichuíca júte'e u ta japua

¹ Net'íjta ni huá'unamuajri'i í mej ta japua ca'anín jín tí'ichuicaca'a. Cu xiee jéhua huápi'i ajteáxiireca'a a'íime í mej tí'ichuicaca'a. Miyen t'jín:

Aleluuya, tiché'e r'íi tiraatá'an í taDioj,

a'iné a'íi pu ari tu'irájtuaa, a'íi pu jetze a'uvé'emej í tej jín r'íi tira'utasej,

ajta a'ii pu a'ñin pú'een í ti nain jín antiújmua'aree.

² Tzáahuati'ira'a pu jín huá'axijte'e,

ajta ayén, tiraavjíte'e ti a'ñin puajtzi hua'atá'aca.

A'íi pu ari ra'uxjíte a'íjna í 'fita'a ti ve'ecán jín tí'itéveeca'a,

a'íjna í 'fita'a ti ruhuá'ira'a jín ramuá'itica'a í tumin,

ti ajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej án japuan

huachéjme'ecaa án chaanaca japua mej mi a'ij pu a'í huárini

me'íjna jime'e mej jamuan huatéújxana'acire.

Dios pu ajta puajtzi raatá'a a'íjna jime'e

ti a'ñin 'fita'a ayén huá'ucuii a'ímej í mej ravaire'e í Dios.

³ Majtahua'a mú huajíjhuaca'a miyen t'jín:

—Aleluuya, jé'ecan pu jetzen ajcitzíuuta a'ame t'j na'a rusén jime'e. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Majta a'íime í vaujsi í mej seité japan muáacua ará'ase, majta í mej muáacua, í mej majta ruuri, naíjmi'i mú aicaújtuxi, mej mi raateánajche me'íjna í Dios í ti e'ecájca ipuari japua. Miyen t'jín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen. Aleluuya.

⁵ Ti'iquí seij huajíjhuaca'a ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna vejli'i jetzen í mej japuan tí'imua'íivajtaca. Ayen t'jín:

Setá'aj r'íi tiraatá'an se'íjna í Dios,

naíjmi'i mú'een mi sej ravaire'e.

Capu amín a'ij, ti pu'a a'íiyen vivejmé'en jín títetateí

na'ari sej ciliéene'e jín títetateí.

T'íj huaténeiche í Cáne'a

⁶ Net'íj ni neajtahua'a huá'unamuajri'i a'ímej. Cu xiee jéhua huápi'i ajteáxiireca'a. Ajta, mat'íj tiu'utaxájtaca'a, ayéé pu namuajre'eca'a t'j jaj ti tetej tzajta'a mi'íye. Ayeé pu ajta namuajre'eca'a cumu mej téniiuucan. Miyen t'jín:

Aleluuya, tiché'e r'íi tiraatá'an í Dios,

a'iné pu'uri nain jín tí'áajta a'íjna í tavástara'a í ti taDioj pú'een.

⁷ Tiché'e tiyen huatátatemua'ave'en,

teajta tiyen tiraatateújtzi'ire'en,

tej ti r'íi tiraatá'an

a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti a'ñin Cáne'a huaténeiche.

Ajta a'ñin íra'ara'an pu'uri r'íi huaujruu.

⁸ Ayeé pu tiraatá'a ti tiu'uteújchejte'en

a'íjna jime'e í cáixuri ti mesti, ti ajta naa 'een,

ti temastájye'i, ti caí a'atzu chueemua.

Ajta a'íjna í cáixuri ti naa 'een, a'ii pu a'ñin pú'een a'ij mej meri huarj a'íjna jime'e í ti x'í'epi'in 'een í Dios jemi. A'íj pu xaa jín ucaújchejte'esin.

⁹ Ajta í ti ta japua tí'ivaire'e, ayéé pu tinaatá'ixaa t'jín:

—Patá'aj ra'utéeyu'uxa yee: “R'íi pu tihua'utá'a a'ímej í ti Dios hua'utá'inee mej tiú'ucua'ani jamuan a'íjna í Cáne'a a'íjna xicáara'an ti jetzen huaténeichi.”

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa t'jín:

—Ayen ti'ayajna í Dios jemi a'ij nej neuchén timuá'ixaa.

¹⁰Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, netí'ij ni aicántutzi a'u ti e'era'íicajme nej ni raateánajche. Ajta a'íin, ayée pu tinaatá'ixaa tijn:

—Capej hui piyen neruure a'iné nee nu niyen che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patíj mú'ee, majta a'íime í a'ihuáamua'a í mej miyen te'anxáita me'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, majta a'ij ti a'íin huaríj. Patá'aj pe'íjna huateánajche í Dios, a'iné a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, a'úu pu jetze a'uvé'emej í xiéjniu'ucari ti Dios jetzen me'ecan tí'ixaxa'a. —Ayeepu pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

A'íi pu avé'eca japuan í cahuaayu'u ti cuaínara'a

¹¹Netí'ij ni raasej ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Me'ecui xaa, cahuaayu'u pu án a'utéveeca'a. Naa pu tí'icuai'nara'a, ajta a'íin í ti japuan avé'eca, ayée mú ratamuá'amua tijn: “Í ti nain jín té'aste, ajta ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a.” A'íi pu xí'epi'in ayén rici a'íjna jime'e ti huá'axijte'e í teite a'ij ti tiraavíjte'e. Ajta ayée pu che'atá na'a tí'ine'use'e.

¹²Ayeepu pu seijre'e í jí'iseáara'an jetze tój tajj ti á'ataa. Jé'ecan pu tearu'íjti'ihuajmee í curuun í mú'úura'an jetze. Ajta jetzen pu té'eyu'usi'i a'ij ti ántehuaa. Ajta, capu ja'ati yaú'titie a'ij ti huataújmu'a'a, sino a'íi pu'u na'a rusej yaú'titie.

¹³Ayeepu éene'e tí'itéchecja'a í c'ixuri ti t'íi'ij, ajta xúure'e raaméiri'ihuajme'ecaa. Ayeepu mú majta raatamuá'a tijn: “A'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.”

¹⁴Majta cujta'an huajú'ucaa a'íime í xantaaru'u mej ta japua é'eme'ecan. Ayeepu mú éene'e tí'itéchecja'a í c'ixuri, ti mesti, ti ajta naa 'een. Naa pu tí'icuai'nara'a, ajta naa tí'iseijre'ecaa í tihuá'ac'ixu, ajta capu a'atzu tí'ichueemuavi'icaa. A'íi mú cujta'an huajú'ucaa í mé ta'avé'ete'ete a'íimej japua í cahuaayu'u mej cuaiina.

¹⁵Ajta a'íin niuucare'ara'an, ayée pu huá'aruuren í teite tój ja'ati tí'iti antisíjcheca'a a'íjna jime'e í chun. Ayeepu puajtzi tihua'utá'asin a'íimej í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan a'íjna jime'e í runiuuca. Ca'anéeri pu jín tihua'uta'áijte'esin. Ajta, huá'a japua pu rávajtzi tój na'a í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios, ti nain jín antiújmua'aree.

¹⁶Jetzen í c'ixure'ara'an, ajta a'u ti ajtavé'e í chun, ayée pu té'eyu'usi'i a'ij mej ratamuá'amua tijn: “Hua'atajtuhuan a'íimej í tajtúhuaani, ajta, ti tihuá'áijte'e a'íimej í mej majta tí'áijta.”

¹⁷Netí'ij ni ja'ati huasej tí'ivaire'e u ta japua. Anti'ímua pu a'utéveeca'a í xicaj jetze. Ca'anín pu jín hua'utajé matj mena'a pua'améca í pina'ase í mej cí'icacaj, í mej majta rá'ara'ive u júte'e. Ayen tijn:

—Ílye'e xu'u hui, mú a'uvé'uju'un sej si siyen tiú'ucua'ani se'íjna jime'e ti Dios ayén tejá'amuamin.

¹⁸Sej si hui ráacua'ani se'íjna í huá'ahua'ira'a a'íimej í mej tí'áijta na'ari huá'ahua'ira'a í hua'acapítan í xantaaru'u. Seajta siyen ráacua'ani huá'ahua'ira'a se'íimej í teteca í mej jéihua rucacá'ane, seajta hui huá'ahua'ira'a í cahuaayu'u, seajta huá'ahua'ira'a se'íimej í mej avé'ete'ete. Nain xu hui cua'ani huá'ahua'ira'a í teteca, capu amín a'ij ti pua'a miyen ruxiéehua á'ujuhua'ane'en nusu mej ca'anéeri jín tí'imuari'ecaa. Capu amín a'ij ajta ti pua'a mej vivejmé'en títetateí nusu miyen cíliéene'e jín tí'ivaire'e. Mú'een xu xaa hui ráacua'ani í huá'ahua'ira'a. —Ayeepu tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e.

¹⁹Netí'ij ni hua'usej mej e'tiújseire'ecaa a'íjna í ja'ati tí huápi'i á'atesi'ire'e, majta a'íime í mej yen tí'áijta í chaanaca japua. Huá'a jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, a'íi mú e'tiújseire'ecaa a'íimej mí raaténe'usi'ite'en me'íjna í tí avé'eca í cahuaayu'u japua, majta me'íimej í xantaaru'ustemua'ame'en.

²⁰Ajta a'íjna í ja'ati tí huápi'i á'atesi'ire'e, a'íi pu huatévi'iri'ihuaca'a a'íjna jamuan tí hua'itzi jín tí'ixaxa'ata'a a'íjna jetze me'ecan. Ajta, a'íjna í tí huápi'i á'atesi'ire'e, a'íi pu tiu'umuá'iej í mej jín r'íi tira'utasej. Ayeepu 'een jín huá'ucuanamua a'íimej í mej rá'ancuré'a me'íjna í mej huá'a jetze á'ayu'usi'i a'ij tí ántehuaa a'íjna í ja'ati. Majta raateánajcheca'a a'íjna í tí'iti tí ayén éene'e seijre'e tój a'íjna í ja'ati tí huápi'i á'atesi'ire'e. Mej jíme'en huavívi'iri'ihuaca'a a'íimej í mej hua'apua, mat'íj mi me'an huaje'etéehua'axi ruurica a'ájna já'ahua'a a'alaguun a'u tí azufre jín á'ataa.

²¹ Ajta, a'íjna ti cahuaay'u japua avé'eca, a'íi pu ayén huá'aruu í seica í mej rá'astijre'eca'a me'íjna ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'íi pu rusej huá'ucuii a'íjna jime'e í runiuuca ti ayén tí'ivaire'e t'j chun ti 'a'ijninei téne'etze'en. Majta naj'jmi'i í pina'ase, a'íi mú huáju'uxai temua'a je'íhua me'íjna jime'e í huá'ahua'ira'a a'ímej í mej huá'acuihuaca'a.

20

Cirístu'u pu nu'u tiu'uta'ajta se'j vi'ira'a nine'ira'a

¹ Net'íj ni se'j huase'j ti ta japua tí'ivaire'e. U júte'e pu ve'ecáme'ecaa. A'íi pu ajta yaavi huá'chuisime'e a'íjna ti jín te'iteáanan a'u ti e'etécun ti caí a'íj ámitteere'e a'achú ti a'ucátee. A'íi pu ajta huapíjsime'e ti'iti cadeena, ti vivéj.

² Aj pu 'i raateévi'i a'íjna í cu'ucu'u, a'íjna ti jéjcuá ímuá huatase'jre. A'ii pu a'íin pú'een í ti ayén ántehuaa t'jín t'ijaaru'u, ajta Satanás. Aj pu 'i ra'íjtápe ti ij á'ateevi'in a'achú cumu se'j vi'ira'a nine'ira'a.

³ Aj pu 'i a'uun ya'ucá'jrie a'u ti e'etécun. Ajta ra'iteána. Ti'iti pu ajta ancáavi'ijte t'íj caí ché'e huá'acuanamua a'ímej í mej se'j chue'jra'a japua é'eme'ecan ajta na'a caí te'entipua'ajte'en se'j vi'ira'a nine'ira'a. Aj pu 'i xaa, ayén tiú'ujxe've'e mej rá'íjxijta t'íj a'atzu á'ateevi'in ti ruxiéehua á'uche'ecane'en.

⁴ Net'íj ni ípuari tiu'uséj, neajta ne'ímej í mej jetzen acáte'ete'e. A'ii mú a'íin pú'een í mej ra'ancuré'a mej me'íjna jín antiújmua'areere mej hua'ux'jíte'en í teite. Neajta á'iyen huá'axiejniu'uca huase'j a'ímej í mej huá'íjveichixi í hua'amu'úu jetze me'íjna jime'e mej tiu'utaxájtaca'a me'íjna jetze me'ecan í Jesús, majta me'íjna jime'e mej rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios.

Majta a'íime, camu raateánajcheca'a me'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, camu majta raateánajcheca'a í ti ravaire'e. Camu majta ra'ancuré'a í ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'acuaatze'e nusu í huá'amujca'a jetze a'íj ti ye'í ántehuaa a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'íi mú majta huatarúj jamuan í Cirístu'u, majta me'íjna jín tí'itevéé muá'araa mat'j tajtúhuaani t'j na'a se'j vi'ira'a nine'ira'a jime'e.

⁵ A'ii mú a'íin pírici í mej amuacá huatarújsin í mej meri huá'cuii. Majta í seica, í mej meri huá'cuii, camu miyen majtáhua'a huatarúj ajta na'a caí te'entipua'are se'j vi'ira'a nine'ira'a.

⁶ Rí'í pu tiraatá'a í ja'ati ti ayén tí'ijci'iti, ti ajta huatarújsin huá'a jamuan í mej anáaté'ee aitaju'un huá'a tzajta'a í mi'ichite. Rí'í pu tiraatá'a a'ine' Dios pu ari huateúra'ate í ru jemi a'íjna í ja'ati. Capu ajta ché'e ri'irísta a'ame ti ajtahua'a huámi'ini t'j na'a rusén jime'e, sino ayée pu a'íjna jín te'enteáruti t'íj ti'iti jín tí'ivaire'e í Dios jemi, ajta jemin í Cirístu'u. A'íi pu jamuan tiu'uta'ajta. Ayee pu a'ateevi'i a'achú se'j vi'ira'a nine'ira'a.

Dios pu ra'antimú'íti í tiyaaru'u

⁷ T'íj te'entipua'are í se'j vi'ira'a nine'ira'a, aj pu 'i ayén huatátuihua a'íjna í Satanás a'ujna a'u ti aiteánami'ihuaca'a.

⁸ Ti'íquí a'itaméj t'íj huá'ucuanamuan a'ímej í mej se'j chue'jra'a japua é'eme'ecan, mat'j mena'a pua'améy en se'jre'e íyen chaanaca japua, t'j na'a Te'ijmata'a pújme'en, ajta Huáahuata pújme'en, ajta Cuameche, ajta Tzareeme'en. A'ímej pu tíseire'esin í mej miyen huataújmua'a t'jín Gog, ajta a'ímej í seica í mej miyen huataújmua'a t'jín Magog. Ayee mú ará'ase a'achú ti caj tí'itiej í se'j ti huaca a'utí e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ajta a'íin í cu'ucu'u huá'ajseire'esin mej mi huaténe'use'en.

⁹ Mat'íj mi nain japua á'ujjuhua'ane'e t'j na'a ti auuyaúj í chuej japua. Mat'íj mi rajnáj a'u mej te'uté'inaamuaca'a a'íime í mej r'í'í tí'itesejre'e í Dios jemi, majta rajnáj me'íjna í chajta'a ti huápi'i hua'aráanajche a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, taij pu u'e'icájve u ta japua. Ajta hua'uteátaij a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e í tiyaaru'u.

¹⁰ Ajta a'íin í tiyaaru'u ti huá'ucuanamua, a'úu pu e'eteárii'ihuaca'a a'utí a'alaguun a'u ti azufre jín á'ataa, a'u ti ajta é'esejre'e a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'íjna ti ravaire'eca'a, a'íjna ti hua'ítzi jín tí'ixaxa'ata'a a'íjna jetze me'ecan ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'uu mú mi rajpuá'ítzi muá'aju'u nain xicaj tzajta'a, ajta nain t'íca'ari tzajta'a t'j na'a rusén jime'e.

Dios pu huá'axijte'e a'utí' é'esejre'e í ipuari ti ve'ée

¹¹Netí'ij ni ipuari huasej'í ti ve'ée. Naa pu t'licuainara'a. Neajta ne'íjna huasej'í í acájca. Ajta í chaanaca, ajta a'íjna í ta japua, é'e huaújpua'arixi me'íjna jemi. Camu ché'e mé'e jé'esejre'eca'a.

¹²Netí'ij ni ne'ímej huasej'í í mej meri huácuii, í mej vivejme'en jín títetaté'eca'a, majta í mej ciliéene'e jín t'livaire'eca'a. A'uu mú e'eré'eveeca'a me'íjna jemi í ipuari. Majta seica ra'utácuuraca'a í yu'uxari. Majta sej'í autácuuraca'a í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'í a'íj mej ántea'arua í mej miyen ruuri huateáturaasin í Dios jemi. Dios pu ajta hua'uxijte a'ímej í mej meri huácuii me'íjna jime'e a'íj ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, í ti jetzen ayén té'axa a'íj mej huarj'íj matí'ij mauj ruurica'a, sej'í ajta sej'í.

¹³Matj'íj mena'a pua'amé í mej aujámí í jaj tzajta'a, a'íí mú huatarúj. Majta í seica, í mej huácuii a'utí' na'a, capu amín ti'ti pírici í ti huá'ucuii na'ari a'utí' a'uteájturaa í huá'axiejni'u'uca, naíjmi'í mú majtáhua'a huatarúj. Ajta Dios pu naíjmi'íca a'uxijte a'íjna jime'e a'íj mej titetiújcha'íica'a matí'ij mauj ruurica'a.

¹⁴Jíme'en pu'u hua'uxijte, a'íí pu ra'upuá'ajte naíjmi'íca ti t'íitecui'íca, ajta a'ujna a'u mej a'uteájturaa í mej meri huácuii, í ti ayén téja'arj'tehuaa tíjín Hades. Naíjmi'íca pu atéehua'axi a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'íí pu a'íín pú'een í mej hua'apuaca jetze huácui'íni, mej me'uun a'uteáturaasin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

¹⁵Ti pua'a caí ayén té'eyu'usi'ihuacajche'e a'íj ti sej'í ántehuaa a'íjna jetze í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'íj mej ántea'arua a'ííme í mej ruuri huateáturaasin í Dios jemi, ayée pu t'íjruuren a'íjna í ja'ati ti caí é'eyu'usi'ihuaca'a. Dios pu ra'atéjisin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

21

Dios pu rajéjcuare'e ta japua ti seijre'e, ajta í chaanaca ti yen seijre'e

¹Netí'ij ni raasej'í á júte'e ti ari jéjcuacan jín seijre'e. Ajta í chaanaca, ayée pu che'atá na'a jéjcuacan jín seijre'e. Ajta á júte'e ti mí'ime'ecan, ajta í chaanaca ti mí'ime'ecan, capu ché'e mé'e jé'esejre'eca'a. Ajta í jaj ti ve'ée, capu ajta ché'e seijre'eca'a, a'íné naíjmi'í pu e'ehuaújpua'arixi.

²Netí'ij ni raasej'í ti á ve'ecáme'ecaa á júte'e a'u ti Dios é'esejre'e a'íjna í chajta'a ti Dios huateá'rate. Ayee pu téja'arj'tehuaa tíjín Jerusalén ti jéjcuca. Ayee pu huaújrui a'íjna í chajta'a tíj ajta 'íita'a rí'í tiu'uteújchejte tí'ij ari huatéviche'esin.

³Netí'ij ni ráanamujri'í ti ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í ja'ati ti a'uun a'utevéeca'a jemin í ipuari. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Xaasej'í, mú'een, a'íné pu'uri hui huatasej're'esin huá'a jemi í tetecca a'íjna í chil'ira'an í Dios. A'íí pu huateáturaasin huá'a jemi, majta a'ííme, a'íí mú teitejra'an pú'eene'e muá'aju'u. Ajta í Dios, a'íí pu rusej'í seíre'e a'ame huá'a jemi.

⁴Rí'í pu hui tihua'utá'asin mej mi caí ché'e ti'itij jín ruxiéemiste'e. Camu ché'e cui'íni. Camu ché'e me'íjna jín ruxiéemiste'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti sej'í huam'íi. Camu majta ché'e ruyeine muá'aju'u; camu ché'e miyen tirajpuafítzi muá'aju'u me'íjna jime'e ti ti'ti huá'acucui'í, a'íné a'íjna í ti mí'ime'ecan, a'íí pu ari e'ehuaújpua'arixi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

⁵Ajta a'íín í ti ipuari jetze acájca, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Me'ecui xaa, naíjmi'í í ti t'íisejre'e, nee nu hui rajéjcuare'e.

Ajta ayén tíjín:

—Autéeyu'uxa a'íjna, a'íné nee nu tzáahuati'ira'a jín t'ílixaxa'a ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna.

⁶Aj pu 'í ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Pu'uri icu. Antipua'areca'a. Nee nu hui ne'íín pú'een i nej amujca, neajta i nej uvé'eteajti. Nee nu jéjcuca ímuá huatasej're, neajta nain nu tiu'utaahuaca'a ti yen t'íisejre'e. Neajta nu nain jín ranaíjmire'e tíj na'a ti ajta t'íisejre'e. A'ati ti na'a ti neetzi jemi á'ujca'anen nej ni niyen tiraatá'an í ti tirá'aturaate'e í tzajta'an, huáapua'a

nu tiraatá'asin ne'fjna í jaj ti a'uun eiránineí a'u ti e'lejajxa. Nee nu xaa jaj raatá'asin í ti jín ruuri a'ame tǵ na'a rusén jime'e.

⁷⁷Ajta, a'fín ti tiu'uteémua'ítí, ayée pu tǵ'ijci'ítí. Nee nu Diojra'an pú'eene'e na'ame, ajta a'fín, niyauj pu pú'eene'e a'ame.

⁸Majta a'fíme matǵ mena'a pua'amé mej a'ij pua'a titetiújcha'íi neetzi jemi, ayée pu tihuá'aci'ítí mej me'uun a'uteáturan a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'ii pu a'fín pú'een í mej jín hua'apuaca jetze huácui'ini. A'uu mú a'uteáturaasin a'fíme í mej caí á'ujca'ane mej rajpuajtzi neetzi jetze me'ecan, majta a'fíme í mej caí té'atzaahuate'e, majta a'fíme í mej huá'anahua'aca naíjmi'ica, í ti'iríi, mé 'uuca, majta mé teteca. Majta seica me'uun a'uteáturaasin. A'ii mú a'fín pú'een í mej tí'itecui'ica, majta í mej ruxána'acire'e, majta í mej tí'ichahuaara, majta a'fíme í mej rana'amiche me'fjna í ti caí Dios pú'een, majta matǵ mena'a pua'amé tí'hua'itaca. Matǵ mena'a pua'amé mej miyen 'een, a'úu mú a'uteáturaasin a'alaguun. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'fjna í Dios.

Jerusalén ti jéjcuá

⁹Aj pu 'i, seij pu á'eliré'ene ineetzi jemi. A'ii pu a'fín pú'eene'e seij ti ta japua tí'ivaire'e ti huá'a jetze ajtéme'ecan í mej aráhua'apua ará'ase, í mej ru'itetú'utujme'ecaa í cutzape'e ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ajta a'fjna tzajta'a í cutzape'e, a'íi pu urámuaaca seij ajta seij í cu'ini'ira'a í mej jín rajpuajtzi'ca í teite í mej yen seijre'eca'a japuan i chaanaca, í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ayee pu tinaatá'ixaa tǵjín:

—Iiya'a jǵi, nee nu hui tinauatasejrate'esin ne'fjna í ti jemin te'ataújratziiri'í í Cáne'a ti íra'ara'an pú'eene'e a'ame.

¹⁰Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj pu 'i a'fín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateájturaa ineetzi jemi. Aj pu 'i a'uun neja'uv'ítí a'u ti jírí a'utacá'a, ti huápi'í ájtee, ti ajta ve'etí á' a'utacá'a. Aj pu 'i tinaatasejrate a'fjna í chajta'a í Dios ti huateúra'ate ti ayén téja'arájtehuuaa tǵjín Jerusalén. A'uu pu u ta japua e'icáme'eca'a a'ujna ti Dios é'esejre'e.

¹¹Naa pu tí'temastájye'icaa tǵ ajta Dios huápi'í naa seijre'e. Ajta a'fjna í ti temastájye'icaa, ayée pu seijre'eca'a tǵ tetej ti huápi'í tí'ijnajche, ti ajta naa tí'itatjaz tǵ a'fjna í cristal. Ayee pu ajta seijre'eca'a tǵ a'fjna í jaspe.

¹²Jaxu'u pu jín tiré'anami'í a'úu ti ve'etí a'utacá'a, ti temua'a té'ejtee. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'axcaa a'u ti é'epueerta. Majta a'fíme í mej majta tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase a'fíme í mej ta japua tí'ivaire'e, a'úu mú a'it'é'u'upu'ujme'ecaa a'u ti é'epueertajme seij ajta seij. Ajta, í puéerta jetze, seij jetze ajta seij, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ánte'arua a'fíme í teitestemua'ame'en í mej huá'a jetze airaújnejte a'fímej jetze í yaújmu'a'ame'en a'fjna í Israél teecan.

¹³U Teijmata'a pújme'en, huaicacíe pu é'epueerta, ajta Tzareeme'en pújme'en, ajta huaicacíe pu ajta é'epueerta. Ayee pu che'atá na'a, huaicacíe tá'apueerta ajta u Cuameche pújme'en, ajta u Huáahuata pújme'en huaicacíe pu ajta é'epueerta.

¹⁴Ajta tamuáamuata'a japuan hua'apua pu te'ará'ase í ti tajé'este í ti ajta japuan ájtaavijhuaca'a í jaxu'u ti jín curé'anami'ihuaca'a í chajta'a. Ajta a'fjna jetze í ti tajé'este, ayée pu té'eyu'usi'í a'ij mej ánte'arua a'fíme í mej majta tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í ti ajta Cáne'a hua'ant'ihuau mej mi me'fín tejá'uxajtane'en me'fjna jetze me'ecan.

¹⁵Ajta a'fín ti tí'ine'ixaate'eca'a, a'fí pu tí'iti huitéchuueca'a cumu tí'iti ciyej ti oro jín taavijhuaca'a. A'ii pu a'fín pú'eene'e ti jín raaté'itien a'achú ti auuyaúj í chajta'a, ajta a'achú ti antayaúj í puéerta, ajta a'achú ti ájtee í jaxu'u.

¹⁶Rux'ej pu huatatí'íijmee. Ayee pu che'atá naa huatátee tǵ ajta auuyaúj. Ajta a'fín raaté'itíe í chajta'a a'fjna jime'e í ciyej. Ayee pu huatátee í chajta'a a'achú cumu hua'apua ví'ira'a kilómetros. Ayee pu che'atá na'a auuyaúj; ayée pu che'atá na'a ájtee.

¹⁷A'fí pu ajta raaté'itíe a'fjna í jaxu'u. Ayee pu che'atá na'a tiraaté'itíe matǵ tí'ijri'ire í teteca. Ayee pu ájtee a'achú cumu huaicátee japuan anxívi meetro.

¹⁸Ajta í jaxu'u, tetej pu jín ájtaavijhuaca'a mej miyen ratamuá'amma tǵjín jaspe. Ajta a'fín í chajta'a, nain pu jín taavijhuaca'a a'fjna jime'e í oro ti naa té'ajtaave'e tǵ í víidrio.

¹⁹Ajta a'fjna í ti tajé'este, ti ajta japuan ájtaavijhuaca'a a'fjna í jaxu'u í ti jín curé'anami'í í chajta'a, naa pu rǵi tí'irúurijhuaca'a tǵ na'a ti é'esejre'e a'fjna jime'e í tetej ti huápi'í

tí'ljnájche. A'ljna ti seij, a'fín pú'eene'e í jaspe. Ajta í ti hua'apua, zafiro pu píríci. Ajta í ti huaíca, a'fí pu pú'eene'e a'ljna í ágata ti sííchira'a. Ajta í ti muáacua, a'fí pu píríci í esmeralda, ti rú'aarara'a.

²⁰ Ajta í ta'anxívi, a'ii pu a'fín pú'een a'ljna í ónice ti yú'uxare'e. Ajta í ta'arájsevi, a'fí pu píríci a'ljna í cornalina ti í'ipa'u. Ajta í seij, í ti aráhua'apua, crisólito pu píríci ti teúumuara'a. Ajta í seij, í ta'aráhuaiica, berilo pu píríci ti rú'aarara'a seijre'e, í ti ajta cáj caj tí'iteuumuara'a. Ajta í ti aramuáacua, a'fí pu píríci í topacio ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta naa tí'itatjaz. Ajta í seica, ayée pu tí'een. Í ti tamuáamuata'a, a'fí pu píríci í crisoprasa ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta cáj tí'iru'aarara'a. Ajta í ti tamuáamuata'a japuan seij, jacinto pu pú'een ti tajjravi'in jín nacamua. Ajta a'fín ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ii pu a'fín pú'eene'e a'ljna í amatista ti naa tí'ijámua'ara.

²¹ Ajta a'ljna í puéerta ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'fí pu jín taavíjhuaca'a a'ljna jime'e í perla, seij ajta seij í puéerta, seij jime'e í perla. Ajta í caaye jetze, nain pu oro jín taavíjhuaca'a ti ajta ayén naa tí'itatjaz tíj a'ljna í vidrio.

²² Neajta nu niyen raasej ti caí teyuu mé'e é'ehua'acaa a'ujna chajta'a a'iné a'u ti na'a a'ujna chajta'a miyen rana'amiche me'ljna í tavástar'a, í Dios, a'fín ti nain jín antiújmua'aree, majta me'ljna í Cáne'a.

²³ Capu ajta ruxe'eve'e ti a'fín xicaj hua'atátzavi'ira tújca'ari tzajta'a huá'a japua í teite. Capu ajta ruxe'eve'e ti a'fín máxcira'i tátzave'e tíca'ari tzajta'a, a'iné a'ljna í ti Dios jín rusej temastájye'i, a'ii pu a'fín pú'een ti hua'atátzavi'ira huá'a japua. Ajta, a'ljna í Cáne'a, a'ii pu a'fín pú'een í tatzari ti huá'a jemi huatátza.

²⁴ Ajta a'ljna ti hua'atátza huá'a japua í mej me'uun huachéjme chajta'a, a'fí pu hua'atátzavi'ira a'ame huá'a japua a'fimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Majta a'fime í mej tihuá'a'ijte'e a'fimej í mej yen huachéjme i chaanaca japua, a'úu mú a'uvé'aju'u muá'aju'u u chajta'a mej mi rí'i tiraateájtuaani í Dios nain jime'e í mej jín rutémua'ave'e, majta nain jín mej tí'ljcha'íi ti jeíhua huápi'i tí'ljnájche.

²⁵ Camu ja'anáj te'iteánajsin tújca'ari tzajta'a a'u ti é'epueerta a'ujna chajta'a. Capu ajta ja'anáj huatética'ari a'ujna.

²⁶ A'uu mú ye'ará'asin í mej ve'ecán jín títetateí, ajta í ti jeíhua huápi'i tí'ljnájche, ti ajta naa tí'iseijre'e. Ayee mú raruuren matj mena'a pua'amé seij chuéjra'a japua mej é'eme'ecan.

²⁷ Capu rí'írísta a'ame ti tí'ti ti xána'avi'ire'e pú'een a'uun a'uteáuran a'ujna chajta'a. Capu ajta hua'atá'acare'en mej mi me'uun a'uteáruite a'fime í mej a'ij pua'a tí'tiújcha'íi na'ari a'fime í mej tí'ihua'itaca sino a'fime mu'u me'uun a'uteáruite í mej jime'en ayén té'eyu'usi'í a'ij mej ánte'arua a'ljna jetze í yu'uxari í mej miyen ruurican huateáuran me'ljna jemi í Cáne'a.

22

Jíme'en í játe'ana, ajta í ciyej ti a'uun é'eseijre'e

¹ Aj pu 'i tinaatasejrate a'ljna í játe'ana ti jetzen 'airáanej a'u ti a'utéjvee í ipuari ti jetzen acáca í Dios, ajta a'ljna í Cáne'a. Ajta a'ljna í jaj ti mi'íye, temua'a pu naa tíu'ujmua'ati. Naa pu ajta tí'itatjaz tíj í cristal. A'ii pu a'fín pú'een í jaj í ti caí ja'anáj ateáxi'isin.

² Já'ita'a pu mi'íye í caaye jetze ti a'uun a'utané'ni'í í chajta'a jetze.

Ajta, ciyej atavéjme'ecaa a'utí e'eve'e'ástime í jaj, seica a'u ti pújme'en, ajta seica u jetze pújme'en. A'ii pu a'fín pú'een a'ljna í ciyej í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'ase í ti jín taaca tíj na'a seij máxcira'i jetze pítí'irijca, aj pu 'ij ajta seica jín taca'an a'ljna í ciyej. Ajta í xamua'ira'an, ayée pu tí'ivaire'e mej mi me'ljna jín huájrujte'en a'fime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

³ Capu ché'e a'uun seífire'e a'ame í tí'ti ti Dios ayén tiraax'epi'intare ti ayén puajtzi tiraatá'an sino a'úu mú a'ujté'e muá'aju'u í Dios jamuan, majta a'fime í mej me'uun huachéjme me'ljna chajta'a jamuan a'ljna í Cáne'a. A'fí mú tiu'uta'ájta, majta a'fime í mej tí'ivaire'e, a'fí mú raná'amiche'e muá'aju'u.

⁴ A'íi mú jemin seíire'e muá'aju'u, ajta aj pu e'leseíire'e a'ame aj huá'acuaatze'e a'ij ti ántehuaa a'íjna.

⁵ Capu ché'e ja'anáj huatética'ari a'ujna. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame mej miyen tatzari jín huatéújtatzavi'i na'ari ayén ti hua'utétatzavi'in í xicaj, a'iné a'íi pu tavástar'a ti ajta Dios pú'een, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame. Majta a'íime, a'íi mú t'í'áíta muá'aju'u t'íj na'a rusén jíme'e.

T'íj uvé'enen í Círístu'u

⁶ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa t'íjín:

—Ayeé pu hui ti'ayajna a'ij nej t'í'imua'ixaate'e a'iné tzáahuati'ira'a nu jín ti'ixa. Ajta a'íin tavástar'a, a'íjna ti u ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca t'í'ij huá'a jemi huatéaturan a'íimej í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'a, a'íi pu ari naata'íteca'a í nej ta japua t'í'ivaire'e nej ni tihua'utasejrate'en a'íimej í mej ravaire'e í Dios a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti ca'anacan ayén teja'uré'enen.

⁷ —Me'ecui xaa, nee nu hui mú a'uvé'emé'e na'ame.

R'í'í pu tiraatá'aca a'íjna ti ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna í yu'uxari jetze.

⁸ Neajta inee, í nej í'í Juan, nee nu ne'ín pú'een nej ráanamujri'i, neajta nej raasej' a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari. Jíme'en nu'u niyen tiráanamujri'i, neajta tiu'uséj, aj nu ni niyen aicántutzi a'u ti e'era'íicajme a'íjna í ti ta japua t'í'ivaire'e, ti ajta tinaatasejrate nej ni raateánajche. Aj nu ni raatenáachejche'en nicu.

⁹ Apta a'íin, ayée pu tinaatá'ixaa t'íjín:

—Capej hui piyen neruure, mú'ee, a'iné ayée nu che'atá nena'a t'í'ivaire'e í Dios jemi patj' mú'ee, ajta matj' majta a'íime í a'ihuáamua'a í mej Dios jetze me'ecan t'í'ixaxa'ata'a, majta matj' mena'a pua'amé araúraste a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari. Patá'aj pe'íjna huatéánajche í Dios.

¹⁰ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa t'íjín:

—Capej hui rá'avaata í niuucari ti a'íjna jetze á'ayu'usi'i í yu'uxari, ti ajta Dios jetze me'ecan ti'ixa, a'iné pu'uri t'ín a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze t'í'ij najjmi'i te'entipua'ari.

¹¹ 'Ajta í ti hui a'ij pua'a ti'tiújcha'íi, ché'e auj ayén a'ij pua'a ti'tiújcha'íi. Ajta í ti xána'avi'ire'e, ché'e auj xána'avis'i'í seijre'e. Ajta í ti ri'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi, ché'e auj ayén r'í'í ti'iseíire'e á'ara'ani.

¹² 'Me'ecui xaa! Nee nu hui ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame nej ni hua'utá'an a'ij ti tiraamuá'itín, nej ni niyen tihua'utá'an matj' mena'a pua'amé í mej tiraamuá'iti, seij ajta seij, a'ij ti tiraavijte'e.

¹³ Nee nu ne'ín pú'een í ta'amuájca, neajta í nej tu'uvé'eteajti, neajta ne'ín pú'een í nej jéjcua ímuá huatasejre, neajta ne'ín pú'een í nej yen seíire'e na'ame t'íj na'a rusén jíme'e. Nee nu neajta ne'ín pú'een í nej nejmi'i huatasejre t'í'ij caí xi ti'ti mé'e seijre'eca'a, neajta nu ne'ín pú'een í nej nain ancuré'asin t'í'ij te'entipua'ari t'íj na'a ti íjii t'í'iseijre'e.

¹⁴ R'í'í pu tihua'atá'aca a'íimej í mej t'í'ija'usica í tiú'ujcixi t'í'ij ayén tihua'uci'iti mej me'íjna jetze ráacua'ani í cipej í mej jín ruuri huatéaturan, mej mi majta me'uun a'uteárate me'íjna chajta'a me'íjna jetze a'u ti é'epueerta.

¹⁵ Ajta á pua'acié, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej t'í'ichahuaara, majta a'íime í mej ruxána'acire'e. A'íi mú majta á pua'acié a'uté'uu muá'aju'un a'íime í mej t'í'itecui'ica, majta í mej rana'amiche í ti caí Dios pú'een, majta matj' mena'a pua'amé í ti ayén tihua'aráanajche ti hua'itzi pú'een, majta í mej t'í'ihua'itaca.

Jesús pu te'anxájta

¹⁶ —Inee, í nej Jesús pú'een, nee nu u ya'uta'íteca'a mú'ejmi jemi ne'íjna ti nevaire'e t'í'ij a'íin te'anxájta huá'a jemi a'íimej í mej me'uun e'etiújse'iri mej mi raateánajche í Dios. Nee nu ne'íjna jetze huanéj í David teecan. Nee nu huácixara'an pú'een a'íjna í David.

A'íin ti huatéeviche raatá'ineesin ti uvé'enen

¹⁷ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íin ti auchén huatéeviche, ayée mú ti'ixa t'íjín:

—Ché'e mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti ranamua, ché'e ajta a'fín ayén tiu'utaxáj yee:

—Ché'e a'fín mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti jetzen á'ujca'ane ti ayén tira'ará'astijre'en, ché'e ja'ati ti na'a ayén mú a'uvé'eme'en, ché'e ajta huáapua'a ra'ancuré'an í jaj ti jín ruuri huateáturan.

A'fí pu taatájeevi í Jesús

¹⁸Ayee nu niyen tihua'a'íjcate'e ja'ati ti na'a ti ranamua a'íj ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze ti Dios jetze me'ecan ti'ixa, ti pua'a ja'ati ayén seicié tiu'utaxáj, Dios pu puájtzi raatá'asin a'íj ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari.

¹⁹Ajta ti pua'a ja'ati ra'uré'uuna í ti'iti ti a'íjna jetze té'eyu'usi'i ti Dios jetze me'ecan ti'ixa, Dios pu ajta rá'ari'lira a'íjna tí'ij caí ché'e ráaci'iti ti a'fín a'íjna jetze ráacua'ani a'íjna í cìyej ti jín ruuri á'ara'ani. Capu ajta ché'e ayén tí'ijci'iti ti a'fín a'uun a'uteárute í chajta'a jetze a'u ti Dios huateúra'ate. Ayej té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

Juan pu ayén te'evé'eniuvve

²⁰Neajta inee, i nej te'anxájta ne'íjna jime'e, ayée nu ti'ixa ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna nej ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame.

Ché'e ayén teja'uré'enen, patá'aj yé uvé'enen, tavástara'a, mi pej Jesús pú'een.

²¹Ché'e a'fín tavástara'a ti ajta Jesús pú'een, ché'e a'fín rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ché'e ayén teja'uré'enen. Aye pu te'entipua'areca'a í niúucare'ara'an í tavástara'a.